M. Martinus Michonius.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ ΠΕΡΙ ΒΙΩΝ,

δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, βιβλία Ι.

DIOG. LAERT. DE VITIS, dogm. & apophth. clarorum philosophorum, Libri X.

HESYCHII ILL. DE IISDEM philos. & de aliis scriptoribus Liber.

Pythagor. philosophorum fragmenta.

Omnia Græcè & Lat. ex editione II.

IS. CASAVBONI NOTAE AD lib. Diogenis, multo auctiores & emendatiores.

EXCVD. HENR. STEPH.
ANNO M. D. LXXXXIII.

Frm. Eremitarum Camaldulensium prope Varsau

PRAESTANTISSIMO ATQVE ORNATISS. VIRO, VVOLFGANGO ZVNDELINO,

HENR. STEPH. S. D.

HANC librorum Diogenis posteriorem editionem meam ad te mitto, vir ornatissime, tibi, in amicitiæ nostræ testimonium, dicatam. Satis supérque nosti nõ loqui me de Diogene illo qui Cynicorũ princeps (siquo & cynismus principatu dignus fuit) exstitit, & cuius vitam inter alias aliorũ philosophorũ hoc in opere habemus. Illũ certè principatum siquis ei denegasset, in has statim voces erupisset, -- *scilicet vt non Acriter elatrem primam sedémque fidémque.*

Liceat enim mihi ex Horatio ita ludere per parodiam, qua & cum eius bona venia (vt opinor) vsus fuissem. Suum enim illud verbũ *elatrem* tam aptum in cynico philosopho inuenire locum libenter vidisset. Verùm ad illum inter philosophos principatum vt redeam, ac de illo seriò loquar, non dubium tamẽ est quin potius Aristippo hic inter Cynicos principatus debeatur, si quidẽ & ille Cyni-

cus censeri debeat: vt placuisse Diogeni videmus: quippe qui regium cané illum appellaret. Hoc enim eum inter canes titulo honorans, se illi inter cynicos primatū dare nō animaduertebat. Verùm absit vt tantū virū, id est tātis naturę dotibus (etiāsi magis illis abuteretur quàm vteretur) præditū, & talē verè qualē Horatius descripsit his verbis, *Omnis Aristippū decuit color, & status, & res,* (quibus respōdētia verba apud hūc scriptorē, initio vitæ illius, legūtur) tam sordidū in locū deiiciamus.

Verùm, dū tamdiu duobus illis philosophis immoror, aliis iniuriam facere videri possim: quòd mihi ad differendum de illis satis spatii non relinquā. Sed hūc ad delectū partiri nos operas oportet. Ipse igitur in hanc velut consultationē conferēs quidquid pro mea parte virili (id est, pro iudicii mei modulo) possum, dico, videri mihi eos præ cæteris futuros principū aulis accōmodatos philosophos qui neque omnino sint aulici, (id est, aulico prorsus ingenio, qualis fuit Aristipp⁹) neque nihil aulicū habeant. Ac tales fuisse illos existimo qui neque à negotiis politicis, neque à legationibus abhorruerunt. Verùm vltra nō pergā: ne sus Mineruā. Quis enim aptū aulis principū virū melius deligere possit eo qui multis & propter prudentiam & propter doctrinam ornamento fuit, & de omnibus bene instituendis tradere præcepta potest? Vale.

HENRICVS STEPHANVS LECTIONIS DIOGENIS LAertii studiosis S. D.

QVum cogito quàm sint multa de quibus mihi apud vos est agēdũ, simul etiã cogitē necesse est, minimè mihi esse in iis quæ alioqui de hoc opere déque illius scriptore libētissimè præfarer, tēpus insumendũ. Vicissim tamen apud me reputo, futurum, si nihil de illo præfatus, de cæteris verba faciã, vt ἀνίπτοις χερσὶν hęc mea prolegomena (si modò hoc possunt nomine appellari ea de quibus hîc tractabo) aggressus esse dicar. Quidni igitur priorem epistolæ ad Ioannem Cratonem scriptæ partē, in qua illud argumentũ tracto, vobis legendã proponam? ei verò qui eam iam legerit, reponam? id est, secundò apponam? Ad nonnullos quidem certè quod attinet, à quibus ea iam lecta fuit, illos dici potero imitari qui ea fercula quæ priores conuiuæ omnino intacta reliquerunt, posterioribus apponunt. Cæterùm commodè hoc cedit, quòd illi priori argumenti mei parti priorem illius epistolæ partem aptam fore videmus.

En igitur vobis illã. P*Hilosophicas uitas ad te mitto, uir præstantiss. uel potius philosophorum uitas. Pleræque enim (si uerũ fateri uolumus) nihil minus sunt quàm philosophicæ, id est philosophis dignæ. Nisi potius dignas quidem illis hasce uitas, sed illos philosophorum nomine indignos fuisse dicamus. Aulicæ quidē certè philosophiæ (libet enim cum aulico de rebus aulicis loqui) conuenien-*

tes quasdam philosophorum uitas hîc inueniemus. utpote ex quibus discemus primùm quidem τὸ ἐρυθριᾷν ἀποξύσαι τοῦ προσώπου: (quid enim magis perniciosum aulicis quàm uerecundia?) deinde uerò τὸ κολακευτικῶς ἔχειν, φιλοψευδῶς, φιλοχρηματῶς, φιλογελοίως, φιλοσκωμμόνως, φιληδόνως. addo etiam (ut uestratibus aulicis gratificer) φιλοπότως. Scilicet οὗτός ἐστιν ὁ ἡδὺς βίος, ὁ τρισπόθητος, ὁ τρισμακάριστος. Sed quid? (dices mi Crato) me quoque in eorum aulicorum numero ponis? Nequaquam certè. neque enim quicunque est aulicus, id est, in aula uiuit, is etiã uita & moribus aulicus esse putandus est. Quũ igitur illis quos dixi, uitam aliquam conuenire existimem ex multorum philosophorum uitis conflatam, nimirum Aristippi, (qui certè uerè aulicus philosophus fuit) Diogenis, Cratetis, Epicuri: tibi contrà tuíque similibus Socraticam quadrare censeo. Sed hactenus iocatus sim. norunt enim omnes, nõ quæ meliores sed quæ doctiores nos reddant, ex hoc Diogenis opere petenda esse. Dixissem sapientiores: nisi sapientem cum bono copulari ab ipso quoque Horatio meminissem. ueluti quum scribit Epist. lib. 1,

> Néue putes alium sapiente bonóque beatum.

Item,

> An tacitum syluas inter reptare salubres,
> Curantem quicquid dignum sapiente bonóque est? Item

> Vir bonus & sapiens audebit dicere, Pentheu.

Item.

> Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum.

Et Cicero ipse sapientes à bonis separari queritur, ídque magnam perniciẽ afferre dicit. Hæc est igitur illa pernicies (inquit) quòd alios bonos, alios sapiẽtes existimant. Neque tamen quũ dico ex his Diog. libris petẽda esse quæ nos doctiores nõ quæ meliores reddãt, hæc uelim ita acci-

pi quaſi nulla hîc legerētur quæ quod ſit boni uiri officiū nos docerent (boni uiri inquam, non ad Chriſtianam ſed ad philoſophicam exigendo normam) ſed quoniam alij ſunt aliorū libri è quibus ea melius à nobis diſci queant. ſiquidem uel unus Epicteti libellus (cuius uitam à Diogene noſtro prætermiſſam eſſe miror) aptior nobis huius rei doctor fuerit. Verùm ut rari ſunt aurei iſtius libelli lectores, ſic certè rari ſunt qui meliores ſe quàm doctiores eſſe malint.

Et ex ea quidem præfatione hactenus. Addo autem, tantum abeſſe vt fucum lectori faciat qui huic operi præfixus eſt titulus, vt contrà hi libri plus habere in receſſu, quàm fronte promittāt, dici poſſint, ad pleroſque locos quod attinet. Multa enim obiter nobis commemorat, vltra ea de quibus ipſum verba facturū titulus pollicetur. Ac quamuis hoc tantùm in ſe recipiat locis aliquot, vt ſumma doctrinæ vniuſcuiuſque philoſophi capita proponat (quod vocat διαλέγεσθαι ἐν κεφαλαίοις, vel ἐπὶ κεφαλαίων: interdum addens καὶ στοιχειωδῶς) tamē nonnunquam aliquid etiam amplius præſtat. Audimus enim alicubi dicentem, κεφαλαιωδῶς μὲν ταῦτα· ἐπὶ μέρους δὲ ὧδε ἔχει.

Atque hæc quidem de opere ita dicta ſint vt ſimul ad ſcriptorem eius pertineant: magis autem propriè ad ſcriptorem ipſum pertinere, ac de illo peculiariter dici videri poterunt quæ ſubiungentur. Primùm igitur animaduertēdum hoc eſt, veriſimile eſſe, eum fideliter philoſophorum dogmata referre: & ad Epicuri quidē doctrinā quod attinet, vel ipſum Ciceronem teſtatum nobis hoc facere. Quum enim multos in eius libris doctrinæ Epicureæ locos legamus, videmus Ciceronia-

na ab iis quæ Diogenes ex Epicuro affert, vix vno verbo, quod quidē ſenſum immutet, aberrare. Quæ autem in cauſa eſſe poſſint cur ea quæ ab ipſo ex Ariſtotele afferūtur, cum Ariſtotelicis quę habemus conferentes, vbique non inueniamus quæ nobis ſatiſfaciāt, alius erit dicendi locus. Deinde conſiderādum nobis fuerit, apud eum ſæpe illud occurrere quod eſt hominis qui bona fide agere inſtituit. Quidnam autem eſt? quòd, quum ſæpe contingat vt faciēda ſit mentio rei alicuius de qua antè verba fecerit, videmus paſſim eum oſtendere ſe minimè eorum de quibus antea ſcripſerit, eſſe immemorem: quum de illis à ſe iam dictum eſſe admoneat. Quòd ſi fortè tamen alicubi hoc omittit, aut etiam de vna eadémque re non idem vtrobique ſcribit, hoc inde accidere potuit quòd eūdem vtrobique autorē non ſequatur. Sed eſto, aliquod alicubi ἁμάρτημα μνημονικὸν excidiſſe, quis id de quo veniam facilioribus etiam operibus datur, in difficiliore non ignoſcat?

SED (vt ab hoc ſcriptore ad me tranſeam) mirabimini, nec immeritò, quum videbitis Diogenem ex mea ipſius officina, & illis tamen meis annotationibus priuatum prodire quas in priore editione ſecum habuerat. Verùm magna me ſpes tenet, futurum vt quum me facti mei rationē reddentem audiueritis, conſilium vobis meum probem. Attendite igitur. Quum annotationes illas, priori editioni adiunctas, ad finem vſque nō perduxiſſem, & ad illas eò perducendas ſimúlque recognoſcendas (vtrumque enim vna eadémque opera effectum dare ſtatueram) non tantū mihi eſſe otii viderem quanto eſſet opus: ambigere mens

mea cœpit vtrum ſatius eſſet, eáſne imperfectas iterum edere, an in id tempus quo perfectas paritérque recognitas ederē, reſeruare. Ac vicit tandē hæc ſententia, reſeruādas in id tēpus eſſe. Eo autē facilius impetraturū me veniā ſperaui, quòd, ſicut meas illa prior editio annotationes habuerat, nunc iſta Iſaaci Caſauboni notas habitura eſſet: quæ quum omnibus gratæ antea fuiſſent, nunc multo gratiores, vtpote & mulcto auctiores & emendatiores, futuræ eſſent. Neque tamen ſatis confidebam fore vt multas multorum querimonias vitarem, niſi nouas aliquas & ipſe ſymbolas hoc in opus contuliſſem, quæ illarum annotationum deſiderium quibuſdam minuerent (in illis enim cùm alia præſtabam, tum verò hoc, quòd plurimorum locorum qui integritati ſuæ reſtituti eſſent, & non paucorum qui expleti fuiſſent, rationem reddebam) meámque mētem variis curis ab huiuſmodi commētationibus auocari potius quàm alienari, planum omnibus feciſſem. Commodùm autē dū multas chartas meas (cuiuſmodi ſunt quæ aduerſaria vocantur) quæ miſerè diſiectæ diſperſæque erant, euoluo, in quædam Schediaſmata, ex eorum numero quæ nondum edita ſunt, incido: & quidem, tanquam θεὸς ἀπὸ μηχανῆς, in oculos incurrit pars illa quæ quoſdam huius noſtri ſcriptoris locos ex coniectura emendatos habebat.

Illas igitur quas inde habeo emēdationes, primùm proponam, deinde & aliquas alias ipſis addam. Quum autem tres ſint quas in meis in Illuſtrium annotationibus exhibiturum me hîc ſum pollicitus, inde initium ſumam. Et quidem pri-

mum ei locum dabo qui ibi ſecundus eſt: quòd ea coniectura qua locum illum ſuæ integritati mihi reſtituiſſe videor, per ſomnium in mentem mihi venerit: vt exponam quum ipſum locum propoſuero. Is eſt in principio vitæ Menedemi, pag. 172. οὔτε σκηνὴν οὔτε ψήφισμα προσήκει τῷ σοφῷ γράφειν. Quũ abſurdum & ineptũ eſſe vidiſſem, dici γράφειν σκηνὴν, & tamen quomodo emendandus eſſet hic locus perſpicere nequiuiſſem, aliquot pòſt diebus ſomniaui, quendam, à quo pridie petieram aurum mólitum (vt vulgo vocamus) cuius eſt ad ſcribẽdum vſus, mihi id attuliſſe, & mẽſæ meæ chartam impoſuiſſe, in qua literis aureis (ex illo nimirum auro) ſcripſiſſet ῥάψαι, tribus in locis. Ego experrectus non mólitum ſed ſomniatum illud aurum eſſe cognoui. neque hoc miratus ſum: ſed vnde illud ῥάψαι mentem ſomniãtem ſubiſſet, mirabundus cogitare cœpi. Sed quum poſt biduum in eũdem Diogenis locum incidiſſem, & illius ſomniati ῥάψαι recordatus fuiſſem, εὕρηκα dixi: en veram loci illius ſcripturam, οὔτε σκηνὴν ῥάψαι οὔτε ψήφισμα προσήκει τῷ σοφῷ γράψαι. Eſſe enim elegantiſſimam paronomaſiã in ῥάψαι & γράψαι (quum vix vlla dici poſſet eſſe in ῥάπτειν & γράφειν) omnes vidẽt. Cæterùm illud ῥάψαι puto mei ſomnii velut appendicem fuiſſe, ex eo quòd in aliqua præcedentium noctium, coniectura illa mihi in mentem veniſſet, verùm poſtea excidiſſet.

Venio ad primam illam meam emendationem coniecturalem, ſiue coniecturam emendatricem, quam promiſi itidem apud Illuſtrium, in Democrito, pag. 26, τόν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐκ τοιούτων δι' ὧν καὶ περιφερῶν ὄγκων συγκεκρίσθαι. Ibi annoto, Iuniũ

leui brachio loci huius emendationem tentaſſe, quum pro δι' ὧν ex Diogene reponens πνῶν, eum ſibi viſus ſit reſtituiſſe: & tamē ſub hoc lateat loco hulcus aliud, ex eorum genere quæ ὕπουλα vocantur. Nunc, quod ibi dixi, verè à me dictum eſſe, & illius periculoſi hulceris chirurgiam me inueniſſe, ſpero vt omnibus probem. Dico igitur illam lectionem δι' ὧν, quæ nihil omnino ſignificare hîc poteſt, multo propius ad veram accedere quàm illam quæ è Diogene ſumitur, πνῶν. Contendo enim ex δι' ὧν faciendum eſſe δινῶν. Quum autem magnam teſtiū turbam me adducturum promiſerim, quodam à loco initium ſumam qui paruo interuallo eum quem emendaui ſequitur, τῆς δίνης αἰτίας οὔσης τῆς γενέσεως πάντων. Item ex alio qui paruo eundem præcedit interuallo, vbi dicitur de atomis, φέρεσθαι δ' ἐν τῷ ὅλῳ δινουμένας. Habes & in Leucippi vita locos qui pro hac mea emēdatione faciunt: quinetiam in vita Epicuri.

Ad tertium & vltimum locum tranſeo illorum de quibus me apud Laertium dicturum promiſi. Is eſt apud Illuſtrium in Platone, pag. 55, in fine. nam ibi legitur. ὅστις δέκα εἴδη μαθὼν πλῶο, vbi Iunius vertit, *qui dena carminum genera perdidicit*. quum tamen Epicharmus nihil minus hîc quā de numero denario vel alio cogitauerit: ideóque nec illa *carminum genera*, quæ cum illo *dena* coniungerentur, fingere oportuerit. Quid igitur voluit Epicharmus? nimirum particulæ δὲ addidit aliam particulam Doricam κα, ex earum genere quæ παραπληρωματικαὶ vocantur.

Sed antequam ab Illuſtrio diſcedam, id eſt, ab iis quæ Illuſtrio cum Diogene ſunt communia,

vtpote ex hoc ſumpta, de illa emẽdatione mea dicam, qua τοπικὰ pro ὁπλικὰ repoſui. Locus eſt hic pag. 12, περὶ ς μὲν οὖν τὴν εὕρεσιν, τά τε ὁπλικὰ καὶ μεθοδικὰ, παρέδωκε περιστάσεων πλῆθος. At τοπικὰ contrà, nõ ὁπλικὰ, conuenire cum methodicis, alius locus oſtendit. Sed quum poſtridie locum illum in mea editione Diogenis, & quidem in priore etiam, legerem, inueni illam ipſam vocem τοπικοί. quam me ex aliquo veteri exempl. habuiſſe neceſſe eſt: quum alioqui eam minimè recepturus eſſem.

Nunc apud Diogenem Laertium quærendus mihi Diogenes Cynicus: & feſtiuum eius dictũ, feſtiuius (ſi vera reperiatur coniectura mea) reddendum. Quærenda igitur pag. 405. vbi occurret hic verſus à Diogene τῷ ἐρανάρχῃ dictus,

Τοὺς ἄλλους ἐνάειζ', ἀπὸ δ' Ἕκτορος ἴσχεο χεῖρας.

Ego enim perſuadere mihi nõ poſſum quin Diogenes non ἐνάειζε, ſed, permutata tantùm vnius literæ ſede, ἐράνιζε dixerit, alloquens τὸν ἐρανάρχην. Præſertim verò quum feſtiua & hoc modo futura ſit accommodatio illorum verborũ quæ verſum claudunt, ἀπὸ δ' Ἕκτορος ἴσχεο χεῖρας. Nam ἐρανάρχῃ porrigenti manum vt τὸν ἔρανον accipiat, facetè dicitur ἀπ' ἐμοῦ ἴσχεο χεῖρας.

A Diogene Cynico ad Menedemum venio, cuius domus à pag. 172 vſque ad 184 extenditur. Ea autem domus pars in qua aliquid me quærere oportet, eſt pag. 176, τὸν δὲ μηδὲν ἧττον τηρεῖν παρελόντα καὶ ὑπερκύπτοντα, Ἀγαμεμνόνειόν τε καὶ Ἡγησ. Hîc ego pro ὑπερκύπτοντα ſubſtituendum puto contrarium ὑποκύπτοντα: &, quum de Menedemo illud intelligeretur, hoc de Cratete dici. vt locus ita legatur & interpungatur, τὸν δὲ μηδὲν ἧττον τηρεῖν παρελόντα· καὶ ὑπο-

κύπτοντα, Ἀγαμεμνόνειόν τε καὶ Ἡγησίπολιν ἀποκαλεῖν. id eſt, *Illum nihilominus obſeruaſſe tempus quo præteribat: & tum caput ſubmittentem, Agamemnoneium & Hegeſepolin* (quaſi vrbium adminiſtratorem, ſeu gubernatorem: id eſt, aptum ad gubernandas vrbes, vel dignum qui vrbium gubernaculis præeſſet) *appellaſſe*. Scimus autem illud ὑποκύπτειν eſſe reuerentiæ, qua aliquem proſequimur, ſignum. Cuius ὑποκύψεως exemplū in Turcis potiſſimū videmus.

Nec quoddam nouum vocabulum omittere nolo, quod ex quadam mea emendatione profectum eſt, nec rectè inuentum à me dici poteſt, niſi coniectura mea vera comperiatur. Id vocabulum eſt αἰδρικακία, quod ego apud Diogenem pro illo αἰεξικακία, tam vſitato vt triuiale dici queat, repono: in Arceſilao, pag. 281. At Iunius contrà, apud Illuſtrium nouitate illa offenſus, pro αἰδρικακία, vel potius pro genitiuo αἰδρικακίας, ſubſtituit αἰεξικακίας, ex Diogene. Vide quæ apud Illuſtrium annotaui.

Illud autem dictum Arceſilai in quo vocabulū eſſe deprauatum ſuſpicor, vel potius perſuaſum habeo, facit vt recorder cuiuſdā dicti philoſophi alîus, Theodori videlicet, in quo itidem peccatū eſſe exiſtimo: & ita peccatum vt eodem modo ob deprauatam ſcripturā gratiam amittat, & frigidum ſit: quāuis alioqui non idē ſit deprauationis genus, ſed longè diuerſum. Neque enim de nouo agitur vocabulo, ſed de voce κακῶς, quam in contrariā καλῶς mutandā arbitror. Locus eſt pag. 156, Κακῶς ποιεῖτε ἄνδρες Κυρηναῖοι, ἐκ τῆς Λιβύης εἰς τὴν Ἑλλάδα με ἐξορίζοντες. Quam lectionem & interpres ſequutus eſt: qui vertit *Malè facitis*. At ego ſubſti-

tuẽs, καλῶς ποιεῖτε, ſubſtituo etiã, in eius interpretatione, *Rectè facitis*. Oſtẽdat enim mihi quiſpiã quid χάριεν (vt vocat Diogenes) alioqui poſſit dici habere illius dictum. Apud Antiſthenẽ verò, pag. 372 vbi legimus, τῷ γὰρ σοφῷ ξένον οὐδὲν, οὐδ' ἄπο, pro ἄπο ſcribendum ſuſpicor ἄπορον.

Alias habeo, quas poſſim his addere, coniecturales emendationes, ſed eas in eũ reſeruabo locũ vbi ταῖς ἀντιγραφοπίστοις (nã cõiecturalibus τὰς ἀντιγραφοπίστους libet opponere) cõiungi poterũt: ſicut iam in meis illis annotationibus priori editioni adnexis quædã etiã coniecturæ inueniuntur. Quoniam tamẽ Laertium videmus multa in ſuo ſermone noua habere, & quidem talia fortaſſe nonnulla vt non ſolùm ξένα ſed ἀλλόκοτα etiam vocari poſſint, vos admonendos putaui, nonnulla etiam inueniri quę ſuſpecta eſſe poſſint, & in quibus culpa in librarios reiiciẽda videatur. Exemplum afferam ex principio vitæ Thaletis, pag. 15, μετὰ δὲ τὰ πολιτικὰ τῆς φυσικῆς ἐγένετο θεωρείας. Neque enim dubito quin ille ἐγεύετο, non ἐγένετο, ſcripſerit: (ſicut & ἅπτεσθαι & ab illo & ab aliis ſimili metaphora dicitur) Mihi videor alioqui vſum quendã huius verbi γεύεσθαι, aut verbi [illegible], cum genitiuo itidem obſeruaſſe apud Xenophontem, illi propemodũ peculiarem: ſed qui tamen talis eſſet vt ex eo (niſi me fallit memoria) defendi hîc nõ poſſet.

Cæterùm & ex ipſo interprete quædam emendari à vobis poterunt. De cuius interpretatione, ſimúlque de eius recognitore Brognolo (cuius quædã calci huius operis adiuncta ſunt) in illis in ipſum Diogenẽ annotationibus dicã. Valete.

ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ὧν τοὺς βίους γέγραφεν ὁ Διογένης.

Id est,

PHILOSOPHORVM CATAlogus, quorum vitas Diogenes scripsit.

Est alicubi & vnũ idémque nomen plurale, sicut & pluribus simul dabatur. Tale est Κυρηναϊκοί. hi autẽ erãt philosophi, Aristippi (qui Cyrenaicus philosophus vocabatur) sectã sequuti. Ex his verò Cyrenaicis alii Ἡγησιακοὺ, ab Hegesia, alii Ἀννικερείους, ab Anniceride, alii Θεοδωρείους à Theodoro, seipsos appellarunt. Vide à p. 144, vsque ad 155.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον α´ τῶν ι.

DIOGENIS LAERTII de vita & sententiis eorum qui in philosophia claruerunt. Liber I.

Τὸ προοίμιον.

Τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον ἔνιοί φασιν ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι. γεγενῆσθαι γὰρ παρὰ μὲν Πέρσαις Μάγους, παρὰ δὲ Βαβυλωνίοις ἢ Ἀσσυρίοις Χαλδαίους, καὶ Γυμνοσοφιστὰς παρ' Ἰνδοῖς, παρά τε Κελτοῖς καὶ Γαλάταις τοὺς καλουμένους Δρυΐδας καὶ Σεμνοθέους, καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Μαγικῷ, καὶ Σωτίων ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ τῆς Διαδοχῆς. Φοίνικά τε γενέσθαι Ὦχον, καὶ Θρᾷκα Ζάμολξιν, καὶ Λίβυν Ἄτλαντα. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ

Prooemium.

Philosophiã à barbaris initia sumpsisse nonnulli autumãt. Nam Persis Magos, Babyloniis & Assyriis Chaldæos, Indis Gymnosophistas, Celtis seu Gallis Druidas, & qui Semnothei appellabãtur, eius rei fuisse autores, ut Aristoteles in Magico, & Sotion in decimotertio Successionis libro. Phœnicẽ præterea fuisse Ochum: & Zamolxim, Thracem: & Atlãtem, Libycum. ad hæc Ægyptii,

Νείλου γενέσθαι παῖδα Ἥφαιστον· ὃν ἄρξαι φιλοσοφίας, ἧς τοὺς προεστῶτας, ἱερέας εἶναι καὶ προφήτας. ἀπὸ δὲ τούτου εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἐτῶν εἶναι μυριάδας τέσσαρας καὶ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια ἑξηκοντατρία. ἐν οἷς ἡλίου μὲν ἐκλείψεις γενέσθαι τριακοσίας ἑβδομηκοντατρεῖς, σελήνης δὲ ὀκτακοσίας τριακονταδύο. ἀπὸ δὲ τῶν μάγων, ὧν ἄρξαι Ζωροάστρην τὸν Πέρσην, Ἑρμόδωρος μὲν ὁ Πλατωνικὸς ἐν τῷ περὶ μαθημάτων φησὶν εἰς τὴν Τροίας ἅλωσιν ἔτη γεγονέναι πεντακισχίλια· Ξάνθος δὲ ὁ Λυδὸς εἰς τὴν Ξέρξου διάβασιν ἀπὸ τοῦ Ζωροάστρου ἑξακόσια φησί. καὶ μετ' αὐτὸν γεγονέναι πολλούς τινας μάγους κατὰ διαδοχὴν, Ὀστάνας καὶ Ἀστραψύχους καὶ Γωβρύας καὶ Παζάτας, μέχρι τῆς Περσῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου καταλύσεως. λανθάνουσι δ' αὐτοὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων κατορθώματα, ἀφ' ὧν μὴ ὅτι γε φιλοσοφία, ἀλλὰ καὶ γένος ἀνθρώπων ἦρξε, βαρβάροις προσάπτοντες.

ἰδοὺ γοῦν παρὰ μὲν Ἀθηναίοις γέγονε Μουσαῖος, παρὰ δὲ Θη-

A filium Nili fuisse Vulcanũ, qui philosophiæ aperuit principia: porro ipsius rei antistites, sacerdotes ac prophetas appellari solitos. Ab hoc autem ad Alexandrum Macedonum regem fluxisse annos quadragesies octies mille octingentos sexagintatres. quo toto tempore solis defectus apparuisse trecentos septuagintatres, lunę B autem octingentos trigintaduos. Enimuero à magis, quorum principem fuisse Zoroastrem Persen memoriæ proditum est, Hermodorus Platonicus in libro De disciplinis, vsque ad excidium Troiæ, annos quinquies mille computat: Xanthus verò Lydus, à Zoroastre vsque ad Xerxis transitũ, sexcẽtos enumerat. Pòst C autẽ, magos plurimos sibi inuicẽ successisse, Ostanas, Astrapsychos, Gobryas ac Pazatas: donec ab Alexãdro euersum est Persarum regnum. Sed hi profectò per imprudentiam, Græcorum rectè facta inuentáque barbaris applicãt. Ab iis enim non solùm philosophia, verùm ipsum quoque hominum genus initio manauit. D Nam Musæo Athenę, The-

βαίοις Λίνος. καὶ τὸν μὲν, ΕΥ'μόλπου παῖδα φασὶ, ποιῆσαι δὲ θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶτον· φάναι τε ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι, καὶ εἰς ταὐτὸν ἀναλύεσθαι. τοῦτον τελευτῆσαι Φαληροῖ, καὶ αὐτῷ ἐπιγεγράφθαι τόδε τὸ ἐλεγεῖον,

ΕΥ'μόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ Φαληρικὸν οὖδας,
Μουσαῖον φθίμενον σῶμ' ὑπὸ τῷδε τάφῳ.

Ἀπὸ τοῦ πατρὸς δὲ τοῦ Μουσαίου καὶ ΕΥ'μολπίδαι καλοῦνται παρ' Ἀθηναίοις. τὸν δὲ Λίνον, παῖδα εἶναι Ἑρμοῦ καὶ μούσης ΟΥ'ρανίας· ποιῆσαι δὲ κοσμογονίαν, ἡλίου καὶ σελήνης πορείαν, καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις. τούτῳ ἀρχὴ τῶν ποιημάτων ἥδε,

Ἦν ποτέ τοι χρόνος οὗτος ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει.

ὅθεν λαβὼν Ἀναξαγόρας, πάντα ἔφη χρήματα γεγονέναι ὁμοῦ, νοῦν δὲ ἐλθόντα, αὐτὰ διακοσμῆσαι. τὸν δὲ Λίνον τελευτῆσαι ἐν ΕΥ'βοίᾳ, τοξευθέντα ὑπὸ Ἀπόλλωνος· καὶ αὐτῷ ἐπιγεγράφθαι,

Ὧδε Λίνον Θηβαῖον ἐδέξατο γαῖα θανόντα,
Μούσης ΟΥ'ρανίης υἱὸν ἐϋστεφάνου.

A bæ Lino inclytæ sunt. Horum alterum, EVmolpi filium, asserunt primum deorum generationē tradidisse, sphęrámque inuenisse, & ex vno fieri atque in idem resolui omnia, dixisse. Hunc Phaleris obiisse diem, ibíque sepultum esse, inscriptúmque ipsi' tumulo hoc epigramma,

B *EVmolpi exanimem Musæū terra Phalera*
Claudit in hoc tumulo, pignora chara patris.

Porro Musæi pater EVmolpidis apud Athenienses cognomen dedit. Linum verò Mercurio musáque Vrania genitum affirmant: scripsisse autem mundi generationem, solis itē & lunæ cursus, animalium & fructuum generationes. Hoc autem operi suo fecit initium,

C *Tempus erat quo cuncta simul sunt cōdita quondā.*

Quē sequutus Anaxagoras, & ipse simul facta omnia asseruit, eáque mente accedēte composita. Linum autem in EVbœa occubuisse, sagitta ab Apolline percussum, in quem hoc extat epitaphium,

Candida purpureis redimitum tempora sertis
D *Thebanum Vraniæ continet Vrna Linum.*

καὶ ὧδε μὲν ἀφ' Ἑλλήνων ἦρξε φιλοσοφία· ἧς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν βάρβαρον ἀπέστραπται προσηγορίαν. οἱ δὲ τὴν εὕρεσιν διδόντες ἐκείνοις, παράγουσι καὶ Ὀρφέα τὸν Θρᾷκα, λέγοντες φιλόσοφον γεγενέναι, καὶ εἶναι ἀρχαιότατον. ἐγὼ δὲ, εἰ τὸν περὶ θεῶν ἐξαγορεύσαντα τοιαῦτα, χρὴ φιλόσοφον καλεῖν, οὐκ οἶδα τίνα δεῖ προσαγορεύειν τὸν πᾶν τὸ ἀνθρώπειον πάθος ἀφειδοῦντα τοῖς θεοῖς προστρῖψαι, καὶ τὰ σπανίως ὑπό τινων ἀνθρώπων αἰσχρουργούμενα καὶ τῷ τῆς φωνῆς ὀργάνῳ. τοῦτον δὲ ὁ μὲν μῦθος ὑπὸ γυναικῶν ἀπολέσθαι φησί· τὸ δὲ ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας ἐπίγραμμα, κεραυνωθῆναι αὐτὸν, λέγον οὕτως,

Θρήϊκα χρυσολύρην τῇδ' Ὀρφέα Μοῦσαι ἔθαψαν,
Ὃν κτάνεν ὑψιμέδων Ζεὺς ψολόεντι βέλει.

οἱ δὲ φάσκοντες ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι φιλοσοφίαν, καὶ τὸν τρόπον παρ' ἑκάστοις αὐτῆς ἐκτίθενται· καί φασι τοὺς μὲν Γυμνοσοφιστὰς καὶ Δρυΐδας αἰνιγματωδῶς ἀποφθεγγομένους φιλοσοφῆσαι, σέβειν θεοὺς, καὶ μηδὲν κακὸν δρᾶν, καὶ

A Itaque philoſophia non à barbaris, ſed à Græcis initium habuit: cuius & ipſum nomen barbaram omnino abhorret appellationē. Qui autem illius inuentionem barbaris aſſignant, Orpheū quoque Thracem in medium adducunt, philoſophum fuiſſe, & quidem antiquiſſimum. Equidem is qui de diis talia commentus eſt, an philoſophus B appellandus ſit, neſcio. Videāt certè, qui ita volunt, quo ſit cenſendus nomine, qui diis vitia, quæ rarò à turpibus quibuſque, & flagitioſis hominibus geruntur, adſcribit. Hunc autem à mulieribus diſcerptum periiſſe fama eſt. Cæterùm ex eo epigrāmate quod in Dio Macedoniç inſculptum eſt, fulmine interiiſſe cognoſci- C tur, vbi & ſepultus à Muſis aſſeritur:

Orphea candenti traiectum fulmine Thracem,
Cum aurata Aonides hîc poſuere lyra.

Exponunt etiam mores & inſtituta ſingulorum, qui barbaros aiūt philoſophiæ principes fuiſſe: Gymnoſophiſtas ac Druidas obſcurè ac per ſententias phi- D loſophari, colendos deos, nihil mali faciendum, &

ἀνδρείαν ἀσκεῖν. τοὺς γοῦν Γυμνοσοφιστὰς καὶ θανάτου καταφρονεῖν φησι Κλείταρχος ἐν τῇ δωδεκάτῃ· τοὺς δὲ Χαλδαίους περὶ ἀστρονομίαν καὶ πρόρρησιν ἀσχολεῖσθαι· τοὺς δὲ μάγους περί τε θεραπείας θεῶν διατρίβειν καὶ θυσίας καὶ εὐχάς, ὡς αὐτοὺς μόνους ἀκουομένους. ἀποφαίνεσθαί τε περί τε οὐσίας θεῶν καὶ γενέσεως, οὓς καὶ πῦρ εἶναι καὶ γῆν καὶ ὕδωρ· τῶν δὲ ξοάνων καταγινώσκειν, καὶ μάλιστα τῶν λεγόντων ἄρρενας εἶναι θεοὺς, καὶ θηλείας· περί τε δικαιοσύνης λόγους ποιεῖσθαι, καὶ ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν· καὶ ὅσιον νομίζειν μητρὶ ἢ θυγατρὶ μίγνυσθαι, ὡς ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ φησὶν ὁ Σωτίων. ἀσκεῖν τε καὶ μαντικὴν καὶ πρόρρησιν, καὶ αὐτοῖς θεοὺς ἐμφανίζεσθαι λέγοντας. ἀλλὰ καὶ εἰδώλων πλήρη εἶναι τὸν ἀέρα, κατ' ἀπόρροιαν ὑπὸ ἀναθυμιάσεως εἰσκρινομένων ταῖς ὄψεσι τῶν ὀξυδερκῶν· προσκοσμήματά τε καὶ χρυσοφορίας ἀπαγορεύειν. τούτων δὲ ἐσθὴς μὲν, λευκή· στιβὰς δὲ, εὐνή· καὶ λάχανον, τροφὴ, τυρός τε, καὶ ἄρτος εὐτελής· καὶ κάλαμος, ἡ βακτηρία, ᾧ κεντοῦντες (φασὶ) τοῦ

exercendam fortitudinem. Priores illos mortis quoque eſſe contemptores Clitarchus aſſerit in duodecimo libro: Chaldæos circa aſtronomiæ rationes prædictionéſque occupari: magos deorum vacare cultui, & preces illis ac vota & ſacrificia, quaſi ſoli ab iis exaudiantur, offerre: de deorũ ſubſtantia & generatione diſſerere, quos item ignem, terram & aquam eſſe arbitrentur: ſigna ſtatuáſque reprehendere: & eorum in primis qui mares eſſe deos, ac fœminas, dicunt, errores improbare: de iuſtitia verba facere: iniquúmque arbitrari atque impium igni ſepelire: iuſtum matri ac filiæ miſceri, vt in vigeſimo tertio libro ait Sotion. diuinationẽ præterea prædictionémque exercere, ſibi deos apparere aſſerẽtes, plenum eſſe dęmonibus aera, qui tenuiter, ac veluti ex euaporatione cernentium oculis influant: exteriorem cultum & auri vſum interdicere. His autem veſtis, cãdida: lectus, humus: eſca, olus, caſeus paníſque cibarius eſt. Arundine pro baculo vtútur, cuius in ſummi-

τυροῦ ἀνηρουμένου καὶ ἀπήθιον. τὴν δὲ γοητικὴν μαντείαν οὐδ' ἔγνωσαν, φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Μαγικῷ, καὶ Δείνων ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν· ὃς καὶ μεθερμηνευόμενόν φησι τὸν Ζωροάστρην ἀστροθύτην εἶναι. φησὶ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἑρμόδωρος. Ἀριστοτέλης δ' ἐν πρώτῳ περὶ φιλοσοφίας, καὶ πρεσβυτέρους εἶναι τῶν Αἰγυπτίων, καὶ δύο κατ' αὐτοὺς εἶναι ἀρχάς, ἀγαθὸν δαίμονα καὶ κακὸν δαίμονα· καὶ τῷ μὲν ὄνομα εἶναι Ζεὺς καὶ Ὠρομάσδης, τῷ δὲ Ἅδης καὶ Ἀρειμάνιος. φησὶ δὲ τοῦτο καὶ Ἕρμιππος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Μάγων, καὶ Εὔδοξος ἐν τῇ Περιόδῳ, καὶ Θεόπομπος ἐν τῇ ὀγδόῃ τῶν Φιλιππικῶν· ὃς καὶ ἀναβιώσεσθαι κατὰ τοὺς Μάγους φησὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔσεσθαι ἀθανάτους, καὶ τὰ ὄντα ταῖς αὐτῶν ἐπικλήσεσι διαμενεῖν. ταῦτα δὲ καὶ Εὔδημος ὁ Ῥόδιος ἱστορεῖ. Ἑκαταῖος δὲ καὶ γεννητοὺς τοὺς θεοὺς εἶναι κατ' αὐτούς. Κλέαρχος δὲ ὁ Σολεὺς ἐν τῷ περὶ παιδείας, καὶ τοὺς γυμνοσοφιστὰς ἀπογόνους εἶναι τῶν Μάγων φησίν· ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τούτων εἶναι.

A tate præfixum caseum ori applicantes mandunt. Magicę illos diuinationis ignaros Aristoteles ait in libro quem inscripsit Magicum, & Dinon in quinto Historiarum libro: qui Zoroastrem quoque ex interpretatione nominis sui, astrorum asserit fuisse cultorem. Hoc ipsum & Hermodorus tradit. Ægyptiis verò anti- B quiores esse magos Aristoteles autor est in primo De philosophia libro, duóque iuxta illos esse principia, bonum dæmonem & malum: alterum ex his Iouem & Oromasdem, alterum Plutonem & Arimanium dici, quod Hermippus quoque in primo de Magis ait, atque EVdoxus in Periodo, & Theopōpus octauo Phi- C lippicorum libro. Qui & reuicturos homines, iuxta magorum sententiam dicit, immortalésque futuros, & vniuersa illorum precationibus cōsistere. Ista EVdemus quoque Rhodius tradit. Porro Hecatæus, deos quoque ex eorum sententia esse genitos ait: Clearchus verò Solensis, in libro De disciplina, Gymnosophistas D à Magis fluxisse asseuerat: plerique & Iudæos ab his duxisse originem tradunt.

πρὸς τούτοις καταγινώσκουσιν Ἡροδότου οἱ τὰ περὶ Μάγων γράψαντες. μὴ γὰρ ἂν εἰς τὸν ἥλιον βέλη Ξέρξην ἀκοντίσαι, μηδ' εἰς τὴν θάλασσαν πέδας καθεῖναι· θεοὺς ὑπὸ τῶν μάγων παραδεδομένους. τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως καθαιρεῖν. τὴν δὲ τῶν Αἰγυπτίων φιλοσοφίαν εἶναι τοιαύτην περί τε θεῶν καὶ ὑπὲρ δικαιοσύνης. φάσκειν τε ἀρχὴν μὲν εἶναι τὴν ὕλην, εἶτα τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐξ αὐτῆς διακριθῆναι, καὶ ζῷά τινα ἀποτελεσθῆναι. θεοὺς δ' εἶναι ἥλιον καὶ σελήνην· τὸν μὲν, Ὄσιριν, τὴν δ', Ἶσιν καλουμένην. αἰνίττεσθαί τε αὐτοὺς διά τε κανθάρου καὶ δράκοντος καὶ ἱέρακος καὶ ἄλλων, ὥς φησι Μανέθως ἐν τῇ τῶν φυσικῶν ἐπιτομῇ, καὶ Ἑκαταῖος ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῆς Αἰγυπτίων φιλοσοφίας. κατασκευάζειν δὲ ἀγάλματα καὶ τεμένη, τῷ μὴ εἰδέναι τὴν τοῦ θεοῦ μορφήν. τὸν κόσμον γεννητὸν καὶ φθαρτὸν καὶ σφαιροειδῆ· τοὺς ἀστέρας πῦρ εἶναι, καὶ τῇ τούτων κράσει τὰ ἐπὶ γῆς γίνεσθαι· σελήνην ἐκλείπειν εἰς τὸ σκίασμα τῆς γῆς ἐμπίπτουσαν· τὴν ψυχὴν καὶ ἐπιδιαμένειν καὶ μεταμβαίνειν·

A Herodotum præterea in ius vocant, mẽdaciíque arguũt, qui Magorum hiſtoriã ſcripſere. neque enim iacula in ſolem torſiſſe Xerxem, vt ille ait, nec compedes mari immiſiſſe: quòd hi à magis dii ſunt traditi: ſigna tamen & ſtatuas ex diſciplinæ inſtituto è medio ſuſtuliſſe. Ægyptiorum autem huiuſmodi philoſophiam de diis B ac iuſtitia dixere. Materiam principium fuiſſe rerum: ex ea deinceps quatuor elementa diſcreta, perfectáſque complures animantes: ſolem ac lunam deos eſſe, alterúmque, Oſirim, alteram, Iſim, appellatos: exprimere illos per ſcarabeum & draconem, accipitrem, aliáque animalia, Manethus autor eſt in Naturaliũ C epitome, & Hecatæus in primo De Ægyptiorũ philoſophia libro. Statuas prę terea & fana à ſe fabricari, quòd ignorent effigiem dei: mũdum genitum mortalémque, & ad ſphæræ ſimilitudinem rotũdum: ſtellas ignem eſſe, quarum temperata commixtione cuncta ſuper terram naſcantur: lunam deficere quum in terræ D incidit vmbrã: animã & perdurare & ſubinde migrare:

ὑετοὺς κατ' ἀέρος τροπὴν ἀποτελεῖσθαι· τά τε ἄλλα φυσιολογεῖν, ὡς Ἑκαταῖός τε καὶ Ἀρισταγόρας ἱστοροῦσιν. ἔθεσαν δὲ καὶ νόμους περὶ δικαιοσύνης, οὓς εἰς Ἑρμῆν ἀνήνεγκαν· καὶ τὰ εὔχρηστα τῶν ζώων θεοὺς ἐδόξασαν. λέγουσι δὲ καὶ ὡς αὐτοὶ γεωμετρίαν καὶ ἀστρολογίαν καὶ ἀριθμητικὴν ἀνεῦρον. καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς εὑρέσεως ὧδε ἔχει. Φιλοσοφίαν δὲ πρῶτος ὠνόμασε Πυθαγόρας, καὶ ἑαυτὸν φιλόσοφον, ἐν Σικυῶνι διαλεγόμενος Λέοντι τῷ Σικυωνίων τυράννῳ ἢ Φλιασίων, καθά φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῇ περὶ τῆς ἄπνου· μηδένα γὰρ εἶναι σοφὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἢ θεόν. θᾶττον δὲ ἐκαλεῖτο σοφία, καὶ σοφὸς ὁ ταύτην ἐπαγγελλόμενος, ὃς εἴη ἂν κατὰ ἀκρότητα ψυχῆς ἀπηκριβωμένος· φιλόσοφος δὲ ὁ σοφίαν ἀσπαζόμενος. οἱ δὲ σοφοὶ, καὶ σοφισταὶ ἐκαλοῦντο. καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ ποιηταὶ, σοφισταί· καθὰ καὶ Κρατῖνος ἐν Ἀρχιλόχῳ, τοὺς περὶ

A pluuias ex aeris conuersionibus fieri. Ista & huiusmodi illos de rerum natura disserere Hecatæus & Aristagoras tradunt. De iustitia quoque leges constituerũt, quas ad Mercurium referunt. Vtiles quasque & vsui hominum acommodatas animantes diuino honore prosequuti sunt. Asserunt & ipsi, geometriam, astrologiam & arithmeticam, se B primos inuenisse. De inuẽtione autem hactenus. Philosophiam verò Pythagoras primus appellauit, séque philosophum, quum Sicyone conueniret Leontem Sicyoniorum tyrannum, siue Phliasiorum, vt ait Heraclides Ponticus in libro quem inscripsit, περὶ τῆς ἄπνου: nullum enim hominum, sed solum Deũ, esse C sapiẽtem. Antea enim σοφία, hoc est sapientia, dicta, quæ nunc philosophia dicitur, & qui hãc profitebantur σοφοὶ hoc est sapientes, appellati. Quicunque ad summam animi virtutem excreuerũt, hos nunc honestiore vocabulo, autore Pythagora, philosophos, hoc est sapiẽtiæ studiosos, appellamus. Ipsi tamen sapientes sophistæ etiam sunt dicti. Neque hi solùm, verùm poetæ quoque, sophistarum appellatione honorantur. Nam Cratinus in Archilocho, Ho-

Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἐπαινῶν, οὕτως καλεῖ. σοφοὶ δὲ ἐνομίζοντο οἵδε, Θαλῆς, Σόλων, Περίανδρος, Κλεόβουλος, Χείλων, Βίας, Πιττακός. τούτοις προσαριθμοῦσιν Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύθην, Μύσωνα τὸν Χλωέα, Φερεκύδην τὸν Σύρον, Ἐπιμενίδην τὸν Κρῆτα· ἔνιοι δὲ Πεισίστρατον τὸν τύραννον. καὶ οἱ μὲν, σοφοί. Φιλοσοφίας δὲ δύο γεγόνασιν ἀρχαὶ, ἥ τε ἀπὸ Ἀναξιμάνδρου, καὶ ἡ ἀπὸ Πυθαγόρου· τοῦ μὲν, Θαλοῦ διακηκοότος· Πυθαγόρου δὲ Φερεκύδης καθηγήσατο· καὶ ἐκαλεῖτο ἡ μὲν, Ἰωνική, ὅτι Θαλῆς Ἴων ὢν (Μιλήσιος γὰρ) καθηγήσατο Ἀναξιμάνδρου· ἡ δὲ, Ἰταλική, ἀπὸ Πυθαγόρου, ὅτι τὰ πλεῖστα κατὰ τὴν Ἰταλίαν διέτριψε. καταλήγει δὲ ἡ μὲν εἰς Κλειτόμαχον καὶ Χρύσιππον καὶ Θεόφραστον, ἡ Ἰωνική· ἡ δὲ Ἰταλική, εἰς Ἐπίκουρον. Θαλοῦ μὲν γὰρ Ἀναξίμανδρος, οὗ Ἀναξιμένης, οὗ Ἀναξαγόρας, οὗ Ἀρχέλαος, οὗ Σωκράτης, ὁ τὴν ἠθικὴν εἰσαγαγών· οὗ οἵ τε ἄλλοι Σωκρατικοὶ καὶ Πλάτων, ὁ τὴν ἀρχαίαν Ἀκαδημίαν συστησάμενος· οὗ Σπεύ-

A merum & Hesiodũ admiratus, ita illos vocat. Sapientes autem habiti sunt, Thales, Solon, Periãder, Cleobulus, Chilõ, Bias, Pittacus. His annumerant plerique Anacharsim Scytham, Mysonem Cheneum, Pherecydem Syrum, Epimenidémque Cretensem. Addunt alii Pisistratum tyrannum. Et hi quidem sapientes dicti.

B Enimuero philosophiæ duo fuere principia, vnũ quod ab Anaximandro, alterum quod à Pythagora fluxit. Anaximandri Thales præceptor fuit, Pythagoræ verò Pherecydes: appellatúmque est id philosophiæ genus, Ionicum, quòd Thales ex Ionia fuerit (Milesius enim quum esset, Anaximãdrum instituit) hoc autem

C Italicum, quòd illius autor Pythagoras, in Italia vt plurimum philosophatus sit. Definit autẽ Ionica in Clitomachum, Chrysippum, & Theophrastum: Italica in Epicurum. quippe Thaleti successit Anaximander, Anaximandro Anaximenes, Anaximeni Anaxagoras, Anaxagoræ Archelaus, ei verò Socrates, qui primus ethicen inuenit: huic verò cũ

D Socratici reliqui, tũ in primis Plato, qui veterẽ Academiã instituit: Platoni Speu-

σιππος καὶ Ξενοκράτης, οὗ Πολέμων, οὗ Κράντωρ καὶ Κράτης, οὗ Ἀρκεσίλαος, ὁ τὴν μέσην Ἀκαδημίαν εἰσηγησάμενος· οὗ Λακύδης, ὁ τὴν νέαν Ἀκαδημίαν φιλοσοφήσας· οὗ Καρνεάδης, οὗ Κλειτόμαχος. καὶ ὧδε μὲν εἰς Κλειτόμαχον. εἰς δὲ Χρύσιππον οὕτω καταλήγει· Σωκράτους Ἀντισθένης, οὗ Διογένης ὁ Κύων, οὗ Κράτης ὁ Θηβαῖος, οὗ Ζήνων ὁ Κιτιεύς, οὗ Κλεάνθης, οὗ Χρύσιππος. εἰς δὲ Θεόφραστον οὕτως· Πλάτωνος Ἀριστοτέλης, οὗ Θεόφραστος. καὶ ἡ μὲν Ἰωνικὴ τοῦτον καταλήγει τὸν τρόπον· ἡ δὲ Ἰταλικὴ οὕτω. Φερεκύδους Πυθαγόρας, οὗ Τηλαύγης ὁ υἱός, οὗ Ξενοφάνης, οὗ Παρμενίδης, οὗ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης, οὗ Λεύκιππος, οὗ Δημόκριτος, οὗ πολλοὶ μὲν, ἐπ' ὀνόματος δὲ, Ναυσιφάνης καὶ Ναυκύδης, ὧν Ἐπίκουρος.

Τῶν δὲ φιλοσόφων, οἱ μὲν γεγόνασι δογματικοί, οἱ δὲ, ἐφεκτικοί· δογματικοὶ μὲν, ὅσοι περὶ τῶν πραγμάτων ἀποφαίνονται, ὡς καταληπτῶν· ἐφεκτικοὶ δὲ, ὅσοι ἐπέχουσι περὶ

sippus & Xenocrates: ei Polemon, Polemoni Crãtor & Crates: cui Arcesilaus, qui mediam inuexit Academiã: ei Lacydes, qui nouam Academiam inuenit: Lacydi Carneades, eique Clitomachus. atque in hunc modũ in Clitomachum desiit. Sic autem in Chrysippum: Socrati successit Antisthenes, Antistheni Diogenes Cynicus, ei verò Crates Thebanus, Crati Zeno Citticus, Zenoni Cleanthes, cui Chrysippus. In Theophrastum verò sic desiit: Platoni succedit Aristoteles, Aristoteli verò Theophrastus. & hunc quidem in modum Ionica philosophia desiit. Porro Italicæ hæc series fuit: Pherecydi Pythagoras, Pythagoræ Telauges filius successit, ei Xenophanes, cui Parmenides, huic Zeno Eleates, Leucippus Zenoni, Democritus Leucippo: Democrito cõplures, sed inter reliquos Nausiphanes Naucydésque celebrantur. Eis verò suo ordine successit Epicurus.

Philosophi autem generaliter in duo genera distribuuntur. Quidam ex his dogmatici sunt dicti, qui de rebus, veluti comprehendi possint, disserunt: alii ἐφεκτικοὶ, qui nihil definiunt,

αὐτῶν, ὡς ἀκαταλήπτων. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν κατέλιπον ὑπομνήματα, οἱ δ᾽ ὅλως οὐ συνέγραψαν, ὥσπερ κατά τινας, Σωκράτης, Στίλπων, Φίλιππος, Μενέδημος, Πύρρων, Θεόδωρος, Καρνεάδης, Βρύσων· κατά τινας, Πυθαγόρας, Ἀρίστων ὁ Χῖος, πλὴν ἐπιστολῶν ὀλίγων. οἱ δὲ ἀνὰ ἓν συγγράψαντες, Μέλισσος, Παρμενίδης, Ἀναξαγόρας. πολλὰ δὲ Ζήνων, πλείω Ξενοφάνης, πλείω Δημόκριτος, πλείω Ἀριστοτέλης, πλείω Ἐπίκουρος, πλείω Χρύσιππος. τῶν δὲ φιλοσόφων, οἱ μὲν ἀπὸ πόλεων προσηγορεύθησαν, ὡς οἱ Ἠλιακοὶ, καὶ Μεγαρικοὶ, καὶ Ἐρετρικοὶ, καὶ Κυρηναϊκοί· οἱ δὲ ἀπὸ τόπων, ὡς οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ καὶ Στωϊκοί· ἀπὸ συμπτωμάτων δὲ, ὡς οἱ Περιπατητικοί· καὶ ἀπὸ σκωμμάτων, ὡς οἱ Κυνικοί. οἱ δὲ ἀπὸ διαθέσεων, ὡς οἱ Εὐδαιμονικοί. τινὲς ἀπὸ οἰήσεως, ὡς οἱ Φιλαλήθεις, καὶ ἐκλεκτικοὶ, καὶ ἀναλογητικοί. ἔνιοι δ᾽ ἀπὸ τῶν διδασκάλων, ὡς οἱ Σωκρατικοὶ καὶ Ἐπικούρειοι, καὶ τὰ ὅμοια. καὶ οἱ μὲν, ἀπὸ τῆς περὶ φύσιν πραγματείας, φυσικοί· οἱ δὲ,

& de rebus ita disputant vt comprehendi non possint. Ex his plerique ingenii sui monumenta reliquerunt, alii nihil penitus scripsere. His, vt quidam volunt, Socrates annumeratur, Stilpon, item Philippus, Menedemus, Pyrrho, Theodorus, Carneades, Bryso: Pythagoras etiam secundum quosdã, Aristo Chius, præter paucas epistolas. Alij sunt qui singula tantùm opuscula scripserunt, Melissus, Parmenides & Anaxagoras. Multa scripsit Zeno, plura Xenophanes, plura Democritus, plura Aristoteles, plura Epicurus, sed Chrysippus plurima. Philosophorum alii à ciuitatibus sunt appellati, vt Eliẽses, Megarenses, Eretrici, & Cyrenaici. Quidam à locis, vt Academici, Stoici. Ab euentu nonnulli, vt Peripatetici: nonnulli ab ignominia, vt Cynici: alii ab effectu, vt EVdæmonici: quidam à fastu, vt qui se φιλαλήθεις, hoc est veritatis studiosos, & ἐκλεκτικοὺς & ἀναλογητικοὺς, vocant. Sunt item qui à præceptoribus sunt dicti, vt Socratici & Epicurei: atque alii, quòd de natura rerum scripsere, Physici: alii, quia

ἀπὸ τῆς περὶ τὰ ἤθη σχολῆς, ἠθικοί· διαλεκτικοὶ δὲ, ὅσοι περὶ τὴν τῶν λόγων τερθρείαν κατατρίβονται. Μέρη δὲ φιλοσοφίας τρία, φυσικὸν, ἠθικὸν, διαλεκτικόν. φυσικὸν μὲν, τὸ περὶ κόσμου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ· ἠθικὸν δὲ, τὸ περὶ βίου καὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς· διαλεκτικὸν δὲ, τὸ ἀμφοτέρων τοὺς λόγους πρεσβεῦον. καὶ μέχρι μὲν Ἀρχελάου τὸ φυσικὸν εἶδος ἦν· ἀπὸ δὲ Σωκράτους, ὡς προείρηται, τὸ ἠθικόν· ἀπὸ δὲ Ζήνωνος τοῦ Ἐλεάτου, τὸ διαλεκτικόν. τοῦ δὲ ἠθικοῦ γεγόνασιν αἱρέσεις δέκα, Ἀκαδημαϊκὴ, Κυρηναϊκὴ, Ἠλειακὴ, Μεγαρικὴ, Κυνικὴ, Ἐρετρικὴ, Διαλεκτικὴ, Περιπατητικὴ, Στωϊκὴ, Ἐπικούρειος. Ἀκαδημαϊκῆς μὲν οὖν τῆς ἀρχαίας προέστη Πλάτων, τῆς μέσης Ἀρκεσίλαος, τῆς νέας Λακύδης, Κυρηναϊκῆς Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος, Ἠλειακῆς Φαίδων ὁ Ἠλεῖος, Μεγαρικῆς Εὐκλείδης Μεγαρεὺς, Κυνικῆς Ἀντισθένης ὁ Ἀθηναῖος, Ἐρετρικῆς Μενέδημος Ἐρετριεὺς, Διαλεκτικῆς Κλειτόμαχος Καρχηδόνιος, Περιπατητικῆς Ἀριστοτέλης Σταγειρίτης, Στωϊκῆς

circa mores potius ſe occuparunt, Ethici: cæteri à diſſerendo διαλεκτικοὶ vocati ſunt, hi nimirum qui verborum ac rationum acumine pugnant. Diuiditur autem philoſophia in partes tres, Phyſicam, Ethicam, & Dialecticam. Phyſicæ proprium eſt de mundo, & de iis quæ ſunt in eo, diſſerere: Ethicæ verò, de vita moribúſque tractare: porro Dialecticæ, ambarum partium afferre rationes. Sola vſque ad Archelaū Phyſica viguit: à Socrate verò (vt prædictum eſt) Ethica initium ſumpſit, & à Zenone Eleate Dialectica. Ethicæ verò pars in ſectas decem ſcinditur, Academicam, Cyrenaicam, Eliacam, Megaricam, Cynicam, Eretricam, Dialecticam, Peripateticā, Stoicam, & Epicuream. Veteris Academiæ princeps fuit Plato, mediæ Arceſilaus, nouę Lacydes, Cyrenaicæ Ariſtippus Cyrenæus, Eliacæ Phædon Elieſis, Megaricę EVclides Megarenſis, Cynicæ Antiſthenes Athenienſis, Eretricæ Menedemus Eretrieſis, Dialecticæ Clitomachus Chalcedonius, Peripateticæ Ariſtoteles Stagirites, Stoicę

Ζήνων Κιτιεύς. ἡ δὲ Ἐπικούρειος ἀπ' αὐτοῦ κέκληται Ἐπικούρου. Ἱππόβοτος δ' ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων, ἐννέα φησὶν αἱρέσεις καὶ ἀγωγὰς εἶναι· πρώτην Μεγαρικήν, δευτέραν Ἐρετρικήν, τρίτην Κυρηναϊκήν, τετάρτην Ἐπικούρειον, πέμπτην Ἀννικέρειον, ἕκτην Θεοδώρειον, ἑβδόμην Ζηνώνειον, τὴν καὶ Στωϊκήν, ὀγδόην Ἀκαδημαϊκὴν τὴν ἀρχαίαν, ἐννάτην Περιπατητικήν· οὔτε δὲ Κυνικήν, οὔτε Ἠλειακήν, οὔτε Διαλεκτικήν. τὴν μὲν γὰρ Πυρρώνειον οὐδ' οἱ πλείους προσποιοῦνται, διὰ τὴν ἀσάφειαν. ἔνιοι δὲ κατά τι μὲν αἵρεσιν εἶναι φασὶν αὐτήν, κατά τι δὲ οὔ· δοκεῖ μὲν γὰρ αἵρεσις εἶναι. αἵρεσιν δὲ λέγομεν (φασὶ) τὴν λόγῳ τινὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκολουθοῦσαν, ἢ δοκοῦσαν ἀκολουθεῖν· καθ' ὃ εὐλόγως ἂν αἵρεσιν τὴν σκεπτικὴν καλοῖμεν. εἰ δὲ αἵρεσιν νοοῖμεν πρόσκλισιν ἐν δόγμασιν ἀκολουθίαν ἔχουσιν, οὐκέτ' ἂν προσαγορεύοιτο αἵρεσις· οὐ γὰρ ἔχει δόγματα. αἱ δὲ μὲν ἀρχαὶ καὶ διαδοχαί, καὶ τοσαῦτα μέρη καὶ τόσαι φιλοσοφίας

A Zeno Cittieus. Porro Epicurea ab autore ipſo appellata eſt. Cæterùm Hippobotus in libro de ſectis, nouem ait fuiſſe ſectas atque inſtituta. Ex his Megaricam primo loco conſtituit, ſecundo Eretricam, tertio Cyrenaicam, quarto Epicuream, quinto Anniceriam, ſexto Theodoriã, ſeptimo Zenoniam, eandémque B Stoicam, octauo Academicam veterem, nono Peripateticam: Cynicæ autem & Eliacæ atque Dialecticę nullam mentionem facit. Ea verò quæ Pyrrhonia dicitur, propter obſcuritatem à plurimis repudiatur. Hanc ipſam tamen plerique ex parte ſectã eſſe dicunt, ex parte negant. Eã denique ſectam dici aiunt, C quæ rationẽ aliquam, iuxta id quod apparet & in promptu eſt, ſequitur aut ſequi videtur: iuxta quod & σκεπτικὴν non incongruè ſectam appellabimus. Verùm ſi ſectam intelligimus appellationem ex his dogmatibus conſtantem, quæ ſibi ipſis conſentiant, non iam appellabitur ſecta: neque enim dogmata ſiue decreta habet. Iſta de philo- D ſophiæ initiis, auctibus, partibus ac ſectis, paucis

αἱρέσεις. ἔτι δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐκλεκτική τις αἵρεσις εἰσήχθη ὑπὸ Ποτάμωνος τοῦ Ἀλεξανδρέως, ἐκλεξαμένου τὰ ἀρέσαντα ἐξ ἑκάστης τῶν αἱρέσεων. ἀρέσκει δ' αὐτῷ, (καθά φησιν ἐν τῇ στοιχειώσει) κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι· τὸ μὲν, ὡς ὑφ' οὗ γίγνεται ἡ κρίσις, τουτέστι τὸ ἡγεμονικόν· τὸ δὲ, ὡς δι' οὗ, οἷον τὴν ἀκριβεστάτην φαντασίαν. ἀρχάς τε τῶν ὅλων, τήν τε ὕλην καὶ τὸ ποιόν, ποίησίν τε καὶ τόπον· ἐξ οὗ γὰρ καὶ ὑφ' οὗ καὶ ποῦ καὶ ἐν ᾧ. τέλος δὲ εἶναι ἐφ' ὃ πάντα ἀναφέρεται, ζωὴν κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν τελείαν, οὐκ ἄνευ τῶν τοῦ σώματος κατὰ φύσιν καὶ τῶν ἐκτός. λεκτέον δὲ περὶ αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν, καὶ πρῶτόν γε περὶ Θαλοῦ.

A diximus. Quanquam haud ita pridem ἐκλεκτική quædam secta à Potamone Alexandrino inuenta est, qui de singulis sectis, quæ sibi placuere, selegit. Visum autem illi est (vt in Institutione sua fatetur) multiplex esse veritatis examen: vnũ, à quo iudicium fiat, hoc est principale: alterũ, per quod, id est solertissimam intimámque imaginem. Initiáque rerum omnium materiam & qualitatem, effectionem ac locum: ex quo, & à quo, & vbi, & in quo. Finem verò ad quem cuncta B referantur, vitam ait esse omni virtute perfectam, non absque corporis naturalibus externísque bonis. Sed iam de viris ipsis, cuiusmodi fuerint, dicendum, C ac primùm de Thalete.

ΘΑΛΗΣ.

Ἦν τοίνυν ὁ Θαλῆς, ὡς μὲν Ἡρόδοτος καὶ Δοῦρις καὶ Δημόκριτός φασιν, πατρὸς μὲν Ἐξαμίου, μητρὸς δὲ Κλεοβουλίνης, ἐκ τῶν Θηλιδῶν, οἵ εἰσι Φοίνικες, εὐγενέστατοι τῶν ἀπὸ Κάδμου καὶ Ἀγήνορος, καθὰ καὶ Πλάτων φησί. καὶ πρῶτος σοφὸς ὀνομάθη ἄρχοντος Ἀθήνησι Δαμασίου, καθ' ὃν καὶ οἱ ἑπτὰ σοφοὶ ἐκλήθησαν, ὥς φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ. ἐπολιτογραφήθη δὲ ἐν Μιλήτῳ, ὅτε ἦλθε σὺν Νειλέῳ ἐκπεσόντι Φοινίκης. ὡς δ' οἱ πλείους φασίν, ἰθαγενὴς Μιλήσιος ἦν, καὶ γένους λαμπροῦ. μετὰ δὲ τὰ πολιτικὰ τῆς φυσικῆς ἐγένετο θεωρίας, καὶ κατά τινας μὲν σύγγραμμα κατέλιπεν οὐδέν. ἡ γὰρ εἰς αὐτὸν ἀναφερομένη ναυτικὴ ἀστρολογία, Φώκου λέγεται εἶναι τοῦ Σαμίου (Καλλίμαχος δ' αὐτὸν οἶδεν εὑρετὴν τῆς ἄρκτου τῆς μικρᾶς, λέγων ἐν τοῖς ἰάμβοις οὕτως,

THALES.

Thales itaque (vt Herodot⁹, Duris ac Democritus aiunt) patre Examio, matre Cleobulina, ex Thelidarum familia, qui Phœnicum nobilissimi, à Cadmo & Agenore originem ducunt, Platone quoque teste, natus: primúsque sapiens vocatus est, quo tempore Damasius Athenis princeps erat: sub quo septem quoque sapiẽtes appellati sunt, vt scribit Demetrius Phalereus in Descriptione principũ. Mileti autem ciuis adscriptus est, profectus cum Neleo ex Phœnice, quum patrio solo excidisset, seu (vt aliis visũ est) indigena Milesius, & claro genere natus. Post reip. negotia sese ad cõtemplandam rerum naturã trãstulit. Sanè iuxta quosdam nullum ingenii sui monumẽtum reliquit. Nã quæ in eũ refertur Nautica astrologia, Phoci Samii esse perhibetur. Callimachus inuẽtorẽ fuisse minoris vrsæ, ac notasse illius stellas, tradit, qua Phœnices nauigãt: cuius versus sunt hi,

Καὶ τῆς ἁμάξης ἐλέγετο σταθμήσασθαι
Τοὺς ἀστερίσκους, ᾗ πλέουσι Φοίνικες)

κατά τινας δὲ δύο μόνα συνέγραψε, περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας, τὰ ἄλλα καταληπτὰ εἶναι δοκιμάσας. δοκεῖ δὲ κατά τινας πρῶτος ἀστρολογῆσαι, καὶ ἡλιακὰς ἐκλείψεις καὶ τροπὰς προειπεῖν, ὥς φησιν ΕΥ͗´δημος ἐν τῇ περὶ τῶν ἀστρολογουμένων ἱστορίᾳ· ὅθεν αὐτὸν καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἡρόδοτος θαυμάζει. μαρτυρεῖ δ᾽ αὐτῷ καὶ Ἡράκλειτος καὶ Δημόκριτος. ἔνιοι δὲ καὶ αὐτὸν πρῶτον εἰπεῖν φασὶν ἀθανάτους τὰς ψυχάς· ὧν ἐστι Χοίριλλος ὁ ποιητής. πρῶτος δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τροπὴν πάροδον εὗρε, καὶ πρῶτος τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος τοῦ σεληναίου ἑπτακοσιοστὸν καὶ εἰκοστὸν μέρος ἀπεφήνατο, κατά τινας. πρῶτος δὲ καὶ τὴν ὑστέραν τοῦ μηνὸς, τριακάδα εἶπε. πρῶτος δὲ καὶ περὶ φύσεως διελέχθη, ὥς τινες. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Ἱππίας φασὶν αὐτὸν καὶ τοῖς ἀψύχοις μεταδιδόναι ψυχὰς, τεκμαιρόμενον ἐκ τῆς λίθου τῆς μα-

Plaustri notasse dictus est minusculas
Stellas, periti quem Phœnices nauigant.

Secundum quosdam duo sola conscripsit, de conuersione & æquinoctio, cætera facilia esse ad percipiendum arbitratus. Putát plerique primum astrologiæ secreta rimatum, solis defectus cõuersionésque prędixisse, vt ait EVdemus in ea quam de astrologia scripsit, historia: quocirca Xenophanem & Herodotum illum maximè fuisse miratos. idipsum autem Heraclitus Democritúsque testantur. Sunt qui illum immortales animos primum dixisse asseuerent: ex quibus est Chœrilus poeta. Primus & solis cursum à conuersione in conuersionem reperit, solísque magnitudini lunarem orbem comparatum, septingentesimam & vicesimam illius partem esse, primus (vt quibusdam placet) dixit. Primus etiam mensis vltimam, τριακάδα, hoc est trigesimam, vocauit. De natura quoque primus ipse disseruit. Inanimatis etiã illum animas inesse putasse, Aristoteles & Hippias autores sunt, coniiciẽtẽ id ex

magnete

γνήτιδος καὶ τοῦ ἠλέκτρου. παρά τε Αἰγυπτίων γεωμετρεῖν μαθόντα φησὶ Παμφίλη πρῶτον καταγράψαι κύκλου τὸ τρίγωνον ὀρθογώνιον, καὶ θῦσαι βοῦν. οἱ δὲ Πυθαγόραν φασίν, ὧν ἐστιν Ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικός. οὗτος προήγαγεν ἐπὶ πλεῖστον ἅ φησι Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις Εὔφορβον εὑρεῖν τὸν Φρύγα· οἷον σκαληνὰ καὶ τρίγωνα, καὶ ὅσα γραμμικῆς ἔχεται θεωρίας. δοκεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἄριστα βεβουλεῦσθαι. Κροίσου γὰρ πέμψαντος πρὸς Μιλησίους ἐπὶ συμμαχίᾳ, ἐκώλυσεν· ὅπερ, Κύρου κρατήσαντος, ἔσωσε τὴν πόλιν. καὶ αὐτὸς δέ φησιν ὡς Ἡρακλείδης ἱστορεῖ μονήρη αὐτὸν γεγονέναι καὶ ἰδιαστήν. ἔνιοι δὲ καὶ γῆμαι αὐτόν, καὶ Κύβισθον υἱὸν ἔχειν· οἱ δὲ, ἄγαμον μεῖναι, τῆς δὲ ἀδελφῆς τὸν υἱὸν θέσθαι. ὅτε καὶ ἐρωτηθέντα διὰ τί οὐ τεκνοποιεῖ, Διὰ φιλοτεκνίαν, εἰπεῖν. καὶ λέγουσιν ὅτι τῆς μητρὸς ἀναγκαζούσης αὐτὸν γῆμαι, Νὴ Δία, ἔλεγεν, οὐδέπω καιρός· εἶτα, ἐπειδὴ παρήβησεν, ἐγκειμένης, εἰπεῖν, οὐκέτι καιρός. φησὶ καὶ ὁ Ῥόδιος Ἱε-

magnete lapide & ſuccino. Ab Ægyptiis verò prӕcepta geometriæ eruditum, primū deſcripſiſſe circuli triãgulum rectis lateribus, & immolaſſe bouem, refert Pamphila: alii Pythagoram dicunt, vt Apollodorus ſupputator. Porrò quæ Callimachus ait, EVphorbum Phrygem inueniſſe σκαληνὰ & trigona, quæque ad lineӕ ſpeculationem pertinent, ea iſte auxit atque propagauit. Conſtat illum & reipubl. commodis optimè cōſuluiſſe. Nam quum ſocios Mileſios Crœſus habere oraret, obſtitit ille: eáque res poſtea, Cyro victoria potito, ſalus ciuitatis fuit. Solitariam eum ac priuatam vitam adamaſſe tradit Heraclides. Quidam vxorem duxiſſe, filiúmque Cibiſſum procreaſſe, alii cælibem perſeueraſſe, ſororíſque filium ſibi adoptaſſe ferunt. Et quum rogaretur cur liberis non daret operam, Quòd filiorum amore non teneretur, reſpondiſſe. Vrgent i matri vt ſe matrimonii vinculis aſtringeret, Adhuc intempeſtiuum eſſe dixit: ingraueſcente iam ætate quū ſibi acrius inſiſteret, iam (inquit) intempeſtiuum eſt. Scribit autem Hieronymus

ρώνυμος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων, ὅτι βουλόμενος δεῖξαι ῥᾷον εἶναι πλουτεῖν, φορᾶς μελλούσης ἐλαιῶν ἔσεσθαι, προνοήσας, ἐμισθώσατο τὰ ἐλαιουργεῖα, καὶ πάμπλειστα συνεῖλε χρήματα. ἀρχὴν δὲ τῶν πάντων ὕδωρ ὑπεστήσατο, καὶ τὸν κόσμον ἔμψυχον καὶ δαιμόνων πλήρη. τάς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ φασὶν αὐτὸν εὑρεῖν, καὶ εἰς τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε ἡμέρας διελεῖν. οὐδείς τε αὐτοῦ καθηγήσατο, πλὴν ὅτ' εἰς Αἴγυπτον ἐλθὼν τοῖς ἱερεῦσι συνδιέτριψεν. ὁ δὲ Ἱερώνυμος καὶ ἐκμετρῆσαι φησὶν αὐτὸν τὰς πυραμίδας, ἐκ τῆς σκιᾶς παρατηρήσαντα ὅτε ἡμῖν ἰσομεγέθεις εἰσί. συνεβίω δὲ καὶ Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίων τυράννῳ, καθά φησιν Μινύης. τὰ δὲ περὶ τὸν τρίποδα, φανερά, τὸν εὑρεθέντα ὑπὸ τῶν ἁλιέων, καὶ διαπεμφθέντα τοῖς σοφοῖς ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Μιλησίων. φασὶ γὰρ Ἰωνικούς τινας νεανίσκους βόλον ἀγοράσαι παρὰ Μιλησίων ἁλιέων· ἀνασπασθέντος δὲ τοῦ τρίποδος, ἀμφισβήτησις ἦν, ἕως οἱ Μιλήσιοι ἔπεμψαν εἰς Δελφούς, καὶ ὁ θεὸς ἔχρησεν οὕτως,

Rhodius in ſecundo Commentariorum, quum vellet oſtendere quàm ſit facile ditari, præcognita futura vbertate, conduxiſſe olearia, pecuniáſque innumeras ſibi comparaſſe. Principium omnium aquam eſſe dixit, & animatum mũdum, ac dæmonibus plenũ. Anni tempora, illorúmque viciſſitudines primum inueniſſe ferunt, eúmque in trecẽtos ſexagintaquinque dies diuiſiſſe. Nullo præceptore vſus eſt, niſi quòd Ægyptiis ſacerdotibus, eò profectus, familiariter adhæſit. Porro Hieronymus menſum eſſe pyramidas, vmbram obſeruando, memoriæ tradidit, quãdo nobis ęqua magnitudine ſunt. Thraſybulo quoque Mileſiorum tyranno, vt ait Minyes, conuixit. Quę verò de tripode à piſcatoribus inuento, ſapientibúſque à plebe Mileſiorum dedicato, memorãtur, manifeſta ſũt. Aiunt enim Ionicos adoleſcentes quoſdam à piſcatoribus Mileſiis iactum retis emiſſe: capto deinde & educto tripode, orta contentio non antè ſedata eſt quàm Delphos à Mileſiis miſſum, reſponſúmque à deo eſt,

Ἔκγονε Μιλήτου τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρωτᾷς;
Τίς σοφίῃ πάντων πρῶτος; τούτου τρίποδ᾽ αὐδῶ.

δίδωσιν οὖν Θαλῇ, ὁ δὲ ἄλλῳ, καὶ ἄλλος ἄλλῳ, ἕως Σόλωνος. ὁ δὲ ἔφη σοφίᾳ πρῶτον εἶναι τὸν θεὸν, καὶ ἀπέστειλεν εἰς Δελφούς. ταῦτα δὴ ὁ Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἰάμβοις ἄλλως ἱστορεῖ, παρὰ Λεανδρίου λαβὼν, τοῦ Μιλησίου. Βαθυκλέα γάρ τινα Ἀρκάδα φιάλην καταλιπεῖν, καὶ ἐπισκῆψαι δοῦναι τῷ τῶν σοφῶν προτίστῳ. ἐδόθη δὴ Θαλῇ, καὶ κατὰ περίοδον πάλιν Θαλῇ. ὁ δὲ τῷ Διδυμαίῳ Ἀπόλλωνι ἀπέστειλεν, εἰπὼν οὕτω, κατὰ τὸν Καλλίμαχον,

Θαλῆς με τῷ μεδεῦντι Νειλέω δήμου
Δίδωσι, τοῦτο δὶς λαβὼν ἀριστεῖον.

τὸ δὲ πεζὸν οὕτως ἔχει. Θαλῆς Ἐξαμίου Μιλήσιος Ἀπόλλωνι Δελφινίῳ Ἑλλήνων ἀριστεῖον δὶς λαβών. ὁ δὲ περιενεγκὼν τὴν φιάλην τοῦ Βαθυκλέους παῖς, Θυρίων ἐκαλεῖτο, καθά φησιν Ἔλευσις ἐν τῷ περὶ Ἀχιλλέως, καὶ Ἄλεξων ὁ Μύνδιος ἐν ἐνάτῳ μυθικῶν. Εὔδοξος δὲ ὁ Κνίδιος καὶ Εὐάνθης ὁ Μιλήσιος, φασὶ τὴν

De tripode ex Phœbo quæris
Milesia proles?
Huic tripodem addico cui sit
sapientia prima.

Datur ergo Thaleti, Thalésque illum alii dat, & rursus alius alii, donec ad Solonem ventum est : qui deum primum esse sapientia asserens, illum Delphos misit. Ista Callimachus in Iambis aliter tradit accepta à Leãdro Milesio: Bathyclem enim quempiam Arcadem, phialam reliquisse, atque iussisse dari sapientissimo, datámque Thaleti, ac per orbẽ rursum Thaleti: quã ille Apollini Didymæo misit, sic dicens, secundũ Callimachum,

Plebem regenti me Thales
Nileo dat,
Clarum bis hoc qui iam assequutus est donum.

Pedestris autem oratio sic se habet: Thales Examii filius, Milesius, Apollini Delphinio, Græcorum præmiũ bis nactus. Qui autem circumtulerat phialam Bathyclis filius, Thyrion vocabatur, vt Eleusis ait in libro De Achille, & Alexo Myndus in nono Fabulosorum. EVdoxus autem Cnidius, Euanthésque Milesius, aiũt

Κροίσου τινὰ φίλων λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως ποτήριον χρυσοῦν, ὅπως δῷ τῷ σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. τὸν δὲ δοῦναι Θαλῇ, καὶ περιελθεῖν εἰς Χείλωνα. ὃν πυνθάνεσθαι τοῦ Πυθίου τίς αὐτοῦ σοφώτερος, καὶ τὸν ἀνειπεῖν, Μύσωνα· περὶ οὗ λέξομεν. τοῦτον οἱ περὶ τὸν ΕΥ'δοξον ἀντὶ Κλεοβούλου τιθέασι, Πλάτων δ' ἀντὶ Περιάνδρου. περὶ αὐτοῦ δὴ τάδε ἀνεῖπεν ὁ Πύθιος,

Οἰταῖόν τινά φημι Μύσων' ἐν Χηνὶ γενέσθαι,
Σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πευκαλίμῃσιν.

ὁ δ' ἐρωτήσας, ἦν Ἀνάχαρσις. Δαίδαχος δ' ὁ Πλατωνικὸς καὶ Κλέαρχος φιάλην ἀποσταλῆναι ὑπὸ Κροίσου Πιττακῷ, καὶ οὕτω περιενεχθῆναι. Ἄνδρων δ' ἐν τῷ τρίποδι, Ἀργείοις ἆθλον ἀρετῆς τῷ σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων τρίποδα θεῖναι· κριθῆναι δὲ Ἀριστόδημον Σπαρτιάτην, ὃν παραχωρῆσαι Χείλωνι. μέμνηται τοῦ Ἀριστοδήμου καὶ Ἀλκαῖος οὕτως, Ὡς γὰρ δή ποτ' Ἀριστόδαμόν φασιν οὐκ ἀπάλαμνον ἐν Σπάρτᾳ λόγον εἰπεῖν,

Χρήματ' ἀνήρ, πενιχρὸς δ' οὐδεὶς πέλετ' ἐσθλός.

A Crœsi amicum quēdam aureum poculum à rege accepisse, vt illud sapientissimo Gręcorum daret, ipsúmque Thaleti dedisse, peruenisséque ad Chilonē. ei verò, quū à Pythio quæreret quisnam esset se sapientior, responsū esse, Mysonē: de quo suo loco dicemus. Hūc EVdoxus pro Cleobulo, Plato pro Periandro ponit. De ipso hæc B respondit Apollo,

OEtæum quendam prognatū Chene Mysonem,
Te magis esse aio rebus sublimibus aptum.

Qui autem rogauerat, Anacharsis fuit. Dædachus verò Platonicus & Clearchus, phialam à Crœso ad Pittacū missam, atque ita in C orbem circumlatam, ferūt. Andron verò in Tripode, Argiuos ait virtutis præmiū sapiētissimo Græcorū tripoda constituisse: eúmque Aristodemū Spartanū fuisse iudicatum, qui item concesserit Chiloni. Meminit Aristodemi Alcęus quoque, illi ascribens dictum illud apud Spartiatas celebre,

Pauper nemo probus, quantis nis diues habetur
D

ἔνιοι δέ φασιν ὑπὸ Περιάνδρου Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίων τυράννῳ πλοῖον ἔμφορτον ἀποσταλῆναι. τοῦ δὲ περὶ τὴν Κῴαν θάλασσαν ναυαγήσαντος, ὕστερον εὑρεθῆναι πρός τινων ἁλιέων τὸν τρίποδα. Φανόδικος δὲ περὶ τὴν Ἀθηναίων θάλασσαν εὑρεθῆναι, καὶ ἀνενεχθέντα εἰς ἄστυ, γενομένης ἐκκλησίας, Βίαντι πεμφθῆναι. διὰ τί δέ, ἐν τῷ περὶ Βίαντος λέξομεν. ἄλλοι φασὶν ἡφαιστότευκτον εἶναι αὐτὸν, καὶ δοθῆναι πρὸς τοῦ θεοῦ Πέλοπι γαμοῦντι· αὖθίς τε εἰς Μενέλαον ἐλθεῖν, καὶ σὺν τῇ Ἑλένῃ ἁρπασθέντα ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ῥιφθῆναι εἰς τὴν Κῴαν θάλασσαν πρὸς τῆς Λακαίνης, εἰπούσης ὅτι περιμάχητος ἔσται. χρόνῳ δὲ Λεβεδίων τινῶν αὐτόθι γρῖπον ὠνησαμένων, καταληφθῆναι καὶ τὸν τρίποδα. μαχομένων δὴ πρὸς τοὺς ἁλιέας, γενέσθαι τὴν ἄνοδον ἕως τῆς Κῶ· καὶ ὡς οὐδὲν ἤνυτον, τοῖς Μιλησίοις μητροπόλει οὔσῃ μηνύουσιν. οἱ δ' ἐπειδὴ διαπρεσβευόμενοι ἠλογοῦντο, πρὸς τοὺς Κῴους πολε-

Nonnulli à Periandro ad Thrasybulum Milesiorum tyrannum, onustam nauem missam referunt. Ea verò quum circa Coum mare naufragium fecisset, inuentum pòst à piscatoribus tripodem, qui ea vehebatur. Phanodicus verò, circa mare Atticum repertum, atque in vrbem delatum scribit, factáque contentione, ex decreto publico Bianti missum. Causam suo loco dicemus, quum de Biante dicẽdum erit. Alii à Vulcano fabrefactum tradunt, ac pro munere Pelopi à deo datũ, quum ille vxorem duceret: demum ad Menelaum peruenisse, raptúmque cũ Helena ab Alexandro in Coũ mare fuisse coniectum, Lacæna rixarum causam fore asserente. Postea, quum quidam illic Lebedii retis iactum mercati essent, tripoda quoque fuisse cõprehensum: & quum exorto cũ piscatoribus iurgio, Coum ascendissent, nihilque proficerent, Miletum, quæ erat metropolis, eam rem detulerunt. Missi à Milesiis legati, qui eam rem componerent, infecto negotio reuersi sunt. Milesii, vt se contemptos viderũt, aduersus Coos armis decernere pa-

μοῦσι· καὶ πολλῶν ἑκατέρωθεν πιπτόντων, ἐκπίπτει χρησμὸς δοῦναι τῷ σοφωτάτῳ· καὶ ἀμφότεροι συνήνεσαν Θαλῇ. ὁ δὲ μετὰ τὴν περίοδον τῷ Διδυμαίῳ τίθησιν Ἀπόλλωνι. Κώοις μὲν οὖν τοῦτον ἐχρήσθη τὸν τρόπον,

Μὴ πρότερον λήξῃ νεῖκος μερόπων καὶ Ἰώνων,
Εἰν τρίποδα χρύσειον, ὃν Ἥφαιστος βάλε πόντῳ,
Ἐκ πόλιος πέμψητε, καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἵκηται
Ὃς δεδάηκε τά τ᾽ ὄντα, τά τ᾽ ἐσσόμενα, πρό τ᾽ ἐόντα.

Μιλησίοις δὲ,

Ἔκγονε Μιλήτου τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρωτᾷς;

ὡς προείρηται. καὶ τόδε μὲν οὕτως. Ἕρμιππος δ᾽ ἐν τοῖς βίοις, εἰς τοῦτον ἀναφέρει τὸ λεγόμενον ὑπό τινων περὶ Σωκράτους. Ἔφασκε γὰρ, φησὶ, τριῶν τούτων ἕνεκα χάριν ἔχειν τῇ τύχῃ. πρῶτον μὲν, ὅτι ἄνθρωπος ἐγενόμην, καὶ οὐ θηρίον· εἶτα, ὅτι ἀνὴρ, καὶ οὐ γυνή· τρίτον, ὅτι Ἕλλην, καὶ οὐ βάρβαρος. λέγεται δ᾽ ἀγόμενος ὑπὸ γραὸς ἐκ τῆς οἰκίας, ἵνα τὰ ἄστρα κατανοήσῃ, εἰς βόθρον ἐμπεσεῖν· καὶ αὐτῷ ἀνοιμώξαντι φάναι τὴν γραῦν, Σὺ

A rant: plurimísque hinc inde cadẽtibus, diuino oraculo responsum est, sapientissimo dandum tripoda. Mox in Thaletem vtræque partes consensere. Hunc ille postea Didymæo deuouit Apollini. Cois itaque responsum,

Non prius Ionii Meropésque à Marte recedent,
Quàm tripodẽ auratũ, pela- B *gus quem misit in altum*
Vulcanus, vos rursum ipsi mittatis in ædes:
Mox hominis, cui sit sapientia noscere prompta
Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.

Milesiis (vt suprà iam diximus) responsum, viro illi dandum qui sapientia primus esset omnium. sed de his hactenus. Hermippus C autem in Vitis, in hunc refert quod à quibusdam de Socrate dicitur. Aiebat enim (inquit) triũ maximè rerum causa gratias se fortunæ agere. Primò, quòd homo, non belua: deinde, quòd vir, non mulier: tertiò, quòd Græcus esset natus, non barbarus. Fertur, quum domo exiret cõtemplandorum siderum causa, D in subiectã fossam incidisse, petulantique probro dictũ ab anu domestica, Qua ra-

γὰρ, ὦ Θαλῆ, τὰ ἐν ποσὶν οὐ δυνάμενος ἰδεῖν, τὰ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴει γνώσεσθαι; οἶδε δ' αὐτὸν ἀστρονομούμενον καὶ Τίμων· καὶ ἐν τοῖς Σίλλοις ἐπαινεῖ αὐτὸν, λέγων,

Οἷόν θ' ἑπτὰ Θάλητα σοφῶν σοφὸν ἀστρονόμημα.

τὰ δὲ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ φησὶ Λόβων ὁ Ἀργῖος εἰς ἔπη τείνειν διακόσια. ἐπιγεγράφθαι δ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰκόνος τάδε,

Τόνδε Θάλην Μίλητος Ἰὰς θρέψασ' ἀνέδειξεν
Ἀστρολόγον πάντων πρεσβύτατον σοφίᾳ.

τῶν τε ᾀδομένων αὐτοῦ τάδε εἶναι, Οὔ τι τὰ πολλὰ ἔπη φρονίμην ἀπεφήνατο δόξαν· ἕν τι μάτευε σοφὸν, ἕν τι κεδνὸν αἱροῦ. λύσεις γὰρ ἀνδρῶν κωτίλων γλώσσας ἀπεραντολόγους. φέρεται δὲ ἀποφθέγματα αὐτοῦ τάδε. πρεσβύτατον τῶν ὄντων, θεός· ἀγέννητον γάρ. κάλλιστον, κόσμος· ποίημα γὰρ θεοῦ. μέγιστον, τόπος· ἅπαντα γὰρ χωρεῖ. τάχιστον, νοῦς· διὰ παντὸς γὰρ τρέχει. ἰσχυρότατον, ἀνάγκη· κρατεῖ γὰρ πάντων. σοφώτατον, χρόνος· ἀνευρίσκει γὰρ πάντα.

A tione, ô Thales, quæ in cælis sunt comprehēsurum te arbitraris, qui ea quæ sunt ante pedes, videre non vales? Astronomiæ sanè fuisse studiosissimum, & Timon sciuit: qui illū in Sillis laudat, quum ait,

Qualis erat sophiæque Thales cælique peritus.

Porro quæ ab eo scripta sunt, ad ducētos versus pertingere Lobon Argiuus B autor est: inscriptósque imagini ipsius versus hos,

Hunc quæ nutriuit Milesia terra Thaletem,
Astrologum primi nominis ipsa tulit.

Quæ autem eius nomine circumferuntur, hæc sunt: Non multa verba prudentis animi indicium sunt. Vnum aliquid sapiens diuina, C vnum quippiam præclarū elige. obstrues enim os loquaciū hominum non paucorum. Feruntur eius & istę sententiæ: Antiquissimum eorum omnium quæ sunt, deus: ingenitus enim. Pulcherrimum, mundus: à deo enim factus est. Maximum, locus: capit enim omnia. Velocissimum, mens: nam per vniuersa discurrit: Fortissimū, D necessitas: cūcta enī superat. Sapiētissimū, tēpus: inuenit nāque omnia.

ΟΥ'δὲν ἔφη τὸν θάνατον διαφέρειν τοῦ ζῆν. Σὺ οὖν (ἔφη τις) διὰ τί οὐκ ἀποθνήσκεις; Ὅτι, ἔφη, οὐδὲν διαφέρει. πρὸς τὸν πυθόμενον τί πρότερον ἐγεγόνει, νὺξ ἢ ἡμέρα. Ἡ νὺξ (ἔφη) μιᾷ ἡμέρᾳ πρότερον. ἠρώτησέ τις αὐτὸν εἰ λήθει θεοὺς ἄνθρωπος ἀδικῶν, Ἀλλ' οὐδὲ διανοούμενος, ἔφη. πρὸς τὸν μοιχὸν, ἐρόμενον εἰ ὀμόσει μὴ μεμοιχευκέναι, ΟΥ χεῖρον (ἔφη) μοιχείας ἐπιορκία. ἐρωτηθεὶς τί δύσκολον, ἔφη, Τὸ ἑαυτὸν γνῶναι· τί δὲ εὔκολον, τὸ, ἄλλῳ ὑποτίθεσθαι· τί ἥδιστον, τὸ ἐπιτυγχάνειν· τί τὸ θεῖον, τὸ μήτε ἀρχὴν ἔχον μήτε τελευτήν. τί δύσκολον εἴη τεθεαμένος, Γέροντα (ἔφη) τύραννον. πῶς ἄν τις ἀτυχίαν ῥᾷστα φέροι, Εἰ τοὺς ἐχθροὺς χεῖρον πράσσοντας βλέποι. πῶς ἂν ἄριστα καὶ δικαιότατα βιώσαιμεν, Ἐὰν ἃ τοῖς ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, αὐτοὶ μὴ δρῶμεν. τίς εὐδαίμων, Ὁ τὸ μὲν σῶμα ὑγιὴς, τὴν δὲ τύχην εὔπορος, τὴν δὲ ψυχὴν εὐπαίδευτος. φίλων παρόντων καὶ ἀπόντων μεμνῆσθαι φησί. μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν εἶναι καλόν.

Nihil ait mortē à vita differre. Tu verò (aiebat quispiam) quare non moreris? Quia nihil (inquit) differt. Sciscitanti cuidam vtrum prius factum esset, nox an dies: Nox (ait) vna prius die. Interrogatus, laterétne deos homo malè agens, Ne cogitans quidem, inquit. Percontanti adultero an iuraret non commisisse se adulterium, Non est (ait) periurium adulterio deterius. Interrogatus quídnam esset difficile, Se (inquit) ipsum noscere. quid cōtrà facile, Ab alio moneri. Quid suauissimum, Frui. Quid Deus, Quod initio & fine caret. Quid difficile, Vidisse tyrannum (inquit) senem. Quo pacto aduersæ fortunæ impetus quispiam ferat facillimè, Si inimicos (ait) videat deterius affectos. Quomodo optimè ac iustissimè viuemus, Si quæ in aliis reprehēdimus, (ait) ipsi non faciamus. Quísnam felix sit, Qui corpore (inquit) sanus, fortuna locuples, animo nō ignauus neque imperitus est. Amicorū præsentium & absentium æquè memores debere esse. Non cōponere faciem, sed bonarū artium studiis animū excolere præclarū esse.

Μὴ πλούτει (φησὶ) κακῶς, μηδὲ διαβαλλέτω σε λόγος πρὸς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας. Οὓς ἂν ἐράνους εἰσενέγκῃς (φησὶ) τοῖς γονεῦσι, τοὺς αὐτοὺς προσδέχου καὶ παρὰ τῶν τέκνων. τὸν Νεῖλον εἶπε πληθύνειν ἀνακοπτομένων τῶν ῥευμάτων ὑπὸ τῶν ἐτησίων ἐναντίων ὄντων. φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς γεγενῆσθαι αὐτὸν κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς τριακοστῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος. ἐτελεύτησε δ' ἐτῶν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ, ἢ (ὡς Σωσικράτης φησὶν) ἐννενήκοντα. τελευτῆσαι δ' ἐπὶ τῆς πεντηκοστῆς ὀγδόης ὀλυμπιάδος, γεγονότα κατὰ Κροῖσον. ᾧ καὶ τὸν Ἅλυν ὑποσχέσθαι ἄνευ γεφύρας περάσαι, τὸ ῥεῖθρον παρατρέψαντα. γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Θαλαῖ (καθά φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις) πέντε. ῥήτωρ Καλαντιανός, κακόζηλος· ζωγράφος Σικυώνιος, μεγαλοφυής· τρίτος ἀρχαῖος πάνυ, κατὰ Ἡσίοδον καὶ Ὅμηρον καὶ Λυκοῦργον· τέταρτος, οὗ μέμνηται Δοῦρις ἐν τῷ περὶ ζωγραφίας· πέμπτος, νεώτερος, ἄδοξος, οὗ μνημονεύει Διονύσιος ἐν Κριτικοῖς. ὁ δ' οὖν

Noli (inquit) ditari nequiter, neque in ius te vocet sermo contra coniunctos tibi ac socios dictus. Quæcunque (ait) stipendia parentibus intuleris, eadem ipse à filiis expecta. Nilum ait excrescere, quando etesiæ, qui contrarii sunt, vndas repellunt. Ortum primo anno tricesimæquintæ Olympiadis Thalē, Apollodorus in Chronicis tradit, mortuúmque ętatis anno septuagesimo, siue (vt Sosicrates ait) nonagesimo: quinquagesima quippe & octaua Olympiade esse defunctum. Crœsi verò fuisse temporibus, cui & pollicitus sit Halyn fluuium sine ponte traiicere, translato cursu. Fuisse & alios quinque huius nominis, Demetrius Magnesius in Æquiuocis fatetur: primum, rhetorem Calantinianum: secundum, pictorem Sicyonium: tertiū, Megalophyē, cúmque antiquissimū, fermè Hesiodi, Homeri, Lycurgíque temporibus: quartum, cuius meminit Duris in libro De pictura: quintū, iuniorem & obscurum, cuius & Dionysius in Criticis mentionem facit. Sapiens

σοφὸς ἐτελεύτησεν ἀγῶνα θεώμενος γυμνικόν, ὑπό τε καύματος καὶ δίψους καὶ ἀσθενείας, ἤδη γηραιός· καὶ αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τῷ μνήματι,

Ἦ ὀλίγον τόδε σῆμα, τὸ δὲ κλέος οὐρανόμηκες
Τῷ πολυφροντίστῳ τοῦτο Θάλητος ὅρη.

ἔστι καὶ παρ' ἡμῖν εἰς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἢ παμμέτρῳ, τόδε τὸ ἐπίγραμμα,

Γυμνικὸν αὖ ποτ' ἀγῶνα θεώμενον, ἠέλιε Ζεῦ,
Τὸν σοφὸν ἄνδρα Θαλῆν ἥρπασας ἐκ σταδίων.
Αἰνέω ὅττι μιν ἐγγὺς ἀπήγαγες. ἦ γὰρ ὁ πρέσβυς
Οὐκέθ' ὁρᾶν ἀπὸ γῆς ἀστέρας ἠδύνατο.

τούτου ἐστὶ τὸ Γνῶθι σαυτόν· ὅπερ Ἀντισθένης ἐν ταῖς διαδοχαῖς Φημονόης εἶναί φησιν, ἐξιδιοποιήσασθαι δὲ αὐτὸ Χείλωνα. περὶ δὴ τῶν ἑπτὰ (ἄξιον γὰρ ἐνταῦθα καθολικῶς κἀκείνων ἐπιμνησθῆναι) λόγοι φέρονται τοιοῦτοι. Δάμων ὁ Κυρηναῖος, γεγραφὼς περὶ τῶν φιλοσόφων, πᾶσιν ἐγκαλεῖ, μάλιστα δὲ τοῖς ἑπτά. Ἀναξιμένης δέ φησι πάντας ἐπιθέσθαι ποιητικῆς. ὁ δὲ Δικαίαρχος, οὔτε σοφοὺς οὔτε φιλοσόφους

igitur Thales obiit, quũ certamẽ gymnicum spectaret, æstu scilicet, ac siti & infirmitate fatigatus, iam vetulus: in cuius rei testimonium hæc extant epigrammata,

Gymnicon aspiceret quum rursus agona, Thaletem
Traxisti è stadiis Iuppiter Eelie.
Hunc laudo, cælo propius quòd duxeris: ultra
Non poterat terris astra videre senex.

Nempe hic exiguus tumulus, sed sidera scandit
Gloria, sunt cuius hæc monumenta Thalæ.

Huius illud est, Nosce teipsum, quod Antisthenes in Successionibus ait fuisse Phemonoes, idque sibi vsurpasse Chilonem.

Hoc in loco generatim ipsorum facienda mentio est, quænam fuerit de illis inter veteres & quanta discordia. Damon Cyreneus, quum de philosophis scriberet, omnes insimulauit, & septem in primis. Anaximenes autẽ omnes ait poeticæ fuisse magis studiosos. Dicæarchus, neque sapientes, neque philosophos

φησὶν αὐτοὺς γεγονέναι, συνετοὺς δέ τινας καὶ νομοθετικούς. Ἀρχέτιμός τε ὁ Συρακούσιος ὁμιλίαν αὐτῶν γέγραφεν παρὰ Κυψέλῳ, ᾗ καὶ αὐτός φησι παρατυχεῖν· Εὔφορος δὲ παρὰ Κροίσῳ, πλὴν Θαλοῦ. φασὶ δέ τινες καὶ ἐν Πανιωνίῳ καὶ ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Δελφοῖς συνελθεῖν αὐτούς. διαφωνοῦνται δὲ καὶ ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ ἄλλου ἄλλο φασὶν εἶναι, ὡς ἐκεῖνο,

Ἦν Λακεδαιμόνιος Χείλων σοφὸς, ὃς τάδ᾽ ἔλεξε,
Μηδὲν ἄγαν, καιρῷ πάντα πρόσεστι καλά.

στασιάζεται δὲ καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Λεάνδριος μὲν γὰρ ἀντὶ Κλεοβούλου καὶ Μύσωνος Λεώφαντον Γορσιάδα, Λεβέδιον ἢ Ἐφέσιον ἐγκρίνει, καὶ Ἐπιμενίδην τὸν Κρῆτα· Πλάτων δ᾽ ἐν Πρωταγόρᾳ Μύσωνα ἀντὶ Περιάνδρου. Εὔφορος δὲ ἀντὶ Μύσωνος Ἀνάχαρσιν. οἱ δὲ καὶ Πυθαγόραν προσγράφουσι. Δικαίαρχος δὲ τέσσαρας ὡμολογημένους ἡμῖν παραδίδωσι, Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακὸν, Σόλωνα. ἄλλους δὲ ὀνομάζει ἓξ, ὧν ἐκλέξασθαι τρεῖς, Ἀριστόδημον, Πάμφιλον, Χείλωνα

A eos fuisse asserit, sed cordatos planè viros, legúmque latores. Archetimus Syracusanus illorum cum Cypselo congressum scripsit, cui se quoque interfuisse ait. EVphorus apud Crœsum, præter vnum Thalē, conuenisse tradit. Aiũt autem quidam & in Panionio, & Corintho, & Delphis eos conuenisse: illorúmque sententias ponunt, B quænam cuius sit exponẽtes, vt illud, *Lacedæmonius fuit Chilon sapiens, qui hæc ait, Nihil nimis. Tempori cuncta insunt bona.* Magna & de illorum numero discordia est. Leandrius enim pro Cleobulo & Mysone, Lephátum Gorsiada, Lebedium siue Ephesium inserit, Epimenidémque Cretensem. C Plato autem in Protagora, Mysonem pro Periandro. EVphorus pro Mysone ponit Anacharsim: alii Pythagoram adiiciunt. Porro Dicæarchus quatuor nobis consensu omnium sapientes tradit: Thalem, Biantem, Pittacum atque Solonem. tum sex alios nominat, quorum ex numero tres elegit: Aristodemum scilicet, D Pamphilum, Chilonem

Λακεδαιμόνιον, Κλεόβουλον, Ἀνάχαρσιν, Περίανδρον. ἔνιοι προστιθέασιν Ἀκουσίλαον, Κάβα ἢ Σκάβρα, Ἀργεῖον. Ἕρμιππος δ' ἐν τῷ περὶ τῶν σοφῶν, ἑπτακαίδεκα φησὶν, ὧν τοὺς ἑπτὰ, ἄλλους ἄλλως αἱρεῖσθαι· εἶναι δὲ, Σόλωνα, Θαλῆν, Πιττακὸν, Βίαντα, Χείλωνα, Κλεόβουλον, Περίανδρον, Ἀνάχαρσιν, Ἀκουσίλαον, Ἐπιμενίδην, Λεώφαντον, Φερεκύδην, Ἀριστόδημον, Πυθαγόραν, Λᾶσον Χαρμαντίδου ἢ Σισυμβρίνου, ἢ (ὡς Ἀριστόξενος) Χαβρίνου· Ἑρμιονέα, Ἀναξαγόραν. Ἱππόβοτος δ' ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ, Ὀρφέα, Λίνον, Σόλωνα, Περίανδρον, Ἀνάχαρσιν, Κλεόβουλον, Μύσωνα, Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακὸν, Ἐπίχαρμον, Πυθαγόραν. φέρονται δὲ καὶ τοῦ Θαλοῦ ἐπιστολαὶ αἵδε·

Θαλῆς Φερεκύδει.

Πυνθάνομαί σε πρῶτον Ἰώνων μέλλειν λόγους ἀμφὶ τῶν θείων χρημάτων εἰς τοὺς Ἕλληνας φαίνειν. καὶ τάχα μὲν ἡ γνώμη τοι δικαίη, ἐς τὸ ξυνὸν καταθέσθαι γραφὴν, μᾶλλον ἢ ἐφ' ὁποιοισοῦν ἐπι-

Lacedæmonium, Cleobulum, Anacharſim, & Periãdrum. Addunt quidã Acuſilaum, Cabam, ſiue Scabrã, Argiuum. Hermippus autẽ in libro De ſapientibus, decem & ſeptem fuiſſe tradit, quorum ex numero ſeptẽ, alii aliter eligunt. Sic autem illos computat: Primo loco ponit Solonem, tum Thalem, Pittacum, Biantẽ, Cleobulum, Chilonem, Periandrum, Anacharſim, Acuſilaum, Epimenidẽ, Leophãtum, Pherecydem, Ariſtodemum, Pythagoram, Laſum Charmantidæ ſeu Siſymbrini, ſiue (vt Ariſtoxenus tradit) Chabrini filiũ, Hermioneum, Anaxagorã. Enimuero Hippobotus in deſcriptione philoſophorum, hanc illorũ ſeriem exponit: Primò Orpheũ, deinde Linum, tum Solonẽ, Periandrum, Anacharſim, Cleobulum, Myſonẽ, Thalem, Biantem, Pittacum, Epicharmũ, & extremo loco Pythagoram. Feruntur & iſtæ Thaletis epiſtolæ:

Thales Pherecydi.

Audio te primum Ionũ de diuinis rebus apud Græcos palàm diſſerere parare. Verùm iuſtiore fortaſſe ſẽtentia inter amicos ea quæ ſcripſeris, leges, quàm paſſim quibuſcunque per-

προτρέπειν, χρῆμα εἰς οὐδὲν ὄφελος. εἰ δή τοι ἥδιον, ἐθέλω γενέσθαι λεσχηνώτης περὶ ὅτεων γράφεις· καὶ ἢν κελεύῃς, παρά σε ἀφίξομαι ἐς οὖρον. ἦ γὰρ ἂν οὐ φρενήρεες εἴημεν ἐγώ τε καὶ Σόλων ὁ Ἀθηναῖος, πλώσαντες μὲν ἐς Κρήτην, κατὰ τὴν κεῖθι ἱστορίην, πλώσαντες δὲ ἐς Αἴγυπτον, ὁμιλήσαντες τοῖς ἐκείνῃ ὅσοι ἱερέες τε καὶ ἀστρονόμοι· παρά σε δὲ μὴ πλώσαιμεν. ἥξει γὰρ καὶ ὁ Σόλων, ἢν ἐπιτρέπῃς. σὺ μέντοι χωροφιλέων, ὀλίγα φοιτέεις ἐς Ἰωνίην. οὐδέ σε ποθὴ ἴσχει ἀνδρῶν ξείνων, ἀλλὰ (ὡς ἔλπομαι) ἑνὶ μούνῳ χρήματι προσέσκεαι, τῇ γραφῇ. ἡμεῖς δὲ οἱ μηδὲν γράφοντες περιχωρέομεν τήν τε Ἑλλάδα καὶ Ἀσίην.

Θαλῆς Σόλωνι.

Ὑπαποστὰς ἐξ Ἀθηναίων δοκέεις ἄν μοι ἁρμοδιώτατα ἐν Μιλήτῳ οἶκον ποιέεσθαι παρὰ τοῖς ἀποίκοις ὑμέων. καὶ γὰρ ἐνθαῦτά τοι δεινὸν οὐδέν. εἰ δὲ ἀσχαλήσεις ὅτι καὶ Μιλήσιοι τυραννεόμεθα (ἐχθαίρεις γὰρ πάντας αἰσυμνήτας) ἀλλὰ τέρποιο ἂν σὺν τοῖς ἑταίροις ἡμῶν καταβιούς.

mittes, nullo illis emolumento futura. Equidem si tibi gratum cognouero, volo conscius eorum quæ scribis, esse: ac, si quidem iubes, ad te maturè proficiscar. Neque enim adeo amentes ac stolidi sumus, ego & Solon Atheniensis, vt quum nauigio Cretam petierimus visendi gratia, Ægyptúmque itidem penetrauerimus, vt istic sacerdotibus & astronomis congrederemur, ad te non pari studio nauigaturi simus. Veniet enim & Solon ipse, si annuas. Nanque tu loci illius amore detentus, rarò in Ioniam transis, neque peregrinorum hominum desiderio tãgeris. Verùm vni tantùm, vt spero, scribendi negotio incumbis. At nos, qui nihil scribimus, Græciam Asiámque peragramus. Vale.

Thales Soloni.

Athenis si excedas, Mileti, vt equidem reor, commodissimè habitare poteris. Est enim vestra colonia, patieríſque graue nihil. Quòd si & apud Milesios execraris tyrannidem, (æquè enim vbique tyrannos infestos habes,) at cum amicis nobiscum viuere erit iucundissimum.

ἐπέστειλε δέ σοι καὶ Βίης ἥκειν ἐς Πριήνην· σὺ δὲ εἰ προσηνέστερόν τοι τὸ Πριηνέων ἄστυ κεῖθι οἰκέειν, καὶ αὐτοὶ παρά σε οἰκήσομεν.

A Scripsit ad te Bias vt Prienam proficiscaris: eam tu vrbem si libentius inhabitaueris, & ipsi eò ad te aduolabimus. Vale.

ΣΌΛΩΝ.

ΣΌλων Ἐξηκεστίδου Σαλαμίνιος, πρῶτον μὲν τὴν σεισάχθειαν εἰσηγήσατο Ἀθηναίοις. τὸ δὲ ἦν λύτρωσις σωμάτων τε καὶ κτημάτων. καὶ γὰρ ἐπὶ σώμασιν ἐδανείζοντο, καὶ πολλοὶ δι' ἀπορίαν ἐθήτευον. ἑπτὰ δὴ ταλάντων ὀφειλομένων αὐτῷ πατρῴων, συνεχώρησε πρῶτος, καὶ τοὺς λοιποὺς τὸ ὅμοιον προὔτρεψε πρᾶξαι. καὶ οὗτος ὁ νόμος ἐκλήθη σεισάχθεια. φανερὸν δὲ διὰ τί. ἔπειτα τοὺς λοιποὺς νόμους ἔθηκεν, οὓς μακρὸν ἂν εἴη διεξιέναι, καὶ ἐς τοὺς ἄξονας κατέθετο. τὸ δὲ μέγιστον, τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἀμφισβητουμένης, δηλονότι τῆς Σαλαμῖνος, ὑπό τε Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων, καὶ πολλάκις τῶν Ἀθηναίων ἐπταικότων ἐν τοῖς πολέμοις, καὶ ψήφισμα θεμένων εἴ τις ἔτι συμβουλεύσει περὶ Σαλαμῖνος

SOLON.

SOlon Execestidæ filius, Salaminius, primus ipsam σεισάχθειαν inuexit Athenienfibus. Sic autem appellabatur corporum possessionúmque redemptio. Plurimi enim per summam inopiã fœneratoribus corpora sua exponebant, ac super his fœnerabantur. Quum igitur septem sibi talenta ex patrimonii sui iure deberentur, ea primò remisit, ac reliquos idem facere exemplo suo prouocauit: eáque lex σεισάχθεια appellata est. Hoc illi, id quod minimè obscurũ est, felix initium faustúmque fuit ad cæteras condendas leges: quas enumerare longissimum esset, miniméque necessarium, quum illæ tabulis æreis incisæ sunt. Est autem hoc ipsius factum vel celeberrimum. Quum de Salamine, ipsius patria, inter Athenienses & Megarenses fermè vsque ad internecionem armis dimicatum esset, multísque cladibus acceptis, capitale apud Athenienses esse cœpis-

μάχεσθαι, θανάτῳ ζημιοῦσθαι. αὐτὸς μαίνεσθαι προσποιησάμενος καὶ στεφανωσάμενος εἰσέπεσεν εἰς τὴν ἀγοράν. ἔνθα τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέγνω διὰ τοῦ κήρυκος τὰ συντείνοντα περὶ Σαλαμῖνος ἐλεγεῖα, καὶ παρώρμησεν αὐτούς. καὶ αὖθις πρὸς τοὺς Μεγαρέας ἐπολέμησαν, καὶ ἐνίκων διὰ Σόλωνα. ἦν δὲ τὰ ἐλεγεῖα τὰ μάλιστα καθαψάμενα τῶν Ἀθηναίων, ταῦτα,

Εἴην δὴ τότ' ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικινίτης
Ἀντί γ' Ἀθηναίου, πατρίδ' ἀμειψάμενος.
Αἶψα γὰρ ἂν φάτις ἥδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο.
Ἀττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμῖν' ἀφέντων.

εἶτα,

Ἴομεν εἰς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
Ἱμερτῆς, χαλεπόν τ' αἶσχος ἀπωσόμενοι.

ἔπεισε δὲ αὐτοὺς καὶ τὴν ἐν Θρᾴκῃ Χερρόνησον προσκτήσασθαι. ἵνα δὲ μὴ δοκοίη βίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ δίκῃ τὴν Σαλαμῖνα

set, siquis legem de vindicanda insula ferret: solicitus Solon ne vel tacendo parum reipub. consuleret, vel consulendo sibi noceret, subitam sibi dementiã simulat, cuius prætextu nõ dicturus modò prohibita, sed & facturus erat. Deformis habitu more vecordiũ in publicum euolat, factóque concursu hominum, quò magis consilium dissimulet, insolitis sibi versibus, per præconem suadere populo cœpit quod vetabatur: omniúmque ita animos cepit, vt aduersus Megarenses bellum extemplo decernerent, insuláque deuictis hostibus Atheniensium fieret. Versus autẽ quibus potissimùm illos induxit, sunt hi,

Olim vtinam fuerim Pholegandrius aut Sicinites,
Ac mutata foret Attica terra mihi.
Nam subitò fama hæc hominũ volitabit ad aures,
Atticus vnus adest qui Salamina fugit.

Deinde,

Quin Salamina igitur, satturi dedecus, imus,
Subdita quod nobis insula restituet?

Persuasit Atheniensibus in Thracia quoque sibi vendicarent Chersonesum. Ac ne magis vi quàm iure Salaminam

κεκτῆσθαι, ἀνασκάψας τινὰς τάφους, ἔδειξε τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους, ὡς ἦν ἔθος θάπτειν Ἀθηναίοις. ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους πρὸς ἕω βλέποντας, καὶ ἀπὸ τῶν δήμων τοὺς χρηματισμοὺς ἐγκεχαραγμένους, ὅπερ ἦν ἴδιον Ἀθηναίων. ἔνιοι δέ φασι καὶ ἐγγράψαι αὐτὸν εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὁμήρου, μετὰ τὸν

Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
Στῆσε δ' ἄγων ἵν' Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες.

τοῦ δὴ λοιποῦ προσεῖχον αὐτῷ ὁ δῆμος, καὶ ἡδέως καὶ τυραννεῖσθαι ἤθελον παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ οὐχ εἵλετο, ἀλλὰ καὶ Πεισίστρατον τὸν συγγενῆ, καθά φησι Σωσικράτης, προαισθόμενος, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ διεκώλυσεν. ἤξας γὰρ εἰς τινα ἐκκλησίαν μετὰ θώρακος καὶ ἀσπίδος, προεῖπεν αὐτοῖς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Πεισιστράτου· καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοηθεῖν ἕτοιμος εἶναι· λέγων ταῦτα, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μὲν, σοφώτερος, τῶν δὲ, ἀνδρειότερος εἰμί. σοφώτερος μὲν τῶν

A possidere viderentur, effoſſis quibuſdã tumulis, cadauera ad orientẽ ſolem conuerſa, qui Atheniẽſibus ſepeliendi mos erat, oſtẽdit, ſepulcra item ipſa ad oriẽtem poſita, inſculptáque ipſis familiarum nomina: quod quidẽ proprium Atheniẽſium fuit. Aiunt plerique illũ exinde Homeri ſcripſiſſe catalogũ ab eo loco vbi Aiacem ex Salamina B duodecim duxiſſe naues ait,

Dux Salamine aderat biſſenis nauibus Aiax,
Caſtra vbi Cecropiæ quondã poſuere cohortes.

Ex eo iam tempore plebis in ſe animos ita conuerterat, vt ſibi illum omnes vno animo imperare cuperent. Eis verò ille in tantũ abfuit vt acquieſceret, vt C (autore Soſicrate) Piſiſtratum quoque propinquum ſuum, quum ſibi tyrannidẽ parare intelligeret, quantũ in ſe fuit, prohibuerit. Nã euocata cõcione, profectus in publicum, lorica armatus & clypeo, Piſiſtrati inſidias & improbos conatus aperuit. Neque id ſolùm, verùm & iuuare paratum, ac pro libertate ſeſe pugnaturum aſſeuerauit, Viri, inquiens, Athenienſes, aliis quidẽ ſapientior, aliis verò fortior ſum. Sapientior enĩ

τὴν ἀπάτην Πεισιστράτου μὴ συνιέντων· ἀνδρειότερος δὲ τῶν ἐπισταμένων μὲν, διὰ δέος δὲ σιωπώντων. καὶ ἡ βουλὴ, Πεισιστρατίδαι ὄντες, μαίνεσθαι ἔλεγον αὐτόν· ὅθεν εἶπε ταυτί,

Δείξει δὴ μανίην μὲν ἐμὴν
βαιὸς χρόνος ἀστοῖς,
Δείξει ἀληθείης ἐς μέσον
ἐρχομένης.

τὰ δὲ περὶ τῆς τοῦ Πεισιστράτου τυραννίδος προλέγοντος αὐτοῦ ταῦτα ἦν,

Ἐκ νεφέλης φέρεται χιόνος
βία ἠδὲ χαλάζης,
Βροντὴ τ' ἐκ λαμπρῆς γίνεται ἀστεροπῆς.
Ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται· ἐς δὲ μονάρχου
Δῆμος ἀϊδρείῃ δουλοσύνην
ἔπεσεν.

ἤδη δὲ αὐτοῦ κρατοῦντος οὐ πείθων, ἔθηκε τὰ ὅπλα πρὸ τοῦ στρατηγίου, καὶ εἰπὼν, Ὦ πατρὶς, βεβοήθηκά σοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἀπέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον καὶ εἰς Κύπρον. καὶ πρὸς Κροῖσον ἦλθεν· ὅτε καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, Τίς σοι δοκεῖ εὐδαίμων; Τέλλος (ἔφη) Ἀθηναῖος, καὶ Κλέοβις καὶ Βίτων, καὶ τὰ θρυλλούμενα. φασὶ δέ τινες ὅτι κοσμήσας ἑαυτὸν ὁ Κροῖσος παν-

A illis sum qui Pisistrati conatus non animaduertunt: fortior autem iis qui sciunt illos quidem, sed metu silét. Senatus verò, quòd studeret Pisistrato, insanire illum proclamabat. At ille, Meam (inquit) insaniam ciuibus breui tempus ostendet, quũ veritas in lucem venerit. Elegi autem ipsius de tyrannide Pisistrati, sunt hi

B *Vis niuis & nebuloso agitatur in æthere grando,*
Horrendum excutiunt fulgura clara sonum.
Et cecidere viris persæpe potentibus vrbes,
Detrusa inque ferum plebs stolida imperium est.

Iam verò Pisistrato rerum potito, minimè obtemperans, ante curiam arma deposuit, dicens illud, O C patria, tibi equidem verbo & opere auxiliatus sum. in Ægyptum nauigauit, atque inde Cyprum profectus, postremò ad Crœsũ peruenit. à quo interrogatus, quisnã sibi felix videretur, Telus, inquit, Atheniẽsis, & Cleobis, & Bito, & cætera quæ sunt in ore omnium. Aiunt quidam, Crœsum, quum se D exquisitissimo omnium ornamentorum genere com-

τοδαπῶς, καὶ καθίσας εἰς τὸν θρόνον, ἤρετο αὐτὸν εἴ τι θέαμα κάλλιον τεθέαται. ὁ δὲ ἀλεκτρυόνας εἶπε, φασιανούς, καὶ ταώς· φυσικῷ γὰρ ἄνθει κεκόσμηνται, καὶ μυρίῳ καλλίονι. ἐκεῖθέν τε ἀπαλλαγείς, ἐγένετο ἐν Κιλικίᾳ, καὶ πόλιν ᾤκισεν ἣν ἀπ' αὐτοῦ Σόλους ἐκάλεσεν. ὀλίγους τέ τινας τῶν Ἀθηναίων ἐγκατῴκισεν, οἳ τῷ χρόνῳ τὴν φωνὴν ἀποξενωθέντες σολοικίζειν ἐλέχθησαν. καί εἰσιν οἱ μὲν ἔνθεν, Σολεῖς· οἱ δ' ἀπὸ Κύπρου, Σόλιοι. ὅτε δὲ τὸν Πεισίστρατον ἔμαθεν ἤδη τυραννεῖν, τάδε ἔγραψε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους,

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μή τι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαμφέρετε.
Αὐτοὶ γὰρ τούτους ηὐξήσατε, ῥύσια δόντες,
Καὶ διὰ ταῦτα κακὴν ἔσχετε δουλοσύνην.
Ὑμέων δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνεσι βαίνει,
Σύμπασι δ' ὑμῖν κοῦφος ἔνεστι νόος.
Εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε, καὶ εἰς ἔπος αἰόλον ἀνδρός,
Εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γιγνόμενον βλέπετε.

A posuisset, sublimíque in solio sederet, interrogasse eũ an pulchrius vnquam spectaculum viderit: illúmque dixisse, gallos gallinaceos, fasianos atque pauones. Natura li enim eos nitore & incredibili speciositate vestiri. A Crœso deinde in Ciliciam profectus, vrbẽ condidit, atque ex suo nomine Solos appellauit: in qua Atheniensium aliquot statuit, B qui tractu temporis quum patriam vocem corrupissẽt, σολοικίζειν dicti sunt. Et appellabantur hi quidem Solenses: qui Cyprii verò, Solii. Quum verò Pisistratum in tyrannide perseuerare didicisset, ita Atheniensibus scripsit,

Si vestro meritas pendetis crimine pœnas,
C *Non culpa in iustos reiiciẽda deos.*
Hos nam ipsi immunes vestra fouistis in vrbe,
Qui miseris vobis subdita colla premunt.
Quiuis enim vestrum vulpis vestigia calcat:
Verùm mens stolida est omnibus atque leuis.
Suspicitis nam linguam hominis versutáque verba,
D *Quod tentet, nemo cernere curat, opus.*

καὶ πρὸς σοῦ μὲν ταῦτα. Πεισίστρατος δ' αὐτῷ φεύγοντι τοῦτον ἐπιστέλλει τὸν τρόπον.

Πεισίστρατος Σόλωνι.

ΟΥ̓͂τε μόνος Ἑλλήνων τυραννίδι ἐπεθέμην, οὔτε ὡς οὐ προσῆκόν μοι, γένους ὄντι τῶν Κοδριδῶν. ἀνέλαβον γὰρ ἐγὼ ἃ ὀμόσαντες Ἀθηναῖοι παρέξειν Κόδρῳ τε καὶ τῷ ἐκείνου γένει, ἀφείλοντο. τά τε ἄλλα ἁμαρτάνω οὐδὲν ἢ περὶ θεοὺς ἢ περὶ ἀνθρώπους· ἀλλὰ καθότι σὺ διέθηκας τοὺς θεσμοὺς Ἀθηναίοις, ἐπιτρέπω πολιτεύειν. καὶ ἄμεινόν γε πολιτεύουσιν ἢ κατὰ δημοκρατίαν· ἐῶ γὰρ οὐδένα ὑβρίζειν. καὶ ὁ τύραννος ἐγὼ οὐ πλεῖόν τι φέρομαι τἀξιώματος καὶ τῆς τιμῆς· ὁποῖα δὲ καὶ τοῖς πρὶν βασιλεῦσιν ἦν τὰ ῥητὰ γέρα. ἀπάγει δὲ ἕκαστος

A [Inter alias hæ clariores sũt eius sententię: Quę non posuisti, ne tollas. Ne mentiaris. Probitatem iureiurando certiorem habe. Principem agere noli, nisi edoctus subeas. Principi consule non dulciora, sed optima. Intellectum fac ducem, ne malè loquaris. Deos honora, & parentes reuerere. Nihil equidem homini metuẽdum est, nisi ne felicitatem ex- B cludat. Nemo stultus tacere potest. Populi rector prius se quàm populum rectè instituere debet. Praui hominis lingua acutior est gladio. Si principes & maiores secundum leges vixerint, vnaquæque ciuitas optimè regi poterit.] Hæc ille. Pisistratus autem quum illius fugam didicisset, sic ad eum scripsit,

C Pisistratus Soloni.

Neque solus Gręcorũ tyrannidẽ arripui, neque mihi rem alienam vsurpaui. Quippe genus à Cecrope duco. Id enim mihi meo iure vendico, quod Athenienses olim quum iureiurando firmassent, Codro illiúsque genti præbituros, postmodum abstulerant. Cæterùm in deos vel in homines nihil aliàs pecco. Leges, quas ipse Atheniensibus dedisti, seruari, atque secundum eas viuere iubeo. Et quidem melius seruantur quàm possent, si multitudinis imperio res ageretur. Permitto enim nemini iniuriam fieri. Ac tyrannus ego, præter dignitatem & honorem, nihil à plebe differo, solis eis stipendiis contentus, quæ iis quoque qui ante me regnarunt, debebantur. Denique

Ἀθηναίων τοῦ αὑτοῦ κλήρου δεκάτην, οὐκ ἐμοὶ, ἀλλὰ ὁπόθεν ἔσται ἀναλοῦν εἴς τε θυσίας δημοτελεῖς, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν κοινῶν, καὶ ἢν ὁ πόλεμος ἡμᾶς καταλάβῃ. σοὶ δ' ἐγὼ οὔτι μέμφομαι μηνύσαντι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. εὐνοίᾳ γὰρ τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἐμὸν ἔχθος ἐμήνυες· B ἔτι τε ἀμαθίᾳ τῆς ἀρχῆς ὁποίαν τινὰ ἐγὼ καταστήσομαι. ἐπεὶ μαθὼν, τάχα ἂν ἠνέσχου καθισταμένου, οὐδὲ ἔφυγες. ἐπάνιθι τοίνυν οἴκαδε, πιστεύων μοι καὶ ἀνωμότῳ, ἄχαρι μηδὲν πείσεσθαι Σόλωνα ἐκ Πεισιστράτου. ἴσθι γὰρ μηδὲ ἄλλον τινὰ πεπονθέναι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν. C ἢν δὲ ἀξιώσῃς τῶν ἐμῶν φίλων εἷς εἶναι, ἔσῃ ἀνὰ πρώτους· (οὐ γάρ τι ἐν σοὶ ἐνορῶ δολερὸν ἢ ἄπιστον) εἴτε ἄλλως Ἀθήνησιν οἰκεῖν, ἐπιτετράψεται. ἡμῶν δὲ εἵνεκα μὴ ἐστέρησο τῆς πατρίδος. Ταῦτα μὲν Πεισίστρατος.

A Athenienſium ſinguli decimas frugum ſuarum ſeparant, non in vſus noſtros conſumendas, verùm ſacrificiis publicis cõmodiſque communibus: &, ſiquando bellum contra nos ingruerit, in ſumptus deputandas. Tibi equidem nihil ſuccẽſeo, quòd mentem meam cõſiliúmque detexeris: quippe qui id potius reipubl. B ſtudio ciuitatis, quàm mei odio, detexeris, ac prætereà quòd ignorares cuiuſmodi ego rex futurus eſſem. Id enim ſi didiciſſes, æquo animo & conatus meos fortè toleraſſes, & te fugæ haudquaquam commiſiſſes. Redi igitur domum bona fide, mihi & iniurato credens, nihil eſſe periculi à Piſiſtrato Soloni. Noſti enim neminem, etiam ex inimicorũ C numero, mali quippiam à me perpeſſum. Denique ſi placuerit frui noſtra amicitia, inter primos eris. Nihil enĩ in te fraudis perfidiæve conſpicio. Quòd ſi alioqui habitare Athenis nolueris, pro arbitrio tuo id facies: tantùm, ne noſtri cauſa patria excideris. Vale. Hæc Piſiſtratus.

Σόλων δὲ ὅρον ἀνθρωπίνου βίου φησὶν ἔτη ἑβδομήκοντα. D Δοκεῖ δὲ καὶ κάλλιστα νομοθετῆσαι·

Solon autem humanæ vitæ terminum ſeptuaginta annos eſſe ait. Videtur autem id præclarè ſtatuiſſe:

Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω· ἀλλὰ καὶ ὁ τὰ πατρῷα κατεδηδοκὼς, ὁμοίως. καὶ ὁ ἀργὸς, ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι. Λισίας δ' ἐν τῷ κατὰ Νικίου Δράκοντα φησὶ γεγραφέναι τὸν νόμον, Σόλωνα δὲ τεθεικέναι· τόν τε ἡταιρηκότα εἴργειν τοῦ βήματος. συνέστειλε δὲ καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἐν ἀγῶσι ἀθλητῶν, Ὀλυμπιονίκῃ μὲν τάξας πεντακοσίας δραχμὰς, Ἰσθμιονίκῃ δὲ ἑκατὸν, καὶ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἀπειρόκαλον γὰρ ἐξαίρειν τὰς τούτων τιμάς· ἀλλὰ μόνον ἐκείνων τῶν ἐν πολέμοις τελευτησάντων, ὧν καὶ τοὺς υἱοὺς δημοσίᾳ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι. ὅθεν καὶ ἐζήλουν καλοὶ κἀγαθοὶ γίνεσθαι κατὰ πόλεμον· ὡς Πολύζηλος, ὡς Κυναίγειρος, ὡς Καλλίμαχος, ὡς σύμπαντες οἱ Μαραθωνομάχοι. ἔτι δ' Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων καὶ Μιλτιάδης, καὶ μυρίοι ὅσοι. ἀθληταὶ δὲ καὶ ἀσκούμενοι, πολυδάπανοι, καὶ

A Si quis parẽtes nõ enutrierit, is ignobilis & obſcurus eſto. Similiter & qui patrimonii verſuram fecerit. Is item qui ſectatur otium, omnibus accuſare volẽtibus obnoxius eſto. Porro Lyſias in oratione quam contra Niciam ſcripſit, Draconem aſſerit eã ſcripſiſſe legem, Solonémque tuliſſe. Eum item qui nequitia ac B flagitiis inſignis eſſet, tribunali publicíſque ſuggeſtis arcendum ſtatuit. Athletarum quoque præmia caſtigata moderatione correxit. Ei quidẽ qui Olympia viciſſet, quingẽtas drachmas, qui verò Iſthmia, dari centum conſtituit: eadémque ratione in certaminibus ceteris. Eſſe enim abſurdum huiuſmodi honores modũ C deſiderare, ſolùm verò eos qui in præliis occubuiſſent, præmiis eſſe illuſtrandos: quorum filios ex publico nutriendos erudiendóſque præcepit. Quo ſanè animati vniuerſi, fortiter ac ſtrenuè in bellis dimicabant. Sic Polyzelus, ſic Cynægirus, ſic Callimachus, ſic omnes qui in Marathonis expeditione pugnauerũt. Sic præ- D terea Harmodius, Ariſtogiton, Miltiades, innumerabiléſque alii. Hi verò dum exercentur, nimiùm pretioſi ſumptuoſique athletæ, & dum

νικῶντες ἐπιζήμιοι, καὶ στεφανοῦνται κατὰ τῆς πατρίδος μᾶλλον ἢ κατὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν. γέροντές τε γενόμενοι, κατὰ τὸν ΕΥριπίδην,

Τρίβωνες ἐκλείποντες οἴχονται κρόκας·

ὅπερ συνιδὼν ὁ Σόλων, μετρίως αὐτοὺς ἀπεδέξατο. κάλλιστον δὲ κἀκεῖνο, Τὸν ἐπίτροπον τῇ τῶν ὀρφανῶν μητρὶ μὴ συνοικεῖν, μηδ' ἐπιτροπεύειν, εἰς ὃν ἡ οὐσία ἔρχεται, τῶν ὀρφανῶν τελευτησάντων. κἀκεῖνο, Δακτυλιογλύφῳ μὴ ἐξεῖναι σφραγῖδα φυλάττειν τοῦ πραθέντος δακτυλίου. καὶ ἐὰν ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχοντος ἐκκόψῃ τις, ἀντεκκόπτειν τοὺς δύο. Ἃ μὴ ἔθου, μὴ ἀνέλῃ· εἰ δὲ μή, θάνατος ἡ ζημία. Τῷ ἄρχοντι, ἂν μεθύων ληφθῇ, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. τά τε Ὁμήρου ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε ῥαψῳδεῖσθαι, οἷον ὅπου ὁ πρῶτος ἔληξεν, ἐκεῖθεν ἄρχεσθαι τὸν ἐχόμενον. μᾶλλον οὖν Σόλων Ὅμηρον ἐφώτισεν ἢ Πεισίστρατος, ὥς φησι Διευχίδας ἐν πέμπτῳ Μεγαρικῶν. ἦν δὲ μάλιστα τὰ ἔπη ταυτί, Οἳ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, καὶ τὰ ἑξῆς. πρῶτος δὲ Σόλων τὴν τριακάδα, ἕνην καὶ νέαν ἐκάλεσεν, καὶ πρῶτος τὴν συναγωγὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων ἐποίησεν, εἰς τὸ συνειπεῖν·

A vincunt, reip. detrimento sunt, & contra patriam magis quàm aduersus hostes coronantur: ac iuxta EVripidem, quum senuerint,

Tramis relicta deteruntur pallia:

Id præuidens Solō, eos parcius accepit. Præclarè & illud statuit, vt curator cum pupillorum matre non cohabitet: cauítque ne is fieret B curator ad quē post pupillorum obitum substantia spectaret. Illud item, non licere anulario, eius qui anulum vendidisset, seruare sigillum. Et qui alteri vnum oculum eruerit, ei ambos erui debere: & quæ non posuisti, ne tollas: si quis secus faxit, capitale esto. Principem, si ebrius deprehensus esset, morte mulctandum. C Homeri poemata, vt ordine resarcirentur, scripsit, vt esset versuū sensuúmque consequentia. Magis ergo Solon quàm Pisistratus Homerū illustrauit, vt in quinto Megaricorum Diuchidas ait. Primus autem trigesimā diem mensis, ἕνην καὶ νέαν appellauit, nouémque principū numerū ad sentētias dicēdas prim' instituit:

ὥς Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν δευτέρῳ περὶ νομοθετῶν. ἀλλὰ καὶ τῆς στάσεως γενομένης, οὔτε μετὰ τῶν ἐξ ἄστεος οὔτε μετὰ πεδιέων, ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τῶν παραλίων ἐτάχθη. ἔλεγε δὲ τὸν μὲν λόγον εἴδωλον εἶναι τῶν ἔργων· βασιλέα δὲ τὸν ἰσχυρότατον τῇ δυνάμει. τοὺς δὲ νόμους τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους· καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ἐὰν μὲν ἐμπέσῃ τι κοῦφον καὶ ἀσθενές, στέγειν· ἐὰν δὲ μεῖζον, διακόψαν οἴχεσθαι. ἔφασκέ τε σφραγίζεσθαι τὸν μὲν λόγον σιγῇ, τὴν σιγὴν δὲ καιρῷ. ἔλεγε δὲ τοὺς παρὰ τοῖς τυράννοις δυναμένους, παραπλησίους εἶναι ταῖς ψήφοις ταῖς ἐπὶ τῶν λογισμῶν. καὶ γὰρ ἐκείνων ἑκάστην ποτὲ μὲν πλείω σημαίνειν, ποτὲ δὲ ἥττω· καὶ τούτων τοὺς τυράννους ποτὲ μὲν ἕκαστον μέγαν ἄγειν καὶ λαμπρὸν, ποτὲ δὲ ἄτιμον. ἐρωτηθεὶς διὰ τί κατὰ πατροκτόνου νόμον οὐκ ἔθηκε, Διὰ τὸ ἀπελπίσαι, ἔφη. πῶς τε ἥκιστα ἀδικοῖεν οἱ ἄνθρωποι, Εἰ ὁμοίως (ἔφη) ἄχθοιντο τοῖς ἀδικουμένοις οἱ μὴ ἀδικούμενοι. καὶ τὸν μὲν κόρον ὑπὸ τοῦ πλούτου γεννᾶσθαι, τὴν δὲ ὕβριν ὑπὸ τοῦ κόρου.

vt Apollodorus in secundo libro De legislatoribus refert. Seditione autem inter vrbanos, agrestes, ac maritimos exorta, neutrarum se partium fecit. Aiebat, sermonem esse imaginem quidem operis: regẽ verò, qui esset fortissimus viribus. Leges aranearum telis esse simillimas. illis quippe siquid leue & imbecillum inciderit, inuolui ab eis atque contegi: siquid maius aut grauius, perrumpi ac perire. Sermonem quidem silẽtio, silentium verò tempore signari dicebat. Qui apud tyrãnos autoritate valerẽt, eos calculis quibus in cõponendis rationibus vtimur, comparare consueuerat. Vt enim illi interdum maiorem numerum, interdum minorem significant, ita & tyrãnos horũ quemque prout libitum fuerit, aliquando illustrem & inclytum, aliquãdo obscurum habere & ignobilem. Interrogatus quamobrẽ contra parricidam legem non tulisset, Quòd, desperasset (ait) hoc scelus. Quo pacto itẽ homines minimè humana iura violarent, si sic doleãt & afficiãtur, qui iniuriis nõ lacessũtur, vt qui lacessũtur. Satietatẽ ex diuitiis nasci, & ex satietate cõtumeliã gigni.

ἠξίωσέ τε Ἀθηναίους τὰς ἡμέρας κατὰ σελήνην ἄγειν. καὶ Θέσπιν ἐκώλυσε τραγῳδίας ἄγειν τε καὶ διδάσκειν, ὡς ἀνωφελῆ τὴν ψευδολογίαν. ὅτ' οὖν Πεισίστρατος ἑαυτὸν κατέτρωσεν, ἐκεῖθεν μὲν ἔφη ταῦτα φῦναι. τοῖς τε ἀνθρώποις συνεβούλευσεν (ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ τῶν φιλοσόφων αἱρέσεων) τάδε, Καλοκαγαθίαν ὅρκου πιστοτέραν ἔχε. μὴ ψεύδου. τὰ σπουδαῖα μελέτα. φίλους μὴ ταχὺ κτῶ· οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ἀποδοκίμαζε. ἄρχε, πρῶτον μαθὼν ἄρχεσθαι. συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ κάλλιστα. νοῦν ἡγεμόνα ποιοῦ. μὴ κακοῖς ὁμίλει. θεοὺς τίμα, γονέας αἰδοῦ. φασὶ δ' αὐτὸν καὶ Μιμνέρμου γράψαντος,

Αἲ γὰρ ἄτερ νούσων τε καὶ ἀργαλέων μελεδώνων
Ἑξηκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου,

ἐπιτιμῶντα αὐτῷ εἰπεῖν,

Ἀλλ' εἴ μοι κἂν νῦν ἔτι πείσεαι, ἔξελε τοῦτο·
Μηδὲ μέγαιρ' ὅτι σ' εὖ λῷον ἐπεφρασάμην.
Καὶ μεταποίησον ἀγυαὲ παδί· ὧδε δ' ἄειδε,
Ὀγδωκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου.

τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ ἐστι τάδε,

Athenienſes verò vt dies ſecundum lunæ curſum agerent, monuit. Theſpim tragœdias agere ac docere prohibuit, inutilem eas falſiloquentiam vocans. Vbi ergo ſeipſum Piſiſtratus conſternaſſet ac vulneraſſet, Hinc (ait) iſta pullularunt. Sunt autē eius monita quibus conſulere ſolebat hominibus (vt ait Apollodorus in libro De philoſophorum ſectis) huiuſmodi: Virtutē atque probitatem iuramēto fideliorem cenſe. Mentiri noli. Præclara ſtudioſè meditare. Amicos citò noli parare, quos autem paraueris, ne reiicias. Tunc rege, quū primùm didiceris regi. Cōſule non quæ ſuauiſſima, ſed quæ ſunt optima. Animum ac rationem ducem ſequere. Noli malis cōgredi. Deos honora. Parentes reuerere. Fertur & Mimnermum increpaſſe, quum ſcripſiſſet, ſexageſimum annum fatalem eſſe: monuiſſéque vt octuageſimum ſcriberet. Sunt item quæ metro celebrātur eius pręcepta, in hūc ſenſum,

Πεφυλαγμένος ἄνδρα ἕκαστον,
Ὅρα μὴ κρυπτὸν ἔγχος ἔχων
Κραδίῃ, φαιδρῷ προσενέπῃ προσώπῳ,
Γλῶσσα δέ οἱ διχόμυθος
Ἐκ μελαίνας φρενὸς γεγωνῇ.

γέγραφε δὲ δῆλον μὲν ὅτι τοὺς νόμους, καὶ δημηγορίας δὲ, καὶ εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας, ἐλεγεῖα, καὶ τὰ περὶ Σαλαμῖνος καὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἔπη πεντακισχίλια, καὶ ἰάμβους καὶ ἐπῳδούς. ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τόδε,

Ἡ Μήδων ἄδικον παύσασ' ὕβριν, ἥδε Σόλωνα
Τόνδε τεκνεῖ Σαλαμὶς θεσμοθέτην ἱερόν.

ἤκμαζε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἕκτην Ὀλυμπιάδα, ἧς τῷ τρίτῳ ἔτει ἦρξεν Ἀθηναίων, καθά φησι Σωσικράτης· ὅτε καὶ τίθησι τοὺς νόμους. ἐτελεύτησε δ' ἐν Κύπρῳ, βιοὺς ἔτη ὀγδοήκοντα· τοῦτον ἐπισκήψας τοῖς ἰδίοις τὸν τρόπον, ἀποκομίσαι αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ εἰς Σαλαμῖνα, καὶ τεφρώσαντας εἰς τὴν χώραν σπεῖραι. ὅθεν καὶ Κρατῖνος ἐν τοῖς Χείροσι φησὶν, αὐτὸν ποιῶν λέγοντα,

A *Tu ſi ſapis, fac ſingulos probè obſerues :*
Ne fortè quiſquã tegat quod habet intus
Odium, & interim vultu loquatur blando,
Ac lingua duplex ex atra ſonet mente.

Cõſtat eum ſcripſiſſe leges, conciones quoque, & ad ſeſe quædam exhortatoria. Elegia de Salamina, Atheniẽſiúmque repub. ad B quinque millia verſuum : Iambos etiamnum & Epodos. Porro ipſius imagini in hunc ſenſum epigramma inſcriptum eſt,

Quæ dudum inſanas Medorum propulit iras,
Legiferum Salamis pulcra Solona parit.

C Floruit autem maximè circa quadrageſimam ſextam Olympiadem, cuius tertio anno princeps Athenienſiũ fuit, vt ait Soſicrates: quo etiam tempore leges eis dedit. Obiit autem in Cypro, ætatis ſuæ anno octuageſimo : hoc ſuis mandans, vt Salaminam eius oſſa transferrent, atque in cinerem ſoluta per prouinciam D diſſeminarent. Quocirca & Cratinus in Chirone ipſum ita loquentem facit,

Οἰκέω δ' ἦ νῆσον, (ὡς μὲν αἰθρώπων λόγος,)
Σπαρμένος κατὰ πᾶσαν Αἴαντος πόλιν.

ἔστι δὲ καὶ ἡμέτερον ἐπίγραμμα ἐν τῇ προειρημένῃ παμμέτρῳ, ἔνθα καὶ περὶ πάντων τῶν τελευτησάντων ἐλλογίμων διείλεγμαι παντὶ μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ, ἐπιγράμμασι καὶ μέλεσιν, ἔχον οὕτως,

Σῶμα μὲν ἦρε Σόλωνος ἐν ἀλλοδαπῇ Κύπριον πῦρ,
Ὀστᾶ δ' ἔχει Σαλαμίς, ὧν κόνις ἀστάχυες.
Ψυχὴν δ' ἄξονες ἀθὺς ἐς οὐρανὸν ἤγαγον. εὖ γὰρ
Θῆκε νόμοις αὐτοῖς ἄχθεα κουφότατα.

ἀπεφθέγξατο δὲ (φασὶ) Μηδὲν ἄγαν. καὶ αὐτόν φησι Διοσκουρίδης ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν, ἐπειδὴ δακρύοι τὸν παῖδα τελευτήσαντα (ὃν ἡμεῖς οὐ παρειλήφαμεν) πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἀλλ' οὐδὲν ἀνύτεις, εἰπεῖν, Δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο δακρύω, ὅτι οὐδὲν ἀνύτω. φέρονται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολαὶ αἵδε·

Σόλων Περιάνδρῳ.

Ἐπαγγέλλεις μοι πολλούς τοι ἐπιβουλεύειν. σὺ δὲ εἰ μὲν μέλλεις ἐκποδὼν ἅπαντας ποιήσασθαι,

A *Ego hanc (vt aiunt homines) insulam colo,*
Sparsus per omnem Aiacis vrbem strenui.

Extat de illo & nostrum epigramma, ex eo cuius iam suprà meminimus Epigrãmatum libro, vbi & de sapientibus omnibus & doctrina præstantibus viris, omni genere metrorum lusimus,

B *Cypria defunctum subtraxit flamma Solonem,*
Ossa sed in cineres versa tenet Salamis.
Mox animus nitido sublatus ad æthera curru:
Quippe sacras leges pondera grata tulit.

Aiunt & hanc ipsius fuisse sententiam, Nihil nimis. Ipsúmque refert Dioscorides in Commentariis, C quũ lacrymaretur ac lugeret defunctum filium, diceretúrque à quodam, At nihil proficis, respondisse, Ac propter hoc ipsum illacrymor, quia nihil proficio. Feruntur & istæ eius epistolæ:

Solon Periandro.

Scribis tibi plurimos insidiari. At tu, siquidem D omnes è medio tuleris,

οὐκ ἂν φθάνοις. ἐπιβουλεύσειε δ' ἄν τις καὶ τῶν ἀνυπόπτων, ὁ μὲν, δεδιὼς περὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ, σοῦ καταγνοὺς, οὐκ ἔσθ' ὅ,τι οὐκ ὀρρωδοῦντος· κἂν τῇ πόλει χάριν κατάθοιτο ἐξευρὼν ἣν μὴ ὕποπτος εἴης. ἄριστον μὲν οὖν ἣν ἀπέχεσθαι, ἵνα τῆς αἰτίας ἀπαλλαγείης. εἰ δὲ πάντως τυραννητέον, φροντίζειν ὅπως τὴν ἀλλοδαπὴν δύναμιν μείζονα ἕξεις τῆς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδείς ἔτι τοι δεινός· μηδὲ σὺ ἐκποδών τινα ποιοῦ.

Σόλων Ἐπιμενίδῃ.

ΟΥ̓́τε οἱ ἐμοὶ θεσμοὶ ἄρα Ἀθηναίοις ἐπὶ πολὺ ὀνήσειν ἔμελλον, οὔτε σὺ καθήρας τὴν πόλιν ὤνησας. τό, τε γὰρ θεῖον καὶ οἱ νομοθέται οὐ καθ' ἑαυτὰ δύνανται ὀνῆσαι τὰς πόλεις, οἱ δὲ ἀεὶ τὸ πλῆθος ἄγοντες ὅπως ἂν γνώμης ἔχωσιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ θεῖον καὶ οἱ νόμοι, εὖ μὲν ἀγόντων εἰσὶν ὠφέλιμοι· κακῶς δὲ ἀγόντων, οὐδὲν ὠφελοῦσιν. οὐδ' οἱ ἐμοὶ ἀμείνους εἰσὶ, καὶ ὅσα ἐγὼ ἐνομοθέτησα· οἱ δ' ἐπιτρέποντες τὸ κοινὸν ἔβλαπτον, οἱ οὐκ ἐγίνοντο ἐμποδὼν Πεισιστράτῳ ἐπιθέσθαι τυραννίδι.

ne ſic quidem proficies. Inſidiabitur enim tibi quiſpiam ex iis quos minimè ſuſpectos habes, partim ſibi quidem metuens, partim te reprehendens, quòd omnia formides, nihílque non metuas, partim item ciuitati gratificari cupiens. Eſſet ergo optimum abſtinere tyrannide, vt cauſas omnis met' euaderes. Quòd ſi tyrannidi omnino inſiſtendum cenſes, compares tibi neceſſe eſt externas vires, & peregrina auxilia vrbanis viribus maiora, vt iam tibi nullus infeſtus ſit, & tu neminem extorrem agas. Vale.

Solon Epimenidi.

Neque leges meæ profectò Athenienſibus profuturæ multum erant, neque tu eis antiquatis, ciuitati fuiſti emolumento. Deus enim ac latores legum non ſoli iuuare ciuitates poſſũt, ſed qui multitudinẽ agunt in quamcunque ſentẽtiam volunt. His enim, ſi rectè rẽ adminiſtrent, deus ac leges vtiles ſunt: ſin autẽ malè, nihil proſunt. Neq; ſanè meæ leges ac iura, quæ ſcripſi, quicquã profuerũt, ſed qui illas trãſgreſſi ſunt, magna reipub. inuexere detrimẽta, qui Piſiſtrato, ne tyrannidẽ inuaderet, non obſtiterũt:

οὐδὲ ἐγὼ προλέγων, πιστὸς ἦν· ἐκεῖνος δὲ πιστότερος, κολακεύων Ἀθηναίοις, ἐμοῦ ἀληθεύοντος. ἐγὼ δὴ θέμενος πρὸ τοῦ στρατηγίου τὰ ὅπλα, εἶπον, τῶν μὲν μὴ αἰσθανομένων Πεισίστρατον τυραννησείοντα εἶναι ξυνετώτερος, τῶν δὲ ὀκνούντων ἀμύνασθαι ἀλκιμώτερος. οἱ δὲ μανίαν Σόλωνος κατεγίνωσκον. τελευτῶν δὲ ἐμαρτυράμην, ὦ πατρὶς, οὗτος μὲν Σόλων, ἕτοιμός τε καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀμύνειν, τοῖς δ' αὖ καὶ μαίνεσθαι δοκῶ· ὥστε ἄπειμί οἱ ἐκ μέσου ὁ μόνος ἐχθρὸς Πεισιστράτου· οὗτοι δὲ καὶ δορυφορούντων αὐτὸν εἴπερ βούλονται. ἴσθι γὰρ τὸν ἄνδρα, ὦ ἑταῖρε, δεινότατα ἁψάμενον τῆς τυραννίδος. ἤρξατο μὲν δημαγωγεῖν, εἶτα δὲ ἑαυτῷ τραύματα ποιήσας, παρελθὼν ἐπ' Ἡλιαίαν ἐβόα, φάμενος πεπονθέναι ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· καὶ φύλακας ἠξίου παρασχεῖν οἱ τετρακοσίους τοὺς νεωτάτους· οἱ δὲ, ἀνηκουστήσαντές μου, παρέσχον τοὺς ἄνδρας· οὗτοι δὲ ἦσαν κορυνηφόροι. καὶ μετὰ τοῦτο τὸν δῆ-

A neque verò futura prædicẽti mihi fides habebatur. Ille fidelior existimabatur Atheniẽsibus blandiẽs, quàm ego vera proloquens. Positis igitur armis pro curia, his quidem qui Pisistratum gestire tyrannidem non animaduerterent, sapientiorem: eis verò qui libertatẽ reipubl. asserere metuerent, fortiorem esse me dixi. At B illi Solonis interpretabantur insaniam: tãdem ita patriam contestatus excessi, O patria, hic quidem Solon ille tibi opem ferre & facto & dicto promptus & paratus est, cæterùm hisce & insanire videor. Itaque te deserta proficiscor, solus ex omnibus Pisistrati inimicus: isti verò & fauere & obsequi parati sunt. No- C sti enim hominem, amice, quanto ille astu, quo ingenio, qua arte tyrannidem inuaserit. Nam cœpit blandè plebem illicere, deinde sibi etiam vulnera inflixit, ac progressus in publicum, cásque se ab hostibus accepisse vociferans, orabat quadringentos robustissimos iuuenes sibi custodes darent. At illi, me quidem D reluctante & reclamante, acquieuerunt. Erant autem hi armati validis fustibus. His itaque stipatus statum

μον κατέλυσεν. ἣ μάτην ἔσπευδον ἀπαλλάξαι τοὺς πένητας αὐτῶν τῆς θητείας, οἵ γε δὴ νῦν ξύμπαντες ἑνὶ δουλεύουσι Πεισιστράτῳ.

Σόλων Πεισιστράτῳ.

Πιστεύω μηδὲν κακὸν ὑπὸ σοῦ πείσεσθαι. καὶ γὰρ πρὸ τῆς τυραννίδος φίλος σοὶ ἦν· καὶ νῦν οὐ μᾶλλον διάφορος ἢ τῶν ἄλλων τις Ἀθηναίων ὅτῳ μὴ ἀρέσκει τυραννίς. εἴτε δὲ ὑφ᾽ ἑνὸς ἄρχεσθαι ἄμεινον αὐτοῖς, εἴτε δεῖ δημοκρατεῖσθαι, πεπείσθω ᾗ ἑκάτερος γινώσκει. καί σε φημὶ πάντων τυράννων εἶναι βέλτιστον. ἐπανήκειν δέ μοι Ἀθήναζε οὐ καλῶς ἔχον ὁρῶ, μή μέ τις μέμψηται, εἰ διαθεὶς Ἀθηναίοις ἰσοπολιτείαν, καὶ παρὸν τυραννεῖν αὐτὸς οὐκ ἀξιώσας, νῦν ἐπανελθὼν ἀρέσκοιμι οἷς σὺ πράσσεις.

Σόλων Κροίσῳ.

Ἄγαμαί σε τῆς περὶ ἡμᾶς φιλοφροσύνης· καὶ νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, εἰ μὴ περὶ παντὸς μοι ἦν οἰκεῖν ἐν δημοκρατίᾳ, ἐδεξάμην ἂν μᾶλλον τὴν δίαιταν ἔχειν ἐν τῇ παρὰ σοῦ βασιλείᾳ, ἢ Ἀθήνησι,

reipubl. euertit. Dúmque illi ſpe inani pauperes ſuos, ne mercede ſeruirent, liberare ſtudent, omnes vnà ſub iugum miſſi ſunt, vníque ſeruiunt Piſiſtrato.

Solon Piſiſtrato.

Credo equidem nihil me abs te paſſurum mali. Nam ante tyrannidem tibi amicus eram, ne nunc quidem magis infenſus quàm alius quiuis Athenienſium qui tyrannidem non ament. Siue autem vnius imperio regi, ſiue publicè rem adminiſtrari illis vtilius ſit, ex ſua quiſque ſententia ſtatuat. Certè tyrannorum te omnium eſſe præſtantiſſimũ fateor. Athenas autem redire mihi vtile non eſſe cognoſco, ne quis me iuſtè reprehendat, qui Athenienſibus dudum rempubl. ex æquo adminiſtrandam tradideram, præſénſque oblatam mihi tyrannidem ſpõte declinaueram, modò rediens, factum tuum ſubita pœnitentia probare videar.

Solon Crœſo.

Amplector mirificè tuam in nos beneuolẽtiam: & per deos immortales, niſi apud me iãpridẽ ſtatuiſſẽ ibi ſedẽ habere vbi reſpub. ſit libera, mallẽ apud te in tuo regno vitã quàm Athenis agere,

τυραννοῦντος βιαίως Πεισιστράτου. ἀλλὰ καὶ ἡδίων ἡμῖν ἡ βιοτὴ ἔνθα πᾶσι τὰ δίκαια καὶ ἴσα· ἀφίξομαι δ' οὖν παρά σε, σπεύδων τοι ξένος γενέσθαι.

ΧΕΙ'ΛΩΝ.

Χείλων Δαμαγήτου Λακεδαιμόνιος. οὗτος ἐποίησεν ἐλεγεῖα εἰς ἔπη διακόσια, καὶ ἔφασκε πρόνοιαν περὶ τοῦ μέλλοντος λογισμῷ καταληπτὴν εἶναι ἀνδρὸς ἀρετήν. πρός τε τὸν ἀδελφὸν δυσφοροῦντα ὅτι μὴ ἔφορος ἐγένετο, αὐτοῦ ὄντος, Ἐγὼ μὲν γὰρ ἐπίσταμαι ἀδικεῖσθαι, σὺ δὲ οὔ. γέγονε δὲ ἔφορος κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἕκτην Ὀλυμπιάδα. Παμφίλη δέ φησι κατὰ τὴν ἕκτην. καὶ πρῶτον ἔφορον γενέσθαι ἐπὶ ΕΥ'θυδήμου, ὥς φησι Σωσικράτης. καὶ πρῶτος εἰσηγήσατο, ἐφόρους τοῖς βασιλεῦσι παραζευγνύναι· Σάτυρος δὲ Λυκοῦργον. οὗτος (ὥς φησιν Ἡρόδοτος) Ἱπποκράτει θυομένῳ ἐν Ὀλυμπίᾳ, τῶν λεβήτων αὐτομάτων ζεσάντων, συνεβούλευσεν ἢ μὴ γῆμαι, ἢ, εἰ ἔχοι γυναῖκα, ἐκπέμψαι, καὶ παῖδας ἀπείπασθαι.

violenter tyrannidem exercente Piſiſtrato. Verùm ibi ſuauius ex inſtituto noſtro viuimus, vbi ſũt omnibus æqua & cõmunia iura. Veniã tamen ad te, vt tuo vel hoſpitio tantiſper fruar.

CHILO.

CHilo Lacedæmonius patre Damageto fuit. Hic ſcripſit Elegiam ad verſus ferè ducentos. Dicebat autem futurorum prouidẽtiam ratione comprehendi poſſe, pro virtute viri. Indignanti fratri quòd ephorus ipſe non fieret, quum ille fuiſſet, Ego (inquit) pati iniurias ſcio, non tu. Fuit autem ephorus circa quinquageſimam & quintã Olympiadem. porrò Pamphila circa ſextam ait: primúmque ephorum fuiſſe ſub EVthydemo, autore Soſicrate: primúmque inſtituiſſe vt ephori regibus adiungerentur: Satyrus Lycurgũ dixit. Hic (vt Herodotus in *primo hiſtoriarum libro* refert) Hippocrati in Olympia ſacrificãti quum feruere abſque ignis adminiculo lebetes cœpiſſẽt, cõſuluit, aut perſiſteret cęlebs, aut, ſi duxiſſet vxorem, dimitteret, filióſque necaret.

φασὶ δ' αὐτὸν καὶ Αἰσώπου A πυθέσθαι, ὁ Ζεὺς τί εἴη ποιῶν· τὸν δὲ φάναι, Τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῦν, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῦν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων, ἔφη, Ἐλπίσιν ἀγαθαῖς. τί δύσκολον, Τὸ τὰ ἀπόρρητα σιωπῆσαι, καὶ σχολὴν εὖ διαθέσθαι, καὶ ἀδικούμενον δύνασθαι φέρειν. προσέταττε B δὲ καὶ ταῦτα, Γλώττης κρατεῖν, καὶ μάλιστα ἐν συμποσίῳ. μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσεσθαι ἐφ' οἷς λυπήσεσθαι. μὴ ἀπειλεῖν μηδενί. γυναικῶδες γάρ. ταχύτερον ἐπὶ τὰς ἀτυχίας τῶν φίλων ἢ ἐπὶ τὰς εὐτυχίας πορεύεσθαι. γάμον εὐτελῆ ποιεῖσθαι. τὸν τεθνηκότα μὴ κακο- C λογεῖν. γῆρας τιμᾶν. φυλάττειν ἑαυτόν. ζημίαν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν· ἡ μὲν γὰρ ἅπαξ ἐλύπησε, τὸ δὲ διὰ παντός. ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγελᾶν. ἰσχυρὸν ὄντα, πρᾶον εἶναι, ὅπως οἱ πλησίον αἰδῶνται μᾶλλον ἢ φοβῶνται. μανθάνειν τῆς αὑτοῦ οἰκίας καλῶς προΐστασθαι. D τὴν γλῶτταν μὴ προτρέχειν τοῦ νοῦ. θυμοῦ κρατεῖν.

Ferunt eum & Æſopũ interrogaſſe quidnam faceret Iupiter, illúmque reſpondiſſe, Excelſa humiliat, & humilia extollit. Rogatus quo differunt periti ab imperitis, Bona (inquit) ſpe. Quid difficile, Arcana (inquit) reticere, & otium rectè diſpenſare, iniuriáſque tolerare poſſe. Præcipiebat & hæc: Lingua ſemper quidem, ſed in conuiuio præſertim continenda. Proximo non maledicendum, alioqui audituros quæ nobis dolebunt. Nemini intentandas minas: eſſe enim muliebre. Promptius ad amicorum aduerſos caſus, quàm ad ſecundos ſucceſſus accurrendum. Vxorem humilem, apparatu modico ducendam. Mortuo non maledicendum. Honorandam ſenectutem. Cauendũ ſibiipſi. Damnum potius quàm turpe lucrum eligẽdum: nam id ſemel tantùm dolori eſſe, hoc ſemper. Elato ſecundis rebus non arridendum. Fortem, manſuetum eſſe oportere, vt proximi non tam metuant quàm reuereantur. Diſcendum domui ſuæ ritè præeſſe. Linguam præire animo non permittendam. Superandam iracundiam.

μαντικὴν μὴ ἐχθαίρειν. μὴ ἐπιθυμεῖν ἀδυνάτων. ἐν ὁδῷ μὴ σπεύδειν. λέγοντα μὴ κινεῖν τὴν χεῖρα· μανικὸν γάρ. νόμοις πείθεσθαι. ἠρεμίᾳ χρῆσθαι. τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ, μάλιστα εὐδοκίμησεν ἐκεῖνο, Ἐν λιθίναις ἀκόναις ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται, διδοὺς βάσανον φανεράν· ἐν δὲ χρυσῷ ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον. φασὶ δ' αὐτόν ποτε, γηραιὸν ἤδη ὄντα, εἰπεῖν ὡς οὐδὲν συνειδείη ἄγνωμον ἑαυτῷ ἐν τῷ βίῳ· διστάζειν δὲ περὶ ἑνός· κρίνων γάρ ποτε φίλῳ δίκην, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸν νόμον, τὸν δὲ φίλον πείσειεν ἀποδικάσαι αὐτοῦ, ἵνα ἀμφότερα καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν φίλον τηρήσῃ. ἐνδοξότατος δὲ μάλιστα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο, προειπὼν περὶ Κυθήρας τῆς νήσου τῆς Λακωνικῆς. καταμαθὼν γὰρ τὴν φύσιν αὐτῆς, Εἴθε (ἔφη) μὴ ἐγεγόνει, ἢ γενομένη καταβυθισθῆναι. καὶ εὖ προὐνοήσατο. Δημάρατος μὲν γὰρ, φυγὰς ὢν Λακεδαιμονίων, Ξέρξῃ συνεβούλευσε τὰς ναῦς συνέχειν ἐν τῇ νήσῳ.

A Diuinationem non execrādam. Impoſſibilia non appetenda. In via non feſtinandum. Inter loquendum non agitandam manum: eſſe enim vecordium. Obtēperandum legibus. Quietem adamandam. Inter cæteras eius ſententias hæc maximè placuit, qua dixerat, lapideis cotibus aurum examinari, & dare apertum B ſui documentum: auro autem bonorum malorúmque hominum mentem cuiuſmodi ſit, comprobari. Aiunt, illum, quum iam eſſet vetulus, dixiſſe ſibi non eſſe conſcium in tota vita ingratitudinis: vna tamen re ſe modicè moueri, quòd quum ſemel inter amicos illi iudicandum eſſet, neque cōtra ius agere aliquid vel- C let, perſuaſerit amico iudicium à ſe prouocaret, vt ſic nimirum vtrunque, legem & amicum, ſeruaret. In maxima gloria præcipuè apud Græcos fuit, quòd de Cythere inſula Laconiæ prædixerit. Nam quum illius naturam ſitúmque didiciſſet, Vtinam (inquit) hæc nunquam fuiſſet, aut certè ſimulac nata eſt, ſubmerſa eſſet. Præclarè ſiquidem ac perſpicaciter præuiderat. Demaratus enim Lacedæmone fugiens, Xerxi conſuluerat in ea inſula naues contineret:

&pro-

κἂν ἑαλώκει ἡ Ἑλλάς, εἰ ἐπείσθη Ξέρξης. ὕστερόν τε Νικίας ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν καταστρεψάμενος τὴν νῆσον, φρουρὰν ἐγκατέστησεν Ἀθηναίων, καὶ πάμπολλα τοὺς Λακεδαιμονίους κακὰ διέθηκε. βραχυλόγος τε ἦν· ὅθεν καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος τοῦτον τὸν τρόπον Χειλώνειον καλεῖ. Βράγχον δὲ εἶναι ὃς τὸ ἱερὸν ἔκτισε τὸ ἐν Βραγχίδαις. ἦν δὲ γέρων περὶ τὴν πεντηκοστὴν δευτέραν Ὀλυμπιάδα, ὅτε Αἴσωπος ὁ λογοποιὸς ἤκμαζεν. ἐτελεύτησε δ', ὥς φησιν Ἕρμιππος, ἐν Πίσῃ, τὸν υἱὸν Ὀλυμπιονίκην ἀσπασάμενος πυγμῆς. ἔπαθε δὲ τοῦτο ὑπερβολῇ τε χαρᾶς καὶ ἀσθενείᾳ πολυετίας. καὶ αὐτὸν πάντες οἱ κατὰ τὴν πανήγυριν ἐντιμότατα παρέπεμψαν. ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἐπίγραμμα ἡμῶν,

Φωσφόρε σοὶ Πολύδευκες ἔχω
χάριν οὕνεκεν υἱὸς
Χείλωνος πυγμῇ χλωρὸν
ἔλεν κότινον.
Εἰ δ' ὁ πατὴρ στεφανοῦχον ἰ-
δὼν τέκνον ἤμυσεν ἡσθείς,
Οὐ νεμεσητόν· ἐμοὶ τοῖος ἴτω θάνατος.

A & profectò in ditionē hostium venisset Græcia, si id regi persuasisset. Postea verò Nicias bello Peloponnesiaco euersa insula, præsidium illic Athenienſium statuit, Lacedæmoniósque multis cladibus afflixit. Erat in loquendo breuis: atque ob eā rem Aristagoras Milesius hunc loquendi morē Chilonium appellat. Senuerat B iam circa quinquagesimam secundam Olympiadem, quo tempore florebat Æsopus orator. Obiit autem (vt Hermippus ait) Pisæ, amplexus atque osculatus filium, quòd in Olympia fuisset coronatus. Defunctū asserūt immodica lætitia & senii imbecillitate. Omnes autem qui ad celebritatem conuenerant, honorificen- C tissimè iusta persoluerunt. Est & in hunc nostrum epigramma,

Phosphore reddatur Pollux
tibi gratia, quòd fert
Chilonis natus tēpora cincta pugil.
Serta videns nati gentior, si
lætus obiuit
Mortem, non mirum: mors
mihi talis eat.

ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος αὐτῷ ἐπιγέγραπται τόδε,

Τόνδε δορυστέφανος Σπάρτα
Χείλων' ἐφύτευσεν,
Ὃς τῶν ἑπτὰ σοφῶν πρῶτος ἔφυ σοφίῃ.

ἀπεφθέγξατο, Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα. ἔστιν αὐτοῦ καὶ ἐπιστόλιον τόδε·

Χείλων Περιάνδρῳ.

Ἐπιστέλλεις ἐμὶν ἀστρατείαν ἐπὶ ἐκδάμως, ὡς αὐτὸς καὶ ἐξέρποις. ἐγὼν δὲ δοκέω καὶ τὰ οἰκεῖα σφαλερὰ ἦμεν ἀνδρὶ μονάρχῳ, καὶ τῆνον τυράννων εὐδαιμονίζω ὅστις καὶ οἴκοι ἐξ αὐτὸς αὐτοῦ κατθάνῃ.

A Ipſius item imagini inſcriptum,

Hic ſapiẽs forti natus Lacedæmone Chilon,
Qui è numero ſeptem maximus vnus erat.

Eius eſt ea ſententiola, Spõſioni non deeſſe iacturam. Breuis quoque epiſtola ipſius fertur huiuſmodi:

Chilo Periandro.

B Iubes vti militia vacem, extorríſque agam, quaſi tu in tuto futurus ſis. Atqui ego monarchæ nec ſua tuta eſſe puto, felicémque eum tyrannum cenſeo, cui in ſua domo abſque ſanguine cõtigerit mori.

ΠΙΤΤΑΚΟΣ.

Πιττακὸς Ὑρράδιου, Μιτυληναῖος. φησὶ δὲ Δοῦρις τὸν πατέρα αὐτοῦ Θρᾷκα εἶναι. οὗτος μετὰ τῶν Ἀλκαίου γενόμενος ἀδελφῶν, Μέλαγχρον καθεῖλε τὸν τῆς Λέσβου τύραννον, καὶ περὶ τῆς Ἀχιλλείτιδος χώρας μαχομένων Ἀθηναίων καὶ Μιτυληναίων, ἐστρατήγει μὲν αὐτὸς, Ἀθηναίων δὲ Φρύνων παγκρατιαστὴς ὀλυμπιονίκης. συνέθετο δὴ

PITTACVS.

C Pittacus Mitylenę' Hyrrhadio patre, quẽ Thraca fuiſſe Duris autor eſt. Hic vnà cum Alcæi fratribus Melanchrum Leſbi tyrannum profligauit. Et quũ de agri Achillitidis poſſeſſione inter Atheniẽſes & Mitylenæos armis decerneretur, imperator ipſe exercitus cũ Phrynone Athenienſium duce, qui & pancratia-
D ſtes & olympionices fuerat, ſingulari certamine pugnare inſtituit. Rete igitur

μονομαχῆσαι πρὸς αὐτόν· καὶ A δίκτυον ἔχων ὑπὸ τὴν ἀσπίδα, λαθραίως περιέβαλε τὸν Φρύνωνα· καὶ κτείνας ἀνεσώσατο τὸ χωρίον. ὕστερον μέντοι φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς διαδικασθῆναι τοὺς Ἀθηναίους περὶ τοῦ χωρίου πρὸς τοὺς Μιτυληναίους, ἀκούοντος τῆς δίκης Περιάνδρου· ὃν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις B προσκρῖναι. τότε δ᾽ οὖν τὸν Πιττακὸν ἰσχυρῶς ἐτίμησαν οἱ Μιτυληναῖοι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἐνεχείρησαν αὐτῷ. ὁ δὲ δέκα ἔτη κατασχὼν καὶ εἰς τάξιν ἀγαγὼν τὸ πολίτευμα, κατέθετο τὴν ἀρχὴν, καὶ δέκα ἐπεβίω ἄλλα. καὶ χώραν αὐτῷ ἀπένειμαν οἱ Μιτυληναῖοι· ὁ δὲ ἱερὰν ἀνῆκεν, ἥτις νῦν C Πιττάκειος καλεῖται. Σωσικράτης δέ φησιν ὅτι ὀλίγον ἀποτεμόμενος, ἔφη, Τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς πλεῖον εἶναι. ἀλλὰ καὶ Κροίσου διδόντος χρήματα, οὐκ ἐδέξατο, εἰπὼν ἔχειν ὧν ἐβούλετο, διπλάσια· ἀπαιδὸς γὰρ τοῦ ἀδελφοῦ τελευτήσαντος κεκληρονομηκέναι.

Παμφίλη δέ φησιν ἐν δευτέρῳ D τῶν ὑπομνημάτων, ὡς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Πυῤῥαῖον καθήμε-

clypeo tegés, Phrynonem eo, dum nõ cauet, inuoluit, ipsóque perempto agrum seruauit. Postea verò Athenienses disceptasse cum Mitylenæis de possessione agri, ipsúmque à Periandro controuersiæ iudice Atheniensibus adiudicatum, tradit Apollodorus in Chronicis. Hinc igitur Pittacum in summo honore Mitylenæi habuere, eíque principatum tradiderunt, quem ille quum decem annis tenuisset, ac rempubl. præclaris ordinibus constituisset, seipsum sponte magistratu abdicauit. Decem inde alios superuixit annos, agrúmque sibi à Mitylenæis traditum sacrauit, qui nunc Pittacius dicitur. Porrò Sosicrates partem ipsius abscidisse, dimidiúmque plus toto dixisse testatur. Sed & Crœso pecunias ad se mittente, suscipere noluit, duplo plura quàm vellet se habere contestatus. Defuncto enim fratre sine liberis, hæreditatẽ ad se pertinere. Pamphila autem in secũdo Commentariorum, Thyrrhæum refert ipsius filium,

νον ἐπὶ κουρείῳ ἐν Κύμῃ χαλκεὺς τις πέλεκυν ἐμβαλὼν ἀνέλοι. τῶν δὲ Κυμαίων πεμψάντων τὸν φονέα τῷ Πιττακῷ, μαθόντα καὶ ἀπολύσαντα εἰπεῖν, Συγγνώμη μετανοίας κρείσσων. Ἡράκλειτος δέ φησιν Ἀλκαῖον ὑποχείριον λαβόντα καὶ ἀπολύσαντα φάναι, Συγγνώμη τιμωρίας κρείσσων. νόμους δὲ ἔθηκε τῷ μεθύοντι, ἐὰν ἁμάρτῃ, διπλῆν εἶναι τὴν ζημίαν. ἵνα μὴ μεθύωσι, πολλοῦ κατὰ τὴν νῆσον οἴνου γινομένου. εἶπέ τε χαλεπὸν, ἐσθλὸν ἔμμεναι. (οὗ καὶ Σιμωνίδης μέμνηται, λέγων, Ἄνδρα ἀγαθὸν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπὸν, τὸ Πιττάκειον. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Πλάτων ἐν Πρωταγόρᾳ.) Ἀνάγκᾳ δ' οὐ θεοὶ μάχονται. καὶ, Ἀρχὴ ἄνδρα δεικνύει. ἐρωτηθεὶς δέ ποτε τί ἄριστον, Τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν. καὶ ὑπὸ Κροίσου, τίς ἀρχὴ μεγίστη, Ἡ τοῦ ποικίλου (ἔφη) ξύλου· σημαίνων τὸν νόμον. ἔλεγε δὲ καὶ τὰς νίκας ἄνευ αἵματος ποιεῖσθαι. ἔφη δὲ καὶ πρὸς τὸν Φωκαϊκὸν φάσκοντα, Δεῖ ζητεῖν ἄνθρωπον σπουδαῖον, Ἂν λίαν (ἔφη) ζητῇς, οὐχ εὑρήσεις.

quum sederet in tonstrina Cumis, iniecta securi ab ærario fuisse necatum: à Cumanis verò vinctum homicidam ad Pittacum missum, atque ab eo pœna fuisse absolutum, dicēte, quum rem cognouisset, Indulgentiam pœnitentiæ esse pręferendā. Heraclitus autem Alcæum asserit habuisse captiuum, liberúmque dimisisse, veniámque supplicio meliorem dixisse. Ebrios, quum peccarent, duplici incommodo afficiendos per leges statuit, vt cauerent temulentiam: abundat quippe vino insula. Feruntur eius istæ sentētiæ: Perdifficile est bonum esse: (cuius & Simonides meminit, Plato item in Protagora.) Necessitati ne deos quidem reluctari. Principatum virum declarare. Interrogatus aliquando quid esset optimum. Quod in præsētia (inquit) occurrit, bene agere. A Crœso item rogatus quodnam esset maximum imperium, Ligni, inquit, varii, legem nimirū innuēs. Dicebat autem victorias sinē sanguine acquiri. Phocaico item dicenti, quęrendum esse studiosum ac frugi virū, Etiāsi valde, inquit, quæsieris, non inuenies.

καὶ πρὸς τοὺς πυνθανομένους τί εὐχάριστον, Χρόνος, ἔφη. ἀφανές, τὸ μέλλον. πιστόν, γῆ· ἄπιστον, θάλασσα. ἔλεγέ τε συνετῶν ἀνδρῶν, πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ, προνοῆσαι ὅπως μὴ γένηται· ἀνδρείων δέ, γενόμενα εὖ θέσθαι. ὃ μέλλεις πράττειν, μὴ πρόλεγε· ἀποτυχὼν γάρ, γελασθήσῃ. ἀτυχίαν μὴ ὀνειδίζειν, νέμεσιν αἰδούμενον. παρακαταθήκην λαβόντα, ἀποδοῦναι. φίλον μὴ λέγειν κακῶς, ἀλλὰ μηδὲ ἐχθρόν. εὐσέβειαν ἀσκεῖν. σωφροσύνην φιλεῖν. ἀλήθειαν ἔχειν, πίστιν, ἐμπειρίαν, ἐπιδεξιότητα, ἑταιρείαν, ἐπιμέλειαν. τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ μάλιστα εὐδοκίμησε τάδε, Ἔχοντα δεῖ τόξον καὶ ἰοδόκον φαρέτραν, στείχειν ἐπὶ φῶτα κακόν. πιστὸν γὰρ οὐδὲν γλῶσσα διὰ στόματος λαλεῖ, διχόμυθον ἔχουσα κραδίῃ νόημα. ἐποίησε δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἔπη ἑξακόσια, καὶ ὑπὲρ νόμων καταλογάδην τοῖς πολίταις. ἤκμαζε μὲν οὖν περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν δευτέραν Ὀλυμπιάδα· ἐτελεύτησε δ' ἐπὶ Ἀριστομένους, τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς πεντηκοστῆς δευτέρας Ὀλυμπιάδος,

Percontantibus quidnam esset maximè gratum, Tēpus, ait: Quid obscurum, Futurorum euentus, inquit: Quid fidele, Terra: Quid contrà infidum, Mare, inquit. Dicebat prudentium virorum esse prius quàm aduersa contingant, præuidere ne veniant: fortium verò, quum illa contigerint, æquo animo ferre. Quod, inquit, facere instituis, noli prædicare: nam si facere nequiueris, rideberis. Infelicitatem nemini improperaueris: ne iustæ querimoniæ pateas. Depositum quum acceperis, redde. Amico noli maledicere, ac ne inimico quidem. Pietatem colas: frugi esto: pudicitiam ama: veritati stude: fidem, peritiam, dexteritatem, amicitiam, diligētiámque custodi. Quę verò cecinit, ac maximè probantur, hæc sunt: Sumpto arcu & iaculis sagittiferáque pharetra, impetendum hominem improbum. nam fidū nihil lingua loqui valet, dum cordi duplex altè insedit sensus. Fecit item ad sexcentos elegos versus, & carptim de legibus ad cives. Floruit maximè circa XLII Olympiadē. Mortuus est autē sub Aristomene, tertio anno LII Olympiadis,

βιοὺς ὑπὲρ ἔτη ἑβδομήκοντα, ἤδη γηραιός. καὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπιγέγραπται τόδε,

Οἰκείοις δακρύοις ἁ γειναμένα καταπένθει
Ἐνθάδε Πιττακὸν ἡ δ' ἱερὰ Λέσβος.

Ἀπόφθεγμα αὐτοῦ, Καιρὸν γνῶθι. Γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Πιττακὸς νομοθέτης, (ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν Ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ, καὶ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις (ὃς καὶ μικρὸς προσηγορεύθη. τὸν δ' οὖν σοφὸν λέγεταί ποτε νεανίσκῳ συμβουλευομένῳ περὶ γάμου ταῦτα εἰπεῖν ἅ φησι Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι,

Ξεῖνος Ἀταρνείτης τις ἀνήρετο Πιττακὸν οὕτως
Τὸν Μιτυληναῖον, παῖδα τὸν Ὑρράδιου.
Ἄττα, γέρον, δοιός με καλεῖ γάμος· ἡ μία μὲν δὴ
Νύμφη, καὶ πλούτῳ καὶ γενεῇ κατ' ἐμέ.

A quum vixiſſet ſupra annos ſeptuaginta, iam totus ſenio confectus, ſepultúmque in Lesbo, monumento ipſius inſcriptum epigramma teſtatur,

Condidit hoc tumulo lacrymis te Pittace Lesbos
Sacra ſuis, obitu languida facta tuo.

Eſt illa eius ſentẽtia, Tempus noſce. Fuit & alter Pittacus legiſlator, cuius & B Phauorinus in primo Commẽtariorum, & Demetrius in AEquiuocis meminit, qui & minor appellatus eſt. Fertur autem ſapiens ille quum ab Atarnete adoleſcẽte compelleretur vt moneret vtra ſibi ducenda eſſet vxor, (duas quippe ſe expetere, alteram quidem opibus ſibi & genere parem, C alteram vtraque in re excellentem) bacillo, ſenum adminiculo, ſublato, admonuiſſe pergeret ad triuium ciuitatis, quò ludendi cauſa pueri conueniunt, eóſque conſuleret quid facto opus eſſet, ſequeretúrque illorũ monita. Sícque factũ eſſe, adoleſcẽtémque illũ puerorũ vocibus monitum, æqualem ſibi duxiſſe. Id factum Callimachus in Epigrammatis venuſtiſſimè ſcribit,

Nuper Atarneus rogitabat Pittacon hoſpes,
Hyrrhadis natum, quem Mitylena tulit:
Chare ſenex, gemina inuitat me tæda, puella
Vna mihi par eſt gente ſimúlque opibus:

Ἡ δ' ἑτέρη προβέβηκε. τί λώϊον; εἰ δ' ἄγε σύν μοι
Βούλευσον ποτέρην εἰς ὑμέναιον ἄγω.
Εἶπεν, ὁ δὲ σκίπωνα γεροντικὸν ὅπλον ἀείρας,
Ἠνίδε κεῖνοί σοι πᾶν ἐρέουσιν ἔπος.
Οἱ δ' ἄρ' ὑπὸ πληγῇσι θοὰς βέμβικας ἔχοντες
Ἔστρεφον εὐρείῃ παῖδες ἐνὶ τριόδῳ.
Κείνων ἔρχεο (φησὶ) μετ' ἴχνια. χὼ μὲν ἐπέστη
Πλησίον· οἱ δ' ἔλεγον, Τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.
Ταῦτ' ἀίων ὁ ξεῖνος ἐφείσατο μείζονος οἴκου
Δράξασθαι, παίδων κληδόνα συνθέμενος,
Τὴν δ' ὀλίγην, ὡς κεῖνος, ἐς οἰκίον ἤγετο νύμφην.
Οὕτω καὶ σὺ Δίων τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα.

δοκεῖ δ' ἐκ διαθέσεως αὐτὰ εἰρηκέναι. εὐγενεστέρα γὰρ αὐτοῦ οὖσα ἡ γυνὴ, ἐπειδήπερ ἦν Δράκοντος ἀδελφὴ τοῦ Πενθίλου, σφόδρα κατεσοβαρεύετο αὐτοῦ. τοῦτον Ἀλκαῖος Σαράποδα μὲν καὶ Σάραπον ἀποκαλεῖ, διὰ τὸ πλατύπουν εἶναι καὶ ἐπισύρειν τὼ πόδε· Χειροπόδην δὲ, διὰ τὰς ἐν τοῖς ποσὶ ῥαγάδας, ἃς χειράδας ἐκάλουν· Γαύρηκα δὲ, ὡς εἰκῆ

Altera sed præstat. tu fare quod expedit, oro,
Ducenda in thalamos Ὁtra mihi Ὁxor erit?
Dixerat: ille breui elato, senis arma, bacillo,
Ecce (ait) hi totam rem (mihi crede) docent.
Illi autem celeres scuticis leuioribus orbes
Gyrabant latis in triuiis pueri.
I, sequere illorum Ὁestigia: (dicit:) & ille
Accedit, recinunt, Tu tibi sume parem.
Hæc Ὁbi deprendit, iuuenum æquis lusibus hospes
Cõmonitus, magnis ædibus abstinuit,
Ac tenuem modicas Ὁxorem duxit in ædes:
Ergo Dion posthac tu tibi sume parem.

Videtur autem ex affectu ita dixisse. Nam nobiliorem ipse duxerat Draconis filii Penthili sororem, quæ illi immodicè superba erat. Hunc Alcæus Σαράποδα & Σάραπον vocat, quòd latos pedes traheret: Χειροπόδην autẽ, quòd vulnera ĩ pedib⁹ haberet, quæ χειράδες appellãtur: Γαύρηκα quòd frustra

γαυριῶντα· Φύσκωνα δὲ καὶ Γάστρωνα, ὅτι παχὺς ἦν· ἀλλὰ μὴν καὶ Ζοφοδορπίδαν, ὡς ἄλυχνον· Ἀγάσυρτον δὲ, ὡς ἐπισεσυρμένον καὶ ῥυπαρόν. Τούτῳ γυμνάσιον, σῖτον ἀλεῖν, ὥς φησι Κλέαρχος ὁ φιλόσοφος· καὶ αὐτοῦ ἐστιν ἐπιστόλιον τοιόνδε·

Πιττακὸς Κροίσῳ.

Κέλεαί με ἱκνεῖσθαι ἐς Λυδίαν, ὅπως σοι τὸν ὄλβον ἴδοιμι· ἐγὼ δὲ καὶ μὴ ὁρεὶς πέπεισμαι τὸν Ἀλυάττεω παῖδα τῶν βασιλήων πολυχρυσότατον πέλειν. οὐδέν τε πλέον ἄμμιν ἱκομένοις ἐς Σάρδις· χρυσοῦ γὰρ οὐ δεύμεθ', ἀλλ' ἃ πέπαμαι, ἄρκια καὶ τοῖς ἐμοῖς ἑταίροις. ἔμπας δ' ἵξομαι, ὡς ἀνδρὶ ξείνῳ γενοίμην τοι συνόμιλος.

ΒΙ'ΑΣ.

Βίας Τευτάμου, Πριηνεύς, προκεκριμένος τῶν ἑπτὰ ὑπὸ Σατύρου. τοῦτον οἱ μὲν πλούσιον· Δοῦρις δὲ πάροικον φησὶ γεγονέναι· Φανόδικος δὲ κόρας αἰχμαλώτους

A intumesceret: Physonem verò & Gastronem, quòd pingui esset aqualiculo: Zoφοδορπίδαν quoque, quòd obtusam haberet oculorum aciem: Agasyrtum verò, quòd obtrectatoribus pateret, & sordidus esset. Huic exercitium fuit molēdi tritici, vt Clearchus philosophus testatur. Est autem eius breuis epistola huiusmodi:

B

Pittacus Crœso.

Iubes me in Lydiam venire spectatum opes tuas. Ego, etsi illas minimè aspexi, nihil ambigo, Alyattis filiū regum omnium esse opulētissimum auróque refertissimū. Neque verò amplius quicquam habituri sumus, si Sardis ad te accesserimus. Auro enim ipsi non indi- C gemus, contenti modico vitæ stipendio, quantum satis sit mihi & amicis. Veniam tamen, vt tibi perhumano & hospitali viro familiaris efficiar. Vale.

BIAS.

Bianti Prieneo pater fuit Teutamus. Hunc Satyrus septem reliquis prætulit. Fuisse opulentum plerique autumāt: Duris aduenā D fuisse testatur. Phanodicus verò, captiuas eum puellas,

λυτρωσάμενον Μεσσηνίας, θρέψαι τε ὡς θυγατέρας, καὶ προῖκας ἐπιδοῦναι, καὶ εἰς τὴν Μεσσήνην ἀποστεῖλαι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. χρόνῳ δὲ ἐν ταῖς Ἀθήναις (ὡς προείρηται) τοῦ τρίποδος εὑρεθέντος ὑπὸ τῶν ἁλιέων, τοῦ χαλκοῦ ἐπιγραφὴν ἔχοντος, Τῷ σοφῷ, Σάτυρος μέν φησι παρελθεῖν τὰς κόρας (οἱ δὲ, τὸν πατέρα αὐτῶν, ὡς καὶ Φανόδικος) εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰπεῖν τὸν Βίαντα σοφὸν, διηγησαμένας τὰ καθ' ἑαυτάς. καὶ ἀπεστάλη ὁ τρίπους· καὶ ὁ Βίας ἰδὼν, ἔφη τὸν Ἀπόλλω σοφὸν εἶναι· οὐδὲ προσήκατο. οἱ δὲ λέγουσιν ἐν Θήβαις τῷ Ἡρακλεῖ αὐτὸν ἀναθεῖναι, ἐπεὶ ἀπόγονος ἦν Θηβαίων ἀποικίας ἐς Πριήνην σταλαίντων· ὥσπερ καὶ Φανόδικος φησί. λέγεται δὲ καὶ Ἀλυάττου πολιορκοῦντος Πριήνην, τὸν Βίαντα, πιήναντα δύο ἡμιόνους, ἐξελάσαι εἰς τὸ στρατόπεδον. τὸν δὲ, συνιδόντα, καταπλαγῆναι μέχρι καὶ ἀλόγων διατείνειν αὐτῶν τὴν εὐθένειαν· καὶ ἐβουλήθη σπείσασθαι, καὶ εἰσέπεμψεν ἄγγελον. Βίας δὲ σωροὺς ψάμμου χέας,

A redemisse Messenias, sibíque in filias nutrisse, ac postea adiectis dotibus, Messanam parentibus illas remisisse. Breui pòst inuento Athenis (vt diximus) à piscatoribus aureo tripode, cui erat inscriptum, Sapienti, Satyrus quidem puellas, alii verò (ex quibus Phanodicus est) illarum patrem in concionem B venisse ait, Biantémque, expositis quæ in se egisset, appellasse sapientem, sicque tripoda ad eum missum: eo conspecto dixisse Biantem, Apollinem esse sapientem: neque illum admisisse. Alii Thebis Herculi sacrasse ferunt, quòd illinc esset oriundus: Prienéque Thebanorum colonia, Phanodico idipsum asserente. C Fertur, quum ab Alyatte Priene, ipsius patria, obsideretur, Biantem ex industria duos saginasse mulos, eósque in castra impulisse: eis conspectis obstupuisse regem quòd bruta quoque animalia tã nitidè haberent: ac de soluenda obsidione cogitantẽ, explorandi gratia nuntium in vrbem misisse: Biantem D consilio regis explorato,

καὶ ἄνωθεν σῖτον περιχέας, ἔδειξε τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ τέλος μαθὼν ὁ Ἀλυάττης, εἰρήνην ἐσπείσατο πρὸς τοὺς Πριηνέας. τάχιον δ' αὐτῷ πέμψαντι πρὸς τὸν Βίαντα ἵνα ἥκῃ παρ' αὐτόν, Ἐγὼ δέ, (φησὶν) Ἀλυάττῃ κελεύω κρόμμυα ἐσθίειν, ἴσον τῷ κλαίειν. λέγεται δὲ καὶ δίκας δεινότατος γεγονέναι εἰπεῖν. ἐπ' ἀγαθῷ μέντοι τῇ τῶν λόγων ἰσχύϊ προσεχρῆτο. ὅθεν καὶ Δημόδικος ὁ Ἀλέριος τοῦτο αἰνίττεται, λέγων, Ἢν τύχῃς κρίνων, δίκαζε τὴν Πριηνίην δίκην. καὶ Ἱππῶναξ, ἃ καὶ δικάζεσθαι Βίαντος τοῦ Πριηνέως κρεῖσσον. τοῦτον οὖν καὶ ἐτελεύτα τὸν τρόπον. δίκην γὰρ ὑπέρ τινος λέξας ἤδη ὑπέργηρως ὑπάρχων, μετὰ τὸ καταπαῦσαι τὸν λόγον, ἀπέκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς τοῦ τῆς θυγατρὸς υἱοῦ κόλπους. εἰπόντος δὲ καὶ τοῦ ἐξ ἐναντίας, καὶ τῶν δικαστῶν τὴν ψῆφον ἐνεγκόντων τῷ ὑπὸ τοῦ Βίαντος βοηθουμένῳ, λυθέντος τοῦ δικαστηρίου, νεκρὸς ἐν τοῖς κόλποις εὑρέθη. καὶ αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς ἔθαψεν ἡ πόλις, καὶ ἐπέγραψαν,

A magnos arenæ aceruos tritico operuisse, hominíque ostendisse: eo agnito regem cum Prienensibus pacem percussisse, móxque regem Bianti, vt ad se veniret, mãdasse, illúmque dixisse, Equidem Alyatten cepas edere ac flere iubeo. Fertur & in causis orãdis summus atque vehementissimus fuisse, bonam tamen B in partem dicendi vim exercere solitum: ídque Demodicum Alirium significasse, quum diceret, oratori Prienæam causam esse imitandam: Hipponactémque similiter, qui dum laudare quempiam summæ integritatis vellet, eum Biante Prienensi ait causas egisse præstantius. Mortuus est & ipse in hunc modum: Cau- C sam pro ãmico dixerat iam vetulus, & quũ à dicendi labore quieuisset, caput in sinu nepotis ex filia fessus reclinauit. Quũ verò aduersarius itidem perorasset, iudicésque sententiam pro eo tulissent qui causæ suæ Biãtem habuerat patronũ, soluto iudicio, nepotis in gremio efflauisse animam cõpertus est. Ipsúmque ma- D gnificè sepeliuit ciuitas, atque eius laudes tumulo inscripsit,

Κλεινῆς ἐν δαπέδοισι Πριήνης φύντα καλύπτει
Ἥδε Βίαντα πέτρα, κόσμον Ἴωσι μέγαν.

ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς,

Τῇδε Βίαντα κέκευθε, τὸν ἀτρέμας ἤγαγεν Ἑρμῆς
Εἰς ἀΐδην πολιῷ γήραϊ νιφόμενον.
Εἶπε γὰρ, εἶπε δίκην ἑτάρου τινὸς, εἶτ᾽ ἀποκλινθεὶς
Παιδὸς ἐς ἀγκαλίδας, μακρὸν ἔτεινεν ὕπνον.

ἐποίησε δὲ περὶ Ἰωνίας, τίνα μάλιστα ἂν τρόπον εὐδαιμονοίη, εἰς ἔπη δισχίλια. τῶν δὲ ᾀδομένων αὐτοῦ εὐδοκίμησε τάδε, Ἀστοῖσιν ἀρέσκῃ πᾶσιν ἐν πόλει αἴ κε μένῃς· πλείσταν γὰρ ἔχει χάριν. αὐθάδης δὲ τρόπος πολλάκι βλαβερὰν ἐξέλαμψεν ἄταν. καὶ τὸ μὲν ἰσχυρὸν γενέσθαι, τῆς φύσεως ἔργον· τὸ δὲ λέγειν δύνασθαι τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι, ψυχῆς ἴδιον καὶ φρονήσεως. εὐπορίαν δὲ χρημάτων πολλοῖς καὶ διὰ τύχην περιγίνεσθαι. ἔλεγε δὲ ἀτυχῆ εἶναι τὸν ἀτυχίαν μὴ φέροντα. καὶ νόσον ψυχῆς, τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐρᾶν, ἀλλοτρίων δὲ κακῶν ἀμνημόνευτον εἶναι. ἐρωτηθεὶς τί δυσχερές,

Petra Prienæum tegit hæc bene culta Biantem,
Ornamentum ingens qui fuit Ioniis.

Est & nostrum in eundem,

Hic situs est Bias, Hermes quem duxit ad orcum,
Albentem niueis tempora cana pilis.
Vt causam dixit socij, inclinatus in vlnas
Mox pueri, somnum soluitur in tenuem.

Scripsit autem de Ionia ad duo millia versuum, quánam ratione quis felix esse posset. Placuerunt eius istæ in primis sententiæ: Ciuibus placere omnibus stude: habet enim id multum gratiæ. contrà verò fastus ac superbia semper nocuit. Et illud, Corpore quidem esse validum, naturæ munus est: porro quæ vtilia sint patriæ, dicere, animi & prudentiæ proprium. Pecuniarum autem copiam etiam plurimis fortè obuenisse. Infelicem dicebat, qui ferre nequiret infelicitatem: morbúmque animæ impossibilia amare & appetere, alieni verò incómodi non meminisse. Interrogatus quidnã esset difficile,

Τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἔφη μεταβολὴν εὐγενῶς ἐνεγκεῖν. συμπλέων ποτὲ ἀσεβέσι, χειμαζομένης τῆς νεὼς, κἀκείνων τοὺς θεοὺς ἐπικαλουμένων, Σιγᾶτε (ἔφη) μὴ αἴσθωνται ὑμᾶς ἐνθάδε πλέοντας. ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ἀσεβοῦς ἀνθρώπου τί ποτέ ἐστιν εὐσέβεια, ἐσίγα. τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν τῆς σιγῆς πυθομένου, Σιωπῶ (ἔφη) ὅτι περὶ τῶν οὐδέν σοι προσηκόντων πυνθάνῃ. ἐρωτηθεὶς τί γλυκὺ ἀνθρώποις, Ἐλπὶς, ἔφη. ἥδιον ἔλεγε δικάζειν μεταξὺ ἐχθρῶν ἢ φίλων. τῶν μὲν γὰρ φίλων πάντως ἐχθρὸν ἔσεσθαι τὸν ἕτερον, τῶν δὲ ἐχθρῶν τὸν ἕτερον φίλον. ἐρωτηθεὶς τί ποιῶν ἄνθρωπος τέρπεται, ἔφη, Κερδαίνων. ἔλεγέ τε τὸν βίον οὕτω μετρεῖν ὡς καὶ πολὺν καὶ ὀλίγον χρόνον βιωσομένους. καὶ φιλεῖν ὡς μισήσοντας· τοὺς γὰρ πλείστους εἶναι κακούς. συνεβούλευέ τε ὧδε, Βραδέως ἐγχείρει τοῖς πραττομένοις· ὃ δ' ἂν ἕλῃ, βεβαίως τηρῶν διάμενε. Μὴ ταχὺ λάλει· μανίαν γὰρ ἐμφαίνει. Φρόνησιν ἀγάπα. Περὶ θεῶν λέγε, ὡς εἰσίν. Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ ἐπαίνει διὰ πλοῦτον.

A Ferre, inquit, fortiter mutationem rerũ in deterius. Nauigabat cum impiis aliquando, & quum tota tempestate nauis quateretur fluctibus, illique deos inuocarent, Silete (inquit) ne vos hic illi nauigare sentiant. Percontãti impio homini quid esset pietas, nihil respondit: quúmque ille silentii causam sciscitaretur, B Quia, inquit, de rebus nihil ad te pertinentibus quæris. Rogatus quid esset dulce hominibus, Spes, ait. Malle se inter inimicos quàm inter amicos iudicare dicebat: quippe ex amicis alterum prorsus futurum inimicum, ex inimicis autem alterum amicum. Fortè interrogatus quidnam faciẽs homo delectaretur, Lucrãs, C inquit. Dicebat vitæ tempus ita metiendum, quasi & diu & parum victuri simus: ita amandum, quasi odio simus habituri. malos enim esse plurimos. Sic autẽ consulebat, Siquid agere institutis, lentè id aggredere: cæterùm in eo quod elegeris, firmiter persiste. Noli citò loqui: est enim insaniæ indicium. Prudentiam dilige. D De diis ita vt sunt loquere. Indignum hominem diuitiarum gratia laudare noli.

Πείσας λάβε, μὴ βιασάμενος. Ὅ,τι ἂν ἀγαθὸν πράττῃς, εἰς θεοὺς ἀνάπεμπε. Ἐφόδιον ἀπὸ νεότητος εἰς γῆρας ἀναλάμβανε σοφίαν· βεβαιότερον γὰρ τοῦτο τῶν ἄλλων κτημάτων. μέμνηται τοῦ Βίαντος καὶ Ἱππῶναξ, ὡς προείρηται. καὶ ὁ δυσάρεστος Ἡράκλειτος μάλιστα αὐτὸν ἐπῄνεσε, γράψας, Ἐν Πριήνῃ Βίας ἐγένετο ὁ Τευτάμεω, οὗ πλείων λόγος ἢ τῶν ἄλλων. καὶ οἱ Πριηνεῖς δὲ αὐτῷ τέμενος καθιέρωσαν τὸ Τευτάμειον λεγόμενον. ἀπεφθέγξατο, Οἱ πλεῖστοι κακοί.

Perſuadens accipe, non cogẽs. Quicquid boni egeris, in deos refer. Viaticum tibi ab adoleſcentia ad ſenectutem ſapientiam compara: ea quippe ſola eſt certa veráque poſſeſſio. Meminit Biantis (vt diximus) etiam Hipponax, & inſuauis Heraclitus ipſum precipuè cõmendat his verbis: Priene oppidum Biantẽ tulit, Teutami filium, cuius eſt opinio illuſtrior quàm cæterorum. Et Prienenſes ſacellum ipſi dedicarunt, quod Teutamium dicitur. Eius eſt ſententia, Plures mali ſunt. Huius etiam feruntur eſſe ſententiæ: Quicquid propoſueris, firmiter ſeruan ſperſeuera. Duo maximè contraria ſunt conſilio, ira ſcilicet & feſtinatio. Diu deliberatos amicos elige, eóſque vno affectu, nõ vno habeas merito. Amicos ſequere quos non pudeat elegiſſe. Amici vitam, tuam puta gloriam.

ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ.

Κλεόβουλος, Εὐαγόρου, Λίνδιος· ὡς δὲ Δοῦρις, Κάρ. ἔνιοι δὲ εἰς Ἡρακλέα ἀναφέρειν τὸ γένος αὐτόν· ῥώμῃ δὲ καὶ κάλλει διαφέρειν· μετασχεῖν τε τῆς ἐν Αἰγύπτῳ

CLEOBVLVS.

Cleobulus Euagoræ filius, ex Lindo, ſiue (vt Duris auctor eſt) ex Caria fuit. Eius genus plerique ad Herculẽ referunt. Corporis viribus ac forma fuiſſe inſignẽ, Ægyptúmque percipiendæ philoſophiæ gratia

φιλοσοφίας· γενέσθαι τε αὐτῷ θυγατέρα Κλεοβουλίνην, αἰνιγμάτων ἑξαμέτρων ποιήτριαν· ἧς μέμνηται καὶ Κρατῖνος ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι, πληθυντικῶς ἐπιγράψας. ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἀνανεώσασθαι αὐτὸν ἀπὸ Δαναοῦ. οὗτος ἐποίησεν ᾄσματα καὶ γρίφους εἰς ἔπη τρισχίλια. καὶ τὸ ἐπίγραμμα τινὲς τὸ ἐπὶ Μίδᾳ τοῦτον φασὶ ποιῆσαι,

Χαλκῆ παρθένος εἰμὶ, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι,
Ἔστ' ἂν ὕδωρ τε ῥέῃ, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
Ἠέλιός τ' ἀνιὼν λάμπῃ, λαμπρά τε σελήνη,
Καὶ ποταμοὶ ῥέωσιν, ἀνακλύζῃ δὲ θάλασσα,
Αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ,
Ἀγγελέω παριοῦσι, Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

φέρουσι δὲ μαρτύριον, Σιμωνίδου ᾆσμα, ὅπου φησὶ, Τίς κεν αἰνήσειε νόῳ πίσυνος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον ἀενάοις ποταμοῖς, ἄνθεσί τ' εἰαρινοῖς, ἀελίου τε φλογὶ χρυσᾶς τε σελάνας,

petiisse tradunt: natámque illi filiam Cleobulinam, hexametrorum ænigmatũ vatem: cuius & Cratinus meminit in eiusdem nominis poemate, plurali inscribens numero. Sed & Mineruæ phanum à Danao constructum, illum instaurasse aiunt. Scripsit autem carmina, obscurásque sentẽtias ad tria millia versuum. Midæ quoque Mausoleo inscriptum epigramma ab eo factum, non desunt qui sentiant,

AEnea sum virgo, Midæ quæ incumbo sepulcro,
Dum fluit vnda leuis, sublimis nascitur arbor,
Dum sol exoriens & splendida luna relucet,
Dum fluuij labuntur, inundant littora fluctus,
Hic constãter ago, lacrymísque in marmore tincta
Fixa, Midam moneo hic tumulatum chare viator.

Innituntur autem Simonidis testimonio, qui vituperare videntur, quòd tantas laudes in eius statuam tanto verborum strepitu congesserit, vt eam indeficientibus omnibus vernis floribus, solísque flammis & aureæ lunæ,

καὶ θαλασσαίαισι δίναις ἀντιθέντα μένος στάλας· ἅπαντα γάρ ἐστι θεῶν ἥσσω· λίθον δὲ καὶ βρότειοι παλάμαι θραύοντι. μωροῦ φωτὸς ἅδε βουλά. οὐ γὰρ εἶναι Ὁμήρου τὸ ἐπίγραμμα, πολλοῖς ἔτεσι προέχοντος (φασὶ) τὸν Μίδαν. φέρεται δ' αὐτοῦ ἐν τοῖς Παμφίλης ὑπομνήμασι καὶ αἴνιγμα τοῖον,

Εἷς ὁ πατήρ, παῖδες δὲ δυώδεκα· τῶν δὲ ἑκάστῳ

Παῖδες τριήκοντα, διάνδιχα εἶδος ἔχουσαι·

Αἱ μὲν, λευκαὶ ἔασιν ἰδεῖν· αἱ δ' αὖτε, μέλαιναι·

Ἀθάναται δέ τε οὖσαι ἀποφθινύθουσιν ἅπασαι.

ἔστι δὲ ὁ ἐνιαυτός. τῶν δὲ ᾀδομένων ἐδοκίμησεν αὐτοῦ τάδε, Ἀμουσία τὸ πλέον μέρος ἐν βροτοῖσι, λόγων τε πλῆθος· ἀλλ' ὁ καιρὸς ἀρκέσει. Φρόνει τι κεδνόν. Μὴ μάταιος ἄχαρις γινέσθω. Ἔφη δὲ δεῖν συνοικίζειν τὰς θυγατέρας, παρθένους μὲν τὴν ἡλικίαν, τὸ φρονεῖν δὲ, γυναῖκας. ὑποδεικνὺς ὅτι δεῖ παιδεύεσθαι καὶ τὰς παρθένους. ἔλεγέ τε τὸν φίλον δεῖν εὐεργετεῖν, ὅπως ᾖ μᾶλλον φίλος· τὸν δὲ ἐχθρὸν, φίλον ποιεῖν. φυλάσσεσθαι γὰρ τῶν μὲν φίλων, τὸν ψόγον· τῶν δὲ ἐχθρῶν, τὴν ἐπιβουλήν.

A & æquoreis vndis comparauerit: ipsúmque Cleobulum apertè fatuum appellat. Vnde constat Homeri illud nõ esse, qui multis annis Midã præcessit, vt aiũt. Fertur in Cõmentariis Pãphilæ ipsius huiusmodi ænigma,

Est genitor proles cui sit bissena: sed horum
Cuius triginta natæ, sed dispare forma:
B *Hæ niueis totæ, fuscis sed vultibus illæ:*
Atque immortales quũ sint, moriuntur ad vnam.

Est autem annus. Sunt & istæ ex sententiis illius celebres: Imperitia in omnibus maiori ex parte dominatur, & multitudo verborum: sed tempus sufficiet. Sentire atque sapere illustre C aliquid & inclytum stude. Inanis & ingratus ne sis. Filias nuptui locari oportere ætate virgines, sed prudentia & sensu mulieres: docẽs per id virgines quoque erudiendas esse. Dicebat amicos beneficiis fouendos vt amiciores sint, inimicos autem amicos faciendos. Cauendam enim calumniã amicorum, insidiásque inimicorum fugiendas. D

Καὶ, ὅταν τις ἐξίῃ τῆς οἰκίας, ζητείτω πρότερον τί μέλλει πράσσειν· καὶ, ὅταν εἰσέλθῃ πάλιν, ζητείτω τί ἔπραξε. Συνεβούλευέ τε εὖ τὸ σῶμα ἀσκεῖν. Φιλήκοον εἶναι μᾶλλον ἢ φιλόλαλον· φιλομαθῆ μᾶλλον ἢ ἀμαθῆ. Γλῶσσαν εὔφημον ἔχειν. Ἀρετῆς οἰκεῖον εἶναι, κακίας ἀλλότριον. Ἀδικίαν φεύγειν. Πόλει τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. Ἡδονῆς κρατεῖν. Βίᾳ μηδὲν πράττειν. Τέκνα παιδεύειν. Ἔχθραν διαλύειν. Γυναικὶ μὴ φιλοφρονεῖσθαι, μηδὲ μάχεσθαι, ἀλλοτρίων παρόντων. τὸ μὲν γὰρ, ἄνοιαν, τὸ δὲ, μανίαν σημαίνει. Οἰκέτην πάροινον μὴ κολάζειν· δοκεῖν γὰρ παροινεῖν. Γαμεῖν ἐκ τῶν ὁμοίων. Ἂν γὰρ ἐκ τῶν κρειττόνων λάβῃς (φησί) δεσπότας κτήσῃ τοὺς συγγενέας. Μὴ ἐπιγελᾶν τοῖς σκωπτομένοις· ἀπεχθήσεσθαι γὰρ τούτοις. Εὐτυχῶν μὴ ἴσθι ὑπερήφανος. Ἀπορήσας, μὴ ταπεινοῦ. Τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπίστασο φέρειν. Ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς, ἔτη βιοὺς ἑβδομήκοντα· καὶ αὐτῷ ἐπεγράφη,

A Illud item, antequam domo quis exeat, quid acturus sit, apud se pertractet: rursus quum redierit, quid egerit recogitet. Consulebátque corpus ritè exercendum. Audiendi magis quàm loquendi studiosum esse oportere: intentum studiis potius quàm indoctum. Linguam non maledicam esse debere. Proprium virtutis, esse alienũ à vitio, iniu- B stitiã fugere. Ciuitati ea cõsulenda quæ sunt optima. Voluptatẽ frænandam. Vi nihil agendũ. Erudiendos liberos. Inimicitias soluendas. Cũ muliere neque blãditiis agendum, neque præsentibus extraneis iurgandũ: illud quippe vecordiã, istud vesaniam significare. Famulũ vino hilarem non C puniendum: videri enim id dementius esse. Vxorẽ sibi parem eligendam: Nam si clariorẽ te duxeris, (inquit) affines, dominos habebis. Iis qui conuitiis perstringuntur, non insultandũ: inimicos quippe ex ea irrisione fieri. Dum secũda fortuna arridet, superbire noli: aduersa perstrepente noli frãgi. Fortunæ mutationes fortiter perferre disce. Ob- D iit senex annorum LXX, eiúsque laudes tumulo inscriptũ epigrãma continet,

Extinctum

Ἄνδρα σοφὸν Κλεόβουλον ἀποφθίμενον καταπενθεῖ
Ἥδε πάτρα Λίνδος, πόντῳ ἀγαλλομένη.

A

Extinctum luget Cleobulum patria Lindus,
Patria quæ medio est vndique cincta mari.

ἀπεφθέγξατο, Μέτρον ἄριστον. καὶ Σόλωνι ἐπέστειλεν οὕτω.

Scripsit & ipse breuem epistolam Soloni, sic.

Κλεόβουλος Σόλωνι.

Cleobulus Soloni.

Πολλοὶ μέν τινες εἰσὶν ἑταῖροι, καὶ οἶκος παντί· φαμὶ δὲ ἐγὼν ποτ' αἰιωτάταν ἐσεῖσθαι Σόλωνι τὰν Λίνδον δαμοκρατευμέναν· καὶ ἁ νᾶσος πελαγία, ἔνθα οἰκέοντι οὐδὲν δεινὸν ἐκ Πεισιστράτου. καὶ τοὶ ἑταῖροι δὲ ἑκαστόθεν πάρ τοι βασοῦνται.

B

Amici quidem tibi sunt permulti, singulísque domus est. verùm ego Soloni commodissimam fore ad inhabitandum, Lindum cẽseo, ciuitatem liberam. Estque insula maritima: vbi si morari volueris, nihil à Pisistrato mali formidabis, atque ad te amici vndique confluent. Vale.

ΠΕΡΙΆΝΔΡΟΣ.

Περίανδρος, Κυψέλου, Κορίνθιος, ἀπὸ τοῦ τῶν Ἡρακλειδῶν γένους. οὗτος γήμας Λυσίδην, ἣν αὐτὸς Μέλισσαν ἐκάλει, τὴν Προκλέους τοῦ Ἐπιδαυρίων τυράννου, καὶ Ἐρισθενείας τῆς Ἀριστοκράτους παιδός, ἀδελφῆς δὲ τοῦ Ἀριστοδήμου, θυγατέρα, οἳ σχεδὸν πάσης Ἀρκαδίας ἐπῆρξαν (ὥς φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ περὶ ἀρχῆς) παῖδας ἐξ αὐτῆς ἐποίησε δύο, Κύψελον καὶ Λυκόφρονα, τὸν μὲν νεώτερον, συνετόν, τὸν δὲ πρεσβύτερον, ἄφρονα.

C

PERIANDER.

Periãdro Corinthio Cypselus pater fuit, ex Heraclidarum gente. Vxorem autem Lysiden duxit, quam ipse Melissam appellabat, Proclei Epidaurensium tyranni, & Eristheneæ Aristocratis filię, sororísque Aristodemi, filiam, qui (vt ait Heraclides Ponticus in libro De principatu) totius fermè Arcadia dominabãtur. Duos ex ea filios genuit, Cypselũ & Lycophronem: alterũ ex his iuniorẽ, prudẽtem, maiorem natu, stolidũ.

D

χρόνῳ δὴ ὑπὸ ὀργῆς βαλὼν ὑποβάθρῳ ἢ λακτίσας τὴν γυναῖκα ἔγκυον οὖσαν, ἀπέκτεινε, πεισθεὶς διαβολαῖς παλλακίδων, ἃς ὕστερον ἔκαυσε. τόν τε παῖδα ἀπεκήρυξεν εἰς Κέρκυραν, λυπούμενον ἐπὶ τῇ μητρὶ, ᾧ ὄνομα Λυκόφρων. ἤδη δὲ ἐν γήρᾳ καθεστὼς μετεπέμπετο αὐτὸν ὅπως παραλάβῃ τὴν τυραννίδα· ὃν φθάσαντες οἱ Κερκυραῖοι διεχειρίσαντο. ὅθεν ὀργισθεὶς ἔπεμψε τοὺς παῖδας αὐτῶν πρὸς Ἀλυάττην ἐπ' ἐκτομῇ. προσσχούσης δὲ τῆς νεὼς Σάμῳ, ἱκετεύσαντες τὴν Ἥραν, ὑπὸ τῶν Σαμίων διεσώθησαν. καὶ ὃς ἀθυμήσας ἐτελεύτησεν, ἤδη γεγονὼς ἔτη ὀγδοήκοντα. Σωσικράτης δέ φησι πρότερον Κροίσου τελευτῆσαι αὐτὸν ἔτεσι τετταράκοντα καὶ ἑνὶ πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ἐνάτης Ὀλυμπιάδος. τοῦτον Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ ξένον φησὶν εἶναι Θρασυβούλῳ τῷ Μιλησίων τυράννῳ. φησὶ δὲ Ἀρίστιππος ἐν πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, περὶ αὐτοῦ τάδε, ὡς ἄρα ἐρασθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ Κράτεια, συνῆν αὐτῷ λάθρᾳ.

A Post aliquantum temporis, accensus ira, missam sub gradus prægnantem coniugem, calcibus percussit, ac necauit, pellicum persuasus calumniis: quas tamen postea igne cremauit: puerúmque Lycophrona matri fletu iusta soluentem abdicauit, atque in Corcyram agi præcepit. Iam verò vicinus senio, illum vt ei tyrannidē B per manus daret, ad se accersiri iussit. Eius deprehenso consilio, Corcyrenses illum præuenientes interemerūt. Hoc ille comperto, furiis succensus, eorum liberos ad Alyatten præsecandos misit. Quum autem nauis appropinquasset Samo, Iunoni vota facientes, à Samiis seruati sunt. Quod ille vbi didicit, mœrore confectus C excessit è vita, annos natus fermè octoginta. Sosicrates eum ante Crœsum obiisse diem asserit, XL & vno annis ante quadragesimamnonam Olympiadem. Hunc Herodotus in primo Histor. Thrasybuli Milesiorū tyranni hospitem fuisse ait. Aristippus autem in primo De Antiq. delic. libro, hęc de illo refert: Matrem eius D Cratæam illius amore feruentē, clàm congredi solitā,

καὶ ὃς ἥδετο. φανεροῦ δὲ γενομένου βαρὺς πᾶσιν ἐγένετο, διὰ τὸ ἀλγεῖν ἐπὶ τῇ φωρᾷ. ἀλλὰ καὶ Ἔφορος ἱστορεῖ ὡς εὔξαιτο, εἰ νικήσειεν Ὀλύμπια τεθρίππῳ, χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀναθεῖναι. νικήσας δὲ, καὶ ἀπορῶν χρυσίου, κατά τινα ἑορτὴν ἐπιχώριον κεκοσμημένας ἰδὼν τὰς γυναῖκας, πάντα ἀφείλετο τὸν κόσμον, καὶ ἔπεμψε τὸ ἀνάθημα. λέγουσι δέ τινες ὡς θελήσας αὐτοῦ τὸν τάφον μὴ γνωσθῆναι, τοιοῦτόν τι ἐμηχανήσατο. δυσὶν ἐκέλευσεν νεανίσκοις (δείξας τινὰ ὁδὸν) ἐξελθεῖν νύκτωρ) καὶ τὸν ἀπαντήσαντα ἀνελεῖν καὶ θάψαι. ἔπειτα βαδίζειν ἄλλους τε κατὰ τούτων τέτταρας, καὶ ἀνελόντας θάψαι· πάλιν τε κατὰ τούτων πλείονας. καὶ οὕτως αὐτὸς τοῖς προτέροις ἐντυχὼν ἀνῃρέθη. Κορίνθιοι δὲ ἐπί τι κενοτάφιον ἐπέγραψαν αὐτῷ, τόδε,

Πλούτου καὶ σοφίης πρύτανιν πατρὶς ἥδε Κόρινθος
Κόλποις ἀγχιάλοις γῆ Περίανδρον ἔχει.

ἔστι καὶ ἡμῶν,

illo non inuito, tantóque flagitio acquiescente. Quod vbi cognitum est, dolens se fuisse deprehensum, grauius iam ciuibus instabat. Porro Ephorus in historia, vouisse illũ tradit, si Olympia quadriga vicisset, auream statuam deo sacraturum, victoria verò potitum, & auro egentem, quadam celebritate populari, mulieribus procedentibus ornatis, mundum ademisse muliebrem, atque ita donarium misisse asserunt. Illum, quũ sepulcrum suum ignorari vellet, tale quippiam molitum. Duobus iuuenibus viã quandam ostendisse, ac iussisse noctu per illam incederent, eúmque qui primus occurrisset, interimerent ac sepelirent: pόstque illos, quatuor alios misisse, qui eos necarent ac sepulturæ traderent: rursus contra eos misisse plures, itidémque vt facerent imperasse, atque ita ipsum primis obuium, occisum esse. Enimuero Corinthii cenotaphium illius versibus illustrarunt,

Et sophia & nummis Periãdrum terra Corinthus
Clarum, littoreo continet alma sinu.

Extat & nostrum in eundem,

Μή ποτε λυπήσῃ σε τὸ μὴ σέ τυχεῖν τινος, ἀλλὰ
Τέρπεο πᾶσιν ὁμῶς οἷσι δίδωσι θεός.
Καὶ γὰρ ἀθυμήσας ὁ σοφὸς Περίανδρος ἀπέσβη,
Οὕνεκεν οὐκ ἔτυχεν πρήξιος ἧς ἔθελεν.

Ne tibi tam doleat si non optata sequaris,
Sed iuuet id superi quod tribuere dei.
Nam sapiēs Stygias Periander cessit ad vmbras
Extinctus, quòd non quæ voluit valuit.

Τούτου ἐστὶ καὶ τό, Μηδὲν χρημάτων ἕνεκα πράττειν· δεῖν γὰρ τὰ κερδαντὰ κερδαίνειν. ἐποίησε δὲ καὶ ὑποθήκας εἰς ἔπη δισχίλια. εἶπέ τε τοὺς μέλλοντας ἀσφαλῶς τυραννήσειν, τῇ εὐνοίᾳ δορυφορεῖσθαι, καὶ μὴ τοῖς ὅπλοις. καί ποτε ἐρωτηθεὶς διὰ τί τυραννεῖ, ἔφη, Ὅτι καὶ τὸ ἑκουσίως ἀποστῆναι καὶ τὸ ἀφαιρεθῆναι κίνδυνον φέρει. ἔλεγε δὲ καὶ τάδε, Καλὸν ἡσυχία. Ἐπισφαλές, προπέτεια. Κέρδος, αἰσχρόν. Δημοκρατία, κρεῖττον τυραννίδος. Αἱ μὲν ἡδοναί, φθαρταί· αἱ δὲ τιμαί, ἀθάνατοι. Εὐτυχῶν μὲν, μέτριος ἴσθι· δυστυχῶν δὲ, φρόνιμος. Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι. Ὃ ἂν ὁμολογήσῃς, διατήρει. Λόγων ἀπορρήτων ἐκφορὰν μὴ ποιοῦ. Μὴ μόνον τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μέλλοντας, κόλαζε.

Huius illud est, Nihil pecuniarum gratia agendum. oportere enim alias modo qui inhonestus non sit, lucrari. Scripsit & ὑποθήκας ad duo millia versuum. Dicebat his qui tutò regnare vellent, summa ope nitendum vt beneuolentia non armis stiparentur. Rogatus aliquādo cur in tyrannide persisteret, Quia, inquit, & spōte & inuitum cedere æquè periculosum est. Dixit & hæc: Bona res est quies, ac periculosa temeritas. Turpe lucrum. Populi administratio tyrannide prę̄stātior est. Voluptates corruptibiles sunt, honores immortales. Inter secundas res esto moderatus, inter aduersas prudens. Amicis & felicibus & infelicibus eundem te præbe. Quodcūque pollicitus fueris, serua. Inter loquendum caue ne secreta pronunties. Non peccantes modò, verùm & peccare gestientes, punito.

τοῦ πρῶτος δορυφόρους ἔσχε, καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς τυραννίδα μετέστησε· καὶ οὐκ εἴα ἐν ἄστει ζῆν τοὺς βουλομένους, καθά φησιν Ἔφορος καὶ Ἀριστοτέλης. ἤκμαζε δὲ περὶ τὴν τριακοστὴν ὀγδόην Ὀλυμπιάδα, καὶ ἐτυράννησεν ἔτη τετταράκοντα. Σωτίων δὲ καὶ Ἡρακλείδης καὶ Παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ὑπομνημάτων δύο φασὶ Περιάνδρους γεγονέναι, τὸν μὲν, τύραννον· τὸν δὲ, σοφὸν καὶ Ἀμπρακιώτην. τοῦτο καὶ Νεάνθης φησὶν ὁ Κυζικηνὸς, ἀνεψιούς τε εἶναι ἀλλήλοις. καὶ Ἀριστοτέλης μὲν τὸν Κορίνθιον φησὶν εἶναι τὸν σοφόν· Πλάτων δὲ οὔ φησι. τούτου ἐστὶ, Μελέτη τὸ πᾶν. ἤθελε δὲ καὶ τὸν Ἰσθμὸν διορύξαι. φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολή.

A Primus hic armatis circũseptus incessit, magistratúmque ad tyrannidẽ transtulit, neque in vrbe viuere quosuis permittebat, vt Ephorus & Aristoteles tradunt. Claruit autem circa trigesimã octauam Olympiadem, exercuítque tyrãnidem annos XL. Porrò Sotion atque Heraclides & Pamphila in V. Comment. B duos aiunt fuisse Periãdros, tyrãnum alterum, alterum verò sapientem, cúmque Ambraciotem. Quin eos Neanthes quoque Cyzicenus ait patrueles sibi inuicẽ fuisse. Porro Aristoteles Corinthium asserit fuisse sapientem, Plato negat. Ipsius & hoc est: Exercitatio potest omnia: nã & Isthmũ quoque potuit perfodere. C Ipsius aliquot feruntur epistolæ, cuiusmodi hæc est.

Περίανδρος τοῖς σοφοῖς.

Periander Sapientibus.

Πολλὰ χάρις ὦ Πυθοῖ Ἀπόλλωνι, ὅτι εἰς ἓν ἐλθόντας αὐτεῖ. ἥξουσι τοι καὶ ἐς Κόρινθον ταὶ ἐμαὶ ἐπιστολαί. ἐγὼν δὲ ὑμᾶς ἀποδέχομαι, ὡς ἴστε αὐτοὶ, ὅτι δαμοτικώτατα. πεύθομαι ὡς πέρυτι ἐγένετο ὑμῶν ἁλία παρὰ τὸν Λυδὸν ἐς Σάρδεις.

Gratias immortales ago Pythio Apollini, quòd in vnum coactos epistolæ meæ repererunt, ipsæque Corinthum (vt confido) perducentur. Expecto itaque vos. Certè ipsi videbitis quàm D ciuiliter vos excipiam. Sicut igitur anno præterito Sardis in Lydiam venistis,

ἤδη ὦν μὴ ὀκνεῖτε καὶ παρ' ἐμὲ φοιτῆν τὸν Κορίνθου τύραννον. ὑμᾶς γὰρ καὶ ἄσμενοι ὄψονται Κορίνθιοι φοιτεῦντας εἰς οἶκον τὸν Περιάνδρου.

A ita nunc oro ne pigeat ad me quoque proficiſci, Corinthi tyrannum. Videbūt enim vos non ſine gratulatione Corinthii, Periandri domum adeuntes.

Περίανδρος Προκλεῖ.

Ἀμὰν μὲν ἀκούσιον τᾶς δάμαρτος τὸ ἄγος· τὺ δὲ, ἑκὼν τῷ παιδὶ ἢν ἀπὸ θυμοῦ ποιήσαις, ἀδικεῖς. ἢ ὦν παῦσον τὰν ἀπήνειαν τῶ παιδὸς, ἢ ἐγώ τι ἀμυνοῦμαι. καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς ποινὰς ἔτισα τὺ θυγατρὶ καταυκαύσας αὐτᾷ καὶ πᾶσαν Κορινθίαν εἵματα. ἔγραψε δὲ αὐτῷ καὶ Θρασύβουλος οὕτως.

Periander Procleo.

Nobis quidem nō ex ſententia fuit vxoris ſcelus. Tu autem ſponte filio ingrato ſiquid egeris, peccas. Aut igitur immanitatem in B filium compeſce, aut ego illi opem feram. Nam & ipſe ſatis diu pœnas dedit.

Θρασύβουλος Περιάνδρῳ.

Τῷ μὲν κήρυκι σεῦ οὐδὲν ὑπεκρινάμην. ἀγαγὼν δὲ αὐτὸν ἐς λήϊον, τοὺς ὑπερφυέας τῶν ἀσταχύων ῥάβδῳ παίων ἀπεθέριζον, ὁμαρτέοντος ἐκείνου. καί σοι ἀναγγελεῖ, εἰ ἐπέροιο, ὅ,τι μευ ἀκούσειεν ἢ ἴδοι. σὺ δὲ ποίει οὕτως, ἢν γ' ἐθέλῃς καρτύνασθαι τὴν αἰσυμνητείην· τοὺς ἐξόχους τῶν πολιτέων ἐξαίρειν, ἤν τέ τις ἐχθρός τοι φαίνηται, ἤν τε μή. ὕποπτος ἀνδρὶ αἰσυμνήτῃ καὶ τῶν τις ἑταίρων.

Thraſybulus Periandro.

Præconi quidē tuo nihil C diſſimulaui, ſed ipſum in ſegetem inducens, eminentiores ſpicas bacillo feriens decutiebam, ſubſequente illo, tibíque, ſi interrogares, referret quicquid vel viderit vel audierit à me. Tu ergo ſic facito, ſi quidem tyrānidem tutò tenere cupis, atque in ea conſtabiliri, ciuitatis principes tolle, ſiue illi amici, ſiue inimici videātur. Quippe tyranno amici quoque ſæpe ſuſpecti ſunt.

ἈΝΆΧΑΡΣΙΣ Ὁ Σκύθης.

Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης, Γνούρου μὲν ἦν υἱός, ἀδελφὸς δὲ Καδουΐδου τοῦ Σκυθῶν βασιλέως, μητρὸς δὲ Ἑλληνίδος. διὸ καὶ δίγλωττος ἦν. οὗτος ἐποίησε τῶν τε παρὰ τοῖς Σκύθαις νομίμων, καὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, εἰς εὐτέλειαν βίου, καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἔπη ὀκτακόσια. παρέσχε δὲ καὶ ἀφορμὴν παροιμίας διὰ τὸ παρρησιαστὴς εἶναι, Τὴν ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσιν. λέγει δὲ αὐτὸν Σωσικράτης ἐλθεῖν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἑβδόμην Ὀλυμπιάδα, ἐπὶ ἄρχοντος ΕΥ'κράτους. Ἕρμιππος δὲ πρὸς τὴν Σόλωνος οἰκίαν ἀφικόμενον, τῶν θεραπόντων τινὶ κελεῦσαι, μηνῦσαι ὅτι παρείη πρὸς αὐτὸν Ἀνάχαρσις, καὶ βούλοιτο αὐτὸν θεάσασθαι, ξένος τε, εἰ οἷόν τε, γενέσθαι. καὶ ὁ θεράπων εἰσαγγείλας ἐκελεύσθη ὑπὸ τοῦ Σόλωνος εἰπεῖν αὐτῷ, ὅτι περ ἐν ταῖς ἰδίαις πατρίσι ξένους ποιοῦνται. ἔνθεν ὁ Ἀνάχαρσις ἐλθὼν ἔφη, νῦν αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι εἶναι, καὶ προσήκειν αὐτῷ ξένους ποιεῖσθαι. ὁ δέ, καταπλαγεὶς τὴν ἑτοιμότητα, εἰσέφρησεν αὐτόν,

A ANACHARSIS.

Anacharſis Scytha, Gnuri quidem filius, Caduidæ verò Scytharum regis frater, matre Græca fuit: quamobrem & vtriuſque linguæ peritus erat. Scripſit autem & de Scytharum legibus, & de iis quæ apud Græcos legitima & ſolennia ſunt, ad frugaliorem ac viliorem victum, itémque de re bellica ad nongētos verſus. Præſtitit prouerbii occaſionem, eo quòd eſſet audax & conſtans in dicendo, vt qui eius conſtantiam imitaretur, Scythicum dicendi genus diceretur imitatus. Eum Soſicrates Athenas cōceſſiſſe XL & VII Olympiade, ſub EVcrate principe, tradidit. Porro Hermippus Solonis iuiſſe domū, & cuidam ex familia iuſſiſſe nūtiaret ei Anacharſim adeſſe pro foribus, vt illius conſpectu & hoſpitio, ſi fieri poſſet, frueretur: puerū intus hæc nuntiaſſe Soloni, eiúſque iuſſu hæc illi renūtiaſſe, In propriis regionibus hoſpites fieri. Ad hæc introgreſſum dixiſſe Anacharſim, Modò ſe eſſe in patria, atque ad ſe pertinere hoſpites facere. Eam viri dexteritatē admiratū Solonem, cōtinuò illū admiſiſſe,

B C D

καὶ μέγιστον φίλον ἐποιήσατο. μετὰ χρόνον δὲ παραγινόμενος εἰς τὴν Σκυθίαν, καὶ νομίζων τὰ νόμιμα παραλύειν τῆς πατρίδος, πολὺς ὢν ἐν τῷ ἑλληνίζειν, τοξευθεὶς ἐν κυνηγεσίῳ πρὸς τἀδελφοῦ, τελευτᾷ, εἰπών, Διὰ μὲν τὸν λόγον ἐκ τῆς Ἑλλάδος σωθῆναι, διὰ δὲ τὸν φθόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀπολέσθαι. ἔνιοι δὲ τελετὰς Ἑλληνικὰς διατελοῦντα διαχειρισθῆναι. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν·

Ἐς Σκυθίην Ἀνάχαρσις ὅτ' ἤλυθε πολλὰ πλανηθείς,
Πάντας ἔπειθε βιοῦν ἤθεσιν Ἑλλαδικοῖς.
Τὸν δ' ἔτι μῦθον ἄκραντον ἐνὶ στομάτεσσιν ἔχοντα
Πτηνὸς ἐς ἀθανάτους ἥρπασεν ὦκα δόναξ.

οὗτος τὴν ἄμπελον εἶπε τρεῖς φέρειν βότρυς· τὸν πρῶτον, ἡδονῆς· τὸν δεύτερον, μέθης· τὸν τρίτον, ἀηδίας. θαυμάζειν δὲ ἔφη πῶς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀγωνίζονται μὲν οἱ τεχνῖται, κρίνουσι δὲ οἱ μὴ τεχνῖται. Ἐρωτηθεὶς πῶς οὐκ ἂν γένοιτό τις φιλοπότης, Εἰ πρὸ ὀφθαλμῶν (εἶπεν) ἔχοι τὰς τῶν μεθυόντων ἀσχημοσύνας. Θαυμάζειν τε ἔλεγε πῶς οἱ Ἕλλη-

A & arctissimis amicitię vinculis sibi deuinxisse. Post aliquantulum temporis regressum in Scythiam, quum patrias leges immutare vellet, Græcásque toto conatu niteretur inducere, in venatu à fratre sagitta percussũ interiisse, dicentem, sermonis & disciplinæ gratia se ex Græcia seruatum, per inuidiam in domo & patria B periisse. Quidam Gręco ritu sacrificantem occisum tradunt. Est autem nostrum in illum epigramma,

In Scythiam patrias rediens Anacharsis adoras,
Orabat Græco viuere more suos:
Vix ea quum summo infelix versaret in ore
Verba, senem superis dira sagitta dedit. C

Huius illud dictum memoratur: Vitem vuas tres ferre, primã voluptatis, secundam ebrietatis, tertiã mœroris. Mirari se dixit, quomodo apud Græcos artifices certarẽt, iudicaréntque qui artifices non essent. Rogatus quo pacto quis abstemi⁹ fieret, Si turpes, inquit, D ebriosorum motus sibi ante oculos ponat. Mirari itẽ se dicebat, quinã fieret vt Grę-

νες νομοθετοῦντες κατὰ τῶν ὑβριζόντων, τοὺς ἀθλητὰς τιμῶσιν ἐπὶ τῷ τύπτειν ἀλλήλους. μαθὼν τέτταρας δακτύλους εἶναι τὸ πάχος τῆς νεὼς, τοσοῦτον, ἔφη τοῦ θανάτου τοὺς πλέοντας ἀπέχειν. τὸ ἔλαιον μανίας φάρμακον ἔλεγε, διὰ τὸ ἀλειφομένους τοὺς ἀθλητὰς ἐπιμαίνεσθαι ἀλλήλοις. πῶς (ἔλεγεν) ἀπαγορεύοντες τὸ ψεύδεσθαι, ἐν ταῖς καπηλείαις φανερῶς ψεύδονται; καὶ θαυμάζειν φησὶ πῶς Ἕλληνες ἀρχόμενοι μὲν, ἐν μικροῖς πίνουσι, πλησθέντες δὲ, ἐν μεγάλοις. ἐπιγράφεται δὲ αὐτοῦ ταῖς εἰκόσι, Γλώσσης, γαστρὸς, αἰδοίων κρατεῖν. ἐρωτηθεὶς εἰ εἰσὶν ἐν Σκύθαις αὐλοὶ, εἶπεν, Ἀλλ᾽ οὐδὲ ἄμπελοι. ἐρωτηθεὶς τίνα τῶν πλοίων ἐστὶν ἀσφαλέστερα, ἔφη, Τὰ νενεωλκημένα. καὶ τοῦτο ἔφη θαυμασιώτατον ἑωρακέναι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι τὸν μὲν καπνὸν ἐν τοῖς ὄρεσι καταλείπουσι, τὰ δὲ ξύλα εἰς τὴν πόλιν κομίζουσιν. ἐρωτηθεὶς πότεροι πλείους εἰσὶν, οἱ ζῶντες, ἢ οἱ νεκροὶ, ἔφη, Τοὺς οὖν πλέοντας ποῦ τίθης; ὀνειδιζόμενος ὑπὸ Ἀττικοῦ ὅτι Σκύθης ἐστὶν,

ci aduerſus eos qui iniuriis laceſſunt legem ferentes, athletas, quum ſe inuicem feriunt, honorent. Quum didiciſſet quatuor digitos nauis eſſe craſſitudinem, Tantum, inquit, à morte abſunt qui nauigant. Oleum veſaniæ pharmacum dixit, quòd eo vncti athletæ contra ſe mutuò magis inſanirent. Quî fit, inquit, vt qui mentiri vetant, in cauponum tabernis apertè mentiantur? Mirari ſe dixit, cur Græci initio conuiuii paruis poculis vterētur, vbi verò ſaturati eſſent, maioribus. Inſcribitur autem ipſius imaginibus, Lingua, ventre, pudendis continendum eſt. Rogatus an in Scythia ſint tibiæ, Ne vites quidem, inquit. Percontanti quænam eſſet ſecuriſſima nauis, Ea, inquit, quæ in portum venerit. Iſtud quoque ſe apud Græcos mirabile vidiſſe referebat, quòd fumum in montibus relinquerent, ligna in vrbem conueherent. Interroganti, vtrum plures ſint viui quàm mortui, Nauigātes, inquit, vtra in parte conſtituis? Exprobrāti ipſi Attico, quòd Scytha eſſet,

Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ὄνειδος ἡ πατρίς, σὺ δὲ, τῆς πατρίδος. ἐρωτηθεὶς τί ἐστιν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθόν τε καὶ φαῦλον, ἔφη, Γλῶσσα. κρεῖττον ἔλεγεν ἕνα φίλον ἔχειν πολλοῦ ἄξιον, ἢ πολλοὺς μηδενὸς ἀξίους. τὴν ἀγορὰν ὡρισμένον ἔφη τόπον εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾶν καὶ πλεονεκτεῖν. ὑπὸ μειρακίου παρὰ πότον ὑβρισθεὶς, ἔφη, Μειράκιον, ἐὰν νέος ὢν τὸν οἶνον οὐ φέρῃς, γέρων γενόμενος ὕδωρ οἴσεις. εὗρε δ' εἰς τὸν βίον ἄγκυράν τε καὶ κεραμικὸν τροχόν, ὥς τινες. καὶ ἐπέστειλεν ὧδε·

Ἀνάχαρσις Κροίσῳ.

Ἐγὼ, βασιλεῦ Λυδῶν, ἀφῖγμαι εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων, διδαχθησόμενος ἤθη τὰ τούτων καὶ ἐπιτηδεύματα. χρυσοῦ δ' οὐδὲν δέομαι, ἀλλ' ἀπόχρη με ἐπανήκειν ἐς Σκύθας ἄνδρα ἀμείνονα. ἥκω γοῦν ἐς Σάρδις, περὶ μεγάλου ποιούμενος ἐν γνώμῃ τοι γενέσθαι.

ΜΥΣΩΝ.

Μύσων Στρυμόνος, ὥς φησι Σωσικράτης, Ἕρμιππον παρατιθέμενος· τὸ γένος Χηνεύς, ἀπὸ κώμης τινὸς

At mihi (ait) dedecori est patria, sed patriæ tu. Rogatus quidnam esset hominibus bonum ac malum, Lingua, inquit. Melius (aiebat) est, amicum vnum egregium, quàm gregarios multos, possidere. Forum, ad fallendum inuicem, atque ad dandas auaritiæ manus destinatum locum dicebat. Ab adolescente in conuiuio passus contumeliam, Adolescens (inquit) si modò, quum iuuenis es, vinum non fers, quando senueris aquam feres. Inuenit (vt quidam volunt) ad vitæ vsum ancoram & figuli rotam. Scripsit & hāc epistolam.

Anacharsis Crœso.

Ego, Lydorum rex, in Græciam adueni, Græcorum mores & studia, & instituta percepturus. Auro autem nihil egeo: satísque mihi est vt ad Scythas redeam melior atque doctior. Veniam tamen ad te Sardis, plurimi faciens tibi familiarem & amicum fieri.

MYSON.

Myſō Strymonis filius (vt ait Sosicrates) Cheneus genere, Hermippo autore, traditur, à vico

ΟΙ'ταϊκῆς ἢ Λακωνικῆς· σὺν τοῖς ἑπτὰ καταριθμεῖται. φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ τυράννου πατρὸς εἶναι. λέγεται δὴ πρός τινος Ἀναχάρσιδος πυνθανομένου, εἴ τις αὐτοῦ σοφώτερος εἴη, τὴν Πυθίαν εἰπεῖν ἃ προείρηται ἐν τῷ Θάλου βίῳ ὑπὲρ Χείλωνος,

ΟΙ'ταῖόν τινα φημὶ Μύσων' ἐν Χηνὶ γενέσθαι
Σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πευκαλίμῃσι.

πολυπραγμονήσαντα δὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν κώμην, καὶ εὑρεῖν αὐτὸν θέρους ἐχέτλην ἀρότρῳ προσαρμόττοντα· καὶ εἰπεῖν, Ἀλλ', ὦ Μύσων, οὐχ ὥρα νῦν ἀρότρου· Καὶ μάλα (εἶπεν) ὥστε ἐπισκευάζειν. ἄλλοι δὲ τὸν χρησμὸν οὕτως ἔχειν φασίν, Ἠτεῖόν τινα φημί· καὶ ζητοῦσι τί ἐστιν ὁ Ἠτεῖος. Παρμενίδης μὲν οὖν δῆμον εἶναι Λακωνικῆς, ὅθεν εἶναι τὸν Μύσωνα. Σωσικράτης δ' ἐν διαδοχαῖς, ἀπὸ μὲν πατρὸς Ἠτεῖον εἶναι, ἀπὸ δὲ μητρὸς, Χηνέα. ΕΥ'θύφρων δ' ὁ Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ, Κρῆτά φησιν εἶναι· (Ἠτείαν γὰρ, πόλιν εἶναι Κρήτης) Ἀναξίλαος δ' Ἀρκάδα. μέμνηται δὲ αὐτοῦ καὶ Ἱππῶναξ, εἰπών,

OEtæo siue Laconico sic dictus, numeratúrque inter septem sapientes. Aiunt eius patrem tyrānum fuisse. Fertur à quodam, Pythiam, quum ab Anacharside quæreretur, quísnam se esset sapientior, respondisse (vt de Chilone prædiximus in Thaletis vita) *OEtæum quendam Mysonem Cheneum, se sapientiorem esse.* Hoc illum oraculo solicitatum, ad vicum peruenisse, eúmque reperisse æstate stiuam aratro aptantem, ac dixisse, Atqui, ô Myson, non aratro vacandi nunc tempus est: illúmque respondisse, Imò satis tempestiuum ad illud parandum. Alii oraculum illud non OEtæum sed Eteon dixisse autumāt, inquirúntque quid sit Eteus. Parmenides quidem pagum esse Laconiæ, vnde fuerit Myson: Sosicrates verò in Successionibus, patre Eteum, matre Cheneum fuisse tradit: EVthyphron Heraclidis Pontici filius Cretem asserit (esse enim in Creta oppidum Eteam) Anaxilaus Arcadem tradit. Meminit ipsius & Hipponax, dicens,

Καὶ Μύσων, ὃν Ἀπόλλων ἀνεῖπεν ἀνδρῶν σωφρονέστατον πάντων. Ἀριστόξενος δέ φησιν ἐν τοῖς σποράδην, οὐ πόρρω Τίμωνος αὐτὸν καὶ Ἀπημάντου γεγονέναι· μισανθρωπεῖν γάρ. ὀφθῆναι γοῦν ἐν Λακεδαίμονι μόνον ἐπ' ἐρημίας γελῶντα· ἄφνω δέ τινος ἐπιστάντος, καὶ πυθομένου διὰ τί μηδενὸς παρόντος γελᾷ, φάναι, Δι' αὐτὸ τοῦτο. φησὶ δ' Ἀριστόξενος ὅτι ἔνθεν καὶ ἄδοξος ἦν, ὅτι μηδὲ πόλεως, ἀλλὰ κώμης, καὶ ταῦτα ἀφανοῦς· ὅθεν διὰ τὴν ἀδοξίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ αὐτοῦ τινὰς Πεισιστράτῳ περιθεῖναι τῷ τυράννῳ· χωρὶς Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου. μέμνηται γὰρ αὐτοῦ καὶ οὗτος ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ, ἀντὶ Περιάνδρου θεὶς αὐτόν. ἔφασκε δή, Μὴ ἐκ τῶν λόγων τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐκ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους ζητεῖν. οὐ γὰρ ἕνεκα τῶν λόγων τὰ πράγματα συντελεῖσθαι, ἀλλ' ἕνεκα τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους. κατέστρεψε δὲ βιοὺς ἔτη ἑπτὰ καὶ ἐννενήκοντα.

Et Myſo, quem virorum omnium ſapientiſſimum Apollo prædicauit. Ariſtoxenus in Varia hiſtoria, hunc ab Apemanti & Timonis moribus non multum abfuiſſe teſtis eſt, quippe qui hominum oſor fuerit, quíque deprehenſus Lacedæmone ſolus in ſolitudine riſerit. Quum ab eo rogaretur, qui eum de improuiſo deprehenderat, cur nemine præſente rideret, At ob hoc ipſum rideo, dixiſſe. Ex hoc habitum ignobilem, quòd non ex vrbe, ſed ex vico, eóque obſcuro, natus eſſet, óbque eam ignobilitatem, quæ ipſius ſunt, à pleriſque Piſiſtrato tyranno attribui, idem Ariſtoxenus auctor eſt, præter Platonem philoſophum. Nã meminit illius in Protagora, illum pro Periandro conſtituens. Dicebat autem, Non ex verbis res, ſed ex rebus verba eſſe inquirenda: neque propter verba res perfici, ſed rerum gratia verba conſummari. Defunctus eſt autem ætatis anno XCVII.

ἘΠΙΜΕΝΙΔΗΣ. A EPIMENIDES.

Ἐπιμενίδης, καθά φησι Θεόπομπος καὶ ἄλλοι συχνοὶ, πατρὸς μὲν ἦν Φαιστίου· οἱ δὲ, Δωσιάδου· οἱ δὲ, Ἀγησάρκου· Κρὴς τὸ γένος, ἀπὸ Κνωσσοῦ, καθέσει τῆς κόμης τὸ εἶδος παραλλάσσων. οὗτός ποτε πεμφθεὶς παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς ἀγρὸν ἐπὶ πρόβατον, τῆς ὁδοῦ κατὰ μεσημβρίαν ἐκκλίνας, ὑπ' ἄντρῳ τινὶ κατεκοιμήθη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἔτη. διαναστὰς δὲ μετὰ ταῦτα, ἐζήτει τὸ πρόβατον, νομίζων ἐπ' ὀλίγον κεκοιμῆσθαι. ὡς δὲ οὐχ εὕρισκε, παρεγένετο εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ μετεσκευασμένα καταλαβὼν καὶ παρ' ἑτέρῳ τὴν κτῆσιν, πάλιν ἧκε εἰς ἄστυ διαπορούμενος. κἀκεῖ δὲ εἰς τὴν ἑαυτοῦ εἰσιὼν οἰκίαν, περιέτυχε τοῖς πυνθανομένοις τίς εἴη· ἕως τὸν νεώτερον ἀδελφὸν εὑρὼν τότε ἤδη γέροντα ὄντα, πᾶσαν ἔμαθε παρ' ἐκείνου τὴν ἀλήθειαν. γνωσθεὶς δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, θεοφιλέστατος εἶναι ὑπελήφθη· ὅθεν Ἀθηναίοις τότε λοιμῷ κατεχομένοις ἔχρησεν ἡ Πυθία καθῆραι τὴν πόλιν· οἱ

Epimenides (vt ait Theopompus aliíque complures) patrem habuit Phęstium, allii Dosiadem, alii Agesarcum tradunt: Cretẽsis genere, Cnoso oriundus: vbi ex vici natura effigiem mutasse perhibetur. Missus enim aliquando à patre vt ouem rure deferret, meridiano tempore diuertit ex B itinere, atque in spelunca, LVII annos perpetuos obdormiuit. Dehinc sóno excitatus, quærebat ouem: putabat enim se parum obdormisse. Quam quum non inuenisset, in agrum reuertitur. Quum verò rerum omnium faciem immutatam cerneret, agrúmque in alterius ius concessisse, stupore attonitus, & dubius C rediit in oppidum. Ibi quũ domum suam vellet ingredi, quisnam esset interrogatus, vixque agnitus à iuniore fratre iam vetulo, omnẽ ex illo didicit rei veritatẽ. Porrò illius fama per Græciam volante, Deo esse charissimus existimat' est. Vnde & Athenienses quum aliquãdo peste laborarẽt, respõso à Pythia accepto, vrbẽ expiari oportere, Niciã D

οἳ πέμπουσι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου εἰς Κρήτην, καλοῦντες τὸν Ἐπιμενίδην. καὶ ὃς ἐλθὼν Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἕκτῃ ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν πρόβατα μέλανά τε καὶ λευκά, ἤγαγε πρὸς τὸν Ἄρειον πάγον· κἀκεῖθεν εἴασεν ἰέναι οἷ βούλοιντο, προστάξας τοῖς ἀκολούθοις, ἔνθα ἂν κατακλίνοι αὐτῶν ἕκαστον, θύειν τῷ προσήκοντι θεῷ· καὶ οὕτω λῆξαι τὸ κακόν. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν ἔστιν εὑρεῖν κατὰ τοὺς δήμους τῶν Ἀθηναίων βωμοὺς ἀνωνύμους, ὑπόμνημα τῆς τότε γενομένης ἐξιλάσεως. οἱ δὲ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν τοῦ λοιμοῦ τὸ Κυλώνειον ἄγος, σημαίνοντα τὴν ἀπαλλαγήν· καὶ διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν δύο νεανίας, Κρατῖνον καὶ Κτησίβιον, καὶ λυθῆναι τὴν συμφοράν. Ἀθηναῖοι δὲ τάλαντον ἐψηφίσαντο δοῦναι αὐτῷ, καὶ ναῦν τὴν ἐς Κρήτην ἀπάξουσαν αὐτόν. ὁ δὲ τὸ μὲν ἀργύριον οὐ προσήκατο· φιλίαν δὲ καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο Κνωσίων καὶ Ἀθηναίων. καὶ ἐπανελθὼν ἐπ' οἴκου, μετ' οὐ πολὺ μετήλλαξεν,

A Niceráti filium naui miſere, Epimenidémque ex Creta aduocarunt. Profectus autem Olympiade XLVII, luſtrauit vrbem, peſtémque compeſcuit, hoc modo: Sumpſit oues nigro & candido vellere, duxítque in Arium pagum, atque inde quò vellent abire permiſit, his qui illas ſequebãtur mandans, vbicunque illæ B accubuiſſẽt ſingulas mactarent peculiari cuipiam deo: atque in hunc modum quieuit lues. Ex eo iam hodiéque per Athenienſium pagos, aras ſine nomine inueniri certum eſt, in eius quæ tunc facta eſt expiationis memoriam. Alii cauſam dixiſſe peſtis Cyloniũ ſcelus, liberationémque ſignificaſſe, atque ideo mor- C tuos duos adoleſcẽtes Cratinum & Cteſibium, atque ita cladem quieuiſſe. Athenienſes ea pernicie liberi, homini talentũ decernunt, & nauim quæ illum in Cretam reueheret. Verùm ille pecunia repudiata, amicitiã & ſocietatem Athenienſiũ & Gnoſiorum impetrauit, reuerſúſque domum, paruo pòſt tempore migrauit è vi- D ta, ætatis ſuę anno cẽteſimo quinquageſimo ſeptimo,

(ὥς φησι Φάσγων ἐν τῷ περὶ μακροβίων) βιοὺς ἔτη ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ὡς δὲ Κρῆτες λέγουσι, ἑνὸς δέοντα τριακόσια· ὡς δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος ἀκηκοέναι φησί, τέτταρα πρὸς τοῖς πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἐποίησε δὲ Κουρήτων καὶ Κορυβάντων γένεσιν καὶ θεογονίαν, ἔπη πεντακισχίλια· Ἀργοῦς ναυπηγίαν τε, καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχους ἀπόπλουν, ἔπη ἑξακισχίλια πεντακόσια. συνέγραψε δὲ καὶ καταλογάδην περὶ θυσιῶν, καὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας· καὶ περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυος, εἰς ἔπη τετρακισχίλια. ἱδρύσατο δὲ καὶ παρ᾽ Ἀθηναίοις τὸ ἱερὸν τῶν σεμνῶν θεῶν, ὥς φησι Λόβων ὁ Ἀργεῖος ἐν τῷ περὶ ποιητῶν. λέγεται δὲ καὶ πρῶτος οἰκίας καὶ ἀγροὺς καθῆραι, καὶ ἱερὰ ἱδρύσασθαι. εἰσὶ δ᾽ οἳ μὴ κοιμηθῆναι αὐτὸν λέγουσιν, ἀλλὰ χρόνον τινὰ ἐκπατῆσαι, ἀσχολούμενον περὶ ῥιζοτομίαν. φέρεται δ᾽ αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Σόλωνα τὸν νομοθέτην, περιέχουσα πολιτείαν ἣν διέταξε Κρησὶ Μίνως.

vt ait Phasgo in libro De longæuis: sicut autem Cretenses tradunt, ducentesimo nonagesimo nono. Xenophanes verò Colophonius audisse se dixit, centesimo quinquagesimoquarto. Scripsit autem Curetum & Corybantum generationem, & theogoniã ad quinque millia versuum. Argûs quoque nauis apparatum & structuram, & Iasonis in Colchon nauigationem, ad sex millia & quingentos versus. Scripsit & prosa oratione de sacrificiis & repub. Cretensium, ac præterea de Minoe & Rhadamantho, ad quatuor millia versuum. Construxit & apud Atheniẽses phanum verendorum deorum, vt ait Lobon Argiuus in libro De poetis. Fertur etiam primus domus atque agros expiasse, delubráque erexisse. Sunt qui illum non obdormisse, sed ad tempus expatiatum asseuerent, intentum videlicet radicibus secandis. Extat ipsius ad Solonem conditorem legum epistola de ea republ. quam Minos Cretensibus tradidit. Sed Demetrius Magnesius in lib. De poetis

ἀλλὰ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιη-

τε καὶ συγγραφέων, διελέγχειν πειρᾶται τὴν ἐπιστολὴν ὡς νεαρὰν, καὶ μὴ τῇ Κρητικῇ φωνῇ γεγραμμένην, Ἀτθίδι δὲ, καὶ ταύτῃ νέᾳ. ἐγὼ δὲ καὶ ἄλλην εὗρον ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως.

Ἐπιμενίδης Σόλωνι.

Θάρρει, ὦ ἑταῖρε. αἰ γὰρ ἔτι θητεύουσιν Ἀθηναίοις καὶ μὴ εὐνομημένοις ἐπεθήκατο Πεισίστρατος, εἶχε καὶ τὰν ἀρχὰν ἀεὶ, ἀνδραποδιξάμενος τὼς πολιήτας· νῦν δ' οὐ κακὼς ἄνδρας δουλῶται· τοὶ μεμναμένοι τᾶς Σόλωνος μανύσιος, ἀλγέοντι παῖδα αἰσχύνας, οὐδὲ ἀνέξονται τυραννεύμενοι. ἀλλ' αἴ κε Πεισίστρατος κατασχεθῇ τὰν πόλιν, οὐ μὰν ἐς παῖδας τήνω ἔλπομαι τὸ κράτος ἵξεσθαι. δυσμάχανον γὰρ, ἀνθρώπως ἐλευθεριάσαντας ἐν τεθμοῖς ἀρίστοις, δούλως ἦμεν. τὺ δὲ μὴ ἀλᾶσθαι, ἀλλ' ἕρπε ἐς Κρήτην ποθ' ἄμμε. τουτεῖ γὰρ οὐκ ἐσεῖται τοι δεινὸς ὁ μόναρχος. αἰ δέ τι πλατείῃ ἐγκύρσωντί τι τήνω τοι φίλοι, δειμαίνω μή τι δεινὸν πάθῃς. καὶ οὗτος μὲν ὧδε.

Φησὶ δὲ Δημήτριος τινας

ac ſcriptoribus æquiuocis, epiſtolam vt recentem, neque Cretenſi, ſed Attica loquutione, ipſáque non ſatis antiqua ſcriptam, arguere nititur. Sit illa ſanè recens, vt vult ipſe, ego & aliam ipſius epiſtolam reperi in hunc modum.

Epimenides Soloni.

Confide, ô amice. Si enim vel ſeruire aſſuetis, vel non bene inſtitutis Athenienſibus Piſiſtratus immineret, imperium profectò diuturnum habuiſſet. cæterùm viros haud ſanè malos aut ignauos ſeruire compulit, ſed qui monitorum Solonis memores præ pudore ingemiſcũt, ſeruiréq; tyrannidi diutius haudquaquam ferent. Verùm etſi Piſiſtratus ciuitatem occuparit, non tamen ad illius liberos imperium ſpero deducendum. Eſt enim perdifficile hominibus liberis, præclariſque inſtitutis legibus, ſub ſeruitute durare. Tu autem noli quæſo vagus agi, ſed in Cretam venire ad nos matura, vbi tyrãnus nullus cuiquam moleſtus eſt. Si verò illius amici fortè, vt fit, in itinere inciderint, metuo nequid ſiniſtri tibi eueniat. Hęc ille.

Quidã, Demetrio autore, tradunt

ἱστορεῖν ὡς λάβοι παρὰ νυμφῶν ἔδεσμά τι, καὶ φυλάττοι ἐν χηλῇ βοός. προσφερόμενός τε κατ' ὀλίγον, μηδεμιᾷ κενοῦσθαι ἀποκρίσει, μηδὲ ὀφθῆναι ποτὲ ἐσθίων. μέμνηται αὐτοῦ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγουσι δέ τινες ὅτι Κρῆτες αὐτῷ θύουσιν ὡς θεῷ· φασὶ γὰρ καὶ γνωστικώτατον γεγονέναι. ἰδόντα γοῦν τὴν Μουνυχίαν παρ' Ἀθηναίοις, ἀγνοεῖν (φάναι) αὐτοὺς ὅσων κακῶν αἴτιον ἔσται τοῦτο τὸ χωρίον αὐτοῖς· ἐπεὶ κἂν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτὸ διαφορῆσαι. ταῦτα ἔλεγε τοσούτοις πρότερον χρόνοις. λέγεται δὲ ὡς καὶ πρῶτος αὐτὸν Αἰακὸν λέγοι, καὶ Λακεδαιμονίοις προείποι τὴν ὑπὸ Ἀρκάδων ἅλωσιν· προσποιηθῆναί τε πολλάκις ἀναβεβιωκέναι. Θεόπομπος δ' ἐν τοῖς θαυμασίοις, κατασκευάζοντος αὐτοῦ τὸ τῶν νυμφῶν ἱερόν, ῥαγῆναι φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ, Ἐπιμενίδη, μὴ νυμφῶν, ἀλλὰ Διός· Κρησί τε προειπεῖν τὴν Λακεδαιμονίων ἧτταν ὑπὸ Ἀρκάδων, καθάπερ προείρηται. καὶ δὴ καὶ ἐλήφθησαν πρὸς Ὀρχομενῷ.

tradunt accipere solitum à nymphis cibum, eúmque intra bouis vngulam conditum seruare, paulatímque inde sumere, nulláque exinde egestione indigere, neque visum vnquam edere. Meminit huius & Timæus in secunda. Sunt item qui dicant, Cretenses illi sacrificia offerre, vt deo. Aiunt & diuinationis fuisse peritissimum. Siquidem quum apud Athenienses Μουνυχίαν vidisset, ignorarè eos dixisse quantarum cladium causa locus ille futur' esset, quod si scirent, dentibus illum discerpturos. Hæc autem prædixit multis antè téporibus. Fertur & primus se Æacũ dixisse, Lacedæmoniisque prædixisse captiuitatem quam passuri erant ab Arcadibus, ac seipsum reuiuiscere sæpe simulasse. Theopompus autem in Mirabilibus refert, quũ nympharum templum exædificaret, vocem è cælo lapsam, Epimenides, non nymphis, sed Ioui dedicato: Cretensibus item pronuntiasse belli exitum, quod inter Arcadas & Lacedæmonios agebatur, cum quem prædiximus. Quo in bello deserti ab Orchomeniis, in ius hostium concessere.

γηρᾶσαί τε ἐν τοσαύταις ἡμέραις αὐτὸν ὅσα περ ἔτη κατεκοιμήθη· καὶ γὰρ τοῦτο φησὶ Θεόπομπος. Μυρωνιανὸς δὲ ἐν ὁμοίοις φησὶν ὅτι Κύρητα αὐτὸν ἐκάλουν Κρῆτες· καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ φυλάττουσι Λακεδαιμόνιοι παρ' ἑαυτοῖς, κατά τι λόγιον, ὥς φησι Σωσίβιος ὁ Λάκων. γεγόνασι δὲ καὶ Ἐπιμενίδαι ἄλλοι δύο, ὅ,τε γενεαλόγος, καὶ τρίτος ὁ Δωριστὶ γεγραφὼς περὶ Ῥόδου.

A Senuisse illum intra tot dies quot obdormisset annos, non desunt qui asseuerant. hoc enim Theopompus ait. Hunc à Cretensibus Curetē appellari solitum, Myronianus in Similibus autor est. Corpus eius apud se Lacedæmonii seruant, responso quodam admoniti, vt refert Sosibius Lacedæmonius. Fuerunt alii duo Epimenides, genealogiæ scriptores, B & tertius qui Doricè Rhodi historiam scripsit.

ΦΕΡΕΚΥ´ΔΗΣ.

Φερεκύδης, Βάδυος, Σύριος, καθά φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, Πιττακοῦ διακήκοε. τοῦτον φησὶ Θεόπομπος πρῶτον περὶ φύσεως καὶ θεῶν Ἕλλησι γράψαι. πολλὰ δὲ καὶ θαυμάσια λέγεται περὶ αὐτοῦ. καὶ γὰρ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ψάμμου περιπατοῦντα, καὶ ναῦν οὐριοδρομοῦσαν ἰδόντα, εἰπεῖν ὡς μετ' οὐ πολὺ καταδύσεται· καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καταδῦναι. καὶ ἀνιμηθέντος ἐκ φρέατος ὕδατος, πιόντα, προειπεῖν ὡς εἰς τρίτην ἡμέραν ἔσοιτο σεισμός· καὶ γενέσθαι.

PHERECYDES.

PHerecydes, Badyos filius, Syrius, vt in Successionibus Alexander tradit, Pittaci auditor fuit. Eum Theopompus asserit primū omniū de natura & de diis C scripsisse. Plurima de illo & stupenda memorātur. Deābulantem enim secus littus Psammium, quum intuitus fuisset nauem plenis velis currentem, pòst paulū mergendam prædixisse, atque vt dixerat, se inspectāte cōtigisse. Haustam rursus aquam ex puteo quum biberet, post diem tertium ter- D ræ motum futurum prædicasse: atque ita factum esse.

ἀνιόντα τε εἰς Ὀλυμπίαν ἐς A Μεσσήνην, τῷ ξένῳ Περιλάῳ συμβουλεῦσαι μετοικίσαι μετὰ τῶν οἰκείων· καὶ τὸν μὴ πεισθῆναι· Μεσσήνην δὲ ἑαλωκέναι. καὶ Λακεδαιμονίοις εἰπεῖν, μήτε χρυσὸν τιμᾶν μήτε ἄργυρον, ὥς φησι Θεόπομπος ἐν τοῖς θαυμασίοις· προστάξαι δὲ αὐτῷ ὄναρ τοῦτο τὸν Ἡρακλέα· ὃν καὶ B τῆς αὐτῆς νυκτὸς τοῖς βασιλεῦσι κελεῦσαι Φερεκύδῃ πείθεσθαι. ἔνιοι δὲ Πυθαγόρᾳ περιάπτουσι ταῦτα: φησὶ δ' Ἕρμιππος, πολέμου συνεστῶτος Ἐφεσίοις καὶ Μάγνησι, βουλόμενον τοὺς Ἐφεσίους νικῆσαι, πυθέσθαι τινὸς παριόντος πόθεν εἴη· τοῦ δ' εἰπόντος, Ἐξ Ἐφέσου, Ἕλκυσόν με C τοίνυν (ἔφη) τῶν σκελῶν, καὶ θὲς εἰς τὴν τῶν Μαγνήτων χώραν· καὶ ἀπάγγειλόν σου τοῖς πολίταις, μετὰ τὸ νικῆσαι, αὐτόθι με θάψαι. ἐπεσκηφέναι τε ταῦτα Φερεκύδην. ὁ μὲν ἀπήγγειλεν· οἱ δὲ, μετὰ μίαν ἐπελθόντες κρατοῦσι τῶν Μαγνήτων. καὶ τόν τε Φερεκύδην μεταλλάξαντα D θάπτουσιν αὐτόθι, καὶ μεγαλοπρεπῶς τιμῶσιν. ἔνιοι

A Quum denuo Meſſanam aſcendiſſet in Olympiã, Perilão hoſpiti conſuluiſſe, cum tota familia inde migrare maturaret: neglexiſſe illum, Meſſanámque paulo pòſt captam ab hoſtibus fuiſſe. Lacedæmoniis ſolitum dicere, Neque aurum neque argentum honorandum, vt Theopompus in Mirabilibus ſcribit. Præcepiſſe hoc B ſibi in ſomnis Herculem: quem & eadem nocte regibus, Pherecydi vt obtemperarent, iuſſiſſe. Sunt qui Pythagorę iſta adſcribãt. Tradit Hermippus, illum, quum inter Epheſios atque Magneſios vigeret bellum, cuperétque Epheſios vincere, quendam ex prætereũtibus interrogaſſe vnde eſſet, & quum ſe ille Epheſium dixiſſet, adieciſſe, Trahe me C per crura, & in agro Magneſio pone, ciuibúſque tuis annuntia, vt parta victoria me in eo loco ſepeliant: adiecitque ſe eſſe Pherecydẽ. Hæc vbi ille ciuibus renuntiauit, magna eos victoriæ inceſſit ſpes. Poſtridie verò cõmiſſo prælio, Magneſios fudẽrũt, victoréſq; Pherecydẽ ex vita migraſſe comperiũt, quẽ etiã ſepeliẽtes ma- D gnificè honorauerũt. Quid

δέ φασιν ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀπὸ τοῦ Κωρυκίου ὄρους αὐτὸν δισκῆσαι. Ἀριστόξενος δ' ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου καὶ τῶν γνωρίμων αὐτοῦ, φησὶ, νοσήσαντα αὐτὸν ὑπὸ Πυθαγόρου ταφῆναι ἐν Δήλῳ. οἱ δὲ, φθειριάσαντα τὸν βίον τελευτῆσαι. ὅτε καὶ Πυθαγόρου παραγενομένου, καὶ πυνθανομένου πῶς διακέοιτο, διαβαλόντα τῆς θύρας τὸν δάκτυλον εἰπεῖν, Χροῒ δῆλα. καὶ τοὐντεῦθεν παρὰ τοῖς φιλολόγοις ἡ λέξις ἐπὶ τῶν χειρόνων τάττεται· οἱ δ' ἐπὶ τῶν βελτίστων χρώμενοι, διαμαρτάνουσιν. ἔλεγέ τε ὅτι οἱ θεοὶ τὴν τράπεζαν θυωρὸν καλοῦσιν. Ἄνδρων δ' ὁ Ἐφέσιος δύο φησὶ γεγονέναι Φερεκύδας, Συρίους· τὸν μὲν, ἀστρολόγον· τὸν δὲ, θεολόγον, υἱὸν Βάδυος, ᾧ καὶ Πυθαγόραν σχολάσαι. Ἐρατοσθένης δ', ἕνα μόνον, καὶ ἕτερον Ἀθηναῖον, γενεαλόγον. σώζεται δὲ τοῦ Συρίου τό, τε βιβλίον ὃ συνέγραψεν, οὗ ἡ ἀρχὴ, Ζὰς μὲν καὶ χρόνος εἰς ἀεὶ, καὶ χθὼν ἦν. Χθονίῃ δὲ ὄνομα ἐγένετο Γῆ, ἐπειδὴ αὐτῇ Ζὰς γέρας διδοῖ. σώζεται δὲ καὶ ἡλιοτρόπιον ἐν Σύρᾳ τῇ νήσῳ.

A profectum Delphos è mõte Corycio seipsum deiecisse aiunt, denique sepultũ esse. Alii à pediculis consumptũ, obiisse diem tradunt. Aristoxenus verò, quũ de Pythagora eiúsque familiaribus scriberet, refert, illum, quum à Pythagora qui visitandi gratia aduenerat, vt sese haberet interrogatus esset, digitum immisisse per B ianuam ac dixisse, Apertè inspice: vnde ea vox postea à philosophis in malã partẽ accipi solita. Qui autem ea in meliorem partem vtuntur, peccant. Dicebátque deos mensam θυωρὸν vocare. Porro Andron Ephesius duos tradit fuisse Pherecydes, Syros: astrologum alterum, alterum theologum, Badyos filium, cuius Pythagoras C studiosus fuerit. Eratosthenes vnum tantùm Syrium, alterum Atheniensem genealogum fuisse, asserit. Seruatur adhuc Pherecydis Syri, quem scripsit, libellus de rerum principio, cuius initium est, Iupiter quidem atque Tempus idẽ, & Tellus erant semper. Terrenæ autem nomẽ fuit Telluri, postquam ipsi Iuppiter D præmium dedit. Seruatur & heliotropiũ in Syra insula.

Φησὶ δὲ Δοῦρις ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἱερῶν, ἐπιγεγράφθαι αὐτῷ τὸ ἐπίγραμμα τόδε, A

Τῆς σοφίης πάσης ἐν ἐμοὶ τέλος· ἢν δέ τι πλεῖον,
Πυθαγόρῃ τῷ 'μῷ λέγε ταῦθ', ὅτι πρῶτος ἁπάντων
Ἔστιν ἀν' Ἑλλάδα γῆν. οὐ ψεύδομαι ὧδ' ἀγορεύων.

Ἴων δ' ὁ Χῖος περὶ αὐτοῦ φησίν,

Ὣς ὁ μὲν ἠνορέῃ τε κεκασμένος ἠδὲ καὶ αἰδοῖ, B
Καὶ φθίμενος ψυχῇ τερπνὸν ἔχει βίοτον.
Εἴπερ Πυθαγόρης ἐτύμως ὁ σοφὸς περὶ πάντων
Ἀνθρώπων γνώμας εἶδε καὶ ἐξέμαθεν.

Ἔστι καὶ ἡμῶν οὕτως ἔχον τῷ μέτρῳ τῷ Φερεκρατείῳ,

Τὸν κλεινὸν Φερεκύδην, C
Ὃν τίκτει ποτὲ Σῦρος,
Ἐς θηρίων λόγος ἐστὶν
Ἀλλάξαι τὸ πρὶν εἶδος·
Θεῖναί τ' εὐθὺ κελεύειν
Μαγνήτων, ἵνα νίκην
Δοίη τοῖς Ἐφεσίοις
Γενναίοις πολιήταις.
Ἦν γὰρ χρησμὸς, ὃν ᾔδει
Μοῦνος, τοῦτο κελεύων.
Καὶ θνήσκει παρ' ἐκείνοις. D
Ἆρ' οὖν τοῦτ' ἄρ' ἀληθὲς
Ἦν, εἴ τις σοφὸς, ὄντως

Refert autem Duris in secundo Sacrorum, inscriptum eius tumulo hoc epigrāma,

Desinit in me omnis sapientia: prima quòd autem
Pythagoræ nostro tribuatur palma, fatebor
Id, sed ob hoc quia primus erat ingente Pelasga.

Ion autem Chius de ipso sic scribit,

Virtutum ornatus insignibus atque pudore
Hic animo viuit suauiter exanimis.
Atque, vt Pythagoræ sapientia summa, virorum
Multorum mores vidit & edidicit.

Est & nostrum sic se habens carmine Pherecratio,

Insignis Pherecydes,
Syros quem parit olim,
Turpes in pediculos
Permutasse priorem
Formam dicitur: atque
Magnetum in regionem
Se iussisse trahi, quò
Donaret generosis
Palmam illustrem Ephesinis.
Oraculum fuerat, quod
Solus nouerat ipse,
Hoc mandans: moritúrque
Lætus sic apud illos.
Verum est hoc igitur, quòd,
Si verè est sapiens quis,

Καὶ ζῶν ἐστὶν ὄνησις,
Χ' ὥταν μηδὲν ὑπάρχῃ.
γέγονε δὲ κατὰ τὴν πεντηκοστὴν
ἐνάτην Ὀλυμπιάδα. καὶ ἐ-
πέσταλεν ὧδε.

Φερεκύδης Θαλῇ.

ΕΥ̃ θνήσκοις, ὅταν τοι τὸ χρε-
ὼν ἥκοι. νοῦσός με καταλελά-
βηκε, δεδεγμένον τὰ παρὰ σέο
γράμματα· φθειρῶν ἔβρυον
πᾶς, καί με εἶχεν ἠπίαλος.
ἐπέσκηψα δ' ὦν τοῖσιν οἰκιή-
τῃσιν, ἐπήν με καταθάψω-
σιν, ἐς σὲ τὴν γραφὴν ἐνέγ-
και. σὺ δὲ ἢν δοκιμώσῃς σὺν
τοῖς ἄλλοις σοφοῖς, οὕτω μιν
φῆνον· ἢν δὲ οὐ δοκιμώσητε,
μὴ φήνῃς. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὔ-
κω ἥνδανεν. ἔστι δὲ οὐκ ἀτρε-
κίη πρηγμάτων, οὐδ' ὑπι-
σχνέομαι, οὔτ' ἀληθὲς εἰδέ-
ναι. ἅσσα δ' ἂν ἐπιλέγῃ
θεολογέων, τὰ ἄλλα χρὴ νοεῖν.
ἅπαντα γὰρ αἰνίσσομαι. τῇ
δὲ νούσῳ πιεζόμενος ἐπὶ
μᾶλλον, οὔτε τῶν τινα ἰη-
τρῶν, οὔτε τοὺς ἑταίρους ἐσιέ-
μην. προσεστῶσι δὲ τῇ θύ-
ρῃ, καὶ εἰρομένοις ὁκοῖόν τι εἴη,

A *Viuus vtilis vsque*
Extinctúsque iuuabit.
Aliorum etiam in eum feruntur epigrãmata. Fuit autem circa sexagesimamnonam Olympiadem Est eius quoque ad Thaletem huiusmodi epistola:

Pherecydes Thaleti.

Bene moriaris quũ tibi fatalis dies superuenerit. Morbus me inuaserat quũ B tuas accepi literas, pediculis operiebar, & febri quatiebar totus. Mãdaui itaque quibusdam ex familiaribus, vt quum me sepelierint, ad te perferant quæ scripsi. Tu autem, si quidem ea probaueris cum sapientibus reliquis, ita legenda demum trades: sin autem improbaueris, nolito edere. mihi certè necdum satis placebant. C Est ibi quidem non certa rerum fides. neque enim id recepi, neque quid sit verũ me scire professus sum. Fortè quędam de theologia reseruaui: cætera intelligere oportet. Omnia quippe indico potius quàm aperio. Morbo autem diebus singulis inualescente, neque medicorum quempiam neque amicorum penitus a- D mitto. Cæterùm assistentibus pro foribus, & interrogantibus quo in statu sim;

διεὶς δάκτυλον ἐκ τῆς κλειήθρης, ἔδειξ᾽ ἂν ὡς ἔθυον τοῦ κακοῦ. καὶ προεῖπ᾽ αὐτοῖσιν ἥκειν εἰς τὴν ὑστεραίην ἐπὶ τὰς Φερεκύδεω ταφάς.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ κληθέντες σοφοί. οἷς τινὲς καὶ Πεισίστρατον τὸν τύραννον προσκαταλέγουσι. λεκτέον δὲ περὶ τῶν φιλοσόφων· καὶ πρῶτόν γε ἀρκτέον ἀπὸ τῆς Ἰωνικῆς φιλοσοφίας, ἧς καθηγήσατο Θαλῆς, οὗ διήκουσεν Ἀναξίμανδρος.

A digito per oſtii clauſtra dimiſſo, quàm peſtilenti malo tenear oſtẽdi, admonuíque vt poſtridie conueniant ad ſolennes Pherecydis inferias. Vale.

Atque hi ſunt qui appellati ſunt ſapientes: quibus nonnulli Piſiſtratum etiam tyrannum adſcribunt. Veniendũ verò iam ad philoſophos, ac primò inchoãdum ab Ionica philoſophia, cuius principem Thaletẽ fuiſſe memorauimus, Anaxîmandri præceptorem. B

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡτίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον β΄ τῶν ί.

DIOGENIS LAERTII de philoſophorum vita, Liber II.

ἈΝΑΞΊΜΑΝΔΡΟΣ.

Ἀναξίμανδρος Πραξιάδου, Μιλήσιος. οὗτος ἔφασκεν ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον τὸ ἄπειρον, οὐ διορίζων ἀέρα, ἢ ὕδωρ, ἢ ἄλλο τι. καὶ τὰ μὲν μέρη μεταβάλλειν, τὸ δὲ πᾶν ἀμετάβλητον εἶναι· μέσην τε τὴν γῆν κεῖσθαι, κέντρου τάξιν ἐπέχουσαν, οὖσαν σφαιροειδῆ· τήν τε σελήνην ψευδοφανῆ, καὶ ἀπὸ ἡλίου φωτίζεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον οὐκ ἐλάττονα τῆς γῆς, καὶ καθαρώτατον πῦρ. εὗρε δὲ καὶ γνώμονα πρῶτος, καὶ ἔστησεν ἐπὶ τῶν σκιοθήρων ἐν Λακεδαίμονι,

ANAXIMANDER.

A Naximandro Mileſio Praxiades pater fuit. Huius eſt illud, Principium elementum immenſum hoc, & infinitum eſſe, non tamen definiens aera & aquam, aut aliud quippiã. Partes quidem eius immutari, totũ verò immutabile. Durare medio loco terram centri inſtar conſtitutã, globoſámque eſſe & rotũdam. Lunam falſo lucere lumine, ſplendorémque à ſole mutuari. Solem terræ æquare magnitudinẽ, & eſſe puriſſimum ignem. Primus autẽ gnomonẽ inuenit, ipſúmq; Lacedæmone in loco captãdæ vmbræ idoneo ſtatuit,

καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ· τροπάς τε καὶ ἰσημερίας σημαίνοντα καὶ ὡροσκόπια κατεσκεύασε. καὶ γῆς καὶ θαλάσσης περίμετρον πρῶτος ἔγραψεν· ἀλλὰ καὶ σφαῖραν κατεσκεύασε. τῶν δὲ ἀρεσκόντων αὐτῷ πεποίηται κεφαλαιώδη τὴν ἔκθεσιν, ᾗπερ περιέτυχε καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος· ὅς καί φησιν αὐτὸν ἐν τοῖς χρονικοῖς, τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς πεντηκοστῆς ὀγδόης Ὀλυμπιάδος, ἐτῶν εἶναι ἑξηκοντατεσσάρων· καὶ μετ' ὀλίγον τελευτῆσαι, ἀκμάσαντά πη μάλιστα κατὰ Πολυκράτην τὸν Σάμου τύραννον. τούτου φασὶν ἄδοντος καταγελάσαι τὰ παιδάρια· τὸν δὲ μαθόντα, φάναι, Βέλτιον οὖν ἡμῖν ἀστέον διὰ τὰ παιδάρια· γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἀναξίμανδρος ἱστορικός, καὶ αὐτὸς Μιλήσιος, τῇ Ἰάδι γεγραφώς.

quò (vt ait Phauorinus in Omnimoda historia) conuersione solis, & ęquinoctia notaret. Ὡροσκόπια quoque fabricatus est, ac primus terræ marísque circuitus descripsit, & sphæram insuper construxit. Quæ verò accōmoda sibi visa sunt, summatim (prout memoriæ occurrebant) exposuit. Apollodorus Atheniensis illū in Chronicis ait secundo anno LVIII Olympiadis, annum egisse ætatis sexagesimumquartū, ac paulo pòst obiisse diem: floruisse autē maximè sub Polycrate Samiorum tyranno. Aiūt eum canentem à pueris irrisum, eóque comperto dixisse, Canendum ergo puerorum causa modulatius. Fuit & alius Anaximander historicus, & ipse Milesius, Ionicus scriptor.

ἈΝΑΞΙΜΕΝΗΣ.

Ἀναξιμένης Εὐρυστράτου Μιλήσιος, ἤκουσεν Ἀναξιμάνδρου. ἔνιοι δὲ καὶ Παρμενίδου φασὶν ἀκοῦσαι αὐτόν. οὗτος ἀρχὴν ἀέρα εἶπε, καὶ τὸ ἄπειρον. κινεῖσθαι δὲ τὰ ἄστρα οὐχ ὑπὸ γῆν ἀλλὰ περὶ γῆν.

ANAXIMENES.

Anaximenes Eurystrati filius, Milesius, Anaximandri auditor fuit. Quidam & Parmenidem audisse asserūt. Hic initiū dixit aera & infinitū. Moueri sidera nō supra terrā, sed circa terrā.

κέχρηταί τε γλώσσῃ Ἰάδι, ἁπλῇ καὶ ἀπερίττῳ. καὶ γεγένηται μὲν, (καθά φησιν Ἀπολλόδωρος) τῇ ἑξηκοστῇ τρίτῃ Ὀλυμπιάδι, ἐτελεύτησε δὲ περὶ τὴν Σάρδεων ἅλωσιν. γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι δύο, Λαμψακηνοὶ, ῥήτωρ, καὶ ἱστορικὸς, ὃς ἀδελφῆς υἱὸς ἦν τοῦ ῥήτορος τοῦ τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις γεγραφότος. οὗτος δὲ ὁ φιλόσοφος καὶ ἐπέστειλεν ὧδε·

Ἀναξιμένης Πυθαγόρῃ.

Θαλῆς ἐκ καλοῦ ἐπὶ γήρως οὐκ εὔποτμος οἴχεται· ἀφρόνης, ὥσπερ εἰώθει, ἅμα τῇ ἀμφιπόλῳ προϊὼν ἐκ τοῦ αὐλίου τὰ ἄστρα ἐθηεῖτο. καὶ (οὐ γὰρ ἐς μνήμην ἔθετο) θηεύμενος, εἰς τὸ κρημνῶδες ἐμβὰς καταπίπτει. Μιλησίοισι μὲν νῦν ὁ αἰθερολόγος ἐν τοιῷδε κεῖται τέλει. ἡμέες δὲ οἱ λεσχηνῶται, αὐτοί τε μεμνώμεθα τοῦ ἀνδρὸς, οἵ τε ἡμέων παῖδες τε καὶ λεσχηνῶται. ἐπιδεξιοίμεθα δ᾽ ἔτι τοῖς ἐκείνου λόγοις. ἀρχὴ μέντοι παντὸς τοῦ λόγου Θαλῇ ἀνακείσθω. Καὶ πάλιν,

Vſus eſt autem Ionica loquutione, ſimplici & minimè fucata. Sexageſimatertia Olympiade natum eſſe, atque eo anno quo Sardis capta ſit, obiiſſe diem Apollodorus tradit. Fuerunt & alii duo Lãpſaceni, eius nominis, orator vnus, alter hiſtoricus, qui oratoris nepos Alexandri geſta conſcripſit. Extat philoſophi Anaximenis epiſtola huiuſmodi:

Anaximenes Pythagoræ.

Thales ab ætatis flore ad ſenectutem per ſtudia virtutis humanitatíſque peruectus, inclyta morte defũgitur. Is quum (vt conſueuerat) vnà cum ancillula ſidera inſpecturus, atrio domus matutinus exiſſet, immemor vt ſeſe loci ſitus haberet, dum æthera ſecurus explorat, in ſubiectam foueam cecidit. Mileſii ſiderum obſeruatoris hunc finem tradunt. Cæterùm nos qui literarum amore tenemur, tanti viri iugiter meminimus, atque in illius maximè doctrina acquieſcimus, initiúmque ſermonis noſtri Thaletem ſemper inſtituimus. Rurſum alia ad eundem:

Ἀναξιμένης Πυθαγόρῃ.

Εὐβουλότατος ἦς ἡμέων, μεταναστὰς ἐκ Σάμου εἰς Κρότωνα, ἐνθάδε εἰρηνεῖς. οἱ δὲ Αἰακέος παῖδες ἄλλοις τὰ κακὰ ἔρδουσι· καὶ Μιλησίους οὐκ ἐπιλείπουσιν αἰσυμνῆται. δεινὸς δὲ ἡμῖν καὶ ὁ Μήδων βασιλεὺς, οὐκ ἤν γε ἐθέλωμεν δασμοφορέειν· ἀλλὰ μέλλουσι δὴ ἀμφὶ τῆς ἐλευθερίης ἁπάντων, Ἴωνες Μήδοις καθίστασθαι ἐς πόλεμον· καταστᾶσι δὲ οὐκέτι ἐλπὶς ἡμῖν σωτηρίης. πῶς ἂν οὖν Ἀναξιμένης ἐν θυμῷ ἐπέχοι αἰθερολογέειν, ἐν δείματι ἐὼν ὀλέθρου ἢ δουλοσύνης; σὺ δὲ εἶ καταθύμιος μὲν Κροτωνιήτῃσι καὶ τοῖσι ἄλλοισι Ἰταλιώτῃσι, φοιτέουσι δέ τοι λεσχηνευταὶ καὶ ἐκ Σικελίης.

Anaximenes Pythagoræ.

Conſultius nobis egiſti, vt quietus viueres, qui ex Samo Crotonem commigraſti. Nam AEacidæ cùm aliis infenſi ſunt, tum Mileſiis tyranni dominantur. Medorum item rex nobis acriter imminet, niſi velimus eſſe tributarii: quanquam videntur Iones pro libertate omnium cum Medis dimicare. Ita enim illi nos vndique vrgent, vt nulla nobis ſpes ſalutis ſit. Quónam igitur animo poſſit Anaximenes cæli ſecreta rimari, cuius iugis aut mortis aut ſeruitutis incumbit metus? Atqui tu Crotoniatis atque Italis cæteris gratus atque in pretio es, quem accedunt & ex Sicilia ſtudioſi quique.

ἈΝΑΞΑΓΌΡΑΣ.

Ἀναξαγόρας, Ἡγησιβούλου ἢ Εὐβούλου, Κλαζομένιος· οὗτος ἤκουσεν Ἀναξιμένους. καὶ πρῶτος τῇ ὕλῃ νοῦν ἐπέστησεν, ἀρξάμενος οὕτω τοῦ συγγράμματος, ὅ ἐστιν ἡδέως καὶ μεγαλοφρόνως ἡρμηνευμένον, Πάντα χρήματα ἦν ὁμοῦ· εἶτα νοῦς ἐλθὼν αὐτὰ διεκόσμησε.

ANAXAGORAS.

Anaxagoras Hegeſibulo ſiue EVbulo patre, Clazomenius, Anaximenis fuit in primis ſtudioſus. Primus hic materiæ, quam ὕλην appellant, mentē adiecit, in principio operis ſui ſic ſcribens, Omnia ſimul erāt, deinde acceſſit mēs, eáque cōpoſuit.

παρὸ καὶ νοῦς ἐπεκλήθη. καί φησι περὶ αὐτοῦ Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις οὕτω,

A quamobrem & Mens siue animus dicitur. Timon hoc ipsum de Anaxagora fatetur in Sillis, dixisse scilicet mentem confusis primò rebus accessisse, omniáque compegisse, simul atque ordinasse. Timonis carmen ita habet,

Καί που Ἀναξαγόρην φασ' ἔμμεναι ἄλκιμον ἥρω,
Νοῦν, ὅτι δὴ νόος αὐτῷ· ὃς ἐξαπίνης ἐπαγείρας
Πάντα συνεσφήκωσεν ὁμοῦ τεταραγμένα πρόσθεν.

Nunc vbi Anaxagoras Mēs est, fortissimus heros,
B *Qui mentē subitò (nam mens non defuit illi)*
Composuisse putat fuerant quæ incondita quondam.

Οὗτος εὐγενείᾳ καὶ πλούτῳ διαφέρων ἦν, ἀλλὰ καὶ μεγαλοφροσύνῃ. ὅς γε τὰ πατρῷα παρεχώρησε τοῖς οἰκείοις. αἰτιαθεὶς γὰρ ὑπ' αὐτῶν ὡς ἀμελῶν, Τί οὖν (ἔφη) οὐχ ὑμεῖς ἐπιμελεῖσθε; καὶ τέλος ἀπέστη. καὶ περὶ τὴν τῶν φυσικῶν θεωρίαν ἦν, οὐ φροντίζων τῶν πολιτικῶν. ὅτε καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα, ΟΥ'δέν σοι μέλει τῆς πατρίδος; ΕΥ'φήμει (ἔφη) ἐμοὶ γὰρ καὶ σφόδρα μέλει τῆς πατρίδος· δείξας τὸν οὐρανόν. λέγεται δὲ κατὰ τὴν Ξέρξου διάβασιν εἴκοσιν ἐτῶν εἶναι· βεβιωκέναι δὲ ἑβδομήκοντα δύο. φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς,

Hic non modò generis gloria & opibus, verùm animi quoque magnitudine clarissimus fuit: quippe qui vniuersum patrimoniū suis sponte concessit. quo quum ab eis insimularetur negli- C gentiæ, Quid ergo, (inquit) nónne vos ista curatis? Demum ab eis profectus ad speculandam rerum naturam se contulit, rei & publicæ & priuatæ omnino negligens: adeo vt cuidam se ita compellanti, Nulláne tibi patriæ cura est? dixerit, Mihi verò patriæ cura, & quidem summa est, digitum in cælum intendens. Fertur D in Xerxis transitu annum ætatis vicesimum egisse, vixisséque annos LXXII. Apollodorus in Chronicis

γεγενῆσθαι αὐτὸν τῇ ἑβδομηκοστῇ Ὀλυμπιάδι, τεθνηκέναι δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ὀγδόης. ἤρξατο δὲ φιλοσοφεῖν Ἀθήνησιν ἐπὶ Καλλίου, ἐτῶν εἴκοσιν ὤν, ὥς φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ· ἔνθα καί φασιν αὐτὸν ἐτῶν διατρῖψαι τριάκοντα. οὗτος ἔλεγε τὸν ἥλιον μύδρον εἶναι διάπυρον καὶ μείζω τῆς Πελοποννήσου. οἱ δέ φασι Τάνταλον. τὴν δὲ σελήνην οἰκήσεις ἔχειν, ἀλλὰ καὶ λόφους καὶ φάραγγας· ἀρχὰς δὲ τὰς ὁμοιομερείας. καθάπερ γὰρ ἐκ τῶν ψηγμάτων λεγομένων τὸν χρυσὸν συνεστάναι, οὕτως ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν μικρῶν σωμάτων τὸ πᾶν συγκεκρίσθαι. καὶ νοῦν μὲν ἀρχὴν κινήσεως· τῶν δὲ σωμάτων τὰ μὲν βαρέα τὸν κάτω τόπον, ὡς τὴν γῆν· τὰ δὲ κοῦφα τὸν ἄνω ἐπισχεῖν, ὡς τὸ πῦρ· ὕδωρ δὲ καὶ ἀέρα, τὸν μέσον. οὕτω γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς πλατείας οὔσης τὴν θάλασσαν ὑποστῆναι, διατμισθέντων ὑπὸ τοῦ ἡλίου τῶν ὑγρῶν. τὰ δ' ἄστρα κατ' ἀρχὰς μὲν θολοειδῶς ἐνεχθῆναι, ὥστε κατὰ κορυφὴν τῆς γῆς τὸν ἀεὶ φαινόμενον εἶναι πόλον,

floruisse eum LXX Olympiade, septuagesimæque octauæ primo anno defecisse refert. Philosophari Athenis cœperat sub Callia, vicesimo ætatis anno, vt Demetrius Phalereus in Descriptione principum refert: vbi & triginta annos commoratum tradunt. Dicebat solē, candēs ferrum esse, ac penitus ignitum: & Peloponneso maiorem. Alii hoc ad Tantalum referunt. Lunam habitacula in se habere & colles & valles. Initia rerum similitudines habere partium. Vt enim ex minutissimis quæ vocantur ramentis, aurum constat, ita & ex paruis similium partium corporibus, hoc totum esse compositū, mentémque initiúmque motus. Et grauia corpora inferiorem locum, vt terram: leuia superiorem obtinuisse, vt ignem, medium aeri atque humori distributum. Ita enim super terræ latitudinem mare subsistere, humoribus à sole in vaporem conuersis. Sidera principiò quidem turbato & confuso motu ferri solita, ita secundum terræ verticem, eum qui semper apparet polum versari,

A ὕστερον δὲ τὴν ἔγκλισιν λαβεῖν. καὶ τὸν γαλαξίαν ἀνάκλασιν εἶναι φωτὸς ἡλιακοῦ, μὴ καταλαμπομένων τῶν ἄστρων. τοὺς δὲ κομήτας, σύνοδον πλανητῶν, φλόγας ἀφιέντων· τούς τε διᾴττοντας οἷον σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ ἀέρος ἀποπάλλεσθαι. ἀνέμους γίνεσθαι λεπτυνομένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ τοῦ ἡλίου· βροντάς, σύγκρουσιν νεφῶν· ἀστραπάς, ἔκτριψιν νεφῶν· σεισμὸν, ὑπονόστησιν ἀέρος εἰς γῆν. ζῷα γίνεσθαι ἐξ ὑγροῦ καὶ θερμοῦ καὶ γεώδους· ὕστερον δὲ, ἐξ ἀλλήλων. καὶ ἄρρενα μὲν ἀπὸ τῶν δεξιῶν, θήλεα δὲ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν. φασὶ δ' αὐτὸν προειπεῖν τὴν περὶ ΑΙγὸς ποταμοὺς γενομένην τοῦ λίθου πτῶσιν, ὃν εἶπεν ἐκ τοῦ ἡλίου πεσεῖσθαι. ὅθεν καὶ ΕΥριπίδην, μαθητὴν ὄντα αὐτοῦ, χρυσέαν βῶλον εἰπεῖν τὸν ἥλιον ἐν τῷ Φαέθοντι. ἀλλὰ καὶ εἰς Ὀλυμπίαν ἐλθόντα ἐν δερματίνῳ καθίσαι, ὡς μέλλοντος ὕσειν· καὶ γενέσθαι· πρός τε τὸν εἰπόντα, εἰ τὰ ἐν Λαμψάκῳ ὄρη ἔσται ποτὲ θάλαττα, φασὶν εἰπεῖν, Ἐάν γε ὁ χρόνος μὴ ἐπιλίπῃ.

A postea verò inclinationem accepisse. Lacteum orbem reflexum esse solaris luminis, non intermicantibus astris. Cometas errantium stellarum esse concursum, flammas ex se emittentiũ, eósque veluti scintillas ab aëre vibrari. Ventos fieri, quum aer à sole tenuatur. Tonitrus nubium esse collisionem, coruscationes cõfricationem itidem nubiũ, B terræ motus successionem aeris in terram. Animantes primò ex humore & calore terráque manasse, postea ex se inuicem natas esse, mares à dextris, fœmináque à sinistris. Aiunt illum prædixisse eum qui circa Ægos fluuium contigit lapidis lapsum, quem ex sole casurum dixerit; C eáque ratione inductum EVripidem ipsius discipulum, solem in Phaethonte fabula auream glebam appellasse. Profectum quoque in Olympiam sereno & lucente cælo sedisse pellicea indutum veste, quasi breui eruptura pluuia, sícque contigisse. Percontanti an Lampsaceni montes mare essent aliquando futuri, dixisse ferunt, Ita sanè, nisi tempus defecerit. D

ἐρωτηθείς ποτε εἰς τί γεγένηται, Εἰς θεωρίαν (ἔφη) ἡλίου καὶ σελήνης καὶ οὐρανοῦ. πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἐστερήθης Ἀθηναίων, Οὐ μὲν οὖν, (ἔφη) ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἐμοῦ. ἰδὼν τὸν Μαυσώλου τάφον, ἔφη, Τάφος πολυτελὴς λελιθωμένης ἐστὶν οὐσίας εἴδωλον. πρὸς τὸν δυσφοροῦντα ὅτι ἐπὶ ξένης τελευτᾷ, Πανταχόθεν (ἔφη) ὁμοία ἐστὶν ἡ εἰς ᾅδου κατάβασις. δοκεῖ δὲ πρῶτος (καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) τὴν Ὁμήρου ποίησιν ἀποφήνασθαι εἶναι περὶ ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης. ἐπὶ πλεῖον δὲ προστῆναι τοῦ λόγου Μητρόδωρον τὸν Λαμψακηνόν, γνώριμον ὄντα αὐτοῦ, ὃν καὶ πρῶτον σπουδάσαι τοῦ ποιητοῦ περὶ τὴν φυσικὴν πραγματείαν. πρῶτος δὲ Ἀναξαγόρας καὶ βιβλίον ἐξέδωκε συγγραφῆς. φησὶ δὲ Σειληνὸς ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν, ἐπὶ ἄρχοντος Διμύλου λίθον ἐξ οὐρανοῦ πεσεῖν· τὸν δὲ Ἀναξαγόραν εἰπεῖν ὡς ὅλος ὁ οὐρανὸς ἐκ λίθων συγκέοιτο· τῇ σφοδρᾷ δὲ περιδινήσει συνεστάναι, καὶ ἀνεθέντα κατενεχθήσεσθαι.

A Rogatus cuius rei causa natus esset, Inspiciendi (inquit) cæli, & solis & lunæ. Dicenti cuidam, Atheniēsibus priuatus es, Non ego illis, (ait) sed illi me. Quum vidisset Mausoli sepulcrum, Monumentū (inquit) pretiosum, & lapidibus ornatum, diuitiarum imago. Indignanti cuidam ac moleste ferenti quòd in alieno B solo moreretur, Bono, inquit, esto animo: idem enim vndique in infernum descensus est. Videtur autem (vt Phauorinus in Omnimoda historia testatur) primus Homeri poema de virtute & iustitia compositū esse dixisse, multúmque Metrodorum Lāpsacenum familiarem suum ad eam opinionem contu C lisse. Quem in iis etiā quæ ad naturæ historiam attinent, constat poetæ fuisse in primis studiosum. Primus autem Anaxagoras librum à se scriptum edidit. Enimuero sub principe Dimylo cecidisse de cælo lapidem, Anaxagorámque tum dixisse, cælū omne ex lapidibus esse compositū, ac vehemēti circuitu cōstare: a D liâs cōtinuò summa vi impetus lapsurum, Silenus in primo Historiarū autor est.

περὶ δὲ τῆς δίκης αὐτοῦ διάφορα λέγεται. Σωτίων μὲν γάρ φησιν ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φιλοσόφων, ὑπὸ Κλέωνος αὐτὸν ἀσεβείας κριθῆναι, διότι τὸν ἥλιον μύδρον ἔλεγε διάπυρον· ἀπολογησαμένου δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ Περικλέους τοῦ μαθητοῦ, πέντε ταλάντοις ζημιωθῆναι καὶ φυγαδευθῆναι. A

Σάτυρος δ' ἐν τοῖς βίοις ὑπὸ Θουκυδίδου φησὶν εἰσαχθῆναι τὴν δίκην, ἀντιπολιτευσαμένου τῷ Περικλεῖ· καὶ οὐ μόνον ἀσεβείας, ἀλλὰ καὶ μηδισμοῦ· καὶ ἀπόντα καταδικασθῆναι θανάτου. ὅτε καὶ ἀμφοτέρων αὐτῷ προσαγγελθέντων, τῆς τε καταδίκης καὶ τῆς τῶν παίδων τελευτῆς, εἰπεῖν, περὶ μὲν τῆς καταδίκης, ὅτι Ἄρα κἀκείνων κἀμοῦ πάλαι ἡ φύσις κατεψηφίσατο· περὶ δὲ τῶν παίδων, ὅτι Ἤδειν αὐτοὺς θνητοὺς γεννήσας. οἱ δὲ εἰς Σόλωνα τοῦτο ἀναφέρουσιν· δῆλοι εἰς Ξενοφῶντα. τοῦτον δὲ καὶ θάψαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν αὐτοὺς Δημήτριος φησὶν ὁ Φαληρεὺς ἐν τῷ περὶ γήρως. Ἕρμιππος δ' ἐν τοῖς βίοις φησὶν ὅτι καθείρχθη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τεθνηξόμενος. Περικλῆς δὲ παρελθὼν εἶπεν εἴτι B C D

Varia de huius damnatione referuntur. Nam in Successione philosophorũ tradit Sotion à Cleone impietatis accusatum, quòd solem candentem dixerit laminam, ac penitus ignitam: defensum autem à Pericle discipulo, quinque talentis mulctatum, exilióque damnatum fuisse. Porrò Satyrus in Vitis, à Thucydide accusatum, quòd cõtraria Pericli in reipubl. administratione sentiret, neque impietatis modò, verùm & proditionis: absentémque morti addictũ. Et quum illi renuntiata esset, & damnatio sua & filiorum mors, ad alterum dixisse, Iampridem aduersum illos atque se ex æquo naturam tulisse sententiam: ad alterum, Sciebam me genuisse mortales. Alii hoc ad Solonem referunt, alii ad Xenophontem. Hunc autem manibus etiam propriis sepelisse liberos, Demetrius Phalereus in libro De senectute testatur. Hermippus in Vitis, carcere inclusum, addictúmque morti, tradidit. Periclem verò percontatum an alius

vitam

ἔχοιεν ἐγκαλεῖν αὐτῷ κατὰ τὸν βίον· οὐδὲν δὲ εἰπόντων, Καὶ μὴν ἐγὼ (ἔφη) τούτου μαθητής εἰμι. μὴ οὖν διαβολαῖς ἐπαρθέντες ἀποκτείνητε τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ᾽ ἐμοὶ πειθέντες ἄφετε· καὶ ἀφείθη. οὐκ ἐνεγκὼν δὲ τὴν ὕβριν, ἑαυτὸν ἐξήγαγεν. Ἱερώνυμος δ᾽ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων φησὶν ὅτι ὁ Περικλῆς παρήγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ δικαστήριον, διερρυηκότα καὶ λεπτὸν ὑπὸ νόσου, ὥστε ἐλέῳ μᾶλλον ἢ κρίσει ἀφεθῆναι. καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς δίκης αὐτοῦ, τοσαῦτα. ἔδοξε δέ πως καὶ Δημοκρίτῳ ἀπεχθῶς ἐσχηκέναι, ἀποτυχὼν τῆς πρὸς αὐτὸν κοινολογίας. καὶ τέλος ἀποχωρήσας εἰς Λάμψακον, αὐτόθι κατέστρεψεν. ὅτε καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως ἀξιούντων τί βούλεται αὐτῷ γενέσθαι, φάναι, τοὺς παῖδας, ἐν ᾧ ἂν ἀποθάνῃ μηνὶ κατ᾽ ἔτος παίζειν συγχωρεῖν. καὶ φυλάττεται τὸ ἔθος καὶ νῦν. τελευτήσαντα δὴ αὐτὸν ἔθαψαν ἐντίμως οἱ Λαμψακηνοί, καὶ ἐπέγραψαν,

A vitam in aliquo criminaretur, quum nullum ei crimẽ impingi cõperisset, dixisse, Atqui ego discipulus istius sum. Nolite igitur iniquis calumniis inducti illũ perdere, verùm mihi potius obtemperate, liberúmque abire permittite: sicque factum esse. Hãc tamen illum iniuriam ægrè tulisse, ac sponte inde discessisse. Verùm Hieronymus in secundo Commentariorum, Periclem asserit illum adduxisse in iudicium, incertis gressibus nutantem, & præ nimia ægritudine confectũ macie, misericordiáque iudicum potius quàm quòd innocens fuerit inuentus, dimissum esse. tam varia de ipsius damnatione inter autores minimè obscuros habetur opinio. Nec defuere qui existimarent illum Democrito infestũ fuisse quòd ab illo non fuerit admissus in colloquium. Lampsacũ postea profectus, illic diem suum obiit. Vbi rogãtibus eum principibus ciuitatis, num quid fieri mandaret, iussisse feruntur ut pueri quotannis quo mense defecisset, ludere permitterentur, seruarique & hodie cõsuetudinem. Defuncto igitur Lampsaceni honorificè iusta persoluerunt, eiúsque tumulum epigrammate illustrauerunt.

Ἐνθάδε πλεῖστον ἀληθείας ἐπὶ τέρμα περήσας
Οὐρανίου κόσμου κεῖται Ἀναξαγόρας.

A *Hic situs ille cui rerum patuere recessus,*
Atque arcana poli, magnus Anaxagoras.

ἔστι καὶ ἡμῶν εἰς αὐτόν,
Ἠέλιον πυρόεντα μύδρον ποτὲ φάσκεν ὑπάρχειν,
Καὶ διὰ τοῦτο θανεῖν μέλλεν Ἀναξαγόρας·
Ἀλλ᾽ ὁ φίλος Περικλῆς μὲν ἐρύσατο τοῦτον, ὁ δ᾽ αὐτὸν
Ἐξάγαγεν βιότου, μαλθακίῃ σοφίης.

Est & nostrum in eũdem,
Candentem ferri massam Phaethonta putauit
Quondam, & ob id morti addictus Anaxagoras.
Hunc tamen incolumem Pericles seruauit: at ille
B *Rursus ob inuisam perdidit inscitiam.*

γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Ἀναξαγόραι, ὧν ἐν οὐδενὶ πάντα· ἀλλ᾽ ὁ μὲν, ῥήτωρ Ἰσοκράτειος· ὁ δ᾽, ἀνδριαντοποιός, οὗ μέμνηται Ἀντίγονος· ἄλλος, γραμματικός, Ζηνοδότειος.

Fuere & tres alii eodem nomine, in quorum nullo fuere omnia. primus, orator ex Socratis discipulis. statuarius alter, cuius meminit Antigonus: tertius, grãmaticus, Zenodoti discipulus.

C

ἈΡΧΈΛΑΟΣ.

Ἀρχέλαος, Ἀθηναῖος, ἢ Μιλήσιος· πατρὸς Ἀπολλοδώρου, ὡς δέ τινες, Μύδωνος, μαθητὴς Ἀναξαγόρου, διδάσκαλος Σωκράτους. οὗτος πρῶτος ἐκ τῆς Ἰωνίας τὴν φυσικὴν φιλοσοφίαν μετήγαγεν Ἀθήναζε. καὶ ἐκλήθη φυσικός. παρὸ καὶ ἔληξεν ἐν αὐτῷ ἡ φυσικὴ φιλοσοφία, Σωκράτους τὴν ἠθικὴν εἰσαγαγόν-

ARCHELAVS.

Archelaus, Atheniẽsis, siue Milesius, patrem habuit Apollodorum (siue vt quidam scripsere) Midonem: Anaxagoræque discipulus, & Socratis magister fuit. Primus hic ex Ionia physicam philosophiam Athenas inuexit, & appellatus est Physicus, quòd in eũ philosophia desierit natura lis, D Socrate Ethicẽ introducẽ-

τος. ἔοικε δὲ καὶ οὗτος ἅψασθαι τῆς
ἠθικῆς. καὶ γὰρ περὶ νόμων πε-
φιλοσόφηκε καὶ καλῶν καὶ δι-
καίων· παρ᾽ οὗ λαβὼν Σωκρά-
της, τῷ αὐξῆσαι εἰς τὸ εὑρεῖν
ὑπελήφθη. ἔλεγε δὲ δύο αἰτίας
εἶναι γενέσεως, θερμὸν καὶ ψυχρόν·
καὶ τὰ ζῷα ἀπὸ τῆς ἰλύος γεν-
νηθῆναι· καὶ τὸ δίκαιον εἶναι καὶ
τὸ αἰσχρὸν οὐ φύσει, ἀλλὰ νόμῳ.
ὁ δὲ λόγος αὐτῷ οὕτως ἔχει.
τηκόμενον φησὶ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ
θερμοῦ, καθὸ μὲν εἰς τὸ πυρῶ-
δες συνίσταται, ποιεῖν γῆν· κα-
θὸ δὲ περιρρεῖ, ἀέρα γεννᾶν.
ὅθεν οἱ μὲν, ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὁ
δὲ ὑπὸ τῆς τοῦ πυρὸς περιφο-
ρᾶς κρατεῖται. γεννᾶσθαι δέ
φησι τὰ ζῷα ἐκ θερμῆς τῆς
γῆς, καὶ ἰλὺν παραπλησίαν γά-
λακτι, οἷον τροφὴν, ἀνιείσης. οὕ-
τω δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆ-
σαι. πρῶτος δὲ εἶπε φωνῆς γέ-
νεσιν τὴν τοῦ ἀέρος πλῆξιν.
Τὴν δὲ θάλατταν ἐν τοῖς κοί-
λοις διὰ τῆς γῆς ἠθουμένην
συνεστάναι. Μέγιστον τῶν ἄστρων
τὸν ἥλιον, καὶ τὸ πᾶν ἄπειρον.
γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς
Ἀρχέλαοι. ὁ χωρογράφος τῆς
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πατηθείσης
γῆς, ὁ τὰ ἰδιοφυῆ ποιήσας, ἄλ-
λος τεχνογράφος ῥήτωρ.

te. Quanquam ne hic quidem Ethicæ rudis fuiſſe videatur: namque de legibus philoſophatus eſt, & de honeſto & æquo. Porrò Socrates, quòd hęc ab illo ſumpta propagauerit, inueniſſe putatus eſt. Duas eſſe generationis cauſas aſſerebat, calidum & frigidum. Animalia de limo nata. Iuſtúmque & turpe non natura cõſtare, ſed lege. Hac autem ratione nitebatur: Liquentem calore aquam, vbi ignis inflammatur ardore, terrã efficere: vbi verò circũfluit, aerem gignere. atque ideo illam quidem ab aere, hunc autem ab ignis leui facilíque motu contineri. Gigni verò animalia ex terræ calore, quæ limum lacti ſimillimum ad eſcam eliquauerit: ſic & homines natos. Primus vocem, aeris percuſſũ diffiniuit. Mare in concauis per humum veluti colatum conſiſtere dixit: maximúmque ſiderum ſolem, & omne hoc, infinitum appellauit. Fuerunt & tres alii eiuſdem nominis. Primus, chorographus, qui omnem ab Alexãdro peragratam terram deſcripſit: alius, qui quæ naturæ ſunt propria, verſu prodidit: tertius, orator, qui & artem oratoriam ſcripſit.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Σωκράτης Σωφρονίσκου μὲν ἦν υἱὸς λιθουργοῦ, καὶ Φαιναρέτης μαίας, (ὡς καὶ Πλάτων ἐν Θεαιτήτῳ φησὶν) Ἀθηναῖος, τῶν δήμων Ἀλωπεκῆθεν. ἐδόκει δὲ συμποιεῖν ΕΥ'ριπίδῃ· ὅθεν Μνησίλοχος οὕτω φησί,

Φρύγες ἐστὶ καινὸν δρᾶμα τοῦτ' ΕΥ'ριπίδου,
ᾧ καὶ Σωκράτης τὰ φρύγανα ὑποτίθησι.

καὶ πάλιν, ΕΥ'ριπίδης, σωκρατογόμφους· καὶ Καλλίας Πεδήταις,

Ἤδη σὺ σεμνὴ καὶ φρονεῖς οὕτω μέγα;
Ἔξεστι γάρ μοι. Σωκράτης γὰρ αἴτιος.

Ἀριστοφάνης Νεφέλαις,

ΕΥ'ριπίδης δ' ὁ τὰς τραγῳδίας ποιῶν
Τὰς περιλαλούσας οὗτός ἐστι τὰς σοφάς.

ἀκούσας δὲ Ἀναξαγόρου, κατά τινας, ἀλλὰ καὶ Δάμωνος, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, μετὰ τὴν ἐκείνου καταδίκην διήκουσεν Ἀρχελάου τοῦ φυσικοῦ· οὗ καὶ παιδικὰ γενέσθαι φησὶν Ἀριστόξενος. Δοῦρις δὲ καὶ δουλεῦσαι αὐτὸν καὶ ἐργάσασθαι λίθους. εἶναί τε αὐτοῦ καὶ τὰς ἐν ἀκροπόλει χάριτας ἔνιοι φασὶν, ἐνδεδυμένας οὔσας. ὅθεν καὶ Τίμωνα ἐν τοῖς Σίλλοις εἰπεῖν,

SOCRATES.

SOcrates Sophronisco patre lapidario, matre Phęnareta, obstetrice, natus, quemadmodũ Plato in Theæteto meminit, Atheniensis patria, pago Alopecensis fuit. Non defuerunt qui illum iuuasse EVripidẽ existimauerint. Vnde Mnesilochus ait, Phrygibus nouo EVripidis poemati & Socratem sarmenta ministrasse. Ac rursus EVripides Socratis, vt socii & adiutoris, meminit. Aristophanes quoque hoc ipsum in Nubibus tradit, hunc asserens EVripidem fuisse, qui tragœdias scripserit eloquentiæ sapiẽtięque plenissimas. Quum igitur Anaxagoræ, secundum quosdam auditor fuisset, & Damonis, vt Alexãder in Successionibus ait, post eius damnationem, ad Archelaum se physicum contulit, cui in deliciis fuisse scribit Aristoxenus. Porro Duris seruisse illum ait, & sculpsisse lapides: opus illius esse Gratias quæ sunt in arce, vestitas, plerique asserũt. Vnde illũ & Timon in Sillis ita depingit his versibus,

Ἐκ δ' ἄρα τῶν ἀπέκλινε λιθοξόος, ἐννομολέσχης,
Ἑλλήνων ἐπαοιδὸς, ἀκριβολόγους ἀποφήνας,
Μυκτὴρ ῥητορόμυκτος, ὑπαττικὸς, εἰρωνευτής.

ἦν γὰρ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς δεινὸς, ὥς φησι καὶ Ἰδομενεύς. ἀλλὰ καὶ οἱ τριάκοντα αὐτὸν ἐκώλυσαν τέχνας διδάσκειν λόγων, ὥς φησι Ξενοφῶν. καὶ Ἀριστοφάνης αὐτὸν κωμῳδεῖ, ὡς τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιοῦντα. καὶ γὰρ πρῶτος, (ὥς φησι καὶ Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) μετὰ τοῦ μαθητοῦ Αἰσχίνου ῥητορεύειν ἐδίδαξε. λέγει δὲ τοῦτο καὶ Ἰδομενεὺς ἐν τοῖς περὶ τῶν Σωκρατικῶν. καὶ πρῶτος περὶ βίου διελέχθη, καὶ πρῶτος φιλοσόφων καταδικασθεὶς ἐτελεύτα. φησὶ δ' αὐτὸν Ἀριστόξενος ὁ Σπινθάρου καὶ χρηματίσασθαι. τιθέντα γοῦν τὸ βαλλόμενον κέρμα ἀθροίζειν· εἶτ' ἀναλώσαντα, πάλιν τιθέναι. Κρίτωνα δ' ἀναστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ παιδεῦσαι, τῆς κατὰ ψυχὴν χάριτος ἐρασθέντα, Δημήτριος φησὶν ὁ Βυζάντιος. γνόντα δὲ τὴν φυσικὴν θεωρίαν μηδὲν

Fluxit ab his legúmq; loquax lapidúmque politor,
Græcorum vates, imposturæque magister,
Derisor, rhetórque subatticus, & simulator.

Erat quippe in oratoria (sicut etiã Idomeneus refert) promptus atque acer: sed eum tyranni triginta dicendi artem (vt ait Xenophon) docere vetuerunt. Agitatur & ab Aristophane, vt qui deteriorem rationem meliorẽ faceret. Primus quippe (vt Phauorinus in Omnimoda scribit historia) cum Æschine discipulo oratoriæ campos aperuit: Idomeneo idipsum in libris quos de Socraticis scripsit asserente, primúsque de vitæ ratione disseruit, ac primus philosophorum damnatus moritur. Ait autem Aristoxenus Spinthari filius pecunias illum ex ministerio suo ad necessarium victum cõgregare solitum: cæterùm Critonem eum ab emendicanda quotidiana stipe atque ab officinæ subduxisse ministerio, gratiam animi ipsius admiratum, eíque se in disciplinam dedisse, Demetrius Byzantius auctor est. Animaduertens autem naturalis speculationis fructũ

εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ ἠθικὰ φιλοσοφεῖν ἐπί τε τῶν ἐργαστηρίων καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀκεῖνα δὲ φάσκειν ζητεῖν,

Ὅ,ττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται.

πολλάκις δὲ βιαιότερον ἐν ταῖς ζητήσεσι διαλεγόμενον κονδυλίζεσθαι καὶ παρατίλλεσθαι, τὸ πλέον τε γελᾶσθαι καταφρονούμενον· καὶ πάντα ταῦτα φέρειν ἀνεξικάκως. ὅθεν καὶ λακτισθέντα, ἐπειδὴ ἠνέσχετο, τινὸς θαυμάσαντος, εἰπεῖν, Εἰ δέ με ὄνος ἐλάκτισε, δίκην ἂν αὐτῷ ἐλάγχανον; καὶ ταῦτα μὲν ὁ Δημήτριος. ἀποδημίας δὲ οὐκ ἐδεήθη, καθάπερ οἱ πλείους, πλὴν εἰ μὴ στρατεύεσθαι ἔδει. τὸ δὲ λοιπὸν αὐτόθι μένων, φιλονεικότερον συνεζήτει τοῖς προσδιαλεγομένοις, οὐχ ὥστε ἀφελέσθαι τὴν δόξαν αὐτοὺς, ἀλλ' ὥστε τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν πειρᾶσθαι. φασὶ δ' Εὐριπίδην αὐτῷ δόντα τὸ Ἡρακλείτου σύγγραμμα, ἐρέσθαι, Τί δοκεῖ; τὸν δὲ φάναι, Ἃ μὲν συνῆκα, γενναῖα· οἶμαι δὲ, καὶ ἃ μὴ συνῆκα.

A nullum esse, eámque ad officia vitæ nihil esse necessariam, inuexit primus Ethicen, déque illa & in officinis & in publico quotidie philosophans, ea potius inquirenda hortabatur quæ mores instruerent,& quorum vsus nobis domi esset necessarius. Illic enim, Homeri testimonio, nobis

--agitur prauúmque probúmque.

B Sæpe verò inter loquẽdum, agente id orationis vehementia,iactare digitos solebat,& crines vellere,ita vt à plerisque rideretur,haberetúrque despectui : quæ tamen omnia ferebat æquo animo. Vnde & quum fuisset à quodam calce percussus, admirantibus illius tolerãtiam, dixit, Quid enim, C si me asinus calce impetisset, num illi diem dixissem? hæc Demetrius. Peregrinatione verò illi opus non fuit,quẽadmodum plurimis, nisi inquãtum militauit, sed semper eodem in loco manens, contẽtus cum familiaribus ac studiosis disputabat,nitebatúrque summo ingenii acumine non tã illos ex sententia refellere , quàm ipse quid verum esset , inuenire. Fertur , quum EVripides ei legendum Heracliti opusculum dedisset , rogarétque quid sibi videretur, dixisse , Ea quidẽ quæ intellexi, fortia sũt, puto itẽ & quę nõ intellexi:

πλὴν Δηλίου γέ τινος δεῖται A
κολυμβητοῦ. ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ
σωμασκίας, καὶ ἦν εὐέκτης.
ἐστρατεύσατο δ' οὖν εἰς Ἀμφί-
πολιν· καὶ Ξενοφῶντα ἀφ'
ἵππου πεσόντα ἐν τῇ κατὰ Δή-
λιον μάχῃ, διέσωσεν ὑπο-
λαβών. ὅτε καὶ πάντων φευ-
γόντων Ἀθηναίων, αὐτὸς
ἠρέμα ἀνεχώρει, παρεπι-
στρεφόμενος ἡσυχῆ, καὶ τηρῶν B
ἀμύνασθαι εἴ τις οἱ ἐπέλθοι.
ἐστρατεύσατο δὲ καὶ εἰς Ποτί-
δαιαν διὰ θαλάττης· πεζῇ
γὰρ οὐκ ἐνῆν, τοῦ πολέμου
κωλύοντος. ὅτε καὶ μεῖναι νυ-
κτὸς ὅλης ἐφ' ἑνὸς σχήματος
αὐτόν φασι, καὶ ἀριστεύσαν-
τα αὐτόθι παραχωρῆσαι Ἀλ-
κιβιάδῃ τοῦ ἀριστείου. οὗ καὶ
ἐρασθῆναι φησὶν αὐτὸν Ἀρί- C
στιππος ἐν τετάρτῳ περὶ πα-
λαιᾶς τρυφῆς. Ἴων δὲ ὁ
Χῖος καὶ νέον ὄντα εἰς Σά-
μον σὺν Ἀρχελάῳ ἀποδη-
μῆσαι, καὶ Πυθῶδε ἐλθεῖν
Ἀριστοτέλης φησίν. ἀλλὰ καὶ
εἰς Ἰσθμόν, ὡς Φαβωρῖνος
ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημο-
νευμάτων. ἦν δὲ καὶ ἰσχυρο-
γνώμων καὶ δημοκρατικός, D
ὡς δῆλον ἔκ τε τοῦ μὴ εἶξαι

verùm Delio quopiam natatore indigẽt. Cura illi vehemens fuit corporis exercitationis, erátque præclari habitus. Denique in Amphipolin armatus militiam sequutus est, atque prœlio commisso circa Delium, lapsum equo Xenophontem apprehendit, atque seruauit. Confugientibus Atheniensibus cæteris, ipse lento passu abibat, sæpe clàm retrospiciẽs, & vlcisci cupiẽs, siquis ense incautos inuadere tentasset. Militauit & in Poridæam per mare: (nam pedibus minimè licebat, obsistente bello) quo tempore nocte tota in vno habitu permansisse tradunt. Et quum in ea expeditione fortissimè pugnasset ac vicisset, victoriam Alcibiadi sponte concessisse, quem à Socrate amatum Aristippus in quarto De antiquis deliciis testatur. Ion autẽ Chius iuuenem cum Archelao in Samum peregrinatum venisse tradit: Aristoteles & Pythonem profectum ait. Isthmum quoque Phauorinus in primo Commentariorum adiisse refert Erat autem constantis animi, inuictæque sentẽtię, & in primis popularis rei studiosus: quod cũ ex aliis cõstat, tũ ex eo maximè, quòd iubentibus

τοῖς περὶ Κριτίαν, κελεύουσι Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον πλούσιον ἄνδρα ἀγαγεῖν πρὸς αὐτούς, ὥστε ἀπολέσθαι· ἀλλὰ καὶ μόνος ἀποψηφίσασθαι τὴν δέκα στρατηγῶν· καὶ ἐξὸν αὐτῷ ἀποδρᾶναι τῆς εἱρκτῆς, μὴ ἐθελῆσαι. τούς τε κλαίοντας αὐτὸν ἐπιπλῆξαι, καὶ τοὺς καλλίστους λόγους ἐκείνους δεδεμένον διαθέσθαι· αὐτάρκης τε ἦν καὶ σεμνός· καί ποτε Ἀλκιβιάδου (καθά φησι Παμφίλη ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν ὑπομνημάτων) διδόντος αὐτῷ χώραν μεγάλην ἵνα οἰκοδομήσηται οἰκίαν, φάναι, Καὶ εἰ ὑποδημάτων ἔδει, βύρσαν μοι ἐδίδους ἵν' ἐμαυτῷ ὑποδήματα ποιήσαιμην; καὶ καταγέλαστος ἂν ἦν λαβών. πολλάκις δ' ἀφορῶν εἰς τὰ πλήθη τῶν πιπρασκομένων, ἔλεγε πρὸς αὑτόν, Πόσων ἐγὼ χρείαν οὐκ ἔχω. καὶ συνεχὲς ἐκεῖνα ἀνεφθέγγετο τὰ ἰαμβεῖα,

Τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐστὶν, ἥ τε πορφύρα,
Εἰς τοὺς τραγῳδοὺς χρήσιμ', οὐκ εἰς τὸν βίον.

ὑπερεφρόνησε δὲ καὶ Ἀρχελάου τοῦ Μακεδόνος, καὶ Σκόπα τοῦ Κρανωνίου, καὶ Εὐρυλόχου τοῦ Λαρισσαίου, μήτε

qui cum Critia erant nobilibus, Leontem Salaminiũ illuſtrem & opulentum virum ad ſe deduci perimendum, haudquaquam ceſſit, ſolúſque aduerſus decem potẽtiſſimos duces ſententias ferre auſus eſt, & quũ liberè quò vellet abire carcere liceret, noluit, & plorantes ſeuerè increpauit, pulcherrimóſque ſermones illos vinctus proſequutus eſt. Frugi item erat & continens. Refert Pamphila in VII Comment. quum Alcibiades grandem illam aream ad cõſtruendam domum largiretur, dixiſſe, An verò, ſi calciamentis mihi opus eſſet, corium dares vt calceos mihi ipſe conficerẽ? atqui ridiculus eſſem ſi acciperem. Sæpe quum eorũ quæ publicè vendebantur multitudinem intueretur, ſecum iſta voluebat, Quàm multis ipſe non egeo. Ac ſemper habebat in ore iambos illos quibus argentum & purpura, & cætera id genus, tragœdiis potius quàm vſui vitæ neceſſaria docentur. Archelaũ præterea Macedonem & Scopam Crannonium, EVrylochúmque Lariſſæum aſpernatus eſt magno animo, quum ne-

A χρήματα προσιέμενος αὐτῶν, μήτε παρ' αὐτοὺς ἀπελθών. εὔτακτός τε ἦν τὴν δίαιταν οὕτως, ὥστε πολλάκις Ἀθήνησι λοιμῶν γενομένων μόνος οὐκ ἐνόσησε. φησὶ δ' Ἀριστοτέλης δύο γυναῖκας αὐτὸν ἀγαγέσθαι· προτέραν μὲν, Ξανθίππην, ἐξ ἧς αὐτῷ γενέσθαι Λαμπροκλέα· δευτέραν δὲ, Μυρτώ, τὴν Ἀριστείδου τοῦ Δικαίου θυγατέρα. ἣν B καὶ ἄπροικον λαβεῖν· ἐξ ἧς γενέσθαι Σωφρονίσκον καὶ Μενέξενον. οἱ δὲ, προτέραν γῆμαι τὴν Μυρτώ φασίν· ἔνιοι δὲ, καὶ ἀμφοτέρας ἔχειν ὁμοῦ· ὧν ἐστι Σάτυρός τε καὶ Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος. φασὶ γὰρ, βουληθέντας Ἀθηναίους, διὰ τὸ λειπανδρεῖν, συναυ- C ξῆσαι τὸ πλῆθος, ψηφίσασθαι, Γαμεῖν μὲν ἀστὴν μίαν, παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας· ὅθεν τοῦτο ποιῆσαι καὶ Σωκράτην. ἦν δ' ἱκανὸς καὶ τῶν σκωπτόντων αὐτὸν ὑπερορᾶν. καὶ ἐσεμνύνετο ἐπὶ τῇ εὐτελείᾳ, μισθόν τε οὐδένα εἰσεπράξατο. καὶ ἔλεγεν, ἥδιστα ἐσθίων, ἥκιστα ὄψου D προσδεῖσθαι· καὶ ἥδιστα πίνων,

que ab eis missas pecunias accepit, neque ad eos ipse proficisci voluit. Adeo autem parcè ac temperatè vixit, vt quum Athenas pestis sæpenumero vastaret, solus ipse nunquam ægrotauerit. Duas illum vxores duxisse, priorem Xanthippen, ex qua Lãproclem genuerat: alteram Myrtonem Aristidis illius Iusti filiam, quam & sine dote acceperit, quæque sibi Sophroniscũ Menexenúmque peperit, Aristoteles autor est. Alii Myrtonem prius duxisse, plerique vtrasque simul habuisse tradunt, ex quibus & Satyrus est & Hieronym' Rhodius. Nam Atheniẽses, quũ bellis ac lue ciuibus exhaustam ciuitatem reparare, sobolémque propagare vellent, decreuisse referunt vti vrbanam quidem vnam vxorem ciues ducerent, liceret autem & ex altera procreare liberos: idque tum & Socratem fecisse. Magna verò animi sublimitate carpẽtes se atque obiurgantes contemnebat. In facilitate victus maximè gloriabatur, mercedémque à nullo exigebat. Dicebat autem, qui suauissimè comederet, eum minimè obsonio egere: & qui cum voluptate biberet,

ἥκιστα τὸ μὴ παρὸν ποτὸν ἀναμένειν· καὶ ἐλαχίστων δεόμενος, ἔγγιστα εἶναι θεῶν. τοῦτο δ' ἐνέσται καὶ παρὰ τῶν κωμῳδοποιῶν λαβεῖν, οἳ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς δι' ὧν σκώπτουσιν ἐπαινοῦντες αὐτόν. Ἀριστοφάνης μὲν οὕτως·

Ὦ τῆς μεγάλης ἐπιθυμήσας σοφίας ἄνθρωπε δικαίως,
Ὡς εὐδαίμων παρ' Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ἄλλοις διαζῇς.

εἶτα,

Μνήμων καὶ φροντιστὴς, καὶ τὸ ταλαίπωρον ἔνεστιν
Ἐν τῇ γνώμῃ, κοὐκ ἔτι κάμνεις οὔθ' ἑστὼς οὔτε βαδίζων,
Οὔτ' αὖ ῥιγῶν ἄχθῃ λίαν, οὔτ' ἀρίστων ἐπιθυμεῖς,
Οἴνου τ' ἀπέχῃ καὶ ἀδηφαγίας, καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων.

Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι παράγων αὐτὸν, φησὶν οὕτως,

Σώκρατες ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων, πολλῶν δὲ ματαιόταθ', ἥκεις καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς, καρτερικός τ' εἶ. πόθεν ἄν σοι χλαῖνα γένοιτο; τουτὶ τὸ κακὸν τῶν σκυτοτόμων κατ' ἐπήρειαν γεγένηται. οὗτος μέντοι πεινῶν οὕτως, οὐπώποτ' ἔτλη κολακεῦσαι.

τοῦτο δ' αὐτοῦ τὸ ὑπεροπτικὸν

A eum quod præſens non ſit, poculum non quærere nec expectare. Eúmque diis maximè propinquum, qui minimis egeat. Hoc ſi quis velit, à Comicis doceri poterit, qui profectò, illum dum vituperare conantur, laudant. Ariſtophanes enim ſic illum Comœdiis agit,

O præclaræ ſapientiæ amator homo,
B *Quàm felix Athenis & inter Græcos eris,*
Si memor es, & curis plenus, & ærumna ineſt
Animo, neque fatigaris aut ſtās, aut ſedēs, aut ambulās:
Sed ne algens quidē multum doles neque prādere cupis,
Et vino abſtines, & exercita mētis, & id genus ſtolidis.

C

Porrò Amipſias palliatum illum inducens, ſic ait, Socrates, paucorum optime virorum, multorúmque vaniſſime, & ipſe ad nos tandem venis, patiénſque es? Vnde tibi pallium hybernum? Hoc incommodum per coriarii contigit malignitatem. Hic tametſi D eſuriens, aſſentari nunquā ſuſtinuit: cæterùm eius rei quàm ſēper inimicus fuerit,

καὶ μεγαλόφρον ἐμφαίνει καὶ Ἀριστοφάνης, λέγων οὕτως, ὅτι

Βρενθύῃ τ' ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλεις,
Κἀνυποδητεῖς, κακὰ πόλλ' ἀνέχῃ, καὶ ἐν ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖς.

καίτοι ἐνίοτε πρὸς τοὺς καιροὺς ἁρμοττόμενος, καὶ λαμπρὰ ἠμπίσχετο· καθάπερ ἐν τῷ Πλάτωνος συμποσίῳ παρ' Ἀγάθωνα βαδίζων. ἱκανὸς δ' ἀμφότερα ἦν, καὶ προτρέψαι καὶ ἀποτρέψαι. ὥσπερ τὸν Θεαίτητον, περὶ ἐπιστήμης διαλεχθεὶς, ἔνθεον ἀπέπεμψε, καθὰ καὶ Πλάτων φησίν. ΕΥθύφρονα δὲ τῷ πατρὶ γραψάμενον ξενίας δίκην, περὶ ὁσίου τινὰ διαλεχθεὶς ἀπήγαγε. καὶ τὸν Λύσιν δὲ ἠθικώτατον ἐποίησε προτρέψας. ἦν γὰρ ἱκανὸς ἀπὸ τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους εὑρίσκειν. ἐνέτρεψε δὲ καὶ Λαμπροκλέα τὸν υἱὸν τῇ μητρὶ ἀγριαινόμενον, ὥς που καὶ Ξενοφῶν εἴρηκε. καὶ Γλαύκωνα μὲν τὸν Πλάτωνος ἀδελφὸν θέλοντα πολιτεύεσθαι, ἀπέστησε, διὰ τὸ ἀπείρως ἔχειν, ὥς φησι Ξενοφῶν·

quámque magno & alto animo fœdam istam adulationem contempserit, Aristophanes idem testatur in hanc sententiam, *Elatus factu vias terit, oculísque innuit, & discalceatus mala multa tolerat, & inter nos vultu grauitatem præ se fert.* Quúmque hoc vitæ instituto degeret, interdum tamen tempori seruiens, venustiore habitu amiciebatur, vt in Platonis Symposio ad Agathonē profectus. AEqua illi & hortādi & dehortādi facultas fuit. Denique Theætetum, quum de disciplina dissereret (vt ait Plato) mirificè immutatum diuinúmque fermè remisit. EVthyphrona, qui patri diem dixerat, quædam de iustitia & pietate loquens, ab instituto reuocauit. Lysidem autem hortādo, maximè moralem fecerat. erat enim illi ingenium ad eliciendos ex rebus sermones accommodatum. Lamproclem filium in matrem immitem ac ferum (vt ait Xenophon) suadendo ad reuerētiam reduxit. Glauconem præterea Platonis fratrē ad remp. accedere volētē, proposito retraxit, quòd is rudis esset, ignarúsq; rerū: idē (vt refert Xenophō)

Χαρμίδην δὲ τοὐναντίον ἐπέστησεν, οἰκείως ἔχοντα. ἐπῆρε δὲ καὶ εἰς φρόνημα Ἰφικράτην τὸν στρατηγὸν, δείξας αὐτῷ τοῦ κουρέως Μίδου ἀλεκτρυόνας ἀντίον τῶν Καλλίου πτερυξαμένους. καὶ αὐτὸν Γλαυκωνίδης ἠξίου τῇ πόλει περιποιεῖν, καθάπερ φασιανὸν ὄρνιν, ἢ ταώ. ἔλεγε δὲ ὡς θαῦμα, τὰ μὲν ἕκαστον εἰπεῖν ἂν ῥᾳδίως ὅσα ἔχοι, φίλους δ᾽ οὐκ ἂν ὀνομάσαι ὁπόσους κέκτηται· οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν περὶ αὐτούς. ὁρῶν δ᾽ Εὐκλείδην ἐσπουδακότα περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους, Ὦ Εὐκλείδη (ἔφη) σοφισταῖς μὲν δυνήσῃ χρῆσθαι, ἀνθρώποις δὲ οὐδαμῶς. ἄχρηστον γὰρ ᾤετο εἶναι τὴν περὶ ταῦτα αἰσχρολογίαν, ὡς καὶ Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ φησί. Χαρμίδου τε οἰκέτας αὐτῷ διδόντος, ἵν᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν προσοδεύοιτο, οὐχ εἵλετο· καὶ τὸ κάλλος ὑπερεῖδεν Ἀλκιβιάδου, κατά τινας. καὶ ἐπῄνει σχολὴν, ὡς κάλλιστον κτημάτων, καθὰ καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. ἔλεγε δὲ καὶ ἓν μόνον ἀγαθὸν εἶναι, τὴν ἐπιστήμην· καὶ ἓν μόνον κακὸν, τὴν ἀμαθίαν.

Charmidem contrà, quia esset maximè idoneus ad capessendã, incitauit. Iphicrati quoque duci animos adiecit, quum ostendisset ei gallos gallinaceos tonsoris Midæ, aduersus eos qui erant Calliæ, pennis ac rostro dimicantes. Ipsum Glauconides ciuitati applicare optabat, non secus ac fasianum auem aut pauonem. Dicebat autem facile cuiuis esse quæ habet aliquis, mira proloqui, amicos autem quos possideat nominare difficillimum: tantam in eis obseruandis inesse negligẽtiam. EVclidem verò quum videret forensium causarũ in primis studiosum, O (inquit) EVclides, sophistis quidem vti poteris, hominibus nõ poteris. Inutile enim arbitrabatur ac turpe hisce dare operã, sicut & Plato in EVthydemo testatur. Dederat illi Charmides domesticos pueros, vt ab eis domũ deduceretur, sed noluit ipse suscipere. Sunt qui dicant illum Alcibiadis eximiam formam aspernatum. Otiũ, vt possessionum omnium pulcerrimam laudabat, vt in Symposio testatur Xenophon. Dicebat & vnicũ esse bonum, scientiam: malum cõtrà vnicum, inscitiã.

πλοῦτον δὲ καὶ εὐγένειαν οὐδὲν σεμνὸν ἔχειν· πᾶν δὲ τοὐναντίον, κακόν. εἰπόντος γοῦν τινος αὐτῷ ὡς εἴη Ἀντισθένης μητρὸς Θρᾴττης, Σὺ δ᾽ ᾤου (ἔφη) οὕτως ἂν γενναῖον ἐκ δυοῖν Ἀθηναίων γενέσθαι; Φαίδωνα δὲ δι᾽ αἰχμαλωσίαν ἐπ᾽ οἰκήματος καθήμενον προσέταξε Κρίτωνι λυτρώσασθαι, καὶ φιλόσοφον ἀπειργάσατο. ἀλλὰ καὶ λυρίζειν ἐμάνθανεν ὅτε καιρός· μηδὲν λέγων ἄτοπον εἶναι, ἅ τις μὴ οἶδεν ἐκμανθάνειν. ἔτι τε ὠρχεῖτο συνεχές, τῇ τοῦ σώματος εὐεξίᾳ λυσιτελεῖν ἡγούμενος τὴν τοιαύτην γυμνασίαν, ὡς καὶ Ξενοφῶν ἐν συμποσίῳ φησίν. ἔλεγε δὲ καὶ προσημαίνειν τὸ δαιμόνιον τὰ μέλλοντα αὐτῷ. τό, τε εὖ ἄρχεσθαι, μικρὸν μὲν μὴ εἶναι, παρὰ μικρὸν δέ. καὶ εἰδέναι μὲν μηδέν, πλὴν αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι. τούς τε τὰ ὥρια πολλοῦ ἐωνημένους, ἀπογινώσκειν ἔλεγεν εἰς τὰς ὥρας ἐλθεῖν. καί ποτε ἐρωτηθείς, Τίς ἀρετὴ νέου; Τὸ μηδὲν ἄγαν, εἶπεν. ἔφασκέ τε δεῖν γεωμετρεῖν, μέχρι ἄν τις μέτρῳ δύνηται γῆν τε παραλαβεῖν

Opes ac nobilitates nõ ſolùm nihil in ſe habere honeſtatis, verùm & omne malum ex eis oboriri. Denique quum dixiſſet ei quidam, Antiſthenẽ matre eſſe Threicia, Túne (inquit) arbitraris ex duobus Athenienſibus adeo inſignem virum natum? Phędonẽ quoque captiuitatis neceſſitate quæſtui turpi expoſitum, Critoni redimendum præcepit, ſpectatúmque philoſophũ fecit. Sed & fidibus canere didicit quum vacaret, minimè improbum ſeu pudendum dicens, quod quiſque neſciat, diſcere. Sępius itẽ ſaltabat, eam exercitationem plurimum ad tuendam bonam valetudinem conducere exiſtimãs, ſicut & Xenophon in Sympoſio teſtatur. Aſſerebat & dæmonium ſibi futura prędicere: ac bene incipere paruum non eſſe, ſed maximum: & ſcire ſe nihil præter hoc ipſum quòd nihil ſciret. Eos itẽ qui præconia magno emerent, deſperare aiebat ſe ad maturitatis tẽpus peruenturos. Rogatus aliquando quænam ſit iuuenum virtus, Nihil nimis, inquit. Geometriæ eouſque dandam operam monebat, quoad quiſque poſſit terram mẽſura accipere

καὶ παραδοῦναι. Εὐριπίδου δ' ἐν τῇ Αὔγῃ εἰπόντος περὶ ἀρετῆς, Κράτιστον εἰκῆ ταῦτ' ἐᾶν ἀφειμένα, ἀναστὰς ἐξῆλθε· φήσας, γελοῖον εἶναι, ἀνδράποδον μὲν, μὴ εὑρισκόμενον, ἀξιοῦν ζητεῖν· ἀρετὴν δ' οὕτω ἐᾶν ἀπολωλέναι. ἐρωτηθεὶς πότερον γῆμαι ἢ μὴ, ἔφη, Ὃ ἂν αὐτῶν ποιήσῃς, μεταγνώσῃ. ἔλεγέ τε θαυμάζειν τῶν τὰς λιθίνοις εἰκόνας κατασκευαζομένων· τοῦ μὲν λίθου προνοεῖν, ὡς ὁμοιότατος ἔσται· αὐτῶν δ' ἀμελεῖν, ὡς μὴ ὁμοίους τῷ λίθῳ φαίνεσθαι. ἠξίου δὲ καὶ τοὺς νέους συνεχὲς κατοπτρίζεσθαι, ἵν' εἰ μὲν καλοὶ εἶεν, ἄξιοι γίγνοιντο· εἰ δ' αἰσχροὶ, παιδείᾳ τὴν δυσείδειαν ἐπικαλύπτοιεν. καλέσας ἐπὶ δεῖπνον πλουσίους, καὶ τῆς Ξανθίππης αἰδουμένης, ἔφη, Θάρρει. εἰ μὲν γὰρ εἶεν μέτριοι, συμπεριενεχθεῖεν ἄν· εἰ δὲ φαῦλοι, ἡμῖν αὐτῶν οὐδὲν μελήσει. ἔλεγε τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν, ἵν' ἐσθίοιεν· αὐτὸν δὲ ἐσθίειν, ἵνα ζώῃ. πρὸς τὸ οὐκ ἀξιόλογον πλῆθος ἔφασκεν,

& dare. EVripide verò de virtute ita differente, vt diceret præclarum esse temere hanc dimittere, surgens egressus est, ridiculum esse dicens, Mancipium, si non inueniatur, dignum inquisitione iudicare: virtutem verò pessum perire permittere. Interrogatus vtrum melius esset vxorẽ ducere, nécne, Vtrumuis horũ (inquit) egeris, pœnitẽtia duceris. Mirari se dicebat cur hi qui lapidea signa sculperent, summa ope niterentur vt lapis homini quamsimillimus euadat, seipsos curare negligerent, ne simi les lapidibus & videantur & sint. Hortabatur & iuuenes vt se iugiter in speculo intuerentur, vt, si quidem formosi essent, digni ea specie fierent: sin autem deformes, eam deformitatẽ eruditione tegerẽt. Quum vocasset ad cœnam diuites, & Xanthippen modici puderet apparatus, Bono, inquit, esto animo. nam, si quidem modesti erunt frugíque, mensam haudquaquam aspernabũtur: sin autem intemperãtes, nulla nobis de hisce cura fuerit. Aiebat alios homines viuere vt ederent, se ideo edere vt viueret. Ad hæc vulgus ignobile & imperitam multitudinem idem fermè facere dicebat.

ὅμοιον εἴ τις τετράδραχμον ἓν ἀποδοκιμάζων, τὸν ἐκ τῶν τοιούτων σωρὸν ὡς δόκιμον ἀποδέχοιτο. Αἰσχίνου δὲ εἰπόντος, Πένης εἰμὶ, καὶ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχω, δίδωμι δέ σοι ἐμαυτόν· Ἆρ' οὖν (εἶπεν) οὐκ αἰσθάνῃ τὰ μέγιστά μοι διδούς; πρὸς τὸν ἀποδυσπετοῦντα ἐπὶ τῷ παρορᾶσθαι, ὁπότε ἐπανέστησαν οἱ τριάκοντα, Ἆρα, ἔφη, μή τί σοι μεταμέλει; πρὸς τὸν εἰπόντα, Θάνατόν σου κατέγνωσαν Ἀθηναῖοι, Κἀκείνων (φησὶν) ἡ φύσις. οἱ δὲ τοῦτ' Ἀναξαγόραν φασί. τῆς γυναικὸς εἰπούσης, Ἀδίκως ἀποθνήσκεις, Σὺ δὲ (ἔφη) δικαίως ἐβούλου; ὄναρ δόξας τινὰ αὐτῷ λέγειν,

Ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο,

πρὸς Αἰσχίνην ἔφη, Εἰς τρίτην ἀποθανοῦμαι. μέλλοντί τε αὐτῷ τὸ κώνειον πίεσθαι, Ἀπολλόδωρος ἱμάτιον ἐδίδου καλὸν, ἵν' ἐκείνῳ ἐναποθάνῃ· καὶ ὅς, Τί δαί (ἔφη) τὸ ἐμὸν ἱμάτιον ἐμβιῶναι μὲν ἐπιτήδειον, ἐναποθανεῖν δὲ οὐχί; πρὸς τὸν εἰπόντα, Κακῶς ὁ δεῖνά σε λέγει· Καλῶς γὰρ (ἔφη) λέγειν οὐκ ἔμαθε. Στρέψαντος

A B C D

ac ſiquis ſingulos nummos reprobaret, cōgeſtū ex hiſce cumulū, vt probabilē, ſuſciperet. Quum illi dixiſſet Æſchines, Pauper ſum, & aliud habeo nihil: me ipſum autem tibi do: An verò tu, inquit, non animaduertis quàm mihi maxima tradas? Indignanti cuidam quòd deſpiceretur, quum ſummā rerum triginta tyranni ſibi vendicaſſent, Ergóne (inquit) pœnitet te? Referenti quòd illum Athenienſes mori decreuiſſent, Et natura illos, inquit. Hoc alii ad Anaxagoram referunt. Dicente ei vxore, Iniuſtè morieris: An tu, inquit, iuſtè malles? Quum in ſomnis quendam ſibi iſta dicentem audiſſet,

At te frugiferæ ſiſtet lux tertia Phthiæ,

ait ad Æſchinem poſt diem tertium ſe moriturum. Die qua cicutam bibiturus erat, Apollodorus ei palliū pretioſum obtulit, vt in illo moreretur: & ille, Quid, inquit, num pallium meum viuenti conuenit, vita functo non conueniet? Nuntianti, quendam ipſum maledictis inceſſere, Bene, inquit, loqui nō didicit. Quū diſruptam pallii ſui partem

Ἀντισθένους τὸ διερρωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τοὐμφανές, Ὁρῶ σου (ἔφη) διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν κενοδοξίαν. πρὸς τὸν εἰπόντα, Οὐ σοὶ λοιδορεῖται ὁ δεῖνα; Οὐχί· (ἔφη) ἐμοὶ γὰρ οὐ πρόσεστι ταῦτα. ἔλεγε δὲ τοῖς κωμικοῖς δεῖν ἐπιτηδὲς ἑαυτὸν διδόναι. εἰ μὲν γάρ τι τῶν προσόντων λέξειαν, διορθώσονται· εἰ δ' οὔ, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. πρὸς Ξανθίππην, πρότερον μὲν λοιδοροῦσαν, ὕστερον δὲ καὶ περιχέασαν αὐτῷ, Οὐκ ἔλεγον (εἶπεν) ὅτι Ξανθίππη βροντῶσα, καὶ ὕδωρ ποιήσει. πρὸς Ἀλκιβιάδην εἰπόντα, ὡς οὐκ ἀνεκτὴ ἡ Ξανθίππη λοιδοροῦσα, Ἀλλ' ἔγωγ' (ἔφη) συνείθισμαι, καθαπερεὶ καὶ τροχιλέας ἀκούων συνεχές. καὶ σὺ μὲν, εἶπε, χηνῶν βοώντων ἀνέχῃ. τοῦ δὲ εἰπόντος, Ἀλλὰ μὴ ᾠὰ καὶ νεοσσοὺς τίκτουσι, Κἀμοὶ (φησὶ) Ξανθίππη παιδία γεννᾷ. ποτὲ αὐτῆς ἐν ἀγορᾷ καὶ θοιμάτιον περιελομένης, συνεβούλευον οἱ γνώριμοι χερσὶν ἀμύνασθαι, Νὴ Δί' (εἶπεν) ἵν' ἡμῶν πυκτευόντων, ἕκαστος ὑμῶν λέγοι, Εὖ Σώκρατες, εὖ Ξανθίππη.

vertiſſet Antiſthenes, & inſpectandam omnibus dediſſet, Aſpicio (inquit) per ſciſſuram pallii tuam vanitatem. Dicenti cuidã, Nónne tibi ille maledicit? Non, inquit: mihi enim iſta non adſunt. Dicebat expedire vt ſe ſe ex induſtria comicis exponeret. Nam, ſi quidem ea dixerint quę in nobis corrigenda ſint, emendabunt: ſin aliâs, nihil ad nos. Xanthippe, quum in eum prius conuitia & maledicta ingeſſiſſet, pòſt verò & ſordidis aquis perfudiſſet, Nónne (inquit) dicebam Xanthippẽ tonantem quandoque pluituram? Dicenti Alcibiadi non eſſe tolerabilem Xanthippẽ adeo moroſam, Atqui, ait, ego ita hiſce iampridem aſſuetus ſum, acſi iugiter ſonum trochlearum audiam. An verò tu nõ toleras clamore perſtrepentes anſeres? illo dicente, At mihi oua pullóſque pariunt, Et mihi (ait) Xanthippe filios gignit. Quum pallium illa ſibi in platea ſuſtuliſſet, moneréntque familiares, iniuriam manu vlciſceretur, Præclarè, (inquit) vt nobis corrixantibus quiſque veſtrûm acclamet, Eia Socrates, eia Xanthippe.

ἔλεγε συνεῖναι τραχείᾳ γυναικί, καθάπερ οἱ ἱππικοὶ θυμοειδέσιν ἵπποις. Ἀλλ' ὡς ἐκεῖνοι (φησὶ) τούτων κρατήσαντες, ῥᾳδίως τῶν ἄλλων περιγίνονται, οὕτω κἀγὼ Ξανθίππῃ χρώμενος, τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις συμπεριενεχθήσομαι. Ταῦτα δὴ καὶ τοιαῦτα λέγων καὶ πράττων, πρὸς τῆς Πυθίας ἐμαρτυρήθη, Χαιρεφῶντι ἀνελούσης ἐκεῖνο δὴ τὸ περιφερόμενον,

Ἀνδρῶν ἁπάντων Σωκράτης
σοφώτατος.

ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐφθονήθη μάλιστα· καὶ δὴ καὶ ὅτι διήλεγχε τοὺς μεγαλοφρονοῦντας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὡς ἀνοήτους, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸν Ἄνυτον· ὡς καὶ ἐν τῷ Πλάτωνός ἐστι Μένωνι. οὗτος γὰρ οὐ φέρων τὸν ὑπὸ Σωκράτους χλευασμὸν, πρῶτον μὲν ἐπήλειψεν αὐτῷ τοὺς περὶ Ἀριστοφάνην, ἔπειτα καὶ Μέλιτον συνέπεισεν ἀπενέγκασθαι κατ' αὐτοῦ γραφὴν ἀσεβείας καὶ τῶν νέων διαφθορᾶς. ἀπηνέγκατο μὲν οὖν τὴν γραφὴν ὁ Μέλιτος, εἶπε δὲ τὴν δίκην Πολύευκτος, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. συνέγραψε δὲ τὸν λόγον Πολυ-

Asperioris ingenii vxori ita congrediendum monebat, vt equis animosis equites. Nam sicut illi, quum eos semel subegerint, reliquis facilè vtũtur: ita & mihi post Xanthippes vsum, reliquorum mortalium facilis toleratio obueniet. Ista & huiusmodi gerens quotidie & dicens, Pythiæ testimonio laudatus est, quæ Chærephonti id oraculum edidit, quod in omnium ore est, nimirum hoc,

Mortalium vnus Socrates verè sapit.

Ex quo magna in illum inuidia conflata est: prætereáque quòd eos qui seipsos magni facerent & æstimarent, vt stolidos & insensatos arguisset. Eorum ex numero Anytus est, sicut in Memnone Plato ait. Is enim à Socrate rideri se non ferens, primùm quidem Aristophanem aduersus illum inuexit, atque in eum maledicta pronuntiauit. Pòst verò Melitum etiam induxit, vt illi crimen impietatis adolescentiúmque corruptiones obiiceret. Et Melitus quidem apud iudices illum accusauit: sententiam verò Polyeuctus dixit, vt ait Phauorinus in Omnimoda historia: orationem Poly-

κράτης ὁ σοφιστής, ὥς φησιν Ἕρμιππος, ἢ Ἄνυτος, (ὥς τινες.) προητοίμασε δὲ πάντα Λύκων ὁ δημαγωγός. Ἀντισθένης δ' ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, καὶ Πλάτων ἐν Ἀπολογίᾳ, τρεῖς αὐτοῦ κατηγορῆσαι φασὶν, Ἄνυτον καὶ Λύκωνα καὶ Μέλιτον. τὸν μὲν Ἄνυτον, ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ὀργιζόμενον· τὸν δὲ Λύκωνα, ὑπὲρ τῶν ῥητόρων· καὶ τὸν Μέλιτον, ὑπὲρ τῶν ποιητῶν οὓς ἅπαντας ὁ Σωκράτης διέσυρε. Φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, μὴ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον τὸν Πολυκράτους κατὰ Σωκράτους· ἐν αὐτῷ γὰρ (φησὶ) μνημονεύει τῶν ὑπὸ Κόνωνος τειχῶν ἀνασταθέντων, ἃ γέγονεν ἐν ἔτεσιν ἓξ τῆς Σωκράτους τελευτῆς ὕστερον. καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. ἡ δ' ἀντωμοσία τῆς δίκης τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον. ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν. (φησὶ Φαβωρῖνος ἐν τῷ Μητρῴῳ) Τάδε ἐγράψατο καὶ ἀντωμολογήσατο, Μέλιτος Μελίτου Πιτθεὺς Σωκράτει Σωφρονίσκου Ἀλωπεκῆθεν, ἀδικεῖ Σωκράτης, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος· ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων.

A crates sophista scripsit, vt Hermippus refert, siue (vt quidam volunt) Anytus: præparauit autem omnia Lycon orator. Porrò Antisthenes in Philosophorum successionibus, & in Apologia Plato, tres illũ accusasse tradunt, Anytum, Lyconem ac Melitum. Anytum quidem opificum ciuiliúmque partes tuentem, Lyconem B oratorum, Melitum verò poetarum, quòd eos omnes carperet Socrates. Phauorinus in 1 Commentar. veram non esse Polycratis in Socratem orationem tradit, quòd in ea facta sit mentio murorum à Conone instauratorum. Id verò factum constat v i anno post mortem Socratis, atque ita se habet. Enimuero causæ i- C psius coniuratio hoc modo gesta est: Seruatur enim hactenus, inquit Phauorinus in Metroo. Accusauit Melitus Meliti filius Pitheensis Socratem Sophronisci filiũ Alopecensem de hisce criminibus. Iura violat Socrates, quos ex maiorum instituto suscepit ciuitas, deos esse negans, alia verò noua dęmonia inducens. Contra D ius & fas iuuenes corrũpit.

τίμημα θάνατος. ὁ δ' αὖ φιλόσοφος, Λυσίου γράψαντος ἀπολογίαν αὐτῷ, ἀναγνούς, ἔφη, Καλὸς μὲν ὁ λόγος, ὦ Λυσία, οὐ μὴν ἁρμόττων ἐμοί. δηλαδὴ γὰρ ἦν τὸ πλέον δικανικὸς, ἢ ἐμφιλόσοφος. εἰπόντος δὲ τοῦ Λυσίου, Πῶς, εἰ καλὸς ἐστιν ὁ λόγος, οὐκ ἄν σοι ἁρμόττει; ἔφη, ΟΥ γὰρ καὶ ἱμάτια καλὰ καὶ ὑποδήματα εἴη ἂν ἐμοὶ ἀνάρμοστα; κρινομένου δ' αὐτοῦ, φησὶν Ἰοῦστος ὁ Τιβεριεὺς ἐν τῷ στέμματι, Πλάτωνα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ εἰπεῖν, Νεώτατος ὢν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβαινόντων· τοὺς δικαστὰς ἐκβοῆσαι, Καταβάντων, τουτέστι Κατάβηθι. ὅτ' οὖν κατεδικάσθη, διακοσίαις ὀγδοήκοντα μιᾷ πλείοσι ψήφοις τῶν ἀπολυουσῶν, καὶ τιμωμένων τῶν δικαστῶν τί χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτῖσαι, πέντε καὶ εἴκοσιν ἔφη δραχμὰς ἀποτίσειν. ΕΥβουλίδης μὲν γάρ φησιν ἑκατὸν ὁμολογῆσαι· θορυβησάντων δὲ τῶν δικαστῶν, Ἕνεκα μὲν (εἶπε) τῶν ἐμοὶ διαπεπραγμένων τιμῶμαι τῆς δίκην τῆς ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

Pœna illi mors. Philosophus verò, quum illi Lysias quã pro eo scripserat apologiam recitasset, Bona (inquit) & prȩclara est oratio, Lysia, mihi tamen minus congruit. Erat enim illa iudiciali instituto vicinior quàm vt philosopho conuenire videretur. Percontãti Lysiæ cur si bona esset, nõ sibi cõgrueret oratio, Nónne (inquit & indumenta & calciamenta speciosa esse possent, neque tamen mihi conuenire? Quum verò iudicium ageretur, ascendisse Platonem in suggestum refert Iustus Tiberiensis in Stemmate, ac dixisse, Minimus natu quum sim, viri Atheniẽses, his omnibus qui tribunal ascenderunt: interpellatúmque à iudicibus reclamantibus, Descende. Damnatus igitur est iudicum ducentis octoginta & vna sententiis, supra eas quibus absoluebatur. Tractãtibúsque inter se iudicibus quid illum potius conueniret pati an pendere, x x v drachmas soluturum se dixit. Quanquam EVbulides centum esse pollicitum dixerit. Verùm tumultuantibus iudicibus, Eorum (inquit) gratia quæ à mȩ gesta sunt, censeo me in Prytaneo publicè ali debere.

καὶ οἱ θάνατον αὐτοῦ κατέγνωσαν, προσθέντες ἄλλας ψήφους ὀγδοήκοντα. καὶ δεθεὶς, μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἔπιε τὸ κώνειον, πολλὰ καλὰ κἀγαθὰ διαλεχθεὶς, ἃ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι φησίν. ἀλλὰ καὶ παιᾶνα κατά τινας ἐποίησεν, οὗ ἡ ἀρχὴ, Δήλι' Ἄπολλον χαῖρε, καὶ Ἄρτεμι, παῖδε κλεινώ. Διονυσόδωρος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸν παιᾶνα. ἐποίησε δὲ καὶ μῦθον Αἰσώπειον, οὐ πάνυ ἐπιτετευγμένως, οὗ ἡ ἀρχὴ,

Αἴσωπός ποτ' ἔλεξε Κορίνθιον ἄστυ νέμουσι,
Μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῳ σοφίῃ.

ὁ μὲν οὖν ἐξ ἀνθρώπων ἦν. Ἀθηναῖοι δ' εὐθὺς μετέγνωσαν, ὥστε κλεῖσαι καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια· καὶ τοὺς μὲν ἐφυγάδευσαν, Μελίτου δὲ θάνατον κατέγνωσαν· Σωκράτη δὲ χαλκῆς εἰκόνος ἐτίμησαν, ἣν ἔθεσαν ἐν τῷ πομπίῳ, Λυσίππου ταύτην ἐργασαμένου· Ἄνυτόν τε ἐπιδημήσαντα αὐθημερὸν ἐξεκήρυξαν Ἡρακλεῶται. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ Σωκράτους Ἀθηναῖοι πεπόνθασι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλείστων ὅσων.

A Tũ illi, adiectis aliis LXXX sententiis, mox illum damnant, & continuò coniectus in vincula, post paucos dies cicutam bibit, multa prius de immortalitate animorũ ac prçclara differens, quæ in Phædone Plato digessit. Pæana quoque illum scripsisse plerique autumãt: cuius est initium, Delie Apollo, salue, & Diana, pueri B gloriosi. Porrò Dionysodorus pæana illius non esse memorat. Fecit & Æsopiá fabulam non multum compositè, cuius initium est,

Ciuibus AEsopus dixit queis culta Corinthus,
Ne virtutem in ius iudice plebe vocent.

Atque in hunc modum Socrates excessit è vita. Atheniensibus eius facti tantum C pœnitentiæ incessit, mox vt palæstras & gymnasia clauderẽt, & alios quidem exilio, Melitum verò morte damnarent. Socratem ærea imagine publicè honorauere, quam à Lysippo perfectam in vrbis celeberrimo loco statuerunt. Anytum ipsa die, dum peregre esset, Heracleotæ exterminarũt. Huiusmodi designarunt A- D thenienses non modò in Socrate, verùm & in aliis viris illustribus permultis.

καὶ γὰρ Ὅμηρον (καθά φησιν Ἡρακλείδης) πεντήκοντα δραχμαῖς, ὡς μαινόμενον, ἐζημίωσαν· καὶ Τυρταῖον παρακόπτειν ἔλεγον. καὶ Ἀστυδάμαντα πρῶτον τῶν περὶ Αἰσχύλον, ἐτίμησαν εἰκόνι χαλκῇ. Εὐριπίδης δὲ καὶ ὀνειδίζει αὐτοῖς ἐν τῷ Παλαμήδει, λέγων, Ἐκάνετ' ἐκάνετε τὰν πάνσοφον τὰν οὐδὲν ἀλγύνουσαν ἀηδόνα μουσᾶν. καὶ τάδε μὲν ὧδε. Φιλόχωρος δέ φησι προτελευτῆσαι τὸν Εὐριπίδην τοῦ Σωκράτους. ἐγεννήθη δὲ (καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς) ἐπὶ Ἀψεφίωνος, ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος, Θαργηλιῶνος ἕκτῃ, ὅτε καθαίρουσι τὴν πόλιν Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν Ἄρτεμιν γενέσθαι Δήλιοι φασίν. ἐτελεύτησε δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐνενηκοστῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος, γεγονὼς ἐτῶν ἑβδομήκοντα. καὶ ταῦτά φησι καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεύς. ἔνιοι γὰρ ἑξήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτὸν φασίν. ἀμφότεροι δὲ ἤκουσαν Ἀναξαγόρου, οὗτος καὶ Εὐριπίδης, ὃς καὶ τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος ἐγεννήθη ἐπὶ Καλλιάδου.

A Nanque (vt ait Heraclides) Homerum veluti insanientem drachmis quinquaginta multarunt: Tyrtæúmque mentis impotem dixerűt, & Astydamantem primum ex ludo Æschyli sapientissimum ærea imagine honorauerűt. Eis EVripides quoque id exprobrat in Palamede, doctam philomelam innocuámque musam insectatos clamans. B Quanquam Philochorus EVripidē ante Socratem obiisse tradat. Nascitur Socrates (vt ait Apollodorus in Chronicis) sub Apsephione, septuagesimæ & septimæ Olympiadis anno quarto, Thargelionis mensis sextæ, quo die lustrant Athenienses ciuitatem, Dianámque natam Delii tradunt. Moritur primo anno C nonagesimæquintæ Olympiadis, septuagesimo ætatis anno. Eadem fermè Demetrius Phalereus ait. Sunt qui sexagenarium obiisse referãt. Vterque verò, Socrates & EVripides, Anaxagoræ auditores fuere. Porrò EVripides primo anno L X X V Olympiadis sub Calliade ortus est.

δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὁ Σωκράτης διειλέχθαι, ὅπου γε καὶ περὶ προνοίας τινὰ διαλέγεται, καθά φησι καὶ Ξενοφῶν, καίτοι περὶ μόνων τῶν ἠθικῶν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους αὐτὸν εἰπών. ἀλλὰ καὶ Πλάτων ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ μνησθεὶς Ἀναξαγόρου καὶ ἄλλων φυσικῶν ἃ Σωκράτης ἀρνεῖται, περὶ τούτων αὐτὸς λέγει, καίπερ ἀνατιθεὶς πάντα Σωκράτει. φησὶ δ' Ἀριστοτέλης μάγον τινὰ ἐλθόντα ἐκ Συρίας εἰς Ἀθήνας, τά τε ἄλλα καταγνῶναι τοῦ Σωκράτους, καὶ δὴ καὶ βίαιον ἔσεσθαι τὴν τελευτὴν αὐτῷ. ἔστι δ' οὖν καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτω,

Πῖνέ νυν ἐν Διὸς ὤν, ὦ Σώκρατες. ἦ σε γὰρ ὄντως
Καὶ σοφὸν εἶπε θεὸς, καὶ θεὸν ἡ σοφίη.
Πρὸς γὰρ Ἀθηναίων κώνειον ἁπλῶς σὺ ἐδέξω.
Αὐτοὶ δ' ἐξέπιον τοῦτο τεῷ στόματι.

Τούτῳ τις, καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τρίτῳ περὶ ποιητικῆς, ἐφιλονείκει Ἀντίλοχος Λήμνιος, καὶ Ἀντιφῶν ὁ τερατοσκόπος, ὡς Πυθαγόρᾳ Κύδων

A Videtur autem mihi Socrates & de naturalibus differuisse, quandoquidem & de prouidentia plerunque disputat, vt Xenophon ait: tametsi de rebus quæ ad bonos mores faciunt, tantum verba eum fecisse asseueret. Sed & Plato in Apologia mentionem Anaxagoræ faciens aliorúmque physicorum, quę Socrates negat, de B his dicere ipse comprobatur, & quidem quum sua omnia Socrati semper attribuat. Refert Aristoteles magum quēdam ex Syria profectum Athenas, Socratem pluribus in rebus reprehēdisse, violētámque illi mortem futuram prędixisse. Est nostrum in illum adscriptū epigramma,

C

Nūc bibe apud superos, bone Socrates: ipse enī Apollo
Te sapere haud leuiter dixit, & is sapiens.
Ciuibus ingratis tibi erat porrecta cicuta:
Ast iidem hauserunt protinus ore tuo.

Fuit ei (vt refert Aristoteles tertio De poetica) cum Antiocho Lemnio, & Antiphone prodigiorum interprete D contentio, quemadmodum & Pythagorę cum Cydone

καὶ Ὀνάτας· καὶ Σάγαρις Ὁμήρῳ ζῶντι, ἀποθανόντι δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος· καὶ Κέρκωψ Ἡσιόδῳ ζῶντι, τελευτήσαντι δὲ ὁ προειρημένος Ξενοφάνης· καὶ Πινδάρῳ Ἀμφιμένης ὁ Κῷος· Θάλητι δὲ Φερεκύδης, καὶ Βίαντι Σάλαρος Πριηνεύς· Πιττακῷ Ἀντιμενίδας καὶ Ἀλκαῖος, Ἀναξαγόρᾳ Σωσίβιος, καὶ Σιμωνίδῃ Τιμοκρέων. τῶν δὲ διαδεξαμένων αὐτὸν, τῶν λεγομένων Σωκρατικῶν, οἱ κορυφαιότατοι μὲν Πλάτων, Ξενοφῶν, Ἀντισθένης· τῶν δὲ φερομένων δέκα οἱ διασημότατοι τέσσαρες, Αἰσχίνης, Φαίδων, Εὐκλείδης, Ἀρίστιππος. λεκτέον δὲ πρότερον περὶ Ξενοφῶντος, εἶτα περὶ Ἀντισθένους ἐν τοῖς κυνικοῖς, ἔπειτα περὶ τῶν Σωκρατικῶν, εἶθ' οὕτω περὶ Πλάτωνος· ἐπεὶ κατάρχει τῶν δέκα αἱρέσεων, καὶ τὴν πρώτην Ἀκαδημίαν αὐτὸς συνεστήσατο. ἡ μὲν οὖν ἀκολουθία τοῦτον ἐχέτω τὸν τρόπον. γέγονε δὲ Σωκράτης καὶ ἕτερος, ἱστορικὸς, περιήγησιν Ἄργους γεγραφώς· καὶ ἄλλος, περιπατητικὸς, Βιθυνός· καὶ ἕτερος, ἐπιγραμμάτων ποιητής· καὶ ὁ Κῷος, ἐπικλήσεις θεῶν γεγραφώς.

& Onata, viuentíque Homero cum Sagari, vita functo cum Xenophane Colophonio. Hesiodo item cum Cercope, quo defuncto cũ Xenophane, cuius iam suprà meminimus: Pindaro cum Amphimene Coo, Thaleti cũ Pherecyde, Biátique cum Salaro Prienæo, Pittaco cum Antimenide & Alcæo, Anaxagoræ cum Sosibio, Simonidæque cum Timocreonte. Verùm ex iis qui successere Socrati, & appellantur Socratici, nobilissimi sunt, Plato, Xenophon, & Antisthenes. Ex his verò qui decem dicuntur, clarissimi fuerunt quatuor, Æschines, Phædon, EVclides & Aristippus. Primò igitur dicendum de Xenophonte, deinceps de Antisthene inter Cynicos, tum de Socraticis, atque ita demum de Platone, qui & decem sectarum princeps est, primámque Academiam ipse constituit. Hic ergo successionis esto modus. Fuit & alius Socrates historicus, qui Argos diligenter descripsit: alius item peripateticus, Bithynus: atque alius poeta epigrammatũ: & alius Cous quideorum precationes inuocationésque conscripsit.

ΞΕΝΟΦΩΝ.

Ξενοφῶν, Γρύλλου μὲν ἦν υἱός, Ἀθηναῖος, τῶν δήμων Ἐρχιεύς· αἰδήμων δὲ καὶ εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολήν. τούτῳ ἐν στενωπῷ φασὶν ἀπαντήσαντα Σωκράτην, διατεῖναι τὴν βακτηρίαν, καὶ κωλύειν παριέναι, πυνθανόμενον ποῦ πιπράσκοιτο τῶν προσφερομένων ἕκαστον· ἀποκριναμένου δέ, πάλιν πυθέσθαι, Ποῦ δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ γίνονται ἄνθρωποι; ἀπορήσαντος δέ, Ἕπου τοίνυν, (φάναι) καὶ μάνθανε. καὶ τοὐντεῦθεν ἀκροατὴς Σωκράτους ἦν. καὶ πρῶτος ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα, εἰς ἀνθρώπους ἤγαγεν, ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας. ἀλλὰ καὶ ἱστορίαν φιλοσόφων πρῶτος ἔγραψε. καὶ αὐτόν φησιν Ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, ἐρασθῆναι Κλεινίου· πρὸς ὃν καὶ ταῦτα εἰπεῖν, Νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἥδιον μὲν θεῶμαι ἢ τἆλλα πάντα ἐν ἀνθρώποις καλά. τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων πάντων δεξαίμην ἂν ἢ Κλεινίου ἑνὸς ὄντος γενέσθαι. ἄχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὕπνῳ, ὅτι ἐκεῖνον οὐχ ὁρῶ· ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ

A XENOPHON.

Xenophō, Grylli filius, Atheniensis, pago Archieus fuit: verecundus admodum, & vltra quàm dici possit speciosus. Aiūt, eum, quū Socratem in angiporto quadam habuisset obuium, porrecto baculo transire prohibitum: percōtanti vero, vbinam venirent quæ B humanis vsibus sunt necessaria, quum ille respōdisset: rursus, vbinā boni ac probi homines fierent, hærente illo, dixisse Socratē, Sequere igitur, & disce. Ex eo tempore Socratis auditor factus, primus omnium quæ dicebantur notis excepta in publicum edidit, Commentaria inscribens, primúsque philosophorum scripsit hi- C storiam. Húc adamasse Cliniam Aristippus in quarto De antiq. deliciis meminit, atque ad eum hæc dixisse, At nunc ego Cliniam libentius intueor quàm cętera omnia quæ sunt inter homines speciosa, cæcúsque mallem ad cætera fieri, dū vnici Cliniæ cōspectu fruerer. Angor noctu & in sōnis quòd illū non video: diei ac soli D

τὴν μεγίστην χάριν οἶδα, ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσι. Κύρῳ δὲ φίλος ἐγένετο τοῦτον τὸν τρόπον· ἦν αὐτῷ συνήθης Πρόξενος ὄνομα, γένος Βοιώτιος, μαθητὴς μὲν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, φίλος δὲ Κύρῳ. οὗτος ἐν Σάρδεσι διατρίβων παρὰ τῷ Κύρῳ, ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας ἐπιστολὴν Ξενοφῶντι, καλῶν αὐτὸν ἵνα γένηται Κύρῳ φίλος. ὁ δὲ τὴν ἐπιστολὴν δεικνύει Σωκράτει, καὶ σύμβουλον ᾑρεῖτο· καὶ ὃς ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Δελφοὺς χρησόμενον τῷ θεῷ. πείθεται Ξενοφῶν· ἥκει παρὰ τὸν θεόν. πυνθάνεται οὐχὶ εἰ χρὴ ἀπιέναι πρὸς Κῦρον, ἀλλ᾽ ὅπως. ἐφ᾽ ᾧ καὶ Σωκράτης αὐτὸν ᾐτιᾶτο μὲν, συνεβούλευσε δὲ ἐξελθεῖν. καὶ ὃς γίνεται παρὰ Κύρῳ, καὶ τοῦ Προξένου φίλος οὐχ ἧττον ἦν αὐτῷ. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν γενόμενα καὶ τὴν κάθοδον ἱκανῶς αὐτὸς ἡμῖν διηγεῖται. ἐχθρῶς δὲ διέκειτο πρὸς Μένωνα τὸν Φαρσάλιον περὶ τὸν χρόνον τῆς ἀναβάσεως τὸν ξεναγόν· ὅτε καὶ λοιδορῶν αὐτὸν φησὶν αὐτοῦ μείζοσι κεχρῆσθαι παιδικοῖς.

A gratias ago quòd Cliniæ mihi faciem reuelant. In Cyri amicitiam hoc modo venit: Erat illi familiaris quidam, Proxenus nomine, Bœotius genere, discipulus Gorgiæ Leontini, Cyro notus & charus. Is apud Cyrum Sardis morabatur. Scripsit autem Xenophonti epistolam Athenas, accersens illum, & Cyro a- B micum fieri suadens. Hanc ille Socrati ostendit, consiliúmque petebat. Eum ille Delphos misit, in ea re dei consilio vsurum. Paruit Xenophon, profectúsque ad deum, rogat, num proficisci ad Cyrum debeat nécne, sed quomodo. Ea in re Socrates illũ etsi modicè insimulabat, proficisci tamen monuit. Vbi au- C tem ad Cyrum venerat, ita se illi insinuauit, vt non minus illi amicus charúsque fuerit quàm Proxenus. Omnia igitur quæ in ascẽsu Cyri ac descensu contigêre, nobis ipse diligentissimè tradidit. Inimicitias autem aduersus Menonem Pharsalium grauissimas exercuit, qui fuerat accensus tempore pe- D regrini militis ductor: cui inter cætera maledicta & illud obiecit, maioribus illo se vsum amasiis.

ἀλλὰ καὶ Ἀπολλωνίδῃ τινὶ ὀνειδίζει τετρῆσθαι τὰ ὦτα. μετὰ δὲ τήν τε ἀνάβασιν καὶ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ συμφορὰς, καὶ τὰς παρασπονδήσεις τὰς Σεύθου τοῦ τῶν Ὀδρυσῶν βασιλέως, ἧκεν εἰς Ἀσίαν πρὸς Ἀγησίλαον τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, μισθοῦ τοὺς Κύρου στρατιώτας αὐτῷ παρασχών· φίλος τε ἦν εἰς ὑπερβολήν. παρ' ὃν καιρὸν ἐπὶ Λακωνισμῷ φυγὴν ὑπ' Ἀθηναίων κατεγνώσθη. γενόμενος δ' ἐν Ἐφέσῳ, καὶ χρυσίον ἔχων, τὸ μὲν ἥμισυ Μεγαβύζῳ δίδωσι, τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖ, φυλάττειν, ἕως ἂν ἐπανέλθῃ· εἰ δὲ μὴ, ἄγαλμα ποιησάμενον, ἀναθεῖναι τῇ θεῷ. τοῦ δὲ ἡμίσεος ἔπεμψεν εἰς Δελφοὺς ἀναθήματα. ἐντεῦθεν ἦλθεν μετὰ Ἀγησιλάου εἰς τὴν Ἑλλάδα, κεκλημένου εἰς τὸν πρὸς Θηβαίους πόλεμον· καὶ αὐτῷ προξενίαν ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐντεῦθεν ἐάσας τὸν Ἀγησίλαον, ἧκεν εἰς Σκιλλοῦντα, χωρίον τῆς Ἠλείας, ὀλίγον τῆς πόλεως ἀπέχον. εἵπετο δὲ αὐτῷ καὶ γύναιον ὄνομα Φιλησία, καθά φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης·

A Apollonidi item cuidã exprobrauit quòd perforatis esset auribus. Post ascensum verò & Ponticas clades, fœderáque à Seutho Odrysorum rege violata, se in Asiam contulit ad Agesilaum Lacedæmoniorum regem, Cyríque milites illi sub mercede B præstitit, ac se illi totum deuouit, amicissimúsque fuit. Quo tempore, quòd Laconicas partes tueri videretur, exilio damnatus ab Atheniensibus est: profectus deinde Ephesum, dimidium auri quod secum tulerat, Megabyzo Dianæ sacerdoti seruandum tradit quoad reuerteretur: sin secus, statuam ex eo confectam deæ consecrare iubet. Ex dimidio reliquo C donaria in Delphos misit. Inde cum Agesilao in Græciam ad bellũ contra Thebanos profectus est, Lacedæmoniis commeatum illi suppeditantibus. Hinc iam omisso Agesilao, in agrum Eleæ, Scilluntẽ venit, ab vrbe haud procul distantem. Sequebatur autem illum & muliercula Philesia nomine, vt re- D fert Demetrius Magnesius:

καὶ δύο υἱεῖς, Γρύλλος καὶ Διόδωρος, ὥς φησι Δείναρχος ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα ἀποστασίου· οἳ καὶ Διόσκουροι ἐπεκαλοῦντο. ἀφικομένου δὲ τοῦ Μεγαβύζου κατὰ πρόφασιν τῆς πανηγύρεως, κομισάμενος τὰ χρήματα, χωρίον ἐπρίατο, καὶ καθιέρωσε τῇ θεῷ δι' οὗ ποταμὸς ἔρρει Σελινοῦς, ὁμώνυμος τῷ ἐν Ἐφέσῳ· τοὐντεῦθεν διετέλει κυνηγετῶν, καὶ τοὺς φίλους ἑστιῶν, καὶ τὰς ἱστορίας συγγράφων. φησὶ δ' ὁ Δείναρχος ὅτι καὶ οἰκίαν καὶ ἀγρὸν αὐτῷ ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι. ἀλλὰ καὶ Φιλοπίδαν τὸν Σπαρτιάτην φασὶν αὐτῷ πέμψαι αὐτόθι δωρεὰν, ἀνδράποδα αἰχμάλωτα ἐκ Δαρδάνου· καὶ τὸν διαθέσθαι αὐτὰ ὡς ἐβούλετο· Ἠλείους τε στρατευσαμένους εἰς τὸν Σκιλλοῦντα, καὶ βραδυνόντων Λακεδαιμονίων, ἐξελεῖν τὸ χωρίον. ὅτε καὶ τοὺς υἱέας αὐτοῦ εἰς Λέπρεον ὑπεξελθεῖν μετ' ὀλίγων οἰκετῶν· καὶ αὐτὸν Ξενοφῶντα εἰς τὴν Ἦλιν πρότερον, εἶτα καὶ εἰς Λέπρεον πρὸς τοὺς παῖδας· κἀκεῖθεν σὺν αὐτοῖς εἰς Κόρινθον διασωθῆναι.

& duo liberi, Gryllus ac Diodorus, vt ait Dinarchus in libro De repudio aduersus Xenophontem, qui etiam gemini vocati sunt. Adueniente verò Megabyzo sub occasione publicæ festiuitatis receptis pecuniis, prædium emit, & deæ consecrauit, quod amnis interfluit Selenus, eiusdem nominis cum Ephesino. Hinc verò venationibus vacabat, amicis conuiuia faciens, historiásque conscribens. Refert Dinarchus Lacedæmonios illi domum agrúmque dedisse. Philopidam præterea Spartiatam aiunt ad eũ illuc dono misisse mancipia ex Dardania captiua abducta, ipsúmque arbitrio suo illa disposuisse, quo tempore Elienses in Scillunta cum exercitu profectos Lacedæmoniis remorantibus agrum cepisse. Tum verò Xenophontis filii cum paucis seruis clàm se subducentes, in Lepreum concessere. Xenophon quoque ipse in Elim primò, postea in Lepreum ad filios venit, atque inde cum illis Corinthum profectus, saluus euasit.

καὶ αὐτόθι κατοικῆσαι. ἐν τούτῳ δὲ ψηφισαμένων Ἀθηναίων βοηθεῖν Λακεδαιμονίοις, ἔπεμψε τοὺς παῖδας εἰς τὰς Ἀθήνας στρατευσομένους ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ γὰρ ἐπεπαίδευντο αὐτόθι ἐν τῇ Σπάρτῃ, καθά φησι Διοκλῆς ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων. ὁ μὲν οὖν Διόδωρος οὐδὲν ἐπιφανὲς πράξας, ἐκ τῆς μάχης ἀνασώζεται, καὶ αὐτῷ υἱὸς ὁμώνυμος γίνεται τἀδελφῷ. ὁ δὲ Γρύλλος τεταγμένος κατὰ τοὺς ἱππέας, (ἦν δὲ ἡ μάχη περὶ Μαντίνειαν) ἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἐτελεύτησεν, ὥς φησιν Ἔφορος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ· Κηφισοδώρου μὲν ἱππαρχοῦντος, Ἡγησίλεω δὲ στρατηγοῦντος. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Ἐπαμινώνδας ἔπεσε. τηνικαῦτα δὲ καὶ τὸν Ξενοφῶντα φασὶ θύειν ἐστεμμένον· ἀπαγγελθέντος δὲ αὐτῷ τοῦ θανάτου, ἀποστεφανώσασθαι· ἔπειτα μαθόντα ὅτι γενναίως, πάλιν ἐπιθέσθαι τὸν στέφανον. ἔνιοι δὲ οὐδὲ δακρῦσαι φασὶν αὐτόν, ἀλλὰ γὰρ (εἰπεῖν) ᾔδειν θνητὸν γεγεννηκώς. φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης ὅτι ἐγκώμια καὶ ἐπιτάφιον Γρύλλου

A vbi etiam postea habitauit. Interea quum decreuissent Athenienses afflictis Lacedæmoniorum rebus opitulari, filios Athenas militatum Lacedæmoniis mittit. Apud Spartanos quippe instituti fuerãt, vt refert Diocles in Vitis philosophorum. Ex ea pugna Diodorus nullo præclaro facinore illustris seruatus est, eique filius ex fratris nomine fuit: B porrò Gryllus inter equites fortissimè dimicans (erat autem ea pugna circa Mantineam) honesta morte defungitur, magistro equitum Cephisodoro, & imperatore exercitus Agesilao, vt ait Ephorus in v & xx Historiarum libro. In ea pugna & ipse Epaminondas Thebanorum dux cecidit. C Fertur Xenophon tunc coronatus sacrificasse, & quum filium corruisse didicisset, coronam deposuisse: vbi verò acriter pugnantẽ oppetisse comperit, eam rursus capiti imposuisse. Sunt qui illum ne lacrymatum quidẽ dicant, solúmque dixisse, Sciebam me genuisse mortalẽ. Refert Aristoteles D Grylli laudes & epitaphia

μνεῖοι ὅσοι συγγεγράφασι τὸ A μέρος, καὶ τῷ πατρὶ χαριζόμενοι. ἀλλὰ καὶ Ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ Θεοφράστου, καὶ Σωκράτη φησὶ Γρύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. Τίμων δ' ἐπισκώπτει αὐτὸν ἐν τούτοις,

Ἀσθενική τε λόγων δυὰς ἢ τριὰς, ἢ ἔτι πόρσω,
Οἷος Ξενοφόων, ἥτ' Αἰσχίνου οὐκ ἐπιπειθὴς, B

Γράψαι. καὶ ὁ μὲν βίος αὐτῷ τοιόσδε. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης καὶ ἐνενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. καὶ ἀναβέβηκε σὺν Κύρῳ ἐπὶ ἄρχοντος Ξεναινέτου, ἑνὶ πρότερῳ ἔτει τῆς Σωκράτους τελευτῆς. κατέστρεψε δὲ (καθά φησι Στησικλείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ C Ὀλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ) ἔτει πρώτῳ τῆς πέμπτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ ἄρχοντος Καλλιδημίδου, ἐφ' οὗ καὶ Φίλιππος ὁ Ἀμύντου Μακεδόνων ἦρξε. τέθνηκε δὲ ἐν Κορίνθῳ (ὥς φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης) ἤδη δηλαδὴ γηραιὸς ἱκανῶς· ἀνὴρ τά D τε ἄλλα γεγονὼς ἀγαθὸς, καὶ δὴ καὶ φίλιππος καὶ φιλοκύνηγος καὶ τακτικὸς, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων δῆλον·

A tunc innumeros ſcripſiſſe, partim vt eius virtus celebris fieret, partim item vt patri gratificarentur. Socratem item Grylli laudes conſcripſiſſe, Hermippus teſtis eſt in libro De vita Theophraſti. Timon eum (vt ſolet) inſectatur.

B Hæc vita Xenophõtis fuit. Floruit maximè IIII anno XC & IIII Olympiadis, aſcendítque cum Cyro ſub principe Xenæneto, anno vno ante Socratis mortem. Obiit autem (vt ait Steſiclides Athenienſis in Deſcriptione principum & Olympionicûm) anno primo C V Olympiadis, ſub principe Callidemide, ſub C quo & Philippus Amyntæ filius Macedonibus imperabat. Obiit Corinthi (vt ait Demetrius Magneſius) ad maturam iam prouectus ſenectutem, vir profectò cùm in cæteris præſtans ac bonus, tum equorum venationíſque ac diſciplinæ militaris in primis ſtudioſus, vt ex libris eius intelligi poteſt.

εὐσεβής τε καὶ φιλοθύτης, καὶ ἱερεῖα διαγνῶναι ἱκανός, καὶ Σωκράτη ζηλώσας ἀκριβῶς. συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα, ἄλλων ἄλλως διαιρούντων· τήν τε ἀνάβασιν, ἧς καθ' ἕκαστον βιβλίον μὲν ἐποίησε προοίμιον, ὅλης δὲ οὔ· καὶ Κύρου παιδείαν, καὶ Ἑλληνικά, καὶ ἀπομνημονεύματα· συμπόσιόν τε, καὶ οἰκονομικόν, καὶ περὶ ἱππικῆς, καὶ κυνηγετικόν, καὶ ἱππαρχικόν, ἀπολογίαν τε Σωκράτους, καὶ περὶ πόρων, καὶ Ἱέρωνα ἢ τυραννικόν, Ἀγησίλαόν τε, καὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων πολιτείαν, ἣν φησιν οὐκ εἶναι Ξενοφῶντος ὁ Μάγνης Δημήτριος. λέγεται δ' ὅτι καὶ τὰ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἤγαγεν. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἀττικὴ μοῦσα γλυκύτητι τῆς ἑρμηνείας. ὅθεν καὶ πρὸς ἀλλήλους ζηλοτύπως εἶχον αὐτός τε καὶ Πλάτων, ὡς ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος λέξομεν. ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν ἐπιγράμματα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον,

Religiosus præterea & sacrificiis intentus, qui res sacras non mediocriter teneret, & Socratem ad vnguem imitatus. Scripsit autem quadraginta libros, aliis aliter eos diuidentibus: Ascensum Cyri, cuius per singulos libros, non autem totius operis procemium fecit: Cyri institutionem: Græcorum res gestas, & Commentaria, Symposiúmque & OEconomicū: De re equestri & De venatione: Ἱππαρχικὸν præterea & Socratis Apologiam, & De seminibus, Hieronem siue Tyrannicum, Agesilaum, & Atheniensium ac Lacedæmoniorum rempublicam: quam non esse Xenophontis Demetrius Magnesius testatur. Fertur & Thucydidis libros eatenus latentes quum subducere posset, ipse primus in eius viri gloriam in lucem dedisse. Appellabatur autem musa Attica præ dulcedine eloquentiæ & incredibili facilitate. Vnde illi cum Platone non omnino conueniebat, vt suo loco, quum ad Platonem venerimus, dicemus. Sunt autem & in hunc nostra epigrammata sic se habentia,

Οὐ μόνον ἐς Πέρσας ἀνέβη
Ξενοφῶν διὰ Κῦρον,
Ἀλλ' ἄνοδον ζητῶν ἐς Διὸς
ἥτις ἄγοι.
Παιδείης γὰρ ἑῆς Ἑλληνικὰ
πράγματα δείξας,
Ὡς καλὸν ἡ σοφίη μνήσατο
Σωκράτεος.

Ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα.

Εἰ καί σε Ξενοφῶν Κραναοῦ
Κέκροπός τε πολῖται
Φεύγειν κατέγνων, τοῦ φίλου
χάριν Κύρου·
Ἀλλὰ Κόρινθος ἔδεκτο φιλό-
ξενος· ᾗ σὺ φιληδῶν
Οὕτως ἀρέσκῃ, κεῖθι καὶ
μένειν ἔγνως.

Εὗρον δὲ ἀλλαχόθι ἀκμάσαι αὐτὸν περὶ τὴν ἐνάτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα, σὺν τοῖς ἄλλοις Σωκρατικοῖς. καὶ Ἴστρος φησὶν αὐτὸν φυγεῖν κατὰ ψήφισμα Εὐβούλου, καὶ κατελθεῖν κατὰ ψήφισμα τοῦ αὐτοῦ. γεγόνασι δὲ Ξενοφῶντες ἑπτά. πρῶτος, αὐτὸς οὗτος. δεύτερος, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Πυθοστράτου, τοῦ τὴν Θησηΐδα πεποιηκότος, γεγραφὼς ἄλλα τε καὶ βίον Ἐπαμινώνδου καὶ Πελοπίδου· τρίτος, ἰατρὸς Κῷος· τέταρτος, ἱστορίαν Ἀννιβαϊκὴν γεγραφώς· πέμπτος, μυθώδη τερατείαν πεπραγματευμένος·

Non tantum ad Persas Cyrus Xenophonta vocauit
Quàm virtus, qua itur limina ad alta Iouis.
Ipse suum ostēdit, Græcorum gesta recensens,
Nobile & egregii Socratis ingenium.

Item aliud de eius morte,

Sis quanquam ingratis Xenophon eiectus Athenis,
In te ob fauorem Cyri amici regium:
Te tamen excepit fugitiuum grata Corinthus,
In qua hospes vrbe nostì lætus viuere.

Inueni alibi claruisse illum circa octogesimam & nonam Olympiadem vnà cū Socraticis cæteris. Istrus autem asserit illum ex decreto EVbuli exulasse, eiusdémque postea sententia rediisse. Septem verò fuere Xenophontes. Primus, hic ipse: secundus, Atheniensis, Pythostrati illius frater qui Theseidos poema composuit, qui inter cætera Epaminondæ quoque vitam conscripsit ac Pelopidæ: tertius, Cous medicus: quartus, qui Annibalis historiam scripsit: quintus, qui prodigia fabulosa commentus est:

ἕκτος, Πάριος, ἀγαλματοποιός· ἕβδομος, κωμῳδίας ἀρχαίας ποιητής.

ΑἸΣΧΙΝΗΣ.

ΑἸσχίνης, Χαρίνου τοῦ ἀλλαντοποιοῦ· οἱ δὲ, Λυσανίου· Ἀθηναῖος· ἐκ νέου φιλόπονος. διὸ καὶ Σωκράτους οὐκ ἀπέστη· διὸ καὶ ἔλεγε, Μόνος ἡμᾶς οἶδε τιμᾶν ὁ τοῦ ἀλλαντοποιοῦ. τοῦτον ἔφη Ἰδομενεὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ συμβουλεῦσαι περὶ τῆς φυγῆς Σωκράτει, καὶ οὐ Κρίτωνα. Πλάτωνα δὲ, ὅτι ἦν Ἀριστίππῳ μᾶλλον φίλος, Κρίτωνι περιθεῖναι τοὺς λόγους. διεβάλλετο δὴ ὁ Αἰσχίνης καὶ μάλιστα ὑπὸ Μενεδήμου τοῦ Ἐρετριέως, ὡς τοὺς πλείστους διαλόγους, ὄντας Σωκράτους, ὑποβάλλοιτο, λαμβάνων παρὰ Ξανθίππης· ὧν οἱ μὲν καλούμενοι Ἀκέφαλοι, σφόδρ' εἰσὶν ἐκλελυμένοι, καὶ οὐκ ἐπιφαίνοντες τὴν Σωκρατικὴν εὐτονίαν· οὓς καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἐφέσιος ἔλεγε μὴ εἶναι Αἰσχίνου. καὶ τῶν ἑπτὰ δὲ τοὺς πλείστους Περσαῖος φησὶ Πασιφῶντος εἶναι τοῦ Ἐρετρικοῦ, εἰς τοὺς Αἰσχίνου δὲ κατατάξαι.

sextus, Parius, sculptor egregius: septimus, antiquæ comœdiæ poeta.

ÆSCHINES.

AEschines, Charini lucanicas vendentis, siue (vt volunt) Lysaniæ filius, Atheniensis, à puero miræ indolis, laborúmque patientissimus fuit. Quocirca & à Socrate nunquã discessit: atque ideo Socrates de illo dicere solebat, Solus nos colere nouit Æschines. Hunc Idomeneus tradit in carcere fugã Socrati suadere tentasse, non Critonem: verùm Platonem, quum magis faueret Aristippo, Critoni verba illa accommodasse. Vocatur in ius Æschines, & in primis à Menedemo Eretriẽse, quòd Socratis nomine dialogos complures inuexerit, quos à Xanthippe se accepisse memorabat: ex quibus illi sunt, qui vocantur Ἀκέφαλοι nimiùm remissi, nec Socraticam constantiam aut copiam præferẽtes: eos tamen Æschinis nõ esse Pisistratus Ephesius asserit, sed bonam partem septem illis adscribi. Persæus refert Pasiphontis Eretrici esse, atque ab eo Æschinis insertos libris.

Antisthenes

ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀντισθένους τόν τε μικρὸν Κῦρον, καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν ἐλάσσω, καὶ Ἀλκιβιάδην, καὶ τοὺς τῶν ἄλλων δὲ ἐσκευώρηται. οἱ δ᾽ οὖν τῶν Αἰσχίνου τὸ Σωκρατικὸν ἦθος ἀπομεμαγμένοι, εἰσὶν ἑπτά· πρῶτος, Μιλτιάδης (διὸ καὶ ἀσθενέστερόν πως ἔχει) Καλλίας, Ἀξίοχος, Ἀσπασία, Ἀλκιβιάδης, Τηλαυγὴς, Ῥίνων. φασὶ δ᾽ αὐτὸν δι᾽ ἀπορίαν ἐλθεῖν εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον, καὶ ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δὲ Ἀριστίππου συστῆναι· δόντα τέ τινας τῶν διαλόγων, δῶρα λαβεῖν· ἔπειτ᾽ ἀφικόμενον Ἀθήναζε, μὴ τολμᾶν σοφιστεύειν, εὐδοκιμούντων τότε τῶν περὶ Πλάτωνα καὶ Ἀρίστιππον· ἐμμίσθους δὲ ἀκροάσεις ποιεῖσθαι· εἶτα συγγράφειν λόγους δικανικοὺς τοῖς ἀδικουμένοις. διὸ καὶ τὸν Τίμωνα εἰπεῖν ἐπ᾽ αὐτῷ, ἥτ᾽ Αἰσχίνου οὐκ ἐπιπειθὴς, γράψαι. φασὶ δ᾽ αὐτῷ λέγειν Σωκράτη, ἐπειδήπερ ἐπιέζετο ὑπὸ πενίας, παρ᾽ ἑαυτοῦ δανείζεσθαι τῶν σιτίων ὑφαιροῦντα. τούτου τοὺς διαλόγους καὶ Ἀρίστιππος ὑπώπτευεν.

A Antiſthenes quoque Paruū Cyrum, & Minorem Herculem, & Alcibiadem, cæterorúmque liberos ab eo fuiſſe conſcriptos. Sunt autē Æſchinis dialogi, qui Socraticum exprimunt morem, ſeptem iſti: Primus, Miltiades (ideóque quodammodo imbecillior eſt) deinde Callias, tum Axiochus, Aſpaſia, Alcibiades, Telauges, B & Rhinon. Aiunt ipſum inopia adactum, veniſſe in Siciliam ad Dionyſium, atque à Platone deſpectum, ab Ariſtippo fuiſſe illi commendatum, ibique prolatis dialogis quibuſdam accepiſſe munera, demum Athenas reuerſum, ibique minimè docere philoſophiam ſuam auſum, quòd illic Platonis & Ariſtippi eſſet clariſſimū C nomen. Auditores ſibi mercede quæſiuiſſe, deinde in defenſionem innocentium ſe ad ſcribendas orationes iudiciales conuertiſſe: atque ideo Timonem de illo dixiſſe ferūt, quòd in perſuadēdo potēs fuerit. Aiunt illi dixiſſe Socratē quū premeretur inopia, vt à ſeipſo vſuras exigeret ſibi ſubducēdo cibaria. Huius dialogos Ari- D ſtipp᾽ etiā ſuſpectos habuit.

ἐν γοῦν Μεγάροις ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ φασὶ σκῶψαι, εἰπόντα, Πόθεν σοι, λῃστὰ, ταῦτα; φησὶ δὲ Πολύκριτος ὁ Μενδαῖος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν περὶ Διονύσιον, ἄχρι τῆς ἐκπτώσεως συμβιῶναι αὐτὸν τῷ τυράννῳ, καὶ ἕως τῆς Δίωνος εἰς Συρακούσας καθόδου· λέγων εἶναι σὺν αὐτῷ Καρκῖνον τὸν κωμῳδοποιόν. φέρεται δὲ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Διονύσιον Αἰσχίνου. ἦν δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς ἱκανῶς γεγυμνασμένος, ὡς δῆλον ἔκ τε τῆς ἀπολογίας τοῦ πατρὸς Φαίακος τοῦ στρατηγοῦ, καὶ δι' ὧν μάλιστα μιμεῖται Γοργίαν τὸν Λεοντῖνον. καὶ Λυσίας δὲ κατ' αὐτοῦ συγγέγραφε λόγον, περὶ συκοφαντίας ἐπιγράψας. ἐξ ὧν δῆλον ὅτι καὶ ῥητορικός τις ἦν. γνώριμος δ' αὐτοῦ φέρεται εἷς, Ἀριστοτέλης ὁ Μῦθος ἐπικληθείς. πάντων μέντοι τῶν Σωκρατικῶν διαλόγων Παναίτιος ἀληθεῖς εἶναι δοκεῖ τοὺς Πλάτωνος, Ξενοφῶντος, Ἀντισθένους, Αἰσχίνου. διστάζει δὲ περὶ τῶν Φαίδωνος καὶ Εὐκλείδου. τοὺς δ' ἄλλους ἀναιρεῖ πάντας. γεγόνασι δ' Αἰσχίναι ὀκτώ. πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος δ',

A Nam dum eos Megaris legeret, subsannatum ferunt, ac dixisse, Vnde tibi ista, fur cifer? Refert Polycritus Mẽdesius in primo De Dionysio, vixisse illum cum tyranno quoad tyrannide exciderit, & vsque ad Dionis in Syracusas reditum: cum illo asserẽs & Carcinum comicum fuisse. Fertur & eius ad Dionysium epistola. Erat B autem in arte oratoria maximè exercitatus, vt ex ea oratione quam pro defensione patris Phæacis magistri militum scripsit, & ex eo quòd Gorgiam Leontinum imitatus est, maximè constat. Scripsit autem & Lysias orationem contra illum, quam inscripsit De calumnia: ex quibus profectò liquet oratorem præci- C puum fuisse. Erat ei & familiaris quidam Aristoteles, nomine, cognomento Mythus. Panætius omnium Socraticorum veros esse dialogos censet, Platonis, Xenophontis, Antisthenis, Æschinis: de Phædonis tantùm & EVclidis ambigit, cęteros dãnat. Octo autẽ fuerũt hoc nomine. Prim', hic de quo loquimur: secũdus, D

ὁ τὰς τέχνας γεγραφὼς τὰς ῥη-
τορικάς· τρίτος, ὁ ῥήτωρ ὁ κατὰ
Δημοσθένην· τέταρτος, Ἀρ-
κάς, μαθητὴς Ἰσοκράτους·
πέμπτος, ὁ Μιτυληναῖος, ὃν
καὶ ῥητορομάστιγα ἐκάλουν·
ἕκτος, Νεαπολίτης, φιλόσο-
φος Ἀκαδημαϊκός, Μελαν-
θίου τοῦ Ῥοδίου μαθητὴς καὶ
παιδικά· ἕβδομος, Μιλήσιος,
πολιτικὸς συγγραφεύς· ὄγδο-
ος, ἀνδριαντοποιός.

A qui artem oratoriam conscripsit: tertius, orator Demosthenis æmulus: quartus, Arcadia profectus, Socratisque discipulus: quintus, Mitylenæus, quem & flagellum oratorum vocabát: sextus, Neapolitanus, Academicus philosophus, Melanthij Rhodii discipulus, idémque in deliciis habitus: septimus, Milesius ciuilis scriptor: B octauus, statuarius.

ἈΡΙΣΤΙΠΠΟΣ.

Ἀρίστιππος τὸ μὲν γένος ἦν
Κυρηναῖος, ἀφιγμένος
δὲ Ἀθήναζε, καθά φησιν
Αἰσχίνης, κατὰ κλέος Σωκρά-
τους. οὗτος σοφιστεύσας (ὥς φη-
σι Φανίας ὁ περιπατητικὸς ὁ
Ἐρέσιος) πρῶτος τῶν Σωκρα-
τικῶν μισθοὺς εἰσεπράξατο, καὶ
ἀπέστελε χρήματα τῷ διδα-
σκάλῳ. καί ποτε πέμψας αὐ-
τῷ μνᾶς εἴκοσι, παλινδρόμους
ἔλαβεν· εἰπόντος Σωκράτους
τὸ δαιμόνιον αὐτῷ μὴ ἐπιτρέ-
πειν· ἐδυσχέραινε γὰρ ἐπὶ τού-
τῳ. Ξενοφῶν τε εἶχε πρὸς
αὐτὸν δυσμενῶς· διὸ καὶ τὸν
κατὰ τῆς ἡδονῆς λόγον Σωκρά-
τει κατ' Ἀριστίππου περιτέθεικεν.

ARISTIPPVS.

Aristippus genere Cyrenaicus fuit: profectum verò Athenas Socratis fama percitum Æschines tradidit. Is (vt ait Phanias peripateticus Eresius) primus Socraticorum mercedē exegit, C & quæstu philosophatus est, præceptoríque pecunias mittebat. Cui quum aliquādo viginti minas misisset, ille eas continuò remisit, asserens deum Socratis id sibi non permittere. Displicebat id nimirū Socrati. Xenophon quoque aduersus eum infesto fuit animo. Quocirca & librum contra voluptatem in Aristippum D scripsit assertorem voluptatis, eámque Socrati disputationem assignauit.

εὐνὴν ἀλλὰ καὶ Θεόδωρος ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων, ἐκάκισεν αὐτὸν, καὶ Πλάτων ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, ὡς ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν. ἦν δὲ ἱκανὸς ἁρμόσασθαι καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ, καὶ πᾶσαν περίστασιν ἁρμονίως ὑποκείνασθαι. διὸ καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῶν ἄλλων εὐδοκίμει μᾶλλον, ἀεὶ τὸ προσπεσὸν εὖ διατιθέμενος. ἀπέλαυε μὲν γὰρ ἡδονῆς τῶν παρόντων, οὐκ ἐθήρα δὲ πόνῳ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν οὐ παρόντων· ὅθεν καὶ Διογένης βασιλικὸν κύνα ἔλεγεν αὐτόν. ὁ δὲ Τίμων παρέφαγεν ὡς θρυπτόμενον, οὑτωσί πως εἰπών,

Οἷά τ' Ἀριστίππου τρυφερὴ φύσις ἀμφαφόωντος
ψεύδη.

τοῦτον φασί ποτε κελεῦσαι πέρδικα πεντήκοντα δραχμῶν ἐωνηθῆναι. αἰτιασαμένου δέ τινος, Σὺ δ' οὐκ ἂν (εἶπεν) ὀβολοῦ τοῦτον ἐπρίω; ἐπινεύσαντος δὲ, Τοσοῦτον (ἔφη) ἐμοὶ δύνανται αἱ πεντήκοντα δραχμαί. Διονυσίου δέ ποτε, τριῶν ἑταιρῶν οὐσῶν, μίαν ἐκλέξασθαι κελεύσαντος, τὰς τρεῖς ἀπήγαγεν, εἰπών,

A Theodorus quoque in libro De sectis, illum cõuitiis agit, & Plato in libro De anima, sicut in aliis memorauimus. Erat autem ei ingenium facile, vt se accommodaret loco, tẽpori, personæ. Nouerat omnem cõuenientiæ simulare rationẽ. Quamobrem & Dionysio plus cæteris probabatur, quia ad omne quod emergeret, bene affectus instru- B ctúsque videretur. Nam vt libẽter percipiebat præsentium voluptatem, ita vt absentibus fueretur, non laborabat: vnde & Diogenes ipsum regium appellabat canem: eúmque Timon vt nimis delicatum acriter mordet, quum ait,

Qualis Aristippi mollis natura sophistæ,
C *Quæ potuit tactu à falso discernere verum.*

Aiunt illum aliquando iussisse perdicem quinquaginta drachmis emi: tantum luxuriȩ grauiter ferenti cuidam respondisse, Tu istam obolo non emeres? & quũ annuisset ille, Mihi verò, inquit, quinquaginta drachmæ tantum valent. Tres formosas meretrices ei in cõ- D spectũ dari aliquando Dionysius iussit, eúmque quam ex illis vellet eligere. Tum ille tres simul abduxit, dicens,

ΟΥ'δὲ τῷ Πάριδι συνήνεγκε μίαν προκεῖναι. ἀπαγαγὼν μέντοι (φασὶν) αὐτὰς ἄχρι τοῦ θυρῶνος, ἀπέλυσεν. οὕτως ἦν καὶ ἑλέσθαι καὶ καταφρονῆσαι πολύς. διό ποτε Στράτωνα, οἱ δὲ Πλάτωνα πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν, Σοὶ μόνῳ δέδοται καὶ χλαμύδα φορεῖν καὶ ῥάκος. Διονυσίου δὲ προσπτύσαντος αὐτῷ ἠνέσχετο. μεμψαμένου δέ τινος, εἶπε, ΟΙ μὲν ἁλιεῖς (εἶπεν) ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι, ἵνα βλέννον λάβω; παριόντα ποτὲ αὐτὸν λάχανα πλύνων Διογένης ἔσκωψε· καί φησιν, ΕΙ ταῦτα ἔμαθες προσφέρεσθαι, οὐκ ἂν τυράννων αὐλὰς ἐθεράπευες. ὁ δὲ, Καὶ σὺ (εἶπεν) εἴπερ ᾔδεις ἀνθρώποις ὁμιλεῖν, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες. ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Τὸ δύνασθαι πᾶσι θαῤῥούντως ὁμιλεῖν. ὀνειδιζόμενός ποτ᾽ ἐπὶ τῷ πολυτελῶς ζῆν, ΕΙ τοῦτ᾽ (ἔφη) φαῦλόν ἐστιν, οὐκ ἂν ἐν ταῖς τῶν θεῶν ἑορταῖς ἐγίνετο. ἐρωτηθεὶς ποτε τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι,

neque Paridi tutum fuisse quòd vnam prætulerit cæteris. Eas igitur ad vestibulum vsque deduxit, ac dimisit. adeo erat in eligendo & in contemnendo facilis. Ideóque Stratonem, siue (vt alii volunt) Platonem, ad eũ dixisse tradunt, Tibi soli & chlãmydem & pannũ ferre datum est. Cõsputus à Dionysio æquo animo tulit. eã iniuriam quum quidam ægrè ferret, Piscatores, inquit, vt gobium venentur, mari patiuntur se aspergi, & ego vt balenam accipiã, non patiar excreatione aspergi? Prætereũtem quandoque Diogenes olera abluens obiurgauit, & dixit, Ista tu si parare tibi didicisses, tyrannorum aulas non ambires: Tu verò (ait ille) siquidem conuersari cum hominibus scires, olera profectò non lauisses. Interrogatus quidnam sibi ex philosophiæ studiis quæsisset, Posse, inquit, omnibus fidẽter loqui. Quum probro sibi daretur quòd pretiosè & exquisitissimè viueret: Si vituperandum (ait) hoc esset, in celebritatibus deorũ profectò non fieret. Rogatus aliquando quid habent eximium philosophi,

ἔφη, Ἐὰν πάντες οἱ νόμοι ἀναιρεθῶσιν, ὁμοίως βιώσομεν. ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Διονυσίου διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται, οἱ δὲ πλούσιοι ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων οὐκέτι, ἔφη, Ὅτι οἱ μὲν ἴσασιν ὧν δέονται, οἱ δὲ οὐκ ἴσασιν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων, ἔφη, Ὧπερ οἱ δεδαμασμένοι ἵπποι τῶν ἀδαμάστων. εἰσιὼν ποτε εἰς ἑταίρας οἰκίαν, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μειρακίων τινὸς ἐρυθριάσαντος, οὐ τὸ εἰσελθεῖν (ἔφη) χαλεπὸν, ἀλλὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἐξελθεῖν. αἴνιγμα τινὸς αὐτῷ προτείναντος, καὶ εἰπόντος, Λῦσον, Τί, ὦ μάταιε (ἔφη) λῦσαι θέλεις, ὃ καὶ δεδεμένον ἡμῖν πράγματα παρέχει; ἄμεινον ἔφη ἐπαίτην ἢ ἀπαίδευτον εἶναι· οἱ μὲν γὰρ, χρημάτων, οἱ δὲ, ἀνθρωπισμοῦ δέονται. λοιδορούμενός ποτε ἀνεχώρει· τοῦ δ' ἐπιδιώκοντος, εἰπόντος, Τί φεύγεις; Ὅτι (φησὶ) τοῦ μὲν κακῶς λέγειν, σὺ τὴν ἐξουσίαν ἔχεις· τοῦ δὲ μὴ ἀκούειν, ἐγώ.

A Si omnes, inquit, leges intereant, æquabiliter viuemus. Percontanti Dionyſio cuius rei gratia philoſophi diuitū limina terunt, philoſophorum verò diuites non ita, Quòd illi, inquit, ſciūt quibus indigent, at hi neſciunt. Quum illi vitio vertiſſet Plato quòd tam lautè viueret, Num, inquit, tibi videtur bonus vir eſſe Dionyſius? B illo annuente, Atqui ille (ait) multo me lautius viuit. vnde nihil prohibet quempiam lautè & bene viuere. Interrogatus quo differant docti ab indoctis, Quo, inquit, domiti equi ab indomitis. Ingreſſus aliquando meretricis cubiculum, quū erubeſceret quidam ex his qui cum eo erát adoleſcentibus, Nō, inquit, C ingredi turpe eſt, ſed egredi non poſſe, turpe eſt. Quum à quodam ſibi propoſitum eſſet ænigma, & vt ſolueret importunè ab eo ipſo qui propoſuerat vrgeretur, Quid, inquit, ô ſtolide: vis vt ſoluam, quod etiam ligatum, nobis exhibet negotium? Melius eſſe dicebat in mendicum euadere, quàm indoctum: illic enim pecu- D niis, hîc humanitate indigetur. Quum aliquando cōuitiis ageretur, abibat: inſectatore verò proſequente ac dicente, Cur fugis? Quoniam, inquit, maledicendi tu poteſtatem habes, audiendi ego non item.

εἰπόντος τινὸς ὡς ἀεὶ τοὺς φιλοσόφους βλέποι παρὰ ταῖς τῶν πλουσίων θύραις, Καὶ γὰρ καὶ οἱ ἰατροὶ (φησὶ) παρὰ ταῖς τῶν νοσούντων· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτό τις ἕλοιτ' ἂν νοσεῖν ἢ ἰατρεύειν. εἰς Κόρινθον αὐτῷ πλέοντί ποτε καὶ χειμαζομένῳ συνέβη ταραχθῆναι. πρὸς οὖν τὸν εἰπόντα, Ἡμεῖς μὲν οἱ ἰδιῶται οὐ δεδοίκαμεν, ὑμεῖς δὲ οἱ φιλόσοφοι δειλιᾶτε; Οὐ γὰρ περὶ ὁμοίας (ἔφη) ψυχῆς ἀγωνιῶμεν ἕκαστοι. σεμνυνομένου τινὸς ἐπὶ πολυμαθίᾳ, ἔφη, Ὥσπερ οὐχ οἱ τὰ πλεῖστα ἐσθίοντες καὶ γυμναζόμενοι ὑγιαίνουσι μᾶλλον τῶν τὰ δέοντα προσφερομένων, οὕτως οὐχ οἱ πολλὰ ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες, εἰσὶ σπουδαῖοι. πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ λογογράφον δίκην εἰπόντα καὶ νικήσαντα, ἔπειτα φάσκοντα πρὸς αὐτόν, τί σε ὤνησε Σωκράτης; ἔφη, Τοῦτο, τοὺς λόγους, οὓς εἶπας ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀληθεῖς εἶναι. τὰ ἄριστα ὑπετίθετο τῇ θυγατρὶ Ἀρήτῃ, συνασκῶν αὐτὴν ὑπεροπτικὴν τοῦ πλείονος εἶναι. ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τί αὐτοῦ ὁ υἱὸς ἀμείνων ἔσται παιδευθείς, Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, (εἶπεν) ἐν γοῦν

A Indignanti cuidam, ac dicenti quòd philosophos cerneret obsidere diuitum fores, Et medici, inquit, languentium ianuas frequentant: non tamen ideo quispiã ægrotare mallet, quàm mederi. Corinthum nauigabat aliquando, & quum tempestate iactaretur, turbari cœperat: in ea perturbatione cuidam insultanti ac dicenti, B Nos imperiti nõ metuimus, vos philosophi cur trepidatis? Non, inquit, de eadem anima vtrisque nostrûm cura & metus incumbit. Glorianti cuidam quòd multa didicisset, ait, Sicuti non qui plurima comedunt & exercentur, melius valẽt, quàm qui sumũt necessaria: ita non qui plurima, sed qui vtilia legerunt, C studiosi habẽdi sunt & eruditi. Oratori qui causam pro se dixerat & vicerat, sciscitãti, Quid tibi profuit Socrates? Hoc, inquit, vt oratio quam pro me habuisti, vera sit. Aretam filiam præclaris monitis instituebat, exercens eã vt id quod nimium esset, contemneret. Rogatus à quodam, in quo melior euasurus esset filius, si erudiretur, D Etsi nulla (inquit) alia in re, certè vel in

τῷ θεάτρῳ οὐ καθεδεῖται λίθος ἐπὶ λίθῳ. συνιστάντος τινὸς αὐτῷ υἱὸν, ᾔτησε πεντακοσίας δραχμάς· τοῦ δ' εἰπόντος, Τοσούτου δύναμαι ἀνδράποδον ὠνήσασθαι, Πρίω (ἔφη) καὶ ἕξεις δύο. ἀργύριον εἶπε παρὰ τῶν γνωρίμων λαμβάνειν, οὐχ ἵνα αὐτὸς χρῷτο, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνοι εἰδεῖεν εἰς τίνα δεῖ χρῆσθαι B τοῖς ἀργυρίοις. ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι δίκην ἔχων, ἐμισθώσατο ῥήτορα, Καὶ γὰρ (ἔφη) ὅταν δεῖπνον ἔχω, μάγειρον μισθοῦμαι. ἀναγκαζόμενός ποτε ὑπὸ Διονυσίου εἰπεῖν τι τῶν ἐκ φιλοσοφίας, Γελοῖον (ἔφη) εἰ τὸ λέγειν μὲν παρ' ἐμοῦ πυνθάνῃ· τὸ δὲ, πότε δεῖ λέγειν, σύ με διδάσκεις. ἐπὶ C τούτῳ δὴ ἀγανακτήσαντα τὸν Διονύσιον, ἔσχατον αὐτὸν κατακλῖναι· καὶ τὸν, Ἐνδοξότερον (φάναι) τὸν τόπον ἠθέλησας ποιῆσαι. αὐχοῦντος τινὸς ἐπὶ τῷ κολυμβᾶν, ΟΥ'κ αἰσχύνῃ (εἶπεν) ἐπὶ δελφῖνος ἔργοις ἀλαζονευόμενος; ἐρωτηθεὶς ποτε τίνι διαφέρει ὁ σοφὸς τοῦ μὴ σοφοῦ, ἔφη, D ΕΙ'ς ἀγνῶτας τοὺς δύο γυμνοὺς ἀπόστειλον, καὶ εἴσῃ. αὐχοῦντος τινὸς ἐπὶ τῷ πολλὰ πίνειν,

A theatro nõ ſedebit lapis ſuper lapidẽ. Quum ipſi quidam commendaſſet filium, quingentas poſtulauit drachmas: cui ille quum diceret, Tanti emere mancipiũ poſſum, Eme, (inquit) & habebis duo. Pecuniam ſe ab amicis accipere dicebat, non vt ipſe vteretur, ſed vt ſcirent illi quas ad res pecuniis vti conueniat. Probro B illi ſemel obiiciẽtibus quòd in cauſa propria conduxerit rhetorẽ, Atqui (inquit) & cocum, dum cœnam facio, conduco. Cogente aliquãdo Dionyſio vt aliquid ex philoſophia loqueretur, Ridiculum (ait) eſt, ſi quidem me vt loquar interrogas, & quando loqui oporteat, ipſe me doces. Ad hęc verò indignatus Dionyſius, C extremum omnium iuſſit accumbere: ſed ille, illuſtrẽ (inquit) hunc locum voluiſti facere. Gloriabatur quidam, ac ſibi applaudebat de natandi peritia, ad quẽ ille, Nõ erubeſcis, inquit, in iis quæ delphinis propria ſunt gloriari? Interrogatus quid differat ſapiẽs ab inſipiẽte, Mitte, ait, ambos nudos ad ignotos, & diſces. Exultãti D cuidã quòd multũ bibens

καὶ μὴ μεθύσκεσθαι, Τοῦτο καὶ ἡμίονος, φησί. πρὸς τὸν αἰτιώμενον ὅτι ἑταίρᾳ συνοικεῖ, Ἆρα γε (εἶπεν) μή τι διενέγκαι οἰκίαν λαβεῖν ἐν ᾗ πολλοί ποτε ᾤκησαν, ἢ μηδείς; εἰπόντος δὲ, οὔ· Τί δὲ, πλεῦσαι ἐν νηῒ, ᾗ μυρίοι ποτὲ ἐνέπλευσαν, ἢ μηδὲ εἷς; Οὐδαμῶς. Οὐδ᾽ ἄρα γυναικὶ (ἔφη) συνεῖναι ᾗ πολλοὶ κέχρηνται, ἢ μηδείς. πρὸς τὸν αἰτιώμενον ὅτι Σωκράτους μαθητὴς ὢν ἀργύριον λαμβάνει, Καὶ μάλα· (εἶπε) καὶ γὰρ Σωκράτη, πεμπόντων αὐτῷ τινῶν καὶ σῖτον καὶ οἶνον, ὀλίγα λαμβάνοντα, τὰ λοιπὰ ἀποπέμπειν. εἶχε γὰρ ταμίας τοὺς πρώτους Ἀθηναίων· ἐγὼ δὲ Εὐτυχίδην ἀργυρώνητον. ἐχρῆτο καὶ Λαΐδι τῇ ἑταίρᾳ, καθά φησι καὶ Σωτίων ἐν δευτέρᾳ τῶν διαδοχῶν. πρὸς οὖν τοὺς μεμφομένους ἔφη, Ἔχω Λαΐδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἔχομαι. ἐπεὶ τὸ κρατεῖν καὶ μὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν, ἄριστον, οὐ τὸ μὴ χρῆσθαι. πρὸς τὸν ὀνειδίσαντα αὐτῷ πολυτελῆ ὀψωνίαν, ἔφη,

A non inebriaretur, Hoc, inquit, etiam mulus facit. Ad eum qui illi quòd meretrici cohabitaret, exprobrabat, Dic age, inquit, nũ quid differat eam domum accipere quam multi aliquando inhabitauerint, aut quam nemo? Negante illo, Quid? inquit: num differre putas ea naui ferri in qua innumeri ſæpe naui- B gauerint, an in qua nullus? Minimè, inquit ille. Num ergo (inquit) differt, vtri mulieri congrediare, ei quę neque multis fuerit expoſita, an ei quæ nullis? Culpatus, cur ex Socratis diſciplina veniens, pecuniam acciperet, Et meritò, inquit. nam Socrates quum ipſi plerique mitterent triticum & vinum, paucis in C ſuos vſus reſeruatis, remittebat reliqua. Habuit enim ille penuarios Athenieñſium principes, ego autem EVtychidem emptitium ſeruum. Vtebatur & Laide meretrice, vt refert Sotion in II Succeſſionum libro. Qua ex re quum ſugillaretur à plurimis, habere ſe Laidem reſpondit, non à Laide ſe haberi. Nam continere ſe à voluptatibus, neque eis manus dare præclarũ eſſe, non earum ſibi vſum interdicere. Exprobrantem ſibi lautiores & delicatiores cibos, hac ratione compeſcuit,

Σὺ δ' οὐκ ἂν τριωβόλου ταῦτ' ἐπρίω; ὁμολογήσαντος δέ, Οὐκ ἔτι τοίνυν (ἔφη) φιλήδονος ἐγώ, ἀλλὰ σὺ φιλάργυρος. Σίμου ποτὲ τοῦ Διονυσίου ταμίου πολυτελεῖς οἴκους αὐτῷ καὶ λιθοστρώτους δεικνύντος, (ἦν δὲ Φρὺξ καὶ ὄλεθρος) ἀναχρεμψάμενος, προσέπτυσε τῇ ὄψει. τοῦ δ' ἀγανακτήσαντος, Οὐκ εἶχον (εἶπε) τόπον ἐπιτηδειότερον. πρὸς Χαρώνδαν εἰπόντα, (οἱ δέ, πρὸς Φαίδωνα) Τίς ὁ μεμυρισμένος; Ἐγὼ (φησὶν) ὁ κακοδαίμων, κἀμοῦ κακοδαιμονέστερος ὁ Περσῶν βασιλεύς. ἀλλ' ὅρα μὴ ὡς οὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων παρὰ τοῦτό τι ἐλαττοῦται, οὕτως οὐδ' ἂν ἄνθρωπος. κακοὶ κακῶς δ' ἀπόλοιντο οἱ κίναιδοι, οἵτινες καλὸν ἡμῶν ἄλειμμα διαβάλλουσιν. ὀνειδιζόμενός ποτ' ἐπὶ τῷ πολυτελῶς ζῆν ὑπὸ Πλάτωνος, ἔφη, Ἆρα φαίνεταί σοι Διονύσιος ἀγαθός; τοῦ δ' ὁμολογήσαντος, Καὶ μὴν (ἔφη) ζῇ ἐμοῦ πολυτελέστερον. ὥστ' οὐδὲν κωλύει καὶ πολυτελῶς καὶ καλῶς ζῆν. ἐρωτώμενος πῶς ἀπέθανε Σωκράτης, ἔφη, Ὡς ἂν ἐγὼ ἀξαίμην.

Tu (inquit) ista tribus obolis non emeres? fatente illo, Non tam igitur, inquit, ego voluptati studeo, quàm tu auaritiæ. Ostendebat ei Simus Dionysii quæstor magnificè instructãs ædes & pauiméta pretiosa, (erat autem Phryx) tum ille sputa quammaximè potuit ei in faciem coniecit. Indignante illo, Non habui (inquit) opportuniorem locum. Charondæ, siue (vt quidam volunt) Phædoni interrogãti quisnam esset vnguentis delibutus, Ego, inquit, infelix, & me infelicior Persarum rex. Cæterùm vide ne, vt cæteræ animantes propterea nihil sui amittunt, sic ne homo quidem. Mali verò malè pereant cinædi, qui vnguenta pretiosa nobis exprobrant.

Interrogatus quomodo Socrates obiisset diem, Vtinam (inquit) sic ego.

Πολυξένου ποτὲ τοῦ σοφιστοῦ εἰσελθόντος πρὸς αὐτὸν, καὶ θεασαμένου γυναῖκάς τε καὶ πολυτελῆ ὀψωνίαν, ἔπειτα αἰτιασαμένου, μικρὸν διαλιπὼν, Δύνασαι (ἔφη) καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν σήμερον γενέσθαι; τοῦ δ' ἐπινεύσαντος, Τί οὖν (ἔφη) ἐμέμφου; ἔοικας γὰρ οὐ τὴν ὀψωνίαν ἀλλὰ τὸ ἀνάλωμα αἰτιᾶσθαι. τοῦ θεράποντος ἐν ὁδῷ βαστάζοντος ἀργύριον, καὶ βαρυνομένου, (ὥς φασιν οἱ περὶ τὸν Βίωνα ἐν ταῖς διατριβαῖς) Ἀπόχεε (ἔφη) τὸ πλέον, καὶ ὅσον δύνασαι βάσταζε. πλέων ποτὲ, ἐπεὶ τὸ σκάφος ἔγνω πειρατικὸν, λαβὼν τὸ χρυσίον ἠρίθμει· ἔπειτα εἰς θάλατταν, ὡς μὴ θέλων παρακατέβαλε, καὶ δῆθεν αἰώμωξεν. οἱ δὲ καὶ ἐπειπεῖν φασὶν αὐτὸν, Ὡς ἄμεινον ταῦτα ὑπ' Ἀριστίππου ἢ διὰ ταῦτα Ἀρίστιππον ἀπολέσθαι. Διονυσίου ποτὲ ἐρομένου ἐπὶ τί ἥκοι, ἔφη ἐπὶ τῷ μεταδώσειν ὧν ἔχει, καὶ μεταλήψεσθαι ὧν μὴ ἔχει· ἔνιοι δ' οὕτως ἀποκρίνασθαι, Ὁπότε μὲν σοφίας ἐδεόμην, ἧκον παρὰ τὸν Σωκράτην· νῦν δὲ χρημάτων δεόμενος, παρὰ σὲ ἥκω. κατεγίνωσκε τῶν ἀνθρώπων

A Intrauit ad illum aliquãdo sophista Polyxenus, intuitúsque mulieres compositas, & magnificè instructũ conuiuium, accusare luxum eiusmodi cœpit. Continuit se ille modicè, ac demum, Potésne, inquit, hodie nobiscum esse? Et quum ille annuisset, Cur ergo (inquit) quereris? Videris enim nõ delicatiorem mensam accusare, sed sumptum. B Gestabat eius famulus in itinere pecuniam, & quum premeretur onere, Effunde (ait) quod nimis est, & fer ea quæ potes. testatur id Bion in Diatribis. Quum aliquando nauigaret, didicissétque nauem esse piraticam, acceptum aurum numerabat, deinde velut imprudenti & inuito lapsum C è manibus iactauit in mare, ingemuitque grauiter. Sũt qui illum & hęc dixisse memorent, Melius est vt hæc ab Aristippo, quàm Aristippus propter ista pereat. Interroganti Dionysio ad quid venisset, Vt, inquit, quæ habeo impartiar: quæ non habeo, accipiam. Alii sic eum respondisse referũt, Quando sapientia egebam, D adii Socratem: nunc pecuniarũ egens ad te veni. Arguebat maximè homines

ὡς τὰ σκεύη μὲν ἐν ταῖς ἀγορασίαις σκοπούντων, τοὺς δὲ βίους εἰκῆ δοκιμαζόντων. οἱ δὲ, τοῦτο Διογένους φασί. καί ποτε παρὰ πότον κελεύσαντος Διονυσίου ἕκαστον ἐν πορφυρᾷ ἐσθῆτι ὀρχήσασθαι, τὸν μὲν Πλάτωνα μὴ προσέσθαι, εἰπόντα,

Οὐκ ἂν δυναίμην θῆλυν
 ἐνδῦναι στολήν.

τὸν δ' Ἀρίστιππον λαβόντα, καὶ μέλλοντα ὀρχήσασθαι, εὐστόχως εἰπεῖν,

--καὶ γὰρ ἐν βακχεύμασιν
Οὖσ' ἥ γε σώφρων οὐ διαφθαρήσεται.

δεόμενος ποτὲ περὶ φίλου Διονυσίου, καὶ μὴ ἐπιτυγχάνων, εἰς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε. πρὸς οὖν τὸν ἐπισκώψαντα, Οὐκ ἐγὼ (φησὶν) αἴτιος, ἀλλὰ Διονύσιος ὁ ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων. διατρίβων ἐν Ἀσίᾳ, καὶ ληφθεὶς ὑπὸ Ἀρταφέρνου τοῦ σατράπου, πρὸς τὸν εἰπόντα, Καὶ ὧδε θαῤῥεῖς; Πότε γὰρ, (εἶπεν) ὦ μάταιε, θαῤῥήσαιμι ἂν μᾶλλον ἢ νῦν, ὅτε μέλλω Ἀρταφέρνῃ διαλέξεσθαι; τοὺς τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων μετασχόντας, φιλοσοφίας δὲ ἀπολειφθέντας,

A quòd in auctionibus quidem vasa inspicerent, vitā verò non inspicerent. Hoc alii Diogenis fuisse volunt. Iusserat aliquando Dionysius in conuiuio, vt singuli in veste purpurea saltarent, id Plato renuit dicens,

Effœminata veste non possum tegi,
Quum sim vir, & virili natus stemmate.

B Sumptam verò Aristippus induit, & quum saltare inciperet, propriè promptéque dixit,

-neque in sacris Liberi
Patris, pudica mēs vnquam
corrumpitur.

Orabat aliquando pro amico Dionysium, & quum repelleretur, ad pedes eius corruit. C Id factum quum argueret quispiam, Non ego (inquit) in culpa sum, sed Dionysius, qui aures habet in pedibus. Morabatur in Asia, & quum ab Artapherne satrapa fuisset cōprehensus, interrogatus à quodam an ibi confideret, Quasi verò, (inquit) ô stulte, magis vnquam fidens fuerim quàm modò sum, alloquuturus Artaphernem. D Eos qui liberalibus imbuti disciplinis, philosophiam neglexissent,

ὁμοίους ἔλεγεν εἶναι τοῖς τῆς Πηνελόπης μνηστῆρσι. καὶ γὰρ ἐκείνους Μελανθὼ μὲν καὶ Πολυδώραν καὶ τὰς ἄλλας θεραπαίνας ἔχειν, πάσας δὲ μᾶλλον ἢ αὐτὴν τὴν δέσποιναν δύνασθαι γῆμαι. τὸ δ' ὅμοιον καὶ Ἀρίστων· τὸν γὰρ Ὀδυσσέα, καταβάντα εἰς ᾅδου, τοὺς μὲν νεκροὺς πάντας σχεδὸν ἑωρακέναι καὶ συντετυχηκέναι, τὴν δὲ βασίλισσαν αὐτὴν μὴ τεθεᾶσθαι. ὁ δ' οὖν Ἀρίστιππος ἐρωτηθεὶς τίνα ἐστὶν ἃ δεῖ τοὺς καλοὺς παῖδας μανθάνειν, ἔφη, Οἷς ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται. πρὸς τὸν εἰπόντα ἐν αἰτίᾳ, ὡς ἀπὸ Σωκράτους πρὸς Διονύσιον ἔλθοι· ἀλλὰ πρὸς Σωκράτην (εἶπεν) ἦλθον, παιδείας δεόμενος· πρὸς δὲ Διονύσιον, παιδιᾶς. ἐξ ὁμιλίας αὐτοῦ χρηματισαμένῳ φησὶ Σωκράτης, Πόθεν σοι τοσαῦτα; καὶ ὅς, Ὅθεν σοι τὰ ὀλίγα. ἑταίρας εἰπούσης πρὸς αὐτόν, Ἐκ σοῦ κύω, Οὐ μᾶλλον (ἔφη) γινώσκεις, ἢ εἰ δι' ὀλοσχοίνων ἰοῦσα ἔφασκες ὑπὸ τοῦδε κεκεντῆσθαι. ᾐτιᾶτό τις αὐτὸν τὸν υἱὸν ἀπορριπτοῦντα, ὥσπερ οὐκ ἐξ αὐτοῦ γεγονότα· καὶ ὅς,

A Penelopes aiebat procis eſſe ſimillimos. illos enim & Melantho & Polydoram ancillas cunctáque potius habere quàm dominæ ipſius nuptias ſperare potuiſſe. Simile quiddam & Ariſto dixiſſe fertur: Vlyſſem quippe, quum deſcendiſſet ad inferos, mortuos ferè vidiſſe omnes, alloquutúmque eſſe, B reginam verò ipſam ne videre quidem potuiſſe. Ariſtippus verò rogatus quęnam iuuenes oporteat diſcere, Ea (inquit) quæ viris vſui futura ſunt. Exprobranti cuidam quòd à Socrate ad Dionyſium ſe contuliſſet, Atqui (inquit) ad Socratem diſciplinæ indigens profectus ſum, ad Dionyſium autem pecuniæ C egenus veni. Multas iam pecunias conſequuto quum diceret Socrates, Vnde tibi tam multa? ille inquit, Vnde & tibi pauca? Dicente ſcorto, Ex te gero vterum, Non, inquit, hoc magis noſti, quàm ſi per ſpinas denſiſſimas ambulans dicere poſſes, Iſta me pupugit. Cauſante quodam quòd filium quaſi non ex ſe D natum proiiceret, An verò

Καὶ τὸ φλέγμα (φησὶ) καὶ τοὺς φθεῖρας ἐξ ἡμῶν ἴσμεν γινωμένους, ἀλλ᾽ ἀχρεῖα ὄντα ὡς πορρωτάτω ῥίπτομεν. ἐκδεξάμενος τὸ ἀργύριον παρὰ Διονυσίου, Πλάτωνος ἄραντος βιβλίον, πρὸς τὸν αἰτιασάμενον, Ἐγὼ μὲν γὰρ (εἶπεν) ἀργυρίων, Πλάτων δὲ βιβλίων ἐστὶν ἐνδεής. πρὸς τὸν εἰπόντα τίνος ἕνεκα ἐλέγχεται παρὰ Διονυσίου, ΟΥ̓ ἕνεκα (φησὶν) οἱ ἄλλοι ἐλέγχουσιν. ᾔτει Διονύσιον ἀργύριον· καὶ ὅς, Ἀλλὰ μὴν ἔφης οὐκ ἀπορήσειν τὸν σοφόν. ὁ δ᾽ ὑπολαβὼν, Δὸς, (εἶπε) καὶ περὶ τούτου ζητῶμεν. δόντος δὲ, Ὁρᾷς (ἔφη) ὅτι οὐκ ἠπόρηκα; εἰπόντος πρὸς αὐτὸν Διονυσίου,

Ὅς τις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύεται,
Κείνου ᾽στὶ δοῦλος. κἂν ἐλεύθερος μολῇ·

ὑπολαβὼν, ΟΥ̓κ ἔστι δοῦλος, ἂν ἐλεύθερος μολῇ. τοῦτο Διοκλῆς φησὶν ἐν τῷ περὶ βίων φιλοσόφων. ἄλλοι γὰρ εἰς Πλάτωνα ἀναφέρουσιν. ὀργισθεὶς πρὸς Αἰσχίνην, μετ᾽ οὐ πολὺ, ΟΥ̓ διαλλαχθησόμεθα; οὐ παυσόμεθα (εἶπε) ληροῦντες; ἀλλὰ ἀναμένεις ἕως ἄν τις ἡμᾶς ἐπὶ τῆς κύλικος φλυαρῶν διαλλάξῃ; καὶ ὅς, Ἀσμένως, ἔφη·

A An verò (inquit) ignoramus & pituitam & pediculos ex nobis gigni, quæ tamen velut inutilia quamlōgissimè proiicimus? Quū à Dionysio pecuniam ipse, Plato librum accepisset, insimulante ipsum quodam, Ego, inquit, pecuniis indigeo, Plato libris. Percontanti cuius rei gratia ipsum Dionysius argueret, Eius,
B ait, cuius arguunt cæteri. Postulabat pecuniā à Dionysio, & ille, Dixisti, inquit, non egere sapientem: Da, inquit ille, & postea de his quæramus. & quum dedisset, Vidésne (ait) me non indigere? Dicente ad eum Dionysio, Qui ad tyrannum proficiscitur, ille eius est seruus, quamuis liber ierit, Non est (inquit) seruus, si liber ve-
C nit. Hoc Diocles refert in libro De vita philosophorum. alii Platonem id dixisse tradunt. Iratus Æschini, Nónne mox redibimus, ait, in gratiam, neque delirare resistemus? Num expectabis quoad quispiam de nobis scurra loquatur ad pocula? Et ille, Grato (inquit) animo:

Μνημόνευε τοίνυν (εἶπεν ὁ Ἀρίστιππος) ὅτι σοὶ πρότερος πρεσβύτερος ὢν προσῆλθον. καὶ ὁ Αἰσχίνης, Εὖ γε, νὴ τὴν Ἥραν, ὀρθῶς εἶπας· ἐπεὶ πολλῷ μου βελτίων ὑπάρχεις. ἐγὼ μὲν γὰρ ἔχθρας, σὺ δὲ φιλίας ἄρχεις. καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται. γεγόνασι δ᾽ Ἀρίστιπποι τέσσαρες· περὶ οὗ τε ὁ λόγος· καὶ δεύτερος, ὁ τὰ περὶ Ἀρκαδίας γεγραφώς· τρίτος, ὁ μητροδίδακτος, θυγατριδοῦς τοῦ προτέρου· τέταρτος, ὁ ἐκ τῆς νεωτέρας Ἀκαδημίας. τοῦ δὲ Κυρηναϊκοῦ φιλοσόφου φέρεται βιβλία, τρία μὲν ἱστορίας τῶν κατὰ Λιβύην, ἀπεσταλμένα Διονυσίῳ· ἓν δὲ, ἐν ᾧ διάλογοι πέντε καὶ εἴκοσιν, οἱ μὲν, Ἀτθίδι, οἱ δὲ, Δωρίδι διαλέκτῳ γεγραμμένοι, οἵδε, Ἀρτάβαζος, Πρὸς τοὺς ναυαγούς, Πρὸς τοὺς φυγάδας, Πρὸς πτωχόν, Πρὸς Λαΐδα, Πρὸς Πῶρον, Πρὸς Λαΐδα περὶ τοῦ κατόπτρου, Ἑρμείας, Ἐνύπνιον, Πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς κύλικος, Φιλόμηλος, Πρὸς τοὺς οἰκείους, Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ὅτι κέκτηται οἶνον παλαιὸν καὶ ἑταίρας, Πρὸς τοὺς ἐπιτιμῶντας ὅτι πολυτελῶς ὀψωνεῖ·

Memento ergo (ait Ariſtippus) quòd ad te, quum maior eſſem natu, prior acceſſi. Et Æſchines, Rectè, inquit, per Iunonem dixiſti: nam me multo profectò melior es. ego enim inimicitiarũ, tu amicitiæ princeps fuiſti. Et iſta quidem de illo referuntur. Fuerunt autem Ariſtippi quatuor. Primus, iſte de quo nobis ſermo eſt: ſecundus, qui Arcadiæ hiſtoriam ſcripſit: tertius, qui, quòd à matre doctus eſſet, μητροδίδακτος dictus eſt, prioris nepos ex filia. quartus, ex noua Academia profectus. Huius autem Cyrenaici philoſophi libri iſti memorantur, tres hiſtoriæ Libycæ libri ad Dionyſiũ miſſi. Dialogi vigintiquinque, alii quidem Attica, alii verò Dorica loquutione ſcripti. Sunt autem hi, Artabazus, Ad naufragos, Ad fugitiuos, Ad mendicum, Ad Laidem, Ad Porũ, Ad Laidem de ſpeculo, Hermias, Somnium, Ad eum qui pręerat poculo, Philomelus, Ad domeſticos, Ad increpantes quòd vetus vinum ſcortáque poſſideret, Ad vituperantes quòd magnificè inſtrueret menſam:

Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀρήτην τὴν θυγατέρα, Πρὸς τὸν εἰς Ὀλυμπίαν γυμνάζοντα ἑαυτόν. Ἐρώτησις, Ἄλλη ἐρώτησις· Χρεία πρὸς Διονύσιον, Ἄλλη ἐπὶ τῆς εἰκόνος, Ἄλλη ἐπὶ τῆς Διονυσίου θυγατρός· Πρὸς τὸν οἰόμενον ἀτιμάζεσθαι, Πρὸς τὸν συμβουλεύειν ἐπιχειροῦντα. ἔνιοι δὲ καὶ διατριβῶν αὐτὸν φασὶν ἓξ γεγραφέναι. οἱ δ' οὐδ' ὅλως γράψαι· ὧν ἐστι καὶ Σωσικράτης ὁ Ῥόδιος. κατὰ δὲ Σωτίωνα ἐν δευτέρῳ, καὶ Παναίτιον, ἔστιν αὐτῷ συγγράμματα τάδε· Περὶ παιδείας, Περὶ ἀρετῆς, Προτρεπτικός, Ἀρτάβαζος, Ναυαγοί, Φυγάδες, Διατριβῶν ἕξ, Χρειῶν τρία, Πρὸς Λαΐδα, Πρὸς Πῶρον, Πρὸς Σωκράτην, Περὶ τύχης. τέλος δ' ἀπέφαινε τὴν λείαν κίνησιν εἰς αἴσθησιν ἀναδιδομένην. Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ τὸν βίον ἀνεγράψαμεν αὐτοῦ, φέρε νῦν διέλθωμεν τοὺς ἀπ' αὐτοῦ Κυρηναϊκούς, οἵτινες ἑαυτούς, οἱ μὲν Ἡγησιακούς, οἱ δὲ Ἀννικερείους, οἱ δὲ Θεοδωρείους προσωνόμαζον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπὸ Φαίδωνος, ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους Ἐρε-

Epiſtola ad Aretem filiam, Ad eum qui ſeipſum exercebat in Olympia. Interrogatio, alia Interrogatio: Χρεία ad Dionyſium, alia De imagine, alia de Dionyſii filia, Ad eum qui arbitrabatur ſe contemptui & ignominiæ haberi, Ad eum qui conſulere moliebatur. Plerique illum & Διατριβῶν ſex libros explicuiſſe aſſerunt, alii prorſus ſcripſiſſe negant, ex quibus eſt Soſicrates Rhodius. Porrò & Sotion in ſecundo, & Panætius hæc illum ſcripſiſſe referunt, videlicet, De diſciplina, De virtute, Exhortatorius, Artabazus, Naufragi, Fugitiui, Diatribarum libri ſex, Sententiarum libri tres, Ad Laidem, Ad Porum, ad Socratem, De fortuna. Finem verò definiuit lenem motum ad ſenſum emanantem. Age verò, quoniam ipſius vitam deſcripſimus, nunc eos qui ab illo fluxere, Cyrenaicos ſuo ordine proſequamur. Ex his alii quidem Ἡγησιακούς, Ἀννικερείους alii, alii Theodorios ſeipſos appellauere. Sed & illos etiamnum qui à Phædone manarunt, ex quibus Eretri-

τελικοὺς ἔχειν οὕτως· Ἀριστίππου διήκουσεν ἡ θυγάτηρ Ἀρήτη, καὶ Αἰθίοψ Πτολεμαεὺς, καὶ Ἀντίπατρος Κυρηναῖος· Ἀρήτης δὲ Ἀρίστιππος, ὁ μητροδίδακτος ἐπικληθεὶς, οὗ Θεόδωρος ὁ ἄθεος, εἶτα θεός· Ἀντιπάτρου δ' Ἐπιτιμήδης Κυρηναῖος, οὗ Παραιβάτης, οὗ Ἡγησίας, ὁ Πεισιθάνατος, καὶ Ἀννίκερις, ὁ Πλάτωνα λυ- B τρωσάμενος. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς Ἀριστίππου μείναντες, καὶ Κυρηναϊκοὶ προσαγορευθέντες, δόξαις ἐχρῶντο τοιαύταις· δύο πάθη ὑφίσταντο, πόνον καὶ ἡδονήν· τὴν μὲν, λείαν κίνησιν, τὴν ἡδονήν· τὸν δὲ πόνον, τραχεῖαν κίνησιν. μὴ διαφέρειν τε ἡδονὴν ἡδονῆς, μηδὲ ἥδιόν τι εἶναι· καὶ C τὴν μὲν, εὐδοκητὴν πᾶσι ζώοις· τὸν δ', ἀποκρουστικόν. ἡδονὴν μέντοι τὴν τοῦ σώματος, ἣν καὶ τέλος εἶναι, (καθά φησι καὶ Παναίτιος ἐν τῷ περὶ τῶν αἱρέσεων) οὐ τὴν καταστηματικὴν ἡδονὴν, τὴν ἐπ' ἀναιρέσει ἀλγηδόνων, καὶ οἷον ἀοχλησίαν, ἣν ὁ Ἐπίκουρος ἀποδέχεται, τέλος εἶναι φασί. D

cos nobilissimos dixere. Sic autem illorum seriem recenseamus. Aristippum audiuit Arete filia & Æthiops Ptolemæus, & Cyrenæus Antipater: Aretæ verò auditor fuit Aristippus, Metrodidactos cognominatus: eius verò Theodorus, qui primò ἄθεος, deinde θεὸς appellatus est. Antipatrum Epitimedes Cyrenæus audiuit: eius Paræbates auditor fuit: Paræbatis Hegesias qui Πεισιθάνατος est dictus, & Anniceris, à quo Plato redemptus est. At enim qui Aristippi instituta amplexi sūt, & ab illo Cyrenaici sūt appellati, hisce opinionibus vtuntur. Duas perturbationes ponunt, dolorem & voluptatem: voluptatem, lenem motum, dolorē verò, asperum motum appellantes. Nihil differre à voluptate voluptatē, neque plus altera commune habere alteram: atque illam quidem cunctas animantes appetere, hunc autem aspernari. Voluptatem autem corporis intelligunt, quam & finem esse dicunt (vt etiam Panætius in libro De sectis tradit) non eam quæ in statu sit, & doloris priuatione cōsistit, & veluti à turbatione omni quietē agit, quā suscepit Epicur9, finémq; cōstituit

A δοκεῖ δ' αὐτοῖς καὶ τέλος εὐδαιμονίας διαφέρειν. τέλος μὲν γὰρ εἶναι τὴν κατὰ μέρος ἡδονήν· εὐδαιμονίαν δὲ, τὸ ἐκ τῶν μερικῶν ἡδονῶν σύστημα, αἷς συναριθμοῦνται καὶ αἱ παρῳχηκυῖαι καὶ αἱ μέλλουσαι. εἶναί τε τὴν μερικὴν ἡδονὴν, δι' αὑτὴν αἱρετήν· τὴν δ' εὐδαιμονίαν, οὐ δι' αὑτὴν, ἀλλὰ διὰ τὰς κατὰ μέρος ἡδονάς. B πίστιν δ' εἶναι τοῦ τέλος εἶναι τὴν ἡδονὴν, τὸ ἀπροαιρέτως ἡμᾶς ἐκ παίδων ᾠκειῶσθαι πρὸς αὐτὴν, καὶ τυχόντας αὐτῆς, μηδὲν ἐπιζητεῖν· μηδέν τε οὕτω φεύγειν, ὡς τὴν ἐναντίαν αὐτῇ ἀλγηδόνα. εἶναι δὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν, κἂν ἀπὸ τῶν ἀσχημοτάτων γένηται, καθά φησιν Ἱππόβοτος ἐν τῷ περὶ C τῶν αἱρέσεων. εἰ γὰρ καὶ ἡ πρᾶξις ἄτοπος εἴη, ἀλλ' οὖν ἡ ἡδονὴ δι' αὑτὴν αἱρετὴ καὶ ἀγαθόν· ἡ δὲ τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις (ὡς εἴρηται παρ' Ἐπικούρῳ) δοκεῖ αὐτοῖς μὴ εἶναι ἡδονή· οὐδὲ ἡ ἀηδονία, ἀλγηδών. ἐν κινήσει γὰρ εἶναι ἀμφότερα, μὴ οὔσης τῆς ἀπονίας ἢ τῆς ἀηδονίας κινήσεως. D ἐπεὶ ἡ ἀπονία οἱονεὶ καθεύδοντός ἐστι κατάστασις.

A Videtur autem eis finis à beata vita differre: finem quippe eſſe particularem voluptatem, beatam autem vitam ſiue felicitatem, voluptatum particulariũ conſtare conuentu, quibus & præteritæ connumerantur & futuræ. Particularẽ quoque voluptatem propter ſe eligendam, felicitatem verò non propter ſeipſam, ſed B propter particulares voluptates expetendam. Teſtimonio nobis eſſe, finem habendam voluptatem, quòd à pueris hanc nobis natura conciliauerit etiam abſque iudicio rationis: & quum illa fruimur, nihil amplius inquirimus, quódque nihil æquè ac dolorem naturaliter fugimus. Voluptatem præterea bonum eſſe, etiáſi C à turpiſſimis proueniat rebus, vt ait Hippobotus in lib. De ſectis. Si enim fœda ſit actio, voluptatem tamen per ſeipſam eligendam eſſe, bonúmque exiſtimandam. Porro illa doloris amotio quam tuetur Epicurus, eis non videtur voluptas eſſe, neque priuatio voluptatis, dolor: vtraque enim eſſe in motu conſtituta, quum D non ſit motus doloris voluptatíſque priuatio. Quippe doloris illa vacatio veluti dormientis ſtatus eſt.

δύνασθαι δέ φασι καὶ τὴν ἡδονὴν τινὰς μὴ αἱρεῖσθαι κατὰ διαστροφήν. οὐ πάσας μέντοι τὰς ψυχικὰς ἡδονὰς καὶ ἀλγηδόνας ἐπὶ σωματικαῖς ἡδοναῖς καὶ ἀλγηδόσι γίνεσθαι. καὶ γὰρ ἐπὶ ψιλῇ τῇ τῆς πατρίδος εὐημερίᾳ, ὥσπερ τῇ ἰδίᾳ, χαρὰν ἐγγίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ μνήμην τῶν ἀγαθῶν ἢ προσδοκίαν ἡδονήν φασιν ἀποτελεῖσθαι· ὅπερ ἤρεσκεν Ἐπικούρῳ. ἐκλύεται γὰρ τῷ χρόνῳ τὸ τῆς ψυχῆς κίνημα. λέγουσι δὲ μηδὲ κατὰ ψιλὴν τὴν ὅρασιν, ἢ τὴν ἀκοὴν, γίνεσθαι ἡδονάς. τῶν γοῦν μιμουμένων θρήνους ἡδέως ἀκούομεν, τῶν δὲ κατὰ ἀλήθειαν, ἀηδῶς. μέσας τε καταστάσεις ὠνόμαζον ἀηδονίαν καὶ ἀπονίαν. πολὺ μέντοι τῶν ψυχικῶν τὰς σωματικὰς ἀμείνους εἶναι, καὶ τὰς ὀχλήσεις χείρους τὰς σωματικάς. ὅθεν καὶ ταύταις κολάζεσθαι μᾶλλον τοὺς ἁμαρτάνοντας. χαλεπώτερον γὰρ τὸ πονεῖν, οἰκειότερον δὲ τὸ ἥδεσθαι ὑπελάμβανον. ἔνθεν καὶ πλείονα οἰκονομίαν περὶ θάτερον ἐποιοῦντο. διὸ καὶ κατὰ ταύτην αἱρετῆς οὔσης τῆς ἡδονῆς, τὰ ποιητικὰ

Posse quosdam aiunt voluptatem minimè appetere, per animi peruersionem: nō tamen omnes animi voluptates ac dolores in corporeis voluptatibus & doloribus fieri: quippe qualibet simplici ex patriæ prosperitate, siue priuata felicitate gaudium gigni. Imò ne ex memoria quidem seu expectatione bonorum voluptatem perfici dicunt: quod placet Epicuro. Nam tempore motum animi effluere, quin ne solo quidem visu vel auditu voluptates cōstare posse, quando & eos qui lamentationes imitātur, libēter audimus, veras autem illibenter atque iniucundè. Porro priuationem huiusmodi aut voluptatis aut doloris medios status appellabant. Longè tamē esse præstantiores corporum quàm animorum voluptates, deterioresque corporis quàm animi affectiones: quocirca & his peccantes magis cruciari. Durius quippe dolere, lætari verò familiarius & gratius arbitrabantur: quocirca & maior illis erat corporis cura quàm animi. Vnde quum inde quoque constet eligendam voluptatem, pleraque tamen quæ sunt efficientia

ἐνίων ἡδονῶν ὀχληρὰ πολλάκις ἐναντιοῦσθαι· ὡς δυσκολώτατον αὐτοῖς φαίνεσθαι τὸν ἀθροισμὸν τῶν ἡδονῶν, εὐδαιμονίαν μὴ ποιοῦντα. ἀρέσκει δ' αὐτοῖς, μήτε τὸν σοφὸν πάντα ἡδέως ζῆν, μήτε πάντα φαῦλον, ἐπιπόνως· ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον. ἀρκεῖ δὲ κἂν κατὰ μίαν τις προσπίπτουσαν ἡδέως ἐπανάγῃ. τὴν φρόνησιν, ἀγαθὸν μὲν εἶναι λέγουσιν, οὐ δι' ἑαυτὴν δὲ αἱρετὴν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς περιγινόμενα· τὸν φίλον, τῆς χρείας ἕνεκα. καὶ γὰρ μέρος σώματος μέχρις ἂν παρῇ, ἀσπάζεσθαι. τῶν ἀρετῶν ἐνίας καὶ περὶ τοὺς ἄφρονας συνίστασθαι. τὴν σωματικὴν ἄσκησιν συμβάλλεσθαι πρὸς ἀρετῆς ἀνάληψιν. τὸν σοφὸν μήτε φθονήσειν, μήτε ἐρασθήσεσθαι ἢ δεισιδαιμονήσειν. γίνεσθαι γὰρ ταῦτα παρὰ κενὴν δόξαν. λυπήσεσθαι μέντοι καὶ φοβήσεσθαι· φυσικῶς γὰρ γίνεσθαι. καὶ τὸν πλοῦτον δὲ, ποιητικὸν ἡδονῆς εἶναι, οὐ δι' αὐτὸν αἱρετόν. τά τε πάθη, καταληπτά· ἔλεγον οὖν αὐτὰ οὐκ ἀφ' ὧν γίνεται.

A quarundam voluptatum, quum sint molesta, sæpe aduersari, vt difficillima eis videatur voluptatum congeries, quæ beatam vitam efficere non possit. Placet autem eis neque sapientẽ semper in voluptate viuere, neque rursus insipiẽtem semper in dolore, verùm maiore ex parte sic vtrunque affici. Satis autem esse, siquis B vel per vnam incidentem voluptatem suauiter afficiatur. Prudentiam quidẽ bonum esse asserunt, non autẽ propter seipsam appetendã, sed eorum gratia quæ nobis ex illa proueniunt. Amicum necessitatis causa amplectẽdum. Nam & corporis partes quandiu adsunt, adamari. Virtutes quasdã imprudentibus & communes esse. C Corporis exercitationem conferre ad virtutem capessendam. Sapientem nunquã inuidia tentandum, neque cupiditati, neque superstitioni vnquam cessurũ. Ista enim ex inani opinione cõtingere: metu tamen & dolore pulsandum. id quippe naturaliter fieri. Diuitias præterea voluptates efficere, neque per se appetẽdas. D Perturbationes item cõprehendi posse dicebant, non autem etiam ex quibus fiũt.

ἀφίσταντο δὲ καὶ τῶν φυσικῶν, διὰ τὴν ἐμφαινομένην ἀκαταληψίαν· τῶν δὲ λογικῶν, διὰ τὴν εὐχρηστίαν, ἥπτοντο. Μελέαγρος δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ δοξῶν, καὶ Κλειτόμαχος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῶν αἱρέσεων, φασὶν αὐτοὺς ἄχρηστα ἡγεῖσθαι τό,τε φυσικὸν μέρος καὶ τὸ διαλεκτικόν. δύνασθαι γὰρ καὶ εὖ λέγειν καὶ δεισιδαιμονίας ἐκτὸς εἶναι, καὶ τὸν περὶ θανάτου φόβον ἐκφεύγειν, τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν λόγον ἐκμεμαθηκότα. μηδέν τε εἶναι φύσει δίκαιον, ἢ καλὸν, ἢ αἰσχρὸν, ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει. ὁ μέντοι σπουδαῖος οὐδὲν ἄτοπον πράξει διὰ τὰς ἐπικειμένας ζημίας καὶ δόξας. εἶναι δὲ τὸν σοφὸν προκοπήν τε ἀπολείπουσι, καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. φασὶ δὲ καὶ λυπεῖσθαι ἄλλον ἄλλου μᾶλλον, καὶ τὰς αἰσθήσεις μὴ πάντοτε ἀληθεύειν. οἱ δὲ Ἡγησιακοὶ λεγόμενοι, σκοποὺς μὲν εἶχον τοὺς αὐτοὺς ἡδονὴν καὶ πόνον. μήτε δὲ χάριν τινὰ εἶναι, μήτε φιλίαν, μήτε εὐεργεσίαν· διὰ τὸ μὴ δι' αὐτὰ ταῦτα αἱρεῖσθαι ἡμᾶς αὐτὰ, ἀλλὰ διὰ τὰς

A Naturalium rerum inquisitionem omittebant, quòd comprehendi nō posse manifestè colligerent. Logicen propter summum eius vsū attingebant. Tamen Meleagri sententia est in secundo De opinionibus, & Clitomachi in primo De sectis, eos & physicam & dialecticam æquè aspernari. Posse enim & aptè dicere, ac extra B superstitionem esse, mortísque metum effugere, qui rationem bonorum malorúmque didicerit. Nihilque natura iustum esse, aut honestum vel turpe, sed cōsuetudine ac lege. Vir tamen bonus nihil agit perperam ob imminentia damna, opinionésque sinistras euitandas. Esse autem sapiētem profectum quendam in iis C quæ vel in philosophia, vel in cæteris bonis & honestis artibus non satis promouerunt. Aiunt & dolore affici alium alio magis, sensúsque non semper vera nuntiare. Verumenimuero ii qui dicuntur Hegesiaci, eandem sanè de voluptate ac dolore habuere sentētiam: præterea neque gratum esse aliquid, neque beneficentiam, D neque amicitiam, quòd ista non per seipsa appetamus, sed vsus ac necessita-

χρείας καὶ αὐτούς, ὧν ἀπόντων μηδ᾽ ἐκεῖνα ὑπάρχειν. τὴν εὐδαιμονίαν, ὅλως ἀδύνατον εἶναι· τὸ μὲν γὰρ σῶμα πολλῶν ἀναπεπλῆσθαι παθημάτων, τὴν δὲ ψυχὴν συμπαθεῖν τῷ σώματι καὶ ταράττεσθαι, τὴν δὲ τύχην πολλὰ τῶν κατ᾽ ἐλπίδα κωλύειν. ὥστε διὰ ταῦτα ἀνύπαρκτον τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι. τήν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον αἱρετόν. φύσει τε οὐδὲν ἡδὺ ἢ ἀηδὲς ὑπελάμβανον· διὰ δὲ σπάνιν ἢ ξενισμὸν ἢ κόρον, τοὺς μὲν ἥδεσθαι, τοὺς δ᾽ ἀηδῶς ἔχειν. πενίαν καὶ πλοῦτον, πρὸς ἡδονῆς λόγον, εἶναι οὐδέν· μὴ γὰρ διαφερόντως ἥδεσθαι τοὺς πλουσίους ἢ τοὺς πένητας. δουλείαν ἐπίσης ἐλευθερίᾳ ἀδιάφορον πρὸς ἡδονῆς μέτρον, καὶ εὐγένειαν δυσγενείᾳ, καὶ δόξαν ἀδοξίᾳ. καὶ τῷ μὲν ἄφρονι τὸ ζῆν λυσιτελὲς εἶναι· τῷ δὲ φρονίμῳ, ἀδιάφορον. τόν τε σοφὸν ἑαυτοῦ ἕνεκα πάντα πράξειν· οὐδένα γὰρ ἡγεῖσθαι τῶν ἄλλων ἐπίσης ἄξιον αὐτῷ. κἂν γὰρ τὰ μέγιστα δοκῇ παρ᾽ αὐτοῦ καρποῦσθαι, μὴ εἶναι ἀντάξια ὧν αὐτὸς παρέχει.

A tis gratia, ac propter eos, qui si absint, illa nec subsistere quidem. Esse autem impossibile cumulatè contingere beatã vitam: corpus quippe morbis multis passionibúsque affligi, animã verò simul cũ corpore pati & vnà turbari, complura item quę speremus, à fortuna impediti: propter ista igitur atque huiusmodi, beatam vitam non posse obtineri. B Vitã prætereà ac mortem eligẽdam. Natura item suaue atque insuaue nihil opinabantur: cæterùm propter rerum vel raritatẽ vel nouitatẽ, vel satietate lætari alios, alios angi. Diuitias vel paupertatem nihil ad voluptatis valere rationem: neque enim aliter ea voluptate diuites quàm pauperes affici. C Seruitutem æquè atque libertatem, nobilitatẽ atque ignobilitatem, gloriã vel ignominiam nihil differre ad voluptatis modũ, atque insipienti quidem expedire si viuat, id verò sapiẽti indifferens esse. Sapiẽtem sui ipsius gratia cuncta facturum: alium quippe neminẽ ęquè ac se dignũ arbitrari. quãlibet enim ingẽtia D videatur ab eo cõsequutus, non tamen eorum quæ ipse præstiterit, merita æquare.

ἀνῄρουν δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις οὐκ ἀκριβούσας τὴν ἐπίγνωσιν, τῶν τ' εὐλόγως φαινομένων πάντα πράττειν. ἔλεγον τὰ ἁμαρτήματα συγγνώμης τυγχάνειν· οὐ γὰρ ἑκόντα ἁμαρτάνειν, ἀλλά τινι πάθει πιεζόμενον. καὶ μὴ μισήσειν, μᾶλλον δὲ μεταδιδάξειν. τόν τε σοφὸν οὐχ οὕτω πλεονάσειν ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν αἱρέσει, ὡς ἐν τῇ τῶν κακῶν φυγῇ· τέλος τιθέμενον τὸ μὴ ἐπιπόνως ζῆν, μηδὲ λυπηρῶς· ὃ δὴ περιγίνεσθαι τοῖς ἀδιαφορήσασι περὶ τὰ ποιητικὰ τῆς ἡδονῆς. οἱ δ' Ἀννικέρειοι, τὰ μὲν ἄλλα, κατὰ ταὐτὰ τούτοις· ἀπέλιπον δὲ καὶ φιλίαν ἐν βίῳ καὶ χάριν, καὶ πρὸς γονέας τιμὴν, καὶ ὑπὲρ πατρίδος τι πράξειν. ὅθεν διὰ ταῦτα, κἂν ὀχλήσεις ἀναδέξηται ὁ σοφὸς, οὐδὲν ἧττον εὐδαιμονήσει, κἂν ὀλίγα ἡδέα περιγένηται αὐτῷ. τήν τε τοῦ φίλου εὐδαιμονίαν δι' αὐτὴν μὴ εἶναι αἱρετήν· μηδὲ γὰρ αἰσθητὴν τῷ πέλας ὑπάρχειν. μὴ εἶναί τε αὐτάρκη τὸν λόγον πρὸς τὸ θαρρῆσαι, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης ὑπεράνω γενέσθαι·

A Tollebant & sensus, quòd certam non inferunt notionem, quíque sine delectu agere cuncta viderentur. Eorum peccata veniam dicebāt promereri: neque enim sponte peccare, sed aliqua perturbatione coactos. Nō odio quēquam habiturum, sed potius eruditurum. Sapientem non adeo in bonorum electione inhæsurum, B vt in malorum fuga: finem constituendo, vt neque in labore neque in dolore viuatur. Idque eos assequi qui circa voluptatum materiam neutram in partem inclinatiores sunt. Porro Annicerii in cæteris ab istis non diffētiunt. Relinquunt autem amicitiam in vita, & gratiā, honorémque aduersus parentes, & pro patria præ- C clarū aliquod facinus. Quocirca quanuis molestias sapiens ac negotia subeat, nihilominus beatè victurum, etsi minimum voluptatis illi suppetierit. Amici felicitatem non per se appetendam, neque ei proximè patere sensui, neque satis esse in ratione momenti, vt confidere possimus, & multorū opinione celsiores euadere: D

δεῖν δὲ ἀνεθίζεσθαι, διὰ τὴν ἐκ πολλοῦ συντραφεῖσαν ἡμῖν φαύλην διάθεσιν. τόν τε φίλον μὴ διὰ τὰς χρείας μόνον ἀποδέχεσθαι, ὧν ὑπολειπουσῶν μὴ ἐπιστρέφεσθαι· ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν γεγονυῖαν εὔνοιαν, ἧς ἕνεκα καὶ πόνους ὑπομένειν, καίτοι τιθέμενον ἡδονὴν τέλος· καὶ ἀχθόμενον ἐπὶ τῷ στέρεσθαι αὐτῆς, ὅμως ἑκουσίως ὑπομένειν διὰ τὴν πρὸς τὸν φίλον στοργήν. οἱ δὲ Θεοδώρειοι κληθέντες, τὴν μὲν ὀνομασίαν ἔσπασαν ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ προγεγραμμένου, καὶ δόγμασιν ἐχρήσαντο τοῖς αὐτοῦ. ἦν δὲ ὁ Θεόδωρος παντάπασιν ἀναιρῶν τὰς περὶ θεῶν δόξας· καὶ αὐτοῦ περιετύχομεν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Περὶ θεῶν, οὐκ εὐκαταφρονήτῳ· ἐξ οὗ φασιν Ἐπίκουρον τὰ πλεῖστα λαβόντα εἰπεῖν. ἤκουσε δὲ καὶ Ἀννικέριδος ὁ Θεόδωρος, καὶ Διονυσίου τοῦ διαλεκτικοῦ, καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν φιλοσόφων διαδοχαῖς. τέλος δ' ὑπελάμβανε χαρὰν καὶ λύπην· τὴν μὲν, ἐπὶ φρονήσει· τὴν δὲ, ἐπὶ ἀφροσύνῃ. ἀγαθὰ δὲ, φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην· κακὰ δὲ,

oportere verò in optimis quibusque assuefieri, propter inolitam & insitã nobis affectionem vitiosam. Amicum, non propter vsum ac necessitatem solùm suscipiendum, quæ profectò si desierit, non erit ille auersandus, verũ etiam propter insitam beneuolentiam, cuius gratia dolores quoque esse subeundos. Quamuis enim finem in voluptate cõstituant, doleántque si illa priuari contingat, sponte tamen sustinendos labores volunt pro summo in amicum studio affectúque singulari. Qui autẽ Theodorii sunt appellati, à Theodoro quem prædiximus, traxere cognomen, eiusque decretis vsi sunt. Porrò Theodorus ipse omnes de diis opiniones sustulit. Denique librũ ipsius De diis inscriptum offendimus non contẽnendũm, ex quo & Epicurum complura sumpsisse asserũt. Audiuit autem Annicеridem Dionysiúmque dialecticum, vt ait Antisthenes in Philosophorum successionibus. Finem opinatus est gaudium & mœrorem: alterum constare prudentia, alterum verò imprudentia. Bona esse prudentiam atque iustitiam: mala verò,

τὰς ἐναντίας ἕξεις· μέσα δὲ, ἡδονὴν καὶ πόνον. ἀνῄρει δὲ καὶ φιλίαν, διὰ τὸ μήτε ἐν ἄφροσιν αὐτὴν εἶναι, μήτ᾽ ἐν σοφοῖς. τοῖς μὲν γὰρ, τῆς χρείας ἀναιρεθείσης, καὶ τὴν φιλίαν ἐκποδὼν εἶναι· τοὺς δὲ σοφοὺς, αὐτάρκεις ὑπάρχοντας, μὴ δεῖσθαι φίλων. ἔλεγε δὲ καὶ εὔλογον εἶναι, τὸν σπουδαῖον μὴ ἐξαγαγεῖν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτόν. οὐ γὰρ ἀποβάλλειν τὴν φρόνησιν ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων ὠφελείας. εἶναί τε πατρίδα τὸν κόσμον. κλέψειν τε καὶ μοιχεύσειν καὶ ἱεροσυλήσειν ἐν καιρῷ. μηδὲν γὰρ εἶναι τούτων αἰσχρὸν φύσει, τῆς ἐπ᾽ αὐτοῖς δόξης αἱρομένης, ἣ σύγκειται ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων συνοχῆς. φανερῶς δὲ τοῖς ἐρωμένοις ἄνευ πάσης ὑφοράσεως χρήσεσθαι τὸν σοφόν. διὸ καὶ τοιούτους λόγους ἠρώτα, Ἆρά γε γυνὴ γραμματικὴ χρήσιμος ἂν εἴη παρ᾽ ὅσον γραμματική ἐστι; ναί. καὶ παῖς καὶ νεανίσκος χρήσιμος ἂν εἴη παρ᾽ ὅσον γραμματικός ἐστι; ναί. οὐκοῦν καὶ γυνὴ καλὴ, χρησίμη ἂν εἴη παρ᾽ ὅσον καλή ἐστι. καὶ παῖς καὶ νεανίσκος καλὸς, χρήσιμος ἂν

A contrarios habitus: media, voluptatē & dolorem. Sustulit & amicitiam, quòd ea neque insipientibus adsit neque sapientibus. In illis enim, sublato vsu, amicitiam quoque euanescere. Sapientes verò, quum sibiipsis sufficiant, amicis non indigere. Probabile dicebat, prudentem virum non seipsum pro patria pericu-
B lis exponere: neque enim pro insipientium commodis amittendam esse prudentiam. Esséque patriam mundum. Furto quoque & adulterio & sacrilegio, quū tempestiuum erit, daturum operam sapientem. Nihil quippe horum turpe natura esse, si auferatur de hisce vulgaris opinio, quæ è stultorū imperitorúmque plebecula conflata est. Sapien-
C tem publicè absque vllo pudore ac suspicione scortis congressurum. Aiebátque istiusmodi argutiis, Nónne mulier literis instructa vtilis erit, quia literata est? & puer itidem & adolescens vtilis erit, quia literaturam callet? Ita sané. Et mulier igitur vtilis est, quia pulcra erit: & puer & adolescens vtilis
D

εἴη παρ' ὅσον καλός ἐστι; ναί. A
καὶ παῖς ἄρα καὶ νεανίσκος
καλὸς, πρὸς τοῦτ' ἂν εἴη χρή-
σιμος πρὸς ὃ καλός ἐστι; ναί.
ἔστι δὲ χρήσιμος πρὸς τὸ πλη-
σιάζειν. ὧν διδομένων, ἐπῆ-
γεν, ΟΥ'κοῦν εἴ τις πλησια-
σμῷ χρῷτο παρ' ὅσον χρήσι-
μός ἐστιν, οὐ διαμαρτάνει. οὐδ'
εἰ ἄρα κάλλει χρήσαιτο, παρ'
ὅσον χρήσιμόν ἐστι, διαμαρτήσε- B
ται. τοιαῦτα ἄττα διερωτῶν ἴ-
σχυε τῷ λόγῳ. δοκεῖ δὲ θεὸς
κληθῆναι, Στίλπωνος αὐτὸν
ἐρωτήσαντος οὕτως, Ἆρά γε,
Θεόδωρε, ὃ εἶναι φῂς, τοῦτο καὶ
εἶ; ἐπινεύσαντος δὲ, Φῂς δ'
εἶναι θεός; τοῦ δ' ὁμολογήσαν-
τος, Θεὸς εἶ ἄρα, ἔφη. δεξα-
μένου δὲ ἀσμένως, γελάσας
φησὶν, Ἀλλ', ὦ μόχθηρε, τῷ C
λόγῳ τούτῳ καὶ κολοιὸς ἂν
ὁμολογήσειας εἶναι, καὶ ἄλλα
μυρία. ὁ δ' οὖν Θεόδωρος
προσκαθίσας ποτὲ ΕΥ'ρυκλεί-
δῃ τῷ ἱεροφάντῃ, Λέγε μοι (ἔ-
φη) ΕΥ'ρυκλείδη, τίνες εἰσὶν οἱ
ἀσεβοῦντες περὶ τὰ μυστήρια;
εἰπόντος δ' ἐκείνου, ΟΙ' τοῖς ἀ-
μυήτοις αὐτὰ ἐκφέροντες, Ἀ-
σεβεῖς ἄρα (ἔφη) καὶ σὺ, τοῖς ἀ- D
μυήτοις διηγούμενος. καὶ μέντοι
παρ' ὀλίγον ἐκινδύνευσεν εἰς

erit, quia formosus est? Ita sané. Puer igitur & adolescens pulcher, & ad hoc erit profectò vtilis ad quod formosus natus est. Assentiebatur. Est autem vtilis vt ei congrediatur. Quibus concessis inferebat, Siquis ita vtatur eiusmodi congressione quando id vtile est, non peccabit. Neque igitur, si vtatur pulchritudine, dum id vtile est, peccat. His igitur atque huiusmodi interrogatiunculis auditores capiebat. Videtur autē idcirco appellatus deus, quòd quum illum Stilpo percontatus esset, Putásne, Theodore, te id esse quod diceris? atque ille fateretur: Deus ergo (inquit) es. Id quum ille gratè accepisset, subridēs ait, Atqui, infelix, (inquit) ea ratione & cornicē te esse fatereris, & alia huiusmodi innumera. Quū assideret aliquando Theodorus EVryclidi hierophātæ, Dic mihi (ait) Euryclides quínam sunt qui circa mysteria impii sunt? quum respondisset ille, eos eius criminis reos teneri, qui ea necdum initiatis aperirent: Et tu ergo (inquit) impius es, qui ista nondum initiatis enarres. Parum autem abfuit, quin periclitaretur ne traheretur in

Ἄρειον ἀναχθῆναι πάγον, εἰ μὴ Δημήτριος αὐτὸν ὁ Φαληρεὺς ἐρρύσατο. Ἀμφικράτης δὲ ἐν τῷ περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν, φησὶ κώνειον αὐτὸν πιεῖν καταδικασθέντα. διατρίβων δὲ παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Λάγου, ἀπεστάλη ποθ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ πρὸς Λυσίμαχον πρεσβευτής· ὅτε καὶ παῤῥησιαζομένῳ φησὶν ὁ Λυσίμαχος, Λέγε μοι, Θεόδωρε, οὐ σὺ ὁ ἐκπεσὼν Ἀθήνηθεν; καὶ ὅς, Ὀρθῶς ἀκήκοας. ἡ γὰρ τῶν Ἀθηναίων πόλις οὐ δυναμένη με φέρειν, ὥσπερ ἡ Σεμέλη τὸν Διόνυσον, ἐξέβαλε. πάλιν δ᾽ εἰπόντος τοῦ Λυσιμάχου, Βλέπε ὅπως μὴ παρέσῃ πρὸς ἡμᾶς ἔτι, ΟΥ᾽κ ἄν, (ἔφη) ἂν μὴ Πτολεμαῖος ἀποστείλῃ. Μύθρου δὲ, τοῦ διοικητοῦ τοῦ Λυσιμάχου, παρεστῶτος, καὶ εἰπόντος, Ἔοικας σὺ μὴ μόνον θεοὺς ἀγνοεῖν ἀλλὰ βασιλέας, Πῶς (εἶπεν) ἀγνοῶ, ὅπου γε καί σε θεοῖς ἐχθρὸν ὄντα νομίζω; φασὶ δέ ποτε ἐν Κορίνθῳ παρέρχεσθαι αὐτὸν, συχνοὺς ἐπαγόμενον μαθητάς. Μητροκλέα δὲ τὸν κυνικὸν σκάνδικας πλύνοντα εἰπεῖν, Σὺ ὁ σοφιστὴς οὐκ ἂν τοσούτων ἔχρῃζες μαθητῶν, εἰ λάχανα ἔπλυνες.

A Arium pagũ, nisi eum Demetrius Phalereus eruisset. Amphicrates verò, in libro De viris illustribus, ait illum damnatum, venenúmque bibisse. Quum verò apud Ptolemæum Lagi filium moraretur, legatus aliquando ad Lysimachum ab illo missus est. Magna verò fiducia vtenti, ait Lysimachus, Dic mihi, Theodore, nónne tu Athenis B excidisti? Et ille, Rectè iudicas, inquit: nam me Atheniensium ciuitas ferre non valens, non secus ac Semele Dionysium, expulit. Rursus dicenti Lysimacho, Caue ne vlterius ad nos proficiscare, Non (inquit) reuertar, nisi me mittat Ptolemæus. Aderat Mythrus Lysimachi dispensator: Is C quum diceret, Videris non solùm deos, verùm & reges ignorare: Quo pacto (inquit) illos ignoro, quandoquidem te diis inimicum puto? Fertur quum aliquãdo Corinthũ venisset, magna discipulorum turba comitatus, & Metrocles Cynicus σκάνδικας (*id enim est syluestre olus*) abluens, ei diceret, At tu sophista ne- D quaquam multis discipulis egeres, si olera dilueres:

τὸν δ' ὑπολαβόντα εἰπεῖν, A Καὶ σὺ εἴπερ ἀνθρώποις ᾔδεις ὁμιλεῖν, οὐκ ἂν τούτοις τοῖς λαχάνοις ἐχρῶ. τὸ ὅμοιον ἀναφέρεται (καθάπερ προείρηται) εἴς τε Διογένη καὶ Ἀρίστιππον. τοιοῦτος μὲν ὁ Θεόδωρος κἀν τούτοις. τελευταῖον δ' εἰς Κυρήνην ἀπελθὼν, καὶ Μαρίῳ συμβιοὺς, ἐν πάσῃ τιμῇ διετέλει τυγχάνων. B ἔνθεν τὸ πρῶτον ἐκβαλλόμενος, λέγεται χάριέν τι εἰπεῖν. ἔφη γὰρ, Κακῶς ποιεῖτε, ἄνδρες Κυρηναῖοι, ἐκ τῆς Λιβύης εἰς τὴν Ἑλλάδα με ἐξορίζοντες. Θεόδωροι δὲ γεγόνασιν εἴκοσι· πρῶτος, Σάμιος, υἱὸς Ῥοίκου. οὗτός ἐστιν ὁ συμβουλεύσας ἄνθρακας ὑποτεθῆναι τοῖς θεμελίοις τοῦ C ἐν Ἐφέσῳ νεώ. (καθύγρου γὰρ ὄντος τοῦ τόπου, τοὺς ἄνθρακας ἔφη τὸ ξυλῶδες ἀποβαλόντας, αὐτὸ τὸ στερεὸν ἀπαθὲς ἔχειν ὕδατι) δεύτερος, Κυρηναῖος, γεωμέτρης, οὗ διήκουσε Πλάτων· τρίτος, ὁ προγεγραμμένος φιλόσοφος· τέταρτος, οὗ τὸ φωνασκικὸν φέρεται βιβλίον πάγκαλον· πέμπτος, ὁ περὶ τῶν νομοποιῶν πεπραγματευμένος, ἀρξάμενος ἀπὸ Τερπάνδρου· ἕκτος, Στωϊκός· ἕβδομος, ὁ τὰ περὶ Ῥωμαίων πεπραγματευμένος·

dixiſſe, Et tu ſi cum hominibus conuerſari didiciſſes, profectò iſtis oleribus non vterere. Simile quiddam (vt ſuo loco diximus) de Diogene & Ariſtippo memoratur. Huiuſmodi Theodori fuiſſe vitam ac doctrinam comperimus. Demum verò Cyrenen profectus, apud Marium in pretio diu vixit: vbi quum primùm eiiceretur, non illepidum quiddã dixiſſe fertur, Malè (inquit) facitis, viri Cyrenaici, qui me ex Libya in Græciam exulem agitis. Fuerunt autem Theodori viginti. Primus, Samius Rhœci filius, qui conſuluit carbones fundamentis Epheſini templi ſubiici. nam quum humidus eſſet locus, carbones ait reiecta ligni natura ſoliditatem accipere humori inuiolabilem. Secundus, Cyrenaicus geometra, cuius & Plato auditor fuit. Tertius, hic ipſe philoſophus. Quartus, cuius fertur libellus De vocis exercitatione. Quintus, qui de legiſlatoribus ſcripſit, à Terpãdro initiũ ſumẽs. Sextus, Stoicus. Septimus, qui Romanas res conſcripſit.

ὄγδοος, Συρακούσιος, περὶ τακτικῶν γεγραφώς· ἔνατος, Βυζάντιος, ἀπὸ λόγων πολιτικῶν· δέκατος, ὁμοίως, οὗ Ἀριστοτέλης μνημονεύει διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ῥητόρων· ἑνδέκατος, Θηβαῖος, ἀνδριαντοποιός· δωδέκατος, ζωγράφος, οὗ μέμνηται Πολέμων· τρισκαιδέκατος, ζωγράφος, Ἀθηναῖος, ὑπὲρ οὗ γράφει Μηνόδοτος· τεσσαρεσκαιδέκατος, Ἐφέσιος, ζωγράφος, οὗ μέμνηται Θεοφάνης, ἐν τῷ περὶ γραφικῆς· πεντεκαιδέκατος, ποιητὴς ἐπιγραμμάτων· ἑκκαιδέκατος, γεγραφὼς περὶ ποιητῶν· ἑπτακαιδέκατος, ἰατρός, Ἀθηναίου μαθητής· ὀκτωκαιδέκατος, Χῖος, φιλόσοφος Στωϊκός· ἐννεακαιδέκατος, Μιλήσιος, καὶ αὐτὸς Στωϊκὸς φιλόσοφος· εἰκοστός, ποιητὴς τραγῳδίας.

ΦΑΙΔΩΝ.

Φαίδων, Ἠλεῖος, τῶν εὐπατριδῶν, συνεάλω τῇ πατρίδι, καὶ ἠναγκάσθη στῆναι ἐπ' οἰκήματος, ἀλλὰ τὸ θύριον προστιθεὶς μετεῖχε Σωκράτους, ἕως αὐτὸν λυτρώσασθαι τοὺς περὶ Ἀλκιβιάδην ἢ Κρίτωνα προὔτρεψε· καὶ τοὐντεῦθεν ἐλευθερίως ἐφιλοσόφει.

A Octauus, Syracusanus, qui De re militari scripsit. Nonus, Byzantius in caussis ciuilibus clarus. Decimus similiter, cuius & Aristoteles in oratorum Epitome mētionem facit. Vndecimus, Thebanus sculptor. Duodecimus, pictor, cuius & Polemō meminit. Decimus tertius, Atheniensis pictor, de quo Menodotus scribit. B Decimus quartus, Ephesius pictor, cuius Theophanes in libro De pictura meminit. Decimusquintus, epigrammatum poeta. Decimus sextus, qui De poetis scripsit. Decimusseptimus, medicus, Athenæi discipulus. Decimusoctauus, Chi', philosophus Stoicus. Decimus nonus, Milesius, & ipse philosophus Stoicus. C Vicesimus, tragœdiarū scriptor.

PHAEDON.

PHædon Eliensis nobili familia, vnà cum patria captus, coactus est intra sellulam infami se quæstui addicere: adiecto tamen ostiolo, Socratis contubernio præceptoréque fruebatur, quoad ipsum Alcibiades seu Crito, Socrate monēte, D redimeret: ex quo liberaliter philosophię operā dedit.

Ἱερώνυμος δ' ἐν τῷ περὶ ἐποχῆς καθαπτόμενος, δοῦλον αὐτὸν εἴρηκε. διαλόγους δὲ συνέγραψε γνησίους μὲν, Ζώπυρον, Σίμωνα, καὶ διστάζόμενον Νικίαν· Μήδιον (ὅν φασί τινες Αἰσχίνου, οἱ δὲ Πολυαίνου) Ἀντίμαχον, ἢ πρεσβύτας· (καὶ οὗτος διστάζεται) Σκυθικοὺς λόγους· (καὶ τούτους τινὲς Αἰσχίνου φασί.) διάδοχος δ' αὐτοῦ Πλείσταινος, Ἠλεῖος. καὶ τρίτοι ἀπ' αὐτοῦ οἱ περὶ Μενέδημον τὸν Ἐρετριέα καὶ Ἀσκληπιάδην τὸν Φλιάσιον, μετάγοντες ἀπὸ Στίλπωνος. καὶ ἕως μὲν τούτων Ἠλειακοὶ προσηγορεύοντο· ἀπὸ δὲ Μενεδήμου, Ἐρετριακοί· περὶ οὗ λέξομεν ἐν ὑστέρῳ, διὰ τὸ καὶ αὐτὸν κατάρχειν αἱρέσεως.

A Hunc Hieronymus in libro De assensu retinendo, seruum fuisse asseuerat. Scripsit autem Dialogos, de quibus nihil dubitatur, Zopyrum & Simonem: de Nicia controuersia est. Medum, quem Æschinis esse plerique tradunt, alii verò Polyæni. Antimachum siue Senes: & de hoc ambigitur. Scythicos sermones B etiam quidam Æschinis esse asseuerant. Successor autem eius fuit Plistanus Eliensis, & ab eo tertius, Menedemus Eretrieus, Asclepiadésque Phliasius, à Stilpone profecti, atque vsque ad eos Eliaci sunt appellati: à Menedemo autẽ Eretrici: de quo postea dicemus, idcirco quòd ipse sectæ princeps atque autor C fuerit.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ.

Εὐκλείδης ἀπὸ Μεγάρων τῶν πρὸς Ἰσθμῷ, ἢ Γελῷος κατ' ἐνίους, ὥς φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. οὗτος καὶ τὰ Παρμενίδεια μετεχειρίζετο, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ Μεγαρικοὶ προσηγορεύοντο, εἶτ' ἐριστικοὶ, ὕστερον δὲ διαλεκτικοὶ, οὓς οὕτως ὠνόμασε πρῶτος

EVCLIDES.

Euclides Megaris oppido, quod Isthmo adiacet, siue iuxta quosdam, Gelous, vt in Successionibus tradit Alexander. Parmenidis librorum in primis studiosus fuit. Ab eo D Megarici denominati sunt, qui postea ἐριστικοὶ, postremò dialectici sunt. Quos ita primus Dionysius

Διονύσιος ὁ Καρχηδόνιος, διὰ τὸ πρὸς ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν τοὺς λόγους διατίθεσθαι. πρὸς τοῦτόν φησιν ὁ Ἑρμόδωρος ἀφικέσθαι Πλάτωνα, καὶ τοῖς λοιποῖς φιλοσόφοις, μετὰ τὴν Σωκράτους τελευτὴν, δείσαντας τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων. οὗτος ἓν τὸ ἀγαθὸν ἀπεφαίνετο πολλοῖς ὀνόμασι καλούμενον. ὁτὲ μὲν γὰρ φρόνησιν, ὁτὲ δὲ θεὸν, καὶ ἄλλοτε νοῦν, καὶ τὰ λοιπά. τὰ δ' ἀντικείμενα τῷ ἀγαθῷ ἀνῄρει, μὴ εἶναι φάσκων. ταῖς τε ἀποδείξεσιν ἐνίστατο, οὐ κατὰ λήμματα, ἀλλὰ κατ' ἐπιφοράν. καὶ τὸν διὰ παραβολῆς λόγον ἀνῄρει, λέγων ἤτοι ἐξ ὁμοίων αὐτὸν ἢ ἐξ ἀνομοίων συνίστασθαι. καὶ εἰ μὲν ἐξ ὁμοίων, περὶ αὐτὰ δεῖν μᾶλλον, ἢ οἷς ὅμοιά ἐστιν ἀναστρέφεσθαι· εἰ δ' ἐξ ἀνομοίων, παρέλκειν τὴν παράθεσιν. διὰ ταῦτα δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ ταῦτά φησι Τίμων, προσπαρατρώγων καὶ τοὺς λοιποὺς Σωκρατικούς,

Ἀλλ' οὔ μοι τούτων φλεδόνων μέλει, οὐδὲ γὰρ ἄλλου
Οὐδενὸς, οὐ Φαίδωνος, ὅτις γε μὲν, οὐδ' ἐριδάντεω
Εὐκλείδου, Μεγαρεῦσιν ὃς ἔμβαλε λύσσαν ἐρισμοῦ.

A Carthaginiensis idcirco appellauit quòd interrogando ac respondendo sermones librósque componerent. Ad hunc ait Hermodorus, post Socratis mortem venisse Platonem, ac philosophos reliquos metu atrocitatis tyrãnorum compulsos. Hic bonum esse vnum definiuit multis nominibus celebre. Aliquando enim hoc dici B prudentiam, quandoque deum, aliâs mentem appellari, & huiusmodi cætera. Quæ bono aduersa viderẽtur sustulit, ea ne esse quidẽ dicens. Vtebatur probationibus, non his quę per assũptiones, sed quæ per cõclusiones fiunt. Disputationem item quæ fit per similitudinem, sustulit, dicẽs illam sanè aut ex similibus consistere, C aut ex dissimilibus. Et, si ex similibus consistit, circa ipsa potius quàm quibus sunt similia versari rationẽ debere: sin autem ex dissimilibus, superuacaneã esse comparationẽ. Idcirco & Timon illũ vnà cũ cæteris Socraticis mordet, nullius sibi horum curã esse dicẽs, non Phædonis, non alterius cuiuspiam, neque EVclidis, D qui Megarẽsibus cõtentionis rabiem inuexit.

διαλόγους δὲ συνέγραψεν ἕξ, Λαμπρίαν, Αἰσχίνην, Φοίνικα, Κρίτωνα, Ἀλκιβιάδην, Ἐρωτικόν. τῆς δὲ Εὐκλείδου διαδοχῆς ἐστὶ καὶ Εὐβουλίδης ὁ Μιλήσιος, ὃς καὶ πολλοὺς ἐν διαλεκτικῇ λόγους ἠρώτησε, τόν τε ψευδόμενον καὶ τὸν διαλανθάνοντα, καὶ Ἠλέκτραν, καὶ ἐγκεκαλυμμένον, καὶ σωρείτην, καὶ κερατίνην, καὶ φαλακρόν. περὶ τούτου φησί τις τῶν κωμικῶν,

Ὁ ὑβριστικὸς δ' Εὐβουλίδης κερατίνας ἐρωτῶν,
Καὶ ψευδέσ' ἀλαζόσι λόγοις τοὺς ῥήτορας κυλίων,
Ἀπῆλθ' ἔχων Δημοσθένους τὴν ῥωβοστωμυλήθραν.

ἐῴκει γὰρ αὐτοῦ καὶ Δημοσθένης ἀκηκοέναι, καὶ ῥωβικώτερος ὢν παύσασθαι. ὁ δ' Εὐβουλίδης καὶ πρὸς Ἀριστοτέλην διεφέρετο, καὶ πολλὰ αὐτὸν διαβέβληκε. μεταξὺ δὲ ἄλλων ὄντων τῆς Εὐβουλίδου διαδοχῆς Ἀλεξῖνος ἐγένετο, Ἠλεῖος ἀνήρ, φιλονεικότατος· διὸ καὶ Ἀλεξῖνος ἐπεκλήθη. διεφέρετο δὲ μάλιστα πρὸς Ζήνωνα. φησὶ δ' Ἕρμιππος περὶ αὐτοῦ ὡς ἄρα ἀπελθὼν ἐκ τῆς Ἤλιδος εἰς Ὀλυμπίαν,

Dialogos autem conscripsit sex, Lampriam, Æschinem, Phœnicem, Critoné, Alcibiadem, Amatorium. Porrò ex EVclidis successione est & EVbulides Milesius, qui & plurimos in dialectica modos rationésque interrogandi tradidit, mentientem & fallentem, Electram, conuelatam, acerualem, corneam, & itẽ caluam. Et istũ non defuit ex Comicis qui carperet,

Contumeliosus EVbulides ceratinas interrogans,
Et mendacibus fastuosísque Verbis rethores Versans,
Abiit Demosthenis habens Volubilitatem.

Videtur Demosthenes hũc audiuisse, & quum ῥῶ literam pronuntiare vix posset, emendasse iugi exercitio. Neque item obscurum est EVbulidem aduersus Aristotelem inimico animo fuisse, eúmque in plurimis reprehendisse. Inter cæteros verò qui ex EVbulidis ludo manauerunt, Alexinus Eliensis fuit, vir acer, & contentionis viribus ac neruis clarus: vnde & Alexinus cognominatus est. Maximè autem Zenoni infestus erat. Hunc ait Hermippus ex Elide in Olympiam profectum,

αὐτόθι φιλοσοφοίη. τῶν δὲ μαθητῶν αὐτοῦ πυνθανομένων διὰ τί τῇδε κατοικεῖ, φάναι βούλεσθαι αἵρεσιν συστήσασθαι ἣν Ὀλυμπιακὴν κληθήσεσθαι. τοὺς δὲ, καὶ τοῖς ἐφοδίοις θλιβομένους, καὶ τὸ χωρίον νοσερὸν καταγνόντας, ἀπελθεῖν, καὶ τὸ λοιπὸν διατρίβειν ἔρημον τὸν Ἀλεξῖνον σὺν οἰκέτῃ μόνῳ. ἔπειτα μέντοι νηχόμενον ἐν τῷ Ἀλφειῷ νυχθῆναι καλάμῳ, καὶ οὕτω τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν οὕτως ἔχον,

A ibíque philoſophatum. Diſcipulis autem rogantibus cur illic moraretur, dixiſſe, velle ſe ſectam inſtituere, quam Olympiacam vocaret. Illos verò, quum rerum omnium penuria, & præterea inſalubri loco affligerentur, ab eo receſſiſſe, iámque Alexinum ſolum ac deſertũ vno tantùm famulo comite ibi remoratum. Poſtea dum B nataret in Alpheo flumine, arundinis acumine læſum, vita exceſſiſſe. Et eſt in ipſũ noſtrum epigramma ſic ſe habens,

ΟΥ'κ ἄρα μῦθος ἦν ἐκεῖνος εἰκαῖος,
Ὡς ἀτυχής τις ἐὼν τὸν πόδα κολυμβῶν περιέπειρέ πως
Ἥλῳ· καὶ γὰρ ὁ σεμνὸς ἀνήρ, πρὶν Ἀλφεόν
Ποτ' ἐκπερᾶν, Ἀλεξῖνος θνῆσκε νυχθεὶς καλάμῳ.

At non inanis hercle erat illa fama,
Cuidam natanti miſero trãſfixum pedem
Clauo: nam Alexinus prius flumen Alpheum
C *Quàm tranſfretaſſet, canna fixus occidit.*

γέγραφε δὲ οὐ μόνον πρὸς Ζήνωνα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα βιβλία, καὶ πρὸς Ἔφορον τὸν ἱστοριογράφον. ΕΥ'βουλίδου δὲ καὶ ΕΥ̓́φαντος γέγονεν ὁ Ὀλύνθιος, ἱστορίας γεγραφὼς τὰς κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς ἑαυτοῦ. ἐποίησε δὲ καὶ τραγῳδίας πλείους, ἐν αἷς εὐδοκίμει κατὰ τοὺς ἀγῶνας. γέγονε δὲ καὶ Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως διδάσκαλος,

Scripſit non ſolùm ad Zenonem, verùm & alios cõplures libros, & ad Ephorũ hiſtoricum. Ex EVbulidis diſciplina & EVphãtus fuit Olynthius, qui tẽporis ſui conſcripſit hiſtoriam. Scripſit & tragœdias plurimas, quibus in certaminibus D maximè probatur. Fuit & præceptor Antigoni regis,

πρὸς ὃν καὶ λόγον γέγραφε Περὶ βασιλείας, σφόδρα εὐδοκιμοῦντα. τὸν βίον δὲ γήρᾳ κατέστρεψεν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι διακηκοότες Εὐβουλίδου, ἐν οἷς καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Κρόνος.

A

ad quem etiam librum De regno scripsit perutilem atque laudatissimum. Vitam verò senectute finiuit. Fuerunt & alii complures auditores EVbulidis, inter quos & Apollonius Cronus.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ.

Διόδωρος, Ἀμεινίου, Ἰασεύς, καὶ αὐτὸς Κρόνος ἐπίκλην, περὶ οὗ φησι Καλλίμαχος ἐν ἐπιγράμμασιν, αὐτὸς ὁ Μῶμος ἔγραφεν ἐν τοίχοις, ὁ Κρόνος ἐστὶ σοφός. ἦν δὲ καὶ οὗτος διαλεκτικός, πρῶτος δόξας εὑρηκέναι τὸν ἐγκεκαλυμμένον καὶ κερατίνην λόγον, κατά τινας. οὗτος παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτῆρι διατρίβων λόγους τινὰς διαλεκτικούς, ἠρωτήθη πρὸς Στίλπωνος· καὶ παραχρῆμα μὴ δυνάμενος διαλύσασθαι, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τά τε ἄλλα ἐπετιμήθη, καὶ δὴ καὶ Κρόνος ἤκουσεν ἐν σκώμματος μέρει. ἐξελθὼν δὴ τοῦ συμποσίου, καὶ λόγον γράψας περὶ τοῦ προβλήματος, ἀθυμίᾳ τὸν βίον κατέστρεψε. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν,

B C

Κρόνε Διόδωρε τίς σε δαιμόνων κακῇ
Ἀθυμίᾳ ξυνείρυσεν,

D

DIODORVS.

DIodorus Amenii filius Iaseus, & ipse cognominatus Cronus, quem & Callimachus in Epigrammatis mordacissimè insectatur, ac parietibus inscribit illud, Cronus est sapiés. Erat & iste dialecticus, primúsque inuenisse à quibusdam existimatus est inuolutum & cornutum differendi genus. Hic apud Ptolemæú Soterem commorás, quum à Stilpone sermones quosdá dialecticos interrogatus extemplo nequiuisset soluere, à rege increpatus, Cronúsque in iurgio vocatus, conuiuiú deseruit, egressúsque, librum de ea propositione conscripsit, vitámque mœrore finiuit. Est in ipsum nostrum epigramma in húc modum,

Crone Diodore quis te dæmonum mala
Affectione compulit,

Ἵν' αὐτὸς αὐτὸν ἐμβάλῃς εἰς Τάρταρον,
Στίλπωνος οὐ λύσας ἔπη
Αἰνιγματώδη; τί γὰρ εὑρέθης Κρόνος,
Ἔξωθεν τοῦ ῥῶ κάππα τε.

Τῶν δ' ἀπὸ Εὐκλείδου ἐστὶ καὶ Ἰχθύας Μετάλλου, ἀνὴρ γενναῖος· πρὸς ὃν καὶ Διογένης ὁ κυνικὸς διάλογον πεποίηται. Κλεινόμαχός τε ὁ Θούριος, ὃς πρῶτος περὶ ἀξιωμάτων καὶ κατηγορημάτων, καὶ τῶν τοιούτων συνέγραψε. καὶ Στίλπων ὁ Μεγαρεὺς, διασημότατος φιλόσοφος, περὶ οὗ λεκτέον.

Vt tu te in atrum mitteres in tartarum,
Quòd non solutis Stilponis ænigmatis
Victus fuisti? iure ergo deprehenderis
Cronus remotis r, & cappa literis.

Fluxit ab EVclide Ichthyas Metalli filius, vir illustris: ad quem Diogenes Cynicus dialogũ scripsit. Clinomachus item Thurius, qui primus de proloquiis & prædicamẽtis & cæteris huiusmodi scripsit. Est Stilpo Megarensis clarissimus philosophus, de quo nunc dicendum est.

ΣΤΙΛΠΩΝ.

Στίλπων, Μεγαρεὺς, τῆς Ἑλλάδος, διήκουσε μὲν τῶν ἀπ' Εὐκλείδου τινῶν· οἱ δὲ καὶ αὐτοῦ Εὐκλείδου ἀκοῦσαι φασὶν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ Θρασυμάχου τοῦ Κορινθίου, ὃς ἦν Ἰχθύα γνώριμος, καθά φησιν Ἡρακλείδης. τοσοῦτον δ' εὑρεσιλογίᾳ καὶ σοφιστείᾳ προῆγε τοὺς ἄλλους, ὥστε μικροῦ δεῆσαι πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἀφορῶσαν εἰς αὐτὸν μεγαρίσαι. περὶ τούτου φησὶ Φίλιππος ὁ Μεγαρικὸς κατὰ λέξιν οὕτω·

STILPO.

Stilpo Megarensis, eius oppidi quod in Græcia est, audiuit quosdã ex EVclidis familia. Alii & ipsius EVclidis fuisse auditorem tradunt. Thrasymachi etiã Corinthii illius qui Ichthyæ familiaris erat, vt ait Heraclides. In tantum verò & inuentione & eloquentia præcessit alios, vt parum abfuerit quĩ omnis Græcia in illũ intẽta, in Megara trãsisse diceretur. De eo Philippus Megaric' ita fermè retulit.

Παρὰ μὲν γὰρ Θεοφράστου Μητρόδωρον τὸν θεωρηματικὸν καὶ Τιμαγόραν τὸν Γελῷον ἀπέσπασε, παρὰ Ἀριστοτέλους δὲ τοῦ Κυρηναϊκοῦ Κλείταρχον καὶ Σιμμίαν· ἀπὸ δὲ τῶν διαλεκτικῶν, Παιώνειον μὲν ἀπὸ Ἀριστείδου. Δίφιλον δὲ τὸν Βοσποριανὸν ΕΥφάντου, καὶ Μύρμηκα τὸν Ἐξαινέτου, παραγενομένους ὡς ἐλέγξοντας, ἀμφοτέρους ζηλωτὰς ἔσχε. χωρὶς δὲ τούτων, Φρασίδημον μὲν τὸν περιπατητικὸν καὶ φυσικὸν ἔμπειρον ὄντα, προσηγάγετο, καὶ τὸν ῥητορικὸν Ἄλκιμον, ἁπάντων πρωτεύοντα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ῥητόρων, Κράτητά τε, καὶ ἄλλους πλείστους ὅσους ἐθήρασε· καὶ δὴ καὶ Ζήνωνα τὸν Φοίνικα μετὰ τούτων ἀφείλετο. ἦν δὲ καὶ πολιτικώτατος· καὶ γυναῖκα ἠγάγετο· καὶ ἑταίρᾳ συνῆν Νικαρέτῃ, ὡς φησί που καὶ Ὀνήτωρ. καὶ θυγατέρα ἀκόλαστον ἐγέννησεν, ἣν ἔγημε γνώριμός τις αὐτοῦ Σιμμίας Συρακούσιος. ταύτης οὐ κατὰ τρόπον βιούσης, εἶπέ τις πρὸς τὸν Στίλπωνα, ὡς καταισχύνοι αὐτόν· ὁ δέ, ΟΥ μᾶλλον (εἶπεν) ἢ ἐγὼ ταύτην κοσμῶ. ἀπεδέχετο δ' αὐτὸν (φασὶ) καὶ

A A Theophraſto quidē Metrodorus illum ſpeculationis ſtudioſum, & Timagoram Geloum auulſit: ab Ariſtotele verò Cyrenaico, Clitarchum & Simmiam. Porro à dialecticis, Pæoniū quidem ab Ariſtide: Diphilum verò Boſporianū EVphanti, & Myrmecem Exæneti filium, qui ad ſe arguendum venerāt, vtroſque B ſui ſtudioſos habuit. Præter hos autem Phraſidemū peripateticum phyſicúmque peritiſſimum ad ſe attraxit, Alcimúmque oratorem omnium qui in Græcia tum florebant eminentiſſimum. Cratetem inſuper, & complures alios in ſua retia induxit, Phœnicémque Zenonem vnà cum illis abſtulit. Erat præterea maximè ciC uilis, ac præter vxorem quā duxerat, Nicarete etiā pellice vtebatur, vt Onetor ait, filiámque parum pudicam genuit, quā duxit Simmias Syracuſanus, eius neceſſarius. Hæc dum laſciuius viueret, Stilponique à quodā renuntiatum eſſet eam ſibi probro eſſe, Non, inquit, iſta maiori mihi probro eſt, quā ego illi ornamēto. Suſcepit hūc honorificè vt (aiūt) D

Πτολεμαῖος ὁ Σωτήρ. καὶ ἐγκρατὴς Μεγάρων γενόμενος, ἐδίδου τε ἀργύριόν αὐτῷ, καὶ παρεκάλει εἰς Αἴγυπτον συμπλεῖν. ὁ δὲ, μέτριον μέν τι τἀργυρίου προσήκατο· ἀρνησάμενος δὲ τὴν ὁδὸν, μετῆλθεν εἰς Αἴγιναν, ἕως ἐκεῖνος ἀπέπλευσεν. ἀλλὰ καὶ Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου, καταλαβὼν τὰ Μέγαρα, τήν τε οἰκίαν αὐτῷ φυλαχθῆναι, καὶ πάντα τὰ ἁρπαθέντα προυνόησεν ἀποδοθῆναι. ὅτε καὶ βουλομένῳ παρ᾽ αὐτοῦ τῶν ἀπολωλότων ἀναγραφὴν λαβεῖν, ἔφη μηδὲν τῶν οἰκείων ἀπολωλέναι. παιδείαν γὰρ μηδένα ἐξενηνοχέναι, τόν τε λόγον ἔχειν καὶ τὴν ἐπιστήμην. καὶ αὐτῷ διαλεχθεὶς περὶ ἀνθρώπων εὐεργεσίας, οὕτως εἷλεν ὥστε προσέχειν αὐτῷ. τοῦτον φασὶ περὶ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς τοῦ Φειδίου τοιοῦτόν τινα λόγον ἐρωτῆσαι, Ἆρά γε ἡ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ, θεός ἐστι; φήσαντος δέ, Ναί· Αὕτη δέ γε (εἶπεν) οὐκ ἔστι Διὸς, ἀλλὰ Φειδίου· συγχωρουμένου δὲ, Οὐκ ἄρα (εἶπεν) αὐτὴ θεός ἐστιν. ἐφ᾽ ᾧ καὶ εἰς Ἄρειον πάγον προσκληθέντα, μὴ ἀρνήσασθαι,

& Ptolemæus Soter, quum Megara, ipſius vrbẽ, victor obtinuiſſet, ac tradita ſibi pecunia oraret vt in Ægyptum ſecum nauigaret. Tũ ille pecuniæ modicum admiſit: eam profectionem renuens, in Æginam contẽdit, quoad ille remearet. Demetrius quoque Antigoni filius quum cepiſſet Megara, domum illi reſeruari, cunctámque direptam ſubſtantiam reſtitui curauit. Vbi, quum ea quæ amiſerat, vt ſcriptis ſibi traderet moneret, nihil ille ſuum ſe perdidiſſe reſpõdit: quippe doctrinam & eruditionem ſibi ademiſſe neminẽ, reliquámque ſibi eſſe & eloquentiam & diſciplinam, atque illum mortalis beneficentiæ admonuit tanta orationis vi, vt rex illius iam ſtudioſus prorſus auditor fieret. Aiũt illum ita quendam de Phidiæ Minerua compellaſſe, Num, inquit, Minerua Iouis filia deus eſt? Quum verò annuiſſet ille, dixiſſe, At iſta non Iouis, ſed Phidiæ eſt: concedebat. Non ergo, inquit, ipſa deus. Qua ex re quũ in Ariũ pagũ pertract⁹ fuiſſet, nihil inficiatũ ferũt,

φάσκειν δ' ὀρθῶς διειλέχθαι. μὴ γὰρ εἶναι αὐτὴν θεόν, ἀλλὰ θεάν· θεοὺς δὲ εἶναι τοὺς ἄρρενας. καὶ μέντοι τοὺς Ἀρεοπαγίτας εὐθέως αὐτὸν κελεῦσαι τῆς πόλεως ἐξελθεῖν. ὅτε καὶ Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην θεὸν ἐπισκώπτοντα εἰπεῖν, Πόθεν δὲ τοῦτ' ᾔδει Στίλπων; ἢ ἀνασύρας αὐτῆς τὸν κῆπον ἐθεάσατο; ἦν δ' ἀληθῶς οὗτος μὲν θρασύτατος· Στίλπων δὲ κομψότατος. Κράτητος γοῦν αὐτὸν ἐρωτήσαντος, εἰ οἱ θεοὶ χαίρουσι ταῖς προσκυνήσεσι καὶ εὐχαῖς, φασὶν εἰπεῖν, Περὶ τούτων μὴ ἐρώτα, ἀνόητε, ἐν ὁδῷ, ἀλλὰ μόνον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ Βίωνα ἐρωτηθέντα εἰ θεοί εἰσιν, εἰπεῖν·

Οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον ταλαπείριε πρέσβυ;

ἦν δ' ὁ Στίλπων καὶ ἀφελὴς, καὶ ἀνεπίπλαστος, πρός τε τὸν ἰδιώτην εὔθετος. Κράτητος γοῦν ποτε τοῦ κυνικοῦ πρὸς μὲν τὸ ἐρωτηθὲν οὐκ ἀποκριναμένου, ἀποπαρδόντος δὲ, Ἤδειν, ἔφη, ὡς πάντα μᾶλλον φθέγξῃ ἢ ἃ δεῖ. ἀλλὰ καὶ ἰσχάδα προτείναντος αὐτῷ ποτε καὶ ἐρώτημα,

imò rectè se loquutum asseruisse: non enim deum esse, sed deam: deos quippe mares esse: Areopagitas tamen nihilo placatiores factos, iussisse cõtinuò ipsum vrbe excedere. quo etiam tempore Theodorum, cognomento deum, iurgio dixisse, Vnde hoc nouerat Stilpo? num amota palla ipsam inspexerat? Erat iste profectò audacissimus, verùm Stilpo vir compositissimus, & maximè facetus. Denique quum rogasset illum Crates an dii precationibus ac diuinis honoribus gaudeant, Noli me, inquit, fatue, in via de hisce rogare, sed solum ac seorsum. Hoc ipsum & Bionem interrogatũ, an sint dii, dixisse tradunt,

Túne senex turbam à nobis propellere curas?

Fuit & Stilponi ingenium simplex, neque vlla simulatione fucatum, ita vt imperitę quoque concioni se accommodare nullo negotio posset. Cratete denique Cynico, semel ad id quod fuerat interrogatus non respõdente, sed crepitum ventris emittente: Sciebam, inquit, te omnia potius quàm quæ deceret loquuturum. Caricam illi aliquando interrogatiunculámque proposuerat:

δεξάμενον καταφαγεῖν. τοῦ δέ, A Ὦ Ἡράκλεις, εἰπόντος, ἀπολώλεκα τὴν ἰσχάδα· ΟΥ̓ μόνον (ἔφη) ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρώτημα, οὗ ἦν ἀῤῥαβὼν ἡ ἰσχάς. πάλιν δὲ ἰδὼν τὸν Κράτητα χειμῶνος συγκεκαυμένον, Ὦ Κράτης (εἶπε) δοκεῖς μοι χρείαν ἔχειν ἱματίου καινοῦ, ὅπερ ἦν, νοῦ καὶ ἱματίου. καὶ τὸν αἰδεσθέντα παρῳδῆσαι εἰς B αὐτὸν οὕτω,

Καὶ μὴν καὶ Στίλπων' ἔσιδον χαλεπ' ἄλγε' ἔχοντα
Ἐν Μεγάροις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς.
Ἔνθά τ' ἐρίζεσκε, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι·
Τὴν δ' ἀρετὴν παρὰ γράμμα διώκοντες κατέτριβον.

λέγεται δ' οὕτως Ἀθήνησιν C ἐπιστρέψαι τοὺς ἀνθρώπους, ὥστ' ἀπὸ τῶν ἐργαστηρείων συνθεῖν ἵνα αὐτὸν θεάσαιντο. καί τινος εἰπόντος, Στίλπων, θαυμάζουσί σε ὡς θηρίον, ΟΥ̓ μὲν οὖν, (εἰπεῖν) ἀλλ' ὡς ἄνθρωπον ἀληθινόν. δεινὸς δὲ ἄγαν ὢν ἐν τοῖς ἐριστικοῖς, ἀνῄρει καὶ τὰ εἴδη· καὶ ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον εἶναι, μηδένα· D οὔτε γὰρ τόνδε λέγειν οὔτε τόνδε. τί γὰρ μᾶλλον τόνδε ἢ τόνδε; οὔτε ἄρα τόνδε. καὶ πάλιν,

eam verò ille ſtatim comedit: & quum diceret illi Stilpo, Hercle, caricam perdidi, Non ſolùm (inquit) caricam, ſed & interrogatiúculam, cuius arra hæc fuit carica. Rurſus quum vidiſſet hyeme Cratetẽ aduſtũ, O Crates, inquit, videris mihi nouo indigere pallio, quaſi diceret, Veſte & mẽte: ad hanc eius vocem rubore ſuffuſum, ita in illum luſiſſe Cratetem,

Atqui ego Stilponẽ Megaris mala multa ferentem
Vidi, vbi monſtroſi eſſe ferũt habitacla Typhœi,
Hic contẽdebat iuuenum comitante caterua,
Nil ſani miſera quàm de virtute docebat.

Fertur Athenis hominũ ita in ſe ſtudia vertiſſe, vt ex officinis ad eum confluerent viſendum. Vbi quum quidã diceret, Admirantur te, ô Stilpo, veluti belluam, Minimè, inquit ille, ſed velut hominem verum. Cæterùm quum eſſet diſputator acerrimus, ſpecies quoque tollebat, dicebátq; qui hominem diceret neminem eſſe, neque hunc aut hunc dicere. Qui enim hunc magis quàm hunc? non igitur hunc. Rurſúſque

Τὸ λάχανον οὐκ ἔστι τὸ δεικνύμενον· λάχανον μὲν γὰρ ἦν πρὸ μυρίον ἐτῶν. οὐκ ἄρα ἐστὶ τοῦτο λάχανον. φασὶ δ' αὐτὸν ὁμιλοῦντα Κράτητι, μεταξὺ σπεῦσαι ἰχθῦς πρίασθαι. τοῦ δ' ἐπισπωμένου, καὶ φάσκοντος, Καταλείπεις τὸν λόγον; Οὐκ ἔγωγε (ἔφη) ἀλλὰ τὸν μὲν λόγον ἔχω, σὲ δὲ καταλείπω· ὁ μὲν γὰρ λόγος περιμένει, τὸ δ' ὄψον πεπράσεται. φέρονται δ' αὐτοῦ διάλογοι ἐννέα ψυχροὶ, Μόσχος, Ἀρίστιππος ἢ Καλλίας, Πτολεμαῖος, Χαιρεκράτης, Μητροκλῆς, Ἀναξιμένης, Ἐπιγένης, Πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, Ἀριστοτέλης. τούτου καὶ Ἡρακλείδης φησὶ τὸν Ζήνωνα ἀκοῦσαι τὸν τῆς στοᾶς κτίστην. γηραιὸν δὲ τελευτῆσαι φησὶν Ἕρμιππος, οἶνον προσενεγκάμενον, ὅπως θᾶττον ἀποθάνῃ. ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν.

Τὸν Μεγαρέα τὸν Στίλπωνα (γινώσκεις δ' ἴσως)
Γῆρας ἔπειτα νόσος καθῖλε, δύσμαχον ζυγὸν,
Ἀλλ' οἶνον εὗρε τῆς κακῆς συνωρίδος
Φέρτερον ἡνίοχον. πιὼν γὰρ ἤλασε.

A Olus quod ostenditur non est. olus enim ante mille annos fuit: non est igitur hoc olus. Fertur quum Crateti colloqueretur, inter loquendum festinasse vt pisces emeret. quum eum ille retinere vellet ac diceret, Sermonem relinquis? Minimè, inquit: sed sermonẽ habeo, & te derelinquo. sermo quippe manet: cibus autem B venum dabitur, nisi festinauero. Feruntur ipsius dialogi nouem, non satis gratiæ habẽtes, Moschus, Aristippus siue Callias, Ptolemæus, Chærecrates, Metrocles, Anaximenes, Epigenes, Ad filiam suam, Aristoteles. Huius auditorem fuisse Zenonem Stoicorum principem Heraclides refert. Senem verò defecisse Hermippus C testis est, hausto prius mero, vt citius moreretur.

Est autem in hunc Stilponẽ nostrum epigramma,

Stilpona nosti Megarensem illum forsitan,
Quem quum senectus cepit, morbus improbus,
Iugúmque triste, vinum bigæ pessimæ
D *Inuenit, aurigam illico longè optimum.*

προσεσκώφθη δὲ ὑπὸ Σοφίλου τοῦ κωμικοῦ ἐν δράματι γάμου,
Σπίλπωνος ἐστὶ βύσμα θ' ὁ Χαρίνου λόγος.

A Reprehensus est à Sophilo comico in comœdia quæ inscribitur Γάμος.

ΚΡΙ'ΤΩΝ.

Κρίτων, Ἀθηναῖος· οὗτος μάλιστα φιλοστοργότατα διετέθη πρὸς Σωκράτην, καὶ οὕτως ἐπεμελεῖτο αὐτοῦ ὥστε μηδέ ποτε λείπειν τι τῶν πρὸς τὴν χρείαν. καὶ οἱ παῖδες δὲ αὐτοῦ διήκουσαν Σωκράτους, Κριτόβουλος, Ἑρμογένης, Ἐπιγένης, Κτήσιππος. ὁ δ' οὖν Κρίτων διαλόγους γέγραφεν ἐν ἑνὶ φερομένους βιβλίῳ ἑπτακαίδεκα, τοὺς ὑπογεγραμμένους, Ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ μαθεῖν οἱ ἀγαθοὶ, Περὶ τοῦ πλεῖον ἔχειν, Τί τὸ ἐπιτήδειον, ἢ Πολιτικός, Περὶ τοῦ καλοῦ, Περὶ τοῦ κακουργεῖν, Περὶ εὐθημοσύνης, Περὶ νόμου, Περὶ τοῦ θείου, Περὶ τεχνῶν, Περὶ συνουσίας, Περὶ σοφίας, Πρωταγόρας, ἢ Πολιτικὸς, Περὶ γραμμάτων, Περὶ ποιητικῆς, Περὶ τοῦ καλοῦ, Περὶ τοῦ μαθεῖν, Περὶ τοῦ γνῶναι, ἢ Περὶ ἐπιστήμης, Τί τὸ ἐπίστασθαι.

CRITO.

Crito Atheniensis, vnus omnium maximè eximio quodam amore Socrati B affectus est, atque eius ita curam egit vt nunquam aliquid ex his quæ sunt ad vsum necessaria illi deesse pateretur. Ipsius liberi Socratis auditores fuere, Critobulus, Hermogenes, Ctesippus, Epigenes. Crito igitur dialogos decem & septem scripsit, qui vno continentur codice, ita inscriptos, Non ex disciplinis C constare probitatem, Quid sit abundare, Quid idoneum siue ciuile, De honesto, De Deo, Quid sit malefacere, De fertilitate, De lege, De artibus, De congressu, De sapientia, Protagoras siue Ciuilis, De literis, De poetica, De honesto, De disciplina, De scientia, Quid sit scire.

ΣΙ'ΜΩΝ.

Σίμων, Ἀθηναῖος, σκυτότομος. οὗτος, ἐρχομένου Σωκράτους ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον, καὶ διαλεγομένου τινά, ὧν ἐμνημόνευε, ὑποσημειώσεις ἐποιεῖτο· ὅθεν Σκυτικοὺς αὐτοῦ τοὺς διαλόγους καλοῦσιν. εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν ἑνὶ φερόμενοι βιβλίῳ· Περὶ θεῶν, Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, Περὶ τοῦ καλοῦ, Τί τὸ καλόν, Περὶ δικαίου πρῶτος, δεύτερος· Περὶ ἀρετῆς, ὅτι οὐ διδακτόν· Περὶ ἀνδρείας, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος· Περὶ νόμου, Περὶ δημαγωγίας, Περὶ τιμῆς, Περὶ ποιήσεως, Περὶ εὐπαθείας, Περὶ ἔρωτος, Περὶ φιλοσοφίας, Περὶ ἐπιστήμης, Περὶ μουσικῆς, Περὶ ποιήσεως, Τί τὸ καλόν, Περὶ διδασκαλίας, Περὶ τοῦ διαλέγεσθαι, Περὶ κρίσεως, Περὶ τοῦ ὄντος, Περὶ ἀριθμοῦ, Περὶ ἐπιμελείας, Περὶ τοῦ ἐργάζεσθαι, Περὶ φιλοκερδοῦς, Περὶ ἀλαζονείας, Περὶ τοῦ καλοῦ· οἱ δέ, Περὶ τοῦ βουλεύεσθαι, Περὶ λόγου, ἢ Περὶ ἐπιτηδειότητος, Περὶ κακουργίας. οὗτος (φασὶ) πρῶτος διελέχθη τοὺς λόγους τοὺς Σωκρατικούς. ἐπαγγειλαμένου δὲ Περικλέους θρέψειν αὐτόν, καὶ κελεύοντος ἀπιέναι πρὸς αὐτόν,

SIMON.

Simon, Atheniensis coriarius. Quoties ad eius officinam perrexisset Socrates, atque dissereret, omnia quæ meminisse poterat, notabat. Vnde & ipsius dialogos Σκυτικοὺς appellât, quòd inter huiusmodi opifices sint habiti. Sunt autem numero xxxiii, qui vno itidem codice comprehenduntur. De diis, De bono, De honesto, Quid sit pulchrum & honestum, De iusto, duo: De virtute, quòd doceri non possit: De fortitudine siue virilitate, tres: De lege, De popularitate, De honore, De poesi, De bona valetudine, De amore, De philosophia, De scientia, De musica, Quid sit pulchrũ, De disciplina, De dißeredo, De iudicio, De eo quod est, De numero, De diligẽtia, De operando, De auaro. De iactãtia, De honesto. Alii autẽ, De consulẽdo, De ratione siue aptitudine, De maleficentia. Fertur hic primus omnium Socraticos sermones disseruisse. Quũ autẽ Pericles polliceretur si ad se veniret, cũcta illi necessaria exhibiturum,

οὐκ ἂν ἔφη τὴν παῤῥησίαν ἀποδόσθαι. γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Σίμων ῥητορικὰς τέχνας γεγραφώς· καὶ ἕτερος, ἰατρὸς, κατὰ Σέλευκον τὸν Νικάνορα· καί τις ἀνδριαντοποιός.

ΓΛΑΥ'ΚΩΝ.

Γλαύκων, Ἀθηναῖος· καὶ τούτου φέρονται ἐν ἑνὶ διάλογοι ἐννέα· Φείδυλος, Εὐριπίδης, Ἀμύντιχος, Εὐθίας, Λυσιθείδης, Ἀριστοφάνης, Κέφαλος, Ἀναξίφημος, Μενέξενος. φέρονται καὶ ἄλλοι δύο καὶ τριάκοντα, οἳ νοθεύονται.

ΣΙΜΜΙ'ΑΣ.

Σιμμίας ὁ Θηβαῖος· καὶ τούτου φέρονται ἐν ἑνὶ διάλογοι τρεῖς καὶ εἴκοσι, Περὶ σοφίας, Περὶ λογισμοῦ, Περὶ μουσικῆς, Περὶ ἐπῶν, Περὶ ἀνδρείας, Περὶ φιλοσοφίας, Περὶ ἀληθείας, Περὶ γραμμάτων, Περὶ διδασκαλίας, Περὶ τέχνης, Περὶ τοῦ ἐπιστατεῖν, Περὶ πρέποντος, Περὶ αἱρετοῦ καὶ φευκτοῦ, Περὶ φίλου, Περὶ τοῦ εἰδέναι, Περὶ ψυχῆς, Περὶ τοῦ εὖ ζῆν, Περὶ δυνατοῦ, Περὶ χρημάτων, Περὶ ζωῆς, Τί τὸ καλὸν, Περὶ ἐπιμελείας, Περὶ ἔρωτος.

A Libertatem (inquit) vendere consilii non fuerit. Fuit & alius Simon, qui scripsit artem rhetoricam: alius item medicus Seleuci & Nicanoris necessarius: atque alius quidam sculptor.

GLAVCON.

Glaucon Atheniensis, nouem itidem in codice vno scripsit dialogos, B Phidylum, EVripidem, Amyntichum, EVthiã, Lysithidem, Aristophanem, Cephalũ, Anaxiphemum, Menexenum. Feruntur eius & alii trigintaduo, sed suspecti & supposititii.

SIMMIAS.

Simmias Thebanus fuit. Et huius feruntur dialogi vigintitres, vno volumine, De sapientia, De veritate, C De musica, De versibus, De fortitudine, De philosophia, De ratiocinatione, De literis, De doctrina, De arte, De regimine, De decoro, Quid eligẽdum quidve fugiendum sit, De amico, De scientia, De anima, De bene viuendo, De possibili, De pecuniis, De vita, Quid sit honestum, De diligentia, De amore. D

ΚΕ'ΒΗΣ. A CEBES.

Κέβης, ὁ Θηβαῖος. καὶ τούτου φέρονται διάλογοι τρεῖς, Πίναξ, Ἑβδόμη, Φρύνιχος.

Cebes, & ipse Thebanus, scripsit dialogos tres, qui inscribuntur: Tabula, Septima, Phrynichus.

ΜΕΝΕ'ΔΗΜΟΣ. MENEDEMVS.

Μενέδημος οὗτος τῶν ἀπὸ Φαίδωνος, Κλεισθένους, τοῦ τῶν Θεοπροπιδῶν καλουμένων υἱός, ἀνδρὸς ἀγενοῦς μὲν, ἀρχιτέκτονος δὲ καὶ πένητος. οἱ δὲ καὶ σκηνορράφον αὐτὸν εἶναι φασί, καὶ μαθεῖν ἑκάτερα τὸν Μενέδημον. ὅθεν γράψαντος αὐτοῦ ψήφισμά τι, καθήψατό τις Ἀλεξίνειος, εἰπὼν ὡς οὔτε σκηνὴν οὔτε ψήφισμα πρέπει τῷ σοφῷ γράφειν. πεμφθεὶς δὲ φρουρὸς ὁ Μενέδημος ὑπὸ τῶν Ἐρετριέων εἰς Μέγαρα, ἀνῆλθεν εἰς Ἀκαδημίαν πρὸς Πλάτωνα, καὶ θηραθεὶς κατέλιπε τὴν στρατείαν. Ἀσκληπιάδου δὲ τοῦ Φλιασίου περισπάσαντος αὐτὸν, ἐγένετο ἐν Μεγάροις παρὰ Στίλπωνα· οὗπερ ἀμφότεροι διήκουσαν. κἀντεῦθεν πλεύσαντες εἰς Ἤλιν, Ἀγχιπύλῳ καὶ Μόσχῳ τοῖς ἀπὸ Φαίδωνος παρέβαλον.

Menedemus Phædonis Clisthenis filii, ex familia Theopropidarum, filius fuit viri sanè nobilis, sed opificis, ac pauperis. Alii tabernaculorum sutorem fuisse tradũt, & vtrunque didicisse Menedemum. Quocirca, quũ decretum quoddam tulisset, reprehensum ab Alexinio quodam, quòd scilicet non conueniret sapienti, neque tabernaculum neque decretum scribere. Missus autem ab Eretriensibus in Megaram præsidio futurus, contendit ad Platonem in Academiam, ínque illius retia nõ inuitus incidit, deseruítque militiam. Cæterùm Asclepiade Phliasio ad se illum pertrahente, Megaris apud Stilponem egit, eiúsque ambo auditores fuere. Inde nauigantes Eliden, Anchipylo & Moscho Phedonis discipulis cõgressi sunt.

καὶ μέχρι μὲν τούτων (ὡς προείρηται ἐν τῷ περὶ Φαίδωνος) Ἠλειακοὶ προσηγορεύοντο· Ἐρετρικοὶ δ᾽ ἐκλήθησαν ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος. φαίνεται δὴ ὁ Μενέδημος σεμνὸς ἱκανῶς γενέσθαι. ὅθεν αὐτὸν Κράτης παρῳδῶν φησι,

Φλιάσιόν τ᾽ Ἀσκληπιάδην,
καὶ ταῦρον Ἐρέτριην.

ὁ δὲ Τίμων οὕτω,

Λόγον ἀναστήσας ὠφρυωμένος
ἀφροσιβόμβαξ.

οὕτω δ᾽ ἦν σεμνὸς, ὡς ΕΥ᾽ρύλοχον τὸν Κασσανδρέα μετὰ Κλεϊππίδου Κυζικηνοῦ μειρακίου κληθέντα ὑπὸ Ἀντιγόνου, ἀντειπεῖν· φοβεῖσθαι γὰρ μὴ Μενέδημος αἴσθηται. ἦν γὰρ καὶ ἐπικόπτης καὶ παρρησιαστής. μειρακίου γοῦν καταθρασυνομένου, εἶπε μὲν οὐδέν· λαβὼν δὲ κάρφος, διέγραφεν εἰς τοὔδαφος περαινομένου σχῆμα· ἕως ὁρώντων πάντων συνὲν τὸ μειράκιον τὴν ὕβριν, ἀπηλλάχθη. Ἱεροκλέους δὲ ἐπὶ τοῦ Πειραιῶς συνανακόπτοντος αὐτῷ ἐπὶ Ἀμφιαράου, καὶ πολλὰ λέ-

atque tum adhuc, vt suprà (quum de Phædone loquemur) dictum est, Ἠλειακοὶ appellabantur: postea verò ab eius patria, de quo nunc sermo est, Eretrici vocati sunt. Constat Menedemum honestate ac grauitate fuisse celebrem, qua ex re Cratetem quoque sic in illum iocatum,

Phliasiúmque Asclepiadem,
taurúmque Eretrensem.

Timon item, elato superci lio, quum dicturus assurgeret, fuisse illum, notat, his verbis,

Dicturus fastuosus erat, rudibúsque cachinnus.

Adeo autem ea grauitate insignis fuit, vt quum EVrylochus Cassandræus ab Antigono accerfiretur vnà cum Cleippide Cyziceno adolescente, abnuerit: metuere enim ne id Menedemus persentiat: erat enim summę in obiurgando grauitatis atque præcipuæ auctoritatis. Denique quum adolescens in illo motu temerario ferretur, dixit quidem nihil, cæterùm sumpta festuca pingebat in pauimento traiecti figuram, dum interim spectantibus omnibus adolescens insigni contumelia notari se intelligens, abscessit. Hierocles in Pireo de Amphiarao illum obtundebat, & quum

γοντος περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Ἐρετρίας, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπεν, ἠρώτησε δὲ εἰς τί αὐτὸν Ἀντίγονος περαίνει. πρὸς δὲ τὸν θρασυνόμενον μοιχόν, Ἀγνοεῖς (ἔφη) ὅτι οὐ μόνον κράμβη χυλὸν ἔχει χρηστόν, ἀλλὰ καὶ ῥαφανίδες; πρὸς δὲ τὸν νεώτερον κεκραγότα, Σκέψαι (ἔφη) μή τι ὄπισθεν ἔχων λέληθας. Ἀντιγόνου δὲ συμβουλευομένου εἰ ἐπὶ κῶμον ἀφίκοιτο, σιωπήσας τἄλλα μόνον ἐκέλευσεν ἀπαγγεῖλαι ὅτι βασιλέως υἱός ἐστι. πρὸς δὲ τὸν ἀναίσθητον ἀναφέροντά τι αὐτῷ εἰκαίως, ἠρώτησεν εἰ ἀγρὸν ἔχει· φήσαντος δέ, Καὶ πάμπλειστα κτήματα, Πορεύου τοίνυν, (ἔφη) κἀκείνων ἐπιμελοῦ· μὴ συμβῇ σοι καὶ ταῦτα καταφθεῖραι, καὶ κομψὸν ἰδιώτην ἀποβαλεῖν. πρὸς δὲ τὸν πυθόμενον εἰ γήμαι ὁ σπουδαῖος, ἔφη, Πότερον ἐγώ σοι σπουδαῖος δοκῶ, ἢ οὔ; φήσαντος δὲ εἶ), Ἐγὼ τοίνυν (εἶπε) γεγάμηκα. πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πολλὰ τὰ ἀγαθά, ἐπύθετο πόσα τὸν ἀριθμόν, καὶ εἰ νομίζει πλείω τῶν ἑκατόν. μὴ δυνάμενος δὲ τῶν καλούντων ἐπὶ δεῖπνον τινὸς περιελεῖν τὴν πολυτέλειαν, κληθείς ποτε, οὐδὲν μὲν εἶπε·

A plurima de Eretriæ loqueretur excidio, nihil aliud loquutus est, tantùm rogauit quid in eũ Antigonus traiicit. Audacter exultanti adultero, Ignoras, inquit, nõ modò brassicæ succũ inesse iucundum, sed & rhaphano? Clamanti adolescentulo & vociferanti, Vide (inquit) ne quid retrò, dum nescis, habeas. Consultanti B Antigono an luxuriosum adiret conuiuiũ, hoc illi solùm renuntiari iussit, Memento regis te esse filium. Stupidum quẽdam nescio quid nihil ad rem dicentẽ, interrogauit an villam haberet, & quum ille multa se habere prędia dixisset, Perge, (inquit) & illorum curã gere, ne & illa negligenter curando perdere cõtingat, C & amittere simplicẽ vrbanitatem. Sciscitanti cuidam an vxor esset ducenda sapiẽti, Non ego, inquit, tibi sapiens videor? Et quũ annuisset ille, At ego (ait) duxi. Dicente quodam complura esse bona, rogat quot numero, & an putet plura esse quàm centum. Sæpius dolebat quòd luxuriosa conuiuia magnificúmque D apparatum nequiret ferre.

σιωπῶν δ' αὐτὸν ἐνουθέτησε, μόνας ἐλαίας προσενεγκάμενος. διὰ δὴ οὖν τὸ παρρησιαστικὸν τοῦτο μικροῦ καὶ ἐκινδύνευσεν ἐν Κύπρῳ, παρὰ Νικοκρέοντι σὺν Ἀσκληπιάδῃ τῷ φίλῳ. τοῦ γάρ τοι βασιλέως ἐπιμήνιον ἑορτὴν τελοῦντος, καὶ καλέσαντος καὶ τούτους, ὥσπερ τοὺς ἄλλους φιλοσόφους, τὸν Μενέδημον εἰπεῖν, Ὡς εἰ καλὸν ἦν ἡ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν συναγωγή, καθ' ἡμέραν ἔδει γίνεσθαι τὴν ἑορτήν· εἰ δ' οὔ, περιττῶς καὶ νῦν. πρὸς δὲ τοῦτο ἀπαντήσαντος τοῦ τυράννου, καὶ εἰπόντος ὡς ταύτην τὴν ἡμέραν ἔχοι σχολάζουσαν πρὸς τὸ διακούειν φιλοσόφων, ἔτι καὶ μᾶλλον αὐστηρότερον ἐνέκειτο, δεικνὺς ἐπὶ τῆς θυσίας, ὡς χρὴ πάντα καιρὸν φιλοσόφων ἀκούειν. ἕως, εἰ μή τις αὐλητὴς αὐτοὺς διεπέμψατο, κἂν ἀπώλοντο. ὅθεν χειμαζομένων ἐν τῷ πλοίῳ, τὸν Ἀσκληπιάδην φασὶν εἰπεῖν, ὡς ἡ μὲν τοῦ αὐλητοῦ ἐμμουσία σέσωκεν αὐτούς, ἡ δὲ τοῦ Μενεδήμου παρρησία ἀπολώλεκεν. ἦν δὲ (φασί)

Vocatus verò ſemel ad cœnam, intuénſque lautiſſimis cibis diuitem menſam, nihil loquutus eſt, ſed tacitus eam luxuriam coarguit, dū ſolas oleas in cibum ſumpſit. Huius denique libertatis cauſa parum abfuit quin in Cypro apud Nicocreontem periclitaretur cum Aſclepiade amico. Nam quū eos rex ad menſtruam celebritatem euocaſſet, ſicut & philoſophos cæteros, Menedemum dixiſſe ferunt, Si quidem honeſta eſt huiuſmodi virorum congregatio, quotidie ſunt feſta celebranda: ſin alias, ſuperfluè quoque modò celebrat. Ad hæc tyrannus quum ita occurriſſet, hanc diem habere ſe celebrē, vt negotiis omiſſis philoſophis congredi liceret, ille ſeuerius adhuc in ſententia perſtitit, oſtendens ex ſacrificio oportere nunquam non philoſophos audiendos. Quid plura? niſi à tibicine admoniti fuiſſent, forſitan periiſſent. Vnde quum in naui iactarentur fluctibus, Aſclepiadem dixiſſe ferunt, tibicinis peritam modulationē ſeſe ſeruaſſe, Menedemi verò cōfidētiā perdidiſſe. Erat autem (vt fertur)

καὶ ἐκκλίτης καὶ τὰ τῆς σχολῆς ἀδιάφορος. οὔτε γοῦν τάξιν τινὰ ἦν παρ' αὐτῷ βλέπειν, οὔτε βάθρα κύκλῳ διέκειτο, ἀλλ' οὗ ἂν ἕκαστος ἔτυχε περιπατῶν ἢ καθήμενος, ἤκουε καὶ αὐτὸς τοῦτον τὸν τρόπον διακειμένου. ἀγωνιάτης μέντοι (φασὶν) ἦν ἄλλως καὶ φιλόδοξος. ὥστε τὸ πρότερον τέκτονι συνοικοδομοῦντες αὐτός τε καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης, ὁ μὲν Ἀσκληπιάδης ἐφαίνετο γυμνὸς ἐπὶ τοῦ τέγους τὸν πηλὸν παραφέρων. ὁ δὲ, εἴ τινα ἴδοι ἐρχόμενον, παρεκρύπτετο. ἐπεὶ δ' ἥψατο τῆς πολιτείας, οὕτως ἦν ἀγωνιάτης, ὥστε καὶ τὸν λιβανωτὸν τιθεὶς, διήμαρτε καὶ τοῦ θυμιατηρίου. καί ποτε Κράτητος περιϊσαμένου αὐτὸν, καὶ καθαπτομένου εἰς τὸ ὅτι πολιτεύεται, ἐκέλευσε τισὶν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβαλεῖν αὐτόν. τὸν δὲ μηδὲν ἧττον τηρεῖν παριόντα καὶ ὑπερκύπτοντα, Ἀγαμεμνόνειόν τε καὶ Ἡγησίπολιν ἀποκαλεῖν. ἦν δέ πως ἠρέμα καὶ δεισιδαιμονέστερος. συν γοῦν Ἀσκληπιάδῃ κατ' ἄγνοιαν ἐν πανδοκείῳ ποτὲ κρεάτων ῥιπτουμένων, φαγὼν, ἐπειδὴ

A & ſimplici in docendo apparatu, neque in ſchola vllum circa illũ, vt fieri ſolet, ordinẽ vidiſſes. Non ſubſellia erant per gyrũ diſpoſita, non aliud quippiã, ſed vt ſingulis aut ſedere, aut ſtare, aut ambulare contingit, ita illum audiebãt. Alias tamen gloriæ auidũ, ignominiæque metuentem fuiſſe tradunt. adeo, vt quum B prius opifici ſuam ipſe atque Aſclepiades nauaret operam, & Aſclepiades ſuper tecta lutum ferre cerneretur nudus, is, ſi quem aſpiceret prætereuntẽ, occultaretur. Poſtea verò quàm ad remp. acceſſit, ita erat anxius atque ſolicitus, vt quũ aliquando thura poneret, extra thuribulum miſerit. Circunſteterat illũ Crates C aliquando, & quòd ciuilia negotia ſubiſſet, probro dabat. Tum ille quibuſdam præcepit vt illũ carceri includerent. Ille nihilominus prætereuntem obſeruabat, reſpiciénſque Agamemnonium & Ἡγησίπολιν vocabat. Erat autem neſcio quid in eo religionis, & in ſuperſtitionem pronior. Denique manducauerat aliquando D per ignorãtiam in taberna meritoria proiectas carnes cum Aſclepiade. Id quum

animad-

μάθοι, ἐναυτία τε καὶ ὠχρία· ἕως Ἀσκληπιάδης ἐπετίμησεν αὐτῷ, ὡς οὐδὲν (εἰπὼν) ἠνόχλησεν αὐτὸν τὰ κρέα, ἡ δὲ περὶ τούτων ὑπόνοια. τὰ δ' ἄλλα μεγαλόψυχος ἀνὴρ ἦν καὶ ἐλευθέριος. κατά τε τὴν ἕξιν τὴν σωματικὴν, ἤδη καὶ πρεσβύτης ὑπάρχων, οὐδὲν ἧττον ἀθλητοῦ στερεός τε καὶ ἐπικεκαυμένος τὸ εἶδος· πίων τε καὶ τετειμμένος. τὸ δὲ μέγεθος σύμμετρος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰκονίου τοῦ ἐν Ἐρετρίᾳ ἐν τῷ ἀρχαίῳ σταδίῳ. ἔστι γὰρ (ὡς ἐπίτηδες) παραγυμνον, τὰ πλεῖστα μέρη φαῖνον τοῦ σώματος. ἦν δὲ καὶ φιλυπόδοχος, καὶ (διὰ τὸ νοσῶδες τῆς Ἐρετρίας) πλείω συνάγων συμπόσια· ἐν οἷς καὶ ποιητῶν καὶ μουσικῶν. ἠσπάζετο δὲ καὶ Ἄρατον καὶ Λυκόφρονα, τὸν τῆς τραγῳδίας ποιητήν· καὶ τὸν Ῥόδιον Ἀνταγόραν. μάλιστα δὲ πάντων Ὁμήρῳ προσεῖχεν· εἶτα καὶ τοῖς μελικοῖς· ἔπειτα Σοφοκλεῖ· καὶ δὴ καὶ Ἀχαιῷ, ᾧπερ καὶ δευτερεῖον ἐν τοῖς Σατύροις, Αἰσχύλῳ δὲ τὸ πρωτεῖον ἀπεδίδου. ὅθεν καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένους ταῦτα (φασὶ) προσεφέρετο,

A animaduertiſſet, nauſea palloréque turbabatur, donec illum Aſclepiades ſeuerius obiurgans, non carnes diceret eiuſce mutationis cauſam eſſe, ſed præſumptam de illis fatuam opinionem. Aliâs magnanimus fuit vir, & planè liberalis. Corporis in eo iã ſenis habitus & ſtatus durabat qui erat in iuuene, athletæ inſtar firmus, B validus atque aduſta facie, obeſus item & attritus fuit, mediocriſque proceritatis, vt ex ea cõſtat imagine quæ Eretriæ in veteri ſtadio cernitur Eſt enim veluti ex induſtria ita ſculpta, vt cunctã ferè nuditatem corporis præferat. Erat præterea in ſuſcipiendis amicis omni officio deditus: & quia parum ſalubris erat Eretria, C conuiuia ſæpe inter poetas muſicóſque celebrabat. Amabat Aratũ & Lycophronem tragicum poetam, Antagorámque Rhodium, ſed maximè omnium ſtudebat Homero: deinde etiã lyricis: deinceps Sophocli, atque Achæo inter ſatyros veluti ſecundâs partes, Æſchylo autem primas ſemper dabat. Vnde & aduerſus D eos qui contrà in republ. ſentirent, ita ferebatur,

Ἡλίσκετ' ἄρα καὶ πρὸς ἀ- A
σθενῶν ταχύς,
Καὶ πρὸς χελώνης αἰετὸς
βραχεῖ χρόνῳ.
Ταῦτα δέ ἐστιν Ἀχαιοῦ ἐκ τῆς
σατυρικῆς Ὀμφάλης. ὥς-
τε πταίουσιν οἱ λέγοντες μηδὲν
αὐτὸν ἀνεγνωκέναι πλὴν τῆς
Μηδείας τῆς Εὐριπίδου,
ἣν ἐν τοῖς Νεόφρονος εἶναι τοῦ
Σικυωνίου φασί. τῶν δὲ δι- B
δασκάλων τῶν περὶ Πλάτω-
να καὶ Ξενοκράτην ἔτι τε
Παραιβάτην τὸν Κυρηναῖον
κατεφρόνει. Στίλπωνα δὲ ἐ-
τεθαυμάκει· καί ποτε ἐρωτη-
θεὶς περὶ αὐτοῦ, ἄλλο μὲν οὐ-
δὲν εἶπε πλὴν, Ὅτι ἐλευθέ-
ριος. ἦν δὲ καὶ δυσκατανόη-
τος ὁ Μενέδημος, καὶ ἐν τῷ
συνθέσθαι δυσανταγώνιστος. ἐ- C
στρέφετό τε πρὸς πάντα, καὶ
εὑρησιλόγει. ἐριστικώτατός τε
(καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν
διαδοχαῖς) ἦν, καὶ δὴ καὶ
τόδε ἐρωτᾶν εἰώθει, Τὸ ἕτε-
ρον, τοῦ ἑτέρου ἕτερόν ἐστι;
Ναί. Ἕτερον δέ ἐστι τὸ ὠφε-
λεῖν τοῦ ἀγαθοῦ; Ναί. Οὐκ
ἄρα τὸ ἀγαθὸν, ὠφελεῖν ἐ-
στιν. ἀνῄρει δὲ (φασὶ) καὶ D
τὰ ἀποφατικὰ τῶν ἀξιωμά-
των, καταφατικὰ τιθείς.

Deprehensus olim est ab impotenti celer,
Et tarda cepit testudo regem alitum.

Hæc autem Achæi sunt ex Omphale satyrica. Falluntur igitur qui illum nihil præter EVripidis Medeam legisse dicunt, quam inter Sicyonii Neophronis poemata legũt. Magistros, Platonem & Xenocratem, prçtereáque Paræbatem Cyrenaicum aspernabatur. Stilponem solum admirabatur. De quo dum aliquando interrogaretur, nihil aliud dixit, nisi, Liberalis est. Erat illi ingenium varium & callidum, atque in componendo ita orationem accõmodabat, vt neque quum vellet emergere prospiceretur, atque ideo illi difficilè occurreretur. Versabat omnia, infinitámque orationis copiá fundebat. Acerrimus item in concionibus erat, vt in Successionib. tradit Antisthenes, atque huiusmodi rogatiunculis cõpellare solebat, Num aliud ab alio differt? ita sanè. Aliud est autem prodesse quàm bonũ? cõcedebatur. Nõ igitur prodesse bonum est. Tollebat & proloquia negatiua, affirmatiua verò ponebat.

καὶ τούτων τὰ ἁπλᾶ προσδεχόμενος, τὰ οὐχ ἁπλᾶ ἀνῄρει, λέγων δὲ συνημμένα καὶ συμπεπλεγμένα. φησὶ δ' Ἡρακλείδης ἐν μὲν τοῖς δόγμασι Πλατωνικὸν εἶναι αὐτὸν, διαπαίζειν δὲ τὰ διαλεκτικά· ὥστε Ἀλεξίνου ποτὲ διερωτήσαντος εἰ πέπαυται τὸν πατέρα τύπτων, Ἀλλ' οὔτ' ἔτυπτον (φάναι) οὔτε πέπαυμαι. πάλιν τ' ἐκείνου λέγοντος, Ἐχρῆν εἰπόντα, ναὶ, ἢ οὔ, λῦσαι τὴν ἀμφιβολίαν, Γελοῖον (εἶπε) τοῖς ὑμετέροις νόμοις ἀκολουθεῖν, ἐξὸν ἐν πύλαις ἀντιβῆναι. Βίωνός τε ἐπιμελῶς κατατρέχοντος τῶν μάντεων, νεκροὺς αὐτὸν ἐπισφάττειν ἔλεγε. καί ποτε τινὸς ἀκούσας ὡς μέγιστον ἀγαθὸν εἴη τὸ πάντων ἐπιτυγχάνειν ὧν τις ἐπιθυμεῖ, εἶπεν, Πολὺ δὲ μεῖζον τὸ ἐπιθυμεῖν ὧν δεῖ. φησὶ δ' Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος γράψαι αὐτὸν μηδὲν, μηδὲ συντάξαι· ὥστε μηδὲ στηρίζειν ἐπί τινος δόγματος. ἐν δὲ ταῖς ζητήσεσι (φησὶν) ὧδε μάχιμος ἦν ὥστ' ὑπώπια φέρων ἀπῄει. ὅμως δ' οὖν τοιοῦτος ἐν τοῖς λόγοις ὑπάρχων, ἐν τοῖς ἔργοις πρᾳότατος ἦν.

A Simplicia, ex iis maximè probans quæ ſimplicia non ſunt, auferebat, ea & coniúcta & complexa dicēs. Scribit Heraclides, decretis quidem eum fuiſſe Platonicū, dialecticen autem eum fuiſſe aſpernatū. Denique ſciſcitanti Alexino an adhuc patrem cædere deſiſſet, dixiſſe, Neque cecîdi, neque deſii. Addente illo oportere B ambiguitatem ſolui, Ita, vel Non, dicendo, Ridiculum (inquit) eſt veſtras leges ſequi, quum liceat in portis reluctari, & cōtrà niti. Quū Bion diuinos ſtudioſè ac diligenter inſectaretur, mortuos illum iugulare dixit. Alio rurſus dicente, maximum eſſe bonum omnibus quæ quiſque cupiat frui, Multo (inquit) maius eſt ea C ſolùm quæ deceat cupere. Refert Antigonus Caryſtius, eū nihil ſcripſiſſe neque compoſuiſſe, ita ne dogma quidem vllum aſſeruiſſe. Porro in quæſtionibus (inquit) ita pugnax erat, vt non prius diſcederet quā in eius oculis ardentis ſpiritus indicia deprehenderentur. Verumenimuero quū in verbis eſſet talis, factis D tamen erat placidiſſimus.

Ἀλεξῖνον γοῦν πολλὰ καταπαίζων καὶ σκληρῶς ἐπισκώπτων, ὅμως αὐτὸν εὖ ἐποίησε, τὴν γυναῖκα παραπέμψας ἐκ Δελφῶν ἕως Χαλκίδος, εὐλαβουμένην κλωπείας τε καὶ τὰς καθ' ὁδὸν λῃστείας. φίλος τε ἦν μάλιστα, ὡς δῆλον ἐκ τῆς πρὸς Ἀσκληπιάδην συμπνοίας, οὐδέν τι διαφερούσης Πυλάδου φιλοστοργίας. ἀλλὰ πρεσβύτερος Ἀσκληπιάδης, ὡς λέγεσθαι ποιητὴν μὲν αὐτὸν εἶναι, ὑποκριτὴν δὲ Μενέδημον. καί ποτε φασὶν Ἀρχιπόλιδος τρισχίλια αὐτοῖς διαγράψαντος, στηριζομένους περὶ τοῦ τίς δεύτερος ἄρῃ, μηδέτερον λαβεῖν. λέγεται δὲ καὶ γυναῖκας ἀγαγέσθαι αὐτούς· ὧν τὴν μὲν θυγατέρα, Ἀσκληπιάδην· τὴν δὲ μητέρα, Μενέδημον. κἀπειδὴ ἐτελεύτησε τῷ Ἀσκληπιάδῃ τὸ γύναιον, λαβεῖν τὸ τοῦ Μενεδήμου· ἐκεῖνόν τε, ἐπειδὴ προέστη τῆς πολιτείας, πλουσίαν γῆμαι. οὐδὲν μέντοι ἧττον μιᾶς οὔσης οἰκίας ἐπιτρέψαι τὸν Μενέδημον τὴν διοίκησιν τῇ προτέρᾳ γυναικί. ὁ μέντοι Ἀσκληπιάδης προκατέστρεψεν ἐν Ἐρετρίᾳ γηραιὸς ἤδη, συ-

A Denique quũ Alexino plurimum illuderet & obiurgaret grauiter, fouit tamen illum beneficiis. Nam ipſius cõiugem ex Delphis Chalcidem vſque deduxit, itineris furta latrociniáque metuentem. Amicitias piè ſanctéque tuebatur, vt ex ea quę illi cum Aſclepiade fuit coniunctione conſtat, quæ profectò adeo inſignis erat, vt nihil à Pyladis diſta- B ret beneuolentia. Verùm maior natu erat Aſclepiades, ita vt poeta ipſe, Menedemus verò hiſtrio diceretur. Fertur Archeopolis tria millia illis deſignaſſe: & quũ orta eſſet amica contentio vter ſecũdo loco acciperet, neutrum accepiſſe. Vxores quoque ambos duxiſſe fama eſt, Menedemum matrem, C Aſclepiadem filiam: & quum defuncta eſſet vxor Aſclepiadis, Menedemi cepiſſe coniugem: illúmque quòd reipub. præeſſet, aliã duxiſſe nobilẽ & locupletẽ: nihilominus quoniã cõmunis eis erat dom', rei familiaris adminiſtrationẽ priori vxori permiſiſſe. Igitur Aſclepiades ante illũ vita exceſſit Eretrię, iam lõgæuus, D

ζήσας τῷ Μενεδήμῳ σφόδρα
ἁπλῶς ἀπὸ μεγάλων. ὥστε
καὶ μετὰ χρόνον ἐλθόντος ἐ-
πὶ κῶμον ἐρωμένου τοῦ Ἀσκλη-
πιάδου, καὶ τῶν νεανίσκων ἀ-
ποκλειόντων αὐτὸν, ὁ Μενέδη-
μος ἐκέλευσεν εἰσδέξασθαι,
εἰπὼν, Ὅτι Ἀσκληπιάδης αὐ-
τῷ, καὶ κατὰ γῆς ὢν, τὰς θύρας
ἀνοίγει. ἦσαν δ᾽ οἱ σωματο-
ποιήσαντες αὐτοὺς, Ἱππόνικός
τε ὁ Μακεδὼν καὶ Ἀγήτωρ ὁ
Λαμιεύς· ὁ μὲν, ἑκατέρῳ δοὺς
τριάκοντα μνᾶς, ὁ δ᾽ Ἱππό-
νικος Μενεδήμῳ εἰς ἔκδοσιν
τῶν θυγατέρων δισχιλίας δρα-
χμάς. ἦσαν δὲ τρεῖς, (καθά
φησιν Ἡρακλείδης) ἐξ Ὠ-
ρωπίας αὐτῷ γυναικὸς γεγε-
νημέναι. τὰ δὲ συμπόσια τοῦ-
τον ἐποιεῖτο τὸν τρόπον· προη-
ρίστα μετὰ δυοῖν ἢ τριῶν, ἕως
βραδέως ἦν τῆς ἡμέρας.
ἔπειτά τις ἐκάλει τοὺς παρα-
γινομένους, καὶ αὐτοὺς ἤδη δε-
δειπνηκότας· ὥστε εἴ τις ἔλ-
θοι θᾶττον, ἀνακάμπτων ἐ-
πυνθάνετο τῶν ἐξιόντων τί
εἴη παρακείμενον, καὶ πῶς ἔ-
χοι τοῦ χρόνου. εἰ μὲν οὖν λα-
χάνιον ἢ ταρίχιον, ἀνεχώρουν·
εἰ δὲ κρεάδιον, εἰσῄεσαν. ἦν
δὲ τοῦ μὲν θέρους ψίαθος ἐπὶ τῶν κλινῶν· τοῦ δὲ χειμῶνος, κῴ-

A quum vnà diu memorabili beneuolẽtię ſuauitate vixiſſent. Fertur poſt aliquantum temporis quum Aſclepiadis amaſius ad cõuiuium veniſſet, arceréntque illum ianuis adoleſcentes, Menedemum iuſſiſſe introduci, ac dixiſſe, Aſclepiades etiam ſepultus ei ianuas aperit. Erant autem qui ambos fouerent, Hipponicus Mace- B do & Agetor Lamieus. Ex his alter vtrique x x x minas largitus. Hipponicus verò Menedemo duo millia drachmarum in filiorum dotem. Duxerat autem (vt ait Heraclides) ex Oropia vxores tres. Porrò conuiuia in hunc modum faciebat. Prius ipſe cum duobus aut tribus prandebat, dum dies in veſperam vergeret. Tum C verò vocabat quiſpiam eos qui aduenerãt & ipſos iam cœnatos. Itaque ſiqui citius veniſſent, percontabantur exeuntes quid eſſet appoſitum, an recens id eſſet néc-ne, & ſiquidem vel oluſculũ vel ſatiuſculum quippiam audiſſẽt, recedebãt, ſin verò carnes, ingrediebantur. Lectulis æſtate ψιάθους, hyeme veruecũ pelles ſuperpone- D

δίον. προσκεφάλαιον δ' αὐτῷ φέρειν ἔδει. τό, τε περιαγόμενον ποτήριον, οὐ μεῖζον ἦν κοτυλιαίου· τράγημα, θέρμος, ἢ κύαμος· ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν ὡραίων ἄπιος, ἢ ῥόα, ἢ ὦχροι, ἢ νὴ Δί', ἰσχάδες. ἃ πάντα φησὶν ὁ Λυκόφρων ἐν τοῖς πεποιημένοις σατύροις αὐτῷ, οὓς Μενέδημον ἐπέγραψεν, ἐγκώμιον τοῦ φιλοσόφου ποιήσας τὸ δρᾶμα. ὧν καί τινα ἐστὶ τοιαυτί,

Ὡς ἐκ βραχείας δαιτὸς ἡ
βαιὰ κύλιξ
Αὐτοῖς κυκλεῖται πρὸς μέτρον, τράγημα δὲ
Ὁ σωφρονιστὴς τοῖς φιληκόοις
λόγος.

τὰ μὲν οὖν πρῶτα κατεφρονεῖτο, κύων καὶ λῆρος ὑπὸ τῶν Ἐρετριέων ἀκούων· ὕστερον δ' ἐθαυμάσθη, ὥστε καὶ τὴν πόλιν ἐγχειρίσασθαι. ἐπρέσβευσε δὲ καὶ πρὸς Πτολεμαῖον, καὶ Λυσίμαχον, τιμώμενος πανταχοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς Δημήτριον. καὶ τῆς πόλεως διακόσια τάλαντα τελούσης πρὸς ἔτος αὐτῷ, τὰ πεντήκοντα ἀφεῖλε. πρὸς ὃ διαβληθεὶς, ὡς τὴν πόλιν ἐγχειρίζων Πτολεμαίῳ, ἀπολογεῖται δι' ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχή.

bant. Porro puluinar sibi afferri oportebat. Poculum quod circumagebatur, cotyla maius non erat. Bellaria illis, fabæ ac lupini. Interdum verò & pyra vel mala punica & huiusmodi, cùm matura, tũ præcocia, sæpe & caricæ. Ea omnia memorat Lycophron in satyra quam inscripsit Menedemum, philosophi cõscribens laudes. quorum quædã huiusmodi quoque sunt,

Vt ex pusillo poculum conuiuio
Versatur illis ad mensuram, sed mera
Sermo eruditus studiosis sunt bellaria.

Primo igitur contemptui haberi cœpit, canísque ab Eretriensibus ac delirus appellari. Postea verò in summa admiratione omnium fuit, adeo vt ciuitatis quoque gubernacula ipsi traderẽtur: legationibúsque crebris ad Ptolemæum & Lysimachum, præterea ad Demetrium functus, vbique honoratus est. Quúmque illi ciuitas ducenta quotannis talenta persolueret, quinquaginta remisit. Apud quem accusatus quòd traderet Ptolemæo ciuitatem, se per epistolam purgauit, cuius hoc initium:

Μενέδημος βασιλεῖ Δημητρίῳ χαίρειν. Ἀκούω πρός σε ἀνατεθεῖσθαι περὶ ἡμῶν. λόγος δὲ διαβλέπειν αὐτὸν τῶν ἀντιπολιτευομένων τινὰ Αἰσχύλον. δοκεῖ δ' ἐμβριθέστατα πρεσβεῦσαι πρὸς Δημήτριον ὑπὲρ τοῦ Ὠρωποῦ, ὡς καὶ Εὔφαντος ἐν ἱστορίαις μνημονεύει. ἠγάπα δὲ αὐτὸν καὶ Ἀντίγονος, καὶ μαθητὴν ἀνεκήρυττεν αὐτόν. καὶ ἡνίκα ἐνίκα τοὺς βαρβάρους περὶ Λυσιμαχίαν, γράφει ψήφισμα αὐτῷ Μενέδημος ἁπλοῦν τε καὶ ἀκόλακον, οὗ ἡ ἀρχή, Οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ πρόβουλοι εἶπον, Ἐπειδὴ βασιλεὺς Ἀντίγονος μάχῃ νικήσας τοὺς βαρβάρους, παραγίνεται εἰς τὴν ἰδίαν, καὶ τἄλλα πάντα πράσσει κατὰ γνώμην, ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. διὰ ταῦτα δὴ καὶ τὴν ἄλλην φιλίαν ὑποπτευθεὶς προδιδόναι τὴν πόλιν αὐτῷ, διαβάλλοντος Ἀριστοδήμου, ὑπεξῆλθε· καὶ διέτριβεν ἐν Ὠρωπῷ, ἐν τῷ τοῦ Ἀμφιάρεω ἱερῷ· ἔνθα χρυσῶν ποτηρίων ἀπολομένων (καθά φησιν Ἕρμιππος) δόγματι κοινῷ τῶν Βοιωτῶν ἐκελεύσθη μετελθεῖν. ἐντεῦθεν ἀθυμήσας λαθραίως,

A Menedem' Demetrio regi.

Audio tibi de nobis plurima fuiſſe narrata, &c. Per eam illum admonet caueret vnum ex iis qui ſibi eſſent infenſi, Æſchylum nomine. Conſtat illum ad Demetriũ pro Oropo grauiſſimè legatione functum, vt EVphantus quoque in Hiſtoriis meminit. Erat eius in primis ſtudioſus Antigonus, ſéque ipſius diſcipulum eſſe prædicabat, & quum barbaros B fudiſſet circa Lyſimachiã, decretũ ei ſcripſit ſimplex atque ab aſſentatione alienum, cuius initium eſt: Duces & conſilii primores dixerunt, Quoniam Antigonus rex prælio domitis barbaris aduenit in Eliam, eíque proſperè cuncta ſuccedunt, viſum eſt ſenatui ac plebi. Horum igitur gratia, C & præterea propter ſummam cum illo amicitiam, quòd illi ciuitatem proderet ſuſpectus habitus, inſimulante Ariſtodemo, clàm exiit, atque Oropi moratus eſt in Amphiarai phano. Ibi quum periiſſent aurei calices (vt Hermippus ait) communi Bœotiorum decreto loco migrare iuſſus D eſt. Inde profectus mœrens,

παρεὶς δ' οὖν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ τήν τε γυναῖκα καὶ τὰς θυγατέρας παραλαβὼν, πρὸς Ἀντίγονον ἐλθὼν, ἀθυμίᾳ τὸν βίον κατέστρεψε. φησὶ δ' αὐτὸν Ἡρακλείδης, πᾶν τοὐναντίον, πρόβουλον γενόμενον τῶν Ἐρετριέων, πολλάκις ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν τυράννων, ἐπαγόμενον Δημήτριον. οὐκ ἂν δὴ οὖν προδοῦναι αὐτὸν Ἀντιγόνῳ τὴν πόλιν, ἀλλὰ διαβολὴν ἀναλαβεῖν ψευδῆ· φοιτᾶν τε πρὸς τὸν Ἀντίγονον, καὶ βούλεσθαι ἐλευθερῶσαι τὴν πατρίδα. τοῦ δὲ μὴ εἴκοντος, ὑπ' ἀθυμίας ἀσιτήσαντα ἑπτὰ ἡμερῶν, τὸν βίον μεταλλάξαι. τὰ ὅμοια τούτῳ καὶ Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος ἱστορεῖ. μόνῳ δὲ Περσαίῳ διάπυρον εἶχε πόλεμον. ἐδόκει γὰρ, Ἀντιγόνου βουλομένου τὴν δημοκρατίαν ἀποκαταστῆσαι τοῖς Ἐρετριεῦσι χάριν Μενεδήμου, κωλῦσαι. διὸ καί ποτε παρὰ πότον ὁ Μενέδημος ἐλέγξας αὐτὸν τοῖς λόγοις, τά τε ἄλλα ἔφη, καὶ δὴ, Φιλόσοφος μέν τοι τοιοῦτος, ἀνὴρ δὲ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν γενησομένων κάκιστος. ἐτελεύτα δὲ (κατὰ τὸν Ἡρακλείδην) τέταρτον καὶ ἑβδομηκοστὸν ἔτος βιούς.

A & patriam clanculum ingressus, vxorem ac filias sumens, se ad Antigonū contulit, ibique vitam mœrore terminauit. Refert Heraclides his omnino contraria. Nam illum, senatus principem, Eretriam à tyrannis sæpe liberasse Demetrii viribus fretum. Non igitur Antigono prodidisse ciuitatem, sed falsam subiisse calumniam, B profectúmque ad Antigonum, quum, vt patriam è seruitute eriperet, illum inducere non posset, septem dies totos cibo abstinuisse, atque ex animi dolore vita excessisse. His similia & Antigonus Carystius refert. Soli autē Persæo inexorabile indixit bellum. Haud enim obscurum erat, Antigonum, quum Menedemi gratia, C Eretriensibus rēpub. voluisset restituere, ab eo fuisse prohibitum. Quocirca in conuiuio Menedemus in illum acriter inuectus, inter cætera sic ait, Atqui iste quidē philosophus est, sed vir omnium qui sūt aut fuerunt vel futuri sunt profectò nequissimus. Moritur autem (vt ait Heraclides) septuagesimumtertium D agens ætatis annum.

καὶ εἰς αὐτὸν ἡμῶν ἐστιν οὕτως ἔχοι·

A

Ἔκλυον (Μενέδημε), τεὸν μόρον, ὡς
Ἑκὼν ἀπέσβης, ἐν ἡμέρησιν ἑπτὰ
Μηδὲν ἐσθίων, κατ' ἔργον ἔρεξας Ἐρετρικόν,
Ἀλλ' ὅμως ἄνανδρον. ἀψυχίη γὰρ ἡγεμὼν
Ἔπειγε.

B

καὶ οὗτοι μὲν οἱ Σωκρατικοί, καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν. μετιτέον δὲ ἐπὶ Πλάτωνα τὸν τῆς Ἀκαδημίας κατάρξαντα, καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ, ὁπόσοι γεγόνασιν ἐλλόγιμοι.

In eius autem laudem nos quoque ita scripsimus,

Audita nobis Menedeme mors est tua,
Qui sponte ad septem dies nihil sumpseris
Ciborum, opus quidem aggressus Eretrieum,
Sed non virile: suasit nam impotentia
Hoc animi.

Et hi quidem Socratici & qui ab eis profecti sunt. Transeundum autem est ad Platonem, qui instituit Academiam, & ad eos qui ab ipso, quotquot fuerunt eloquentes.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡτίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον γ' τῶν ι'.

DIOGENIS LAERTII de philoſophorum vita, Liber III.

ΠΛΑ'ΤΩΝ.

Πλάτων, Ἀρίστωνος καὶ Περικτιόνης, ἢ Ποτώνης, Ἀθηναῖος, ἥτις τὸ γένος ἀνέφερεν εἰς Σόλωνα. τούτου γὰρ ἦν ἀδελφὸς Δρωπίδης, οὗ Κριτίας, οὗ Καλλαισχρός, οὗ Κριτίας ὁ τῶν τριάκοντα, καὶ Γλαύκων, οὗ Χαρμίδης καὶ Περικτιόνη, ἧς καὶ Ἀρίστωνος Πλάτων, ἕκτος ἀπὸ Σόλωνος. ὁ δὲ Σόλων εἰς Νηλέα καὶ Ποσειδῶνα ἀνέφερε τὸ γένος. φασὶ δὲ καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνάγειν εἰς Κόδρον τὸν Μελάνθου,

PLATO.

A Plato, Ariſtone patre & matre Perictiona, ſiue Potona, Athenis natus eſt. Mater à Solone genus duxit. Solonis quippe frater Dropides Critiam genuit, cuius filius Calæſchrus: huic Critias filius, qui vnus fuit ex triginta, & Glaucon: ab iB ſto Charmides & Perictione geniti ſunt: atque ex ea & Ariſtone Plato ſextus à Solone naſcitur. Porro Solon ad Neleum & Neptunum genus refert. Ariſtonem quoque patrem à Codro Melanthi filio originem ducere tradunt,

οἵτινες ἀπὸ Ποσειδῶνος ἱστοροῦνται, κατὰ Θρασύλον. Σπεύσιππος δ' ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Πλάτωνος περὶ δείπνου, καὶ Κλέαρχος ἐν τῷ Πλάτωνος ἐγκωμίῳ, καὶ Ἀναξιλίδης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ φιλοσόφων, φασὶν, Ἀθήνησιν ἦν λόγος, ὡραίαν οὖσαν τὴν Περικτιόνην βιάζεσθαι τὸν Ἀρίστωνα, καὶ μὴ τυγχάνειν. παυόμενόν τε τῆς βίας ἰδεῖν τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ὄψιν, ὅθεν καθαρὰν γάμου φυλάξαι, ἕως τῆς ἀποκυήσεως. καὶ γίνεται Πλάτων (ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) ὀγδόῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ Ὀλυμπιάδι, Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ· καθ' ἣν Δήλιοι τὸν Ἀπόλλωνα γενέσθαι φασί. τελευτᾷ δ' (ὥς φησιν Ἕρμιππος) ἐν γάμοις δειπνῶν, τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, βιοὺς ἔτος ἓν πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα. Νεάνθης δέ φησιν αὐτὸν τεττάρων καὶ ὀγδοήκοντα τελευτῆσαι ἐτῶν. ἔστιν οὖν Ἰσοκράτους νεώτερος ἔτεσιν ἕξ. ὁ μὲν γὰρ, ἐπὶ Λυσιμάχου· Πλάτων δὲ ἐπὶ Ἀμεινίου γέγονεν, ἐφ' οὗ Περικλῆς ἐτελεύτησεν. ἦν δὲ τῶν δήμων Κολλυτεὺς, ὥς φησιν Ἀντιλέων ἐν δευτέρῳ

qui à Neptuno itidem sanguinem trahere Thrasylo teste memorantur. Enimuero Speusippus in lib. qui Platonis De cœna inscribitur, & Clearchus in laudatione Platonis, & Anaxilides II De philosophis lib. asserũt Athenis famam esse Aristonem Perictionæ, quũ esset speciosissima, vim inferre conatum esse: verùm fuisse illius conatus irritos, vidisséque in somnis Apollinem, atque ab eo mũdam à iugali copula quoad pareret, vxorem seruasse. Nascitur autẽ Plato (vt Apollodorus testatur in Chronicis) LXXXVIII Olymp. Thargelionis septima, qua die natum Apollinẽ Delii autumant. Moritur autem (vt Hermippus tradit) primo anno centesimæ octauę olympiadis, in nuptiis discumbens, octogesimum & primũ ætatis agens annum. Neãthes octogintaquatuor annos natum defecisse scribit. Est igitur Isocrate minor natu annis sex. Ille quippe sub Lysimacho: Plato sub Aminia natus est, sub quo & Pericles diem obiit. Erat autẽ familia Collyteus, vt refert Antileo in secundo

Περὶ χρόνων. καὶ ἐγεννήθη κατά τινας ἐν Αἰγίνῃ, ἐν τῇ Φειδιάδου οἰκίᾳ τοῦ Θάλητος, (ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἄλλων πεμφθέντος κληρούχου, καὶ ἐπανελθόντος εἰς Ἀθήνας, ὁπόθ' ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐξεβλήθησαν βοηθούντων Αἰγινήταις. ἀλλὰ καὶ ἐχορήγησεν Ἀθήνησι Δίωνος ἀναλίσκοντος, ὥς φησιν Ἀθηνόδωρος ἐν ὀγδόῳ περιπάτων. ἔσχε δ' ἀδελφοὺς Ἀδείμαντον καὶ Γλαύκωνα, καὶ ἀδελφὴν Ποτώνην, ἐξ ἧς ἦν Σπεύσιππος. καὶ ἐπαιδεύθη μὲν γράμματα παρὰ Διονυσίῳ, οὗ καὶ μνημονεύει ἐν τοῖς ἀντερασταῖς· ἐγυμνάσατο δὲ παρὰ Ἀρίστωνι τῷ Ἀργείῳ παλαιστῇ· ἀφ' οὗ καὶ Πλάτων διὰ τὴν εὐεξίαν μετωνομάσθη, πρότερον Ἀριστοκλῆς ἀπὸ τοῦ πάππου καλούμενος ὄνομα, καθά φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. ἔνιοι δὲ διὰ τὴν πλατύτητα τῆς ἑρμηνείας οὕτως ὀνομασθῆναι· ἢ ὅτι πλατὺς ἦν τὸ μέτωπον, ὥς φησι Νεάνθης. εἰσὶ δ' οἳ καὶ παλαῖσαι φασὶν αὐτὸν Ἰσθμοῖ, καθὰ καὶ

A De temporibus. Natus est secũdum quosdam in AEgina, in Phidiadæ domo, eius qui Thaletis filius fuit, vt Phauorinus ait in Omnimoda historia, patre ipsius cum cæteris misso vt agrũ sortiretur, Athenásque reuerso, quum à Lacedæmoniis qui Æginensibus opem tulerant, expulsi sunt. Ludos quoque magnificos B Athenis exhibuit, Dione sumptus suppeditante, vt ait Athenodorus in octauo Περιπάτων libro. Fratres habuit Adimantum & Glauconem, sororémque Potonam, de qua Speusippus nascitur; literásque apud Dionysium didicit, cuius & in Anterastis meminit. Exercitatúsque est apud Aristonem Argium palæstritam, C à quo & Plato propter egregium corporis habitum cognominatus est, quum prius Aristocles ex aui nomine vocatus esset, vt in Successionibus tradit Alexander. Sunt qui ob orationis vbertatem & miram latitudinem sic appellatum putent, siue quòd ampla fuerit fronte, vt Neanthes scribit. Nec desunt qui D in Isthmo palæstra se exercuisse velint, sicut &

Δικαίαρχος ἐν πρώτῳ Περὶ βίων· καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι· καὶ ποιήματα γράψαι, πρῶτον μὲν διθυράμβους, ἔπειτα καὶ μέλη καὶ τραγῳδίας. ἰσχνόφωνός τε (φασὶν) ἦν, ὡς καὶ Τιμόθεος φησὶν ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ Περὶ βίων. λέγεται δ' ὅτι Σωκράτης ὄναρ εἶδεν κύκνου νεοττὸν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχειν, ὃν καὶ παραχρῆμα πτεροφυήσαντα ἀναπτῆναι, ἡδὺ κλάγξαντα· καὶ μεθ' ἡμέραν Πλάτωνα αὐτῷ συστῆναι· τὸν δὲ τοῦτον εἰπεῖν εἶναι τὸν ὄρνιν. ἐφιλοσόφει δὴ τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀκαδημίᾳ, εἶτα ἐν τῷ κήπῳ τῷ περὶ τὸν Κολωνόν, ὥς φησιν Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς καθ' Ἡράκλειτον. ἔπειτα μέντοι μέλλων ἀγωνιεῖσθαι τραγῳδίᾳ πρὸ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, Σωκράτους ἀκούσας κατέφλεξε τὰ ποιήματα εἰπών,

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

τοὐντεῦθεν δὴ γεγονὼς (φασὶν) εἴκοσιν ἔτη διήκουσε Σωκράτους. ἐκείνου δ' ἀπελθόντος, προσεῖχε Κρατύλῳ τε τῷ Ἡρακλειτείῳ, καὶ Ἑρμογένει τῷ τὰ Παρμενίδου φιλοσοφοῦντι.

A Dicæarchus in primo De vitis. picturæ quoque fuisse studiosum ac poemata scripsisse, primò quidẽ dithyrãbos, deinde melos ac tragœdias. Vox illi gracilis fuit, vt ait Timotheus Atheniẽsis in libro De vitis. Fertur & Socrates vidisse per somnium oloris pullum sibi in gremio plumescere, qui continuò exortis alis in altum B aduolans suauissimos cantus ediderit. Postridie quum Plato sibi à patre cõmendatus esset, hunc cygnũ quem viderat dixisse. Philosophari cœpit primùm in Academia, inde se in hortũ qui iuxta Colonum est cõtulit, vt Alexãder in Successionibus scripsit, Heraclitũ adducens testem. Demum quum tragicum certamen C esset initurus, ante Dionysiacum theatrum audito Socrate igni poemata exussit, dicens,

Huc ades ô Vulcane, Plato
nam te eget in hac re.

Hinc annum vicesimum ætatis agens, Socratem audiuit. Illo decedente, Cratylo Heracliti discipulo, & Her-D mogeni Parmenidis philosophiã tuẽti, operam dedit.

ἔπειτα γενόμενος ὀκτὼ καὶ A εἴκοσιν ἐτῶν (καθά φησιν Ἑρμόδωρος) εἰς Μέγαρα πρὸς Εὐκλείδην σὺν καὶ ἄλλοις τισὶ Σωκρατικοῖς ὑπεχώρησεν. ἔπειτα εἰς Κυρήνην ἀπῆλθε πρὸς Θεόδωρον τὸν μαθηματικόν· κἀκεῖθεν εἰς Ἰταλίαν πρὸς τοὺς Πυθαγορικοὺς, Φιλόλαον καὶ Εὔρυτον· ἔνθεν τε εἰς Αἴγυπτον, παρὰ τοὺς B προφήτας· οὗ φασι καὶ Εὐριπίδην αὐτῷ συνακολουθῆσαι, καὶ αὐτόθι νοσήσαντα πρὸς τῶν ἱερέων ἀπολυθῆναι τῇ διὰ θαλάττης θεραπείᾳ· ὅθεν καὶ εἰπεῖν,

Θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

ἀλλὰ καὶ (καθ' Ὅμηρον) φάναι C πάντας ἀνθρώπους Αἰγυπτίους ἰατροὺς εἶναι. διέγνω δὴ ὁ Πλάτων καὶ τοῖς μάγοις συμμίξαι· διὰ δὲ τοὺς τῆς Ἀσίας πολέμους ἀπέστη. ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ἀθήνας, διέτριβεν ἐν Ἀκαδημίᾳ. τὸ δ' ἐστὶ γυμνάσιον, προάστειον ἀλσῶδες, ἀπό τινος ἥρωος ὀνομασθὲν Ἀκαδήμου, καθὰ D καὶ Εὔπολις ἐν Ἀστρατεύτοις φησίν,

Deinde quum esset annorum duodetriginta, vt ait Hermodorus, Megara se ad EVclidem cum aliis aliquot Socraticis contulit. Hinc Cyrenem profectus, Theodorum mathematicum audiuit: atque inde in Italiam, ad Pythagoricos, Philolaum atque EVrytū, concessit. Ab his se in Ægyptum ad prophetas sacerdotésque recepit. quò & EVripidem aiunt vnà cum ipso profectum esse: atque ibi morbo comprehensum, à sacerdotibus marina curatione fuisse absolutum: qua ex re postea dixerit,

Mare vniuersa proluit hominum mala.

Quin & dixisse iuxta Homerum Ægyptios omnes medicos esse. Decreuerat Plato etiam congredi Magis, verùm propter Asiæ bella proposito destitit. Regressus verò Athenas, in Academia commorabatur. Est autem locus in suburbano nemorosus, à quodam heroe Academio nomine appellatus, sicut & EVpolis in Astrateutis memorat, dicens,

A

Ἐν ἀσκίοις δρόμοισιν Ἀκαδήμου θεοῦ.

ἀλλὰ καὶ ὁ Τίμων εἰς τὸν Πλάτωνα λέγων φησί,

Τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς
Ἡδυεπὴς, τέττιξιν ἰσογράφος, οἵ θ' Ἑκαδήμου
Δένδρει ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσαν ἱεῖσι.

In ambulacris Academi vmbrosis dei.

Sed & Timon in Platonem loquens, inquit,

Hos inter dux ille Plato celsissimus ibat,
Cuius ab ore melos manabat, quale Hecademi
Arbustis lepida modulantur voce cicadæ.

B

πρότερον γὰρ διὰ τοῦ ε Ἑκαδημία ἐκαλεῖτο. ὁ δὴ οὖν φιλόσοφος καὶ Ἰσοκράτει φίλος ἦν. καὶ αὐτῶν Πραξιφάνης συνέγραψε διατριβήν τινα περὶ ποιητῶν γενομένην, ἐν ἀγρῷ παρὰ Πλάτωνι ἐπιξενωθέντος τοῦ Ἰσοκράτους. καὶ αὐτόν φησιν Ἀριστόξενος τρὶς ἐστρατεῦσθαι, ἅπαξ μὲν εἰς Τάναγραν, δεύτερον δὲ εἰς Κόρινθον, τρίτον ἐπὶ Δηλίῳ· ἔνθα καὶ ἀριστεῦσαι. μίξιν τε ἐποιήσατο τῶν τε Ἡρακλειτείων λόγων καὶ Πυθαγορεικῶν καὶ Σωκρατικῶν. τὰ μὲν γὰρ αἰσθητὰ, καθ' Ἡράκλειτον· τὰ δὲ νοητὰ, κατὰ Πυθαγόραν· τὰ δὲ πολιτικὰ, κατὰ Σωκράτην ἐφιλοσόφει. λέγουσι δέ τινες (ὧν ἐστι καὶ Σάτυρος)

Antea enim per e scribebatur Hecademia. Hic igitur philosophus Isocrate amico vtebatur. Enimuero Praxiphanes quandam conscripsit inter eos habitam de poetis scholã, quum in rure Platonis hospitio frueretur Isocrates. Ter illum militasse Aristoxenus auctor est, primò in Tanagram, secundò in Corinthum, tertiò in Delium, vbi & victoria potitus sit. Miscuit Heracliteorum Pythagoreorúmque ac Socraticorum rationes. atque in iis quidẽ quæ sensibus subiacent, Heracliti partes tuebatur; porrò in iis quæ ad intelligentiam pertinent, Pythagoræ acquiescebat: in rebus autẽ ciuilibus Socratem suum maximè amplectebatur: atque ita in vnum corpus triplicem philosophiæ compegit rationem. Aiunt quidã (ex quibus Satyrus est)

C D

ὅτι Δίωνι ἐπέστειλεν εἰς Σικελίαν ὠνήσασθαι τρία βιβλία Πυθαγορικὰ παρὰ Φιλολάου μνῶν ἑκατόν. καὶ γὰρ ἐν εὐπορίᾳ (φασὶν) ἦν, παρὰ Διονυσίου λαβὼν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα τάλαντα, ὡς καὶ Ὀνήτωρ φησὶν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ, ΕΙ χρηματιεῖται ὁ σοφός. πολλὰ δὲ καὶ παρ' Ἐπιχάρμου τοῦ κωμῳδοποιοῦ προσωφέληται, τὰ πλεῖστα μεταγράψας, καθά φησιν Ἄλκιμος ἐν τοῖς πρὸς Ἀμύνταν, ἅ ἐστι τέτταρα. ἔνθα καὶ ἐν τῷ πρώτῳ φησὶ ταῦτα, Φαίνεται δὲ καὶ Πλάτων πολλὰ τῶν Ἐπιχάρμου λέγων· σκεπτέον δέ. ὁ Πλάτων φησίν, αἰσθητὸν μὲν εἶναι, τὸ μηδέποτε ἐν τῷ ποιῷ μηδὲ ποσῷ διαμένον, ἀλλ' ἀεὶ ῥέον καὶ μεταβάλλον· ὡς ἐξ ὧν ἄν τις ἀνέλῃ τὸν ἀριθμόν, τούτων οὔτε ἴσων, οὔτε τινῶν, οὔτε ποσῶν, οὔτε ποιῶν ὄντων. ταῦτα δ' ἐστὶν ὧν ἀεὶ γένεσις, οὐσία δὲ μηδέποτε πέφυκε. νοητὸν δέ, ἐξ οὗ μηδὲν ἀπογίνεται μηδὲ προσγίνεται. τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ τῶν ἀιδίων φύσις, ἣν ὁμοίαν τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀεὶ συμβέβηκεν εἶναι.

A Dioni illum ſcripſiſſe in Siciliam, vti tres libros Pythagoricos ſibi emeret à Philolao centum minis. Erat enim ſatis opulentus, acceptis à Dionyſio pluſquam octoginta talentis. Sicut enim Onetor ſcribit in libro cuius eſt titulus, An pecunioſum oporteat eſſe ſapientem. Multum illi Epicharmus contulit comicus, B cuius & plurima tranſcripſit, vt Alcimus in eis libris quos ad Amyntam ſcripſit quatuor numero, meminit. Eorum in primo ita loquitur, Conſtat autem & Platonem complura ſibi de Epicharmi libris aſſumere. Id ita inſpiciendum eſt. Senſibile aſſerit Plato, quod aut in qualitate aut in quantitate nũquam perſiſtat, C ſed diffluat ſemper atque immutetur. Veluti ſi numerum ex iis tuleris, quæ neque æqualia, neque aliqua, neque quanta, neque qualia ſunt. Porrò iſta ſunt quorũ ſemper generatio eſt, nunquã verò ſubſtãtia. Intelligibile verò cui nihil vel accedit, vel decedit. Hoc autem ſempiternorum natura eſt, D quam ſimilem atque eandẽ ſemper eſſe contingit.

Addidit

καὶ μὴν ὅ γε Ἐπίχαρμος περὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ νοητῶν ἐναργῶς εἴρηκεν, Ἀλλ' ἀεί τοι θεοὶ παρῆσαν, καὶ ὑπέλιπον οὐ πώποκα· τάδε δ' ἀεὶ πάρεσθ' ὅμοια, διά τε τῶν αὐτῶν ἀεί. ἀλλὰ λέγεται μὰν χάος πρᾶτον γενέσθαι τῶν θεῶν. πῶς δὲ κ' ἀμήχανόν γ' ἀπό τινος μηδὲν ὅ,τι πρᾶτον μόλοι. οὐκ ἄρ' ἔμολε πρᾶτον οὐδὲν, οὐδὲ μὰ Δία δεύτερον, τῶν δ' ὧν ἅμμες νῦν ὧδε λέγομεν, μέλλει τὰ δ' εἶναι. ποτ' ἀριθμόν τις περισσὸν, αἰ δὲ λῇς τ' ἄρτιον. ποτιθέμειν λῇς ψᾶφον, ἢ καὶ ταὶ ὑπάρχουσαν λαβεῖν. ἦ δοκεῖ κἄπειτα ὁ αὐτὸς εἶμεν; οὐκ ἐμίν τάχα. οὐδὲ μὰν, οὐδὲ ποτὶ μέτρον παχὺ ἐὸν καπιθέμειν λῇ τις ἕτερον στερρὸν μᾶκος, ἢ τοῦ πρόσθ' ἐόντος ἀποταμεῖν, ἔτι κ' ὑπάρχοι κεῖνο τὸ μέτρον. οὐ γὰρ ὧδε νῦν ὅρη καὶ τὼς ἀνθρώπως. ὁ μὲν γὰρ αὔξεθ', ὁ δέ γα μὰν φθίνει. ἐν μεταλλαγᾷ δὲ πάντες ἐντὶ πάντα τὸν χρόνον. ὃ δὲ μεταλλάσσει κατὰ φύσιν, καὶ οὔποκ' ἐν ταὐτῷ μένει, ἀλλὰ ἕτερον εἴη κ' αὐτὸ δὴ τοῦ παρεξεστακότος. καὶ τὺ δὴ κἀγὼ χθὲς, ἄλλοι καὶ νῦν ἄλλοι τελέθομες, καὖθις ἄλλοι, κοὔπω χ' αὐτοὶ καττὸν λόγον.

ἔτι φησὶν ὁ Ἄλκιμος καὶ ταυτί, Φασὶν οἱ σοφοὶ τὴν ψυχὴν τὰ μὲν διὰ τοῦ σώματος αἰσθάνεσθαι, οἷον ἀκούουσαν, βλέπουσαν· τὰ δ' αὐτὴν καθ' αὑτὴν ἐνθυμεῖσθαι, μηδὲν τῷ σώματι χρωμένην. διὸ καὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν, αἰσθητὰ εἶναι· τὰ δὲ, νοητά· ὧν ἕνεκα καὶ Πλάτων ἔλεγεν ὅτι δεῖ τοὺς συνιδεῖν τὰς τοῦ παντὸς ἀρχὰς ἐπιθυμοῦντας, πρῶτον μὲν αὐτὰς καθ' αὑτὰς διελέσθαι τὰς ἰδέας, οἷον ὁμοιότητα, καὶ μονάδα, καὶ πλῆθος, καὶ μέγεθος, καὶ στάσιν, καὶ κίνησιν· δεύτερον, αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑποθέσθαι· τρίτον, τῶν ἰδεῶν συνιδεῖν ὅσαι πρὸς ἀλλήλας εἰσὶν, οἷον ἐπιστήμην, ἢ μέγεθος, ἢ δεσποτείαν· ἐνθυμουμένοις ὅτι τὰ παρ' ἡμῖν, διὰ τὸ μετέχειν ἐκείνων, ὁμώνυμα ἐκείνοις ὑπάρχοι. λέγω δὲ οἷον, δίκαια μὲν, ὅσα τοῦ δικαίου· καλὰ δὲ, ὅσα τοῦ καλοῦ. ἔστι δὲ τῶν εἰδῶν ἓν ἕκαστον ἀΐδιόν τε καὶ νόημα καὶ πρὸς τούτοις ἀπαθές. διὸ καί φησιν ἐν τῇ φύσει τὰς ἰδέας ἑστάναι, καθάπερ παραδείγματα. τὰ δ' ἄλλα

A Addidit hæc præterea Alcimus, Aiunt autem ſapiẽtes, animam, alia quidem ſentire per corpus, puta videndo atque audiendo: alia verò ipſam per ſeipſam animaduertere, nullo corporis officio vtentem. Quocirca eorum quæ ſunt, alia ſenſibus percipi, alia intelligentiæ ratione comprehendi. Quare Plato quoque oportere dicebat eos qui cuperent B rerum initia colligere, ipſas primùm ſpecies, quas ideas vocat, ſecundũ ſeipſas diſtribuere, puta ſimilitudinem & monadem, multitudinem atque magnitudinẽ, ſtatúmque & motum. Secundò ipſum per ſeipſum honeſtum ac bonum, iuſtum, atque huiuſmodi cætera ſubiicere. Tertiò conſpicere C quæ ſibi mutuò cohærent ideæ, puta ſcientiam aut magnitudinem ſiue dominationem, ſimul & illud cogitare, ea quæ ſunt apud nos, ex illorum participatione eis ęquiuoca fieri. Exempli cauſa, Dico iuſta eſſe quæ iuſto communicant: honeſta, quæ honeſto. Eſt autem vnaquæque ſpecies æterna, ac præterea intelligẽtia omni perturbatione D vacua. Quocirca & ideas in natura velut exẽplaria dixit ſubſiſtere. Alia his eſſe

ταύταις ἐοικέναι, τούτων ὁμοιότατα καθεστῶτα. ὁ τοίνυν Ἐπίχαρμος περί τε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν οὕτω λέγει, Ἆρ᾽ ἐστὶν αὔλησις τι πρᾶγμα; πάνυ μὲν οὖν. Ἄνθρωπος οὖν αὔλησίς ἐστιν; οὐδαμῶς. φέρε ἴδω. τί δ᾽ αὐλητάς; τίς εἶμέν τοι δοκεῖ; ἄνθρωπος, ἢ οὐ γάρ; πάνυ μὲν οὖν. ΟΥ᾽κοῦν δοκεῖς οὕτως ἔχειν καὶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; τὸ μὲν, ἀγαθὸν, τὸ δὲ, πρᾶγμα; εἰ μὲν καθ᾽ αὑτὸ ὅστις δὲ κα εἰδῇ μαθὼν τῆνο, ἀγαθὸς ἤδη γίνεται. ὥσπερ γὰρ εἰ τὴν αὔλησιν αὐλητὰς μαθὼν, ἢ τὴν ὄρχησιν ὀρχηστάς τις, ἢ πλοκεὺς πλοκάν, ἢ πᾶν γε ὁμοίως τῶν τοιούτων ὅ,τι τοι λῇς, οὐχ αὐτὸς εἴη χ᾽ ἀτέχνα, τεχνικός γε μάν. Πλάτων ἐν τῇ περὶ τῶν ἰδεῶν ὑπολήψει φησίν, Εἴπερ ἐστὶ μνήμη τὰς ἰδέας ἐν τοῖς οὖσιν ὑπάρχειν, διὰ τὸ τὴν μνήμην ἠρεμοῦντός τινος καὶ μένοντος εἶναι· μένειν δὲ οὐδὲν ἕτερον ἢ τὰς ἰδέας. τίνα γὰρ ἂν τρόπον (φησὶ) διεσώζετο τὰ ζῶα μὴ τῆς ἰδέας ἐφαπτόμενα, καὶ πρὸς τοῦτο τὸν νοῦν φυσικὸν εἰληφότα; νῦν δὲ μνημονεύει τῆς ὁμοιότητός τε καὶ τροφῆς, ὁποία τις ἐστὶν αὐτοῖς,

A similia quæ maximè ad istarum similitudinem consistant. Epicharmus igitur de bono atque ideis ita ferè disserit, Num tibiarum cantus res aliqua est? Ita sanè. Homo igitur ipse cātus est. nihil minus. Age videamus: Tibicen aliquis homóne tibi videtur nécne? Homo profectó. Nónne igitur idē tibi videtur de bono, aliud B esse bonum, aliud verò rē? si quidem secundum seipsum quisquis illud didicerit, iam bonus efficietur. Quemadmodum qui tibiarum cantum didicerit, tibicen, qui saltare, saltator, qui cōplecti, complexor meritò dicitur: atque in hūc modum de cæteris, quòd qui ea didicerit, non ars ipsa, sed artifex vocatur. Plato in o- C pinione De ideis, ait, Si quidem est memoria, ideas in his quæ sunt existere, quòd memoria quietæ cuiusque rei ac manentis sit: manere autem præter ideas nihil. Quo enim (inquit) modo seruarentur animantes, nisi & ideam attigissent, & præterea naturalem mentem accepissent; Meminit autē similitudinis & pabuli D cuiusmodi illis esse soleat,

ἐνδεικνύμενα διότι πᾶσι τοῖς ζῴοις ἔμφυτός ἐστιν ἡ τῆς ὁμοιότητος θεωρία. διὸ καὶ τῶν ὁμοφύλων αἰσθάνεται. πῶς οὖν ὁ Ἐπίχαρμος; Εὔμαιε, τὸ σοφόν ἐστιν οὐ καθ' ἓν μόνον, ἀλλ' ὅσα περ ζῇ πάντα καὶ γνώμαν ἔχει. καὶ γὰρ τὸ θῆλυ τῶν ἀλεκτορίδων γένος, αἰ λῇς καταμαθεῖν ἀτενές, οὐ τίκτει τέκνα ζῶντα, ἀλλ' ἐπῴζει καὶ ποιεῖ ψυχὰν ἔχειν· τὸ δὲ σοφὸν ἁ φύσις τόδ' οἶδεν ὡς ἔχει μόνα. πεπαίδευται γὰρ αὐταύτας ὕπο. καὶ πάλιν, Θαυμαστὸν οὐδέν ἐστι με ταῦθ' οὕτω λέγειν, καὶ ἁνδάνειν αὐτοῖσιν αὐτούς, καὶ δοκεῖν καλῶς πεφυκέναι. καὶ γὰρ ἁ κύων κυνὶ κάλλιστον εἶμεν φαίνεται, καὶ βοῦς βοΐ, ὄνος δ' ὄνῳ κάλλιστον, ὗς δὲ ὑΐ. καὶ ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα διὰ τῶν τεττάρων βιβλίων παραπήγνυσιν ὁ Ἄλκιμος, παρασημαίνων τὴν ἐξ Ἐπιχάρμου Πλάτωνι περιγινομένην ὠφέλειαν. ὅτι δ' οὐδ' αὐτὸς Ἐπίχαρμος ἠγνόει τὴν αὑτοῦ σοφίαν, μαθεῖν ἐστι κἀκ τούτων, ἐν οἷς τὸν ζηλώσοντα προμαντεύεται, Ὡς δὲ ἐγὼ δοκέω· δοκέω γὰρ σαφὲς ἄμι τοῦτ', ὅτι τῶν ἐμῶν μνᾶμα ποκ' ἐσσεῖται λόγων τούτων ἔτι.

ostendens quòd sit animalibus omnibus insita similitudinis intelligentia. Quocirca & quæ sunt eiusdem generis sentiunt. Porrò Epicharmus ita fermè ait, Sapientia non in vno tantùm consistit, sed quæ viuunt omnia, notionem quoque habent. Nam gallina, si aduertere volueris, non parit viuẽtes pullos, sed oua prius incubat, & calore animat. Hæc autem sapientia, vt sese habeat, natura nouit sola. Ab ea quippe eruditur. Ac rursum, Nihil profectò mirum, si ita loquar, & placere eas sibi & videri prçclarè natas. Nam & canis cani videtur esse pulcherrimus, & boui bos, & asinus asino, sus item sui videtur venustate præstare. Ista & huiusmodi quatuor libris prosequitur Alcimus, admonens quantum emolumẽti Plato ex Epicharmo sibi comparauerit. Quòd autem neque Epicharmus ipse hoc ignorauerit, ex iis coniicere licet, quæ præsagiens ac veluti diuinans fore imitatorem sui, sic ferè ait, Vt autẽ ego puto, imò pro comperto habeo, mearum adhuc erit memoria rerum, meorúmque sermonum,

καὶ λαβών τις αὐτὰ, περιδύσας τὸ μέτρον ὃ νῦν ἔχει, εἶμα δοὺς καὶ πορφυρῶν λόγοισι ποικίλας καλοῖς, δυσπάλαιστος ὤν, τοὺς ἄλλους εὐπαλαίστους ἀποφανεῖ. δοκεῖ δὲ Πλάτων καὶ τὰ Σώφρονος τοῦ μιμογράφου βιβλία ἠμελημένα πρῶτος εἰς Ἀθήνας διακομίσαι, καὶ ἠθοποιῆσαι πρὸς αὐτῶν· ἃ καὶ εὑρεθῆναι ὑπὸ τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. τρὶς δὲ πέπλευκεν εἰς Σικελίαν· πρῶτον μὲν κατὰ θέαν τῆς νήσου καὶ τῶν κρατήρων, ὅτε καὶ Διονύσιος ὁ Ἑρμοκράτους, τύραννος ὤν, ἠνάγκασεν ὥστε συμμῖξαι αὐτῷ. ὁ δὲ, διαλεγόμενος περὶ τυραννίδος, καὶ φάσκων ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο κρεῖττον ὃ συμφέρει αὐτῷ μόνον, εἰ μὴ καὶ ἀρετῇ διαφέροι, προσέκρουσεν αὐτῷ. ὀργισθεὶς γάρ, ΟἹ λόγοι σου (φησὶ) γεροντιῶσι. καὶ ὃς, Σοῦ δέ γε τυραννιῶσιν. ἐντεῦθεν ἀγανακτήσας ὁ τύραννος, πρῶτον μὲν ἀνελεῖν ὥρμησεν αὐτόν· εἶτα παρακληθεὶς ὑπὸ Δίωνος καὶ Ἀριστομένους, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησε, παρέδωκε δ' αὐτὸν Πόλιδι τῷ Λακεδαιμονίῳ κατὰ καιρὸν διὰ πρεσβείαν ἀφιγμένῳ, ὥστε ἀποδόσθαι. κἀκεῖνος ἀγαγὼν αὐτὸν εἰς Αἴγιναν, ἐπίπρασκεν.

A eiſque quiſpiam acceptis metro ſoluto, quo nunc cõſtat, coloréque adiecto purpuram venuſtate verborum componet, inuictúſque ipſe alios facilè ſuperabit. Videtur Plato Sophronis quoque mimographi libros antea neglectos primus Athenas inuexiſſe, geſtúmque ex eis duxiſſe, qui & ſub eius capite fuerint reperti. B Ter autem nauigauit in Siciliam, primò quidẽ vt inſulam crateréſque videret, quo tempore Dionyſius Hermocratis filius tyrãnus impulit vt ſecum loqueretur. Vbi quum ille de tyrãnide diſſereret, dicens non id præſtare quod ſibi ſoli eſſet vtile, niſi & virtute excelleret, offenſum tyrãnum, & iratum dixiſſe aiũt, Ver- C ba tua otioſorum ſenũ ſunt: & ille, Et tua, inquit, tyrannidem ſapiunt. Ad hæc indignatum tyrannum primò quidem necare illum voluiſſe: deinde verò à Dione & Ariſtomene exoratum, id quidem non feciſſe, verùm Polidi Lacedæmonio, qui per id tẽporis legatus ad ſe venerat, eum tradidiſſe, vt venundaretur. Eum ille in D Æginam adductũ vendidit.

ὅτε καὶ Χάρμανδρος Χαρμανδρίδου ἐγράψατο αὐτῷ δίκην θανάτου, κατὰ τὸν παρ' αὐτοῖς τεθέντα νόμον, τὸν πρῶτον ἐπιβάντα Ἀθηναίων τῇ νήσῳ, ἄκριτον ἀποθνήσκειν. ὢν δ' αὐτὸς ὁ θεὶς τὸν νόμον, καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. εἰπόντος δέ τινος (ἀλλὰ κατὰ παιδιὰν) φιλόσοφον εἶναι τὸν ἐπιβάντα, ἀπέλυσαν. ἔνιοι δέ φασι παραχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τηρούμενον μηδ' ὅ,τι οὖν φθέγξασθαι· ἑτοίμως δὲ ἐνδέξασθαι τὸ συμβαῖνον. οἱ δὲ ἀποκτεῖναι μὲν αὐτὸν οὐ διέγνωσαν, πωλεῖν δὲ ἔκριναν τρόπῳ τῶν αἰχμαλώτων. λυτροῦται δὲ αὐτὸν κατὰ τύχην παρὼν Ἀννίκερις ὁ Κυρηναῖος εἴκοσι μνῶν (οἱ δέ, τριάκοντα) καὶ ἀναπέμπει Ἀθήναζε πρὸς τοὺς ἑταίρους. οἱ δ' εὐθὺς τἀργύριον ἐξέπεμψαν, ὅπερ οὐ προσήκατο, εἰπών, μὴ μόνους ἐκείνους ἀξίους εἶναι Πλάτωνος κήδεσθαι. ἔνιοι δὲ καὶ Δίωνα ἀποστεῖλαι φασὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὸν μὴ προσέσθαι, ἀλλὰ κηπίδιον αὐτῷ τὸ ἐν Ἀκαδημίᾳ πρίασθαι. τὸν μέντοι Πόλιν λόγος ὑπό τε Χαβρίου

A Quo tempore Charmander Charmandridis filius eum mortis reum eſſe accuſauit. Iuxta promulgatam enim apud eos legem capitale erat, ſiquis Athenienſium eã inſulam adiiſſet: atque ipſe eam legem tulerat, vt Phauorinus memorat in Omnimoda hiſtoria. Cæterùm quum à quodam fuiſſet per iocum dictum, philoſophũ B eum eſſe qui aſcendiſſet, abſolutum dimiſerunt. Aſſerũt plerique illum & in cõcionem adductum, vbi quum obſeruaretur, nihil penitus loquutum fuiſſe, prompto animo quicquid contingeret, accipere paratum: illos eum minimè quidem occidendum, ſed ſolùm vendendum captiuorum more decreuiſſe. Aderat fortè Anni- C ceris Cyrenaicus, is eum viginti minis, ſiue (vt alii volũt) triginta redemit, remiſitque Athenas ad amicos. Illi extemplo pecuniã Anniceridi remiſerunt. Sed hanc ille omnino accipere noluit, aſſerens non eos ſolos dignos eſſe quibus Plato curæ eſſet. Alii Dionem eã miſiſſe pecuniam dicunt, illúmque eam nulla ratione admiſiſſe, ſed hortulũ quo- D que in Academia ſibi cõparaſſe. Polidẽ verò à Chabria

ἡττηθῆναι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἑλίκῃ καταποντωθῆναι, τοῦ δαιμονίου μηνίσαντος αὐτῷ διὰ τὸν φιλόσοφον· ὃ καὶ Φαβωρῖνός φησιν ἐν πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. οὐ μὴν δ' ἡσύχαζεν ὁ Διονύσιος· μαθὼν δ' ἐπέστειλε Πλάτωνι, μὴ κακῶς ἀγορεύειν αὐτόν. καὶ ὃς ἀντεπέστειλε, μὴ τοσαύτην αὐτῷ σχολὴν εἶναι ὥστε Διονυσίου μεμνῆσθαι. δεύτερον πρὸς νεώτερον ἧκε Διονύσιον, αἰτῶν γῆν καὶ ἀνθρώπους τοὺς κατὰ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ ζησομένους. ὁ δὲ, καίπερ ὑποσχόμενος, οὐκ ἐποίησεν. ἔνιοι δέ φασι καὶ κινδυνεῦσαι αὐτὸν ὡς ἀναπείθοντα Δίωνα καὶ Θεώταν ἐπὶ τῇ τῆς νήσου ἐλευθερίᾳ· ὅτε καὶ Ἀρχύτας αὐτὸν ὁ Πυθαγορικὸς, γράψας ἐπιστολὴν πρὸς Διονύσιον, παρῃτήσατο, καὶ διέσωσεν εἰς Ἀθήνας. ἔστι δ' ἡ ἐπιστολὴ ἥδε.

Ἀρχύτας Διονυσίῳ ὑγιαίνειν.

Ἀπεστάλκαμεν πάντες οἱ Πλάτωνος φίλοι τὼς περὶ Λαμίσκον τε καὶ Φωτίδαν, ἀπολαμψόμενοι τὸν ἄνδρα, κατ' τὰν περὶ τὶν γενομέναν ὁμολογίαν. ὀρθῶς δὲ κα ποιεῖς, μιμνασκόμενος τήνας τᾶς σπουδᾶς,

superatum, & postea in Helice fuisse submersum, fama est, dæmonio illi indicante ista illum philosophi gratia perpeti, vt Phauorinus in primo Commentariorum meminit. Atqui non quieuit Dionysius ipse, verùm quũ didicisset quæ illi contigissent, scripsit Platoni, orans ne in se maledicta ingereret. Ad quem ille scripsit, nõ sibi tantum superesse otij, vt Dionysii meminisset. Secũdò profectus est ad iuniorẽ Dionysium, postulans terrã atque homines qui iuxta constitutam ab eo remp. viuerent. Id ille, quanquam pollicitus, nõ præstitit. Nec abfuit secundum quosdam suspicio illum magno sui periculo Dioni & Theotæ persuadere tẽtasse, illorúmque erexisse animos ad liberandam insulam. Quo tẽpore Archytas Pythagoricus scripta ad Dionysium epistola purgauit illum à suspicione, atque ereptum Athenas remisit. Est autem epistola huiusmodi:

Archytas Dionysio S.

Misimus omnes Platonis necessarii Lamiscũ & Photidam, virum illum abs te recepturi iure antiquæ nostræ amicitiæ. Rectè igitur feceris, si memineris

ἡνίκα πάντες ἄμμε παρεκάλεις τὰν Πλάτωνος ἄφιξιν, ἀξιῶν προτρέπεσθαί τε αὐτὸν καὶ ἀναδέχεσθαι τά τε ἄλλα καὶ τὰ περὶ τὴν ἀσφάλειαν, μένοντί τε καὶ ἀφορμῶντι. μέμναιο δὲ καὶ τήνω, ὅτι περὶ πολλῶ ἐποιήσω τὰν ἄφιξιν αὐτῶ· καὶ ἀγάπας ἐκ τήνω τῶ χρόνω, ὡς οὐδένα τῶν πάρ τίν. αἰ δέ τις γέγονε τραχύτας, ἀνθρωπίζειν χρή, κἀποδιδόμεν ἄμμιν ἀβλαβῆ τὸν ἄνδρα. ταῦτα γὰρ ποιῶν, δίκαια πράξεις, καὶ ἄμμιν χαριῇ.

Τρίτον ἦλθε διαλλάξων Δίωνα Διονυσίῳ. οὐ τυχὼν δέ, ἄπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα· ἔνθα πολιτείας μὲν οὐχ ἥψατο, καίτοι πολιτικὸς ὢν ἐξ ὧν γέγραφεν. αἴτιον δὲ τὸ ἤδη τὸν δῆμον ἄλλοις πολιτεύμασιν ἐνειθίσθαι. φησὶ δὲ Παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ τῶν ὑπομνημάτων, ὡς Ἀρκάδες καὶ Θηβαῖοι μεγάλην πόλιν οἰκίζοντες παρεκάλουν αὐτὸν νομοθέτην. ὁ δέ, μαθὼν ἴσον ἔχειν οὐ θέλοντας, οὐκ ἐπορεύθη. λόγος, ὅτι καὶ Χαβρίᾳ συνείπετο τῷ στρατηγῷ, φεύγοντι θανάτου,

A quanto à nobis ſtudio efflagitaſti Platonis ad te aduentum, vt nos illum venire hortaremur, facturum te ſpondens omnia: illúmque liberè accedere & abire permiſſurum. Memor eſto igitur quanti illius aduentum feceris, quódque eo tẽpore plꝰ cæteris amaueris. Quòd ſi qua orta ſimultas eſt, humanius te agere conuenit, B illúmque nobis reſtituere illæſum. Hæc enim ſi facis, iuſtitiam coles, ac nobis gratificaberis.

Tertiò acceſſit, Dionem reconciliaturus Dionyſio: ſed quum id obtinere nequiſſet, infecto negotio ad patriã rediit. Vbi ad remp. accedere quidem noluit, quamuis maximè ciuilis eſſet, vt ex his conſtat quæ C ſcripſit. Ratio autẽ cur abſtinuerit à publicis negotiis, illa in primis fuit, quòd plebs aliis inſtitutis & moribus aſſueuerat. Refert Pãphila in vigeſimoquinto Commentariorum, Arcadas ac Thebanos condita ciuitate ingentis magnitudinis rogaſſe illum vt eam remp. inſtrueret: quos quũ ille didiciſſet æqualitatem D ſectari nolle, profectũ non eſſe. Fertur & Chabriã ducẽ, reum mortis, ſequutus,

μηδενὸς τῶν πολιτῶν τοῦτο πρᾶξαι βουληθέντος· ὅτε καὶ ἀνιόντι αὐτῷ εἰς τὴν ἀκρόπολιν σὺν τῷ Χαβρίᾳ, Κρώβυλος ὁ συκοφάντης ἀπαντήσας φησὶν, Ἄλλῳ συναγορεύσων ἥκεις, ἀγνοῶν ὅτι καί σε τὸ Σωκράτους κώνειον ἀναμένει; τὸν δὲ φάναι, Καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐστρατευόμην, ὑπέμενον τοὺς κινδύνους· καὶ νῦν ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος διὰ φίλον ὑπομενῶ. οὗτος πρῶτος ἐν ἐρωτήσει λόγον παρήνεγκεν, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας· καὶ πρῶτος τὸν κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς ζητήσεως τρόπον εἰσηγήσατο Λεωδάμαντι τῷ Θασίῳ. καὶ πρῶτος ἐν φιλοσοφίᾳ ἀντίποδα ὠνόμασε, καὶ στοιχεῖον, καὶ διαλεκτικὴν, καὶ ποιήματα, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὸν προμήκη, καὶ τῶν περάτων τὴν ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν, καὶ θεοῦ πρόνοιαν. καὶ πρῶτος τῶν φιλοσόφων ἀντεῖπε πρὸς τὸν λόγον τοῦ Λυσίου τοῦ Κεφάλου, ἐκθέμενος αὐτὸν κατὰ λέξιν ἐν τῷ Φαίδρῳ. καὶ πρῶτος ἐθεώρησε τῆς γραμματικῆς τὴν δύναμιν. πρῶτός τε ἀντειρηκὼς σχεδὸν ἅπασι τοῖς πρὸ αὐτοῦ, ζητεῖται διὰ τί μὴ ἐμνημόνευσε Δημοκρίτου. τούτου φησὶ

A quum id ciuium nemo tentare voluisset: quando & arcem cum Chabria ascendenti Crobylus sycophanta conuitiatus dixit, Alteri opem laturus accedis, quasi verò nescias & te manere Socratis venenum? Ad quem ille, Quando pro patria militabam, pericula pertuli, & modò amici gratia ne desim officio, perli- B benter me periculis expono. Primus hic (vt Phauorinus ait in octauo Omnimodæ historiæ) dialogos introduxit, primúsque inquisitionis modum per resolutionē Leodamanti Thasio induxit, & primus in philosophia nominauit Antipodas, & Elementum, & Dialecticam, & Poemata, & Prælongum in numero, C extremorúmque planam superficiem, ac Dei prouidentiam. Primus etiam philosophorum orationi Lysiæ Cephali filii contradixit, ipsam ad verbum exponens in Phædro, primúsque Grammaticæ vim speculatus est. Quúmque primus omnibus ferè qui ante se fuerāt, cōtradixerit, queri solet cur Democriti mē- D tionem non fecerit. Refert

Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς εἰς Ὀλύμπια ἀνιόντος, τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἐπιστραφῆναι πρὸς αὐτόν. ὅτε καὶ Δίωνι συνέμιξε μέλλοντι στρατεύειν ἐπὶ Διονύσιον. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων Φαβωρίνου φέρεται, ὅτι Μιθριδάτης ὁ Πέρσης ἀνδριάντα Πλάτωνος ἀνέθετο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ ἐπέγραψε, Μιθριδάτης ὁ Ῥοδοβάτου Πέρσης, μούσαις εἰκόνα ἀνέθηκε Πλάτωνος, ἣν Σιλανίων ἐποίησε. φησὶ δ' Ἡρακλείδης ὅτι νέος ὢν οὕτως ἦν αἰδήμων καὶ κόσμιος, ὥστε μηδέποτ' ὀφθῆναι γελῶν ὑπεράγαν. τοιοῦτος δ' ὤν, ὅμως ἐσκώφθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν κωμικῶν. Θεόπομπος γοῦν ἐν Αὐτοχάρει φησὶν οὕτως,

--ἓν γάρ ἐστιν οὐδὲ ἕν.
Τὰ δὲ δύο μόλις ἕν ἐστιν, ὥς
φησι Πλάτων.

ἀλλὰ καὶ Ἀναξανδρίδης ἐν Θησεῖ·

Ὅτε τὰς μορίας ἔτρωγεν, ὥσπερ Πλάτων.

ἀλλὰ καὶ Τίμων, οὑτωσὶ παραγραμματίζων αὐτόν,

Ὡς ἀνέπλασε Πλάτων, πεπλασμένα θαύματα εἰδώς.

A Neanthes Cyzicenus, hu͂c, quum in Olympia aliquãdo descendisset, Græcorum in se omnium ora conuertisse, ac eodem tempore Dioni congressum, aduersus Dionysium bellare instituenti. Porro in primo Commentariorum Phauorini fertur, Mithridatem Persam Platonis statuam in Academia locasse, ita inscriptã, B Mithridates, Rhodobati filius, Perses, Musis imaginem Platonis dicauit, Silanionis opus. Tradit Heraclides iuuenem Platonem adeo fuisse verecundum, adeo compositum, vt nunquam risisse, nisi modicè, deprehensus sit. Quum tamen esset eiusmodi, ne sic quidem comicorum conuitia effugit. Theopompus C enim in Autochare sic ait,

Vnum enim ne vnum quidem est,
Sed vix duo sunt vnum, narrat vt Plato.

Sed & Anaxandrides in Theseo,

Quando vorabat oleas noster vt Plato.

Timon quoque ita illum agit,

D *Vt conficta Plato astutus miracula finxit.*

Ἄλεξις Μεροπίδι,
Εἰς καιρὸν ἥκεις. ὡς ἔγωγ' ἀπορουμένη
Ἄνω κάτω τε περιπατοῦσ', ὥσπερ Πλάτων,
Σοφὸν οὐδὲν εὕρηκ', ἀλλὰ κοπιῶ τὰ σκέλη.

A Et Alexis in Meropide,
In tempore ipso tu venisti, verùm ego
Sursum ac deorsum tristis, vt Plato feror
Misera, labore frustra lassis cruribus.

Καὶ ἐν Ἀγκυλίωνι,
Λέγεις περὶ ὧν οὐκ οἶσθα, συσπεύσας τρέχων
Πλάτωνι, καὶ γνώσῃ λίτρον καὶ κρόμμυον.

Et rursum in Ancylione,
Ignota nobis narras, planè cursitans
B *Platonis instar, ac nosces cepe & litron.*

Ἄμφις Ἀμφικράτει,
Τὸ δ' ἀγαθὸν ὅ,τι ποτ' ἐστὶν, οὗ σὺ τυγχάνειν
Μέλλεις διὰ ταύτην, ἧττον οἶδα τοῦτ' ἐγὼ,
Ὦ δέσποτ', ἢ τὸ Πλάτωνος ἀγαθόν. πρόσεχε δή.

Amphis in Amphicrate,
Atqui bonũ illud quod nanciscis cogitas
Te posse, propter hanc, certè id minus scio
Platonis illud quàm bellum bonum ô here.

Ἐν δὲ Δεξιδημίδῃ,
--ὦ Πλάτων,
Ὡς οὐδὲν οἶσθα πλὴν σκυθρωπάζειν μόνον,
Ὥσπερ κοχλίας σεμνῶς ἐπηρκὼς τὰς ὀφρῦς.

In Dexidemide verò ait,
C *Aliud nil potes quàm mœrere, mi Plato,*
Et fronte semper corrugata, vt cochlea.

Κρατῖνος Ψευδυποβολιμαίῳ,
Ἄνθρωπος εἶ δηλονότι, καὶ ψυχὴν ἔχεις.
Κατὰ μὲν Πλάτων' οὐκ οἶδα, ὑπονοῶ δ' ἔχειν.

Cratinus in subdititio,
Homo es profectò, mentémque & sensus habes:
Iuxta Platonem, vix scio, verùm arbitror.

Ἄλεξις Ὀλυμπιοδώρῳ,
Σῶμα μὲν ἐμοῦ τὸ θνητὸν, αὖον ἐγένετο.
Τὸ δ' ἀθάνατον ἐξῆρε πρὸς τὸν ἀέρα.

Alexis Olympiodoro,
Homo, fuit quidem mortale, in me quod fuit:
D *Mortale quod non fuit, in auram euanuit.*

Ταῦτ' οὐ σχολὴ Πλάτωνος; Καὶ ἐν Παρασίτῳ,

Ἢ μετὰ Πλάτωνος ἀδολεσχεῖν κατὰ μόνας.

χλευάζει δ' αὐτὸν καὶ Ἀναξίλας ἐν Βοτρυλίωνι καὶ Κέρκῳ καὶ Πλουσίαις. Ἀρίστιππος δ' ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, φησὶν αὐτὸν Ἀστέρος μειρακίου τινὸς, ἀστρολογεῖν συνασκουμένου ἐρασθῆναι, ἀλλὰ καὶ Δίωνος τοῦ προειρημένου. ἔνιοι καὶ Φαίδρου φασί. δηλοῦν δὲ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ τάδε τὰ ἐπιγράμματα, ἃ καὶ περὶ αὐτοῦ γενέσθαι εἰς αὐτούς,

Ἀστέρας εἰσαθρεῖς ἀστὴρ ἐμός· εἴθε γενοίμην

Οὐρανὸς, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἰς σὲ βλέπω.

Καὶ ἄλλο,

Ἀστὴρ πρὶν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν ἑῷος,

Νῦν δὲ θανὼν λάμπεις ἕσπερος ἐν φθιμένοις.

Εἰς δὲ τὸν Δίωνα ὧδε,

Δάκρυα μὲν Ἑκάβῃ τε καὶ Ἰλιάδεσσι γυναιξὶ

Μοῖραι ἐπέκλωσαν δήποτε γεινομέναις·

Σοὶ δὲ, Δίων, ῥέξαντι καλῶν ἐπινίκιον ἔργον,

Δαίμονες εὐρείας ἐλπίδας ἐξέχεαν.

A *Num hæc ex Platonis schola?*

Et in Parasito,

Aut cum Platone solitarium loqui.

Subsannat & hominem Anaxilas in Botrylione & Cerco & Πλουσίαις. Aristippus in quarto De antiquis deliciis ait illum adolescẽtis cuiusdam Stellæ nomine, qui cum eo Astrologiæ B dabat operam, amore captum: Dionis etiam cuius meminimus. nonnulli & Phædrum amasse putant. Indicium autẽ amoris fuisse epigrammata ab eo in illos conscripta,

O vtinam cælum fierem quũ sidera cernis,
Mi Stella, vt multis in te oculis tuerer.

C *Iam dudum viuis lucebas lucifer, at nunc*
Extinctus luces Hesperus Elysiis.

In Dionem verò in hunc modum,

Et lacrymas Hecubæ & Troianis fata puellis
Decreuere recens ex genetrice satis:
At tibi post partos præclaro Marte triumphos,
D *Spes reliqua est nullis clare Dion superis.*

Κεῖσαι δ' εὐρυχόρῳ ἐν πατρίδι, τίμιος ἀστοῖς,
Ὦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι Δίων.

Te patria ampla fouet, cumulat te ciuis honore,
Quo mihi nunc mentem perdis amore Dion?

τοῦτο καὶ ἐπιγεγράφθαι φησὶν ἐν Συρακούσαις ἐπὶ τῷ τάφῳ· ἀλλὰ μὴν καὶ Ἀλέξιδος (φασὶν) ἐρασθεὶς καὶ Φαίδρου, καθὰ προείρηται, τοῦτον ἐποίησε τὸν τρόπον,

Hoc enim illius sepulcro inscriptum Syracusis tradunt. Quin & Alexim amasse fertur, & Phædrum, quemadmodum diximus, in quos scripsit in hunc modum,

Νῦν ὅτε μηδὲν Ἄλεξις ὅσον μόνον εἶφ' ὅτι καλὸς
Ὦπται, καὶ πάντη πᾶς τις ἐπιστρέφεται.

Nūc quoniam nihil est quoquo se verterit omnis,
Solum quòd pulcer visus Alexis ait,

Θυμέ, τί μηνύεις κυσὶν ὀστέον; εἶτ' ἀνιήσεις
Ὕστερον· οὐχ οὕτω Φαῖδρον ἀπωλέσαμεν;

Quid mi anime os canibus prodis: mox inde molestius
Detrectas, Phædrum siccine perdidimus?

ἔχειν τε Ἀρχεάνασσαν, εἰς ἣν καὶ αὐτὴν οὕτω ποιῆσαι,

Archeanassa quoque Colophonia vsum esse, in quā sic scripsit,

Ἀρχεάνασσαν ἔχω τὴν ἐκ Κολοφῶνος ἑταίραν,
Ἧς καὶ ἐπὶ ῥυτίδων ἕζετο δριμὺς ἔρως.
Ἆ δειλοί, νεότητος ἀπαντήσαντες ἐκείνης
Πρωτοπλόου, δι' ὅσης ἤλθετε πυρκαϊῆς.

Archeanassa mihi est meretrix Colophonia, seris
Cuius & in rugis sedit acerbus amor.
Quas miseri flammas, per quanta incendia ab istis
Libata illa quibus prima iuuenta fuit!

Ἀλλὰ καὶ εἰς Ἀγάθωνα.

In Agathonem item,

Τὴν ψυχὴν, Ἀγάθωνα φιλῶν, ἐπὶ χείλεσιν εἶχον.
Ἦλθε γὰρ ἡ τλήμων ὡς διαβησομένη.

Suauia dans Agathoni, animā ipse in labra tenebam:
Ægra etenim properans tanquam abitura fuit.

Καὶ ἄλλο. A

Τῷ μήλῳ βάλλω σε· σὺ δ᾽ εἰ
 μὲν ἑκοῦσα φιλεῖς με,
Δεξαμένη, τῆς σῆς παρθε-
 νίης μετάδος·
Εἰ δ᾽ ἄρ᾽ ὃ μὴ γίνοιτο νοεῖς,
 τοῦτ᾽ αὐτὸ λαβοῦσα
Σκέψαι τὴν ὥρην ὡς ὀλι-
 γοχρόνιος.
Μῆλον ἐγώ, βάλλει με φιλῶν
 σέ τις· ἀλλ᾽ ἐπίνευσον B
Ξανθίππη· κἀγὼ καὶ σὺ
 μαραινόμεθα.

φασὶ δὲ καὶ τὸ εἰς τοὺς Ἐρε-
τριέας τοὺς σαγηνευθέντας
αὐτοῦ εἶναι·

Εὐβοίης γένος ἦμεν Ἐρετρι-
 κόν, ἄγχι δὲ Σούσων
Κείμεθα· φεῦ γαίης πόσσον
 ἀφ᾽ ἡμετέρης.

Κἀκεῖνο. C

Ἁ Κύπρις Μούσαισι, Κοράσια
 τὰν Ἀφροδίταν
Τιμᾶτ᾽, ἢ τὸν Ἔρωτ᾽ ὔμ-
 μιν ἐφοπλίσομαι.
Αἱ Μοῦσαι ποτὶ Κύπριν, Ἄ-
 ρει τὰ στωμύλα ταῦτα·
Ἡμῖν οὐ πέταται τοῦτο τὸ
 παιδάριον.

Καὶ ἄλλο.

Item aliud,

*Malo ego te ferio: tu me si
 diligis, illud
Suscipe, me imparti & Vir
 ginitate tua.
Hoc si fieri si posse negas, hoc
 suscipe malum, &
Quàm pereat paruo tem-
 pore forma Vide.
Malum ego, me iaculatur, a-
 mat qui te, annue quæso,
Xāthippe: tibi mox nam,
 & mihi, forma perit.*

Aiunt & illud in Eretrienses insidiis exceptos, ipsius esse,

*EVbææ fuimus Eretrum ge-
 nus: at prope Susas
Condimur, heu nostra tam
 procul à patria!*

Et illud,

*Hæc Venus ad Musas, Vene
 rē exhorrescite nymphæ,
In Vos armatus aut Amor
 insiliet.
Cui cōtrà Musæ, Lepida hæc
 ioca tolle, precamur:
Aliger huc ad nos non Vo-
 lat ille puer.*

Item aliud,

*Aurum qui reperit, laqueū
 abiicit, alter, amisso
Auro, collo aptat quem re-
 perit laqueum.*

At verò Molon hostili aduersus illum animo, non id

Χρυσὸν ἀνὴρ εὑρών, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσὸν
 Ὃν λίπεν οὐχ εὑρών, ἧψεν ὃν εὗρε βρόχον.
ἀλλά τοι Μόλων ἀπεχθῶς ἔχων πρὸς αὐτόν, ΟΥ πόθεν

(φησὶ) θαυμαστὸν εἰ Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ, ἀλλ' εἰ Πλάτων ἐν Σικελίᾳ. ἔοικε δὲ καὶ Ξενοφῶν πρὸς αὐτὸν ἔχειν οὐκ εὐμενῶς. ὥσπερ γοῦν διαφιλονεικοῦντες, τὰ ὅμοια γεγράφασι, Συμπόσιον, Σωκράτους ἀπολογίαν, τὰ Ἠθικὰ ἀπομνημονεύματα· εἶθ' ὁ μὲν, πολιτείαν· ὁ δὲ, Κύρου παιδείαν. καὶ ἐν τοῖς νόμοις ὁ Πλάτων, πλάσμα φησὶν εἶναι τὴν παιδείαν αὐτοῦ· μὴ γὰρ εἶναι Κῦρον τοιοῦτον. ἀμφότεροί τε Σωκράτους μνημονεύοντες, ἀλλήλων οὐδαμοῦ, πλὴν Ξενοφῶν Πλάτωνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. λέγεται δ' ὅτι καὶ Ἀντισθένης μέλλων ἀναγινώσκειν τι τῶν γεγραμμένων αὐτοῦ, παρεκάλεσεν αὐτὸν παρατυχεῖν. καὶ πυθόμενος τί μέλλει ἀναγινώσκειν, εἶπεν, ὅ,τι Περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἀντιλέγειν· τοῦ δ' εἰπόντος, Πῶς οὖν σὺ περὶ αὐτοῦ τούτου γράφεις; καὶ διδάσκοντος ὅτι περιτρέπεται, ἔγραψε διάλογον κατὰ Πλάτωνος, Σάθωνα ἐπιγράψας. ἐξ οὗ διετέλουν ἀλλοτρίως ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους. φασὶ δὲ καὶ Σωκράτην ἀκούσαντα τὸν Λύσιν, ἀναγινώσκοντος Πλάτωνος,

ait esse mirandũ si Dionysius Corinthi, sed si Plato esset in Sicilia. Videtur & Xenophon haudquaquam amico in illum fuisse animo. Nam veluti cõtentionis studio similia scripsere, Symposium, Socratis defensionem, Commentaria moralia. Ad hæc ille De republ. hic Cyri scripsit infantiam, quam in suis Legibus Plato fictam dixit: neque enim eiusmodi fuisse Cyrum. Tũ ambo quũ Socratem semper habeant in ore, nusquã reperies sui inuicem fecisse mentionem. Semel tantùm Xenophon Platonis meminit in tertio Commẽtariorum. Fertur & Antisthenes, quum eorum quæ scripserat quippiam recitare vellet, orasse illũ vt adesset recitanti. Et quum rogãti cuiusmodi id esset, libri eius titulum explicuisset, De eo, inquit, quod non sit cõtradicere, Tu ergo (ait ille) de hoc ipso quomodo scribis? Et quum doceret contra suam venire sententiã, scripsit aduersus Platonem dialogum, Sathonẽ illum inscribens. Ex eo iam alienis animis in se inuicem fuere. Aiunt, Socratẽ, quũ Platonis Lysidẽ audisset recitari,

Ἡράκλεις. (εἰπεῖν) ὡς πολλά μου κατεψεύδεθ' ὁ νεανίσκος. οὐκ ὀλίγα γὰρ ὧν οὐκ εἴρηκε Σωκράτης, γέγραφεν ἁνήρ. εἶχε δὲ φιλέχθρως ὁ Πλάτων καὶ πρὸς Ἀρίστιππον. ἐν γοῦν τῷ περὶ ψυχῆς διαβάλλων αὐτὸν φησὶν ὅτι οὐ παρεγένετο Σωκράτει τελευτῶντι, ἀλλ' ἐν Αἰγίνῃ ἦν καὶ σύνεγγυς. καὶ πρὸς Αἰσχίνην δέ τινα φιλοτιμίαν εἶχε. φασὶ δ' ὅτι γὰρ καὶ αὐτὸς ηὐδοκίμει παρὰ Διονυσίῳ. ὃν ἐλθόντα δι' ἀπορίαν, ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δ' Ἀριστίππου συστῆναι. τούς τε λόγους οὓς Κρίτωνι περιτέθεικεν, ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ περὶ τῆς φυγῆς συμβουλεύοντι, φησὶν Ἰδομενεὺς εἶναι Αἰσχίνου· τὸν δ' ἐκείνῳ περιθεῖναι διὰ τὴν πρὸς τοῦτον δυσμένειαν. αὐτοῦ δὲ Πλάτων οὐδαμόθι τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων μνήμην πεποίηται, ὅτι μὴ ἐν τῷ περὶ ψυχῆς, καὶ ἀπολογίᾳ· φησὶ δ' Ἀριστοτέλης τὴν τῶν λόγων ἰδέαν αὐτοῦ, μεταξὺ ποιήματος εἶναι καὶ πεζοῦ λόγου. τοῦτον μόνον παραμεῖναι Πλάτωνι, Φαβωρῖνός που φησὶν, ἀναγινώσκοντι τὸν περὶ

Proh dii immortales, dixisse, quàm multa de me mentitur adolescens. Scripsit quippe non pauca vir ille quæ Socrates non dixit. Fuit illi & aduersus Aristippum haud obscura simultas. Nã in libro De anima illum insimulat, quòd abfuerit morienti Socrati, quum in Ægina vicino Atticæ loco per id temporis moratus sit. Erat illi cum Æschine quoque, vt fertur, Socratis auditore, contentio: quippe quum à Dionysio magnifieret, egénsque rerũ omniũ ad eum profectus esset, à Platone despectum, atque ab Aristippo fuisse commẽdatũ. Porro sermones quos Critonem fecit in carcere loquentem, quum Socrati consuleret fugam, Æschinis fuisse tradit Idomeneus, illi verò à Platone huius odio fuisse attributos. Eius verò nusquam in libris suis Plato mentionem fecisse deprehenditur, preterquam in libro De immortalitate animæ, & in Socratis defensione, idque tenuiter. Enimuero stili ipsius genus, inter poema & prosam orationẽ mediũ ait Aristoteles fluere. Hũc solum Platoni assedisse quodam loco Phauorinus ait, quum librum De anima

recitaret,

ψυχῆς, τοὺς δ' ἄλλους ἀναστῆναι πάντας. ἔνιοί τε φασὶν ὅτι Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος τοὺς νόμους αὐτοῦ μετέγραψεν ὄντας ἐν κηρῷ. τούτου δὲ καὶ τὴν Ἐπινομίδα φασὶν εἶναι. ΕΥ᾿φορίων δὲ καὶ Παναίτιος εἰρήκασι, πολλάκις ἐστραμμένην εὑρῆσθαι τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτείας, ἣν πολιτείαν Ἀριστόξενός φησι πᾶσαν σχεδὸν ἐν τοῖς Πρωταγόρου γεγράφθαι ἀντιλογικοῖς. λόγος δὲ πρῶτον γράψαι αὐτὸν τὸν Φαῖδρον· καὶ γὰρ ἔχει μειρακιῶδές τι τὸ πρόβλημα. Δικαίαρχος δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς γραφῆς ὅλον ἐπιμέμφεται, ὡς φορτικόν. ὁ γοῦν Πλάτων λέγεται, θεασάμενος τινὰ κυβεύοντα, αἰτιάσασθαι. τοῦ δὲ εἰπόντος, ὡς ἐπὶ μικροῖς· Ἀλλὰ τό γε ἔθος (εἶπεν) οὐ μικρόν. ἐρωτηθεὶς εἰ ἀπομνημονεύματά τι αὐτοῦ ἔσται ὥσπερ τῶν πρότερον, ἀπεκρίνατο, Ὀνόματος δεῖ τυχεῖν πρῶτον, εἶτα πολλὰ ἔσται. εἰσελθόντος ποτὲ Ξενοκράτους, εἶπε μαστιγῶσαι τὸν παῖδα. αὐτὸν γὰρ μὴ δύνασθαι, διὰ τὸ ὠργίσθαι. ἀλλὰ καὶ πρός τινα τῶν παίδων, Μεμαστίγωσο ἄν (εἶπεν) εἰ μὴ ὠργιζόμην. ἐφ' ἵππου καθίσας, εὐθέως κατέβη,

recitaret, reliquos omnes ſurrexiſſe. Plerique autumant Philippum Opontiũ ipſius leges quę erant in cera, tranſcripſiſſe: huius & Epinomida eſſe aiunt. EVphoriõ ac Panætius initium librorum De rep. ſæpius inuẽtum inuerſum atque immutatum dixere. Eam ipſius remp. Ariſtoxenus totam fermè in Protagoræ cõtradictionibus aſſerit ſcriptã. Phædrum primò illũ ſcripſiſſe fama eſt. habet enim quæſtio illa nonnihil iuuenile. Porro Dicæarchus totum id ſcribendi genus, vt graue ac moleſtum carpit. Platonem tradunt quum vidiſſet quendam aleis ludẽtem, increpaſſe: & quum ille, Quàm me in paruis reprehendis? diceret, reſpondiſſe, At eſt cõſuetudo nõ parua res. Rogatus an ipſi' monumenta ſicuti superiorum futura eſſent, Primùm (inquit) comparare oportet nomen, tum multum promotum fuerit. Ingreſſo aliquando Xenocrati, Cæde, inquit, hunc puerum: nã ipſe, quòd iratus ſim, nequeo. Cuidã itẽ ſeruorum, Iam (inquit) vapulaſſes, niſi iratus eſſem. Quũ equo inſediſſet, continuò deſcendit,

φήσας εὐλαβεῖσθαι μὴ ἱπποτυφίᾳ ληφθῇ. τοῖς μεθύουσι συνεβούλευε κατοπτρίζεσθαι· ἀποστήσεσθαι γὰρ τῆς τοιαύτης ἀσχημοσύνης. πίνειν δ' εἰς μέθην οὐδαμοῦ πρέπον ἔλεγε, πλὴν ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ καὶ τὸν οἶνον δόντος θεοῦ. καὶ τὸ πολλὰ δὲ καθεύδειν ἀπήρεσκεν αὐτῷ. ἐν γοῦν τοῖς νόμοις φησί, Κοιμώμενος γὰρ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος. εἶναι δὲ ἥδιστον τῶν ἀκουσμάτων τὴν ἀλήθειαν· οἱ δέ, τὸ λέγειν τἀληθῆ. καὶ περὶ ἀληθείας δ' ἐν τοῖς νόμοις φησὶν οὕτως, Καλὸν μὲν ἡ ἀλήθεια, ὦ ξένε, καὶ μόνιμον· ἔοικε δὲ οὐ ῥᾴδιον πείθειν. ἀλλὰ καὶ ἠξίου μνημόσυνον αὐτοῦ λείπεσθαι ἢ ἐν φίλοις ἢ ἐν βίβλοις. ἐξετόπιζε δὲ καὶ αὐτὸς τὰ πλεῖστα, καθά τινες φασί. καὶ ἐτελεύτα μὲν ὃν εἴπομεν τρόπον, Φιλίππου βασιλεύοντος ἔτος τρεισκαιδέκατον, καθὰ καὶ Φαβωρῖνος φησὶν ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ· ὑφ' οὗ καὶ ἐπιτιμηθῆναι φησὶν αὐτὸν Θεόπομπος. Μυρωνιανὸς δ' ἐν ὁμοίοις φησὶ Φίλωνα παροιμίας μνημονεύειν περὶ τῶν Πλάτωνος φθειρῶν, ὡς οὕτως αὐτοῦ τελευτήσαντος. καὶ ἐτάφη

A dicens vereri se ne equi ferocitate raperetur. Ebriis consulere solitus erat vt in speculo se studiosè intuerētur, quoad eiusmodi fœditate deterrerentur. Potare vsque ad ebrietatem nusquam decere monebat, prçterquam in diebus festis dei largitoris vini. Somnus item immodicus illi displicebat. In legibus siquidem B ait, Dormiens autem nemo vllius pretii est. Veritatem suauiorem auditu omnibus quæ dicerentur. alii, Vera loqui iucundius omnibus, dixisse putant. Sic autem & de veritate dixit in Legib⁹, Præclarum quiddam est veritas, ô hospes, atque durabile, verùm id persuadere non facile videtur. Optabat insuper memoriam sui, vel C in amicis vel in libris relinqui. Locis & ipse vtebatur plurimum. Moritur eo quo diximus modo, XIII Philippi regis anno, vt Phauorinus in III Comment. refert, à quo & obiurgatum fuisse illum Theopompus auctor est. Myronianus in Similibus ait Philonē meminisse prouerbii de Platonis pediculis, quasi sic D ille defecerit. Sepultus est

ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἔνθα τὸν πλεῖστον χρόνον διετέλεσε φιλοσοφῶν. ὅθεν καὶ Ἀκαδημαϊκὴ προσηγορεύθη ἡ ἀπ᾽ αὐτοῦ αἵρεσις. καὶ παρεπέμφθη πανδημεὶ πρὸς τῶν αὐτόθι, διαθέμενος τοῦτον τὸν τρόπον. Τάδε κατέλιπε Πλάτων καὶ διέθετο· τὸ ἐν Ἡφαιστιάδων χωρίον, ᾧ γείτων βορρᾶθεν ἡ ὁδὸς ἡ ἐκ τοῦ Κηφισιάσιν ἱεροῦ, νότοθεν τὸ Ἡράκλειον τὸ ἐν Ἡφαιστιάδων· πρὸς ἡλίου δὲ ἀνιόντος Ἀρχέστρατος Φρεάρριος, πρὸς ἡλίου δὲ δυομένου Φίλιππος Χολιδεύς. καὶ μὴ ἐξέστω τοῦτο μηδενὶ μήτε ἀποδόσθαι, μήτε ἀλλάξασθαι, ἀλλ᾽ ἔστω Ἀδειμάντου τοῦ παιδίου εἰς τὸ δυνατόν. καὶ τὸ ἐν Ἐρεισιάδων χωρίον, ὃ παρὰ Καλλιμάχου ἐπριάμην, ᾧ γείτων βορρᾶθεν Εὐρυμέδων Μυρρινούσιος· νότοθεν δὲ Δημόστρατος Ξυπετέρων· πρὸς ἡλίου ἀνιόντος Εὐρυμέδων Μυρρινούσιος, πρὸς ἡλίου δυομένου Κηφισός. ἀργυρίου μνᾶς τρεῖς· φιάλην ἀργυρᾶν, ἕλκουσαν ρξε'· κυμβίον ἄγον με'. δακτύλιον χρυσοῦν, καὶ ἐνώτιον χρυσοῦν, ἄγοντα συνάμφω δ' δραχμὰς, ὀβολοὺς τρεῖς. Εὐκλείδης ὁ λιθοτόμος ὀφείλει μοι τρεῖς μνᾶς.

autem in Academia, vbi plurimum temporis philosophatus fuerat. Vnde & quæ ab eo fluxit secta, Academica est appellata. Corpus ei elatum honorificè, & ab iis qui eò conuenerant conditum. Eiusmodi fuit ipsius testamentum. Hęc legauit Plato atque reliquit. Hephæstiadeum fundum; cui ab aquilone vicina via est quæ ducit à templo Cephisiadum, ab austro Heracleũ Hephæstiadũ, ab ortu solis Archestratus Phrearius, ab occasu Philippus Cholidensis. Hunc autem nemini licitum sit aut vendere, aut alienare, sed sit Adimanti filii quantum fieri potest. Eneresiadúmque fũdum quem emi à Callimacho, cui ab Aquilone vicinus est EVrymedon Myrinnusius, ab austro Demostratus Xypeteron, ab ortu EVrymedon Myrinnusius, ab occasu Cephissus. Argẽti minas tres, argenteã phialam pendentem drachmas CLXV, cymbium ponderis drachmarũ quadragintaquinque, annulum aureũ, & inaurem auream, ambo drachmas quatuor & tres obolos pẽdẽtia. EVclides lapicida mihi debet minas 3.

Ἄρτεμιν ἀφίημι ἐλευθέραν· οἰκέτας καταλείπω, Τύχωνα, Βίκταν, Ἀπολλωνιάδην, Διονύσιον· σκεύη τὰ γεγραμμένα· ὧν ἔχει τὰ ἀντίγραφα Δημήτριος. ὀφείλω δ' οὐδενὶ οὐδέν. ἐπίτροποι δὲ, Σωσθένης, Σπεύσιππος, Δημήτριος, Ἡγίας, ΕΥρυμέδων, Καλλίμαχος, Θράσιππος. καὶ διέθετο μὲν οὕτως. ἐπεγράφη δ' αὐτῷ ἐπιγράμματα τάδε,

Πρῶτον.

Σωφροσύνῃ προφέρων θνητῶν ἤθει τε δικαίῳ,
Ἐνθάδε δὴ κεῖται δῖος Ἀριστοκλέης.
Εἰ δέ τις ἐκ πάντων σοφίης μέγαν ἔσχεν ἔπαινον,
Τοῦτον ἔχει πλεῖστον, καὶ φθόνος οὐχ ἕπεται.

Ἕτερον δέ.

Γαῖα μὲν ἐν κόλπῳ κρύπτει τόδε σῶμα Πλάτωνος,
Ψυχὴ δ' ἀθανάτων τάξιν ἔχει μακάρων·
Υἱοῦ Ἀρίστωνος, τόν τις καὶ τηλόθι ναίων
Τιμᾷ ἀνὴρ ἀγαθὸς θεῖον ἰδόντα βίον.

Καὶ ἄλλο νεώτερον.

Αἰετὲ, τίπτε βέβηκας ὑπὲρ τάφον; ἢ τίνος, εἰπὲ,

Dianam dimitto liberam: famulos relinquo Tychonem, Bictam, Apolloniadē, & Dionysium: supellectilem & vasa scripta, quorum habet exemplar Demetrius. Nulli autem quicquam debeo. Curatores erūt Sosthenes, Speusippus, Demetrius, Hegias, EVrymedon, Callimachus atque Thrasippus. Hoc testamenti ipsius exēplar. Sepulcrum eius his illustratum est epigrammatibus: quorum illud primū est,

Iustitia cunctis præstans, vitáque modesta,
Hoc situs in tumulo diuus Aristoclees.
Si quenquam ad magnos sapientia vexit honores,
Hunc citra inuidiam vexit & ipsa virum.

Item alterum,

Corpus habet gremio contectum terra Platonis,
Mens sed habet superum tecta beata deum.
Diuinum quem iam veneratur quisquis honestus
Et probus est, cuius vel procul est regio.

Et aliud recentius,

Quid monumenta super volucrum regina volasti

Ἀστερόεντα θεῶν οἶκον ἀποσκοπέεις; A

Ψυχῆς εἰμὶ Πλάτωνος ἀποπταμένης ἐς ὄλυμπον

Εἰκὼν, σῶμα δὲ τὸ γηγενὲς Ἀθὶς ἔχει.

Ἔστι καὶ ἡμέτερον οὕτως ἔχον·

Καὶ πῶς, εἰ μὴ Φοῖβος ἀν' Ἑλλάδα φῦσε Πλάτωνα,

Ψυχὰς ἀνθρώπων γράμμασιν ἠκέσατο; B

Καὶ γὰρ ὁ τοῦδε γεγὼς Ἀσκληπιὸς ἐστὶν ἰητὴρ

Σώματος, ὡς ψυχῆς ἀθανάτοιο Πλάτων.

Καὶ ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα.

Φοῖβος ἔφυσε βροτοῖς Ἀσκληπιὸν ἠδὲ Πλάτωνα·

Τὸν μὲν, ἵνα ψυχὴν, τὸν δ', ἵνα σῶμα σάοι.

Δαισάμενος δὲ γάμον πόλιν ἤλυθεν ἥν ποτε αὐτὸς C

Ἔκτισε, καὶ δαπέδῳ Ζηνὸς ἐνιδρύσατο.

Καὶ τὰ μὲν ἐπιγράμματα ταῦτα. μαθηταὶ δ' αὐτοῦ, Σπεύσιππος Ἀθηναῖος, Ξενοκράτης Χαλκηδόνιος, Ἀριστοτέλης Σταγειρίτης, Φίλιππος ὁ Ὀπούντιος, Ἑστιαῖος Περίνθιος, Δίων Συρακούσιος, Ἄμυκλος Ἡρακλεώτης, Ἔραστος καὶ Κορίσκος Σκήψιοι, D

Tu mihi dic superum quā tueare domum.

Diua ego sublati in cœlum feror vmbra Platonis,

Terrenum at corpus Attica seruat humus.

Est & nostrum in hanc sententiam,

Ni doctum Græcis genuisses Phœbe Platonem,

Prorsus nemo animis qui medeatur erat.

Corporis est medicus satus ex te Asclepius ægri,

Æternæ vt sapiens est animæ ipse Plato.

Et aliud de eius morte,

Produxit nobis Asclepion atque Platonem

Phœbus, vt hic corpus curet, & ille animum,

Coniugium celebrare volens, quam condidit olim

Vrbē adit ipse, Iouis quám que solo posuit.

Atque ita se habent epigrāmata. Discipuli verò fuere Speusippus Atheniensis, Xenocrates Chalcedonius, Aristoteles Stagirites, Philippus Opuntius, Hestięus Perinthius, Dion Syracusanus, Amyclus Heracleotes, Erastus & Coriscus Scepsii,

Τιμόλαος Κυζικηνός, Εὐαίων Λαμψακηνός, Πύθων καὶ Ἡρακλείδης Αἴνιοι, Ἱπποθάλης καὶ Κάλλιππος Ἀθηναῖοι, Δημήτριος Ἀμφιπολίτης, Ἡρακλείδης Ποντικός, καὶ ἄλλοι πλείους, σὺν οἷς καὶ γυναῖκες δύο, Λασθένεια Μαντινική, καὶ Ἀξιοθέα Φλιασία, ἣ καὶ ἀνδρεῖα ἠμπίσχετο, ὥς φησι Δικαίαρχος. ἔνιοι δὲ καὶ Θεόφραστον ἀκοῦσαι φασὶν αὐτοῦ, καὶ Ὑπερίδην τὸν ῥήτορα Χαμαιλέων φησί, καὶ Λυκοῦργον. ὁμοίως Πολέμων ἱστορεῖ καὶ Δημοσθένην. Σαβῖνος λέγει καὶ Μνησίστρατον Θάσιον, παρατιθέμενος ἐν δ΄ μελετητικῆς ὕλης· καὶ εἰκός ἐστι. φιλοπλάτωνι δέ σοι δικαίως ὑπαρχούσῃ, καὶ παρ' ὁντινοῦν τὰ τοῦ φιλοσόφου δόγματα φιλοτίμως ζητούσῃ, ἀναγκαῖον ἡγησάμην ὑπογράψαι καὶ τὴν φύσιν τῶν λόγων, καὶ τὴν τάξιν τῶν διαλόγων, καὶ τὴν ἔφοδον τῆς ἐπαγωγῆς, ὡς οἷόν τε στοιχειωδῶς καὶ ἐπὶ κεφαλαίων, πρὸς τὸ μὴ ἀμοιρεῖν αὐτοῦ τῶν δογμάτων τὴν περὶ τοῦ βίου συναγωγήν. γλαῦκα γὰρ εἰς

A Timolaus Cyzicenus, Euæon Lampſacenus, Pithon & Heraclides Ænii, Hippothales & Callippus Atheniẽſis, Demetrius Amphipolites, Heraclides Ponticus, & complures alii. Cum his & mulieres duæ, Laſthenia Mãtinea, & Axiothea Phliaſia, quę (vt Dicæarchus autor eſt) virili vtebatur veſte. Theophraſtum item il- B lius fuiſſe auditorem quidam referunt, & Hyperidẽ oratorem, Chamæleon & Lycurgum ait, Polemo & Demoſthenẽ ſcribit ipſius fuiſſe ſtudioſum. Sabinus item ait & Meneſiſtratum Thaſium in quarto De meditatione libro, & eſt id quidem veriſimile. Verumenimuero quum Platonis in primis ſtudioſa ſis, idque C haud ſanè iniuria: Philoſophi ſummi dogmata peculiari quodam amore ac ſtudio prę cęteris indagare ſoleas, operæpretium exiſtimaui, & ſermonum illius naturam, & dialogorũ ordinem, & perſuaſionis aut inductionis vim, pro viribus, veluti per elementa capitáque digerere, vti neque de illius vita quã collegim', D dogmata quoque & decreta deſiderentur: alias quippe iuxta prouerbiũ, Noctuam

Ἀθήνας (φασίν) εἰ δέῃ σοι τὰ κατ' εἶδος διηγεῖσθαι. διαλόγους τοίνυν φασὶ πρῶτον γράψαι Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πρώτῳ περὶ ποιητῶν, Ἀλεξαμενὸν Στυρέα ἢ Τήϊον, ὡς καὶ Φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασι. δοκεῖ δέ μοι Πλάτων, ἀκριβώσας τὸ εἶδος, καὶ τὰ πρωτεῖα δικαίως ἂν ὥσπερ τοῦ καλοῦ οὕτω καὶ τῆς εὑρέσεως ἀποφέρεσθαι. ἔστι δὲ διάλογος, λόγος ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως συγκείμενος περί τινος τῶν φιλοσοφουμένων καὶ πολιτικῶν, μετὰ τῆς πρεπούσης ἠθοποιΐας τῶν παραλαμβανομένων προσώπων καὶ τῆς κατὰ τὴν λέξιν κατασκευῆς. διαλεκτικὴ δέ ἐστι τέχνη λόγων, δι' ἧς ἀνασκευάζομέν τι ἢ κατασκευάζομεν ἐξ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως τῶν προσδιαλεγομένων. τοῦ δὲ λόγου τοῦ Πλατωνικοῦ δύο εἰσὶν ἀνωτάτω χαρακτῆρες, ὅ,τε ὑφηγητικὸς καὶ ὁ ζητητικός. διαιρεῖται δὲ ὁ ὑφηγητικὸς εἰς δύο ἄλλους χαρακτῆρας, θεωρηματικόν τε καὶ πρακτικόν. καὶ τοῦ, ὁ μὲν θεωρηματικὸς εἰς τὸν φυσικὸν καὶ λογικόν·

A Athenas, si ea quæ per species distribuuntur, enarrare tibi oportebit. Dialogos itaque primum Zenonem Eleatam scripsisse ferũt. Aristoteles in 1 De poetis, Alexamenũ Styreum siue Teium, sicut & Phauorinus in Commentariis tradit. Cæterùm Plato (meo quidem iudicio) id genus expoliuit, adhuc alioqui rude, atque B perfecit. Ita non solùm ornatæ & expolitæ orationis, verùm & ipsius inuentionis dignissimè sibi primatum vendicat. Est autem Dialogus ex interrogatione & responsione compositus, de ea re quæ vel philosophiam vel reip. partes attingat, cũ decenti & congrua expressione personarum quæ assumuntur, accuratáq; cõpo- C sitione verborũ. Dialectica est disputãdi ars per quã aliquid aut probamus, aut improbam' ex interrogatione itidẽ & respõsione differentiũ. Enimuero Platonicæ orationis geminus stilus est, vterque sũmus. Alter ex his qui instituit atque imbuit, appellatur ὑφηγητικός, alter in inquirendo versatur, dicitúrque ζητητικός. Prior ille in D duo distinguitur genera, alterum in speculatione cõsistit, alterũ in actione. Primum in naturale ac rationale,

ὁ δὲ πρακτικὸς, εἰς τὸν ἠθικὸν καὶ πολιτικόν. τοῦ δὲ ζητητικοῦ, καὶ αὐτοῦ δύο εἰσὶν οἱ πρῶτοι χαρακτῆρες, ὅ,τε γυμναστικὸς, καὶ ἀγωνιστικός. καὶ τοῦ μὲν γυμναστικοῦ, μαιευτικός τε καὶ πειραστικός· τοῦ δὲ ἀγωνιστικοῦ, ἐνδεικτικὸς καὶ ἀνατρεπτικός. οὐ λανθάνει δ' ἡμᾶς ὅτι τινὲς ἄλλως διαφέρειν τοὺς διαλόγους φασί. λέγουσι γὰρ αὐτῶν τοὺς μὲν, δραματικοὺς, τοὺς δὲ, διηγηματικοὺς, τοὺς δὲ, μικτούς. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τραγικῶς μᾶλλον ἢ φιλοσόφως, τὴν διαφορὰν τῶν διαλόγων προσωνόμασαν. εἰσὶ δὲ τοῦ μὲν φυσικοῦ, οἷον ὁ Τίμαιος· τοῦ δὲ λογικοῦ, ὅ,τε Πολιτικὸς καὶ ὁ Κρατύλος, καὶ Παρμενίδης, καὶ Σοφιστής· τοῦ δ' ἠθικοῦ, ἥτε Ἀπολογία, καὶ ὁ Κρίτων, καὶ Φαίδων, καὶ Φαῖδρος, καὶ τὸ Συμπόσιον, Μενέξενός τε, καὶ Κλειτοφῶν, καὶ Ἐπιστολαὶ, καὶ Φίληβος, Ἵππαρχος, Ἀντερασταί· τοῦ δὲ Πολιτικοῦ, ἥ τε Πολιτεία, καὶ οἱ Νόμοι, καὶ ὁ Μίνως, καὶ Ἐπινομὶς, καὶ ὁ Ἀτλαντικός·

A secũdum in morale ac ciuile diuiditur. Porrò secundus ille itidem in duas species scinditur, prima quæ exercetur, vocatúrque gymnastica, secunda in certaminibus est, & agonistica dicitur. Quin & gymnasticæ bipartita diuisio est, altera velut incunabula exercitationis fouet, vocatúrque Mæeutica: altera iam suis B viribus nititur, tentátque quid possit, & Pirastica dicitur. Agonisticæ item est bipartita distinctio, alia demonstrationi inseruit, & Endictica vocatur: alia exhortatur, & Anatreptica dicitur. Neque sanè nos fugit plerosque Platonis dialogos aliter ac nos distinguere. Dicũt enim ex his alios dramaticos, quòd quasi poema C videãtur imitari: alios quòd narationi inseruiant, diegematicos: mixtos, alios appellant. Sed ea sanè distinctio dialogorũ scenæ quàm philosophorum scholæ videtur accommodatior. Sũt ex iis quidam qui ad Physicam pertinẽt, vt Timæus: ad Logicen, vt Politicus, Cratylus, Parmenides & Sophista: sunt qui ad Moralem, vt Apologia, Criton, Phædon, Phædrus, Symposium, Menexenus, Clitophon, Epistolæ, Philebus, Hipparchus & Anterastæ: ad Ciuilem verò respubl. Leges, Minos, Epinomis, & Atlanticus.

τοῦ δὲ μαιευτικοῦ, Ἀλκιβιάδαι, Θεάγης, Λύσις, Λάχης· τοῦ δὲ πειραστικοῦ, Εὐθύφρων, Μένων, Ἴων, Χαρμίδης, Θεαίτητος· τοῦ δὲ ἐνδεικτικοῦ, ὡς ὁ Πρωταγόρας· καὶ τοῦ ἀνατρεπτικοῦ, Εὐθύδημος, Ἱππίαι δύο, Γοργίας. καὶ περὶ μὲν διαλόγου, τί ποτέ ἐστι, καὶ τίνες αὐτοῦ διαφοραὶ, ἀπόχρη λέγειν. ἐπεὶ δὲ πολλὴ στάσις ἐστὶ, καὶ οἱ μὲν φασὶν αὐτὸν δογματίζειν, οἱ δ᾽ οὔ· φέρε καὶ περὶ τούτων διαλάβωμεν. αὐτὸ τοίνυν τὸ δογματίζειν, ἐστὶ δόγματα τιθέναι, ὡς τὸ νομοθετεῖν, νόμους τιθέναι. δόγμα δὲ ἑκατέρως καλεῖται, τό, τε δοξαζόμενον καὶ ἡ δόξα αὐτή. τούτων δὲ τὸ μὲν δοξαζόμενον, πρότασίς ἐστιν· ἡ δὲ δόξα, ὑπόληψις. ὁ τοίνυν Πλάτων περὶ μὲν ὧν κατείληφεν, ἀποφαίνεται, τὰ δὲ ψευδῆ διελέγχει, περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ἐπέχει. καὶ περὶ μὲν τῶν αὐτῷ δοκούντων ἀποφαίνεται διὰ τεττάρων προσώπων, Σωκράτους, Τιμαίου, τοῦ Ἀθηναίου ξένου, τοῦ Ἐλεάτου ξένου. εἰσὶ δ᾽ οἱ ξένοι οὐχ, ὥς τινες ὑπέλαβον, Πλάτων καὶ Παρμενίδης, ἀλλὰ πλάσματά εἰσιν ἀνώνυμα· ἐπεὶ καὶ τὰ

A Mæeuticam aſtruunt Alcibiades duo, Theages, Lyſis, Laches: Piraſticam, EVthyphron, Menon, Ion, Charmides, Theætetus: Endicticam, Protagoras: Anatrepticam, EVthydemus, Hippiæ duo, Gorgias. De dialogo quídnam ſit, & quænã ſint eius differentiæ, hactenus. Quoniam verò infinita contẽtio eſt, aliis dicenti- B bus ipſum dogmata inferre, aliis negantibus, age de his quoque videamus. Dogmatiſtæ propriũ eſt dogma afferre, ſicut & legiſlatoris, leges inſtituere. Porro dogmata ſiue decreta indifferenter vocantur, & quæ opinamur, & opinio ipſa. Ex his autẽ quod opinamur propoſitio eſt: opinio autẽ, perſuaſio ipſa ſiue C opinatio. Plato igitur quæ perceperat, ea exponit, quæ verò ſunt falſa, coarguit. De rebus incertis nõ definit. Atque de his quidem quę ipſe opinatur, quatuor inducit perſonas, Socratẽ, Timæum, Atheniẽſem hoſpitem, peregrinum Eleatẽ. Sunt autem peregrini, non (vt quidam opinãtur) Plato & Parmenides, ſed fi- D gmenta ſine nomine ſunt. Quando & Socratis atque

Σωκράτους καὶ τὰ Τιμαίου λέγων Πλάτων δογματίζει. περὶ δὲ τῶν ψευδῶν ἐλεγχομένους εἰσάγει, οἷον Θρασύμαχον, καὶ Καλλικλέα, καὶ Πῶλον, Γοργίαν τε, καὶ Πρωταγόραν· ἔτι δ' Ἱππίαν καὶ ΕΥθύδημον, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὁμοίους. ποιούμενος δὲ τὰς ἀποδείξεις πλείστῳ χρῆται τῷ τῆς ἐπαγωγῆς τρόπῳ, οὐ μὴν μονοτρόπως, ἀλλὰ διχῆ. ἔστι μὲν γὰρ ἐπαγωγὴ, λόγος διά τινων ἀληθῶν τὸ ὅμοιον ἑαυτῷ ἀληθὲς οἰκείως ἐπιφέρων. δύο δὲ τῆς ἐπαγωγῆς εἰσὶ τρόποι, ὅ,τε κατ' ἐναντίωσιν, καὶ ὁ ἐκ τῆς ἀκολουθίας. ὁ μὲν κατ' ἐναντίωσιν, ἔστιν ἐξ οὗ τῷ ἐρωτωμένῳ περὶ πᾶσαν ἀπόκρισιν ἀκολουθήσει τὸ ἐναντίον. οἷον, Ὁ ἐμὸς πατὴρ τῷ σῷ πατρὶ ἤτοι ἕτερός ἐστιν, ἢ ὁ αὐτός. εἰ μὲν οὖν ἕτερός ἐστι τοῦ ἐμοῦ πατρὸς ὁ σὸς πατὴρ, πατρὸς ἕτερος ὢν, οὐκ ἂν εἴη πατήρ· εἰ δὲ ὁ αὐτός ἐστι τῷ ἐμῷ πατρὶ, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ ἐμῷ πατρὶ, ὁ ἐμὸς ἂν εἴη πατήρ. καὶ πάλιν, Εἰ μή ἐστι ζῶον ὁ ἄνθρωπος, λίθος ἂν εἴη, ἢ ξύλον. οὐκ ἔστι δὲ λίθος ἢ ξύλον· (ἔμψυχον γάρ ἐστι, καὶ ἐξ αὑτοῦ κινεῖται) ζῶον ἄρα ἐστίν. εἰ δὲ ζῶόν ἐστι, ζῶον δὲ καὶ κύων καὶ ὁ βοῦς, εἴη ἂν καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῶον καὶ κύων καὶ βοῦς.

A Timæi verba, dũ loquitur, pro decretis infert Plato. Qui mendacii coarguantur inducit Thrasymachũ, Calliclem, Polum, Gorgiã, Protagoram, Hippiã atque EVthydemum, & huiusmodi cæteros. At verò quũ probationibus & argumenti conclusionibus locus est, plurimũ vtitur inductione, eáque nõ vnica, sed bipar- B tita. Est enim inductio oratio ex veris quibusdã simile sibi verum propriè colligens atque inferens. Eius sunt species duæ, ea quæ ex cõtrario fit, & quæ ex consequenti. Quæ igitur ex cõtrario fit eiusmodi est, vt interrogãti circa omnẽ responsionẽ contrariũ inferatur. Vt, exempli causa, Pater meus aut alius est quàm C pater tuus, aut idem. Si igitur alius est pater meus quã pater tuus, quum sit alius quàm pater, nõ erit pater. Si idem est qui pater meus, idẽ existẽs qui pater meus, meus erit pater. Et rursus: Si animal homo est, lapis aut lignũ erit. Non est autẽ lapis aut lignum, animatus quippe est, & ex seipso mo- D uetur, animal igitur est. Si autẽ animal est, animal verò & canis & bos, erit & homo animal & canis & bos.

καὶ ἔστι μὲν ὁ τῆς ἐπαγωγῆς κατ᾽ ἐναντίωσιν καὶ μάχην τρόπος, ᾧ ἐχρῆτο, οὐ πρὸς τὸ δογματίζειν, ἀλλὰ πρὸς τὸ διελέγχειν. ὁ δὲ τῆς ἀκολουθίας ἐστὶ διπλοῦς, ὁ μὲν, τὸ ἐπὶ μέρους ζητούμενον διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποδεικνύς· ὁ δὲ πιστούμενος τοῦ καθόλου διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους· καὶ ἔστιν ὁ μὲν πρότερος, ῥητορικός· ὁ δὲ δεύτερος, διαλεκτικός. οἷον ἐν τῷ προτέρῳ ζητεῖται εἰ ὅδε ἀπέκτεινεν· ἀπόδειξις, τὸ εὑρῆσθαι αὐτὸν κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ᾑμαγμένον. ῥητορικὸς δ᾽ ἐστὶν ὁ τρόπος τῆς ἐπαγωγῆς οὗτος· ἐπειδὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ περὶ τὰ ἐπὶ μέρους οὐ τὰ καθόλου τὴν πραγματείαν ἔχει. ζητεῖ γὰρ οὐ περὶ αὐτοῦ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ μέρους δικαίων. ὁ δ᾽ ἕτερος ἐστὶ διαλεκτικός, προαποδειχθέντος τοῦ καθόλου διὰ τῶν ἐπὶ μέρους. οἷον ζητεῖται εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, καὶ εἰ ἐκ τῶν τεθνεότων οἱ ζῶντες· ὅπερ ἀποδείκνυται ἐν τῷ περὶ ψυχῆς διά τινος καθολικοῦ, ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ καθόλου κατασκευάζεται, ἐκ τινῶν ὄντων ἐπὶ μέρους· οἷον ὅτι τὸ καθεύδειν ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι, καὶ ἀνάπαλιν· καὶ τὸ μεῖζον ἐκ τοῦ μικροτέρου, καὶ ἀνάπαλιν.

Hac igitur inductionis ſpecie quæ per contrariũ fit, vbi rixæ locus eſt, vtitur Plato, non ad aſſerendum dogma, ſed ad refellẽdũ quod falſum fuiſſet obiectũ. Eſt & alia ipſius ſpecies, quæ per conſequens: & ea duplex: altera quidẽ id quod in parte quæritur per id quod eſt in parte demonſtrat: altera quod vniuerſaliter per id quod in parte eſt probat. Prior illa oratorũ, ſequens dialecticorum eſt. Queritur in prima an iſte occiderit. Argumentum eſt eo tempore repertũ eſſe cæde cruentum. Eſt autẽ (vt diximus) oratorũ ea inductionis ſpecies. Quippe rhetoricæ vis & officiũ eſt circa particularia, non circa vniuerſalia verſari. Quærit enim non de iure ipſo, verùm de particularibus iuſtis. Altera verò dialecticorum probatur, quippe vniuerſum per partes. Quemadmodum quæritur an ſit immortalis anima, & an ex mortuis ſint qui viuũt, quod in libro De anima probatur per vniuerſale quoddã, quòd cõtraria ex cõtrariis fiãt. Idque ipſum vniuerſale ex quibuſdã particularibus cõficitur, vt ſomnus ex vigilia, & contrà, itémque maius ex minore, & cõtrá.

τούτῳ δὲ ἐχρῆτο εἰς τὴν τῶν ἑαυτῷ δοκούντων κατασκευήν. ὥσπερ δὲ τὸ παλαιὸν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ πρότερον μὲν μόνος ὁ χορὸς διεδραμάτιζεν, ὕστερον δὲ Θέσπις ἕνα ὑποκριτὴν ἐξεῦρεν ὑπὲρ τοῦ διαναπαύεσθαι τὸν χορὸν, καὶ δεύτερον Αἰσχύλος, τὸν δὲ τρίτον Σοφοκλῆς, καὶ συνεπλήρωσαν τὴν τραγῳδίαν· οὕτως καὶ τῆς φιλοσοφίας ὁ λόγος, πρότερον μὲν ἦν μονοειδὴς, ὡς ὁ φυσικὸς, δεύτερον δὲ Σωκράτης προσέθηκε τὸν ἠθικὸν, τρίτον δὲ Πλάτων τὸν διαλεκτικὸν, καὶ ἐτελεσιούργησε τὴν φιλοσοφίαν. Θρασύλος δέ φησι καὶ κατὰ τὴν τραγικὴν τετραλογίαν ἐκδοῦναι αὐτὸν τοὺς διαλόγους. γὰρ ἐκεῖνοι τέτρασι δράμασιν ἠγωνίζοντο, Διονυσίοις, Ληναίοις, Παναθηναίοις, Χύτροις· ὧν τὸ τέταρτον ἦν Σατυρικόν. τὰ δὲ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο Τετραλογία. εἰσὶ τοίνυν (φησὶν) οἱ πάντες αὐτοῦ γνήσιοι διάλογοι, ἓξ καὶ πεντήκοντα· τῆς μὲν πολιτείας εἰς δέκα διαιρουμένης (ἣν καὶ εὑρίσκεσθαι σχεδὸν ὅλην παρὰ Πρωταγόρᾳ ἐν τοῖς ἀντιλογικοῖς,

A Hac autem ſpecie vtebatur ad afferenda quæ percepiſſet. Nam vt olim tragœdiã prius quidem chorus ſolus agebat, poſtmodum verò Theſpis vnum inuenit hiſtrionem, vt chorus interdum requieſceret, ſecundũ poſtea Æſchylus adiecit, & tertium Sophocles, atque in hunc modum tragœdia conſummata eſt: ita & phi- B loſophiæ ratio dudum circa vnam tantùm Phyſicæ ſpeciem iuxta vertebatur. Acceſſit Socrates, & adiecit Ethicen. Tertiam Plato dialecticen addidit, & conſummato philoſophiæ operi extremam manum appoſuit. Thraſylus autem aſſerit illum iuxta tragicũ quadriloquium dialogos ſuos edidiſſe. Tragœdi e- C nim quatuor poematibus certabant, Dionyſiis, Lenæis, Panathenæis, Chytris. Erat autem quartum poema Satyricum. Porro quatuor poemata quadriloquia appellabantur. Sunt igitur omnes eius dialogi, de quibus nihil ambigitur, quinquagintaſex, Reſpublica in decem diuiſa libros: quam & apud Prota- D goram totam fermè inueniri in Contradictionibus,

φησὶ Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῆς ἱστορίας δευτέρῳ) τῶν δὲ νόμων, εἰς δυοκαίδεκα. τετραλογίας δὲ, ἐννέα, ἑνὸς βιβλίου χώραν ἐπεχούσης τῆς πολιτείας, καὶ ἑνὸς τῶν νόμων. πρώτην μὲν οὖν Τετραλογίαν τίθησι, τὴν κοινὴν ὑπόθεσιν ἔχουσαν. παραδεῖξαι γὰρ βούλεται ὁποῖος ἂν εἴη ὁ τοῦ φιλοσόφου βίος. διπλαῖς δὲ χρῆται ταῖς ἐπιγραφαῖς ἑκάστου τῶν βιβλίων· τῇ μὲν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· τῇ δὲ, ἀπὸ τοῦ πράγματος. ταύτης τῆς τετραλογίας, ἥτις ἐστὶ πρώτη, ἡγεῖται Εὐθύφρων, ἢ Περὶ ὁσίου. ὁ διάλογος δ' ἐστὶ πειραστικός· δεύτερος, ἀπολογία Σωκράτους, ἠθικός· τρίτος, Κρίτων, ἢ Περὶ πρακτέου, ἠθικός· τέταρτος, Φαίδων, ἢ Περὶ ψυχῆς, ἠθικός. δευτέρα τετραλογία, ἧς ἡγεῖται Κρατύλος, ἢ Περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων, λογικός· Θεαίτητος, ἢ Περὶ ἐπιστήμης, πειραστικός· Σοφιστής, ἢ Περὶ τοῦ ὄντος, λογικός· Πολιτικός, ἢ Περὶ βασιλείας, λογικός. τῆς τρίτης ἡγεῖται Παρμενίδης, ἢ Περὶ ἰδεῶν, λογικός· Φίληβος, ἢ Περὶ ἡδονῆς,

tradit Phauorinus in secũdo Omnimodæ historiæ. Leges in duodecim diuiduntur. Sunt autem huiusmodi quadriloquia nouem numero, Legibus vno volumine, & reipubl. libris, in vno itidem inclusis. Primùm igitur quadriloquiũ ponit, quod communem hypothesin habere videatur, ostendere volens cuiusmodi esse debeat vita philosophi, duplicíque in libris singulis inscriptione vtitur, altera ex nomine, ex re altera imposita. Huius quadriloquii, quod primum est, in capite ponitur EVthyphron, siue De sanctitate. Est autem ipse dialogus tentatiuus. Hunc sequitur Socratis Defensio, moralis. Tertio loco Criton, siue De eo quod agendum est, moralis. Quarto Phædon, siue De anima, moralis. In secundo verò quadriloquio præponitur Cratylus, siue De rectitudine nominum. Logicæ partes agens Theætetus, siue De disciplina, tẽtatiuus. Sophista, siue De eo quod est, logicus. Politicus, siue De regno, logicus. In distributione tertia ponitur primo loco Parmenides, siue De ideis, logicus. Secũdo Phileb⁹, siue De voluptate,

ἠθικός· συμπόσιον, ἢ Περὶ ἀγαθοῦ, ἠθικός· Φαῖδρος, ἢ Περὶ ἔρωτος, ἠθικός. τῆς τετάρτης ἡγεῖται Ἀλκιβιάδης, ἢ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, μαιευτικός· Ἀλκιβιάδης δεύτερος, ἢ Περὶ προσευχῆς, μαιευτικός· Ἵππαρχος, ἢ Φιλοκερδής, ἠθικός· Ἀντερασταί, ἢ Περὶ φιλοσοφίας, ἠθικός. τῆς πέμπτης ἡγεῖται Θεάγης, ἢ Περὶ φιλοσοφίας, μαιευτικός· Χαρμίδης, ἢ περὶ σωφροσύνης, πειραστικός· Λάχης, ἢ περὶ ἀνδρείας, μαιευτικός· Λύσις, ἢ Περὶ φιλίας, μαιευτικός. τῆς ἕκτης ἡγεῖται Εὐθύδημος, ἢ Ἐριστικός, ἀνατρεπτικός· Πρωταγόρας, ἢ Σοφισταί, ἐνδεικτικός· Γοργίας, ἢ Περὶ ῥητορικῆς, ἀνατρεπτικός· Μένων, ἢ Περὶ ἀρετῆς, πειραστικός. τῆς ἑβδόμης ἡγοῦνται Ἱππίαι δύο· πρότερος, ἢ Περὶ τοῦ καλοῦ· δεύτερος, ἢ Περὶ τοῦ ψεύδους, ἀνατρεπτικοί· Ἴων ἢ Περὶ Ἰλιάδος, πειραστικός· Μενέξενος, ἢ Ἐπιτάφιος, ἠθικός. τῆς ὀγδόης ἡγεῖται Κλειτοφῶν, ἢ Προτρεπτικός, ἠθικός· Πολιτεία, ἢ Περὶ δικαίου, πολιτικός· Τίμαιος, ἢ Περὶ φύσεως, φυσικός.

A moralis. Tum Sympoſium, ſiue De amore, moralis. Poſtremò Phædrus ſiue De bono, moralis. In quarto præponitur Alcibiades prior, ſiue De hominis natura, μαιευτικός. Alcibiades ſecũdus, ſiue De precatione, obſtetricius. Hipparchus ſiue De lucri ſtudio, moralis. Anteraſtæ, aut Philoſophia, moralis. B Quintæ præfertur in capite Theages, ſiue De ſapiētia, obſtetricius: ac deinceps Charmides ſiue De frugalitate, tentatiuus. Laches, ſiue De fortitudine, obſtetrici'. Lyſia, ſiue De amicitia, obſtetricius. Sextæ princeps eſt EVthydemus, ſiue Contentioſus, anatrepticus. Tũ Protagoras ſeu Sophiſtæ, endicticus. Gorgias ſiue De rhetorica, anatreptic'. C Menon ſiue De virtute, tentatiuus. Septimæ præponũtur Hippiæ duo, De honeſto prior, poſterior De mendacio, ambo exhortatiui. Ion ſiue De Iliade, πειραστικός. Menexenus ſiue Epitaphius moralis. Octauæ primum ſibi locum vendicat Clitophon ſiue Exhortatiuus, moralis. Reſpublica ſeu De iuſtitia, ciuilis. Timæus D ſiue De natura, phyſicus.

Κριτίας, ἢ Ἀτλαντικός, ἠθικός. τῆς ἐννάτης ἡγεῖται Μίνως, ἢ Περὶ νόμου, πολιτικός· Νόμοι, ἢ Περὶ νομοθεσίας, πολιτικός· Ἐπινομίς, ἢ Νυκτερινὸς σύλλογος, ἢ Φιλόσοφος, πολιτικός· Ἐπιστολαὶ τρισκαίδεκα, ἠθικαί· (ἐν αἷς ἔγραφεν, Εὖ πράττειν· Ἐπίκουρος δὲ Εὖ διάγειν· Κλέων Χαίρειν) πρὸς Ἀριστόδημον, μία· πρὸς Ἀρχύταν, δύο· πρὸς Διονύσιον, τέτταρες· πρὸς Ἑρμείαν καὶ Ἔραστον, καὶ Κορίσκον, μία· πρὸς Λεωδάμαντα, μία· πρὸς Δίωνα, μία· πρὸς Περδίκκαν, μία· πρὸς τοὺς Δίωνος οἰκείους, δύο. καὶ οὗτος μὲν οὕτω διαιρεῖ, καί τινες. ἔνιοι δέ, (ὧν ἐστι καὶ Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικός) εἰς τριλογίας ἕλκουσι τοὺς διαλόγους· καὶ πρώτην μὲν τιθέασιν, ἧς ἡγεῖται Πολιτεία, Τίμαιος, Κριτίας· δευτέραν, Σοφιστής, Πολιτικός, Κρατύλος· τρίτην, Νόμοι, Μίνως, Ἐπινομίς· τετάρτην, Θεαίτητος, Εὐθύφρων, Ἀπολογία· πέμπτην, Κρίτων, Φαίδων, Ἐπιστολαί. τὰ δ' ἄλλα καθ' ἓν καὶ ἀτάκτως. ἄρχονται δέ, οἱ μὲν (ὡς προείρηται) ἀπὸ τῆς πολιτείας·

Critias ſeu Atlanticus, moralis. Nonæ præſidet Minos ſiue De lege, ciuilis. Leges ſiue De ferenda lege, ciuilis. Epinomis ſiue philoſophus, ciuilis. Epiſtolæ tredecim, morales, quibus præponebat Εὖ πράττειν, Epicurus autem Εὖ διάγειν, Cleon verò Χαίρειν. Ex his vna eſt ad Ariſtodemum, ad Archytam duæ, ad Dionyſiũ quatuor, ad Hermiam & Eraſtum & Coriſcum vna, ad Leodamantem vna, ad Dionem vna, ad Perdiccam vna, ad Dionis neceſſarios duę. Eſt autem huiuſmodi iuxta Thraſylum librorum illius diſtinctio, cui plerique accedunt. Alii autẽ, ex quibus & Ariſtophanes Grammaticus eſt, in triloquia eius dialogos ita diſtribuunt. Primam ponunt cui pręſit Reſpublica, Timęus, Critias. Secundam, cui Sophiſta, Politicus, Cratylus. In tertia Leges ſtatuunt, Minoen & Epinomida. In quarta Theętetũ, EVthyphrona, Defenſionem. In quinta, Phædonem, Critonem, Epiſtolas. Cætera ſingula & ſine ordine ponunt. Incipiunt quidam, vt prędiximus, à Republica,

οἱ δ', ἀπὸ Ἀλκιβιάδου τοῦ μείζονος· οἱ δ', ἀπὸ Θεάγους· ἔνιοι δὲ, Εὐθύφρονος· ἄλλοι, Κλειτοφῶντος· τινὲς, Τιμαίου. οἱ δ', ἀπὸ Φαίδρου· ἕτεροι, Θεαιτήτου. πολλοὶ δὲ ἀπολογίαν τὴν ἀρχὴν ποιοῦνται. νοθεύονται δὲ τῶν διαλόγων ὁμολογουμένως Μίδων ἢ Ἱπποστρόφος, Ἐρυξίας ἢ Ἐρασίστρατος, Ἀλκυὼν, Ἀκέφαλος ἢ Σίσυφος, Ἀξίοχος, Φαίακες, Δημόδοκος, Χελιδὼν, Ἑβδόμη, Ἐπιμενίδης. ὧν ἡ Ἀλκυὼν, Λέοντος τινὸς εἶναι δοκεῖ, καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων. ὀνόμασι δὲ κέχρηται ποικίλοις, πρὸς τὸ μὴ εὐσύνοπτον εἶναι τοῖς ἀμαθέσι τὴν πραγματείαν. ἰδιαίτατα μὲν σοφίαν ἡγεῖται εἶναι τὴν τῶν νοητῶν, καὶ ὄντως ὄντων ἐπιστήμην, ἥν φησι περὶ θεὸν καὶ ψυχὴν σώματος κεχωρισμένην. ἰδίᾳ δὲ σοφίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν καλεῖ, ὄρεξιν οὖσαν τῆς θείας σοφίας. κοινῶς δὲ λέγεται παρ' αὐτῷ σοφία καὶ ἡ πᾶσα ἐμπειρία. οἷον ὅταν σοφὸν λέγῃ τὸν δημιουργόν. χρῆται δὲ καὶ ἐπὶ διαφερόντως σημαινομένων

A alii à Maiore Alcibiade, plerique autẽ à Theage, alii ab EVthyphrone, nonnulli à Clitophonte, quidam à Timæo, alii à Phædro. Sunt item qui à Theæteto incipiant, sunt qui à Defensione. Ex his autẽ dialogis qui Platoni inscribũtur, hi sine vlla controuersia adulterini sunt, Midon siue Hippostrophus, Eryxias siue Erasistratus, B Alcyon, Acephalus siue Sisyphus, Axioch⁹, Pheaces, Demodocus, Chelidõ, Septima, Epimenides. Ex his Alcyon Leontis cuiusdã esse fertur, vt Phauorinus in quinto Commentariorum refert. Enimuero nominibus vtitur variis, vti ne illius opera imperitis & rudibus conspicua sint. Propriè tamen sapientiam esse arbitratur earum C rerũ quæ intelligentia comprehenduntur: & quæ verè sunt, scientiam, quam de Deo ait animámque à corpore disiunctam. Propriè verò sapientiã & philosophiam vocat appetitionem quandã ac desideriũ diuinę sapientiæ. Communiter apud ipsum sapiẽtia dicitur etiam omnis peritia. Vt D quum, verbi gratia, sapiẽtem vocat artificem: Vtitur & iisdem sępe nominibus

in signifi-

τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασιν. ὁ γοῦν A
φαῦλος λέγεται παρ' αὐτῷ
καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλοῦ, ὡς καὶ πα-
ρὰ Εὐριπίδῃ ἐν Λυκιμνίῳ
φέρεται ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους
οὑτωσί, Φαῦλον, ἄκομψον, τὰ
μέγιστ' ἀγαθὸν, πᾶσαν ἐν ἔργῳ
περιταμνόμενον σοφίαν, λέ-
σχης ἀτρίβωνα. χρῆται δὲ ὁ
Πλάτων ἐνίοτε αὐτῷ καὶ ἐπὶ
τοῦ καλοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐπὶ B
τοῦ μικροῦ. πολλάκις δὲ καὶ
διαφέρουσιν ὀνόμασιν ἐπὶ τοῦ
αὐτοῦ σημαινομένου χρῆται.
τὴν γ' οὖν ἰδέαν, καὶ εἶδος
ὀνομάζει καὶ γένος, καὶ πα-
ράδειγμα, καὶ ἀρχὴν, καὶ
αἴτιον. χρῆται δὲ καὶ ταῖς ἐ-
ναντίαις φωναῖς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ.
τὸ γοῦν αἰσθητὸν, καὶ ὂν κα-
λεῖ καὶ μὴ ὄν· ὂν μὲν, διὰ τὸ C
γένεσιν αὐτοῦ εἶναι· μὴ ὂν δὲ, διὰ
τὴν συνεχῆ μεταβολήν. καὶ
τὴν ἰδέαν, οὔτε κινούμενον,
οὔτε μένον· καὶ ταὐτὸ, καὶ ἓν,
καὶ πολλά. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτ' ἐπὶ
πλειόνων εἴθισται ποιεῖν. ἔστι δὲ
ἡ ἐξήγησις τῶν λόγων αὐτοῦ
τριπλῆ. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκδι-
δάξαι χρὴ ὅ, τι ἐστὶν ἕκαστον τῶν
λεγομένων· ἔπειτα, τίνος ἕνεκα D
λέλεκται, πότερα κατὰ τὸ προη-
γούμενον, ἢ ἐν εἰκόνος μέρει,

A in significādis variis rebus.
Φαῦλος si quidem apud il-
lum, etiam pro simplici po-
nitur, sicut & apud EVripi-
dem in Lycimnio de Her-
cule in hunc modum,

Neglectū, inornatum, atque
Vt plurimum probum
Re metientem, non Verbis
sapientiam,
Sermone nunquam palliato,
at simplici.

B Vtitur eo Plato quandoque
& pro pulcro & honesto, a-
liquando pro paruo. Sæpe
verò & variis nominibus
vtitur in eadē significatio-
ne. Namque ideam & spe-
ciē nominat & genus & ex-
emplar & initium & causā.
Vtitur & cōtrariis vocibus
vt idem significent. Nā sen-
sibile & quod est & quod
non est dicit. esse quidem
C propter generationem, non
esse autem propter assiduā
mutationem. Ideam itidem
appellat quod neque moue-
tur neque manet, & idem,
& vnum, & multa. Idem
verò & in plurimis facere
solitus est. Est autem libro-
rum eius triplex expositio.
Primò enim docere opor-
tet eorum quæ dicuntur v-
nūquodque quid sit, dein-
D de cuius rei gratia dictū sit:
vtrū ex principali intentio-
ne, an in similitudinis parte,

καὶ εἰς δογμάτων κατασκευὴν ἢ εἰς ἔλεγχον τοῦ προσδιαλεγομένου· τὸ δὲ τρίτον, εἰ ὀρθῶς λέλεκται. ἐπεὶ δὲ καὶ σημεῖα τινὰ τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ παρατίθενται, φέρε καὶ περὶ τούτων τι εἴπωμεν. χ λαμβάνεται πρὸς τὰς λέξεις καὶ τὰ σχήματα, καὶ ὅλως τὴν Πλατωνικὴν συνήθειαν· διπλῆ, πρὸς τὰ δόγματα, καὶ τὰ ἀρέσκοντα Πλάτωνι· χ περιεστιγμένον, πρὸς τὰς ἐκλογὰς καλλιγραφίας· διπλῆ περιεστιγμένη, πρὸς τὰς ἐνίων διορθώσεις· ὀβελὸς περιεστιγμένος, πρὸς τὰς εἰκαίους ἀθετήσεις· ἀντίσιγμα περιεστιγμένον, πρὸς τὰς διττὰς χρήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν γραφῶν· κεραύνιον, πρὸς τὴν ἀγωγὴν τῆς φιλοσοφίας· ἀστερίσκος, πρὸς τὴν συμφωνίαν τῶν δογμάτων· ὀβελός, πρὸς τὴν ἀθέτησιν. τὰ μὲν σημεῖα, ταῦτα, καὶ τὰ βιβλία, τοσαῦτα· ἅπερ (Ἀντίγονός φησιν ὁ Καρύστιος ἐν τῷ περὶ Ζήνωνος) νεωστὶ ἐκδοθέντα εἴ τις ἤθελε διαγνῶναι, μισθὸν ἐτέλει τοῖς κεκτημένοις. τὰ δὲ ἀρέσκοντα αὐτῷ ταῦτα ἦν. Ἀθάνατον ἔλεγε τὴν ψυχήν,

A & ad dogmatum assertionem, vel ad refellendú contrà differentem. tertiò verò an rectè dictum sit. Verùm, quoniam ipsius libris & notæ quædam apponuntur, agè de his quoque pauca loquamur. χ enim litera ad dictiones ac figuras assumitur, prorsus ad Platonicam consuetudinem. χχ duplex ad dogmata opinionésque eius peculiares. B Περιεστιγμένον ad electiores quasque sentétias ornatúsque verborum apponitur. Duplici periestigmeno ad quorundá emendationes adhibetur. Obelus periestigmenus ad superflua quæque iugulanda præponitur. Antisigma ad vsus duplices scripturæque tráslationes adhibetur. Cerannium ad philosophię in- C stitutionem assumitur. Asteriscus ad conuenientiam dogmatum. Obelus ad improbationem. Sunt igitur huiusmodi notæ, & hic librorum numerus, vt Antigonus Carystius in libro quem nuper De Zenone edidit, refert. Ea siquis dignoscere voluisset, mercedē his qui docerent pendebat.

D Quæ verò illi placuerunt, huiusmodi fuerunt: Immortalem esse animam,

καὶ πολλὰ μεταμφιεννυμένην σώματα, ἀρχήν τε ἔχειν ἀριθμητικήν· τὸ δὲ σῶμα, γεωμετρικήν. ὡρίζετο δὴ αὐτὴν ἰδέαν τοῦ πάντη διεστῶτος πνεύματος. αὐτοκίνητον δὲ εἶναι καὶ τριμερῆ. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικὸν μέρος, περὶ τῇ κεφαλῇ καθιδρῦσθαι· τὸ δὲ θυμοειδὲς, περὶ τῇ καρδίᾳ· τὸ δὲ ἐπιθυμητικὸν, περὶ τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὸ ἧπαρ συνίστασθαι. περιέχειν δὲ ἐκ τοῦ μέσου διαπαντὸς κύκλῳ τὸ σῶμα, καὶ συνεστάναι ἐκ τῶν στοιχείων, διαιρεθεῖσάν τε κατὰ ἁρμονικὰ διαστήματα, δύο κύκλους ποιεῖν συνημμένους, ὧν τὸν ἐντὸς κύκλον, ἑξαχῆ τμηθέντα, τοὺς ἅπαντας ἑπτὰ κύκλους ποιεῖν. καὶ τοῦτον μὲν κατὰ διάμετρον κεῖσθαι ἐπ' ἀριστερὰ ἔσωθεν· τὸν δὲ, κατὰ πλευρὰν ἐπὶ τὰ δεξιά. διὸ καὶ κρατεῖν αὐτὸν ἕνα ὄντα. τὸν γὰρ ἕτερον ἔσωθεν διῃρῆσθαι. καὶ τὸν μὲν, εἶναι ταὐτοῦ· τοὺς δὲ, θατέρου. λέγων τὸν μὲν, τῆς ψυχῆς κίνησιν εἶναι· τὴν δὲ, τοῦ ὅλου καὶ τὰς τῶν πλανωμένων φοράς. οὕτω δὴ ἐχούσης τῆς ἐκ μέσου τομῆς αὐτῇ προσαρμοζομένης πρὸς τὰ ἔσχατα,

& de corporibus ad corpora, perpetuis vicibus migrare, eiúsque initium constare numeris. Corporis principium, Geometricę itē constare ratione. Diffiniebat eā ideam esse penitus remoti spiritus, seipsam mouētem & motum præstantem corpori, & esse tripartitā. Rationalem ipsius partem sitā in capite, irascibilē in corde, concupiscibilem in vmbilico & iecore consistere. Continere item ex medio semper corpus per gyrum, atque ex elementis constare: diuisámque secundum harmoniæ interualla, duos orbes efficere coniunctos, ex his interiorem circulum in sex alios scissum, septem reliquos circulos facere, eúmque iuxta diametrum ad læuam intrinsecus habere sedem. Alterum verò secūdum latus ad dexteram, ideóque ipsū obtinere quòd sit vnicus. Alterum quippe interius in plures esse diuisum, atque hunc ipsius, illos alterius esse. dicens hanc quidem animi, illam verò vniuersi esse motionem, errantiúmq; siderū motus, ita se habētes vt ex medio sit scissio sibi ad extrema congruens atque coniuncta,

γινώσκειν τά τε ὄντα καὶ ἐναρμόζειν διὰ τὸ ἔχειν ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα κατ' ἁρμονίαν. καὶ γίνεσθαι δόξαν μὲν, κατὰ τὸν θατέρου κύκλον ὀρθουμένου· ἐπιστήμην δέ, κατὰ τὸν ταὐτοῦ. δύο δὲ τῶν πάντων ἀπέφηνεν ἀρχάς, θεὸν καὶ ὕλην, ὃν καὶ νοῦν προσαγορεύει καὶ αἴτιον. εἶναι δὲ τὴν ὕλην ἀσχημάτιστον καὶ ἄπειρον, ἐξ ἧς γίνεσθαι τὰ συγκρίματα. ἀτάκτως δέ ποτε αὐτὴν κινουμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ φησὶν εἰς ἕνα συναχθῆναι τόπον, τάξιν ἀταξίας κρείττονα ἡγησαμένου. τρέπεσθαι δὲ τὴν οὐσίαν ταύτην εἰς τέτταρα στοιχεῖα, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν· ἐξ ὧν αὐτόν τε τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεννᾶσθαι. μόνην δὲ τὴν γῆν ἀμετάβολον εἶναι φησί· νομίζων αἰτίαν τὴν τῶν σχημάτων διαφορὰν ἐξ ὧν σύγκειται. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ὁμογενῆ φησὶν εἶναι τὰ σχήματα. ἅπαντα γὰρ ἐξ ἑνὸς συγκεῖσθαι τοῦ προμήκους τριγώνου, τῆς δὲ γῆς ἴδιον εἶναι τὸ σχῆμα. πυρὸς μὲν γὰρ εἶναι στοιχεῖον πυραμίδα, ἀέρος τὸ ὀκτάεδρον, ὕδατος τὸ εἰκοσάεδρον, γῆς δὲ κύβον. ὅθεν μήτε γῆν εἰς ταῦτα μεταβάλλειν, μήτε ταῦτα εἰς γῆν.

noſſe quæ ſunt, atque aptare, eo quòd in ſeipſa per harmoniam elementa habeat. Et opinionem quidē fieri ſecundum alterius circulum ſe ſubrigentem, ſciētiam verò ſecundum alium qui ſit idem. Duo omnino eſſe rerum principia, deum atque materiam. Illum & mentem & cauſam appellat: eſſe autem materiam informem & infinitā, ex ea concretiones fieri. Ea quum aliquando temere & inordinatè moueretur, à deo ait in locum vnū coactā, quòd ordinem temeritati præſtare cenſuerit. Porro huiuſmodi eſſentiam in quatuor elementa conuerſam, ignē, aquam, aerem, terram. Ex his mundum ipſum & quæ in eo ſunt naſci. Solam terram ait immutabilem, cauſam eſſe putans figurarum ipſius, ex quibus conſtet, differētiam. Aliorum quippe figuras eiuſdem generis dicit, compoſitas nimirum omnes ex vno oblongo triā gulo, terræ verò propriam eſſe figuram. Ignis enim elementum eſſe pyramidem, aeris quod ὀκτάεδρον vocat, aquæ εἰκοσάεδρον, terræ autem cubū. Quocirca neque terram in iſta mutari, neque in terram iſta cōuerti.

οὐ διακεκρίσθαι δ' εἰς τοὺς οἰκείους τόπους ἕκαστον, ὅτι ἡ περιφορὰ σφίγγουσα καὶ πρὸς τὸ μέσον συνάγουσα συγκρίνει τὰ μικρά· τὰ δὲ, διακρίνει τὰ μεγάλα. διόπερ τὰ εἴδη μεταβάλλοντα, καὶ τοὺς τόπους μεταβάλλειν. κόσμον τε εἶναι ἕνα γενητὸν, ἐπειδὴ καὶ αἰσθητός ἐστιν ὑπὸ θεοῦ κατεσκευασμένος. ἔμψυχόν τε εἶναι, διὰ τὸ κρεῖττον εἶναι τοῦ ἀψύχου τὸ ἔμψυχον. τοῦτό τε δημιούργημα ὑποκεῖσθαι τοῦ βελτίστου αἰτίου. ἕνα τε αὐτὸν καὶ οὐκ ἄπειρον κατεσκευάσθαι, ὅτι καὶ τὸ ὑπόδειγμα ἓν ἦν, ἀφ' οὗ αὐτὸν ἐδημιούργησε. σφαιροειδῆ δὲ, διὰ τὸ καὶ τὸν γεννήσαντα τοιοῦτον ἔχειν σχῆμα. ἐκεῖνον μὲν γὰρ περιέχειν τὰ ἄλλα ζῶα· τοῦτον δὲ, τὰ σχήματα πάντων. λεῖον δὲ, καὶ οὐδὲν ὄργανον ἔχοντα κύκλῳ, διὰ τὸ μηδεμίαν εἶναι χρῆσιν αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἄφθαρτον διαμένειν τὸν κόσμον, διὰ τὸ μὴ διαλύεσθαι εἰς τὸν θεόν. καὶ τῆς μὲν ὅλης γενέσεως αἴτιον εἶναι τὸν θεὸν, ὅτι πέφυκεν ἀγαθοποιὸν εἶναι τὸ ἀγαθόν. τοῦ δ' οὐρανοῦ τῆς γενέσεως τὸ ἄριστον αἴτιον.

A Nō autem suis locis discreta esse singula, quòd circūferentia constringens, & ad medium cogens, parua hæc componit, eáque quæ sunt maiora discernit. atque ideo, quum species mutant, & loca mutare. Mundum vnū esse genitum, nam & sensibilis est à deo conditus: animatúmque esse, quòd præstantius sit quod ani- B matum est, quàm quod caret anima. Huiusmodíque opificium supremæ causæ subiectum, vnúmque conditum fuisse, non infinitum: quòd etiam exemplar ad quod creatus fuerit, vnicum sit. Esse autem ad sphæræ similitudinem rotundum, quòd conditoris ea quoque figura sit. Illum quippe cæteras continere C animantes, hunc autem omnium figuras. Leuem itidem & absque vllo per gyrum instrumento, quòd huiusmodi nullus sibi vsus sit. Immortalem præterea durare mundum, eo quòd nō dissoluatur in id quod non est. Ac totius generationis causā esse cælū, quòd boni sit benefacere. Porro cæli generationis autorē summè D bonū atque excellētissimū.

τοῦ γὰρ καλλίστου τῶν γεννητῶν, A
τὸ ἄριστον εἶναι τῶν νοητῶν αἴτιον.
ὥστε ἐπεὶ τοιοῦτος ὁ θεός, ὅ-
μοιος δὲ τῷ ἀρίστῳ ὁ οὐρανός,
κάλλιστός γε ὤν, οὐδενὶ ἂν ὅ-
μοιος εἴη τῶν γεννητῶν, ἀλλ' ἢ
τῷ θεῷ. συνεστάναι δὲ τὸν κό-
σμον ἐκ πυρός, ὕδατος, ἀέ-
ρος, γῆς. ἐκ πυρὸς μέν, ὅπως
ὁρατὸς ᾖ· ἐκ γῆς δέ, ὅπως στε-
ρεός· ἐξ ὕδατος δὲ καὶ ἀέρος, B
ὅπως ἀνάλογος· (αἱ γὰρ τῶν
στερεῶν δυνάμεις δύο μεσό-
τησιν ἀναλογοῦσιν, ὡς ἓν γε-
νέσθαι τὸ πᾶν.) ἐξ ἁπάντων
δέ, ἵνα τέλειος καὶ ἄφθαρτος
ᾖ. χρόνον τε γενέσθαι εἰκόνα
τοῦ ἀϊδίου. κἀκεῖνον μὲν ἀεὶ
μένειν, τὴν δὲ τοῦ οὐρανοῦ φο-
ρὰν, χρόνον εἶναι. καὶ γὰρ νύ-
κτα καὶ ἡμέραν, καὶ μῆνα, C
καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, χρόνου
μέρη εἶναι. διόπερ, ἄνευ τῆς
τοῦ κόσμου φύσεως, οὐκ εἶναι
χρόνον· ἅμα γὰρ ὑπάρχειν
αὐτῷ καὶ χρόνον εἶναι. πρὸς
δὲ χρόνου γένεσιν ἥλιον καὶ
σελήνην καὶ τὰ πλανώμενα
γενέσθαι. ὅπως δὲ διάδηλος ᾖ τῶν
ὡρῶν ἡ ἀριθμός, καὶ μετάσχῃ
τὰ ζῷα ἀριθμοῦ, τὸ τοῦ ἡλίου D
φῶς ἀνάψαι τὸν θεόν. εἶναι δὲ

Eius quippe quod sit in rebus conditis pulcherrimū, eum esse conditorem, quem intelligibilium omniū constet esse præstantissimum. Itaque quoniam huiusmodi deus est, cælum verò præstantissimo illi simile est, quoniam pulcherrimū cernitur, nulli creaturæ erit similius quàm deo soli. Cōstare verò mūdum ex igne, aqua, aere, & terra. Ex igne quidem, vt visibilis sit: ex terra, vt solidus: ex aqua & aere, vt proportione non vacet: (nanque solidorum vis duobus maximè mediis proportionem sumit, vt vnū fiat hoc totum) ex omnibus verò, vt perfectū atque immortale sit. Tēpúsque sempiterni imaginem fuisse, idque semper manere: cæli autem motus tempus esse. Noctem enim ac diem ac mensem & huiusmodi cętera esse temporis partes. idcirco absque mundi natura non constare tempus: simul enim atque conditus fuerit, & tempus illi affuisse. Porro post temporis generationem, & solem, & lunam, & errantia genita. Vt autem horarum manifestus & certus esset numerus, animantésque numeri non essent expertes, accendisse solis radios deum. Lunam

ὑπὲρ μὲν τὸν τῆς γῆς κύκλον σε-
λήνην, ἐν δὲ τῷ ἐχομένῳ ἥ-
λιον, ἐν δὲ τοῖς ἐπάνω τοὺς πλα-
νήτας. ἔμψυχον δὲ πάντως,
διὰ τὸ ἐμψύχῳ φορᾷ δεδέσθαι.
ἵνα δὲ ὁ κόσμος τελειωθῇ γε-
νόμενος ὁμοίως τῷ νοητῷ ζώῳ,
τὴν τῶν ἄλλων ζώων γενέσθαι
φύσιν. ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνος εἶχε,
καὶ τὸν οὐρανὸν δεῖν ἔχειν.
θεοὺς μὲν οὖν ἔχειν τὸ πολὺ πυ-
ρίνους· εἶναι δὲ τρία γένη τἄλ-
λα, πτηνὸν, ἔνυδρον, πεζόν.
γῆν δὲ πρεσβυτάτην μὲν εἶναι
τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ θεῶν. γενέ-
σθαι δὲ δημιούργημα, ὡς νύ-
κτα καὶ ἡμέραν ποιεῖν. οὖσαν
δ' ἐπὶ τοῦ μέσου, κινεῖσθαι πε-
ρὶ τὸ μέσον. ἐπεὶ δ' αἰτίαι
εἰσὶ δύο, τὰ μὲν διαμονὴν εἶ-
ναι, τὰ δ' ἐξ ἀναγκαίας αἰτίας
(φησὶ) λεκτέον. ταῦτα δ' ἐστὶν,
ἀὴρ, πῦρ, γῆ, ὕδωρ. καὶ οὐκ
ὄντα μὲν στοιχεῖα κατ' ἀκρί-
βειαν, ἀλλὰ δεκτικά. ταῦτα δ'
ἐκ τῶν τριγώνων εἶναι συντιθε-
μένων, καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦ-
τα. στοιχεῖα δ' αὐτῶν εἶναι τό, τε
προμῆκες τρίγωνον καὶ τὸ ἰσο-
σκελές. ἀρχὰς μὲν οὖν εἶναι
καὶ αἴτια τὰ λεχθέντα δύο,

A quidem supra eminentem
terræ circulum, solem pro-
prius huic orbi, in superio-
ribus verò vaga sidera ferri.
Esse prorsus animatũ, quia
sit animato motui deuinctus
& alligatus. Vt autem per-
ficeretur hic mundus, essét-
que similis intelligibili ani-
manti, aliorum quoque ani-
malium conditam esse na-
turam. Quoniam igitur ille
B habebat: cælum quoque vt
haberet operçpretium fuis-
se. Deos ergo esse vt pluri-
mum igneos. Esse autem &
reliqua genera animantiũ
tria, volatile, aquatile, terre-
stre. Terram esse antiquis-
simam omnium qui essent
in cælo deorum. Fuisse au-
tem conditam, vt diei no-
ctísque tẽpora & vices va-
riaret. Eam, quum media
C sit, circa medium moueri.
Quoniam verò causæ (in-
quit) duæ sunt, alia quidem
constantiam ac firmitatem
esse, alia verò necessaria ex
causa creata dicendũ. Sunt
autem ista, aer, ignis, terra,
aqua, quæ quidem non ex-
actè erant elementa, sed ad
percipiẽdum apta. Hæc au-
tem ex triangulis constare
compositis, atque in ipsos
D dissolui. Esse autem ipso-
rum elementa porrectum triangulum, & æquilaterum.
Initia igitur & causas rerum esse duo quæ prædiximus,

ὧν παράδειγμα τὸν θεὸν καὶ τὴν ὕλην. ὅπερ ἀναγκαῖον ἄμορφον εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δεκτικῶν. αἴτιον δὲ τούτων ἐξ ἀνάγκης εἶναι· δεχόμενον γάρ πως τὰς ἰδέας γεννᾶν τὰς οὐσίας, καὶ δι' ἀνομοιότητα δυνάμεως κινεῖσθαι, καὶ κινούμενον τὰ κινούμενα ἐξ αὐτῆς ἀντικινεῖν. ταῦτα δὲ πρὶν μὲν ἀλόγως κινεῖσθαι καὶ ἀτάκτως· ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο συνιστάναι τὸν κόσμον, ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ὑπὸ τοῦ θεοῦ συμμέτρως καὶ τεταγμένως γενέσθαι. τὰς μὲν γὰρ αἰτίας καὶ πρὸ τῆς οὐρανοποιίας δύο εἶναι, καὶ τρίτην γένεσιν, ἀλλ' οὐ σαφεῖς, ἴχνη δὲ μόνον, καὶ ἀτάκτους· ἐπειδὴ δὲ ὁ κόσμος ἐγένετο, λαβεῖν καὶ ταύτας τάξιν. ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ὑπαρχόντων σωμάτων γενέσθαι τὸν οὐρανόν. δοκεῖ δ' αὐτῷ τὸν θεόν, ὡς καὶ τὴν ψυχήν, ἀσώματον εἶναι. οὕτω γὰρ μάλιστα φθορᾶς καὶ πάθους ἀνεπίδεκτον ὑπάρχειν. τὰς δὲ ἰδέας ὑφίσταται (καθὰ καὶ προείρηται) αἰτίας τινὰς καὶ ἀρχὰς τοῦ τοιαῦτ' εἶναι τὰ φύσει συνεστῶτα, οἷάπερ ἐστὶν αὐτά. Περὶ δὲ ἀγαθῶν ἢ κακῶν τοιαῦτα ἔλεγε.

quorum exemplar ſit deus ac materia. Id verò informe eſſe neceſſe eſt, ſicut & alia perceptioni accommodata. Horum autem cauſam ex neceſſitate eſſe, quippe quæ receptis ideis eſſentias gignat, ac per potentiæ diſſimilitudinem moueatur, motúque ſuo quæ mouentur ex ea in diuerſum moueri. Porro iſta quidem primò tumultuario & inordinato motu agitari: at vbi ornatus adhiberi cœptus, debitum ordinem & modum ex deo accepiſſe. Cauſas enim & ante cęli creationē duas fuiſſe, & tertiam generationem, eas tamen perobſcuras, veſtigiáque duntaxat, & incōpoſitas, & eas demum perfecto mundo accepiſſe ordinem. Ex omnibus verò quæ ſubſiſterent corporibus factum eſſe cælum opinatur, & deum, ſicut & materiam, incorporalem eſſe. Sic enim corruptione & perturbatione nulla omnino affici. Ideas ſicut prædiximus, cauſas quaſdam atque principia ponit, vt huiuſmodi ſint quæ natura conſiſtunt, qualia & ipſa ſunt. Enimuero de bonis ac malis ita diſſerebat.

τέλος μὲν εἶναι τὴν ἐξομοίωσιν τῷ θεῷ· τὴν δ' ἀρετὴν, αὐτάρκη μὲν εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, ὀργάνων δὲ προσδεῖσθαι τῶν περὶ σῶμα πλεονεκτημάτων, ἰσχύος, ὑγιείας, εὐαισθησίας, τῶν ὁμοίων· καὶ τῶν ἐκτὸς, οἷον πλούτου καὶ εὐγενείας καὶ δόξης. οὐδὲν δὲ ἧττον εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὸν σοφὸν, κἂν ταῦτα μὴ παρῇ. πολιτεύσεσθαι αὖ, καὶ γαμήσειν, καὶ τοὺς κειμένους νόμους οὐ παραβήσεσθαι. ἐκ δὲ τῶν ἐνδεχομένων καὶ νομοθετήσειν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, ἐὰν μὴ τέλεον ἀπαραίτητα ὁρᾷ τὰ πράγματα ἐν ὑπερβαλλούσῃ διαφορᾷ δήμου. οἴεται δὲ καὶ θεοὺς ἐφορᾶν τὰ ἀνθρώπινα καὶ δαίμονας εἶναι. ἔννοιάν τε καλοῦ πρῶτος ἀπεφήνατο τὴν ἐχομένην τοῦ ἐπαινετοῦ καὶ λογικοῦ καὶ χρησίμου καὶ πρέποντος καὶ ἁρμόττοντος· ἅπερ πάντα ἔχεσθαι τοῦ ἀκολούθου τῇ φύσει καὶ ὁμολογουμένου. διελέχθη δὲ καὶ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· ὥστε καὶ τὴν ἐπιστήμην τοῦ ὀρθῶς ἀποκρίνεσθαι καὶ ἐρωτᾶν, πρῶτον αὐτὸν διασυστῆσαι κατακόρως χρησάμενον.

A Finem esse, Deo similem fieri. Virtutem sufficere quidem ad bene beatéque viuendum: cæterùm instrumentis indigere, corporis bonis, robore, sanitate, integritate sensuum, & cæteris id genus: exterioribus item, puta opibus, generis claritate, gloria, & huiusmodi cæteris. Ea etsi non affuerint, nihilominus tamen beatum fore sapientē. B Accessurum item ad remp. vxorem ducturum, legésque positas non præuaricaturum. Laturum insuper patriæ suæ quantum fieri poterit commodas leges, ídque, nisi per summā plebis seditionem operam suam reip. iudicarit inutilē fore. Arbitratur & deos humana cernere atque curare, C & dæmones esse. Notionémque honesti primus definiuit, eam quæ à laudabili & rationabili vtilíque & decoro, & congruo non discerneretur: quæ simul omnia, id quod per naturam fit consequens, ac pro confesso habeatur, attingant. Disseruit de ratione & rectitudine nominum, atque adeo rectè respondendi & inter- D rogandi scientiam primus ipse cōstituit, affatim vsus.

ἐν δὲ τοῖς διαλόγοις καὶ τὴν δικαιοσύνην θεοῦ νόμον ὑπελάμβανεν, ὡς ἰσχυροτέραν προτρέψαι τὰ δίκαια πράττειν, ἵνα μὴ καὶ μετὰ θάνατον δίκας ὑπόσχοιεν οἱ κακοῦργοι. ὅθεν καὶ μυθικώτερος ἐνίοις ὑπελήφθη, τοῖς συγγράμμασιν ἐγκαταμίξας τὰς τοιαύτας διηγήσεις, ὅπως διὰ τοῦ ἀδήλου τρόπου τοῦ ἔχειν τὰ μετὰ τὸν θάνατον, οὕτως ἀπέχωνται τῶν ἀδικημάτων. καὶ ταῦτα μὲν ἦν αὐτῷ τὰ ἀρέσκοντα. διῄρει δὲ (φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης) καὶ τὰ πράγματα τοῦτον τὸν τρόπον. τῶν ἀγαθῶν ἐστὶ τὰ μὲν, ἐν ψυχῇ· τὰ δὲ, ἐν σώματι· τὰ δὲ, ἐκτός. οἷον, ἡ μὲν δικαιοσύνη, καὶ ἡ φρόνησις, καὶ ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ σωφροσύνη, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν ψυχῇ. τὸ δὲ κάλλος, καὶ ἡ εὐεξία, καὶ ἡ ὑγιεία, καὶ ἡ ἰσχὺς, ἐν σώματι· οἱ δὲ φίλοι, καὶ ἡ τῆς πατρίδος εὐδαιμονία, καὶ ὁ πλοῦτος, ἐν τοῖς ἐκτός. τῶν ἀγαθῶν ἄρα τρία εἴδη ἐστί· τὰ μὲν, ἐν ψυχῇ· τὰ δὲ, ἐν σώματι· τὰ δὲ, ἐκτός. τῆς φιλίας τρία εἴδη· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶ φυσική· ἡ δὲ, ἑταιρική· ἡ δὲ, ξενική. φυσικὴν μὲν οὖν ταύτην λέγομεν,

A Porro in dialogis iustitiam diuinam legem arbitratus est, vt ad iustè agēdum potentius persuaderet, ne post mortem pœnas improbi luerent. Quocirca eum plerique fabulosum putauere, quòd eiusmodi narrationes interdum suis scriptis interserat, vt, quòd incertum sit ista post mortem sic se habere, admoniti mortales iura violare pertimescant. B Atque in hunc modum ille sensit. Distribuebat autem (vt ait Aristoteles) res in hunc modum. Ex bonis, (inquit) quædam sunt animi, quædam corporis, alia extrinsecus. Iustitiam, prudentiam, fortitudinem, frugalitatem, & cætera id genus, in animo ponebat: pulchri- C tudinem & habitum præclarum, sanitatem & fortitudinem, in corpore: amicos autem & patriæ felicitatem, atque diuitias, inter exteriora numerabat: Bonorum igitur tria esse genera, alia in anima, alia in corpore, alia extrinsecus. Tres itē esse amicitiæ species, naturalē, socialē, atque hospitalem. Naturalē, qua D parentes liberis afficiūtur,

ἣν οἱ γονεῖς πρὸς τὰ ἔκγονα ἔχουσι, καὶ οἱ συγγενεῖς πρὸς ἀλλήλους· ταύτην δὲ κεκλήρωται καὶ τἄλλα ζῶα. ἑταιρικὴν δὲ καλουμένην τὴν ἀπὸ συνηθείας γινομένην, καὶ μηδὲν προσήκουσαν γένει· ἀλλ' οἷον ἡ Πυλάδου πρὸς Ὀρέστην. ἡ δὲ ξενικὴ φιλία, ἡ ἀπὸ συστάσεως καὶ διὰ γραμμάτων γινομένη πρὸς τοὺς ξένους. τῆς ἄρα φιλίας, ἡ μέν ἐστι φυσική, ἡ δ' ἑταιρική, ἡ δὲ ξενική. προστιθέασι δέ τινες τετάρτην ἐρωτικήν. τῆς πολιτείας ἐστὶν εἴδη πέντε. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶ δημοκρατικόν· ἄλλο δὲ, ἀριστοκρατικόν· τρίτον δὲ, ὀλιγαρχικόν· τέταρτον, βασιλικόν· πέμπτον, τυραννικόν. δημοκρατικὸν μὲν οὖν ἐστιν ἐν αἷς πόλεσι κρατεῖ τὸ πλῆθος, καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς νόμους δι' ἑαυτοῦ αἱρεῖται. ἀριστοκρατία δέ ἐστιν ἐν ᾗ μήθ' οἱ πλούσιοι, μήθ' οἱ πένητες, μήθ' οἱ ἔνδοξοι ἄρχουσιν, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τῆς πόλεως προστατοῦσιν. ὀλιγαρχία δ' ἐστὶν ὅταν ἀπὸ τιμημάτων αἱ ἀρχαὶ αἱρῶνται. ἐλάττους γάρ εἰσιν οἱ πλούσιοι τῶν πενήτων. τῆς δὲ βασιλείας, ἡ μὲν κατὰ νόμον,

A cognatíque se mutuò alterutrum diligunt: eam verò in cæteras quoque animātes esse diffusam: Socialem, quam sine vllo consanguinitatis vinculo sola consuetudo conciliat, cuiusmodi Pyladis & Orestis fuisse memoratur: Hospitalem, qua ex commendatione vel literis hospitibus coniungimur. Addunt plerique quarto loco & B amatoriam. Ciuilitatem itidē in species quinque distinxit. Aliam popularem, aliā quam optimates exerceāt, tertiam quæ diffundatur in paucos, regiam quartam, quintam tyrannicam. Popularem remp. in eis esse ciuitatibus in quibus ad imperium multitudinis agitur res, eiúsque nutu ma- C gistratus eliguntur, & pro illius arbitrio feruntur leges: Aristocraticam, vbi neque diuites, neque pauperes, neque nobilitate vel gloria illustres dominantur, verùm soli ii qui sunt in ciuitate optimi, rem administrant: Oligarchicā, quando à censibus magistratus eliguntur. sunt enim pauciores pauperibus. D Regnum bifariam scindi, aliud enim secundū legem,

ἡ δὲ κατὰ γένος ἐστίν. ἡ μὲν οὖν ἐν Καρχηδόνι, κατὰ νόμον· (πολιτικὴ γάρ ἐστιν) ἡ δὲ ἐν Λακεδαίμονι καὶ Μακεδονίᾳ, κατὰ γένος. (ἀπὸ γάρ τινος γένους ποιοῦνται τὴν βασιλείαν) τυραννὶς δέ ἐστιν ἐν ᾗ παρακρουσθέντες ἢ βιασθέντες ὑπό τινος ἄρχονται. τῆς ἄρα πολιτείας ἡ μέν ἐστι δημοκρατία, ἡ δὲ, ἀριστοκρατία, ἡ δὲ, ὀλιγαρχία, ἡ δὲ, βασιλεία, ἡ δὲ, τυραννίς. τῆς δὲ δικαιοσύνης ἐστὶν εἴδη τρία. ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶ περὶ θεούς· ἡ δὲ, περὶ ἀνθρώπους· ἡ δὲ, περὶ τοὺς ἀποιχομένους· οἱ μὲν γὰρ, θύοντες κατὰ νόμους, καὶ τῶν ἱερῶν ἐπιμελούμενοι, δῆλον ὅτι περὶ θεοὺς εὐσεβοῦσιν· οἱ δὲ δάνεια ἀποδιδόντες καὶ παρακαταθήκας, δικαιοπραγοῦσι περὶ ἀνθρώπους· οἱ δὲ τῶν μνημείων ἐπιμελούμενοι, δῆλον ὅτι περὶ τοὺς ἀποιχομένους. τῆς ἄρα δικαιοσύνης, ἡ μὲν πρὸς θεούς ἐστιν, ἡ δὲ πρὸς ἀνθρώπους, ἡ δὲ περὶ τοὺς ἀποιχομένους. τῆς ἐπιστήμης εἴδη ἐστὶ τρία· τὸ μὲν γάρ, ἐστὶ πρακτικόν· τὸ δὲ, ποιητικόν· τὸ δὲ, θεωρητικόν. ἡ μὲν γὰρ οἰκοδομικὴ καὶ ναυπηγικὴ, ποιητικαί εἰσιν· ἔστι γὰρ αὐτῶν ἰδεῖν ἔργον πεποιημένον.

aliud ſecundum genus eſſe. Secundum legem conſtare Carthaginiẽſium regnum: ciuile quippe eſſe: Lacedæmoniorum verò & Macedonum ſecundum genus. habent enim regni ſucceſſionem quandam per genus. Tyrannidem dici,quũ impulſi & vi adacti ciues ab aliquo reguntur. Iuſtitiæ tria eſſe genera: aliud circa deos, alterum circa homines,tertium circa defunctos verſari. Nam & qui ſacra ſecundum leges faciunt, ſacrarúmque rerum curam habent, religioſi in deos ac pii ſunt: qui verò mutua depoſitáque reſtituunt, iuſti erga homines ſunt: qui autem vita functis iuſta perſoluũt, tertiam illam iuſtitiæ partem exequuntur. Diſciplinæ ſimiliter tres eſſe ſpecies: aliam quidem in actione conſiſtere,& practicen dici:aliam ex operis effectu conſtare, & appellari poeticen: tertiam ſpeculationi ſtudere, & rhetoricen vocari. Nam ædium nauiúmque ſtructurã certum eſt ad effectricem illã pertinere. nam ex illis opus aliquod factum videmus:

πολιτικὴ δὲ καὶ αὐλητικὴ καὶ κιθαριστική, καὶ αἱ τοιαῦται, πρακτικαί· οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν ἰδεῖν θεατὸν αὐτῶν πεποιημένον, ἀλλὰ πράττουσί τι. ὁ μὲν γὰρ αὐλεῖ καὶ κιθαρίζει, ὁ δὲ πολιτεύεται. ἡ δὲ γεωμετρική, καὶ ἁρμονική, καὶ ἀστρολογική, θεωρητικαί. οὔτε γὰρ πράττουσιν, οὔτε ποιοῦσιν οὐδέν· ἀλλ' ὁ μὲν γεωμέτρης θεωρεῖ πῶς πρὸς ἀλλήλας ἔχουσιν αἱ γραμμαί· ὁ δ' ἁρμονικὸς, τοὺς φθόγγους· ὁ δ' ἀστρολογικὸς, τὰ ἄστρα καὶ τὸν κόσμον. τῶν ἄρα ἐπιστημῶν αἱ μὲν εἰσὶ θεωρητικαί, αἱ δὲ πρακτικαί, αἱ δὲ ποιητικαί· τῆς ἰατρικῆς ἐστιν εἴδη πέντε· ἡ μὲν, φαρμακευτική· ἡ δὲ, χειρουργική· ἡ δὲ, διαιτητική· ἡ δὲ, νοσογνωμονική· ἡ δὲ, βοηθητική. ἡ μὲν φαρμακευτική, διὰ φαρμάκων ἰᾶται τὰς ἀῤῥωστίας· ἡ δὲ χειρουργική, διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει· ἡ δὲ διαιτητική, διὰ τοῦ διαιτᾶν ἀπαλλάττει τὰς ἀῤῥωστίας· ἡ δὲ νοσογνωμονική, διὰ τοῦ γνῶναι τὸ ἀῤῥώστημα· ἡ δὲ βοηθητική, διὰ τοῦ βοηθῆσαι, εἰς τὸ παραχρῆμα ἀπαλλάττει τῆς ἀλγηδόνος. τῆς ἄρα ἰατρικῆς ἡ μὲν, ἐστὶ φαρμακευτική, ἡ δὲ, χειρουργική, ἡ δὲ, διαιτητική, ἡ δὲ, βοηθητική, ἡ δὲ, νοσογνωμονική.

A politiam verò & tibiarum cantus, pulsúsque citharæ, & huiusmodi cætera, practicæ subesse. Neque enim consummato actu quippiã remanet quod oculis subiectum sit: cæterùm in ipso actu vis omnis est: itaque alius tibiis, alius fidibus canit, alius remp. gerit. Porro geometria, & harmonia, & astrologia sub intelligentiã B cadunt, & speculationi tantummodo inseruiunt. Neque enim vel agunt vel efficiunt quicquam, sed geometra quidẽ contemplatur vt sese habeant ad inuicem lineę, harmoniacus sonos ratione diiudicat, astrologus sidera atque cęlum. Medicinę itẽ quinque species esse: aliam quippe dici pharmaceuticen, quę morbis C medicata potione subueniat: aliam chirurgicam, quę sectione & vstione curet: tertiam, quę sola victus ratione & ordine arceat ægritudines, appellaríq; diæteticẽ: quartã, quæ ex celeri discretione morborũ succurrat ęgris, vocarique νοσογνωμονικήν· quintã, adiutricẽ dici, quòd strenuo auxilio doloribus cõtinuò liberet.

νόμου διαιρέσεις δύο· ὁ μὲν γὰρ αὐτοῦ, γεγραμμένος· ὁ δὲ, ἄγραφος. ᾧ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι πολιτευόμεθα, γεγραμμένος ἐστίν· ὁ δὲ κατὰ ἔθη γινόμενος, οὗτος ἄγραφος καλεῖται. οἷον, τὸ μὴ γυμνὸν πορεύεσθαι εἰς τὴν ἀγορὰν, μηδὲ γυναικεῖον ἱμάτιον περιβάλλεσθαι· ταῦτα γὰρ οὐθεὶς νόμος κωλύει, ἀλλ' ὅμως οὐ πράττομεν, διὰ τὸ ἀγράφῳ νόμῳ κωλύεσθαι. τοῦ ἄρα νόμου ἐστὶν ὁ μὲν, γεγραμμένος· ὁ δὲ, ἄγραφος. ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς πέντε, ὧν εἷς μὲν ἐστὶν ὃν οἱ πολιτευόμενοι λέγουσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὃς καλεῖται πολιτικός· ἑτέρα δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ ῥήτορες γράφουσιν, εἰς ἐπίδειξίν τε προφέρουσιν, εἰς ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ κατηγορίας. τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος, ἐστὶ ῥητορικόν· τρίτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ ἰδιῶται διαλέγονται πρὸς ἀλλήλους· οὗτος δὴ ὁ τρόπος προσαγορεύεται ἰδιωτικός. ἑτέρα δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ κατὰ βραχὺ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι τοῖς ἐρωτῶσιν διαλέγονται. οὗτος δὲ καλεῖται ὁ λόγος διαλεκτικός. πέμπτη δὲ διαίρεσις λόγου, ὃν οἱ τεχνῖται περὶ τῆς ἑαυτῶν διαλέγονται τέχνης,

A Legis item geminam eſſe diſtributionem, alteram ſcriptam, alteram verò non ſcriptam. priorem illam eſſe ciuilem, qua adminiſtramus remp. quæ verò citra ſcripturam conſtat, eam à natura & vſu proficiſci, quale eſt nudum in forum ambulare non debere, aut muliebri veſte vti, quod nulla ſcripta lege prohibetur. nam B ab eiuſmodi ſola citra ſcripturam naturaliſque lex vetat. Sermonem ſeu orationem in quinque diuidit. Eſſe enim eius genus quoddam quo vtuntur in concionibus hi qui adminiſtrant remp. idque ciuile appellari. Aliud quo vtuntur oratores in demonſtratione, dum vel laudant vel vituperant, vel accuſant quempiam: eſſe C verò id genus oratorium. Tertiò quo priuati inter ſe mutuò colloquuntur, dicique priuatum. Quartum quo compendio ii qui rogant & reſpondent, ad interrogata diſſerunt, vocarique id genus dialecticum. Quintò quo artifices dum de ſua arte diſſerunt, loquuntur, D

ὃς δὴ καλεῖται τεχνικός. τοῦ λόγου ἄρα, τὸ μέν ἐστι πολιτικόν, τὸ δὲ, ῥητορικόν, τὸ δὲ, ἰδιωτικόν, τὸ δὲ, διαλεκτικόν, τὸ δὲ, τεχνικόν. ἡ μουσικὴ εἰς τρία διαιρεῖται. ἔστι γὰρ ἡ μὲν, διὰ τοῦ στόματος μόνον, οἷον ἡ ᾠδή· δεύτερον δὲ, διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, οἷον ἡ κιθαρῳδία. τρίτον ἀπὸ τῶν χειρῶν μόνων, οἷον κιθαριστική. τῆς ἄρα μουσικῆς ἐστι τὸ μὲν, ἀπὸ τοῦ στόματος μόνον· τὸ δ', ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν· τὸ δ', ἀπὸ τῶν χειρῶν. διαιρεῖται δὲ ἡ εὐγένεια εἰς εἴδη τέτταρα. ἓν μὲν, ἐὰν ὦσιν οἱ πρόγονοι καλοὶ κἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, τοὺς ἐκ τούτων γεγεννημένους, εὐγενεῖς φασὶν εἶναι· ἄλλο δὲ, ἐὰν ὦσιν οἱ πρόγονοι δεδυναστευκότες καὶ ἄρχοντες γεγενημένοι, τοὺς ἐκ τούτων εὐγενεῖς φασὶν εἶναι· ἄλλο δὲ, ἐὰν ὦσιν οἱ πρόγονοι ὀνομαστοὶ, οἷον ἀπὸ στρατηγίας, ἀπὸ στεφανιτῶν ἀγώνων· καὶ γὰρ τοὺς ἐκ τούτων γεγενημένους εὐγενεῖς προσαγορεύομεν. ἄλλο εἶδος, ἐὰν αὐτός τις ᾖ γενναῖος τὴν ψυχὴν καὶ μεγαλόψυχος, καὶ τοῦτον εὐγενῆ φασίν. καὶ τῆς γε εὐγενείας αὕτη κρατίστη. τῆς ἄρα εὐγενείας τὸ μὲν, ἀπὸ προγόνων ἐπιεικῶν, τὸ δὲ, δυναστῶν, τὸ δὲ, ἐνδόξων, τὸ δὲ, ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καλοκἀγαθίας. τὸ κάλλος διαιρεῖται εἰς τρία. ἓν μὲν γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἐπαινετὸν, οἷον ἡ διὰ τῆς ὄψεως εὐμορφία·

appellaríque id artificiosum. Musicam in tria secari: Quandam enim voce sola constare, vt cantum: aliam voce simul & manu, vt citharæ cantus: tertiam solis manibus perfici, vt quũ silente oris organo citharã percutimus. Nobilitatem quatuor in species diuidi. Nam qui claris, bonis iustísque maioribus fuerint nati, eos nobiles vocari, quorum item parentes potentes ac principes fuere: item vocari nobiles, quorũ sint maiores fama & opinione celebres, quam vel ex bellicis rebus præclarè gestis, vel ex certaminũ coronis reportauerint: alterum esse nobilitatis genus, idque præstantissimum, quum quis per se animi magnitudine excellit. Pulchritudinem item in tria distinguit: aliam quippe esse laudabilem, vt formosam faciem:

ἄλλο δὲ, χρηστικόν· οἷον, ὄργανον καὶ οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα πρὸς χρῆσιν εἰσὶ καλά. τὸ δὲ πρὸς νόμους καὶ ἐπιτηδεύματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, πρὸς ὠφέλειαν ἐστὶ καλά. τοῦ ἄρα κάλλους τὸ μὲν ἐστὶ πρὸς ἔπαινον, τὸ δὲ πρὸς χρῆσιν, τὸ δὲ πρὸς ὠφέλειαν. ἡ ψυχὴ διαιρεῖται εἰς τρία. τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶ λογικόν· τὸ δὲ, ἐπιθυμητικόν· τὸ δὲ, θυμικόν. τούτων δὲ τὸ μὲν λογικόν ἐστιν αἴτιον τοῦ βουλεύεσθαι, καὶ λογίζεσθαι, καὶ διανοεῖσθαι, καὶ πάντων τῶν τοιούτων· τὸ δ' ἐπιθυμητικὸν μέρος ἐστὶ τῆς ψυχῆς αἴτιον τοῦ ἐπιθυμεῖν φαγεῖν, καὶ τοῦ πλησιάσαι, καὶ τῶν τοιούτων· τὸ δὲ θυμικὸν μέρος αἴτιόν ἐστι τοῦ θαῤῥεῖν, καὶ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι καὶ ὀργίζεσθαι. τῆς ἄρα ψυχῆς ἐστὶ τὸ μὲν, λογικόν, τὸ δὲ, ἐπιθυμητικόν, τὸ δὲ, θυμικόν. τῆς τελείας ἀρετῆς εἴδη τέτταρα· ἓν μὲν, φρόνησις· ἓν δὲ, δικαιοσύνη· τρίτον δὲ, ἀνδρεία· τέταρτον, σωφροσύνη. τούτων ἡ μὲν φρόνησις, αἰτία τοῦ πράττειν ὀρθῶς τὰ πράγματα· ἡ δὲ δικαιοσύνη, τοῦ ἐν ταῖς κοινωνίαις καὶ τοῖς συναλλάγμασι δικαιοπραγεῖν. ἡ δὲ ἀνδρεία, τοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ φοβεροῖς μὴ ἐξίστασθαι ποιεῖν·

A aliam quoque vſui deſeruire, vt inſtrumentum & domum, quæ prӕterquā quòd ſpecioſa ſunt, vſibus noſtris commoda etiam ſunt: tertiam legibus ſtudiiſque cōſtare, eámque humanæ vitæ commodis maximè conſulere. Animæ tres itidem partes eſſe, rationalem, cōcupiſcibilē, & iraſcibilē. Ex his autem rationalem B ſedem eſſe conſilii, cogitationis, cōſultationis, & huiuſmodi reliquorum. Concupiſcibilem eſſe appetendi cibi vel coitus, & ſimilium cauſam. Iraſcibilem verò confidentiæ, voluptatis, doloris, & iracundiæ autorem eſſe. Perfectæ conſummatæque virtutis eſſe ſpecies quatuor, primam prudentiam, ſecundam iuſtitiam, C fortitudinem tertiā, quartā temperantiam. Ex his prudentiam vt rectè agantur omnia cauſam eſſe. Iuſtitiam verò inter conſortia & humanæ vitæ commercia, non violandi iuris autorē: fortitudinem autem, ne inter pericula & terrores à fortiter cœptis deficiamus:

ἀλλὰ μένειν· ἡ δὲ σωφροσύνη, τοῦ κρατεῖν τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ὑπὸ μηδεμιᾶς ἡδονῆς δουλοῦσθαι, ἀλλὰ κοσμίως ζῆν. τῆς ἀρετῆς ἄρα τὸ μὲν ἐστὶ φρόνησις, ἄλλο δικαιοσύνη, τρίτον ἀνδρεία, τέταρτον σωφροσύνη. ἡ ἀρχὴ διαιρεῖται εἰς μέρη πέντε· ἓν μὲν, εἰς τὸ κατὰ νόμον· ἓν δὲ, εἰς τὸ κατὰ φύσιν· ἓν δὲ, εἰς τὸ κατὰ ἔθος· τέταρτον, εἰς τὸ κατὰ γένος· πέμπτον δὲ, κατὰ βίαν. οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντες ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὰν αἱρεθῶσι, κατὰ νόμον ἄρχουσιν· οἱ δὲ κατὰ φύσιν, οἱ ἄρρενες, οὐ μόνον ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις· (ἐπὶ πολὺ γὰρ πανταχοῦ τὰ ἄρρενα τῶν θηλειῶν ἄρχει) ἡ δὲ τοῦ κατὰ ἔθος ἀρχὴ τοιαύτη ἐστὶν, οἵαν οἱ παιδαγωγοὶ τῶν παίδων ἄρχουσι· καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν φοιτώντων. κατὰ γένος δὲ ἀρχὴ τοιαύτη τις λέγεται, οἵαν οἱ Λακεδαιμόνιοι βασιλεῖς ἄρχουσιν· ἀπὸ γὰρ γένους τινὸς ἡ βασιλεία. καὶ ἐν Μακεδονίᾳ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄρχουσι· καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀπὸ γένους ἡ βασιλεία καθίσταται. οἱ δὲ βιασάμενοι ἢ παρακρουσάμενοι ἄρχουσιν ἀκόντων τῶν πολιτῶν· ἡ τοιαύτη ἀρχὴ κατὰ βίαν λέγεται εἶναι. τῆς ἀρχῆς ἄρα ἐστὶ τὸ μὲν, κατὰ νόμον, τὸ δὲ, κατὰ φύσιν, τὸ δὲ, κατὰ ἔθος, τὸ δὲ, κατὰ γένος, τὸ δὲ, κατὰ βίαν. τῆς ῥητορείας εἴδη

A porro temperantiam ad frænandas cupiditates, vt à nulla voluptate subigamur, honestéque viuamus, sua nobis lege præscribere. Magistratus in quinque partitur, in legitimum, naturalē, æquū ac rectum, in eum qui fit per generis successionē, & denique in violentum & tyrannicum. Nam magistratus ciuitatum si eligantur à B ciuibus, secundum legem imperant. Per naturam verò mares vbique nō modò inter homines, verùm inter alia animalia quoque, fœminis præsunt. Ex consuetudine verò & pædagogi pueris, & magistri discipulis imperant. Per genus autem, quemadmodum Lacedæmoniorum reges dominantur. nam ex genere re- C gnum sortiuntur. Eodē modo & apud Macedones reges imperant. quippe & illic regnum ex genere institutum est. Porro qui coactis per vim ac ciuib⁹ inuitis regnant, ii violenti ac tyranni vocantur. Oratoriꝗ sex spe-

ἐστὶν ἕξ. ὅταν μὲν γὰρ κελεύωσι πολεμεῖν ἢ συμμαχεῖν πρός τινα, καλεῖται τὸ τοιοῦτον εἶδος προτροπή· ὅταν δὲ ἀξιῶσι μὴ πολεμεῖν μηδὲ συμμαχεῖν, ἀλλ' ἡσυχίαν ἄγειν, τὸ τοιοῦτον εἶδος ἐστὶν ἀποτροπή. τρίτον εἶδος τῆς ῥητορείας ὅταν τὶς φάσκῃ ἀδικεῖσθαι ὑπό τινος, καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον ἀποφαίνῃ. τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος κατηγορεία ὀνομάζεται. τέταρτον εἶδος τῆς ῥητορείας ἀπολογία καλεῖται, ὅταν ἀποφαίνῃ αὐτὸν μηδὲν ἀδικοῦντα, μήτε ἄλλο ἄτοπον μηδὲν πράττοντα· τὸ δὴ τοιοῦτον ἀπολογίαν καλοῦσι. πέμπτον εἶδος ῥητορείας, ὅταν τὶς εὖ λέγῃ καὶ ἀποφαίνῃ καλὸν κἀγαθόν· τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ἐγκώμιον. ἕκτον εἶδος, ὅταν τις ἀποφαίνῃ φαῦλον· τὸ δὴ τοιοῦτον εἶδος καλεῖται ψόγος. τῆς ἄρα ῥητορείας τὸ μὲν ἐστὶν ἐγκώμιον, τὸ δὲ ψόγος, τὸ δὲ προτροπή, τὸ δὲ ἀποτροπή, τὸ δὲ κατηγορεία, τὸ δὲ ἀπολογία. τὸ ὀρθῶς λέγειν διαιρεῖται εἰς τέτταρα· ἓν μὲν, ἃ δεῖ λέγειν· ἓν δὲ, ὅσα δεῖ λέγειν· τρίτον, πρὸς οὓς δεῖ λέγειν· τέταρτον δὲ, πηνίκα λέγειν δεῖ. ἃ μὲν οὖν δεῖ λέγειν, ἃ μέλλει συμφέρειν τῷ λέγοντι καὶ τῷ ἀκούον-

cies tradit. Nam quoties iusserit orator bellum suscipere, & auxilium contra aliquem ferre, id genus vocatur Adhortatio: quum verò quietem agere, neque bellare, neque opem ferre monuerit, appellatur ea species Dehortatio: tertia, quũ quis se à quopiam iniuria affectum, & cõplura incõmoda perpessum docuerit: eiusmodi verò vocatur Accusatio. quarta species, Defensio dicitur, quum is qui accusatur, se neque violasse ius, neque aliud quicquam temere & perperam egisse probarit: quinta deinceps species, quum quis bene & cõmodè dixerit, honestúm que ac bonum prædicauerit, eáque Laus siue ἐγκώμιον dicitur: sexta deinde, quum turpem ac malum probauerit, & hæc Vituperatio potest appellari. Rectè dicere in quatuor scindit. Primùm enim quid dicere oporteet obseruãdum: secũdò quàm multa dicere: tertiò, ad quos: quartò, quãdo sit dicendũ. Ea igitur oportet dicere quæ vtilia futura sint & dicẽti & audi-

τι· τὸ δὲ ὅσα δεῖ λέγειν, μὴ πλείω μηδὲ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν. τὸ δὲ πρὸς οὓς δεῖ λέγειν, ἄν τε πρὸς πρεσβυτέρους ἁμαρτάνοντας διαλέγηται, ἁρμόττοντας δεῖ τοὺς λόγους διαλέγεσθαι ὡς πρεσβυτέροις· ἄν τε πρὸς νεωτέρους, ἁρμόττοντας δεῖ λέγεσθαι ὡς νεωτέροις. τηνίκα δὲ λέγειν ἐστὶ, μήτε προτέρω μήτε ὑστέρω· εἰ δὲ μὴ, διαμαρτήσεσθαι καὶ κακῶς ἐρεῖν. ἡ εὐεργεσία διαιρεῖται εἰς τέτταρα· ἢ γὰρ χρήμασιν, ἢ σώμασιν, ἢ ταῖς ἐπιστήμαις, ἢ τοῖς λόγοις. τοῖς μὲν οὖν χρήμασιν, ὅταν δεομένῳ παραβοηθήσῃ τις εἰς χρημάτων λόγον εὐπορῆσαι· τοῖς δὲ σώμασιν εὖ ποιοῦσιν ἀλλήλους, ὅταν παραγινόμενοι τυπτομένοις παραβοηθῶσιν. οἱ δὲ παιδεύοντες, καὶ ἰατρεύοντες, καὶ διδάσκοντες ἀγαθόν τι, οὗτοι ταῖς ἐπιστήμαις εὐεργετοῦσιν· ὅταν δ' εἰσέλθωσιν εἰς δικαστήριον ἄλλος ὑπὲρ ἄλλου βοηθὸς, καὶ λόγον τινὰ ἐπιεικῆ εἴπῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, οὗτος δὴ λόγῳ εὐεργετεῖ. τῆς ἄρα εὐεργεσίας ἡ μέν ἐστι διὰ χρημάτων, ἡ δὲ διὰ σωμάτων, ἡ δὲ διὰ ἐπιστημῶν, τετάρτη διὰ λόγων.

tori. Quę dicere cōueniāt, ea sūt vt neq; nimis multa neque pauciora quàm satis est, dicātur. Quibus autem dici oporteat, vt si quidem ad peccātes seniores dicēdum sit, verba illi ætati cōgrua loquamur: sin verò ad iuniores verba faciēda sint, maiore autoritate vtamur in dicendo. Quando verò dicendum, vt neque prius, neque posterius quàm ratio exigit, dicatur. Alioqui profectò vitium non effugiet, qui secus faxit. Beneficentia quadrifariam diuiditur. Aut enim pecuniis, aut corporibus, aut disciplinis, aut verbis beneficiū præstari. Pecuniis quidem beneficium constat, quum quis egenos, vt inopia liberentur, pecuniis iuuat: Corporibus verò, quum se mutuò fouent homines, & ab iniuria cædentiúmque petulantia vindicant. Porro qui disciplinis erudiūt, vel medicinæ arte subueniunt, vel boni aliquid docent, tertio illo beneficentiæ genere vtuntur. At quū in iudicium quispiam ingressus pro amico dixerit, eúmque vi orationis adiuuerit, hic beneficentiæ munus verbis expleuit.

διαιρεῖται τὸ τέλος τῶν πραγμάτων εἰς τέτταρα εἴδη· ἓν μὲν κατὰ νόμον τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, ὅταν ψήφισμα γένηται, καὶ τοῦθ᾽ ὁ νόμος τελέσῃ. κατὰ φύσιν δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει ἥ, τε ἡμέρα καὶ ὁ ἐνιαυτὸς, καὶ αἱ ὧραι· κατὰ τέχνην δὲ τέλος τὰ πράγματα λαμβάνει, οἷον ἡ οἰκοδομική· (οἰκίαν γάρ τις ἐπιτελεῖ) καὶ ἡ ναυπηγική· πλοῖα γάρ. κατὰ τύχην δὲ γίνεται τοῖς πράγμασι τέλος, ὅταν ἄλλως καὶ μὴ ὡς ὑπολαμβάνει τις ἀποβαίνῃ. τοῦ τέλους ἄρα τῶν πραγμάτων τὸ μὲν κατὰ νόμον, τὸ δὲ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ τέχνην, τὸ δὲ κατὰ τύχην ἐστίν. ἡ δύναμις διαιρεῖται εἰς τέτταρα εἴδη· ἓν μὲν, ὃ δυνάμεθα τῇ διανοίᾳ λογίζεσθαι καὶ ὑπονοεῖν· ἕτερον δὲ, τῷ σώματι, οἷον πορεύεσθαι καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν, καὶ τὰ τοιαῦτα· τρίτον, ὃ δυνάμεθα πλήθει στρατιωτῶν καὶ χρημάτων, ὅθεν καλεῖται πολλὴν δύναμιν ἔχων βασιλεύς. τετάρτη δὲ διαίρεσις δυνάμεως, πάσχειν, καὶ εὖ ποιεῖν καὶ κακῶς· οἷον, ἀῤῥωστεῖν καὶ παιδεύεσθαι δυνάμεθα, καὶ ὑγιεῖς γίνεσθαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα.

Finem itidem rerum quadripartitũ facit. Nam res aut ſecundum leges finem accipiunt: vt quum decretũ aliquod lege firmatur & impletur. Aut ſecundum naturam finis rebus accedit. Nanque & dies & annus, & anni tempora naturali lege decedunt. Aut ſecũdum artem finis rei imponitur. Architectus enim arte conſummat ædificiũ, & nauium fabricator, itidẽ perficit nauem. Aut fortuitò finis contingit, vt quum ſecus ac putabam°, & præter opinionem aliquid accidit. Aut igitur legitimus eſt rerum finis, aut naturalis, aut arte conſtat, aut fortuitu. Potentiam identidem quatuor in ſpecies diuidit: vnam quippe eſſe qua cogitare animo & opinari poſſumus: alteram, qua corpore valemus, vt proficiſci & accipere, & dare, & cætera id genus: tertiam, qua vel pecuniarũ copia, vel multitudine militũ potentes dicimur: (vnde & multum poſſe dicitur rex) quartam, potẽtiæ diſtributionem, qua & facere ac pati bene & malè poſſumus. Nam & infirmari, & erudiri, conualeſcere valemus, & huiuſmodi omnia.

τῆς ἄρα δυνάμεως ἡ μέν ἐστιν ἐν διανοίᾳ, ἡ δ' ἐν τῷ σώματι, ἡ δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ χρήμασιν, ἡ δ' ἐν τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν. τῆς φιλανθρωπίας ἐστὶν εἴδη τρία· ἓν μὲν, διὰ τῆς προσηγορίας γινόμενον, οἷον ἐν οἷς τινὲς τὸν ἐντυχόντα πάντα προσαγορεύουσι, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβάλλοντες χαιρετίζουσιν· ἄλλο εἶδος, ὅταν τις βοηθητικὸς ᾖ παντὶ τῷ ἀτυχοῦντι· ἕτερον εἶδός ἐστι τῆς φιλανθρωπίας, ἐν ᾧ τινὲς φιλοδειπνισταί εἰσιν. τῆς ἄρα φιλανθρωπίας, τὸ μέν ἐστι διὰ τοῦ προσαγορεύειν, τὸ δὲ, διὰ τοῦ εὐεργετεῖν, τὸ δὲ, διὰ τοῦ ἑστιᾶν καὶ φιλοσυνουσιάζειν. ἡ εὐδαιμονία διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς, ἐστὶν εὐβουλία· ἡ δὲ, εὐαισθησία καὶ ὑγίεια τοῦ σώματος· τρίτον, εὐτυχία ἐν ταῖς πράξεσι· τέταρτον, εὐδοξία παρὰ τοῖς ἀνθρώποις· πέμπτον, εὐπορία χρημάτων καὶ τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων. ἡ μὲν εὐβουλία γίνεται ἐκ παιδείας, καὶ ἐκ τοῦ πολλῶν ἔμπειρον γενέσθαι· ἡ δὲ εὐαισθησία, ἐκ τῶν τοῦ σώματος μελῶν. οἷον, ἐάν τις ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ, καὶ τοῖς ὠσὶν

Primam itaque potentiæ ſpeciem conſtare animo, ſecundam corpore, tertiam exercitu atque pecuniis, quartam in faciendo & patiendo. Humanitatem triplicem inducit. Quandam enim compellatione fieri, vt quum fortè obuiũ quenque humaniter quis ſalutat, & dextram porrigens, comiter excipit. Aliam eſſe eius ſpeciem, quum quis afflictis opem clementer impendit. Tertiũ eius genus quo conuiuia inter ſe homines celebrant. Aut igitur ſalutationis officio, aut ope & auxilio, aut conuiuio, frequentíque congreſſu conſtare humanitatem. Felicitatẽ in quinque partitam diffinit. Primam eius partem, bene conſulere: ſecundam, ſenſibus & bona valetudine corporis vigere: tertiã, in rebus gerendis fortunatum eſſe: quartam, gloria & autoritate apud homines excellere: quintã, pecuniis rebúſque cæteris ad omnes vſus vitæ affluere. Sanam conſultationem ex eruditione multarúmque rerum peritia & experimẽto cõtingere. Sẽſuũ integritatẽ ex corporis mẽbris accidere, vt ſiquis cernit oculis, audit

ἀκούῃ, καὶ τῇ ῥινὶ καὶ τῷ στόματι αἰσθάνηται ὧν δεῖ αἰσθάνεσθαι· τὸ δὴ τοιοῦτον, εὐαισθησία. ἡ δὲ εὐτυχία, ὅταν ἐφ' ἃ σκοπεῖ, πράξῃ κατ' ὀρθὸν ἃ δεῖ πράττειν τὸν σπουδαῖον. εὐδοξία δ' ἐστὶν, ὅταν τις εὖ ἀκούῃ. εὐπορία δ' ἐστὶν, ὅταν τις πρὸς τὰς ἐν τῷ βίῳ χρήσεις οὕτως ἔχῃ ὥστε καὶ φίλους εὖ ποιῆσαι, καὶ φιλοτίμως καὶ εὐπόρως ἀπολειτουργῆσαι. ᾧ δὲ ὑπάρχει ταῦτα πάντα, οὗτός ἐστιν εὐδαίμων τελέως. τῆς ἄρα εὐδαιμονίας ἐστὶ τὸ μὲν, εὐβουλία, τὸ δὲ, εὐαισθησία, καὶ ὑγίεια τοῦ σώματος, τὸ δὲ, εὐτυχία, τὸ δὲ, εὐδοξία, τὸ δὲ, εὐπορία. αἱ τέχναι εἰς τρία διαιροῦνται· ἡ μὲν, πρώτη, ἡ δὲ, δευτέρα, ἡ δὲ, τρίτη. πρώτη μὲν οὖν, ἡ μεταλλευτικὴ καὶ ὑλοτομική· παρασκευαστικαὶ γάρ εἰσι. ἡ δὲ, χαλκευτικὴ καὶ ἡ τεκτονικὴ, μετασκευαστικαί εἰσιν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ σιδήρου ἡ χαλκευτικὴ ὅπλα ποιεῖ, ἡ δὲ τεκτονικὴ ἐκ τῶν ξύλων, αὐλοὺς καὶ λύρας. ἡ δὲ χρηστικὴ, οἷον ἱππικὴ, τοῖς χαλινοῖς χρῆται, ἡ πολεμικὴ τοῖς ὅπλοις, ἡ μουσικὴ τοῖς αὐλοῖς καὶ τῇ λύρᾳ. τέχνης ἄρα τρία εἴδη ἐστί· τὸ μέν τι πρότερον, τὸ δέ τι δεύτερον, τὸ δέ τι τρίτον. τὸ ἀγαθὸν εἰς τέτταρα γένη διαιρεῖται· ὧν μὲν ἓν λέγομεν εἶναι τὸν τὴν ἀρετὴν ἔχοντα ἰδίᾳ ἀγαθόν· ἄλλο δὲ, αὐτὴν τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιο-

A auribus, narium præterea & oris sensu valet vbi opus est. Tertium esse, quũ quis quod agere intendit, ita egerit, vt decet sapientem & strenuum virum. Quartum illud, scilicet gloriæ celebritatem, ex opinione bonitatis emanare. Postremũ rerum affluentia est, quum cui ad vitæ vsus ita suppetit pecuniarũ copia, vt & a-
B micos fouere beneficio, & largè ac liberaliter cuncta necessaria subministrare valeat. Porro cui hæc suppetũt omnia, eũ perfectè felicẽ ac beatũ esse. Artes trifariã diuidit. Prima in tractatione ferri & metallorum, materiáque cędẽda, cõstat, quòd ista quasi præparet: Secũda, quæ ex his cõficiat aliquid. nã ex ferro ærarius
C arma fabricat, ex lignis faber tibias & lyras facit: Tertia in vsu earũ rerũ est. siquidẽ equestris frænis vtitur, armis bellica, musica tibiis & lyra. Bonũ in quatuor genera diuiditur. Primô bonũ dicimus eum qui habeat virtutem : Secundò virtutem ipsam & iu-

E

σύνην λέγομεν ἀγαθὸν εἶναι· τρίτον δέ, οἷον σιτία καὶ γυμνάσια τὰ πρόσφορα καὶ φάρμακα· τέταρτον δὲ φαμὲν εἶναι ἀγαθόν, οἷον αὐλητικὴν καὶ ὑποκριτικὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. ἀγαθοῦ ἄρα τέτταρα εἴδη ἐστί· τὸ μέν, τὸ τὴν ἀρετὴν ἔχειν· ἕτερον δέ, αὐτὴ ἡ ἀρετή· τρίτον δέ, σιτία καὶ γυμνάσια τὰ ὠφέλιμα· τέταρτον δέ, αὐλητικὴν καὶ ὑποκριτικὴν καὶ ποιητικὴν ἀγαθὸν λέγομεν εἶναι. τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστι κακά, τὰ δὲ ἀγαθά, τὰ δὲ οὐδέτερα. τούτων κακὰ μὲν λέγομεν ταῦτα, τὰ δυνάμενα βλάπτειν ἀεί, οἷον ἀκρασίαν καὶ ἀφροσύνην καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ τούτοις ἐναντία ἀγαθά ἐστιν· τὰ δὲ ἐνίοτε μὲν ὠφελεῖν, ἐνίοτε δὲ βλάπτειν, οἷον τὸ περιπατεῖν, καὶ τὸ καθῆσθαι, καὶ ἐσθίειν, ἢ ὅλως μήτε ὠφελῆσαι, μήτε βλάψαι δυνάμενα· ταῦτα γοῦν οὔτε ἀγαθά, οὔτε κακά ἐστι. τῶν ἄρα ὄντων, τὰ μὲν, ἀγαθά, τὰ δέ, κακά, τὰ

A stitiam dicimus bonum: Tertiò, cibos & cōmodā exercitationē ac medicamenta. Quarto demū loco bonū dicimus tibiarū cantum, histrionicā, atque huiusmodi cætera. Eorū quæ sunt, quædā dicimus mala, quædam bona, aliā neutra. Ex his mala esse quæ semper nocere possūt, vt est intemperantia, demētia, iniquitas, & huiusmodi: bona,

B quæ his cōtraria sunt: media, quæ neutram partem tuētur, cuiusmodi sūt hæc, deābulatio, sessio, cibíque perceptio, quę omnino neque prodesse possūt, neque obesse: ea igitur neque bona esse neque mala. Optima legū moderatio in tria diuiditur. Primò, si sint leges præclaræ & graues: se-

C cūdò, si ciues eas leges quæ ita latæ fuerunt, omni studio obseruēt: tertiò, si iuxta cōsuetudines ac studia quorūlibet positis legibus bene respubl. administretur. Est igitur prima pars eiusce moderationis, vt sint leges

δέ, οὐδέτερα τούτων. εὐνομία διαιρεῖται εἰς τρία· ἓν μέν, ἐὰν ὦσιν οἱ νόμοι σπουδαῖοι, εὐνομίαν φαμὲν εἶναι· ἕτερον δέ, ἐὰν τοῖς κειμένοις νόμοις ἐμμένωσιν οἱ πολῖται, καὶ τοῦτο φαμὲν εὐνομίαν εἶναι· τρίτον δέ, ἐὰν, μὴ ὄντων τῶν νόμων, κατὰ ἔθη καὶ ἐπιτηδεύματα χρηστῶς πολιτεύωνται· καὶ τοῦτο εὐνομίαν προσαγορεύομεν. τῆς εὐνομίας ἄρα ἓν μέν ἐστι, νόμοις σπουδαίοις

εἶναι· ἄλλο δέ, ἐὰν τοῖς οὖσι νόμοις ἐμμένωσι· τρίτον δέ, ἐὰν ἔθεσι καὶ ἐπιτηδεύμασι χρηστοῖς πολιτεύωνται. διαιρεῖται ἡ ἀνομία εἰς τρία· ὧν ἓν μέν ἐστιν, ἐὰν ὦσιν οἱ νόμοι μοχθηροὶ, καὶ πρὸς ξένους καὶ πρὸς πολίτας· ἕτερον δέ, ἂν τοῖς ὑπάρχουσι μὴ πείθωνται· ἄλλο δέ, ἂν ὅλως μηδεὶς ᾖ νόμος. ἓν μὲν ἄρα ἀνομίας ἐν μέν ἐστι, τὸ μοχθηροὺς εἶναι τοὺς νόμους· ἄλλο δέ, ἐὰν τοῖς οὖσι μὴ πείθωνται· τρίτον, ἐὰν μηδεὶς ᾖ νόμος. τὰ ἐναντία διαιρεῖται εἰς τρία. οἷον, ἀγαθὰ κακοῖς ἐναντία φαμὲν εἶναι· ὡς τὴν δικαιοσύνην τῇ ἀδικίᾳ, καὶ τὴν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ, καὶ τὰ τοιαῦτα. κακὰ δὲ κακοῖς ἐναντία ἐστὶν, τὴν ἀσωτίαν καὶ τὴν ἀνελευθερίαν, καὶ τὸ ἀδίκως στρεβλοῦσθαι τῷ δικαίως στρεβλοῦσθαι· καὶ τὰ τοιαῦτα κακὰ κακοῖς ἐναντία ἐστί. τὰ δὲ ὡς οὐδέτεροις οὐδέτερα, οἷον τὸ πένεσθαι τῷ πλουτεῖν. ἑκάτερον γὰρ κατ' αὐτὸ οὔτ' ἀγαθὸν, οὔτε κακόν· ἐναντία δὲ ὅμως. τὸ δὲ βαρὺ τῷ κούφῳ, καὶ τὸ ταχὺ τῷ βραδεῖ, καὶ τὸ μέλαν τῷ λευκῷ, ὡς οὐδέτερα οὐδετέροις ἐναντία ἐστί. τῶν ἐναντίων ἄρα, τὰ μὲν ὡς ἀγαθὰ, κακοῖς ἐναντία ἐστί· τὰ δέ, ὡς κακὰ κακοῖς· τὰ δέ, ὡς οὐδετέροις οὐδέτερα.

optimæ: secunda, vt intra illas maneatur: tertia, vt præclaris consuetudinibus studiísq; viuatur. Cōtraria huic laudabili legum moderationi iniquitas in tria itidem scinditur. Primum ex his est, si sint leges latæ, peregrinis & ciuibus noxiæ: alterum, si his quæ sūt minimè obtemperetur: tertiò, si bona nulla omnino sit lex. Contraria trifariam ita diuiduntur, quēadmodum bona malis contraria dicimus, vt iustitiam iniustitiæ, sapientiam insipientiæ, & huiusmodi cætera. Mala autem malis contraria, vt prodigalitas illiberalitati, & iniusta pœna iniustæ impunitati, & cęteraid genus mala malis cōtraria sunt. Porro neutris neutra contraria sunt, pauperē esse & diuitem. neutrum enim per se neque bonum neque malum, contraria tamen. Verùm leuia grauioribus, tardis velocia, & nigra cādidis, vt neutris neutra cōtraria sunt. Contrariorum igitur partim vt bona malis cōtraria sunt, partim vt mala malis, partī vt neutra neutris cōtraria dicuntur.

τῶν ἀγαθῶν γένη εἰσὶ τρία· τὰ μὲν γάρ ἐστιν ἑκτὰ, τὰ δὲ μεθεκτὰ, τὰ δὲ ὑπαρκτά. τὰ μὲν οὖν ἑκτά ἐστιν ὅσα ἐνδέχεται ἔχειν, οἷον ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ ὑγίεια· μεθεκτὰ δὲ, ὅσα ἔχειν μὲν μὴ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτῶν ἐνδέχεται· οἷον, αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἔχειν μὲν οὐκ ἐνδέχεται, μετασχεῖν δὲ αὐτοῦ ἐνδέχεται. ὑπαρκτὰ δὲ, ὅσα μήτε μετασχεῖν, μήτε ἔχειν ἐνδέχεται, ὑπάρχειν δὲ δεῖ· οἷον, τὸ σπουδαῖον εἶναι καὶ δίκαιον εἶναι, ἀγαθόν ἐστι· καὶ ταῦτα οὔτε σχεῖν οὔτε μετασχεῖν ἐστι, ἀλλὰ ὑπάρχειν δεῖ, σπουδαῖον εἶναι καὶ δίκαιον εἶναι. τῶν ἀγαθῶν ἄρα τὰ μέν ἐστιν ἑκτὰ, τὰ δὲ, μεθεκτὰ, τὰ δὲ, ὑπαρκτά. ἡ συμβουλία διαιρεῖται εἰς τρία. ἔστι γὰρ αὐτῆς, ἣ μὲν ἐκ τῶν παρῳχομένων χρόνων λαμβανόμενον, ἣ δὲ ἐκ τῶν μελλόντων, ἣ δὲ ἐκ τῶν ἐνεστώτων. τὰ μὲν οὖν ἐκ τῶν παρῳχομένων παραδείγματα, οἷον τί ἔπαθον Λακεδαιμόνιοι πιστεύσαντες· τὰ δὲ ἐκ τῶν παρόντων, οἷον, ἀποφαίνειν τείχη ἀσθενῆ, δειλοὺς ἀνθρώπους, σῖτον ὀλίγον· τὰ δὲ ἐκ τῶν μελλόντων,

Bonorum tria sunt genera: alia enim ex his haberi, alia participari, alia subsistere. Prima illa sunt quæ esse possunt, vt est iustitia & sanitas: secunda, quæ haberi quidem nequeunt, eorum tamen participes esse possumus, vt bonũ ipsum habere possibile non est, neque tamen est impossibile illius participatione frui: subsistentia verò, quæ neque participationem admittunt, neque habere possibile est, sed esse oportet, vt probum esse, & iustum esse & bonum. ea verò neque habere neque participare licet, sed sufficere, vt probum esse, & iustum esse. Consilium itidem tripartitum est, aliud quippe à præterito, aliud à futuro, aliud à præsenti tempore sumitur. Præteritum tempus exempla suppeditat, dum attenditur quid, cur quæque gens passa sit, vt caueamus: aut quid prudenter egerit, vt imitemur, vtpote quid passi sint Lacedæmonii, dum confidũt: præsens autem, rem ipsam quæ in manibus est, considerare monet, puta imbecilles muros, homines timidos, annonæ caritatem, & cætera huiusmodi. Futurũ, prospicere suadet,

οἷον, ταῖς ὑπονοίαις μὴ ἀδι- A
κεῖν τὰς πρεσβείας, ὅπως μὴ
ἄδοξος ἡ Ἑλλὰς γένηται. τῆς
ἄρα συμβουλίας τὰ μέν ἐστιν
ἐκ τῶν παροιχομένων, τὰ δ'
ἐκ τῶν παρόντων, τὰ δ' ἐκ
τῶν μελλόντων. ἡ φωνὴ δι-
αιρεῖται εἰς δύο. ἓν μὲν αὐτῆς
ἐστὶν ἔμψυχον, ἓν δὲ, ἄψυχον.
ἔμψυχον μὲν, ἡ τῶν ζώων φω-
νή· ἄψυχον δὲ, φθόγγοι καὶ ἦ- B
χοι. τῆς ἐμψύχου φωνῆς ἡ μὲν,
ἐστὶν ἐγγράμματος, ἡ δὲ, ἀ-
γράμματος. ἐγγράμματος
μὲν, ἡ τῶν ἀνθρώπων· ἀγράμ-
ματος δὲ, ἡ τῶν ζώων. τῆς ἄ-
ρα φωνῆς ἡ μὲν, ἔμψυχος· ἡ
δὲ, ἄψυχος. τῶν ὄντων τὰ μὲν
ἐστι μεριστὰ, τὰ δὲ, ἀμέριστα.
τούτων δὲ τῶν μεριστῶν τὰ μὲν,
ὁμοιομερῆ· τὰ δὲ ἀνομοιομε- C
ρῆ. ἀμερῆ μὲν οὖν ἐστιν ὅσα
μὴ ἔχει διαίρεσιν, μηδὲ ἔκ τι-
νος σύγκειται, οἷον ἥτε μονὰς
καὶ ἡ στιγμὴ καὶ ὁ φθόγγος·
μεριστὰ δὲ, ὅσα ἔκ τινος σύγ-
κειται, οἷον αἵτε συλλαβαὶ καὶ
συμφωνίαι, καὶ ζῶα, καὶ ὕδωρ,
καὶ χρυσός. καὶ ὁμοιομερῆ
μὲν ὅσα ἐξ ὁμοίων σύγκειται·
καὶ μηδὲν διαφέρει τὸ ὅλον τοῦ D
μέρους εἰ μὴ τῷ πλήθει· οἷον
τὸ ὕδωρ καὶ τὸ χρυσίον καὶ

vti ne quid fiat temere, habendam bonæ opinionis rationem, vt non esse violandas suspicione legationes, ne Græcia gloriam honestatis amittat. Vox in duo diuiditur: est enim animata alia, alia inanimata. Animata quidem animantium, inanimata verò sonorum atque crepituum. Porro animata bifariam diuiditur: est enim altera literata, altera illiterata. Literata, vt hominum, illiterata, vt animalium. Eorum quæ sunt, alia diuidua, alia indiuidua dicimus. Diuiduorum verò alia sunt similiũ partium, alia dissimilium. Atque indiuidua quidem sunt quæ diuisionem non admittũt, & simplicia sunt, neque ex aliquo composita, vt monadem, punctum ac sonum, indiuidua dicimus. Diuidua verò quæ sunt ex aliquo composita, vt syllabæ & consonantiæ, animantes & aqua, & aurum. Similium partium sunt quæ ex similibus componuntur: neque totum à parte nisi multitudine differt, puta aqua atque aurum, &

πᾶν τὸ τοιοῦτον. ἀνομοιομερῆ δὲ, ὅσα ἐξ ἀνομοίων μερῶν σύγκειται, οἷον οἰκία καὶ τὰ τοιαῦτα. τῶν ὄντων ἄρα τὰ μὲν ἐστι μεριστὰ, τὰ δὲ, ἀμερῆ. τῶν δὲ μεριστῶν, τὰ μὲν, ὁμοιομερῆ, τὰ δὲ, ἀνομοιομερῆ. τῶν ὄντων, τὰ μὲν ἐστι καθ' ἑαυτὰ, τὰ δὲ πρός τι λέγεται. τὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα, ἐστὶν ὅσα ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ μηδενὸς B προσδεῖται. ταῦτα δ' ἂν εἴη οἷον ἄνθρωπος, ἵππος, καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. τούτων γὰρ οὐδὲν δι' ἑρμηνείας χωρεῖ. τῶν δὲ πρός τι λεγομένων, ὅσα προσδεῖται τινὸς ἑρμηνείας, οἷον τὸ μεῖζον τινὸς, καὶ τὸ θᾶττον τινὸς, καὶ τὸ κάλλιον, καὶ τὰ τοιαῦτα. τό, τε γὰρ μεῖζον, ἐλάττονός ἐστι μεῖζον, καὶ τὸ θᾶττον τινός ἐστι. C τῶν ὄντων ἄρα, τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὐτὰ λέγεται, τὰ δὲ πρός τι. ὧδε καὶ τὰ πρῶτα διῄρει, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Πλάτων φιλόσοφος Ῥόδιος, μαθητὴς Παναιτίου, καθά φησι Σέλευκος ὁ γραμματικὸς ἐν πρώτῳ περὶ φιλοσοφίας. καὶ ἄλλος, περιπατητικός, μαθητὴς Ἀριστοτέλους. καὶ ἕτερος, Πραξιφάνους. καὶ ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητής.

A cætera huiusmodi. Dissimilium partium dicimus quę ex dissimilibus constant, vt est domus, & huiusmodi cætera. Eorum quæ sunt, alia per se, alia verò ad aliquid dicũtur. Ea quidem per se dicimus, quæ nulla interpretatione, vt intelligantur, indigent: eiusmodi sunt homo, equi, & animalia reliqua. nihil horum interpretatione indiget. Ea verò ad aliquid dicuntur, quæ interpretatione quadam egent, vt est maius aliquo, & aliquo celerius, & melius, & huiusmodi reliqua. Nanque maius minore maius est, & celerius aliquo est celerius, & in hunc modum cætera. Ita & priora diuidebat secundum Aristotelem.

Fuit & alius Plato philosophus Rhodius, Panætii discipulus, vt ait Seleucus Grammaticus in 1 De philosophia libro, & alius Peripateticus, Aristotelis discipulus, & alius Praxiphanis, alius item poeta priscæ comœdiæ.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡτίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον δ' τῶν ι'.

DIOGENIS LAERTII DE vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philosophia claruerunt, Liber IIII.

ΣΠΕΥ'ΣΙΠΠΟΣ.

Τ'Α' μὲν περὶ Πλάτωνος τοσαῦτα ἦν ἐς τὸ δυνατὸν ἡμῖν συναγαγεῖν, φιλοπόνως διειληφόσι τὰ λεγόμενα περὶ τἀνδρός.

Διεδέξατο δ' αὐτὸν Σπεύσιππος ΕΥ'ρυμέδοντος, Ἀθηναῖος. τοῦ μὲν δήμου Μυῤῥινούσιος ἦν, υἱὸς δὲ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ποτώνης· καὶ ἐσχολάρχησεν ἔτη ὀκτώ, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. Χαρίτων τε ἀγάλματα ἀνέθηκεν ἐν τῷ μουσείῳ τῷ ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Ἀκαδημίᾳ ἱδρυθέντι.

SPEVSIPPVS.

QVæ de Platone dicenda erãt, pro viribus diximus, quid de eo viro singuli sensissent, studiosè in vnum corpus colligentes.

Successit autem ei Speusippus, EVrymedontis filius, Atheniensis, pago Myrrhinusius, Potones, Platonis sororis, filius. Octo autem annos scholæ Platonicæ præfuit, à centesimaoctaua Olympiade initium sumens. Gratiarum signa in schola collocauit, quæ fuit à Platone in Academia extructa.

καὶ ἔμεινε μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν Πλάτωνι δογμάτων· οὐ μὴν τό γε ἦθος διέμεινε τοιοῦτος. καὶ γὰρ ὀργίλος καὶ ἡδονῶν ἥττων ἦν. φασὶ γοῦν αὐτὸν ὑπὸ θυμοῦ τὸ κυνίδιον εἰς τὸ φρέαρ ῥῖψαι· καὶ ὑφ' ἡδονῆς ἐλθεῖν εἰς Μακεδονίαν ἐπὶ τὸν Κασσάνδρου γάμον. ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ καὶ αἱ Πλάτωνος ἀκούειν μαθήτριαι, Λασθένειά τε ἡ Μαντινικὴ, καὶ Ἀξιοθέα ἡ Φλιασία. ὅτε καὶ Διονύσιος πρὸς αὐτὸν γράφων τωθαστικῶς, φησὶ, Καὶ ἐκ τῆς Ἀρκαδικῆς σου μαθητρίας ἔστι τὴν φιλοσοφίαν καταμαθεῖν. καὶ Πλάτων μὲν ἀτελεῖς φόρων τοὺς παρ' αὐτὸν φοιτῶντας ἐποίει· σὺ δὲ δασμολογεῖς, καὶ παρ' ἑκόντων καὶ ἀκόντων λαμβάνεις. οὗτος πρῶτος (καθά φησι Διόδωρος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ) ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐθεάσατο τὸ κοινὸν, καὶ συνῳκείωσε καθόσον ἦν δυνατὸν ἀλλήλοις· καὶ πρῶτος παρὰ Ἰσοκράτους τὰ καλούμενα ἀπόρρητα ἐξενήνοχεν, ὥς φησι Καινεύς. καὶ πρῶτος εὗρεν ᾧ τὰ φορμία τῶν φρυγάνων εὔογκα ποιοῦσιν. ἤδη δ' ὑπὸ παραλύσεως καὶ τὸ σῶμα διέφθαρτο·

Perstitit autem intra Platonis dogmata, etsi moribus eiusmodi non fuit. Nãque & iracundus erat & voluptatibus deditus. Denique aiunt illum ira concitatum, catulum in puteũ iecisse, voluptatéque delinitum in Macedoniam ad Cassandri nuptias profectũ esse. Fertur &, Platonis discipulas Lastheniam vatẽ, & Axiotheam Phliasiam, ipsũ quoque audiuisse. Quo etiam tempore Dionysius ita ad illũ mordaciter scribens ait, Et ex Arcade discipula tua philosophiã discere possumus. Et Plato quidem gratis sua limina terentes docebat, tu verò tributa exigis, & à volentibus & nolentibus accipis. Primus hic (vt ait Diodorus in primo Cõmentariorum) in disciplinis quid esset commune, vestigauit, eásque quantum fieri poterat, sibi inuicem iũxit atque fœderauit. Primus itẽ quæ ab Isocrate dicebãtur arcana edidit, vt Cæneus refert: ac primus quo pacto ex gracilioribus lignis capacia & in ventrem tumẽtia vascula fierent inuenit.

Quũ verò iã paralysi corpus illi omne resolutũ esset,

καὶ πρὸς Ξενοκράτη διεπέμπετο, παρακαλῶν αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ τὴν σχολὴν διαδέξασθαι. φασὶ δὲ ἐφ' ἁμαξίου αὐτὸν φερόμενον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν συναντῆσαι Διογένει, καὶ Χαῖρε, εἰπεῖν· τὸν δὲ φάναι, Ἀλλὰ μὴ σύ γε, ὅστις ὑπομένεις ζῆν τοιοῦτος ὤν. καὶ τέλος ὑπὸ ἀθυμίας ἑκὼν τὸν βίον μετήλλαξε, γηραιὸς ὤν. καί ἐστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Ἀλλ' εἰ μὴ Σπεύσιππον ἐμάνθανον ὧδε θανεῖσθαι,
 Οὐκ ἂν ἔπεισέ μέ τις, τόδε λέξαι, ὡς ἄρ' ἔην ὅς
Οὐχὶ Πλάτωνι πρὸς αἵματος. οὐ γὰρ ἀθυμῶν
 Κάτθανεν ἂν διά τι σφόδρα μικρόν.

Πλούταρχος δέ φησιν ἐν τῷ Λυσάνδρου βίῳ καὶ Σύλλα, φθειρσὶν ἐκζέσαι αὐτόν. ἦν δὲ καὶ τὸ σῶμα διακεχυμένος, ὥς φησι Τιμόθεος ἐν τῷ περὶ βίων. οὗτος (φησὶ) πρὸς τὸν ἐρῶντα πλούσιον ἀμόρφου, ἔφη, Τί δέ σοι δεῖ τούτου; ἐγὼ γάρ σοι δέκα ταλάντων εὐμορφοτέραν εὑρήσω.

Καταλέλοιπε δὲ πάμπλειστα ὑπομνήματα, καὶ διαλόγους πλείονας· ἐν οἷς καὶ Ἀρίστιππον τὸν Κυρηναῖον· Περὶ πλούτου, α'· Περὶ ἡδονῆς, α'· Περὶ δικαιοσύνης, α'.

A accersito Xenocrate, orauit vt sibi in docendo succederet. Aiunt illum quũ vehiculo ferretur in Academiam, obuium habuisse Diogenem, & quum illi Salue dixisset, hoc ab eo responsum accepisse, At tu nequaquam salue, qui eiusmodi quum sis, viuere sustines. Demum verò mœrore impulsum, quum iam B senio confectus esset, mortem sibi sponte consciuisse. Porro Plutarchus in vita Syllæ ac Lysandri, pediculis efferuescentibus illum interiisse ait. Erat enim corpore fragili, quod testatur Timotheus in libro De vitis. Hic ad diuitem qui amaret deformem mulierem, ait, Quid tibi isthac opus est? ego tibi decem C talentis formosiorem inueniam.

Reliquit autem cõplura commentaria & dialogos plurimos, inter quos & Aristippus Cyrenæus est, De diuitiis vnũ, De voluptate vnum, De iustitia vnum,

Περὶ φιλοσοφίας, α΄· Περὶ φιλίας, α΄. Περὶ θεῶν, α΄· Φιλόσοφος, α΄· Πρὸς Κέφαλον, α΄· Κέφαλος, α΄· Κλεινόμαχος, ἢ Λυσίας· Πολίτης, α΄. Περὶ ψυχῆς, α΄. Πρὸς Γρύλλον, α΄· Ἀρίστιππος, α΄· Τεχνῶν ἔλεγχος, α΄· Ὑπομνηματικοὶ διάλογοι, Τεχνικὸν, α΄· Διάλογοι τῶν περὶ τὴν πραγματείαν ὁμοίων, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ς΄, ζ΄, η΄, θ΄, ι΄. διαιρέσεις, καὶ πρὸς τὰ ὅμοια ὑποθέσεις. Περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν παραδειγμάτων· Πρὸς τὸν Ἀμάρτυρον, Πλάτωνος ἐγκώμιον· Ἐπιστολαὶ, πρὸς Δίωνα, Διονύσιον, Φίλιππον· Περὶ νομοθεσίας, Μαθηματικὸς, Μανδρόβουλος, Λυσίας, Ὅροι, Τάξεις ὑπομνημάτων. στίχοι μ΄, γ΄, δ΄, ο΄, ε΄. πρὸς τοῦτον γράφει καὶ Σιμωνίδης τὰς ἱστορίας, ἐν αἷς καταπέταχε τὰς πράξεις Δίωνός τε καὶ Βίωνος. ἐν δευτέρῳ ἀπομνημονευμάτων Φαβωρῖνος φησὶν ὡς Ἀριστοτέλης αὐτοῦ τὰ βιβλία τριῶν ταλάντων ὠνήσατο. γέγονε Σπεύσιππος καὶ ἕτερος, ἰατρὸς, Ἡροφίλειος Ἀλεξανδρεύς.

De philoſophia vnum, De amicitia vnum, De diis vnum, Philoſophus vnum, Ad Cephalum vnum, Cephalus vnũ, Clinomachus ſiue Lyſias, Ciuis vnũ, De anima vnum. Commentariorum ad Gryllũ vnũ, Ariſtippus vnũ, Ἔλεγχος artiũ vnum, Ὑπομνηματικοὶ διάλογοι, Artificiale vnum, Dialogi earum rerum quæ ſunt in quaque re ſimiles decem, Diuiſiones & argumenta ad ſimilia, De generibus & ſpeciebus exẽplorum, Ad Amartyrum, Platonis laudes. Epiſtolæ ad Dionem, Dionyſium, Philippum. De legis ſanctione, Mathematicus, Mãdrobulus, Lyſias, Diffinitiones, Commẽtariorum ordines, Verſus propè infiniti. Ad hunc Simonides ſcribit hiſtorias, in quibus Dionis ac Bionis geſta ſignauerat. Eius libros Ariſtotelẽ tribus talentis emiſſe Phauorinus in ſecundo Commẽtariorum autor eſt. Fuit & alter Speuſippus, medicus, Erophilius Alexandrinus.

ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ.

Ξενοκράτης, Ἀγαθήνορος, Καρχηδόνιος· οὗτος ἐκ νέου Πλάτωνος ἤκουσε, καὶ εἰς Σικελίαν αὐτῷ συναπεδήμησεν. ἦν δὲ τὴν φύσιν νωθρός, ὥστε φασὶ λέγειν τὸν Πλάτωνα, συγκρίνοντα αὐτὸν Ἀριστοτέλει, τῷ μὲν μύωπος δεῖ, τῷ δὲ, χαλινοῦ. καὶ, Ἐφ' οἷον ἵππον οἷον ὄνον ἀλείφω! σεμνὸς δὲ τά τε ἄλλα Ξενοκράτης καὶ σκυθρωπὸς ἀεὶ, ὥστε αὐτῷ λέγειν συνεχὲς τὸν Πλάτωνα, Ξενόκρατες, θῦε ταῖς Χάρισι. διῆγέ τε ἐν Ἀκαδημίᾳ τὰ πλεῖστα· καὶ εἴποτε μέλλοι ἐς ἄστυ ἀπιέναι, φασὶ τοὺς θορυβώδεις πάντας καὶ πορνικοὺς ὑποστέλλειν αὐτοῦ τῇ παρόδῳ. καί ποτε καὶ Φρύνην τὴν ἑταίραν ἐθελῆσαι πειράσαι αὐτὸν, καὶ δῆθεν διωκομένην ὑπό τινων καταφυγεῖν εἰς τὸ οἰκίδιον· τὸν δὲ, ἕνεκα τοῦ ἀνθρωπίνου, εἰσδέξασθαι, καὶ ἑνὸς ὄντος κλινιδίου δεομένῃ μεταδοῦναι τῆς κατακλίσεως· καὶ τέλος πολλὰ ἐκλιπαροῦσαν, ἄπρακτον ἀναστῆναι. λέγειν τε πρὸς τοὺς πυνθανομένους, ὡς οὐκ ἀπ' ἀνδρὸς

A XENOCRATES.

Xenocrates, Agathenoris filius, Chalcedonius, à primis fermè annis Platonis auditor fuit, eique in Siciliā proficiſcēti comes itineris adhæſit. Erat autē hebes ingenio ac tardus, adeo vt quū illū Plato Ariſtoteli conferret, alterum fræno, alterum diceret egere calcaribus. illúdque, Cui B equo quem aſinum iungo! Alioquin ſeuero ſemper ac ſerio habitu & ore perdurabat, ita vt ſæpe ad illum Plato diceret, Xenocrates, Gratiis ſacra facito. Vixit autem vt plurimum in Academia. Siquando verò ad vrbem profecturus eſſet, turbas omnes tumultuoſorum ac impudicorum eius obſeruare trāſitum ſolitas C tradūt, eius inquietādi gratia. Phrynen denique, nobile ſcortum, illum aliquādo tentaſſe, quum videlicet à quibuſdam dedita opera inſectaretur, ab eo intra ædiculam admiſſam humanitatis cauſa. Quúmque ſolus illic & vnicus lectulus eſſet, orāti lectuli ipſius partem conceſſiſſe: demum quum multa nequicquam D oraſſet, infecto opere profectam eſſe, ac dixiſſe percontantibus, ſe non à viro,

ſed à

ἀλλ' ἀπ' ἀνδριάντος ἀναστῆναι. ἔνιοι δὲ Λαΐδα φασὶ παρακατακλῖναι αὐτῷ τοὺς μαθητάς· τὸν δὲ οὕτως εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε καὶ τομὰς καὶ καύσεις πολλάκις ὑπομεῖναι περὶ τὸ αἰδοῖον. ἦν δὲ καὶ ἀξιόπιστος σφόδρα· ὥστε μὴ ἐξὸν ἀνώμοτον μαρτυρεῖν, τούτῳ μόνῳ συνεχώρουν Ἀθηναῖοι. καὶ δὴ καὶ αὐταρκέστατος ἦν. Ἀλεξάνδρου γοῦν συχνὸν ἀργύριον ἀποστείλαντος αὐτῷ, τρισχιλίας Ἀττικὰς ἀφελὼν, τὸ λοιπὸν ἀπέπεμψεν· εἰπὼν, ἐκείνῳ πλειόνων δεῖν πλείονας τρέφοντι. ἀλλὰ καὶ ὑπ' Ἀντιπάτρου πεμφθὲν μὴ προσέσθαι, ὥς φησι Μυρωνιανὸς ἐν ὁμοίοις. καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας, τοῖς Χουσὶ παρὰ Διονυσίῳ ἐξιόντα θεῖναι πρὸς τὸν ἱδρυμένον Ἑρμῆν, ἔνθα περ τιθέναι καὶ τοὺς ἀνθίνους εἴωθεν. λόγος δὲ αὐτὸν μετὰ καὶ ἄλλων πεμφθῆναι πρεσβευτὴν πρὸς Φίλιππον. καὶ τοὺς μὲν, δώροις μαλθασσομένους, καὶ ἐς τὰς κλήσεις συνιέναι καὶ τῷ Φιλίππῳ λαλεῖν· τὸν δὲ, μηδέτερον τούτων ποιεῖν.

A ſed à ſtatua exire. Quidam verò diſcipulos Laidem illi imeciſſe in lectulũ tradunt, illúmque adeo fuiſſe continentem, vt quum ſe ad libidinem incitari præſenſiſſet, & ſecare & vrere verenda ſæpe pateretur. Tãta verò illius verbis fides habebatur, vt quum iniurati nullius teſtimoniũ admitteretur, huic ſoli remiſerint B Athenienſes iuſiurandum. Erat preterea maximè frugi, ita vt quum illi Alexander magnam pecunię ſummã miſiſſet, ſublatis ſolùm tribus minis Atticis, reliquum remiſerit, dicens illi opus eſſe pluribus, qui plures enutriret. Ab Antipatro quoque ſibi miſſam pecuniam non ſuſcepiſſe Myronianus in Similib' teſtatur. C Corona quoque aurea donatũ in pręmium largioris compotationis, ab his qui ſe continebant apud Dionyſium, quũ inde eſſet profectus, eam ante Mercurii ſtatuam depoſuiſſe, vbi floreas etiam coronas ponere ſolitus erat. Miſſum illũ cum cæteris legatum ad Philippum fama eſt, ac reliquos quidẽ donis emollitos, & conuiuia celebraſ- D ſe, & cum illo ſæpe in colloquium veniſſe, eum verò horum neutrum feciſſe.

οὔτε γὰρ ὁ Φίλιππος αὐτὸν προσίετο διὰ τοῦτο. ὅθεν ἐλθόντας τοὺς πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, φάσκειν ὡς μάτην αὐτοῖς Ξενοκράτης συνεληλύθει· καὶ τοὺς, ἑτοίμους εἶναι ζημιοῦν αὐτόν. μαθόντας δὲ παρ᾽ αὐτοῦ ὡς νῦν καὶ μᾶλλον φροντιστέον εἴη τῆς πόλεως αὐτοῖς, (τοὺς μὲν γὰρ ἤδη ἐδωροδόκησεν ὁ Φίλιππος, ἐμὲ δὲ μηδενὶ λόγῳ ἐπαξόμενος) φασὶ διπλασίως αὐτὸν τιμῆσαι. καὶ τὸν Φίλιππον δὲ λέγειν ὕστερον, ὡς μόνος εἴη Ξενοκράτης, τῶν πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένων ἀδωροδόκητος.

ἀλλὰ καὶ πρεσβεύων πρὸς Ἀντίπατρον περὶ αἰχμαλώτων Ἀθηναίων κατὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, καὶ κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον πρὸς αὐτὸν, προσηνέγκατο ταυτί,

> Ὦ Κίρκη, τίς γάρ κεν ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη,
> Πρὶν τλαίη πάσασθαι ἐδητύος ἠδὲ ποτῆτος,
> Πρὶν λύσασθ᾽ ἑτάρους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι;

καὶ τὸν, ἀποδεξάμενον τὴν εὐστοχίαν, εὐθὺς ἀνεῖναι. στρουθίου δέ ποτε διωκομένου ὑπὸ

A neque enim illũ adeo Philippus admiserat. Quocirca & Athenas reuersos legatos dixisse, frustra Xenocratem secum iuisse: & quũ illi parata iam esset mulcta, comperto ex illo vt sese res haberet, monente tunc maximè reipubl. curam habẽdam: quippe Philippũ cæteros donis corrupisse, se B verò nulla ratione inclinari ad suum consensum posse peruidisse. Ea ex re duplici honore honestatum asserunt. Philippum quoque tandem dixisse solum Xenocratem ex omnibus qui ad se venerant, legatis, munera spreuisse. Ad antipatrum quoque legatione functus, vt qui ex Atheniẽsibus in bello Lamiaco capti fuerant, redderet, ab eo C inuitatus ad cœnã, hisce ad illũ metro verbis vsus est,

> *Quis cupiat Circe prudens*
> *Vel sanior vnquam*
> *Sustineat bibere, atque cibũ*
> *gustare, priusquam*
> *Soluatur socii, mihi vel reddantur ad vnum?*

Quibus docet non se prius cibum gustaturum, quàm quod petebat impetrasset, amicósque ac ciues absolutos videret. Eius hãc dex- D teritatem ille perlibenter amplexus, omnes cõtinuò absoluit ac remisit. Quum aliquando passer accipitri

ἱέρακος δὲ εἰσπηδήσαντος εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ, καταψήσας μεθῆκεν· εἰπὼν τὸν ἱκέτην δεῖν μὴ ἐκδιδόναι. σκωπτόμενος ὑπὸ Βίωνος, οὐκ ἔφη αὐτῷ ἀποκρινεῖσθαι. μηδὲ γὰρ τὴν τραγῳδίαν ὑπὸ τῆς κωμῳδίας σκωπτομένην ἀποκρίσεως ἀξιοῦν. πρὸς δὲ τὸν μήτε μουσικὴν, μήτε γεωμετρίαν, μήτε ἀστρονομίαν μεμαθηκότα, βουλόμενον δὲ παρ' αὐτὸν φοιτᾶν, Πορεύου, ἔφη· λαβὰς γὰρ οὐκ ἔχεις φιλοσοφίας. οἱ δὲ τοῦτο φασὶν εἰπεῖν, Παρ' ἐμοὶ γὰρ πόκος οὐ κνάπτεται. εἰπόντος δὲ Διονυσίου πρὸς Πλάτωνα ὡς ἀφαιρήσει τις αὐτοῦ τὸν τράχηλον, παρὼν οὗτος καὶ δείξας τὸν ἴδιον, Οὔκ ἄν γε (ἔφη) τις πρότερον τούτου. φασὶ, καὶ Ἀντιπάτρου ποτὲ ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας καὶ ἀσπασαμένου αὐτὸν, μὴ πρότερον ἀντιπροσαγορεῦσαι πρὶν ἢ τὸν λόγον ὃν ἔλεγε διαπεράνασθαι. ἀτυφότατος δὲ ὢν, πολλάκις ἑαυτῷ τῆς ἡμέρας διεμελέτα, καὶ ὥραν μίαν φασὶν ἀπένεμε σιωπῇ.

Καὶ πλεῖστα ὅσα καταλέλοιπε συγγράμματα καὶ ἔπη, καὶ παραινέσεις· ἅ ἐστι ταῦτα, Περὶ φύσεως, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ς΄. Περὶ φιλοσοφίας ς΄. Π

futurus præda ſe in eius ſinum recepiſſet, operuit ac fouit, dicens non oportere ſupplicem prodere. Quum à Bione obiurgaretur, Nō tibi, inquit, reſpondebo equidem. nā neque tragœdia comœdiam, quū ab ea laceſſitur, reſponſione dignatur. Ad eū qui neque muſica, neque geometria, neque aſtronomia inſtructus, ludum ſuum frequentare cupiebat, Abi, inquit, anſis enim & adminiculis philoſophiæ cares. Alii ſic dixiſſe ferunt, Apud me enim vellus non mollitur. Quum Platoni Dionyſius diceret, Caput tibi quiſpiam tollet, aderat hic, & ſuum oſtendēs, Nullus, inquit, id pri' quàm iſtud abſcīdet. Aiūt, Antipatro Athenas profecto, & ſe ſalutanti nō antea reſpondiſſe quàm cœptam finiret orationem. Porro gloriæ & faſtus in primis cōtemptor fuit, ac ſæpe interdiu meditationi inſeruiebat, atque vnam ſilentio diſtribuebat horam.

Scripſit autem plurima, Commentarios nimirum, Parænèſes, & verſus. Ea ferè iſta ſūt, De natura libros ſex, De philoſophia ſex,

πλούτου, α᾽· Ἀρκὰς, α᾽· Περὶ τοῦ ἀοείστου, α᾽· Περὶ τοῦ παιδίου, α᾽· Περὶ ἐγκρατείας, α᾽· Περὶ τοῦ ὠφελίμου, α᾽· Περὶ τοῦ ἐλευθέρου, α᾽· Περὶ θανάτου, α᾽· Περὶ ἑκουσίου, α᾽· Περὶ φιλίας, α᾽, β᾽. Περὶ ἐπιεικείας, α᾽· Περὶ τοῦ ἐναντίου, α᾽, β᾽· Περὶ εὐδαιμονίας, α᾽, β᾽· Περὶ τοῦ γράφειν, α᾽· Περὶ μνήμης, α᾽· Περὶ τοῦ ψεύδους, α᾽· Καλλικλῆς, α᾽· Περὶ φρονήσεως, α᾽, β᾽· Οἰκονομικὸς, α᾽· Περὶ σωφροσύνης, α᾽· Περὶ δυνάμεως νόμου, α᾽· Περὶ πολιτείας, α᾽· Περὶ ὁσιότητος, α᾽· ὅτι παραδοτὴ ἡ ἀρετὴ, α᾽· Περὶ τοῦ ὄντος, α᾽· Περὶ εἱμαρμένης α᾽· Περὶ τῶν παθῶν, α᾽· Περὶ βίων, α᾽· Περὶ ὁμονοίας, α᾽· Περὶ μαθητῶν, α᾽, β᾽· Περὶ δικαιοσύνης, α᾽· Περὶ ἀρετῆς, α᾽, β᾽· Περὶ εἰδῶν, α᾽· Περὶ ἡδονῆς, α᾽, β᾽· Περὶ βίου, α᾽· Περὶ ἀνδρείας, α᾽· Περὶ τοῦ ἑνὸς, α᾽· Περὶ ἰδεῶν, α᾽. Περὶ τέχνης, α᾽· Περὶ θεῶν, α᾽, β᾽· Περὶ ψυχῆς, α᾽, β᾽· Περὶ ἐπιστήμης, α᾽· Πολιτικός, α᾽· Περὶ ἐπιστημοσύνης, α᾽· Περὶ φιλοσοφίας, α᾽· Περὶ τοῦ Παρμενίδου, α᾽· Ἀρχέδημος, ἢ Περὶ δικαιοσύνης, α᾽

A diuitiis vnum, Arcadem vnum, De infinito vnum, De puero vnum, De continentia vnum, De vtili vnum, De libero vnum, De morte vnum, De voluntario vnum, De amicitia duos, De ſcribēdo vnum, De memoria vnum, De modeſtia vnum, De contrario duo, De felicitate duo, De mēdacio vnum, Calliclem vnum, De B prudentia duo, OEconomicum vnum, De frugalitate vnum, De poteſtate legis vnum, De republ. vnū, De ſanctitate vnum, Quòd virtus tradi poſſit, vnum, De eo quod eſt, vnum, De fato vnum, De perturbationibus vnum, De vitis vnum, De concordia vnum, De diſcipulis duo, De iuſtitia vnū, De virtute duo, C De ſpeciebus vnum, De voluptate duo, De anima duo, De ſcientia vnum, Politicum vnum, De vita vnum, De fortitudine vnū, De vno vnum, De ideis vnum, De arte vnum, De diis duo, De anima duo, De ſcientia vnum, Ciuilem vnum, De ſcientificis vnum, De philoſophia vnum, De Parmenide vnū, Archedemus ſiue De iuſtitia vnum, D

Περὶ ἀγαθοῦ, α´. Τῶν περὶ τὴν διάνοιαν, α´, β´, γ´, δ´, ε´, ς´, ζ´, η´. Λύσις τῶν περὶ τοὺς λόγους α´, ι´. Φυσικῆς ἀκροάσεως, α´, β´, γ´, δ´, ε´, ς´. Κεφάλαιον, α´. Περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν, α´. Πυθαγόρεια, α´. Λύσεις, α´, β´. Διαιρέσεις, η´. Θέσεων βιβλία, κ´ μ´ Γ. Τῆς περὶ τὸ διαλέγεσθαι πραγματείας βιβλία ιδ´, μ´, α´, β´, ψ´, μ´. μετὰ τοῦτο βιβλία ιε´, καὶ ἄλλα βιβλία ις´. Περὶ μαθημάτων τῶν περὶ τὴν λέξιν λογικῶν, βιβλία θ´. τῶν περὶ τὰ μαθήματα, βιβλία ς´. τῶν περὶ τὴν διάνοιαν, ἄλλα βιβλία δύο. Περὶ γεωμετρῶν, βιβλία ε´. ὑπομνημάτων, α´. ἐναντίων, α´. Περὶ ἀριθμῶν α´. Ἀριθμῶν θεωρία, α´. Περὶ διαστημάτων, α´. Τῶν περὶ ἀστρολογίαν, ς´. Στοιχεῖα πρὸς Ἀλέξανδρον, Περὶ βασιλείας, δ´. Πρὸς Ἀρύβαν, Πρὸς Ἡφαιστίωνα. Περὶ γεωμετρίας, α´, β´. στίχοι μ´ κ´ β´ δ´ σ´ λ´ θ´.

Ἀθηναῖοι δ᾽ ὅμως αὐτὸν ὄντα τοιοῦτον ἐπίπρασκόν ποτε, τὸ μετοίκιον ἀπονοοῦντα θεῖναι. καὶ αὐτὸν ὠνεῖται Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς, καὶ

A De bono vnum, De iis quæ circa mentem ſunt, octo, Solutio eorum quæ accidunt orationi, vnum, De iis quæ de phyſicæ ratione audiuntur, ſex, Caput, vnum, De generibus & ſpeciebus vnum, Pythagorea, vnum, Solutiones, duo, Diuiſiones, octo, Poſitionum libros XXXIII, De ratione diſſerẽdi libros XIIII. Poſt B hæc libros XV & alios XVI De diſciplinis eorum quæ circa diſtinctionem verſari poſſunt libros IX, Eorum quæ circa mẽtem ſunt alios libros IIII, Eorum quæ circa diſciplinas verſantur libros ſex, De his quæ circa mentem libros duos alios, De geometris libros quinque, Commentariorum vnum, Contra- C riorum vnum, De numeris vnum, Numerorum ſpeculatio vnum, De interuallis vnum, De iis quæ in aſtrologia verſantur libros ſex, Elementa ad Alexandrum, De regno lib. IIII, Ad Arybam, Ad Hepheſtionem, De geometria duo, Verſus CCCXLV.

Eum tamen, quum tantus ac talis eſſet, Athenien- D ſes aliquãdo vendiderunt, vt eo modo in exilio poſitus frangeretur. Eum Demetrius Phalereus emit, &

ἑκάτερον ἀποκατέστησε· Ξενοκράτει μὲν τὴν ἐλευθερίαν, Ἀθηναίοις δὲ τὸ μετοίκιον. τοῦτό φησι Μυρωνιανὸς ὁ Ἀμαστριανὸς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἱστορικῶν ὁμοίων κεφαλαίων. διεδέξατο δὲ Σπεύσιππον, καὶ ἀφηγήσατο τῆς σχολῆς πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη ἐπὶ Λυσιμάχου, ἀρξάμενος κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. ἐτελεύτα δὲ νυκτὸς, λεκάνῃ προσπταίσας, ἔτος ἤδη γεγονὼς δεύτερον καὶ ὀγδοηκοστόν. φαμὲν δὲ καὶ εἰς αὐτὸν οὑτωσί,

Χαλκῇ προσπταίσας λεκάνῃ ποτὲ, καὶ τὸ μέτωπον
Πλήξας, ἴαχεν Ὢ συντόνον, εἶτ' ἔθανεν,
Ὁ πάντα πάντῃ Ξενοκράτης ἀνὴρ γεγώς.

Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Ξενοκράτεις ἕξ. ὅ τε τακτικὸς, ἀρχαῖος σφόδρα· καὶ ὁ συγγενὴς ἅμα καὶ πολίτης τῷ προειρημένῳ φιλοσόφῳ. φέρεται δὲ αὐτοῦ λόγος Ἀρσινοητικὸς, γεγραμμένος περὶ Ἀρσινόης ἀποθανούσης· τέταρτος, φιλόσοφος, ἐλεγείαν γεγραφὼς οὐκ ἐπιτυχῶς. (ἴδιον δέ. ποιηταὶ μὲν γὰρ ἐπιβαλλόμενοι πεζογραφεῖν, ἐπιτυγχάνουσι·

vtrique ſuccurit: Xenocrati enim libertatẽ reſtituit, Athenienſibus verò impoſito illi viro ab vrbe exilio ſatisfecit. Hoc ait Myronianus Amaſtrianus in primo Hiſtoricorum ſimilium capitulorum. Suſcepit autẽ Speuſippus ſcholã, ac præfuit annos x x v. Docere autem cœperat ſub Lyſimacho centeſimædecimæ Olympiadis anno ſecundo. Moritur noctu, quum in ſartaginem fortè offendiſſet, ætatis agens annum octogeſimum ſecundũ. Nos de eo ſic diximus,

In peluim quondam lapſus male cautus ahenam,
Frontem læſit, & Ω vociferatus, obit
Xenocrates, vir ille, qui vnus omnibus fuit omnia.

Fuerunt & alii quinque eiuſdem nominis. Primus, antiquiſſimus, huius philoſophi ciuis ac propinquus. Fertur eius oratio quæ inſcribitur Arſinoetica, de Arſinoe defũcta. Alter, philoſophus, elegiæ ſcriptor, nõ ſatis probatus. Ita enim ſe habet res, vt poetæ quidem, ſi proſa oratione ſcribere velint, præſtent :

πεζογράφοι δὲ ἐπιτιθέμενοι ποιητικῇ, πταίουσι. τοῦ δῆλον, (τὸ μὲν φύσεως ἐστὶ, τὸ δὲ τέχνης ἔργον) πέμπτος, ἀνδριαντοποιός· ἕκτος, ᾄσματα γεγραφὼς, ὥς φησιν Ἀριστόξενος.

A qui verò pedestri oratione scribere consueuerunt, si poeticæ sibi partes vendicare velint, non assequantur. Id ex eo liquet, quòd alterum naturæ, artis alterum opus est. Alius, statuarius fuit. Postrem⁹, Aristoxeno teste, odas conscripsit.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

Πολέμων, Φιλοστράτου μὲν υἱὸς ἦν, Ἀθηναῖος, τῶν δήμων Οἴηθεν. νέος δὲ ὢν, ἀκόλαστός τε καὶ διακεχυμένος ἦν οὕτως, ὥστε καὶ περιφέρειν ἀργύριον πρὸς τὰς ἑτοίμους λύσεις τῶν ἐπιθυμιῶν. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς στενωποῖς διέκρυπτεν. ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀκαδημίᾳ πρὸς κίονί τινι τριώβολον εὑρέθη προσπεπλασμένον αὐτοῦ, διὰ τὴν ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ πρόφασιν. καί ποτε συνθέμενος τοῖς νέοις, καὶ ἐστεφανωμένος, μεθύων εἰς τὴν Ξενοκράτους ἧξε σχολήν. ὁ δὲ, οὐδὲν διατραπεὶς, ἦρε τὸν λόγον ὁμοίως (ἦν δὲ περὶ σωφροσύνης) ἀκοῦον δὲ τὸ μειράκιον, κατ' ὀλίγον ἐθηράθη· καὶ οὕτως ἐγένετο φιλόπονος, ὡς ὑπερβάλλεσθαι τοὺς ἄλλους, καὶ αὐτὸν διαδέξασθαι τὴν σχολὴν, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς ἕκτης καὶ δεκάτης

POLEMO.

Polemo Philostrati filius, Atheniensis, pago B OEetensi oriundus, quum esset adolescens, adeo impudicus ac lubricus fuit, vt pecunias circũferret, quò paratior esset & instructior ad voluptates implendas, eas itidem in viis & angiportis occuleret. In Academia quoque iuxta colũnã quandam reperta est pecunia ab eo illic in vsus similes recondita. Aliquando C verò ex cõposito cum sodalibus ebrius, & coronatus Xenocratis irrupit scholam. Quo ille nihil deterritus, eam quam cœperat orationem, ardẽtius quoque prouexit. Erat autẽ sermo de temperantia. Ea illius oratione sensim impurus adolescens seipsum collegit, atque ita, vt industria & studio cæteros vinceret, eíque in schola regenda suc- D cederet, incipiẽs à cẽtesima

καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. φησὶ δὲ Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος ἐν τοῖς βίοις, τὸν πατέρα αὐτοῦ πρῶτόν τε εἶναι τῶν πολιτῶν, καὶ ἁρματοτροφῆσαι. φυγεῖν δὲ τὸν Πολέμωνα καὶ δίκην κακώσεως ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ὡς μειρακίοις συνόντα. τοσοῦτον δὲ ἐπιτεῖναι τὸ ἦθος ἀρξάμενον φιλοσοφεῖν, ὥστ' ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος τῆς μορφῆς πάντοτε μένειν. ἀλλὰ καὶ τὴν φωνὴν ἀναλλοίωτος ἦν· διὸ καὶ θηραθῆναι Κράντορα ὑπ' αὐτοῦ. κυνὸς γοῦν λυττῶντος, καὶ τὴν ἰγνύαν διασπάσαντος, μόνον μὴ ὠχριάσαι· καὶ ταραχῆς γενομένης ἐπὶ τῆς πόλεως, πυθόμενον τὸ γεγονὸς, ἄτρεπτον μεῖναι. ἔν τε τοῖς θεάτροις ἀσυμπαθέστατος ἦν. Νικοστράτου γοῦν ποτε, τοῦ ἐπικαλουμένου Κλυταιμνήστρα, ἀναγινώσκοντός τι τοῦ ποιητοῦ αὐτῷ τε καὶ Κράτητι, τὸν μὲν συνδιατίθεσθαι, τὸν δ' ἴσα καὶ μὴ ἀκοῦσαι. καὶ ὅλως ἦν τοιοῦτος οἷόν φησι Μελάνθιος ὁ ζωγράφος ἐν τοῖς Περὶ ζωγραφικῆς. φησὶ γὰρ δεῖν αὐθάδειάν τινα καὶ σκληρότητα τοῖς ἔργοις ἐπιτρέχειν,

A decimaſexta Olympiade. Refert Antigonus Caryſtius in Vitis, patrem eius fuiſſe primarium ciuitatis, equóſque iugales nutrire ſolitum: fugiſſéque iudiciũ Polemonem ab vxore nequitiæ inſimulatum, quòd adoleſcentibus congrederetur. Tantam verò inter ipſa philoſophandi principia oris atque habitus aſ- B ſumpſiſſe conſtantiam, vt idem ſemper permaneret, vocémque nunquam immutaret. Quibus ex rebus Crantorem quoque ſui in primis ſtudioſũ fecit. Quin à cane rabioſo impeditus dum ſurã morſu diſcerperet, ne expalluit quidẽ: tumultúque in ciuitate excitato, percontatus quidnam contigiſſet, immobilis per- C ſtitit. In theatris quoque nulla miſeratione mouebatur. Nicoſtrato enĩ poeta, qui cognominabatur Clytæmneſtra, quiddam ſibi Cratetíque recitante, illóque in affectum commiſerationis tranſlato, hic ita perſeuerauit, acſi non audiuiſſet. Eiuſmodi autẽ profectò fuit qualem deſcribit Melanthius pictor in libris D De pictura. Ait enim oportere contumaciam quãdam atque duritiam operibus

A ὁμοίως δὲ κἂν τοῖς ἤθεσιν. ἔφασκε δὲ ὁ Πολέμων δεῖν ἐν τοῖς πράγμασι γυμνάζεσθαι, καὶ μὴ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς θεωρήμασι, καθάπερ ἁρμονικόν τι τέχνιον καταπιόντα, καὶ μελετήσαντα· ὡς κατὰ μὲν τὴν ἐρώτησιν θαυμάζεσθαι, κατὰ δὲ τὴν διάθεσιν ἑαυτοῖς μάχεσθαι. ἦν οὖν ἀστεῖός τις καὶ γενναῖος, παρῃτημένος ἅ φησιν Ἀριστοφάνης περὶ ΕΥ'ριπίδου, Ὀξώτας καὶ Σιλφώτα. ἅπερ (ὡς αὐτός φησι) καταπυγοσύνη ταῦτ' ἐστι πρὸς κρέας μέγα. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ καθίζων ἔλεγε πρὸς τὰς θέσεις, (φασὶ) περιπατῶν δὲ ἐπεχείρει. διὰ δὴ οὖν τὸ φιλογενναῖον ἐτιμᾶτο ἐν τῇ πόλει. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκπεπατηκὼς ἦν, διατρίβων ἐν τῷ κήπῳ, παρ' ὃν οἱ μαθηταὶ μικρὰ καλύβια ποιησάμενοι, κατῴκουν πλησίον τοῦ μουσείου καὶ τῆς ἐξέδρας. ὡς ἐῴκει δὴ, ὁ Πολέμων κατὰ πάντα ἐζηλώκει τὸν Ξενοκράτην· καὶ ἐρασθῆναι αὐτοῦ φησιν Ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. ἀεὶ γοῦν ἐμέμνητο ὁ Πολέμων αὐτοῦ, τήν τε ἀκακίαν καὶ τὸν αὐχμὸν ἀνεδέδυτο τἀνδρὸς καὶ τὸ βάρος,

& moribus ex æquo moderari. Polemo autem dicebat oportere in rebus exerceri, non in dialecticis ſpeculationibus, ne breuẽ quandam artem ſorbentes atque meditantes, dum in rogationibus admirationi habentur, affectu ſibiipſis repugnarent. Erat igitur vrbanus adiuncta ſeuera conſtantia: ídque fugiebat B quod de EVripide ſcribit Ariſtophanes, acidum eum atque aſperum vocãs. Neque verò ſedens dicebat quum rogaretur, ſed ambulans. Itaque propter ſummum probitatis ſtudium in ciuitate honorabatur. Maximè autem poſt deambulationem quieſcebat in hortulo, iuxta quem diſcipuli conſtructis breuibus C tuguriolis prope ſcholam exhedrámque habitabant. Videtur autẽ Polemo Xenocratem in cunctis æmulatus, eúmque amaſſe Ariſtippus in quarto De antiquis deliciis refert. Semper enim illius innocentiam & ſiccitatem Polemo in ore habebat: induerat illius quoque grauitatem, D

οἱονεὶ Δώριός τις οἰκονομία. ἦν δὲ καὶ φιλοσοφοκλῆς, καὶ μάλιστα ἐν ἐκείνοις ὅπου κατὰ τὸν κωμικὸν τὰ ποιήματα αὐτῷ κύων τις ἐδόκει συμποιεῖν Μολοττικός. καὶ ἔνθα ἦν (κατὰ τὸν Φρύνιχον) οὐ γαῦσας, οὐδ' ὑπόχυτος, ἀλλὰ πράμνιος. ἔλεγεν οὖν τὸν μὲν Ὅμηρον, ἐπικὸν εἶναι Σοφοκλέα· Ὅμηρον δὲ, Σοφοκλέα τραγικόν.

Ἐπελεύτησε δὲ γηραιὸς ἤδη ὑπὸ φθίσεως, ἱκανὰ συγγράμματα καταλιπών. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν,

Οὐκ ἀΐεις; Πολέμωνα κεκεύθαμεν, ὃν θέτο τῇδε
Ἀῤῥωστία, τὸ δεινὸν ἀνθρώπων πάθος·
Οὐ μᾶλλον Πολέμωνα, τὸ σῶμα δέ. τοῦτο γὰρ αὐτὸς
Μέλλων ἐς ἄστρα διαβαίνειν, θῆκεν χαμαί.

ΚΡΑΤΗΣ.

Κράτης, πατρὸς μὲν ἦν Ἀντιγένους, Θριάσιος δὲ τῶν δήμων, καὶ ἀκροατὴς ἅμα καὶ ἐρώμενος Πολέμωνος. ἀλλὰ καὶ διεδέξατο τὴν σχολὴν αὐτοῦ· καὶ οὕτως ἀλλήλω ὠφελείτην, ὥστε καὶ ζῶντε οὐ μόνον τῶν αὐτῶν ἦστην ἐπιτηδευμάτων,

A veluti Doricus quidam in musica modus. Erat autem & Sophoclis in primis studiosus, atque in illis maximè locis, vbi iuxta comicos canis quidam Molossicus secum vnà poemata fecisse videbatur: & vbi (iuxta Phrynichum) non elatus aut turbidus, sed mitis incedit atque placidus. Dicebat enim Homerum quidem B epicum esse Sophoclē, Sophoclem verò Homerū tragicum.

Obiit iam vetulus ex phthisi, reliquítque opuscula non sanè pauca. Nostrum est tale de eo carmē,

Heus bone, si nescis, tegimus Polemona, viator,
Quē morbus hic iam collocauit pessimus:
C *Imò non Polemona, sed hoc quod ad astra profectus,*
Humi reliquit corpus semiputridum.

CRATES.

Crates, Atheniensis, patre Antigene ortus, pago Thriasius fuit, auditor simul amatórque Polemonis, illiúsque successor scholæ. Ita verò sibi profuere D inuicē, vt non modò viuētes eadē studia sint sequuti,

ἀλλὰ καὶ μέχρι σχεδὸν ἀναπνοῆς ἐξωμοιούσθην ἀλλήλοιν, καὶ θανόντε τῆς αὐτῆς ταφῆς ἐκοινωνείτην. ὅθεν Ανταγόρας εἰς ἄμφω τοῦτον ἐποίησε τὸν τρόπον, A

Μνήματι τῷδε Κράτητα θεουδέα καὶ Πολέμωνα
Ἔννεπε κρύπτεσθαι ξεῖνε παρερχόμενος·
Ἄνδρας ὁμοφροσύνη μεγαλήτορας, ὧν ἄπο μῦθος B
Ἱερὸς ἤεισεν δαιμονίου στόματος.
Καὶ βίοτος καθαρὸς σοφίας ἐπὶ θεῖον ἐκόσμει
Αἰῶνα, στερεοῖς δόγμασι πειθόμενος.

ἔνθεν καὶ Ἀρκεσίλαον μετελθόντα παρὰ Θεοφράστου πρὸς αὐτοὺς λέγειν, ὡς εἶεν θεοί τινες ἢ λείψανα τοῦ χρυσοῦ γένους. καὶ γὰρ ἤστην οὐ φιλοδημώδεε· ἀλλ' οἷον Διονυσόδωρόν ποτέ φασι τὸν αὐλητὴν εἰπεῖν, σεμνυνόμενον ἐπὶ τῷ μηδένα τῶν κρουμάτων αὐτοῦ μήτ' ἐπὶ τριήρους, μήτ' ἐπὶ κρήνης ἀκηκοέναι, καθάπερ Ἰσμηνίου. συσσίτιον δέ φησιν αὐτοῖς ὁ Ἀντίγονος εἶναι παρὰ Κράντορι, ὁμονόως συμβιούντων τούτων τε καὶ Ἀρκεσιλάου. C D

verùm ad vltimam ferè respirationem alter alteri similes fuerint, & mortui eodem sepulcro sint conditi. Vnde & Antagoras ambos versu laudauit in hanc sententiam,

Hoc Polemona situm tumulo sanctúmque Cratetē
Qui facis hac, narra, quisquis es hospes, iter.
Mutua quos pariter iunxit concordia, quorum
Ambrosius sacro fluxit ab ore lepos.
Et sua quæ monitis fuerat contracta seueris
Vitæ illustrauit secula mūdities.

Hinc & Arcesilaum, quum ad eos à Theophrasto diuerteret, dixisse ferūt, illos deos esse quospiā, aut aurei seculi reliquias. Erāt enim ingenio minimè vulgari, aut multitudinis fauoribus dedito, sed quod de Dionysodoro tibicine fertur, illis conuenientissimè aptari potest, quem aliquando dixisse tradunt, exultantē atque gloriātē, quòd nihil ex suis pulsibus, neque in trieris, neque ad fontem vnquam audiuisset, sicuti Ismenii. Cœnare apud Crantorem solitū refert Antigonus, cōcorditer ambobus, Arcesilao etiā adiecto, viuētibus.

τὴν δὲ οἴκησιν Ἀρκεσίλαον μὲν ἔχειν μετὰ Κράντορος, Πολέμωνα δὲ σὺν Κράτητι μετὰ Λυσικλέους ξένου τινὸς τῶν πολιτῶν. ἦν δὲ (φησὶν) ἐρώμενος, Κράτης μὲν (ὡς προείρηται) Πολέμωνος· Ἀρκεσίλαος δὲ, Κράντορος.

Τελευτῶν δὲ ὁ Κράτης (καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τρίτῳ τῶν χρονικῶν) ἀπέλιπε βιβλία, τὰ μὲν, φιλοσοφούμενα, τὰ δὲ, περὶ κωμῳδίας, τὰ δὲ, λόγους δημηγορικοὺς καὶ πρεσβευτικούς. ἀλλὰ καὶ μαθητὰς ἐλλογίμους· ὧν Ἀρκεσίλαον, περὶ οὗ λέξομεν (διήκουσε γὰρ καὶ τούτου) καὶ Βίωνα τὸν Βορυσθενίτην· ὕστερον δὲ Θεοδώρειον ἀπὸ τῆς αἱρέσεως ἐπικαλούμενον· περὶ οὗ καὶ αὐτοῦ λέξομεν ἐχομένως Ἀρκεσιλάου. γεγόνασι δὲ Κράτητες δέκα. πρῶτος, ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητής· δεύτερος, ῥήτωρ Τραλλιανὸς, Ἰσοκράτειος· τρίτος, ταφρωρύχος, Ἀλεξάνδρῳ συνών· τέταρτος, ὁ κύων, περὶ οὗ λέξομεν· πέμπτος, φιλόσοφος περιπατητικός· ἕκτος, Ἀκαδημαϊκός, ὁ προειρημένος· ἕβδομος, Μαλλώτης, γραμματικός.

A Habitasse item Arcesilaum vnà & Crantorem, Polemonémque vnà cum Cratete & Lysiclide quodã ex ciuibus. Erat autem (inquit) amator, vt prędictum est, Polemonis quidẽ Crates, Crantoris autem Arcesilaus.

Moriens autem Crates (vt Apollodorus in tertio Chronicorum ait) libros B reliquit, alios quidem philosophicos, alios de comœdia. Orationes item populares alias, & alias de legationibus. Habuit & discipulos sanè memorabiles. Horum ex numero fuit Arcesilaus auditor eius, de quo in consequentibus dicemus, & Bion item Borysthenites: ac postremò Theodorus, à quo secta C Theodorica denominata est: de quo item dicemus mox post Arcesilaum.

Decẽ verò fuerũt Cratetes. Primus, antiquæ comœdiæ poeta: secũdus, orator Trallianus, de Isocratis familia: tertius, vallorum effossor, qui cum Alexandro militauit: quartus, Cynicus, de quo postea dicem': quintus, philosophus Peri- D pateticus: sextus, Academicus, quẽ prædiximus: septimus, Malotes, grãmaticus:

ὄγδοος, γεωμετρικὰ γεγραφώς· ἔννατος, ἐπιγραμμάτων ποιητής· δέκατος, Ταρσεὺς, φιλόσοφος Ἀκαδημαϊκός.

ΚΡΆΝΤΩΡ.

Κράντωρ, Σολεὺς, θαυμαζόμενος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας, καὶ Ξενοκράτους διήκουσε Πολέμωνι συσχολάζων.

Καὶ κατέλιπεν ὑπομνήματα εἰς μυριάδας στίχων τρεῖς· ὧν τινά τινες Ἀρκεσιλάῳ προσάπτουσι. φασὶ δὲ αὐτὸν ἐρωτηθέντα τίνι θηραθείη ὑπὸ Πολέμωνος, εἰπεῖν, τῷ μήτε ὀξύτερον μήτε βαρύτερον ἀκοῦσαι φθεγγομένου. οὗτος νοσήσας εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον ἀνεχώρησε, κἀκεῖ περιεπάτει. οἱ δὲ, πανταχόθεν προσῄεσαν αὐτῷ, νομίζοντες οὐ διὰ νόσον, ἀλλὰ βούλεσθαι αὐτόθι σχολὴν συστήσασθαι. ὧν ἦν καὶ Ἀρκεσίλαος, θέλων ὑπ' αὐτοῦ συστῆναι Πολέμωνι, καίπερ ἐρῶντος, ὡς ἐν τῷ περὶ Ἀρκεσιλάου λεξόμεν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ὑγιάναντα διακούειν Πολέμωνος· ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα θαυμασθῆναι.

octauus, qui geometrica ſcripſit: nonus, poeta epigrammatũ: decimus, Tarſenſis Academicus philoſophus.

CRANTOR.

Crantor, Solẽſis, quum apud ſuos haberetur in honore, conceſſit Athenas, ibique Xenocratis auditor, Polemoníſque ſocius in dicẽdo fuit. Reliquit autẽ Commẽtaria ad x x x verſuum millia. Ex eis quædam Arceſilao non deſunt qui applicent. Fertur quũ interrogatus eſſet quamobrem ita ſe Polemoni addixiſſet, reſpondiſſe, quia illo nunquam neque acutius neque grauius audiſſet loquentem. Is quum incidiſſet in morbũ, in Aſclepianum ſeceſſit, ibíque deambulabat. Continuò ad eũ illuc vndique cõfluxere diſcipuli, exiſtimãtes illum non ſeceſſiſſe morbi cauſa, ſed quòd ibi ſcholã vellet inſtituere. Aderat tum illic & Arceſilaus, volens ab illo ſe ad Polemonem commẽdari, quanquã amatore ſuo, ſicuti, quum ad Arceſilaum venerimus, dicemus. Qua ex re non ſolùm nihil ſucceſuit, ſed ipſe quoque, quum ſanus factus eſſet, ſe ad audiẽdum Polemonem contulit, atque inde multum illi & gloriæ & laudis acceſſit.

Λέγεται δὲ καὶ τὴν οὐσίαν καταλιπεῖν Ἀρκεσιλάῳ, ταλάντων οὖσαν δυοκαίδεκα· καὶ ἐρωτηθέντα πρὸς αὐτοῦ ποῦ βούλεται ταφῆναι, εἰπεῖν,

Ἐν γῆς φίλοις μυχοῖσι κρυφθῆναι καλόν.

λέγεται δὲ καὶ ποιήματα γράψαι, καὶ ἐν τῇ πατρίδι ἐπὶ τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερῷ σφραγισάμενος αὐτὰ θεῖναι. καί φησι Θεαίτητος ὁ ποιητὴς οὑτωσὶ περὶ αὐτοῦ,

Ἥνδανεν ἀνθρώποις, ὁ δ' ἐπίπλεον ἥνδανε Μούσαις
Κράντωρ, καὶ γήρως ἤλυθεν οὔτι πρόσω.
Γῆ σὺ δὲ τεθνειῶτα τὸν ἱερὸν ἄνδρ' ὑποδέξῃ,
Ἦρ' ὅγε καὶ ζώει κεῖθι ἐν εὐθυμίῃ.

ἐθαύμαζε δ' ὁ Κράντωρ πάντων δὴ μᾶλλον Ὅμηρον καὶ Εὐριπίδην, λέγων ἐργῶδες, ἐν τῷ κυρίῳ τραγικῶς ἅμα καὶ συμπαθῶς γράψαι. καὶ προεφέρετο τὸν στίχον τὸν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου,

Οἴμοι. τί δ' οἴμοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν.

λέγεται δὲ καὶ Ἀνταγόραν τὸν ποιητὴν, ὡς Κράντορος εἰς ἔρωτα πεποιημένα φέρεσθαι ταυτί,

Fertur & substantiam Arcesilao reliquisse talentorũ duodecim. Et quum ab eo rogaretur vbinam sepeliri vellet, dixisse,

Terræ in latebris condi amicis expedit.

Poemata quoque scripsisse dicitur, eáque signata in Mineruæ phano in patrio solo condidisse. Theætetus quoque poeta illum laudás & viris & musis fuisse in primis gratum canit, atque sub ipsám senectutem quũ defecisset, humo conditum, illic tranquillo æuo frui. Ipsius autẽ carmẽ sic habet,

Gratus erat superis, musis sed gratior ipsis
Crantor, & huic nondum cana senecta aderat.
Exanimem sed terra virum tu suscipe sacrum,
Vitam vt mollem istic ipse quietus agat.

Admirabatur Crantor præ cæteris Homerũ & EVripidẽ, dicens, operosum esse & industriæ plenũ proprietate seruata tragicè simul cum affectu misericordiæ scribere, proferebátq; versiculum ex Bellerophonte,

Humana quantum, dij boni, passi sumus!

Antagorã quoque poetam fertur vt Crãtoris versibus in amorẽ ferri huiusmodi,

Ἐνδοίη μοι θυμὸς, ὅτοι γένος ἀμφιβόητον,
Ἤ σε θεῶν τὸν πρῶτον ἀειγενέων ἔρος εἴπω,
Τῶν ὅσσους ἔρεβός τε πάλαι βασίλειά τε παῖδας
Γείνατο νὺξ, πελάγεσσιν ὑπ' εὐρέος Ὠκεανοῖο·
Ἤ σέ γε Κύπριδος υἷα περίφρονος, ἠέ σε γαίης,
Ἤ ἀνέμων. τοῖος σὺ κακὰ φρονέων ἀλάλησαι
Ἀνθρώποις ἠδ' ἐσθλά, τὸ καὶ σέο σῶμα διφυόν.

Ἦν δὲ καὶ δεινὸς ὀνοματοποιῆσαι. τραγῳδὸν γοῦν ἀπελέκυτον εἶπεν ἔχειν φωνὴν, καὶ φλοιοῦ μεστήν· καί τινος ποιητοῦ σκίφης μεστοὺς εἶναι τοὺς στίχους· καὶ τὰς Θεοφράστου θέσεις ὀστρέῳ γεγράφθαι.

Θαυμάζεται δὲ αὐτοῦ μάλιστα βιβλίον τὸ περὶ πένθους. καὶ κατέστρεψε πρὸ Πολέμωνος καὶ Κράτητος, ὑδρωπικῇ διαθέσει νοσήσας. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν,

Ἐπέκλυσε καί σε, Κράντωρ, ἡ νόσων κακίστη,
Χ' οὕτω κατῆλθες εἰς μέλαιναν Πλουτέως ἄβυσσον.
Καὶ σὺ μὲν ἐκεῖθι νῦν χαίρεις, σῶν λόγων δὲ
Χήρη ἕστηκεν Ἀκαδημία, καὶ Σόλοι, πατρὶς σοῦ.

Mens foret illa mihi, cecini qua feruidus olim
Progeniem diuum æternam, celebrare, Cupido
Te primum inciperem, & quot natos edidit atra
Nox Erebúsque senex, alto sub gurgite lati
Oceani, Terráque satos, Venerísque puellum,
Ventorúmque vagos cursus, humanaque vota,
Naturámque tuam canerē, corpúsque gemellum.

Erat autē & in nominibus fingēdis acer. Nam tragœdum dixit infractam habere vocem, & cortice plenā: & poetæ cuiusdam versus σκίφης plenos esse ait, & Theophrasti quæstiones ostreis conscriptas esse.

Laudatur eius maximè liber quem De luctu edidit. Obiit ante Polemonem & Cratetem aquæ intercutis morbo. Est nostrū epigramma in eum huiusmodi,

Inundauit & te Crantor pessimus morbus,
Atque ita in atram descendisti Plutonis abyssum:
Tu quidē illic nunc gaudes: at sermonum
Tuorum vidua est Academia & Soli patria.

ἈΡΚΕΣΙΛΑΟΣ.

Ἀρκεσίλαος, Σεύθου, ἢ Σκύθου (ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τρίτῳ χρονικῶν) Πιταναῖος τῆς Αἰολίδος· οὗτός ἐστιν ὁ τῆς μέσης Ἀκαδημίας κατάρξας πρῶτος, ἐπισχὼν τὰς ἀποφάσεις διὰ τὰς ἐναντιότητας τῶν λόγων. πρῶτος δὲ καὶ ἐς ἑκάτερον ἐπεχείρησε, καὶ πρῶτος τὸν λόγον ἐκίνησε τὸν ὑπὸ Πλάτωνος παραδεδομένον· καὶ ἐποίησε δι' ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως ἐριστικώτερον. παρέβαλε δὲ Κράντορι τοῦτον τὸν τρόπον. τέταρτος ἀδελφὸς ἦν ὧν εἶχε, δύο μὲν, ὁμοπατρίους, δύο δὲ, ὁμομητρίους. καὶ τῶν μὲν ὁμομητρίων πρεσβύτερον, Πυλάδην, τῶν δὲ ὁμοπατρίων, Μοιρέαν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐπίτροπος. ἤκουσε δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν Αὐτολύκου τοῦ μαθηματικοῦ, πολίτου τυγχάνοντος, πρὶν ἀπαίρειν εἰς Ἀθήνας, μεθ' οὗ καὶ εἰς Σάρδεις ἀπεδήμησεν· ἔπειτα Ξάνθου τοῦ Ἀθηναίου μουσικοῦ· μεθ' ὃν Θεοφράστου διήκουσεν. ἔπειτα μετῆλθεν εἰς Ἀκαδημίαν πρὸς Κράντορα· Μοιρέας μὲν γὰρ, ὁ προειρημένος ἀδελ-

ARCESILAVS.

Arcesilaus, Seuthi siue Scythi filius (sicut Apollodorus in III Chronicorum ait) Pitanæus ex AEolide. Primus hic mediam inuexit Academiam, negationes continens propter sermonum contrarietates: primúsque in vtranque differere partem aggressus est. Idque orationis genus quod Plato tradiderat, per interrogationem ac responsionem, ex vmbra in certamen ac puluerem primus eduxit. Crantori verò in hunc modum congressus est. Quartus erat ex fratribus, qui illi duo erant ex eodem patre duóque eadem ex matre nati. Ex his alter, qui eodem ex patre maior natú erat, Pylades, qui verò ex matre, Mœreas dicebatur, quique eius curator erat. Audiuit itaque principio quidem AVtolycũ mathematicũ, ciuem suum, antequam proficisceretur Athenas, quicũ Sardis quoque perrexit: deinde Xanthum Atheniensem, musicum, post quẽ Theophrasti auditor fuit. Tum demũ in Academiã se ad Crantorẽ contulit. Mœreas enim frater, quẽ prædiximus, ad oratoriã edifcẽdam hortabatur,

sed illum

φὸς, ἦ γὰρ αὐτοῦ ἐπὶ ῥητορικήν. A ὁ δὲ φιλοσοφίας ἤρα. καὶ αὐτοῦ Κράντωρ ἐρωτικῶς διατεθεὶς, ἐπύθετο, τὰ ἐξ Ἀνδρομέδης Εὐριπίδου προενεγκάμενος,

Ὦ παρθέν᾽, εἰ σώσαιμί σ᾽, εἴσῃ μοι χάριν;

καὶ ὃς τὰ ἐχόμενα,

Ἄγου με (ὦ ξένε) εἴτε δμωΐδ᾽ ἐθέλεις, εἴτ᾽ ἄλοχον.

ἐκ τούτου συνήστην ἀλλήλοιν. B ἵνα καὶ τὸν Θεόφραστον κνιζόμενον φασὶν εἰπεῖν, ὡς εὐφυὴς καὶ εὐεπιχείρητος ἀπεληλυθὼς τῆς διατριβῆς εἴη νεανίσκος. καὶ γὰρ ἐν τοῖς λόγοις ἐμβριθέστατος καὶ φιλογράμματος ἱκανῶς γενόμενος, ἥπτετο καὶ ποιητικῆς.

Καὶ αὐτοῦ φέρεται ἐπιγράμματα εἰς Ἄτταλον οὕ- C τως ἔχοντα,

Πέργαμος οὐχ ὅπλοις κλεινὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵπποις
Πολλάκις αὐδᾶται Πῖσαν ἀνὰ ζαθέην.
Εἰ δὲ τὸν ἐκ Διόθεν θεμιτὸν θνατῶν νόον εἰπεῖν,
Ἔσσεται εἰσαῦθις πολλὸν ἀοιδοτέρη.

ἀλλὰ καὶ εἰς Μηνόδωρον, τὸν D Εὐδάμου, ἑνὸς τῶν συσχολαστῶν ἐρώμενον.

A sed illum philosophiæ iam amor ceperat. Eo amore flagrantem Crãtor in eum affectus, EVripidis ex Andromeda versiculo producto rogat,

O virgo, si te seruem, habebis gratias?

Cui ille quod mox sequitur respondit,

Duc, hospes, ancillã me, aut, si vis, coniugem.

B Ex hoc iam pariter ambo morabantur. Ægrè tulisse Theophrastum aiunt illius recessum, ac dixisse, Quàm ingeniosus promptúsque adolescens è schola discessit! Nanque quum esset in dicendo grauissimus, atque in scribendo satis exercitatus, poeticæ quoque operam dedit.

C Feruntur eius epigrammata in Attalum in hanc sententiam,

Sæpe per egregiam memoratur Pergamus armis
Vrbem, & equis Pisam & religione sacram.
At si mortali fas præsagire futurum,
Rursus erit multo commemorata magis.

D Atque in Menodorũ, EVdami filium, vnum ex condiscipulis amantem,

Τηλοῦ μὲν Φρυγίη, τηλοῦ δ' ἱερὴ Θυάτειρα,
Ὦ Μηνόδωρε, σὴ πατρὶς Καδανάδη.
Ἀλλὰ γὰρ εἰς Ἀχέροντα, τὸν οὐ φατὸν, ἶσα κέλευθα,
Ὡς δεινὸς ἀνδρῶν πάντοθεν μέμβλωκα.
Σῆμα δέ τοι τόδ' ἔρεξεν ἀειφραδὲς Εὔδαμος, ᾧ σὺ
Πολλῶν πενεστέων ἦσθα προσφιλέστερος.

ἀπεδέχετο δὲ πάντων μᾶλλον Ὅμηρον, οὗ καὶ εἰς ὕπνον ἰὼν πάντως τι ἀνεγίνωσκεν. ἀλλὰ καὶ ὄρθρου λέγων ἐπὶ τὸν ἐρώμενον ἀπιέναι, ὁπότ' ἂν βούλοιτο ἀναγνῶναι. τόν τε Πίνδαρον ἔφασκε δεινὸν εἶναι φωνῆς ἐμπλῆσαι, καὶ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων εὐπορίαν παρασχεῖν. Ἴωνα δὲ καὶ ἐχαρακτήριζε νέος ὤν. διήκουσε δὲ καὶ Ἱππονίκου τοῦ γεωμέτρου· ὃν καὶ ἔσκωψε, τὰ μὲν ἄλλα νωθρὸν ὄντα καὶ χασμώδη, ἐν δὲ τῇ τέχνῃ τεθεωρημένον, εἰπὼν τὴν γεωμετρίαν αὐτοῦ χάσκοντος εἰς τὸ στόμα ἐμπτῆναι. τοῦτον καὶ παρακόψαντα ἀναλαβὼν οἴκοι, ἐς τοσοῦτον ἐθεράπευσεν, ἐς ὅσον ἀποκαταστῆσαι.

A *Sacra quidē procul est Phrygia, & procul est Thyatira,*
Tua Menodore patria & Cadanade.
Verùm aditus tetrum patet Vndique liber ad Orcū,
Quem perspicaci mensus es præsentia.
EVdamus insigni tibi sed dedit arte sepulcrum,
Pauperrimo quidem, verùm charissimo.

B Amplectebatur Homerum maximè ex omnibus, cuius adeo studiosus erat, vt semper ante somnum eius aliquid legeret. Manè quoque quum surgeret, dicens se ad amasium ire, quum se velle legere innueret. Pindarum quoque dicebat esse in primis idoneum implere vocem verborúmque ac nominum copiam præbere. C Stilum etiam Ionicum expressit, quum esset iunior. Hipponici item geometræ auditor fuit, in quem iocatus ille plerunque est, quòd quum esset hebes & obtusus & oscitans, artis tamen intelligentiam assequutus videretur, hianti sibi geometriam in os aduolauisse aiebat: eum etiam dementem aliquando effectum D domi secum habuit, atque tam diu illius curam egit quoad redderetur sensui.

A Κράτητος δὲ ἐκλιπόντος κατέσχε τὴν σχολὴν, ἐκχωρήσαντος αὐτῷ Σωκρατίδου τινός. διὰ δὲ τὸ περὶ πάντων ἐπέχειν, οὐδὲ βιβλίων (φασὶ) τι συνέγραψεν. οἱ δὲ, ὅτι ἐφωράθη τινὰ κατορθῶν, ἅ φασιν οἱ μὲν ἐκδοῦναι, οἱ δὲ, κατακαῦσαι. ἐῴκει δὴ θαυμάζειν καὶ τὸν Πλάτωνα, καὶ τὰ βιβλία ἐκέκτητο αὐτοῦ. ἀλλὰ καὶ τὸν Πύρρωνα, κατά τινας, ἐζηλώκει· καὶ τῆς διαλεκτικῆς εἴχετο, καὶ τῶν Ἐρετρικῶν ἥπτετο λόγων. ὅθεν καὶ ἐλέγετο ἐπ' αὐτοῦ ὑπ' Ἀρίστωνος,

Πρόσθε Πλάτων, ὄπιθε δὲ Πύρρων, μέσσος Διόδωρος.

καὶ ὁ Τίμων ἐπ' αὐτοῦ φησὶν οὕτως,

C Τῇ γὰρ ἔχων Μενέδημος ὑπὸ
στέρνοισι μόλυβδον
Θήσεται, ἢ Πύρρωνα τὸ πᾶν
κρέας, ἢ Διόδωρον.

καὶ διαλιπὼν αὐτὸν ποιεῖ λέγοντα,

Νήξομαι εἰς Πύρρωνα, καὶ εἰς
κολιὸν Διόδωρον.

Ἦν δὲ ἀξιωματικώτατος καὶ συνηγμένος, καὶ ἐν τῇ λαλιᾷ διαστατικὸς τῶν ὀνομάτων. D ἐπικόπτης θ' ἱκανῶς καὶ παρρησιαστής· διὸ καὶ πάλιν ὁ Τίμων οὑτωσὶ περὶ αὐτοῦ,

Cratete autem vita functo scholam tenuit, cedente sibi Socratide quodam. Nullum verò librum scripsisse ferunt, quòd æquè de omnibus suspenderet sententiam. Alii deprehensum dũ quædã emendaret, tradunt: ea tamen ipsa alii non edidisse, alii flammis tradidisse aiunt. In honore summo Platonẽ habuit, librósque B illius studiosè lectitabat. Sunt qui Pyrrhonem quoque imitatum asseuerent. Dialecticæ quoque fuit nõ imperitus, Eretricorúmque sermones ac rationes calluit. Vnde & de illo ab Aristone dicebatur,

Antè Plato, retro Pyrrho, medius Diodorus.

Timon etiam sic de illo loquutus est,

Hinc sequitur Menedemus
habẽs sub pectore plũbum,
Certè aut Pyrrhonem carnosum, vel Diodorum.

Erat autẽ proloquiis abundè vtens & constrictus, atque in loquutione ambiguus. Ac præterea obiurgator confidens multum atque audax: quod Timon quoque signauit, qui illius vehementiam vno versiculo expressit,

Καὶ νέον οὐ λήσῃς ἐπιπλήξειν ἐγκαταμιγνύς.

ὅθεν καὶ πρὸς τὸν θρασύτερον διαλεγόμενον νεανίσκον, ΟΥ' λήψεταί τις (ἔφη) τοῦτον ἀστραγάλῳ; πρὸς δὲ τὸν αἰτίαν ἔχοντα περαίνεσθαι, ὡς ἀνήνεγκεν αὐτῷ ὅτι οὐ δοκεῖ ἕτερον ἑτέρου μεῖζον εἶναι, ἠρώτησεν εἰ οὐδὲ τὸ δεκαδάκτυλον τοῦ ἑξαδακτύλου. Ἥμονος δέ τινος Χίου ἀειδοῦς ὄντος, καὶ ὑπολαμβάνοντος εἶναι καλοῦ, καὶ ἐν χλανίσιν ἀεὶ ἀναστρεφομένου, εἰπόντος ἢ οὐ δοκεῖ αὐτῷ σοφὸς ἐρασθήσεσθαι, ἔφη, Πότερον ἐὰν οὐδὲ οὕτω καλὸς ᾖ τις ὡς σύ; οὐδὲ ἂν οὕτω καλὰ ἱμάτια ἔχῃ; ἐπεὶ δὲ καὶ παρακίναιδος ὢν ὡς εἰς βαρὺν τὸν Ἀρκεσίλαον ἔφη,

Ἔξεστ' ἐρωτᾶν πότνι', ἢ σιγὴν ἔχειν;

ἔφη ὑπολαβών,

Γύναι

Τί μοι τραχεῖα καὶ οὐκ εἰθισμένως λαλεῖς;

στωμύλου δὲ ἀγεννοῦς πράγματα αὐτῷ παρέχοντος, ἔφη,

Ἀκόλαστ' ὁμιλεῖν γίνεται δούλων τέκνα.

Et te, quum obiurgas, iuuenem vixisse memento.

Vnde & adolescente quodã audacius quàm par erat loquente, Nullúsne (inquit) hunc talo excipiet? Quum retulisset ad eum quidam vitiosè concludens, non videri altero alterum maius, Nec decem (inquit) digitorum longitudo senorum longitudine. Emone quodam Chio, quũ esset deformis, formosum se arbitrante, ac iugiter chlamydem pretiosam induente, ac rogante num illi sapiẽs amaturus videretur, Maximè, (ait) nisi ita quispiã fuerit pulcher vt tu, & ita speciosè induatur. Quum verò ab impudico agitaretur, cui fortè infensa erat eius grauitas, sic ait,

Licet rogem te casta, aut obmutescere?

respondit,

Quid dura nobis & noua affers fœmina?

Verboso item cuidã ignauo ac molesto, inquit,

Obscœna nati seruorũ loqui solent.

λάλου δὲ πολλὰ φλυαροῦν- A τος, οὐδὲ τίτθης αὐτὸν χαλεπῆς τετυχηκέναι ἔφη. τισὶ δὲ οὐδὲ ἀπεκρίνετο. πρὸς δὲ τὸν δανειστικὸν καὶ φιλόλογον, εἰπόντα τι ἀγνοεῖν, ἔφη,

Λήθουσι γάρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι

Θήλειαν ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῇ.

ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου B τοῦ Σοφοκλέους. πρὸς Ἀλεξῖνόν τινα διαλεκτικόν, μὴ δυνάμενον κατ᾽ ἀξίαν τῶν Ἀλεξίνου τι διηγήσασθαι, τὸ Φιλοξένῳ πρὸς τοὺς πλινθιακοὺς πραχθὲν εἶπεν. ἐκεῖνος γὰρ τὰ αὐτοῦ κακῶς ᾄδοντας τούτους καταλαβών, αὐτὸς τὰς πλίνθους αὐτῶν συνεπάτησεν· εἰπών, Ὡς ὑμεῖς τὰ ἐμὰ C διαφθείρετε, κἀγὼ τὰ ὑμέτερα. ἤχθετο οὖν δὴ τοῖς μὴ καθ᾽ ὥραν τὰ μαθήματα ἀνειληφόσι. φυσικῶς δέ πως ἐν τῷ διαλέγεσθαι ἐχρῆτο τῷ, Φημ᾽ ἐγώ· καί, ΟΥ συγκαταθήσεται τούτοις ὁ δεῖνα· εἰπὼν τοὔνομα· ὃ καὶ πολλοὶ τῶν μαθητῶν ἐζήλουν, καὶ τὴν ῥητορείαν καὶ πᾶν τὸ σχῆμα. D

A Loquaci itidem obtundēti nimio verborum ſtrepitu, Næ malam quidē (inquit) nutricem nactus eſt. Quibuſdam verò nihil reſpondebat. Fœneratore quodā, ac diſcendi ſtudioſo, quiddam ſe ignorare dicente,

Neſcit latentes tranſitus vētorum auis

Fœmella, fœtus adſit ni in præſentia.

B Sumpta ſunt autem iſta ex OEnomao Sophoclis. Alexinum quendam dialecticum, Alexini quędam commodè ac pro merito enarrare non valentem, quid Philoxenus aduerſus lateritios operarios egiſſet, admonuit. Ille enim, quum hoc carmen ipſius malè cātantes offendiſſet, lateres illorum conculcare cœpit, C ac dicere, Vos mea corrūpitis, ego veſtra diſſipabo. Ferebat grauiter, ſiquis intempeſtiuè diſciplinas liberales arripuiſſet. Naturaliter autem neſcio quomodo in diſſerendo vtebatur hoc verbo, Arbitror equidem, &, Non aſſentietur iſtis ille, eum ex nomine appellans: ídque diſcipulorū quoque plurimi imitabantur, neque id ſolùm, verùm D & rhetoricē eius, omnémque dicendi modū ac figuram, in ſe nitebātur exprimere.

ἦν δὲ καὶ εὑρεσιλογώτατος ἀπαντῆσαι εὐστόχως, καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον ἀνενεγκεῖν τὴν περίοδον τῶν λόγων, καὶ ἅπαντι συναρμόσασθαι καιρῷ. πιστικός τε ὑπὲρ πάνθ' ὁντινοῦν. παρὸ καὶ πλείους πρὸς αὐτὸν ἀπήντων εἰς τὴν σχολὴν, καίπερ ὑπ' ὀξύτητος αὐτοῦ ἐπιπληττόμενοι. ἀλλ' ἔφερον ἡδέως· καὶ γὰρ ἦν ἀγαθὸς σφόδρα, καὶ ἐλπίδων ὑποπιμπλὰς τοὺς ἀκούοντας. ἔν τε τῷ βίῳ κοινωνικώτατος ἐγένετο· καὶ εὐεργετῆσαι πρόχειρος ἦν, καὶ λαθεῖν τὴν χάριν ἀτυφότατος. εἰσελθὼν οὖν ποτε πρὸς Κτησίβιον νοσοῦντα, καὶ ἰδὼν ἀπορίᾳ θλιβόμενον, κρύφα βαλάντιον ὑπέθηκε τῷ προσκεφαλαίῳ. καὶ ὃς εὑρὼν, Ἀρκεσιλάου (φησὶ) τὸ παίγνιον. ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε χιλίας ἀπέστειλεν. Ἀρχίαν δὲ τὸν Ἀρκάδα Εὐμένει συστήσας, πολλῆς ἐποίησε τυχεῖν τῆς ἀξίας. ἐλευθέριός τε ὢν καὶ ἀφιλαργυρώτατος εἰς τὰς ἀργυρικὰς δείξεις ἀπήντα πρῶτος,

Erat autem illi inuentionis præcipua felicitas. Rite item ac facilè occurrere obiectis, orationísque ambitū ad id quod erat propositum referre, atque omni se tempori accommodare mirificè callebat. Magna illi præterea vltra omnes cæteros erat persuadendi quæ vellet acrimonia. Quibus ex rebus factum est vt ad eum audiendum confluerēt plurimi, & quidem quū illius immodico acumine offenderentur. Quod tamen illi ipsi æquo animo ac libēter tolerabant. Erat enim vir egregiè bonus, suósque auditores bona spe plenos emittebat. Erat illi summa facilitas in communicādis rebus suis, atque ad ferenda beneficia prōptus occurrebat: latere quoque gratiā omni studio quærebat, fastū eiusmodi maximè exhorrēs. Denique ingressus aliquando ad Ctesibium ægrotum, vidénsque eum inopia rerum angustari, plenum nummis sacculū clàm eius puluino subiecit: quo ille inuento, Arcesilai (inquit) hic ludus est. Sed & alias mille ad eum solidos misit. Archiam verò Arcadem EVmeni commendans, vt magna dignitate fungeretur effecit. Liberalis quoque admodum fuit, ipsámque liberalitatem suam argenteis in primis vasis præferebat:

καὶ ἐπὶ τὴν Ἀρχεκράτις
καὶ Καλλικράτους, ταῖς χρυ-
σιαίας παντὸς ἔσπευδε μᾶλ-
λον· συχνοῖς τε ἐπήρκει καὶ
συνηράνιζε. καί ποτε τινὸς
ἀργυρώματα λαβόντος, εἰς
ὑποδοχὴν φίλων, καὶ ἀ-
ποστεροῦντος, οὐκ ἀπῄτησεν,
οὐδὲ προσεποιήθη. οἱ δὲ φα-
σὶν ἐπίτηδες χρῆσαι, καὶ ἀ-
ποδιδόντος, ἐπεὶ πένης ἦν,
χαρίσασθαι. ἦν μὲν οὖν αὐ-
τῷ καὶ ἐν Πιτάνῃ περιουσία,
ἀφ' ἧς ἀπέστελεν αὐτῷ Πυ-
λάδης ὁ ἀδελφός. ἀλλὰ καὶ
ἐχορήγει αὐτῷ πολλὰ ΕΥ'-
μένης ὁ τοῦ Φιλεταίρου. διὸ
καὶ τούτῳ μόνῳ τῶν ἄλλων
βασιλέων προσεφώνει. πολ-
λῶν δὲ καὶ τὸν Ἀντίγονον θε-
ραπευόντων, καὶ ὅτε ἥκοι
ἀπαντώντων, αὐτὸς ἡσύχα-
ζε, μὴ βουλόμενος προ-
εμπίπτειν εἰς γνῶσιν. φίλος
τε ἦν μάλιστα Ἱεροκλεῖ τῷ
τὴν Μουνυχίαν ἔχοντι καὶ τὸν
Πειραιᾶ. ἔν τε ταῖς ἑορταῖς
κατῄει πρὸς αὐτὸν ἑκάστοτε.
καὶ δὴ καὶ πολλὰ ἐκείνου συμ-
πείθοντος ὥστε ἀσπάσασθαι τὸν
Ἀντίγονον, οὐκ ἐπείσθη, ἀλλὰ
ἕως πυλῶν ἐλθὼν ἀνέστρεψε.

A atque cum Archecratis &
Callicratis apparatu contē-
dens, aurea quoque vasa in
studio habuit: plurimísque
ea subministrabat, quibus
& conuiuia & cœnas facie-
bant. Acceperat ab eo qui-
dam ad suscipiendos ami-
cos argētea vasa, quum ve-
rò is egenus esset, non repe-
tiit. Aiunt alii de industria
hæc illum vtenda dedisse,
B & quum ea ille redderet,
quia pauper erat, illi largi-
tum fuisse. Erat quidem il-
li & in Pitane substantia, ex
qua ipsi Pylades frater sup-
peditabat ad vitæ vsus. Sed
& EVmenes Philetæri fi-
lius ipsum largissimis fre-
quentibúsque illustrabat
donis: quocirca & huic so-
li præter cæteros studebat
reges. Quum autem Anti-
C gono plerique obsequerē-
tur, illiúsque domum salu-
tandi gratia confrequenta-
rent, ipse abstinebat, nolēs
in illius notitiam incidere.
Hieroclis item amicitiis in
primis fruebatur, qui Mu-
nychiam possidebat & Pi-
reum. Itaque diebus feriis
semper descēdere ad eū cō-
sueuerat, & quūab eo quo-
que vt Antigonū salutatū
D iret, induceretur, non ac-
quieuit, sed adusq; illius ia-
nuas profect', retro rediit.

μετὰ δὲ τὴν Ἀντιγόνου ναυμαχίαν πολλῶν προσιόντων, καὶ ἐπιστόλια παρακλητικὰ γραφόντων, αὐτὸς ἐσιώπησεν. ἀλλ' οὖν ὅμως ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς Δημητριάδα ἐπρέσβευσε πρὸς Ἀντίγονον, καὶ οὐκ ἐπέτυχε. τὸ πᾶν δὴ διέτριβεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, τὸν πολιτισμὸν ἐκτοπίζων. καί ποτε καὶ δὴ καὶ Ἀθήνησιν ἐν τῷ Πειραιεῖ πρὸς τὰς θέσεις λέγων ἐχρόνισεν, οἰκείως ἔχων πρὸς Ἱεροκλέα. ἐφ' ᾧ καὶ πρός τινων διεβάλλετο. πολυτελὴς δὲ ἄγαν ὤν, (καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ ἕτερος Ἀρίστιππος;) ἐπὶ τὰ δεῖπνα πρὸς τοὺς ὁμοιοτρόπους μὲν, πλὴν ἀλλ' ἀπήντα. καὶ Θεοδότῃ τε καὶ Φιλαίτῃ ταῖς Ἠλείαις ἑταίραις συνῴκει φανερῶς, καὶ πρὸς τοὺς διασύροντας προσέφερε τὰς Ἀριστίππου χρείας. φιλομειρακιός τε ἦν καὶ καταφερής. ὅθεν οἱ περὶ Ἀρίστωνα τὸν Χῖον Στωϊκοὶ ἐπεκάλουν αὐτὸν, φθορέα τῶν νέων, καὶ κιναιδολόγον καὶ θρασὺν ἀποκαλοῦντες. καὶ γὰρ καὶ Δημητρίου τοῦ πλεύσαντος εἰς Κυρήνην, ἐπὶ πλέον ἐρασθῆναι λέγεται,

Post naualẽ verò Antigoni pugnam plurimis eum adeuntibus, epistolásque pro consolatione scribentibus, tacuit ipse. Attamẽ pro patria legatione ad Antigonũ in Demetriadem functus, absq; effectu rediit. Omne igitur tempus vixit in Academia, reipublicæ negotia fugiens. Interdum & Athenis in Pireo morabatur, ex tempore dicens. Hierocle enim (vt diximus) vtebatur familiariter: vnde & à plerisque carpebatur. Magnificentia præterea excellens, (quid enim rectius dici potest, quàm alter Aristippus?) cœnas cum sui similibus sæpe celebrabat, ipséque ad illos proficiscebatur. Theodotæ item ac Philetæ Eliensibus scortis palàm congrediebatur: detrahẽtibus autem, Aristippi χρείας recensebat. Adolescẽtibus item maximè studebat, erátque in amorem pronus. Vnde illum Aristo Chius Stoicus corruptorẽ iuuenũ, disertúmque impudicũ & temerariũ appellabat. Nãque & Demetriũ, quũ is Cyrenẽ nauigasset, amasse plurimum dicitur,

καὶ Λεωχάρους τοῦ Μυρλεανοῦ. ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς τοὺς κωμάσαντας εἰπεῖν, αὐτὸς μὲν θέλειν ἀνοῖξαι, ἐκεῖνον δὲ διακωλύειν. τούτου δὲ ἤρων καὶ Δημοχάρης ὁ Λάχητος καὶ Πυθοκλῆς ὁ τοῦ Βουγέλου· οὓς καταλαβὼν, ὑπ' ἀνεξικακίας παραχωρεῖν ἔφη. διὰ ταῦτα δὴ οὖν ἔδακνόν τε αὐτὸν οἱ προειρημένοι καὶ ἐπέσκωπτον, ὡς φίλοχλον καὶ φιλόδοξον. μάλιστα δὲ ἐπετίθεντο αὐτῷ παρὰ Ἱερωνύμῳ τῷ περιπατητικῷ, ὁπότε συνάγοι τοὺς φίλους ἐς τὴν Ἀλκυονέως τοῦ Ἀντιγόνου υἱοῦ ἡμέραν, εἰς ἣν ἱκανὰ χρήματα ἀπέστειλεν ὁ Ἀντίγονος πρὸς ἀπόλαυσιν. ἔνθα καὶ παραιτούμενον ἑκάστοτε τὰς ἐπικυλικείους ἐξηγήσεις, πρὸς Ἀρίδηλον προτείνοντά τι θεώρημα, καὶ ἀξιοῦντα εἰς αὐτὸ λέγειν, εἶπεν, Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα φιλοσοφίας ἴδιον, τὸ καιρὸν ἑκάστων ἐπίστασθαι. εἰς δὲ τὸ διαβαλλόμενον αὐτῷ φίλοχλον καὶ Τίμων τά τε ἄλλα φησὶν, ἀτὰρ δὴ τοῦτον τὸν τρόπον·

Ὣς εἰπὼν, ὄχλοιο περίστασιν εἰσκατέδυνεν.

A & Myrleanum Leocharem, de quo & ad comessantes dixisse, se quidem aperire velle, illum autem prohibere. Hunc amabant & Demochares Lachetis, & Pythocles Bugeli filius: quos ille quum deprehendisset, cedere se pro sua patientia dixit. Præterea carpebant eum & obiurgabãt ii quos diximus, vt vulgo B addictũ gloriæque studiosum. Maximè autem illum apud Hieronymum Peripateticum vexabant, quum amicos cogeret ad natalem diem Alcyonei, Antigoni filii, qua die pecunias plurimas in sumptus quotannis mittebat Antigonus. Vbi quum deuitaret inter pocula disserere, Aridelo proponenti sibi quiddam C quod speculatione indigeret, orantíque vt super illo differeret, dixisse ferunt, At hoc ipsum in primis philosophiæ proprium est, cuiusque rei tempus scire. In id autem quòd turbæ addictus culpabatur, & Timon itidem suo more iocatur,

D

Hac ait, & turbam dextra læuáque frequentem

ΟἹ δέ μιν ἠΰτε γλαῦκα περιαπίζουσι τερατοῶντο,
Ἠλέματον δεικνυῦντες· ὅδ' οὕνεκεν ὀχλοαρέσκης.
ΟΥ̓ μέγα πρῆγμα, τάλας· τί πλατύνεαι, ἠλίθιος ὥς;

οὐ μὴν ἀλλ' οὕτως ἄτυφος ἦν, ὥστε τοῖς μαθηταῖς παρῄνει καὶ ἄλλων ἀκούειν. καί τινος Χίου νεανίσκου μὴ εὐαρεστουμένου τῇ διατριβῇ αὐτοῦ, ἀλλ' Ἱερωνύμου τοῦ προειρημένου, αὐτὸς ἀπαγαγὼν συνέστησε τῷ φιλοσόφῳ, παραινέσας εὐτακτεῖν. χάριεν δ' αὐτοῦ φέρεται κἀκεῖνο. πρὸς τὸν πυθόμενον δι' ὅ,τι ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Ἐπικούρειον, ἐκ δὲ τῶν Ἐπικουρείων οὐδέποτε· ἔφη, Ἐκ μὲν γὰρ ἀνδρῶν γάλλοι γίνονται, ἐκ δὲ γάλλων ἄνδρες οὐ γίνονται. λοιπὸν δὲ, πρὸς τῷ τέλει γινόμενος ἅπαντα κατέλιπε Πυλάδῃ τῷ ἀδελφῷ τὰ αὐτοῦ· ἀνθ' ὧν ἐς Χῖον αὐτὸν προήγαγε τὸν Μοιρέαν λανθάνων, κἀκεῖθεν εἰς Ἀθήνας ἀπήγαγε. πρῶτον δὲ οὔτε γύναιον ἐπηγάγετο, οὔτε ἐπαιδοποιήσατο. τρεῖς τε διαθήκας ποιησάμενος ἔθετο, τὴν μὲν ἐν Ἐρετρίᾳ, πρὸς Ἀμφίκριτον·

Ingreditur, volucres vlulam vt mirantur ineptæ:
Illa stupet stolidum. sed tu vanissime plebis
Captator, quid ob hæc tam non præclara superbis?

Cùm tamen alioqui ita moderatus & fastus fugiēs erat, vt discipulos moneret & alios audire. Et quum adolescens quidam Chius ex ludo suo, Hieronymi quem prædiximus scholā plus sibi placere significasset, ipse manu apprehensum ad illum duxit, philosophóque commendauit, admonens seruaret ordinis ac disciplinæ grauitatē. Perlepidum & hoc illius dictum memoratur. Percontanti enim cur ex discipulis aliis plerique ad sectā Epicuream transirent, ex Epicureis verò nullus se ad cæteras cōferret, ait, Quia ex viris quidem galli fiūt, ex gallis viri nunquam. Quū verò iam esset morti proximus, sua omnia Pyladi fratri legauit, quòd is illum Chium clam Mœrea, atque inde Athenas deduxerat. Nunquam verò vxorem duxit, aut filios genuit. Tria testamenta conscripsit. Ex his vnū Eretrię penes Amphicritū deposuit:

τὴν δὲ Ἀθήνησι, παρά τινας τῶν φίλων· τὴν δὲ τρίτην ἀπέστειλεν εἰς οἶκον, πρὸς Θαυμασίαν ἕνα τινὰ τῶν ἀναγκαίων, ἀξιώσας διατηρῆσαι· πρὸς ὃν καὶ γράφει ταυτὶ,

Ἀρκεσίλαος Θαυμασίᾳ χαίρειν.

Δέδωκα Διογένει διαθήκας ἐμαυτοῦ κομίσαι πρὸς σέ· διὰ γὰρ τὸ πολλάκις ἀρρωστεῖν, καὶ τὸ σῶμα ἀσθενῶς ἔχειν, ἔδοξέ μοι διαθέσθαι, ἵν' εἴ τι γένοιτο ἀλλοῖον, μή τι σε ἠδικηκὼς ἀπίω, τὸν εἰς ἐμὲ ἐκτενῶς οὕτω πεφιλοτιμημένον. ἀξιοπιστότατος δ' αἰεὶ τῶν ἐνθάδε σύ μοι τηρῶν αὐτὰς, διά τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς οἰκειότητα. πειρῶ οὖν μεμνημένος διότι σοι πίστιν τὴν ἀναγκαιοτάτην παρακατατίθεμαι, δίκαιος ἡμῖν εἶναι, ὅπως ὅσον ἐπὶ σοὶ τὰ κατ' ἐμὲ εὐσχημόνως ᾖ μοι διῳκημένα. κεῖνται δὲ Ἀθήνησιν αὗται παρά τισι τῶν γνωρίμων, καὶ ἐν Ἐρετρίᾳ παρ' Ἀμφικρίτῳ.

Ἐτελεύτησε δὲ (ὥς φησιν Ἕρμιππος) ἄκρατον ἐμφορηθεὶς πολὺν, καὶ παρακόψας, ἤδη γεγονὼς ἔτος πέμπτον καὶ ἑβδομηκοστὸν, ἀποδεχθεὶς παρ' Ἀθηναίων ὡς οὐδείς. ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν,

ſecundum Athenis apud quendam ex amicis: tertiũ domum ad Thaumaſiam quendam neceſſarium ſuũ miſit, orans vt illud ſeruaret. Ad quem ita etiam ſcripſit,

Arceſilaus Thaumaſiæ S.

Teſtamẽta mea Diogeni tradidi ad te perferenda. Quia enim ſæpius ægroto, & corpore non rectè valeo, teſtamentum cõficere placuit, vt ſiquid contingat inopinatum, ſine tua iniuria proficiſcar ex vita, qui vnus ex omnibus maximè me affectu proſequutus es: fidiſſimus autẽ omniũ qui hîc ſunt, quũ mihi ſemper fueris, diligenter ea ſeruare ſtude, tum propter ætatem, tum propter neceſſitudinẽ. Cura igitur, memor quantum tuæ fidei committam, vt quod apud te tum deponetur quantum in te eſt, & negotia mea honeſtè diſpoſita ſint. Poſita ſunt autẽ iſta Athenis apud quẽdam ex amicis, & Eretriæ penes Amphicritum. Obiit (vt Hermippus ait) quum merum immodicè hauſiſſet, ac offendiſſet, ſeptuageſimo & quinto ætatis anno, ſuſceptúſque eſt ab Athenienſibus vt nemo alius,

Ἀρκεσίλαε τί μοι, τί τοσοῦτον ἄκρητον ἀφειδῶς
Ἔσπασας ὥστε φρενῶν ἐκτὸς ὄλισθες ἑῶν;
Οἰκτείρω σ' οὐ τόσον ἐπεὶ θάνες, ἀλλ' ὅτι μούσας
Ὕβρισας, οὐ μετρίῃ χρησάμενος κύλικι.

Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς Ἀρκεσίλαοι· ποιητὴς ἀρχαίας κωμῳδίας· ἄλλος, ἐλεγείας· ἕτερος, ἀγαλματοποιός· εἰς ὃν καὶ Σιμωνίδης ἐποίησεν ἐπίγραμμα τουτί,

Ἀρτέμιδος τόδ' ἄγαλμα. διηκόσιαι γὰρ ὁ μισθὸς
Δραχμαὶ ταὶ Γάριαι, τῶν ἐπίσημ' Ἄρατος.
Ἀσκητὸς δ' ἐποίησεν Ἀθηναίης παλάμῃσιν
Ἄξιος Ἀρκεσίλας υἱὸς Ἀριστοδίκου.

Ὁ δὲ προειρημένος φιλόσοφος (καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) ἤκμαζε περὶ τὴν εἰκοστὴν καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα.

ΒΙΩΝ.

Βίων, τὸ μὲν γένος ἦν Βορυσθενίτης, ὧν τινων δὲ γονέων καὶ ἀφ' οἵων πραγμάτων ἦξεν ἐπὶ φιλοσοφίαν, αὐτὸς Ἀντιγόνῳ διασαφεῖ. ἐρομένου γὰρ αὐτὸν,

Arcesilae, meri quid tantum prodigus hauris,
Extra sis mentem lapsus vt ipse tuam?
Nec tua me tātum mors afficit, ac mihi musas
Immodica læsas sorbitione dolet.

Fuerunt & tres alii Arcesilai. Primus, poeta priscæ comœdiæ: secundus, elegiæ: tertius, sculptor: in quem & Simonides hoc scripsit epigramma,

Tercentum Pariis simulacrum insigne Dianæ
Hoc drachmis constat, signū Aratus quibus est.
Doctus at absoluit cælo manibúsque Mineruæ
Arcesilas sculptor, natus Aristodici.

Prædictus autem philosophus (vt ait Apollodorus in Chronicis) floruit circa centesimam & vigesimam Olympiadem.

BION.

Bion genere quidē Borysthenites fuit. Quibus verò sit ortus parentibus, & quibus ex rebus ad philosophiam se contulerit, ipse Antigono aperuit. Quū enī ille sciscitaretur,

Τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες;

αἰσθόμενος ὅτι προδιαβέβληται, φησὶ πρὸς αὐτόν, Ἐμοῦ ὁ πατὴρ μὲν ἦν ἀπελεύθερος, τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσσόμενος, (διεδήλου δὲ τὸν ταριχέμπορον) γένος Βορυσθενίτης, ἔχων οὐ πρόσωπον, ἀλλὰ συγγραφὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου, τῆς τοῦ δεσπότου πικρίας σύμβολον. B μήτηρ δὲ, οἵαν ὁ τοιοῦτος ἂν γήμαι, ἀπ' οἰκήματος. ἔπειτα ὁ πατὴρ παρατελωνησάμενός τι, πανοίκιος ἐπράθη μεθ' ἡμῶν. καί με ἀγοράζει τις ῥήτωρ νεώτερον ὄντα καὶ εὔχαριν· ὃς καὶ ἀποθνήσκων κατέλιπέ μοι πάντα· κἀγὼ κατακαύσας αὐτοῦ τὰ συγγράμματα καὶ πάντα συγ- C ξύσας, Ἀθήναζε ἦλθον καὶ ἐφιλοσόφησα,

Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.

ταῦτά ἐστι τὰ κατ' ἐμέ. ὥστε παυσάσθωσαν Περσαῖός τε καὶ Φιλωνίδης ἱστοροῦντες αὐτά· σκόπει δέ με ἐξ ἐμαυτοῦ. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ὁ Βίων τὰ μὲν ἄλλα πολύτροπος καὶ σοφι- D στὴς ποικίλος, καὶ πλείστας ἀφορμὰς δεδωκὼς τοῖς βουλομένοις καθιππάζεσθαι φιλοσοφίας·

A *Fare tuum nomen, patriam, genus atque parentes,*

sentiens se vituperatũ esse apud regem, atque ideo sic loquutum, ad illum ait, Pater quidem meus libertus fuit, cubito se tergens, (significabat autem illum succidiam & lardum vendere) Borysthenites genere, non habens faciem, sed in facie scripturam acerbissimi domini: mater autem ex lupanari, nimirum quã huiusmodi ducere potuit. Deinde pater nescio quid in rem publicanorum cõmittens, cum tota domo venundatus est: me adolescentulum haud ingratũ orator quidã emit: is moriens, mihi omnia reliquit: ego tabulas ipsius exurẽs, cunctásque conscindens, Athenas concessi, ibíque philosophatus sum,

Huius me esse patris, generis me glorior huius.

Ista habui quæ de me dicerem. Desinant igitur Persæus ac Philonides ea historiæ tradere, me autem ex me ipso intuere. Et erat sanè Bion aliâs versatili ingenio, & sophista callidus, puérque circa philosophiam se exercere, volentibus occasionem præbuerat.

ἔν τισι δὲ καὶ πότιμος, καὶ ἀπολαῦσαι τύφου δυνάμενος.

Γλεῖστά τε καταλέλοιπεν ὑπομνήματα, ἀλλὰ καὶ ἀποφθέγματα χρειώδη πραγματείαν ἔχοντα. οἷον, ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ μὴ θηρᾶσαι μειράκιον, οὐχ οἷόν τε εἶπεν ἁπαλὸν τυρὸν ἀγκίστρῳ ἐπισπᾶσθαι. ἐρωτηθείς ποτε τίς μᾶλλον ἀγωνιᾷ, ἔφη, Ὁ τὰ μέγιστα βουλόμενος εὐημερεῖν. ἐρωτηθεὶς εἰ γήμαι (ἀναφέρεται γὰρ καὶ τοῦτο εἰς αὐτὸν) ἔφη, Ἐὰν μὲν γήμῃς αἰσχρὰν, ἕξεις ποινήν· ἂν δὲ καλὴν, ἕξεις κοινήν. τὸ γῆρας ἔλεγεν ὅρμον εἶναι τῶν κακῶν· εἰς αὐτὸ γοῦν πάντα καταφεύγειν. τὴν δόξαν, ἐτῶν μητέρα εἶναι. τὸ κάλλος, ἀλλότριον ἀγαθόν· τὸν πλοῦτον, νεῦρα πραγμάτων. πρὸς τὸν τὰ χωρία κατεδηδοκότα, Τὸν μὲν Ἀμφιάραον (ἔφη) ἡ γῆ κατέπιε, σὺ δὲ τὴν γῆν. μέγα κακὸν, τὸ μὴ δύνασθαι φέρειν κακόν. κατεγίνωσκε δὲ καὶ τῶν τοὺς ἀνθρώπους κατακαόντων μὲν ὡς ἀναισθήτους, παρακαόντων δὲ ὡς αἰσθανομένους. ἔλεγε δὲ συνεχὲς ὅτι αἱρετώτερόν ἐστι τὴν ὥραν ἄλλῳ χαρίζεσθαι,

In quibuſdam verò ciuilis & ſuauis, faſtúque perfrui valens.

Complura item reliquit commentaria, ſed & ſententias vtiles & graues: vt illud, Quum ſibi probro daretur quòd adoleſcentem non ſibi vendicaſſet, Non enim (inquit) poſſibile eſt, mollem caſeum hamo attrahere. Interrogatus aliquando, quíſnam anxietate maiore detineretur, Ille (inquit) qui ſe maximè cupit eſſe felicem & quietum. Rogatus an ducenda eſſet vxor, (refertur enim & ad hunc iſtud) Si quidem, ait, turpem duxeris, pœnam habebis: ſin autem formoſam, communis erit. Senectutem malorum omnium portum aſſerebat: ſiquidem ad ipſam cuncta confugere. Gloriam annorum eſſe matrem, pulchritudinem alienum bonum, diuitias neruos rerum. Ad eum qui agros ſuos vorauerat, Terra (inquit) Amphiaraum abſorbuit, ſed terram tu. Magnum aiebat malum eſſe, ferre non poſſe malum. Arguebat eos qui homines, quaſi ſine ſenſu eſſent, exurerent. Dicebat autē iugiter, optabilius eſſe ſpeciem alteri largiri ſuam,

ἢ ἀλλοτρείας ἀποδρέπεσθαι. ἓν γὰρ εἰς σῶμα βλάπτεσθαι καὶ εἰς ψυχήν. διέβαλε δὲ καὶ τὸν Σωκράτην, λέγων, ὡς εἰ μὲν εἶχεν Ἀλκιβιάδου χρείαν, καὶ ἀπείχετο, μάταιος ἦν· εἰ δὲ μὴ εἶχεν, οὐδὲν ἐποίει παράδοξον. εὔκολον ἔφασκε τὴν εἰς ᾅδου ὁδόν· καταμύοντας γοῦν ἀπιέναι. τὸν Ἀλκιβιάδην μεμφόμενος ἔλεγεν, ὡς νέος μὲν ὢν, τοὺς ἄνδρας ἀπάγοι τῶν γυναικῶν· νεανίσκος δὲ γενόμενος, τὰς γυναῖκας τῶν ἀνδρῶν. ἐν Ῥίδῳ τὰ ῥητορικὰ διασκουύτων Ἀθηναίων, τὰ φιλοσοφούμενα ἐδίδασκε. πρὸς οὖν τὸν αἰπασάμενον ἔφη, Πυροὺς ἐκόμισα, καὶ κριθὰς πωλῶ. ἔλεγε τοὺς ἐν ᾅδου μᾶλλον ἂν κολάζεσθαι εἰ ὁλοκλήροις καὶ μὴ τετρημένοις ἀγγείοις ὑδροφόρουν. πρὸς τὸν ἀδολέχην, λιπαροῦντα συλλαβέσθαι αὐτῷ, Τὸ ἱκανόν σοι ποιήσω (φησὶν) ἐὰν παρακλήτους πέμψῃς, καὶ αὐτὸς μὴ ἔλθῃς. πλέων μετὰ πονηρῶν, λῃσταῖς περιέπεσε. τῶν δὲ, Ἀπολώλαμεν, εἰπόντων, ἐὰν γνωσθῶμεν· Ἐγὼ δὲ, (φησὶν) ἐὰν μὴ γνωσθῶμεν.

A quàm alienam petulanter ambire. corpore quippe atque animo lædi qui id fecisset. Sed & Socratem in ius vocabat dicens, Nam si quidem Alcibiade vti potuit, & abstinuit, inanis fuit: sin verò non valuit, nihil magnum fecit. Facilè esse dicebat ad infernum viam: clausis enim oculis illuc iri. Alcibiadem cul- B pans, dicebat illum, dum esset adolescens, viros ab vxoribus, iuuenem verò vxores à viris abduxisse. Rhodi Atheniensibus ad oratoriam se exercẽtibus, philosophiã ipse docebat. Causante quodam cur ita faceret, Frumenta (inquit) attuli, & hordeum vendo. Dicebat, eos qui essent apud inferos, magis profe- C ctò cruciandos, si integris quàm si perforatis vasis aquam ferrent. Orante illum verboso quodam vt sibi opem ferret, Satis (inquit) tibi faciam, si internuntios ad me miseris, ipse verò non veneris. Nauigans cum perditis hominibus, in latrones incidit: dicentibus illis, Peribimus, si agnoscamur, At ego D (inquit) nisi agnoscamur

τὴν δὲ οἴησιν ἔλεγε προκοπῆς ἐγκοπήν. πρὸς πλούσιον μικρολόγον, Οὐχ οὗτος (ἔφη) τὴν οὐσίαν κέκτηται, ἀλλ' ἡ οὐσία τοῦτον. ἔλεγε τοὺς μικρολόγους, τῶν μὲν ὑπαρχόντων ὡς ἰδίων ἐπιμελεῖσθαι· ὡς δ' ἐξ ἀλλοτρίων, μηδὲν ὠφελεῖσθαι. τῇ μὲν ἀνδρείᾳ νέους ὄντας ἔφη χρῆσθαι, τῇ δὲ φρονήσει γηράσκοντας ἀκμάζειν. τοσοῦτον διαφέρειν τὴν φρόνησιν τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ὅσον τὴν ὅρασιν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων. μὴ δεῖν ἔφασκεν ὀνειδίζειν τὸ γῆρας, Εἰς ὃ (ἔφη) πάντες εὐχόμεθα ἐλθεῖν. πρὸς τὸν βάσκανον ἐσκυθρωπακότα, Οὐκ οἶδα (ἔφη) πότερόν σοι κακὸν γέγονεν ἢ ἄλλῳ ἀγαθόν. τὴν δυσσέβειαν πονηρὸν ἔλεγεν εἶναι σύνοικον τῇ παρρησίᾳ·

Δουλοῖ γὰρ ἄνδρα, κἂν θρασύστομός τις ᾖ.

τοὺς φίλους, ὁποῖοι ἂν ὦσι, συντηρεῖν· ἵνα μὴ δοκοίημεν πονηροῖς κεχρῆσθαι, ἢ χρηστοὺς παρῃτῆσθαι. οὗτος τὴν ἀρχὴν μὲν παρῃτεῖτο τὰ Ἀκαδημαϊκά, καθ' ὃν χρόνον ἤκουε Κράτητος· εἶτ' ἀνείλετο τὴν Κυνικὴν ἀγωγήν, λαβὼν

A Elationẽ eſſe aſſerebat profectus impedimentum. Ad diuitem auarum, Non (inquit) hic ſubſtantiam poſſidet, ſed ab ea ipſe poſſidetur. Tenaces aiebat opũ vt ſuarum habere curam, verùm ex eis vt ex alienis, nihil capere vtilitatis. Fortitudine, inquit, quũ ſumus iuuenes, vtimur: at quum ſeneſcere incipimus, prudentia valemus. B Tantum verò prudentiam à virtutibus cæteris differre aſſerebat, quantum viſum ab aliis ſenſibus. Dicebat non eſſe exprobrãdam ſenectutem, ad quam omnes peruenire cupim'. Inuido cuidam ſubtriſti, Neſcio (inquit) vtrum tibi malum, an alteri bonũ contigerit. Impietatem peſſimum eſſe dicebat C contubernalem fiduciæ:

Virum domabit quamlibet ferox ſit is.

Amicos qualeſcunque ſint oportere ſeruari, ne videamur vel malis vti, vel deuitare bonos. Is in prĩcipio Academiæ inſtituta aſpernabatur, quo tẽpore Cratetis D auditor erat: deinde Cynicũ elegit inſtitutũ, ſum-

pto pallio

τρίβωνα καὶ πήραν. καὶ τί γὰρ ἄλλο; μετεσκεύασεν αὐτὸν πρὸς ἀπάθειαν. ἐπὶ τὰ Θεοδώρεια μετῆλθε διακούσας Θεοδώρου τοῦ ἀθέου κατὰ πᾶν εἶδος λόγου σοφιστεύοντος. μεθ' ὃν Θεοφράστου διήκουσε τοῦ περιπατητικοῦ. ἦν δὲ καὶ θεατρικὸς, καὶ πολὺς ἐν τῷ γελοίῳ διαφορῆσαι, φορτικοῖς ὀνόμασι κατὰ τῶν πραγμάτων χρώμενος. διὰ δὴ οὖν τὸ παντὶ εἴδει λόγου κεκρᾶσθαι, φασὶ λέγειν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἐρατοσθένην, ὡς πρῶτος Βίων τὴν φιλοσοφίαν ἀνθινὰ ἐνέδυσεν. εὐφυὴς γὰρ ἦν καὶ παρῳδῆσαι· οἷά ἐστιν αὐτοῦ καὶ ταῦτα,

Ὦ πέπον Ἀρχύτα, ψαλληγενὲς, ὀλβιότυφε,
Τῆς ὑπάτης ἔριδος πάντων ἐμπειρότατ' ἀνδρῶν.

καὶ ὅλως καὶ μουσικὴν καὶ γεωμετρίαν διέπαιζεν. ἦν δὲ πολυτελής· καὶ διὰ τοῦτο πόλιν ἐκ πόλεως ἠμείβεν, ἐνίοτε καὶ φαντασίαν ἐπιτεχνώμενος. ἐν γοῦν Ῥόδῳ τοὺς ναύτας ἔπεισε σχολαστικὰς ἐσθῆτας

A pto pallio & pera. Nã quid illum aliud ad eam animi constantiam traduxit? Demum verò se ad Theodoria transtulit, Theodori impii auditorium frequẽtans, qui omni orationis genere vti solebat in dicendo. Post hunc verò, Theophrastum Peripateticũ audiuit. Erat autem & spectatorum studiosus, risúmque B mouere auditoribus maximè peritus, grauibus nominibus aduersum res vtens. Quia verò orationẽ suam omni dicendi genere temperauerat, aiunt Eratosthenem dixisse de illo, Primus omnium Bion philosophiam vario orationis flore vestiuit. Erat illi item & faciendis versibus ingenium præcipuè accõmodatũ. C Eius sunt illa quoque,

O tener Archyta, nitidoque beatule fastu,
Litibus & cantu superas dicacibus omnes.

Sed omnino & musicam & geometriam pro ludo habuit. Apparatus quoque magnifici ac pretiosi erat studiosus, atque ideo ex vrbe in vrbẽ sæpe migrabat. Interdum & præstigium aliquod arte moliebatur. D Nam Rhodi nautis persuasit, vt sumpta scholari veste

ἀναλαβεῖν, καὶ ἀκολουθῆσαι αὐτῷ. σὺν οἷς εἰσβάλλων εἰς τὸ γυμνάσιον, περίβλεπτος ἦν. εἰώθει τε νεανίσκων υἱῶν υἱοθεσίας ποιεῖσθαι, καὶ εἰς τὸ ἀποχρῆσθαι αὐτοῖς ἔς τε τὰς ἡδονὰς, καὶ ὥστε φυλάττεσθαι ὑπ' εὐνοίας αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ φίλαυτος ἦν ἰσχυρῶς, καὶ πολὺ ἐγκείμενος τῷ Κοινὰ τὰ φίλων. παρ' ὃ καὶ οὐδεὶς μαθητὴς αὐτοῦ ἐπιγράφεται, τοσούτων αὐτῷ σχολασάντων. καίτοι τινὰς εἰς ἀναισχυντίαν προῆγεν. ὁ γοῦν Βητίων, εἷς τῶν συνήθων αὐτῷ, πρὸς Μενέδημόν ποτε λέγεται εἰπεῖν, Ἐγώ τοι, (ὦ Μενέδημε) νύκτωρ συνδέομαι Βίωνι. καὶ οὐδὲν ἄτοπον δοκῶ γε πεπονθέναι. πολλὰ δὲ καὶ ἀθεώτερον προσεφέρετο τοῖς ὁμιλοῦσι, τοῦτο Θεοδώρειον ἀπολαύσας.

se sequerētur, cúmque his ingressus gymnasium conspicuus fuit. Cōsueuit & adolescentes sibi adoptare, vt eis & ad voluptatem abuteretur, & ab eorū beneuolentia protegeretur. Sed & sui vehementer amans fuit, sempérque illi in ore erat, amicorum cuncta cōmunia. Idcirco & nemo illius discipulus inscribitur, quum tot habuerit sui auditores. Quosdam verò ad impudentia prouexit. Vnde & Butio quidam ex familiaribus suis aliquando ad Menedemū dixisse fertur, Equidem, ô Menedeme, noctu Bioni cōiungor, nihilque indignum mihi passus videor. Multa etiam scelestius congredientibus colloquebatur. Hæc autem ex impii Theodori disciplina hauserat.

Καὶ ὕστερόν ποτε ἐμπεσὼν εἰς νόσον, (ὥς ἔφασκον οἱ ἐν Χαλκίδι. αὐτόθι γὰρ καὶ κατέστρεψε) περίαπτα λαβεῖν ἐπείσθη, καὶ μεταγινώσκειν ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησεν ἐς τὸ θεῖον. ἀπορίᾳ δὲ καὶ τῶν νοσοκομούντων δεινῶς διετίθετο·

Postremò incidens in malam valetudinem (vt dixerunt qui erant in Chalcide: illic enim & vitam finiuit) ligaturas suscipere inductus est, & pœnitentiá agere super his quæ peccarat in deum. Eorum verò inopia quibus infirmorum cura erat, dirè cruciat⁹ est,

A ἕως Ἀντίγονος αὐτῷ δύο θεράποντας ἀπέστειλε· καὶ ἠκολούθει γε αὐτῷ ἐν φορείῳ, καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ. ἀλλὰ καὶ ὡς κατέστρεψε, καὶ ἡμεῖς αὐτὸν οὕτως ἠπασάμεθα,

Βίωνα τὸν Βορυσθενίτην,
Ὃν ἔφυσεν ἡ Σκυθὶς αἶα,
Λέγειν ἀκούομεν θεοὺς
Ὡς οὐδέν εἰσιν ὄντως.
B Κεἰ μὲν τὸ δόγμα τοῦτ᾽ ἔχων
Ἔμιμνεν, ἦν ἂν εἰκὸς
Λέγειν, φρονεῖν ὅπως δοκεῖ.
Κακῶς μέν, ἀλλ᾽ ἔδοξε.
Νῦν δ᾽ ἐς νόσον πεσὼν μακρὰν
Καὶ μὴ θάνῃ δεδοικώς,
Ὁ μὴ θεοὺς εἶναι λέγων,
Ὁ νηὸν οὐδὲ βλέψας,
Ὁ πολλὰ χλευάσας βροτούς,
C Οἳ τοῖς θεοῖς ἔθυον,
Οὐ μοῦνον ἐσχάρης ὕπερ,
Βωμῶν τε καὶ τραπέζης,
Κνίσῃ, λίπει, θυήμασι,
Θεῶν ἔδαισε ῥῖνας·
Οὐδ᾽ εἶπε μοῦνον, Ἥλιτον,
Σύγγνωτε τοῖς πρίν· ἀλλὰ
Καὶ γραῒ δῶκεν ἀσμένως
Τράχηλον εἰς ἐπῳδὴν
Καὶ σκύτεσιν βραχίονας
D Πεπεισμένος ἔδησε·
Ῥάμνον τε καὶ κλάδον δάφνης
Ὑπὲρ θύρην ἔθηκεν.

A quoad Antigonus duos illi famulos misit, sequutúsq; est eum in cella, vt Phauorinus tradit in Omnimoda historia. Sed hic quoque vita excessit. Illũ nos ita perstrinximus,

Biona Borysthenitẽ Scythica tellus produxit, quẽ dixisse audimus deos, quòd B reuera sint nihil. Ac si quidẽ id dogma tueri perstitisset, meritò dicendus esset sensisse vt visum fuisset, etsi malè visum esset. At nunc tamen longo morbo tabescens, ac mori pertimescẽs, qui deos non esse dixerat, phanum non viderat, mortalibus qui illudebat, veris dum diis immolarent, non popinæ quidem ad aras ac C mensæ nidori, deorũ hostiis admouit nares, nec, Peccaui dixit, Delictis parcite, sed & anui collum facilè porrexit excitandum, brachiáque loris persuasus deuinxit, rhamnúmque & lauri ramũ ianuę imposuit,

Ἅπαντα μᾶλλον, ἢ θανεῖν,
Ἕτοιμος ὢν ὑπουργεῖν.
Μωρὸς δ᾽ ὃς ἤθελέν τινος
Μισθοῦ τὸ θεῖον εἶναι,
Ὡς τῶν θεῶν ὄντων ὅταν
Βίων θέλῃ νομίζειν.
Τοιγὰρ μάτην φρονῶν, ὅτ᾽ ἦν
Ἅπας ὁ λέμβος ἄνθραξ,
Τὴν χεῖρα τείνας, ὧδέ πως,
Χαῖρ᾽ εἶπε, χαῖρε Πλουτεῦ.

Γεγόνασι δὲ Βίωνες δέκα· πρῶτος, ὁ Φερεκύδει τῷ Συρίῳ συνακμάσας, οὗ φέρεται βιβλία δύο· (ἔστι δὲ Προκοννήσιος) δεύτερος, Συρακούσιος, τέχνας ῥητορικὰς γεγραφώς· τρίτος, ὁ αὐτὸς οὗτος· τέταρτος, Δημοκρίτειος, καὶ μαθηματικὸς Ἀβδηρίτης, Ἀτθίδι γεγραφὼς καὶ Ἰάδι· (οὗτος πρῶτος εἶπεν εἶναι τινὰς οἰκήσεις ἔνθα γίνεσθαι ἓξ μηνῶν τὴν νύκτα καὶ ἓξ τὴν ἡμέραν) πέμπτος, Σολεύς, Αἰθιοπικὰ γεγραφώς· ἕκτος, ῥητορικός, οὗ φέρεται ἐννέα βιβλία Μουσῶν ἐπιγραφόμενα· ἕβδομος, μελικὸς ποιητής· ὄγδοος, Μιλήσιος ἀνδριαντοποιός, οὗ μέμνηται καὶ Πολέμων· ἔνατος, ποιητὴς τραγῳδίας τῶν Ταρσικῶν λεγομένων· δέκατος, ἀγαλματοποιὸς Κλαζομένιος, ἢ Χῖος· οὗ μέμνηται καὶ Ἱππῶναξ.

cũcta perpeti magis quàm mori paratus. Stultus qui mercede voluerit deos esse, quasi tunc dii essent, quũ illos Biõ demum esse arbitraretur. Ergo nequicquã sapiens, quum lembus erat carbo totus, tẽdénsque manum, Salue, inquit, Pluto salue.

Decem verò Biones fuere. Primus, qui Pherecydi Syro cõtemporaneus fuit, cuius duo feruntur libri, est autem Procõnesius: secundus, Syracusanus, qui artes rhetoricas cõscripsit: tertius, hic ipse: quartus, ex Democriti familia, & mathematicus Abderites, qui Atticè scripsit & Ionicè. Hic primus esse dixit regiones quasdam, vbi esset sex mensium nox & totidẽ dies: quintus, Solensis, qui conscripsit Æthiopica: sextus, rhetoricus, cuius ferũtur libri nouem, Musarum inscripti: septimus, lyricus poeta: octauus, Milesius sculptor, cuius & Polemo meminit: nonus, poeta tragicus ex his qui Tarsici dicuntur: decimus, itidẽ sculptor Clazomenius, siue Chius, cuius & Hipponax meminit.

ΛΑΚΥ΄ΔΗΣ.

Λακύδης Ἀλεξάνδρου, Κυρηναῖος· οὗτός ἐστιν ὁ τῆς νέας Ἀκαδημίας κατάρξας, Ἀρκεσίλαον διαδεξάμενος, ἀνὴρ σεμνότατος, καὶ οὐκ ὀλίγους ἐσχηκὼς ζηλωτάς. φιλοπονός τε ἐκ νέου, καὶ πένης μὲν, εὔχαρις δὲ ἄλλως καὶ εὐόμιλος. τοῦτον φασὶ καὶ περὶ οἰκονομίαν γλυκύτατα ἐσχηκέναι. ἐπειδὰν γάρ τι προέλοι τοῦ ταμείου, σφραγισάμενος πάλιν εἴσω τὸν δακτύλιον διὰ τῆς ὀπῆς ἐρρίπτει, ὡς μηδέποτε αὐτοῦ περιαιρεθείη καὶ τι βασταχθείη τῶν ἀποκειμένων. μαθόντα δὴ τοῦτο τὰ θεραπόντια ἀπεσφράγιζε, καὶ ὅσα ἐβούλετο, ἐβάσταζεν· ἔπειτα τὸν δακτύλιον διὰ τῆς ὀπῆς ἐνίει εἰς τὴν στοάν· καὶ τοῦτο ποιοῦντα οὐδέπωποτε ἐφωράθη.

Ὁ γοῦν Λακύδης ἐσχόλαζεν ἐν Ἀκαδημίᾳ ἐν τῷ κατασκευασθέντι κήπῳ ὑπὸ Ἀττάλου τοῦ βασιλέως· καὶ Λακύδειον ἀπ' αὐτοῦ προσηγορεύετο. καὶ μόνος τῶν ἀπ' αἰῶνος ζῶν παρέδωκε τὴν σχολὴν Τηλεκλεῖ καὶ Εὐάνδρῳ, τοῖς Φωκεῦσι.

LACYDES.

Lacydes, Alexādri filius, Cyrenæus, nouæ Academiæ princeps, Arcesilaíque successor fuit, vir eximiæ seueritatis, qui instituti sui non paucos habuerit æmulos. Fuit ab adolescentia sũmè studiosus, & pauper quidem, sed gratus admodum atque in sermone iucundus. Aiunt eũ & circa rem familiarem felicissimè se habuisse. Quum ex penu promere quicquã voluisset obsignato aditu, rursus anulum per foramen intrò iaculabatur, vt nihil inde ex reconditis rebus tolleretur. Id quum animaduertissent famuli, resignabant quæ signata erant, & quæ voluissent inde tollebant, ac deinde anulum in porticum per rimam immittebant: ídque quum sæpe facerent, nunquã deprehendi potuerunt.

Lacydes igitur Academiæ scholam habebat in horto, quem Attalus rex fieri curauerat, Lacydiúmque ab ipso appellatus est, solúsque ex omni memoria viuẽs Phocensibus Telecli & Euandro scholã tradidit.

Παρὰ δ' Εὐάνδρου διεδέξατο Ἡγησῖνος Περγαμηνός, ἀφ' οὗ Καρνεάδης. χάριεν δὴ εἰς τὸν Λακύδην ἀναφέρεται. Ἀττάλου γὰρ αὐτὸν μεταπεμπομένου, φασὶν εἰπεῖν, τὰς εἰκόνας πόρρωθεν δεῖν θεωρεῖσθαι. ὀψὲ δ' αὐτῷ γεωμετροῦντι λέγει τις, Εἶτα νῦν καιρός; Εἶτα μηδὲ νῦν;

Ἐτελεύτησε δὲ σχολαρχεῖν ἀρξάμενος, τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς τετάρτης καὶ τριακοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος· τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἓξ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη. ἡ τελευτὴ δὲ αὐτῷ, παράλυσις ἐκ πολυποσίας· καὶ αὐτῷ προσεπαίξαμεν ἡμεῖς οὑτωσί,

Καὶ σέο, Λακύδη, φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρα καὶ σὺ
Βάκχον ἑλὼν, ἀΐδην ποσὶν ἔσυρες ἄκροις.
Ἦ σαφὲς ἦν, Διόνυσος, ὅταν πολὺς ἐς δέμας ἔλθοι
Λῦσε μέλη· διὸ δὴ μήτι Λυαῖος ἔφυ.

ΚΑΡΝΕΑΔΗΣ.

Καρνεάδης, Ἐπικώμου ἢ Φιλοκώμου, (ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς) ὁ Κυρηναῖος. οὗτος τὰ τῶν Στωϊ-

Porro Euandro ſucceſſit Hegeſinus Pergamenus, à quo Carneades. Lepidum verò illud ad Lacydem refertur. Attalo enim illum ad ſe accerſēte, dixiſſe fertur, imagines procul eſſe intuendas. Serò autē geometriæ danti operam ait quiſpiam, Num verò nunc tempus? An ne nunc quidē?

Obiit autem quū ſcholam adminiſtrare cœpiſſet, quarto anno CXXXIIII Olympiadis, XX & VI annis in ſchola cōſumptis. Mortuus eſt autē ex paralyſi, quam ex immodica potatione contraxerat. Et nos ita de illo cecinimus,

Fama eſt Lacyde pedibus quod traxeris atras
Exceptum Bacchum Ditis adusque fores.
Scilicet hoc verū eſt, penetrat quum corpora, Bacchi
Soluere membra, ideo non ſatus ille fuit.

CARNEADES.

Carneades Epicomi, ſiue (vt Alexāder in Succeſſionib⁹ tradit) Philocomi fili' Cyrenæus. Hic Stoi

κῶν βιβλία ἀναγνοὺς, ἐπιμελῶς τὰ Χρυσίππου, ἐπιεικῶς αὐτοῖς ἀντέλεγε. καὶ εὐημέρει τοσοῦτον, ὥστε ἐκεῖνο ἐπιλέγειν, ΕΙ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος, οὐκ ἂν ἦν ἐγώ. Φιλόπονος δὲ ἄνθρωπος γέγονεν, εἰ καί τις ἄλλος· ἐν μὲν τοῖς φυσικοῖς ἧττον φερόμενος, ἐν δὲ τοῖς ἠθικοῖς μᾶλλον. ὅθεν καὶ ἐκόμα καὶ ἔτρεφεν ὄνυχας, ἀσχολίᾳ τῇ περὶ τοὺς λόγους. τοσοῦτον δ' ἴσχυσεν ἐν φιλοσοφίᾳ, ὥστε καὶ τοὺς ῥήτορας ἀπολύοντας ἐκ τῶν σχολῶν παρ' αὐτὸν ἰέναι, καὶ αὐτοῦ ἀκούειν. ἦν δὲ καὶ μεγαλοφωνότατος, ὥστε τὸν γυμνασίαρχον προσπέμψαι αὐτῷ μὴ οὕτω βοᾶν· τὸν δὲ εἰπεῖν, Καὶ δὸς μέτρον φωνῆς. ὅθεν εὐστόχως ἑλόντα ἀμείψασθαι· φάναι γάρ, Μέτρον ἔχεις τοὺς ἀκούοντας. δεινῶς τε ἦν ἐπιπληκτικὸς, καὶ ἐν ταῖς ζητήσεσι δύσμαχος. τά τε δεῖπνα λοιπὸν παρῃτεῖτο διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. οὗτός ποτε Μέντορος τοῦ Βιθυνοῦ μαθητοῦ ὄντος, καὶ παρ' αὐτὸν ἐλθόντος εἰς τὴν διατριβὴν, ὡς ἐπείρα αὐτοῦ τὴν παλλακὴν ὁ Μέντωρ (καθά φησι Φαβωρῖνος

A corum & Chrysippi libris diligentissimè perlectis, eis modicè reluctabatur, adeóque id verecundè faciebat, vt sæpius diceret, Nisi Chrysippus esset, nō essem ego. Fuit autem vehementer studiosus. Porro physicæ minus curam habuit, ethicæ se magis deuouit. Quocirca & cæsariem & vngues nutriebat, tanta e- B rat in literas intentione. Adeo autē in philosophia valuit, tantúmque sibi in ea neruorum comparauit, vt oratores quoque in ipsius scholis ad eum audiendum conuenirent. Erat autem illi & vox maxima, & præcipuè sonora, adeo vt gymnasii princeps ad illum mitteret, ac ne ita clamaret, admoneret: ad quem ille, C Da vocis modum, inquit. Et ille sapientissimè sanè congruéque respondit: nā, Modum habes, ait, auditores Acriter autem inuehebatur, atque in quæstionibus erat insuperabilis. Cœnas autem ob causas prædictas declinabat. Hic aliquando quum Mentor Bithynus discipulus atque auditor pellicē suam adama- D ret, vt Phauorinus refert

ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) μεταξὺ λέγων παρῴδησεν εἰς αὐτόν,

Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων, ἅλιος, νημερτής,
Μέντορι εἰδόμενος ἠμὲν δέμας ἠδὲ καὶ αὐδήν·
Τοῦτον σχολῆς τῆσδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω.

καὶ ὃς ἀναστὰς ἔφη,

Οἳ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.

δεινότερον δέ πως δοκεῖ περὶ τὴν τελευτὴν ἀνεστράφθαι, ὅτε συνεχὲς ἔλεγεν, Ἡ συστήσασα φύσις καὶ διαλύσει.

Μαθών τε Ἀντίπατρον φάρμακον πιόντα ἀποθανεῖν, παρωρμήθη πρὸς τὸ εὐθαρσὲς τῆς ἀπαλλαγῆς. καί φησι, Δότε οὖν κἀμοί. τῶν δ' εἰπόντων, Τί; Οἰνόμελι, εἰπεῖν. τελευτῶντος δ' αὐτοῦ φασὶν ἔκλειψιν γενέσθαι σελήνης, συμπάθειαν (ὡς ἂν εἴποι τις) αἰνιττομένης τοῦ μεθ' ἥλιον καλλίστου τῶν ἄστρων. φησὶ δὲ Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐξ ἀνθρώπων, ἔτει τετάρτῳ τῆς δευτέρας καὶ ἑξηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, βιώσαντα ἔτη πέντε πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα.

A in Omnimoda historia, inter dicendum ita in illum iocatus est Mentora,

Tetricus hic quidam versatur homuncio, & idem
Vanus inérsq. senex, par Mētori mēbráque vocémq.
Exterminari quem schola ex nostra volo.

At ille continuò exurgens, intulit,

B *Hi dixere quidem, surgunt sed protinus illi.*

Durius autem videtur circa finē versatus esse, quum sæpius diceret, Quæ cōstituit natura & compegit, ea & dissoluet.

Quum autem didicisset Antipatrum veneno hausto defunctum, & ipse incitatus est ad audendum cōtra C mortem, aítque suis, Date igitur & mihi. Qui quum dicerent, Quid? ait, Mulsum. Defuncto autem illo defectionem lunæ factam aiunt, vt compati sibi videri possit pulcherrimū post solem sidus. Refert Apollodorus in Chronicis humanis eum excessisse rebus, Olympiadis cētesimæ sexagesimæ secūdæ anno quarto, quum vixisset annos o-D ctogintaquinque.

Φέρονται δὲ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀριαράθην τὸν Καππαδοκίας βασιλέα. τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ συνέγραψαν. αὐτὸς δὲ κατέλιπε μηδέν. ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν τῷ λογαδικῷ καὶ Ἀρχεβουλείῳ μέτρῳ,

Τί με Καρνεάδην, τί με, μοῦσα, θέλεις ἐλέγχειν;
Ἀμαθὴς ὃς οὔτι κάτοιδεν ὅπως δέδοικει
Τὸ θανεῖν· ὅτε καὶ φθισικὴν ποτ' ἔχων κακίστην
Νόσον, οὐκ ἔθελε λύσιν ἰσχέμεν· ἀλλ' ἀκούσας
Ὅτι φάρμακον Ἀντίπατρος πιὼν ἀπέσβη,
Δότε τοίνυν (ἔφησε) τί κἀμοὶ πιεῖν· τί μέντοι; τί;
Δότ' οἰνόμελι. σφόδρα τ' εἶχε πρόχειρα ταυτὶ,
Φύσις ἡ συνέχουσά με καὶ διαλύσεται δή.
Καὶ ὁ μὲν οὐδὲν ἔλασσον ἔβη κατὰ γῆς. ἐνῆν δὲ
Τὰ πλέω κακὰ κέρδε' ἔχοντα, μολεῖν εἰς ᾅδην.

λέγεται καὶ τὰς ὄψεις νυκτὸς ὑποχυθῆναι, καὶ ἀγνοεῖν. κελεῦσαί τε τὸν παῖδα λύχνον ἅψαι· εἰσκομίσαντος δὲ καὶ εἰπόντος, Κεκόμικα,

Feruntur eius epistolæ ad Ariarathem Cappadociæ regem. Reliqua ipsius conscripsere discipuli: ipse enim nihil reliquit. Est autem & in hunc nostrum epigramma logadico & Archebuleo metro,

Quid Carneadem vis, musa, vt arguam?
Qui rudis adhuc, non videbat cur metueret
Mortem. vnde quum phthisi olim laboraret, pessimo
Morbo, curam noluit admittere, sed audiens
Antipatrum hausto extinctũ pharmaco,
Date igitur (inquit) & mihi quod bibã. Qui dnã? Quid?
Date mulsum mihi: nã grauiter habet hæc facilis
Natura, quæ me continet, dissoluetúrque ilico.
At ille nihilominus sub terrã cessit, licebátque
Plura mala lucra habẽtem, migrare ad Orcum.

Fertur ei lumina caligine offendi solita, ipso nihil aduertente, iuberéque solitum puero lucernam accẽdere: quam ille quum intulisset, ac diceret, Attuli,

ΟΥ κοινῇ (εἰπεῖν) σὺ ἀναγίνωσκε.

Τούτου πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι γεγόνασι μαθηταί, ἐλλογιμώτατος δὲ Κλειτόμαχος· περὶ οὗ καὶ λεκτέον. γέγονε μέντοι καὶ ἄλλος Καρνεάδης, ἐλεγείας ποιητὴς ψυχρός.

ΚΛΕΙΤΟ΄ΜΑΧΟΣ.

Κλειτόμαχος, Καρχηδόνιος. οὗτος ἐκαλεῖτο μὲν Ἀσδρούβας, καὶ τῇ ἰδίᾳ φωνῇ κατὰ τὴν πατρίδα ἐφιλοσόφει. ἐλθὼν δ' εἰς Ἀθήνας ἤδη τετταράκοντα ἔτη γεγονώς, ἤκουσε Καρνεάδου. κἀκεῖνος ἀποδεξάμενος αὐτοῦ τὸ φιλόπονον, γράμματά τε ἐποίησε μαθεῖν, καὶ συνήσκει τὸν ἄνδρα. ὁ δὲ εἰς τοσοῦτον ἤλασεν ἐπιμελείας, ὥστε ὑπὲρ τὰ τετρακόσια βιβλία συνέγραψε. καὶ διεδέξατο τὸν Καρνεάδην, καὶ τὰ αὐτοῦ μάλιστα διὰ τῶν συγγραμμάτων ἐφώτισεν· ἀνὴρ ἐν ταῖς τρισὶν αἱρέσεσι διατρίψας, ἔν τε τῇ Ἀκαδημαϊκῇ καὶ Περιπατητικῇ καὶ Στωϊκῇ. καθόλου δὲ τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς ὁ Τίμων οὕτω διασύρει·

respondere consuesse, Lege igitur.

Huiusce alii complures fuere discipuli, sed excelluit omnes Clitomachus, de quo etiam subsequenter dicendum. Fuit & alius Carneades elegiæ poeta, sed frigidus & obscurus.

CLITOMACHVS.

Clitomachus Carthaginiensis, patria lingua Asdrubal appellabatur, in qua etiam apud suos philosophari consueuerat. Athenas autem contendit quadraginta annos natus, audiuítque Carneadem. Eius ille industriam animaduertens, literas doceri fecit, ac studiosè imbuit virum. Ad tantum autem peritiæ prouectus est, vt vltra quadringenta volumina scripserit, successeritque Carneadi: cuius etiam dicta maximè illustrauit literis. Versatus est autem in tribus maximè sectis, Academicorum scilicet, Peripateticorum, atque Stoicorum. Porro Academicos ita ferè insectatur Timon,

ΟΥ'δ' Ἀκαδημαϊκῶν πλατυρημοσιώης ἀναλίςου.

A *Sed neque garrulitas Academi incondita ludi.*

Ἡμεῖς δὲ τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος διεληλυθότες, ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς ἀπὸ Πλάτωνος περιπατητικοὺς, ὧν ἦρξεν Ἀριστοτέλης.

Hactenus de Academicis, qui à Platone fluxere, vt diximus : veniendum iam ad Peripateticos & à Platone venientes : quorum fuit princeps Aristoteles, de quo primùm dicendum.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον ε΄ τῶν ι΄.

DIOGENIS LAERTII DE vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philosophia claruerunt, Liber V.

ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΗΣ.

Ἀριστοτέλης, Νικομάχου καὶ Φαιστιάδος, Σταγειρίτης. ὁ δὲ Νικόμαχος ἦν ἀπὸ Νικομάχου τοῦ Μαχάονος, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καθά φησιν Ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ Ἀριστοτέλους· καὶ συνεβίω Ἀμύντᾳ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ, ἰατροῦ καὶ φίλου χρείᾳ. οὗτος γνησιώτατος τῶν Πλάτωνος μαθητῶν, τραυλὸς τὴν φωνὴν, ὥς φησι Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. ἀλλὰ καὶ ἰ-

ARISTOTELES.

Aristoteles Nicomachi Phestiadisque filius, Stagirites fuit. Porro Nicomachus à Nicomacho Machaonis filio Æsculapiiique nepote originem duxit, vt Hermippus in eo libro quem De Aristotele scripsit, tradit. Conuixit autem Amyntæ Macedonum regi, medicinæ & amicitiæ gratia. Hic inter omnes Platonis discipulos maximè excelluit, vocéque gracili, vt Timotheus Atheniensis in libro De vitis refert, & exilibus

ἰσχνοσκελὴς (φασὶν) ἦν, καὶ μικρόμματος· ἐσθῆτί τε ἐπισήμῳ χρώμενος, καὶ δακτυλίοις, καὶ κουρᾷ. ἔσχε δὲ καὶ υἱὸν Νικόμαχον ἐξ Ἑρπυλλίδος τῆς παλλακῆς, ὥς φησι Τιμόθεος. ἀπέστη δὲ Πλάτωνος ἔτι περιόντος· ὥστε φασὶν ἐκεῖνον εἰπεῖν, Ἀριστοτέλης ἡμᾶς ἀπελάκτισε, καθαπερεὶ τὰ πωλάρια γεννηθέντα τὴν μητέρα. φησὶ δ' Ἕρμιππος ἐν τοῖς Βίοις, ὅτι πρεσβεύοντος αὐτοῦ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀθηναίων, σχολάρχης ἐγένετο τῆς ἐν Ἀκαδημίᾳ σχολῆς Ξενοκράτης· ἐλθόντα δὴ αὐτὸν καὶ θεασάμενον ὑπ' ἄλλῳ τὴν σχολὴν, ἑλέσθαι περίπατον τὸν ἐν Λυκείῳ. καὶ μέχρι μὲν ἀλείμματος ἀνακάμπτοντα, τοῖς μαθηταῖς συμφιλοσοφεῖν, ὅθεν Περιπατητικὸν προσαγορευθῆναι. οἱ δ', ὅτι ἐκ νόσου περιπατοῦντι Ἀλεξάνδρῳ, συμπαρὼν διελέγετο ἄττα· ἐπειδὴ δὲ πλείους ἐγίνοντο ἤδη, καὶ ἐκάθισεν, εἰπών,

Αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ξενοκράτη δ' ἐᾶν λέγειν.

καὶ πρὸς θέσιν συνεγύμναζε τοὺς μαθητὰς, ἅμα

A cruribus paruisque oculis fuit, veste insigni & anulis ac tonsura vtens. Natus est autem illi & filius Nicomachus ex Herpylide concubina, vt Timotheus ait. Recessit à Platone dum adhuc superuiueret. Vnde dixisse illum tradunt, Aristoteles in nos recalcitrauit, non secus atque in matrem pulli geniti. Refert B Hermippus in Vitis, quum Atheniensium legatus ad Philippum profectus esset Aristoteles, Academicæ scholæ præfectũ fuisse Xenocratem: quum verò reuersus esset, scholámque sub alio vidisset, elegisse in Lyceo περίπατον, illicque vsque ad vnctionem deambulãdo cum discipulis philosophari solitũ, atque in- C de Peripateticum appellatũ esse. Alii idcirco sic vocatũ asserunt, quòd ex ęgritudine conualescenti ac deambulanti Alexandro, assistẽs quædam disserere soleret. Vbi verò iam plures esse cœperant, sedens docebat, dicens,

Silere turpe me, & Xenocratem loqui.

D Ad propositã quęstionẽ discipulos vnà exercebat si-

καὶ ῥητορικῶς ἐπασκῶν. ἔπειτα μέντοι ἀπῆρε πρὸς Ἑρμείαν τὸν εὐνοῦχον, Ἀταρνέως ὄντα τύραννον, ὃν οἱ μὲν φασὶ παιδικὰ γενέσθαι αὐτοῦ· οἱ δὲ, καὶ κηδεῦσαι αὐτῷ, δόντα τὴν θυγατέρα ἢ ἀδελφιδῆν, ὥς φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων. ὃς καὶ δοῦλον ΕΥ'βούλου φησὶ γενέσθαι τὸν Ἑρμείαν, γένει Βιθυνὸν ὄντα, καὶ τὸν δεσπότην ἀνελόντα. Ἀρίστιππος δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς, φησὶν ἐρασθῆναι τὸν Ἀριστοτέλην παλλακίδος τοῦ Ἑρμείου· τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, ἔγημέ τε αὐτὴν, καὶ ἔθυεν, ὑπερχαίρων τῷ γυναίῳ, ὡς Ἀθηναῖοι τῇ Ἐλευσινίδι Δήμητρι. τῷ τε Ἑρμείᾳ παιᾶνα ἔγραψεν, ὃς ἔνδον γέγραπται. ἐντεῦθέν τε γενέσθαι ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ Φιλίππῳ· καὶ λαβεῖν μαθητὴν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱὸν Ἀλέξανδρον· καὶ αἰτῆσαι ἀναστῆσαι αὐτοῦ τὴν πατρίδα κατασκαφεῖσαν ὑπὸ Φιλίππου, καὶ τυχεῖν· οἷς καὶ νόμους θεῖναι. ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σχολῇ νομοθετεῖν, μιμούμενον Ξενοκράτην· ὥστε κατὰ δέκα ἡμέρας ἄρχοντα ποιεῖν.

mul & oratoriam docens. Deinde ad Hermiam eunuchum profectus eſt, Atarnenſium tyrannum: quē alii quidem delicias ac luſus ipſius fuiſſe tradunt; alii verò ſibi affinitate iunctum, tradita ei filia ſiue nepte, vt refert Demetrius Magneſius in libris De poetis ac ſcriptoribus æquiuocis, qui & EVbuli ſeruum Hermiam fuiſſe ait, Bithynium genere, quem & dominū ſuum enecaſſe. Porro Ariſtippus in primo De antiquis deliciis libro, Ariſtotelem ait Hermiæ cōcubinam adamaſſe, quam ille quum ſibi permiſiſſet, duxiſſe eam, & gaudio elatum immolaſſe mulieri, vt Athenienſes Eleuſinæ Cereri: Hermiæque pæana ſcripſiſſe, qui ἔνδον hoc eſt Intus, ſcriptus eſt. Hinc in Macedonia apud Philippum vixiſſe, atque ab eo Alexandrum filium erudiendum accepiſſe, petiiſſeque inſtaurari ſolum patrium à Philippo euerſum. Id vbi impetraſſet, dediſſe illis leges. In ſchola quoque leges tulit imitando Xenocratem, vt decemdialem principem facerent.

A Ἐπειδὴ δὲ ἐδόκει ἐπιεικῶς αὐτῷ συγγεγενῆσθαι Ἀλεξάνδρῳ, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας, συστήσας αὐτῷ τὸν συγγενῆ Καλλισθένη τὸν Ὀλύνθιον. ὃν καὶ παῤῥησιαστικώτερον λαλοῦντα τῷ βασιλεῖ, καὶ μὴ πειθόμενον αὐτῷ, φασὶν ἐπιπλήξαντα εἰπεῖν,

Ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγορεύεις.

B καὶ δὴ καὶ ἐγένετο. δόξας γὰρ Ἑρμολάῳ συμμετεσχηκέναι τῆς εἰς Ἀλέξανδρον ἐπιβουλῆς, ἐν σιδηρᾷ περιήγετο γαλεάγρᾳ, φθειριῶν καὶ ἀκόμιστος· καὶ τέλος λέοντι παραβληθεὶς, οὕτω κατέστρεψεν.

Ὁ δ' οὖν Ἀριστοτέλης ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ C τρία πρὸς τοῖς δέκα τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἔτη, ὑπεξῆλθεν εἰς Χαλκίδα, Εὐρυμέδοντος αὐτὸν τοῦ ἱεροφάντου δίκην ἀσεβείας γραψαμένου, ἢ Δημοφίλου, (ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) ἐπειδὴ τὸν ὕμνον ἐποίησεν εἰς τὸν προειρημένον Ἑρμείαν· ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα D ἐπὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀνδριάντος, τοιοῦτον.

Vbi verò Alexandro instituendo satis visus est nauasse operam, eúmque sibi deuinxisse, commendato illi cognato Callisthene Olynthio, Athenas concessit. Eum audacius quàm par erat, alloquentem regem, & minimè illi obsequentem, ab ipso increpitum asserunt versu, admonente ni talia loqui desisteret, maturè periturũ: quod & factum est. versus autem sic habet,

Qualia mi loqueris, vereor sis nate superstes.

Nanque Hermolao in Alexandrum insidiarum socius fuisse deprehensus, cauea ferrea circumduci cœpit, pædore atque squalore óblitus: leoni postremò obiectus est: sicque excessit è vita.

Enimuero Aristoteles Athenas profectus, quum illic tredecim annis docuisset, clàm in Chalcidẽ concessit, quod ab EVrymedonte hierophanta impietatis accusatus esset, siue (vt Phauorinus ait in Omnimoda historia) à Demophilo, quòd hymnum in eum quem prædiximus Hermiã scripserit: quódque hoc epigramma statuæ quæ in Delphis est, incidi curauerit,

Τόνδε ποτ' οὐχ ὁσίως, παραβὰς μακάρων θέμιν ἁγνὴν,
Ἔκτεινεν Περσῶν τοξοφόρων βασιλεύς·
Οὐ φανερῶς λόγχῃ φονίοις ἐν ἀγῶσι κρατήσας,
Ἀλλ' ἀνδρὸς πίστει χρησάμενος δολίου.

ἐνταῦθα δὴ πιὼν ἀκόνιτον ἐτελεύτησεν, ὥς φησιν Εὔμολος ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν, βιοὺς ἔτη ἑβδομήκοντα. ὁ δ' αὐτός φησιν αὐτὸν καὶ Πλάτωνι τριακοντούτην συστῆναι· διαπίπτων. βεβίωκε γὰρ τρία μὲν πρὸς τοῖς ἑξήκοντα· Πλάτωνι δὲ ἑπτακαίδεκα ἔτη συνέστη. ὁ δὲ ὕμνος ἔχει τοῦτον τὸν τρόπον, Ἀρετὰ πολύμοχθε γένει βροτείῳ, θήραμα κάλλιστον βίῳ, σᾶς πέρι παρθένε μορφᾶς καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος, καὶ πόνους τλῆναι μαλεροὺς ἀκάμαντας. τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις καρπὸν εἰς ἀθάνατον, χρυσοῦ τε κρεῖσσον καὶ γονέων, μαλακαυγητοῖό θ' ὕπνου. σοῦ δ' ἕνεκ' ἐκ Διὸς Ἡρακλέης Λήδας τε κοῦροι πόλλ' ἀνέτλασαν, ἔργοις ἀναγορεύοντες δύναμιν.

A *Impius hunc quondam Persarum morte tyrannus*
Mulctauit, violans iúsque nefásque, virum.
Nam neque collato oppreßit certamine, verùm
Insidiosè hominis vsus amicitia.

Hic verò (vt ait EVmolus in quinto Historiarum) aconitū bibens, mortuus est B septuagesimo ætatis anno. Idem verò refert ipsum Platoni trigenarium se in disciplinā dedisse, sed profectò fallitur. Nanque septimodecimo ætatis anno Platonem audire cœpit. Est autem hymnus huiusmodi: Virtus laboriosa generi mortalium, honestissimum vitę humanæ in- C citamentum. Pro tua siquidem forma, ô virgo, expetenda est in Græcia mortis conditio, & grauium assiduorúmque laborum tolerantia. Talem nimirum inseris hominum animis fructum planè immortalē, & auro præstantiorem, parentibúsque ipsis, somnóque dulcissimo. Nam in gratiam tuam Iouis Hercules, & Ledæ filii, multa perpessi sunt, qui quid possent, opere declararunt.

Quin &

σοῖς τε πόθοις Ἀχιλλεὺς Αἴας τ' ἀΐδαο δόμους ἦλθον· σᾶς δ' ἕνεκε φιλίου μορφᾶς Ἀταρνέως ἔντροφον ἀελίου χήρωσεν αὐγάς. τοιγὰρ ἀοίδιμος ἔργοις ἀθάνατοί τέ μιν αὐξήσουσι Μοῦσαι, Μναμοσύνας θύγατρες, Διὸς ξενίου σέβας αὔξουσαι, φιλίας τε γέρας βεβαίου. ἔστι δ' οὖν καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν, οὕτως ἔχον,

Εὐρυμέδων ποτὲ μέλλεν Ἀριστοτέλην ἀσεβείας
Γράψασθαι, Δηοῦς μύστιδος ὢν πρόπολος.
Ἀλλὰ πιὼν ἀκόνιτον, ὑπέκφυγε τοῦτ' ἀκονιτί.
Ἦν ἄρα νικῆσαι συκοφάσεις ἀδίκους.

Τοῦτον πρῶτον Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, λόγον φησὶ δικανικὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ συγγράψαι, ἐπ' αὐτῇ ταύτῃ τῇ δίκῃ, καὶ λέγειν ὡς Ἀθήνησιν

Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.

φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, γεννηθῆναι μὲν αὐτὸν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἐνάτης καὶ ἐνενηκοστῆς Ὀλυμπιάδος· παραβαλεῖν δὲ Πλάτωνι, καὶ διατρῖψαι παρ' αὐτὸν εἴκοσιν ἔτη ἑπτακαιδεκέτη συστάντα,

A Quin & tui desiderio Achilles & Aiax ad inferos penetrarunt, tuæque formæ luculentissimæ gratia Atarneæ ciuem solis priuauit lumine. Quò enim clarus spectatusque rebus gestis? Hunc immortales meæ auctiorem reddent musæ, quæ Iouis hospitalis decus augere solēt. In hunc est nostrum hoc B epigramma,

Nuper Aristotelem, læsa vt pietate nocentem,
Detulit EVrymedon sacrificus Cereris.
Ille aconita bibens subterfugit. hercle aconiti
Hoc erat iniustum vincere sacrificum.

Primam hunc orationem C iudicialem pro seipso scripsisse, quum huius criminis argueretur, Phauorinus in Omnimoda historia autor est, ac dixisse Athenis,

Et pyra nata pyris, ficúsque in ficubus extant.

Ait autem Apollodorus in Chronicis, natū illū anno primo nonagesimænonæ Olympiadis, perrexisséque ad Platonē decimoseptimo D ætatis anno, annósq; viginti apud eū fuisse cōmoratū.

καὶ εἴς τε Μιτυλήνην ἐλθεῖν ἐπὶ ἄρχοντος ΕΥ'βούλου, τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ὀγδόης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. Πλάτωνος δὲ τελευτήσαντος τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ Θεοφίλου, πρὸς Ἑρμείαν ἀπᾶραι, καὶ μεῖναι ἔτη τρία. ἐπὶ Πυθοδότου δ' ἐλθεῖν πρὸς Φίλιππον, τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἐνάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, Ἀλεξάνδρου πεντεκαίδεκα ἔτη ἤδη γεγονότος. εἰς δ' Ἀθήνας ἀφικέσθαι τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς ἑνδεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος. καὶ ἐν Λυκείῳ σχολάσαι ἔτη τρία πρὸς τοῖς δέκα, εἶτα ἀπᾶραι εἰς Χαλκίδα τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς τετάρτης καὶ δεκάτης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, καὶ τελευτῆσαι ἐτῶν τριῶν που καὶ ἑξήκοντα, νόσῳ· ὅτε καὶ Δημοσθένην καταστρέψαι ἐν Καλαβρείᾳ ἐπὶ Φιλοκλέους. λέγεται δὲ, διὰ τὴν Καλλισθένους πρὸς Ἀλέξανδρον σύστασιν, προσκροῦσαι τῷ βασιλεῖ· κἀκεῖνον ἐπὶ τῷ τοῦτον λυπῆσαι, Ἀναξιμένην μὲν αὐξῆσαι, πέμψαι δὲ καὶ Ξενοκράτει δῶρα. ἀπέσκωψε δ' εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα καὶ Θεόκριτος ὁ Χῖος, οὑτωσὶ ποιήσας (ὥς φησιν Ἀμβρύων ἐν τῷ περὶ Θεοκρίτου).

Tum verò veniſſe Mitylenen principe EVbulo, quarto anno centeſimæoctauæ Olympiadis. Verùm Platone primo anno functo vita, ſub Theophilo profectum eſſe ad Hermiam, manſiſſéque annos tres. Sub Pythodoto autem ſe contuliſſe ad Philippum ſecundo anno centeſimænonæ Olympiadis, Alexãdro quintumdecimum iam annum ætatis agente. Athenas verò conceſſiſſe ſecundo anno cẽteſimę vndecimę Olympiadis, atque in Lyceo tredecim annos docuiſſe, ac demum perrexiſſe Chalcidem, tertio anno cẽteſimæ quartædecimæ Olympiadis, morbóque periiſſe, quũ eſſet annorum fermè ſexagintatrium. Quo etiã tempore Demoſthenes in Calabria defũctus ſit ſub Philocle. Fertur autẽ ob Calliſthenis inſidias in Alexãdrum, infenſum fuiſſe regi, illúmque ad eum contriſtãdum Anaximenem extuliſſe, ac miſiſſe Xenocrati dona. Luſit in eum epigrãmate Theocritus Chius, vt ait Ambryõ in libro De Theocriti vita, in hunc ſenſum,

Ἑρμείου εὐνούχου ἠδ' Εὐβούλου ἅμα δούλου,
Σῆμα κενὸν κενόφρων τεῦξεν Ἀριστοτέλης.

ἀλλὰ καὶ Τίμων αὐτοῦ καθήψατο, εἰπών,

Οὐδ' ἄρ' Ἀριστοτέλους εἰκαιοσύνης ἀλεγεινῆς.

καὶ οὗτος μὲν ὁ βίος τοῦ φιλοσόφου.

Ἡμεῖς δὲ καὶ διαθήκαις αὐτοῦ ἐνετύχομεν, οὕτω πως ἐχούσαις, Ἔσται μὲν εὖ· ἐὰν δέ τι συμβαίνῃ, τάδε διέθετο Ἀριστοτέλης· ἐπίτροπον μὲν εἶναι πάντων καὶ διὰ παντὸς Ἀντίπατρον. ἕως δ' ἂν Νικάνωρ καταλάβῃ ἐπιμελεῖσθαι, Ἀριστομένη, Τίμαρχον, Διοτέλη, Θεόφραστον, ἐὰν βούληται καὶ ἐνδέχηται αὐτῷ, τῶν τε παιδίων καὶ Ἑρπυλίδος καὶ τῶν καταλελειμμένων. καὶ ὅταν ὥρα ᾖ τῇ παιδί, ἐκδίδοσθαι αὐτὴν Νικάνορι. ἐὰν δὲ τῇ παιδὶ συμβῇ τι, (ὃ μὴ γένοιτο, οὐδὲ ἔσται) πρὸ τοῦ γήμασθαι, ἢ ἐπειδὰν γήμηται, μήπω παιδίων ὄντων, Νικάνωρ κύριος ἔστω καὶ περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῶν ἄλλων διοικεῖν ἀξίως καὶ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν. ἐπιμελείσθω δὲ Νικάνωρ καὶ τῆς παιδὸς καὶ τοῦ παιδὸς

A *Hermiæ eunuchi ſimul Eubulique ſepulcrum*
Mente vacans vacuũ ſtruxit Ariſtoteles.

Timon quoque ſic illum agit,

Sed neque Ariſtotelis levitas miſeranda loquacis.

Hæc vita philoſophi fuit.

Cęterùm nos ipſius quoque teſtamenta legimus in B hunc fermè modum. Bene quidem ac rite erit: quòd ſiquid contigerit, ita legauit Ariſtoteles. Curatorem quidem omnium & per omnia iuſſit eſſe Antipatrũ. Quoad verò Nicanor adoleſcat, curatores ac tutores inſtituit Ariſtomenem, Timarchum, Hipparchum, Diotelem, & Theophraſtum, ſi voluerit, ac ſi curã C ſuſcipere velit filiorum & Herpylidis, rerúmque omnium. Quúmque puella fuerit matura viro, tradi illam Nicanori: ſin verò puellæ quippiam contigerit, (quod abſit) vitáque prius quàm connubio iungatur, ſiue etiam poſtquã nupſerit, antequam filios procreet, exceſſerit, Nicanor dominus eſto, vt, D & de puero & de cæteris dignè nobis ac ſeſe diſponat. Curet autem Nicanor & de puella & de puero

Νικομάχου, ὅπως ἂν ἀξιοῖ τὰ περὶ αὐτῶν, ὡς καὶ πατὴρ ὢν καὶ ἀδελφός. ἐὰν δέ τι πρότερον συμβαίνῃ Νικάνορι, (ὃ μὴ γένοιτο) ἢ πρὸ τοῦ λαβεῖν τὴν παῖδα, ἢ ἐπειδὰν λάβῃ, μήπω παιδίων ὄντων ἐὰν μέν τι ἐκεῖνος τάξῃ, ταῦτα κύρια ἔστω· ἐὰν δὲ βούληται Θεόφραστος εἶναι μετὰ τῆς παιδός, καθάπερ πρὸς Νικάνορα· εἰ δὲ μή, τοὺς ἐπιτρόπους βουλευομένους μετὰ Ἀντιπάτρου, καὶ περὶ τῆς παιδὸς καὶ περὶ τοῦ παιδὸς διοικεῖν ὅπως ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι. ἐπιμελεῖσθαι δὲ τοὺς ἐπιτρόπους, καὶ Νικάνορα, μνησθέντας ἐμοῦ καὶ Ἑρπυλλίδος, ὅτι σπουδαία περὶ ἐμὲ ἐγένετο, τῶν τε ἄλλων, καὶ ἐὰν βούληται ἄνδρα λαμβάνειν, ὅπως μὴ ἀνάξιος ἡμῶν δοθῇ. δοῦναι δὲ αὐτῇ πρὸς τοῖς πρότερον δεδομένοις, καὶ ἀργυρείου τάλαντον, ἐκ τῶν καταλελειμμένων, καὶ θεραπαίνας τρεῖς, ἐὰν βούληται, καὶ τὴν παιδίσκην ἣν ἔχει, καὶ παῖδα τὸν Πυρραῖον. καὶ ἐὰν μὲν ἐν Χαλκίδι βούληται οἰκεῖν, τὸν ξενῶνα τὸν πρὸς τῷ κήπῳ· ἐὰν δὲ ἐν Σταγίροις, τὴν πατρῴαν οἰκίαν. ὁπότεραν δ' ἂν τούτων βούληται,

Nicomacho, nihil vt illis desit, patris ac fratris vnà implens munus. Quòd si Nicanori quidpiam contigerit, (quod absit) siue priusquam puellam duxerit, siue postquam duxerit, nondum filiis natis, quæ quidem ille instituerit, ea rata sunto. Sin autem voluerit, & Theophrastus puellæ curam habeat: sin alias, curatores, habito cum Antipatro consilio, & de puella & de puero disponát vt eis videbitur optimum. Curam habeant tutores & Nicanor, mei & Herpyllidis memores, (nanque erga me studiosa plurimũ fuit) cæterorúmque omnium: &, si virum accipere voluerit, curent ne indignè nobis locetur. Déinque illi præterea quæ antea acceperat, de nostra substantia talentum argenti, tréisque (si voluerit) famulas, & ancillam quam habet, & Pyrrhæum puerum. At, siquidem in Chalcide habitare voluerit, hospitiũ quod ad hortum est: sin autem in Stagiris, paternam domum. Vtrum verò horũ maluerit,

κατασκευάσαι τοὺς ἐπιτρόπους σκεύεσιν οἷς ἂν δοκῇ κἀκείνοις καλῶς ἔχειν, καὶ Ἑρπυλίδι ἱκανῶς. ἐπιμελείσθω δὲ Νικάνωρ καὶ Μύρμηκος τοῦ παιδίου, ὅπως ἂν ἀξίως ἡμῶν τοῖς ἰδίοις ἐπικομισθῇ, σὺν τοῖς ὑπάρχουσιν ἃ εἰλήφαμεν αὐτοῦ. εἶναι δὲ καὶ Ἀμβρακίδα ἐλευθέραν, καὶ δοῦναι αὐτῇ, ὅταν ἡ παῖς ἐκδοθῇ, πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τὴν παιδίσκην ἣν ἔχει. δοῦναι δὲ καὶ Θαλῇ πρὸς τῇ παιδίσκῃ ἣν ἔχει τῇ ὠνηθείσῃ, χιλίας δραχμὰς καὶ παιδίσκην. καὶ Σίμῳ χωρὶς τοῦ πρότερον ἀργυρείου αὐτῷ εἰς παῖδα ἄλλον, ἢ παῖδα πρίασθαι, ἢ ἀργύρειον δοῦναι. Τύχωνα δὲ ἐλεύθερον εἶναι, ὅταν ἡ παῖς ἐκδοθῇ, καὶ Φίλωνα, καὶ Ὀλύμπιον, καὶ τὸ παιδίον αὐτοῦ. μὴ πωλεῖν δὲ τῶν παίδων μηδένα τῶν ἐμὲ θεραπευόντων, ἀλλὰ χρῆσθαι αὐτοῖς. ὅταν δ' ἐν ἡλικίᾳ γένωνται, ἐλευθέρα ἀφεῖναι κατ' ἀξίαν. ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τῶν ἐκδεδομένων εἰκόνων παρὰ Γρυλλίωνος, ὅπως ἐπιτελεσθεῖσαι ἀνατεθῶσιν, ἥ τε Νικάνορος καὶ ἡ Προξένου,

A ſtudeant procuratores domum ita neceſſaria ſupellectile inſtruere, vt & ſibi honeſtè, & Herpylidi ſufficiẽter inſtructa videatur. Cùrę ſit autem Nicanori & Myrmecem puerum non indignè nobis ad ſuos referri, cum eius quas cepimus facultatibus. Sit autem & Ambracis libera: quúmque puella viro tradetur, B quingentas illi drachmas, ancillámque quam habeat, dari iubeo. Sed & Thaleti pręter ancillam quam habet emptã, drachmas mille & ancillulam. Simo quoque, abſque priore pecunia in puerum alium, ſiue puerum emi, ſiue pecuniã dari. Tychonem eſſe liberum, quum puella nupſerit, Philonémque, & Olympium C eiúſque filiolum. Porro eorum qui mihi famulantur, puerorum nullum vendi volo, ſed hęredes eis vti: quum verò adulti erũt, pro merito dimitti liberos volo. Curẽt itẽ vt cõſummẽtur quę Gryllioni ſunt traditę exculpendę imagines: vbi verò perfectę erunt, ſuis imponantur locis: Nicanoris quoque ac Proxeni D

ἣν διενοούμην ἐκδοῦναι, καὶ ἡ τῆς μητρὸς τῆς Νικάνορος· καὶ τὴν Ἀριμνήστου τὴν πεποιημένην ἀναθεῖναι, ὅπως μνημεῖον αὐτοῦ ᾖ, ἐπειδὴ ἄπαις ἐτελεύτησε. καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας τὴν Δήμητρα ἀναθεῖναι εἰς Νεμέαν, ἢ ὅπου ἂν δοκῇ. ὅπου δ' ἂν ποιῶνται τὴν ταφὴν, ἐνταῦθα καὶ τὰ Πυθιάδος ὀστᾶ ἀνελόντας θεῖναι, ὥσπερ αὐτὴ προσέταξεν. ἀναθεῖναι δὲ καὶ Νικάνορα σωθέντα, ἣν εὐχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ηὐξάμην, ζῶα λίθινα τετραπήχη, Διὶ σωτῆρι καὶ Ἀθηνᾷ σωτείρῃ ἐν Σταγείρῃ. τοῦτον ἴσχουσιν αὐτῷ αἱ διαθῆκαι τὸν τρόπον. λέγεται δὲ καὶ λοπάδας αὐτοῦ πλείστας εὑρῆσθαι· καὶ Λύκωνα λέγειν ὡς ἐν πυέλῳ θερμοῦ ἐλαίου λούοιτο, καὶ τοὔλαιον διαπωλοῖτο. ἔνιοι δὲ καὶ ἀσκίον θερμοῦ ἐλαίου ἐπιτιθέναι αὐτὸν τῷ στομάχῳ φασί· καὶ ὁπότε κοιμῷτο, σφαῖραν χαλκῆν βάλλεσθαι αὐτῷ εἰς τὴν χεῖρα, λεκάνης ὑποκειμένης· ἵν' ἐκπεσούσης τῆς σφαίρας εἰς τὴν λεκάνην, ὑπὸ τοῦ ψόφου ἐξέγροιτο.

quam ſculpendam cogitabam, matríſque Nicanoris: Arimneſti verò, quæ perfecta eſt, ſuo ſtatuatur loco, vt ſit ipſius monumentũ, quia ſine liberis defunctus eſt. Matris quoque noſtræ Cererem in Nemea locet, aut vbicunque videbitur. Vbi verò tumulũ ſe cerit, ibi & Pythiadis ſublata oſſa condat, ſicut ipſa præcepit, ſiſtat, & ſeruari Nicanoris votũ quod pro illo vouimus. Animalia lapidea cubitorum quatuor Ioui ſeruatori, ac Mineruæ ſeruatrici, in Stagiris. Hæc teſtamẽtorum ipſius ſeries fuit. Fertur autẽ ollas plurimas repertas eſſe, Lyconémque dicere, illum in pelui calentis olei lauari ſolitum, oleúmque venundare. Quidam vtrem calẽtis olei ſtomacho illum imponere cõſueuiſſe tradunt, & quum ſe ad quieſcẽdum componeret, æream ſphæram tenere in manu pelui ſubiecta, eo conſilio, vt quũ dormientis manu excuſſa ſphæra in ſubditum ęreum vas incidiſſet, ſono illius excitus exurgeret.

Ἀποφέρεται δ' εἰς αὐτὸν καὶ ἀποφθέγματα κάλλιστα, ταυτί. ἐρωτηθεὶς τί περιγίνεται κέρδος τοῖς ψευδομένοις, Ὅταν (ἔφη) λέγωσιν ἀλήθειαν, μὴ πιστεύεσθαι. ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι πονηρῷ ἀνθρώπῳ ἐλεημοσύνην ἔδωκεν, ΟΥ τὸν τρόπον (εἶπεν) ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέησα. συνεχὲς εἰώθει λέγειν πρός τε τοὺς φίλους καὶ τοὺς φοιτῶντας αὐτῷ, ἔνθα ἂν καὶ ὅπου διατρίβων ἔτυχεν, ὡς ἡ μὲν ὅρασις ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος λαμβάνει τὸ φῶς, ἡ δὲ ψυχὴ ἀπὸ τῶν μαθημάτων. πολλάκις δὲ καὶ ἀποτεινόμενος, τοὺς Ἀθηναίους ἔφασκεν εὑρηκέναι πυροὺς καὶ νόμους· ἀλλὰ πυροῖς μὲν χρῆσθαι, νόμοις δὲ, μή. τῆς παιδείας ἔφη τὰς μὲν ῥίζας εἶναι πικράς, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρπούς. ἐρωτηθεὶς τί γηράσκει ταχὺ, Χάρις, ἔφη. ἐρωτηθεὶς τί ἐστιν ἐλπίς, Ἐγρηγορότος (εἶπεν) ἐνύπνιον. Διογένους ἰσχάδα αὐτῷ διδόντος, νοήσας ὅτι, εἰ μὴ λάβῃ, χρείαν εἴη μεμελετηκώς, λαβών, ἔφη, Διογένη, μετὰ τῆς χρείας καὶ τὴν ἰσχάδα ἀπολωλεκέναι. πάλιν δὲ διδόντος, λαβὼν καὶ μετεωρίσας,

Eius esse præclaras istas sententias legimus. Interrogatus quidnam mendaces lucrarentur, Vt quum vera (inquit) dixerint, non illis credatur. Quum ipsi probro daretur quòd flagitioso homini misericorditer tulisset opem, Non, inquit, mores miseratus sum, sed hominem. Amicis ac discipulis ista consueuerat dicere vbicunque moraretur, Aspectus quidem à circumfuso aere lumen accipit, animus autem à disciplinis liberalibus. Sępenumero quũ in Atheniẽses inueheretur, aiebat illos frumenta & leges inuenisse, verùm frumentis quidẽ vti, nõ autem legibus. Studiorum liberalium amaras radices, fructus autem dulces esse asserebat. Rogatus quidnam citò consenesceret, Gratia, inquit. Quid sit spes, Vigilantis (ait) insomnium. Diogene caricam porrigente, cogitans quòd nisi acciperet, sententiam esset meditatus, sumẽs, Diogenẽ ait caricã simul cum vsu perdidisse. Rursus abeo porrectam accipiens, atque

(ὡς τὰ παιδία) εἰπών τε Μέγας Διογένης, ἀπέδωκεν αὐτῷ. τριῶν ἔφη δεῖν παιδείᾳ, φύσεως, μαθήσεως, ἀσκήσεως. Ἀκούσας ὑπό τινος λοιδορεῖσθαι, Ἀπόντα με (ἔφη) καὶ μαστιγούτω. τὸ κάλλος παντὸς ἔλεγεν ἐπιστολίου συστατικώτερον. οἱ δὲ τοῦτο μὲν Διογένην φασὶν ὁρίσασθαι· αὐτὸν δὲ, δῶρον εἰπεῖν εὐμορφίας· Σωκράτην δὲ, ὀλιγοχρόνιον τυραννίδα· Πλάτωνα, προτέρημα φύσεως· Θεόφραστον, σιωπῶσαν ἀπάτην· Θεόκριτον, ἐλεφαντίνην ζημίαν· Καρνεάδην, ἀδορυφόρητον βασιλείαν. ἐρωτηθεὶς τίνι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδεύτων, Ὅσῳ (εἶπεν) οἱ ζῶντες τῶν τεθνηκότων. τὴν παιδείαν ἔλεγεν ἐν μὲν ταῖς εὐτυχίαις εἶναι κόσμον, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις, καταφυγήν. τῶν γονέων τοὺς παιδεύσαντας ἐντιμοτέρους εἶναι τῶν μόνον γεννησάντων. τοὺς μὲν γὰρ, τὸ ζῆν· τοὺς δὲ, τὸ καλῶς ζῆν παρασχέσθαι. πρὸς τὸν καυχώμενον ὡς ἀπὸ μεγάλης πόλεως εἴη, οὐ τοῦτο ἔφη σκοπεῖν, ἀλλ' ὅστις μεγάλης πατρίδος ἄξιός ἐστιν.

puerili more in ſublime eleuans, quum dixiſſet, Magnus Diogenes, eam illi reddidit. Tria dicebat pueris eſſe neceſſaria, Ingenium, exercitationem, diſciplinam. Audierat aliquádo ſe à quodam maledictis eſſe laceſſitum: tum ille, Abſentem (inquit) etiam verberet. Dicebat pulchritudinem plus quàm epiſtolas omnes valere ad commendationẽ. Plerique Diogenem ita ſtatuiſſe aſſerũt: ipſum autem, donum formę dixiſſe: Socratem verò, modici temporis tyrannidem: Platonẽ, naturæ priuilegium: Theophraſtum, tacitam deceptionẽ: Theocritum verò, eburneum detrimẽtum: Carneadem, regnum ſolitarium. Rogatus quo differrent docti ab indoctis, Quo (inquit) viuentes à mortuis. Eruditionem dicebat inter proſpera eſſe ornamentum, inter aduerſa refugium. Parentes qui liberos erudiendos curaſſent, longè honorabiliores eſſe iis qui ſolùm genuiſſẽt: eos enim viuendi tantùm, illos etiam bene beatéque viuendi autores eſſe. Gloriati cuidam quòd magnæ eſſet vrbis ciuis, Noli (inquit) hoc attẽdere, ſed an dign' ſis magna & illuſtri patria.

ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος, ἔφη, Μία ψυχὴ δύο σώμασιν ἐνοικοῦσα. τῶν ἀνθρώπων ἔλεγε, τοὺς μὲν, οὕτω φείδεσθαι ὡς ἀεὶ ζησομένους, τοὺς δὲ, οὕτως ἀναλίσκειν ὡς αὐτίκα τεθνηξομένους. πρὸς τὸν πυθόμενον διὰ τί τοῖς καλοῖς πολὺν χρόνον ὁμιλοῦμεν, Τυφλοῦ, ἔφη, τὸ ἐρώτημα. ἐρωτηθεὶς τί ποτ᾽ αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Τὸ, ἀνεπιτάκτως ποιεῖν ἅ τινες διὰ τὸν ἀπὸ τῶν νόμων φόβον ποιοῦσιν. ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν προκόπτοιεν οἱ μαθηταὶ ἔφη, Ἐὰν τοὺς προέχοντας διώκοντες, τοὺς ὑστεροῦντας μὴ ἀναμένωσι. πρὸς τὸν εἰπόντα ἀδολέσχην, ἐπειδὴ πολλὰ αὐτοῦ κατήντλησε, Μή τι σου κατεφλυάρησα; μὰ Δί᾽, εἶπεν. οὐ γάρ σοι προσεῖχον. πρὸς τὸν αἰτιασάμενον ὡς εἴη μὴ ἀγαθῷ ἔρανον δεδωκὼς (φέρεται γὰρ καὶ οὕτω) ΟΥ᾽ τῷ ἀνθρώπῳ (φησὶν) ἔδωκα, ἀλλὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ. ἐρωτηθεὶς πῶς ἂν τοῖς φίλοις προσφεροίμεθα, ἔφη, Ὡς ἂν εὐξαίμεθα αὐτοὺς ἡμῖν προσφέρεσθαι. τὴν δικαιοσύνην ἔφη ἀρετὴν ψυχῆς, διανεμητικὴν τοῦ κατ᾽ ἀξίαν.

Rogatus quid ſit amicus, Vna (inquit) anima in duobus corporibus habitans. Homines pleroſque dicebat ita eſſe parcos, acſi ſemper victuri eſſent: alios tam prodigos, acſi continuò morituri. Percontanti cur honeſta forma præſtantibus diutius congredimur, Cæci (inquit) huiuſcemodi interrogatio eſt. Rogatus quid ex philoſophia lucratus fuiſſet, Hoc (inquit) vt iniuſſus ea faciam quæ plerique per legum metum faciant. Interrogatus quo pacto diſcipuli egregiè proficerent, Si excellentiores, ait, proſequentes, tardiores non morentur. Loquaci homini quum illum improbè probris multis obtudiſſet, dicenti, Num te ſatis obtudi? Hercle (inquit) non tibi animum aduerti. Cauſanti cur ſtipem non bono homini dediſſet, (nam & ita contigiſſe ferunt) Non, inquit, homini dedi, ſed humanitati. Rogatus erga amicos quales eſſe debeamus, Quales (inquit) eos erga nos eſſe optamus. Iuſtitiam dicebat virtutem animi vnicuique ſecundum dignitatem diſtribuentem.

κάλλιστον ἐφόδιον τῷ γήρᾳ τὴν παιδείαν ἔλεγε. φησὶ δὲ Φαβωρῖνος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων, ὡς ἑκάστοτε λέγοι, Ὦ φίλοι, οὐδεὶς φίλος. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ζ' τῶν ἠθικῶν ἐστί. καὶ ταῦτα μὲν εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται.

Συνέγραψε δὲ πάμπλειστα βιβλία, ἃ ἀκόλουθον ἡγησάμην ὑπογράψαι, διὰ τὴν περὶ πάντας λόγους τἀνδρὸς ἀρετήν. Περὶ δικαιοσύνης, α', β', γ', δ'· Περὶ ποιητῶν, α', β', γ'· Περὶ φιλοσοφίας, α', β', γ'· Πολιτικοῦ, α', β'· Περὶ ῥητορικῆς, Γρύλλος, α'· Νήρινθος, α'· Σοφιστής, α'· Μενέξενος, α'· Ἐρωτικὸς, α'· Συμπόσιον, α'· Περὶ πλούτου, α'· Προτρεπτικὸς, α'· Περὶ ψυχῆς, α'· Περὶ εὐχῆς, α'· Περὶ εὐγενείας, α'· Περὶ ἡδονῆς, α'· Ἀλέξανδρος, ἢ ὑπὲρ ἀποίκων, α'· Περὶ βασιλείας, α'· Περὶ παιδείας, α'· Περὶ τἀγαθοῦ, α', β', γ'· Τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος, α', β', γ'· Τὰ ἐκ τῆς πολιτείας, α', β'· Οἰκονομικὸς, α'· Περὶ φιλίας, α'· Περὶ τοῦ πάσχειν, ἢ πεπονθέναι, α'· Περὶ ἐπιστημῶν, α'· Περὶ ἐριστικῶν, α', β'·

A Disciplinam optimum esse dicebat viaticum ad senectutem. Refert Phauorinus in secundo Commentariorum, illum crebrò dicere solitum, O amici, amicus nemo. Et ista quidem ad illum referuntur.

Conscripsit autem & cōplura volumina, quæ, vt summa ingenii illius vis, ac præcipua circa omne o- B rationis genus exercitatio clarius eluceat, subnectenda necessariò existimaui. De iustitia libros quatuor, De poetis tres, De philosophia tres, De republica duo, De rhetorica, Gryllus, vnum, Nerinthus, vnum, Sophista, vnum, Menexenus, vnum, Amatorius, vnum, Conuiuium, vnum, De diuitiis vnum, Exhor- C tationum vnum, De anima vnum, De precatione vnum, De nobilitate vnū, De voluptate vnum, Alexander seu De colonis, vnum, De regno vnum, De doctrina vnum, De bono tres, De Platonis legibus tres, De eiusdem repub. duos, OEconomicus vnū, De amicitia vnum, Quid sit tolerare siue tolerantia D vnum, De disciplinis vnum, De his quæ in contentionem cadunt duos,

Λύσεις ἐριστικαί, δ´· Διαιρέσεις σοφιστικαί, δ´· Περὶ ἐναντίων, α´· Περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν, α´· Περὶ ἰδίων, α´· Ὑπομνήματα ἐπιχειρηματικὰ, γ´· Προτάσεις περὶ ἀρετῆς, α´, β´, γ´· Ἐνστάσεις, α´· Περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων, ἢ κατὰ πρόσθεσιν, α´· Περὶ παθῶν ὀργῆς, α´· Ἠθικῶν, α´, β´, γ´, δ´, ε´· Περὶ στοιχείων, α´, β´, γ´· Ὑπὲρ ἐπιστήμης, α´· Περὶ ἀρχῆς, α´· Διαιρέσεις ἑπτακαίδεκα. Διαιρετικῶν, α´· Ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, α´, β´· Περὶ κινήσεως, α´, β´· Προτάσεις, α´· Προτάσεις ἐριστικαί, δ´· Συλλογισμοί, α´· Προτέρων ἀναλυτικῶν, α´, β´, γ´, δ´, ε´, ϛ´, ζ´, η´, θ´· Ἀναλυτικῶν ὑστέρων μεγάλων, α´, β´· Περὶ προβλημάτων, α´· Μεθοδικὰ α´, β´, γ´, δ´, ε´, ϛ´, ζ´, η´· Περὶ τοῦ βελτίονος, α´· Περὶ τῆς ἰδέας, α´· Ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν, α´, β´, γ´, δ´, ε´, ϛ´, ζ´· Συλλογιστικῶν, α´, β´· Συλλογιστικὸν, καὶ ὅροι, α´· Περὶ τοῦ αἱρετοῦ καὶ τοῦ συμβεβηκότος, α´· Τὰ πρὸ τῶν τόπων, α´· Τοπικὸν πρὸς τοὺς ὅρους, α´, β´· Πάθη, α´· Διαιρετικὸν, α´· Μαθηματικὸν, α´· Ὁρισμοί, τρισκαίδεκα.

Solutiones eorum quæ in contentionẽ veniunt, quatuor, Diuisiones sophisticæ quatuor, De cõtrariis vnũ, De speciebus & generibus vnum, De propriis vnum, Commentaria ἐπιχειρηματικὰ tres, Propositiones de virtute tres, Obiectiones, vnũ, De his quæ quot modis dicuntur, siue secundum propositum vnum, De elementis tres, De scientia vnum, De perturbationibus iræ vnum, Moralium quatuor, De principio vnum, Diuisiones XVII, Diuisibilium vnum, De interrogatione & respõsione duo, De motu vnum, Propositiones vnum, Propositiones contentiosæ quatuor, Syllogismi vnum, Priorum analyticorum nouem, Posteriorum analyticorũ maiorum duo, De quæstionibus ad disciplinã pertinentibus octo, De meliore vnum, De idea vnũ, Termini topicorum septem, Syllogismorum duo, συλλογιστικὸν & diffinitiones, vnum, De eligibili & accidenti vnum, De iis quæ ante locos sunt vnum, Topicorum ad diffinitiones duo, Perturbationum vnum, Diuisibilium vnum, Mathematicus vnum, Diffinitiones XIII,

Ἐπιχειρημάτων, α΄, β΄· Περὶ ἡδονῆς, α΄· Προτάσεις, α΄· Περὶ ἑκουσίου, α΄· Περὶ καλοῦ, α΄· Θέσεις ἐπιχειρηματικαὶ, πέντε καὶ εἴκοσι· Θέσεις φιλικαὶ, β΄· Θέσις περὶ ψυχῆς, α΄· Πολιτικὰ, β΄· Πολιτικῆς ἀκροάσεως, ὡς ἡ Θεοφράστου, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄, ζ΄, η΄, Περὶ δικαίων, α΄, β΄· Τεχνῶν συναγωγὴ, α΄, β΄· Τέχνης ῥητορικῆς, α΄, β΄· Τέχνη, α΄· Ἄλλη τέχνη, α΄, β΄· Μεθοδικὸν, α΄· Τέχνης τῆς Θεοδέκτου εἰσαγωγῆς, α΄· Πραγματείας τέχνης ποιητικῆς, α΄, β΄· Ἐνθυμήματα ῥητορικά· Περὶ μεγέθους, α΄· Ἐνθυμημάτων διαιρέσεις, α΄· Περὶ λέξεως, α΄, β΄· Περὶ συμβουλείας, α΄· Συναγωγῆς, α΄, β΄· Περὶ φύσεως, α΄, β΄, γ΄· Φυσικὸν, α΄· Περὶ τῆς Ἀρχύτου φιλοσοφίας, α΄, β΄, γ΄· Περὶ τῆς Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους, α΄· Τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου, καὶ τῶν Ἀρχυτείων, α΄· Πρὸς τὰ Μελίσσου, α΄· Πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος, α΄· Πρὸς τοὺς Πυθαγορείους, α΄· Πρὸς τὰ Γοργίου, α΄· Πρὸς τὰ Ξενοκράτους, α΄· Πρὸς τὰ Ζήνωνος, α΄· Περὶ τῶν Πυθαγορείων, α΄·

A Epicherematum duo, De voluptate vnum, Propositionum vnum, De voluntario vnum, De pulchro vnum, Quæstiones epicherematicæ x x v, Quæstiones de amicitia, duo, Quæstiones de anima, vnũ, Politicorum duo, Politicæ auditionis (sicut Theophrasti) octo, De iustis duo, Artium introductio, duo, Artis rhetoricæ duo, Ars B vnum, Alia ars, duo, Methodicũ vnum, Artis Theodectis introductionis vnum, Artis poeticæ libros duos, Enthymemata rhetorica, De magnitudine vnum, Enthymematum diuisiones, vnum, De dictione duo, De consilio vnum, Collectionis duo, De natura tres, Physicon vnum, De C Archytæ philosophia tres, De Speusippi Xenocratisque philosophia vnum, Ex Timæi Archytæque disciplinis sumpta, vnum, Aduersus Melissi dicta vnum, Aduersus Alcmæonis dicta vnum, Aduersus Pythagoricos vnum, Aduersus Gorgiam vnum, Aduersus Xenocratem vnum, Aduersus Zenonis scita vnum, De Pythagoricis vnũ, D

Περὶ ζώων, α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η', θ'· Ἀνατομῶν, α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η'· Ἐκλογὴ ἀνατομῶν, α'· Ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων, α'· Ὑπὲρ τῶν μυθολογουμένων ζώων, α'· Ὑπὲρ τοῦ μὴ γεννᾶν, α'· Περὶ φυτῶν, α', β'· Φυσιογνωμονικὸν, α'· Ἰατρικὰ, β'· Περὶ μονάδος, α'· Σημεῖα χειμώνων, α'· Ἀστρονομικὸν, α'· Ὀπτικὸν, α'· Περὶ κινήσεως, α'· Περὶ μουσικῆς, α'· Μνημονικὸν, α'· Ἀπορημάτων Ὁμηρικῶν, α', β', γ', δ', ε', ς'· Ποιητικὰ, α'· Φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον, ὀκτὼ πρὸς τοῖς τριάκοντα· Ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων, α', β'· Ἐγκυκλίων, α', β'· Μηχανικὸν, α'· Προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου, α', β'· Περὶ τῆς λίθου, α'· Δικαιώματα, α', β'· Παραβολαὶ, α'· Ἄτακτα δεκαδύο· Ἐξηγημένα κατὰ γένος, τέτταρα καὶ δέκα· Ὀλυμπιονῖκαι, α'· Πυθιονῖκαι μουσικῆς, α'· Πυθικὸς, α'· Πυθιονικῶν ἔλεγχοι, α'· Νῖκαι Διονυσιακαὶ, α'· Περὶ τραγῳδιῶν, α'· Διδασκαλίαι, α'· Παροιμίαι, α'· Νόμος συστατικὸς, α'· Νόμων, α', β', γ', δ'· Κατηγοριῶν, α'·

A De animalibus, nouem, Anatomorum octo, Electio anatomorum vnum, De compositis animalibus vnum, De fabulosis animalibus vnum, De non gignendo vnum, De plantis duo, Physiognomicon vnum, Medicinalia, duos, De monade vnum, Signa tempestatum, vnum, Astronomicon speculatiuus vnum, De motu vnum, B De musica vnum, Memoriale vnum, Homericarum ambiguitatum, sex, Poetica, vnum, Naturalium secundum elementa, trigintaocto, Inspectorum problematum duos, Liberalium disciplinarum duos, Mechanicus vnum, Problematum ex Democrito sex, De lapide vnum, Parabolæ vnum, C Inordinata XII, Exposita generatim XIIII, Iura vnum, Olympionice, vnum, Pythionicæ musices vnum, Pythicus, vnum, Pythionicorum argumenta, vnum, Dionysiacæ victoriæ vnum, De tragœdiis vnum, Doctrinæ vnum, Prouerbia, vnum, Lex commendatitia, vnum, Legum quatuor, D Prædicamentorum vnum,

Περὶ ἑρμηνείας, α΄· Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν, καὶ ἰδίαι δημοκρατικαί, ὀλιγαρχικαί, ἀριστοκρατικαί, καὶ τυραννικαί. Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον· Σηλυμβρείων ἐπιστολαί· Πρὸς Ἀλέξανδρον τέτταρες ἐπιστολαί· Πρὸς Ἀντίπατρον, ἐννέα· Πρὸς Μέντορα, α΄· Πρὸς Ἀρίστωνα, α΄· Πρὸς Ὀλυμπιάδα, α΄· Πρὸς Ἡφαιστίωνα, α΄· Πρὸς Θεμισταγόραν, μία· Πρὸς Φιλόξενον, α΄· Πρὸς Δημόκριτον, ἔπη, ὧν ἀρχή, Ἁγνὲ θεῶν πρέσβισθ᾽ ἑκατηβόλε· Ἐλεγεῖα, ὧν ἀρχή, Καλλιτέκνου μητρὸς θύγατερ. γίνονται αἱ πᾶσαι, μυριάδες στίχων τέτταρες καὶ τετταράκοντα, πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις καὶ διακοσίοις ἑβδομήκοντα. καὶ τοσαῦτα μὲν αὐτῷ πεπραγμάτευται βιβλία.

Βούλεται δὲ ἐν αὐτοῖς τάδε. διττὸν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον· τὸν μέν, πρακτικόν· τὸν δέ, θεωρητικόν. καὶ τοῦ πρακτικοῦ, τόν τε ἠθικόν, καὶ πολιτικόν· οὗ τά τε περὶ πόλιν καὶ τὰ περὶ οἶκον ὑπογεγράφθαι· τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τόν τε φυσικὸν καὶ λογικόν.

A De interpretatione vnum, Reſpublicæ vrbiũ CLVIII, Seorſúmque ad Philippum De populari, paucorúmque & optimatum & tyrannorum rep. epiſtolæ. Selymbriorum epiſtolæ ad Alexandrum quatuor, Ad Antipatrum nouem, ad Mentorem vnam, ad Ariſtonem vnam, ad Olympiadem vnam, ad Hephæ- B ſtionem vnam, ad Themiſtagoram vnam, ad Philoxenum vnam, ad Democritum verſus, quorum initium eſt, Sancte deûm. Elegiæ, quarum eſt initium, Formoſæ matris filia. ſunt in ſumma verſus omnes plus minus quadrageſies quinquies mille, trecenti & triginta. Hæc librorum illius ſeries, hic numerus, C in quibus quid agat ſummatim exponendum eſt.

Duplicem eſſe philoſophiæ rationem, alteram verſari circa actus, appellarique πρακτικήν, alteram in intelligentia & ſpeculatione conſiſtere, & θεωρητικὴν dici. Ad actionẽ pertinere Ethicen & Politicẽ, qua in parte tum de publica, tum de familiari re agi. D Ad intelligentiam Phyſicen Logicénque referri,

οὐ τὸ λογικὸν, οὐχ ὁλομερῶς, ἀλλ' ὡς ὄργανον προσεκριβωμένον. καὶ τούτου διττοὺς ὑποθέμενος σκοποὺς, τό τε πιθανὸν, καὶ τὸ ἀληθὲς, διεσάφησε. δύο δὲ πρὸς ἑκάτερον δυνάμεσιν ἐχρήσατο, διαλεκτικῇ μὲν καὶ ῥητορικῇ, πρὸς τὸ πιθανόν· ἀναλυτικῇ δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ, πρὸς τὸ ἀληθές· οὐδὲν ὑπολειπόμενος οὔτε τῶν πρὸς εὕρεσιν, οὔτε τῶν πρὸς κρίσιν, οὔτε μὴν τῶν πρὸς χρῆσιν. πρὸς μὲν οὖν τὴν εὕρεσιν, τά τε τοπικὰ καὶ μεθοδικὰ, παρέδωκε προτάσεων πλῆθος· ἐξ ὧν πρὸς τὰ προβλήματα πιθανῶν ἐπιχειρημάτων οἷόν τε εὐπορεῖν· πρὸς δὲ τὴν κρίσιν, τὰ ἀναλυτικὰ πρότερα καὶ ὕστερα. διὰ μὲν οὖν τῶν προτέρων τὰ λήμματα κρίνεται, διὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἡ συναγωγὴ ἐξετάζεται. πρὸς δὲ τὴν χρῆσιν, τά τε ἀγωνιστικὰ, καὶ τὰ περὶ ἐρωτήσεως, ἐριστικά τε, καὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων τε καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις. κριτήριον δὲ τῆς ἀληθείας, τῶν μὲν κατὰ φαντασίαν ἐνεργημάτων, τὴν αἴσθησιν ἀπεφήνατο·

A Porrò Logicen instrumẽtum esse exactissimũ. Eius quum geminam destinationem ac scopum subiecisset, verisimile ac verum, ad vtranque duarum maximè rerũ viribus nititur. Nanque ad verisimile seu probabile, oratoria & dialectica, ad verum autẽ analytica & philosophia vsus est, nihil omnino omittẽs eorum quæ vel ad inuentionem, B vel ad iudicium, vel etiam ad vsum pertinerẽt. Enimuero ad inuentionis adminicula, atque ad eas res quę speculationi & arti inseruiunt, propositionum multitudinem tradidit, ex quibus quæstiones probabiliũ epicherematũ elicere affatim licet. Porro ad iudicandum analytica priora C & posteriora conscripsisse, prioribus assumptionũ iudicia permittens, posterioribus collectionis examen tradens. Cæterùm ad iudicandũ ea quæ sub certamẽ cadunt, quæque in interrogatione versantur & cõtentione sophisticorum argumentorum, atque syllogismis atque his similibus. Veritatis verò iudicium D earum quidem quæ secũdum imaginationem sunt actionũ sensum definiuit:

A τῶν δὲ ἠθικῶν τῶν περὶ πόλιν καὶ περὶ οἶκον καὶ περὶ νόμους, τὸν νοῦν. τέλος δὲ ἓν ἐξέθετο, χρῆσιν ἀρετῆς, ἐν βίῳ τελείῳ. ἔφη δὲ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν συμπλήρωμα ἐκ τριῶν ἀγαθῶν εἶναι· τῶν περὶ ψυχὴν, ἃ δὴ καὶ πρῶτα τῇ δυνάμει καλεῖ· ἐκ δευτέρων δὲ, τῶν περὶ σῶμα, ὑγιείας, καὶ ἰσχύος, καὶ κάλλους, καὶ τῶν παραπλησίων· τῶν δὲ ἐκτὸς, πλούτου, καὶ εὐγενείας καὶ δόξης, καὶ τῶν ὁμοίων. τήν τε ἀρετὴν μὴ εἶναι αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν. προσδεῖσθαι γὰρ τῶν τε περὶ σῶμα καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν· ὡς κακοδαιμονήσοντος τοῦ σοφοῦ, κἂν ἐν πόνοις ᾖ, κἂν ἐν πενίᾳ καὶ τοῖς ὁμοίοις. τὴν μέντοι κακίαν, αὐτάρκη πρὸς κακοδαιμονίαν, κἂν ὅτι μάλιστα παρῇ αὐτῇ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ, καὶ τὰ περὶ σῶμα. τάς τε ἀρετὰς ἔφη μὴ ἀκολουθεῖν. ἐνδέχεσθαι γὰρ, φρόνιμόν τινα, καὶ ὁμοίως δίκαιον ὄντα, ἀκόλαστον καὶ ἀκρατῆ εἶναι. ἔφη δὲ τὸν σοφὸν, μὴ εἶναι μὲν ἀπαθῆ, μετριοπαθῆ δέ. τήν τε φιλίαν

A moralium verò, vbi de re publica ac domeſtica, & vbi de legibus agitur, mentem. finem autē vnum expoſuit, virtutis vſum in vita perfecta. Felicitatem ait plenitudinem ex tribus maximè bonis conſtantem, iis nimirū quæ in animo ſunt, quæ & priora viribus appellat: iis quę ad corpus attinent, vt ſunt bona valetu- B do, fortitudo, pulchritudo, cæteráque his ſimilia: atque iis quæ extrinſecus veniūt, diuitiis, nobilitate, & claritudine, atque in hunc modū cæteris, quibus tertium locū aſſignauit. Virtutem ad beatam vitam ſibi minimè ſufficere dixit: quippe corporis bonis exterioribúſq. indigere. Miſerū atque infelicem fore C ſapientē, ſiue doloribus afficiatur, ſiue inopia, & cęteris huiuſmodi incōmodis prematur. Vitium autem ad miſeriā atque infelicem vitam ſufficere, quantumlibet corporis affluat bonis. Virtutes ait nō ſe inuicē ſequi. Fieri enim poſſe vt prudēs quiſpiam ac iuſtus, idémque intemperans atque incontinens ſit. D Sapientem quidem non omnino perturbationibus vacare, verùm perturbari modicè dixit: Amicitiam,

æquitatem

ὡρίζετο ἰσότητα εὐνοίας ἀντίστροφον. ταύτης δὲ τὴν μέν, εἶναι συγγενικήν· τὴν δέ, ἐρωτικήν· τὴν δέ, ξενικήν· εἶναι δὲ καὶ τὸν ἔρωτα μὴ μόνον συνουσίας, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας. καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφόν, καὶ πολιτεύσεσθαι, γαμήσειν τε μὴν καὶ βασιλεῖ συμβιῶναι. βίων τε τριῶν ὄντων, θεωρητικοῦ, πρακτικοῦ, ἡδονικοῦ, τὸν θεωρητικὸν προέκρινεν. εὔχρηστα δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα πρὸς ἀρετῆς ἀνάληψιν. ἔν τε τοῖς φυσικοῖς αἰτιολογικώτατος πάντων ἐγένετο, ὥστε καὶ περὶ τῶν ἐλαχίστων τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι. διόπερ καὶ οὐκ ὀλίγα βιβλία συνέγραψε φυσικῶν ὑπομνημάτων. τὸν δὲ θεὸν ἀσώματον ἀπέφαινε, καθὰ καὶ ὁ Πλάτων. διατείνει δὲ αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν μέχρι τῶν οὐρανίων, καὶ εἶναι ἀκίνητον αὐτόν· τὰ δὲ ἐπίγεια, κατὰ τὴν πρὸς ταῦτα συμπάθειαν οἰκονομεῖσθαι. εἶναι δὲ παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ ἄλλο πέμπτον, ἐξ οὗ τὰ αἰθέρια συνεστάναι. ἀλλοίαν δ' αὐτοῦ τὴν κίνησιν εἶναι· κυκλοφορικὴν γάρ.

æquitatem esse definiuit reciprocæ beneuolétiæ. Eius tres species esse tradidit: Esse quippe aliam cognationis, aliam amatoriá, tertiam hospitalem. Amorem non modò congressionis, verùm & philosophiæ esse. Amaturum quoque sapientem, neque accessurum ad rempublicam, ducturúmque vxorem, & cum rege vnà victurum.

Tribus autem generibus vitę cōstitutis, primo quod in speculatione, sequenti quòd in actu, & tertio quod in voluptate consistit: speculatiuum genus semper prætulit. Liberales disciplinas ad apprehensionē virtutis multū conferre sensit. In descriptione rerum naturalium præter cæteros rationem maximè sequutus est, adeo vt minimarum quarumque rerum reddiderit causas. Vnde & naturalium Commentariorum complura scripsit volumina. Deum (sicut & Plato) incorporalē diffiniuit, eiúsque prouidētiam ad cælestia vsque pertingere, ipsū verò immobilem esse. Porro terrena omnia ad cælestium congruentiam ordinémque disponit. Præter elementa ista quatuór esse & quintum aliud, ex quo cælestia consistant, eiúsque motum orbicularem esse varium.

καὶ τὴν ψυχὴν δὲ ἀσώματον, ἐντελέχειαν οὖσαν τὴν πρώτην· σώματος γὰρ φυσικοῦ καὶ ὀργανικοῦ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. διττὴ δ' αὕτη ἐστὶ κατ' αὐτόν. λέγει δ' ἐντελέχειαν, ἧς ἐστιν εἶδός τι ἀσώματον· ἡ μὲν, κατὰ δύναμιν, ὡς ἐν τῷ κηρῷ ὁ Ἑρμῆς ἐπιτηδειότητα ἔχων ἐπιδέξασθαι τοὺς χαρακτῆρας· καὶ ὁ ἐν τῷ χαλκῷ ἀνδριάς. καθ' ἕξιν δὲ λέγεται ἐντελέχεια, ἡ τοῦ συντετελεσμένου Ἑρμοῦ ἢ ἀνδριάντος. σώματος δὲ φυσικοῦ, ἐπεὶ τῶν σωμάτων τὰ μέν ἐστι χειρόκμητα, ὡς τὰ ὑπὸ τεχνιτῶν γινόμενα, οἷον πύργος, πλοῖον· τὰ δὲ, ὑπὸ φύσεως, ὡς φυτὰ, καὶ τὰ τῶν ζώων. ὀργανικοῦ δὲ εἶπε, τουτέστι πρός τι κατεσκευασμένου, ὡς ἡ ὅρασις πρὸς τὸ ὁρᾶν, καὶ ἡ ἀκοὴ πρὸς τὸ ἀκούειν. δυνάμει δὲ ζωὴν ἔχοντος, οἷον ἐν ἑαυτῷ. τὸ δυνάμει δὲ, ἤτοι ἢ κατ' ἐνέργειαν. κατ' ἐνέργειαν μὲν, ὡς ὁ ἐγρηγορὸς λέγεται ψυχὴν ἔχειν· καθ' ἕξιν δ', ὡς ὁ καθεύδων. ἵν' οὖν καὶ οὗτος ὑποπίπτῃ, τὸ δυνάμει προσέθηκε.

A Animam item incorporeã, primámq; esse ἐντελέχειαν, corporis nempe naturalis & organici potentia vitam habentis. Est autẽ ea iuxta illum duplex. Entelechiam verò appellat, cuius sit species quædam incorporea: altera ex his quidem secundum potẽtiam, vt est Mercurius in cera, informis quidem, sed idoneus ad B percipienda lineamẽta, sicut item in ære statua. Secundum verò habitũ Entelechia dicitur, ea quæ est consummatæ ac perfectæ Mercurii statuæ. Naturalis autem corporis dixit. nam sunt corpora alia quidem manu & arte elaborata, vt sunt quæ ab artificib' fiũt, puta turris atque nauis: alia verò sic à natura pro- C deunt, vt arbores & animalium corpora. Porro organici dixit, hoc est, ad aliquid parati & conditi, vt est ad vidẽdum oculus, aurísque ad audiendum. virtute autem vitã habentis, vtputa in seipso. Virtute autem vel potentia minus est secundum efficaciã. Secũdum actionẽ autẽ, vt vigilãs habere animã dicitur. D Secũdum habitũ autem, vt dormiens. vt igitur & hic intelligatur, adiecit potẽtia.

πολλὰ δ᾽ ἢ καὶ ἄλλα περὶ πολλῶν ἀποφήνασθαι, ἅπερ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖσθαι. τοῖς γὰρ ὅλοις φιλοπονώτατος ἐγένετο καὶ εὑρετικώτατος, ὡς δῆλον ἐκ τῶν προγεγραμμένων συγγραμμάτων, ἃ τὸν ἀριθμὸν ἐγγὺς ἥκει τετρακοσίων, τὰ ὅσα γε ἀναμφίλεκτα. πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται συγγράμματα αὐτοῦ, καὶ ἀποφθέγματα ἀγράφου φωνῆς ἀστοχήματα.

Γεγόνασι δὲ Ἀριστοτέλεις ὀκτώ· πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, ὁ πολιτευσάμενος Ἀθήνησι, οὗ καὶ δικανικοὶ φέρονται λόγοι χαρίεντες· τρίτος, περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος· τέταρτος, Σικελιώτης ῥήτωρ, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους Πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφώς· πέμπτος, ὁ ἐπικληθεὶς Μῦθος, Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ γνώριμος· ἕκτος, Κυρηναῖος, γεγραφὼς περὶ ποιητικῆς· ἕβδομος, παιδοτρίβης, οὗ μέμνηται Ἀριστόξενος ἐν τῷ Πλάτωνος βίῳ· ὄγδοος, γραμματικὸς ἄσημος, οὗ φέρεται τέχνη περὶ πλεονασμοῦ.

Multa igitur eiuſmodi & alia & de aliis multis in hunc modum philoſophatus eſt, quæ perlongum eſſet numerare. Cũctis enim in rebus ſummo ſtudio atque induſtria fuit, inuentioníſque incredibili copia viguit, vt ex iis quæ ſuprà annotauimus voluminibus conſtat, quæ ad quadringẽtorum numerum ferè perueniunt, de quibus nihil ambigitur. Nam ſunt & alia cõplura quæ ipſi aſcribuntur volumina atque ſententiæ.

Verumenimuero octo fuere Ariſtoteles. Primus hic ipſe, ſecundus, qui Athenis remp. adminiſtrauit, cuius etiã iudiciales leguntur orationes, ſanè quamelegantes: tertius, qui Iliadẽ Homeri ſcripſit: quartus, Siculus orator, qui ad Panegyricum Iſocratis reſcripſit: quintus, qui cognomi natus eſt Mythus, Æſchinis Socratici neceſſarius: ſextus, Cyrenaicus, qui De poetica ſcripſit: ſeptimus, pædotriba, cuius meminit Ariſtoxenus in Platonis vita: octauus, grammaticus obſcurus & ignobilis, cui' de pleonaſmo ars legitur.

Τοῦ δὴ Σταγειρίτου γεγόνασι μὲν πολλοὶ γνώριμοι, διαφέρων δὲ μάλιστα Θεόφραστος· περὶ οὗ λεκτέον.

A Huius autem Stagiritæ philoſophi complures quidem fuere diſcipuli, ſed omnibus maximè præcelluit Theophraſtus, de quo modò dicẽdum eſt.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ.

THEOPHRASTVS.

Θεόφραστος Ἐρέσιος, Μελάντα κναφέως υἱὸς, ὥς φησιν Ἀθηνόδωρος ἐν ὀγδόῃ περιπάτων. οὗτος πρότερον μὲν ἤκουσε Λευκίππου τοῦ πολίτου B ἐν τῇ πατρίδι, εἶτ' ἀκούσας Πλάτωνος, μετέστη πρὸς Ἀριστοτέλη. κἀκείνου εἰς Χαλκίδα ὑποχωρήσαντος, αὐτὸς διεδέξατο τὴν σχολὴν Ὀλυμπιάδι τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ καὶ ἑκατοστῇ. φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ δοῦλος φιλόσοφος ὄνομα Πομπύλος, καθά φησι Μυρωνιανὸς Ἀμαστριανὸς ἐν τῷ C πρώτῳ τῶν ὁμοίων ἱστορικῶν κεφαλαίων.

Theophraſtus Ereſius Melanti, vt Athenodorus in octauo Deambulationum libro ait, fullonis filius, primò quidem in patria Leucippi ciuis ſui auditor fuit: inde quum Platonem audiſſet, ſe ad Ariſtotelem contulit. Eo item in Chalcidem profecto, illi in ſcholæ regimine ſucceſſit Olympiade CXIIII. Fertur ipſius quoque ſeru', Pompylus nomine, philoſophus fuiſſe, vt refert Myronianus Amaſtrianus in primo Similium hiſtoricorum capitum.

Ὁ δὲ Θεόφραστος γέγονεν ἀνὴρ συνετώτατος καὶ φιλοπονώτατος. καὶ καθά φησι Παμφίλη ἐν τῷ τριακοστῷ δευτέρῳ τῶν ὑπομνημάτων, διδάσκαλος Μενάνδρου τοῦ κωμικοῦ· ἄλλως τε καὶ εὐεργετικὸς καὶ φιλόλογος. Κάσανδρος D γοῦν αὐτὸν ἀπεδέχετο, καὶ Πτολεμαῖος ἔπεμψεν ἐπ' αὐτόν.

Fuit autẽ Theophraſtus vir ſummæ prudentiæ, ſtudiiſque ſingularis, atque (vt ſcribit Pamphila trigeſimo Commentariorum libro) Menandrum ipſum comicum inſtituit. Erat item beneficus in primis, & maximè affabilis. Eum Caſſander ſuſcepit, Ptolemæúſque ad illum miſit.

τοσοῦτον δ' ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο παρὰ Ἀθηναίοις, ὥστε Ἀγνωνίδης τολμήσας ἀσεβείας αὐτὸν γράψασθαι, μικροῦ καὶ προσῶφλεν. ἀπήντων τε εἰς τὴν διατριβὴν αὐτοῦ μαθηταὶ πρὸς δισχιλίους. οὗτος τά τε ἄλλα, καὶ περὶ δικαστηρίου τοιαῦτα διείλεκται ἐν τῇ πρὸς Φανίαν τὸν Περιπατητικὸν ἐπιστολῇ, ΟΥ' γὰρ ὅτι πανήγυριν, ἀλλ' οὐδὲ συνέδριον ῥᾴδιον, οἷόν τις βούλεται, λαβεῖν. αἱ δὲ ἀναγνώσεις ποιοῦσιν ἐπανορθώσεις· τὸ δ' ἀναβάλλεσθαι πάντα καὶ ἀμελεῖν, οὐκέτι φέρουσιν αἱ ἡλικίαι. ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ σχολαστικὸν ὠνόμακε. τοιοῦτος δὲ ὤν, ὅμως ἀπεδήμησε πρὸς ὀλίγον καὶ οὗτος, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ φιλόσοφοι· Σοφοκλέους τοῦ Ἀμφικλείδου νόμον εἰσενεγκόντος, Μηδένα τῶν φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι, ἂν μὴ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δόξῃ· εἰ δὲ μή, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. ἀλλὰ αὖθις ἐπανῆλθεν εἰς νέωτα, Φιλλίωνος τὸν Σοφοκλέα γραψαμένου παρανόμων. ὅτε καὶ τὸν νόμον μὲν ἄκυρον ἐποίησαν Ἀθηναῖοι, τὸν δὲ Σοφοκλέα πέντε ταλάντοις ἐζημίωσαν·

Adeo autem Atheniẽſibus acceptus fuit, vt quũ illũ Agnonides impietatis accuſare auſus eſſet, parum abfuerit quin ipſe ob eam rẽ crimen ipſum in ſe retorqueret. Accurrebant ad illum audiendum diſcipuli ad duo millia. Hic in epiſtola ad Phaniam Peripateticum, inter cætera, de iudicio quoque ita loquutus eſt: Tantum abeſt (inquit) vt populi frequentiam cõuocem, vt ne conſeſſum quidem eiuſmodi admittã, qualẽ abiectiſſimus quiſque. Porro recitationes emendationis autores ſunt. Protelare autem omnia atque negligere nõ iam ferũt ætates. In ea epiſtola ſcholaſticũ nominat. Quumtamen eſſet huiuſmodi, ſeceſſit ad tẽpus & ipſe vt philoſophi reliqui. Quippe Sophocles Amphiclidæ filius legem tulerat vti nequis philoſophorũ preeſſet ſcholæ, niſi id ſenatus ac plebs decreuiſſet: qui ſecus faceret, capitale eſſet. Verùm ſequẽti anno denuo reuerſi ſunt, quum à Philone Sophocli dies dict⁹ eſſet. Quo tempore Athenienſes ea lege abrogata, Sophoclẽ talentis quinque multarunt,

καθοδὸν τε τοῖς φιλοσόφοις ἐψηφίσαντο, ἵνα καὶ Θεόφραστος κατέλθῃ, καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ᾖ. Τοῦτον, Τύρταμον λεγόμενον, Θεόφραστον, διὰ τὸ τῆς φράσεως θεσπέσιον, Ἀριστοτέλης μετωνόμασεν· οὗ καὶ τοῦ υἱέος Νικομάχου φησὶν ἐρωτικῶς διατεθῆναι, καίπερ ὄντα διδάσκαλον, Ἀρίστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς. λέγεται δ' ἐπ' αὐτοῦ τε καὶ Καλλισθένους τὸ ὅμοιον εἰπεῖν Ἀριστοτέλην, ὅπερ Πλάτωνα (καθὰ προείρηται) φασὶν εἰπεῖν ἐπί τε Ξενοκράτους καὶ αὐτοῦ τούτου. φάναι γὰρ, τοῦ μὲν Θεοφράστου καθ' ὑπερβολὴν ὀξύτητος πᾶν τὸ νοηθὲν ἐξερμηνεύοντος, τοῦ δὲ νωθροῦ τὴν φύσιν ὑπάρχοντος, ὡς τῷ μὲν χαλινοῦ δέοι, τῷ δὲ, κέντρου. λέγεται δ' αὐτὸν καὶ ἴδιον κῆπον σχεῖν μετὰ τὴν Ἀριστοτέλους τελευτήν· Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, ὃς ἦν καὶ γνώριμος αὐτῷ, τοῦτο συμπράξαντος.

Φέρεται δ' αὐτοῦ ἀποφθέγματα ταυτὶ χρειώδη. θᾶττον ἔφη πιστεύειν δεῖν ἵππῳ ἀχαλίνῳ, ἢ λόγῳ ἀσυντάκτῳ. πρὸς δὲ τὸν ἐν τῷ συμποσίῳ σιωπῶντα τὸ ὅλον, ἔφη,

A decreuerúntque philosophis reditum, vt & Theophrastus remaneret, scholámque vt antea regeret. Eum, quũ antea Tyrtamo illi nomẽ esset, ob diuinam eloquutionem, Aristoteles Theophrastum appellauit. Cuius & filium Nicomachum (tametsi is præceptor esset) amauit, vt Aristippus in IIII De antiquis deliciis meminit.

B Fertur Aristoteles dixisse de Theophrasto & Callisthene idẽ quod de se & Xenocrate Plato (vt prædiximus) dixerat. Dixisse enim quòd hic pro excellenti acumine ingenii cuncta facillimè assequeretur & exponeret, ille tardus & obtusus esset ingenio: hunc fræno, illum egere calcaribus. C Dicitur & priuatim hortũ post Aristotelis discessum possedisse, Demetrio Phalereo familiari suo in hoc sibi cooperante.

Nobiles sunt & huius illæ sententiæ: Citius credẽdũ dicebat infræni equo quàm verbo incõposito. Ad illum qui in cõuiuio penitus tacebat, Siquidem (ait)

Εἰ μὲν ἀμαθὴς εἶ, φρονίμως ποιεῖς· εἰ δὲ πεπαίδευσαι, ἀφρόνως. συνεχές τε ἔλεγε, Πολυτελὲς ἀνάλωμα εἶναι τὸν χρόνον.

Ἐτελεύτα δὴ γηραιός, βιοὺς ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα, ἐπειδὴ παρ' ὀλίγον ἀνῆκε τῶν πόνων. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν,

Οὐκ ἄρα τοῦτο μάταιον ἔπος
μερόπων τινὶ λέχθη,
Ῥήγνυσθαι σοφίης τόξον ἀνιέμενον.
Δὴ γὰρ καὶ Θεόφραστος ἕως ἐπόνει μὲν, ἄπηρος
Ἦν δέμας, εἶτ' ἀνεθεὶς κάτθανε πηρομελής.

Φασὶ δ' αὐτὸν ἐρωτηθέντα ὑπὸ τῶν μαθητῶν εἴ τι ἐπισκήπτει, εἰπεῖν, ἐπισκήπτειν μὲν ἔχειν οὐδέν, πλὴν ὅτι πολλὰ τῶν ἡδέων ὁ βίος διὰ τὴν δόξαν καταλαζονεύεται. ἡμεῖς γὰρ ὁπότ' ἠρχόμεθα ζῆν, τότ' ἀποθνήσκομεν. οὐδὲν οὖν ἀλυσιτελέστερόν ἐστι φιλοδοξίας. ἀλλ' εὐτυχεῖτε, καὶ ἤτοι τὸν λόγον ἄφετε, (πολὺς γὰρ ὁ πόνος) ἢ καλῶς αὐτοῦ προέστητε· (μεγάλη γὰρ ἡ δόξα) τὸ δὲ κενὸν τοῦ βίου, πλεῖον τοῦ συμφέροντος. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐκέτ' ἐκποιεῖ βουλεύεσθαι τί πρακτέον, ὑμεῖς δ' ἐπισκέψασθε τί ποιητέον.

A imperitus es, prudenter facis: sin verò peritus, imprudenter. Habebat & illud semper in ore, Sumptus pretiosissimus tempus est.

Obiit senex, ætatis anno LXXXV, quum modicè à labore quieuisset. In quẽ etiã est nostrum epigrãma,

Haud vanè quidam, Studijs, si fortè relaxes,
Rumpi arcum dixit, quisquis homo ille fuit: B
Nam vegetus Theophrastus erat firmúsque labore,
Laxauit postquam membra labore, obijt.

Aiũt, illum, quum rogaretur à discipulis, num quippiam illis mandare vellet, dixisse, nihil quidem quod imperaret se habere, nisi quòd multa dulcia gloriæ obtentu vita mentitur: nos C verò quum viuere incipimus, tunc morimur. Nihil enim est inanius amore gloriæ Sed este felices, verbúmque istud aut omittite, (grãdis enim labor est) aut illi intendite (magna enim illi gloria prouenit.) Porro vitę vanitas amplior quàm vtilitas est. Verùm mihi quidem non iã quid agendum sit consulere suppetit, D vos autem quid faciendum erit deliberabitis.

ταῦτα (φασὶν) εἰπὼν ἀπέπνευσε, καὶ αὐτὸν (ὡς ὁ λόγος) Ἀθηναῖοι πανδημεὶ παρέπεμψαν ποσὶ, τὸν ἄνδρα τιμήσαντες. Φαβωρῖνος δέ φησι γηράσαντα αὐτὸν ἐν φορείῳ περιφέρεσθαι. καὶ τοῦτο λέγειν Ἕρμιππον, παρατιθέμενον ἱστορεῖν Ἀρκεσίλαον τὸν Πιταναῖον, ἐν οἷς ἔφασκε πρὸς Λακύδην τὸν Κυρηναῖον.

Καταλέλοιπε δὲ βιβλία καὶ αὐτὸς ὅτι μάλιστα παμπλεῖστα, ἃ καὶ αὐτὸς ἄξιον ἡγησάμην ὑπογράψαι, διὰ τὸ πάσης ἀρετῆς πεπληρῶσθαι. ἔστι δὲ τάδε. Ἀναλυτικῶν προτέρων, α΄, β΄, γ΄· Ἀναλυτικῶν ὑστέρων, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄, ζ΄· Περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν, α΄· Ἀναλυτικῶν ἐπιτομὴ, α΄· Ἀνηγμένων τόπων, α΄, β΄· Ἀγωνιστικῶν τῆς περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους θεωρίας· Περὶ αἰσθήσεων, α΄· Πρὸς Ἀναξαγόραν, α΄· Περὶ τῶν Ἀναξαγόρου, α΄· Περὶ τῶν Ἀναξιμένους, α΄· Περὶ τῶν Ἀρχελάου, α΄· Περὶ ἁλῶν νίτρου, στυπτηρίας, α΄· Περὶ τῶν λιθουμένων, α΄, β΄· Περὶ τῶν ἀτόμων γραμμῶν, α΄· Ἀκροάσεως, α΄, β΄· Περὶ ἀνέμων, α΄· Ἀρετῶν διαφοραὶ, α΄·

Ista dicẽtem exhalasse animam tradunt. Eum verò (vt fama est) Athenienses pedibus omnes prosequuti, publicè honorauerunt. Refert Phauorinus, illum iam vetulũ lectica circumferri solitum: ídque dicere Hermippum: eúmque id ex Arcesilai Pitanæi historia sũpsisse inter ea verba quæ ad Lacydem Cyrenensem habuit.

Reliquit autem & ipse ingenii sui complura monumẽta, & ipsa dignissima sum arbitratus quæ adnotarem. Sũt autẽ ista, Priorum analyticorum tres, Posteriorum analyticorũ septem, De solutione syllogismorum vnum, Analyticorum epitome, vnũ, Deductorum locorum duo, Speculationes eorum quæ circa contentiosam orationẽ versantur, De sensibus vnũ, Ad Anaxagoram vnum, De Anaxagora vnum, De Anaximene vnum, De Archelao vnum, De sale nitro aluminis vnum, De iis quæ durantur in lapides duo, De indiuisibilibus lineis vnum, Auditionis duo, De vẽtis vnũ, Virtutũ differẽtiæ vnum, De regno vnum,

A Περὶ βασιλείας, α΄· Περὶ παιδείας βασιλέως, α΄· Περὶ βίων, α΄, β΄, γ΄· Περὶ γήρως, α΄· Περὶ τῆς Δημοκρίτου ἀστρολογίας, α΄· Τῆς μεταρσιολεσχίας, α΄· Περὶ τῶν εἰδώλων, α΄· Περὶ χυμῶν, χροῶν, σαρκῶν, α΄· Περὶ τοῦ διακόσμου, α΄· Περὶ τῶν ἀνθρώπων, α΄· Τῶν Διογένους συναγωγή, α΄· Διορισμῶν, α΄, β΄, B γ΄· Ἐρωτικός, α΄· Ἄλλο περὶ ἔρωτος, α΄· Περὶ εὐδαιμονίας, α΄· Περὶ εἰδῶν, α΄, β΄· Περὶ ἐπιλήψεως, α΄· Περὶ ἐνθουσιασμοῦ, α΄· Περὶ Ἐμπεδοκλέους, α΄· Ἐπιχειρημάτων, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ς΄, ζ΄, η΄, θ΄, ι΄, ια΄, ιβ΄, ιγ΄, ιδ΄, ιε΄, ις΄, ιζ΄, ιη΄· Ἐνστάσεων, α΄, β΄, γ΄· Περὶ ἑκουσίου, α΄· Ἐπιτομὴ τῆς C Πλάτωνος πολιτείας, α΄, β΄· Περὶ ἑτεροφωνίας ζώων τῶν ὁμογενῶν, α΄· Περὶ τῶν ἀθρόων φαινομένων, α΄· Περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν, α΄· Περὶ τῶν ζώων ὅσα λέγεται φρονεῖν, α΄· Περὶ τῶν ἐν ξηρῷ διαμενόντων, α΄· Περὶ τῶν τὰς χρόας μεταβαλλόντων, α΄· Περὶ τῶν φωλευόντων, α΄· Περὶ ζώων, D α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ς΄, ζ΄· Περὶ ἡδονῆς, ὡς Ἀριστοτέλης, α΄· Περὶ ἡδονῆς ἄλλο, α΄. Θέσεις, κδ΄.

De regis instituto vnum, De vitis tres, De senectute vnum, De Democriti astrologia vnum , De iis quæ in sublimi fiunt vnum , De imaginibus vnum, De succis, cute, & carnibus vnum, Περὶ διακόσμου vnum, De hominibus vnum, Dictorum Diogenis collectio, vnum, Diffinitionũ tres, Amatorius vnũ, Alius de amore, vnum, De felicitate vnum, De specieb. duo, De caducis vnũ, De afflatione dei vnum, De Empedocle vnũ, De epicherematis XVIII, Controuersiarum tres, De voluntario vnum, Abbreuiatio reip. Platonis duo, De diuersitate vocis animalium eiusdem generis, vnum, De iis quæ subitò apparent, vnum, De iis quę morsui & vulneri patent, vnum, De animalibus quæ sapere dicuntur, vnum, De iis quæ in sicco morantur, duo, De iis quæ colores immutant, vnum, De iis quæ latibula & fossas faciunt, vnum, De animalibus, septẽ, De voluptate, sicut Aristoteles, vnũ, alius De voluptate, vnũ. Quęstiones XXIIII

Περὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, α΄· Περὶ ἰλίγγων καὶ σκοτώσεων, α΄· Περὶ ἱδρῶτος, α΄· Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως, α΄· Καλλισθένης, ἢ Περὶ πένθους, α΄· Περὶ κόπων, α΄· Περὶ κινήσεως, α΄, β΄, γ΄· Περὶ λίθων, α΄· Περὶ λοιμῶν, α΄· Περὶ λειποψυχίας, α΄· Μεγαρικός, α΄· Περὶ μελαγχολίας, α΄· Περὶ μετάλλων, α΄, β΄· Περὶ μέλιτος, α΄· Περὶ τῶν Μητροδώρου συναγωγῶν, α΄· Μεταρσιολογικῶν, α΄, β΄· Περὶ μέθης, α΄· Νόμων, κατὰ στοιχεῖον, κδ΄· Νόμων ἐπιτομῆς, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄, ζ΄, η΄, θ΄, ι΄· Πρὸς τοὺς ὁρισμούς, α΄· Περὶ ὀσμῶν, α΄· Περὶ οἴνου καὶ ἐλαίου· Πρώτων προτάσεων, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄, ζ΄, η΄, θ΄, ι΄, ια΄, ιβ΄, ιγ΄, ιδ΄, ιε΄, ιϛ΄, ιζ΄, ιη΄· Νομοθετῶν, α΄, β΄, γ΄· Πολιτικῶν, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄· Πολιτικὸν πρὸς τοὺς καιρούς, α΄, β΄, γ΄, δ΄· Πολιτικῶν ἐθῶν, α΄, β΄, γ΄, δ΄· Περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας, α΄· Προβλημάτων συναγωγῆς, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄· Περὶ παροιμιῶν, α΄· Περὶ πήξεων καὶ τήξεων, α΄· Περὶ πυρός, α΄, β΄· Περὶ πνευμάτων, α΄· Περὶ παραλύσεως, α΄· Περὶ πνιγμοῦ, α΄· Περὶ παραφροσύνης, α΄· Περὶ παθῶν, α΄·

A De calido & frigido vnum, De vertigine & obtenebratione vnum, De sudore vnum, De affirmatione & negatione vnum, Callisthenes, siue De luctu, vnum, De laboribus vnũ, De motu tres, De lapidibus vnũ, De pestilentiis vnum, De exanimatione vnum, Megaricus, vnum, De atra bile vnum, De metallis duo, B De melle vnum, De Metrodori collectis vnum, De æreis duo, De ebrietate vnum, Legum secundum elementa XXIIII. Legum epitome, decem, Ad diffinitiones vnum, De odoribus vnum, De vino & oleo primarũ propositionũ XVIII, Legiferorum tres, Politicorum tres, Politicon ad tempora quatuor, C Ciuilium consuetudinum quatuor, De optima republica vnum, Problematum collectionis quinque, De prouerbiis vnum, De concretionibus & liquefactionibus vnum, De igne duo, De spiritibus vnum, De paralysi vnum, De suffocatione vnum, De amentia vnum, De passionibus vnũ, D

Περὶ σημείων, α'· Σοφισμάτων, α', β'· Περὶ συλλογισμῶν λύσεως, α'· Τοπικῶν, α', β'· Περὶ τιμωρίας, α', β'· Περὶ τειχῶν, α'· Περὶ τυραννίδος, α'· Περὶ ὕδατος, α', β', γ'· Περὶ ὕπνου, καὶ ἐνυπνίων, α'· Περὶ φιλίας, α', β', γ'· Περὶ φιλοτιμίας, α', β'· Περὶ φύσεως, α', β', γ'· Περὶ φυσικῶν, α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η', θ', ι', ια', ιβ', ιγ', ιδ', ιε', ις', ιζ', ιη'· Περὶ φυσικῶν ἐπιτομῆς, α', β'· Φυσικῶν, α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η'· Πρὸς τοὺς φυσικούς, α'· Περὶ φυσικῶν ἱστοριῶν, α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η', θ', ι'· Φυσικῶν αἰτιῶν, α', β', γ', δ', ε', ς', ζ', η'· Περὶ χυλῶν, α', β', γ', δ', ε'· Περὶ ψεύδους ἡδονῆς, α'· Περὶ ψυχῆς θέσις μία· Περὶ τῶν ἀτέχνων πίστεων, α'· Περὶ τῶν ἁπλῶν διαπορημάτων, α'· Ἁρμονικῶν, α'· Περὶ ἀρετῆς, α'· Ἀφορμαὶ ἢ ἐναντιώσεις, α'· Περὶ ἀποφάσεως, α'· Περὶ γνώμης, α'· Περὶ γελοίου, α'· Δειλινῶν, α', β'· Διαιρέσεις, α', β'· Περὶ τῶν διαφορῶν, α'· Περὶ τῶν ἀδικημάτων, α'· Περὶ διαβολῆς, α'. Περὶ ἐπαίνου, α'· Περὶ ἐμπειρίας, α'· Ἐπιστολῶν, α', β', γ'· Περὶ τῶν αὐτομάτων ζώων, α'· Περὶ ἐκκρίσεως, α'· Ἐγκώμια θεῶν, α'· Περὶ ἑορτῶν, α'·

De ſignis vnum, Sophiſmatum duo, De ſyllogiſmorum ſolutione vnum, Topicorum duo, De cruciatu duo, De pilis vnum, De tyrannide vnum, De aqua tres, De ſomno & inſomniis vnum, De amicitia tres, De liberalitate duo, De natura tres, De naturalibus XVIII. De naturalium abbreuiatione duo, Naturaliũ octo, Aduerſus Phyſicos vnum, De naturalibus hiſtoriis, decem, Naturaliũ cauſarum, octo, De humoribus, quinque, De mendacio voluptatis vnum, De anima quæſtio vna, De indubitata fide vnũ, De ſimplicibus dubitationibus vnum, Harmoniacon vnum, De virtute vnum, Occaſiones, ſiue cõtradictiones, vnum, De negatione vnum, De ſententia vnum, De ridiculo vnum, Meridianorum duo, Diuiſiones duæ, De differentiis vnum, De iniuriis vnum, De laude vnum, De experientia vnum, Epiſtolarum tres, De fortuitis animalibus vnum, De ſelectione vnum, Laudes deorum vnum, De ſolennitatibus vnum,

Περὶ ἀτυχίας, α'· Περὶ ἐνθυμημάτων, α'· Περὶ εὑρημάτων, α', β'· Ἠθικῶν σχολῶν, α'· Ἠθικοὶ χαρακτῆρες, α'· Περὶ θορύβου, α'· Περὶ ἱστορίας, α'· Περὶ κρίσεως συλλογισμῶν, α'· Περὶ κολακείας, α'· Περὶ θαλάττης, α'· Πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας, α'· Περὶ κωμῳδίας, α'· Περὶ μετεώρων, α'· Περὶ λέξεως, α'· Λόγων συναγωγὴ, α'· Λύσεις, α'· Περὶ μουσικῆς, α', β', γ'· Περὶ μέτρων, α'· Μεγακλῆς, α'· Περὶ νόμων, α'· Περὶ παρανόμων, α'· Τῶν Ξενοκράτους συναγωγῆς, α'· Ὁμιλητικὸς, α'· Περὶ ὅρκου, α'· Παραγγέλματα ῥητορικῆς, α'· Περὶ πλούτου, α'· Περὶ ποιητικῆς, α'· Προβλήματα πολιτικὰ, ἠθικὰ, φυσικὰ, ἐρωτικὰ, α'· Προοιμίων, α'· Προβλημάτων συναγωγῆς, α'· Περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, α'· Περὶ παραδείγματος, α'· Περὶ προθέσεως καὶ διηγήματος, α'· Περὶ ποιητικῆς ἄλλο, α'· Περὶ τῶν σοφῶν, α'· Περὶ συμβουλῆς, α'· Περὶ σολοικισμῶν, α'· Περὶ τέχνης ῥητορικῆς, α'· Περὶ

A De felicitate vnum, De enthymematis vnum. De inuẽtis duo, Scholarum moralium vnum, Morales figuræ, vnum, De tumultu vnum, De hiſtoria vnũ, De iudicio ſyllogiſmorũ vnũ, De mari vnum, De aſſentatione vnũ, ad Caſſandrũ De regno vnum, De comœdia vnum, De meteoris vnũ, De dictione vnum, Verbo-B rum collectio, vnum, Solutiones, vnum, De muſica tres, Naturalium opinionũ XVII, Naturalium epitome, vnum, De gratia vnũ, Morales figuræ vnum, De falſo & vero vnum, Hiſtoria eorum quæ de deo dicuntur. ſex, De diis tres, De menſuris vnum, Megacles, vnũ, De legibus vnũ, De iniquis legibus vnum, Xenocraticorum collecta-C nea, vnum, Confabulationes vnum, De iuramento vnum, Oratoria præcepta vnum, De diuitiis vnum, De poetica vnum, Problemata ciuilia, Naturalia, Amatoria, Moralia, vnum, Prouerbiorum vnum, Problematum collectio, vnũ, De problematibus naturalibus vnum, De exemplari vnum, De propoſitione & D narratione vnum, De poetica alius, vnum, De ſapientibus vnum, De concilio vnum, De ſolœciſmis vnum, De arte oratoria vnum, De

τεχνῶν ῥητορικῶν, εἴδη ιζ΄· Περὶ ὑποκρίσεως, α΄· Ὑπομνημάτων Ἀριστοτελικῶν ἢ Θεοφραστείων, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄· Φυσικῶν δοξῶν, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄, ζ΄, η΄, θ΄, ι΄, ια΄, ιβ΄, ιγ΄, ιδ΄, ιε΄, ιϛ΄· Φυσικῶν ἐπιτομῆς, α΄· Περὶ χάριτος, α΄· Χαρακτῆρες ἠθικοί· Περὶ ψεύδους καὶ ἀληθοῦς, α΄· Τῶν περὶ τὸ θεῖον ἱστορίας, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄· Περὶ θεῶν, α΄, β΄, γ΄· Ἱστορικῶν γεωμετρικῶν, α΄, β΄, γ΄, δ΄· Ἐπιτομῶν Ἀριστοτέλους· Περὶ ζώων, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄· Ἐπιχειρημάτων, α΄, β΄· Θέσεις, γ΄· Περὶ βασιλείας, α΄, β΄· Περὶ αἰτιῶν, α΄· Περὶ Δημοκρίτου, α΄· Περὶ διαβολῆς, α΄· Περὶ γενέσεως, α΄· Περὶ ζώων φρονήσεως καὶ ἤθους, α΄. Περὶ κινήσεως, α΄, β΄· Περὶ ὄψεως, α΄, β΄, γ΄, δ΄· Πρὸς ὅρους, α΄, β΄· Περὶ τοῦ δίδοσθαι, α΄· Περὶ μείζονος καὶ ἐλάττονος, α΄· Περὶ τῶν μουσικῶν, α΄· Περὶ τῆς θείας εὐδαιμονίας, α΄· Πρὸς τοὺς ἐξ Ἀκαδημίας, α΄· Προτρεπτικός, α΄· Πῶς ἄριστ᾽ ἂν πόλις οἰκοῖτο, α΄· Τὰ ὑπομνήματα, α΄· Περὶ ῥύακος τοῦ ἐν Σικελίᾳ, α΄· Περὶ τῶν ὁμολογουμένων, α΄· Περὶ τῶν προβλημάτων φυσικῶν, α΄· Τίνες οἱ τρόποι τοῦ ἐπίστασθαι, α΄· Περὶ τοῦ ψευδομένου, α΄, β΄, γ΄· Τὰ πρὸ τῶν τόπων, α΄· Πρὸς Αἰσχύλον, α΄· Ἀστρολογικῆς ἱστορίας, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄, ϛ΄· Ἀριθμητικῶν

A artibus oratoriis species septem, De simulatione vnum, Commentariorum Aristotelicorũ siue Theophrasticorum septem, Historicorum geometricorũ quatuor, Epitome Aristotelis, De animalibus sex, De diis epicheirematũ duo, Quæstiones tres, De regno duo, De causis vnum, De Democrito vnum, De calumnia vnum, De genera- B tione vnum, De animaliũ prudentia & moribus vnum, De motu duo, De visu quatuor, Ad terminos duo, De eo quod est dari vnum, De maiore & minore vnum, De musicis vnũ, De diuina felicitate vnum, Ad eos qui erant ex Academia vnum, Exhortatorius vnum. Quo pacto ciuita- C tes optimè inhabitentur vnum, Commentaria vnũ, De riuo qui erat in Sicilia, vnum, De concessis vnum, Qui sint modi sciendi, vnum, De falso tres, Ante topica vnũ, Astrologicæ historiæ sex, Arithmeticarum

ἱστορικῶν περὶ αὐξήσεως, α΄. Ἀκίχαρος, α΄. Περὶ δικανικῶν λόγων, α΄. Περὶ διαβολῆς, α΄. Ἐπιστολαὶ αἱ ἐπὶ τῷ Ἀστυκρέοντι, Φανία, Νικανορι. Περὶ εὐσεβείας, α΄. Εὐϊάδος, α΄. Περὶ καιρῶν, α΄, β΄. Περὶ οἰκείων λόγων, α΄. Περὶ παίδων ἀγωγῆς, α΄. Ἄλλο διάφορον, α΄. Περὶ παιδείας, ἢ Περὶ ἀρετῶν, ἢ Περὶ σωφροσύνης, α΄. Προτρεπτικὸς, α΄. Περὶ ἀριθμῶν, α΄. Ὁρισμοὶ περὶ λέξεως συλλογισμῶν, α΄. Περὶ οὐρανοῦ, α΄. Πολιτικῶν, α΄, β΄. Περὶ φύσεως, Περὶ καρπῶν, Περὶ ζώων, ἃ γίνονται στίχων, μ. β΄ ω΄ ν΄. τοσαῦτα μὲν οὖν καὶ τῷ δὲ τὰ βιβλία.

ΕΥ͂ρον δ᾽ αὐτοῦ καὶ διαθήκας τόνδε ἐχούσας τὸν τρόπον, Ἔσται μὲν εὖ. ἐὰν δέ τι συμβῇ, τάδε διατίθεμαι. τὰ μὲν οἴκοι ὑπάρχοντα πάντα δίδωμι Μέλαντι καὶ Παγκρέοντι τοῖς υἱοῖς Λέοντος. ἀπὸ δὲ τῶν παρ᾽ Ἱππάρχου συμβεβλημένων, τάδε μοι βούλομαι γενέσθαι· τὰ περὶ τὸ μουσεῖον καὶ τὰς θεὰς συντελεσθῆναι, κἄν εἴ τι ἄλλο δύναται περὶ αὐτὰς ἐπικοσμηθῆναι πρὸς τὸ κάλλιον· ἔπειτα τὴν Ἀριστοτέλους εἰκόνα τεθῆναι εἰς τὸ ἱερὸν,

A historiarum argumentum vnum, Acicharus vnũ, De iudicialibus orationibus vnũ, Epistolæ ad Astycreontem, Phaniam, & Nicanorẽ, De pietate vnum, Euiadis vnum, De temporibus vnũ, De propriis orationibus vnum, De liberis educandis vnũ, Alius differens de eadẽ re, vnum, De disciplina, seu De virtutib' siue B De frugalitate vnum, Exhortatorius vnum, De numeris vnum, Diffinitiones de dictione syllogismorũ vnum, De cęlo vnum, Politici duo, De natura vnũ, De fructibus & animalibus, quæ in summa cõplexa sũt versibus mille supra cẽtum octogintaduobus. Tot ab eo volumina elaborata sũt.

Legi autẽ & ipsius testamẽtum in hæc verba: Bene C quidẽ (vt spero) erit: cæterùm & siquid secus contigerit, ista statuo. Domesticam omnẽ supellectilẽ Melanthi & Pãcreonti Leõtis filiis trado: Porro ex iis quæ ab Hipparcho suppeditata sunt, ista mihi fieri volo: quæ circa scholam sunt atque spectacula perfici, vel siquid circa ea in melius possit ornari. Dehinc D Aristotelis imaginem eo in templo collocari,

A καὶ τὰ λοιπὰ ἀναθήματα, ὅσα πρότερον ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἱερῷ· εἶτα τὸ στωΐδιον οἰκοδομηθῆναι τὸ πρὸς τῷ μουσείῳ μὴ χεῖρον ἢ πρότερον· ἀνατεθῆναι δὲ καὶ τοὺς πίνακας, ἐν οἷς αἱ τῆς γῆς περίοδοι εἰσιν, εἰς τὴν κάτω στοάν. ἐπισκευασθῆναι δὲ καὶ τὸν βωμόν, ὅπως ἔχῃ τὸ τέλειον καὶ τὸ εὔσχημον. B βούλομαι δὲ καὶ τὴν Νικομάχου εἰκόνα συντελεσθῆναι ἴσην. τὸ μὲν τῆς πλάσεως ἔχει Πραξιτέλης, τὸ δ' ἄλλο ἀνάλωμα ἀπὸ τούτου γενέσθω. σταθῆναι δὲ ὅπου ἂν δοκῇ τοῖς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελουμένοις τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὰ ἀναθήματα, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. C τὸ δὲ χωρίον τὸ ἐν Σταγείροις ἡμῖν ὑπάρχον, δίδωμι Καλλίνῳ· τὰ δὲ βιβλία πάντα, Νηλεῖ. τὸν δὲ κῆπον, καὶ τὸν περίπατον, καὶ τὰς οἰκίας τὰς πρὸς τῷ κήπῳ πάσας, δίδωμι τῶν γεγραμμένων φίλων ἀεὶ τοῖς βουλομένοις συσχολάζειν καὶ συμφιλοσοφεῖν ἐν αὐτῷ, ἐπειδήπερ οὐ δυνατὸν ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις D ἐπιδημεῖν, μήτε ἐξαλλοτριοῦσι, μήτε ἐξιδιαζομένου μηδενός,

A ac donaria reliqua, quæque antea in templo erant. Deinde porticum, quæ secundum scholam erat, exædificari priore non deteriorem: tabulásque, in quibus orbis situs sunt, in inferiore porticu reponi, aram quoque construi, ita vt neque perfectio neque honestas desideretur. Volo autem & Nicomachi imaB ginem absolutè perfici. Opus quidem Praxiteli iniunctum est. Reliqua verò impensæ ab eo fieri. Statui autem illam iubeo vbicunque illis visum fuerit, quibus cura erit rerum cæterarum, quíque testamento inscripti sunt. Ac de templo quidē ac donariis in hunc modum statuo. Fundum verò quem Stagiris habeC mus, Callino lego, librósque omnes Neleo. Hortum autem & deambulationem, ædésque omnes horto adiacentes amicis inscriptis lego, quíque voluerit in eo vnà vacare literis, atque simul philosophari, quandoquidem fieri non potest vt quiuis semper peregrinetur: ea tamen lege, vt neque illum D alienent, neque vt proprium quisquam possideat,

ἀλλ' ὡς ἂν ἱερὸν κοινῇ κεκτημένοις, καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους οἰκείως καὶ φιλικῶς χρωμένοις, ὥσπερ προσῆκον καὶ δίκαιον. ἔστωσαν δὲ οἱ κοινωνοῦντες, Ἵππαρχος, Νηλεὺς, Στράτων, Καλλῖνος, Δημότιμος, Δημάρατος, Καλλισθένης, Μελάντης, Παγκρέων, Νίκιππος. ἐξεῖναι δὲ βουλομένῳ φιλοσοφεῖν καὶ Ἀριστοτέλει, τῷ Μειδίου καὶ Πυθιάδος υἱῷ, καὶ μετέχειν τούτων· καὶ αὐτοῦ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι τοὺς πρεσβυτάτους, ὅπως ὅτι μάλιστα προαχθῇ κατὰ φιλοσοφίαν. θάψαι δὲ καὶ ἡμᾶς ὅπου ἂν δοκῇ μάλιστα ἁρμόττον εἶναι τοῦ κήπου, μηδὲν περίεργον περὶ τὴν ταφὴν μήτε περὶ τὸ μνημεῖον ποιοῦντας. ὅπως δὲ συνείρηται, μετὰ τὰ περὶ ἡμᾶς συμβαίνοντα, περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὸ μνημεῖον, καὶ τὸν κῆπον, καὶ τὸν περίπατον, θεραπευόμενα, συνεπιμελεῖσθαι καὶ Πομπύλον τοῦτον ἐποικοῦντα αὐτὸν, καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἐπιμέλειαν ποιούμενον ἣν καὶ πρότερον· τῆς δὲ λυσιτελείας ἐπιμελεῖσθαι αὐτοὺς τοὺς ἔχοντας ταῦτα. Πομπύλῳ δὲ καὶ Θρέπτῃ

A sed veluti sacrum quiddam cōmuniter ab hominibus possideatur, quique se inuicem amicè ac familiariter vtantur, sicuti congruum ac iustum est. Sint autem qui illo communiter vtentur, Hipparchus, Neleus, Strato, Callinus, Demoticus, Demaratus, Callisthenes, Melantis, Pancreon, & Nicippus. Licere autem, si B philosophari velit, & Aristoteli Midiæ Pythiadísque filio, horum esse participē. Ipsiúsque curam diligētissimè habere maiores natu, vt quammaximè ad philosophiam instituatur, nósque sepelire in horti parte quæ eis maximè commoda videbitur, nihil superfluū circa funus tumulúmve faciendo. Vt autem dictum C est, posteaquam nobis rectè curata sunt omnia, quū phanum & monumentum & hortus & ambulatorium reparata & refecta erunt, vnà & Pompylum hūc, qui inhabitat, ea curare volo, aliarúmque rerum quemadmodum prius, curā habere, illiúsque commodis prospicere qui ista habent. Pompylo autē & Threptæ

dudum

πάλαι ἐλευθέροις οὖσι, καὶ **A** ἡμῖν πολλὴν χρείαν παρεσχημένοις, εἴ τι πρότερον ἔχουσι παρ' ἡμῶν, καὶ εἴ τι αὐτοὶ ἐκτήσαντο, καὶ ἃ νῦν παρ' Ἱππάρχου αὐτοῖς συντέταχα, δισχιλίας δραχμὰς, ἀσφαλῶς οἶμαι δεῖν αὐτοῖς ὑπάρχειν ταῦτα, καθάπερ καὶ αὐτοῖς διελέχθην Μέλαντι καὶ Παγκρέοντι πλεονάκις, καὶ πάντα **B** μοι συγκατετίθεντο. δίδωμι δ' αὐτοῖς καὶ Σωματάλην, καὶ τὴν παιδίσκην. τῶν δὲ παίδων, Μόλωνα μὲν, Κίμωνα, καὶ Παρμένοντα, ἤδη ἐλευθέροις ἀφίημι· Μαίνην δὲ καὶ Καλλίαν παραμείναντας ἔτη τέτταρα ἐν τῷ κήπῳ, καὶ συνεργασαμένους καὶ ἀναμαρτήτους γενομένους, ἀφίημι ἐλευ- **C** θέρους. τῶν δ' οἰκηματικῶν σκευῶν ἀποδιδόντας Πομπύλῳ ὅσα ἂν δοκῇ τοῖς ἐπιμεληταῖς καλῶς ἔχειν, τὰ λοιπὰ ἐξαργυρεῖσαι. δίδωμι δὲ καὶ Καρίωνα Δημοτίμῳ, Δόνακα δὲ Νηλεῖ, Εὔβιον δ' ἀποδόσθαι. δότω δ' Ἵππαρχος Καλλίνῳ τρισχιλίας δραχμάς· Μέλαντι δὲ καὶ Παγκρέοντι, εἰ μὲν μὴ ἑωρῶμεν Ἵππαρχον καὶ ἡμῖν πρότερον χρείαν παρεσχημένον, καὶ νῦν ἐν τοῖς ἰδίοις

dudum liberis, qui magno nobis vſui fuerunt, ſiquid antea à nobis præſtitum eſt, & quæ illi acquiſierũt, & quæ nunc illis ac Hipparcho dari cõſtitui, drachmas bis mille, tutò ac firmiter hæc illis poſſidenda cenſeo, ſicut & ipſis Melanti & Pancreonti ſæpius dixi, cunctáque mihi annuerunt. Do autem illis & Somatalem & ancillam. Ex pueris autem Molonẽ quidem & Cimonem, & Parmenontem, iam nunc liberos dimitto. Manem verò & Calliam, quum annos quatuor in horto perſeuerauerint, in cultu & labore ſe ita gerentes vt culpari iuſtè non poſſint, liberos dimitti iubeo. domeſticæ verò ſuppellectilis quum Pompylo quantum viſum fuerit curatoribus ſufficere, datum fuerit, quod reliquum erit, cõflare. Demotimo Cariona do, Donacémque Neleo, EVbium venum dari placet. Dabit autem Hipparchus Callino drachmas ter mille: Melanti verò & Pancreonti, niſi Hipparchum intueremur, & antea nobis fuiſſe perutilẽ, & nunc in ſuis rebus

μάλα νεναυαγηκότα, προσεπέταξα μὲν ἂν μετὰ Μέλαντος καὶ Παγκρέοντος ἐξάγειν αὐτά· ἐπειδὴ δὲ οὔτε ἐκείνοις ἑώρων ῥάδιον ὄντα συνοικονομεῖν, λυσιτελέστερόν τε αὐτοῖς ὑπελάμβανον εἶναι τεταγμένον τι λαβεῖν παρὰ Ἱππάρχου· δότω Ἵππαρχος Μέλαντι καὶ Παγκρέοντι, ἑκατέρῳ, τάλαντον, διδόναι δὲ Ἵππαρχον καὶ τοῖς ἐπιμεληταῖς εἰς τὰ ἀναλώματα, τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένα, κατὰ τοὺς ἑκάστου καιροὺς τῶν δαπανημάτων. οἰκονομήσαντα δὲ ταῦτα Ἵππαρχον ἀπηλλάχθαι τῶν συμβολαίων τῶν πρὸς ἐμὲ πάντων. καὶ εἴτι ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος συμβέβληκεν Ἵππαρχος ἐν Χαλκίδι, Ἱππάρχου τοῦτό ἐστιν. ἐπιμεληταὶ δὲ ἔστωσαν τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων, Ἵππαρχος, Νηλεὺς, Στράτων, Καλλῖνος, Δημότιμος, Καλλισθένης, Κτήσαρχος. αἱ διαθῆκαι κεῖνται ἀντίγραφα τῷ Θεοφράστου δακτυλίῳ σεσημασμέναι, μία μὲν παρὰ Ἡγησίᾳ Ἱππάρχου· μάρτυρες, Κάλλιππος Πελανεὺς, Φιλόμηλος Εὐωνυμεὺς, Λύσανδρος Ὑβαίης, Φιλίων Ἀλωπεκῆθεν. τὴν δ᾽ ἑτέραν ἔχει Ὀλυμπιόδωρος·

A magnũ pertuliſſe naufragium, mãdaremus profectò ea cũ Melante & Pancreõte educere. Quoniam verò nõ illis facile fore animaduerti, cũ illo vnà diſpenſare ac exequi, cõmodiúſque illis arbitrat⁹ ſum, ſiquid ab Hipparcho cõſtitutum acceperint. Dabit autem Hipparchus Meláti & Pácreóti, vtrique, talentum, daturus B & curatoribus ad ea quæ in teſtamento ſcripta ſunt perficienda ſumptus neceſſarios, ſuo quæque tempore. Quæ quum impleuerit omnia, abſolutus erit ac liber à debito omni, & omnibus quæ contraxerat mecũ inſtrumentis. Quòd ſiquid meo nomine Hipparcho in Chalcide prouenit emolumenti, hoc totum eius erit. C Curatores autem earũ rerũ quæ teſtamento inſcriptæ ſunt, hi erunt, Hipparchus, Neleus, Strato, Callinus, Demotimus, Calliſthenes, Cteſarchus. Porro teſtaméti exemplaria Theophraſti anulo ſignata apud Hegeſiã condita ſunt. Hipparchi teſtes Callippus Pelaneus, Philomel⁹ Euonymeus, Lyſander Hybæes, Philion A- D lopecẽſis. Teſtamentũ alterũ accepit Olympiodorus:

μάρτυρες δ' οἱ αὐτοί. τὴν δ' ἑτέραν ἔλαβεν Ἀδείμαντος, ἀπήνεγκε δὲ Ἀνδροσθένης ὁ υἱός· μάρτυρες, Ἀείμνηστος Κλεοβούλου, Λυσίστρατος Φείδωνος Θάσιος, Στράτων Ἀρκεσιλάου Λαμψακηνός, Θήσιππος Θησίππου ἐκ Κεραμέων, Διοσκουρίδης Διονυσίου Ἐπικηφίσιος. ὧδε ἔχουσιν αὐτῷ καὶ αἱ διαθῆκαι.

Ἀκοῦσαι δ' αὐτοῦ καὶ Ἐρασίστρατον τὸν ἰατρόν, εἰσὶν οἱ λέγουσι. καὶ εἰκός.

A teſtes iidem fuere. Alterum accepit Adimanthus: tulit autem Androſthenes filius: teſtes Aimneſtus Cleobuli filius Lyſiſtratus, Phidonus Thaſius, Strato Arceſilai filius Lampſacenus, Theſippus Theſippi filius è figulis, Dioſcorides Dionyſii Epicephiſius. Hæc ſeries teſtamentorum illius fuit.

B Sunt qui dicãt Eraſiſtratum medicum huius fuiſſe auditorem. & fieri poteſt.

Succeſſit autẽ illius ſcholæ Strato.

ΣΤΡΑΤΩΝ.

Διεδέξατο δ' αὐτοῦ τὴν σχολὴν Στράτων Ἀρκεσιλάου, Λαμψακηνός, οὗ καὶ ἐν ταῖς διαθήκαις ἐμνημόνευσεν. ἀνὴρ ἐλλογιμώτατος, καὶ φυσικὸς ἐπικληθεὶς ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην παρ' ὁντινοῦν ἐπιμελέστατα διατετριφέναι. ἀλλὰ καὶ καθηγήσατο Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, καὶ ἔλαβε (φασὶ) παρ' αὐτοῦ τάλαντα ὀγδοήκοντα. σχολαρχεῖν δὲ (καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν Χρονικοῖς) ἤρξατο τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ καὶ ἑκατοστῇ Ὀλυμπιάδι, τῆς σχολῆς ἀφηγησάμενος ἔτη ὀκτωκαίδεκα.

STRATO.

Strato Arceſilai filius Lampſacenus (cuius in teſtamento mentionem fecit Theophraſtus) vir eloquentiſſimus fuit. Phyſicus C autem idcirco appellatus eſt, quòd in ea ſpeculatione præ cæteris diligentiſſimè verſatus eſt. Fuit autem & præceptor Ptolemæi Philadelphi, à quo talentis LXXX donatum aiunt. Enimuero ſcholæ præfici cœpit (vt Apollodorus in Chronicis refert) Olympiade CXXIII, eámque annos XVIII tenuit.

D

Φέρεται δ' αὐτοῦ καὶ βιβλία ταῦτα· Περὶ βασιλείας, γ΄. Περὶ δικαιοσύνης, γ΄. Περὶ τἀγαθοῦ, γ΄. Περὶ θεῶν, γ΄. Περὶ ἀρχῆς, γ΄. Περὶ βίων, Περὶ εὐδαιμονίας, Περὶ φιλοσοφίας, Περὶ ἀνδρίας, Περὶ τοῦ κενοῦ, Περὶ οὐρανοῦ, Περὶ τοῦ πνεύματος, Περὶ φύσεως ἀνθρωπίνης, Περὶ ζωογονίας, Περὶ μίξεως, Περὶ ὕπνου, Περὶ ἐνυπνίων, Περὶ ὄψεως, Περὶ αἰσθήσεως, Περὶ ἡδονῆς, Περὶ χρωμάτων, Περὶ νόσων, Περὶ κρίσεων, Περὶ δυνάμεων, Περὶ τῶν μεταλλικῶν μηχανημάτων, Περὶ λιμοῦ καὶ σκοτώσεων, Περὶ κούφου καὶ βαρέος, Περὶ ἐνθουσιασμοῦ, Περὶ χρόνου, Περὶ τροφῆς καὶ αὐξήσεως, Περὶ τῶν ἀπορουμένων ζώων, Περὶ τῶν μυθολογουμένων ζώων, Περὶ αἰτιῶν, Λύσις ἀπορουμένων, Τόπων προοίμια, Περὶ τοῦ συμβεβηκότος, Περὶ τοῦ ὅρου, Περὶ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, Περὶ ἀδίκου, Περὶ τοῦ προτέρου γένους, Περὶ τοῦ ἰδίου, Περὶ τοῦ μέλλοντος, Περὶ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου, Εὑρημάτων ἔλεγχοι δύο. Ὑπομνήματα διστάζεται· Ἐπιστολαί, ὧν ἀρχή, ΣΤΡΑΤΩΝ ἈΡΣΙΝΟΗ͂Ι ΕΥ̓͂ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

A Feruntur eius De regno libri tres, De iustitia tres, De bono tres, De diis tres, De magistratibus tres seu duo, De vitis, De felicitate, De regia philosophia, De fortitudine, De inani, De cælo, De spiritu, De natura humana, De generatione animalium, De concubitu, De somno, De insomniis, De visu, De sensu, B De voluptate, De coloribus, De morbis, De iudiciis, De viribus, De metallicis machinis, De fame, De obtenebrationibus, De leui & graui, De afflatione, De tempore, De cibo & incremento, De animalibus, de quibus dubitatur, De fabulosis animalibus, De causis, Ambiguorum solutio, Locorũ principia, De C accidenti, De diffinitione, Quid sit magis & minus, De iniusto, De priore & posteriore, Inuentorum elenchi duo. de Commentariis ambigitur. Epistolæ, quarũ est initium, STRATO ARSINOAE SALVTEM, quadringentæ quinquaginta.

Τοῦτον φασὶν οὕτω γενέσθαι λεπτὸν, ὡς ἀναισθήτως τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον,

Λεπτὸς ἀνὴρ δέμας ἦν, εἰ μὴ
 προσεχρήσατο χρησμοῖς,
Στράτωνα τοῦτον φημί σοι
 Λαμψακηνόν·
Λάμψακος ὅν ποτ' ἔφυσεν.
 ἀεὶ δὲ νόσοισι παλαίων
Θνήσκει λαθὼν, οὐδ' ᾔσθετο θανάτου.

Hunc aiunt fuisse adeo tenuem vt sine sensu moreretur. In quē hoc scripsimus epigramma,

Corpus erat tenuis, si non oracla fuissent,
Stratona dico (si nescis) Lampsacenum:
Qui morbis semper fuerat luctatus acerbis,
Tandem sine vllo sensu mortis occidit.

Γεγόνασι δὲ Στράτωνες ὀκτώ· πρῶτος, Ἰσοκράτους ἀκροατής· δεύτερος, αὐτὸς οὗτος· τρίτος, ἰατρὸς, μαθητὴς Ἐρασιστράτου, ὡς δέ τινες, τρόφιμος· τέταρτος, ἱστορικὸς, Φιλίππου καὶ Περσέως τῶν Ῥωμαίοις πολεμησάντων γεγραφὼς πράξεις· ἕκτος, ποιητὴς ἐπιγραμμάτων· ἕβδομος, ἰατρὸς ἀρχαῖος, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν· ὄγδοος, περιπατητικὸς, βεβιωκὼς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Fuerūt autem Stratones octo. Primus, Isocratis auditor: secundus, hic ipse: tertius, medicus, Erasistrati discipulus, siue (vt quidā aiunt) alumnus: quartus, historicus, Philippi & Persei, qui aduersus Romanos pugnauerunt, gestorū scriptor: sextus, poeta epigrāmatum: septimus, antiquus medicus, vt ait Aristocles: octauus, Peripateticus, qui vixit Alexandriæ.

Τοῦ δ' οὖν φυσικοῦ φέρονται καὶ διαθῆκαι τοῦτον ἔχουσαι τὸν τρόπον, Τάδε διατίθεμαι, ἐάν τι πάσχω. τὰ μὲν οἴκοι καταλείπω πάντα Λαμπυρίωνι, καὶ Ἀρκεσιλάῳ. ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀθήνησιν ὑπάρχοντός μοι ἀργυρείου, πρῶτον μὲν οἱ

Porrò Physici istius feruntur testamenta in hunc modum, Ista, siquid sinistre accidat, dispono. Ea quidem quæ domi sunt Lampyrioni & Arcesilao relinquo omnia. Porro ex pecunia quam Athenis habeo, primùm quidem

ἐπιμεληταὶ τὰ περὶ τὴν ἐκφορὰν ἐπιμεληθήτωσαν, καὶ ὅσα νομίζεται μετὰ τὴν ἐκφορὰν, μηδὲν μήτε περίεργον ποιοῦντες μήτ᾽ ἀνελεύθερον. ἐπιμεληταὶ δὲ ἔστωσαν τῶν κατὰ τὴν διαθήκην οἵδε, Ὀλυμπικὸς, Ἀριστείδης, Μνησιγένης, Ἱπποκράτης, Ἐπικράτης, Γοργύλος, Διοκλῆς, Λύκων, Ἀθάνης. καταλείπω δὲ τὴν μὲν διατριβὴν Λύκωνι, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων οἱ μὲν εἰσι πρεσβύτεροι, οἱ δὲ, ἄσχολοι. καλῶς δ᾽ ἂν ποιοῖεν καὶ οἱ λοιποὶ συγκατασκευάζοντες τοῦτο. καταλείπω δ᾽ αὐτῷ καὶ τὰ βιβλία πάντα, πλὴν ὧν αὐτοὶ γεγράφαμεν, καὶ τὰ σκεύη πάντα, κατὰ τὸ συσσίτιον, καὶ τὰ στρώματα, καὶ τὰ ποτήρια. δότωσαν δὲ οἱ ἐπιμεληταὶ Ἐπικράτει πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τῶν παίδων ἕνα ὃν ἂν δοκῇ. Ἀρκεσιλάῳ δὲ πρῶτον μὲν Λαμπυρίων καὶ Ἀρκεσίλαος, ἀραδῶσαν τὰς συνθήκας ἃς ἔθετο Δαΐππος ὑπὲρ Ἱραίου· καὶ μηδὲν ὀφειλέτω μήτε Λαμπυρίωνι, μήτε τοῖς Λαμπυρίωνος κληρονόμοις, ἀλλ᾽ ἀπηλλάχθω παντὸς τοῦ συμβολαίου. δότωσαν δ᾽ αὐτῷ καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ ἀργυρίου πεντακοσίας δραχμὰς, καὶ τῶν παίδων ἕνα, ὃν ἂν δοκιμάζῃ Ἀρκεσίλαος,

A curatores iusta, & quæ post funus fieri solenne est, diligẽter curabũt, nihil neque superfluè neque illiberaliter agentes. Erunt autem testamenti curatores, Olympicus, Aristides, Mnesigenes, Hippocrates, Epicrates, Gorgylus, Diocles, Lycon, Athanes. Scholam quidem Lyconi relinquo. nanque alii sunt vel seniores vel occupati. B Rectè autem facient reliqui, si hoc ipsum suo iudicio firmauerint. Libros illi omnes, præterquã quos ipsi scripsimus, relinquo, vasa etiam omnia conuiuii stramentáque & pocula. Dent autem Epicrati curatores drachmas quingentas, & vnum ex pueris quemcunque Arcesilaus iudicabit. C Primùm quidem Lampyrion & Arcesilaus pacta tollãt quæ pro Hiræo Daippus statuit, nihilque debeat, neque Lampyrioni neque Lampyrionis hæredibus, sed liber sit ab omni chirographo. Dent illi curatores drachmas quingentas, & ex pueris vnum, quemcunque probarit Arcesilaus,

ὅπως ἂν πολλὰ συμπεπονηκὼς ἡμῖν, καὶ παρεσχημένος χρείας, ἔχῃ βίον ἱκανὸν, καὶ ἀσχήμων ᾖ. ἀφίημι δὲ καὶ Διόφαντον ἐλεύθερον, καὶ Διοκλέα, καὶ Ἄβουν· Σιμμίαν δὲ ἀποδίδωμι Ἀρκεσιλάῳ. ἀφίημι δὲ καὶ Δρόμωνα ἐλεύθερον. ἐπειδὰν δὲ παραγένηται Ἀρκεσίλαος, λογισάσθω Ἵραιος μετ᾽ Ὀλυμπικοῦ καὶ Ἐπικράτους καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελητῶν τὸ γεγονὸς ἀνάλωμα εἰς τὴν ἐκφορὰν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα. τὸ δὲ περιὸν ἀργύριον κομισάσθω Ἀρκεσίλαος παρὰ Ὀλυμπικοῦ, μηδὲν ἐνοχλῶν αὐτὸν κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους. ἀράσθω δὲ καὶ τὰς συνθήκας Ἀρκεσίλαος, αἳς ἔθετο Στράτων πρὸς Ὀλυμπικὸν καὶ Ἀμεινίαν, τὰς κειμένας παρὰ Φιλοκράτει Τισαμένου. τὰ δὲ περὶ τὸ μνημεῖον ποιείτωσαν ὡς ἂν δοκῇ Ἀρκεσιλάῳ καὶ Ὀλυμπικῷ καὶ Λύκωνι. καὶ αἵδε μὲν εἰσιν αἱ φερόμεναι αὐτοῦ διαθῆκαι, καθά που συνήγαγε καὶ Ἀρίστων ὁ οἰκεῖος.

A vt is qui nobiscum multum laborauit, magnóque nobis vsui fuit, habeat vnde viuere honestè possit. Diophantum præterea dimitto liberum, & Dioclem & Abum. Simmiam autem Arcesilao reddo. Sed & Dromonem liberum relinquo. Vbi verò Arcesilaus aduenerit, cõputet Hiræus cum Olympico & Epicrate cæ- B terisque curatoribus, funeris aliorúmque solennium sumptus. Quod autem pecuniæ reliquum erit, accipiat Arcesilaus ab Olympico, nihil ei molestiæ exhibẽs per tempora & annos. Tollat autem & pacta Arcesilaus quę cõposuit Strato cum Olympico & Aminia, cõdita penes Philocratem Tisameni filium. Mo- C numentum verò faciant, vt videbitur Arcesilao & Olympico & Lyconi. Atque hæc quidem (vt fertur) testamenti illius summa fuit, sicut ipsum collegit Aristo eius necessarius.

ΑΥτὸς δὲ ὁ Στράτων ἀνὴρ γέγονε (καθάπερ καὶ ἄνω δεδήλωται) πολλῆς τῆς ἀποδοχῆς ἄξιος,

Cæterùm Strato ipse (sicut & suprà delcaratum est) vir insignis & summa ad- D miratione dignus fuit,

διαπρέψας ἐν παντὶ λόγου εἴδει, καὶ μάλιστά γε ἐν τῷ καλουμένῳ φυσικῷ, ὅπερ εἶδος ἀρχαιότερόν τε καὶ σπουδαιότερον.

in omni orationis genere versatus, sed physicæ maximè studiis excellens, quod genus & antiquius est, & multorum præclara ingenia exercuit. Successit in eius locum Lycon.

ΛΥ´ΚΩΝ.

ΤΟΥ͂τον διεδέξατο Λύκων Ἀστυάνακτος, Τρωαδεύς, φραστικὸς ἀνήρ, καὶ περὶ παίδων ἀγωγῆς ἄκρως συντεταγμένος. ἔφασκε γὰρ δεῖν παρεζεῦχθαι τοῖς παισὶ τὴν αἰδῶ καὶ φιλοτιμίαν, ὡς τοῖς ἵπποις μύωπα καὶ χαλινόν.

Τὸ δὲ ἐκφραστικὸν αὐτοῦ καὶ περιγεγονὸς ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ, φαίνεται κἀνθάδε. φησὶ γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπὶ παρθένου πενιχρᾶς, Βαρὺ γὰρ φορτίον πατρὶ κόρη, διὰ σπάνιν προικὸς ἐκτρέχουσα τὸν ἀκμαῖον τῆς ἡλικίας καιρόν. διὸ δὴ καί φασιν Ἀντίγονον ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἦν ὥσπερ μήλου τὴν εὐωδίαν καὶ χάριν ἄλλοθί που μετενεγκεῖν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καθάπερ ἐπὶ τοῦ δένδρου, τῶν λεγομένων ἕκαστον ἔδει θεωρεῖσθαι. τοῦτο δέ, ὅτι ἐν μὲν τῷ λέγειν Γλυκύτατος ἦν. παρὸ καὶ τινες τὸ γάμμα αὐτοῦ τῷ ὀνόματι προσετίθεσαν·

LYCON.

LYcon Astyanactis filius, Troadēsis, vir eloquēs, educandis instituendísque pueris maximè idone⁹ fuit. Aiebat enim adiūgi necessariò pueris pudorem & laudis studium, velut equis calcar atque frænum.

Porro ipsius loquutio & interpretationis copia hinc apparet. Ait enim in virginem pauperē, hoc modo, Graue onus est patri puella, præ dotis inopia excurrēs in flore ætatis. Vnde & Antigonum de illo hoc dixisse ferunt, Possibile non esse suaueolentiam mali atque gratiā aliorsum trāsferri, sed in ipso homine veluti in arbore, singula quæ dicerentur oportere inspici. Cæterùm quia in dicendo erat suauissimus, idcirco quidam etiā ipsius nomini G literam adiiciebant, vt esset Glycon, quod dulcedinem sonat.

ἐν δὲ τῷ γράφειν ἀνόμοιος αὐτῷ· ἀμέλει γοῦν καὶ ἐπὶ τῶν μεταγινωσκόντων ἐπειδὴ μὴ ἔμαθον ὅτε καιρὸς, καὶ εὐχομένων, τοῦτον ἐκαλλιλέκτει τὸν τρόπον. ἔλεγεν αὐτῶν κατηγορεῖν, ἀδυνάτῳ μηνύοντας εὐχῇ μετάνοιαν ἀργίας ἀδιόρθωτον. τούς τε βουλευομένους ὀρθῶς, διαπίπτειν ἔφασκε τῷ λογισμῷ, οἱονεὶ στρεβλῷ κανόνι βασανίζοντας εὐθεῖαν φύσιν, ἢ πρόσωπον ὕδατι κλυδαττομένῳ ἢ κατόπτρῳ διεστραμμένῳ. καὶ ἐπὶ μὲν τὸν ἐκ τῆς ἀγορᾶς στέφανον πολλοὺς ἀπιέναι, ἐπὶ δὲ τὸν Ὀλυμπίασιν ἢ ὀλίγους, ἢ οὐδένα. Πολλάκις τε πολλὰ συμβουλεύσας Ἀθηναίοις, τὰ μέγιστα αὐτοὺς ὠφέλησεν.

A Porro in describendo sui dissimilis erat. In hos verò, qui quoniam dum tempus esset non didicerant, pœnitentia ducerentur, ídque reuocare cupiebant, in hũc modum iocabatur. Dicebat enim eos qui ignauiæ suæ seram pœnitentiã voto sarcire quærerent, impossibili seipsos arguere: qui autem vellent, planè B eos aiebat excidisse ratione, veluti distorta regula naturam recti explorantes, seu faciem perturbata aqua vel speculo peruerso. Quin & ad forensem quidem coronam complures proficisci, verùm ad Olympiacã, aut paucos aut neminem. Sæpe Athenienſibus consulens, magno illis emolumento fuit.

Ἦν δὲ καὶ καθαριώτατος τὴν στολὴν, ὡς ἀνυπερβλήτῳ χρῆσθαι μαλακότητι ἱματίων, καθάπερ φησὶν Ἕρμιππος. ἀλλὰ καὶ γυμναστικώτατος ἐγένετο, καὶ εὐέκτης τὸ σῶμα, τήν τε πᾶσαν σχέσιν ἀθλητικὴν ἐπιφαίνων, ὠτοθλαδίας καὶ ἐμπινὴς ὤν, καθά φησιν Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος. διὰ τοῦτο δ' ἢ καὶ παλαῖσαι λέγεται τά τε ἐν τῇ πατρίδι Ἰλεία, καὶ σφαιρίσαι.

C Erat verò mundissimus cultu, adeo vt vestium incredibili mollicie ac nitore vteretur, vt Hermippus refert: sed exercitatissimus ac valido sanóque corpore effectus est, omnémque athletarum habitũ præferebat, quũ (autore Antigono Carystio) antea fractiori & graciliori esset corpore. D Quocirca & in patria luctatus fertur, more patrio, atq; pilæ ludo se exercuisse.

ὡς οὐκ ἄλλός τε, ἦν φίλος τοῖς περὶ Εὐμένη καὶ Ἄτταλον, οἳ καὶ πλεῖστα ἐπεχορήγουν αὐτῷ. ἐπειράθη δ' αὐτὸν σχεῖν καὶ Ἀντίοχος, ἀλλ' οὐκ ἔτυχεν. οὕτω δὲ ἦν ἐχθρὸς Ἱερωνύμῳ τῷ περιπατητικῷ, ὡς μόνον μὴ ἀπαντᾷν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ἐτήσιον ἡμέραν, περὶ ἧς ἐν τῷ Ἀρκεσιλάου βίῳ διειλέγμεθα. ἀφηγήσατο δὲ τῆς σχολῆς ἔτη τετταράκοντα, Στράτωνος αὐτὸν ἐν ταῖς διαθήκαις καταλιπόντος, κατὰ τὴν ἑβδόμην καὶ εἰκοστὴν καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Πανθοίδου διήκουσε τοῦ διαλεκτικοῦ.

Ἐτελεύτησε δὲ γεγονὼς ἔτος τέταρτον καὶ ἑβδομηκοστόν, νόσῳ ποδαγρικῇ καταπονηθείς. καὶ ἔστιν καὶ ἡμῶν εἰς αὐτόν,

Οὐ μὰ τόν, οὐδὲ Λύκωνα παρήσομεν, ὅττι ποδαλγὴς
Κάτθανε. θαυμάζω τοῦτο μάλιστα δ' ἐγώ.
Τὴν οὕτως ἀΐδαο μακρὴν ὁδόν, ἂν πρὶν ὁ ποσὶν
Ἀλλοτρίοις βαδίσας, ἔδραμε νυκτὶ μιῇ.

Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Λύκωνες· πρῶτος, Πυθαγορικός· δεύτερος, αὐτὸς οὗτος· τρίτος,

A Erat autem Attalo & EVmeni in primis charus, atque inter paucos amicissimus, qui & illum sæpenumero regia magnificentia donabāt. Tentauit & Antiochus illum habere apud se, sed spe sua frustratus est. Adeo autem inimicus erat Hieronymo Peripatetico, vt solus anniuersario die ad illum nō proficisceretur, B de quo in Arcesilai vita diximus. Porro scholæ principatum tenuit annos duos supra quadraginta, quum illum sibi successorem in testamento Stratoto reliquisset, Olympiade CXXVII. Quin & Panthœdi quoque dialectici auditor fuit.

Obiit autem annos natus septuaginta quatuor, C afflictus podagræ morbo. In quem nostrum est epigramma,

Prætereunda mihi non sunt & fata Lyconis,
Fecerat infirmum quem valetudo pedis.
Nanque pede alterius semper quum nixus adiret,
Tam longam miror nocte volasse viam.

Fuerunt & alii Lycones. D Primus, Pythagoricus: secundus, hic ipse: tertius,

ἐπῶν ποιητής· τέταρτος, ἐπιγραμμάτων ποιητής.

Τοῦ δὲ φιλοσόφου καὶ διαθήκαις περιετύχομεν ταῖσδε, Τάδε διατίθεμαι περὶ τῶν κατ' ἐμαυτόν, ἐὰν μὴ δυνηθῶ τὴν ἀρρωστίαν ταύτην ὑπενεγκεῖν· τὰ μὲν ἐν οἴκῳ πάντα δίδωμι τοῖς ἀδελφοῖς, Ἀστυάνακτι καὶ Λύκωνι. καὶ οἶμαι δεῖν ἀποδοθῆναι ἀπὸ τούτων ὅσα κατακέχρημαι Ἀθήνησι παρά τινος ἔχων ἢ ἐκπεπραχώς· καὶ ἃ ἂν εἰς τὴν ἐκφορὰν ἀναλωθῇ, καὶ εἰς τἄλλα τὰ νομιζόμενα. τὰ δὲ ἐν ἄστει καὶ ἐν Αἰγίνῃ δίδωμι Λύκωνι, διὰ τὸ καὶ τοὔνομα φέρειν ἡμῶν, καὶ συνδιατετριφέναι πλείω χρόνον ἀρεστῶς πάνυ, καθάπερ δίκαιον ἦν τὸν υἱοῦ τάξιν ἐσχηκότα. τὸν δὲ περίπατον καταλείπω τῶν γνωρίμων τοῖς βουλομένοις, Βούλωνι, Καλλίνῳ, Ἀρίστωνι, Ἀμφίωνι, Λύκωνι, Πύθωνι, Ἀριστομάχῳ, Ἡρακλείῳ, Λυκομήδει, Λύκωνι τῷ ἀδελφιδῷ. προστησάσθωσαν δ' αὐτοὶ ὃν ἂν ὑπολαμβάνωσι διαμένειν ἐπὶ τοῦ πράγματος, καὶ συνέξειν μάλιστα δυνήσεσθαι. συγκατασκευαζέτωσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ γνώριμοι, κἀμοῦ καὶ τοῦ τόπου χάριν.

versificator: quartus, epigrammatum poeta.

Huius quoque philosophi testamentum huiusce reperimus. Ista equidem statuo de reb' meis, si quidem hunc morbum ferre nequiuero. Ea quidem quę domi sunt, omnia Astyanacti & Lyconi fratribus do, atque ex his reddendum censeo quæ Athenis possedi à quouis sumpta, siue exacta, quæque in funus cæterísque solennibus impensa fuerint. Quæ verò in vrbe & AEgina habeo, Lyconi præcipuè do, quòd is nomen ferat nostrum, mecúmque diutissimè atque cum summo amore sit cōmoratus, sicut dignum erat, quippe qui filii tenebat locum. Porro peripatum amicis ac necessariis relinquo, Buloni, Callino, Aristoni, Amphioni, Lyconi, Pythoni, Aristomacho, Heraclio, Lycomedi, Lyconi fratrueli. Præficiāt autē ipsi, quemcunque permansurum in schola, maximéque vtilem futurum, existimauerint. Eis verò consentiāt & reliqui familiares, & mei & loci gratia.

περὶ δὲ τῆς ἐκφορᾶς καὶ καύσεως ἐπιμεληθήτωσαν Βούλων καὶ Καλλῖνος μετὰ τῶν συνήθων, ὅπως μήτ' ἀνελεύθερος γένηται μήτε περίεργος. τῶν δὲ ἐν Αἰγίνῃ μοι γενομένων μερῶν μετὰ τὴν ἐμὴν ἀπόλυσιν καταχωρησάτω Λύκων τοῖς νεανίσκοις εἰς ἐλαιοχρηστίαν, ὅπως κἀμοῦ καὶ τοῦ τιμήσαντος ἐμὲ μνήμη γένηται διὰ τῆς χρείας αὕτη ἡ προσήκουσα· καὶ ἀνδριάντα ἡμῶν ἀναθέτω· τὸν δὲ τόπον, ὅπως ἁρμόττων ᾖ, τῆς στάσεως, ἐπιβλεψάτω καὶ συμπραγματευθήτω Διόφαντος καὶ Ἡρακλείδης Δημητρίου. ἀπὸ δὲ τῶν ἐν ἄστει, Λύκων ἀποδότω πᾶσι παρῶν ἃ προείληφα μετὰ τὴν ἀποδημίαν τὴν ἐκείνου. προσακολουθοῦσι δὲ Βούλων καὶ Καλλῖνος, καὶ ἃ ἂν εἰς τὴν ἐκφορὰν ἀναλωθῇ, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα. κομισάσθω δὲ ταῦτα ἀπὸ τῶν ἐν οἴκῳ κοινῇ καταλειπομένων ἀμφοτέροις ὑπ' ἐμοῦ. τιμησάτω δὲ καὶ τοὺς ἰατροὺς Πασίθεμιν καὶ Μειδίαν, ἀξίους ὄντας, καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν περὶ ἐμέ, καὶ τὴν τέχνην, καὶ μείζονος ἔτι τιμῆς. δίδωμι δὲ τῷ Καλλίνου παιδίῳ θηρικλείων ζεῦγος,

Cæterùm funus & crematio curæ erit Buloni & Callino & amicis cæteris, vti ne illiberalis neu superflua sit. Eas verò quæ mihi erát in AEgina partes, post discessum meum diuidat Lycon adolescentibus, in vsum olei, vt ex eo mei & eius qui me honorauerit vtilitate paretur iusta memoria: statuámque nostram locet eo loco vbi conuenienter stare eam perspexerit. Cooperetur autem vnà & Diophantus & Heraclides Demetrii filius. Ex his autem quæ in vrbe sũt, reddat Lycõ omnibus quę prædixi præsens post ipsius discessum, sequantúrque Bulon & Callinus, & quæcunque in funere ac solennibus cæteris impensa fuerint. Tollat autem ea ex his rebus domesticis, quæ ambobus communiter à me relicta sunt. Honoret item & medicos Pasithemin & Midam, dignos profectò magno & honore & pretio, ob summam in me diligentiam & artem. Lego & Callini filio pateras duas,

καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ῥοιάκων ζεῦγος, ψιλοτάπιδα, ἀμφίταπον, περίστρωμα, προσκεφάλαια δύο τὰ βέλτιστα τῶν καταλειπομένων· ὡς ἂν ἐφ' ὅσον ἂν ἥκει πρὸς τιμὴν, καὶ τούτων φανῶμεν μὴ ἀμνημονοῦντες. περὶ δὲ τῶν θεραπευόντων ἐμαυτὸν οὕτως ἐξάγω· Δημητρίῳ μὲν ἐλευθέρῳ πάλαι ὄντι ἀφίημι τὰ λύτρα, καὶ δίδωμι πέντε μνᾶς, καὶ ἱμάτιον καὶ χιτῶνα, ἵνα πολλὰ πεπονηκὼς μετ' ἐμοῦ, βίον εὐσχήμονα ἔχῃ. Κρίτωνι δὲ Καρχηδονίῳ, καὶ τούτῳ τὰ λύτρα ἀφίημι, καὶ δίδωμι τέτταρας μνᾶς. καὶ τὸν Μικρὸν ἀφίημι ἐλεύθερον· καὶ θρεψάτω Λύκων αὐτὸν καὶ παιδευσάτω, ἀπὸ τοῦ νῦν χρόνου ἓξ ἔτη. καὶ Χάρητα ἀφίημι ἐλεύθερον· καὶ θρεψάτω Λύκων αὐτόν. καὶ δύο μνᾶς αὐτῷ δίδωμι, καὶ τὰ ἐμὰ βιβλία τὰ ἀνεγνωσμένα· τὰ δ' ἀνέκδοτα, Καλλίνῳ, ὅπως ἐπιμελῶς αὐτὰ ἐκδῷ. δίδωμι δὲ καὶ Σύρῳ ἐλευθέρῳ ὄντι τέτταρας μνᾶς, καὶ τὴν Μηνοδώραν δίδωμι· καὶ εἴ τι μοι ὀφείλει, ἀφίημι αὐτῷ. καὶ Ἱλαρᾷ πέντε μνᾶς,

A vxoríque illius gemmas duas, tapetásque, alterum villoſum, alterum purum, & ſagum & duo puluinaria ex omnibus quæ reliqua ſunt optima: vt quantum ad honoris rationem attinet, ne iſtorum obliti videamur. De his autem qui mihi ſeruierunt, ſic ſtatuo. Demetrio quidem iam diu libero redemptio-
B nis pretium remitto, & quinque minas do, & pallium & tunicam, vt qui mecum diu & multùm laborauit, honeſtè vitã exigat. Critoni autem Chalcedonenſi ſimiliter redemptionis pretia relaxo, & minas quatuor itidem dari iubeo. Micrum liberum dimitto, ac eum Lyco nutriat, & annos ſex ab hoc
C tempore deinceps erudiat. Charetem itidem dimitto liberum, nutriátque illum Lyco: duáſque illi minas do, & libros meos relictos. Eos verò qui necdum editi ſunt, Callino, vt illos edat diligenter. Sed & Syro libero minas quatuor lego, & Menodoram do, & ſiquid mihi debet, relaxo. Hila-
D ræ item quinque minas,

καὶ ἀμφίταπον, καὶ δύο προσκεφάλαια, καὶ περίστρωμα, καὶ κλίνην ἣν ἂν βούληται. ἀφίημι δὲ ἐλευθέραν καὶ τὴν τοῦ Μικροῦ μητέρα, καὶ Νοήμονα, καὶ Δίωνα, καὶ Θέωνα, καὶ ΕΥ'φράνορα, καὶ Ἑρμείαν· καὶ Ἀγάθωνα, δύο ἔτη παραμείναντα, ἀφεῖσθαι ἐλεύθερον· καὶ τοὺς φορεαφόρους, Ὠφελίωνα καὶ Ποσειδώνιον, τέτταρα ἔτη παραμείναντας. δίδωμι δὲ καὶ Δημητρίῳ καὶ Κρίτωνι καὶ Σύρῳ, κλίνην ἑκάστῳ, καὶ στρώματα τῶν καταλειπομένων, ἃ ἂν φαίνηται Λύκωνι καλῶς ἔχειν. ταῦτα ἔστω αὐτοῖς, ἀποδείξασιν ὀρθῶς ἐφ' ὧν ἕκαστοι τεταγμένοι εἰσί. περὶ δὲ τῆς ταφῆς, ἐάν τε αὐτοῦ βούληται Λύκων θάπτειν, ἐάν τε ἐν οἴκῳ, οὕτω ποιείτω. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ συνορᾶν τὸ εὔσχημον. ταῦτα δὲ πάντα οἰκονομήσαντι κυρία ἔστω ἡ δόσις τῶν ἐνταῦθα. μάρτυρες, Καλλῖνος Ἑρμιονεύς, Ἀρίστων Κῖος, ΕΥ'φρόνιος Παιανιεύς.

ΟΥ῞τω μέντοι αὐτῷ συνετῶς τὰ πάντα πράττοντι, τά τε περὶ παιδείαν καὶ πάντας λόγους,

& tapetẽ villosum, & duos puluinos & peristroma, & lectum quencunque voluerit. Liberam item dimitto Micri matrem, & Noemonem, & Dionem, & Theonem, & EVphranorem, & Hermiam: & Agathonem, vbi biennii tempus impleuerit, dimitti liberum iubeo, & lecticarios Ophelionem quoque & Possidonium, quum annos quatuor peregerint, itidẽ liberari volo. Demetrio præterea & Critoni, & Syro singulis lectum & stragulam vestem ex residuis relinquo, vt Lyconi conuenire videbitur. Ista illis donabuntur, qui profectò ostenderunt quàm solicitè sibi commissa peregerint: de sepultura verò videbit Lycon, siue me hîc siue domi sepelire maluerit. Certò enim mihi persuasum est, illum quod conueniat honestúmque sit, nihilo segnius cernere quàm nos. Quum verò pro veritate prestiterit hæc omnia, rata sit illi eorũ quæ hîc sunt omniũ largitio. Testes Callinus Hermioneus, Ariston Chius, EVphronius Pęaniẽsis.

Adeo autem sapienter ille gessit omnia quæ pertinent ad eruditionem & studia humanitatis,

οὐδὲν ἧττον καὶ τὰ τῶν διαθηκῶν τρόπον τινὰ καὶ σφόδρα οἰκονομικῶς τε καὶ ἐπιμελῶς ἴσχει· ὥστε κἀνταῦθα ζηλωτέος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

Δημήτριος Φανοστράτου, Φαληρεύς· οὗτος ἤκουσε μὲν Θεοφράστου· δημηγορῶν δὲ παρὰ Ἀθηναίοις, τῆς πόλεως ἐξηγήσατο ἔτη δέκα, καὶ εἰκόνων ἠξιώθη χαλκῶν ἑξήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις· ὧν αἱ πλείους ἐφ' ἵππων ἦσαν καὶ ἁρμάτων καὶ συνωρίδων, συντελεσθεῖσαι ἐν οὐδὲ τριακοσίαις ἡμέραις, τοσοῦτον ἐσπουδάσθη. ἄρξασθαι δ' αὐτὸν τῆς πολιτείας φησὶ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, ὁπότε φυγὼν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀθήνας ἧκεν Ἅρπαλος. πολλὰ δὲ καὶ κάλλιστα τῇ πατρίδι ἐπολιτεύσατο. καὶ γὰρ προσόδοις καὶ κατασκευαῖς ηὔξησε τὴν πόλιν, καίπερ οὐκ εὐγενὴς ὤν. ἦν γὰρ ἐκ τῆς Κόνωνος οἰκίας, (ὡς Φαβωρῖνος ἐν πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων φησίν) ἀλλὰ ἀστῇ καὶ εὐγενεῖ συνῴκει Λαμίᾳ τῇ ἐρωμένῃ, (καθάπερ ὁ αὐτὸς ἐν τῷ πρώτῳ φησίν.)

A vt ad testamenta quoque sua nihilominus diligentiã prudentiámque pertenderit, ita vt in ea quoque parte sit studiosè imitandus.

DEMETRIVS.

Demetrius, Phanostrati filius, Phalereus, auditor quidem fuit Theophrasti: cæterùm quum apud B Athenienses cócionaretur, vrbi præfuit annos decem, æreísque statuis honoratus est trecẽtis sexaginta, quarum plures equestres erãt, & in curribus ac bigis stabant, summóque studio intra trecentos dies consummatæ erant. Cœpisse autem rempub. administrare eo tempore quo Harpalus Alexandrum fugiens Athenas venit, C Demetrius Magnesius in Æquiuocis testatur. Diu autem atque præclarè remp. administrauit. Nanque & reditibus & ædificiis ciuitatem auxit, & quidem quum adhuc satis illustris nõ esset. Erat enim (vt Phauorinus in primo Cõmẽtariorũ ait) ex Cononis familia, verùm vrbana ac nobili. Lamia amica (vt D idẽ ait in primo) vtebatur:

ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Κλέωνος πεπονθέναι ἐν τῷ δευτέρῳ ἱστορεῖ. Δίδυμος δὲ ἐν συμποσιακοῖς, καὶ Χαριτοβλέφαρον, καὶ Λαμπετὼ καλεῖσθαι αὐτόν φησιν ἀπό τινος ἑταίρας. λέγεται δὲ, ἀποβαλόντα αὐτὸν τὰς ὄψεις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, κομίσασθαι αὖθις παρὰ τοῦ Σαράπιδος· ὅθεν καὶ τοὺς παιᾶνας ποιῆσαι τοὺς μέχρι νῦν ᾀδομένους.

Σφόδρα δὲ λαμπρὸς ὢν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ὅμως ἐπεσκοτίσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τὰ πάντα διεσθίοντος φθόνου. ἐπιβουλευθεὶς γὰρ ὑπό τινων δίκην θανάτου, οὐ παρὼν ὦφλεν. οὐ μὴν ἐκυρίευσαν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν ἰὸν ἀπήρυγον εἰς τὸν χαλκὸν, κατασπάσαντες αὐτοῦ τὰς εἰκόνας, καὶ τὰς μὲν ἀποδόμενοι, τὰς δὲ βυθίσαντες, τὰς δὲ κατακόψαντες εἰς ἀμίδας· (λέγεται γὰρ καὶ τοῦτο) μία δὲ μόνη σώζεται ἐν ἀκροπόλει. Φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, τοῦτο ποιῆσαι τοὺς Ἀθηναίους, Δημητρίου κελεύσαντος τοῦ βασιλέως. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐπιγράψαι ἀνομίας, ὡς Φαβωρῖνος. φησὶ δ' αὐτὸν Ἕρμιππος μετὰ τὸν

sed & à Cleone sese perpessum esse in secundo tradit. Porro Didymus in Symposiacis ipsum & Χαριτοβλέφαρον, & Λαμπετὼ à meretrice quadam appellatum ait. Fertur, quum Alexandriæ amisisset oculos, à Serapide illos rursus accepisse. Quocirca & pæanas (qui nũc etiam canuntur) fecisse.

Verùm quum apud Atheniẽses clarissimus esset, & ipse tamen ab ea quæ cuncta consumit inuidia, tẽtatus est. Quippe insidias passus à quibusdam, mortis sententiam absens excepit. Non tamen eius corpore potiti sunt, verùm ipsius deficientes imagines, ærugine ex industria fœdatas, alias quidem vendiderunt, alias summerserunt, aliásque in frusta conciderunt. quippe & hoc fertur. Vna autem sola in arce seruata est. Fecisse autem hoc Athenienses Demetrio iubente rege, Phauorinus autor est in Omnimoda historia. Sed & imperii ipsius administrationem (vt Phauorinus idẽ ait) impietatis accusarunt. Enimuero Hermippus eum tradit post

Cassandri

Κασσάνδρου θάνατον φοβηθέντα Ἀντίγονον, παρὰ Πτολεμαῖον ἐλθεῖν τὸν Σωτῆρα· κἀκεῖ χρόνον ἱκανὸν διατρίβοντα συμβουλεύειν τῷ Πτολεμαίῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν βασιλείαν τοῖς ἐξ Εὐρυδίκης περιθεῖναι παισί. τοῦ δὲ οὐ πεισθέντος, ἀλλὰ παραδόντος τὸ διάδημα τῷ ἐκ Βερενίκης, μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἀξιωθῆναι πρὸς τούτου παραφυλάττεσθαι ἐν τῇ χώρᾳ μέχρι τι δόξει περὶ αὐτοῦ. ἐνταῦθα ἀθυμότερον διῆγε· καί πως ὑπνώττων, ὑπ' ἀσπίδος τὴν χεῖρα δηχθεὶς, τὸν βίον μετέθηκε. καὶ θάπτεται ἐν τῷ Βουσιρίτῃ νομῷ, πλησίον Διοσπόλεως. καὶ ἔστιν αὐτῷ ἐπεγράψαμεν ἡμεῖς,

Παρ' ἡμῖν ἀνεῖλεν ἀσπὶς τὸν σοφὸν Δημήτριον,
Ἰὸν ἔχουσα πολὺν ἄσμηκτον,
Οὐ στίλβουσα φῶς ἀπ' ὀμμάτων, ἀλλ' ἀΐδην μέλανα.

Ἡρακλείδης δ' ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Σωτίωνος διαδοχῶν, τῷ Φιλαδέλφῳ τὴν βασιλείαν θέλειν ἐκχωρῆσαι τὸν Πτολεμαῖον· τὸν δ' ἀποτρέπειν, φάσκοντα, Ἂν ἄλλῳ δῷς, σὺ οὐχ ἕξεις·

A Cassandri necem Antigoni metu se ad Ptolemæum Soterem contulisse, multúmque illic temporis moratū, inter cætera consuluisse regi vt filiis, quos ex EVrydice susceperat, impartiretur regnum. Illo non obtēperāte, sed ei quem ex Berenice genuerat, diadema tradente, ab hoc ipso post patris mortem fuisse asser- B uatum in prouincia, quoad aliquid de illo statuisset. Hîc ille mœstior vixit: ac veluti dormitans ab aspide manum morsus ex vita migrauit: sepultúsq; est in Busiritē regione prope Diospolin. Ei quoque nos fecimus epigramma in hunc modum,

C *Occidit aspis sapientem nostrum Demetrium*
Virus habens tetri plurimum:
Non flammam ex oculis coruscās, sed atros inferos.

Porro Heraclides in Epitome successionum Sotionis, Ptolemæū ait Philadelpho cōcedere voluisse regnum, illúmque prohibuisse, di- D cendo, Si alteri dederis, ipse non habebis.

ὁπηνίκα δ' ἐσυκοφαντεῖτο ἐν ταῖς Ἀθήναις, (μανθάνω γὰρ καὶ τοῦτο) Μένανδρος ὁ κωμικὸς παρ' ὀλίγον ἦλθε κριθῆναι δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅτι φίλος ἦν αὐτῷ· ἀλλ' αὐτὸν παρῃτήσατο Τελεσφόρος ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Δημητρίου.

Πλήθει δὲ βιβλίων καὶ ἀριθμῷ στίχων σχεδὸν ἅπαντας παρελήλακε τοὺς κατ' αὐτὸν Περιπατητικοὺς, εὐπαίδευτος ὢν καὶ πολύπειρος παρ' ὁντινοῦν· ὧν ἐστι τὰ μὲν, ἱστορικά· τὰ δὲ, πολιτικά· τὰ δὲ, περὶ ποιητῶν· τὰ δὲ, ῥητορικά· δημηγοριῶν τε καὶ πρεσβειῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ λόγων Αἰσωπείων συναγωγαὶ, καὶ ἄλλα πλείω. ἔστι δὲ, τὰ Περὶ τῆς Ἀθήνησι νομοθεσίας, α΄, β΄, γ΄, δ΄, ε΄· Περὶ τῶν Ἀθήνησι πολιτῶν, α΄, β΄· Περὶ δημαγωγίας, α΄, β΄· Περὶ πολιτικῆς, α΄, β΄· Περὶ νόμων, α΄· Περὶ ῥητορικῆς, α΄, β΄· Στρατηγικῶν, α΄, β΄· Περὶ Ἰλιάδος, α΄, β΄· Περὶ Ὀδυσσείας, α΄, β΄, γ΄, δ΄· Πτολεμαῖος, α΄· Ἐρωτικὸς, α΄· Φαιδώνδας, α΄· Μαίδων, α΄· Κλέων, α΄· Σωκράτης, α΄· Ἀριστόμαχος, α΄· Ἀρταξέρξης, α΄· Ὁμηρικὸς, α΄·

A Quũ verò accuſaretur Athenis Menander comicus, (nam & hoc audio) parum abfuit quin capitis exciperet ſententiam, ob aliud nihil niſi quòd amicus huius eſſet. Purgauit autem eum Teleſphorus Demetrii gener.

Verùm & librorũ multitudine ac verſuum numero omnes fermè ſui temporis B Peripateticos ſuperauit, doctiſſimus atque peritiſſimus omnium. Sunt autem ipſius monumẽta, partim hiſtorica, partim politica, poetica alia, alia rhetorica, concionum ac legationum, ſed & orationum Æſopiarum collectiones, & complura alia. Sunt autem, De legibus Athenienſium libri quinque, De ciuibus Athenienſibus duo, C De ratione ducendi populum duo, De rep. duo, De legibus vnum, De rhetorica duo, De re militari duo, De Iliade duo, De Odyſſea quatuor, Ptolemæus vnũ, Amatorius vnum, Phædóndas vnum, Mædon vnum, Cleõ vnũ, Socrates vnum, Ariſtomachus vnũ, Artaxerxes vnũ, Homeric' vnũ, D

Ἀριστείδης, α΄. Ἀριστόμαχος, α΄. Προτρεπτικὸς, α΄. Ὑπὲρ τῆς πολιτείας, α΄. Περὶ τῆς δεκαετίας, α΄. Περὶ τῶν Ἰώνων, α΄. Πρεσβευτικὸς, α΄. Περὶ πίστεως, α΄. Περὶ χάριτος, α΄. Περὶ τύχης, α΄. Περὶ μεγαλοψυχίας, α΄. Περὶ γάμου, α΄. Περὶ τοῦ δοκοῦ, α΄. Περὶ εἰρήνης, α΄. Περὶ νόμων, α΄. Περὶ ἐπιτηδευμάτων, α΄. Περὶ καιροῦ, α΄. Διονύσιος, α΄. Χαλκιδικὸς, α΄. Ἀθηναίων καταδρομὴ, α΄. Περὶ Ἀντιφάνους, α΄. Προοίμιον ἱστορικὸν, α΄. Ἐπιστολαὶ, α΄. Ἐκκλησία ἔνορκος, α΄. Περὶ γήρως, α΄. Δίκαια, α΄. Αἰσωπείων, α΄. Χρειῶν, α΄. Χαρακτὴρ δὲ φιλόσοφος, δεινότητι ῥητορικῇ καὶ δυνάμει κεκραμένος.

Aristides vnum, Aristomachus, vnũ, Exhortatorius, vnum, Pro rep. vnum, De decennio vnum, De Ionibus vnum, De legatione vnum, De fide vnum, De gratia vnum, De fortuna vnũ, De magnificentia vnũ, De legibus vnum, De nuptiis vnum, De trabe vnum, De pace vnum, De studiis vnũ, De tẽpore vnum, Dionysius vnum, Chalcidicus vnum, Atheniensium incursio vnum, De Antiphane vnum, Prooemium historicum vnum, Epistolæ vnum, Concio iurata vnum, De senectute vnum, Iura vnum, Æsopiarum vnum, Sententiarũ vnum. Porro stilus ipse philosophicus, oratorio robore viribúsque permixtus.

Οὗτος, ἀκούσας ὅτι τὰς εἰκόνας αὐτοῦ κατέσπασαν Ἀθηναῖοι, Ἀλλ' οὐ τὴν ἀρετὴν, ἔφη, δι' ἣν ἐκείνας ἀνέστησαν. ἔλεγε μὴ μικρὸν εἶναι μέρος τὰς ὀφρῦς· ὅλῳ γοῦν ἐπισκοτῆσαι δύνασθαι τῷ βίῳ. οὐ μόνον τὸν πλοῦτον ἔφη τυφλὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁδηγοῦσαν αὐτὸν τύχην. ὅσον ἐν πολέμῳ δύνασθαι σίδηρον, τοσοῦτον ἐν πολιτείαις ἰσχύειν λόγον.

Hic vbi comperit Athenienses imagines suas euertisse: At (inquit) virtutem illi non euerterunt, cuius gratia illas erexerant. Aiebat nõ esse paruum aut negligendum membrum supercilia: posse enim vitam omnem obscurare. Nõ modò diuitias cęcas afferebat, verùm & illarũ autorem, fortunam. Quantũ in bello posset ferrum, tãtum in rep. eloquentiam valere.

ἰδών ποτε νεανίσκον ἄσωτον, Ἰδού, ἔφη, τετράγωνος Ἑρμῆς, ἔχων σύρμα, κοιλίαν, αἰδοῖον, πώγωνα. τῶν τετυφωμένων ἀνδρῶν ἔφη τὸ μὲν ὕψος δεῖν περιαιρεῖν, τὸ δὲ φρόνημα καταλιπεῖν. τοὺς νέους ἔφη δεῖν, ἐπὶ μὲν τῆς οἰκίας τοὺς γονεῖς αἰδεῖσθαι· ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς, τοὺς ἀπαντῶντας· ἐν δὲ ταῖς ἐρημίαις, ἑαυτούς. τοὺς φίλους ἐπὶ μὲν τὰ ἀγαθὰ παρακαλουμένους ἀπιέναι· ἐπὶ δὲ τὰς συμφορὰς, αὐτομάτους. τοσαῦτα καὶ εἰς τοῦτον ἀναφέρεσθαι δοκεῖ.

Γεγόνασι δὲ Δημήτριοι ἀξιόλογοι, εἴκοσι· πρῶτος, Καρχηδόνιος, ῥήτωρ, καὶ Θρασυμάχου πρεσβύτερος· δεύτερος, αὐτὸς οὗτος· τρίτος, Βυζάντιος Περιπατητικός· τέταρτος, καλούμενος γραφικὸς, καὶ σαφὴς διηγήσασθαι· (ἦν δὲ καὶ ὁ αὐτὸς ζωγράφος) πέμπτος, Ἀσπένδιος, μαθητὴς Ἀπολλωνίου τοῦ Σωλέως· ἕκτος, Καλατιανὸς, ὁ γεγραφὼς περὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης εἴκοσι βίβλοις· ἕβδομος, Βυζάντιος, ἐν τρισκαίδεκα βιβλίοις γεγραφὼς τὴν Γαλατῶν διάβασιν ἐξ Εὐρώπης εἰς Ἀσίαν,

A Quum vidisset aliquando iuuenem luxuriosum, Ecce (inquit) quadrata statua habens syrma, ventrem, pudenda, barbam. Hominũ fastu turgidorum aiebat circumcidi oportere altitudinem, sesúmque relinquere. Iuuenes asserebat oportere domi quidẽ parentes, in itineribus autẽ obuios, in solitudine verò seipsos reuereri. B Amicos dicebat secũdis in rebus adesse aduocatos: in calamitatibus autem, sua sponte atque inuocatos.

Fuerunt autem Demetrii memorabiles, viginti. Primus, Chalcedonius orator, Thrasymacho antiquior: secundus, hic ipse: tertius, C Byzantius Peripateticus: quartus, qui cognominatus est γραφικός, apertus atque ad differendum facilis, idémque ipse pictor: quintus, Aspendius, Apollonii Solensis discipulus: sextus, Calantianus, qui de Asia & EVropa scripsit libros viginti: septimus, Byzantius, qui tredeci libris Gallorũ ex EVropa in Asiã trãsitũ, D

καὶ ἐν ἄλλοις ὀκτὼ τὰ περὶ Ἀντίοχον καὶ Πτολεμαῖον, καὶ τὴν Λιβύης ὑπ' αὐτῶν διοίκησιν· ὄγδοος, ὁ διατρίψας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ σοφιστής, τέχνας γεγραφὼς ῥητορικάς· ἔνατος, Ἀδραμυτηνός, γραμματικός, ἐπικληθεὶς Ἰξίων, διὰ τὸ ἀδικῆσαί τι δοκεῖν περὶ τὴν Ἥραν· δέκατος, Κυρηναῖος γραμματικός, ὁ ἐπικληθεὶς Στάμνος, ἀνὴρ ἀξιόλογος· ἑνδέκατος, Σκήψιος, πλούσιος καὶ εὐγενὴς ἄνθρωπος, καὶ φιλόλογος ἄκρως (οὗτος καὶ Μητρόδωρον προεβίβασε τὸν πολίτην) δωδέκατος, γραμματικός, Ἐρυθραῖος, πολιτογραφηθεὶς ἐν Τήμνῳ. τρεισκαιδέκατος, Βιθυνὸς Διφύλου τοῦ Στωϊκοῦ υἱός, μαθητὴς δὲ Παναιτίου τοῦ Ῥοδίου· τεσσαρεσκαιδέκατος, ῥήτωρ Σμυρναῖος.

Καὶ οὗτοι μὲν, λογικοί. ποιηταὶ δέ, πρῶτος, ἀρχαίαν κωμῳδίαν πεποιηκώς· δεύτερος, ἐπῶν ποιητής, οὗ μόνα σώζεται πρὸς τοὺς φθονεροὺς εἰρημένα τάδε,

Ζωὸν ἀτιμήσαντες, ἀποφθίμενον ποθέουσι.

& octo aliis Antiochi & Ptolemæi gesta, Libyæque sub ipsis administrationẽ conscripsit: octauus, sophista, qui moratus Alexandriæ, artes oratorias scripsit: nonus, Adramytinus grammaticus, Ixion appellatus, quòd Iunonem in aliquo iniuriis affecisse videretur: decimus, Cyrenæus grãmatic⁹, cognomẽto Stannus, vir sanè memorabilis: vndecim⁹, Scepti⁹, vir diues ac nobilis, & in primis studiosus: (hic etiã Metrodorum ciuem promouit) duodecimus, grammaticus Erythræus, ciuis adscriptus in Mno. decimus tertius, Bithynius Diphyli Stoici filius, discipulúsque Panætii Rhodii: decimus quartus, orator Smyrnæus.

Atque isti quidem prosa oratione scripserũt. poetæ autem hi: Primus, qui comœdiam scripsit: secundus, epicus poeta, cuius illa sola habentur quæ aduersus inuidos scripsit,

Oderunt viuum quem mox
post funera quærent:

Καὶ ποθ' ὑπὲρ τύμβοιο καὶ ἀπνόου εἰδώλοιο
Ἄστεα νεῖκος ἔπῆλθεν, ἔριν δ' ἐστήσατο λαός.

τρίτος, Ταρσικὸς, σατυρογράφος· τέταρτος, ἰάμβοις γεγραφὼς, πικρὸς ἀνήρ· πέμπτος, ἀνδριαντοποιὸς, οὗ μέμνηται Πολέμων· ἕκτος, Ἐρυθραῖος, ποικιλογράφος ἄνθρωπος, καὶ ἱστορικὰ καὶ ῥητορικὰ πεποίηκε βιβλία.

Et super exanimi nōnunquā
Vmbra atque sepulcro
Contendere Vrbes amplæ populíque potentes.

tertius, ex Tarso, satyricus: quartus, iambicus, vir amarulentus: quintus, sculptor, cuius Polemo meminit: sextus, Erythræus, varius scriptor, qui historicos & oratoricos conscripsit libros.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ.

Ηρακλείδης Εὐθύφρονος, Ἡρακλεώτης, τοῦ Πόντου, ἀνὴρ πλούσιος. Ἀθήνησι δὲ παρέβαλε πρῶτον μὲν Σπευσίππῳ· ἀλλὰ καὶ τῶν Πυθαγορείων διήκουσε, καὶ τὰ Πλάτωνος ἐζηλώκει· καὶ ὕστερον ἤκουσεν Ἀριστοτέλους, ὥς φησι Σωτίων ἐν διαδοχαῖς. Οὗτος ἐσθῆτί τε μαλακῇ ἐχρῆτο, καὶ ὑπέρογκος ἦν τὸ σῶμα, ὥστε αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν μὴ Ποντικὸν, ἀλλὰ Πομπικὸν καλεῖσθαι. πρᾶός τε ἦν τὸ βάδισμα καὶ σεμνός.

Φέρεται δ' αὐτοῦ συγγράμματα κάλλιστά τε καὶ ἄριστα. Διάλογοι ἠθικὰ μὲν, Περὶ

HERACLIDES.

Heraclides Euthyphronis filius, Heracleotes, è Ponto, vir diues, Athenas cōcessit. Vbi primùm quidem Speusippo se in disciplinam dedit, Pythagoreorúmque auditor fuit, Platonémque imitari nitebatur. Postremò (vt Sotion in Successionibus ait) Aristotelem audiuit. Hic molli cula veste vtebatur, tumétique fuit corpore, adeo vt illum Attici non iam Ponticum, sed Pompicum vocarent. Porro incessu mitis erat & verendus.

Feruntur ingenii illius monumēta præclara atque optima. Dialogi, quorum quæ ad mores instituendos faciunt, sunt hæc, De

δικαιοσύνης γ΄· ἓν δὲ, Περὶ σωφροσύνης· Περί τε εὐσεβείας, α΄· καὶ Περὶ ἀνδρείας, α΄· κοινῶς τε Περὶ ἀρετῆς, α΄· Περὶ εὐδαιμονίας, α΄· Περὶ ἀρχῆς, α΄· καὶ Νόμων, α΄· καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις· Περὶ ὀνομάτων, α΄· Συνθῆκαι, α΄· Ἀκούσιος ἐρωτικὸς, καὶ Κλεινίας, α΄· φυσικὰ δὲ, Περὶ νοῦ, Περὶ ψυχῆς, καὶ κατ' ἰδίαν, Περὶ ψυχῆς, καὶ Περὶ φύσεως, Περὶ εἰδώλων, Πρὸς Δημόκριτον Περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ, α΄· Περὶ τῶν ἐν ᾅδου· Περὶ βίων, α΄, β΄· αἰτίαι Περὶ νόσων, α΄· Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ, α΄· Πρὸς τὰ Ζήνωνος, α΄· Πρὸς τὰ Μήτρωνος, α΄· γραμματικὰ δὲ, Περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἡλικίας α΄, β΄· Περὶ Ἀρχιλόχου καὶ Ὁμήρου, α΄, β΄· καὶ μουσικὰ δὲ, Περὶ τῶν παρ' Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ, α΄, β΄, γ΄· Περὶ μουσικῆς, α΄, β΄· Λύσεων Ὁμηρικῶν, α΄, β΄· Θεωρηματικὸν, α΄· Περὶ τῶν τριῶν τραγῳδοποιῶν, α΄· Χαρακτῆρες, α΄· Περὶ ποιητικῆς καὶ τῶν ποιητῶν, α΄· Περὶ στοχασμοῦ, α΄· Προοπτικῶν, α΄· Ἡρακλείτου ἐξηγήσεις, δ΄· Πρὸς τὸν Δημόκριτον

iustitia tres, vnum De temperantia, De pietate, De fortitudine, communitérque De virtute vnum, De felicitate vnum, De principio vnum, De legibus vnũ, déque his affinibus, De nominibus vnum, Pacta vnum, Inuitus amatorius, & Clinias vnum. Naturales verò, De mente, De anima, seorsúmque De anima, & de natura, De imaginibus seu simulacris. Aduersus Democritum, De cælis vnum, De his quę sunt apud inferos, De vitis duo, De causis morborum vnum, De bono vnum, Aduersus Zenonem vnũ, Aduersus Metronem vnum. Grammatici verò, De Homeri & Hesiodi ætate duo, De Archilocho & Homero duo. Musici verò de his qui apud EVripidē & Sophoclem reperiuntur, duo, De musica duo, Solutionũ Homericarum duo, Theorematicus vnum, De tribus tragicis vnum, Figuræ vnum, De poetica & poeticis vnum, De coniectura vnum, De præscientia vnũ, Heracliti enarrationes quatuor, in Democritum

ἐξηγήσεις, α΄· Λύσεων ἐριστικῶν, α΄, β΄· Ἀξίωμα, α΄· Περὶ εἰδῶν, α΄· Λύσεις, α΄· Ὑποθῆκαι, α΄· Πρὸς Διονύσιον, α΄· ῥητορικὰ δέ, Περὶ τοῦ ῥητορεύειν, ἢ Πρωταγόρας. ἱστορικά, περὶ Πυθαγορείων, καὶ Περὶ εὑρημάτων. τούτων τὰ μὲν κωμικῶς πέπλακεν, ὡς τὸ Περὶ ἡδονῆς, καὶ Περὶ σωφροσύνης· τὰ δέ, τραγικῶς, ὡς τὸ Περὶ τῶν καθ᾽ ᾅδου, καὶ τὸ Περὶ εὐσεβείας, καὶ τὸ Περὶ ἐξουσίας. ἔστι δ᾽ αὐτῷ καὶ μεσότης τις ὁμιλητικὴ φιλοσόφων τε καὶ στρατηγικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους διαλεγομένων. ἀλλὰ καὶ γεωμετρικά ἐστιν αὐτοῦ καὶ διαλεκτικά. ἄλλως τε καὶ ἐν ἅπασι ποικίλος τε καὶ διηρμένος τὴν λέξιν ἐστί, καὶ ψυχαγωγεῖν ἱκανῶς δυνάμενος.

Δοκεῖ δὲ καὶ τὴν πατρίδα τυραννουμένην ἐλευθερῶσαι, τὸν μόναρχον κτείνας, ὥς φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν ὁμωνύμοις. ὃς καὶ τοιόνδε ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ· θρέψαι αὐτὸν δράκοντα ἐκ νέου, καὶ αὐξηθέντα, ἐπειδὴ τελευτᾶν ἔμελλε,

enarrationes, vnum, Solutionum, quæ in contẽtionem veniunt, duo, Proloquium vnum, De ſpeciebus vnum, Solutiones vnum, Monita ad Dionyſium, vnum, Rhetorici duo, De oratoris officio ſiue Protagoras. Hiſtorici, De Pythagoreis, & De inuentis. Ex his alia quidem comicè finxit, ſicuti De voluptate & pudicitia: alia tragicè, ſicut De iis quæ ſunt apud inferos, & De pietate, & De poteſtate. Obſeruat autẽ ſæpenumero & mediocritatem in dicendo quandam, veluti philoſophis, & ducibus, ciuibúſque viris adinuicem loquẽtibus. Extãt illius ſcripta & De geometria & De dialectica. Eſt autem in omni genere orationis varius, & dictione diſtinctus, maximámque habet capiendi animos atque oblectandi vim.

Sunt qui aſſerant illum & patriam à tyranno liberaſſe, eo necato (vt ait Demetrius Magneſius in Ὁμωνύμοις) qui de illo tale aliquid tradit, Nutriſſe eum à puero draconẽ, & quum iam moriturus eſſet, iuſſiſſe cuidam ex neceſſariis,

κελεῦσαι τινὶ τῶν πιστῶν αὐτοῦ τὸ σῶμα κατακρύψαι, τὸν δὲ δράκοντα ἐπὶ τῆς κλίνης θεῖναι, ἵνα δόξειεν εἰς θεοὺς μεταβεβηκέναι. ἐγένετο δὲ πάντα. καὶ μεταξὺ παραπεμπόντων τὸν Ἡρακλείδην τῶν πολιτῶν, καὶ εὐφημούντων, ὁ δράκων ἀκούσας τῆς ἐπιβοῆς, ἐξέδυ τῶν ἱματίων, καὶ διετάραξε τοὺς πλείστους. ὕστερον μέντοι ἐξεκαλύφθη πάντα, καὶ ὤφθη Ἡρακλείδης οὐχ οἷος ἐδόκει, ἀλλ' οἷος ἦν. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον,

Ἤθελες ἀνθρώποισι λιπεῖν φάτιν, Ἡρακλείδη,
Ὥς ῥα θανὼν ἐγένου ζωὸς ἅπασι δράκων.
Ἀλλὰ διεψεύσθης σεσοφισμένε. δὴ γὰρ ὁ μὲν θὴρ
Ἦε δράκων, σὺ δὲ θὴρ οὐ σοφὸς ὢν ἑάλως.

ταῦτα δέ φησι καὶ Ἱππόβοτος. Ἕρμιππος δέ, λιμοῦ κατασχόντος τὴν χώραν, φησὶν αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας τὴν Πυθίαν λύσιν. τὸν δὲ Ἡρακλείδην διαφθεῖραι χρήμασι τούς τε θεωροὺς καὶ τὴν προειρημένην, ὥστ' ἀνειπεῖν ἀπαλλαγήσεσθαι τῶν κακῶν, εἰ ζῶν μὲν Ἡρακλείδης

vt eius corpus occuleret, draconémque supponeret lectulo, vt putaretur ad deos migrasse: factúmque est vt ille mandauerat. Interea quum Heraclidem efferrent ciues, atque laudibus prosequerentur, audito clamore draco ex vestibus prodiit, perturbauítque plurimos. Tandem verò aperta sunt omnia, visúsque est Heraclides, non qualis putari voluit, sed qualis erat. Est & in hunc nostrum epigramma,

Mirum Heraclides quid tātum optaueris amens,
Post mortem nobis vt videre draco.
Falsus at es, (mihi crede) fuit nam bellua verè
Ille draco, sed eras bellua, non sapiens.

Hæc Hippobotus quoque ait. Cæterùm Hermippus Heracleotas tradit, quum fames vastaret prouinciam, incommodi absolutionem ex Pythia quæsisse. Porro Heraclidem theoros, & quam memorauimus Pythiam quoque corrupisse pecuniis, vt dicerent tum demum eos leuandos incommodis, si & viuum Heraclidem

ὁ Εὐθύφρονος χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθείη πρὸς αὐτῶν· ἀποθανὼν δὲ, ὡς ἥρως τιμῷτο. ἐκομίσθη ὁ δῆθεν χρησμὸς, καὶ οὐδὲν ὤναιντο οἱ πλάσαντες αὐτόν. αὐτίκα γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ στεφανούμενος ὁ Ἡρακλείδης, ἀπόπληκτος ἐγένετο, οἵ τε θεωροὶ κατακυλισθέντες διεφθάρησαν. ἀλλὰ καὶ ἡ Πυθία τὴν αὐτὴν ὥραν κατιοῦσα ἐς τὸ ἄδυτον, καὶ ἐπιστᾶσα, ἑνὶ τῶν δρακόντων δηχθεῖσα, παραχρῆμα ἀπέπνευσε. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοσαῦτα.

Φησὶ δ' Ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς καὶ τραγῳδίας αὐτὸν ποιεῖν, καὶ Θέσπιδος αὐταῖς ἐπιγράφειν. Χαμαιλέων τε τὰ παρ' ἑαυτῷ φησὶ κλέψαντα αὐτὸν, τὰ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου γράψαι· ἀλλὰ καὶ Αὐτόδωρος Ἐπικούρειος ἐπιτιμᾷ αὐτῷ, τοῖς περὶ δικαιοσύνης ἀντιλέγων. ἔτι καὶ Διονύσιος ὁ Μεταθέμενος ἢ Σπίνθαρος, (ὥς ἔνιοι) γράψας τὸν Παρθενοπαῖον, ἐπέγραψε Σοφοκλέους. ὁ δὲ, πιστεύσας, εἴς τι τῶν ἰδίων συγγραμμάτων ἐχρῆτο μαρτυρίοις ὡς Σοφοκλέους.

EVthyphronis filium, aurea corona honorarent, & vita functum, vt heroem venerarentur. At vbi oraculum delatum eſt, nihil eos qui hanc ſcenam finxerant, inde eſſe lucratos. Cõtinuò enim coronatum in theatro Heraclidem ſtupidum atque tactum ſidere eſſe, theoros verò deuolutos interiiſſe, Pythiámque ipſa hora quum aſcendiſſet in adytum, draconis morſu continuò efflaſſe animam. atque iſta quidem de ipſius morte.

Tradit autem Ariſtoxenus muſicus illum tragœdias etiam ſcripſiſſe, Theſpidíſque illas prenotaſſe titulo. Chamæleon quoque ait illa ſua furatum de Homero & Heſiodo ſcripſiſſe. AVtodorus quoque Epicureus illum arguit, contradicens iis quæ ille De iuſtitia ſcripſit. Inſuper & Dionyſius Metathemenus, ſeu (vt alii volunt) Spintharus Parthenopæum ſcribens, Sophocli inſcripſit. Ille ita credens, in quibuſdam Commentariis ſuis eius teſtimoniis veluti Sophoclis vtitur.

αἰσθόμενος δ' ὁ Διονύσιος ἐμήνυσεν αὐτῷ τὸ γεγονός· τοῦ δ' ἀρνουμένου καὶ ἀπιστοῦντος, ἐπέστειλεν ἰδεῖν τὴν παραστιχίδα· καὶ εἶχε παγκάλως. οὗτος δ' ἦν ἐρώμενος Διονυσίου· ὡς δ' ἔτι ἀπιστῶν ἔλεγε, κατὰ τὴν τύχην ἐνδέχεσθαι οὕτως ἔχειν, πάλιν ἀντεπέστειλεν ὁ Διονύσιος, ὅτι καὶ ταῦτα εὑρήσεις,

Γέρων πίθηκος οὐχ ἁλίσκεται πάγῃ.
Ἁλίσκεται μὲν, μετὰ χρόνον δ' ἁλίσκεται.

καὶ πρὸς τούτοις, Ἡρακλείδης γράμματα οὐκ ἐπίσταται, οὐδ' ᾐσχύνθη.

Γεγόνασι δ' Ἡρακλεῖδαι τεσσαρεσκαίδεκα· πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, πολίτης αὐτοῦ, πυρρίχας καὶ φλυαρείας συντεταγμένος· τρίτος, Κυμαῖος, γεγραφὼς Περσικὰ ἐν πέντε βιβλίοις· τέταρτος, Κυμαῖος, ῥήτωρ τέχνας γεγραφώς· πέμπτος, Καλλιτιανὸς ἢ Ἀλεξανδρεὺς, γεγραφὼς τὴν διαδοχὴν ἐν ἓξ βιβλίοις· καὶ Λεμβευτικὸν λόγον, ὅθεν καὶ Λέμβος ἐκαλεῖτο· ἕκτος, Ἀλεξανδρεὺς, γεγραφὼς τὰ Περσικὰ ἰδιώματα· ἕβδομος,

A id ſentiens Dionyſius, illo negante & diffitente, miſit ex exemplari videndos verſus: & ita per omnia habebant. Amabat autem iſte Dionyſium: verùm ille neque ita fidē accommodans, fortè aiebat & fieri poſſe vt ita ſe haberet: rurſus ad illũ ſcripſit Dionyſius, Hæc profectò comperies,

B *Laqueo vetuſtam non prehendes ſimiam:*
Prendes quidem illā, quamuis ægrè id denique.

Et ad hæc, Heraclides literas ignorat, neç erubeſcit:

Fuerunt autem XIIII Heraclidæ. Primus, hic ipſe: ſecundus, conterraneus C huius, qui pyrrhichas nugáſque compoſuit: tertius, Cumanus, qui Perſica quinque libris abſoluit: quartus, Cumanus orator qui artes rhetoricas ſcripſit: quintus, Callitianus ſiue Alexandrinus, qui ſex libris Succeſſionem explicuit, orationémque Lembeuticam, vnde & Lembus vocabatur: ſextus, Alexan- D drinus, Perſicarũ proprietatum ſcriptor: ſeptimus,

διαλεκτικὸς Βαργυλιήτης, πρὸς Ἐπικούρου γεγραφώς· ὄγδοος, ἰατρὸς τῶν ἀπὸ Ἱκεσίου· ἔννατος, ἰατρὸς Ταραντῖνος ἐμπειρικός· δέκατος, ποιητικὸς, παραινέσεις γεγραφώς· ἑνδέκατος, ἀνδριαντοποιὸς, Φωκαεύς· δωδέκατος, ἐπιγραμμάτων ποιητὴς, λιγυρός· τρεισκαιδέκατος, Μάγνης, Μιθριδατικὰ γεγραφώς· τεσσαρεσκαιδέκατος, ἀστρολογούμενα συγγεγραφώς.

A dialecticus Bargyleites qui contra Epicurum scribit: octauus, medicus Nicesius: nonus, medicus Tarentinus empiricus: decimus, poeticus, qui præcepta cõscripsit: vndecimus, sculptor Phocensis: duodecimus, argutus epigrammatum poeta: decimus tertius, Magnesius, qui scripsit Mithridatica: decimus quartus, qui conscripsit De astrologia.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤΙΟΥ περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον ϛ' τῶν ι'.

DIOGENIS LAERTII DE vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philoſophia claruerunt, Liber VI.

ἈΝΤΙΣΘΈΝΗΣ.

Ἀντισθένης, Ἀντισθένους, Ἀθηναῖος. ἐλέγετο δ' οὐκ εἶναι ἰθαγενής· ὅθεν πρὸς τὸν ὀνειδίζοντα εἰπεῖν, Καὶ ἡ μήτηρ τῶν θεῶν, Φρυγία ἐστίν. ἐδόκει γὰρ εἶναι Θράττης μητρός. ὅθεν καὶ ἐν Τανάγρᾳ κατὰ τὴν μάχην εὐδοκιμήσας, ἔδωκε λέγειν Σωκράτει, ὡς οὐκ ἂν ἐκ δυοῖν Ἀθηναίοιν οὕτω γεγόνοι γενναῖος. καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους, ἐπὶ τῷ γηγενεῖς εἶναι σεμνυνομένους, ἐκφαυλίζων, ἔλεγε μηδὲν εἶναι κοχλιῶν καὶ ἀττελέβων εὐγενεστέρους.

ANTISTHENES.

Antiſthenes Antiſthenis filius, Athenieñſis fuit. Dicebatur autẽ non eſſe indigena. Quod quum ſibi probro daretur, dixiſſe fertur, Et deũ mater Phrygia eſt. videbatur enim illius mater ex Thracia. Vnde quum in Tanagrẽſi pugna fortiter ſe geſſiſſet, autor fuit Socrati vt diceret, Ex duobus Athenienſibus ita fortẽ nunquã natum eſſe. Ipſe quoque Atheniẽſibus, quòd indigenę eſſent gloriãtib', exprobrãs, dicebat, illos brucis & cochleis nihilo nobiliores.

Οὗτος κατ' ἀρχὰς μὲν ἤκουσε Γοργίου τοῦ ῥήτορος. ὅθεν τὸ ῥητορικὸν εἶδος ἐν τοῖς διαλόγοις ἐπιφέρει, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοῖς προτρεπτικοῖς. φησὶ δ' Ἕρμιππος ὅτι προείλετο ἐν τῇ τῶν Ἰσθμίων πανηγύρει ψέξαι τε καὶ ἐπαινέσαι Ἀθηναίους, Θηβαίους, Λακεδαιμονίους· εἶτα μέντοι παραιτήσασθαι, ἰδόντα πλείστους ἐκ τῶν πόλεων ἀφιγμένους. ὕστερον δὲ παρέβαλε Σωκράτει, καὶ τοσοῦτον ὤνατο αὐτοῦ ὥστε παρῄνει τοῖς μαθηταῖς γίνεσθαι αὐτῷ πρὸς Σωκράτην συμμαθητάς. οἰκῶν τε ἐν Πειραιεῖ, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τοὺς τετταράκοντα σταδίους ἀνιὼν, ἤκουσε Σωκράτους· παρ' οὗ καὶ τὸ καρτερικὸν λαβὼν, καὶ τὸ ἀπαθὲς ζηλώσας, κατῆρξε πρῶτος τοῦ κυνισμοῦ.

Καὶ ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν, συνέστησε διὰ τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους καὶ τοῦ Κύρου· τὸν μὲν, ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων· τὸν δὲ, ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἑλκύσας. πρῶτός τε ὡρίσατο λόγον, εἰπὼν, Λόγος ἐστὶν ὁ τὸ τί ἦν ἢ ἔστι δηλῶν. ἔλεγέ τε συνεχὲς, Μανείην μᾶλλον ἢ ἡσθείην. καὶ, Χρὴ τοιαύταις

A Hic initio quidem Gorgiam audiuit oratorem. Vnde & in dialogis oratorium dicendi genus exprimit, maximéque in veritate & exhortatione. Hermippus autem ait illum in celebritate Isthmia vituperare ac laudibus efferre solitum Athenienses, Thebanos, & Lacedæmonios, deinde id vitasse, intuentem B plurimos ex vrbe confluere. Postremò Socrati sese addixit, tãtúmque cum illo profecit, vt moneret discipulos, vt sui sub Socrate essent cõdiscipuli. Commoránsque in Pireo quotidie, quadraginta stadiis emensis audiebat Socratem, à quo & tolerantiam addiscens, trãquillitatis illius imitator effectus, Cynicam C primus sectam instituit, princépsque in ea fuit.

Quòdque labor bonum esset, magni Herculis ac Cyri exemplo persuadebat, id à Græcis, hoc à barbaris, mutuatus, primúsque definiuit sermonem, dicens, Sermò est qui quicquid sit aut fuerit, exprimit. Dicebat autem identidẽ, Insaniam D potius quàm voluptate afficiar. & illud, Cũ eiusmodi

πλησιάζειν γυναιξὶν, αἳ χάριν εἴσονται. πρός τε τὸ Ποντικὸν μειράκιον, μέλλον φοιτᾷν αὐτῷ, καὶ πυθόμενον τίνων αὐτῷ δεῖ, φησὶ, Βιβλιαρίου καινοῦ, καὶ γραφείου καινοῦ, καὶ πινακιδίου καινοῦ· τὸν νοῦν παρεμφαίνων. πρὸς δὲ τὸν ἐρόμενον ποδαπὴν γήμῃ, ἔφη, Ἂν μὲν καλὴν ἕξεις, κοινήν· ἂν δὲ αἰσχρὰν, ἕξεις ποινήν. ἀκούσας ποτὲ ὅτι Πλάτων αὐτὸν κακῶς λέγει, Βασιλικὸν (ἔφη) καλῶς ποιοῦντα, κακῶς ἀκούειν. μυούμενός ποτε τὰ Ὀρφικὰ, τοῦ ἱερέως εἰπόντος ὅτι οἱ ταῦτα μυούμενοι πολλῶν ἀγαθῶν ἐν ᾅδου μετίσχουσι, Τί οὖν (ἔφη) οὐκ ἀποθνήσκεις; ὀνειδιζόμενός ποτε ὡς οὐκ εἴη ἐκ δύο ἐλευθέρων, Οὐδὲ γὰρ ἐκ δύο (ἔφη) παλαιστικῶν, ἀλλὰ παλαιστικός εἰμι. ἐρωτώμενος διὰ τί ὀλίγους ἔχει μαθητὰς, ἔφη, Ὅτι ἀργυρέᾳ αὐτοὺς ἐκβάλλω ῥάβδῳ. ἐρωτηθεὶς διὰ τί πικρῶς τοῖς μαθηταῖς ἐπιπλήττει, Καὶ οἱ ἰατροὶ, φησὶ, τοῖς κάμνουσιν. ἰδών ποτε μοιχὸν φεύγοντα, Ὦ δυστυχὴς (εἶπε) πηλίκον κίνδυνον ὀβολοῦ διαφυγεῖν ἐδύνασο.

A mulieribus consuetudinem habendam, quæ beneficio beneficium retalient. Pontico adolescenti, quum se illi in disciplinam dare vellet, rogarétque, quanam re sibi opus esset, Libro (inquit) nouo & stilo nouo, nouáque tabella: animum significans. Interroganti cuiusmodi vxorē duceret, Si (inquit) formosam du- B xeris, communem habiturus es, si deformem, pœnā. Quum audisset Platonem aliquando sibi maledicere, Regium (inquit) est malè audire, quum bene feceris. Qúmque aliquando Orphicis mysteriis initiaretur, dicerétque sacerdos, eiusmodi initiatos bonis plurimis apud inferos perfrui, Cur igitur, ait, ipse nō mo- C reris? Probro ei dabatur aliquando, quòd non esset ex duobus liberis genitus, Neque (inquit) ex duobus luctatoribus, & tamen luctator sum. Interrogatus cur paucos haberet discipulos, Quòd, inquit, argentea illos virga eiicio. Rogatus item cur in discipulos acriter inueheretur, Et medici, inquit, in languidos. D Quum vidisset aliquando fugientē mœchum, O, inquit, infelix, quantum periculi vno obolo vitare potuisti!

κρεῖττον ἔλεγε (καθά φησιν Ἑκάτων) ἐν ταῖς χρείαις εἰς κόρακας ἢ εἰς κόλακας ἐμπεσεῖν· οἱ μὲν γὰρ, νεκρούς, οἱ δὲ, ζῶντας ἐσθίουσιν. ἐρωτηθεὶς τί μακαριώτερον ἐν ἀνθρώποις, ἔφη, Εὐτυχοῦντα ἀποθανεῖν. γνωρίμου ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἀποδυρομένου, ὡς εἴη τὰ ὑπομνήματα ἀπολωλεκώς, Ἔδει γὰρ (ἔφη) ἐν τῇ ψυχῇ αὐτὰ καὶ μὴ ἐν τοῖς χάρταις καταγράφειν. ὥσπερ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ τὸν σίδηρον, οὕτως ἔλεγε τοὺς φθονεροὺς ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἤθους κατεσθίεσθαι. τοὺς βουλομένους ἀθανάτους εἶναι, ἔφη δεῖν ζῆν εὐσεβῶς καὶ δικαίως. τότ' ἔφη τὰς πόλεις ἀπόλλυσθαι, ὅταν μὴ δύνωνται τοὺς φαύλους ἀπὸ τῶν σπουδαίων διακρίνειν. ἐπαινούμενος ποτὲ ὑπὸ πονηρῶν, ἔφη, Ἀγωνιῶ μή τι κακὸν εἴργασμαι. ὁμονοούντων ἀδελφῶν συμβίωσιν, παντὸς ἔφη τείχους ἰσχυροτέραν εἶναι. τοιαῦτα ἔφη δεῖν ποιεῖσθαι ἐφόδια, ἃ καὶ ναυαγήσαντι συγκολυμβήσει. ὀνειδιζόμενος ποτὲ ἐπὶ τῷ πονηροῖς συγγενέσθαι, Καὶ οἱ ἰατροί, φησὶ, μετὰ τῶν ἀσθενούντων εἰσὶν, ἀλλ' οὐ πυρέττουσιν. ἄτοπον ἔφη, τὸν μὲν σῖτον αἴρας ἐκλέγειν,

A Præſtare dicebat (vt Hecaton ait) neceſſitate vrgente in coruos quã in aſſentatores incidere: illos quippe, mortuos, iſtos, viuẽtes deuorare. Rogatus quidnam apud homines eſſet beatiſſimum, Felicẽ, inquit, mori. Familiari quodam apud ſe deplorante quòd perdidiſſet Commẽtaria, Oportebat, inquit, iſta animo potius quàm chartis inſcri-
B bere. Sicuti rubigo ferrũ, ita inuidiam inuidos conſumere aiebat. Eos qui cuperẽt immortales eſſe, oportere dicebat piè viuere ac iuſtè. Ciuitates tunc interire aiebat, quum bonos diſcernere nequeunt à malis. Quum aliquando à malis laudaretur, Miſere, inquit, metuo ne fortè mali quip-
C piam fecerim. Fratrum qui eſſent cõcordes, conuictum omni muro dixit eſſe fortiorem. Ea dicebat paranda viatica, quæ cum naufragio ſimul enatarent. Probro illi dabatur aliquando quòd cõgrederetur malis: At medici, inquit, inter ægrotos verſantur, neque tamen febricitãt. Abſurdum eſſe dicebat, triticũ purgare lolio,
D

καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τοὺς ἀχρείους· ἐν δὲ πολιτείᾳ τοὺς φθονεροὺς μὴ παραιτεῖσθαι. ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Τὸ δύνασθαι ἑαυτῷ ὁμιλεῖν. εἰπόντος αὐτῷ τινὸς παρὰ πότον, ᾆσον, Σύ μοι, φησίν, αὔλησον. Διογένει χιτῶνα αἰτοῦντι, πτύξαι προσέταξε θοιμάτιον. ἐρωτηθεὶς τί τῶν μαθημάτων ἀναγκαιότατον, ἔφη, Τὸ κακὰ ἀπομαθεῖν. παρεκελεύετό τε κακῶς ἀκούοντας καρτερεῖν μᾶλλον ἢ εἰ λίθοις τις βάλλοιτο. ἔσκωπτε Πλάτωνα ὡς τετυφωμένον. πομπῆς οὖν γινομένης ἵππον θεασάμενος φρυακτὴν, φησὶ πρὸς τὸν Πλάτωνα, Ἐδόκεις μοι καὶ σὺ ἵππος ἂν εἶναι λαμπρωτής. τοῦτο δὲ ἐπεὶ καὶ συνεχὲς ὁ Πλάτων ἵππον ἐπῄνει. καί ποτ' ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νοσοῦντα, καὶ θεασάμενος λεκάνην ἔνθα ὁ Πλάτων ἐμεμέκει, ἔφη, Χολὴν μὲν ὁρῶ ἐνταῦθα, τῦφον δὲ οὐχ ὁρῶ. συνεβούλευεν Ἀθηναίοις, τοὺς ὄνους ἵππους ψηφίσασθαι. ἄλογον δὲ ἡγουμένων, Ἀλλὰ μὴν καὶ στρατηγοί, φησί, γίνονται παρ' ὑμῖν μηδὲν μαθόντες, μόνον δὲ χειροτονηθέντες. πρὸς τὸν εἰπόντα, Πολλοί σε ἐπαινοῦσι.

A bellúmque inutili milite: rem verò publicam inuidis non exhaurire. Rogatus quídnam ex philosophia lucratus esset, Mecum, ait, colloqui posse. Cuidam ipsi in conuiuio dicenti, Cane, Tu (inquit) tibias infla. Diogeni tunicam petenti, pallium explicari iussit. Interrogatus quænam esset disciplina magis necessaria, B Mala (inquit) dediscere. Eos hortabatur qui maledictis incesserentur, tolerare, magis quàm si lapidibus se quispiam ageret. Platonem insimulabat vt fastu turgidum. Quum ergo fieret pompa, inspiciens hinnientem frementémque equum, ad Platonem cõuersus, Tu (inquit) iudicio meo prçclarus fuisses equ'. C Venerat aliquando ad eum mala valetudine affectum, & quum vas cerneret vbi Plato vomuerat, Bilem (inquit) video, fastum verò non video. Atheniensibus consulebat, asinos vt equos deligerent. Quod quum illi ab omni ratione alienũ dicerent, At, inquit, apud vos duces erunt qui nihil didicerunt, solúmque designati sunt. D Dicenti ipsi cuidam, Multi te laudant,

Τί γὰρ, ἔφη, κακὸν πεποίηκα; στρέψαντος αὐτοῦ τὸ διεῤῥωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τὸ προφανὲς, Σωκράτης ἰδὼν, φησὶν, Ὁρῶ σου διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν φιλοδοξίαν. ἐρωτηθεὶς ὑπό του, (καθά φησι Φανίας ἐν τῷ περὶ τῶν Σωκρατικῶν) τί ποιῶν καλὸς κἀγαθὸς ἔσοιτο, ἔφη, Εἰ τὰ κακὰ ἃ ἔχεις, ὅτι φευκτά ἐστι μάθοις παρὰ τῶν εἰδότων. πρὸς τὸν ἐπαινοῦντα τρυφὴν, Ἐχθρῶν παῖδες, ἔφη, τρυφήσειαν. πρὸς τὸ προσχηματίζον αὐτὸ τῷ πλάστῃ μειράκιον, Εἰπέ μοι, φησὶν, εἰ φωνὴν λάβοι ὁ χαλκὸς ἐπὶ τίνι ἂν σεμνυνθῆναι; τοῦ δ' εἰπόντος, Ἐπὶ κάλλει· Οὐκ αἰσχύνῃ οὖν, ἔφη, τὰ ὅμοια χαίρων ἀψύχῳ; Ποντικοῦ νεανίσκου πολυωρήσειν αὐτὸν ἐπαγγελλομένου, εἰ τὸ πλοῖον ἀφίκοιτο τῶν ταρίχων, λαβὼν αὐτὸν καὶ θύλακον κενὸν, πρὸς ἀλφιτόπωλιν ἧκε, καὶ σαξάμενος ἀπήει. τῆς δὲ αἰτούσης τὸ διάφορον, Ὁ νεανίσκος, ἔφη, δώσει ἐὰν τὸ πλοῖον αὐτοῦ τῶν ταρίχων ἀφίκηται. αὐτὸς καὶ Ἀνύτῳ τῆς φυγῆς αἴτιος γενέσθαι δοκεῖ, καὶ Μελίτῳ τοῦ θανάτου. Ποντικοῖς γὰρ νεανίσκοις,

A Quid enim (ait) mali feci? Quum pallii discissam partem conuersam in conspectum dedisset, intuitus Socrates, Video (inquit) per pallium tuam vanitatem. Interrogatus à quodā (vt ait Phanias in libro de Socraticis) quidnam faciēdo, bon⁹ & honestus euaderet, Si mala (inquit) quę habes, ab iis qui nouerunt, didiceris esse fugienda. B Cuidam delicias laudanti, Inimici (ait) delicatè viuant. Adolescenti qui se fictori suo conformabat, Dic (ait) si vocē æs acciperet, quanam in re gloriaretur? illo dicente, In pulchritudine: Non igitur, inquit, erubescis qui cum inanimi gloriaris? C Pontico adolescente pollicente illum sibi fore curæ, si nauis applicaret qua salsamenta vehebātur, sumpto illo & vase nouo, abiit ad eam quæ farinam venundabat, & oneratus abibat. Illa verò pretium petente, Hic, inquit, adolescens dabit, si salsamentorū ipsius nauis applicuerit. Ipse Anyto exilii, & Melito mortis, autor fuisse videtur. Nanque Pōticis iuuenib⁹, D

κατὰ κλέος τοῦ Σωκράτους ἀφιγμένοις, περιτυχών, ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν Ἄνυτον, εἰπὼν ἐν ἤθει σοφώτερον εἶναι τοῦ Σωκράτους· ἐφ᾽ ᾧ διαγανακτήσαντας τοὺς περιεστῶτας ἐκδιῶξαι αὐτόν. εἰ δέ ποθι θεάσαιτο γύναιον κεκοσμημένον, ἀπῄει ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτῆς, καὶ ἐκέλευε τὸν ἄνδρα ἐξαγαγεῖν ἵππον καὶ ὅπλα· ὥστε εἰ μὲν ἔχοι ταῦτα, ἐᾶν τρυφᾶν· (ἀμύνεσθαι γὰρ τούτοις) εἰ δὲ μή, περιαιρεῖν τὸν κόσμον.

Ἤρεσκεν αὐτῷ καὶ τάδε. διδακτὴν ἀπεδείκνυε τὴν ἀρετήν, καὶ τοὺς αὐτοὺς εὐγενεῖς τοὺς καὶ ἐναρέτους. αὐτάρκη γὰρ τὴν ἀρετὴν πρὸς εὐδαιμονίαν, μηδενὸς προσδεομένην, ὅτι μὴ Σωκρατικῆς ἰσχύος. τήν τε ἀρετὴν, τῶν ἔργων εἶναι, μήτε λόγων πλείστων δεομένην μήτε μαθημάτων. αὐτάρκη τε εἶναι τὸν σοφόν· πάντα γὰρ αὐτοῦ εἶναι τὰ τῶν ἄλλων. τήν τε ἀδοξίαν, ἀγαθὸν, καὶ ἴσον τῷ πόνῳ. καὶ τὸν σοφὸν οὐ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς. γαμήσειν τε τεκνοποιίας χάριν, ταῖς εὐφυεστάταις συνιόντα γυναιξί,

ob Socratis gloriam ſolicitatis, quum incidiſſet, eos ad Anytum abduxit, dicens illum moribus ſapientiorē eſſe quàm Socratem: qua ex re indignatos circunſtátes effugaſſe illum. Sicubi verò ornatam offendiſſet mulierem, ad domū illius proficiſcebatur, iubebátq; virum eius equū proferre & arma, vt ſi quidem hæc illi eſſent, delicijs vacare ſineret (his enim iniurias propelleret) ſin aliâs, cultum amoueret. Quæ autē illi placuere, iſta ſunt: Docibilem eſſe virtutem. Eoſdem eſſe nobiles ac ſtudioſos. Sufficere virtutem ad beatā vitam, nullo indigentem, niſi Socratis viribus. Virtutem quoque operū eſſe, neque verbis multis neque diſciplinis indigentem: ſapientémque ſibiipſi ſufficere: ipſius enim eſſe quæ aliorum ſunt omnia. Gloriæ priuationem bonum eſſe labori ſimile. Sapientem non ſecundum conſtitutas leges victurum, ſed iuxta virtutis normam, ducturúmque vxorem procreandorum liberorum cauſa, formoſiſſimis quibuſque congreſſurum mulieribus,

καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ· μόνον γὰρ εἰδέναι τὸν σοφὸν τίνων χρὴ ἐρᾶν. ἀναγράφει δ' αὐτῷ καὶ Διοκλῆς ταυτί. τῷ γὰρ σοφῷ ξένον οὐδὲν, οὐδ' ἄπο. ἀξιέραστος ὁ ἀγαθός. οἱ σπουδαῖοι, φίλοι. συμμάχους ποιεῖσθαι τοὺς εὐψύχους ἅμα καὶ δικαίους. ἀναφαίρετον ὅπλον, ἀρετή. κρεῖττόν ἐστι μετ' ὀλίγων ἀγαθῶν πρὸς ἅπαντας τοὺς κακοὺς, ἢ μετὰ πολλῶν κακῶν πρὸς ὀλίγους μάχεσθαι. προσέχειν τοῖς ἐχθροῖς· πρῶτοι γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων αἰσθάνονται. τὸν δίκαιον περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τοῦ συγγενοῦς. ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡ αὐτὴ ἀρετή. τἀγαθὰ, καλά· τὰ κακὰ, αἰσχρά· τὰ πονηρὰ πάντα, νόμιζε ξενικά. τεῖχος ἀσφαλέστατον, φρόνησιν· μήτε γὰρ καταρρεῖν, μήτε προδίδοσθαι. τείχη κατασκευαστέον ἐν τοῖς αὑτῶν ἀναλώτοις λογισμοῖς.

Διελέγετο δ' ἐν τῷ Κυνοσάργει γυμνασίῳ μικρὸν ἄπωθεν τῶν πυλῶν· ὅθεν τινὲς καὶ τὴν Κυνικὴν ἐντεῦθεν ὀνομασθῆναι· αὐτός τε ἐπεκαλεῖτο Ἁπλοκύων.

atque amaturum. Solum quippe scire sapientem, quænam sint amanda. Inscribit illi Diocles & ista: Sapienti peregrinum aut nouum nihil: neque indignus est qui ametur vir bonus. Sudiosi amici. Propugnatores faciunt qui animosi & iusti sunt. Virtutem arma esse quæ tolli nó possint. Præstat cum paucis bonis aduersus malos omnes, quàm cum multis malis aduersus paucos pugnare. Solicitè obseruádos inimicos: primi enim peccata sentiunt. Iustum virum pluris faciendum quàm propinquum. Viri ac mulieris virtus eadem. Bona, pulcra, mala, esse turpia. Iniqua omnia aliena puta atque peregrina. Murum tutissimum prudentiá esse: neque enim decidere neque prodi. Mœnia struenda in nostris animis quæ capi nó possunt.

Differebat autem in gymnasio quod Κυνόσαργες appellatur, nõ lõge à portis ciuitatis: vnde quidá Cynicá sectam appellatam volunt, ipséque cognominabatur Ἁπλοκύων: ac prim' palliú (vt ait Diocles) duplicauit,

καὶ πρῶτος ἐδίπλωσε τὴν τρίβωνα, (καθά φησι Διοκλῆς)

καὶ μόνῳ αὐτῷ ἐχρῆτο· βάκτρον τε ἀνέλαβε καὶ πήραν. πρῶτον δὲ καὶ Νεάνθης φησὶν ἁπλῶσαι θοιμάτιον. Σωσικράτης δ᾽ ἐν τρίτῃ διαδοχῶν, Διόδωρον τὸν Ἀσπένδιον, καὶ πώγωνα καθεῖναι, καὶ βάκτρῳ καὶ πήρᾳ χρῆσθαι. τοῦτον μόνον ἐκ πάντων Σωκρατικῶν Θεόπομπος ἐπαινεῖ. καί φησι δεινόν τε εἶναι, καὶ δι᾽ ὁμιλίας ἐμμελοῦς ὑπαγαγέσθαι πάνθ᾽ ὁντινοῦν. δῆλον δ᾽ ἐκ τῶν συγγραμμάτων, κἀκ τοῦ Ξενοφῶντος συμποσίου. δοκεῖ δὲ καὶ τῆς ἀνδρωδεστάτης Στωϊκῆς κατάρξαι. ὅθεν καὶ Ἀθήναιος ὁ ἐπιγραμματοποιός φησιν οὕτω περὶ αὐτῶν,

A ipsóque solo vtebatur, baculúmque sumpsit ac peram. Primus autem (vt Neanthes tradit) simplicis quoque pallii vsú habuit. Porro Sosicrates in Successionum tertio, Diodorum Aspendium & barbam demisisse, & baculo & pera vsum esse ait. Hunc solum ex omnibus Socraticis Theopompus laudat, B dicens fuisse acutissimum, & ex suauitate colloquii quemlibet capere ac ducere quò vellet. Liquet id autem ex libris suis, atque ex illo Xenophontis Symposio: videtúrque & grauioris sectæ Stoicæ princeps fuisse Quocirca & Athenæus poeta epigrammatum sic de illis ait,

Ὦ Στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὦ πανάριστα
Δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθέμενοι σελίσι,
Τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον. ἅδε γὰρ ἀνδρῶν
Μούνα καὶ βιοτὰν ῥύσατο καὶ πόλιας.
Σαρκὸς δ᾽ ἡδυπάθημα, φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλλοις,
Ἡ μία τῶν Μνήμης ἤνυσε θυγατέρων.

C *Stoicidæ, spectata cohors, qui insignia sacris*
Mandatis melius dogmata vestra libris,
Vnam animi summum virtutem culmen habere,
Vrbes quòd seruet sola quòd ipsa homines.
Carnis at illecebras aliis, sibi finis vt esset
D *Vnica perfecit filia Mnemosynes.*

οὗτος ἡγήσατο καὶ τῆς Διογένους ἀπαθείας, καὶ τῆς Κράτητος ἐγκρατείας, καὶ τῆς Ζήνωνος καρτερίας, αὐτὸς ὑποθέμενος τῇ πόλει τὰ θεμέλια. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἥδιστον μὲν εἶναι περὶ τὰς ὁμιλίας φησὶν αὐτόν, ἐγκρατέστατον δὲ περὶ τἄλλα.

Φέρονται δ' αὐτοῦ συγγράμματα, τόμοι δέκα. πρῶτος, ἐν ᾧ Περὶ λέξεως ἢ Περὶ χαρακτήρων· Αἴας, ἢ Αἴαντος λόγος· Ὀδυσσεύς, ἢ Περὶ Ὀδυσσέως· Ὀρέστου ἀπολογία περὶ τῶν δικογράφων, Ἰσογραφὴ ἢ Δεσίας ἢ Ἰσοκράτης, πρὸς τὸν Ἰσοκράτους ἀμάρτυρον. τόμος δεύτερος, ἐν ᾧ Περὶ ζώων φύσεως, Περὶ παιδοποιίας, ἢ Περὶ γάμου, ἐρωτικός· Περὶ τῶν σοφιστῶν φυσιογνωμονικός, Περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας προτρεπτικός, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος· Περὶ Θεόγνιδος, δ', ε'· τόμος γ', ἐν ᾧ Περὶ ἀγαθοῦ, Περὶ ἀνδρείας, Περὶ νόμου, ἢ Περὶ πολιτείας, Περὶ νόμου, ἢ περὶ καλοῦ καὶ δικαίου, Περὶ ἐλευθερίας καὶ δουλείας, Περὶ πίστεως, Περὶ ἐπιτρόπου, ἢ Περὶ τοῦ πείθεσθαι, Περὶ νίκης οἰκονομικός. τόμος δ', ἐν ᾧ Κῦρος, Ἡρακλῆς ὁ μείζων, ἢ Περὶ ἰσχύος.

Hic & Diogeni tranquillitatis, & Crateti continẽtię, & Zenoni tolerantiæ dux & autor fuit. Ipse qui ciuiti fundamenta subiecit. Enimuero Xenophō suauissimum in colloquio fuisse ait, atque in rebus aliis cōtinentissimum.

Ferũtur & ipsius scripta tomi x. Primus in quo De dictione siue De figuris, Aiax siue Aiacis oratio, Vlysses siue De Vlysse, Orestis defensio, De causidicis, Isographe siue Desias siue Isocrates, Aduersus Isocratis Ἀμάρτυρον. In secundo tomo De animalium natura, De procreatione filiorum siue De nuptiis, amatorius, De Sophistis, Φυσιογνωμονικός, Exhortatorius primus, secundus, tertius, De Theognide quinque. Tomus tertius, in quo De bono, De iustitia, De fortitudine, De lege siue De republica, De lege siue honesto & iusto, De libertate & seruitute, De fide & curatore, De interrogatione, De victoria, OEconomicus. In quarto tomo Cyrus, Hercules maior siue De fortitudine.

τόμος ε', ἐν ᾧ Κῦρος ἢ Περὶ βασιλείας, Ἀσπασία. τόμος ϛ'· ἐν ᾧ ἀλήθεια, Περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ἀντιλογικός, Σάθων περὶ τοῦ ἀντιλέγειν, α', β', γ'· Περὶ διαλέκτου. τόμος ζ', ἐν ᾧ Περὶ παιδείας ἢ ὀνομάτων, α', β', γ', δ', ε'· Περὶ τοῦ ἀποθανεῖν, Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, Περὶ τῶν ἐν ᾅδου, Περὶ ὀνομάτων χρήσεως, ἢ Ἐριστικός, Περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, Περὶ δόξης καὶ ἐπιστήμης, α', β', γ', δ'· Περὶ φύσεως, α', β'· Ἐρώτημα περὶ φύσεως. β'· Δόξαι, ἢ Ἐριστικός· Περὶ τοῦ μανθάνειν προβλήματα. τόμος η', ἐν ᾧ Περὶ μουσικῆς, Περὶ ἐξηγητῶν, Περὶ Ὁμήρου, Περὶ ἀδικίας καὶ ἀσεβείας, Περὶ Κάλχαντος, Περὶ κατασκόπου, Περὶ ἡδονῆς. τόμος θ', ἐν ᾧ Περὶ Ὀδυσσείας, Περὶ τῆς ῥάβδου· Ἀθηνᾶ, ἢ περὶ Τηλεμάχου, Περὶ Ἑλένης καὶ Πηνελόπης, Περὶ Πρωτέως, Κύκλωψ ἢ Περὶ Ὀδυσσέως, Περὶ οἴνου χρήσεως, ἢ Περὶ μέθης, ἢ Περὶ τοῦ Κύκλωπος· Περὶ Κίρκης, Περὶ Ἀμφιαράου, Περὶ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης, καὶ Περὶ τοῦ κυνός. τόμος ι', ἐν ᾧ Ἡρακλῆς ἢ Μίδας, Ἡρακλῆς, ἢ Περὶ φρονήσεως,

In quinto tomo, Cyrus siue De regno, Aspasia. In sexto tomo, in quo veritas, De differendo ἀντιλογικός, Sathon De contradictione, tres, De loquutione. In septimo tomo, De disciplina siue De nominibus quinque, De moriendo, De vita & morte, De iis quæ sunt apud inferos, De vsu nominum siue Contentiosus, De interrogatione & responsione, De opinione & scientia quatuor, De natura duo, Interrogatio de natura duo, Opiniones siue Contentiosus, De addiscẽdo problemata. In octauo tomo, De musica, De expositoribus, De Homero, De iniustitia & impietate, De Calchante, De exploratore, De voluptate. In nono tomo, De Odyssea, De virga Mineruæ siue De Telemacho, Helena & Penelope, De Protheo, Cyclops siue De Vlysse, De vini vsu siue De ebrietate, siue De Cyclope, De Circe, De Amphiarao, De Vlysse & Penelope, De cane. In decimo tomo Hercules siue Midas, Hercules siue De prudẽtia,

ἢ ἰσχύς, Κῦρος ἢ ἐρώμενος, Κῦροι ἢ κατάσκοποι, Μενέξενος ἢ Περὶ τοῦ ἄρχειν, Ἀλκιβιάδης, Ἀρχέλαος, ἢ Περὶ βασιλείας. καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἃ συνέγραψεν. ὁ Τίμων δὲ διὰ τὸ πλῆθος ἐπιτιμῶν αὐτῷ, παντοφυῆ φλέδονα φησὶν αὐτόν.

Ἐτελεύτησε δὲ ἀῤῥωστίᾳ, ὅτε καὶ Διογένης εἰσιὼν πρὸς αὐτόν, ἔφη, Μήτι χρεία φίλου; καί ποτε παρ' αὐτὸν ξιφίδιον ἔχων εἰσῆλθε. τοῦ δ' εἰπόντος, Τίς αὖ ἀπολύσῃ με τῶν πόνων; δείξας τὸ ξιφίδιον, ἔφη, Τοῦτο. καὶ ὅς, Τῶν πόνων, εἶπον, οὐ τοῦ ζῆν. ἐδόκει γάρ πως μαλακώτερον φέρειν τὴν νόσον ὑπὸ φιλοζωίας. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον,

Τὸν βίον ἦσθα κύων Ἀντίσθενες, ὧδε πεφυκὼς
Ὥστε δακεῖν κραδίην ῥήμασιν οὐ στόμασιν.
Ἀλλ' ἔθανες φθισικός. τάχ' ἐρεῖ τις ἴσως, Τί δὲ τοῦτο;
Πάντως εἰς ἀΐδην δεῖ τιν' ὁδηγὸν ἔχειν.

Γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλοι Ἀντισθένεις, τρεῖς· Ἡρακλείτειος, εἷς·

A siue De fortitudine, Dominus siue Amans. Dominus siue Exploratores, Menexenus siue De imperio, Alcibiades, Archelaus siue De regno. Atque ista quidem scripsit. Timon autem ob multitudinem eorum quæ scripsit increpans illum, ingeniosum nugatorem eú dixit.

Obiit morbo, quo tem- B pore Diogenes ingressus ad illum dixit, Num amico opus est? Aliquando item intrauerat sicam habens, ad quem ille quum diceret, Quis me doloribus absoluet? ille ostensa sica, Hæc, ait: & ille, Doloribus dixi, non vita. Videbatur enim fermè mollius perferre morbum præ amore vitæ. Est autem no- C strum epigramma in Antisthenem ita se habens,

In vita canis acer eras Antisthenes, vt tu
Morderes verbis, haud tamen ore homines.
Mortuus es phthisicus: verùm quis fortè rogabit,
Nónne ducem ad manes prorsus habere opus est?

D Fuerunt autem & alii Antisthenes tres. Vnus è schola Heracliti: alius,

ἕτερος, Ἐφέσιος, καὶ Ῥόδιός τις ἱστορικός. ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἀπ' Ἀριστίππου διεληλύθαμεν καὶ Φαίδωνος, νῦν ἑλκύσωμεν τοὺς ἀπ' Ἀντισθένους κυνικούς τε καὶ Στωϊκούς. καὶ ἐχέτω ὧδε.

Ephesius: tertius, Rhodius quidam historicus. Quoniā verò eos qui ab Aristippo fluxere ac Phædone transcegimus, age, nunc illos qui ab Antisthene venerunt, Cynicos ac Stoicos, hoc ordine adiiciamus.

ΔΙΟΓΕ΄ΝΗΣ.

Διογένης, Ἱκεσίου τραπεζίτου, Σινωπεύς. φησὶ δὲ Διοκλῆς, δημοσίαν αὐτοῦ τὴν τράπεζαν ἔχοντος τοῦ πατρὸς, καὶ παραχαράξαντος τὸ νόμισμα, φυγεῖν. Εὐβουλίδης δ' ἐν τῷ περὶ Διογένους, αὐτὸν Διογένη φησὶ τοῦτο πρᾶξαι καὶ συναλᾶσθαι τῷ πατρί. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς περὶ αὐτοῦ φησιν ἐν τῷ Ποδάλῳ ὡς παραχαράξαι τὸ νόμισμα. ἔνιοι δ' ἐπιμελητὴν γενόμενον ἀναπεισθῆναι ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν, καὶ ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς, ἢ εἰς τὸ Δήλιον, ἐν τῇ πατρίδι Ἀπόλλωνος πυνθάνεσθαι εἰ ταῦτα πράξει ἅπερ ἀναπείθεται. τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, τὸ πολιτικὸν νόμισμα οὐ συνεὶς, τὸ κέρμα κιβδηλεύσας καὶ φωραθεὶς, ὡς μέν τινες, ἐφυγαδεύθη, ὡς δέ τινες, ἑκὼν ὑπεξῆλθε, φοβηθείς.

DIOGENES.

DIogenes, Icesii mēsarii filius, Synopeus fuit. Fugisse illum, quum pater eius publicè mensam haberet, ac pecuniam adulteraret, Diocles autor est. Porro EVbulides in libro De Diogene, Diogenem ipsum hoc fecisse ait, & cum patre vnà pulsū fuisse. Ipse quoque in Podalo de seipso ait, falsò signare monetā. Quidam verò eum quum curator effectus esset, persuasum ab opificibus aiunt venisse Delphos, atque Delū, in patriam Apollinis, percontatúmque esse an id ageret quod ei suaderetur. quod quū sibi permissū esset, euētū rei nō intelligēs, de ciuili moneta æs adulterasse, deprehēsúmque (vt quidā volūt) exilio damnatum esse, vt autem alii putant, metu perterritum sponte patriam liquisse.

ἔνιοι δέ φασι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτὸν λαβόντα τὸ νόμισμα, διαφθεῖραι· καὶ τὸν μὲν, δεθέντα ἀποθανεῖν· τὸν δὲ, φυγεῖν, ἐλθεῖν τε εἰς Δελφούς· καὶ πυνθανόμενον οὐκ εἰ παραχαράξαι, ἀλλὰ τί ποιήσας ἐνδοξότατος ἔσται, οὕτω λαβεῖν τὸν χρησμὸν τοῦτον.

Γενόμενος δὲ Ἀθήνησιν, Ἀντισθένει παρέβαλε. τοῦ δὲ διωθουμένου, διὰ τὸ μηδένα προσίεσθαι, ἐξεβιάζετο τῇ προσεδρείᾳ. καί ποτε τὴν βακτηρίαν ἐπανατειναμένου, αὐτῷ τὴν κεφαλὴν ὑποσχὼν, Παῖε, εἶπεν, οὐ γὰρ εὑρήσεις οὕτω σκληρὸν ξύλον ᾧ με ἀπείρξεις, ἕως ἄν τι φαίνῃ λέγων. τοὐντεῦθεν διήκουσεν αὐτοῦ, καὶ, ἅτε φυγὰς ὢν ὥρμησεν ἐπὶ τὸν εὐτελῆ βίον. μῦν θεασάμενος διατρέχοντα (καθά φησι Θεόφραστος ἐν τῷ Μεγαρικῷ) καὶ μήτε κοίτην ἐπιζητοῦντα, μήτε σκότος εὐλαβούμενον, ἢ ποθοῦντά τι τῶν δοκούντων ἀπολαυστῶν, πόρον ἐξεῦρε τῆς περιστάσεως. τρίβωνα διπλώσας πρῶτος, κατά τινας, διὰ τὸ ἀνάγκην ἔχειν, καὶ ἐνεύδειν αὐτῷ.

Sunt qui dicant illũ à patre acceptam pecuniam adulterasse: atque illum quidẽ in carcere diem obiisse, hunc autem effugisse: profectúmque Delphos sciscitatum esse vtrum pecuniam falsò signaret, & quid faciens clarissimus futurus esset, atque ita hoc oraculum cepisse.

Quũ verò Athenas concessisset, conuenit Antisthenem. Eum ille quum repelleret (quippe ex constituto suo neminẽ recipiebat) vicit perseuerantia sua: illo siquidem aliquando intentante baculũ, subiecto capite, Cæde, (inquit) non enim ita durum baculum reperies, qui me abs te, quãdiu aliquid dixeris, arcere possit. Hinc iam auditor illius factus est, ac veluti profugus ex patria, se ad victum simplicẽ contulit. Cõspecto (vt Theophrastus ait in Megarico) mure discurrẽte, qui neque cubiculũ inquireret, neque tenebras reuereretur, neque aliquid eorũ quæ ad vescẽdum idonea viderentur appeteret, & ipse casus suos consolatus est. Pallium (vt quidã volunt) primus duplicatum in vsu habuit, ob necessarium vsum, vtque illo se dormiens obuolueret.

πήραν τε ἐκομίσατο, ἔνθα αὐτῷ τὰ σιτία ἦν. καὶ παντὶ τόπῳ ἐχρῆτο εἰς πάντα, ἀριστῶν τε καὶ καθεύδων καὶ διαλεγόμενος. ὅτε καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἔφασκε, (δεικνὺς τὴν τοῦ Διὸς στοὰν) καὶ τὸ Πομπεῖον αὐτῷ κατεσκευακέναι ἐνδιαιτᾶσθαι. βακτηρίᾳ δ' ἐπηρείσατο ἀσθενήσας· ἔπειτα μέντοι καὶ διαπαντὸς ἐφόρει, οὐ μὴν ἐν ἄστει, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν αὐτῇ τε καὶ τῇ πήρᾳ, καθά φησιν Ὀλυμπιόδωρος ὁ Ἀθηναίων προστάτης, καὶ Πολύευκτος ὁ ῥήτωρ, καὶ Λυσανίας ὁ ΑΙσχρίωνος. ἐπιστείλας δέ τινι οἰκίδιον αὐτῷ προνοήσασθαι, καὶ βραδύνοντος, τὸν ἐν τῷ μητρῴῳ πίθον ἔσχεν οἰκίαν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς διασαφεῖ. καὶ θέρους μὲν ἐπὶ ψάμμου ζεστῆς ἐκυλινδεῖτο, χειμῶνος δὲ ἀνδριάντας κεχιονισμένους περιελάμβανε, πανταχόθεν ἑαυτὸν συνασκῶν. δεινός τε ἦν καταοβαρεύσασθαι τῶν ἄλλων. καὶ τὴν μὲν ΕΥκλείδου σχολὴν, ἔλεγε χολήν· τὴν δὲ Πλάτωνος διατριβὴν, κατατριβήν. τοὺς δὲ Διονυσιακοὺς ἀγῶνας, μεγάλα θαύματα μωροῖς ἔλεγε. καὶ τοὺς δημαγωγοὺς, ὄχλου διακόνους.

A perámque tulit, in qua & cibos ferebat, omníque ad omnia vtebatur loco, & prādens & dormiens & loquens. Quocirca & Athenienses aiebat (Iouis porticū ostendens) sibi cōdidisse palatium vbi vesceretur. At baculo quidem primùm innitebatur quū infirmus esset, deinceps autem eum semper ferebat, nō quidem in vrbe, sed iter agens, vnà B cum pera, vt refert Athenodorus Atheniensium princeps, & Polyeuctus rhetor, & Lysinias Æschrionis filius. Quum autem ad quēdam scripsisset vt sibi pararet cellulam, & ille tardius id exequeretur, doliū quod in Metroo erat, pro domo habuit, sicut & ipse in epistolis testatur. Atque ęstate C quidem sese inferuida arena volutabat, hyeme verò statuas niue perfusas complectebatur, omni ex parte seipsum ad laborū tolerantiam exercēs. Acer item erat in despiciēdis aliis. Vnde & EVclidis scholam, alludens ad nomen, χολὴν, *id est bilem*, appellabat: & Platonis auditoriū, consūptionē: Dionysiaca certamina, D magna miracula stultorum dicebat: oratores, Turbæ ministros.

Ἔλεγε δὲ καὶ ὡς ὅταν μὲν ἴδῃ κυβερνήτας ἐν τῷ βίῳ καὶ ἰατροὺς καὶ φιλοσόφους, συνετώτατον τῶν ζώων εἶναι τὸν ἄνθρωπον· ὅταν δὲ πάλιν ὀνειροκρίτας καὶ μάντεις καὶ τοὺς προσέχοντας τούτοις, ἢ τοὺς ἐπὶ δόξῃ καὶ πλούτῳ πεφυσημένους, οὐδὲν ματαιότερον νομίζειν ἀνθρώπου. συνεχέστερον νομίζειν ἔλεγεν, εἰς τὸν βίον παρασκευάζεσθαι δεῖν λόγον ἢ βρόχον. καί ποτε Πλάτωνα ἐν δείπνῳ πολυτελεῖ κατανοήσας ἐλάας ἁψάμενον, Τί (φησὶν) ὁ σοφὸς εἰς Σικελίαν πλεύσας τῶν τραπεζῶν τούτων χάριν, νῦν παρακειμένων οὐκ ἀπολαύεις; καὶ ὅς, Ἀλλὰ νὴ τοὺς θεοὺς (φησὶ) Διόγενες, κἀκεῖ τὰ πολλὰ περὶ ἐλάας καὶ τὰ τοιαῦτα ἐγινόμην. ὁ δέ, Τί οὖν ἔδει πλεῖν εἰς Συρακούσας; ἢ τότε ἡ Ἀττικὴ οὐκ ἔφερεν ἐλάας; Φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ Ἀρίστιππον εἰπεῖν τοῦτο, καὶ ἄλλοτε ἰσχάδας ἐσθίων ἀπήντετο αὐτῷ· φησί τε, Ἔξεστί σοι μετασχεῖν· τοῦ δὲ, λαβόντος καὶ φαγόντος, ἔφη, Μετασχεῖν εἶπον, οὐ καταφαγεῖν.

Dicebat autem quum intueretur in vita gubernatores, medicos atque philosophos, animalium omnium sapientissimũ hominem esse: quum autem contrà inspiceret somniorum interpretes, coniectores, vates, vel huiusmodi cæteros, vel qui gloriæ aut diuitiis addicti essent, tunc demum nihil se stultius existimare homine. Aiebat arbitrari se, in vita sæpius parandum verbum quàm laqueum. Intuitus aliquádo Platonem in conuiuio magnifico gustantem oleas, Quid (inquit) sapiẽs vir in Siciliam huiusmodi mẽsarum gratia profectus, appositis modò non frueris? Et ille, At hercle (inquit) Diogenes, & illic oleis & reliquis eiusmodi vtplurimum vescebar. Et ille, Quid (inquit) Syracusas nauigare oportebat, an tunc Attica oleas non ferebat? Phauorinus in Omnimoda historia Aristippum hoc dixisse tradit. Et præterea aliquando caricas comedens obuiauit illi, dixitque, Licet tibi degustare: qui quum acceptas edisset, Degustare, dixi, non Deuorare.

πατῶν αὐτοῦ ποτὲ στρώματα κεκληκότος φίλους παρὰ Διονυσίου, ἔφη, Πατῶ τὴν Πλάτωνος κενοσπουδίαν. πρὸς ὃν ὁ Πλάτων, Ὅσον ὦ Διόγενες τοῦ τύφου διαφαίνεις, δοκῶν μὴ τετυφῶσθαι. οἱ δέ, φασὶ τὸν Διογένην εἰπεῖν, Πατῶ τὸν Πλάτωνος τῦφον· τὸν δὲ φάναι, Ἑτέρῳ γε τύφῳ, Διόγενες. Σωτίων δ' ἐν τῷ τετάρτῳ φησὶ τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τὸν Πλάτωνα τὸν κύνα. Διογένης οἶνον ποτὲ ᾔτησεν αὐτόν, τότε δὲ καὶ ἰσχάδας· ὁ δέ, κεράμιον ὅλον ἔπεμψεν αὐτῷ· καὶ ὅς, Σὺ (φησὶν) ἐὰν ἐρωτηθῇς δύο καὶ δύο πόσα ἐστίν, εἴκοσι ἀποκρινῇ· οὕτως οὔτε πρὸς τὰ αἰτούμενα δίδως, οὔτε πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποκρίνῃ. ἔσκωψε δὴ ὡς ἀπεραντολόγον. ἐρωτηθεὶς ποῦ τῆς Ἑλλάδος ἴδοι ἀγαθοὺς ἄνδρας, Ἄνδρας μὲν (εἶπεν) οὐδαμοῦ, παῖδας δὲ ἐν Λακεδαίμονι. σπουδαιολογουμένῳ ποτὲ ὡς οὐδεὶς προσῄει, ἐπέβαλε τερετίζειν. ἀθροισθέντων δέ, ὠνείδισεν, ὡς ἐπὶ μὲν τοὺς φλυάρους ἀφικνουμένων σπουδαίως, ἐπὶ δὲ τὰ σπουδαῖα βραδυνόντων ὀλιγώρως.

A Calcans ipſius aliquando ſtratum, præſentibus Dionyſii amicis quos ille inuitarat, dixit, Calco Platonis inane ſtudium: ad quem Plato, Quanto (inquit) ô Diogenes, faſtu tumes, dú ſuperbiã te calcare putas? Alii Diogenem hoc dixiſſe ferũt, Calco Platonis faſtũ: illúmque reſpõdiſſe, At faſtu alio, Diogenes. Porro B Sotiõ in quarto refert hoc illi dixiſſe Platonem Cynicum. Vinum aliquãdo poſtularat ab eo Diogenes atque caricas: at ille lagenam integram miſit: ad quem Diogenes inquit, Si quidẽ rogatus fueris, Duo & duo quot ſunt, reſpondes, Viginti: ita neque ſecundum ea quæ poſceris das, neque ad quæ rogaris, reſpondes: C notabat autem illum vt verboſum. Interrogatus vbinam Græciæ viros vidiſſet bonos, Viros quidem (ait) nuſquam, ſed Lacedæmone pueros vidi. Quũ ſeriò quandoque loqueretur, nemóque ipſi intenderet, ſeſe ad ſonum muſicũ contulit: congregatis autẽ ad ſe plurimis, exprobrauit quòd ad inepta ſtudioſè D concurrerent, ad ea verò quæ grauia eſſent & vtilia, negligenter conuenirent.

ἔλεγέ τε περὶ μὲν τοῦ παρορύττειν καὶ λακτίζειν, ἀγωνίζεσθαι τοὺς ἀνθρώπους· περὶ δὲ καλοκἀγαθίας, οὐδένα. τούς τε γραμματικοὺς ἐθαύμαζε, τὰ μὲν τοῦ Ὀδυσσέως κακὰ ἀναζητοῦντας, τὰ δ' ἴδια ἀγνοοῦντας. καὶ μὴν καὶ τοὺς μουσικοὺς τὰς μὲν ἐν τῇ λύρᾳ χορδὰς ἁρμόττεσθαι, ἀνάρμοστα δ' ἔχειν τῆς ψυχῆς τὰ ἤθη. τοὺς μαθηματικοὺς ἀποβλέπειν μὲν πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, τὰ δ' ἐν ποσὶ πράγματα παρορᾶν. τοὺς ῥήτορας τὰ δίκαια μὲν ἐσπουδακέναι λέγειν, πράττειν δὲ οὐδαμῶς. ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς φιλαργύρους ψέγειν μὲν τὸ ἀργύριον, ὑπεραγαπᾶν δέ. κατεγίνωσκε δὲ καὶ τῶν ἐπαινούντων μὲν τοὺς δικαίους, ὅτι χρημάτων ἐπάνω εἶεν, ζηλούντων δὲ τοὺς πολυχρηματίας. ἐκίνει δ' αὐτὸν καὶ τὸ θύειν μὲν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ ὑγιείας, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ θυσίᾳ κατὰ τῆς ὑγιείας δειπνεῖν. ἄγασθαι δὲ καὶ τῶν δούλων, οἳ λαβροφαγοῦντας ὁρῶντες τοὺς δεσπότας, μηδὲν ἁρπάζοιεν τῶν ἐσθιομένων. ἐπῄνει τοὺς μέλλοντας γαμεῖν, καὶ μὴ γαμεῖν· καὶ τοὺς μέλλοντας καταπλεῖν, καὶ μὴ καταπλεῖν·

A Dicebátque de fodiendo & calcitrando certare homines, vt autem boni & probi fierent, curare neminē. Grãmaticos admirabatur, quòd quum Vlyssis mala requirerent, sua ignorarẽt. Musicos itidem in ius vocabat, quòd quũ lyræ chordas congruè aptarent, animi mores inconcinnos haberent. Sed & mathemati- B cos carpebat, quòd solem & lunam & sidera intuentes, quæ ante pedes essent, negligerẽt. Oratores item, quòd studerent iusta dicere, non autem & facere. Auaros quoque, quòd pecuniam vituperarent, ac summè diligerent. Reprehendebat eos qui iustos quidẽ, quòd pecunias contemnerent, laudabant: pecuniosos verò imitari satagebát. C Stomachabatur eis qui pro bona valetudine sacra facerent, inter sacrificia contra sanitatem cœnarẽt. Seruos mirabatur, qui quum edaces dominos cernerent, nihil diriperent ciborũ. Laudabat eos qui vxores ducturi fuissent, & non ducerent: & qui nauigaturi essent, non nauigarent:

D

καὶ τοὺς μέλλοντας πολιτεύεσθαι καὶ μὴ πολιτεύεσθαι· καὶ τοὺς παιδοτροφεῖν, καὶ μὴ παιδοτροφεῖν· καὶ τοὺς παρασκευαζομένους συμβιοῦν τοῖς δυνάσταις, καὶ μὴ προσιόντας. ἔλεγε δὲ καὶ δεῖν τὰς χίερας ἐπὶ τοὺς φίλους ἐκτείνειν μὴ συγκεκαμμένοις τοῖς δακτύλοις. φησὶ δὲ Μένιππος ἐν τῇ Διογένους πράσει, ὡς ἁλοὺς καὶ πωλούμενος ἠρωτήθη τί οἶδε ποιεῖν· ἀπεκρίνατο, Ἀνδρῶν ἄρχειν. καὶ πρὸς τὸν κήρυκα, Κήρυσσε, ἔφη, εἴ τις ἐθέλει δεσπότην αὑτῷ πρίασθαι. κωλυθεὶς καθίζεσθαι, Οὐδὲν, ἔφη, διαφέρει· καὶ γὰρ τοὺς ἰχθῦς ὅπως ἂν κέοιντο πιπράσκεσθαι. θαυμάζειν τε ἔφη εἰ χύτραν μὲν καὶ λοπάδα ὠνούμενοι κομποῦμεν· ἄνθρωπον δὲ, μόνῃ τῇ ὄψει ἀρκεῖσθαι. ἔλεγε τῷ Ξενιάδῃ τῷ πριαμένῳ αὐτὸν, δεῖν πείθεσθαι αὐτῷ, εἰ καὶ δοῦλος εἴη. καὶ γὰρ ἰατρὸς ἢ κυβερνήτης εἰ δοῦλος εἴη, πεισθῆναι ἂν αὐτῷ. Εὔβουλος δέ φησιν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Διογένους πράσει, οὕτως ἄγειν τοὺς παῖδας τοῦ Ξενιάδου, μετὰ τὰ λοιπὰ μαθήματα, ἱππεύειν, τοξεύειν, σφενδονᾶν, ἀκοντίζειν.

quíque acceſſuri ad rẽpub. minimè accederent: & qui pueros habituri in deliciis, ſe continerent: & qui ſe componerent ad conuiuẽdum regibus, neque tamen accederent. Dicebat manus ad amicos non complicatis digitis extendi oportere. Refert Hermippus in Auctione Diogenis, quòd captus ac vẽditus, quum rogaretur quid ſciret agere, reſponderit, Scire ſe viris imperare: atque ad præconem, Prædica, (inquit) Quíſnam dominum ſibi emere vult? Sedere prohibitus, Nihil (inquit) refert: nam & piſces quomodolibet iaceãt, emi. Mirari dicebat, quum ollam quidẽ ac operculum nõ ſinè tactu ac tinnitu emamus, ſolo in homine emendo aſpectu contenti ſumus. Dicebat Xeniadæ emptori ſuo, ipſũ ſibi (quanuis eſſet ſeruus) obtemperare oportere: nã & medicus & gubernator, etſi ſeruus, vtique ipſi paretur. EVbulus verò in libro qui inſcribitur Diogenis auctio, ita filios Xeniadæ inſtituiſſe ait, poſt diſciplinas reliquas, equitare, arcus intendere, fundas rotare, atque iaculari.

ἔπειτα ἐν τῇ παλαίστρᾳ οὐκ ἐπέτρεπε τῷ παιδοτρίβῃ ἀθλητικῶς ἄγειν, ἀλλ' αὐτὸς ἐρυθήματος χάριν καὶ εὐεξίας. κατεῖχον δὲ οἱ παῖδες πολλὰ ποιητῶν καὶ συγγραφέων, καὶ τῶν αὐτοῦ Διογένους· πᾶσάν τε ἔφοδον σύντομον, πρὸς τὸ εὐμνημόνευτον, ἐπήσκει. ἐν οἴκῳ τε ἐδίδασκε διακονεῖσθαι λιτῇ τροφῇ χρωμένους, καὶ ὕδωρ πίνοντας. ἐν χρῷ κουρίας τε καὶ ἀκαλλωπίστους εἰργάζετο, καὶ ἀχίτωνας, καὶ ἀνυποδήτους, καὶ σιωπηλούς, καθ' αὑτοὺς βλέποντας ἐν ταῖς ὁδοῖς. ἐξῆγε δ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ κυνηγεσία. οἱ δὲ, καὶ αὐτοῦ Διογένους ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, καὶ πρὸς τοὺς γονέας αἰτητικῶς εἶχον. ὁ δ' αὐτός φησι παρὰ τῷ Ξενιάδῃ καὶ γηρᾶσαι αὐτὸν, καὶ θανόντα ταφῆναι πρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ. ἔνθα καὶ πυνθανομένου τοῦ Ξενιάδου πῶς αὐτὸν θάψειεν, ἔφη, Ἐπὶ πρόσωπον· τοῦ δ' ἐρομένου Διὰ τί; Ὅτι μετ' ὀλίγον, εἶπε, μέλλει τὰ κάτω ἀναστρέφεσθαι. τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἐπικρατεῖν ἤδη τοὺς Μακεδόνας, ἢ ἐκ ταπεινῶν ὑψηλοὺς γίνεσθαι.

Deinde in palæstra nō permittebat pædotribæ eos in morem athletarum exercere, sed id roboris tantùm & bonæ valetudinis gratia. Tenebant verò pueri, poetarum ac scriptorum aliorū ipsiúsque Diogenis plura memoriter: omnémque illis doctrinæ rationem, vt facilè memoria teneretur, breuiter collectam insinuabat. Domi quoque ministrare docebat cibo leui ac vili contentos & aqua. Tōderi ad cutem iubebat, incompositósque deducebat, ac sine tunicis & calceis tacitos, ac se tantùm in via induētes, educebátque eos & ad venationes. Cōtrà illi Diogenis curam habebát, parentibúsque commendabant. Senuisse ipsum apud Xeniadem, idem ipse autor est, ac vita functum à filiis eius fuisse sepultum. Vbi percontante Xeniade quomodo se sepeliri mallet, In faciem inquit: illo causam interrogāte, Quoniam (inquit) post paulum inferiora conuertenda sunt. Dixit autē hoc quia Macedones iā obtinerent, atque ex humilibus sublimes fierent.

εἰσαγαγόντος τινὸς αὐτὸν εἰς A οἶκον πολυτελῆ, καὶ κωλύοντος πτύσαι, ἐπειδὴ ἐχρέμψατο, εἰς τὴν ὄψιν αὐτοῦ ἔπτυσεν, εἰπὼν χείρονα τόπον μὴ εὑρηκέναι. οἱ δὲ τοῦτο Ἀριστίππου φασί. φωνήσας ποτὲ, Ἰὼ ἄνθρωποι, συνελθόντων, καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ, εἰπὼν, Ἀνθρώπους ἐκάλεσα, οὐ καθάρματα· ὥς φησιν Ἑκάτων ἐν τῷ B πρώτῳ τῶν χρειῶν. φασὶ δὲ καὶ Ἀλέξανδρον εἰπεῖν ὡς εἴπερ Ἀλέξανδρος μὴ ἐγεγόνει, ἐθελῆσαι ἂν Διογένης γενέσθαι. ἀναπήρους ἔλεγεν οὐ τοὺς κωφοὺς καὶ τυφλοὺς, ἀλλὰ τοὺς μὴ ἔχοντας πήραν. εἰσελθών ποτε ἡμιξύρητος εἰς νέων συμπόσιον (καθά φησι Μητροκλῆς ἐν ταῖς χρείαις) C πληγὰς ἔλαβε. μετὰ δὲ ἐγγράψας τὰ ὀνόματα εἰς λεύκωμα τῶν πληξάντων, περιῄει ἐξημμένος· ὡς αὐτοὺς ὕβρει περιέθηκε καταγινωσκομένους καὶ ἐπιπληττομένους. ἔλεγεν ἑαυτὸν κύνα εἶναι τῶν ἐπαινουμένων, ἀλλὰ μηδένα τολμᾶν τῶν ἐπαινούντων συνεξιέναι ἐπὶ D τὴν θήραν. πρὸς τὸν εἰπόντα, Πύθια νικῶ ἄνδρας,

A Quum se quispiam in domum magnifico instructã apparatu induxisset, & spuere vetaret, posteaquam excreauit, in illius faciẽ sputa cõiecit, deteriorem locum vbi spueret se non inuenisse dicens. alii Aristippo id applicant. Quum clamasset aliquando, Heus homines, conuenissẽtque plurimi, baculo illos agebat, dicens, B Homines, non purgamẽta, vocaui. ait hoc Hecato in primo De sententiis.
Alexãdrum dixisse ferunt, quòd nisi Alexander esset, Diogenem se esse voluisset. Debiles dicebat, nõ surdos aut cæcos, sed qui perã non haberent. Ingressus aliquãdo semitonso capite conuiuium iuuenum, quemadmodum scribit Metrocles C in Sententiis, plagas retulit: postea nomina illorum qui se ceciderãt inscribẽs, circuibat in Leucone, ea præ se ferens. Ita illis vicem contumeliæ reddidit, dum reprehendendos & obiurgandos omnibus exposuit. Dicebat se canem esse laudatorum, verùm laudantiũ neminẽ secũ ad venãdũ exire audere. Dicẽte quodã vi-D ros se in Pythia vincere,

Ἐγὼ μὲν οὖν, εἶπεν, ἄνδρας, σὺ δὲ ἀνδράποδα. πρὸς τοὺς εἰπόντας, Γέρων εἶ, καὶ λοιπὸν ἄνες· Τί δέ, ἔφη, εἰ δόλιχον ἔδραμον, πρὸς τῷ τέλει ἔδει με ἀνεῖναι καὶ μὴ μᾶλλον ἐπιτεῖναι; κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον, οὐκ ἔφη παρέσεσθαι· μηδὲ γὰρ πρῴην αὐτῷ χάριν ἐγνωκέναι. γυμνοῖς ποσὶ χιόνα ἐπάτει, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἄνω προείρηται. καὶ ὠμὰ δὲ κρέα ἐπεχείρησε φαγεῖν, ἀλλ' οὐ διῴκησε. κατελάβετο ποτὲ Δημοσθένην τὸν ῥήτορα ἐν πανδοκείῳ ἀριστῶντα. τοῦ δ' ὑποχωροῦντος, Τοσούτῳ, ἔφη, μᾶλλον ἔσῃ ἐν τῷ πανδοκείῳ. ξένων δέ ποτε θεάσασθαι θελόντων Δημοσθένην, τὸν μέσον δάκτυλον ἐκτείνας, Οὗτος ὑμῖν, ἔφη, ἐστὶν ὁ Ἀθηναίων δημαγωγός. ἐκβάλλοντος δὲ ἄρτον τινὸς καὶ αἰσχυνομένου ἀνελέσθαι, βουλόμενος αὐτὸν νουθετῆσαι, κεραμίου τράχηλον δήσας, ἔσυρε διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ. μιμεῖσθαι ἔλεγε τοὺς χοροδιδασκάλους. καὶ γὰρ ἐκείνους ὑπὲρ τόνον ἐνδιδόναι, ἕνεκα τοῦ τοὺς λοιποὺς ἅψασθαι τοῦ προσήκοντος τόνου. τοὺς πλείστους ἔλεγε παρὰ δάκτυλον μαίνεσθαι·

Ego viros equidē, inquit, tu mancipia. Quū diceretur ipſi, Senex es, iam quieſce à labore, Quid enim (ait) ſi in ſtadio currerem, ad finē oporteret curſum remittere, & non magis intendere? Vocatus ad cœnam, affuturum ſe negauit, neque enim ſibi priore die gratiam habitam. Nudis pedibus calcabat niuem & alia quæ prædicta ſunt: crudas item carnes edere conatus eſt, ſed in eo non perſtitit. Offendit aliquādo Demoſthenem oratorem in diuerſorio prādentem: illo autem cedente, Tanto (inquit) magis in diuerſorio futurus es. Peregrinis aliquādo Demoſthenem videre cupientibus, medium intendens digitum, Hic (ait) vobis eſt ille Athenienſium orator. Panē eiiciente quodā & reſumere erubeſcente, caſtigare illum volens, vrcei collum per figuli trahebat officinam. Imitari ſe dicebat chori magiſtros. Illos enim tonum excedere, vt reliqui cōgruum tonum arriperent. Plurimos aiebat inſanire præter digitum.

ἐὰν οὖν τις τὸν μέσον προτείνας πορεύηται, δόξει μαίνεσθαι· ἐὰν δὲ τὸν λιχανόν, οὐκέτι. τὰ πολλοῦ ἄξια τοῦ μηδενὸς ἔλεγε πιπράσκεσθαι, καὶ ἔμπαλιν. ἀνδριάντα γοῦν τρισχιλίων πιπράσκεσθαι, χοίνικα δὲ ἀλφίτων, δύο χαλκῶν. τῷ δὲ πριαμένῳ αὐτὸν Ξενιάδῃ φησί, Ἄγε ὅπως τὸ προσταττόμενον ποιήσῃς· τοῦ δ' εἰπόντος,

Ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί·

Εἰ δὲ ἰατρὸν ἐπρίω νοσῶν, οὐκ ἄν, ἔφη, αὐτῷ ἐπείθου; ἀλλ' εἶπες ἂν ὡς ἄνω ποταμῶν χωροῦσι παγαί; ἤθελέ τις παρ' αὐτῷ φιλοσοφεῖν· ὁ δέ οἱ σαπέρδην δούς, ἐποίησεν ἀκολουθεῖν. ὡς δ' ὑπ' αἰδοῦς ῥίψας ἀπῆλθε, μετὰ χρόνον ὑπαιτήσας αὐτῷ καὶ γελάσας, λέγει, Τὴν σὴν καὶ ἐμὴν φιλίαν σαπέρδης διέλυσε. Διοκλῆς δ' οὕτως ἀναγράφει. εἰπόντος τινὸς αὐτῷ, Ἐπίταττε ἡμῖν Διόγενες, ἀπαγαγὼν αὐτὸν ἡμιωβολίου τυρὸν ἐδίδου φέρειν. ἀρνησαμένου δέ, Τὴν σήν, ἔφη, καὶ ἐμὴν φιλίαν ἡμιωβολίου τυρίον διαλέλυκε. θεασάμενός ποτε παιδίον ταῖς χερσὶ πῖνον, ἐξέρριψε τῆς πήρας τὴν κοτύλην,

A Si quis igitur mediũ digitum prætendens pergat, insanire videbitur: sin autem indicem, non ita. Quæ sunt pretiosissima, ea minimo venire, & contrà. Nam statuam tribus millibus emi, farinæ verò chœnicẽ duobus æreis. Et qui se emerat Xeniadę dixit, vide vt quod præcipitur facias: dicente illo,

B *Sursum sacrorum fluminum fluunt fontes.*

At si medicum (ait) æger emisses, non illi obtemperasses, sed diceres Ἄνω ποταμῶν. volebat quispiam apud eum philosophari, cui ille pernam dedit, ac sequi se iussit. Vt autem ille præ verecundia abiecto quod ferebat abscessit, pòst aliquantulum occurrens illi C ridens ait, Tuam & meam amicitiam perna dissoluit. enimuero Diocles eam rẽ ita describit. Dixerat illi quidã, Impera nobis Diogenes: at ille abducto casei frustum ferendum dedit. illo renuẽte, Meam (inquit) ac tuam amicitiam modicum casei dissoluit. Intuitus aliquando puerum cõcaua bibẽtem manu, cotylam pera productã abiecit, D

εἰπών, Παιδίον με νενίκηκεν εὐτελείᾳ. ἐξέβαλε δὲ καὶ τὸ τρυβλίον, ὁμοίως παιδίον θεασάμενος, ἐπειδὴ κατέαξε τὸ σκεῦος, τῷ κοίλῳ ἄρτῳ τοῦ ψωμίου τὴν φακῆν ὑποδεχόμενον· συνελογίζετο δὲ καὶ οὕτως· Τῶν θεῶν ἐστι πάντα· φίλοι δὲ οἱ σοφοὶ τοῖς θεοῖς· κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων· πάντα ἄρα ἐστὶ τῶν σοφῶν. θεασάμενός ποτε γυναῖκα ἀσχημονέστερον τοῖς θεοῖς προσπίπτουσαν, βουλόμενος αὐτῆς περιελεῖν τὴν δεισιδαιμονίαν, (καθά φησι Ζωΐλος ὁ Περγαῖος) προσελθὼν εἶπεν, ΟΥκ εὐλαβῇ ὦ γύναι μή ποτε θεοῦ ὄπισθεν ἑστῶτος, (πάντα γάρ ἐστιν αὐτοῦ πλήρη) ἀσχημονήσῃς; τῷ Ἀσκληπιῷ ἀνέθηκε πλήκτην, ὃς τοὺς ἐπὶ στόμα πίπτοντας ἐπιτρέχων συνέτριβεν. εἰώθει δὲ λέγειν τὰς τραγικὰς ἀρὰς αὐτῷ συνηντηκέναι. εἶναι γοῦν ἄπολις, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος, πτωχός, πλανήτης, βίον ἔχων τοὐφημέραν. ἔφασκε δὲ ἀντιτιθέναι τύχῃ μὲν θάρσος, νόμῳ δὲ φύσιν, πάθει δὲ λόγον. ἐν τῷ Κρανείῳ ἡλιουμένῳ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἐπιστάς φησιν, ΑΙτησόν με ὃ θέλεις· καὶ ὃς

A dicens, Puer me vtilitate ſuperauit. Proiecit & catinum eodem ſtudio, quum vidiſſet puerũ vaſculo fracto, concauo pane lenticulã ſuſcipiẽtem. Ratiocinabatur autem in hũc modum, Omnia deorum ſunt: diis autem amici ſapiẽtes ſunt: Sunt autem amicorũ cũcta cõmunia: omnia igitur ſapientum ſunt. Inſpexerat mulierem inhoneſtius diis B procidentem, eius ſuperſtitionem auferre volens (vt Zoilus Pergæus ait) accurrit dicens, Non vereris mulier ne fortè ſtãte poſt tergum deo (cuncta enim plena ipſo ſunt) inhoneſtè te habeas? Aſclepio percuſſorem ſacrauit, qui procumbentes in faciem accurrens contereret. Solebat etiam C dicere imprecationes tragicas ſibi occurriſſe, eſſe enim ſine domo, ſine ciuitate, priuatum patria, pauperem, palãtem, vitam in dies habentem. Aiebat ſe obiicere fortunæ quidem cõfidẽtiam, naturam legi, perturbationi rationem. Ad ſolẽ ſedenti in Craneo ipſi aſſiſtẽs Alexãder, ait, Pete à me quod vis: at ille inquit,

D

Ἀποσκότησόν μου, φησί. μακρά τινος ἀναγινώσκοντος, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἄγραφον παραδείξαντος, Θαῤῥεῖτε (ἔφη) ἄνδρες· γῆν ὁρῶ. πρὸς τὸν συλλογισάμενον ὅτι κέρατα ἔχει, ἁψάμενος τοῦ μετώπου, Ἐγὼ μὲν (ἔφη) οὐχ ὁρῶ. ὁμοίως καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι κίνησις οὐκ ἔστιν, ἀναστὰς περιεπάτει. πρὸς τὸν λέγοντα περὶ τῶν μετεώρων, Ποσταῖος, ἔφη, πάρει ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ; εὐνούχου μοχθηροῦ ἐπιγράψαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, Μηδὲν εἰσίτω κακόν· Ὁ οὖν κύριος, ἔφη, τῆς οἰκίας ποῦ εἰσέλθοι; τῷ μύρῳ τοὺς πόδας ἀλειψάμενος ἔφη, ἀπὸ μὲν τῆς κεφαλῆς εἰς τὸν ἀέρα ἀπιέναι τὸ μύρον, ἀπὸ δὲ τῶν ποδῶν, εἰς τὴν ὄσφρησιν. ἀξιούντων Ἀθηναίων μυηθῆναι αὐτὸν, καὶ λεγόντων ὡς ἐν ᾅδου προεδρίας οἱ μεμυημένοι τυγχάνουσι, Γελοῖον, ἔφη, εἰ Ἀγησίλαος μὲν καὶ Ἐπαμεινώνδας ἐν τῷ βορβόρῳ διάξουσιν, εὐτελεῖς δέ τινες μεμυημένοι ἐν ταῖς μακάρων νήσοις ἔσονται. πρὸς τοὺς ἑρπύσαντας ἐπὶ τὴν τράπεζαν μῦς, Ἰδοὺ, φησὶ, καὶ Διογένης παρασίτους τρέφει.

Noli mihi vmbram facere. Legerat quidem diutissimè, quúmque ad finem libri nihil vltrà scriptum esse ostenderet, Bono (inquit) este animo viri, terrã intueor. Ratiocinanti cuidam & concludenti illum habere cornua, manu frõtem palpans, Equidem (inquit) illa non video. Itidem & dicente ipsi quodam nõ esse motum, exurgens ambulabat. Ad eum qui de cælestibus disserebat, Quãdo (inquit) de cælo venisti? Spadone quodam scelerato domui suæ inscribẽte, Nihil ingrediatur mali, Dominus (ait) domus quánam ingreditur? Vnguento inungens pedes, dixit, à capite quidẽ in aerem ascendere vnguentum, sed à pedibus in olfactum. Rogantibus Atheniensibus vt initiaretur, atque dicentibus quòd apud inferos ii qui initiati sunt, præsidẽt, Perridiculũ est (inquit) si quidem Agesilaus & Epaminondas in cœno degẽt, viles autem quique initiati in beatorũ insulis erunt. Muribus ad ipsius mẽsam subrepẽtibus, Ecce, (inquit) & Diogenes parasitos nutrit.

Πλάτωνος εἰπόντος αὐτὸν κύνα, Ναί, ἔφη· ἐγὼ γὰρ ἐπανῆλθον ἐπὶ τοὺς πεπρακότας. ἐκ τοῦ βαλανείου ἐξιών, τῷ μὲν πυθομένῳ εἰ πολλοὶ ἄνθρωποι λοῦνται, ἠρνήσατο· τῷ δ', εἰ πολὺς ὄχλος, ὡμολόγησε. Πλάτωνος ὁρισαμένου, Ἄνθρωπός ἐστι ζῶον δίπουν, ἄπτερον, καὶ εὐδοκιμοῦντος, τίλας ἀλεκτρυόνα εἰσήνεγκεν εἰς τὴν σχολὴν αὐτοῦ· καί φησιν, ΟΥτός ἐστιν ὁ Πλάτωνος ἄνθρωπος· ὅθεν τῷ ὅρῳ προσετέθη Τὸ πλατυώνυχον. πρὸς τὸν πυθόμενον ποίᾳ ὥρᾳ δεῖ ἀριστᾶν, ΕΙ μὲν πλούσιος, ἔφη, ὅταν θέλῃ· εἰ δὲ πένης, ὅταν ἔχῃ. ἐν Μεγαρεῦσιν ἰδὼν τὰ μὲν πρόβατα τοῖς δέρμασιν ἐσκεπασμένα, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν γυμνούς, ἔφη, Λυσιτελέστερόν ἐστι Μεγαρέως εἶναι κριὸν ἢ υἱόν. πρὸς τὸν ἐντινάξαντα αὐτῷ τὴν δοκόν, εἶτα εἰπόντα, Φύλαξαι· Πάλιν γάρ με, ἔφη, παίειν μέλλεις; ἔλεγε τοὺς μὲν δημαγωγοὺς, ὄχλου διακόνους· τοὺς δὲ στεφάνους, δόξης ἐξανθήματα. λύχνον μεθ' ἡμέραν ἅψας, Ἄνθρωπον, φησί, ζητῶ. εἱστήκει ποτὲ κατακρουνιζόμενος·

A Platone canem ipsum appellante, Sanè, inquit, nam equidem ad venditores remeaui. E balneis exiens percontãti an multi homines lauarẽt, negauit: at roganti nũ turba multa, confessus est. Platone itẽ diffiniente, Homo est animal bipes sine pennis, quum placeret ista eius diffinitio, nudatum pennis ac pluma B gallum gallinaceum in eius inuexit scholam, dicẽs, Hic Platonis homo est: vnde adiectum est diffinitioni, latis vnguibus. Interroganti quánam hora prándere oportet, Si diues (inquit) est, quando vult: si pauper, quum potest. Apud Megarenses intuitus oues pellibus tectas, illorum autem filios nudos, C ait, Præstat Megarensis arietem esse quàm filium. Ad eum qui se trabe concusserat, ac postea dicebat, Caue: Num (inquit) iterum me ferire vis? Aiebat oratores quidem plebis ministros, coronas autem gloriæ bullas. Lucernam interdiu accendens, Hominem, aiebat, quæro. Stabat aliquando manan- D tibus perfusus vndis:

τῶν δὲ περιεστώτων ἐλεούντων, παρὼν Πλάτων ἔφη, Εἰ βούλεσθε αὐτὸν ἐλεῆσαι, ἀπόστητε· ἐνδεικνύμενος φιλοδοξίαν αὐτοῦ. ἐντείναντος αὐτῷ κόνδυλον τινὸς, Ἡράκλεις, ἔφη, οἷόν με χρῆμα ἐλάνθανε, τὸ μετὰ περικεφαλαίας περιπατεῖν. ἀλλὰ καὶ Μειδίου κονδυλίσαντος αὐτὸν, καὶ εἰπόντος Τρισχίλιαί σοι κεῖνται ἐπὶ τῇ τραπέζῃ, τῇ ἑξῆς πυκτικοὺς λαβὼν ἱμάντας, καὶ καταλοήσας αὐτὸν, ἔφη, Τρισχίλιαί σοι κεῖνται ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. Λυσίου τοῦ φαρμακοπώλου πυθομένου εἰ θεοὺς νομίζει, Πῶς δὲ, εἶπεν, οὐ νομίζω, ὅπου καί σε θεοῖς ἐχθρὸν ὑπολαμβάνω; οἱ δὲ, Θεόδωρον εἰπεῖν τοῦτο. ἰδών τινα περιρραινόμενον, ἐπεῖπεν, Ὦ κακόδαιμον, οὐκ ἐπίστασαι ὅτι ὥσπερ τῶν ἐν γραμματικῇ ἁμαρτημάτων περιρραινόμενος οὐκ ἂν ἀπαλλαγείης, οὕτως οὐδὲ τῶν ἐν τῷ βίῳ; ἐνεκάλει τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῆς τύχης, αἰτεῖσθαι λέγων αὐτοὺς ἀγαθὰ τὰ αὐτοῖς δοκοῦντα, καὶ οὐ τὰ κατ᾽ ἀλήθειαν. πρὸς δὲ τοὺς περὶ τὰ ὀνείρατα ἐπτοημένους ἔλεγεν, ὡς ὑπὲρ ὧν μὲν πράττουσιν ὕπαρ, οὐκ ἐπιστρέφονται·

his verò qui circunſtabant illum miſerantibus, Plato (nam & is aderat) Si vultis, inquit, illum miſerari, abite: gloriæ illius cupiditatem ſignificans. Colaphũ à quopiam accipiens, Hercle (ait) neſciebam me galea armato capite ambulare. Midia quoque ipſum colaphis cædente ac dicente, Tria millia tibi in menſa poſita ſunt: poſtridie ſumpto pugilũ cæſtu, cæſóque ipſó, dixit, Tria millia tibi in menſa ſunt poſita. Lyſia pharmacopola ſciſcitante an deos eſſe crederet, Quomodo (inquit) nõ credo, qui te diis inimicum puto? Alii Theodorum hoc dixiſſe ferunt. Quendam intuitus ſe vndis ſpargentem, ait, O infelix, an ignoras quoniam vt in grammatica erratis aſperſus non abſolueris, ita nec vitæ criminibus euades liber? Culpabat maximè ſi qui fortunam cauſarentur, dicens homines quæ ſibi bona viderentur, non quæ re vera bona eſſent, poſtulare. Eis verò qui terrerentur ad ſomnia, dicebat, Ea quidem quæ vigilantes agitis, non moramini:

ὑπὲρ ὧν δὲ καθεύδοντες φαντασιοῦνται, πολυπραγμονοῦσιν. Ὀλυμπιάσι τοῦ κήρυκος ἀνειπόντος, Νικᾷ Διώξιππος ἄνδρας· Οὗτος μὲν δὴ ἀνδράποδα, ἄνδρας δὲ ἐγώ. ἠγαπᾶτο δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίων. μειρακίου γοῦν τὸν πίθον αὐτοῦ συντρίψαντος, τῷ μὲν πληγὰς ἔδωσαν, ἐκείνῳ δὲ ἄλλον παρέσχον. φησὶ δὲ Διονύσιος ὁ Στωϊκὸς ὡς μετὰ Χαιρώνειαν συλληφθεὶς ἀπήχθη πρὸς Φίλιππον. καὶ ἐρωτηθεὶς τίς εἴη, Κατάσκοπος, ἔφη, τῆς σῆς ἀπληστίας. ὅθεν θαυμασθεὶς ἀφείθη. Ἀλεξάνδρου ποτὲ πέμψαντος ἐπιστολὴν πρὸς Ἀντίπατρον εἰς Ἀθήνας διά τινος Ἀθλία, παρὼν ἔφη, Ἄθλιας παρ' Ἀθλίου δι' Ἀθλίου πρὸς Ἄθλιον. Περδίκκου ἀπειλήσαντος, εἰ μὴ ἔλθοι πρὸς αὐτὸν, ἀποκτενεῖν, ἔφη, Οὐδὲν μέγα· καὶ γὰρ κάνθαρος καὶ φαλάγγιον τοῦτ' ἂν πράξοιεν. ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ἀπειλεῖν ἠξίου, ὡς Εἰ καὶ χωρὶς ἐμοῦ ζήσαι εὐδαιμόνως ζήσοιτο. ἐβόα πολλάκις λέγων τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ῥᾴδιον ὑπὸ τῶν θεῶν δεδόσθαι,

quæ verò dormientes imaginamini, ea curiosè disquiritis. In Olympia pronuntiante præcone, Dioxippus viros vicit, Hic (ait) mancipia, sed ego viros. Amabatur autem & ab Atheniensibus. Nam adolescenti, quum dolium illius contriuisset, plagas intulerunt, illíque aliud dederunt. Refert Dionysius Stoicus, illum post Chæroneam deprehensum, abductum esse ad Philippum: à quo quis esset interrogatus, Explorator, inquit, insatiabilis auiditatis tuæ. ex quo admirationi habitus, liber dimissus est. Miserat aliquando Alexander epistolam Athenas ad Antipatrum per Athliam quendam, quum adesset Diogenes, Athlias, inquit, per Athlium ad Athlium.. Perdicca comminante nisi ad se veniret, illum se occisurum, Nihil (inquit) magni facies: nam & cantharus & phalangium id facerent. Illud autem non dubitabat contrà minari ac dicere, quòd si & absque se viueret, feliciter victurus esset. Clamabat autem sæpius hominũ vitam facilè à diis dari,

ἀποκεκρύφθαι δὲ αὐτὸν ζητούντων μελίπηκτα καὶ μύρα καὶ τὰ παραπλήσια. ὅθεν πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου ὑποδούμενον, ΟΥ̓́πω (εἶπε) μακάριος εἶ, ἂν μή σε καὶ ἀπομύξῃ. τοῦτο δὲ ἔσται πηρωθέντι σοι τὰς χεῖρας. θεασάμενος ποτὲ τοὺς ἱερομνήμονας τῶν ταμιῶν τινὰ φιάλην ὑφῃρημένον ἄγοντας, ἔφη, ΟἹ μεγάλοι κλέπται τὸν μικρὸν ἄγουσι. θεασάμενος ποτὲ μειράκιον λίθους βάλλον ἐπὶ σταυρὸν, ΕΥ̓͂γε, εἶπε· τεύξῃ τοῦ σκοποῦ. πρὸς τὰ περιστάντα μειράκια, καὶ εἰπόντα, Βλέπωμεν μὴ δάκῃς ἡμᾶς, Θαῤῥεῖτε, ἔφη, παιδία. κύων τευτλία οὐκ ἐσθίει. πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ λεοντῇ θρυπτόμενον, Παῦσαι, ἔφη, τὰ τῆς ἀρετῆς στρώματα καταισχύνων. πρὸς τὸν μακαριζόμενον Καλλισθένην, καὶ λέγοντα ὡς πολυτελῶν παρὰ Ἀλεξάνδρῳ μετέχει, Κακοδαίμων μὲν οὖν ἐστιν, εἶπεν, ὃς καὶ ἀριστᾷ καὶ δειπνεῖ ὅταν Ἀλεξάνδρῳ δόξῃ. χρημάτων δεόμενος, ἀπαιτεῖν ἔλεγε τοὺς φίλους, οὐκ αἰτεῖν. ἐπ' ἀγορᾶς ποτὲ χειρουργῶν, ΕἼθε, ἔφη καὶ τὴν κοιλίαν ἦν παρατρίψαντα μὴ πεινῆν.

A verùm occultari illã quærentibus mulsum, vnguenta, & his similia. Vnde & ei qui à famulo calciabatur, Nondum (ait) beatus es, nisi te etiam abstergat: hoc autem erit, si mancus fueris. Quum vidisset aliquando magistratus qui ἱερομνήμονες dicebantur, quendam ex ærario phialam furatum abducentes, Magni (inquit) fures paruum ducũt. B Intuens aliquando adolescentem lapides in crucem iacientem, EVge (inquit) scopo potieris. Circunstãtibus se adolescentibus, atque dicentibus, Cauebimus ne mordeas nos, Bono (inquit) estote animo filioli, canis betis non vescitur. Glorianti cuidã quòd leonis pelle tegeretur, De- C sine, inquit, virtutis stramenta pudefacere. Beatus dicebatur Callisthenes, quòd magnificis ab Alexãdro apparatibus exciperetur: at ille, Infelix (inquit) est, quòd prãdeat ac cœnet quum Alexandro videtur. Quũ pecuniis egeret, eas se ab amicis repetere non petere dicebat. Quãdoque in foro manibus operans, V- D tinã, aiebat, liceret sic perfricato ventre non esurire.

μειράκιον θεασάμενος μετὰ σατραπῶν ἐπὶ δεῖπνον ἀπιὸν, ἀποσπάσας ἀπήγαγε πρὸς τοὺς οἰκείους, καὶ ἐκέλευε τηρεῖν. πρὸς τὸ κεκοσμημένον μειράκιον πυθόμενόν τι, ἔφη οὐ πρότερον λέξειν αὐτῷ, εἰ μὴ ἀνασυράμενος δείξειε πότερον γυνή ἐστιν ἢ ἀνήρ. πρὸς τὸ κοτταβίζον ἐν τῷ βαλανείῳ μειράκιον φησὶν, Ὅσῳ βέλτιον, τοσούτῳ χεῖρον. ἐν δείπνῳ προσερρίπτουν αὐτῷ τινὲς ὀστάρια ὡς κυνί· καὶ ὃς ἀπαλλαττόμενος προσούρησεν αὐτοῖς ὡς κύων. τοὺς ῥήτορας καὶ πάντας τοὺς ἐνδοξολογοῦντας, τρισανθρώπους ἀπεκάλει, ἀντὶ τοῦ τρισαθλίους. τὸν πλούσιον ἀμαθῆ, πρόβατον εἶπε χρυσόμαλλον. θεασάμενος ἐπὶ ἀσώτου οἰκίᾳ ἐπιγεγραμμένον, Πράσιμος, Ἤδειν, εἶπεν, ὅτι οὕτω κραιπαλῶσα ῥᾳδίως ἐξεμέσεις τὸν κεκτημένον. πρὸς τὸ καταιτιώμενον μειράκιον τὸ πλῆθος τῶν ἐνοχλούντων, Παῦσαι γὰρ, ἔφη, καὶ σὺ τὰ δείγματα τοῦ παρηπιῶντος περιφέρων. πρὸς τὸ ῥυπαρὸν βαλανεῖον, ΟΙ ἐνθάδε, ἔφη, λουόμενοι, ποῦ λούονται; παχέος κιθαρῳδοῦ πρὸς πάντων μεμφομένου,

A Adolescẽtem intuitus cum satrapis ad cœnam obeuntem, abductum ad suos reuocauit, obseruaríque iussit. Composito adolescenti quippiam roganti nõ prius se affirmauit respõsurum, quàm aperte exploraret virne esset an mulier. Plaudenti lasciuius in balneo adolescenti, Quãto (inquit) melius, tanto deterius. Inter cœnandum ossa illi quidam vt cani iactabant, at ille propius accedẽs, perminge bat vt canis. Oratores atque omnes in dicendo gloriam quærentes, Ter homines, pro eo quod est Ter infelices, appellabat. Diuitem indoctum, ouem aureo vellere dicebat. Quũ vidisset prodigi cuiusdam domui inscriptum Venalis, Sciebam, inquit, quòd præ nimia crapula facilè dominum euomeres. Causanti adolescenti perturbantium se multitudinem, Desiste, inquit, & tu perturbationis indicia proferre. Ingressus sordidum balneum, Qui hic se lauant ait, vbi lauantur? Quum rudem pinguémque citharœdum omnes causarentur,

B

C

D

αὐτὸς μόνος ἐπῄνει. ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί, ἔφη, Ὅτι τηλικοῦτος ὢν κιθαρῳδεῖ, καὶ οὐ λῃστεύει. τὸν κιθαρῳδὸν ἀεὶ καταλειπόμενον ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν ἠσπάσατο, Χαῖρε ἀλέκτωρ. τοῦ δὲ, εἰπόντος, Διὰ τί; Ὅτι (ἔφη) ᾄδων πάντας ἐγείρεις. μειρακίου διαδεικνυμένου πληρώσας τὸ προκόλπιον ἄντικρυς θέρμων ἔκαμπτε. τοῦ δὲ πλήθους εἰς αὐτὸν ἀφορώντος, θαυμάζειν ἔφη πῶς ἐκεῖνον ἀφέντες αὐτὸν ὁρῶσι. λέγοντος δ' αὐτῷ τινὸς ἰσχυρῶς δεισιδαίμονος, μιᾷ πληγῇ τὴν κεφαλήν σου διαρρήξω, Ἐγὼ δέ γε, εἶπε, πταρὼν ἐξ ἀριστερῶν τρέμειν σε ποιήσω. Ἡγησίου παρακαλοῦντος χρῆσαί τι αὐτῷ τῶν συγγραμμάτων, Μάταιος, ἔφη, τυγχάνεις, ὦ Ἡγησία, ὃς ἰσχάδας μὲν γραπτὰς οὐχ αἱρῇ, ἀλλὰ τὰς ἀληθινάς· ἄσκησιν δὲ παρελθὼν τὴν ἀληθινὴν, ἐπὶ τὴν γεγραμμένην ὁρμᾷς. πρός τε τὸν ὀνειδίσαντα αὐτῷ τὴν φυγὴν, Ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκεν, εἶπεν, ὦ κακόδαιμον, ἐφιλοσόφησα. καὶ πάλιν, εἰπόντος τινὸς, Σινωπεῖς σου φυγὴν κατέγνωσαν, Ἐγὼ δέ γε, εἶπεν, ἐκείνων μονήν.

ſolus ipſe laudabat: rogatus quamobrem, ait, Quòd talis quum ſit, cithara ſe, non latrociniis exerceret. Citharœdum, qui ſemper ab auditoribus deſerebatur, ita ſalutabat, Salue galle: illo autem dicente, Cur ita? Quia, inquit, canens omnes excitas. Quum adoleſcentem plurimi inſpicerent, ille ſinum lupinis cōplens ſe incuruabat: multitudine in eum conuerſa, mirari ſe dixit quomodo illo dimiſſo ſe intuerentur. Dicente quodam vehementer ſuperciliofo, Vno ictu caput tibi perfringam, At ego, inquit, à ſiniſtris adſtans te tremere faciam. Hegeſia ſe deprecante vt ſibi librorum aliquid exponeret, Stultus, inquit, es Hegeſia, qui caricas quidem non ſcriptas eligis, ſed veras: vera autem exercitatione neglecta, te ad ſcriptam confers. Ei qui ipſi exilium exprobrabat, At huius, inquit, miſer, cauſa philoſophatus ſum. Alio rurſus dicente, Sinopei te exilii condemnant, Et ego illos, inquit, manſione.

ἰδὼν ποτε Ὀλυμπιονίκην πρόβατα νέμοντα, Ταχέως, εἶπεν, ὦ βέλτιστε, μετέβης ἀπὸ τῶν Ὀλυμπίων ἐπὶ τὰ Νέμεα. ἐρωτηθεὶς διὰ τί οἱ ἀθληταὶ ἀναίσθητοί εἰσιν, ἔφη, Ὅτι κρέασιν ὑείοις καὶ βοείοις ἀνῳκοδόμηνται. ᾔτει ποτὲ ἀνδριάντα· ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί τοῦτο ποιεῖ, Μελετῶ, εἶπεν, ἀποτυγχάνειν. αἰτῶν τινα (καὶ γὰρ τοῦτο πρῶτον ἐποίησε διὰ τὴν ἀπορίαν) ἔφη, Εἰ μὲν καὶ ἄλλῳ δέδωκας, δὸς κἀμοί· εἰ δὲ μηδενὶ, ἀπ' ἐμοῦ ἄρξαι. ἐρωτηθείς ποτε ὑπὸ τοῦ τυράννου ποῖος ἂν εἴη ἀμείνων χαλκὸς εἰς ἀνδριάντα, ἔφη, Ἀφ' οὗ Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐχαλκεύθησαν. ἐρωτηθεὶς πῶς χρῆται Διονύσιος τοῖς φίλοις, ἔφη, Ὡς θυλάκοις· τοὺς μὲν πλήρεις κρημνῶν, τοὺς δὲ κενοὺς ῥίπτων. νεογάμου ἐπιγράψαντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, Ὁ τοῦ Διὸς παῖς Ἡρακλῆς καλλίνικος ἐνθάδε κατοικεῖ, μηδὲν εἰσίτω κακόν· ἐπέγραψε, Μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συμμαχία. τὴν φιλαργυρίαν εἶπε μητρόπολιν πάντων τῶν κακῶν.

A Intuitus aliquando Olympionicen oues pascentem, Quàm cito(inquit) ô preclare, ab Olympiis ad Nemea te contulisti? Rogatus cuius rei gratia athletæ nihil sentiunt, Quia, inquit, suillis ac bubulis carnibus extructi sunt. Petebat aliquando statuam: rogatus cur hoc faceret, Vt me, inquit, non potiri assuefaciã. B Quum postularet quempiã (quippe & hoc primùm fecit propter inopiam) dicebat, Si quidem & alii dedisti, mihi da: si verò nemini, à me incipe. Interrogatus aliquando à tyranno cuiusmodi ære præstaret statuã sculpere, Quo, inquit, Harmodius & Aristogiton fusi sunt. Rogatus quomodo Dionysius amicis vteretur, C Vt vasculis, ait: dum plena sunt, suspendit, & abiicit vacua. Inscripserat quidam domui suæ, vxore nuper ducta, Iouis filius Callinicus Hercules hîc habitat, nihil ingrediatur mali: inscripsit ipse, Post bellum auxilium. Cupiditatem arcẽ omnium malorũ dixit. D

Prodigum

ἄσωτον θεασάμενος ἐν πανδοκείῳ ἐλάας ἐσθίοντα, ἔφη, Εἰ οὕτως ἠρίστας, οὐκ ἂν οὕτως ἐδείπνεις. τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, θεῶν εἰκόνας εἶναι. τὸν ἔρωτα, σχολαζόντων ἀσχολίαν. ἐρωτηθεὶς τί ἄθλιον ἐν βίῳ, ἔφη, Γέρων ἄπορος. ἐρωτηθεὶς τί τῶν θηρίων κάκιστα δάκνει, ἔφη, Τῶν μὲν ἀγρίων, συκοφάντης· τῶν δὲ ἡμέρων, κόλαξ. ἰδών ποτε δύο κενταύρους κάκιστα ἐζωγραφημένους, ἔφη, Πότερος τούτων χείρων ἐστί; τὸν πρὸς χάριν λόγον, ἔφη μελιτίνην ἀγχόνην εἶναι. τὴν γαστέρα, χάρυβδιν ἔλεγε τοῦ βίου. ἀκούσας ποτὲ ὅτι Διδύμων ὁ μοιχὸς συνελήφθη, Ἄξιος, ἔφη, ἐκ τοῦ ὀνόματος κρέμασθαι. ἐρωτηθεὶς διὰ τί τὸ χρυσίον χλωρόν ἐστιν, ἔφη, Ὅτι πολλοὺς ἔχει τοὺς ἐπιβουλεύοντας. ἰδὼν γυναῖκα ἐν φορείῳ, ΟΥ κατὰ τὸ θηρίον, ἔφη, ἡ γαλεάγρα. ἰδὼν δραπέτην ἐπὶ φρέατι καθήμενον, ἔφη, Μειράκιον, βλέπε μὴ ἐμπέσῃς. ἰδὼν ἱματιοκλέπτην ἐν τῷ βαλανείῳ, ἔφη, Ἐπ' ἀλειμάτιον ἢ ἐπ' ἄλλο ἱμάτιον; ἰδών ποτε γυναῖκας ἀπ' ἐλαίας ἀπηγχονισμένας,

Prodigum quendam intuitus oleas in diuersorio edẽtem, Si sic prandisses, ait, nõ ita cœnares. Bonos viros imagines deorum esse. Amorem, vacãtium occupationem. Rogatus quidnam esset in vita miserũ, Senex, ait, egenus. Quænam perniciosissimè morderet bellua, Ex feris (inquit) obtrectator: ex cicuribus autem, adulator. Intuitus aliquando cẽtauros duos pessimè pictos, ait, Vter horũ deterior est? Sermonem ad gratiam instructum, melleum esse laqueũ dixit. Ventrem, vitæ Charybdin appellabat. Audiẽs Didymonem mœchum fuisse comprehensum, Dignus est, inquit, ex ipso nomine suspẽdi. Rogatus cur pallens esset aurũ, Quia, inquit, multos habet insidiatores. Mulierem in lectica intuens, non secundum feram ait esse caueam. Fugitiuũ seruum ad puteum sedentem quum vidisset, Caue (inquit) adolescẽs, ne excidas. Cernens vestimẽtorum furem in balneis, Num, inquit, ad vnguentulum, an verò ad aliud vestimentum? Quum vidisset aliquando mulieres ex oliuæ arbore pendere suffocatas,

Εἴθε γὰρ, ἔφη, πάντα τὰ δένδρα τοιοῦτον καρπὸν ἤνεγκεν. ἰδὼν λωποδύτην, ἔφη,

--τίπτε σὺ ὧδε φέριστε,

Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνηώτων;

ἐρωτηθεὶς εἰ παιδισκάριον ἢ παιδάριον ἔχοι, ἔφη, ΟΥ'. τοῦ δὲ, εἰπόντος, Ἐὰν οὖν ἀποθάνῃς, τίς σε ἐξοίσει; ἔφη, Ὁ χρήζων τῆς οἰκίας. μειράκιον εὔμορφον ἀφυλάκτως ἰδὼν κοιμώμενον, νύξας, Ἐπέγρεαι, ἔφη,

Μή τίς σοι εὕδοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ.

πρὸς τὸν πολυτελῶς ὀψωνοῦντα,

Ὠκύμορος δή μοι τέκος ἔσσεαι, οἷ' ἀγοράζεις;

Πλάτωνος περὶ ἰδεῶν διαλεγομένου, καὶ ὀνομάζοντος τραπεζότητα καὶ κυαθότητα, Ἐγὼ, εἶπεν, ὦ Πλάτων, τράπεζαν μὲν καὶ κύαθον ὁρῶ· τραπεζότητα δὲ καὶ κυαθότητα, οὐδαμῶς. καὶ ὃς, Κατὰ λόγον, ἔφη· οἷς μὲν γὰρ κύαθος καὶ τράπεζα θεωρεῖται, ὀφθαλμοὺς ἔχεις· ᾧ δὲ τραπεζότης καὶ κυαθότης βλέπεται, νοῦν οὐκ ἔχεις.

A Vtinam (inquit) arbores cæteræ fructum huiusmodi ferrent. Intuitus sepulcrorum violatorem, ait,

--sed hic quid, vir bone, quæris?

An aliquem è vita functis spoliare laboras?

Rogatus num seruulũ aut ancillam haberet, negauit: dicente, Si ergo mortem obieris, quísnam te ad sepulcrum efferet? B Qui domo, inquit, indiget. Quum animaduerteret formosum adolescentem, incustoditè obdormientem, manu pũgens, Surge, inquit,

Ne quis te à tergo stertentem cuspide figat.

Ad eum qui pretiosa parabat opsonia,

Nate, mihi haud longæuus eris.

C Platone de ideis disserente, & nominante mẽsalitatem & cyathitatem, Equidem (inquit) ô Plato, mensam & cyathum video, mensalitatem verò & cyathitatem non video. & ille, Rectè (inquit) quibus enim cyathus mensáque cõspicitur, oculos habes: quo autem mẽsalitas & cyathitas in- D telligitur, animũ nõ habes.

ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος, Ποῖός τίς σοι, Διόγενες, δοκεῖ Σωκράτης; εἶπε, Μαινόμενος. ἐρωτηθεὶς ποίῳ καιρῷ δεῖ γαμεῖν, ἔφη, Τοὺς μὲν νέους μηδέποτε, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους μηδὲ πώποτε. ἐρωτηθεὶς τί θέλοι κονδύλου λαβεῖν, Περικεφαλαίαν, ἔφη. μειράκιον ἰδὼν καλλωπιζόμενον, ἔφη, Εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς· εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας, ἀδικεῖς. ἰδών ποτε μειράκιον ἐρυθριῶν, Θάρρει, ἔφη· τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἀρετῆς τὸ χρῶμα. δυοῖν ποτε νομικοῖν ἀκούσας, τοὺς δύο κατέκρινεν εἰπών, τὸν μὲν κεκλοφέναι, τὸν δὲ μὴ ἀπολωλεκέναι. ἐρωτηθεὶς ποῖον οἶνον ἡδέως πίνει, ἔφη, Τὸν ἀλλότριον. πρὸς τὸν εἰπόντα, Πολλοί σου καταγελῶσι, Ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, οὐ καταγελῶμαι. πρὸς τὸν εἰπόντα κακὸν εἶναι τὸ ζῆν, ΟΥ' τὸ ζῆν, εἶπεν, ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν. πρὸς τοὺς συμβουλεύοντας τὸν ἀποδράντα αὐτοῦ δοῦλον ζητεῖν, Γελοῖον, ἔφη, εἰ Μάνης μὲν χωρὶς Διογένους ζῇ, Διογένης δὲ χωρὶς Μάνου οὐ δύναται. ἀριστῶν ἐλάας, πλακοῦντος εἰσενεχθέντος, ῥίψας, φησὶν,

A Interroganti cuidam qualis sibi videretur Socrates, Furens, respondit. Rogatus à quodam quo tempore ducēda sit vxor, Iuuenibus (inquit) nondum, senibus verò nunquam. Interrogatus quidnam vellet vt colaphum acciperet, Galeam, inquit. Adolescentem intuens se componentem, Si quidem, inquit, ad viros, B frustra: sin autem ad mulieres, nequiter. Vidēs adolescētulum rubore perfusum, Confide, ait, fili: huiusmodi est virtutis color. Quum duos aliquando audisset legisperitos, ambos damnauit, dicens, alterum quidem furatum esse, alterum verò nō perdidisse. Rogatus cuiusmodi vinum libentius biberet, Alienum, inquit. C Dicente sibi quodam, Plures te irrident, At ego, inquit, non irrideor. Dicenti malum esse viuere, Non, inquit, viuere malum est, sed malè viuere. Consulentibus vt fugitiuum quæreret seruum, Ridiculum (inquit) est, si Manes absque Diogene viuat: Diogenes absque Mane non possit. Prandebat oleas, inuectam D verò inter prandēdum placentam proiecit, dicens,

Ὦ ξένε, τυράννοις ἐκποδὼν μεθίστασο.

καὶ ἄλλοτε,

μάστιξεν δ' ἐλάαν.

ἐρωτηθεὶς ποταπὸς εἴη κύων, ἔφη, Πεινῶν, Μελιταῖος· χορτασθεὶς δὲ, Μολοττικός. οὓς ἐπαινοῦντες οἱ πολλοὶ οὐ τολμῶσι διὰ τὸν πόνον συνεξιέναι αὐτοῖς ἐπὶ τὴν θήραν· οὕτως οὐδὲ ἐμοὶ δύνασθε συμβιοῦν, διὰ τὸν φόβον τῶν ἀλγηδόνων. ἐρωτηθεὶς εἰ σοφοὶ πλακοῦντα ἐσθίουσι, Πάντ', εἶπεν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι. ἐρωτηθεὶς διὰ τί προσαίταις μὲν ἐπιδιδόασι, φιλοσόφοις δὲ οὔ, ἔφη, Ὅτι χωλοὶ μὲν καὶ τυφλοὶ γενέσθαι ἐλπίζουσι· φιλοσοφῆσαι δὲ, οὐδέποτε. φιλάργυρον ᾔτει· τοῦ δὲ βραδύνοντος, Ἄνθρωπε, εἶπεν, εἰς τροφήν σε αἰτῶ, οὐκ εἰς ταφήν. ὀνειδιζόμενός ποτε ἐπὶ τῷ παραχαράξαι τὸ νόμισμα, ἔφη, Ἦν ποτε χρόνος ἐκεῖνος ὅτ' ἤμην ἐγὼ τοιοῦτος ὁποῖος σὺ νῦν· ὁποῖος δ' ἐγὼ νῦν, σὺ οὐδέποτε. καὶ πρὸς ἄλλον ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὀνειδίσαντα, Καὶ γὰρ ἐνεούρουν θᾶττον· ἀλλὰ νῦν, οὔ.

Longè à tyrannis temet, hoſpes, auferas.

Et aliquando,

-- *celeres agitabat equos.*

Rogatus qualis eſſet canis, Eſuriēs, (inquit) Melitæ, ſatiatus verò, Moloſſicus. Quoſdā permulti laudant, neque tamen ob laborem audent cum eis vnà ad venationē egredi: ita ne mihi quidem ob dolorum metū congredi atque vnà viuere poteſtis. Rogatus an ſapiētes placentis veſcerentur, Omnibus, (inquit) ſicut & homines cæteri. Interrogatus cur mendicis largirentur homines, non autem philoſophis, Quia claudi (inquit) ac cæci fieri potius quàm philoſophos euadere ſe ſperant. Poſcebat quiddam ab auaro, atque illo tergiuerſante, Ad cibū (inquit) homo te poſtulo, non ad ſepulcrum. Exprobrāti quòd aliquando falſò pecuniam ſignaſſet, Tempus (inquit) fuit quum talis eram qualis tu modò: qualis autem ego modò ſum, nunquam tu eris. Alteri ſibi idem exprobranti, Atqui (inquit) emingebam tum celerius, modò nō ita.

εἰς Μύνδον ἐλθὼν, καὶ θεασάμενος μεγάλας τὰς πύλας, μικρὰν δὲ τὴν πόλιν, Ἄνδρες Μύνδιοι, ἔφη, κλείσατε τὰς πύλας, μὴ ἡ πόλις ὑμῶν ἐξέλθῃ. θεασάμενός ποτε πορφυροκλέπτην πεφωραμένον, ἔφη,

Ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Κρατεροῦ ἀξιοῦντος πρὸς αὐτὸν ἀπιέναι, Ἀλλὰ βούλομαι, ἔφη, ἐν Ἀθήναις ἅλα λείχειν, ἢ παρὰ Κρατερῷ τῆς πολυτελοῦς τραπέζης ἀπολαύειν. Ἀναξιμένει τῷ ῥήτορι παχεῖ ὄντι προσελθὼν, Ἐπίδος καὶ ἡμῖν, ἔφη, τοῖς πτωχοῖς τῆς γαστρός. καὶ γὰρ αὐτὸς κουφισθήσῃ, καὶ ἡμᾶς ὠφελήσεις. διαλεγομένου ποτὲ αὐτοῦ, τάριχον προτείνας, περιέσπασε τοὺς ἀκροατάς. ἀγανακτοῦντος δὲ, Τὴν Ἀναξιμένους, ἔφη, διάλεξιν ὀβολοῦ τάριχος διαλέλυκεν. ὀνειδιζόμενός ποτε ὅτι ἐν ἀγορᾷ ἔφαγεν, Ἐν ἀγορᾷ γὰρ, ἔφη, καὶ ἐπείνησα. ἔνιοι δὲ τούτου φασὶν εἶναι κἀκεῖνο, ὅτι Πλάτων θεασάμενος αὐτὸν λάχανα πλύνοντα, προσελθὼν ἡσυχῆ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ Διονύσιον ἐθεράπευες, οὐκ ἂν λάχανα ἔπλυνες.

A Myndum profectus quum videret magnificas portas, & vrbem modicam, Viri, inquit, Myndii, portas claudite, ne vrbs vestra egrediatur. Quũ vidisset aliquãdo hominem in purpuræ furto deprehẽsum, inquit,

Purpureum (te) cepit fatũ violentáque parca.

B Cratero precante vt ad se ille proficisceretur, At malo (inquit) sal Athenis lingere, quàm apud Craterum frui magnificè instructa mensa. Anaximenem cõueniẽs pingui aqualiculo rhetorem, Impartire (inquit) & nobis pauperibus vẽtrẽ: quippe & ipse ab onere leuaberis, & nobis emolumento eris. Differente illo aliquando, C pernam prætendens, auditores in se cõuertit. indignãte illo, Disputationem (inquit) Anaximenis oboli pretium dissoluit. Quũ illi probro daretur quòd in foro mãducaret, In foro enim (ait) esurio. Quidã & illud huius esse aiũt, quòd intuitus illũ Plato lauantẽ olera, accedens tacitè illi dixerit, Si Dionysio obsequutus esses, olera profectò non lauisses: D

τὸν δ' ἀποκρίνασθαι ὁμοίως ἡσυχῇ, Καὶ σὺ εἰ λάχανα ἔπλυνες, οὐκ ἂν Διονύσιον ἐθεράπευες. πρὸς τὸν εἰπόντα, Οἱ πλείους σου καταγελῶσι· Κἀκείνων τυχὸν, εἶπεν, οἱ ὄνοι· ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖνοι τῶν ὄνων ἐπιστρέφονται, οὔτε ἐγὼ ἐκείνων. θεασάμενος μειράκιον φιλοσοφοῦν, Εὖ γε, εἶπεν, ὅτι τοὺς τοῦ σώματος ἐραστὰς ἐπὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος μετάγεις. θαυμάζοντος τινὸς τὰ ἐν Σαμοθράκῃ ἀναθήματα, ἔφη, Πολλῷ ἂν εἴη πλείω εἰ καὶ οἱ μὴ σωθέντες ἀνετίθεσαν· οἱ δὲ τοῦτο Διαγόρου φασὶ τοῦ Μηλίου. ἀμόρφῳ μειρακίῳ ἀπιόντι εἰς συμπόσιον, ἔφη, Χείρων ἐπανήξεις· τοῦ δ' ἐπανελθόντος καὶ τῇ ἑξῆς εἰπόντος, Καὶ ἀπῆλθον, καὶ χείρων οὐκ ἐγενόμην· ἔφη, Χείρων μὲν οὔ, Εὐρυτίων δέ. δύσκολον ᾔτει· τοῦ δ' εἰπόντος, Ἐάν με πείσῃς· ἔφη, Εἴ σε ἐδυνάμην πεῖσαι, ἔπεισα σε ἂν ἀπάγξασθαι. ἐπανήρχετο ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ἀθήνας· πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον, Ποῖ καὶ πόθεν; Ἐκ τῆς ἀνδρωνίτιδος, εἶπεν, εἰς τὴν γυναικωνίτιν. ἐπανῄει ἀπὸ Ὀλυμπίων· πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον εἰ ὄχλος ἦν πολύς, Πολὺς μὲν, εἶπεν, ὁ ὄχλος·

A illúmque ad aurem item respondisse, Et si lauares olera, Dionysio non esses obsequutus. Dicenti cuidã, Multi te irrident, Et illos (inquit) fortè asini: sed nõ illi asinos curant, neque ego illos, respondit. Cõspecto adolescentulo philosophante, Eia, inquit, amatores corporis ad animę pulcritudinem traducis. Admirante quodam ea quæ B in Samothracia sunt donaria, Longè, ait, plura essent, si & qui seruati non sunt, ea dedicassent. alii Diagorę Medo hoc assignant. Formoso adolescenti ad conuiuium eunti, Deterior, inquit, remeabis: illo redeunte & postridie ipsi dicente, Et abii, & deterior effectus non sum, Deterior, inquit, C Postulabat ab EVrytio difficile quiddam: illo dicẽte, Si mihi persuaseris, Equidẽ (inquit) si persuadere possim, suasissem vti te suffocares. Reuertebatur ex Lacedæmone Athenas, interrogabatur quò & vnde veniret, A viris, inquit, ad mulieres. Rediens ab Olympiis quum rogaretur an multa ibi turba fuerit, D Turba, inquit, multa,

ὀλίγοι δὲ ἄνθρωποι. τοὺς ἀσώτους εἶπε παραπλησίους εἶναι συκαῖς ἐπὶ κρημνῷ πεφυκυίαις· ὧν τοῦ καρποῦ μὲν ἄνθρωπος οὐκ ἀπογεύσεται, κόρακες δὲ καὶ γῦπες ἐσθίουσι. Φρύνης Ἀφροδίτην χρυσῆν ἀναθείσης ἐν Δελφοῖς, τοῦτον ἐπιγράψαι, Τῆς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας. Ἀλεξάνδρου ποτὲ ἐπιστάντος αὐτῷ, καὶ εἰπόντος, Ἐγώ εἰμι Ἀλέξανδρος, ὁ μέγας βασιλεύς· Κἀγὼ, φησὶ, Διογένης ὁ κύων. ἐρωτηθεὶς τί ποιῶν, κύων καλεῖται, ἔφη, Τοὺς μὲν διδόντας σαίνων, τοὺς δὲ μὴ διδόντας ὑλακτῶν, τοὺς δὲ πονηροὺς δάκνων. ἀπὸ συκῆς ὠπώριζε· τοῦ δὲ φυλάττοντος, εἰπόντος, Αὐτόθεν πρώην ἄνθρωπος ἀπήγξατο, Ἐγὼ οὖν, φησὶν, αὐτὴν καθάρω. ἰδὼν Ὀλυμπιονίκην εἰς ἑταίραν πυκνότερον ἀτενίζοντα, Ἴδε, ἔφη, κριὸν ἀρειμάνιον, ὡς ὑπὸ τοῦ τυχόντος κορασίου τραχηλίζεται. τὰς εὐπρεπεῖς ἑταίρας ἔλεγε θανασίμῳ μελικράτῳ παραπλησίας εἶναι. ἀριστῶντι αὐτῷ ἐν ἀγορᾷ οἱ περιεστῶτες συνεχὲς ἔλεγον, Κύον. ὁ δὲ, Ὑμεῖς, εἶπεν, ἐστὲ κύνες, οἵ με ἀριστῶντα περιεστήκατε.

ſed homines pauci. Luxurioſos dicebat ſimiles ficubus quæ per præcipitia naſcuntur, quarum fructus homo non guſtat, corui autem & vultures comedunt. Phryne ſcortum Venerem auream Delphis obtulit, quam ille ita inſcripſit, Ex Græcorum intemperantia. Alexandro quoque illi aſſiſtente & dicēte, Ego ſum Alexander magnus ille rex, At ego, inquit, Diogenes canis. Rogatus quidnam faciens canis vocaretur, Quòd eis, inquit, blandior qui dant, in eos verò qui non dant, oblatro, malos autē mordeo. Ex ficu quadam poma legebat: cuſtode dicente, Hic ante paucos dies homo ſuſpenſus eſt, Ego, inquit, illam purgabo. Olympionicen intuens in ſcortum frequenter intendentem, Ecce (inquit) vt aries Martius à puella vulgari per collum captus abducitur. Formoſa ſcorta lethali mulſo non diſſimilia dicebat. Prandenti in platea, qui circunſtabant idētidem acclamabant, Canis: at ille, Vos (ait) canes eſtis, qui prandētem circūſtatis.

A δύο μαλακῶν περιφυπτομένων αὐτὸν, ἔφη, Μὴ εὐλαβεῖσθε· κύων τεῦτλα οὐ τρώγει. περὶ παιδὸς πεπορνευκότος ἐρωτηθεὶς πόθεν εἴη, Τεγεάτης, ἔφη. ἀφυῆ παλαιστὴν θεασάμενος ἰατρεύοντα, ἔφη, Τί τοῦτο; ἢ ἵνα τοὺς ποτέ σε νικήσαντας νῦν καταβάλῃς; θεασάμενος υἱὸν ἑταίρας λίθον εἰς ὄχλον βάλλοντα, Πρόσεχε, ἔφη, μὴ τὸν πατέρα πλήξῃς. δείξαντος αὐτῷ παιδαρίου μάχαιραν, ἣν εἰλήφει παρ᾽ ἐραστοῦ, Ἡ μὲν μάχαιρα, ἔφη, καλή· ἡ δὲ λαβὴ, αἰσχρά. ἐπαινούντων τινῶν τὸν ἐπιδόντα αὐτῷ, ἔφη, Ἐμὲ δ᾽ οὐκ ἐπαινεῖτε τὸν ἄξιον λαβεῖν; ἀπαιτούμενος ὑπό τινος τρίβωνα, ἔφη, Εἰ μὲν ἐχαρίσω, ἔχω· εἰ δὲ ἔχρησας, χρῶμαι. ὑποβολιμαίου τινὸς εἰπόντος αὐτῷ ὅτι χρυσὸν ἔχει ἐν τῷ ἱματίῳ, Ναὶ, ἔφη, διὰ τοῦτο αὐτὸ ὑποβεβλημένος κοιμῶμαι. ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας, ἔφη, Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸ γοῦν πρὸς πᾶσαν τύχην παρεσκευάσθαι. ἐρωτηθεὶς πόθεν εἴη, Κοσμοπολίτης, ἔφη.

Quum duo molles se ab eo subducerēt, Nolite, inquit, vereri: canis betas nō comedit. De puero stuprato cuias esset rogatus, Tegeates, inquit. Quum vidisset ignauum luctatorem medicinam profitentem, Quid hoc, inquit, num & eos qui te aliquando vicerūt, nunc ipse deiicies? Quum scorti filium in turbas iactantem B lapides cerneret, Caue (ait) ne patrem ferias. Puero ostentanti sibi gladium quē ab amatore acceperat, Gladius, inquit, pulcher est, sed capulus fœdus. Laudātibus quibusdam eum qui illi erogauerat, Me autem, inquit, non laudatis qui accipere merui? Quum à quodam pallium exigeretur, Si quid (ait) donasti, habeo: C sin autem exuisti, vtor. Suppositio quodam dicente, Aurum habet in pallio, Ita sanè, inquit: idcirco illo supposito obdormio. Rogatus quid ex philosophia lucratus fuisset, Etsi nihil aliud (inquit) vel hoc ipsū quòd ad omnem fortunam paratus sum. Interrogatus vnde esset, Mundanus, ait. Sacrificantibus quibusdam D

θυόντων τινῶν

τοῖς θεοῖς ἐπὶ τῷ υἱὸν γενέσθαι, ἔφη, Περὶ δὲ τοῦ ποδαπὸς ἐκβῇ, οὐ θύετε; ἔρανόν ποτε αἰτούμενος, πρὸς τὸν ἐρανάρχην, ἔφη,

Τοὺς ἄλλους ἐνάριζ', ἀπὸ δ'
Ἕκτορος ἴσχεο χεῖρας.

τὰς ἑταίρας, ἔφη βασιλέων εἶναι βασιλίσσας. αἰτεῖν γὰρ ὅ,τι ἂν δόξῃ αὐταῖς. ψηφισαμένων Ἀθηναίων Ἀλέξανδρον, Διόνυσον, Κἀμὲ, ἔφη, Σάραπιν ποιήσατε. πρὸς τὸν ὀνειδίζοντα ὡς εἰς τόπους ἀκαθάρτους εἰσίοι, Καὶ γὰρ ἥλιος, ἔφη, εἰς τοὺς ἀποπάτους, ἀλλ' οὐ μιαίνεται. ἐν ἱερῷ δειπνῶν, μεταξὺ ῥυπαρῶν ἄρτων παρατεθέντων, ἄρας αὐτοὺς ἔρριψεν, εἰπὼν εἰς ἱερὸν μηδὲν δεῖν ῥυπαρὸν εἰσιέναι. πρὸς τὸν εἰπόντα, ΟΥ'δὲν εἰδὼς φιλοσοφεῖς, ἔφη, ΕΙ' καὶ προσποιοῦμαι σοφίαν, καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν ἐστί. πρὸς τὸν συνιστάντα τὸν παῖδα, καὶ λέγοντα ὡς εὐφυέστατος ἐστὶ, καὶ τὰ ἤθη κράτιστος, Τί οὖν; εἶπεν, ἐμοῦ χρῄζει; τοὺς λέγοντας μὲν τὰ σπουδαῖα, μὴ ποιοῦντας δὲ, ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν κιθάρας· καὶ γὰρ ταύτην μήτε ἀκούειν μήτε αἰσθάνεσθαι.

vt filium à diis impetrarent, Vt (inquit) bonum impetretis, non immolatis? Quum stipem aliquando posceret, ægrotanti, ait,

Tu reliquos spolia, sed ab
Hectore contine dextras.

Scorta dicebat regum esse reginas: petere enim quodcunque eis videretur. Atheniensibus Alexandrum Liberum patrem decernentibus, Et me (inquit) Seraphin facite. Exprobranti quòd loca immunda introiret, Et sol, inquit, in secessus abit, neque inquinatur. In phano cœnans, inter panes sordidos appositos, sublatos abiecit, dicens, In sacrum nihil oportere sordidum ingredi. Dicente quodam cur nihil sciens philosopharetur, Et si (inquit) philosophiam simulo, hoc ipsum philosophari est. Laudabatur puer ad illum adductus, quòd ingenio excelleret, essétque optimis moribus, Quid ergo (inquit) me indiget? Qui recta dicerent, eos citharæ similes aiebat: hanc enim nihil audire, neque sentire.

εἰς θέατρον εἰσῄει ἐναντίος τοῖς ἐξιοῦσιν· ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί, Τοῦτο, ἔφη, παντὶ τῷ βίῳ ἐπιτηδεύω ποιεῖν. ἰδών ποτε νεανίσκον θηλυνόμενον, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, χείρονα τῆς φύσεως περὶ σεαυτοῦ βουλευόμενος; ἡ μὲν γάρ σε ἄνδρα ἐποίησε, σὺ δὲ σεαυτὸν βιάζῃ γυναῖκα εἶναι. ἰδὼν ἄφρονα ψαλτήριον ἁρμοζόμενον, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, τοὺς μὲν φθόγγους τῷ ξύλῳ προσαρμόττων, τὴν δὲ ψυχὴν εἰς τὸν βίον μὴ ἁρμόττων; πρὸς τὸν εἰπόντα, Ἀνεπιτήδειος εἰμὶ πρὸς φιλοσοφίαν, Τί οὖν, ἔφη, ζῇς, εἰ τοῦ καλῶς ζῆν μὴ μέλει σοι; πρὸς τὸν καταφρονοῦντα τοῦ πατρὸς, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, καταφρονῶν τούτου δι' ὃν μέγα φρονεῖς; ἰδὼν εὐπρεπῆ νεανίσκον ἀπρεπῶς λαλοῦντα, Οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, ἐξ ἐλεφαντίνου κολεοῦ μολιβδίνην ἕλκων μάχαιραν; ὀνειδιζόμενος ὅτι ἐν καπηλείῳ πίνει, Καὶ ἐν κουρείῳ, φησί, κείρομαι. ὀνειδιζόμενος ὅτι παρὰ Ἀντιπάτρου τριβώνιον ἔλαβεν, ἔφη,

Οὔ τοι ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα.

A Theatrum ingrediebatur ex aduerso exeuntium: rogatus cur ita faceret, Hoc (ait) in omni vita facere studeo. Videns aliquando adolescentulum effœminari, Non pudet (ait) deterius quàm naturam ipsam, de teipso statuere? illa enim te virum fecit, tu te cogis mulierē fieri. Intuens quēdam parum cordatum aptare B psalterium, Non erubescis (inquit) qui sonos ligno aptes, animum ad vitam non componas? Dicenti cuidam, Idoneus ad philosophiam non sum, Quid ergo, (inquit) viuis, si vt bene viuas nulla tibi cura est? Contemnente quodam patrem, Non pudet (ait) eum contemnere, qui tibi vt magnum sapias C est autor? Videns decorum adolescentem indecorè loquentem, Non erubescis (ait) ex eburnea vagina plumbeum educere gladium? Quum illi probro daretur, quòd in caupona biberet, Et in tonstrina tōdeor, inquit. Vitio vertebatur illi quòd ab Antipatro accepisset palliolum, tum ille inquit,

D

Reiicienda deum non sunt insignia dona.

πρὸς τὸν ἐνσείσαντα αὐτῷ δοκόν, εἶτα εἰπόντα, Φύλαξαι, πλήξας αὐτὸν τῇ βακτηρίᾳ, εἶπε, Φύλαξαι. πρὸς τὸν λιπαροῦντα τῇ ἑταίρᾳ, Τί θέλεις, ἔφη, τυχεῖν, ὦ ταλαίπωρε, οὗ τὸ ἀποτυχεῖν ἄμεινόν ἐστι; πρὸς τὸν μυριζόμενον, Βλέπε, εἶπε, μὴ ἡ τῆς κεφαλῆς σου εὐωδία δυσωδίαν σου τῷ βίῳ παράσχῃ. τοὺς μὲν οἰκέτας ἔφη δεσπόταις, τοὺς δὲ φαύλους ἐπιθυμίαις δουλεύειν. ἐρωτηθεὶς διὰ τί ἀνδράποδα ἐκλήθη, Ὅτι, φησί, τοὺς πόδας ἀνδρῶν εἶχον, τὴν δὲ ψυχὴν ὁποίαν σὺ νῦν ὁ ἐξετάζων. ἄσωτον ᾔτει μνᾶν· πυθομένου δὲ διὰ τί τοὺς μὲν ἄλλους ὀβολὸν ζητεῖ, αὐτὸν δὲ μνᾶν, Ὅτι, εἶπε, παρὰ μὲν τῶν ἄλλων πάλιν ἐλπίζω λαβεῖν· παρὰ δὲ σοῦ, θεῶν ἐν γούνασι κεῖται εἰ πάλιν λήψομαι. ὀνειδιζόμενος ὅτι αὐτὸς αἰτεῖ, Πλάτωνος μὴ αἰτοῦντος, Κἀκεῖνος, εἶπεν, αἰτεῖ· ἀλλ'

Ἄγχι σχὼν κεφαλήν, ἵνα μὴ πευθοίαθ' οἱ ἄλλοι.

ἰδὼν τοξότην ἀφυῆ, παρὰ τὸν σκοπὸν ἐκάθισεν, εἰπών, Ἵνα μὴ πληγῶ. τοὺς ἐρῶντας ἔφη πρὸς ἡδονὴν ἀτυχεῖν.

Quum illi quidam trabem impegisset, ac diceret, Caue: virga illum cædens, ait, Caue. Supplicante quodam meretrici, Quid (ait) vis, miser, ab illa quum præstet frustrari? Vnguentis delibuto, Vide, ait, ne fragrantia capitis fœtorem vitæ præstet. Seruos quidem dominis, malos autem cupiditatibus seruire dicebat. Rogatus cur mãcipia Ἀνδράποδα sint appellata, Quia pedes, inquit, habent virorum, animum autem quem tu nunc habes qui hoc interrogas. A prodigo petebat minam: à quo quum rogaretur cur ab aliis obolum, ab se peteret minã, Quia (inquit) ab aliis omnibus denuo me accepturum spero, abs te verò an rursus accepturus sim, θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, *hoc est In genibus diuum positum est.* Quum probro daretur quòd Platone non petente, ipse peteret, Et ille, inquit, petit:

Sed caput admouens, reliqui ne fortè resciscant.

Sagittarium intuitus imperitũ, iuxta scopum cõsedit, dicens, Ne fortè me feriat. Eos qui ad voluptatẽ aspicerẽt, falli ac frustrari dixit.

ἐρωτηθεὶς εἰ κακὸς ὁ θάνατος, Πῶς, εἶπε, κακός, οὗ παρόντος οὐκ αἰσθανόμεθα; πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστάντα καὶ εἰπόντα, Οὐ φοβῇ με; Τί γάρ, εἶπεν, εἰ ἀγαθόν, ἢ κακόν; τοῦ δὲ εἰπόντος, Ἀγαθόν· Τίς οὖν, εἶπε, τὸ ἀγαθὸν φοβεῖται; τὴν παιδείαν εἶπε, τοῖς μὲν νέοις, σωφροσύνην, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις, παραμυθίαν, τοῖς δὲ πένησι, πλοῦτον, τοῖς δὲ πλουσίοις, κόσμον εἶναι. πρὸς Διδύμωνα τὸν μοιχὸν ἰατρεύοντά ποτε κόρης ὀφθαλμόν, Ὅρα (φησὶ) μὴ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς παρθένου ἰατρεύων, τὴν κόρην φθείρῃς. εἰπόντος τινὸς ὅτι ὑπὸ τῶν φίλων ἐπιβουλεύεται, Καὶ τί δεῖ πράττειν, ἔφη, εἰ δεήσει τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὁμοίως χρῆσθαι; ἐρωτηθεὶς τί κάλλιστον ἐν ἀνθρώποις, ἔφη, Παρρησία. εἰσελθὼν εἰς διδασκάλου, καὶ μούσας μὲν ἰδὼν πολλάς, μαθητὰς δὲ ὀλίγους, Σὺν θεοῖς, ἔφη, διδάσκαλε πολλοὺς μαθητὰς ἔχεις. εἰώθει δὲ πάντα ποιεῖν ἐν τῷ μέσῳ, καὶ τὰ Δήμητρος καὶ τὰ Ἀφροδίτης. καὶ τοιούτους τινὰς ἠρώτα λόγους, Εἰ τὸ ἀριστᾶν μηδὲν ἔστιν ἄτοπον, οὐδ᾽ ἐν ἀγορᾷ ἐστὶν ἄτοπον.

A Interrogatus an mala eſſet mors, Quónam (inquit) modo mala, quam præſentem non ſentimus? Alexãdro ſtante atque interrogante, Num me times? Quid enim (inquit) es, bonum an malum? dicente Bonum: Quis ergo (ait) bonum timet? Diſciplinã, iuuenibus quidem ſobrietatem, ſenioribus ſolatiũ, B pauperibus diuitias, diuitibus ornatum eſſe dixit. Didymoni mœcho curanti aliquando puellæ oculũ, Vide (inquit) ne virginis oculum curans, puellam corrumpas. Dicente quodam amicos illi inſidiari, Et quid (ait) agere oportet, ſi amicis & inimicis æquè vtendum erit? Rogatus quid eſſet inter homines C optimum, Libertas, inquit. Ingreſſus aliquando ſcholam, quum videret muſas multas paucóſque diſcipulos, Cum diis (inquit) præceptor, multos habes diſcipulos. Solebat autẽ omnia palàm facere, & quæ ad Cererẽ & quæ ad Venerem pertinẽt: atque huiuſmodi concluſiunculis vtebatur: Si pran-D dere nihil mali eſt, neque in foro prandere malũ eſt:

οὐκ ἔστι δὲ ἄτοπον τὸ ἀριστᾷν· οὐδ' ἐν ἀγορᾷ ἐστὶν ἄτοπον. χειρουργῶν τε ἐν τῷ μέσῳ συνεχὲς, Εἴθε ἦν, ἔλεγε, καὶ τὴν κοιλίαν παρατριψάμενον τοῦ λιμοῦ παύσασθαι. Ἀναφέρεται δὲ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν, ἃ μακρὸν ἂν εἴη καταλέγειν, πολλὰ ὄντα.

Διττὴν δὲ ἔλεγεν εἶναι τὴν ἄσκησιν· τὴν μὲν, ψυχικήν· τὴν δὲ, σωματικήν· ταύτην, καθ' ἣν ἐν γυμνασίᾳ συνεχεῖς γινόμεναι φαντασίαι, εὐλυσίαν πρὸς τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα παρέχονται. εἶναι δὲ ἀτελῆ τὴν ἑτέραν χωρὶς τῆς ἑτέρας, οὐδὲν ἧττον εὐεξίας καὶ ἰσχύος ἐν τοῖς προσήκουσι γινομένης, ὡς περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. παρετίθετο δὲ τεκμήρια τοῦ ῥᾳδίως ἀπὸ τῆς γυμνασίας ἐν τῇ ἀρετῇ καταγίνεσθαι. ὁρᾷν τε γὰρ ἔν τε ταῖς τέχναις ταῖς βαναύσοις καὶ ταῖς ἄλλαις οὐ τὴν τυχοῦσαν ὀξυχειρίαν τοὺς τεχνίτας ἀπὸ τῆς μελέτης πεποιημένους· τούς τε αὐλητὰς καὶ τοὺς ἀθλητὰς, ὅσον ὑπερφέρουσιν ἑκάτεροι τῇ ἰδίᾳ πονήσει τῇ συνεχεῖ. καὶ ὡς οὗτοι, εἰ μετενήνεγκαν τὴν ἄσκησιν καὶ ἐπὶ τὴν ψυχὴν, οὐκ ἂν

A non est autem malum prãdere, nec in foro quidem prandere malũ est. Quúmque ante ora omnium obnixè operaretur, Vtinam liceret (aiebat) perfricato ventre, à fame conquiescere. Referũtur in eum & alia, quæ quum sint multa, prolixũ esset & omnia prosequi.

Dicebat autẽ duplicem B esse exercitationem, alterã esse animi, alteram corporis: hanc secundum quam in exercitio perpetuę quæ fiũt imaginationes præstãt ad virtutis opera quædam adminicula. Porro alteram sine altera esse imperfectã, nihilominus bona habitudine & robore inter ea quę competunt adnumerato, quippe quæ veluti circa C corpus, ita & circa animã sint. Adiiciebátque argumenta, quòd ad virtutem facilè exercitio proficiatur. Cernere enim se in artibus mechanicis & aliis opifices ex consuetudine operis nõ minimam operandi celeritatem fuisse consequutos. Athletas item, & tibicines inter sese eminere tãto interuallo, quãto maiore stu-D dio & labore versati fuerũt. Atque si quidem ita isti exercitationem ad animum transtulissent, nequaquam

ἀνωφελῶς καὶ ἀπλῶς ἐμόχθουν. οὐδέ γε μὴν ἔλεγε περιγίγνεσθαι ἐν τῷ βίῳ χωρὶς ἀσκήσεως κατορθοῦσθαι, δυνατὴν δὲ ταύτην πᾶν ἐκνικῆσαι. δέον οὖν, ἀντὶ τῶν ἀχρήστων πόνων τοὺς κατὰ φύσιν ἑλομένους, ζῆν εὐδαιμόνως, παρὰ τὴν ἄνοιαν κακοδαιμονοῦσι. καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς ἡδονῆς ἡ καταφρόνησις ἡδυτάτη προμελετηθεῖσα. καὶ ὥσπερ οἱ συνεθισθέντες ἡδέως ζῆν, ἀηδῶς ἐπὶ τοὐναντίον μετίασιν· οὕτω οἱ τοὐναντίον ἀσκηθέντες, ἥδιον αὐτῶν τῶν ἡδονῶν καταφρονοῦσι. τοιαῦτα διελέγετο καὶ ποιῶν ἐφαίνετο, ὄντως νόμισμα παραχαράττων, μηδὲν οὕτω τοῖς κατὰ νόμον ὡς τοῖς κατὰ φύσιν διδούς· τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα τοῦ βίου λέγων διεξάγειν ὅνπερ καὶ Ἡρακλῆς, μηδὲν ἐλευθερίας προκρίνων. πάντα τῶν σοφῶν εἶναι λέγων, καὶ τοιούτοις λόγοις ἐρωτῶν οἵους ἄνω προειρήκαμεν· Πάντα τῶν θεῶν ἐστι· φίλοι δὲ τοῖς σοφοῖς οἱ θεοί· κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων· πάντα ἄρα τῶν σοφῶν. περί τε τοῦ νόμου, ὅτι χωρὶς αὐτοῦ οὐχ οἷόν τε πολιτεύεσθαι.

A inutiliter aut imperfectè laborarent. Nihil dicebat in vita omnino absque exercitatione perfici, eam verò omnia exuperare posse. Quum igitur repudiatis inutilibus laboribus naturales insequi, ac viuere beatè debeamus, per summam demētiam infelices sumus. Nanque ipsius quoque cōtemptus voluptatis, si nos B assuefecerimus, iucundissimus fit. Et sicut hi qui consueuerunt voluptuosè viuere, molestè inde se auelli patiuntur, ita qui aliter exercitati sunt, facillimè ipsas contemnunt voluptates. Talia docebat atque etiamnum reipsa præstabat, monetas reuera adulterans, quòd nihil minus naturalibus quàm legiti- C mis deferret. Eandem vitæ formam quam Hercules se viuere affirmans, nihil libertati præferens, omniáque sapientum esse dicens, eiusmodi rationibus, quas suprà allegauimus vsus, Omnia, inquiens, deorum sunt: amici autem sunt sapientibus dii: sunt autem amicorum omnia communia: omnia igitur sapiētum D sunt. Ac de lege, quòd sine ipsa geri resp. non possit.

ΟΥ γάρ, φησίν, ἄνευ πόλεως ὄφελός τι εἶναι ἀστείου· ἀστεῖον δὲ ἡ πόλις· νόμου δὲ ἄνευ πόλεως οὐδὲν ὄφελος· ἀστεῖον ἄρα ὁ νόμος. εὐγενείας δὲ καὶ δόξας καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα διέπαιζε, προκοσμήματα κακίας εἶναι λέγων· μόνην τε ὀρθὴν πολιτείαν εἶναι τὴν ἐν κόσμῳ. ἔλεγε δὲ καὶ κοινὰς εἶναι δεῖν τὰς γυναῖκας, γάμον μηδὲν ὀνομάζων, ἀλλὰ τὸν πείσαντα τῇ πεισάσῃ συνεῖναι· κοινοὺς δὲ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς υἱέας. μηδέν τε ἄτοπον εἶναι ἐξ ἱεροῦ τι λαβεῖν, ἢ τῶν ζώων τινὸς γεύσασθαι. μηδ' ἀνόσιον εἶναι τὸ καὶ τῶν ἀνθρωπείων κρεῶν ἅψασθαι, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐθῶν. καὶ τῷ δὲ ὀρθῷ λόγῳ πάντα ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων εἶναι λέγων. καὶ γὰρ ἐν τῷ ἄρτῳ κρέως εἶναι, καὶ ἐν τῷ λαχάνῳ ἄρτου, καὶ τῶν σωμάτων τῶν λοιπῶν ἐν πᾶσι διά τινων ἀδήλων πόρων καὶ ὄγκων εἰσκρινομένων καὶ συνατμιζομένων· ὡς δῆλον ἐν τῷ Θυέστῃ ποιεῖ· (εἴ γε αὐτοῦ αἱ τραγῳδίαι καὶ μὴ Φιλίσκου τοῦ Αἰγινήτου ἐκείνου γνωρίμου, ἢ Πασιφῶντος τοῦ Λουκιανοῦ, ὅν φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ

A Nam ſine ciuitate nihil cõferre quod vrbanum eſt: vrbs verò ciuitas eſt: lex verò abſque ciuitate ad nihilum vtilis eſt: igitur vrbana lex. Nobilitatem verò & gloriam, & huiuſmodi cætera ridebat, dicẽs, Malitiæ eſſe velamẽta. Solã rectã eſſe remp. quæ eſſet habenda in honore. Dicebat & mulieres communes eſſe B oportere, nuptias nihil eſſe arbitratus, ſed vt quiſque cuique perſuaſiſſet, ita illi coiret, communéſque idcirco filios fieri. Nihil eſſe iniquum duxit ex templo quippiã accipere, aut quod uis guſtare animal, ne iniuſtum quidem eſſe humanis veſci carnibus: idque ex aliarum gentium conſuetudine liquere: atque hac re- C ɕta ratione omnia in omnibus & per omnia eſſe dicens. Nanque & in pane carnes eſſe, & in olere panẽ, quum panis & corpora reliqua, in omnibus per occultos quoſdam meatus ac tumores ingerantur, atque vnà euaporent, ſicut & in Thyeſte manifeſtũ eſt. (ſi quidẽ ipſius ſũt tragœdiæ, & non Philiſci Æginetæ ipſi[9] familiaris, ſiue Paſiphõ D tis Luciani, quem ſcribit Phauorinus in Omnimoda

ἱστορίᾳ, μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ συγγράψαι.) μουσικῆς τε καὶ γεωμετρικῆς καὶ ἀστρολογίας καὶ τῶν τοιούτων ἀμελεῖν, ὡς ἀχρήστων καὶ οὐκ ἀναγκαίων.

ΕΥ'στοχώτατος δὲ ἐγένετο ἐν ταῖς ἀπαντήσεσι τῶν λόγων, ὡς δῆλον ἐξ ὧν προειρήκαμεν. καὶ πρᾶσιν ἤνεγκε γενναιότατα. πλέων γὰρ εἰς Αἴγιναν, καὶ πειρατῶν ἁλοὺς, ὧν ἦρχε Σκίρπαλος, εἰς Κρήτην ἀπαχθεὶς ἐπιπράσκετο. καὶ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος τί οἶδε ποιεῖν, ἔφη, Ἀνθρώπων ἄρχειν. ὅτε καὶ δείξας τινὰ Κορίνθιον εὐπάρυφον, τὸν προειρημένον Ξενιάδην, ἔφη, Τούτῳ με πώλει· οὗτος δεσπότου χρήζει. ὠνεῖται δὴ αὐτὸν ὁ Ξενιάδης· καὶ ἀπαγαγὼν εἰς τὴν Κόρινθον, ἐπέστησε τοῖς ἑαυτοῦ παιδίοις, καὶ πᾶσαν ἐνεχείρισε τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ οὕτως αὐτὸν ἐν πᾶσι διετίθει, ὥστε ἐκεῖνος περιιὼν, Ἀγαθὸς, ἔλεγε, δαίμων εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰσελήλυθε. φησὶ δὲ Κλεομένης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδαγωγικῷ, τοὺς γνωρίμους λυτρώσασθαι

historia, post obitum eius scripsisse.) Musicæ verò, & geometriæ, & astrologiæ, cæterorúmque similium fuisse negligentem, veluti inutilium, & quæ minimè essent necessaria.

Fuit autem promptissimus ad obuiandum iis quæ diceretur, vt ex superioribus liquet. Quin & sui auctionem fortissimè pertulit. Nam quum in AEginam nauigaret, atque à piratis comprehensus, quorum princeps erat Scirpalus, in Cretam deductus, venditus esset, præcone interrogante quid sciret facere, respondit, scire se hominibus dominari. Vnde quum indicasset digito Corinthium quendam habitu ingenuo prætereuntē, Xeniadē, quem prędiximus, Huic, inquit, me vende: hic enim domino indiget. Emit igitur illum Xeniades, Corinthúmque secum adducens, filiis præceptorem dedit, & toti domui præfecit. Is verò ita se gessit in omnibus, vt sursum ac deorsum cursitans ille diceret, Bonus genius domū meā ingressus est. Refert Cleomenes in libro qui Pædagogus inscribitur, necessarios suos illum redimere

voluisse,

αὐτὸν θελῆσαι· τὸν δὲ ἀληθὲς αὐτοῖς εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ τοὺς λέοντας δούλους εἶναι τῶν τρεφόντων, ἀλλὰ τοὺς τρέφοντας τῶν λεόντων. δούλου γὰρ τὸ φοβεῖσθαι· τὰ δὲ θηρία, φοβερὰ τοῖς ἀνθρώποις εἶναι. θαυμαστὴ δέ τις ἦν περὶ τὸν ἄνδρα πειθὼ, ὥστε πάνθ' ὁντινοῦν ῥαδίως αἱρεῖν τοῖς λόγοις. λέγεται γοῦν Ὀνησίκριτόν τινα Αἰγινήτην πέμψαι εἰς Ἀθήνας δυοῖν ὄντιν υἱοῖν τὸν ἕτερον Ἀνδροσθένην· ὃν ἀκούσαντα τοῦ Διογένους, αὐτόθι προσμεῖναι. τὸν δ' ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸν ἕτερον ἀποστεῖλαι τὸν πρεσβύτερον, Φιλίσκον τὸν προειρημένον· ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Φιλίσκον κατασχεθῆναι. τὸ τρίτον αὐτὸν ἀφικόμενον, μηδὲν ἧττον συνεῖναι τοῖς παισὶ φιλοσοφοῦντα. τοιαύτη τις προσῆν ἴυγξ Διογένους τοῖς λόγοις.

Ἤκουσε δὲ αὐτοῦ καὶ Φωκίων ὁ ἐπίκλην Χρηστὸς, καὶ Στίλπων ὁ Μεγαρεὺς, καὶ ἄλλοι πλείους ἄνδρες πολιτικοί.

Λέγεται δὲ πρὸς τὰ ἐνενήκοντα ἔτη βιοὺς τελευτῆσαι. περὶ δὲ τοῦ θανάτου διάφοροι λέγονται λόγοι. οἱ μὲν γὰρ βοὸς πόδα φαγόντα ὠμὸν, χολερικῶς ληφθῆναι, καὶ ὧδε τελευτῆσαι. οἱ δὲ, τὸ πνεῦμα συγκρατήσαντα·

A voluiſſe, illum verò eos fatuos dixiſſe. Neque enim leones ſeruos eſſe nutrientium, ſedè conuerſo illos ſeruire leonibus. Nã ſerui timere eſt, feras verò hominibus terrori eſſe. Erat autẽ viro mirabilis perſuadendi vis, adeo vt quemlibet oratione facilè caperet. Fertur denique Oneſicritus quidam Æginenſis B Athenas miſiſſe alterum ex duobus liberis ſuis, Androſthenem nomine: eúmque quum audiſſet Diogenem, illic perſtitiſſe: miſiſſe itidẽ quẽ prædiximus Philiſcũ, qui erat maior natu, ipſúmque itidem detentum fuiſſe. Poſtremò verò ipſum aduenisſe, atque vnà cum filiis philoſophatũ eſſe: tãta Diogenis ſermonibus ſua- C uitas inerat.

Audiuit ipſum & Phociõ qui cognominatus eſt Bonus, & Stilpo Megarenſis, & cõplures alii ciuiles viri.

Fertur nonaginta fermè annorum obiiſſe diẽ. Porro de ipſius morte varia habetur opinio. Sunt enim qui dicant illũ quũ bouis pedẽ crudũ comediſſet, bilẽ ſibi cõſciuiſſe, atque ita periiſſe:

ὧν ἐστὶ καὶ Κερκίδας ὁ Μεγαλοπολίτης, ἢ Κρὴς, λέγων ἐν τοῖς μελιάμβοις οὕτως,

Οὐ μὰν ὁ πάρος γ' ἐὰ Σινωπεὺς τῆνος
Ὁ βακτροφόρας, διπλοείματος, αἰθεριβόσκας,
Ἀλλ' ἀνέβα χεῖλος ποτ' ὀδόντας ἐρείσας,
Καὶ τὸ πνεῦμα συνδακών. ἦν γὰρ ἀλαθέως
Διογένης Ζανὸς γόνος, οὐράνιός τε κύων.

ἄλλοι φασὶ πολύπουν κυσὶ συμμερίσασθαι βουλόμενον, οὕτω δηχθῆναι τοῦ ποδὸς τὸν τένοντα, καὶ καταστρέψαι. οἱ μέντοι γνώριμοι αὐτοῦ, (καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς) εἴκαζον τὴν τοῦ πνεύματος ἐγκράτησιν. ἐτύγχανε μὲν γὰρ διάγων ἐν τῷ Κρανείῳ τῷ πρὸ τῆς Κορίνθου γυμνασίῳ. κατὰ δὲ τὸ ἔθος, ἧκον οἱ γνώριμοι· καὶ αὐτὸν καταλαμβάνουσιν ἐγκεκαλυμμένον, οὐδ' εἴκασαν αὐτὸν κοιμώμενον. οὐδὲ γὰρ ἦν τις νυσταλὸς καὶ ὑπνηλός. ὅθεν ἀποπετάσαντες τὸν τρίβωνα, ἔκπνουν αὐτὸν καταλαμβάνουσι. καὶ ὑπέλαβον τοῦτο πρᾶξαι, βουλόμενοι λοιπὸν ὑπεξελθεῖν τοῦ βίου. ἔνθα καὶ στάσις (ὥς φασιν) ἐγένετο τῶν γνωρίμων, τί-

A ex quibus eſt Cercidas Megalopolita, ſiue Cretẽſis: dicens in Meliambis ſic,

Nõ enim patitur priſcus ille Sinopeus,
Baculifer ille, & duplicatus, ſub diuo paſtus,
Tãdem qui ſublatus eſt, quũ labris dentes obfirmaſſet,
Et ſpiritum continuiſſet. erat enim verè
B *Diogenes Iouis filius & cæleſtis canis.*

Alii dicũt quum polypum canibus partiri voluiſſet, morſum in cruris neruo, ac ex eo defunctum eſſe. Ipſius tamen neceſſarii (vt in Succeſſionibus ait Antiſthenes) id potius approbant, quòd ſpiritum continendo animam exhalauerit. Degebat enim in Cranio: (id C erat gymnaſium ante Corinthum) quum verò ex more familiares adiiſſent, pallióque obuolutum deprehenderent, non illum dormire arbitrati (erat quippe minimè ſomnolentus) reuelato pallio animam efflaſſe inuenerũt, ſuſpicatique ſunt illum hoc feciſſe deſiderio migrandi ex vita. Hinc inter D eos qui eum ſepelirent

νες αὐτὸν θάψωσιν· ἀλλὰ καὶ μέχρι χειρῶν ἦλθον. ἀφικομένων δὲ τῶν πατέρων καὶ τῶν ὑπερεχόντων, ὑπὸ τούτοις ταφῆναι τὸν ἄνδρα, παρὰ τῇ πύλῃ τῇ φερούσῃ εἰς Ἰσθμόν. ἐπέστησάν τε αὐτῷ κίονα, καὶ ἐπ' αὐτῷ λίθου Παρίου κύνα. ὕστερον δὲ καὶ οἱ πολῖται αὐτοῦ χαλκαῖς εἰκόσιν ἐτίμησαν αὐτὸν, καὶ ἐπέγραψαν οὕτω,

Γηράσκει καὶ χαλκὸς ὑπὸ
χρόνου· ἀλλὰ σὸν οὔτι
Κῦδος ὁ πᾶς αἰὼν Διόγενες καθελεῖ·
Μοῦνος ἐπεὶ βιοτᾶς αὐτάρκεα δόξαν ἔδειξας
Θνητοῖς, καὶ ζωῆς οἶμον ἐλαφροτάταν.

ἔστι καὶ ἡμῶν ἐν τῷ προκελευματικῷ μέτρῳ,

Διόγενες ἄγε, λέγε, τίς ἔλαβέ σε μόρος
Εἰς ἄϊδος. ἔλαβέ με κυνὸς ἄγριον ὀδάξ.

Ἔνιοι δέ φασι τελευτῶντα αὐτὸν, καὶ ἐντείλασθαι ἄταφον ῥίψαι ὡς πᾶν θηρίον αὐτοῦ μετάσχοι· ἢ εἰς γε βόθρον συνῶσαι, καὶ ὀλίγην κόνιν ἐπαμῆσαι. οἱ δὲ, εἰς τὸν Ἐλισσὸν ἐμβαλεῖν, ἵνα τοῖς ἀδελφοῖς χρήσιμος γένηται.

A oborto seditio, vt ferè ad manus ventum sit. Aduenientibus autem patribus illorũ atque primatibus ita sedata discordia, sepultum esse iuxta portam quæ in Isthmum fert. Erigẽtes autem super illius tumulum columnam, canem desuper ex lapide Pario sculpserũt. Postea & ipsius ciues æreis illum statuis honorarunt, B ita inscribentes,

Æra quidem absumit tempus, sed tempore nũquã
Interitura tua est gloria Diogenes.
Quandoquidem ad vitã miseris mortalibus æquã
Mõstrata est facilis te duce, & ampla via.

Est item de eo tale epigrãma C carmine proceleumatico,

Diogenes, age loquere, quæ exitus ad inferos
Te abstulit, abstulitne canis morsus ferox?

Aiunt quidam illum, dum moreretur, mandasse insepultum proiici cadauer, vt omnes bestiæ participes ipsius essent: siue in foueam superiecto modico puluere iniicerent. Alii autem in E- D lissum se immitti voluisse tradunt, vt esset fratribus vtilis.

Δημήτριος δ' ἐν τοῖς ὁμωνύμοις φησὶ, τῆς αὐτῆς ἡμέρας Ἀλέξανδρον μὲν ἐν Βαβυλῶνι, Διογένην δ' ἐν Κορίνθῳ τελευτῆσαι. ἦν δὲ γέρων κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα.

Φέρεται δ' αὐτοῦ βιβλία τάδε· Διάλογοι κεφαλαίων, Ἰχθύας, Κολοιός, Πάρδαλις, Δῆμος Ἀθηναίων, Πολιτεία, Τέχνη ἠθική, Περὶ πλούτου, Ἐρωτικός, Θεόδωρος, Ὑψίας, Ἀρίσταρχος, Περὶ θανάτου, Ἐπιστολαί· Τραγῳδίαι ἑπτά, Ἑλένη, Θυέστης, Ἡρακλῆς, Ἀχιλλεύς, Μήδεια, Χρύσιππος, Οἰδίπους. Σωκράτης δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῆς διαδοχῆς, καὶ Σάτυρος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν βίων, οὐδὲν εἶναι Διογένους φασί. τά τε τραγῳδάρια φησὶν ὁ Σάτυρος Φιλίσκου εἶναι τοῦ Αἰγινήτου, γνωρίμου τοῦ Διογένους. Σωτίων δ' ἐν τῷ ἑβδόμῳ ταῦτα μόνα φησὶ Διογένους εἶναι· Περὶ ἀρετῆς, Περὶ ἀγαθοῦ, Ἐρωτικόν, Πτωχόν, Τολμαῖον, Πάρδαλιν, Κάσανδρον, Κεφαλίωνα, Φιλίσκον, Ἀρίσταρχον, Σίσυφον, Γανυμήδην, Χρείας, Ἐπιστολάς.

Γεγόνασι δὲ Διογένεις πέντε· πρῶτος Ἀπολλωνιάτης,

A Demetrius autem in Æquiuocis ait, eadem die Alexãdrum Babyloniæ, Diogenémque Corinthi, vita functos esse. Erat autem senex Olympiade C X I I I.

Feruntur eius ista volumina, Dialogi capitum, Ichthyas, Graculus, Pardus, Plebs Atheniensium, Respublica, Ars moralis, De diuitiis, Amatorius, Theodorus, Hypsias, Aristarch', B De morte, Epistolæ, Tragœdiæ septẽ, Helena, Thyestes, Hercules, Achilles, Medea, Chrysippus, OEdipus. Porro Socrates in primo Successionum, & Satyrus in quarto De vitis, nihil eorũ esse Diogenis affirmant. Tragœdiolas autẽ ait Satyrus Philisci Æginẽsis esse, Diogenis discipuli. Sotion C autem in septimo hæc sola Diogenis esse ait, De virtute, De bono, Amatorium, Mẽdicum, Τολμαῖον, Pardum, Cassandrum, Cephalionem, Philiscum, Aristarchum, Sisyphum, Ganymedem, Sententias, Epistolas.

Fuerũt autẽ quinq; Diogenes. Primus, Apolloniates,

φυσικός. ἀρχὴ δ' αὐτῷ τοῦ συγγράμματος ἥδε, Λόγου παντὸς ἀρχόμενον δοκεῖ μοι χρεὼν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον παρέχεσθαι. δεύτερος, Σικυώνιος, ὁ γράψας τὰ περὶ Πελοπόννησον· τρίτος, αὐτὸς οὗτος· τέταρτος, Στωϊκὸς, γένος Σελευκεὺς, καλούμενος δὲ Βαβυλώνιος, διὰ τὴν γειτονίαν· πέμπτος, Ταρσεὺς, γεγραφὼς περὶ ποιητικῶν ζητημάτων, ἃ λύειν ἐπιχειρεῖ. τὸν δὴ φιλόσοφον Ἀθηνόδωρος φησὶν ἐν ὀγδόῃ περιπάτων ἀεὶ στιλπνὸν φαίνεσθαι διὰ τὸ ἀλείφεσθαι.

physicus. Eius autē scriptorū istud initiū fuit, Quicquid est quod dicere aggredior, operæpretium esse videtur initium irrefragabile ponere. secundus, Sicyonius, qui Peloponesiaca scripsit: tertius, hic ipse: quartus, Stoicus ex Seleucia: appellatus est autem Babylonius ob vicinitatem: quintus, Tarsensis, qui de quæstionibus poeticis scripsit, quas etiam soluere nititur. Hūc verò philosophū Athenodorus in quinto Deambulationum ait, quòd vngi solitus esset, lucidum semper apparuisse.

ΜΟΝΙΜΟΣ.

Μόνιμος, Συρακούσιος, μαθητὴς μὲν Διογένους, οἰκέτης δέ τινος τραπεζίτου Κορινθίου, καθά φησι Σωκράτης. πρὸς τοῦτον συνεχὲς ἀφικνούμενος ὁ Ξενιάδης ὁ τὸν Διογένην ἐωνημένος, τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων διηγούμενος, εἰς ἔρωτα τἀνδρὸς ἐνέβαλε τὸν Μόνιμον. αὐτίκα γὰρ ἐκεῖνος μανίαν προσποιηθεὶς, τό, τε κέρμα διερρίπτει καὶ πᾶν τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀργύριον,

MONIMVS.

Monimus, Syracusanus, Diogenis quidē discipulus, famulus verò mensarii cuiusdam Corinthii fuit, vt Socrates tradit. Ad eum Xeniades, qui Diogenem emerat, quum frequēs commearet, virtutem hominis atque in dicendo vim admiratus, Monimum in ipsius pellexit amorem. Ille enim continuè simulata vesania abiicere monetam omnémque mensæ pecuniam cœpit,

ἕως αὐτὸν ὁ δεσπότης παρῃτήσατο· καὶ ὃς εὐθέως Διογένους ἦν. παρηκολούθησε δὲ καὶ Κράτητι τῷ κυνικῷ συχνά, καὶ τῶν ὁμοίων εἴχετο, ὅτε καὶ μᾶλλον ὁρῶν αὐτὸν ὁ δεσπότης ἐδόκει μαίνεσθαι.

Ἐγένετο δὲ ἀνὴρ ἐλλόγιμος, ὡς καὶ Μένανδρον αὐτοῦ τὸν κωμικὸν μεμνῆσθαι. ἔν τινι γοῦν τῶν δραμάτων ἐν τῷ Ἱπποκόμῳ εἶπεν οὕτως,

Μόνιμός τις ἦν ἄνθρωπος, ὦ Φίλων, σοφὸς
Ἀδοξότερος, μικρὰν δὲ πήραν ἦν ἔχων.
Πήρας μὲν οὖν τρεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰκόνος ῥῆμα τι
Ἐφθέγξατ' οὐδὲν ἐμφερές, μὰ τὸν Δία,
Τῷ γνῶθι σαυτόν, οὐδὲ τοῖς βοωμένοις
Τούτοις· ὑπὲρ δὲ ταῦτα, ὁ προσαιτῶν καὶ ῥυπῶν.
Τὸ γὰρ ὑποληφθὲν τῦφον εἶναι πᾶν ἔφη.

Οὗτος μὲν ἐμβριθέστατος ἐγένετο, ὥστε δόξης μὲν καταφρονεῖν, πρὸς δὲ ἀλήθειαν παρορμᾶν.

Γέγραφε δὲ παίγνια σπουδῆ λεληθυῖα μεμιγμένα, καὶ Περὶ ὁρμῶν δύο, καὶ Προτρεπτικόν.

A donec à domino repudiatus, continuò se ad Diogenem contulit. Adhæsit autẽ & Crateti Cynico sæpius, cæteros id genus studiosè consectatus. Qua ex re factum est vt eum dominus adhuc magis insanire putarit.

Fuit autem vir eloquens ac doctus, adeo vt Menander comicus ipsius mẽtionem fecerit in B quadam comœdia, quæ Hippocomus inscribitur: sic de eo dicẽs,

Monimus fuit quidã sciens vir, ô Philo,
Contemptior quidem, ferens sed manticam.
Tres ergo peras, verùm similitudinis
Verbo est loquutus, tale per Iouem nihil
Quale illud est, Teipsum nosce, aut, confinia
C *His verba, scurra præter hæc & sordidus.*
Nam cuncta fastum dixit esse cætera.

Adeo verò grauis ac constans fuit, vt contẽpta gloria solã veritatẽ appeteret.

Scripsit autem Ludicra sententiis seriis permixta, D De appetitionibus duo, & Exhortatorium.

ΟΝΗΣΙΚΡΙΤΟΣ.

Ὀνησίκριτος. τοῦτον οἱ μὲν Αἰγινήτην, Δημήτριος δὲ ὁ Μάγνης Ἀστυπαλέα φησί. καὶ οὗτος τῶν ἐλλογίμων Διογένους μαθητῶν.

Ἔοικε δέ τι ὅμοιον πεπονθέναι πρὸς Ξενοφῶντα. ἐκεῖνος μὲν γὰρ Κύρῳ συνεστράτευσεν, οὗτος δὲ Ἀλεξάνδρῳ. κἀκεῖνος μὲν, Παιδείαν Κύρου· ὁ δὲ, Πῶς Ἀλέξανδρος ἤχθη, γέγραφε. καὶ ὁ μὲν, ἐγκώμιον Κύρου· ὁ δὲ, Ἀλεξάνδρου, πεποίηκε. καὶ τῇ ἑρμηνείᾳ δὲ παραπλήσιος, πλὴν ὅτι ὡς ἀπόγραφος ἐξ ἀρχετύπου δευτερεύει.

Γέγονε καὶ Μένανδρος Διογένους μαθητὴς ὁ ἐπικαλούμενος Δρυμὸς, θαυμαστὴς Ὁμήρου· καὶ Ἡγησαῖος Σινωπεὺς, ᾧ Κλοιὸς ἐπίκλην· καὶ Φιλίσκος Αἰγινήτης, ὡς προειρήκαμεν.

ΚΡΑΤΗΣ.

Κράτης Ἀσκώνδου, Θηβαῖος, καὶ οὗτος τῶν ἐλλογίμων τοῦ Κυνὸς μαθητῶν. Ἱππόβοτος δέ φησιν οὐ Διογένους αὐτὸν μαθητὴν γεγονέναι, ἀλλὰ Βρύσωνος τοῦ Ἀχαιοῦ.

Τούτου παίγνια φέρεται τάδε,

ONESICRITVS.

Onesicritum quidam Æginensem tradunt. Porro Demetrius Magnesius Astypalẽsem fuisse ait. & hic ex Diogenis ludo probatissimus.

Videtur autem quiddam habere simile cum Xenophonte. Ille enim cum Cyro, hic cum Alexãdro, militauit: ille Cyri παιδείαν, hic Alexandri scripsit initia: ille Cyri, hic Alexandri prosequitur laudes. Est autem & stilus vtriusque simillimus, nisi quòd apographus, & quòd transcriptum est diffẽrt ab archetypo & exemplari.

Fuit & Menander Diogenis discipulus cognomẽto Drymus, Homeri admirator, & Hegesæus Sinopeus Κλοιὸς cognominatus, & Philiscus Æginẽsis, vt prædiximus.

CRATES.

Crates Thebanus, Ascondi filius, ipse quoque inter sapientissimos Diogenis discipulos fuit. Cæterùm Hippobotus nõ Diogenis ipsum fuisse discipulum ait, sed Brysonis Achiui.

Hui' ista ferũtur ludicra;

Πήρη τις πόλις ἐστὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι τύφῳ,
Καλὴ καὶ πίειρα, περίῤῥυπος, οὐδὲν ἔχουσα,
Εἰς ἣν οὔτε τις εἰσπλεῖ ἀνὴρ μωρὸς παράσιτος,
Οὔτε λίχνος πόρνης ἐπαγαλλόμενος πυγῇσιν,
Ἀλλὰ θύμον καὶ σκόρδα φέρει καὶ σῦκα καὶ ἄρτους,
Ἐξ ὧν οὐ πολεμοῦσι πρὸς ἀλλήλους, περὶ τούτων
Οὐχ ὅπλα κέκτηνται, περὶ κέρματος, οὐ περὶ δόξης.

Est quædam medio cõstructa
Vrbs mantica fastu:
Pulcra quidem & pinguis, circumflua, rebus egena,
Quam nullus parasitus adit stolidúsve penetrat,
Deditus aut quisquam damnosis ganeo scortis:
Allia sed, panes, ficus profértque lupinos,
Nec pro gloriola capiunt aut sordibus arma.

ἔστι καὶ ἐφημερὶς ἡ θρυλλουμένη, οὕτως ἔχουσα· Τίθει μαγείρῳ μνᾶς δέκα, ἰατρῷ δραχμὴν, κόλακι τάλαντα δέκα, συμβούλῳ καπνὸν, πόρνῃ τάλαντον, φιλοσόφῳ τριώβολον. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Θυρεπανοίκτης, διὰ τὸ εἰς πᾶσαν εἰσιέναι οἰκίαν, καὶ νουθετεῖν. ἔστιν αὐτοῦ καὶ τόδε,

Est & ephemeris illa vulgatissima, ita se habẽs, Ponito coquo minas decem, medico drachmam, assentatori talenta quinque, cõsiliario fumum, meretrici talentum, philosopho triobolum. Vocabatur autem & Θυρεπανοίκτης, quòd in omnem egrederetur domũ, & corriperet. Sunt autem & eius hi versus,

Ταῦτ' ἔχω ὅσσ' ἔμαθον καὶ ἐφρόντισα, καὶ μετὰ Μουσῶν
Σέμν' ἐδάην· τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια τῦφος ἔμαρψε.

Tantum habeo quantum didici, quantúmque labore
Percepi & studio: rapuit sed cætera fastus.

καὶ ὅτι ἐκ φιλοσοφίας αὐτῷ περιγένοιτο,

Et quòd illi ex philosophiæ studio accessisset

Θέρμων τε χοῖνιξ, καὶ τὸ μηδενὸς μέλειν.

Chœnix lupini & cura nullius rei.

φέρεται δ' αὐτοῦ κἀκεῖνο,

Fertur eius & illud, *Amorẽ sedat fames: sin minus tẽpus.*

Ἔρωτα παύει λιμός· εἰ δὲ μή, χρόνος.

Ἐὰν δὲ τούτοις μὴ δύνῃ χρῆσθαι, βρόχος.

Ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα. τοῦτον φησὶν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς θεασάμενον ἔν τινι τραγῳδίᾳ Τήλεφον σπυρίδιον ἔχοντα, καὶ τἄλλα λυπρὸν, ἀΐξαι ἐπὶ τὴν κυνικὴν φιλοσοφίαν· ἐξαργυρισάμενόν τε τὴν οὐσίαν, (καὶ γὰρ ἦν τῶν ἐπιφανῶν) ἀθροίσαντα πρὸς τὰ ἑκατὸν διακόσια τάλαντα, τοῖς πολίταις ἀνεῖναι ταῦτα. αὐτὸν δὲ καρτερῶς οὕτω φιλοσοφεῖν, ὡς καὶ Φιλήμονα τὸν κωμικὸν αὐτοῦ μεμνῆσθαι. φησὶ γοῦν,

Καὶ τοῦ θέρους μὲν εἶχεν ἱμάτιον δασὺ,
Ἵν' ἐγκρατὴς ᾖ, τοῦ δὲ χειμῶνος ῥάκος.

Φησὶ δὲ Διοκλῆς πεῖσαι αὐτὸν Διογένην τὴν οὐσίαν μηλόβοτον ἀνεῖναι, καὶ εἴ τι ἀργύριον εἴη, εἰς θάλατταν βαλεῖν. καὶ Κράτητος μὲν (φησὶν) ὁ οἶκος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου, Ἱππαρχίας δὲ ὑπὸ Φιλίππου. πολλάκις τε τῇ βακτηρίᾳ τῶν συγγενῶν τινας προσιόντας καὶ ἀποτρέποντας ἐδίωκε· καὶ ἦν γενναῖος.

cis verò ſi vti non vales, laqueus.

Floruit circa centeſimam & decimamtertiam Olympiadem. Hunc ait Antiſthenes in Succeſſionibus, quum in tragœdia quadam cerneret Telephum ſportulam tenentem, aliáſque opulētum, ad cynicam philoſophiam prorupiſſe: illúmque patrimonio vēdito (erat quippe vir nobilis) quum congregaſſet plus quàm ducenta talenta, ciuibus ea diuiſiſſe, adeóque conſtanter philoſophatum eſſe, vt & Philemon comicus ipſius mētionem fecerit: ait nempe,

Æſtate craſſum veſtiebat pallium,
Sed hyeme pannum, vt temperans euaderet.

Refert autem Diocles perſuaſiſſe illi Diogenē vt peculium dimitteret, ac ſi quid pecuniæ haberet, iactaret in mare. Atque Cratetis quidem domus illi ab Alexādro, Hipparchiæ verò à Philippo. Quoſdā ex propinquis ad ſe veniētes, atque auertere ab inſtituto molientes ſępenumero baculo perſequebatur: conſtánſque perdurabat.

Φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης τραπεζίτῃ τινὶ παρακαταθέσθαι τὸ ἀργύριον, συνθέμενον, εἰ μὲν οἱ παῖδες ἰδιῶται γενηθεῖεν, αὐτοῖς ἀποδοῦναι· εἰ δὲ φιλόσοφοι, τῷ δήμῳ διανεῖμαι. μηδενὸς γὰρ ἐκείνους δεήσεσθαι φιλοσοφοῦντας. Ἐρατοσθένης δέ φησιν, ἐξ Ἱππαρχίας, (περὶ ἧς λέξομεν) γενομένου παιδὸς αὐτῷ ὄνομα Πασικλέους, ὅτ' ἐξ ἐφήβων ἐγένετο, ἀγαγεῖν αὐτὸν ἐπ' οἴκημα παιδίσκης· καὶ φάναι τοῦτον αὐτῷ πατρῷον εἶναι τὸν γάμον. τούς τε τῶν μοιχευόντων τραγικοὺς, φυγὰς καὶ φόνους ἔχειν ἔπαθλον· τούς τε τῶν ἑταίραις προσιόντων κωμικούς· καὶ ἐξ ἀσωτίας γὰρ καὶ μέθης μανίαν ἀπεργάζεσθαι. Τούτου γέγονε Πασικλῆς ἀδελφὸς, μαθητὴς ΕΥ'κλείδου. χάριεν δ' αὐτοῦ Φαβωρῖνος ἐν δευτέρῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων φέρει. φησὶ γὰρ, Παρακαλῶν περί του τὸν γυμνασίαρχον, τῶν ἰσχίων αὐτοῦ ἥπτετο. ἀγανακτοῦντος δὲ, ἔφη, Τί γὰρ οὐχὶ καὶ ταῦτα σά ἐστι, καθάπερ καὶ τὰ γόνατα; ἔλεγέ τε ἀδύνατον εἶναι ἀδιάπτωτον εὑρεῖν, ἀλλ', ὥσπερ ἐν ῥοιᾷ, καὶ σαπρόν τινα κόκκον εἶναι.

A Porro Demetrius Magnesius ait deposuisse illum pecuniā apud trapezitam, ea conditione vt, siquidem filii idiotæ essent, eam illis redderet: sin autem philosophi, plebi distribueret. nihilo quippe egere philosophos. Eratosthenes autem, quum ex Hipparchia (de qua dicemus) natus sibi esset filius Pasicles nomine, eum iam B adultum ad ancillæ adduxisse domum ac dixisse, hoc ei paternum esse matrimonium. Cæterùm mœchorum apud tragicos exilia & cædes esse præmiū: eos verò qui scortis congrederentur apud comicos, ex luxu & ebrietate in insaniam verti. Huius frater Pasicles fuit, EVclidis discipulus. Eius facetum quiddam C Phauorinus in secundo Commentariorum refert. Ait enim, quum pro quodā intercederet apud gymnasii principem, eius coxas tetigit: illo indignante, Quid enim (ait ille) nónne & ista tua sunt sicut & genua? Dicebátque possibile non esse inueniri qui lapsus non sit, sed, veluti in malo punico, granum etiam D aliquod putridum esse.

Νικόδρομον ἐξερεθίσας τὸν κιθαρῳδὸν ὑπωπιάσθη· προσθεὶς οὖν πιττάκιον τῷ μετώπῳ, ἐπέγραψε, Νικόδρομος ἐποίει. τὰς πόρνας ἐπίτηδες ἐλοιδόρει, συγγυμνάζων ἑαυτὸν πρὸς τὰς βλασφημίας. Δημήτριον τὸν Φαληρέα πέμψαντα αὐτῷ ἄρτους καὶ οἶνον, ὠνείδισεν, εἰπὼν, Εἴθε γὰρ αἱ κρῆναι καὶ ἄρτους ἔφερον. δῆλον οὖν ὡς ὕδωρ ἔπινεν. ὑπὸ τῶν Ἀθήνησιν ἀστυνόμων ἐπιτιμηθεὶς ὅτι σινδόνα ἠμφίεστο, ἔφη, Καὶ Θεόφραστον ὑμῖν δείξω σινδόνα περιβεβλημένον. ἀπιστούντων δὲ, ἀπήγαγεν ἐπὶ κουρεῖον, καὶ ἔδειξε κειρόμενον. ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ γυμνασιάρχου μαστιγωθεὶς (οἱ δὲ, ἐν Κορίνθῳ, ὑπ' Εὐθυκράτους) καὶ ἑλκόμενος τοῦ ποδὸς, ἐπέλεγεν ἀφροντιστῶν,

Ἕλκε ποδὸς τεταγὼν διὰ βηλοῦ θεσπεσίοιο.

Διοκλῆς δέ φησιν ἑλχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ Μενεδήμου τοῦ Ἐρετρικοῦ. ἐπειδὴ γὰρ εὐπρεπὴς ἦν καὶ ἐδόκει χρησιμεύειν Ἀσκληπιάδῃ τῷ Φλιασίῳ, ἀψάμενος αὐτοῦ τῶν μηρῶν ὁ Κράτης, ἔφη, Ἔνδον Ἀσκληπιάδης.

A Quum Nicodromum citharœdum irritasset, cæsus in faciem est: chartulam itaque imponens fronti inscripsit, Nicodromus faciebat. Scorta ex industria insectabatur maledictis, vnà & seipsum exercens ad perferenda conuitia. Demetrio Phalereo, qui panes ac vinum miserat, conuitiabatur, dicens, Vtinam & B fontes panes ferrent. Constat igitur aquam bibisse. Ab Atheniensibus ciuilis iuris peritis arguebatur quòd sindone amiciretur: quibus ille, Theophrastũ (inquit) ostendam vobis opertum sindone. non credentibus, induxit illos in tonstrinam vbi ille tondebatur, ostenditque lino coopertum. Quum Thebis à C principe gymnasii flagris cæsus esset, siue, vt aliis placet, Corinthi ab EVthycrate, ac pede traheretur, ridebat dicens,

Protractum pedibus detrusit limine sacro.

Diocles autem pertractum eum à Menedemo Eretriensi testatur. Nam quum esset decorus & Asclepiadi Phliasio vsui esse videretur, D tetigit Crates illius coxas, dicens, Intus Asclepiades:

ἐφ' ᾧ διαχεράναντα τὸν Μενέδημον, ἕλκειν αὐτόν· τὸν δὲ, τοῦτο ἐπιλέγειν. Ζήνων δ' αὖθ' ὁ Κιτιεὺς ἐν ταῖς χρείαις, καὶ κώδιον αὐτόν φησί ποτε προσράψαι τῷ τρίβωνι ἀνεπιστρεπτοῦντα. ἦν δὲ καὶ τὴν ὄψιν αἰσχρὸς, καὶ γυμναζόμενος ἐγελᾶτο. εἰώθει δὲ λέγειν, ἐπαίρων τὰς χεῖρας, Θάρρει Κράτης ὑπὲρ ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. τούτους δὲ ὄψει τοὺς καταγελῶντας ἤδη καὶ συνεσπασμένους ὑπὸ νόσου, καί σε μακαρίζοντας, αὑτοὺς δὲ καταμεμφομένους ἐπὶ τῇ ἀργίᾳ. ἔλεγε δὲ, μέχρι τούτου δεῖν φιλοσοφεῖν, μέχρις ἂν δόξωσιν οἱ στρατηγοὶ εἶναι ὀνηλάται. ἐρήμους ἔλεγε τοὺς μετὰ κολάκων ὄντας, ὥσπερ τοὺς μόσχους ἐπειδὰν μετὰ λύκων ὦσιν· οὔτε γὰρ ἐκείνοις τοὺς προσήκοντας οὔτε τούτοις συνεῖναι, ἀλλὰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας.

Συναισθανόμενος ὅτι ἀποθνήσκει, ἐπῇδε πρὸς ἑαυτὸν λέγων,

—στείχεις δὴ φίλε κύρτων,
Βαίνεις εἰς ἀΐδαο δόμους, κυφὸς ὤρην διὰ γῆρας.

Ἦν γὰρ κυφὸς ὑπὸ χρό-

A qua ex re indignatum Menedemum traxisse illum: idque eum dixisse. Zeno verò Cittieus in libris Sententiarum, pellem ouis quoque insuisse pallio refert, vt esset deformior. Erat autem & facie turpis, & quum se exerceret, ridebatur. Solebat autem sublatis manibus dicere, Confide Crates pro ocu- B lis & corpore reliquo: hos enim videbis irrisores iamiam & morbo contrahi, & beatum dicere, se autem ignauiæ arguere. Dicebat autem tandiu philosophandum esse, donec videantur duces exercitus esse asinarii. Desertos dicebat eos qui cum assentatoribus essent, non secus ac vituli quum inter C lupos sunt: neque enim cum illis qui bene velint, neque cum his, sed insidiatores.

Quum autem sentiret se morti proximum, inspiciebat seipsum dicens,

-Vadis nunc, optime curue,
D *Vadis ad orci ædes, longa gibbosæ senectæ.*

Erat quippe ex senectute

νου. πρὸς Ἀλέξανδρον πυθόμενον εἰ βούλεται αὐτοῦ τὴν πατρίδα ἀνορθωθῆναι, ἔφη, Καὶ τί δεῖ; πάλιν γὰρ ἴσως Ἀλέξανδρος ἄλλος αὐτὴν κατασκάψει. ἔχειν δὲ πατρίδα ἀδοξίαν καὶ πενίαν, ἀνάλωτα τῇ τύχῃ· καὶ Διογένους εἶναι πολίτης ἀνεπιβουλεύτου φθόνῳ.

A curuatus. Alexandro rogãte num vellet restitui ac refici patriam suam, Quid (ait) opus est? rursus enim fortassis Alexander eam alius diruet. Habere se patriam, contemptum gloriæ & paupertatem, quæ in potestatem fortunæ nũquam sint cessura, Diogenisque ciuem esse, inuidiæ insidias non metuentis.

Μέμνηται αὐτοῦ καὶ Μένανδρος ἐν Διδύμοις οὕτως,

Συμπεριπατήσεις γὰρ τρίβων' ἔχουσ' ἐμοί,
ὥσπερ Κράτητι τῷ Κυνικῷ ποθ' ἡ γυνή.

Καὶ θυγατέρ' ἐξέδωκε κείνοις, ὡς αὐτὸς ἔφη, ἐπὶ πεῖρα δοὺς τριάκονθ' ἡμέρας.

B Meminit ipsius & Menander in Geminis dicens,

Mecum ambulabis, tecta pallio velut
Cratete nuper vxor atro cũ cane.

Et filiam tradidit illis (vt ipse ait) probationi triginta datis diebus.

ΜΗΤΡΟΚΛΗΣ.

C METROCLES.

Μαθητὴς αὐτοῦ Μητροκλῆς, ἀδελφὸς Ἱππαρχίας, ὃς πρότερον ἀκούων Θεοφράστου τοῦ περιπατητικοῦ, τοσοῦτον διέφθαρτο, ὥστε ποτὲ μελετῶν καὶ μεταξύ πως ἀποπαρδὼν, ὑπ' ἀθυμίας οἴκοι κατάκλειστος ἦν, ἀποκαρτερεῖν βουλόμενος. μαθὼν δὴ ὁ Κράτης εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν παρακληθεὶς, καὶ θέρμους ἐπίτηδες βεβρωκώς.

Metrocles Hipparchiæ frater, illius discipulus, quum prius audiret Theophrastum Peripateticum, adeo corruptus erat, vt quum sæpe inter differendum crepitum ventris emitteret, præ dolore animi domi inclusus moraretur. Hoc agnito Crates ingressus est ad eũ cõsolatur⁹, D ac lupinis industria voratis,

ἔπειθε μὲν αὐτὸν καὶ διὰ τῶν λόγων μηδὲν φαῦλον πεποιηκέναι· τέρας γὰρ ἂν γεγονέναι εἰ μὴ καὶ τὰ πνεύματα κατὰ φύσιν ἀπεκρίνετο. τέλος δὲ καὶ ἀποπαρδὼν αὐτὸν ἀνέῤῥωσεν, ἀφ' ὁμοιότητος τῶν ἔργων παραμυθησάμενος. τοὐντεῦθεν ἤκουεν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἱκανὸς ἐν φιλοσοφίᾳ.

ΟΥ̃τος τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα κατακαίων, (ὥς φησιν Ἑκάτων ἐν πρώτῳ χρειῶν) ἐπέλεγε,

Τάδ' ἔσ' ὀνείρων νερτέρων φαντάσματα.

οἷον λῆρος. οἱ δ', ὅτι τὰς Θεοφράστου ἀκροάσεις καταφλέγων, ἐπέλεγε,

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Θέτις νύ τι σεῖο χατίζει.

ΟΥ̃τος ἔλεγε τῶν πραγμάτων τὰ μὲν, ἀργυρίου ὠνητὰ εἶναι, οἷον οἰκίαν· τὰ δὲ, χρόνου καὶ ἐπιμελείας, ὡς παιδείαν. τὸν πλοῦτον, βλαβερὸν, εἰ μή τις ἀξίως αὐτῷ χρῷτο.

Ἐτελεύτα δὴ ὑπὸ γήρως ἑαυτὸν πνίξας.

Μαθηταὶ δ' αὐτοῦ Θεόμβροτος καὶ Κλεομένης. Θεομβρότου, Δημήτριος ὁ Ἀλεξανδρεύς·

A persuasit quidem illi primùm verbis, nihil mali fecisse: fore quippe prodigiosum, si non & secúdum naturam flatum emitteret. Tum verò & ipse in huiusmodi crepitum erumpens, illum similitudine rei seruauit, ac verbis in spem erexit. Hinc ipsius auditor fuit, euasitque vir in philosophia emi-
B nens.

Hic libros suos (vt ait Hecaton in primo Sententiarum) combussit dicens,

Hæc somniorum sunt imaginacula:

acsi diceret, Nugas & deliramenta. Sunt qui Theophrasti commentaria, quæ ex illius ore perceperat, combussisse ferant, ac dixisse,

C *Mulciber huc propera, tua eget Thetis arte decora.*

Res docebat partim emi pecunia, vt domum: partim tempore & diligentia, vt disciplinas liberales. Diuitias nocere, nisi quis dignè vtatur.

Obiit senex à seipso suffocatus.

Porro discipuli eius fuere Theóbrotus atque Cleome-
D nes. Theóbroti auditor fuit Demetrius Alexandrinus:

Κλεομένους, Τίμαρχος Ἀλεξανδρεὺς, καὶ Ἐχεκλῆς Ἐφέσιος· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ἐχεκλῆς Θεομβρότου διήκουσεν, οὗ Μενέδημος, περὶ οὗ λέξομεν.

Ἐγένετο καὶ Μένιππος Σινωπεὺς ἐν αὐτοῖς ἐπιφανής.

ἹΠΠΑΡΧΊΑ.

Ἐθηρεάθη δὲ τοῖς λόγοις καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μητροκλέους, Ἱππαρχία. Μαρωνῖται δ' ἦσαν ἀμφότεροι. καὶ ἤρα τοῦ Κράτητος καὶ τῶν λόγων καὶ τοῦ βίου, οὐδενὸς τῶν μνηστευομένων ἐπιστρεφομένη, οὐ πλούτου, οὐκ εὐγενείας, οὐ κάλλους· ἀλλὰ πάντα ἦν Κράτης αὐτῇ. καὶ δὴ καὶ ἠπείλει τοῖς γονεῦσιν ἀναιρήσειν αὐτὴν, εἰ μὴ τούτῳ δοθείη. Κράτης μὲν οὖν παρακαλούμενος ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς ἀποτρέψαι τὴν παῖδα, πάντα ἐποίει. καὶ τέλος μὴ πείθων, ἀναστὰς καὶ ἀποθέμενος τὴν ἑαυτοῦ σκευὴν ἄντικρυς αὐτῆς, ἔφη, Ὁ μὲν νυμφίος, οὗτος· ἡ δὲ κτῆσις, αὕτη· πρὸς ταῦτα βουλεύου. οὐδὲ γὰρ ἔσεσθαι κοινωνὸς, εἰ μὴ καὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γενηθείης. εἵλετο ἡ παῖς, καὶ ταὐτὸν ἀναλαβοῦσα σχῆμα συμπεριῄει τἀνδρὶ,

A Cleomenis autem Timarchus Alexādrinus & Echecles Ephesius, qui & ipse Theombroton audiuit, à quo Menedemus, de quo postea dicemus.

Fuit autem inter illos insignis & Menippus Sinopeus.

HIPPARCHIA.

B Capta est & illorum verbis Metroclis soror Hipparchia. Erant autem Maronitæ ambo. Amabat verò Cratetis vitam atque verba, neque vlla omnino procorū excellentia potuit auelli, non opibus, non nobilitate, non pulcritudine: sed hæc omnia sibi Crates erat, parentibúsque minabatur seipsam (nisi huic traderetur) necaturam. Quū C igitur Crates à parentibus puellæ rogaretur, vti ab hoc illam proposito auerteret, postquā egit omnia, nec persuasit, exurgens omni sua suppellectile ante illius oculos exposita, Hic (ait) spósus, hæc eius possessio est, ad hæc delibera. Neque enim esse nostri cōsors poteris, nisi eadē studia attigeris. Elegit continuò D puella, sumptóque illius habitu vnà cū viro circuibat,

καὶ ἐν τῷ φανερῷ συνεγίνετο, καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἀπῄει.

A

Ὅτε καὶ πρὸς Λυσίμαχον εἰς τὸ συμπόσιον ἦλθεν. ἔνθα Θεόδωρον τὸν ἐπίκλην Ἄθεον ἐπήλεγξε, σόφισμα προτείνασα τοιοῦτον, Ὃ ποιῶν Θεόδωρος, οὐκ ἂν ἀδικεῖν λέγοιτο, οὐδ' Ἱππαρχία ποιοῦσα τοῦτο, ἀδικεῖν λέγοιτ' ἄν. Θεόδωρος δὲ τύπτων ἑαυτὸν,

B

οὐκ ἀδικεῖ· οὐδ' ἄρα Ἱππαρχία Θεόδωρον τύπτουσα, ἀδικεῖ. ὁ δὲ πρὸς μὲν τὸ λεχθὲν οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀνέσυρε δ' αὐτῆς θοιμάτιον. ἀλλ' οὔτε κατεπλάγη Ἱππαρχία, οὔτε διεταράχθη ὡς γυνή. ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτοῦ αὐτῇ,

Τίς τὰς παρ' ἱστοῖς ἐκλιποῦσα κερκίδας;

C

Ἐγὼ, φησὶν, εἰμὶ Θεόδωρε. ἀλλὰ μὴ κακῶς σοι δοκῶ βεβουλεῦσθαι περὶ αὐτῆς, εἰ τὸν χρόνον ὃν ἔμελλον ἱστοῖς προσαναλώσειν, τοῦτον εἰς παιδείαν κατεχρησάμην; καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα μυρία τῆς φιλοσόφου.

Φέρεται δὲ τοῦ Κράτητος βιβλίον Ἐπιστολαὶ, ἐν αἷς ἄριστα φιλοσοφεῖ, τὴν λέξιν ἔστιν ὅτε παραπλησίως Πλάτωνι.

D

& congrediebatur in aperto, atque ad cœnas proficiscebatur.

Quo tempore & ad Lysimachum ad conuiuium venit, vbi & Theodorum impiũ coarguit, sophisma huiusmodi obiiciẽs, Quod faciens Theodorus iniustè agere non diceretur, id Hipparchia si faciat, facere iniustè non dicetur. Theodorus autem seipsum feriens, iniustè non agit, ne Hipparchia quidem Theodorum cædens iniustè agit. Tum ille ad id quidem minimè respondit, sed illius pallium traxit. Sed neque territa, neque turbata est Hipparchia, vt mulier: verùm dicente sibi illo,

Radios reliquit hæc apud telas suos.

Sum equidem (inquit) Theodore: sed núm tibi malè de me ipsa statuisse videor, si tempus, quod in telis consumptura eram, disciplinæ potius impendi? Hæc & alia innumera de philosophante fœmina dicuntur.

Fertur & Cratetis Epistolarum liber, in quibus præclarè philosophatur. Stilus ipse sæpe Platonis similis videtur.

Scripsit

γέγραφε καὶ τραγῳδίας, ὑψηλότατον ἐχούσας φιλοσοφίας χαρακτῆρα· οἷόν ἐστι κἀκεῖνο,

Οὐχ εἷς πάτρας μοι πύργος, οὐ μία στέγη,
Πάσης δὲ χέρσου καὶ πόλισμα καὶ δόμος
Ἕτοιμος ἡμῖν ἐνδιαιτᾶσθαι πάρα.

Ἐτελεύτησε δὲ γηραιὸς, καὶ ἐτάφη ἐν Βοιωτίᾳ.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ.

Μένιππος, καὶ οὗτος Κυνικὸς, τὸ ἀνέκαθεν ἦν Φοίνιξ, δοῦλος, ὥς φησιν Ἀχαϊκὸς ἐν ἠθικοῖς. Διοκλῆς δὲ, καὶ τὸν δεσπότην αὐτοῦ Ποντικὸν εἶναι, καὶ Βάτωνα καλεῖσθαι. ἀτηρότερον δὲ αἰτῶν ὑπὸ φιλαργυρίας, ἴσχυσε Θηβαῖος γενέσθαι.

Φέρει μὲν οὖν σπουδαῖον οὐδέν· τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ πολλοῦ καταγέλωτος γέμει, καί τι ἴσον τοῖς Μελεάγρου τοῦ κατ' αὐτὸν γενομένου. φησὶ δ' Ἕρμιππος ἡμεροδανειστὴν αὐτὸν γεγονέναι καὶ καλεῖσθαι. καὶ γὰρ ναυτικῷ τόκῳ δανείζειν καὶ ἐξενεχυράζειν· ὥστε πάμπλειστα χρήματα ἀθροίζειν. τέλος δὲ ἐπιβουλευθέντα, πάν-

Scripsit & tragœdias altissimo philosophiæ stilo: quale illud est,

Non turris vna, nec casa vna patriæ
Mihi est, sed vniuersæ arces terræ, & domus
Parata nobis mansio & cœnacula.

Obiit vetulus, atque in Boeotia sepultus est.

MENIPPVS.

Menippus, & ipse Cynicus, patria quidem Phœnix, cõditione seruus fuit, vt ait Achaicus in Ethicis. Diocles autem dominum ipsius Ponticum fuisse, Batonémq; vocatũ, tradit. Quum verò præ cupiditate pecuniæ importunius peteret, Thebanus fieri valuit.

Edidit quidẽ dignũ memoria nihil, at ipsius libri multo risu referti sunt, non secus atque Meleagri, qui tempore eius fuit. Refert Hermippus diuturnũ fœneratorem fuisse, vocatúmque ex re ἡμεροδανειστὴν tandem. Nanque nautica vsura fœnerari solere & pignori accipere, vt pecunias complures cogeret. Tandẽ insidias perpessum, omni-

των στερηθῆναι, καὶ ὑπ' ἀθυμίας βρόχῳ τὸν βίον μεταλλάξαι. καὶ ἡμεῖς ἐπαίξαμεν εἰς αὐτὸν,

Φοίνικα τὸ γένος, ἀλλὰ Κρητικὸν κύνα ἡμεροδανειστὴν,
(Τοῦτο γὰρ ἐπεκλήζετο) οἶσθα Μένιππον ἴσως, Θήβησιν
Οὗτος ὡς διωρύχθη ποτὲ, καὶ πάντ' ἀπέβαλεν·
Εἰ δ' ἐνόει φύσιν κυνὸς, αὐτὸν ἂν ἐκρέμασεν.

Ἔνιοι δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ, οὐκ αὐτοῦ εἶναι, ἀλλὰ Διονυσίου καὶ Ζωπύρου τῶν Κολοφωνίων· οἳ τοῦ παίζειν ἕνεκα συγγράφοντες, ἐδίδοσαν αὐτῷ ὡς εὖ δυναμένῳ διαθέσθαι.

Γεγόνασι δὲ Μένιπποι ἕξ· πρῶτος, ὁ γράψας τὰ περὶ Λυδῶν, καὶ Ξάνθον ἐπιτεμόμενος· δεύτερος, αὐτὸς οὗτος· τρίτος, Στρατόνικος σοφιστὴς, Κὰρ τὸ ἀνέκαθεν. τέταρτος, ἀνδριαντοποιός· πέμπτος καὶ ἕκτος, ζωγράφοι· μέμνηται δ' ἀμφοτέρων Ἀπολλόδωρος.

Τὰ δ' οὖν τοῦ Κυνικοῦ βιβλία ἐστὶ δεκατρία, Νεκυΐα, Διαθῆκαι, Ἐπιστολαὶ κεκομψευμέναι ἀπὸ τοῦ τῶν θεῶν προσώπου, Πρὸς τοὺς φυσικοὺς καὶ μαθηματικοὺς, καὶ γραμματικοὺς καὶ γονὰς Ἐπικούρου, καὶ τὰς θρησκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας, καὶ ἄλλα.

A bus priuatum esse, ac præ mœrore laqueo sibi vitam extorsisse. Nos autem lusimus in eum hoc carmine,

Phœnicem genere, sed Creticum canem diuturnũ fœneratorem,
(Sic enim vocabatur) nosti Menippũ forsitã, vt Thebis
Ille perfodiebat olim, & omnia profligabat.
Si autem canis naturã nouisset, se suspendisset.

B Quidam eius libros nó ipsius esse, sed Dionysii & Zopyri, Colophoniorũ, tradunt, qui iocandi causa cóscribentes, velut censori idoneo dederunt.

Fuerunt autem Menippi sex: Primus, qui de Lydis scripsit, Xanthúmque breuiauit: secundus, hic ipse: tertius, Stratonicus sophista, ex Caria oriũdus: C quartus, sculptor: quintus & sextus pictores. vtrosque memorat Apollodorus.

Cynici autem volumina XIII sunt, Neniæ, Testamenta, Epistolæ compositæ ex deorum persona. Ad physicos & mathematicos, grãmaticósque, & Epicuri fœtus, & eas quæ ab ipsis religiosè colũtur imagines, & alia.

ΜΕΝΕΔΗΜΟΣ.

Μενέδημος, Κωλώτου τοῦ Λαμψακηνοῦ μαθητής.

Οὗτος (καθά φησιν Ἱππόβοτος) εἰς τοσοῦτον τερατείας ἤλασεν, ὥστε ἐριννύος ἀναλαβὼν σχῆμα περιῄει, λέγων ἐπίσκοπος ἀφῖχθαι ἐξ ᾅδου τῶν ἁμαρτανομένων, ὅπως πάλιν κατιὼν ταῦτα ἀπαγγέλοι τοῖς ἐκεῖ δαίμοσιν. ἦν δὲ αὐτῷ ἡ ἐσθὴς αὕτη· χιτὼν φαιὸς ποδήρης, περὶ αὐτῷ ζώνη φοινικῆ· πῖλος Ἀρκαδικὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἔχων ἐνυφασμένα τὰ δώδεκα στοιχεῖα· ἐμβάται τραγικοί, πώγων ὑπερμεγέθης, ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ μειλίνη.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ βίοι τῶν Κυνικῶν ἑκάστου. προσυπογράψομεν δὲ καὶ τὰ κοινῇ ἀρέσκοντα αὐτοῖς, αἵρεσιν καὶ ταύτην εἶναι ἐγκρίνοντες τὴν φιλοσοφίαν, οὐ (καθά φασι τινές) ἔνστασιν βίου. ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικὸν τόπον περιαιρεῖν, ἐμφερῶς Ἀρίστωνι τῷ Χίῳ· μόνῳ δὲ προσέχειν τῷ ἠθικῷ. καὶ ὅπερ τινὲς ἐπὶ Σωκράτους, τοῦτο Διοκλῆς ἐπὶ Διογένους ἀναγράφει, τοῦτον φάσκων λέγειν, Δεῖ ζητεῖν

A

MENEDEMVS.

Menedemus Coloti Lampſaceni diſcipulus fuit.

Hic (vt ait Hippobotus) in tantum prodigioſæ ſuperſtitionis venerat, vt ſũpto habitu furiæ circũiret, dicens ſpeculatorem ſe ex inferno veniſſe iis qui peccarent, vt deſcendens, hæc ibi dæmonibus renũtiaret B quæ vidiſſet. Veſtis autem talis erat: pulla tunica talaris, adſtricta puniceo balteo: pileus Arcadicus capiti impoſitus, habens intexta elementa XII: cothurni tragici, barba prolixa, virga in manu fraxinea.

Atque iſtæ quidem vitæ ſunt ſinguli cuiuſque Cynicorum. Subiicienda nunc & quæ in genere illis viſa C ſunt. Siquidem & ſectam hanc philoſophiæ eſſe iudicamus, non (vt quidam volunt) conſtãtiam vitæ. Placet ergo illis rationalem naturalémque philoſophiã tolli oportere, ab Ariſtone Chio nõ diſcedẽtibus, moralíque ſoli intendi. Quódque plerique Socrati, hoc Diocles Diogeni inſcribit, hunc aſſerẽs dixiſſe, inquirendum

Ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν
τ' ἀγαθόν τε τέτυκται.

παραιτοῦνται δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. γράμματα γοῦν μὴ μανθάνειν ἔφασκεν ὁ Ἀντισθένης τοὺς σώφρονας γενομένους, ἵνα μὴ διαστρέφοιντο τοῖς ἀλλοτρίοις. περιαιροῦσι δὲ καὶ γεωμετρίαν, καὶ μουσικὴν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ὁ γοῦν Διογένης πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ ὡροσκόπιον, Χρήσιμον, ἔφη, τὸ ἔργον πρὸς τὸ μὴ ὑστερῆσαι δείπνου. πρὸς τὸν ἐπιδεικνύντα αὐτῷ μουσικὴν, ἔφη,

Γνώμαις γὰρ ἀνδρῶν εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,
Εὖ δ' οἶκος, οὐ ψαλμοῖσι καὶ τερετίσμασιν.

ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ τέλος εἶναι τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν, (ὡς Ἀντισθένης φησὶν ἐν τῷ Ἡρακλεῖ) ὁμοίως τοῖς Στωϊκοῖς· ἐπεὶ καὶ κοινωνία τις ταῖς δύο ταύταις αἱρέσεσίν ἐστιν. ὅθεν καὶ τὸν κυνισμὸν εἰρήκασι σύντομον ἐπ' ἀρετὴν ὁδόν. καὶ οὕτως ἐβίω καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεύς. ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ λιτῶς βιοῦν, αὐτάρκεσι χρωμένοις σιτίοις, καὶ τρίβωσι μόνοις, πλούτου καὶ δόξης καὶ εὐγενείας καταφρονοῦσιν.

Quid domibus nostris praui
rectíque geratur.

Repudiant & disciplinas liberales. Denique neque discendas literas dixit Antisthenes, ne frugi effecti, peruerterẽtur alienis. Tollunt & geometriam & musicam, & cætera id genus. Nempe enim & Diogenes cuidam ostẽdenti sibi ὡροσκόπιον, Vtile sanè inuentũ (ait) ne priuemur cœna. Ad eum verò qui musicam ostentabat, ait,

Magnæ reguntur Vrbes nam prudentia:
At Vna cantu non queat regi domus.

Placet eis & finem esse secundum virtutem viuere (vt Antisthenes ait in Hercule) quemadmodum & Stoicis. Nam societas quędã est inter has duas sectas: vnde & Cynismum dixere breuem ad virtutem viam. atque ita vixit & Zeno Citieus. Placet itẽ ęis simplex & parabilis victus: quippe qui sobriis cibariis vtuntur, & solis palliis. Diuitias, gloriam nobilitatémque, contemnunt.

ἔνιοί τε γοῦν καὶ βοτάναις καὶ παντάπασιν ὕδατι χρῶνται ψυχρῷ, σκέπαις τε ταῖς τυχούσαις καὶ πίθοις· καθάπερ Διογένης· ὃς ἔφασκε θεῶν μὲν ἴδιον εἶναι, μηδενὸς δεῖσθαι· τῶν δὲ θεοῖς ὁμοίων, τὸ ὀλίγων χρήζειν. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν ἀρετὴν διδακτὴν εἶναι, καθά φησιν Ἀντισθένης ἐν τῷ Ἡρακλεῖ· καὶ ἀναπόβλητον ὑπάρχειν· ἀξιέραστόν τε τὸν σοφόν, καὶ ἀναμάρτητον, καὶ φίλον τῷ ὁμοίῳ, τύχῃ τε μηδὲν ἐπιτρέπειν. τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀδιάφορα λέγουσιν, ὁμοίως Ἀρίστωνι τῷ Χίῳ.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ Κυνικοί. μετιτέον δὲ ἐπὶ τοὺς Στωϊκούς· ὧν ἦρξε Ζήνων, μαθητὴς γενόμενος Κράτητος.

Plerique etiam herbis & aqua tantum frigida vtũtur, operimentísque forte oblatis & doliis: ſicuti Diogenes, qui dicebat deorũ eſſe proprium nihil indigere: eorum verò qui diis eſſent ſimiles, minimis egere. Virtutem dicũt eſſe docibilem, vt in Hercule ait Antiſthenes: eſſéque minimè reiiciẽdum, ſed ſtudioſè colendũ, ac ſine peccato, ſapientem, & ſimili amicum, fortunæ quoque nihil permittendũ. Quę verò inter virtutem & vitia ſunt, indifferentia (vt Ariſto Chius) appellant.

Et iſti quidem Cynici fuere. Veniendum nunc ad Stoicos: quorum princeps fuit Zeno Cratetis diſcipulus.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡΤίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον ζ' τῶν ι'.

DIOGENIS LAERTII DE vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philosophia claruerunt, Liber VII.

ΖΗΝΩΝ.

ΖΗΝΩΝ, Μνασέου ἢ Δημέου, Κιτιεὺς, ἀπὸ Κύπρου πολίσματος Ἑλληνικοῦ, Φοίνικας ἐποίκους ἐσχηκότος. τὸν τράχηλον ἐπὶ θάτερα νενευκὼς ἦν, ὥς φησι Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ βίων. καὶ Ἀπολλώνιος δὲ φησὶν ὁ Τύριος, ὅτι ἰσχνὸς ἦν, ὑπομήκης, μελάγχρως. ὅθεν τὶς αὐτὸν εἶπεν Αἰγυπτίαν κληματίδα, καθά φησι Χρύσιππος ἐν πρώτῳ παροιμιῶν. παχύκνημός τε, καὶ ἀπαγὴς, καὶ ἀσθενής. διὸ καί φησι Περσαῖος

ZENO.

A Zeno, Mnasii siue Demei filius, Cittieus, ex Cypro, Græca ciuitate, Phœnicibus accolis. Collo fuit in alteram partem inclinatiore, vt refert Timotheus Atheniensis in lib. De vitis: Apollonius autem Tyrius, gracili corpore, statu procero, & atra cute fuisse illũ autor B est. Vnde illum quidam (vt Chrysippus in 1 Prouerbiorum ait) Ægyptiũ palmitem dixit. Crura habuit turgida & imbecilla infirmáque. Idcirco & Persæus

ἐν ὑπομνήμασι συμποτικοῖς τὰ πλεῖστα αὐτὸν δεῖπνα παραιτεῖσθαι. ἔχαιρε δὲ (φασί) σύκοις χλωροῖς καὶ ἡλιοκαΐαις.

Διήκουσε δὲ (καθάπερ προείρηται) Κράτητος· εἶτα καὶ Στίλπωνος ἀκοῦσαι φασὶν αὐτὸν καὶ Ξενοκράτους ἔτη δέκα, ὡς Τιμοκράτης ἐν τῷ Δίωνι· ἀλλὰ καὶ Πολέμωνος. Ἑκάτων δέ φησι καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Τύριος ἐν πρώτῳ περὶ Ζήνωνος, χρηστηριαζομένου αὐτοῦ τί πράττων ἄριστα βιώσεται, ἀποκρίνασθαι τὸν θεόν, εἰ συγχρωτίζοιτο τοῖς νεκροῖς. ὅθεν ξυνέντα, τὰ τῶν ἀρχαίων ἀναγινώσκειν. τῷ οὖν Κράτητι παρέβαλε τοῦτον τὸν τρόπον. πορφύραν ἐμπεπορευμένος ἀπὸ τῆς Φοινίκης, πρὸς τῷ Πειραιεῖ ἐναυάγησεν. ἀνελθὼν δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας ἤδη τριακοντούτης ἐκάθισε παρά τινα βιβλιοπώλην. ἀναγινώσκοντος δὲ ἐκείνου τὸ δεύτερον τῶν Ξενοφῶντος ἀπομνημονευμάτων, ἡσθεὶς ἐπύθετο ποῦ διατρίβοιεν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. εὐκαίρως δὲ παριόντος Κράτητος, ὁ βιβλιοπώλης δείξας αὐτόν,

A in Commentariis conuiualibus, ipsum refert cōplures cœnas declinasse. Vescebatur perlibenter ficubus recētibus atque ad solē passis.

Auditórque (vt dictum est) Cratetis fuit. Deinde Stilponem etiam audisse & Xenocratem decēnio perpetuo, non desunt qui affirment, sicut Timocrates in Dione: Polemonis ītidem B frequētasse auditoriū. Porro Hecaton & Apollonius Tyrius in primó De Zenone libro scribit, quum oraculum consuluisset quo pacto viuere optimè posset, respondisse deum, Si mortuis cōcolor esset. Quod ille quum intellexisset, se ad legendos antiquorū libros magno contulisse studio. C Denique Cratetis hoc modo familiaritate vsus est. Purpurā ex Phœnicia mercatus aduectans, ad Pireum naufragium fecit. Ea iactura subtristior factus, Athenas ascendit annos triginta natus, sedítque iuxta librarium. Legēte autem illo secundum Xenophontis Cōmentariorū, delectatus ille, & iam lætior sciscitatur vbinā eiusmodi viri mora- D rētur. Opportunè tūc prætereunte Cratete, digito illum bibliopola ostendens,

φησί, Τούτῳ παρακολούθησον. ἐντεῦθεν ἤκουε τοῦ Κράτητος, ἄλλως μὲν εὐτόνως πρὸς φιλοσοφίαν, αἰδήμων δὲ ὡς πρὸς τὴν Κυνικὴν ἀναισχυντίαν. ὅθεν ὁ Κράτης, βουλόμενος αὐτὸν καὶ τοῦτο θεραπεῦσαι, δίδωσι χύτραν φακῆς διὰ τοῦ Κεραμεικοῦ φέρειν. ἐπεὶ δὲ εἶδεν αὐτὸν αἰδούμενον καὶ παρακαλύπτοντα, παίσας τῇ βακτηρίᾳ καταρρήγνυσι τὴν χύτραν. φεύγοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ τῆς φακῆς κατὰ τῶν σκελῶν ῥεούσης, φησὶν ὁ Κράτης, Τί φεύγεις φοινικίδιον; οὐδὲν δεινὸν πέπονθας. ἕως μὲν οὖν τινὸς ἤκουε τοῦ Κράτητος. ὅτε καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ γράψαντος, τινὲς ἔλεγον παίζοντες ἐπὶ τῆς τοῦ κυνὸς οὐρᾶς αὐτὴν γεγραφέναι.

Γέγραφε δὲ πρὸς τῇ πολιτείᾳ καὶ τάδε· Περὶ τοῦ κατὰ φύσιν βίου, Περὶ ὁρμῆς ἢ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, Περὶ παθῶν, Περὶ τοῦ καθήκοντος, Περὶ νόμου, Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, Περὶ ὄψεως, Περὶ τοῦ ὅλου, Περὶ σημείων, Πυθαγορικά, Καθολικά, Περὶ λέξεων, Προβλημάτων Ὁμηρικῶν πέντε, Περὶ ποιητικῆς

A Hunc (inquit) ſequere. Ex eo iam Cratetis auditor factus eſt, aptiſſimus alioqui ad philoſophiam, verùm verecundior quàm vt ſe ad impudentiam cynicã conferre poſſet. Id vbi animaduertit Crates, curare etiam in hoc illum ſtudens, ollam lenticula refertam dedit vt per Ceramicũ ferret. Quũ autem videret pudeſcere illum, ac ſe præ verecundia B tegere, baculo ictam perfregit illam. Illo fugiente & lenticula per crura defluẽte, Quid (inquit) fugis puniceolum? nihil mali paſſus es. Aliquandiu igitur audiuit Cratetem. Quo tẽpore quum ſcripſiſſet De rep. quidam iocantes aiebant, in cauda canis illũ ſcripſiſſe.

C Præterea ſcripſit & iſta, De vita ſecũdum naturam, De appetitu ſiue De hominis natura, De perturbationibus vel De vitiis, De officio, De lege, De Græca peritia, De aſpectu, De toto, De ſignis, Pythagorica, Vniuerſalia, De dictionibus, Problematum Homericorum quinque, De poetica

ἀκροάσεως. ἔστι δὲ αὐτοῦ καὶ Τεχνικαὶ λύσεις, καὶ Ἔλεγχοι δύο, Ἀπομνημονεύματα, Κράτητος ἠθικά. καὶ τάδε μὲν τὰ βιβλία.

Τελευταῖον δὲ ἀπέστη. καὶ τῶν προειρημένων ἤκουσεν ἕως ἐτῶν εἴκοσιν· ἵνα καί φασιν αὐτὸν εἰπεῖν, Νῦν εὐπλόηκα, ὅτε νεναυάγηκα. οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Κράτητος τοῦτ' αὐτὸν εἰπεῖν. ἄλλοι δὲ, διατρίβοντα ἐν ταῖς Ἀθήναις ἀκοῦσαι τὴν ναυαγίαν, καὶ εἰπεῖν, ΕΥ̓͂ γε ποιεῖ ἡ τύχη προσελαύνουσα ἡμᾶς φιλοσοφίᾳ. ἔνιοι δὲ, διαθέμενον Ἀθήνησι τὰ φορτία, οὕτω τραπῆναι πρὸς φιλοσοφίαν. ἀνακάμπτων δὲ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ τῇ καὶ Πεισιανακτείῳ καλουμένῃ, ἀπὸ δὲ τῆς γραφῆς τῆς Πολυγνώτου, ποικίλῃ, διετίθετο τοὺς λόγους, βουλόμενος καὶ τὸ χωρίον ἀπερίστατον ποιῆσαι. ἐπὶ γὰρ τῶν τριάκοντα τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς χιλίους τετρακοσίους ἀνῄρηντο ἐν αὐτῷ. προσῄεσαν δὴ λοιπὸν ἀκούοντες αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο Στωϊκοὶ ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ ὁμοίως, πρότερον Ζηνώνειοι καλούμενοι, καθά φησι καὶ Ἐπίκουρος ἐν ἐπιστολαῖς.

auditione. Est ipsius item & Ars & Solutiones & Argumenta II, Commētaria, Cratetis moralia. atque isti quidem libri eius sunt.

Postremò discessit, & quos prædiximus audiuit ad XX annos, vbi & illum dixisse ferunt, Tunc secundis ventis nauigaui, quãdo naufragium feci. Alii sub Cratete hoc dixisse aiunt, Quàm bene fortuna facit, quæ nos ad philosophiam impellit. Alii, dum Athenis diuersaretur, audito naufragio, dixisse illum ferunt, Rectè sanè egit fortuna, quæ nos ad philosophiam impulit. Quidam deposito Athenis onere, sic demum ad philosophiam fuisse cõuersum. Vertens igitur se ad porticum variam, quæ & Πεισιανάκτιος appellabatur, & ex varia & multæ sciētiæ pictura Polygnoti, Ποικίλη, orationē formabat, volens & locum illum stabilē facere, nullisque seditionibus vltrà violabilē. Nanque ad MCCCCXXX ciues ibi fuerant necati. Eò igitur ad illum audiendum discipuli iam confluebant, atque ideo Stoici vocati sūt etiã qui ab ipso antea Zenonii appellabantur, vt Epicurus in epistolis ait.

καὶ πρότερόν γε Στωϊκοὶ ἐκαλοῦντο οἱ διατρίβοντες ἐν αὐτῇ ποιηταὶ, καθά φησι καὶ Ἐρατοσθένης ἐν ὀγδόῃ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας· οἳ καὶ τὸν λόγον ἐπὶ πλεῖον ηὔξησαν. ἐτίμων δὴ οὖν Ἀθηναῖοι σφόδρα τὸν Ζήνωνα οὕτως, ὡς καὶ τῶν τειχῶν αὐτῷ τὰς κλεῖς παρακαταθέσθαι, καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμῆσαι, καὶ χαλκῇ εἰκόνι. τοῦτο δὲ καὶ τοὺς πολίτας αὐτοῦ ποιῆσαι, κόσμον ἡγουμένους τὴν τἀνδρὸς εἰκόνα. ἀντεποιοῦντο δ' αὐτοῦ καὶ οἱ ἐν Σιδῶνι Κιτιεῖς. ἀπεδέχετο αὐτὸν καὶ Ἀντίγονος, καὶ εἴ ποτε Ἀθήναζε ἥκοι, ἤκουεν αὐτοῦ· πολλά τε παρεκάλει ἀφικέσθαι ὡς αὐτόν. ὁ δὲ τοῦτο μὲν παρῃτήσατο, Περσαῖον δὲ ἕνα τῶν γνωρίμων ἀπέστειλεν, ὃς ἦν Δημητρίου μὲν υἱὸς, Κιτιεὺς δὲ τὸ γένος, καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν τριακοστὴν καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα, ἤδη γέροντος ὄντος Ζήνωνος. ἡ δὲ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀντιγόνου τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον, καθὰ καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Τύριος ἐν τοῖς περὶ Ζήνωνος φησί·

A Siquidem & ante illũ Stoici qui in illa morabantur, poetæ dicti erant, vt ait Eratosthenes in VIII De antiqua comœdia, à quib' multum incrementi ea appellatio accepit. Enimuero summo in honore apud Athenienses habebatur Zeno, adeo vt vrbis ac mœniũ apud illum claues deponerent, coronáque aurea & B ærea imagine honorarent. Hoc autem & ciues ipsius fecisse ferunt, magno sibi ornamento fore viri imaginem existimantes. Amplectebãtur illum & Sidonii Cittienses. Suscipiebat illum & Antigonus, & si quando Athenas contẽdisset, auditor eius erat, multúmque orabat vt se ad eũ conferret. In eo ille non C paruit quidẽ ipse, cæterùm Persæum vnum ex familiaribus misit, Demetrii filiũ, genere Cittiea, qui Olympiade CXXX florebat, Zenone iam sene. Est autẽ hic exemplũ epistolę Antigoni, vt refert Apollonius Tyrius in his quæ dę Zenone scripsit.

Βασιλεὺς Ἀντίγονος Ζήνωνι A φιλοσόφῳ χαίρειν.

Ἐγὼ τύχῃ μὲν καὶ δόξῃ νομίζω προτερεῖν τοῦ σοῦ βίου, λόγου δὲ καὶ παιδείας καθυστερεῖν, καὶ τῆς τελείας εὐδαιμονίας, ἣν σὺ κέκτησαι. διόπερ ἔκρινα προσφωνῆσαί σοι παραγενέσθαι πρὸς ἐμέ, πεπεισμένος σε μὴ ἀντερεῖν πρὸς τὸ ἀξιούμενον. σὺ οὖν πει- B ράθητι ἐκ παντὸς τρόπου συμμῖξαί μοι, διειληφὼς τοῦτο, διότι οὐχ ἑνὸς ἐμοῦ παιδευτὴς ἔσῃ, πάντων δὲ Μακεδόνων συλλήβδην. ὁ γὰρ τὸν τῆς Μακεδονίας ἄρχοντα καὶ παιδεύων καὶ ἄγων ἐπὶ τὰ κατ' ἀρετὴν, φανερός ἐστι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους παρασκευάζων πρὸς εὐανδρίαν. οἷος C γὰρ ἂν ὁ ἡγούμενος ᾖ, τοιούτους εἰκὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίγνεσθαι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους.

καὶ ὁ Ζήνων ἀντιγράφει ὧδε,

Βασιλεῖ Ἀντιγόνῳ Ζήνων χαίρειν.

Ἀποδέχομαί σου τὴν φιλομάθειαν, καθόσον τῆς ἀληθινῆς καὶ εἰς ὄνησιν τεινούσης, ἀλλ' οὐ- D χὶ τῆς δημώδους καὶ εἰς διαστροφὴν ἠθῶν, ἀντέχῃ παιδείας,

Rex Antigonus Zenoni philoſopho, S.

Ego fortuna me quidem & gloria vitam tuam anteire exiſtimo: cæterùm diſciplinis ſtudiiſque liberalibus & perfecta felicitate quam tu poſſides, longè abs te præcelli ſentio. Quocirca te orare ſtatui vti ad me proficiſcaris: id mihi perſuadens te preces meas minimè irritas fieri paſſurum. Tu igitur modis omnibus enitere vt tuo contubernio fruamur, certò ſciens, non mei tantùm, ſed omnium ſimul Macedonũ eruditorem fore. Nam qui Macedoniæ regem erudit, atque in virtutem imbuit, eum & ſubditos quoque inſtruere ad fortitudinem & probitatem certum eſt. Nã cuiuſmodi fuerit dux, tales vtplurimum ſubditos fieri neceſſe eſt. Vale.

Ad hæc Zeno ita reſpondit:

Zeno Antigono regi, S.

Amplector tuũ tam vehemens diſcendi ſtudium, quòd veram, vtilem atque neceſſariam, non popularem & quæ ad peruertẽdos mores tendit, eruditionem apprehendere inſtituis.

ὁ φιλοσοφίας ὀρεγόμενος. ἐκκλίνων δὲ τὴν πολυθρύλλητον ἡδονήν, ἥ τινων θηλύνει νέων ψυχάς, φανερὸς εἶ οὐ μόνον φύσει πρὸς εὐγένειαν κλίνων, ἀλλὰ καὶ προαιρέσει. φύσις δὲ εὐγενὴς μετρίαν ἄσκησιν προσλαβοῦσα, ἔτι τε τὸν ἀφθόνως διδάξοντα ῥᾳδίως ἔρχεται πρὸς τὴν τελείαν ἀνάληψιν τῆς ἀρετῆς. ἐγὼ δὲ συνέχομαι σώματι ἀσθενεῖ διὰ γῆρας. ἐτῶν γὰρ εἰμὶ ὀγδοήκοντα) διόπερ οὐ δύναμαί σοι συμμῖξαι. ἀποστέλλω δέ σοι τινὰς τῶν ἐμαυτοῦ συσχολαστῶν, οἳ τοῖς μὲν κατὰ ψυχὴν οὐκ ἀπολείπονται ἐμοῦ· τοῖς δὲ κατὰ σῶμα, προτεροῦσιν. οἷς συνὼν, οὐδενὸς καθυστερήσεις τῶν πρὸς τὴν τελείαν εὐδαιμονίαν ἡκόντων.

Ἀπέστειλε δὲ Περσαῖον καὶ Φιλωνίδην τὸν Θηβαῖον· ὧν ἀμφοτέρων Ἐπίκουρος μνημονεύει, ὡς συνόντων Ἀντιγόνῳ, ἐν τῇ πρὸς Ἀριστόβουλον τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολῇ. ἔδοξε δέ μοι καὶ τὸ ψήφισμα τὸ περὶ αὐτοῦ τῶν Ἀθηναίων ὑπογράψαι. καὶ ἔχει ὧδε·

Qui enim philoſophiæ amore ac ſtudio tenetur, declinátque celebrẽ illam & vulgarem voluptatem quæ quorundã adoleſcentulorũ animos effœminat, eum nõ natura modò nobilitatem tueri, verùm quidẽ virtutis quoque inſtituto manifeſtũ eſt. Porro liberali ac nobili ingenio ſi adiiciatur modica exercitatio, neque deſit præceptoris copia, maturè ad perfectam virtutis euadit frugem. Equidem niſi ſenectus mihi obſiſteret (ſũ enim octogenarius, corpúſque præterea inualidum) ipſe ad te venirem, vt iubes. Quia verò id non datur, quoſdam ex contubernalibus meis ad te mitto, qui animi bonis me minimè inferiores ſunt, & corporis etiam commodis exuperant. His ſi tu ſtudioſè congrediare, nihil quod ad perfectam pertinet beatitudinẽ deſiderabis. Vale.

Miſit autẽ Perſæum quẽ prædiximus, Thebanúmque Philonidam. Vtriuſque horũ Epicurus mentionem facit in epiſtola ad Ariſtobulum fratrem, congreſſóſque Antigono memorat. Placuit Athenienſium quoque de illo decretum (quoniã eſt memorabile) ſubnectere. Eſt autem eiuſmodi:

Ψήφισμα.

Ἐπ' Ἀρρενίδου ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδος, πέμπτης πρυτανείας, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑστέρᾳ, τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας, ἐκκλησία κυρία τῶν προέδρων ἐπεψήφισεν, Ἵππων, Κρατιστοτέλης, Ξυμπετέων, καὶ οἱ συμπρόεδροι, Θράσων Θράσωνος Ἀνακαιεὺς εἶπεν· Ἐπειδὴ Ζήνων Μνασέου, Κιτιεὺς, ἔτη πολλὰ κατὰ φιλοσοφίαν ἐν τῇ πόλει γενόμενος, ἔν τε τοῖς λοιποῖς ἀνὴρ ἀγαθὸς ὢν διετέλεσε, καὶ τοὺς εἰς σύστασιν αὐτῷ τῶν νέων πορευομένους παρακαλῶν, ἐπ' ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην παρώρμα, πρὸς τὰ βέλτιστα παράδειγμα τὸν ἴδιον βίον ἐκθεὶς ἅπασιν, ἀκόλουθον ὄντα τοῖς λόγοις οἷς διελέγετο· τύχῃ τῇ ἀγαθῇ δεδόχθαι τῷ δήμῳ, ἐπαινέσαι μὲν Ζήνωνα Μνασέου Κιτιέα, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ κατὰ τὸν νόμον, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ σωφροσύνης· οἰκοδομῆσαι δὲ αὐτῷ καὶ τάφον ἐπὶ τοῦ Κεραμεικοῦ δημοσίᾳ. τῆς δὲ ποιήσεως τοῦ στεφάνου, καὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τάφου, χειροτονῆσαι τὸν δῆμον ἤδη τοὺς ἐπιμελησομένους πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων.

Decretum.

Arrhenida principe, Acamantidis tribus, quinto magiſtratu, AVguſti decima, magiſtratus decimatertia, præſidentium concio rata decreuit, Hippo, Cratiſtoteles, Xympeteon, & cæteri primarii, Thraſo Thraſonis filius Anacæenſis dixit: Quoniam Zeno Mnaſei filius, Cittieus, cõplures annos in ciuitate philoſophicè verſatus eſt, atque in omnibus vir bonus eſſe perſtitit, ac iuuenes qui ad illũ diſciplinæ cauſa conuenerunt, ad virtutem & frugalitatem exhortando, ad ea quæ ſunt optima intendit, vitam ſuam verbis ac doctrinę ſuæ conſentaneum exemplar omnibus proponens, bona fortuna viſum eſt plebi laudare Zenonem Mnaſei filium Cittiea, & aurea corona ritè ac legitimè ornare propter ſingularem eius virtutem & temperantiam: prætereáque conſtruere illi ſepulturam in Ceramico publicè. Coronæ autem faciendæ exædificãdíque tumuli, plebem iam quinque viros ex Athenienſibus eligere qui curam habeant,

ἐγγράψαι δὲ τὸ ψήφισμα τὸν γραμματέα τοῦ δήμου, ἐν στήλαις δύο. καὶ ἐξεῖναι αὐτῷ θεῖναι τὴν μὲν, ἐν Ἀκαδημίᾳ· τὴν δὲ, ἐν Λυκείῳ. τὸ δ' ἀνάλωμα τὸ εἰς τὰς στήλας γινόμενον μερίσαι τὸν ἐπὶ τῆς διοικήσεως· ὅπως ἅπαντες ἴδωσιν ὅτι ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ ζῶντας τιμᾷ καὶ τελευτήσαντας. ἐπὶ δὲ τὴν οἰκοδομὴν κεχειροτόνηται Θράσων Ἀνακαιεὺς, Φιλοκλῆς Πειραιεὺς, Φαῖδρος Ἀναφλύστιος, Μέλλων Ἀχαρνεὺς, Μίκυθος Συμπαλληττεὺς, Δίων Παιανιεύς.

Καὶ τὸ ψήφισμα μὲν ὧδε ἔχει.

Φησὶ δ' Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος οὐκ ἀρνεῖσθαι αὐτὸν εἶναι Κιτιέα. τῶν γὰρ εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ λουτρῶνος συμβαλλομένων εἷς ὢν, καὶ ἀναγραφόμενος ἐν τῇ στήλῃ Ζήνωνος τοῦ φιλοσόφου, ἠξίωσε καὶ τὸ Κιτιεὺς προστεθῆναι. ποιήσας δέ ποτε κοῖλον ἐπίθημα τῇ ληκύθῳ, περιέφερε νόμισμα, λύσιν ἑτοίμην τῶν ἀναγκαίων ἵν' ἔχοι Κράτης ὁ διδάσκαλος. φασὶ δ' αὐτὸν ὑπὲρ χίλια τάλαντα ἔχοντα ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα,

A decretúmque hoc scribam plebis inscribere columnis duabus, liceréque sibi alteram in Academia, alteram in Lyceo ponere. Sumptus verò columnarũ distribuere eum qui negotiis præest, vt omnes intelligāt Atheniensium plebem bonos viros & viuos & defunctos honorare. Ad huiusmodi autem structuram B electi sunt Thraso Anacæensis, Philocles Piræeus, Phædrus Anaphlystius, Melon Acharneus, & Micythus Sympalleteus.

Hoc exemplar decreti fuit.

Refert autem Antigonus Carystius ipsum se non negare Cittiea. nam quum vnus eorum è numero fuerit, atque in columna de- C scriptus sit, qui ad lauacri structuram contulere Zenonis philosophi, vt etiam Cittieus adiiceretur orauit. Quum verò fecisset aliquādo vasculo cauum operculum, circumferebat pecuniam, vt Crates præceptor promptum haberet ac paratum necessarium victum. Aiunt illum plus quàm mille talenta habuisse D quum venit in Græciam,

καὶ ταῦτα δανείζειν ναυτικῶς. ἤσθιε δὲ ἀρτίδια, καὶ μέλι, καὶ ὀλίγον εὐώδους οἰναρίου ἔπινε. παιδαρίοις τε ἐχρῆτο σπανίως, ἅπαξ ἢ δίς που παιδισκαρίῳ τινὶ, ἵνα μὴ δοκοίη μισογύνης εἶναι. σύν τε Περσαίῳ τὴν αὐτὴν οἰκίαν ᾤκει. καὶ αὐτοῦ αὐλητρίδιον εἰσαγαγόντος πρὸς αὐτὸν, σπάσας πρὸς τὸν Περσαῖον αὐτὸ ἀπήγαγεν. ἦν τε (φασὶν) εὐσυμπερίφορος, ὡς πολλάκις Ἀντίγονον τὸν βασιλέα ἐπικωμάσαι αὐτῷ, καὶ πρὸς Ἀριστοκλέα τὸν κιθαρῳδὸν ἅμα αὐτῷ ἐλθεῖν ἐπὶ κῶμον, εἶτα μέντοι ὑποδῦναι. ἐξέκλινε δέ φησι καὶ τὸ πολυδημῶδες, ὡς ἐπ' ἄκρου καθίζεσθαι τοῦ βάθρου, κερδαίνοντα τὸ γοῦν ἕτερον μέρος τῆς ἐνοχλήσεως. οὐ μὴν οὐδὲ μετὰ πλειόνων δύο ἢ τριῶν περιεπάτει. ἐνίοις δὲ καὶ χαλκὸν εἰσέπραττε τοὺς περιισταμένους τὸ διδόναι μὴ ἐνοχλεῖν, καθά φησι Κλεάνθης ἐν τῷ περὶ χαλκοῦ. πλειόνων τε περιστάντων αὐτὸν, δείξας ἐν τῇ στοᾷ κατ' ἄκρου τὸ ξύλινον περιφερὲς τοῦ βωμοῦ, ἔφη, Τοῦτό ποτε ἐν μέσῳ ἔκειτο· διὰ δὲ τὸ ἐμποδίζειν,

eáque nautis fœnerari solitum. Edebat modicè panem & mel, & suauis vini paululum bibebat. Pueris semel ferè aut bis vsus est, & ancillula quadã, ne sexũ odisse videretur. Eandem quoque domũ ipse & Persæus vnà habuit. Is quum aliquãdo tibicinam mulierem ad eum induxisset, ab se raptam ad Persæum abduxit. Erátque ad illũ aditus facilis, neque ipse difficilè quò quisque vellet circundabatur: adeo vt sæpe apud eum Antigonus cœnaret rex, atque ad Aristoclem citharœdum ad conuiuiũ cum illo vnà itabat. Sensim tamen id euitasse traditur ac declinasse, ne nimis esset popularis, adeo vt in summo gradu consideret deuitãs vel alterã perturbationis partẽ. Neque verò cũ pluribus quàm duobus vel tribus ambulabat. Quibusdã verò (vt Cleãthes ait in libro De ære) iubebat æs dare, circũstantes vti ne sibi molesti essent. Quũ circunstarẽt eũ multi cõfertíque, ostendẽs in porticu in summo ligneã aræ circunferẽtiam, Hæc (ait) aliquãdo in medio erat exposita: quia verò impedimento erat,

ἰδίᾳ ἐτέθη. καὶ ὑμεῖς μὲν ἐκ τοῦ μέσου βαστάσαντες αὐτοὺς, ἧττον ἡμῖν ἐνοχλήσετε. Δημοχάρους δὲ τοῦ Λάχητος ἀσπαζομένου αὐτὸν, καὶ φάσκοντος λέγειν καὶ γράφειν ὧν ἂν χρείαν ἔχῃ πρὸς Ἀντίγονον, ὡς ἐκείνου πάντα παρέξοντος, ἀκούσας οὐκέτ' αὐτῷ συνδιέτριψε. λέγεται δὲ καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν τὴν τοῦ Ζήνωνος εἰπεῖν τὸν Ἀντίγονον, οἷον εἴη θέατρον ἀπολωλεκώς. ὅθεν καὶ διὰ Θράσωνος πρεσβευτοῦ παρὰ τῶν Ἀθηνῶν ᾔτησεν αὐτῷ τὴν ἐν Κεραμεικῷ ταφήν. ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί θαυμάζει αὐτὸν, Ὅτι, ἔφη, πολλῶν καὶ μεγάλων αὐτῷ διδομένων ὑπ' ἐμοῦ, οὐδέποτε ἐχαυνώθη, οὐδὲ ταπεινὸς ὤφθη. ἦν δὲ καὶ ζητητικὸς, καὶ περὶ πάντων ἀκριβολογούμενος. ὅθεν καὶ ὁ Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις φησὶν οὕτω,

A seorsum posita est: vos igitur vosmet ex medio tollentes, minus molestiarum nobis exhibebitis. Demochare autem Lachetis filio salutante illum, atque dicente, si quid opus haberet, dicturum se ac scripturum Antigono, præbituro omnia, indignat⁹, postea illi congressus non est. Fertur autem post Zenonis mor-B tem Antigonum dixisse, Quale spectaculum perdidi! Vnde & Atheniensibus per Thrasonem legatum, vt in Ceramico illi sepulturam facerent, petiit. Interrogatus autem cur illũ adeo admiraretur, Quia (inquit) quum illi à me multa & magna sæpe data sint, nunquam emollitus est, neque humilis appa-C ruit. Erat autem & ad inquirendum solers, subtilisque in omnibus ac diligẽs. Vnde & Timon in Sillis de eo ita scribit,

Καὶ Φοίνισσαν ἴδον λιχόγραυν σκιερῷ ἐνὶ τύφῳ
Πάντων ἱμείρουσαν, ὁ δ' ἔρρει γύργαθος αὐτῆς
Μικρὸς ἐὼν, νοῦν δ' εἶχεν ἐλάσσονα σκινδαψοῖο.

Vidi & in umbroso fastu
Lichnogram Phœnissam,
Omnia quæ cuperet, sed hiabat gyrgathus eius
D *Distillans, & cui scindapso*
erat inferior mens.

ἐπιμελῶς δὲ καὶ πρὸς

Diligenter autẽ & accuratè cum Phi-

Φίλωνι τῷ διαλεκτικῷ διεκρίνετο, καὶ συνεσχόλαζεν αὐτῷ. ὅθεν καὶ θαυμασθῆναι ὑπὸ Ζήνωνος τοῦ νεωτέρου, οὐχ ἧττον Διοδώρου τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ. ἦσαν δὲ περὶ αὐτὸν καὶ γυμνορρύπαροι τινὲς ὥς φησι καὶ ὁ Τίμων,

Ὄφρα πενεστάων σύναγεν νέφος, οἳ περὶ πάντων
Πτωχότατοί τ' ἦσαν καὶ κουφότατοι βροτοὶ ἀστῶν.

Αὐτὸν δὲ στυγνόν τε εἶναι καὶ πικρὸν, καὶ τὸ πρόσωπον συνεσπασμένον. ἦν εὐτελής τε σφόδρα, καὶ βαρβαρικῆς ἐχόμενος μικρολογίας, προσχήματι οἰκονομίας. εἰ δέ τινα ἐπικόπτοι, περιεσταλμένως, καὶ οὐχ ἄδην, ἀλλὰ πόρρωθεν. λέγω δὲ οἷον ἐπὶ τοῦ καλλωπιζομένου ποτὲ ἔφη. ὀχετὸν γάρ τι ὀκνηρῶς αὐτοῦ ὑπερβαίνοντος, Δικαίως, εἶπεν, ὑφορᾷ τὸν πηλόν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν αὐτῷ κατοπτρίσασθαι. ὡς δὲ Κυνικός τις οὐ φήσας ἔλαιον ἔχειν ἐν τῇ ληκύθῳ, προσῄτησεν αὐτὸν, οὐκ ἔφη δώσειν. ἀπελθόντα μέντοι

cum Philone dialectico se exercebat, atque vnà vacabat. Vnde non minori admirationi apud iuniorem Zenonẽ est habitus, quàm Diodorus præceptor eius. Erant autem cum ipso nudi sordidíque homines, vt ait Timon,

Vnam in congeriem donec cumularet egenos,
Qui leuitate, simul superarẽt sordibus omnes.

Enimuero gestus ipsius subtristis grauísque & acer fuit. Vnde & rugabat frontem, & ora contrahebat. Vili præterea valde apparatu erat, & qui barbaricã tenuitatẽ redoleret: ídque sub prætextu frugalitatis faciebat. Siquem obiurgasset, circuncisè id ac breuiter, neque nimiùm, sed velut ex lõginquo faciebat; vt exempli gratia de eo qui se nimio studio componeret, aliquando ait. Quum enim ille vehiculum quoddã lentè segnitérque trãscenderet, Meritò (inquit) suspectum habet lutũ: neque enim se in illo veluti in speculo intueri potest. Quum verò Cynicus quispiam oleum se in vasculo non habere diceret, atque ab eo postularet, se minimè daturũ asseuerauit: abeuntem verò

ἐκέλευε σκέψασθαι ὁπότερος εἴη ἀναιδέστερος.

Ἐρωτικῶς δὲ διακείμενος Χρεμωνίδου, παρακαθιζόντων αὐτοῦ τε καὶ Κλεάνθους, ἀνέστη. θαυμάζοντος δὲ τοῦ Κλεάνθους, ἔφη, Καὶ τῶν ἰατρῶν ἀκούω τῶν ἀγαθῶν, κράτιστον εἶναι φάρμακον πρὸς τὰ φλεγμαίνοντα ἡσυχίαν. δυοῖν δ' ὑπερανακειμένοιν ἐν πότῳ, καὶ τοῦ ὑφ' αὐτὸν τὸν ὑφ' ἑαυτὸν σκιμαλίζοντος τῷ ποδί, αὐτὸς ἐκεῖνον τῷ γόνατι· ἐπιστραφέντος δὲ, Τί οὖν οἴει τὸν ὑποκάτω σου πάσχειν ὑπὸ σοῦ; πρὸς δὲ τὸν φιλόπαιδα, οὔτε τοὺς διδασκάλους ἔφη φρένας ἔχειν, ἀεὶ διατρίβοντας ἐν παιδαρίοις, οὔτε ἐκείνους. ἔφασκε δὲ τοὺς μὲν τῶν ἀσολοίκων λόγους, καὶ μὴ ἀπηρτισμένους, ὁμοίους εἶναι τῷ ἀργυρίῳ τῷ Ἀλεξανδρινῷ· εὐοφθάλμοις μὲν καὶ περιγεγραμμένοις, καθὰ καὶ τὸ νόμισμα, οὐδὲν δὲ διὰ ταῦτα βελτίονας. τοὺς δὲ τοὐναντίον ἀφωμοίου τοῖς Ἀττικοῖς τετραδράχμοις, εἰκῆ μὲν κεκομμένοις καὶ σολοίκως, καθέλκειν μέντοι πολλάκις τὰς κεκαλλιγραφημένας λέξεις. Ἀρίστωνος δὲ τοῦ μαθητοῦ πολλὰ διαλεγομένου οὐκ εὐφυῶς, ἔνια δὲ καὶ

animaduertere iussit vter esset impudentior.

Quum esset autem in amasium Chremonidem affectus, ipso & Cleanthes assistētibus surrexit: quúmq; admiraretur Cleāthes, ait, Et medicos audio dicētes, præclarum esse ad tumores quosque remedium quietē. Duobus in conuiuio iuxta se recumbentibus, quum is qui sibi adiacebat, inferiorem socium pulsaret pede, ipse hunc pulsauit genu: cōuerso illi, Quid ergo (ait) illum abs te pati arbitraris qui sub te est? Ad eum qui pueros amabat, neque magistros habere sensum ait, si semper inter pueros versentur, neque illos. Dicebat autem eruditorum sermones & imperfectos, Alexādriæ pecuniæ similes esse. Nam gratos quidem oculis, ac pictos monetę instar, nihilo tamen esse meliores. Eos verò qui secus essent, tetradrachmis Atticis assimilabat, temere quidem ac rusticè incisis, sed qui pictā orationē superare possint. Aristone autem discipulo non satis ingeniosè multa, quædam etiam temere

προπετῶς καὶ θρασέως, Ἀδύνατον εἰπεῖν εἰ μή σε ὁ πατὴρ μεθύων ἐγέννησεν. ὅθεν αὐτὸν καὶ λάλον ἀπεκάλει, βραχυλόγος ὤν. πρὸς δὲ τὸν ὀψοφάγον, μηδὲν τοῖς συμβιωταῖς καταλιπόντα, παρατεθέντος ποτὲ μεγάλου ἰχθύος, ἄρας οἷός τ' ἦν κατεσθίειν. ἐμβλέψαντι δὲ, Τί οὖν, ἔφη, τοὺς συμβιωτὰς οἴει πάσχειν καθ' ἡμέραν, εἰ σὺ μὴ δύνασαι ἐνεγκεῖν τὴν ἐμὴν ὀψοφαγίαν; μειρακίου δὲ περιεργότερον παρὰ τὴν ἡλικίαν ἐρωτῶντος ζήτημά τι, προσήγαγε πρὸς κάτοπτρον, καὶ ἐκέλευσεν ἐμβλέψαι. ἔπειτ' ἠρώτησεν εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἁρμόττοντα εἶναι ὄψει τοιαῦτα ζητήματα. πρὸς δὲ τὸν φάσκοντα ὡς τὰ πολλὰ αὐτῷ Ἀντισθένης οὐκ ἀρέσκει, χρείαν Σοφοκλέους προσενεγκάμενος, ἠρώτησεν εἴ τινα καὶ καλὰ ἔχειν αὐτῷ δοκεῖ· τοῦ δ' οὐκ εἰδέναι φήσαντος, Εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, εἰ μέν τι κακὸν ἦν εἰρημένον ὑπ' Ἀντισθένους, τοῦτ' ἐκλεγόμενος καὶ μνημονεύων· εἰ δέ τι καλὸν, οὐδ' ἐπιβαλλόμενος κατέχειν; εἰπόντος δέ τινος ὅτι μικρὰ αὐτῷ δοκεῖ τὰ λογάρια τῶν φιλοσόφων,

A procacitérque diſſerente, Poſſibile nō eſſet, inquit, ita dicere, niſi ebrius te genuiſſet pater. Vnde ipſum etiam loquacē appellabat. Breuis ipſe in loquendo & circumciſus. Edaci cuidam nihil opſoniorū ſociis inter conuiuandū relinquenti, appoſitum ingentem piſcē ſuſtulit, ſolúſque cōmedere velle videbatur. Quum B ille in eū intueretur, Quid ergo (ait) ſocios quotidie tolerare arbitraris, ſi tu meam edacitatem ferre nō vales? Adoleſcentem inſtātius quàm per ætatem cōueniret, quiddam inquirētem, admoto ſpeculo iuſſit inſpicere: rogauit deïde nū ſibi videretur ei faciei congruere tales quæſtiones. Dicente quodam Antiſthenis C ſibi complura minimè placere, adducto in mediū Sophoclis teſtimonio, rogauit num illi bene quædā etiam habere viderentur: illo ſe neſcire dicente, Non puderet (inquit) ſiquid ab Antiſthene malè dictū ſit, hoc indagare & memoriter tenere, ſiquid verò boni, negligere neque meminiſſe? Cuidā breuia eſſe philo- D ſophorum dicta aſſerenti,

λέγεις, εἶπε, τἀληθῆ· δεῖ μέντοι καὶ τὰς συλλαβὰς αὐτῶν βραχείας εἶναι, εἰ δυνατόν. λέγοντος δέ τινος αὐτῷ περὶ Πολέμωνος, ὡς ἄλλα προθέμενος, ἄλλα λέγει, σκυθρωπάσας ἔφη, Πόσου γὰρ ἠγάπα τὰ διδόμενα; δεῖν δὲ ἔφη τὸν διαλεγόμενον, ὥσπερ τοὺς ὑποκριτάς, τὴν μὲν φωνὴν καὶ τὴν δύναμιν μεγάλην ἔχειν· τὸ μέντοι στόμα μὴ διέλκειν· ὃ ποιεῖν τοὺς πολλὰ μὲν λαλοῦντας, ἀδύνατα δέ. τοῖς εὖ λεγομένοις οὐκ ἔφη δεῖν καταλείπεσθαι τόπον, ὥσπερ τοῖς ἀγαθοῖς τεχνίταις εἰς τὸ θεάσασθαι· τοὐναντίον δέ, τὸν ἀκούοντα οὕτω πρὸς τοῖς λεγομένοις γίνεσθαι ὥστε μὴ λαμβάνειν χρόνον εἰς τὴν ἐπισημείωσιν. νεανίσκου πολλὰ λαλοῦντος, ἔφη, Τὰ ὦτά σου εἰς τὴν γλῶτταν συνερρύηκε. πρὸς τὸν καλόν, εἰπόντα ὅτι οὐ δοκεῖ αὐτῷ ἐρασθήσεσθαι ὁ σοφός, ΟΥ᾽δέν, ἔφη, ὑμῶν ἀθλιώτερον ἔσεσθαι τῶν καλῶν. ἔλεγε δὲ καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς πλείστους, τὰ μὲν πολλὰ ἀσόφους εἶναι, τὰ δὲ μικρὰ καὶ τυχηρά, ἀμαθεῖς. καὶ προεφέρετο τὰ τοῦ Καφησίου· ὅς, ἐπιβαλλομένου

A Vera, inquit, loqueris: oportet nẽpe (si fieri possit) breues esse illorum & syllabas. Dicente quodam de Polemone, quòd alia proponeret & alia loqueretur, substomachans, Quanti enim (inquit) faciebat quæ dabantur? Operæpretium esse dicebat, eum qui disputaret, in morem histrionũ voce viribúsque magnum B esse, os tamen aperire non debere immodicè: quod ii faciunt qui plurima loquũtur quidem, sed ea bene dicere non possunt. His qui bene diceret, locum minimè relinquendum, veluti præclaris artificibus in spectando: contrà verò auditorem sic eis quæ dicuntur intentum esse oportere, vt non vacet illi ad notas fa- C ciendas. Adolescẽti loquaciori, Aures, inquit, tuæ, in linguam confluxere. Formoso cuidam dicenti, non videri sibi amaturũ sapientem, Nihil (ait) vobis formosis esset infelicius. Dicebat & philosophorum plurimos, multis in rebus esse insipientes, in paruis fortuitísque imperitos. Adiiciebátque Caphesii illud: D qui quum animaduerteret

τινὸς τῶν μαθητῶν μεγάλα φυσᾶν, πατάξας, εἶπεν ὡς οὐκ ἐν τῷ μεγάλῳ, τὸ εὖ κείμενον εἴη· ἀλλ' ἐν τῷ εὖ, τὸ μέγα. νεανίσκου δέ τινος θρασύτερον διαλεγομένου, ΟΥ'κ ἂν εἴποιμι, ἔφη, μειράκιον, ἃ ἐπέρχεταί μοι. Ῥοδίου δέ τινος καλοῦ καὶ πλουσίου, ἄλλως δὲ μηδὲν προσκειμένου αὐτῷ, μὴ βουλόμενος ἀνέχεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰ κεκονιμένα τῶν βάθρων ἐκάθιζεν αὐτόν, ἵνα μολύνῃ τὴν χλανίδα· ἔπειτα εἰς τὸν τῶν πτωχῶν τόπον, ὥστε συνανατρίβεσθαι τοῖς ῥάκεσιν αὐτῶν. καὶ τέλος ἀπῆλθεν ὁ νεανίσκος. πάντων ἔλεγεν ἀπρεπέστερον εἶναι τὸν τῦφον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν νέων. μὴ τὰς φωνὰς καὶ τὰς λέξεις ἀπομνημονεύειν, ἀλλὰ περὶ τὴν διάθεσιν τῆς χρείας τὸν νοῦν ἀσχολεῖσθαι, μὴ ὥς περ ἕψησιν τινὰ ἢ σκευασίαν ἀναλαμβάνοντας. δεῖν τε ἔλεγε τοὺς νέους πάσῃ κοσμιότητι χρῆσθαι, καὶ πορεία, καὶ σχήματι, καὶ περιβολῇ. συνεχές τε προσέφερε τοὺς ἐπὶ τοῦ Καπανέως ΕΥ'ριπίδου στίχους, ὅτι

quendã ex discipulis inflatũ atque turgidũ, percutiẽs dixit, Non si magnus fueris, bonus eris, sed si bonus, magnus. Adolescente quodam audacius loquẽte, Dicere (inquit) non possum adolescens quæ occurrunt mihi. Rhodio cuidam formoso atque diuiti, cæterùm ad aliud nihil vtili, quum nollet recipere eum ad philosophiam, primò quidem super gradus cõcisos sedere illum iussit, vt abollam fœdaret: deinde verò in pauperum locum introduxit, vt inter pannos eorũ versaretur: postremò recessit adolescens. Nihil fastu esse indecẽtius dicebat, id quod tum in cæteris tum in iuuenibus maximè. Monebat, non circa voces & vocabula memoriam, sed circa intelligentiam mentem exercere oportere, vt ne veluti lixaturam quandam assumamus. Conuenire maximè iuuenibus dicebat in omnib' vti summa honestate, habitu, incessu, amictu: habebátque semper in ore EVripidis de Capaneo versus,

Βίος γὰρ ἦν αὐτῷ, ἥκιστα δ' ὄλβῳ γαῦρος ἦν,
Φρόνημα δ' οὔτι μεῖζον εἶχεν ἢ πένης ἀνήρ.

A Erat quidẽ illi vnde viueret, sed fortuna nõ efferebatur, Neque maiori fastu erat quã quiuis pauper.

ἔλεγε δὲ μηδὲν εἶναι τῆς ποιήσεως ἀλλοτριώτερον πρὸς κατάληψιν τῶν ἐπιστημῶν· μηδενός τε ἡμᾶς οὕτως εἶναι ἐνδεεῖς ὡς χρόνου. ἐρωτηθεὶς τίς ἐστι φίλος, Ἄλλος ἐγώ. δοῦλον ἐπὶ κλοπῇ (φασὶν) ἐμαστίγου· τοῦ δὲ εἰπόντος, Εἵμαρτό μοι κλέψαι· Καὶ δαρῆναι, ἔφη. τὸ κάλλος εἶπε τῆς φωνῆς ἄνθος εἶναι· οἱ δὲ, τοῦ κάλλους τὴν φωνήν. τῶν γνωρίμων τινὸς παιδάριον μεμωλωπισμένον θεασάμενος, πρὸς αὐτὸν, Ὁρῶ σου, ἔφη, τοῦ θυμοῦ τὰ ἴχνη. πρὸς τὸν κεχρισμένον τῷ μύρῳ, Τίς ἐστιν, ἔφη, ὁ γυναικὸς ὄζων; Διονυσίου δὲ τοῦ Μεταθεμένου εἰπόντος αὐτῷ, διὰ τί αὐτὸν μόνον οὐ διορθοῖ, ἔφη, Οὐ γάρ σοι πιστεύω. πρὸς τὸ φλυαροῦν μειράκιον, Διὰ τοῦτο, εἶπε, δύο ὦτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἕν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν. ἐν συμποσίῳ κατακείμενος σιγῇ, τὴν αἰτίαν ἠρωτήθη. ἔφη οὖν τῷ ἐγκαλέσαντι ἀπαγγεῖλαι πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι πάρεστί τις σιωπᾶν ἐπιστάμενος.

Dicebat ad perceptionem disciplinarum nihil esse alienius poetica, nulliúsque nos rei maiorem inopiam perpeti, quàm temporis. Interrogatus quis esset amicus, Alter, inquit, ego. B Seruum in furto (vt aiunt) deprehensum verberabat: quúmque ille diceret, Fatale mihi erat furari, Et cædi, inquit. Pulcritudinem dixit vocis florem esse, alii verò pulcritudinis vocem. Quum familiarium cuiusdã iuuenem liuentem aspexisset, Video (inquit ad illum) tui furoris vestigia. Cuidã vnguentis delibuto, Quis C (ait) mulierẽ olet? Dionysio cuidam quærenti cur se solum nõ corrigeret, Quia (inquit) tibi minus credo. Inepta & nihil ad rem loquenti adolescentulo, Idcirco (inquit) aures habemus duas, & os vnum, vti plura audiamus, loquamur pauca. In conuiuio tacitus sedebat: percõtanti causam, Nuntia (inquit) regi adesse D quendam qui tacere sciat.

ἦσαν δὲ οἱ ἐρωτήσαντες παρὰ Πτολεμαίου πρέσβεις ἀφικόμενοι, καὶ βουλόμενοι μαθεῖν τί εἴποιεν περὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. ἐρωτηθεὶς πῶς ἔχει πρὸς λοιδορίαν, Καθάπερ, εἶπεν, εἰ πρεσβύτης ἀναπόκριτος ἀποστέλλοιτο. φησὶ δ' Ἀπολλώνιος ὁ Τύριος, ἕλκοντος αὐτὸν Κράτητος τοῦ ἱματίου ἀπὸ Στίλπωνος, εἰπεῖν, Ὦ Κράτης, λαβὴ φιλοσόφων ἐστὶν ἐπιδέξιος ἡ διὰ τῶν ὤτων· πείσας οὖν, ἕλκε τοῦτον. εἰ δέ με βιάζῃ, τὸ μὲν σῶμα παρὰ σοὶ ἔσται, ἡ δὲ ψυχὴ παρὰ Στίλπωνι.

Συνδιέτριψε δὲ καὶ Διοδώρῳ, καθά φησιν Ἱππόβοτος· παρ' ᾧ καὶ τὰ διαλεκτικὰ ἐξεπόνησεν. ἤδη δὲ προκόπτων εἰσῄει καὶ πρὸς Πολέμωνα ὑπ' ἀτυφίας. ὥστε φασὶν λέγειν ἐκεῖνον, ΟΥ' λανθάνεις, ὦ Ζήνων, ταῖς κηπαίαις παρεισρέων θύραις, καὶ τὰ δόγματα κλέπτων φοινικικῶς μεταμφιεννύς; καὶ πρὸς τὸν δείξαντα δὲ αὐτῷ διαλεκτικὸν ἐν τῷ θερίζοντι λόγῳ ἑπτὰ διαλεκτικὰς ἰδέας, πυθέσθαι πόσας εἰσπράττεται μισθοῦ· ἀκούσαντα δὲ ἑκατὸν, διακοσίας αὐτῷ δοῦναι· τοσοῦτον ἤσκει φιλομάθειαν.

qui autem interrogabant, legati à Ptolemæo aduenerant, & diſcere cupiebant quid de illo regi nuntiarẽt. Interrogatus quónam eſſet animo aduerſus maledicta, dixit, Velut ſi legatus abſq; reſpõſo remittatur. Refert Apollonius Tyrius, quòd quum Crates eum per pallium à Stilpone retraheret, dixerit, O Crates, commodiſſimè auribus philoſophũ teneas. quũ igitur perſuaſeris, tũ illũ trahe: nã ſi per vĩ egeris, corp' quidẽ apud te, ſed anim' apud Stilponẽ erit.

Verſatum illum & cum Diodoro Hippobotus autor eſt: apud quem & dialecticę ſtuduit Iã verò proficiẽs atque prouectus, Polemonis frequentabat auditorium, calcandi faſtus cauſa Denique illum dixiſſe ferunt, Nõ latet nos, Zeno, te per horti ianuas irrepere, furaríque dogmata, eáque Phœnicum more induere. Fertur quum dialecticus ſibi ſeptem ſpecies dialectices θερίζοντι ſermone demõſtraſſet, interrogaſſe quídnam ſibi mercedis dari vellet, poſcẽtique centum, ducentũ dediſſe: tanto diſcendi amore tenebatur.

φασὶ δὲ καὶ πρῶτον καθῆκον ὠνομακέναι, καὶ λόγον περὶ αὐτοῦ πεποιηκέναι· τούς τε Ἡσιόδου στίχους μεταγράφειν οὕτω,

Κεῖνος μὲν πανάριστος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ.

κρείττονα γὰρ εἶναι τὸν ἀκοῦσαι καλῶς δυνάμενον τὸ λεγόμενον, καὶ χρῆσθαι αὐτῷ, τοῦ δι' αὑτοῦ τὸ πᾶν συννοήσαντες. τῷ μὲν γὰρ εἶναι μόνον τὸ συνεῖναι· τῷ δ' εὖ πεισθέντι προσεῖναι καὶ τὴν πρᾶξιν. ἐρωτηθεὶς (φησὶ) διὰ τί αὐστηρὸς ὢν, ἐν τῷ πότῳ διαχεῖται, ἔφη, Καὶ οἱ θέρμοι πικροὶ ὄντες, βρεχόμενοι γλυκαίνονται. φησὶ δὲ καὶ Ἑκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν χρειῶν ἀνίεσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις. ἔλεγέ τε κρεῖττον εἶναι τοῖς ποσὶν ὀλισθεῖν ἢ τῇ γλώττῃ. τὸ εὖ γίνεσθαι μὲν παρὰ μικρὸν, οὐ μὴν μικρὸν εἶναι. οἱ δὲ, Σωκράτους. ἦν δὲ καρτερικώτατος καὶ λιτότατος, ἀπύρῳ τροφῇ χρώμενος, καὶ τρίβωνι λεπτῷ. ὥστε λέγεσθαι ἐπ' αὐτοῦ,

Τὸν δ' οὔτ' ἂρ χειμὼν κρυόεις, οὐκ ὄμβρος ἀπείρων,

Aiūt illum primū καθῆκον, *id est officium*, vocasse, librúmque de illo scripsisse. Hesiodi item versus mutare solitum in hāc sententiā,

Optimus ille quidē qui paret recta docenti,
Nec malus ille, potest qui per se noscere cuncta.

Præstantiorem enim eum esse, qui bene quod dicitur audire possit, atque eo vti, quàm qui per seipsum omnia assequitur: huic enim solùm adesse intelligētiam, qui verò obtēperet, inesse prӕterea & effectum. Rogatus cur seuerus quum esset, in conuiuio tamen hilaresceret, Et lupini ait, quū sint amari, perfusi tamen aqua dulcescunt. Porro Hecaton scribit in secūdo Sētentiarum, eiusmodi consortia nō illibenter admittere solitum, ac dicere melius esse pedibus quàm lingua labi: bene paulatim aliquid fieri non parum esse. Hoc alii Socratis dicunt. Erat autem patientissimus, & simplicissimi victus, crudisque tantùm cibis vtebatur, & tenui pallio, ita vt de illo diceretur,

Hūc nō acris hyems domuit, non frigidus imber,

Οὐ φλὸξ ἠελίοιο δαμάζεται, οὐ νόσος αἰνή,
Οὐχ ὡς τις δήμου ἐναείσιμος, ἀλλ' ὅγ' ἀτειρὴς
Ἀμφὶ διδασκαλίῃ τέταται νύκτας τε καὶ ἦμαρ.

οἵ γε μὴν Κωμικοὶ ἐλάνθανον ἐπαινοῦντες αὐτὸν διὰ τῶν σκωμμάτων. ἵνα καὶ Φιλήμων φησὶν οὕτως ἐν δράματι Φιλοσόφοις,

Εἷς ἄρτος, ὄψον, ἰσχάς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.
Φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ,
Πεινῆν διδάσκει, καὶ μαθητὰς λαμβάνει.

οἱ δὲ, Ποσειδίππου. ἤδη δὲ καὶ εἰς παροιμίαν σχεδὸν ἐχώρησεν. ἐλέγετο γοῦν ἐπ' αὐτῷ, Τοῦ φιλοσόφου Ζήνωνος ἐγκρατέστερος. ἀλλὰ καὶ Ποσείδιππος μεταφερομένοις, ὥστ' ἐν ἡμέραις δέκα εἶναι δοκεῖν Ζήνωνος ἐγκρατέστερον. τῷ γὰρ ὄντι πάντας ὑπερεβάλλετο τῷ τε εἴδει τούτῳ, καὶ τῇ σεμνότητι, καὶ δὴ νὴ Δία καὶ μακαριότητι. ὀκτὼ γὰρ πρὸς τοῖς ἐνενήκοντα βιοὺς ἔτη κατέστρεψεν, ἄνοσος καὶ ὑγιὴς διατελέσας.

Περσαῖος δέ φησιν ἐν ταῖς ἠθικαῖς σχολαῖς, δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτόν. ἐλθεῖν δ' Ἀθήναζε

Non solis radii, non vis teterrima morbi,
Non quicquid vulgo pretiosum: inuictus at vnus
Instabat grauibus studiis noctesque diésque.

Comici tamen imprudentes, hunc dum vituperãt, laudant. Nanque Philemon in comœdia philosophi ait,

Cum pane caricas vorat, & aquam bibit,
Exercet ignotum philosophiæ genus,
Docet esurire, dehinc auditores capit.

Alii Posidippum putant. Iã verò fermè & in prouerbiũ abiit illud, vt diceretur de eo, Continentior Zenone. Sed & Posidippus ait in Translatis, Itaque diebus decẽ Zenone continentius. Re enim vera omnes præcedebat formæ excellentia & honestate, magnáque per Iouẽ felicitate. Quippe nonagesimooctauo ætatis anno vita excessit incolumis atque integer, ac sine morbo.

Perseus autem in Scholis moralibus septuagintaduorum annorũ migrasse tradit ex vita. Athenas quippe

δύο καὶ εἴκοσι ἐτῶν. ὁ δ' Ἀπολλώνιός φησιν ἀφηγήσασθαι τῆς σχολῆς αὐτὸν ἔτη δυοῖν δέοντα ἑξήκοντα. ἐτελεύτα δὴ οὕτως· ἐκ τῆς σχολῆς ἀπιὼν προσέπταισε, καὶ τὸν δάκτυλον περιέρρηξε. παίσας δὲ τὴν γῆν τῇ χειρὶ, φησὶ τὸ ἐκ τῆς Νιόβης,

Ἔρχομαι, τί μ' αὔεις;

καὶ παραχρῆμα ἐτελεύτησεν, ἀποπνίξας ἑαυτόν. Ἀθηναῖοι δ' ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ Κεραμεικῷ, καὶ ψηφίσμασι τοῖς προειρημένοις ἐτίμησαν, τὴν ἀρετὴν αὐτῷ προσμαρτυροῦντες. καὶ Ἀντίπατρος ὁ Σιδώνιος ἐποίησεν οὕτως,

Τῆνος ὅδε Ζήνων Κιτίῳ φίλος, ὃς ποτ' Ὄλυμπον
Ἔδραμεν, οὐκ Ὄσσῃ Πήλιον ἀνθέμενος,
Οὐδὲ τά γ' Ἡρακλῆος ἀέθλια· τὴν δέ ποτ' ἄστρα
Ἀτραπὸν μούνης εὗρε σαοφροσύνας.

καὶ ἄλλο Ζηνόδοτος ὁ Στωϊκὸς, Διογένους μαθητής,

Ἔκτισας αὐτάρκειαν, ἀφεὶς κενεαυχέα πλοῦτον
Ζήνων σὺν πολιῷ σεμνὸς ἐπισκυνίῳ.

A cõceßiſſe ætatis anno XXII, Quinquaginta verò & octo annos ſcholæ præfuiſſe Apollonius autor eſt. Sic autem obiit. Quum abiret è ſchola, offendit, digitúmque perfregit. Manu verò terram feriens, dixit illud ex Niobe,

En adſum, quid me (oro) vocas?

B Continuóque ſe ſtrangulans interiit. Athenienſes autem illum in Ceramico ſepelierunt, decretíſque quæ ſuprà prędiximus, honorauerunt, virtutis illi teſtimonium addentes. In quem Antipater Sidonius ſic ſcripſit,

Hic Zeno ille deus patriæ, qui nuper olympum
C *Scandit, nec Oſſæ Pelion impoſuit.*
Geſta etenim magni nõ Herculis iſta, ſed altam
Virtute inuenit ſolus ad aſtra viam.

Zenodotus Stoicus Diogenis diſcipulus aliud ſcripſit in hanc ſententiam,

D *Vixiſti frugi, ſpreto prædiuite luxu*
Spectandus, cano Zeno ſupercilio.

ἄρσενα γὰρ λόγον εὗρες. αἰε- A
θλήσω δὲ προνοίᾳ
Αἵρεσιν ἀτρέστου ματέρ' ἐλευθερίας.

Pugnasti ingenio, inuenisti mascula verba,
Et tibi libertas dulcis amica fuit.

Εἰ δὲ πάτρα Φοίνισσα, τίς ὁ φθόνος; ἦν καὶ ὁ Κάδμος
Κεῖνος, ἀφ' οὗ γραπταὶ Ἑλλὰς ἔχει σελίδα.

Si patria es Phœnix, quid tum? nã Cadmus & ipse Phœnix, cui debet Græcia docta libros.

καὶ κοινῇ δὲ καὶ περὶ πάντων τῶν Στωϊκῶν Ἀθήναιος ὁ ἐπιγραμματοποιὸς φησὶν οὕτως, B

In genere autem de omnibus Stoicis Athenæus epigrammatum scriptor hoc edidit,

Ὦ Στωϊκῶν μύθων εἰδήμονες, ὦ πανάριστα
Δόγματα ταῖς ἱεραῖς ἐνθέμενοι σελίσι,
Τὰν ἀρετὰν ψυχᾶς ἀγαθὸν μόνον· ἅδε γὰρ ἀνδρῶν
Μοῦνα καὶ βιοτὰν ῥύσατο καὶ πόλιας.
Σαρκὸς δ' ἡδυπάθημα φίλον τέλος ἀνδράσιν ἄλλοις, C
Ἡ μία τῶν Μνήμης ἤνυσε θυγατέρων.

O Stoicæ gnari sectæ, quàm insignia vestra
Dogmata, quæ sacris scribitis in tabulis!
Esse bonum vnã animi virtutem, sola tuetur
Quòd validas vrbes, quódque ea sola homines.
Ast aliis vitæ scopus esset spurca voluptas,
Vna egit pulchræ filia Mnemosynes.

εἴπομεν ὡς ἐτελεύτα ὁ Ζήνων καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ παμμέτρῳ τοῦτον τὸν τρόπον,

Diximus iam quemadmodum Zeno è vita discesserit, atque in pammetro nostro sic de eo scripsimus,

Τὸν Κιτιᾶ Ζήνωνα θανεῖν λόγος, ὡς ὑπὸ γήρως
Πολλὰ καμὼν ἐλύθη, οἱ δ', μένων ἄσιτος·
Οἱ δ', ὅτι προσκόψας ποτ' ἔφη, χερὶ γαῖαν ἀλοίσας, D
Ἔρχομαι αὐτόματος· δή· τί με, τί με καλεῖς;

Cittensem variè extinctum Zenona loquuntur,
Hi confectum annis, hi perijsse fame.
Ast alij dixisse ferunt lapsu malè læsum,
Ecce tibi vltrò adsum, quid me ita quæso vocas?

ἔνιοι γὰρ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τελευτῆσαι φασὶν αὐτόν. καὶ περὶ μὲν τῆς τελευτῆς ταῦτα.

A Nam nõnulli ita mortuum asserũt. atque de eius morte hæc dicta sint.

Φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, τὸν πατέρα αὐτοῦ Μνασέαν πολλάκις, ἅτε ἔμπορον, Ἀθήναζε παραγίνεσθαι, καὶ πολλὰ τῶν Σωκρατικῶν βιβλίων ἀποφέρειν ἔτι παιδὶ ὄντι τῷ Ζήνωνι· ὅθεν καὶ ἐν τῇ πατρίδι συγκεκροτῆσθαι. καὶ οὕτως ἐλθόντα εἰς Ἀθήνας, Κράτητι παραβαλεῖν. δοκεῖ δὲ (φησὶ) καὶ τὸ τέλος αὐτὸς ὁρίσαι τῶν πλανωμένων περὶ τὰς ἀποφάσεις. ὤμνυε δὲ (φασὶ) καὶ κάππαριν, καθάπερ Σωκράτης τὸν κύνα.

Refert Demetrius Magnesius in Æquiuocis, Mnaseum huius patrem, sæpe (vtpote mercatorem) Athenas aduentantem, complures Socraticos libros Zenoni adhuc puero aduexisse. Iámque tunc in patria philosophię desiderio flagran- B tem, Athenas profectum, Crateti congressum esse. Videtur autem (inquit) & ipse circa negationes errátium finem statuisse. Sed & per capparim (ait ille) iurabat sicut & Socrates per canem.

Ἔνιοι μέντοι (ἐξ ὧν εἰσὶν οἱ περὶ Κάσιον τὸν Σκεπτικόν) ἐν πολλοῖς κατηγοροῦντες τοῦ Ζήνωνος, πρῶτον μὲν τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν ἄχρηστον ἀποφαίνειν λέγοντα ἐν ἀρχῇ τῆς πολιτείας, δεύτερον, ἐχθροὺς καὶ πολεμίους καὶ δούλους καὶ ἀλλοτρίους λέγειν αὐτὸν ἀλλήλων εἶναι πάντας τοὺς μὴ σπουδαίους, καὶ γονεῖς τέκνων, καὶ ἀδελφοὺς ἀδελφῶν, οἰκείους οἰκείων. πάλιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, παριστάντα πολίτας καὶ φίλους

Quidam tamen (ex quibus est Cassius Scepsius) in C plurimis Zenonẽ accusant. Primò quidem quòd disciplinas liberales, inutiles denuntiet, in principio suæ reipubl. Secundò quòd inimicos & hostes & seruos & alienos sibi inuicem dicat omnes qui probitati studeant, & parẽtes filiorum, & fratres fratrum, & propinquos propinquorum. Rursúsque in republ. com- D mendat ciues & amicos

καὶ οἰκείους, καὶ ἐλευθέρους, τοὺς σπουδαίους μόνον. ὥστε τοῖς Στωϊκοῖς οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα ἐχθροί· οὐ γάρ εἰσι σοφοί. κοινάς τε τὰς γυναῖκας δογματίζειν ὁμοίως ἐν τῇ πολιτείᾳ. καὶ κατὰ τοὺς διακοσίους, μήτε ἱερὰ, μήτε δικαστήρια, μήτε γυμνάσια ἐπὶ ταῖς πόλεσιν οἰκοδομεῖσθαι. περί τε νομίσματος οὕτως γράφειν, Νόμισμα δ' οὔτ' ἀλλαγῆς ἕνεκεν οἴεσθαι δεῖν κατασκευάζειν, οὔτε ἀποδημίας ἕνεκεν. καὶ ἐσθῆτι δὲ τῇ αὐτῇ κελεύει χρῆσθαι ἄνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ μηδὲν μόριον ἀποκεκρύφθαι. ὅτι δ' αὐτοῦ ἐστιν ἡ Πολιτεία, καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ πολιτείας φησί.

περί τε ἐρωτικῶν διήλεκται, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιγραφομένης Ἐρωτικῆς τέχνης. ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς διατριβαῖς τὰ παραπλήσια γράφει. τοιουτότροπα τινά ἐστι παρὰ τῷ Κασίῳ, ἀλλὰ καὶ Ἰσιδώρῳ τῷ Περγαμηνῷ ῥήτορι· ὃς καὶ ἐκτμηθῆναι φησὶν ἐκ τῶν βιβλίων τὰ κακῶς λεγόμενα παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς ὑπ' Ἀθηνοδώρου τοῦ Στωϊκοῦ, πιστευθέντος τὴν ἐν Περγάμῳ βιβλιοθήκην· εἶτα ἀντιτεθῆναι αὐτά,

A & propinquos, ac liberos solos esse qui sint studiosi. Stoicis itaque parentes ac liberi inimici sunt: non enim sũt sapiẽtes. Vxorésq; communes itidẽ in repub. statuat: ac secundum ducentos, neque sacra, neque iudicia, neque gymnasia in vrbibus construi permittat: atque ita de moneta scribat, Nummum verò B neque commutandi gratia, neque peregrinationis causa parari arbitrandum est. Eandémque vestem viros ac mulieres indui præcipiat, nullámque corporis nudare partem. Porrò hãc eius esse remp. & Chrysippus in libro de rep. scribit. De amatoriis item disseruit in principio libri, qui inscribitur Ars amatoria. C Similia identidem scribit in Diatribis. Huiusmodi quædam sunt apud Cassium, itémque apud Isidorum rhetorem Pergamenum, qui etiam expuncta ac erasa ait ex libris quæ malè sentirent, ac dicerent Stoici ab Athenodoro Stoico (cui commissa erat seruãda bibliotheca Pergamena) deinde reinserta esse, D

φωραθέντος τοῦ Ἀθηνοδώρου, καὶ κινδυνεύσαντος. καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν ἀθετουμένων αὐτοῦ.

Γεγόνασι δὲ Ζήνωνες ὀκτώ· πρῶτος, ὁ Ἐλεάτης, περὶ οὗ λέξομεν· δεύτερος αὐτὸς οὗτος· τρίτος, Ῥόδιος, τὴν ἐντόπιον γεγραφὼς ἱστορίαν ἑνιαίαν· τέταρτος, ἱστορικὸς, τὴν Πύῤῥου γεγραφὼς ἱστορίαν εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιτομὴν τῶν πεπραγμένων Ῥωμαίοις τε καὶ Καρχηδονίοις· πέμπτος, Χρυσίππου μαθητὴς, βιβλία μὲν ὀλίγα γεγραφὼς, μαθητὰς δὲ πλείστους καταλελοιπώς· ἕκτος, ἰατρὸς Ἡροφίλειος, νοῆσαι μὲν ἱκανὸς, γράψαι δὲ ἄτονος. ἕβδομος, γραμματικὸς, οὗ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπιγράμματα φέρεται. ὄγδοος, Σιδώνιος τὸ γένος, φιλόσοφος Ἐπικούρειος, καὶ νοῆσαι καὶ ἑρμηνεῦσαι σαφής.

Μαθηταὶ δὲ Ζήνωνος, πολλοὶ μέν· ἔνδοξοι δὲ, Περσαῖος Δημητρίου, Κιτιεύς· ὃν οἱ μὲν, γνώριμον αὐτοῦ, οἱ δὲ, οἰκέτην ἕνα τῶν εἰς βιβλιογραφίαν πεμπομένων αὐτῷ παρὰ Ἀντιγόνου,

deprehenso ac periclitante Athenodoro. Hactenus de iis quæ illi fuerunt obiecta.

Fuere autem octo Zenones. Primus, Eleates, de quo dicemus: secundus, hic ipse: tertius, Rhodius, qui locorum scripsit historiã: quartus, historicus, qui Pyrrhi in Italia ac Sicilia gesta conscripsit, epitoménque Romanarum & Carthaginensium rerum: quintus Chrysippi discipulus, qui libros quidem scripsit perpaucos, sed cõplures discipulos reliquit: sextus, medicus Herophilius, intelligentiæ acumine potius quàm scriptura clarus: septimus, grammaticus, cuius inter cætera etiam epigrammata feruntur: octauus, Sidonius genere, philosophus Epicureus, sensu & eloquutione clarus atque apertus.

Zenonis verò discipuli fuere complures: hi tamen nobiliores, Persæus Demetrii filius Cittieus. Hũc alii quidem necessarium, alii verò famulum illius tradũt, vnúmque ex iis qui ad scribendos libros missi sibi ab Antigono fuerant,

οὗ καὶ τροφεὺς ἦν τοῦ παιδὸς Ἀλκυονέως. διάπειραν δή ποτε βουληθεὶς λαβεῖν αὐτοῦ ὁ Ἀντίγονος, ἐποίησεν αὐτῷ πλαστῶς ἀγγελθῆναι ὡς εἴη τὰ χωρία αὐτοῦ πρὸς τῶν πολεμίων ἀφῃρημένα· καὶ σκυθρωπάσαντος, Ὁρᾷς, ἔφη, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος ἀδιάφορον; Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε· Περὶ βασιλείας, Πολιτεία Λακωνικὴ, Περὶ γάμου, Περὶ ἀσεβείας, Θυέστης, Περὶ ἐρώτων, Προτρεπτικοὶ· Διατριβῶν, Χρειῶν, δ΄· Ἀπομνημονεύματα, Πρὸς τοὺς Πλάτωνος νόμους, ζ΄· Ἀρίστων, Μιλτιάδης Χῖος, ὁ τὴν ἀδιαφορίαν εἰσηγησάμενος· Ἥριλλος Καρχηδόνιος, ὁ τὴν ἐπιστήμην τέλος εἰπών· Διονύσιος ὁ μεταθέμενος εἰς τὴν ἡδονήν. διὰ γὰρ σφοδρὰν ὀφθαλμίαν ὤκνησεν ἔτι λέγειν τὸν πόνον ἀδιάφορον· οὗτος ἦν Ἡρακλεώτης. Σφαῖρος Βοσπορανὸς, Κλεάνθης Φανίου Ἄσιος, ὁ διαδεξάμενος τὴν σχολήν· ὃν καὶ ἀφωμοίου ταῖς σκληροκήροις δέλτοις, αἳ μόλις μὲν γράφονται, διατηροῦσι δὲ τὰ γραφέντα. διήκουσε δὲ ὁ Σφαῖρος καὶ Κλεάνθους μετὰ τὴν Ζήνωνος τελευτήν,

A cuius & filii Alcyonei nutritor fuerit. Eius igitur experimentum quũ aliquãdo capere Antigonus vellet, falsò ipsi nuntiari fecit prædia ipsius ab hostib' fuisse direpta: & quum tristior effectus esset, Vides (inquit) diuitias non esse indifferentes? Ferũtur eius ista volumina, De regno, Laconica resp. De nu- B ptiis, De impietate, Thyestes, De amoribus, Exhortorii, διατριβῶν, χρειῶν IIII, Commentaria, In Platonis leges, VII, Aristo, Miltiades Chius, qui ἀδιαφορίαν, *hoc est indifferentiam*, inuexit: Herillus Chalcedonius, qui finem dixit esse scientiam: Dionysius, qui in voluptatem transtulit. Nam ob vehementem lippitudi- C nem grauabatur iam dolorem dicere indifferentem. Fuit autem Heracleotes. Sphærus Bosphoranus, Cleanthes Phanii filius Asius, qui illi in schola successit. Hunc ille cereis durioribus tabulis comparare solebat, quæ vix quidem & cum difficultate scribũtur, sed quæ inscripta fuerint, seruant diutius. Porro D Sphær' post Zenonis mortẽ Cleãthis itẽ auditor fuit,

καὶ λέξομεν περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ Κλεάνθους. ἦσαν δὲ Ζήνωνος μαθηταὶ καὶ οἵδε, (καθά φησιν Ἱππόβοτος) Ἀθηνόδωρος Σολεὺς, Φιλωνίδης Θηβαῖος, Κάλλιππος Κορίνθιος, Ποσειδώνιος Ἀλεξανδρεὺς, Ζήνων Σιδώνιος.

Κοινῇ δὲ περὶ πάντων τῶν Στωϊκῶν δογμάτων ἔδοξέ μοι ἐν τῷ Ζήνωνος εἰπεῖν βίῳ, διὰ τὸ τοῦτον κτίστην γενέσθαι τῆς αἱρέσεως. ἔστι μὲν οὖν αὐτοῦ καὶ τὰ προγεγραμμένα βιβλία πολλὰ, ἐν οἷς ἐλάλησεν ὡς οὐδεὶς τῶν Στωϊκῶν. τὰ δὲ δόγματα κοινῶς ἐστὶ τάδε. λελέχθω δ' ἐπὶ κεφαλαίων, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ποιεῖν εἰώθαμεν. τριμερῆ φασὶν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον· εἶναι γὰρ αὐτοῦ τὸ μέν τι, φυσικόν· τὸ δὲ, ἠθικόν· τὸ δὲ, λογικόν. οὕτω δὲ πρῶτος διεῖλε Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ἐν τῷ Περὶ λόγου, καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ α΄ Περὶ λόγου, καὶ ἐν τῇ α΄ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἔφιλλος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τὰ δόγματα εἰσαγωγῶν, καὶ Εὔδρομος ἐν τῇ ἠθικῇ στοιχειώσει,

dicemúsque de illo quum ad Cleanthem venerimus. Erãt autem & isti discipuli Zenonis, vt Hippobotus ait, Athenodorus Solensis, Philonides Thebanus, Calippus Corinthius, Posidonius Alexandrinus, Zeno Sidonius.

In genere verò de dogmatis Stoicis omnibus in Zenonis vita mihi dicendum putaui, quòd is eius sectæ autor fuerit. Sunt quidem eius & conscripti libri, in quibus ita loquutus est vt Stoicorum nemo.

Porro dogmata siue decreta sunt ista in summa. Dicemus autem summatim, vt in aliis consueuimus facere. Tripartitam esse dicunt philosophiæ rationem, aliam quippe Physicen, Ethicen aliam, tertiam Logicen dici. Sic autem primus diuisit Zeno Cittieus in libro De oratione, Chrysippúsque in primo De oratione, atque in primo Physicorum. Apollodorus item Ephillus in primo Introductionum ad dogmata, EVdromúsque in Morali institutione:

Diogenésque

καὶ Διογένης ὁ Βαβυλώνιος, καὶ Ποσειδώνιος. ταῦτα δὲ τὰ μέρη ὁ μὲν Ἀπολλόδωρος τόπους καλεῖ· ὁ δὲ Χρύσιππος καὶ Εὔδρομος, εἴδη· ἄλλοι, γένη. εἰκάζουσι δὲ ζώῳ τὴν φιλοσοφίαν, ὀστοῖς μὲν καὶ νεύροις τὸ λογικὸν προσομοιοῦντες· τοῖς δὲ σαρκώδεσι, τὸ ἠθικόν· τῇ δὲ ψυχῇ, τὸ φυσικόν. ἢ πάλιν ᾠῷ· τὰ μὲν γὰρ ἐκτὸς, εἶναι τὸ λογικόν· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα, τὸ ἠθικόν· τὰ δ᾽ ἐσωτάτω, τὸ φυσικόν. ἢ ἀγρῷ παμφόρῳ· τὸν μὲν περιβεβλημένον φραγμὸν, τὸ λογικόν· τὸν δὲ καρπὸν, τὸ ἠθικόν· τὴν δὲ γῆν, ἢ τὰ δένδρα, τὸ φυσικόν· ἢ πόλει καλῶς τετειχισμένῃ, καὶ κατὰ λόγον διοικουμένῃ. καὶ οὐδὲν μέρος τοῦ ἑτέρου προκεκρίσθαι, (καθά τινες αὐτῶν φασὶν) ἀλλὰ μεμῖχθαι αὐτά. καὶ τὴν παράδοσιν μικτὴν ἐποίουν. ἄλλοι δὲ πρῶτον μὲν τὸ λογικὸν τάττουσι· δεύτερον δὲ, τὸ φυσικόν· καὶ τρίτον, τὸ ἠθικόν· ὧν ἐστι Ζήνων ἐν τῷ Περὶ λόγου, καὶ Χρύσιππος, καὶ Ἀρχέδημος, καὶ Εὔδημος. ὁ γὰρ Πτολεμαεὺς Διογένης ἀπὸ τῶν ἠθικῶν ἄρχεται· ὁ δ᾽ Ἀπολλόδωρος, δεύτερα τὰ ἠθικά· Παναίτιος δὲ καὶ Ποσειδώνιος, ἀπὸ

A Diogenésque Babylonius & Posidonius. Has verò partes Apollodorus quidẽ Locos vocat, Chrysippus verò atque EVdromus, Species: alii, Genera. Enimuero Philosophiam animali simile dicunt, ossibus ac neruis Logicẽ, carnibus Ethicen, animæ Physicen conferentes. Siue rursus ouo: esse quippe superficiẽ, Lo- B gicen: sequentia, Ethicen, intima & penitus abstrusa, Physicen. Sunt qui agro frugifero, quippe circuniectam sepem, Logicen, fructum, Ethicen, humum ac arbores, Physicen. Nõnulli ciuitati muris optimè septę ac pulchræ & ex dignitate administratæ. Neutrã verò partem præferri alteri, sicut quidam eorum mixtas C arbitrantur, eásque confusè ac permixtè tradunt. Alii verò Logicen, primam: secũdam, Physicen: tertiam, Ethicẽ statuunt. Ex quibus est Zeno in libro De ratione, & Chrysippus, & Archedemus, & EVdromus. Ptolemæensis verò Diogenes ab Ethicis inchoat: Apollodorus autem Ethicẽ secũdo in loco cõstituit. Porro D Panætius & Posidonius à

τῶν φυσικῶν ἄρχονται, καθά φησι Φανίας ὁ Ποσειδωνίου γνώριμος, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ποσειδωνείων σχολῶν.

Ὁ δὲ Κλεάνθης ἓξ μέρη φησὶ, διαλεκτικὸν, ῥητορικὸν, ἠθικὸν, πολιτικὸν, φυσικὸν, θεολογικόν. ἄλλοι δ' οὐ τοῦ λόγου ταῦτα μέρη φασὶν, ἀλλ' αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας· ὡς Ζήνων ὁ Ταρσεύς. τὸ δὲ λογικὸν μέρος φασὶν ἔνιοι εἰς δύο διαιρεῖσθαι ἐπιστήμας, εἰς ῥητορικὴν, καὶ εἰς διαλεκτικήν. τινὲς δὲ καὶ εἰς τὸ ὁρικὸν, τὸ περὶ κανόνων καὶ κριτηρίων. ἔνιοι δὲ τὸ ὁρικὸν περιαιροῦσι. τὸ μὲν οὖν περὶ κανόνων καὶ κριτηρίων παραλαμβάνουσι πρὸς τὸ τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν· (ἐν αὐτῷ γὰρ τὰς τῶν φαντασιῶν διαφορὰς ἀπευθύνουσι) καὶ τὸ ὁρικὸν δὲ ὁμοίως πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας. διὰ γὰρ τῶν ἐννοιῶν τὰ πράγματα λαμβάνεται. τήν τε ῥητορικὴν ἐπιστήμην οὖσαν, τοῦ εὖ λέγειν περὶ τῶν ἐν διεξόδῳ λόγων, καὶ τὴν διαλεκτικὴν τοῦ ὀρθῶς διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐν ἐρωτήσει καὶ ἀποκρίσει λόγων. ὅθεν καὶ οὕτω αὐτὴν ὁρίζονται, ἐπιστήμην ἀληθῶν καὶ ψευδῶν καὶ οὐδετέρων.

A Physicis initia sumunt, vt Phanias inquit Posidonii necessarius, in primo Posidonii, qui De scholis inscribitur.

Cæterùm Cleanthes sex philosophiæ partes ait, dialecticam, oratoriam, moralem, ciuilem, naturalem, theologicam. Alii has partes nõ rationis, verùm philosophiæ ipsius tradunt, vt B Zeno Tarsensis. At partem in binas disciplinas diuidi plerique autumant, Rhetoricam atque Dialecticã. Quidam verò & indefinitã speciem quæ de regulis est atque iudiciis. Alii definitã ipsam diuidunt. nam de regulis atque iudiciis partem assumunt ad inueniendam veritatẽ: in ipsa enim phantasiarum differentias dirigunt. Eandem itidem definitiuam ad agnitionem veritatis, quippe per notiores C res accipiunt. Porro rhetoricen artem bene dicendi circa orationẽ, ad persuadendum idoneam. Dialecticam verò rectè disserẽdi scientiam, circa orationem quæ interrogatione & responsione consistit, versari dicunt. Quocirca ipsam ita diffiniunt, Sciẽtiam veri falsique & neutrius. D

καὶ τὴν μὲν ῥητορικὴν αὐτὴν εἶναι λέγουσι τριμερῆ· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς, εἶναι συμβουλευτικόν· τὸ δὲ, δικανικόν· τὸ δὲ, ἐγκωμιαστικόν. εἶναι δ' αὐτῆς τὴν διαίρεσιν, εἴς τε τὴν εὕρεσιν, καὶ εἰς τὴν φράσιν, καὶ εἰς τὴν τάξιν, καὶ εἰς τὴν ὑπόκρισιν. τὸν δὲ ῥητορικὸν λόγον, εἴς τε τὸ προοίμιον, καὶ εἰς τὴν διήγησιν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους, καὶ τὸν ἐπίλογον. τὴν διαλεκτικὴν διαιρεῖσθαι εἴς τε τὸν περὶ τῶν σημαινομένων, καὶ τῆς φωνῆς τόπον· καὶ τὸν μὲν τῶν σημαινομένων, εἴς τε τὸν περὶ τῶν φαντασιῶν τόπον, καὶ τῶν ἐκ τούτων ὑφισταμένων λεκτῶν ἀξιωμάτων καὶ αὐτοτελῶν, καὶ κατηγορημάτων, καὶ τῶν ὁμοίων ὀρθῶν καὶ ὑπτίων, καὶ γενῶν καὶ εἰδῶν· ὁμοίως δὲ καὶ λόγων καὶ τρόπων καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν παρὰ τὴν φωνὴν καὶ τὰ πράγματα σοφισμάτων. ὧν εἶναι ψευδομένους λόγους καὶ ἀληθεύοντας καὶ ἀποφάσκοντας, σωρείτας τε καὶ τοὺς ὁμοίους τούτοις, ἐλλιπεῖς καὶ ἀπόρους, καὶ περαίνοντας, καὶ ἐγκεκαλυμμένους, κερατίδας τε καὶ οὔτιδας, καὶ θερίζοντας. εἶναι δὲ τῆς διαλεκτικῆς

Ac rhetoricen quidem ipsam tripartitã esse dicunt. Nam aliam deliberatiuã, aliam iudicialem, tertiam demonstratiuã. Diuidi autem in inuentionem & eloquutionem, & dispositionẽ & actionem. Orationẽ autem rhetoricam, in exordium, & narrationem, & confutationem & epilogũ. Cæterùm dialecticam diuidi in figuram eorum quę significantur & vocis locũ. Et locum quidem eorum quæ significantur, diuidi in figuram eorum quæ fingũtur, atque eis subsistunt, & iis enuntiationibus atque ex se perfectis & prædicamentis & similibus, rectis atque supinis generibus atque speciebus. Eadem ratione & ex orationibus, ex modis atque syllogismis, ex eis item quę præter vocem & res sunt sophismatis, (vt sunt sermones falsi atque veri, & negantes, σωρεῖται, & his similes, deficientes & ambigui, & concludentes & obscuri, cornuti, & οὔτιδες, *hoc est, nihil importantes*, & metentes. Esse autem dialecticæ

ἴδιον τόπον καὶ τὸν προειρημένον περὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς, ἐν ᾧ δείκνυται ἡ ἐγγράμματος φωνὴ, καὶ τίνα τὰ τοῦ λόγου μέρη· καὶ περὶ σολοικισμοῦ, καὶ βαρβαρισμοῦ, καὶ ποιημάτων, καὶ ἀμφιβολιῶν, καὶ περὶ ἐμμελοῦς φωνῆς, καὶ περὶ μουσικῆς, καὶ περὶ ὅρων (καθά τινας) καὶ διαιρέσεων καὶ λέξεων. Ἀχρηστοτάτην δέ φασιν εἶναι τὴν περὶ τῶν συλλογισμῶν θεωρίαν· τὸ γὰρ ἀποδεικτικὸν ἐμφαίνειν, ὅπερ συμβάλλεσθαι πολὺ πρὸς διόρθωσιν τῶν δογμάτων, καὶ τάξιν καὶ μνήμην τὸ ἐπιστατικὸν κατάλημμα ἐμφαίνειν. εἶναι δὲ τὸν λόγον αὐτὸν συστημάτων καὶ ἐπιφορᾶς· τὸν δὲ συλλογισμὸν, λόγον συλλογιστικὸν ἐκ τούτων· τὴν δὲ ἀπόδειξιν, λόγον, διὰ τῶν μᾶλλον καταλαμβανομένων, τὸ ἧττον καταλαμβανόμενον περὶ πάντων. τὴν δὲ φαντασίαν, εἶναι τύπωσιν ἐν ψυχῇ, τοῦ ὀνόματος οἰκείως μετενηνεγμένου ἀπὸ τῶν τύπων ἐν τῷ κηρῷ ὑπὸ τοῦ δακτυλίου γινομένων. τῆς δὲ φαντασίας, τὴν μὲν, καταληπτικήν· τὴν δὲ, ἀκατάληπτον. καταληπτικὴν μὲν,

A locum proprium quẽ prædiximus de voce ipsa, in quo ostẽditur literata vox, & quædam orationis partes, ac de solœcismo & barbarismo & poematibus & amphiboliis, & de canora voce, & de musica, & de terminis secũdum quosdã, diuisionibus itẽ & dictionibus. Aiunt autem vtilissimam esse syllogismorũ in- B telligẽtiam ac subtilitatem, quippe demõstratiuum ostendere, idque multum ad emendationem dogmatum conferre, ordinem & memoriam doctum assumptũ indicare. Esse autem hanc orationem & ad cogendum & ad concludendum idoneam. Porro syllogismum orationem ratiocinantem ex his constare. Demõstra- C tionem orationem esse per ea quæ magis comprehenduntur, id quod minus cõprehenditur, de omnibus colligentem. Phãtasiam verò impressã in animo. Nominis figurã propriè translatam figuris quæ in cera per anulum fiunt. Verùm phãtasiam aliam esse comprehendere, aliam verò comprehendere non pos- D se, comprehendere quidem

τὴν κριτήριον εἶναι τῶν πραγμάτων φασί, τὴν γινομένην ἀπὸ ὑπάρχοντος κατ' αὐτὸ τὸ ὑπάρχον ἐναπεσφραγισμένην καὶ ἐναπομεμαγμένην· ἀκατάληπτον δὲ, τὴν μὴ ἀπὸ ὑπάρχοντος· ἢ ἀπὸ ὑπάρχοντος μὲν, μὴ κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ὑπάρχον, τὴν μὴ τρανῆ, ἢ μηδὲ ἔκτυπον. αὐτὴν δὲ τὴν διαλεκτικὴν, ἀναγκαίαν εἶναι καὶ ἀρετὴν ἐν εἴδει περιέχουσαν ἀρετάς· τήν τε ἀπροπτωσίαν, ἐπιστήμην τοῦ πότε δεῖ συγκατατίθεσθαι, καὶ μή· τὴν δὲ ἀνεικαιότητα, ἰσχυρὸν λόγον πρὸς τὸ εἰκὸς, ὥστε μὴ ἐνδιδόναι αὐτῷ· τὴν δὲ ἀνελεγξίαν, ἰσχὺν ἐν λόγῳ, ὥστε μὴ ἀπάγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἀντικείμενον· τὴν δὲ ἀματαιότητα, ἕξιν ἀναφέρουσαν τὰς φαντασίας ἐπὶ τὸν ὀρθὸν λόγον. αὐτήν τε τὴν ἐπιστήμην φασὶν ἢ κατάληψιν ἀσφαλῆ, ἢ ἕξιν ἐν φαντασιῶν προσδέξει ἀμετάπτωτον ὑπὸ λόγου. οὐκ ἄνευ δὲ τῆς διαλεκτικῆς θεωρίας τὸν σοφὸν ἄπτωτον ἔσεσθαι ἐν λόγῳ· τό, τε γὰρ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος διαγινώσκεσθαι ὑπ' αὐτῆς,

A eam quam rerum esse indicium dicũt, quę fiat ab existẽte secundum ipsum existens insignitam, atque impressam altius: non cõprehendi verò eam quæ aut non ab existẽte, aut ab existente quidem, non autem secundum ipsum existens proficiscatur. Ipsam verò dialecticam esse necessariã, virtutémque in specie virtutes continentem: B *ἀπροπτωσίαν*, scientiam qua docemur quãdo cõsentire oporteat, & quãdo nõ. Porro *ἀνεικαιότητα*, validam orationẽ ad id quod decet, ne impertinenti argumẽto cedamus. Itidem *ἀνελεγξίαν*, quam dicunt vim esse orationis, ne ab ipsa in cõtrarium abducamur. Quã autem C appellat *ἀματαιότητα*, habitum esse aduersus futile argumẽtum, intellectum ad rectam rationem referentem: ipsámque sciẽtiam dicunt, aut certam cõprehensionem siue habitum in intellectu, susceptione nihil à ratione deuiantẽ. Cæterùm absque dialecticæ speculatione sapientem in oratione sine lapsu non futurum: D quippe ex illa dignosci verũ atque falsum,

καὶ τὸ πιθανόν τό τε ἀμφιβόλως λεγόμενον διευκρινεῖσθαι· χωρίς τε αὐτῆς, οὐκ εἶναι ὁδῷ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνασθαι. διατείνειν δὲ τὴν ἐν ταῖς ἀποφάσεσι προπέτειαν καὶ ἐπὶ τὰ γινόμενα, ὥστε εἰς ἀκοσμίαν καὶ εἰκαιότητα τρέπεσθαι τοὺς ἀγυμνάστους ἔχοντας τὰς φαντασίας· οὐκ ἄλλως τὸ ὀξύ, καὶ ἀγχίνουν, καὶ τὸ ὅλον δεινὸν ἐν λόγοις φανήσεσθαι τὸν σοφόν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ εἶναι ὀρθῶς διαλέγεσθαι καὶ διαλογίζεσθαι, καὶ τοῦ αὐτοῦ πρός τε τὰ προκείμενα διαλεχθῆναι, καὶ πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνασθαι, ἅπερ ἐμπείρου διαλεκτικῆς ἀνδρὸς εἶναι ἐννοῶν τοῖς λογικοῖς. Ταῦτά τε αὐτοῖς δοκεῖν κεφαλαιωδῶς, καί, ἵνα καὶ κατὰ μέρος εἴπωμεν καὶ τάδε ἅπερ αὐτῶν εἰς τὴν εἰσαγωγικὴν τείνει τέχνην, καὶ αὐτὰ ἐπὶ λέξεως τίθησι Διοκλῆς ὁ Μάγνης ἐν τῇ ἐπιδρομῇ τῶν φιλοσόφων· λέγων οὕτως, Ἀρέσκει τοῖς Στωϊκοῖς τὸν περὶ φαντασίας καὶ αἰσθήσεως προτάττειν λόγον, καθότι τὸ κριτήριον, ᾧ ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων γινώσκεται· κατὰ γένος φαντασία ἐστί,

A probabile itē & quod ambiguè dicatur intelligi: ea remota iam non licere rite interrogare atque respondere, sed pertingere eá, quę in negationibus est temeritatem, ad ea etiam quæ fiunt, adeo vt in absurditatem ac vanitatem vertātur qui phantasias minimè exercitas habent: neque aliter acutū & ingeniosum, cautúmque omnino in dicendo & fore & visum iri sapientem. Eiusdem enim esse rectè & loqui, rectéque cogitare, eiusdémque ad ea quæ proponantur differere, & ad ea quæ interrogātur respondere, quæ sint omnia viri dialecticæ periti. Hæc igitur in eis quæ ratione colliguntur summatim illis visa sunt, atque vt etiam particularia non omittamus, & ista quæ secūdum illos ad institutionis artem tendunt adiiciamus, quæ ipsa ad verbū Diocles Magnesius in Excursione philosophorū ponit, dicēs ita, Placet Stoicis orationem de intellectu ac sensu præponere in ordine velut iudicium quoddam, quo rerum veritas noscitur. Secundū genus phantasia est,

καὶ καθό τι ὁ περὶ συγκαταθέσεως καὶ ὁ περὶ καταλήψεως καὶ νοήσεως λόγος προάγον τῶν ἄλλων, οὐκ ἄνευ φαντασίας συνίσταται· προηγεῖται γὰρ ἡ φαντασία· εἶθ' ἡ διάνοια ἐκλαλητικὴ ὑπάρχουσα, ὃ πάσχει ὑπὸ τῆς φαντασίας, τοῦτο ἐκφέρει λόγῳ.

διαφέρει δὲ φαντασία καὶ φάντασμα. φάντασμα μὲν γάρ ἐστι δόκησις διανοίας οἷα γίνεται κατὰ τοὺς ὕπνους· φαντασία δέ ἐστι τύπωσις ἐν ψυχῇ, τουτέστιν ἀλλοίωσις, ὡς ὁ Χρύσιππος ἐν τῇ δυωδεκάτῃ Περὶ ψυχῆς ὑφίσταται. οὐδὲ γὰρ δεκτέον τὴν τύπωσιν οἱονεὶ τύπον σφραγιστῆρος· ἐπεὶ ἀνένδεκτόν ἐστι πολλοὺς τύπους κατὰ τὸ αὐτὸ περὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθαι. νοεῖται δὲ ἡ φαντασία ἡ ἀπὸ ὑπάρχοντος κατὰ τὸ ὑπάρχον ἐναπομεμαγμένη, καὶ ἐναποτετυπωμένη, καὶ ἐναπεσφραγισμένη, οἷα οὐκ ἂν γένοιτο ἀπὸ μὴ ὑπάρχοντος. τῶν δὲ φαντασιῶν, (κατ' αὐτοὺς) αἱ μέν εἰσιν αἰσθητικαί· αἱ δ', οὔ. αἰσθητικαὶ μὲν, αἱ δι' αἰσθητηρίου ἢ αἰσθητηρίων λαμβανόμεναι· οὐκ αἰσθητικαὶ δὲ, αἱ διὰ τῆς διανοίας, καθάπερ τῶν ἀσωμάτων

A & ſecundum quod oratio de conſenſione & compreheſione & intelligẽtia præcedens. Cætera non abſque phantaſia cõſtant: ea quippe præcedit: deinde mens, cuius officium ſit enuntiare quod à phãtaſia patitur, exprimit verbo. Differt autẽ phantaſia à phantaſmate. Phantaſma enim viſum animi eſt, cuiuſmodi in ſo-B mniis fit: phantaſia verò, eſt formæ in animo impreſſio, hoc eſt mutatio, ſicut Chryſippus in XII Commẽtationum. Neque enim ſuſcipiendum eſt formationem huiuſmodi eſſe veluti ſigilli formam. Nam poſſibile nõ eſt figuras plures eodem in loco ſimul fieri Intelligitur autem phãtaſia ea eſſe quæ ab exiſtente ſecundum exi-C ſtens impreſſa, formata atque inſignita eſt: qualis profectò non fieret à non exiſtente. Enimuero phantaſiarum iuxta illos aliæ ſenſibiles ſunt, aliæ non. Senſibiles quidem quæ per ſenſus ſiue ſenſum accipiuntur: non ſenſibiles autem illæ ſunt quæ percipiuntur animo, veluti incorporalium rerum

καὶ τῶν ἄλλων τῶν λόγῳ λαμβανομένων. τῶν δὲ αἰσθητικῶν ἀπὸ ὑπαρχόντων μετὰ εἴξεως καὶ συγκαταθέσεως γίνονται. εἰσὶ δὲ τῶν φαντασιῶν καὶ ἐμφάσεις ἕως αἱ ἀπὸ ὑπαρχόντων γινόμεναι ἔτι. τῶν φαντασιῶν αἱ μὲν, εἰσὶ λογικαί· αἱ δὲ, ἄλογοι. λογικαὶ μὲν, αἱ τῶν λογικῶν ζώων· ἄλογοι δὲ, αἱ τῶν ἀλόγων. αἱ μὲν οὖν λογικαὶ, νοήσεις εἰσίν· αἱ δ' ἄλογοι, οὐ τετυχήκασιν ὀνόματος. καὶ αἱ μὲν εἰσὶ τεχνικαί· αἱ δὲ, ἄτεχνοι. ἄλλως γοῦν θεωρεῖται ὑπὸ τεχνίτου εἰκὼν, καὶ ἄλλως ὑπὸ ἀτέχνου. αἴσθησις δὲ λέγεται κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, τό, τε ἀφ' ἡγεμονικοῦ πνεῦμα, καὶ ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις διῆκον, καὶ ἡ δι' αὐτῶν κατάληψις, καὶ ἡ περὶ τὰ αἰσθητήρια κατασκευὴ, καθ' ἣν τινες πονηροὶ γίνονται. καὶ ἡ ἐνέργεια δὲ αἴσθησις καλεῖται. ἡ δὲ κατάληψις γίνεται κατ' αὐτοὺς αἰσθήσει μὲν λευκῶν καὶ μελάνων, καὶ τραχέων καὶ λείων· λόγῳ δὲ τῶν δι' ἀποδείξεως συναγομένων, ὥσπερ τὸ θεοὺς εἶναι καὶ προνοεῖν τούτους. τῶν γὰρ νοουμένων, τὰ μὲν κατὰ περίπτωσιν ἐνοήθη·

A & eorum quæ ratione tantùm accipiuntur. Porro sẽsibiles ab his quæ existunt cum cessione & consensione fiunt. Sunt autẽ phantasiarum etiam euidentiæ quæ ab existentibus rebus quomodolibet fiunt. Præterea phantasiarum aliæ sũt rationales, aliæ irrationales. Rationales quidem rationalium animalium, irra- B tionales irrationaliũ sunt. Rationales igitur intelligẽtiæ sunt, irrationales nomen hactenus non habent. Et aliæ quidem artificiales sunt, aliæ autem in artem non cadunt. Aliter quidem ab artifice spectatur imago, aliter ab artis imperito. At verò sẽsus secundum Stoicos dicitur spiritus à principali ad sensum per- C tingens, & quæ per illos fit comprehensio, sensúmque ipsorum opificum, secundũ quod plerique fiunt inhabiles: actióque ipsa sensus appellatur. Cæterùm comprehensio secundum illos fit sensu quidem, vt albi & nigri, lenis & asperi: ratione verò eorum quæ ex demonstratione colliguntur, puta deos esse, eósque hu- D manis rebus prouidere. Nam quæ intelliguntur partim per incidentiam,

τὰ δὲ, καθ' ὁμοιότητα· τὰ δὲ, κατ' ἀναλογίαν· τὰ δὲ, κατὰ μετάθεσιν· τὰ δὲ, κατὰ σύνθεσιν· τὰ δὲ, κατ' ἐναντίωσιν. κατὰ περίπτωσιν μὲν οὖν ἐνοήθη τὰ αἰσθητά· καθ' ὁμοιότητα δὲ, τὰ ἀπό τινος παρακειμένου, ὡς Σωκράτης ἀπὸ τῆς εἰκόνος· κατ' ἀναλογίαν δὲ, αὐξητικῶς μὲν ὁ Τιτυὸς καὶ Κύκλωψ· μειωτικῶς δὲ, ὡς ὁ Πυγμαῖος. καὶ τὸ κέντρον δὲ τῆς γῆς κατ' ἀναλογίαν ἐνοήθη ἀπὸ τῶν μικροτέρων σφαιρῶν. κατὰ μετάθεσιν δὲ, οἷον ὀφθαλμοὶ ἐπὶ τοῦ στήθους. κατὰ σύνθεσιν δὲ ἐνοήθη Ἱπποκένταυρος· καὶ κατ' ἐναντίωσιν, θάνατος. νοεῖται δὲ καὶ κατὰ μετάβασιν τινὰ, ὡς τὰ λεκτὰ καὶ ὁ τόπος. φυσικῶς δὲ νοεῖται δίκαιόν τι καὶ ἀγαθόν· καὶ κατὰ στέρησιν, οἷον ἄχειρ. τοιάδε τινὰ καὶ περὶ φαντασίας καὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως δογματίζουσι. κριτήριον δὲ τῆς ἀληθείας φασὶ τυγχάνειν τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν, τουτέστι τὴν ἀπὸ ὑπάρχοντος, καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῇ δυωδεκάτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀντίπατρος καὶ Ἀπολλόδωρος. ὁ μὲν γὰρ Βοηθὸς

partim per similitudinem, alia per rationem, alia per compositionem, quædam per contrarietatem intellecta & animaduersa sunt. Per incidentiam quidem sensibilia intellecta sunt, per similitudinẽ verò quæ ab adiacente aliqua re, vt Socrates ex imagine. Per rationem autem ex incremento quidem, vt Tityus ac Cyclops: ex detrimento autem, vt Pygmæus. Sed ad centrum terræ ex proportione intellectum est à minoribus orbibus. Per trãslationem verò, vt in pectore oculi: per compositionẽ autem, vt Hippocentaurus intelligitur, & per contrarium mors. Nonnulla item per transitionem intelligũtur, vt quæ dicta sunt, & locus Naturaliter autem iustum quippiam & bonum noscitur, & per priuationem, vt mancus. Hæc sunt quæ illi de phãtasia & sensu & intelligentia tradunt decreta. Astruunt veritatis esse indicium comprehensibilem phantasiam, eam videlicet quæ ab existente proficiscitur, vt Chrysippus in XII Physicorum tradit, & Antipater & Apollodorus. Nam Boethus

κριτήρια πλείονα ἀπολείπει, νοῦν τε αἴσθησιν, καὶ ὄρεξιν τε ἐπιστήμην· ὁ δὲ Χρύσιππος διαφερόμενος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ λόγου, κριτήρια φησὶν εἶναι αἴσθησιν καὶ πρόληψιν. ἔστι δ᾽ ἡ πρόληψις, ἔννοια φυσικὴ τῶν καθόλου. ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀρχαιοτέρων Στωϊκῶν τὸν ὀρθὸν λόγον κριτήριον ἀπολείπουσιν, ὡς ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ περὶ κριτηρίου φησί.

Τῆς δὲ διαλεκτικῆς θεωρίας συμφώνως δοκεῖ τοῖς πλείστοις ἀπὸ τοῦ περὶ φωνῆς ἐνάρχεσθαι τόπου. ἔστι δὲ φωνή, ἀὴρ πεπληγμένος, ἢ τὸ ἴδιον αἰσθητὸν ἀκοῆς, ὥς φησι Διογένης ὁ Βαβυλώνιος ἐν τῇ Περὶ φωνῆς τέχνῃ. ζώου μέν ἐστι φωνή, ἀὴρ ὑπὸ ὁρμῆς πεπληγμένος· ἀνθρώπου δέ, ἔστιν ἔναρθρος καὶ ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη, ὡς ὁ Διογένης φησίν· ἥ τις ἀπὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν τελειοῦται. καὶ σῶμα δ᾽ ἐστὶν ἡ φωνή, κατὰ τοὺς Στωϊκούς, ὥς φησιν Ἀρχέδημός τε ἐν τῇ Περὶ φωνῆς, καὶ Διογένης καὶ Ἀντίπατρος καὶ Χρύσιππος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν φυσικῶν. πᾶν γὰρ τὸ ποιοῦν, σῶμά ἐστι· ποιεῖ δὲ ἡ φωνὴ προσιοῦσα τοῖς ἀκούουσιν ἀπὸ τῶν φωνούντων.

A quidem complura iudicia reliquit, mentem, ſenſum, appetitionem & ſcientiam. Sed enim Chryſippus ab illo diſſentiens in primo De oratione, iudiciũ dicit eſſe ſenſum & anticipationem. Eſt autem anticipatio naturalis intelligentia earum rerũ quæ vniuerſaliter ſũt. Alii verò quidam ex antiquioribus Stoicis rectá rationẽ iudicium tradunt, B vt Poſidonius ait in libro De iudicio.

Verũenimuero dialecticæ ſpeculationis ratio, omniũ iudicio, videtur inſpiciẽda à vocis loco. Eſt autẽ vox, aer ict⁹: ſeu (vt ait Diogenes Babylonius in arte quã De voce ſcripſit) ſẽſus eſt, qui propriè auditu percipitur. Animalis quidem C vox, eſt aer ex impetu percuſſus: hominis verò vox, eſt articulata vox, & quę ex mente proficiſcitur, vt ait Diogenes: quæ à XIIII ætatis anno conſũmatur. Sed & corpus eſt vox ſecúdum Stoicos, vt ait Archedemus quidã in libro De voce, & Diogenes & Antipater & Chryſippus in II Naturalium. Omne enim quod facit aliquid, corpus eſt, facit autẽ vox quę à loquentib⁹ ad auditores pertẽdit.

Λέξις δέ ἐστι κατὰ τοὺς Στωϊκούς, (ὥς φησιν ὁ Διογένης) φωνὴ ἐγγράμματος· οἷον, Ἡμέρα ἐστί. λόγος δέ ἐστι φωνὴ σημαντικὴ, ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη. διάλεκτος δὲ, ἐστι λέξις κεχαραγμένη ἐθνικῶς τε καὶ Ἑλληνικῶς· ἢ λέξις ποταπὴ, τουτέστι ποιὰ κατὰ διάλεκτον. οἷον, κατὰ μὲν τὴν Ἀτθίδα, θάλαττα· κατὰ δὲ τὴν Ἰάδα, ἡμέρη. τῆς δὲ λέξεως στοιχεῖά ἐστι τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα. τριχῶς δὲ λέγεται τὸ γράμμα· ὅ, τε χαρακτὴρ τοῦ στοιχείου, καὶ τὸ ὄνομα, οἷον ἄ· φωνήεντα δέ ἐστι τῶν στοιχείων ἑπτὰ, ά, έ, ή, ί, ό, ύ, ώ· ἄφωνα δὲ, ἕξ, β', γ', δ', κ', π', τ'. διαφέρει δὲ φωνὴ καὶ λέξις· ὅτι φωνὴ μὲν καὶ ὁ ἦχός ἐστι· λέξις δὲ, τὸ ἔναρθρον μόνον. λέξις δὲ λόγου διαφέρει, ὅτι λόγος ἀεὶ σημαντικός ἐστι, λέξις δὲ, καὶ ἀσήμαντος, ὡς ἡ Βλίτρι· λόγος δὲ, οὐδαμῶς. διαφέρει δὲ καὶ τὸ λέγειν τοῦ προφέρεσθαι· προφέρονται μὲν γὰρ αἱ φωναὶ, λέγεται δὲ τὰ πράγματα, ἃ δὴ καὶ λεκτὰ τυγχάνει. τοῦ δὲ λόγου ἐστὶ μέρη πέντε, ὥς φησι Διογένης τε ἐν τῷ Περὶ φωνῆς καὶ Χρύσιππος· ὄνομα, προσηγορία, ῥῆμα, σύνδεσμος, ἄρθρον· (ὁ δὲ Ἀντίπατρος καὶ τὴν μεσότητα τίθησιν ἐν τοῖς

Dictio autē secundū Stoicos, (vt Diogenes ait) vox literata est, vt Dies est. Oratio autem vox significatiua, quæ ex mēte proficiscitur. Loquutio est dictio expressa iuxta gentium varietatem, quemadmodum Attico more dicitur Θάλαττα, Ionico verò ἡμέρη. Dictionis verò elementa vigintiquatuor literæ sunt. Dicitur autem litera tripliciter, elemētum, figura, & nomen, vt ά. Porro septem sunt vocalia elemēta, α, ε, η, ι, ο, υ, ω: Mutæ sex, β, γ, δ, κ, π, τ. Differt autem vox à dictione: nam vox quidem & sonus est: fit enim dictio nihil significans, vt Blitri, non sic autem oratio. Differunt item Dicere ac Pronuntiare. Nam proferuntur voces, dicuntur autē res quæ dici possunt. Orationis verò quinque sunt partes, vt ait Diogenes in libro De voce, ac Chrysippus, Nomē, Appellatio, Verbum, Coniūctio, Articulus. Antipater Medium adiecit in libris

Περὶ λέξεων καὶ τῶν λεγομένων) ἔτι δὲ προσηγορία μὲν, κατὰ τὸν Διογένην, μέρος λόγου σημαῖνον κοινὴν ποιότητα, οἷον Ἄνθρωπος, ἵππος· ὄνομα δέ ἐστι μέρος λόγου δηλοῦν ἰδίαν ποιότητα, οἷον Διογένης, Σωκράτης· ῥῆμα δέ ἐστι μέρος λόγου σημαῖνον ἀσύνθετον κατηγόρημα, ὡς ὁ Διογένης, ἢ (ὥς τινες) στοιχεῖον λόγου ἄπτωτον, σημαῖνόν τι συντακτὸν περί τινος ἢ τινῶν, οἷον Γράφω, Λέγω. σύνδεσμος δέ ἐστι μέρος λόγου ἄπτωτον, συνδοῦν τὰ μέρη τοῦ λόγου. ἄρθρον δέ ἐστι στοιχεῖον λόγου πτωτικὸν, διορίζον τὰ γένη τῶν ὀνομάτων, καὶ τοὺς ἀριθμοὺς, οἷον, ὁ, τοῦ, τῷ· οἱ, αἱ, τά.

Ἀρεταὶ δὲ λόγου εἰσὶ πέντε, Ἑλληνισμὸς, σαφήνεια, συντομία, πρέπον, κατασκευή. Ἑλληνισμὸς μὲν οὖν ἐστι φράσις ἀδιάπτωτος ἐν τῇ τεχνικῇ καὶ μὴ εἰκαίᾳ συνηθείᾳ. σαφήνεια δέ ἐστι λέξις γνωρίμως παριστῶσα τὸ νοούμενον. συντομία δέ ἐστι λέξις αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα περιέχουσα πρὸς δήλωσιν τοῦ πράγματος. πρέπον δέ ἐστι λέξις οἰκεία τῷ πράγματι.

A De dictione & de his quæ dicuntur. Est autem Appellatio secundum Diogenem, pars orationis significans communem qualitatem, vt homo, equus: Nomen verò, est pars orationis significans propriam qualitatem, vt Diogenes, Socrates: Verbum, est pars orationis significans incompositum prædicatum, vt Diogenes: vel, sicut quidá

B volunt, elementum orationis sine casu, significans aliquid constructum, de aliquo, vel aliquibus, vt lego, scribo. Coniunctio autem pars orationis est sine casu connectens orationis partes. Porrò Articulus elementum est orationis casuale, distinguens nominũ genera & numeros, vt ὁ, τοῦ,

C τῷ· οἱ, αἱ, τά.

Virtutes orationis quinque sunt, Græcismus, euidentia, breuitas, decorum, compositio. Est igitur Græcismus, recta secundum artem loquutio, non vulgarẽ consuetudinem. Euidentia est dictio mentis interpres, qua id quod intelligimus, apertè loquimur: Breuitas est dictio ipsa tantùm quæ

D sunt necessaria continens, ad significationem rei: Decorum dictio est cuique rei propriè accommodata:

κατασκευὴ δέ ἐστι, λέξις ἐκπεφευγυῖα τὸν ἰδιωτισμόν. ὁ δὲ βαρβαρισμὸς ἐκ τῶν κακιῶν λέξις ἐστὶ παρὰ τὸ ἔθος τῶν εὐδαιμονούντων Ἑλλήνων. σολοικισμὸς δέ ἐστι λόγος ἀκαταλλήλως συντεταγμένος. ποίημα δέ ἐστιν (ὡς ὁ Ποσειδώνιος φησὶν ἐν τῇ Περὶ λέξεως εἰσαγωγῇ) λέξις ἔμμετρος ἢ εὔρυθμος μετασκευῆς τὸ λογοειδὲς ἐκβεβηκυῖα. τὸ εὔρυθμον δ' εἶναι τὸ Γαῖα μεγίστη, καὶ Διὸς αἰθήρ· ποίησις δέ ἐστι σημαντικὸν ποίημα, μίμησιν περιέχον θείων καὶ ἀνθρωπείων. ὅρος δέ ἐστιν (ὥς φησιν Ἀντίπατρος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ὅρων) λόγος κατ' ἀνάλυσιν ἀπαρτιζόντως ἐκφερόμενος· ἢ (ὡς ὁ Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ ὅρων) καὶ ἡ ἀπόδοσις. ὑπογραφὴ δέ ἐστι λόγος τυπωδῶς εἰσάγων εἰς τὰ πράγματα, ἢ ὅρος ἁπλούστερον τὴν τοῦ ὅρου δύναμιν προσενηνεγμένος. γένος δέ ἐστι πλειόνων καὶ ἀναφαιρέτων ἐννοημάτων σύλληψις, οἷον Ζῶον· τοῦτο γὰρ περιείληφε τὰ κατὰ μέρος ζῶα. ἐννόημα δέ ἐστι φάντασμα διανοίας, οὔτε τι ὄν, οὔτε ποιόν· ὡσανεὶ δέ τι ὄν,

A Compositio, dictio est qua rusticitas dicendo deuitatur. Porrò ex vitiis, Barbarismus, dictio est præter consuetudinem felicium Græcorum: Solœcismus autem est oratio incongruè constructa. Poema item est (vt ait Posidonius in ea introductione quam De dictione scripsit) dictio numerosa certa mensura cō-B stans, atque prosę orationis speciem excedens: vt, Maxima tellus, & Iouis æther. Poesis autem, significatiuū est poema, diuinarum humanarúmque rerum imitationem cōplectens. Definitio est (vt ait Antipater in primo De definitionibus) oratio per resolutionē perfectè enūtiata, siue (vt Chrysippus ait in libro De defini-C tionib') assignatio. Descriptio autē est oratio figuratè ad res inducens, siue definitio, definitionis vim simplicius exprimens. Genus est plurium cogitationum, quæ auferri non possunt, conceptio, vt quum dico Animal. Hoc enim cuncta per species comprehendit animalia. Cogitatio est imaginatio mentis, D neque aliquid existens neque aliquid faciens, sed veluti aliquid existens,

καὶ ὡσανεὶ ποιὸν, οἷον γίνεται ἀνατύπωμα ἵππου καὶ μὴ παρόντος. εἶδος δέ ἐστι τὸ ὑπὸ γένους περιεχόμενον, ὡς ὑπὸ τοῦ ζώου ὁ ἄνθρωπος περιέχεται. γενικώτατον δέ ἐστιν, ὃ, γένος ὂν, γένος οὐκ ἔχει· εἰδικώτατον δέ ἐστιν, ὃ, εἶδος ὂν, εἶδος οὐκ ἔχει, ὥσπερ ὁ Σωκράτης. διαίρεσις δέ ἐστι γένους ἡ εἰς τὰ προσεχῆ εἴδη τομή· οἷον, τῶν ζώων τὰ μέν, ἐστὶ λογικά· τὰ δὲ, ἄλογα. ἀντιδιαίρεσις δέ ἐστι γένους εἰς εἶδος τομὴ κατὰ τοὐναντίον, ὡς ἂν κατὰ ἀπόφασιν. οἷον, τῶν ὄντων τὰ μέν, ἐστὶν ἀγαθά· τὰ δὲ, οὐκ ἀγαθά. ὑποδιαίρεσις δέ ἐστι διαίρεσις ἐπὶ διαιρέσει· οἷον, τῶν ὄντων, τὰ μέν ἐστιν ἀγαθά· τὰ δὲ, οὐκ ἀγαθά. καὶ τῶν οὐκ ἀγαθῶν, τὰ μέν ἐστι κακά· τὰ δὲ, ἀδιάφορα. μερισμὸς δέ ἐστι γένους εἰς τόπους κατάταξις, (ὡς ὁ Κρίνις) οἷον, τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐστι περὶ ψυχήν· τὰ δὲ, περὶ σῶμα. ἀμφιβολία δέ ἐστι λέξις δύο ἢ καὶ πλείονα πράγματα σημαίνουσα λεκτικῶς καὶ κυρίως, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔθος. ὥσθ' ἅμα τὰ πλείονα ἐκ λέξεως ἐκδέξασθαι κατὰ ταύτην τὴν λέξιν· οἷον,

A & aliquid faciens, vt quum cogitatur equus etiam non præsens. Species est quæ sub genere continetur, sicuti sub animalis nomine continetur homo. Est autem maximè generalis, quę quum sit genus, genus non habet. Est propria maximè, quæ quum sit species, non habet speciem, sicuti Socrates. Est autem generis B diuisio, scissio in continentes species, vt animalium sunt alia rationalia, alia irrationalia. Contraria diuisio est generis in speciem scissio per cõtrarium, velut per negationem, vt Existentium quædam sunt bona, quædam verò non bona. Subdiuisio est diuisio sub diuisione, vt illud, Existentium alia sunt bona, alia non bona: eorum autem C quæ bona nõ sunt, alia mala sunt, alia indifferentia. Partitio autẽ, est generis in locos ordinatio (vt Crinis ait) quemadmodum Bonorum alia quidem circa animũ, alia circa corpus sunt. Amphibolia dictio est duas aut plures res significans, per orationem ac propriè & secundum eandem consuetudinem, vt plura simul D in eadem dictione possint colligi: veluti quũ dicimus

ΑΥ'λητρὶς πέπτωκε. δηλοῦνται γὰρ δι' αὐτῆς, τὸ μὲν, τοιοῦτον, Οἰκία τρὶς πέπτωκε· τὸ δὲ, τοιοῦτον, ΑΥ λήτρια πέπτωκε. διαλεκτικὴ δέ ἐστιν (ὥς φησι Ποσειδώνιος) ἐπιστήμη ἀληθῶν καὶ ψευδῶν καὶ οὐδετέρων. τυγχάνει δ' αὐτὴ, (ὡς ὁ Χρύσιππος φησὶ) περὶ σημαίνοντα καὶ σημαινόμενα. ἐν μὲν οὖν τῇ περὶ φωνῆς θεωρίᾳ τοιαῦτα λέγεται τοῖς Στωϊκοῖς.

Ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν σημαινομένων τόπῳ τέτακται ὁ περὶ λεκτῶν καὶ αὐτοτελῶν καὶ ἀξιωμάτων καὶ συλλογισμῶν λόγος, καὶ ὁ περὶ ἐλλιπῶν τε καὶ κατηγορημάτων καὶ ὀρθῶν καὶ ὑπτίων. φασὶ δὲ τὸ λεκτὸν εἶναι τὸ κατὰ φαντασίαν λογικὴν ὑφιστάμενον. τῶν δὲ λεκτῶν τὰ μὲν λέγουσιν εἶναι αὐτοτελῆ οἱ Στωϊκοὶ, τὰ δ' ἐλλιπῆ. ἐλλιπῆ μὲν οὖν ἐστι τὰ ἀναπάρτιστον ἔχοντα τὴν ἐκφοράν. οἷον, Γράφει. ἐπιζητοῦμεν γὰρ, Τίς; αὐτοτελῆ δ' ἐστὶ, τὰ ἀπηρτισμένην ἔχοντα τὴν ἐκφοράν· οἷον, Γράφει Σωκράτης. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἐλλιπέσι λεκτοῖς τέτακται τὰ κατηγορήματα, ἐν δὲ τοῖς αὐτοτελέσι, τὰ ἀξιώματα καὶ οἱ συλλογισμοὶ, καὶ τὰ ἐρωτήματα, καὶ τὰ πύσματα.

A ΑΥ'λητρὶς πέπτωκε. significatur enim eadẽ voce aliquid tale, Aula ter cecidit: & rursum tale, Tibicina cecidit. Dialectica est, vt ait Posidonius, verorũ, falsorum, ac neutrorum scientia. Versatur autem ipsa (vt Chrysippus ait) circa significantia & significata. Hęc igitur atque huiusmodi de speculatione vocis disserunt.

B Porro in loco qui de rebus significatis est, cõstruitur oratio de his quæ dici possunt, & perfectis enuntiatis ac syllogismis, item de deficientibus, & prædicamentis, rectisque ac supinis. Aiunt autem illud dici posse quod secundũ rationalem subsistat imaginationem. Eorum verò alia dicunt esse perfecta Stoici, C alia imperfecta. Ac deficientia quidem sunt, quæ imperfectam habent enuntiationem, vt quum dicimus, Scribit: quæritur enĩ, Quis? Perfecta verò sunt, quæ plenam habent enuntiationẽ, veluti quũ dicimus, Socrates scribit. Itaque deficiẽtibus quidẽ prædicamẽta, perfectis verò enũtiata, syllogismi, interrogationes, D responsiones applicantur.

Ἔστι δὲ τὸ κατηγόρημα, τὸ κατά τινος ἀγορευόμενον, ἢ πρᾶγμα συντακτὸν περί τινος ἢ τινῶν (ὥς οἱ περὶ Ἀπολλόδωρόν φασιν) ἢ λεκτὸν ἐλλιπὲς συντακτὸν ὀρθῇ πτώσει πρὸς ἀξιώματος γένεσιν. τῶν δὲ κατηγορημάτων τὰ μέν ἐστι συμβάματα, οἷον τὸ διὰ πέτρας πλεῖν· καὶ τὰ μέν ἐστι τῶν κατηγορημάτων ὀρθά, ἃ δ' ὕπτια, ἃ δ' οὐδέτερα. ὀρθὰ μὲν οὖν ἐστι τὰ συντασσόμενα μιᾷ τῶν πλαγίων πτώσεων, πρὸς κατηγορήματος γένεσιν, οἷον Ἀκούει, Ὁρᾷ, Διαλέγεται. ὕπτια δέ ἐστι τὰ συντασσόμενα τῷ παθητικῷ μορίῳ. οἷον, Ἀκούομαι, Ὁρῶμαι. οὐδέτερα δ' ἐστὶ, τὰ μηδ' ἑτέρως ἔχοντα· οἷον, Φρονεῖν, περιπατεῖν. ἀντιπεπονθότα δέ ἐστιν ἐν τοῖς ὑπτίοις, ἀνύπτια ὄντα. ἐνεργήματα δέ ἐστιν, οἷον Κείρεται· ἐμπεριέχει γὰρ αὑτὸν ὁ κειρόμενος. πλάγιαι δὲ πτώσεις εἰσὶ, γενικὴ, καὶ δοτικὴ, καὶ αἰτιατική. ἀξίωμα δέ ἐστιν ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, ἢ πρᾶγμα αὐτοτελὲς, ἀποφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ· ὡς ὁ Χρύσιππός φησιν ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ὅροις.

A Est autem prædicatũ quod de aliquo enuntiatur, aut res de aliquo, aliquibúsve composita, (vt Apollodorus ait) siue dicendum deficiens constructum recto casu ad enuntiati generationem. Prædicatorum autem, alia quidem sunt accidentia, vt nauigare per scopulos: atque alia quidem prædicata recta B sunt, alia supina, alia neutra. Recta quidem sunt, quæ construuntur cum aliquo ex casibus obliquis, ad prædicati generationẽ, vt est, Audit, videt, loquitur: supina verò sunt, quæ cum particula passiua construuntur, vt est Audior, videor. neutra sunt, quæ neutro se habent modo, vt est sapere, ambulare: re- C ciproca in agendo & patiendo verò sunt, quæ in supinis supina non sunt. Sunt autem actiones cuiusmodi est illud, Tondetur: se enim qui tondetur complectitur. Obliqui verò casus sunt genitiuus, datiuus, accusatiuus. Enuntiatũ verò est id quod aut verum aut falsum est, aut perfecta res negans quantum in seipsa, vt D Chrysippus in Dialecticis definitionibus scribit.

ἀξίωμα ἐστὶ τὸ ἀποφαντὸν ἢ καταφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ· οἷον, Ἡμέρα ἐστί, Δίων περιπατεῖ. ὠνόμασται δὲ τὸ ἀξίωμα ἀπὸ τοῦ ἀξιοῦσθαι ἢ ἀθετεῖσθαι· ὁ γὰρ λέγων Ἡμέρα ἐστίν, ἀξιοῦν δοκεῖ τὸ ἡμέραν εἶναι. οὔσης μὲν οὖν ἡμέρας, ἀληθὲς γίνεται τὸ προκείμενον ἀξίωμα· μὴ οὔσης δέ, ψεῦδος. διαφέρει δὲ ἀξίωμα, καὶ ἐρώτημα, καὶ πύσμα, προστακτικόν, καὶ ὁρκικόν, καὶ ἀρατικόν, καὶ ὑποθετικόν, καὶ προσαγορευτικόν, καὶ πρᾶγμα ὅμοιον ἀξιώματι. ἀξίωμα μὲν γάρ ἐστιν, ὃ λέγοντες, ἀποφαινόμεθα ὅπερ ἢ ἀληθές ἐστιν ἢ ψεῦδος. ἐρώτημα δὲ ἐστὶ πρᾶγμα αὐτοτελὲς μέν, ὡς καὶ τὸ ἀξίωμα· αἰτητικὸν δὲ ἀποκρίσεως· οἷον, Ἆρά γε ἡμέρα ἐστί; τοῦτο δὲ οὔτε ἀληθές ἐστιν οὔτε ψεῦδος· ὥστε τὸ μέν, Ἡμέρα ἐστίν, ἀξίωμά ἐστι· τὸ δέ, Ἆρά γε ἡμέρα ἐστίν; ἐρώτημα. πύσμα δέ ἐστι πρᾶγμα πρὸς ὃ συμβολικῶς οὐκ ἔστι ἀποκρίνεσθαι, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος, ναί· ἀλλὰ εἰπεῖν, Οἰκεῖ ἐν τῷδε τόπῳ. προστακτικὸν δέ ἐστι πρᾶγμα ὃ λέγοντες προστάσσομεν· οἷον,

Σὺ μὲν βάδιζε τὰς ἐπ' Ἰνάχου ῥοάς.

A Enuntiatum est, aut negās, aut affirmans quantum in seipso: puta, Dies est, Dion ambulat. Appellatū est autem Græcè ἀξίωμα, quòd affirmet vel neget. Nā qui dicit, Dies est, videtur affirmare diem esse. Si enim dies sit, verū est quod proponitur enuntiatum: si verò non, falsum. Differt autem enuntiatum, & interrogatio, & percontatio, & B imperatiuum, & adiuratiuum, & substantiuum, & appellatiuum, & enuntiato simile. Enuntiatum quippe est, quod dicentes, pronuntiamus quippiā aut verum aut falsū esse. Interrogatio, res est perfecta quidē sicut enuntiatū, sed quæ responsionē requirat, vt est, Num dies est? Hoc neque verum C neq; falsum est. Itaque dū dicimus, Dies est, enuntiatum est: dum verò dicimus, Nū dies est? interrogatio. Percontatio verò res est ad quam signanter respōdere non possumus, sicut in interrogatione, Etiam, sed dicere, In hoc loco habitat. Imperatiuum autē res est, quam dicētes imperamus, vt est illud,

D *Tu verticosi vade ad Inachi vadum.*

προσαγορευτικὸν δέ ἐστι πρᾶγμα, ὃ εἰ λέγοι τις, προσαγορεύοι ἄν· οἷον,

Ἀτρείδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον.

Ὅμοιον δέ ἐστιν ἀξιώματι, ὃ τὴν ἐκφορὰν ἔχον ἀξιωματικὴν παρά τινος μορίου πλεονασμὸν ἢ πάθος, ἔξω πίπτει τοῦ γένους τῶν ἀξιωμάτων· οἷον,

Καλός γ' ὁ παρθενών.

Ὡς Πριαμίδῃσιν ἐμφερὴς ὁ βουκόλος.

ἔστι δὲ καὶ ἐπαπορητικόν τι πρᾶγμα, διενηνοχὸς ἀξιώματος, ὃ εἰ λέγοι τις, ἀποροίη ἄν. Ἆρ' ἔστι συγγενές τι λύπη καὶ βίος; οὔτε δὲ ἀληθῆ ἐστιν οὔτε ψευδῆ τὰ ἐρωτήματα, καὶ τὰ πύσματα, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, τῶν ἀξιωμάτων ἢ ἀληθινῶν ἢ ψευδῶν ὄντων.

Τῶν ἀξιωμάτων τὰ μέν ἐστιν ἁπλᾶ, τὰ δ' οὐχ ἁπλᾶ, ὥς φασιν οἱ περὶ Χρύσιππον, ἢ Ἀρχέδημον, καὶ Ἀθηνόδωρον, καὶ Ἀντίπατρον, καὶ Κρῖνιν. ἁπλᾶ μὲν οὖν ἐστι τὰ συνεστῶτα ἐξ ἀξιώματος μὴ διαφορουμένου, ἢ ἐξ ἀξιωμάτων· οἷον τὸ Ἡμέρα

A Adiuratiuum est res quam si dicat quispiam, compellet oportet & obtestetur: vt illud est,

Maxime rex hominũ multorum Atrida Agamemnon.

Est autem simile pronuntiato, id quod enũtiati prolationem habens ex quadã parte abundat, seu vitium extra genus enuntiatorum cadit, vt illud,

B *Formosus annon est hic virginum locus?*
Quam similis est hic Priami natis bussequa.

Est & ambigua res quadã ab enuntiato differens, quã si dicat, quispiam ambigat. Nónne simile aliquid est dolor atque vita? Neque enim veræ neque falsæ sunt interrogationes & percon-C tationes, & his similia, quũ pronuntiata aut vera sint, aut falsa.

Enuntiatorũ alia simplicia sunt, alia non simplicia, vt ait Chrysippus, & Archedemus, & Athenodorus, & Antipater, & Crinis. Simplicia quidẽ sunt quę cõstãt ex enuntiato nõ ambiguo, vel ex enũtiatis, veluti, Dies

D

ἐστιν. οὐχ ἁπλᾶ δέ ἐστι τὰ συνεστῶτα ἐξ ἀξιώματος διαφορουμένου, ἢ ἐξ ἀξιωμάτων. ἐξ ἀξιώματος μὲν διαφορουμένου, οἷον, ΕΙ ἡμέρα ἐστίν· ἐξ ἀξιωμάτων δὲ, οἷον, ΕΙ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστιν. ἐν δὲ τοῖς ἁπλοῖς ἀξιώμασιν ἐστὶ τὸ ἀποφατικὸν, καὶ τὸ ἀρνητικὸν, καὶ τὸ στερητικὸν, καὶ τὸ κατηγορικὸν, καὶ τὸ καταγορευτικὸν, καὶ τὸ ἀόριστον· ἐν δὲ τοῖς οὐχ ἁπλοῖς τὸ συνημμένον, καὶ τὸ παρασυνημμένον, καὶ τὸ συμπεπλεγμένον, καὶ τὸ διεζευγμένον, καὶ τὸ αἰτιῶδες, καὶ τὸ διασαφοῦν τὸ μᾶλλον, καὶ τὸ διασαφοῦν τὸ ἧττον. καὶ ἀξιώματος ἀποφατικὸν μὲν, οἷον ΟΥ᾽χὶ ἡμέρα ἐστίν. εἴδους δὲ τούτου τὸ ὑπεραποφατικόν. ὑπεραποφατικὸν δέ ἐστιν ἀποφατικὸν ἀποφατικοῦ, οἷον, ΟΥ᾽χὶ ἡμέρα ἐστι. τίθησι δὲ τὸ Ἡμέρα ἐστίν. ἀρνητικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐξ ἀρνητικοῦ μορίου καὶ κατηγορήματος· οἷον, ΟΥ᾽δεὶς περιπατεῖ. στερητικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐκ στερητικοῦ μορίου καὶ ἀξιώματος κατὰ δύναμιν· οἷον, Ἀφιλάνθρωπός ἐστιν οὗτος. κατηγορικὸν δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐκ πτώσεως ὀρθῆς καὶ κατηγορήματος· οἷον, Δίων περιπατεῖ. καταγορευτικὸν δέ ἐστι τὸ συν-

A est. Non simplicia autem sunt, quæ cōstant ex enuntiato ambiguo, vel ex enūtiatis. Ex enūtiato quidem ambiguo, veluti, Si dies est: ex enuntiatis verò, Si dies est, lux est. In simplicibus verò pronuntiatis est enūtiatiuum & negatiuum & priuatiuum & prædicatiuū & indefinitum. In his autē quæ simplicia non sunt, est B connexum & solutum & implicitum & disiunctum & causale, & quod explicat id quod maius est, atq; id quod minus est, pronunciati quidem, vt, Non dies est. Est autē huius species quæ superenuntiatiua dicitur: ea verò est enuntiatiui enuntiatiuum, vt, Non dies est, ponit autem, Dies est. Negatiuum verò est quod C constat ex negatiua particula & prædicato, vt, Nullus ambulat. Priuatiuum verò genus est, quod ex priuante particula & enuntiato cōsistit secundū vim, vt, Inhumanus est iste. Prædicatiuū autē est quod cō-

στὸς ἐκ πτώσεως ὀρθῆς δεικτικῆς καὶ κατηγορήματος· οἷον, ΟΥ̃τος περιπατεῖ. ἀόριστον δέ ἐστι τὸ συνεστὸς ἐξ ἀορίστου μορίου, ἢ ἀορίστων μορίων· οἷον, Τὶς περιπατεῖ, Ἐκεῖνος κινεῖται. τῶν δὲ οὐχ ἁπλῶν ἀξιωμάτων συνημμένον μέν ἐστι, (ὡς ὁ Χρύσιππος ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς φησὶ, καὶ Διογένης ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ) τὸ συνεστὸς διὰ τοῦ ΕΙ' συναπτικοῦ συνδέσμου. ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος οὗτος ἀκολουθεῖν τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ· οἷον, ΕΙ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστι. παρασυνημμένον δέ ἐστιν (ὡς ὁ Κρίνις φησὶν ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ) ἀξίωμα ὃ ὑπὸ τοῦ Ἐπεὶ συνδέσμου παρασυνῆπται, ἀρχόμενον ἀπ' ἀξιώματος, καὶ λῆγον εἰς ἀξίωμα· οἷον, Ἐπεὶ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστιν. ἐπαγγέλλεται δὲ ὁ σύνδεσμος ἀκολουθεῖν τε τὸ δεύτερον τῷ πρώτῳ, καὶ τὸ πρῶτον ὑφεστάναι. συμπεπλεγμένον δέ ἐστιν ἀξίωμα, ὃ ὑπό τινων συμπλεκτικῶν συνδέσμων συμπέπλεκται· οἷον, Καὶ ἡμέρα ἐστὶ, καὶ φῶς ἐστι. διεζευγμένον δέ ἐστιν ὃ ὑπὸ τοῦ Ἤτοι διαζευκτικοῦ συνδέσμου διέζευκται· οἷον, Ἤτοι ἡμέρα ἐστὶν, ἢ νύξ ἐστι.

A ſtat ex recto caſu & prædicato: vt Dion ambulat. Indefinitū eſt quod ex indefinita particula, ſiue ex indefinitis particulis conſtat, vt Aliquis ambulat, Ille mouetur. Porro nō ſimplicium enuntiatorum cōiunctum quidem eſt (vt Chryſippus in Dialecticis, & Diogenes in arte Dialecticæ tradunt) quod cōſtat B per Si coniunctionem coniunctiuam. Vult autem hæc coniunctio vt ſubſequens ſtatim ſequatur quod præibat, vt, Si dies eſt, lux eſt. Adiunctū verò eſt (vt Crinis ait in arte Dialectica) enuntiatum quod à cōiunctione, quoniam dependet incipiens à pronuntiato & in enuntiatum deſinens: vt, Quoniam dies eſt, lux eſt. C Spondet autem coniunctio iſta, ſecundum item ſequi poſt primum, primúmque ſubſiſtere. Complexum verò enūtiatum eſt quod copulatiuis quibuſdam coniunctionibus conſtat, vt, Et dies eſt & lux eſt. Diſiunctū autem eſt, quod aut cōiunctio diſiuncta diſiungit, vt, Aut dies eſt, aut nox eſt.

A ἐπαγγέλλεται δ' ὁ σύνδεσμος οὗτος τὸ ἕτερον τῶν ἀξιωμάτων ψεῦδος εἶναι. αἰτιῶδες δέ ἐστιν ἀξίωμα τὸ συντασσόμενον διὰ τοῦ Διότι· οἷον, Διότι ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστιν. οἱονεὶ γὰρ αἴτιόν ἐστι τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου. διασαφοῦν δὲ τὸ μᾶλλον ἀξίωμά ἐστι, τὸ συνταττόμενον ὑπὸ τοῦ διασαφοῦντος τὸ Μᾶλλον συνδέσμου, καὶ τοῦ μέσου B τῶν ἀξιωμάτων τασσομένου· οἷον, Μᾶλλον ἡμέρα ἐστὶν, ἢ νύξ ἐστιν. διασαφοῦν δὲ τὸ Ἥττον ἀξίωμά ἐστι, τὸ ἐναντίον τῷ προκειμένῳ· οἷον, Ἥττον νύξ ἐστιν ἢ ἡμέρα ἐστίν. ἔτι τῶν ἀξιωμάτων κατά τε ἀλήθειαν καὶ ψεῦδος ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἐστὶν, ὧν τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἐστὶν ἀποφατικόν· οἷον, τὸ Ἡμέρα ἐστὶ, καὶ τὸ ΟΥ'χ ἡμέρα ἐστί. C συνημμένον οὖν ἀληθές ἐστιν, οὗ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος μάχεται τῷ ἡγουμένῳ· οἷον, ΕΙ' ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστι, τοῦτο ἀληθές. τὸ γὰρ ΟΥ'χὶ φῶς, ἀντικείμενον τῷ λήγοντι, μάχεται τῷ Ἡμέρα ἐστί. συνημμένον δὲ ψεῦδός ἐστιν, οὗ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λήγοντος οὐ μάχεται τῷ ἡγουμένῳ· οἷον, ΕΙ' ἡμέρα ἐστὶ, Δίων περιπατεῖ. τὸ γὰρ, οὐχὶ Δίων περιπατεῖ,

Denuntiat autem ista coniunctio alterum enũtiatum falsum esse. Causale autem est enuntiatum quod per Quia connectitur, puta, Quia dies est, lux est, perinde ac causa sit secũdi primum. Declarans autem quod potius dicitur enuntiatum, est quod construitur per eam coniunctionẽ Potius, quod declarat, & media enũtiatorum ponitur: vt Potius dies est quàm nox est. Declarás verò Minus, pronuntiatum est superiori contrarium: vt Minus nox est quàm dies est. Præterea enuntiata illa secundum veritatem & mẽdacium sibi inuicem opposita sunt: quorum alterum negatur ab altero, vt, Dies est, & Dies non est. Cõiunctum ergo verum est, cuius oppositum principali intentione dicẽtis repugnat, vt, Si dies est, lux est. Hoc verum est: nam Non lux (quod dicitur oppositum designanti) repugnat ei quod dicitur, Dies est. Cõiunctum aut falsum est, cuius oppositum antecedenti non reluctatur: vt, Si dies est, Dion ambulat. Nam illud, Dion non ambulat,

οὐ μάχεται τῷ, Ἡμέρα ἐστί. παρασυνημμένον δὲ ἀληθὲς μέν ἐστιν, ὃ ἀρχόμενον ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ἀκόλουθον λήγει· οἷον, Ἐπεὶ ἡμέρα ἐστὶν, ἥλιος ἐστὶν ὑπὲρ γῆς. ψεῦδος δὲ ἢ ἀπὸ ψεύδους ἄρχεται, ἢ μὴ εἰς ἀκόλουθον λήγει· οἷον, Ἐπεὶ νύξ ἐστι, Δίων περιπατεῖ, ἂν ἡμέρας οὔσης λέγηται. αἰτιῶδες δὲ ἀληθὲς μέν ἐστιν, ὃ ἀρχόμενον ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ἀκόλουθον λήγει, οὐ μὴν ἔχει τῷ λήγοντι τὸ ἀρχόμενον ἀκόλουθον· οἷον, Διότι ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστι. τῷ μὲν γὰρ Ἡμέρα ἐστὶν, ἀκολουθεῖ τὸ Φῶς ἐστι· τῷ δὲ Φῶς ἐστιν, οὐχ ἕπεται τὸ Ἡμέρα ἐστίν. αἰτιῶδες δὲ ψεῦδός ἐστιν, ὃ ἤτοι ἀπὸ ψεύδους ἄρχεται, ἢ εἰς μὴ ἀκόλουθον λήγει· ἢ ἔχει τῷ λήγοντι τὸ ἀρχόμενον ἀνακόλουθον· οἷον, Διότι νύξ ἐστι, Δίων περιπατεῖ. πιθανὸν δέ ἐστιν ἀξίωμα, τὸ ἄγον εἰς συγκατάθεσιν· οἷον, εἴ τις τι ἔτεκεν, ἐκείνη ἐκείνου μήτηρ ἐστί. ψεῦδος δὲ τοῦτο· οὐ γὰρ ὄρνις ᾠοῦ ἐστι μήτηρ.

Ἔτι τε τὰ μὲν, ἐστι δυνατά· τὰ δὲ, ἀδύνατα· καὶ τὰ μὲν, ἀναγκαῖα· τὰ δ', οὐκ ἀναγκαῖα. δυνατὸν μὲν,

A non repugnat ei quod dicitur, Dies eſt. Adiunctum autem verum eſt, quod à vero inchoãs in conſequẽs deſinit, vt Quoniam dies eſt, ſol eſt ſupra terram. Falſum autem aut à falſo incipit, aut nõ in conſequẽs deſinit, vt quoniã nox eſt, Dion ambulat, ſi dicatur id de die. Cauſale autẽ verum eſt, quod à vero incipiens B in conſequens deſinit, non tamen habet deſinenti initium conſequens, vt, Quia dies eſt, lux eſt. Ei enim quod dicitur dies eſt, ſequitur neceſſariè, lux eſt. ſed quod dicimus lux eſt, non ſequitur, dies eſt. Cauſale verò falſum eſt, quod aut à falſo incipit, aut non in cõſequens deſinit, aut habet initium deſinenti non re- C ſpondens, vt Quia nox eſt, Dion ambulat. Probabile pronuntiatum eſt quod ad conſenſionem inducit, vt ſiquid aliqua peperit, eius illa mater eſt. Eſt autem id falſum: neque enim auis oui eſt mater.

D Præterea ſunt alia poſſibilia, alia impoſſibila, alia itẽ neceſſaria, alia nõ neceſſaria. Poſſibile quidem eſt,

τὸ ἐπιδεικτικὸν τοῦ ἀληθὲς εἶναι, τῶν ἐκτὸς μὴ ἐναντιουμένων εἰς τὸ ἀληθὲς εἶναι· οἷον, Ζῇ Διοκλῆς· ἀδύνατον δέ, ὃ μή ἐστιν ἐπιδεκτικὸν τοῦ ἀληθὲς εἶναι. οἷον, Ἡ γῆ ἵπταται. ἀναγκαῖον δέ ἐστιν, ὅπερ ἀληθὲς ὄν, οὐκ ἔστιν ἐπιδεικτικὸν τοῦ ψεῦδος εἶναι. ἢ ἐπιδεικτικὸν μέν ἐστι, τὰ δ' ἐκτὸς αὐτῷ ἐναντιοῦται πρὸς τὸ ψεῦδος εἶναι· οἷον, Ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ. οὐκ ἀναγκαῖον δέ ἐστιν, ὃ καὶ ἀληθές ἐστιν, καὶ ψεῦδος οἷόν τε εἶναι, τῶν ἐκτὸς μηδὲν ἐναντιουμένων. οἷον τό, Περιπατεῖ Δίων. εὔλογον δέ ἐστιν ἀξίωμα τὸ πλείονας ἀφορμὰς ἔχον εἰς τὸ ἀληθὲς εἶναι· οἷον, Βιώσομεν αὔριον.

A quod probat verũ esse externis non aduersantibus, ne verum sit: vt, Viuit Diocles. Impossibile est, quod verum esse probari nõ potest: vt, Terra volat. Necessarium est, quod quum verum sit, falsum esse non potest: aut potest quidem, sed quæ extrinsecus sunt, falsum esse conuincunt, vt Virtus vtilis est. Nõ neces- B sarium autem est, quod & verum est, & falsum tamen esse potest, si exteriora non repugnẽt, vt Ambulat Diõ. Verisimile pronũtiatum est quod plures, vt verum sit, occasiones habet: vt, Viuemus cras.

Καὶ ἄλλαι δέ εἰσι διαφοραὶ ἀξιωμάτων, καὶ μεταπτώσεις αὐτῶν ἐξ ἀλλήλων εἰς ψευδῆ καὶ ἀντίστροφα, περὶ ὧν ἐν τῷ πλάτει λέγομεν. λόγος δέ ἐστιν (ὡς οἱ περὶ τὸν Κρίνιν φασὶ) τὸ συνεστηκὸς ἐκ λήμματος ἢ λημμάτων, καὶ προσλήψεως, καὶ ἐπιφορᾶς. οἷον ὁ τοιοῦτος. Εἰ ἡμέρα ἐστί, φῶς ἐστι· ἡμέρα δέ ἐστι, φῶς ἄρα ἐστί. λῆμμα μὲν γάρ ἐστι, τὸ Εἰ ἡμέρα ἐστί, φῶς ἐστι· πρόσληψις τό, Ἡμέρα δέ ἐστιν· ἐπιφορὰ δὲ τό, Φῶς ἄρα ἐστί. τρόπος δέ ἐστιν, οἱονεὶ σχῆμα λόγου· οἷον ὁ τοιοῦτος, Εἰ τὸ α', τὸ β',

Sunt item aliæ pronuntiatorum differentiæ, ipsorúmque ex inuicem in falsa C & conuersa incidentiæ, de quibus latius dicemus. Oratio est (vt Crinis ait) quę cõstat ex lemmate vel lemmatis, & assũptione & conclusione. Est autem huiusmodi, Si dies est, lux est: assumptio verò, Dies autem est: conclusio, Lux ergo est. Modus autem est velut orationis figura: cuiusmodi est illud, Si prim⁹ est, secũdus:

ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· τὸ ἄρα δεύτερον. λογότροπος δέ ἐστι, τὸ ἐξ ἀμφοτέρων σύνθετον, οἷον, ΕΙ ζῇ Πλάτων, ἀναπνεῖ Πλάτων· ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον· τὸ ἄρα δεύτερον. παρεισήχθη δὲ ὁ λογότροπος ὑπὲρ τοῦ ἐν ταῖς μακροτέραις συντάξεσι τῶν λόγων μηκέτι τὴν πρόσληψιν μακρὰν οὖσαν καὶ τὴν ἐπιφορὰν λέγειν, ἀλλὰ συντόμως ἐπενεγκεῖν· τὸ δὲ α΄, τὸ ἄρα β΄. τῶν δὲ λόγων οἱ μέν εἰσιν ἀπέραντοι, οἱ δὲ περαντικοί. ἀπέραντοι μέν, ὧν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιφορᾶς μάχεται τῇ διὰ τῶν λημμάτων συμπλοκῇ· οἷον οἱ τοιοῦτοι, ΕΙ ἡμέρα ἐστί, φῶς ἐστι· ἡμέρα δέ ἐστι· περιπατεῖ ἄρα Δίων. τῶν δὲ περαντικῶν λόγων οἱ μὲν ὁμωνύμως τῷ γένει λέγονται περαντικοί, οἱ δὲ συλλογιστικοί. συλλογιστικοὶ μὲν οὖν εἰσιν οἱ ἤτοι ἀναπόδεικτοι ὄντες, ἢ ἀναγόμενοι ἐπὶ τοὺς ἀναποδείκτους, κατά τι τῶν θεμάτων, ἤ τινα· οἷον οἱ τοιοῦτοι, ΕΙ περιπατεῖ Δίων, κινεῖται ἄρα Δίων. περαντικοὶ δέ εἰσιν εἰδικῶς, οἱ συνάγοντες μὴ συλλογιστικῶς· οἷον οἱ τοιοῦτοι, ψευδός ἐστι τὸ, Ἡμέρα ἐστί,

atqui primus eſt, eſt ergo ſecundus. Logotropos autem eſt, quod ex vtriſque cõponitur: vt, Si viuit Plato, ſpirat Plato: atqui prius ita ſe habet, igitur & poſterius. Inuectum eſt autem id genus in prolixioribus verborum ſtructuris, vt nõ neceſſe eſſet aſſumptionẽ longam concluſionémque dicere, ſed tantummodo inferre: primum autem eſt, ergo & ſecũdum. Orationum verò aliæ quidem cõcluſionem admittunt, aliæ non. Non recipiunt quibus oppoſitum cõcluſionis reluctatur lemmatum cõnexioni: cuiuſmodi eſt hoc, Si dies eſt, lux eſt: dies autẽ eſt, ambulat ergo Diõ. Quę verò concluſionem admittunt, partim quidem æquiuocæ id genus dicuntur concluſiones, partim ſyllogiſticæ. Syllogiſticæ quidẽ ſunt, quæ vel abſque demonſtratione ſunt, ſiue ad eas quæ ſunt eiuſmodi adducunt, ſecundum aliquam vel aliquas poſitiones. Sunt autem huiuſmodi. Si ambulat Dion, mouetur ergo Dion. Concluſiuæ autem ſunt ſpecialiter quæ colligunt non ſyllogiſticè, vt falſum eſt, Dies eſt,

καὶ νὺξ ἐστιν· ἡμέρα δέ ἐστιν· οὐκ ἄρα νὺξ ἐστιν. ἀσυλλόγιστοι δ' εἰσὶν, οἱ παρακείμενοι μὲν πιθανῶς τοῖς συλλογιστικοῖς, οὐ συνάγοντες δέ· οἷον Εἰ ἵππος ἐστὶ Δίων, ζῷόν ἐστι Δίων· ἀλλὰ μὴν ἵππος οὐκ ἔστι Δίων· οὐκ ἄρα ζῷόν ἐστι Δίων.

A & nox est: dies autem est, non ergo nox est. Præter syllogismos autẽ sunt quæ probabiliter quidem syllogisticis adiacent, non aũtem concludunt: vt, Si equus est Dion, animal est Dion, non ergo animal est Dion.

Ἔτι τῶν λόγων οἱ μὲν ἀληθεῖς εἰσιν, οἱ δὲ ψευδεῖς. ἀληθεῖς μὲν οὖν εἰσι λόγοι, οἱ δι' ἀληθῶν συνάγοντες· οἷον, Εἰ ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ, ἡ κακία βλάπτει. ψευδεῖς δέ εἰσιν οἱ τῶν λημμάτων ἔχοντές τι ψεῦδος, ἢ ἀπέραντοι ὄντες. οἷον, Εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστιν· ἡμέρα δέ ἐστι· ζῇ ἄρα Δίων. καὶ δυνατοὶ δ' εἰσὶ λόγοι καὶ ἀδύνατοι, καὶ ἀναγκαῖοι καὶ οὐκ ἀναγκαῖοι. εἰσὶ δὲ καὶ ἀναπόδεικτοι τινὲς, τῷ μὴ χρῄζειν ἀποδείξεως· ἄλλοι μὲν παρ' ἄλλοις, παρὰ δὲ τῷ Χρυσίππῳ πέντε, δι' ὧν πᾶς λόγος πλέκεται· οἵτινες, λαμβάνονται ἐπὶ τῶν περαντικῶν καὶ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν, καὶ ἐπὶ τῶν τροπικῶν. πρῶτος δέ ἐστιν ἀναπόδεικτος, ἐν ᾧ πᾶς λόγος συντάσσεται ἐκ συνημμένου καὶ τοῦ ἡγουμένου,

Orationũm item aliæ B veræ sunt, aliæ falsæ. Veræ quidem sunt, quæ ex veris colligunt, vt, Si virtus prodest, vitium nocet: Falsæ autem sunt quæ falsum aliquid in assumptionibus habent, vel quæ non concludunt, vt, Si dies est, lux est: dies autẽ est, viuit ergo Dion. Sũt quoque possibiles orationes & impossibiles, necessariæ & nõ ne- C cessariȩ. Sũt etiã quæ quòd demonstratione non egeãt, ἀπόδεικτοι dicuntur. Aliæ quidem apud alios. Cæterùm apud Chrysippũ quinque ex quibus omnis ratio texitur: accipiuntúrque in concludentibus & syllogismis & tropicis. Prima est huiusmodi, in qua omnis oratio texitur ex coniuncto & antecedente, D

ἀφ' οὗ ἄρχεταί τι συνημμένον, καὶ τὸ λῆγον ἐπιφέρει· οἷον, ΕΙ τὸ α΄, τὸ β΄· ἀλλὰ μὴν τὸ α΄· τὸ ἄρα β΄. δεύτερος δ' ἐστὶν ἀναπόδεικτος, ὁ διὰ συνημμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ λήγοντος τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἡγουμένου ἔχων συμπέρασμα· οἷον, ΕΙ ἡμέρα ἐστί, φῶς ἐστιν· ἀλλὰ μὴν νύξ ἐστιν· οὐκ ἄρα ἡμέρα ἐστίν. ἡ γὰρ πρόσληψις γίνεται ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τῷ λήγοντι, καὶ ἡ ἐπιφορὰ ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ἡγουμένῳ. τρίτος δ' ἐστὶν ἀναπόδεικτος, ὁ δι' ἀποφατικῆς συμπλοκῆς καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῇ συμπλοκῇ ἐπιφέρων τὸ ἀντικείμενον τοῦ λοιποῦ· οἷον, ΟΥ γὰρ τέθνηκε Πλάτων, καὶ ζῇ Πλάτων· ἀλλὰ μὴν τέθνηκε Πλάτων· οὐκ ἄρα ζῇ Πλάτων. τέταρτος δέ ἐστιν ἀναπόδεικτος, ὁ διὰ διεζευγμένου καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ τὸ ἀντικείμενον τοῦ λοιποῦ ἔχων συμπέρασμα. οἷον, Ἤτοι τὸ πρῶτον, ἢ τὸ δεύτερον· ἀλλὰ μὴν τὸ πρῶτον, οὐκ ἄρα τὸ δεύτερον. πέμπτος δέ ἐστιν ἀναπόδεικτος, ἐν ᾧ πᾶς λόγος συντάσσεται ἐκ διεζευγμένου καὶ ἑνὸς τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ ἀντικειμένου, καὶ ἐπιφέρει τὸ λοιπόν.

à quo inchoat coniunctum quippiam & desinens, vt si primus, secundus: atqui primus, ergo secundus. Secunda est, quæ per coniunctum & oppositum consequentis, oppositam habet antecedentis cõclusionem, vt, Si dies est, lux est: atqui nox est, non ergo dies est. Fit enim assumptio ex opposito consequenti, conclusióque ex opposito antecedenti. Tertia demonstratiua est, quæ per negãtem complexionem & vnum aliquid eorum quæ in complexione sunt, infert oppositum reliqui, vt illud, Non est mortuus Plato, & viuit Plato: atqui mortuus est Plato, non ergo viuit Plato. Quarta est, quæ per disiunctum, & vnum eorum quæ sunt in disiuncto oppositam habet conclusionem reliqui, vt illud, Aut est primum aut secundum: atqui primum est, non est ergo secundum. Quinta est, in qua omnis oratio construitur ex disiuncto & vno opposito eorum quæ in disiuncto sunt, infértque reliquum:

οἷον, Ἤτοι ἡμέρα ἐστὶν, ἢ νύξ ἐστιν· οὐχὶ δὲ νύξ ἐστιν· ἡμέρα ἄρα ἐστίν. ἕπεται δὲ ἀληθεῖ δὲ ἀληθὲς ἕπεται κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς, ὡς τῷ Ἡμέρα ἐστὶ, τὸ Φῶς ἐστι· καὶ ψεύδει ψεῦδος. ὡς τῷ Νύξ ἐστι ψεύδει, τὸ σκότος ἐστί· καὶ ψεύδει ἀληθὲς, ὡς τῷ Ἵπτασθαι τὴν γῆν, τὸ Εἶναι τὴν γῆν. ἀληθεῖ μὲν τι ψεῦδος οὐκ ἀκολουθεῖ· τῷ γὰρ Εἶναι τὴν γῆν τὸ Πέτεσθαι τὴν γῆν οὐκ ἀκολουθεῖ. καὶ ἄποροι δέ τινες εἰσὶ λόγοι ἐγκεκαλυμμένοι καὶ διαλεληθότες, καὶ σωρεῖται, καὶ κερατίδες, καὶ οὔτιδες. ἔστι δὲ ἐγκεκαλυμμένος, οἷον ὁ τοιοῦτος, Οὐχὶ τὰ μὲν δύο ὀλίγα ἐστὶν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τρία· οὐχὶ δὲ καὶ ταῦτα μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τέσσαρα, καὶ οὕτω μέχρι τῶν δέκα· τὰ δὲ δύο ὀλίγα ἐστὶ, καὶ τὰ δέκα ἄρα. οὔτις δέ ἐστι λόγος συνακτικὸς, καὶ ἐξ ἀορίστου καὶ ὡρισμένου συνεστὼς, πρόσληψιν δὲ καὶ ἐπιφορὰν ἔχων. οἷον, Εἴ τις ἐστὶν ἐνταῦθα, οὐκ ἔστιν ἐκεῖνος ἐν Ῥόδῳ. καὶ τοιοῦτοι μὲν ἐν τοῖς λογικοῖς οἱ Στωϊκοί, ἵνα μάλιστα κρατύνωσι διαλεκτικὸν ἀεὶ εἶναι τὸν σοφόν. πάντα γὰρ τὰ πράγματα διὰ τῆς ἐν λόγοις θεωρίας ὁρᾶσθαι,

A vt, Aut dies est, aut nox est: non est autem nox, dies ergo est. Nam in vero verum sequitur secundum Stoicos, vt, Dies est, Lux est: in falso falsum, vt Nox est, Falsò tenebræ sunt: & in falso verum, vt Volare terram, Esse terram. Vero tamen falsum non infertur. Nam dum dicimus esse terram, non sequitur vt B volet terra. Sunt item ambiguæ quædam orationes, obscuræ ac latentes, & σωρεῖται & κερατίδες & οὔτιδες. Est autem obscura & inuoluta oratio huiusmodi, Nó pauca duo sunt, non etiam tria, ne ista quidem, non autem & quatuor: atque ita vsque decem. duo auté pauca sunt, & decem igitur. οὔτις autem est oratio coniunctiua, C ex infinito & finito constans, assumptionem verò & conclusionem habens. vt, Siquis est hîc, nó est ille Rhodi. Ac huiusmodi sunt in logicis Stoici, vt maximè asserant dialecticum solum esse sapienté. Omnes enim res per eam quæ in verbis est speculationem cerni, D

ὅσα τε τοῦ φυσικοῦ τόπου τυγχάνει, καὶ αὖ πάλιν ὅσα τοῦ ἠθικοῦ. εἰς μὲν γὰρ τὸ λογικὸν τί δεῖ λέγειν περί τε ὀνομάτων ὀρθότητος, ὅπως διέταξαν οἱ νόμοι ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὐκ ἂν ἔχειν εἰπεῖν. δυοῖν δὲ οὔσαιν συνηθείαιν ταῖν ὑποπιπτούσαιν τῇ ἀρετῇ, ἡ μὲν, τί ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων σκοπεῖ· ἡ δὲ, τί καλεῖται. καὶ ὧδε μὲν αὐτοῖς ἔχει τὸ λογικόν.

Τὸ δὲ ἠθικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας διαιροῦσιν εἴς τε τὸν περὶ ὁρμῆς καὶ εἰς τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν τόπον, καὶ εἰς τὸν περὶ παθῶν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ τέλους, περί τε τῆς πρώτης ἀξίας καὶ τῶν πράξεων, καὶ περὶ τῶν καθηκόντων, προτροπῶν τε καὶ ἀποτροπῶν. καὶ οὕτω δ' ὑποδιαιροῦσιν οἱ περὶ Χρύσιππον καὶ Ἀρχέδημον, καὶ Ζήνωνα τὸν Ταρσέα, καὶ Ἀπολλόδωρον, καὶ Διογένην, καὶ Ἀντίπατρον, καὶ Ποσειδώνιον. ὁ μὲν γὰρ Κιτιεὺς Ζήνων, καὶ ὁ Κλεάνθης, ὡς ἂν ἀρχαιότεροι, ἀφελέστερον περὶ τῶν πραγμάτων διέλαβον. οὗτοι δὲ διεῖλον καὶ τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικόν.

quæque ad naturam pertinét, & quæ rursum ad mores, logicæ egere adminiculo. Quid dicere oporteret de rectitudine nominũ, quo pacto statuerunt leges in operibus, non facilè dixerim. Porro quum duæ sint consuetudines quę virtuti subincidũt, altera quidem quid quodque sit in rerum natura inspicit, alia verò quid vocetur.

Atque in hunc modum de rationali philosophiæ parte differunt. Enimuero moralem philosophiæ partem in subiectos diuidunt locos, videlicet de appetitione, de bonis & malis, de affectibus, de virtute, de fine, déq; prima æstimatione, & de actibus ac de officiis, de adhortationibus & dehortationibus. In hũc autẽ modũ subdistinguũt, Chrysippus, Archedemus, Zeno Tarsensis, Apollodorus, Diogenes, Antipater & Posidonius. Nam Cittieus Zeno & Cleanthes (vt antiquiores) simplicius tractarunt. At hi rationalem naturalémque philosophiæ partem diuiserũt. Primam autem hanc animantis appetitionem fuisse dicunt, seipsum tuendi atque ser-

τὴν δὲ πρώτην ὁρμήν φασι τὸ ζῷον ἴσχειν ἐπὶ τὸ τηρεῖν ἑαυ-

τὸ, οἰκειούσης αὐτὸ τῆς φύσεως ἀπ' ἀρχῆς· καθά φησιν ὁ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τελῶν, πρῶτον οἰκεῖον λέγων εἶναι παντὶ ζῴῳ τὴν αὑτοῦ σύστασιν καὶ τὴν ταύτης συνείδησιν. οὔτε γὰρ ἀλλοτριῶσαι εἰκὸς ἦν αὐτὸ τὸ ζῷον, οὔτε ποιῆσαι ἂν αὐτὸ, μήτε ἀλλοτριῶσαι μήτε οὐκ οἰκειῶσαι. ἀπολείπεται τοίνυν λέγειν, συστησάμενον αὐτὸ οἰκείως πρὸς ἑαυτό. οὕτω γὰρ τά τε βλάπτοντα διωθεῖται, καὶ τὰ οἰκεῖα προσίεται. ὃ δὲ λέγουσί τινες, πρὸς ἡδονὴν γίγνεσθαι τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῖς ζῴοις, ψεῦδος ἀποφαίνουσιν. ἐπιγέννημα γὰρ φασὶν, εἰ ἄρα ἐστὶν ἡδονὴν εἶναι, ὅταν αὐτὴν καθ' αὑτὴν ἡ φύσις ἐπιζητήσασα, τὰ ἐναρμόζοντα τῇ συστάσει ἀπολάβῃ· ὃν τρόπον ἀφιλαρύνεται τὰ ζῷα, καὶ θάλλει τὰ φυτά. οὐδέν τε (φασὶ) διήλλαξεν ἡ φύσις ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ζῴων, ὅτι χωρὶς ὁρμῆς καὶ αἰσθήσεως κἀκεῖνα οἰκονομεῖ, καὶ ἐφ' ἡμῶν τινα φυτοειδῶς γίνεται. ἐκ περιττοῦ δὲ τῆς ὁρμῆς τοῖς ζῴοις ἐπιγινομένης, ᾗ συγχρώμενα πορεύεται πρὸς

A uandi, natura sibi ipsum ab initio ita conciliante: vt Chrysippus ait in primo Definibus: primũ propriũ cuique animanti dicens ipsius fuisse commendationem, huiúsque notionem. Neque enim fas erat animal ipsum vel ab se alienũ fieri, vel omnino id fieri, vel nõ sibi maximè propinquum fieri. Restat igitur vt B dicamus hanc ipsum sibi maxima concordia & charitate deuinxisse. Ita enim & noxia propellit, & quæ sibi sunt vtilia suscipit. Quod autẽ dicũt quidam, primam appetitionem animantibus ad voluptatẽ fieri, falsum esse euincunt. Accessionem enim arbitrãtur siquid sit voluptatem esse, quum ipsam per se natura C inquisierit, & quæ cõmendationi suæ sunt accõmodata percepit, quemadmodum exhilarescunt animalia, virescúntque arbores. Nihil quicquã (aiunt) discreuit natura in arboribus & animalibus, quando de illis absque motu volũtatis ac sensu disponit, & in nobis quædam ea ratione fiũt. Quũ verò ex superfluo D appetitio animantibus accreuit, qua vtentes peragãt

τὰ οἰκεῖα, τούτοις μὲν τὸ κατὰ φύσιν τὸ κατὰ τὴν ὁρμὴν διοικεῖσθαι. τοῦ δὲ λόγου τοῖς λογικοῖς κατὰ τελειοτέραν προστασίαν δεδομένου, τὸ κατὰ λόγον ζῆν ὀρθῶς γίνεσθαι τοῖς κατὰ φύσιν. τεχνίτης γὰρ οὗτος ἐπιγίνεται τῆς ὁρμῆς· διόπερ πρῶτος ὁ Ζήνων ἐν τῷ Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, τέλος εἶπε τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν, ὅπερ ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ζῆν. ἄγει γὰρ πρὸς ταύτην ἡμᾶς ἡ φύσις. ὁμοίως δὲ καὶ Κλεάνθης ἐν τῷ Περὶ ἡδονῆς, καὶ Ποσειδώνιος καὶ Ἑκάτων ἐν τοῖς Περὶ τελῶν. πάλιν δ' ἴσον ἐστὶ τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν τῷ κατ' ἐμπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων ζῆν· ὥς φησι Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τελῶν· μέρη γάρ εἰσιν αἱ ἡμέτεραι φύσεις τῆς τοῦ ὅλου. διόπερ τέλος γίνεται τὸ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν· ὅπερ ἐστὶ κατ' ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν τῶν ὅλων, οὐδὲν ἐνεργοῦντας ὧν ἀπαγορεύειν εἴωθεν ὁ νόμος ὁ κοινός, ὅσπερ ἐστὶν ὁ ὀρθὸς λόγος διὰ πάντων ἐρχόμενος, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ Διῒ καθηγεμόνι τούτῳ τῆς τῶν ὄντων διοικήσεως ὄντι.

quæ sua sunt, in eis quidem naturali quadam ratione appetitionem illam dispo-ni. Ceterùm quũ rationalibus perfectiore præcepto data sit ratio, vt ex illius præscripto & conueniẽter naturæ viuant, ex natura sibi insitum esse: ea quippe artifex accedit moderatrixque appetitionis. Quocirca primus Zeno in libro De natura hominis, finem ait consentaneè secundum naturam viuere: id autẽ est secundum virtutem viuere. ad eam quippe natura nos duci. Similiter & Cleãthes in libro De voluptate, & Posidonius, & Hecato in libro De finibus. Rursus secundum virtutem viuere, idem est quod secundum experientiam eorum quæ secundũ naturam accidũt, viuere, vt Chrysippus in primo De finibus ait: partes enim naturæ vniuersi sunt naturę nostræ. Idcirco finis efficitur consentaneè secundum naturam viuere, secundum suam atque vniuersorum naturam, nihil eorum faciendo quæ à cõmuni lege prohibẽtur, quæ est recta ratio in omnes perueniens, eadémque in Ioue hoc principe gubernationis omnium quæ sunt.

εἶναι δ' αὐτὸ τοῦτο τὴν τοῦ εὐδαίμονος ἀρετὴν, καὶ εὔροιαν βίου, ὅταν πάντα πράττηται κατὰ τὴν συμφωνίαν τοῦ παρ' ἑκάστῳ δαίμονος πρὸς τὴν τοῦ ὅλου διοικητοῦ βούλησιν. ὁ μὲν οὖν Διογένης τέλος φησὶ ῥητῶς, τὸ εὐλογιστεῖν ἐν τῇ τῶν κατὰ φύσιν ἐκλογῇ. Ἀρχέδημος δὲ, τὸ πάντα τὰ καθήκοντα ἐπιτελοῦντα ζῆν. φύσιν δὲ Χρύσιππος μὲν ἐξακούει, ᾗ ἀκολούθως δεῖ ζῆν, τήν τε κοινὴν, καὶ ἰδίως τὴν ἀνθρωπίνην. ὁ δὲ Κλεάνθης τὴν κοινὴν μόνην ἐκδέχεται φύσιν, ᾗ ἀκολουθεῖν δεῖ, οὐκέτι δὲ καὶ τὴν ἐπὶ μέρους. τήν τε ἀρετὴν, διάθεσιν εἶναι ὁμολογουμένην· καὶ αὐτὴν, δι' αὑτὴν εἶναι αἱρετὴν, οὐ διά τινα φόβον ἢ ἐλπίδα, ἤ τι τῶν ἔξωθεν. ἐν αὐτῇ τε εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν, ἅτε οὔσῃ ψυχῇ πεποιημένῃ πρὸς τὴν ὁμολογίαν παντὸς τοῦ βίου. διαστρέφεσθαι δὲ τὸ λογικὸν ζῶον, ποτὲ μὲν, διὰ τὰς τῶν ἔξωθεν πραγματειῶν πιθανότητας· ποτὲ δὲ, διὰ τὴν κατήχησιν τῶν συνόντων· ἐπεὶ ἡ φύσις ἀφορμὰς δίδωσιν ἀδιαστρόφους.

A Esse autē hoc ipsum felicis hominis virtutem & copiā vitæ, quum omnia geruntur ex concentu qui apud vnumquenque est pro voluntate gubernationis omnium. Diogenes igitur finem diffinit esse rationi ritè obtemperare in eis eligendis quæ secūdum naturam sunt: Archedemus autē, nihil officiorum omittendo B viuere. Naturam autem Chrysippus quidē eam cui cōsentaneè oporteat viuere, & communē intelligit, & propriè humanam . At verò Cleanthes communē tantummodo naturam suscipit, quā sequi oporteat, non etiam particularem. Virtutémque affectionem esse consentiētem, & ipsam propter seipsam esse virtu- C tem, non ob metum aliquē aut spem, aut aliquid eorum quæ sunt externa, sed in sese cuiusque constitutam esse beatam vitam. Nā quum sit animæ insita ad consensionem totius vitæ: peruerti autem rationale animal plerunque exterioribus negotiis inductum, plerūque rationaliter persuasum, aliquando autem D ob familiarium instructionem. Natura enim occasiones dat minimè peruersas.

ἀρετὴ δὲ ἡ μέν τις κοινῶς παντὶ τελείωσις, ὥσπερ ἀνδριάντος· καὶ ἡ ἀθεώρητος, ὥσπερ ὑγίεια· καὶ ἡ θεωρηματική, ὡς φρόνησις. φησὶ γὰρ ὁ Ἑκάτων ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ἀρετῶν, ἐπιστημονικὰς μὲν εἶναι καὶ θεωρηματικάς, τὰς ἐχούσας τὴν σύστασιν ἐκ θεωρημάτων, ὡς φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην· ἀθεωρήτους δέ, τὰς κατὰ παρέκτασιν θεωρουμένας ταῖς ἐκ τῶν θεωρημάτων συνεστηκυίαις, καθάπερ ὑγίειαν καὶ ἰσχύν. τῇ ἀφροσύνῃ τεθεωρημένῃ ὑπαρχούσῃ συμβαίνει ἀκολουθεῖν καὶ παρεκτείνεσθαι τὴν ὑγίειαν, καθάπερ τῇ ψαλίδος οἰκονομίᾳ τὴν ἰσχὺν ἐπιγίνεσθαι. καλοῦνται δ' ἀθεώρητοι ὅτι μὴ ἔχουσι συγκαταθέσεις, ἀλλ' ἐπιγίνονται, καὶ περὶ φαύλους γίνονται, ὡς ὑγίεια, ἀνδρεία. τεκμήριον δὲ τὸ ὑπαρκτὴν εἶναι τὴν ἀρετήν φησιν ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ἠθικοῦ λόγου, τὸ γενέσθαι ἐν προκοπῇ τοὺς περὶ Σωκράτην, Διογένην, καὶ Ἀντισθένην. εἶναι δὲ καὶ τὴν κακίαν ὑπαρκτὴν διὰ τὸ ἀντικεῖσθαι τῇ ἀρετῇ. διδακτήν τε εἶναι αὐτήν, (λέγω δὲ τὴν ἀρετήν)

Eſt autem virtus alia quidem communiter omnibus perfectio quædam, veluti ſtatuæ: alia inuiſibilis, veluti ſanitas, & alia ſpeculatiua, vt eſt prudentia. Ait enim Hecato in primo De virtutibus, ſcientiam quidem & ſpeculatiuas quæ ex ſpeculationibus conſtãt virtutes tueri, vt prudentiam atque iuſtitiam: ſpeculatione autem vacantes eas quæ ita fermè per extenſionem inſpiciantur, vt illę quæ ex ſpeculationibus conſtant, veluti ſanitatem & robur. Quippe & inſipientiam quæ & in ſpeculationis parte eſt, ſequi cõtingit, ac proferri ſanitatem, non ſecus ac fornicis ſtructuræ robur accedere. Appellãtur autem ἀθεώρητοι quia conſenſiones non habent, ſed accedunt, & circa ignauos ſunt, vt ſanitates & vires. Argumẽtum verò quod ſubſtantialis virtutis ſit, ait Poſidonius in primo Moralis orationis, quòd in profectu fuerint Socrates, Diogenes, & Antiſthenes. Eſſe autem & vitium ſubſiſtens, quia virtuti opponatur. Docibilem verò eſſe virtutem, & Chry-

καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τέλους φησὶ, καὶ Κλεάνθης καὶ Ποσειδώνιος ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς, καὶ Ἑκάτων. ὅτι δὲ διδακτή ἐστι, δῆλον ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἀγαθοὺς ἐκ φαύλων.

Παναίτιος μὲν οὖν δύο φησὶν ἀρετὰς, θεωρητικὴν καὶ πρακτικήν· ἄλλοι δὲ λογικὴν, καὶ φυσικὴν, καὶ ἠθικήν· τέτταρας δὲ, οἱ περὶ Ποσειδώνιον· καὶ πλείονας, οἱ περὶ Κλεάνθην, καὶ Χρύσιππον, καὶ Ἀντίπατρον. ὁ μὲν γὰρ Ἀπολλοφάνης μίαν λέγει, τὴν φρόνησιν. τῶν δὲ ἀρετῶν, τὰς μὲν, πρώτας, τὰς δὲ, ταύταις ὑποτεταγμένας. πρῶται μὲν ταῖσδε, φρόνησιν, ἀνδρείαν, δικαιοσύνην, σωφροσύνην· ἐν εἴδει δὲ τούτων, μεγαλοψυχίαν, ἐγκράτειαν, καρτερίαν, ἀγχίνοιαν, εὐβουλίαν. καὶ τὴν μὲν φρόνησιν, εἶναι ἐπιστήμην κακῶν καὶ ἀγαθῶν, καὶ οὐδετέρων· τὴν δὲ δικαιοσύνην, ἐπιστήμην ὧν αἱρετέον καὶ οὐ ληπτέον, καὶ οὐδετέρων· τὴν δὲ μεγαλοψυχίαν, ἐπιστήμην ἕξιν ὑπεραίρουσαν τῶν συμβαινόντων κοινῇ φαύλων τε καὶ σπουδαίων· τὴν δὲ ἐγκράτειαν, διά-

A & Chrysippus in primo De fine dixit, & Cleanthes & Posidonius in Exhortationibus, & Hecato. Quòd autem docibilis sit, ex eo cõstat, quòd boni ex malis fiant.

Panætius quidem duas posuit virtutes, contemplatiuam & actiuam. Alij tres, rationalem, naturalem, & moralẽ. Quatuor Posido- B nius, plures Cleãthes, Chrysippus, & Antipater. Apollophanes verò vnam dicit virtutem, prudentiam. Porro virtutum alias quidem primas, alias verò eis subiectas. primas quidem, ac veluti principes, has esse, prudentiam, fortitudinem, iustitiam, temperantiam. Harum autem in specie, magnanimitatem, consciẽ- C tiam, tolerantiam, ingeniũ, consilium. Ac prudentiam quidem, scientiam esse bonorum ac malorũ, ac mediorum. Iustitiã verò scientiam eorum quæ eligenda sunt, quæque fugiẽda, quęque sunt media. Cæterùm magnanimitatem, sciẽtiam quæ habitum faciat excelsiorem omnibus quæ contingere possint ex æquo D bonorum ac malorum. Continentiam verò, affe-

θεσιν ἀνυπέρβατον τῶν κατ' ὀρθὸν λόγον, ἢ ἕξιν ἀήττητον ἡδονῶν· τὴν δὲ καρτερίαν, ἐπιστήμην ἢ ἕξιν ὧν ἐμμενετέον καὶ μή, καὶ οὐδετέρων· τὴν δὲ ἀγχίνοιαν, ἕξιν εὑρετικὴν τοῦ καθήκοντος ἐκ τοῦ παραχρῆμα· τὴν δὲ εὐβουλίαν, ἐπιστήμην τοῦ σκοπεῖσθαι ποῖα καὶ πῶς πράττοντες, πράξομεν συμφερόντως.

Ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν κακιῶν, τὰς μὲν, εἶναι πρώτας· τὰς δὲ, ὑπὸ ταύτας· οἷον ἀφροσύνην μὲν, καὶ δειλίαν, καὶ ἀδικίαν, καὶ ἀκολασίαν, ἐν ταῖς πρώταις· ἀκρασίαν δὲ, καὶ βραδύνοιαν, καὶ κακοβουλίαν, ἐν ταῖς ὑπὸ ταύτας. εἶναι δὲ ἀγνοίας τὰς κακίας, ὧν αἱ ἀρεταὶ ἐπιστῆμαι. ἀγαθὸν δὲ κοινῶς μὲν, τὸ τι ὄφελος· ἰδίως δὲ, ἤτοι ταὐτὸν ἢ οὐχ ἕτερον ὠφελείας. ὅθεν αὐτήν τε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ μετέχον αὐτῆς ἀγαθὸν τριχῶς οὕτω λέγεσθαι. οἷον, τὸ ἀγαθὸν ἀφ' οὗ συμβαίνει, ὡς τὴν πρᾶξιν τὴν κατ' ἀρετήν· ὑφ' οὗ δὲ, ὡς τὸν σπουδαῖον τὸν μετέχοντα τῆς ἀρετῆς. ἄλλως δὲ οὕτως ἰδίως ὁρίζονται τὸ ἀγαθὸν, τὸ τέλειον κατὰ φύσιν λογικοῦ.

A ctionē insuperabilē rectæ rationis, siue habitū voluptatibus inuictū. Porro tolerantiā, scientiam, siue habitum earum rerū quibus insistendum sit, vel non, atque mediarum. Ingenium autem habitum celerē officii inuentorem. Consilium verò, scientiam inspiciendi quænam & quo pacto gerentes vtiliter quippiam o- B peremur.

Consentaneum est autem vitiorū quoque alia prima, alia his esse subiecta: puta imprudentiam, formidinē, iniustitiam, intemperantiā, incontinentiam, & hebetudinem, & malum consilium his esse subiecta. Esse autem earum rerum ignorantiam initium, quarum scientia virtus sit. Bonum verò cō- C muniter quidē id esse quod sit vtile, propriè verò siue idem, siue ab vtilitate non alienum. Quocirca ipsam quoque virtutem & particeps ipsius bonum, ita tripliciter dici, cuiusmodi sit, bonum ex quo contingit, veluti in virtutis actum. A quo autem, veluti studiosum virtutis participem. Aliter ita propriè definiunt bonum, quod sit perfectum D secundum naturam rationalis, vel quasi rationalis,

τοιοῦτον δ' εἶναι τὴν ἀρετὴν, ὡς μετέχοντα, τάς τε πράξεις τὰς κατ' ἀρετὴν καὶ τοὺς σπουδαίους εἶναι. ἐπιγεννήματα δὲ, τήν τε χαρὰν καὶ τὴν εὐφροσύνην καὶ τὰ παραπλήσια. ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν κακιῶν τὸ μὲν εἶναι ἀφροσύνην, δειλίαν, ἀδικίαν, καὶ τὰ παραπλήσια· μετέχοντα δὲ κακιῶν, τάς τε πράξεις τὰς κατὰ κακίαν καὶ τοὺς φαύλους. ἐπιγεννήματα δὲ, τήν τε δυσθυμίαν καὶ τὴν δυσφροσύνην, καὶ τὰ ὅμοια.

Ἔτι τῶν ἀγαθῶν, τὰ μὲν εἶναι κατὰ ψυχὴν, τὰ δὲ ἐκτός· τὰ δ' οὔτε περὶ ψυχὴν, οὔτε ἐκτός· τὰ μὲν περὶ ψυχὴν, ἀρετὰς, καὶ τὰς κατὰ ταύτας πράξεις· τὰ δ' ἐκτὸς, τό, τε σπουδαίαν ἔχειν πατρίδα καὶ σπουδαῖον φίλον, καὶ τὴν τούτων εὐδαιμονίαν. τὰ δὲ οὔτε ἐκτὸς, οὔτε περὶ ψυχὴν, τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ εἶναι σπουδαῖον καὶ εὐδαίμονα. ἀνάπαλιν δὲ, καὶ τῶν κακιῶν, τὰ μὲν περὶ ψυχὴν εἶναι τὰς κακίας, καὶ τὰς κατ' αὐτὰς πράξεις· τὰ δὲ ἐκτὸς, τὸ ἄφρονα πατρίδα ἔχειν, καὶ ἄφρονα φίλον, καὶ τὴν τούτων κακοδαιμονίαν· τὰ δὲ οὔτε ἐκτὸς, οὔτε περὶ ψυχὴν,

Huiusmodi verò esse virtutem, vt participes sui actus ac probos reddat. Accessiones verò ipsius gaudium esse & lætitiam & his similia. Eodem modo & in malis, aliud quidē esse imprudentiam, formidinem, iniustitiam, & his similia: quæ autem participent, vitiosos esse actus & malos homines. Horum esse accessiones mœrorem & angorem, & cætera in hunc modum.

Præterea bona alia esse circa animum, alia extrinsecus, alia neque circa animum neque extra. Ea quidē quę sint circa animum, virtutes esse, virtutísque actiones: quæ verò extrinsecus sunt, nobilem habere patriam, & amicum charū atque probum, harúmque rerum comitem felicitatē: quæ verò neque extrinsecus neque in animo sunt, quemque ipsum sibiipsi esse bonum ac felicem. Rursus autē mala partim esse circa animum, ipsa videlicet vitia actúsque vitiósos: partim extrinsecus, vt stultam habere patriam & stolidum amicum, & quæ ista consequuntur. Infelicitatem partim neque extrinsecus esse, neque circa animum,

τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ εἶναι φαῦλον καὶ κακοδαίμονα. ἔτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν εἶναι τελικά, τὰ δὲ ποιητικά· τὰ δέ, τελικὰ καὶ ποιητικά. τὸν μὲν οὖν φίλον, καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ γινομένας ὠφελείας, ποιητικὰ εἶναι ἀγαθά· θάρσος δέ, καὶ φρόνημα, καὶ ἐλευθερίαν, καὶ τέρψιν καὶ εὐφροσύνην, καὶ ἀλυπίαν πᾶσαν καὶ τὴν κατ' ἀρετὴν πρᾶξιν, τελικά. ποιητικὰ δὲ καὶ τελικὰ εἶναι ἀγαθά· καθὸ μὲν γὰρ ἀποτελοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν, ποιητικά ἐστιν ἀγαθά· καθὸ δὲ συμπληροῦσιν αὐτήν, ὥστε μέρη αὐτῆς γίνεσθαι, τελικά. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν κακῶν τὰ μὲν εἶναι τελικά, τὰ δὲ ποιητικά, τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα. τὸν μὲν ἐχθρὸν καὶ τὰς ἀπ' αὐτοῦ γινομένας βλάβας, ποιητικὰ εἶναι· κατάπληξιν δὲ εἶναι καὶ ταπεινότητα, καὶ δουλείαν, καὶ ἀτερπίαν, καὶ δυσθυμίαν, καὶ περιλυπίαν, καὶ πᾶσαν τὴν κατὰ κακίαν πρᾶξιν, τελικά· ἀμφοτέρως δὲ ἔχοντα. ἐπεὶ καθὸ μὲν ἀποτελοῦσι τὴν κακοδαιμονίαν, ποιητικά ἐστι· καθὸ δὲ συμπληροῦσιν αὐτήν, ὥστε μέρη αὐτῆς γίνεσθαι, τελικά. ἔτι τῶν περὶ ψυχὴν ἀγαθῶν τὰ μέν εἰσιν ἕξεις,

A vt ipſum ſibiipſi eſſe malum atque infelicem. Item bona alia verſari circa fines, alia in effectu conſiſtere, alia vtrunque. Simul eſſe amicum quidem, & quæ ab ipſo nobis proueniunt cōmoda, effectu eſſe bona. Porro cōfidentiam, & magnitudinem animi, & libertatem, & oblectationem & lætitiam, & tranquillitaté, omnémque virtutis actum, B finis in parte eſſe, eadē verò vtrunque ſimul eſſe. Nam ex eo quidem quòd perficiunt felicitatem, effectiua ſunt bona: ex eo verò quòd illam veluti partes ipſius implent, ad finē pertinent. Pari ratione malorū quoque alia eſſe finalia, alia effectiua, alia in vtrunque modum ſe habētia. Inimicum nempe, & quæ ab ipſo C oriuntur incommoda, effectiua eſſe. Stupiditatem autem, & humilitatem, & ſeruitutē, & moleſtiā, & mœrorem ac triſtitiam, omnē actum malitiæ ad finē pertinere. Ea verò ſe vtroque modo habent. Nam & ex eo quòd inferunt infelicitatem, effectiua ſunt: & ex eo quòd eam, vtpote ipſius D partes, implent, ad finem pertinēt. Præterea bonorū animi, alia habitus ſunt,

τὰ δὲ διαθέσεις· τὰ δ᾽ οὔτε ἕξεις, οὔτε διαθέσεις. διαθέσεις μὲν, αἱ ἀρεταί· ἕξεις δὲ, τὰ ἐπιτηδεύματα· οὔτε δὲ ἕξεις, οὔτε διαθέσεις, αἱ ἐνέργειαι. κοινῶς δὲ τῶν ἀγαθῶν μικτὰ μέν ἐστιν εὐτεκνία καὶ εὐγηρία· ἁπλοῦν δ᾽ ἐστὶν ἀγαθὸν, ἐπιστήμη. καὶ ἀεὶ μὲν παρόντα, αἱ ἀρεταί· οὐκ ἀεὶ δὲ, οἷον χαρὰ, περιπάτησις. πᾶν δὲ ἀγαθὸν συμφέρον εἶναι, καὶ δέον, καὶ λυσιτελὲς, καὶ χρήσιμον, καὶ εὔχρηστον, καὶ καλὸν, καὶ ὠφέλιμον, καὶ αἱρετὸν, καὶ δίκαιον. συμφέρον μὲν, ὅτι φέρει τοιαῦτα, ὧν συμβαινόντων ὠφελούμεθα· δέον δὲ, ὅτι συνέχει ἐν οἷς χρή· λυσιτελὲς δὲ, ὅτι λύει τὰ τελούμενα εἰς αὐτὸ, ὥστε τὴν ἀντικατάλλαξιν τὴν ἐκ τῆς πραγματείας ὑπεραίρειν τῇ ὠφελείᾳ· χρήσιμον δὲ, ὅτι χρείαν ὠφελείας παρέχεται· εὔχρηστον δὲ, ὅτι τὴν χρείαν ἐπαινετὴν ἀπεργάζεται· καλὸν δὲ, ὅτι συμμέτρως ἔχει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ χρείαν· ὠφέλιμον δὲ, ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν ὥστε ὠφελεῖν· αἱρετὸν δὲ, ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν ὥστε εὐλόγως αὐτὸ αἱρεῖσθαι· δίκαιον δὲ, ὅτι νόμῳ ἐστὶ σύμ-

A alia affectiones, alia neutrũ eorum. Affectiones quidẽ virtutes ſunt: habitus autem, ſtudia. Porro actiones neque habitus neque affectiones ſunt. Communiter autẽ bonorum quædam ſunt mixta, vt fœcunditas prolis, & quieta ſenectus. Simplex verò bonum eſt ſcientia: ac ſemper quidem præſentia bona, virtutes: non ſemper autem, vt B gaudium, deambulatio. Bonum autem omne conducẽs, & opportunum & cõmodum, & vtile, & honeſtum, & pulchrum, & optabile, & iuſtum eſſe. Conducens quidem quòd ea conferat, quibus emolumẽtum capimus: opportunũ quòd ea quæ oportet contineat: commodum, quòd ad id C accommodatum ſit, vt excedat emolumento extrinſecus contra contracta cõmercia: vtile, quòd vſum præſtet vtilitatis: honeſtum verò, quòd laudabilem cõuenientiam operetur: pulchrum, quòd moderatè ſui vſum præbeat: ὠφέλιμον, quòd tale ſit vt iuuare poſſit: optabile, quòd eiuſmodi eſt vt optione præpoſita D meritò id eligamus: iuſtum verò, quòd iuri ac legi cõ-

φωνον, καὶ κοινωνίας ποιητικόν. καλὸν δὲ λέγουσι τὸ τέλειον ἀγαθὸν, παρὰ τὸ πάντας ἀπέχειν τοὺς ἐπιζητουμένους ἀριθμοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως, ἢ τὸ τελέως σύμμετρον. εἴδη δὲ εἶναι τοῦ καλοῦ τέτταρα, δίκαιον, ἀνδρεῖον, κόσμιον, ἐπιστημονικόν· ἐν γὰρ τοῖσδε τὰς καλὰς πράξεις συντελεῖσθαι. ἀνάλογον δὲ καὶ τοῦ αἰσχροῦ εἶναι εἴδη τέτταρα, τό, τε ἄδικον, καὶ τὸ δειλὸν, καὶ ἄκοσμον, καὶ ἄφρον. λέγεσθαι δὲ τὸ καλὸν μοναχῶς μὲν, τὸ ἐπαινετοὺς παρεχόμενον τοὺς ἔχοντας ἀγαθὸν ἐπαίνου ἄξιον· ἑτέρως δὲ, τὸ εὖ πεφυκέναι πρὸς τὸ ἴδιον ἔργον· ἄλλως δὲ, τὸ ἐπικοσμοῦν· ὅταν λέγωμεν μόνον τὸν σοφὸν, ἀγαθὸν καλὸν εἶναι. λέγουσι δὲ μόνον τὸ καλὸν, ἀγαθὸν εἶναι, καθά φησιν Ἑκάτων ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ἀγαθῶν, καὶ Χρύσιππος ἐν τοῖς Περὶ τοῦ καλοῦ. εἶναι δὲ τοῦτο ἀρετὴν, καὶ τὸ μετέχον ἀρετῆς· ᾧ ἐστιν ἴσον, τὸ πᾶν ἀγαθὸν, καλὸν εἶναι· καὶ τὸ ἰσοδυναμεῖν τῷ καλῷ τὸ ἀγαθόν· ὅπερ ἴσον ἐστὶ τούτῳ. ἐπεὶ γάρ ἐστιν ἀγαθὸν, καλόν ἐστιν· ἔστι δὲ καλόν· ἀγαθὸν ἄρα ἐστί.

A cordet, efficiátque ſocietates. Honeſtum autem, quod ſit perfectum, dicūt bonū, quòd omnes à natura habeat quæſitos numeros, ſitque perfectè moderatum. Eius quatuor ſpecies tradunt, iuſtitiam, fortitudinē, temperantiam & ſciētiam. porro his honeſtas actiones cōſummari. Eadem itidem ratione turpe quod eſt, in B ſpecies quatuor ſcindunt, in iniuſtitiam, formidinē, intemperantiam, & inſipiētiam. Dici autem honeſtū vnicè quidē, quod eos qui hoc prediti ſunt, meritò omni laude dignos facit. Aliter autem, bene & aptè ad opus ſuum natum eſſe. Aliter verò, quod exornet: quū dicimus ſolum ſapientem bonum honeſtúmque eſ- C ſe. Dicunt autem quod honeſtum ſit, id ſolum eſſe bonum, vt Hecato in primo De bonis ait, & Chryſippus in libro De honeſto. Id autem eſſe virtutem & quod ſit virtutis particeps: cui æquale illud eſt, bonum omne quod ſit, id etiam honeſtum eſſe. Honeſtum autem ac bonum tantundem valere. Id autem huic ſimile eſt. Nam quia bonū eſt, honeſtum eſt: eſt autem honeſtum, bonum ergo eſt.

δοκεῖ δὲ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἴσα εἶναι, καὶ πᾶν ἀγαθὸν ἐπ' ἄκρον εἶναι αἱρετόν, καὶ μήτε ἄνεσιν μήτε ἐπίτασιν δέχεσθαι. τῶν δὲ ὄντων φασὶ τὰ μὲν, ἀγαθὰ εἶναι· τὰ δέ, κακά· τὰ δέ, οὐδέτερα. ἀγαθὰ μὲν οὖν, τάς τε ἀρετάς, φρόνησιν, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν, σωφροσύνην, καὶ τὰ λοιπά· κακὰ δέ, τὰ ἐναντία, ἀφροσύνην, ἀδικίαν, καὶ τὰ λοιπά· οὐδέτερα δέ, ὅσα μήτε ὠφελεῖ μήτε βλάπτει. οἷον ζωή, ὑγεία, ἡδονή, κάλλος, ἰσχύς, πλοῦτος, δόξα, εὐγένεια· καὶ τὰ τούτοις ἐναντία, θάνατος, νόσος, πόνος, αἶσχος, ἀσθένεια, πενία, ἀδοξία, δυσγένεια, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια· καθά φησιν Ἑκάτων ἐν ἑβδόμῳ Περὶ τέλους, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ, καὶ Χρύσιππος. μὴ γὰρ εἶναι ταῦτα ἀγαθά, ἀλλ' ἀδιάφορα κατ' εἶδος προηγμένα. ὡς γὰρ ἴδιον θερμοῦ τὸ θερμαίνειν, οὐ τὸ ψύχειν· οὕτω καὶ ἀγαθοῦ τὸ ὠφελεῖν, οὐ τὸ βλάπτειν. οὐ μᾶλλον δὲ ὠφελεῖ ἢ βλάπτει ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ ὑγεία· οὐκ ἄρα ἀγαθὸν οὔτε πλοῦτος οὔτε ὑγεία· ἔτι τέ φασιν, ᾧ ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀγαθόν·

Putant & omnia bona esse paria, bonúmque omne summopere esse appetendum, idque nec augmẽtum suscipere nec detrimẽtum. Eorum autem quæ sunt, aiunt alia bona, mala alia, alia neutra. Bona quidẽ, virtutes esse, prudentiam, iustitiam, fortitudinem, temperantiam, & cætera id genus: mala verò, his opposita vitia, imprudentiam, iniustitiam, & cætera. neutra verò, quæ neque prosunt neque obsunt, vt est vita, sanitas, pulchritudo, voluptas, vires, opes, gloria, nobilitas: & quæ eis opposita sũt, mors, ægritudo, dolor, turpitudo, infirmitas, inopia, obscuritas atque ignobilitas, & his similia: vt ait Hecato in septimo De fine, & Apollodorus in Ethice, & Chrysippus. Non enim esse ista bona, sed indifferẽtia per speciem producta. Sicut enim caloris propriũ est calefacere, non refrigerare: ita & boni proprium prodesse est, & non nocere. Nó autẽ magis prosũt, quã noceãt opes atque sanitas. Quo autẽ bene & malè vti possumus, id bonú non est:

πλούτῳ δὲ καὶ ὑγιείᾳ ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι· οὐκ ἄρα ἀγαθὸν πλοῦτος καὶ ὑγίεια. Ποσειδώνιος μέντοι καὶ ταῦτα φησὶ τῶν ἀγαθῶν εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν φασιν, Ἑκάτων τε ἐν τῷ ἐννεακαιδεκάτῳ Περὶ ἀγαθῶν, καὶ Χρύσιππος ἐν τοῖς Περὶ ἡδονῆς. εἶναι γὰρ καὶ αἰσχρὰς ἡδονάς· μηδὲν δὲ αἰσχρὸν, εἶναι ἀγαθόν. ὠφελεῖν δέ ἐστι κινεῖν ἢ ἴσχειν, κατ' ἀρετήν· βλάπτειν δὲ, κινεῖν ἢ ἴσχειν, κατὰ κακίαν.

Διχῶς δὲ λέγεσθαι ἀδιάφορα· ἅπαξ μὲν, τὰ μήτε πρὸς εὐδαιμονίαν μήτε πρὸς κακοδαιμονίαν συνεργοῦντα, ὡς ἔχει πλοῦτος, δόξα, ὑγίεια, ἰσχὺς καὶ τὰ ὅμοια· ἐνδέχεται γὰρ καὶ χωρὶς τούτων εὐδαιμονεῖν, τῆς ποιᾶς αὐτῶν χρήσεως εὐδαιμονικῆς οὔσης ἢ κακοδαιμονικῆς. ἄλλως δὲ λέγεται ἀδιάφορα, τὰ μήτε ὁρμῆς, μήτε ἀφορμῆς κινητικά· ὡς ἔχει τὸ ἀρτίας ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας ἢ περιττάς, ἢ ἐκτεῖναι τὸν δάκτυλον ἢ συστεῖλαι· τῶν προτέρων ἀδιαφόρων οὐκέθ' οὕτω λεγομένων. ὁρμῆς γὰρ ἐστὶν ἐκεῖνα καὶ ἀφορμῆς κινητικά.

A diuitiis autem & sanitate bene & malè vti possumus: non est igitur bonum opulentia & sanitas. Posidonius tamē ista quoque bona esse dixit. Sed neque voluptatē bonum esse dicunt, & Hecato in nono De bonis, & Chrysippus in libris De voluptate. Esse enim & fœdas voluptates: verùm nihil quod fœdum sit, esse bonū. B Prodesse autem est mouere, aut habere secundum virtutem: contrà verò nocere est mouere aut habere secundum vitium.

Duobus autem modis dici indifferentia. Vno quidem, ea quæ neque ad felicitatem, neque ad infelicitatem conferunt, vt sunt diuitiæ, sanitas, vires, gloria, & cætera id genus. Nā C & sine his cōtingit felicem esse, quum earum vsus vel rectus felicitatis, vel prauus infelicitatis, autor sit. Aliter autē dicuntur indifferētia, quæ neque appetitum, neque occasionem mouent: vt est, vel pares in capite habere capillos, vel impares: vel extendere, vel contrahere digitum. Priora enim quæ diximus indifferētia nō ita D se habēt. Illa quippe & appetitū & occasionē mouēt.

διὸ τὰ μὲν αὐτῶν ἐκλέγεται, τῶν οὐδετέρων ἐπίσης ἐχόντων πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγήν. τῶν ἀδιαφόρων τὰ μὲν λέγουσι προηγμένα, τὰ δὲ, ἀποπροηγμένα. προηγμένα μὲν, τὰ ἔχοντα ἀξίαν· ἀποπροηγμένα δὲ, τὰ ἀναξίαν ἔχοντα. ἀξίαν δὲ, τὴν μέν τινα λέγουσι σύμβλησιν πρὸς τὸν ὁμολογούμενον βίον, ἥτις ἐστὶ περὶ πᾶν ἀγαθόν· τὴν δὲ, εἶναι μέσην τινὰ δύναμιν ἢ χρείαν συμβαλλομένην πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον, ὅμοιον εἰπεῖν ἣν τινα προσφέρεται πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον, πλοῦτος ἢ ὑγίεια· τὴν δ' εἶναι ἀξίαν ἀμοιβὴν δοκιμαστοῦ, ἣν ἂν ὁ ἔμπειρος τῶν πραγμάτων τάξῃ· ὅμοιον εἰπεῖν ἀμείβεσθαι πυροὺς πρὸς τὰς σὺν ἡμιόνῳ κριθάς. προηγμένα μὲν οὖν εἶναι ἃ καὶ ἀξίαν ἔχει. οἷον, ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν, εὐφυΐαν, τέχνην, προκοπὴν, καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν, ζωὴν, ὑγίειαν, ῥώμην, εὐεξίαν, ἀρτιότητα, κάλλος· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς, πλοῦτον, δόξαν, εὐγένειαν, καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν, θάνατον, νόσον, ἀσθένειαν, καχεξίαν,

Idcirco alia quidē ex eis eliguntur, quū cætera æqua ratione vel eligēda ſint, vel fugienda. Porro indifferētium alia quidem producta ſunt, quæ vocāt: alia abducti. Producta quidem, quæ habeant exiſtimationē, abducta verò quæ exiſtimatione careant. Exiſtimationem verò quidem cōferre aliquid ad conſentaneā vitam, quæ circa omne bonū eſt. Aliam verò mediam quandā vim, aut vſum conferre ad eam vitam quæ ſit ſecundum naturam, cuiuſmodi dicere poſſimus opes atque ſanitatem, ſiquid afferant commodi ad naturalem vitam. Exiſtimationem probati viciſſitudinē quancunque ſtatuerit peritus rerum, vt, verbi gratia, commutare cum hordeo triticum. Eſſe igitur producta, quæ & exiſtimationem habent, vt in eis quidē quæ ad animam pertinent, ingenium, artem, profectum, & his ſimilia. In corporalibus autem, vitam, ſanitatē, robur, bonam habitudinē, integritatem, pulchritudinē. In eis verò quæ ſunt exterius, diuitias, gloriam, nobilitatē, & his ſimilia. Contrà autem ſuperioribus, in iis quidem quæ ad animū pertinent, obtuſionem,

πήρωσιν, αἶσχος, καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς, πενίαν, ἀδοξίαν, δυσγένειαν, καὶ τὰ παραπλήσια. οὔτε δὲ προήχθη, οὔτε ἀποπροήχθη, τὰ οὐδετέρως ἔχοντα. ἔτι, τῶν προηγμένων, τὰ μὲν, δι' αὑτὰ προῆκται, τὰ δὲ, δι' ἕτερα· τὰ δὲ, καὶ δι' αὑτὰ καὶ δι' ἕτερα. δι' αὑτὰ μὲν, εὐφυΐα, προκοπὴ, καὶ τὰ ὅμοια· δι' ἕτερα δὲ, πλοῦτος, εὐγένεια, καὶ τὰ ὅμοια· δι' αὑτὰ δὲ καὶ δι' ἕτερα, ἰσχὺς, εὐαισθησία, ἀρτιότης. δι' αὑτὰ μὲν, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστί· δι' ἕτερα δὲ, ὅτι περιποιεῖ χρείας οὐκ ὀλίγας. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ ἀποπροηγμένον, κατὰ τὸν ἐναντίον λόγον.

Ἔτι δὲ καθῆκον φασὶν εἶναι ὃ προαχθὲν, εὔλογόν τε ἴσχει ἀπολογισμὸν, οἷον τὸ ἀκόλουθον ἐν τῇ ζωῇ, ὅπερ καὶ ἐπὶ τὰ φυτὰ καὶ ζῶα διατείνει. ὁρᾶσθαι γὰρ κἀπὶ τούτων καθήκοντα. κατωνομάσθαι δὲ οὕτως ὑπὸ πρώτου Ζύνωνος τὸ καθῆκον, ἀπὸ τοῦ κατά τινας ἥκειν, τῆς προσονομασίας εἰλημμένης. ἐνέργημα δ', αὐτὸ εἶναι, ταῖς κατὰ φύσιν κατασκευαῖς οἰκεῖον.

A [hebetudinē, inertiam, & his similia. Porro in rebus corporis, mortem, morbū, imbecillitatem, malam habitudinem] debilitatē, turpitudinem, & his similia. In exterioribus autem, paupertatem, obscuritatem, ignobilitatem, & cætera in hunc modum. Neque verò producta sunt, neque non producta, quæ neutro se habēt modo. Prçterea productorum B alia quidem per seipsa producta sunt, alia verò propter alia: alia & propter seipsa, & propter alia. Per seipsa quidē, vt ingeniū, profectus, & similia. Per alia verò, vt diuitię, nobilitas, & cætera id genus. Ob seipsa verò & alia, vt valētia, viuacitas, sensuū incolumitas. Per seipsa quidē, quia per naturā sūt: per C alia verò, quia nō modico vsui sūt. Eodē se modo habet abductū cōtraria ratione.

Officium autē id esse dicunt, quod cur factum sit probabilis ratio reddi potest: pertingere autem id ad arbores etiam & animantes. notari nanque & in his officia. Cæterùm & à Zenone primo τὸ καθῆκον ita appellatum est officium, ex D eo quòd per quosdam veniat, appellatione sumpta. esse autē id actionem quandam naturalibus rebus propriā.

τῶν γὰρ καθ' ὁρμὴν ἐνεργουμένων τὰ μὲν, καθήκοντα εἶναι· τὰ δὲ, παρὰ τὸ καθῆκον. καθήκοντα μὲν οὖν εἶναι, ὅσα λόγος αἱρεῖ ποιεῖν, ὡς ἔχει, γονεῖς τιμᾶν, ἀδελφοὺς, πατρίδα, συμπεριφέρεσθαι φίλοις· παρὰ τὸ καθῆκον δὲ, ὅσα μὴ αἱρεῖ λόγος, ὡς ἔχει τὰ τοιαῦτα, γονέων ἀμελεῖν, συγγενῶν ἀφροντιστεῖν, φίλοις μὴ συνδιατίθεσθαι, πατρίδος ὑπερορᾶν, καὶ τὰ παραπλήσια. οὔτε δὲ καθήκοντα, οὔτε παρὰ τὸ καθῆκον, ὅσα οὔτε αἱρεῖ λόγος πράττειν, οὔτε ἀπαγορεύει, οἷον κάρφος ἀνελέσθαι, γραφεῖον κρατεῖν, στλεγγίδα, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις. καὶ τὰ μὲν εἶναι καθήκοντα, ἄνευ περιστάσεως· τὰ δὲ, περιστατικά. καὶ ἄνευ μὲν περιστάσεως, τάδε, ὑγιείας ἐπιμελεῖσθαι, καὶ αἰσθητηρίων, καὶ τὰ ὅμοια· κατὰ περίστασιν δὲ, τὸ πηροῦν ἑαυτὸν, καὶ τὴν κτῆσιν διαρρίπτειν· ἀνάλογον δὲ καὶ τῶν παρὰ τὸ καθῆκον. ἔτι, τῶν καθηκόντων, τὰ μὲν ἀεὶ καθήκει, τὰ δὲ οὐκ ἀεί. καὶ ἀεὶ μὲν καθήκει τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν· οὐκ ἀεὶ δὲ, τὸ ἐρωτᾶν, τὸ ἀποκρίνεσθαι, τὸ περιπατεῖν, καὶ τὰ ὅμοια.

Nam ex his quæ secundũ appetitum geruntur, alia quidẽ esse officia, alia præter officium: ea verò officia intelligenda, quæ ratio facienda suaserit, vt parentes honorare, fratrésque ac patriam tueri, amicos parare, illisque adesse. Præter officium sunt, quę ratio fugienda suggesserit: vt est, parẽtes negligere, fratrum omittere curam, amicis nõ consentire, patriámque aspernari: & cætera in hunc modum. Quæ autem ratio fieri neque vetat, neque postulat, ea neque officium esse, neque præter officiũ: vt est festucam tollere, tenere stilum, vrceum, & cætera id genus. Atque alia quidem officia esse absque errore, alia cum errore. Sine errore quidem, vt valetudinem suam sensúsque tueri, & similia. Quę verò cum errore fiunt, vt mutilare seipsum, substantiámque proiicere: eadem ratione & de iis quæ præter officium sunt. Praeterea officiorum alia quidem semper efficienda sunt, alia verò non semper. Et semper sanè, vt est interrogare atque respõdere, & ambulare, & eius generis omnia.

ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὰ καθῆκον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς μέσοις τὶ καθῆκον, ὡς τὸ πείθεσθαι τοὺς παῖδας τοῖς παιδαγωγοῖς.

Φασὶ δὲ τὴν ψυχὴν εἶναι ὀκταμερῆ. μέρη γὰρ αὐτῆς, τά τε πέντε αἰσθητήρια, καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον, καὶ τὸ διανοητικόν, ὅπερ ἐστὶν αὐτὴ ἡ διάνοια· καὶ τὸ γεννητικόν. ἐκ δὲ τῶν ψευδῶν ἐπιγίνεσθαι τὴν διαστροφὴν ἐπὶ τὴν διάνοιαν, ἀφ' ἧς πολλὰ πάθη βλαστάνειν, καὶ ἀκαταστασίας αἴτια. ἔστι δὲ αὐτὸ τὸ πάθος κατὰ Ζήνωνα, ἡ ἄλογος καὶ παρὰ φύσιν ψυχῆς κίνησις, ἢ ὁρμὴ πλεονάζουσα. τῶν δὲ παθῶν τὰ ἀνωτάτω (καθά φησιν Ἑκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ παθῶν, καὶ Ζήνων ἐν τῷ Περὶ παθῶν) εἶναι γένη τέτταρα, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν, ἡδονήν. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς τὰ πάθη κρίσεις εἶναι, καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ παθῶν. ἥ τε γὰρ φιλαργυρία ὑπόληψίς ἐστι τοῦ τὸ ἀργύριον καλὸν εἶναι, καὶ ἡ μέθη δὲ, καὶ ἡ ἀκολασία ὁμοίως, καὶ τὰ ἄλλα. καὶ τὴν μὲν λύπην, εἶναι συστολὴν ἄλογον.

Eadem & in iis quæ sunt præter officium, ratio est. Est etiam in mediis officiũ aliquod, vt est pueros obtemperare pædagogis.

Aiunt autem animam octo in partes esse diuisam. Esse autẽ has illius partes, quinque sensus, & vocis & cogitationis instrumẽtum, quæ est ipsa mens: & generãdi vim. Enimuero ex falsis accidere mentis peruersionem, ex eáque cõplures pullulare perturbationes atque inconstantiæ causas. Est autem secũdum Zenonem ipsa perturbatio irrationabilis ac præter naturã animi motus, aut immodicus animi impetus. Porro perturbationũ supremarũ (vt ait Hecato in secundo De perturbationibus, ac Zeno in eo quẽ scripsit itidem De perturbationibus libro) quatuor esse genera, dolorem, metũ, concupiscẽtiam, voluptatẽ. Putant autẽ perturbationes iudicia esse, (vt Chrysippus in libro De perturbationibus ait) quippe auaritiã opinionem esse de pecunia quòd honesta sit: ebrietatémque itidem, & intemperãtiam, & cætera similia. At dolorẽ quidem irrationabilem animi contractionem esse.

εἴδη δὲ αὐτῆς, ἔλεον, φθόνον, A ζῆλον, ζηλοτυπίαν, ἄχθος, ἐνόχλησιν, ἀνίαν, ὀδύνην, σύγχυσιν. ἔλεον μὲν οὖν εἶναι λύπην, ὡς ἐπὶ ἀναξίως κακοπαθοῦντι· φθόνον δὲ, λύπην ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς· ζῆλον δὲ, λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ· ζηλοτυπίαν δὲ, λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι B ἃ καὶ αὐτὸς ἔχει· ἄχθος δὲ, λύπην βαρύνουσαν· ἐνόχλησιν, λύπην στενοχωροῦσαν, καὶ δυσχωρίαν παρασκευάζουσαν· ἀνίαν, λύπην ἐκ διαλογισμῶν μένουσαν, ἢ ἐπιτεινομένην· ὀδύνην, λύπην ἐπίπονον· σύγχυσιν, λύπην ἄλογον, ἀποκναίουσαν καὶ κωλύουσαν τὰ παρόντα C συνορᾶν. ὁ δὲ φόβος, ἐστὶ προσδοκία κακοῦ. εἰς δὲ τὸν φόβον ἀνάγεται καὶ ταῦτα, δεῖμα, ὄκνος, αἰσχύνη, ἔκπληξις, θόρυβος, ἀγωνία. δεῖμα μὲν οὖν ἐστὶ φόβος δέος ἐμποιῶν· αἰσχύνη δὲ, φόβος ἀδοξίας· ὄκνος δὲ, φόβος μελλούσης ἐνεργείας· ἔκπληξις δὲ, φόβος ἐκ φαντασίας ἀσυνήθους πράγματος· θόρυβος δὲ, μετὰ κα-

Eius autem species misericordiam, inuidiam, æmulationem, zelotypiam, angorem, conturbationem, tristitiam, mœrorem, confusionem. Misericordiam, dolorē esse ex alterius prolata iniuria: inuidiam verò, dolorem esse in alienis bonis: æmulationē, dolorem ex eo quòd alius eo potiatur quod ipse cupieris: zelotypiam, ęgritudinem esse ex eo venientem quòd adsit alteri quod ipse quisque habeat: angorem verò, ægritudinem esse premētem: conturbationem, ægritudinem esse vrgentem, difficultatémque præstantem: tristitiam, ægritudinem altius insitam animo, atque crescentem: mœrorem, ægritudinē laboriosam: cōfusionem, ægritudinem esse irrationabilem, mordentē, & præsentia conspici prohibētem: timorem autem, esse metū impendētis mali. Porro ad timorem & ista referūt, metum, pigritiam, pudorē, terrorem, tumultum, anxietatem. Esse autē metum, timorē trepidationem facientem. Pudorem, metum esse ignominiæ. Pigritiam, metum futuri laboris. Terrorem, metum ex insuetæ rei imagine proficiscentē. Tumultum, me-

τεπείξεως φωνῆς· ἀγωνία δὲ, φόβος ἀδήλου πράγματος. ἐπιθυμία δέ ἐστιν ἄλογος ὄρεξις, ὑφ' ἣν τάττεται καὶ ταῦτα, σπάνις, μῖσος, φιλονεικία, ὀργὴ, ἔρως, μῆνις, θυμός. ἔστι δὲ ἡ μὲν σπάνις ἐπιθυμία τις ἐν ἀποτεύξει, καὶ οἷον κεχωρισμένη ἐκ τοῦ πράγματος, τεταμένη δὲ διακενῆς ἐπ' αὐτὸ καὶ σπωμένη· μῖσος δέ ἐστιν ἐπιθυμία τις τοῦ κακῶς εἶναί τινι, μετὰ προκοπῆς τινος καὶ παρατάσεως· φιλονεικία δὲ, ἐπιθυμία τις περὶ αἱρέσεως· ὀργὴ δὲ, ἐπιθυμία τιμωρίας, τοῦ δοκοῦντος ἠδικηκέναι οὐ προσηκόντως· ἔρως δέ ἐστιν ἐπιθυμία τις, οὐχὶ περὶ σπουδαίοις· (ἔστι γὰρ ἐπιβολὴ φιλοποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον) μῆνις δέ ἐστιν ὀργὴ πεπαλαιωμένη καὶ ἐπίκοτος, ἐπιτηρητικὴ δέ. ὅπερ ἐμφαίνεται διὰ τῶνδε,

Εἴ περ γάρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
Ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον ὄφρα τελέσσῃ.

ὁ δὲ θυμός ἐστιν ὀργὴ ἀρχομένη.

Ἡδονὴ δέ ἐστιν ἄλογος ἔπαρσις, ἐφ' αἱρετῷ δοκοῦντι

A tum esse cum adhæsione vocis: concupiscentiam verò, irrationalem esse appetitum: cui & ista tribuantur, indigentia, odium, contentio, ira, amor, iracundia, excandescẽtia. Est autẽ indigentia, cupiditas quædã, quum eo non potimur quod cupimus, ac veluti à re ipsa separata, frustra verò ad illum nititur. Odium B verò, est cupiditas qua malè cuiquam optamus, cum profectu aliquo & incremento. Contentio, cupiditas quædã est circa opinionem tuendã. Ira, libido puniendi eius est, qui læsisse videatur iniuria. Amor autem est concupiscẽtia quædam in præstanti ingenio viros non cadens. Est enim insidiatrix industriæ & studii per apertam ac se ingerentem C pulchritudinem. Iracundia est ira inueterata & plena odii, vlciscendi tẽpus obseruans: quod hisce verbis ostenditur,

Nam siquidem ad tempus bilem sibi concoquat atrã,
Non tamen ira animo excedet, nisi pœna sequatur.

Porrò excandescẽtia est ira nascens, & mox subsistens.

D Cæterùm voluptas est irrationabilis eius rei appetitus quæ videatur

ὑπάρχειν. ὑφ' ἣν τάττεται κήλησις, ἐπιχαιρεκακία, τέρψις, διάχυσις. κήλησις μὲν οὖν ἐστιν ἡδονὴ δι' ὤτων κατακηλοῦσα· ἐπιχαιρεκακία δὲ, ἡδονὴ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς· τέρψις δὲ, οἷον τρέψις, προτροπή τις ψυχῆς ἐπὶ τὸ ἀνειμένον· διάχυσις δ', ἀνάλυσις ἀρετῆς. ὡς δὲ λέγεται τινὰ ἐπὶ τοῦ σώματος ἀρρωστήματα, οἷον, ποδάγραι, καὶ ἀρθρίτιδες, οὕτω κἀπὶ τῆς ψυχῆς, φιλοδοξία, καὶ φιληδονία, καὶ τὰ παραπλήσια. τὸ γὰρ ἀρρώστημα, ἐστὶ νόσημα μετὰ ἀσθενείας· τὸ δὲ νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ. καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ σώματος εὐεμπτωσίαι τινὲς λέγονται, οἷον κατάρροι καὶ διάρροια· οὕτω κἀπὶ τῆς ψυχῆς εἰσιν εὐκαταφορίαι· οἷον φθονερία, ἀνελεημοσύνη, ἔρειδες, καὶ τὰ παραπλήσια. εἶναι δὲ καὶ εὐπαθείας φασὶ τρεῖς, χαρὰν, εὐλάβειαν, βούλησιν. καὶ τὴν μὲν χαρὰν ἐναντίαν φασὶν εἶναι τῇ ἡδονῇ, οὖσαν εὔλογον ἔπαρσιν· τὴν δ' εὐλάβειαν, τῷ φόβῳ, οὖσαν εὔλογον ἔκκλισιν.

A expetēda. Eius partes sunt, delectatio, gaudiū in malis, oblectatio, effusio. Est autē delectatio, voluptas suauitate auditus animam deliniens. Insultatio autem, voluptas in malis alienis. Oblectatio, quædam est inductio animique inclinatio, ad voluptatem emolliens. Effusio verò, virtutis dissolutio est atq; remissio. Sic-
B ut autem in corpore sunt ægrotationes quædā, veluti podagræ, & articulorū dolores, ita & in animo gloriæ & voluptatis appetitio immodica, & cętera eiusdē generis. Est ægrotatio morbus cū imbecillitate. Morbus autem opinatio vehemens eius rei quę videatur expetenda. Et sicut in corpore casu gignuntur ægritudines, quemadmodum
C καταῤῥοι & διάῤῥοια, ita & in animo sunt quædam procliuitates, vt inuidētia, immisericordia, contētiones, ac similia. Esse autē & bonas affectiones aiunt tres, gaudium, cautionem, volūtatem. Esse verò gaudium placidum & constans contrarium dolori, rationabilémque voluptatem. Cau-
D tionem verò, malorum declinationem cum ratione, timori contrariam; quæ est declinatio sine ratione,

(φοβηθήσεσθαι μὲν γὰρ τὸν σοφὸν οὐδαμῶς, εὐλαβηθήσεσθαι δέ) τῇ δὲ ἐπιθυμίᾳ ἐναντίαν φασὶν εἶναι τὴν βούλησιν, οὖσαν εὔλογον ὄρεξιν. καθάπερ οὖν ὑπὸ τὰ πρῶτα πάθη πίπτει τινά, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὸ τὰς πρώτας εὐπαθείας· καὶ ὑπὸ μὲν τὴν βούλησιν, εὔνοιαν, εὐμένειαν, ἀσπασμόν, ἀγάπησιν· ὑπὸ δὲ B τὴν εὐλάβειαν, αἰδῶ, ἄγνοιαν· ὑπὸ δὲ τὴν χαράν, τέρψιν, εὐφροσύνην, εὐθυμίαν. Φασὶ δὲ καὶ ἀπαθῆ εἶναι τὸν σοφόν, διὰ τὸ ἀνέμπτωτον εἶναι. εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἀπαθῆ τὸν φαῦλον, ἐν ἴσῳ λεγόμενον τῷ σκληρῷ καὶ ἀτρέπτῳ. ἄτυφόν τε εἶναι τὸν σοφόν· ἴσως γὰρ ἔχειν πρός τε τὸ ἔν- C δοξον καὶ τὸ ἄδοξον. εἶναι δὲ καὶ ἄλλον ἄτυφον, κατὰ τὸν εἰκαῖον τεταγμένον, ὅς ἐστι φαῦλος. καὶ αὐστηροὺς δέ φασιν εἶναι πάντας τοὺς σπουδαίους, τῷ μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, μήτε παρ' ἄλλων τὰ πρὸς ἡδονὴν προσδέχεσθαι. καὶ ἄλλον δὲ εἶναι αὐστηρόν, παραπλησίως λεγόμενον τῷ D αὐστηρῷ οἴνῳ, ᾧ πρὸς μὲν φαρμακοποιίαν χρῶνται,

A Metuere enim nunquã sapientem, sed cauere. Cupiditati voluntatem contrariam dicunt, quæ sit appetitio rationabilis. Quemadmodũ igitur sub prioribus perturbationibus quædam cadunt, ita & sub primis affectionibus. Nanque volũtati adiungi beneuolentiã, placiditatem, lenitatẽ, dilectionem: cautioni autem verecũdiam, castitatem, & cætera id genus: gaudio iocunditatẽ, lætitiã, æquanimitatẽ. Aiũt autẽ & sẽper quietum esse, ac perturbationibus vacuum. Esse itẽ & alium sine affectu malũ, quod tantundem valet ac si dicatur durus, & ad virtutis actiones immobilis. Fastu itidem vacare sapientẽ: quippe tanti honorem & gloriam existimare, quanti dedecus & ignominiã. Esse & malum quemlibet sine fastu: quippe qui æquè mouetur ad decus & ignominiam. Seueros item aiunt esse sapientes omnes, quòd neque ipsi loquantur ad voluptatem, neque ab aliis ad voluptatem dicta admittant: esse autem & alios seueros qui ad rationem acris vini seueri dicantur, quo ad medicamenta potius quàm

πρὸς δὲ προέπεσιν οὐ πάνυ. ἀκιβδήλους τοὺς σπουδαίους, φυλακτικούς τε εἶναι τοῦ ἐπὶ τὸ βέλτιον αὑτῶν παριστάνειν, διὰ παρασκευῆς τῆς τὰ φαῦλα μὲν ἀποκρυπτούσης, τὰ δὲ ὑπάρχοντα ἀγαθὰ φαίνεσθαι ποιούσης ἀπλάστως. περιῃρηκέναι γὰρ ἐν τῇ φωνῇ τὸ πλάσμα καὶ τῷ εἴδει. ἀπράγμονάς τε εἶναι· ἐκκλίνειν γὰρ τὸ καθῆκον. καὶ οἰνωθήσεσθαι μὲν, οὐ μεθυσθήσεσθαι δέ. ἔτι δὲ οὐδὲ μανήσεσθαι· προσπεσεῖσθαι μέντοι ποτὲ αὐτῷ φαντασίας ἀλλοκότους, διὰ μελαγχολίαν ἢ λήρησιν, οὐ κατὰ τὸν τῶν αἱρετῶν λόγον, ἀλλὰ παρὰ φύσιν. οὐδὲ μὴν λυπηθήσεσθαι τὸν σοφὸν, διὰ τὸ τὴν λύπην, ἄλογον εἶναι συστολὴν ψυχῆς, ὡς Ἀπολλόδωρος φησὶν ἐν τῇ ἠθικῇ. θείους τε εἶναι· ἔχειν γὰρ ἐν ἑαυτοῖς οἱονεὶ θεόν. τὸν δὲ φαῦλον, ἄθεον. διττὸν δὲ εἶναι τὸν ἄθεον, τόν τε ἐναντίως τῷ θείῳ λεγόμενον, καὶ τὸν ἐξουθενητικὸν τοῦ θείου· ὅπερ οὐκ εἶναι περὶ πάντα φαῦλον. θεοσεβεῖς τε τοὺς σπουδαίους· ἐμπείρους γὰρ

A ad propinationem vtũtur. Sinceros item esse sapientes, obseruaréque & cauere solicitè ne quid de se melius quàm sit commendare putemur, fuco seu arte aliqua mala occultante, & bona quæ insunt, apparere faciente, ac circumcidere vocis omnem fictionem. Esse itidem speciem à negotiis remotos. Cauere enim nequid præter officiũ faciãt: B ac eos vinum quidem bibere, non autem inebriari. Nunquam item sanitate mentis excidere. Incidere tamen aliquando in imaginationes absurdas, propter atræ bilis redundantiam, siue ob delirationem, non quidem deuiatione rationis, verùm ex imbecillitate naturæ. Neque dolore capiendum sapientem, quòd C ea ęgritudo, sit animi, ratione aduersãte, cõtractio, quẽadmodum Apollodorus ait in Moralibus. Diuinos quoq; esse, quòd in seipsis quasi habeant deum. Malum verò, impium & sine deo esse: quod duplici ratione accipitur, siue quòd deo cõtrarius dicatur, siue quòd aspernetur deum. Id tamen D malis omnibus non conuenire. Pios autẽ & religiosos esse sapientes: peritos enim

εἶναι τῶν περὶ θεῶν νομίμων· εἶναί τε τὴν εὐσέβειαν ἐπιστήμην θεῶν θεραπείας. ἀλλὰ μὴν καὶ θύειν αὐτοὺς θεοῖς, ἁγνούς τε ὑπάρχειν. ἐκνεύειν γὰρ τὰ περὶ τοὺς θεοὺς ἁμαρτήματα. καὶ τοὺς θεοὺς ἄγασθαι αὐτούς· ὁσίους τε γὰρ εἶναι καὶ δικαίους πρὸς τὸ θεῖον. μόνους τε ἱερέας τοὺς σοφούς· ἐπισκέψασθαι γὰρ περὶ θυσιῶν, ἱδρύσεων, καθαρμῶν, τῶν ἄλλων τῶν πρὸς θεοὺς οἰκείων. δοκεῖ δ' αὐτοῖς καὶ γονέας σεβήσεσθαι, καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ μετὰ θεούς. φασὶ δὲ καὶ τὴν πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίαν, φυσικὴν εἶναι αὐτοῖς, καὶ ἐν φαύλοις μὴ εἶναι. ἀρέσκει τε αὐτοῖς ἴσα ἡγεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα, καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν ἠθικῶν ζητημάτων, καὶ Περσαῖος, καὶ Ζήνων. εἰ γὰρ ἀληθὲς ἀληθοῦς μᾶλλον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ψεῦδος ψεύδους· οὕτως οὐδὲ ἀπάτη ἀπάτης, οὐδὲ ἁμάρτημα ἁμαρτήματος. καὶ γὰρ ὁ ἑκατὸν σταδίοις ἀπέχων Κανώβου, καὶ ὁ ἕνα, ἐπίσης οὐκ εἰσὶν ἐν Κανώβῳ. οὕτω καὶ ὁ πλεῖον καὶ ὁ ἔλαττον ἁμαρτάνων, ἐπίσης οὐκ εἰσὶν ἐν τῷ κατορθοῦν. Ἡρακλείδης μέντοι ὁ Ταρσεύς, Ἀντιπάτρου τοῦ Ταρσέως γνώριμος,

A esse diuini iuris omnes. Porro pietatem ſcientiam esse diuini cultus. Diis item eos sacrificia facturos, castósque futuros: quippe ea quę in deos admittũtur peccata, detestari: diísque charos ac gratos fore, quòd sancti iustique in rebus diuinis sint. Solos verò sacerdotes esse sapiẽtes: cõsulere quippe ac decernere de sacrificiis, B templorum instructionib' inductionibúsque cæteris quæ sunt diis gratissima. Colendos item parentes ac fratres secundũ deos monẽt. Aiunt autem affectum & indulgẽtiam in filios ipsis esse naturalẽ, malísque inesse negant. Peccata item paria existimant, vt Chrysippus ait in IIII Naturalium quæstionum, C Persæúsque & Zeno. Nam si verum vero maius non est, nec falsum falso maius erit, ita nec fraus fraude, nec peccato peccatũ. Nam & qui centum stadiis abest à Canopo, & qui vno, æquè in Canopo non sunt: ita & qui minus p ccat, & qui amplius, æquè in recto opere non sunt. Heraclides tamen Tarsensis, Antipatri Tarsensis necessarius,

καὶ Ἀθηνόδωρος, ἄνισα φασὶ τὰ ἁμαρτήματα. πολιτεύεσθαί φασι τὸν σοφὸν ἂν μή τι κωλύῃ, ὥς φησι Χρύσιππος ἐν πρώτῳ Περὶ βίων· καὶ γὰρ κακίαν ἐφέξειν, καὶ ἐπ' ἀρετὴν παρορμήσειν, καὶ γαμήσειν (ὡς ὁ Ζήνων φησὶν ἐν πολιτείᾳ) καὶ παιδοποιήσεσθαι. ἔτι τε μὴ δοξάσειν τὸν σοφὸν, τουτέστι ψευδεῖ μὴ συγκαταθήσεσθαι μηδενί. κυνιεῖν τε αὐτόν· εἶναι γὰρ τὸν κυνισμὸν σύντομον ἐπ' ἀρετὴν ὁδὸν, ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ. γεύσεσθαί τε καὶ ἀνθρωπίνων σαρκῶν, κατὰ περίστασιν. μόνον τε, ἐλεύθερον· τοὺς δὲ φαύλους, δούλους. εἶναι γὰρ τὴν ἐλευθερίαν, ἐξουσίαν αὐτοπραγίας· τὴν δὲ δουλείαν, στέρησιν αὐτοπραγίας. εἶναι δὲ καὶ ἄλλην δουλείαν τὴν ἐν ὑποτάξει, καὶ τρίτην τὴν ἐν κτήσει τε καὶ ὑποτάξει, ᾗ ἀντιτίθεται ἡ δεσποτεία, φαύλη οὖσα καὶ αὕτη. οὐ μόνον δὲ ἐλευθέρους εἶναι τοὺς σοφοὺς, ἀλλὰ καὶ βασιλέας, τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου, ἥτις περὶ μόνους ἂν τοὺς σοφοὺς σταίη, καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ τοῦ κυρίως κεχρῆσθαι Ζήνωνα

A atque Athenodorus, imparia peccata dicunt. Accessurum item sapiētem ad rēp. nisi quid impediat, vt Chrysippus in 1. De vitis ait: nāque & vitia propulsaturū, & ad virtutem excitaturū ciues suos. Vxorem item ducturum, procreandorum liberorum causa, vt Zeno ait in rep. Sapientem præterea non opinaturum, hoc B est mendacio non accessurum, neque assensurū cuiquam: cynicam sectā amplexurum: esse enim illam validam ac celerem ad virtutem viam, vt Apollodorus in Moralibus fatetur. Gustaturum insuper humanas carnes, si ita casu obuenerit: solúmque sapientem esse liberum, malos autem seruos. Esse enim libertatē C per se aliquid agendi, qua stulti & mali omnino careāt. Esse autem & seruitutē aliam quæ in subiectione consistat, & tertiā quæ in conditione ac subiectione sit, cui opponitur dominatio, & ipsa mala. Nō modò autē liberos esse sapientes, verùm & reges. quum sit regnum imperium nemini obnoxium, quod de D sapientibus solis asseritur, vt Chrysippus ait in libro Quòd Zeno propriè sit vsus

τοῖς ὀνόμασιν. ἐγνωκέναι γάρ φησι δεῖν τὸν ἄρχοντα περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν· μηδένα δὲ τῶν φαύλων ἐπίστασθαι ταῦτα. ὁμοίως δὲ καὶ ἀρχικοὺς, δικαστικούς τε καὶ ῥητορικοὺς μόνους εἶναι· τῶν δὲ φαύλων οὐδένα. ἔτι καὶ ἀναμαρτήτους, τῷ ἀπεριπτώτους εἶναι ἁμαρτήματι. ἀβλαβεῖς τε εἶναι· οὐ γὰρ ἄλλους βλάπτειν, οὔτε αὑτούς. ἐλεήμονάς τε μὴ εἶναι, συγγνώμην τε ἔχειν μηδενί· μὴ γὰρ παριέναι τὰς ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβαλλούσας κολάσεις· ἐπεὶ τό γε εἴκειν, καὶ ὁ ἔλεος, αὐτή τε ἡ ἐπιείκεια, οὐδεμιᾷ ἐστὶ ψυχῇ πρὸς κολάσεις προσποιουμένη χρηστότητα, μηδὲ οἴεσθαι σκληροτέρας αὐτὰς εἶναι. ἔτι γε τὸν σοφὸν οὐδὲν θαυμάζειν τῶν δοκούντων παραδόξων, οἷον χαρώνεια, καὶ ἀμπώτιδας, καὶ πηγὰς θερμῶν ὑδάτων, καὶ πυρὸς ἀναφυσήματα. ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἐν ἐρημίᾳ (φασὶ) βιώσεται ὁ σπουδαῖος· κοινωνικὸς γὰρ φύσει καὶ πρακτικός. τὴν μέντοι ἄσκησιν ἀποδέξεται ὑπὲρ τῆς τοῦ σώματος ὑπομονῆς. εὔξεταί τε (φασὶν) ὁ σοφὸς, αἰτούμενος τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν,

A nominibus. Statuere enim ait oportere principem de bonis ac malis: hæc autem malorum scire neminem. Similiter ad magiſtratus & iudicia, & oratoriam ſolos illos idoneos, neminémque malorũ. Eſſe itidẽ & inculpatos, quòd in peccata incidere non poſſint. Eſſe innocuos: nam neque aliis nocere, neque ſibi. Miſericordes B autem non eſſe, neque veniam alicui habere. neque enim prætermiſſuros cõſtitutos à lege cruciatus. Nam cedere miſericordiáque & manſuetudo ipſa nulli ineſt animæ, aduerſus cruciatus ſimulatione benignitatis, neque illos arbitrari duriores. Sapientem nihil eorum admirari quæ videantur inopinata & in- C ſperata, vt charonia, fluxúſque maris ac refluxus, & fontes calentium aquarum, atque ignium euaporationes. Enimuero neque ſolitarius (inquiunt) ſapiẽs viuet. Eſt enim familiaris natura atque actione gaudet, exercitationémq. ſuſcipiet firmandi ac roborãdi corporis cauſa. Orabítq; (inquiunt) ſapiẽs, ac vota faciet, bona à diis poſtulãs,

καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ καθηκόντων, καὶ Ἑκάτων ἐν τρισκαιδεκάτῳ Περὶ παραδόξων. λέγουσι δὲ καὶ τὴν φιλίαν ἐν μόνοις τοῖς σπουδαίοις εἶναι, διὰ τὴν ὁμοιότητα. φασὶ δ' αὐτὴν κοινωνίαν τινὰ εἶναι τῶν κατὰ τὸν βίον, χρωμένων ἡμῶν τοῖς φίλοις ὡς ἑαυτοῖς, δι' αὐτόν τε αἱρετὸν τὸν φίλον ἀ- B ποφαίνονται, καὶ τὴν πολυφιλίαν ἀγαθόν· ἔν τε τοῖς φαύλοις μὴ εἶναι φιλίαν. μηδενὶ δὲ τῶν φαύλων φιλονεικεῖν. πάντας τε τοὺς ἄφρονας μαίνεσθαι. οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν. πάντας τε εὖ ποιεῖν τὸν σοφόν, ὡς καὶ πάντα φαμὲν τὰ αὐ- C λήματα εὖ αὐλεῖν τὸν Ἰσμηνίαν. καὶ τῶν σοφῶν δὲ πάντα εἶναι· δεδωκέναι γὰρ αὐτοῖς παντελῆ ἐξουσίαν τὸν νόμον. τῶν δὲ φαύλων εἶναι τινὰ λέγεται, ὃν τρόπον καὶ τῶν ἀδίκων, ἄλλως μὲν τῆς πόλεως, ἄλλως δὲ τῶν χρωμένων φαμέν. τὰς δὲ ἀρετὰς λέγουσιν ἀντακολουθεῖν ἀλλήλαις, καὶ τὸν μίαν D ἔχοντα, πάσας ἔχειν. εἶναι γὰρ αὐτῶν τὰ θεωρήματα κοινά,

A vt Posidonius in primo De officiis, & Hecato in tertio De paradoxis, aiunt. Dicũt item amicitiam solos inter bonos quos sibi inuicẽ studiorum similitudo conciliet, posse consistere. Porro amicitiam ipsam societatem quandam esse dicũt omnium quæ sunt ad vitã necessaria, quum amicis vt nobisipsis vtamur: atque ob B id amicum eligendum pronuntiant, amicorúmque multitudinẽ inter expetendi ponunt: inter malos nõ posse constare amicitiam. Cum nemine stultorũ esse litigandũ: omnésque stultos insanire. Neque enim prudentes esse, verùm per insaniæ æqualem stultitiã omnia gerere. Sapientem omnibus benefacere, sicuti C & Ismeniam dicimus tibiis omnibus bene cecinisse. Sapiẽtem quoque esse omnia. Quippe perfectam illis potestatem à lege præstitam. Cęterùm malorũ ac stultorum quidem esse quemadmodum & iniquorum, aliter quidem ciuitatis, aliter vtentium dicimus. Virtutes sibi inuicem ita esse connexas, vt qui vnã habuerit, o- D mnes habeat: esse enĩ illarũ cõmunes speculationes,

καθάπερ Χρύσιππος ἐν τῷ A πρώτῳ Περὶ ἀρετῶν φησὶν, Ἀπολλόδωρος δὲ ἐν τῇ φυσικῇ κατὰ τὴν ἀρχαίαν, Ἑκάτων δὲ ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ἀρετῶν. τὸν γὰρ ἐνάρετον, θεωρητικόν τε εἶναι, καὶ ποιητικὸν τῶν πρακτέων· τὰ δὲ πρακτέα καὶ αἱρετέα ἐστὶ, καὶ ὑπομονητέα καὶ ἀπονεμητέα καὶ ἐμμενητέα. [ὥστε εἰ τὰ μὲν αἱρετικῶς ποιεῖ, B τὰ δὲ ὑπομονητικῶς, τὰ δὲ ἀπονεμητικῶς, τὰ δὲ ἐμμενετικῶς, φρόνιμός τε ἐστὶ καὶ ἀνδρεῖος καὶ δίκαιος καὶ σώφρων. κεφαλαιοῦσθαί τε ἑκάστην τῶν ἀρετῶν περί τι ἴδιον κεφάλαιον· οἷον τὴν ἀνδρείαν περὶ τὰ ὑπομονητέα, τὴν φρόνησιν περὶ τὰ ποιητέα, καὶ μὴ, καὶ οὐδέτερα· ὁμοίως τε καὶ τὰς C ἄλλας περὶ τὰ οἰκεῖα τρέπεσθαι.] ἕπονται δὲ τῇ μὲν φρονήσει εὐβουλία καὶ σύνεσις· τῇ δὲ σωφροσύνῃ, εὐταξία, καὶ κοσμιότης· τῇ δὲ δικαιοσύνῃ, ἰσότης καὶ εὐγνωμοσύνη· τῇ δὲ ἀνδρείᾳ, ἀπαραλλαξία, καὶ εὐτονία. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς μηδὲν μεταξὺ εἶναι ἀρετῆς καὶ κακίας· τῶν Περιπατητικῶν μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας εἶναι λεγόντων τὴν προκοπήν. ὡς γὰρ δεῖν φασὶν ἢ ὀρθὸν εἶναι ξύλον ἢ στρεβλὸν, οὕτως ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον· οὔτε δὲ δικαιότερον, οὔτε ἀδικώτερον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ μὴν τὴν ἀρετὴν Χρύσιππος μὲν, ἀποβλητήν·

vt Chryſippus in primo De virtutibus, & Apollodorus in Phyſice ſecundum antiquum morem, & Hecato in III De virtutibus aiūt. Qui enim probus ſit, ea diſpicere, & agere quæ ſint agenda: quæ verò facienda ſint, ea & eligenda eſſe & ſuſtinenda, & diſtribuenda & perſeueranter tenenda.

Sequuntur autē prudētiam conſiliorum maturitas & intelligentia, temperātiam verò ordinis dexteritas & ornatus. Iuſtitiam autem æquitas & gratitudo, fortitudinémque conſtantia atque valentia. Placet autem eis nullum inter virtutem & vitium eſſe medium: Peripateticis contrà inter virtutem & vitium profectum facientibus. Quemadmodū enim lignum aut diſtortum aut rectum oportere eſſe aiunt, ita iuſtum vel iniuſtū: neque verò iuſti' neque iniuſtius: atque in cæteris ſimiliter. At virtutē Chryſippus quidē amitti poſſe:

Κλεάνθης δὲ, ἀναπόβλητον. ὁ μὲν, ἀποβλητὴν, διὰ μέθην καὶ μελαγχολίαν· ὁ δὲ, ἀναπόβλητον, διὰ βεβαίους καταλήψεις· καὶ αὐτὴν δὲ αἱρετὴν εἶναι. αἰσχυνόμεθα γοῦν ἐφ' οἷς κακῶς πράττομεν, ὡς ἂν μόνον τὸ καλὸν εἰδότες ἀγαθόν. αὐτάρκη τε εἶναι αὐτὴν πρὸς εὐδαιμονίαν, καθά φησι Ζήνων καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ ἀρετῶν, καὶ Ἑκάτων ἐν τῷ δευτέρῳ Περὶ ἀγαθῶν. Εἰ γάρ (φησὶν) αὐτάρκης ἐστὶν ἡ μεγαλοψυχία πρὸς τὸ πάντων ὑπεράνω ποιεῖν, ἔστι δὲ μέρος ἀρετῆς, αὐτάρκης ἐστὶ καὶ ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, καταφρονοῦσα καὶ τῶν δοκούντων ὀχληρῶν. ὁ μέντοι Παναίτιος καὶ Ποσειδώνιος οὐκ αὐτάρκη λέγουσι τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ χρείαν εἶναί φασι καὶ ὑγιείας καὶ χορηγίας καὶ ἰσχύος. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ διαπαντὸς χρῆσθαι τῇ ἀρετῇ, ὡς οἱ περὶ Κλεάνθην φασίν. ἀναπόβλητος γάρ ἐστι, καὶ πάντοτε τῇ ψυχῇ χρῆται οὔσῃ τελείᾳ ὁ σπουδαῖος. φύσει τε τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ μὴ θέσει, ὡς καὶ τὸν νόμον καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον,

A Cleanthes verò non posse ait. Ille, posse amitti per ebrietatem & atram bilem: ille, non posse ob firmas ac stabiles comprehensiones, ipsam verò esse eligendam. Erubescimus denique in iis quæ malè agimus, adeo vt quod sit honestum, id solũ scimus esse bonum, ipsámque sibi sufficere ad bene beatéque viuendum, vt ait B Zeno & Chrysippus in libro De virtutibus, & Hecato in secundo De bonis. Si enim (inquit) magnitudo animi sola sufficit, qua omnes fastigio mentis trãscendamus, ipsáque pars virtutis est, profectò & virtus sola sufficit ad beatam vitã, ea quoque contẽnens quę molesta videtur. Panętius tamen & Posidonius C virtutem minimè sufficere dicunt, verùm opus esse bona valetudine & affluentia rerum & robore. Placet itẽ eis virtute semper vti, sicuti Cleãthes ait. Amitti enim nõ potest, sempérque perfecto animo vtetur sapiens. Natura quoque ius non positione constare, sicuti & legem & rectam rationem,

D

καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ καλοῦ. δοκεῖ δ' αὐτοῖς μήτε τὴν διαφωνίαν ἀφίστασθαι φιλοσοφίας· ἐπεὶ τῷ λόγῳ τούτῳ προλείψειν ὅλον τὸν βίον, ὡς καὶ Ποσειδώνιος φησὶν ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς. Ἀρχηστεῖν δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα φησὶν ὁ Χρύσιππος. ἔτι ἀρέσκει αὐτοῖς μηδὲν εἶναι ἡμῖν δίκαιον πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα, διὰ τὴν ἀνομοιότητα, καθά φησι Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ δικαιοσύνης, καὶ Ποσειδώνιος ἐν πρώτῳ Περὶ καθήκοντος. καὶ ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν τῶν νέων τῶν ἐμφαινόντων διὰ τοῦ εἴδους τὴν πρὸς ἀρετὴν εὐφυΐαν, ὥς φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ βίων, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ ἠθικῇ. εἶναι δὲ τὸν ἔρωτα, ἐπιβολὴν φιλοποιΐας, διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον· καὶ μὴ εἶναι συνουσίας, ἀλλὰ φιλίας. τὸν γοῦν Θρασωνίδην, καίπερ ἐν ἐξουσίᾳ ἔχοντα τὴν ἐρωμένην, διὰ τὸ μισεῖσθαι, ἀπέχεσθαι αὐτῆς. εἶναι οὖν τὸν ἔρωτα φιλίας, ὡς καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ ἔρωτος φησί· καὶ μὴ εἶναι ἐπίμεμπτον αὐτόν.

A vt Crysippus in libro De honesto ait. Videtur autem eis ne dissonãtiam quidem à philosophia discedere. Hac enim ratione prius defecturam omnem vitam quàm defuturam philosophiã, vt Posidonius in Exhortationibus ait. Liberales quoque disciplinas esse magno vsui sapienti, Chrysippus autor est. Placet itẽ B illis nullum nobis ad animantes cæteras ius esse, ob naturæ dissimilitudinẽ, vt Chrysippus in primo De iustitia, & Posidonius in primo De officiis tradũt. Amaturum quoque sapiẽtem eos iuuenes qui præ se ferãt indolem generosam, ingeniúmque ad virtutem propensum, vt Zeno in libro De republ. & Chrysippus in libro De vitis C primo, & Apollodorus in libro De moralibus aiunt. Amorem verò adminiculũ beneficentiæ propter apparentem venustatem: neque congressus est, verùm amicitiæ. Nam Thrasonidem & quidem quum haberet in potestate amatam, abstinuisse ab ea, ne in odium veniret. Esse igitur amorem D amicitiæ nodum, vt Chrysippus in libro De amore ait, neque esse eum in vitio.

εἶναι δὲ καὶ τὴν ὥραν ἄνθος ἀρετῆς. Βίων δέ, τριῶν ὄντων, θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ καὶ λογικοῦ, τὸν τρίτον φασὶν αἱρετέον· γεγονέναι γὰρ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπίτηδες τὸ λογικὸν ζῷον πρὸς θεωρίαν καὶ πρᾶξιν. εὐλόγως τέ φασιν ἐξάξειν ἑαυτὸν τοῦ βίου τὸν σοφόν, καὶ ὑπὲρ πατρίδος καὶ ὑπὲρ φίλων· κἂν ἐν σκληροτέρᾳ γένηται ἀλγηδόνι, ἢ πηρώσεσιν, ἢ νόσοις ἀνιάτοις. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας δεῖν παρὰ τοῖς σοφοῖς· ὥστε τὸν ἐντυχόντα τῇ ἐντυχούσῃ χρῆσθαι, καθά φησι Ζήνων ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ Περὶ πολιτείας, ἀλλά τε Διογένης ὁ Κυνικός, καὶ Πλάτων. πάντας τε παῖδας ἐπίσης στέρξομεν πατέρων τρόπον, καὶ ἡ ἐπὶ μοιχείᾳ ζηλοτυπία περιαιρεθήσεται. πολιτείαν δὲ ἀρίστην, τὴν μικτὴν ἔκ τε δημοκρατίας καὶ βασιλείας καὶ ἀριστοκρατίας. καὶ ἐν μὲν τοῖς ἠθικοῖς δόγμασι τοιαῦτα λέγουσι, καὶ τούτων πλείονα μετὰ τῶν ἀποδείξεων τῶν οἰκείων. ταῦτα δὲ ὡς ἐν κεφαλαίοις ἡμῖν διαλελέχθω, καὶ στοιχειωδῶς.

Pulcritudinẽ item virtutis esse florem: & quũ triplex vitæ genus sit, speculatiuũ, actiuum, & rationale, tertiũ illud eligendum dicunt. Quippe de industria factũ à natura rationale animal ad speculationẽ & actionẽ. Rationabilitérque aiũt sapiẽtem seipsum educturum ex vita, & patriæ & amicorum causa, siue inter nimiũ acerbos doloris aculeos, siue membrorum mutilationes, aut incurabiles morbos, illi occumbendum sit. Placet itẽ illis vxores quoque communes esse oportere apud sapientes, vt quilibet illi congrediatur quæ sibi prior occurrit, vt ait Zeno in Rep. & Chrysippus in libro De rep. Diogene itidem Cynico ac Platone huius rei autoribus. Omnes enim patrũ instar æqua charitate diligemus, tolletúrque adulterii suspicio & zelotypia. Eam verò rempublicam esse optimã quæ sit mixta ex regno & populari dominatu, optimorúmque potẽtia. Atque in moralibus quidẽ decretis huiusmodi sunt, pluráq; huiusmodi tradunt, nõ improbabili ratione subnixi. Verùm ista summatim, ac veluti per capita & elementa tetigisse sufficiat.

Τὸν δὲ φυσικὸν λόγον διαιροῦσιν εἴς τε τὸν περὶ σωμάτων τόπον, καὶ περὶ ἀρχῶν, καὶ στοιχείων, καὶ θεῶν, καὶ περάτων, καὶ τόπου, καὶ κενοῦ. καὶ οὕτω μὲν εἰδικῶς· γενικῶς δὲ εἰς τρεῖς τόπους, τόν τε περὶ κόσμου, καὶ τὸν περὶ τῶν στοιχείων, καὶ τρίτον τὸν αἰτιολογικόν. τὸν δὲ περὶ τοῦ κόσμου διαιρεῖσθαι φασὶν εἰς δύο μέρη. μιᾷ γὰρ σκέψει ἐπικοινωνεῖν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν, καθ' ἣν ζητοῦσι περί τε τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν πλανωμένων· οἷον, εἰ ὁ ἥλιος ἐστὶ τηλικοῦτος ἡλίκος φαίνεται, καὶ ὁμοίως εἰ ἡ σελήνη· καὶ περὶ δινήσεων, καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις ζητημάτων. ἑτέραν δὲ αὐτοῦ σκέψιν εἶναι ἥτις μόνοις τοῖς φυσικοῖς ἐπιβάλλει, καθ' ἣν ζητεῖται ἥ τε οὐσία αὐτοῦ, καὶ εἰ ὁ ἥλιος καὶ οἱ ἀστέρες ἐξ ὕλης καὶ εἴδεος, καὶ εἰ γεννητὸς ἢ ἀγέννητος, καὶ εἰ ἔμψυχος ἢ ἄψυχος, καὶ εἰ φθαρτὸς ἢ ἄφθαρτος, καὶ εἰ προνοίᾳ διοικεῖται, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. τόν τε αἰτιολογικόν, εἶναι καὶ αὐτὸν διμερῆ· μιᾷ δὲ αὐτοῦ ἐπισκέψει ἐπικοινωνεῖν τὴν τῶν ἰατρῶν ζήτησιν, καθ' ἣν ζητοῦσι περί τε τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς

Cæterùm physicam rationem diuidunt in locum de corporibus, & principiis, & elementis, & diis, & finibus, & loco, & inani. Et ista quidem per species diuidunt: generaliter autem in locos tres, de mundo, de elementis, tertium de causis. De mũdo locum in duas distinguunt partes. Vna enim cõsideratione in ipsius asciscí societatem & mathematicos, per quam de fixis vagisque sideribus disputant, quemadmodum si sol tantus sit quantus videtur, & lunæ itidem quanta sit magnitudo, & de ortu occasúque siderum, atque cæteris huiusmodi quęstionibus. Alteram eius considerationem esse, quæ solis congruat Physicis, qua quę sit illius substãtia quæritur, ac de sole vtrum genitus, an ingenitus sit, & vtrum animatus sit an inanimis, corruptibilisne an incorrupt', & prouidentia agatur necne, atque in hunc modũ de reliquis. Causalem quoque rationem & ipsam esse bipartitam. Eius alteram speculationem medicis esse cõmunem quæstionẽ, qua inquirũt de principali animę,

A καὶ τῶν ἐν ψυχῇ γινομένων, καὶ περὶ σπερμάτων καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων. τοῦ δ' ἑτέρου καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀντιποιεῖσθαι· οἷον, πῶς ὁρῶμεν· τίς ἡ αἰτία τῆς κατοπτρικῆς φαντασίας, ὅπως νέφη συνίσταται, βρονταί, καὶ ἴριδες, καὶ ἅλως, καὶ κομῆται, καὶ τὰ παραπλήσια. B δοκεῖ δ' αὐτοῖς ἀρχὰς εἶναι τῶν ὅλων δύο, τὸ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον. τὸ μὲν οὖν πάσχον, εἶναι τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην· τὸ δὲ ποιοῦν, τὸν ἐν αὐτῇ λόγον τὸν θεόν. τοῦτον γὰρ ὄντα ἀΐδιον διὰ πάσης αὐτῆς δημιουργεῖν ἕκαστα. τίθησι δὲ τὸ δόγμα τοῦτο Ζήνων μὲν ὁ Κιτιεὺς ἐν τῷ Περὶ οὐσίας, Κλεάνθης δὲ ἐν τῷ Περὶ τῶν ἀτόμων, C Χρύσιππος δὲ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν πρὸς τῷ τέλει, Ἀρχέδημος δ' ἐν τῷ Περὶ στοιχείων, καὶ Ποσειδώνιος ἐν τῷ β' τοῦ φυσικοῦ λόγου. διαφέρειν δέ φασιν ἀρχὰς καὶ στοιχεῖα· τὰς μὲν γὰρ, εἶναι ἀγενήτους καὶ ἀφθάρτους· τὰ δὲ στοιχεῖα, κατὰ τὴν ἐκπύρωσιν φθείρεσθαι. D ἀλλὰ καὶ σώματα εἶναι τὰς ἀρχὰς καὶ ἀμόρφους· τὰ δὲ, μεμορφῶσθαι.

& de iis quæ fiunt in animo, & de ſeminibus, atque eius generis cæteris. Reliquum verò mathematicos quoque ſibi vſurpare, quo modo videlicet videmus, & quæ ſit cauſa perſpicacis imaginationis, qua ratione conſtét nubes tonitruáque, & irides & areæ & cometæ, & his ſimilia. Videtur autem illis duo eſſe rerum omnium principia, faciens videlicet ac patiens. Quod igitur patitur, ſine qualitate eſſe ſubſtantiam materiam: quod autem faciat, verbum deum eſſe quod in ipſa ſit. Hunc enim quippe ſempiternum per ipſam omnem ſingula creare. Ponit autem hoc decretum Zeno Cittieus in libro De eſſentia. Cleanthes quoque in libro De atomis, & Chryſippus in primo Phyſicorũ in ſine. Archedemus quoque in libro De elementis, & Poſidonius in ſecundo naturalis rationis. Differre autem aiunt principia & elementa. Nam illa quidem ingenita eſſe, & corrumpi non poſſe, elementa verò per igneam euaporationem corrumpi. Sed & corporea eſſe principia, & ipſa informia: hæc verò formata.

σῶμα δ' ἐστὶ (φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ) τὸ τριχῇ διαστατὸν, εἰς μῆκος, εἰς πλάτος, εἰς βάθος. τοῦτο δὲ καὶ στερεὸν σῶμα καλεῖται. ἐπιφάνεια δ' ἐστὶ σώματος πέρας, ἢ τὸ μῆκος καὶ πλάτος μόνον ἔχον, βάθος δὲ οὔ. ταύτην δὲ Ποσειδώνιος ἐν γ' Περὶ μετεώρων καὶ κατ' ἐπίνοιαν καὶ καθ' ὑπόστασιν ἀπολείπει. γραμμὴ δ' ἐστὶν ἐπιφανείας πέρας, ἢ μῆκος ἀπλατὲς, ἢ τὸ μῆκος μόνον ἔχον. στιγμὴ δ' ἐστὶ γραμμῆς πέρας, ἥτις ἐστὶ σημεῖον ἐλάχιστον. ἕν τε εἶναι θεὸν καὶ νοῦν, καὶ εἱμαρμένην καὶ Δία, πολλαῖς τε ἑτέραις ὀνομασίαις προσονομάζεσθαι. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν καθ' αὑτὸν ὄντα, τρέπειν τὴν πᾶσαν οὐσίαν δι' ἀέρος εἰς ὕδωρ· καὶ ὥσπερ ἐν τῇ γονῇ τὸ σπέρμα περιέχεται, οὕτω καὶ τοῦτον σπερματικὸν λόγον ὄντα τοῦ κόσμου, τοιόνδε ὑπολιπέσθαι ἐν τῷ ὑγρῷ, ἐνεργὸν αὐτῷ ποιοῦντα τὴν ὕλην πρὸς τὴν τῶν ἑξῆς γένεσιν· εἶτα ἀπογεννᾶν πρῶτον τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Ζήνων τε ἐν τῷ

A Corpus autem appellat Apollodorus in Physica, quod secetur in tria, in longitudinẽ, latitudinem, & altitudinem. Id autem solidum corpus appellatur. Porro superficies est corporis finis, seu corpus longitudinẽ solam habens ac latitudinem, sed carens altitudine. Hanc autem Posidonius in quinto De sub- B limibus & secundum intelligentiam, & secundum substantiam reliquit. Linea superficiei finis est siue longitudo absque latitudine, siue corpus solam habens longitudinem. Punctus autem est lineę finis, notáque minima. Vnum quoque deum esse, ipsúmque & mentem, & fatum, & Iouem, multísque aliis appel- C lari nominibus. Principio igitur illum quum esset apud se, substãtiam omnem per aerem in aquam conuertisse. Et quemadmodũ in fœtu semen continetur, ita & hanc serendi rationem in humore talem resedisse materia ad operandum aptissimè parata, ex qua cętera post hæc gignerentur. Tum genuisse pri- D mùm elementa quatuor, ignem, aquam, aerẽ, terrã. Differit ista Zeno in libro

Περὶ τοῦ ὅλου, καὶ Χρύσιππος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀρχέδημος ἔν τινι Περὶ στοιχείων. ἔστι δὲ στοιχεῖον, ἐξ οὗ πρώτου γίνεται τὰ γινόμενα, καὶ εἰς ὃ ἔσχατον ἀναλύεται. τὰ δὴ τέτταρα στοιχεῖα εἶναι ὁμοῦ τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην. εἶναι δὲ τὸ μὲν πῦρ, τὸ θερμόν· τὸ δὲ ὕδωρ, τὸ ὑγρόν· τόν τε ἀέρα, τὸ ψυχρόν· καὶ τὴν γῆν, τὸ ξηρόν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἔτι ἐν τῷ ἀέρι εἶναι τὸ αὐτὸ μέρος. ἀνωτάτω μὲν οὖν εἶναι τὸ πῦρ, ὃν δὴ αἰθέρα καλεῖσθαι, ἐν ᾧ πρώτην τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν γεννᾶσθαι, εἶτα τὴν τῶν πλανωμένων· μεθ' ἣν τὸν ἀέρα· εἶτα ὕδωρ· ὑποστάθμην δὲ πάντων τὴν γῆν, μέσην ἁπάντων οὖσαν.

Λέγουσι δὲ κόσμον τριχῶς· αὐτόν τε τὸν θεὸν, τὸν ἐκ τῆς ἁπάσης οὐσίας ποιὸν, ὃς δὴ ἄφθαρτός ἐστι καὶ ἀγέννητος, δημιουργὸς ὢν τῆς διακοσμήσεως, κατὰ χρόνων ποιὰς περιόδους, ἀναλίσκων εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν οὐσίαν, καὶ πάλιν ἐξ ἑαυτοῦ γεννῶν. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διακόσμησιν τῶν ἀστέρων, κόσμον εἶναι λέγουσι· καὶ τρίτον,

De vniuerso, Chrysippúsque in primo Physicorum, & Archedemus in quodã De elementis. Est autem elementum ex quo primò prodeunt quæ fiunt, & in quod extremùm soluuntur. Esse autem quatuor elementa simul, infectam incompositámque substantiam materiam. Esse autem ignem calidum, aquam liquidam, aerem frigidum, terrámque aridam: quinetiam adhuc in aere inesse eandem partem. Summo enim in loco ignem esse, quem æthera appellent: in quo primum immobilium astrorum orbem esse natum, deinde errantium, post hunc aera, tum aquam, extremum autem omnium terram, quæ media omnium sit.

Mundũ verò tripliciter dicunt, ipsúmque deũ, quẽ ex omni substantia dicunt propriam qualitatẽ, qui & incorruptibilis & ingenitus sit opifex tanti operis ac ornamenti, vt quo tannis orbes suos peragat sol, in seipsum omnium substantiam consumens, ac eam rursus ex seipso gignens: ipsúmque ornatum astrorum mundum esse dicunt. Tertium

τὸ συνεστηκὸς ἐξ ἀμφοῖν. καὶ ἔστι κόσμος ὁ ἰδίως ποιὸς τῆς τῶν ὅλων οὐσίας, ἢ (ὥς φησι Ποσειδώνιος ἐν τῇ μετεωρολογικῇ στοιχειώσει) σύστημα ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τῶν ἐν τούτοις φύσεων· ἢ σύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, καὶ τῶν ἕνεκα τούτων γεγονότων. οὐρανὸς δέ ἐστιν ἡ ἐσχάτη περιφέρεια, ἐν ᾗ πᾶν ἵδρυται τὸ θεῖον. τὸν δὴ κόσμον οἰκεῖσθαι κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν, καθά φησι Χρύσιππος ἐν τοῖς Περὶ προνοίας, καὶ Ποσειδώνιος ἐν τρισκαιδεκάτῳ Περὶ θεῶν, εἰς ἅπαν αὐτοῦ μέρος διήκοντος τοῦ νοῦ, καθάπερ ἐφ' ἡμῶν τῆς ψυχῆς· ἀλλ' ἤδη δι' ὧν μὲν, μᾶλλον, δι' ὧν δὲ, ἧττον. δι' ὧν μὲν γὰρ ὡς ἕξις κεχώρηκεν, ὡς διὰ τῶν ὀστῶν καὶ τῶν νεύρων· δι' ὧν δὲ ὡς νοῦς, ὡς διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ. οὕτω δὴ καὶ τὸν ὅλον κόσμον ζῶον ὄντα καὶ ἔμψυχον καὶ λογικόν, ἔχειν ἡγεμονικὸν μὲν τὸν αἰθέρα, καθά φησιν Ἀντίπατρος ὁ Τύριος ἐν τῷ ὀγδόῳ Περὶ κόσμου. Χρύσιππος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ προνοίας, καὶ Ποσειδώνιος ἐν τῷ Περὶ θεῶν, τὸν οὐρανόν φασι τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ κόσμου·

qui sit ex vtrisque compositus. Est autem mundus propriè qualitas vniuersæ substantiæ, siue (vt ait Posidonius in Meteoricis præceptis) qui constat ex cælo & terra, atque ex illorum naturis: siue qui constat ex diis & hominibus, eisque rebus quæ horum gratia conditæ sunt. Cælum autem est extrema circunferentia in qua diuinũ omne fixum ac locatum est. Mundum quoque regi ac administrari secundum mentem ac prouidentiam, vt Chrysippus ait in v De prouidẽtia, & Posidonius in XIII De diis, mente per omnes illius partes pertingente, sicut & in nostra anima cõtigit: sed per has magis, per alias minus. Per quasdam enim veluti habitus recessit, vt per ossa ac neruos: per alias, veluti mens, vt per principale. Sic igitur & mundum totum qui animal est, & animatus, ac rationalis, habere principale suum æthera, vt ait Antipater Tyrius in octauo De mundo. Chrysippus autem in primo De prouidentia, & Posidonius in libro De diis, Cælum aiunt principale esse mundi,

Κλεάνθης δὲ, τὸν ἥλιον. ὁ μέντοι Χρύσιππος διαφορώτερον πάλιν, τὸ καθαρώτερον τοῦ αἰθέρος ἐν ταυτῷ· ὃ καὶ πρῶτον θεὸν λέγουσιν αἰσθητικῶς ὥσπερ κεχωρηκέναι διὰ τῶν ἐν ἀέρι, καὶ διὰ τῶν ζώων ἁπάντων καὶ φυτῶν· διὰ δὲ τῆς γῆς αὐτῆς, καθ' ἕξιν. ἕνα τὸν κόσμον εἶναι, καὶ τοῦτον πεπερασμένον, σχῆμα ἔχοντα σφαιροειδές. πρὸς γὰρ τὴν κίνησιν ἁρμοδιώτατον τὸ τοιοῦτον, καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν ιέ τοῦ φυσικοῦ λόγου, καὶ οἱ περὶ Ἀντίπατρον ἐν τοῖς Περὶ κόσμου. ἔξωθεν δὲ αὐτοῦ περικεχυμένον εἶναι τὸ κενὸν ἄπειρον· ὅπερ ἀσώματον εἶναι. ἀσώματον δὲ τὸ οἷόν κατέχεσθαι ὑπὸ σωμάτων οὐ κατεχόμενον. ἐν δὲ τῷ κόσμῳ μηδὲν εἶναι κενὸν, ἀλλ' ἡνῶσθαι αὐτόν· τοῦτο γὰρ ἀναγκάζειν τὴν τῶν οὐρανίων πρὸς τὰ ἐπίγεια σύμπνοιαν καὶ συντονίαν· (φησὶ δὲ περὶ τοῦ κενοῦ Χρύσιππος μὲν ἐν τῷ Περὶ κενοῦ, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν φυσικῶν τεχνῶν, καὶ Ἀπολλοφάνης ἐν τῇ φυσικῇ, καὶ Ἀπολλόδωρος, καὶ Ποσειδώνιος ἐν δευτέρῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου)

Cleanthes verò solẽ. Chrysippus autem rursus à se dissidens in eodem, purissimum dixit ac liquidissimũ æthera: quem etiam primũ asserunt esse deum sensibiliter, veluti infusum esse per ea quæ sunt in aere: per cũctas animantes & arbores, per terram autem ipsam secundum habitum. Vnum esse mundum, & hunc finitum, globosáque figura: nãque ad motum esse huiusmodi orbem aptissimum, vt ait Posidonius in quinto De ratione physica, & Antipater in libris De mũdo. Extra ipsum autem circunfusum esse vacuum immensum, quod sit incorporeum. Incorporeum autem id esse, quòd à corporibus contineri queat, nõ autem contineatur. Porro nihil in mundo esse vacuum, sed inter se mirabili esse vnitate deuinctum. Id enim cogere cælestiũ ad terrena concordiam & congruentiam. De vacuo autem differit Chrysippus in libro De inani, & in primo Naturalium artium, & Apollophanes in Physica, Apollodorus item & Posidonius in secundo rationis naturalis.

εἶναι δὲ καὶ ταῦτα ἀσώματα, ὅμοια. ἔτι δὲ καὶ τὸν χρόνον ἀσώματον, διάστημα ὄντα τῆς τοῦ κόσμου κινήσεως. τούτου δὲ τὸν μὲν παρῳχηκότα καὶ τὸν μέλλοντα, ἀπείρους· τὸν δὲ ἐνεστῶτα, πεπερασμένον. ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ φθαρτὸν εἶναι τὸν κόσμον, ἅτε γενητὸν τῷ λόγῳ τῶν δι' αἰσθήσεως νοουμένων, οὗ τε τὰ μέρη φθαρτά ἐστι καὶ τὸ ὅλον. τὰ δὲ μέρη τοῦ κόσμου φθαρτά. (εἰς ἄλληλα γὰρ μεταβάλλει) φθαρτὸς ἄρα ὁ κόσμος. καὶ ἔτι ἐπιδεκτικόν ἐστι τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς, φθαρτόν ἐστι· καὶ ὁ κόσμος δέ· ἐξαυχμοῦται γὰρ καὶ ἐξυδατοῦται. γίνεσθαι δὲ τὸν κόσμον, ὅταν ἐκ πυρὸς ἡ οὐσία τραπῇ δι' ἀέρος εἰς ὑγρὸν, εἶτα τὸ παχυμερὲς αὐτοῦ συστὰν ἀποτελεσθῇ γῆ, τὸ δὲ λεπτομερὲς ἐξαερωθῇ, καὶ τοῦτ' ἐπιπλέον λεπτυνθὲν πῦρ ἀπογεννήσῃ· εἶτα κατὰ μίξιν ἐκ τούτων, φυτά τε, καὶ ζῶα, καὶ τὰ ἄλλα γένη. περὶ δὴ οὖν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου φησὶ Ζήνων μὲν ἐν τῷ Περὶ ὅλου, Χρύσιππος δὲ ἐν τῷ α' τῶν φυσικῶν, καὶ Ποσει-

A Esse autem incorporea hęc similia. Tempus prætereà esse incorporeum, quod interuallum sit mundani motus. Huic pręteritum quidē esse infinitum ac futurum, præsens autem finitū. Placet autem eis corruptibilē esse mundum, quippe genitum eorū ratione quæ per sensus intelliguntur. Cuius & partes sunt corruptibi- B les, & totum. partes autem mundi corruptibiles sunt: in se enim inuicem mutantur. est igitur corruptibilis mundus. Ac quicquid mutari in deterius potest, corruptibile est: mundus autē huic mutationi & corruptioni obnoxius est. nāque & siccatur, & in humorem soluitur. Mū dum verò fieri quum ex igne substātia per C aerem versa in humorem fuerit, deindecrassior ipsius pars effecta fuerit terra, porro subtilior in aerē cesserit, eadémque magis ac magis extenuata in ignē euaserit. Tū ex his permixtis exortas esse animantes & arbores, & alia eiusmodi. De generatione igitur & corruptione mūdi & Zenō in libro qui De toto inscri- D bitur, disputat, & Chrysipp' in primo Physicorū, & Posi-

donius in

δώνιος ἐν α΄ Περὶ κόσμου, καὶ Κλεάνθης, καὶ Ἀντίπατρος ἐν τῷ ι΄ Περὶ κόσμου. Παναίτιος δὲ ἄφθαρτον ἀπεφήνατο τὸν κόσμον. ὅτι δὲ καὶ ζῶον ὁ κόσμος, καὶ λογικὸν, καὶ ἔμψυχον, καὶ νοερὸν, καὶ Χρύσιππος ἐν α΄ φησὶ Περὶ προνοίας, καὶ Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῇ φυσικῇ, καὶ Ποσειδώνιος, ζῶον μὲν οὕτως ὄντα, οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικήν. τὸ γὰρ ζῶον τοῦ μὴ ζώου κρεῖττον· οὐδὲν δὲ τοῦ κόσμου κρεῖττον· ζῶον ἄρα ὁ κόσμος. ἔμψυχον δὲ, ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, ἐκεῖθεν οὔσης ἀποσπάσματος. Βοηθὸς δέ φησιν οὐκ εἶναι ζῶον τὸν κόσμον. ὅτι τε εἷς ἐστι, Ζήνων φησὶν ἐν τῷ Περὶ τοῦ ὅλου, καὶ Χρύσιππος, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ, καὶ Ποσειδώνιος ἐν α΄ τοῦ φυσικοῦ λόγου. τὸ δὲ πᾶν λέγεται (ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος) ὅ, τε κόσμος, καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τὸ ἐκ τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ ἔξωθεν κενοῦ, σύστημα. ὁ μὲν οὖν κόσμος πεπερασμένος ἐστί· τὸ δὲ κενὸν, ἄπειρον.

Τῶν δὲ ἄστρων, τὰ μὲν ἀπλανῆ συμπεριφέρεσθαι τῷ ὅλῳ οὐρανῷ, τὰ δὲ πλανώμενα κατ' ἰδίας κινεῖσθαι κινήσεις.

A donius in I De mundo, Cleanthes item & Antipater in X De mundo. Porro Panętius corruptibilem asserit mundum. Quòd autē sit animal mūdus, & rationale, & animatum, & intelligibile, & Chrysippus in primo De prouidentia disserit, & Apollodorus in Physica, & Posidonius. Sit autē animal quod sit sub- B stantia animata sensibilis. Animal enim eo quod non sit animal præstantius est. Nihil autem mundo præstātius est. Est ergo animal mūdus. Porrro animatum esse, inde manifestum est, quòd anima nostra inde veluti auulsa sit. Boethus autem ait non esse animal mundum: vnum autem esse, & Zeno in libro De to- C to, & Chrysippus, & Apollodorus in Naturalibus, & Posidonius in primo Naturalis rationis tradunt. Vniuersum autē dicitur (ait Apollodorus) mundus, & secundum alterum modum id quod ex mundo, & exteriore vacuo, cōstat. Mūdus igitur finitus est, sed inane illud infinitum.

D Cæterùm sidera illa quæ fixa sunt, cum cælo toto vnà circumferri, errantia verò suis motibus agi.

τὸν δὲ ἥλιον λοξὴν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι διὰ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου, ὁμοίως καὶ τὴν σελήνην, ἑλικοειδῆ. εἶναι δὲ τὸν μὲν ἥλιον εἰλικρινὲς πῦρ, καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν τῷ ιζ' Περὶ μετεώρων· καὶ μείζονα τῆς γῆς, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν τῷ ις' τοῦ φυσικοῦ λόγου· ἀλλὰ καὶ σφαιροειδῆ, (ὡς οἱ περὶ αὐτὸν τοῦτον φασὶν) ἀναλόγως τῷ κόσμῳ. πῦρ μὲν οὖν εἶναι, ὅτι τὰ πυρὸς πάντα ποιεῖ· μείζω δὲ τῆς γῆς, τῷ πᾶσαν ὑπ' αὐτοῦ φωτίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. καὶ τὸ τὴν γῆν δὲ κωνοειδῆ σκιὰν ἀποτελεῖν, τὸ μείζονα εἶναι σημαίνει. πάντοθεν δὲ βλέπεσθαι, διὰ τὸ μέγεθος. γεωδεστέραν δὲ τὴν σελήνην, ἅτε καὶ προσγειοτέραν οὖσαν. τρέφεσθαι δὲ τὰ ἔμπυρα ταῦτα καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα· τὸν μὲν ἥλιον, ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης νοερὸν ὄντα ἄναμμα· τὴν δὲ σελήνην ἐκ ποτίμων ὑδάτων, ἀερομιγῆ τυγχάνουσαν, καὶ πρόσγειον οὖσαν, ὡς ὁ Ποσειδώνιος ἐν τῷ ἕκτῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου· τὰ δ' ἄλλα, ἀπὸ τῆς γῆς. δοκεῖ δὲ αὐτοῖς σφαιροειδῆ εἶναι καὶ τὰ ἄστρα, καὶ τὴν γῆν ἀκίνητον οὖσαν.

Porro ſolem obliquum iter peragere per ſigniferū orbem. Lunam ſimiliter nūc plenam eſſe, nunc cornibus fulgere. Eſſe autem ſolem puriſſimum ignem (vt ait Poſidonius in decimoſeptimo de cęleſtibus) ac terræ molem ſua magnitudine vincere, vt idem ait in decimoſexto Naturalis rationis. Eſſe autem orbicularem ad mundi rationem, idem ipſe autor eſt. Ignem idcirco eſſe, quòd omnia ignis peragat munera: maiorem autem terræ globo, quòd tota ab illo illuſtretur, neque ipſa modò, ſed etiam cælum. Id quòd & terra coni inſtar vmbram faciat, maiorem eſſe ſignificat. Omnibus autem ex partibus cerni propter magnitudinem. Lunam verò plus habere de terra, quippe quę illi propior eſt. Nutriri autem & hęc ignea, & aſtra cætera. Solem quidē ex mari magno, quòd ſit intellectualis vapor: Lunā verò ex potabilibus vndis, quòd ſit permixta aeri, ac vicina terræ, vt Poſidonius in ſexto De ratione naturæ ait: ex terra cætera. Putant & ſidera globoſa eſſe, & immobilem terram,

τὴν δὲ σελήνην οὐκ ἴδιον ἔχειν φῶς, ἀλλὰ παρ' ἡλίου λαμβάνειν ἐπιλαμπομένην. ἐκλείπειν δὲ τὸν μὲν ἥλιον, ἐπιπροσθούσης αὐτῷ σελήνης, κατὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς μέρος, ὡς Ζήνων ἀναγράφει ἐν τῷ Περὶ ὅλου. φαίνεται γὰρ ὑπερχομένη ταῖς συνόδοις, καὶ ἀποκρύπτουσα αὐτὸν καὶ πάλιν παραλλάττουσα. γνωρίζεται δὲ τοῦτο διὰ λεκάνης ὕδωρ ἐχούσης. τὴν δὲ σελήνην, ἐμπίπτουσαν εἰς τὸ τῆς γῆς σκίασμα· ὅθεν καὶ ταῖς πανσελήνοις ἐκλείπειν μόναις, καίπερ κατὰ διάμετρον ἱσταμένην κατὰ μῆνα τῷ ἡλίῳ· ὅτι κατὰ λοξοῦ ὡς πρὸς τὸν ἥλιον κινουμένη, παραλλάττει τῷ πλάτει, ἢ βορειοτέρα, ἢ νοτιωτέρα γινομένη. ὅταν μέντοι τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸν ἡλιακὸν καὶ τὸν διὰ μέσων γένηται, εἶτα διαμετρήσῃ τὸν ἥλιον, τότε ἐκλείπει. κινεῖται δὲ τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸν διὰ μέσων ἐν χηλαῖς καὶ σκορπίῳ, καὶ κριῷ, καὶ ταύρῳ, ὡς οἱ περὶ τὸν Ποσειδώνιον.

Lunam proprio quidem carere lumine, sed id à sole mutuare. Deficere autem solem quum ante illum ex ea parte qua terras respicit, se opposuerit luna, vt in libro De vniuerso scribit Zeno. Apparet enim quãdo ex concursione mutua illum occulit, rursúmque restituit. Notatur id maximè per vas æreum patens in quo sit aqua. Lunã verò quum in terræ inciderit vmbram: quocirca tunc solùm hoc defectu laborare, quum plena fuerit, & quidem quum per diametrum soli mensibus singulis obiecta sit. Nam quũ obliquo motu contra solẽ moueatur, latitudine differt, quum vel ad australẽ, vel ad septẽtrionalem vergit plagam. Quum tamen illius latitudo ad solis, & eam quæ media interiacet latitudinem venerit, deinde fuerit emensa solẽ, tunc deficit. Mouetur autem eius latitudo per ea quæ media sunt in chelis & scorpio & ariete & tauro, vt ait Posidonius.

Θεὸν δὲ, εἶναι ζῷον ἀθάνατον, λογικὸν, τέλειον, ἢ νοερὸν ἐν εὐδαιμονίᾳ, κακοῦ παντὸς ἀνεπίδεκτον, προνοητικὸν

Deũ verò esse animal immortale, rationale, perfectũ ac beatũ, à malo omni remotissimũ, prouidẽtia sua

κόσμου τε καὶ τῶν ἐν κόσμῳ· μὴ εἶναι μέντοι ἀνθρωπόμορφον. εἶναι δὲ τὸν μὲν, δημιουργὸν τῶν ὅλων, ὥσπερ καὶ πατέρα πάντων· κοινῶς τε, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ τὸ διῆκον διὰ πάντων, ὃ πολλαῖς προσηγορίαις προσονομάζεται κατὰ τὰς δυνάμεις. Δία μὲν γάρ φασι, δι᾽ ὃν τὰ πάντα· καὶ Ζῆνα καλοῦσι, παρ᾽ ὅσον τοῦ ζῆν αἴτιός ἐστιν, ἢ διὰ τοῦ ζῆν κεχώρηκεν· Ἀθηνᾶν δὲ, κατὰ τὴν εἰς αἰθέρα διάτασιν τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτοῦ· Ἥραν δὲ, κατὰ τὴν εἰς ἀέρα· καὶ Ἥφαιστον, κατὰ τὴν εἰς τὸ τεχνικὸν πῦρ· καὶ Ποσειδῶνα, κατὰ τὴν εἰς τὸ ὑγρόν· καὶ Δήμητραν, κατὰ τὴν εἰς γῆν· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας προσηγορίας ἐχόμενοι τινὸς οἰκειότητος ἀπέδοσαν.

Οὐσίαν δὲ θεοῦ Ζήνων μέν φησι τὸν ὅλον κόσμον, καὶ τὸν οὐρανὸν, ὁμοίως δὲ καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ ια´ Περὶ θεῶν, καὶ Ποσειδώνιος ἐν πρώτῳ Περὶ θεῶν· καὶ Ἀντίπατρος ἐν ζ´ Περὶ κόσμου, ἀεροειδῆ φησὶν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν. Βοηθὸς δὲ ἐν τῇ Περὶ φύσεως, οὐσίαν θεοῦ τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν.

A mundum, & quæ sunt in mũdo administrãs omnia. Nõ tamen inesse illi humanæ formæ lineamẽta. Cæterùm esse opificem immẽsi huius operis, sicut & patrem omnium. Cõmuniter autem & ipsius partẽ, quæ per omnia penetret, eámque multis appellari nominib' iuxta proprietates suas. Nanque Græcis Δία appellari, quòd per ipsum sint o- B mnia. Eũdem Ζῆνα vocari, quòd vitæ omnium sit autor: Ἀθηνᾶν autem, quòd in æthere distentum sit imperium eius: Ἥραν verò, quòd in aere: Ἥφαιστον, quòd in artificiali igne: Ποσειδῶνα, quòd in humore: Δήμητραν, quòd in terra. Itidem & appellationes alias probabili quadam ratione indiderunt. C

De diuina subſtãtia Zeno ait mundum totũ atque cælũ: Chrysippus quoque in primo De diis, & Posidonius in primo De diis, & Antipater in septimo De mundo, aerem ipsius substantiam tradunt. Boëthus autem in libro De natura, dei substantiam fixorum siderum globũ dixit. D

φύσιν δὲ, ποτὲ μὲν ἀποφαίνονται
τὴν συνέχουσαν τὸν κόσμον,
ποτὲ δὲ, τὴν φύουσαν τὰ ἐπὶ γῆς.
ἔστι δὲ φύσις, ἕξις ἐξ αὑτῆς κι-
νουμένη κατὰ σπερματικοὺς λό-
γους, ἀποτελοῦσά τε καὶ συν-
έχουσα τὰ ἐξ αὑτῆς ἐν ὡρι-
σμένοις χρόνοις, καὶ τοιαῦτα
δρῶσα ἀφ᾽ οἵων ἀπεκρίθη.
ταύτην δὲ καὶ τοῦ συμφέροντος
στοχάζεσθαι ἡδονῆς, ὡς δῆλον
ἐκ τῆς τοῦ ἀνθρώπου δημιουρ-
γίας. καθ᾽ εἱμαρμένην δέ
φασι τὰ πάντα γίνεσθαι Χρύ-
σιππος ἐν τοῖς Περὶ εἱμαρ-
μένης, καὶ Ποσειδώνιος ἐν β´
Περὶ εἱμαρμένης, καὶ Ζήνων·
Βοηθὸς δὲ ἐν ιά Περὶ εἱμαρ-
μένης. ἔστι δὲ εἱμαρμένη αἰτία
τῶν ὄντων εἰρομένη, ἢ λόγος
καθ᾽ ὃν ὁ κόσμος διεξάγεται.
καὶ μὴν καὶ μαντικὴν ὑφε-
στάναι πᾶσάν φασιν, ἢ καὶ πρό-
νοιαν εἶναι καὶ αὐτὴν, τέχνην ἀ-
ποφαίνουσι διά τινας ἐκβάσεις,
ὥς φησι Ζήνων τε καὶ Χρύ-
σιππος ἐν τῷ β´ Περὶ μαντι-
κῆς, καὶ Ἀθηνόδωρος καὶ Πο-
σειδώνιος ἐν τῷ ιβ´ τοῦ φυσικοῦ
λόγου, καὶ ἐν τῷ ε´ Περὶ μαν-
τικῆς. ὁ μὲν γὰρ Παναίτιος ἀ-
νυπόστατον αὐτήν φησιν. οὐ-
σίαν δέ φασι τῶν ὄντων ἁπάντων

A Naturam verò aliquando quidē exponunt, quæ contineat mundum, aliquando verò quę germinare humū facit, nascique super terrā omnia. Est autem natura habitus ex seipso motum accipiens, iuxta seminalem rationalem, efficiénsque & continens quæ ex ipsa cōstant, statutis diffinitísque temporibus: eáque faciens B à quibus discreta per naturam est. Hanc autem & voluptati præferre commodum, quod ex hominis cōstat opificio. Fato autē fieri omnia Chrysippus in libris De fato, & Posidonius in secundo De fato, & Zeno, Boethus quoque in primo De fato tradunt. Est autem fatum connexa rerū series, siue ratio per quam mundus administratur. Diuina- C tionem autem omnem aiūt subsistere, aut etiam esse prouidentiam, ipsámque per ascensus quosdam artē diffiniunt, vt ait Zeno & Chrysippus in secundo De diuinatione, Athenodorúsque & Posidonius in duodecimo De ratione naturę, & in quinto De diuinatione. Panætius autē hanc nō D subsistere dixit. Enimuero rerum omnium substantiā,

τὴν πρώτην ὕλην, ὡς καὶ Χρύσιππος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν φυσικῶν, καὶ Ζήνων. ὕλη δέ ἐστιν ἐξ ἧς ὁτιδηποτοῦν γίνεται. καλεῖται δὲ διχῶς, οὐσία τε καὶ ὕλη, ἥτε τῶν πάντων καὶ ἡ τῶν ἐπὶ μέρους. ἡ μὲν οὖν τῶν ὅλων, οὔτε πλείων οὔτε ἐλάττων γίνεται· ἡ δὲ τῶν ἐπὶ μέρους, καὶ πλείων καὶ ἐλάττων. σῶμα δέ ἐστι κατ' αὐτούς, ἡ οὐσία καὶ πεπερασμένη, καθά φησιν Ἀντίπατρος ἐν δευτέρῳ Περὶ οὐσίας, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ φυσικῇ. καὶ παθητὴ δέ ἐστιν, ὡς αὐτός φησιν· εἰ γὰρ ἦν ἄτρεπτος, οὐκ ἂν τὰ γινόμενα ἐξ αὐτῆς ἐγένετο· ἔνθεν κἀκεῖνο ὅτι τομὴ εἰς ἄπειρόν ἐστιν. οὐκ ἄπειρον δέ φησιν αὐτὴν ὁ Χρύσιππος· οὐ γάρ ἐστι τι ἄπειρον, εἰς ὃ γίνεται ἡ τομή. ἀλλὰ ἀκατάληκτός ἐστι. καὶ τὰς κράσεις δὲ διόλου γίνεσθαι, καθά φησιν ὁ Χρύσιππος ἐν τῇ τρίτῃ τῶν φυσικῶν) καὶ μὴ κατὰ περιγραφὴν καὶ παράθεσιν· καὶ γὰρ εἰς πέλαγος ὀλίγος οἶνος βληθεὶς, ἐπὶ ποσὸν ἀντιπαρεκταθήσεται, εἶτα συμφθαρήσεται. φασὶ δὲ εἶναι καί τινας δαίμονας, ἀνθρώπων συμπάθειαν ἔχοντας,

A primam materiam dicunt, vt & Chrysippus in primo Rerum naturalium, & Zeno. Est autem materia ex qua quiduis cõstat. Appellatúrque dupliciter, materia scilicet atque substátia, siue illa omnium, siue rerũ singularum, ac veluti particularium causa. At omniũ quidẽ materia neque maior neque minor efficitur. B Est autem alia eorum quæ in parte sunt. Corpus autẽ esse substantiam definiunt, idque finitum, vt Antipater ait secundo De substantia, & Apollodorus in Physica: passibilísque est, vt idẽ ait. Nam si esset immutabilis, nulla ratione quæ fiunt ex ea fieri possent. Hinc & illius sectio in infinitum tenditur, quam infinitã Chrysippus ait. C Nihil enim infinitum est in quod sectio cadit. Verùm finita est. Cõcretiones item fieri per totum (vt Chrysippus in tertio Naturalium ait) & nõ per circumscriptionem, & appositionem. Nam pusillũ vini pelago iniectum, aliquandiu obluctabitur, postea defluet, atque vnà corrumpetur. D Quosdam item esse dæmones dicũt, quibus insit hominum miseratio,

ἐπόπτας τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων· καὶ ἥρωας, τὰς ὑπολελειμμένας τῶν σπουδαίων ψυχάς.

Τῶν δ' ἐν ἀέρι γινομένων, χειμῶνα μὲν εἶναι φασὶ τὸν ὑπὲρ γῆς ἀέρα κατεψυγμένον, διὰ τὴν τοῦ ἡλίου πρόσω ἄφοδον· ἔαρ δὲ, τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος, κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς πορείαν· θέρος δὲ, τὸν ὑπὲρ γῆς ἀέρα, καταθαλπόμενον τῇ τοῦ ἡλίου πρὸς ἄρκτον πορείᾳ· μετόπωρον δὲ, τῇ παλινδρομίᾳ τοῦ ἡλίου ἀφ' ἡμῶν γίνεσθαι. * παρὰ τοὺς τόπους ἀφ' ὧν ῥέουσι. τῆς δὲ γενέσεως αὐτῶν αἴτιον γίνεσθαι τὸν ἥλιον, ἐξατμίζοντα τὰ νέφη. Ἶριν δὲ, εἶναι αὐγὰς ἀφ' ὑγρῶν νεφῶν ἀνακεκλασμένας, ἢ (ὡς Ποσειδώνιος φησὶν ἐν τῇ μετεωρολογικῇ) ἔμφασις ἡλίου τμήματος ἢ σελήνης, ἐν νέφει δεδροσισμένῳ κοίλῳ καὶ συνεχεῖ πρὸς φαντασίαν, ὡς ἐν κατόπτρῳ φανταζομένη κατὰ κύκλου περιφέρειαν. κομήτας τε καὶ πωγωνίας καὶ λαμπαδίας, πυρὰ εἶναι ὑφεστῶτα, πάχους ἀέρος εἰς τὸν αἰθερώδη τόπον ἀνενεχθέντος.

A inspectores humanarũ rerum. Heroas quoque, solutas corporibus sapientum animas.

Porro ex his quæ manãt ab aere, hyemem quidem esse aiunt aerem super terram, congelatum ob solis longiorem discessum: ver autem temperiem aeris, quando suo ad nos cursu sol agitur: æstatem verò B eminentem terræ aerem cõfotum & calefactum solis ad septẽtrionem cursu: autumnũ quoque fieri recursu solis à nobis, * ad ea loca à quibus fluunt. Cæterùm eiuscemodi tempestatũ autorem esse solem nubes euaporantem. Irim verò reflexos esse ab humidis nubibus radios, siue (vt ait C Posidonius in Meteorologica) declaratio scissurę solis seu lunæ, in nube rosida, concaua atque continua, ad imaginationẽ veluti in speculo imaginata magni orbis circumferẽtiã. Cometas autẽ & pogonias & faculas, ignes esse subsistentes, quãdo crassior aer ad æthe rea loca peruehitur. Iubar autẽ, repẽtini ignis incẽdiũ, quod citò per aerẽ fertur, D

σέλας δὲ, πυρὸς ἀθρόου ἔξαψιν ἐν ἀέρι φερομένου ταχέως,

καὶ φαντασίαν μήκεις ἐμφαίνοντος. ὑετὸν δὲ, ἐκ νέφους μεταβολὴν εἰς ὕδωρ, ἐπειδὰν ἢ ἐκ γῆς ἢ ἐκ θαλάττης ἀνενεχθεῖσα ὑγρασία ἀφ' ἡλίου μὴ τυγχάνῃ κατεργασίας· καταψυχθὲν δὲ τοῦτο πάχνην καλεῖσθαι. χάλαζαν δὲ, νέφος πεπηγὸς, ὑπὸ πνεύματος διαθρυφθέν. χιόνα δὲ, ὑγρὸν ἐκ νέφους πεπηγότος, ὥς Ποσειδώνιος ἐν τῷ ὀγδόῳ τοῦ φυσικοῦ λόγου. ἀστραπὴν δὲ, ἔξαψιν νεφῶν παρατριβομένων, ἢ ῥηγνυμένων ὑπὸ πνεύματος· ὡς Ζήνων ἐν τῷ Περὶ ὅλου. βροντὴν δὲ, τὸν τούτων ψόφον, ἐκ παρατρίψεως ἢ ῥήξεως. κεραυνὸν δὲ, ἔξαψιν σφοδρὰν μετὰ πολλῆς βίας πίπτουσαν ἐπὶ γῆς, νεφῶν παρατριβομένων ἢ ῥηγνυμένων· οἱ δὲ, συστροφὴν πυρώδους ἀέρος βιαίως καταφερομένην. τυφῶνα δὲ, κεραυνὸν πολὺν βίαιον καὶ πνευματώδη, ἢ πνεῦμα καπνῶδες ἐρρωγότος νέφους. πρηστῆρα, νέφος περιχυθὲν πυρὶ μετὰ πνεύματος εἰς τὰ κοιλώματα τῆς γῆς, ἢ καθειρχθέντος πνεύματος ἐν τῇ γῇ, καθά φησι Ποσειδώνιος ἐν τῇ η'.

A ac longitudinis imaginem deliniat. Pluuiam verò cõuersionem ex nubibus in aquã, quum siue ex terra, siue ex mari, vi solis sursum elatus humor effectu caruerit. id verò congelatum pruinam dici. Grandinem verò concretam nubem à vento comminutam. Niuẽ autem humorem ex cõcreta nube, vt ait Posidonius B in octauo De ratione naturæ. Corruscationem, accensionem nubium, quæ à vẽto illidantur atque rumpãtur, vt Zeno in libro De vniuerso. Tonitruum verò fragorem esse qui ex nubiũ collisione gignitur. Fulmen autem, incẽsionem validã, vehemẽti cum impetu terris irruẽtem, quum inter se vi ventorum colliduntur C nubes, atque perrũpuntur. Alii conuersionem ignei ac flammantis aeris violẽter delapsam. Typhonem verò, fulmen violentũ, magna vi spiritus demissum, siue fumãtem spiritum rupta nube dilapsum. Presterem, nubẽ igni circumfusam cum flatu in terræ cõcaua, seu concluso & coarctato spiritu in terra, vt D ait in septimo Posidonius.

εἶναι δ' αὐτῶν τοὺς μὲν, σεισματίας· τοὺς δὲ, χασματίας· τοὺς δὲ, καυματίας· τοὺς δὲ, βρασματίας.

A Esse autem illius plura genera, terræ motus, hiatus, illuuies, ebullitiones.

Ἀρέσκει δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν διακόσμησιν ὧδε ἔχειν· μέσην τὴν γῆν κέντρου λόγον ἐπέχουσαν, μεθ' ἣν τὸ ὕδωρ σφαιροειδὲς, ἔχον τὸ αὐτὸ κέντρον τῇ γῇ· ὥστε τὴν γῆν ἐν ὕδατι εἶναι. μετὰ τὸ ὕδωρ δὲ, ἀέρα ἐσφαιρωμένον. κύκλους δὲ εἶναι ἐν τῷ οὐρανῷ πέντε, ὧν πρῶτον, ἀρκτικὸν, ἀεὶ φαινόμενον· δεύτερον, τροπικὸν θερινόν· τρίτον, ἰσημερινόν· τέταρτον, χειμερινὸν τροπικόν· πέμπτον, ἀνταρκτικὸν, ἀφανῆ. λέγονται δὲ παράλληλοι καθότι οὐ συμβαίνουσιν εἰς ἀλλήλους· γράφονται μέντοι περὶ τὸν αὐτὸν πόλον. ὁ δὲ ζωδιακὸς, λοξός ἐστιν, ὡς ἐπιὼν τοὺς παραλλήλους. ζῶναί τε ἐπὶ τῆς γῆς εἰσι πέντε· πρώτη, βόρειος, καὶ ὑπὲρ τὸν ἀρκτικὸν κύκλον, ἀοίκητος διὰ ψῦχος· δευτέρα, εὔκρατος· τρίτη, ἀοίκητος ὑπὸ καυμάτων, ἡ διακεκαυμένη καλουμένη· τετάρτη, ἡ ἀντεύκρατος· πέμπτη, νότιος, ἀοίκητος διὰ ψῦχος.

Placet autem eis & ordinem ita se habere. Terram mediam centri rationem obtinere, post quam globosam aquam, & ipsam idem habere centrum cum terra: ita vt in aqua terra sit. Post aquam aerem sphæræ B instar. Esse autē in cælo circulos quinque. Ex his primum septentrionalem qui semper appareat: secūdum, tropicum æstiuū: tertium, equinoctialem: quartum, hyemalem tropicum: quintum, antarcticum, qui non appareat. Dicuntur autem παράλληλοι, quia non se inuicem conueniunt: describuntur tamē circa eun- C dem polum. Porro zodiacus circulus obliquus est, æquidistans. Quinque autem sunt zonæ super terram. Prima, septentrionalis super arcticum circulum rigore frigoris inhabitabilis: secunda, temperata: tertia, nimia vi æstus inhabitabilis, quæ torrida dicitur: quarta, tēperata: quinta, australis, itidem frigore D inhabitabilis.

Δοκεῖ δ' αὐτοῖς τὴν μὲν φύσιν εἶναι πῦρ τεχνικόν, ὁδῷ βαδίζον εἰς γένεσιν, ὅπερ ἐστὶ πνεῦμα πυροειδὲς καὶ τεχνοειδές· τὴν δὲ ψυχήν, αἰσθητικήν. ταύτην δὲ εἶναι τὸ συμφυὲς ἡμῖν πνεῦμα· διὸ καὶ σῶμα εἶναι, καὶ μετὰ θάνατον ἐπιμένειν· φθαρτὴν δὲ εἶναι. τὴν δὲ τῶν ὅλων, ἄφθαρτον, ἧς μέρη εἶναι τὰς ἐν τοῖς ζώοις. Ζήνων δ' ὁ Κιτιεὺς καὶ Ἀντίπατρος ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς καὶ Ποσειδώνιος, πνεῦμα ἔνθερμον εἶναι τὴν ψυχήν. τούτῳ γὰρ ἡμᾶς εἶναι ἐμπνόους, καὶ ὑπὸ τούτου κινεῖσθαι. Κλεάνθης μὲν οὖν πάσας ἐπιδιαμένειν τὰς μέχρις ἐκπυρώσεως· Χρύσιππος δέ, τὰς τῶν σοφῶν μόνων.

Μέρη δὲ ψυχῆς λέγουσιν ὀκτώ, τὰς πέντε αἰσθήσεις, καὶ τοὺς ἐν ἡμῖν σπερματικοὺς λόγους, καὶ τὸ φωνητικόν, καὶ τὸ λογιστικόν. ὁρᾶν δέ, τοῦ μεταξὺ τῆς ὁράσεως καὶ τοῦ ὑποκειμένου φωτός, ἐντεινομένου κωνοειδῶς· καθά φησι Χρύσιππος ἐν δευτέρῳ τῶν φυσικῶν, καὶ Ἀπολλόδωρος. γίνεσθαι μέντοι τὸ κωνοειδὲς τοῦ ἀέρος πρὸς τῇ ὄψει·

Opinantur item naturã ignem esse artificialem suo itinere ad generationẽ tendentem: id autem esse spiritum ignis speciem artisque præ se ferentem. Animam verò sensibilem: eámque esse nobis insitum & ingenitum spiritum, ideo & corpus esse, ac durare post mortem, esse tamen obnoxiam corruptioni. Cæterùm vniuersi animam esse incorruptibilẽ, cuius partes sunt animantium animæ. Zeno autem Cittieus, & Antipater in libris De anima, & Posidonius animam spiritum calidum dicunt. Hoc enim spirare nos atque ab ipso moueri. Cleanthes quidẽ omnes perdurare, donec calore destituatur: Chrysippus verò solas sapientium.

Partes autem animæ octo esse dicũt, quinque sensus, & quæ nobis insunt seminales rationes, vocem præterea, & sermonem. Videre autem quum id quod inter visum subiectúmque lumẽ est, in coni tẽditur speciem, vt Chrysippus in secundo Naturaliũ ait. Apollodorus aeris illam partem, quæ coni speciẽ habet prope visũ:

τὴν δὲ βάσιν, πρὸς τῷ ὁρωμένῳ· ὡς διὰ βακτηρίας οὖν τοῦ ταθέντος ἀέρος τὸ βλεπόμενον ἀναγγέλλεσθαι. ἀκούειν δὲ, τοῦ μεταξὺ τοῦ τε φωνοῦντος καὶ τοῦ ἀκούοντος ἀέρος, πληττομένου σφαιροειδῶς, εἶτα κυματουμένου, καὶ ταῖς ἀκοαῖς προσπίπτοντος, ὡς κυματοῦται τὸ ἐν τῇ δεξαμενῇ ὕδωρ κατὰ κύκλους ὑπὸ τοῦ ἐμβληθέντος λίθου. τὸν δὲ ὕπνον γίνεσθαι, ἐκλυομένου τοῦ αἰσθητικοῦ τόνου περὶ τὸ ἡγεμονικόν. αἰτίας δὲ τῶν παθῶν ἀπολείπουσι τὰς περὶ τὸ πνεῦμα τροπάς· σπέρμα δὲ λέγουσιν εἶναι, τὸ οἷόν τε γεννᾷν τοιαῦτα ἀφ' οἵου καὶ αὐτὸ ἀπεκρίθη. ἀνθρώπου δὲ σπέρμα, ὃ μεθίησιν ὁ ἄνθρωπος, μεθ' ὑγροῦ συγκιρνᾶσθαι τοῖς τῆς ψυχῆς μέρεσι, κατὰ μιγμὸν τοῦ τῶν προγόνων λόγου. εἶναι δὲ αὐτὸ Χρύσιππός φησιν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν φυσικῶν, πνεῦμα κατὰ τὴν οὐσίαν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰς τὴν γῆν καταβαλλομένων σπερμάτων, ἃ παλαιωθέντα οὐκ ἔτι φύεται, ὡς δῆλον διαπεπνευκυίας αὐτοῖς τῆς δυνάμεως. καὶ ἀφ' ὅλων δὲ τῶν σωμάτων αὐτὸ φασι καταφέρεσθαι οἱ περὶ τὸν Σφαῖρον.

A basin verò prope id quod cernitur fieri: quemadmodum per virgam verberato aere, quod videtur ibi manifestũ esse. Porro audire, quum is medius inter loquentem & audientem est, aer verberatur orbiculariter: deinde agitatus auribus influit, quemadmodum & cisternæ aqua, per orbes iniecto agitatur lapide. B Somnum verò fieri, quum is sensus circa principale soluitur. Causas verò perturbationum reddunt eas quæ circa spiritum fiunt conuersiones. Semen autẽ esse dicunt, quod eiusmodi gignere potest, à quibus quoque ipsum discretum sit. Porro hominis semẽ quod emittit homo, vnà cum humido animæ commisceri C partibus, pro commixtione rationis parentum. Id autem Chrysippus in secũdo Naturalium ait spiritum esse secundum substãtiam, idque ex iactis in humum seminibus constare, quæ quum antiqua fuerint, non iam nascuntur, quòd scilicet expirauerit illorum virtus. Atque ex omnibus corporis partibus D defluere id ait Sphærus.

πάντων γοῦν γεννητικὸν εἶναι τῶν τοῦ σώματος μερῶν. τὸ δὲ τῆς θηλείας, ἄγονον ἀποφαίνονται, ἄτονόν τε εἶναι καὶ ὀλίγον, καὶ ὑδατῶδες, ὡς ὁ Σφαῖρος φησίν. ἡγεμονικὸν δὲ εἶναι τὸ κυριώτατον τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ αἱ φαντασίαι καὶ αἱ ὁρμαὶ γίνονται, καὶ ὅθεν ὁ λόγος ἀναπέμπεται· ὅπερ εἶναι ἐν καρδίᾳ. Ταῦτα μὲν καὶ τὰ φυσικά, τὸ ὅσον ἡμῖν ἀποχρηστικῶς ἔχειν δοκεῖ, στοχαζομένοις τῆς συμμετρίας τοῦ συγγράμματος.

Ἃ δὲ τινες ἐξ αὐτῶν διηνέχθησαν, ἔστι τάδε.

Ἀρίστων ὁ Χῖος ὁ Φάλανθος, ἐπικαλούμενος Σειρήν, τέλος ἔφησεν εἶναι τὸ ἀδιαφόρως ἔχοντα ζῆν πρὸς τὰ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, μηδὲ ἡντινοῦν ἐν αὐτοῖς παραλλαγὴν ἀπολείποντα, ἀλλ᾽ ἐπίσης ἐπὶ πάντων ἔχοντα. εἶναι γὰρ ὅμοιον τὸν ἀγαθὸν ὑποκριτῇ τὸν σοφόν· ὃς ἄν τε Θερσίτου ἄν τε Ἀγαμέμνονος πρόσωπον ἀναλάβῃ, ἑκάτερον ὑποκρίνεται προσηκόντως. τόν τε φυσικὸν τόπον καὶ τὸν λογικὸν ἀνῄρει, λέγων τὸν μὲν, εἶναι ὑπὲρ ἡμᾶς· τὸν δὲ, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

A Omnes ergo gignere corporis partes. Porro fœminæ semen infœcundum esse aiunt, imbecillúmque & modicum, & aqueum, vt Sphærus ait. Principale verò potissimam ac propriè esse animæ partem, in qua imaginationes appetitúsque gignantur, atque vnde sermo reddatur. Id autem in corde esse.

B Sed enim ista secundū illos de rebus naturalibus, quātum sufficere ad præsentis operis compendium arbitrati sumus, hactenus sunt dicta.

Quænam verò sint in quibus illorum sententiæ differant, breuiter adnotandum.

Aristo Chius Phalantúsque cognomento Siren, finem esse dixit ad aliquid C inter virtutes ac vitia indifferenter viuere, nullam quamlibet modicam varietatem relinquendo, sed se æqualiter in omnibus habendo. Esse autem sapientē præclaro histrioni similē, qui siue Thersitæ siue Agamemnonis personā sumat, vtrunque decentissimo gestu imitatur. Naturalem item ac rationalem D locum sustulit, dicens, alterum quidē esse supra nos, alium verò nihil ad nos.

μόνον δὲ τὸν ἠθικὸν εἶναι πρὸς ἡμᾶς. ἐοικέναι δὲ τοὺς διαλεκτικοὺς λόγους τοῖς ἀραχνίοις, ἃ καίτοι δοκοῦντα τεχνικόν τι ἐμφαίνειν, ἄχρηστά ἐστιν. ἀρετάς τε οὔτε πολλὰς εἰσῆγεν, ὡς ὁ Ζήνων, οὔτε μίαν πολλοῖς ὀνόμασι καλουμένην (ὡς οἱ Μεγαρικοὶ) ἀλλὰ καὶ τὸ πρός τι πῶς ἔχειν. οὕτως δὲ φιλοσοφῶν καὶ ἐν Κυνοσάργει διαλεγόμενος, ἴσχυσεν αἱρετιστὴς ἀκοῦσαι. Μιλτιάδης οὖν καὶ Δίφιλος Ἀριστώνειοι προσηγορεύοντο. ἦν δέ τις πειστικός, καὶ ὄχλῳ πεποιημένος. ὅθεν ὁ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ,

Καί τις Ἀρίστωνος γενεῆς ἄπο αἱμύλου ἕλκων.

παραβαλὼν δὲ Πολέμωνι, (φησὶ Διοκλῆς ὁ Μάγνης) μετέθετο, Ζήνωνος ἀῤῥωστίᾳ μακρᾷ περιπεσόντος. μάλιστα δὲ προσεῖχε Στωϊκῷ δόγματι, τῷ τὸν σοφὸν δοξαστὸν εἶναι. πρὸς ὃ Περσαῖος ἐναντιούμενος, διδύμων ἀδελφῶν τὸν ἕτερον ἐποίησεν αὐτῷ παρακαταθήκην δοῦναι, ἔπειτα τὸν ἕτερον ἀπολαβεῖν· καὶ οὕτως ἀπορούμενον διήλεγξεν. ἀπετείνετο δὲ πρὸς Ἀρκεσίλαον.

Solam autem quæ mores instituat partẽ ad nos pertinere. Similes autẽ esse orationes dialecticas dicebat aranearum telis, quæ etsi quid artificiosum indicare videãtur, inutiles sunt. Virtutes quoque neque multas inuexit, vt Zeno, neque vnam quæ multis appellatur nominibus, vt Megarici, sed & id quoque quod ad aliquid habere dicitur. In hũc autem modum philosophans, atque in Cynosarge differens, obtinuit vt sectæ propriẹ inuentor diceretur. Miltiades denique & Diphilus Aristonii appellabãtur. Erat autẽ illi magna persuadendi vis, plebique se maximè accõmodabat. Vnde & de illo Timon ait,

Quidam & Aristonis natus de stirpe diserti.

Congressus autẽ Polemoni (vt Diocles ait Magnesius) quũ Zeno longũ incurrisset morbũ, sententia decessit. Maximè autem Stoico dogmati ille intendit animum, quo dicunt sapientem esse opinabilem. Cui Persæus reluctatos geminos fratres induxit, vt alter ex his illi depositũ daret, alter deinde reciperet: atque ita hærentem coarguit. Exercebat autẽ aduersus Arcesilaum inimicitias.

ὅτε θεασάμενος ταῦρον τερατώδη μήτραν ἔχοντα, Οἴμοι, ἔφη, δέδοται Ἀρκεσιλάῳ ἐπιχείρημα κατὰ τῆς ἐναργείας. πρὸς δὲ τὸν φάσκοντα Ἀκαδημαϊκὸν οὐδὲν καταλαμβάνειν, Ἆρ' οὐδὲ τὸν πλησίον σου καθήμενον ὁρᾷς; εἶπεν· ἀρνησαμένου δὲ,

Τίς σ' ἐτύφλωσεν (ἔφη) τίς
ἀφείλετο λαμπάδος αὐγάς;

Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε· Προτρεπτικῶν, β'· Περὶ Ζήνωνος δογμάτων διάλογοι σχολῶν, ς'· Περὶ σοφίας διατριβῶν, ζ'· Ἐρωτικαὶ διατριβαί, Ὑπομνήματα περὶ κενοδοξίας, Ὑπομνήματα τῶν κε' ἀπομνημονευμάτων, γ'· Χρειῶν, ια'· Πρὸς τοὺς ῥήτορας, Πρὸς τὰς Ἀλεξίνου ἀντιγραφάς, Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς, γ'· Πρὸς Κλεάνθην ἐπιστολῶν, δ'· Παναίτιος δὲ καὶ Σωσικράτης μόνας αὐτοῦ τὰς ἐπιστολάς φασι· τὰ δὲ ἄλλα, τοῦ Περιπατητικοῦ Ἀρίστωνος. τοῦτον λόγος φαλακρὸν ὄντα ἐγκαυθῆναι ὑπὸ ἡλίου, καὶ ὧδε τελευτῆσαι. προσεπαίξαμεν δὲ αὐτῷ τὸν δὲ τὸν τρόπον τοῦ ἰάμβου τοῦ χωλοῦ,

Vnde quum vidiſſet taurũ monſtruoſum matricẽ habentem, Me miſerum (inquit) datum eſt Arceſilao epicherema aduerſus euidentiam. Academico cuidam quicquam ſe comprehendere neganti, Ergóne (inquit) hunc diuitẽ iuxta te ſedentem vides? negante illo,

Quid cæcutis, ait, oculis quis lumen ademit?

Feruntur eius iſta volumina: Exhortationum libri duo, De Zenonis dogmatibus dialogi, De ſcholis ſex, De ſapientia exercitationum ſeptem, Amatoriæ exercitationes, Commentaria de inani gloria, Commentaria xv commentariorum, tres, De ſententiis vndecim, Aduerſus oratores, Aduerſus Alexinũ reſcripta, Aduerſus dialecticos tres, Ad Cleanthem epiſtolarum libri quatuor. Panætius autẽ & Soſicrates ſolas epiſtolas ipſius eſſe dicunt, cæteras Peripatetici Ariſtonis. Hunc fama eſt, quum caluus eſſet, æſtum ſolis excepiſſe capite, atque ita vita functum eſſe. Luſimus autem & in ipſum hoc modo Choliambico carmine,

Τί δὴ γέρων ὢν καὶ φαλαν-
θὸς ὦ Ἀρίστων
Τὸ βρέγμα δῶκας ἡλίῳ κα-
ποπτῆσαι;
Τὸ γὰρ τὸ θερμὸν πλεῖον ἢ δέον
ζητῶν,
Τὸ ψυχρὸν ὄντως εὗρες οὐ
θέλων ἅδην.

Quid iam senex, & exosus
senem Aristo
Soli coquēdum sinciput da-
bas caluum?
Atqui calorem quum vltra
quàm est satis quæris,
In frigidum incidisti vel no-
lens orcum.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἀρί-στων Ἰλιήτης Περιπατητικός· ὁ δὲ ὓς, μουσικὸς Ἀθηναῖος· τέταρτος, ποιητὴς τραγῳδίας· πέμπτος, Ἀλαιεὺς, τέχνας γεγραφὼς ῥητορικάς· ἕκτος, Ἀλεξανδρεὺς Περιπατητικός.

Fuit autem & alius Aristo Ilietes Peripateticus: alius item musicus, Atheniensis: quartus, tragicus poeta: quintus, Alæēsis, qui artes oratorias scripsit: sextus, Alexandrinus, Peripateticus.

ΗΡΙΛΛΟΣ.

Ἤριλλος δὲ ὁ Καρχηδόνιος τέλος εἶπε τὴν ἐπιστήμην· ὅπερ ἐστὶ ζῆν ἀεὶ πάντα ἀναφέροντα πρὸς τὸ μετ' ἐπιστήμης ζῆν, καὶ μὴ τῇ ἀγνοίᾳ διαβεβλημένον. εἶναι δὲ τὴν ἐπιστήμην, ἕξιν ἐκ φαντασιῶν πρὸς δέξιαν ὑπόπτωτον ὑπὸ λόγον. ποτὲ δὲ ἔλεγε μηδὲν εἶναι τέλος, ἀλλὰ καὶ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ πράγματα ἀλλάττεσθαι αὐτό· ὡς καὶ τὸν αὐτὸν χαλκὸν ἢ Ἀλεξάνδρου γινόμενον ἀνδριάντα, ἢ Σωκράτους. διαφέρειν δὲ τέλος καὶ ὑποτελίδα. τῆς μὲν γὰρ καὶ τοὺς μὴ σοφοὺς στοχάζεσθαι· τοῦ δὲ, μόνον τὸν σοφόν.

ERILLVS.

Erillus, Carthaginiensis, finem scientiam dixit: quod est semper viuere, cuncta referendo ad viuendum cum scientia, ne ignorantia deiiciamur. Esse autem scientiam habitum ex phantasiarum acceptione, non verbis explicabilē. Aliquando dicebat nullum esse finem, sed secundum casus varios & res immutari, vt si idem æs & Alexandri fiat statua & Socratis. Differre autem finem & eam quā dicit fini subiectam. Hanc enim & eos qui sapientes non sunt cōspicari: illum neminem, nisi solum sapientem.

τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀδιάφορα εἶναι. ἔστι δὲ τὰ βιβλία αὐτοῦ· ὀλιγόστιχα μὲν, δυνάμεως δὲ μεστὰ, καὶ περιέχοντα ἀντιῤῥήσεις πρὸς Ζήνωνα. λέγεται δὲ ὅτι παιδὸς ὄντος αὐτοῦ ἠράσθησαν ἱκανοὶ, οὓς ἀποτρέψαι βουλόμενος ὁ Ζήνων ἠνάγκασε ξυρᾶσθαι Ἥριλλον· οἱ δὲ, ἀπετράποντο.

Τὰ δὲ βιβλία ἐστὶ τάδε, Περὶ ἀσκήσεως, Περὶ παθῶν, Περὶ ὑπολήψεως, Νομοθέτης, Μαιευτικὸς, Ἀντιφέρων διδάσκαλος, Διασκευάζων, Εὐθύνων, Ἑρμῆς, Μήδεια, Διάλογοι θέσεων ἠθικῶν.

Διονύσιος δὲ ὁ Μεταθέμενος τέλος εἶπε τὴν ἡδονὴν, διὰ περίστασιν ὀφθαλμίας. ἀλγήσας γὰρ ἐπιπόνως, ὤκνησεν εἰπεῖν τὸν πόνον ἀδιάφορον. ἦν δὲ παῖς μὲν Θεοφάντου, πόλεως δὲ Ἡρακλείας. ἤκουσε δὲ (καθά φησι Διοκλῆς) πρῶτον μὲν Ἡρακλείδου τοῦ πολίτου, ἔπειτα Ἀλεξίνου καὶ Μενεδήμου, τελευταῖον δὲ Ζήνωνος. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν φιλογράμματος ὢν, παντοδαποῖς ἐπεχείρει ποιήμασιν·

Quæ autem inter virtutem & vitium sint, indifferentia esse. Sunt eius libri breues quidem, sed succi ac sensus pleni, continéntque contradictiones aduersus Zenonem. Fertur eum puerũ complures adamasse, quos Zeno quum vellet auertere, tondere coegit Erillum, illósque ab eo auertit.

Sunt autem eius libri De exercitatione, De perturbationibus, De opinatione, Legumlator, Obstetricius, Antipheron, Præceptor, Parans, Dirigẽs, Mercurius, Medea, Dialogi quæstionum moralium.

Dionysius verò qui Metathemenus appellatus est, finem dixit voluptatem. Nam quum in oculorum dolorem incidisset, eo cruciatus acriter, dolorem dicere noluit indifferentem. Erat autem Theophanto patre natus, & ciuitate Heraclia, atque (vt ait Diocles) primò quidem audiuit Heraclidem ciuem suũ, deinde Alexinum ac Menedemum, postremò Zenonem. Principiò quidẽ studiosus admodum omnigenis se poematis addixerat.

ἔπειτα δὲ καὶ Ἄρατον ἀπεδέχετο, ζηλῶν αὐτόν. ἀποστὰς δὲ τοῦ Ζήνωνος, πρὸς τοὺς Κυρηναϊκοὺς ἀπετράπη, καὶ εἴς τε τὰ χαμαιτυπεῖα εἰσῄει, καὶ τἄλλα ἀπαρακαλύπτως ἡδυπάθει. βιοὺς δὲ πρὸς τὰ ὀγδοήκοντα, ἀσιτίᾳ κατέστρεψε.

Βιβλία δὲ αὐτοῦ φέρεται τάδε, Περὶ ἀπαθείας, β΄· Περὶ ἀσκήσεως, β΄· Περὶ ἡδονῆς, δ΄· Περὶ πλούτου, καὶ χάριτος, καὶ τιμωρίας, Περὶ ἀνθρώπων χρήσεως, Περὶ εὐτυχίας, Περὶ ἀρχαίων βασιλέων, Περὶ τῶν ἐπαινουμένων, Περὶ βαρβαρικῶν ἐθῶν.

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ διενεχθέντες. διεδέξατο δὲ τὸν Ζήνωνα Κλεάνθης, περὶ οὗ λεκτέον.

Aratum tamẽ charius amplectebatur, quem & imitari satagebat. Demũ quũ discessisset à Zenone, sese ad Cyrenaicos contulit, ac palàm lustra ingrediebatur, cæteráque sub omniũ gerebat oculis quæ ad voluptatem pertinerent. Quúmque ad octogesimum vitæ annum peruenisset, inedia consumptus interiit.

Circumferuntur autem eius libri, De sedatione perturbationũ duo, De exercitatione duo, De voluptate quatuor, De diuitiis & gratia & cruciatu, De hominum vsu, De felicitate, De antiquis regibus, De his quæ laudantur, De barbaricis consuetudinibus.

Et isti quidẽ qui à Stoicis decretis deuiauerunt. Successit autem Zenoni Cleanthes, de quo dicendum nunc est.

ΚΛΕΑ´ΝΘΗΣ.

Κλεάνθης Φανίου, Ἄσσιος. οὗτος πρῶτον ἦν πύκτης, ὥς φησιν Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀθήνας, τέσσαρας ἔχων δραχμὰς (καθά φασί τινες) καὶ Ζήνωνι παραβαλὼν, ἐφιλοσόφησε γενναιότατα, καὶ ἐπὶ τῶν

CLEANTHES.

Cleãthes Phanii filius, Assius (vt Antisthenes ait in Successionibus) primùm quidem pugil fuit: profectus autem Athenas, drachmis quatuor instructus (vt quidã aiũt) cõgressúsque Zenoni, studiosissimè philosophatus est, ínq;

αὐτῶν ἔμεινε δογμάτων. διεβοήθη δὲ ἐπὶ φιλοπονίᾳ, ὥσγε πένης ὢν ἄγαν ὥρμησε μισθοφορεῖν· καὶ νύκτωρ μὲν ἐν τοῖς κήποις ἤντλει, μεθ' ἡμέραν δ' ἐν τοῖς λόγοις ἐγυμνάζετο· ὅθεν καὶ Φρεάντλης ἐκλήθη. φασὶ δ' αὐτὸν καὶ εἰς δικαστήριον ἀχθῆναι, λόγους δώσοντα πόθεν ἐς τοσοῦτον εὐέκτης ὢν διαζῇ· ἔπειτα ἀποφυγεῖν, τόν τε κηπουρὸν μάρτυρα παρασχόντα παρ' ὃν ἤντλει, καὶ τὴν ἀλφιτόπωλιν παρ' ἣ τὰ ἄλφιτα ἔπεττεν. ἀποδεξαμένους δ' αὐτὸν τοὺς Ἀρεωπαγίτας, ψηφίσασθαι δέκα μνᾶς δοθῆναι· Ζήνωνα δὲ κωλῦσαι λαβεῖν. φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτῷ τρισχιλίας δοῦναι. ἡγούμενόν τε τῶν ἐφήβων ἐπί τινα θέαν, ὑπ' ἀνέμου παραγυμνωθῆναι, καὶ ὀφθῆναι ἀχίτωνα· ἐφ' ᾧ κροκοτῷ τιμηθῆναι ὑπὸ Ἀθηναίων, καθά φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις. ἐθαυμάσθη οὖν δὴ καὶ διὰ τόδε. φασὶ δὲ καὶ Ἀντίγονον αὐτοῦ πυθέσθαι ὄντα ἀκροατήν, διὰ τί ἀντλεῖ· τὸν δ' εἰπεῖν, Ἀντλῶ γὰρ μόνον; τί δ' οὐχὶ σκάπτω; τί δ' οὐκ ἄρδω,

eiusdem decretis perstitit. Memoriæ proditum est ipsum laboriosissimum fuisse: adeo vt inopia cogente mercenariam faceret, ac noctu quidem in hortis hauriret aquas, interdiu autem operam studiis liberalibus daret: vnde & Φρεάντλης, hoc est, Exhauriens puteos, appellaretur. Aiunt illum quum pertractus esset ad iudicium, redditurus rationem quòd adeo robustus ac tam boni habitus viueret, hortulano, apud quem id muneris implebat, ac muliere apud quam farinas pinsebat, testibus victus sui, absolutum esse: Areopagitásque admiratos, decem illi minas dari censuisse: Zenonem autẽ accipere illũ vetuisse. Aiunt autem & Antigonum ter mille dedisse. Itẽ quum ad spectaculum quoddam puberes duceret, venti flatu e nudatum esse, ac sine tunica apparuisse. Qua ex re plausu exceptum, atque ab Atheniensibus fuisse veste donatum, vt ait Demetrius Magnesius in Æquiuocis. Admirationi igitur ob eam quoque rem habitus est. Aiunt Antigonum auditorem illius, quum rogaret quamobrem hauriret, au-

dixisse, Num solùm haurio? nunquid non fodio & rigo,

καὶ πάντα ποιῶ φιλοσοφίας ἕνεκα; καὶ γὰρ ὁ Ζήνων αὐτὸν συνεγύμναζεν εἰς τοῦτο, καὶ ἐκέλευεν ὀβολὸν φέρειν ἀποφορᾶς. καί ποτε ἀθροισθὲν τὸ κέρμα ἐκόμισεν εἰς μέσον τῶν γνωρίμων, καί φησι, Κλεάνθης μὲν καὶ ἄλλον Κλεάνθην δύναιτ' ἂν τρέφειν, εἰ βούλοιτο· οἱ δὲ ἔχοντες ὅθεν τραφήσονται, παρ' ἑτέρων ἐπιζητοῦσι τὰ ἐπιτήδεια, καίπερ ἀνειμένως φιλοσοφοῦντες. ὅθεν δὴ καὶ δεύτερος Ἡρακλῆς ὁ Κλεάνθης ἐκαλεῖτο. ἦν δὴ πονικὸς μὲν, ἀφύσικος δὲ, καὶ βραδὺς ὑπερβαλλόντως. διὸ καὶ Τίμων περὶ αὐτοῦ φησὶν οὕτως,

Τίς δ' οὕτω κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν,
Μωλύτης, ἐπέων φίλος, Ἄσσιος, ὅλμος, ἄτολμος;

Καὶ σκωπτόμενος δὲ ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν ἠνέχετο, καὶ ὄνος ἀκούων προσεδέχετο· λέγων αὐτὸς μόνος δύνασθαι βαστάζειν τὸ Ζήνωνος φορτίον. καί ποτε ὀνειδιζόμενος ὡς δειλὸς, Διὰ τοῦτο, εἶπεν, ὀλίγα ἁμαρτάνω. προκρίνων δὲ τὸν ἑαυτοῦ βίον τοῦ τῶν πλησίον, ἔλεγεν, ἐν ᾧ σφαιρίζουσιν ἐκεῖνοι,

& omnia facio philoſophię cauſa? Zeno enim illum ad id exercebat, iubebát que obolum ſibi ex labore afferre. Coactam aliquando ſtipem in medium familiariũ intulit, dicens, Cleanthes quidem Cleanthem alium poſſet nutrire, ſi vellet. Qui verò vnde nutriantur affatim habent, ab aliis quærunt quæ ſunt ad vſum vitæ neceſſaria, & quidem remiſſius philoſophantes. Ea igitur ex cauſa alter Hercules Cleanthes dicebatur. Erat illi quidẽ eximiũ ſtudium, cæterùm ingeniũ obtuſum atque tardiſſimũ. Eam tamen tarditatem ingenii labore, ſtudio, ac diligentia vincebat. Vnde & de ipſo ſic Timon ait,

Aſinus iſte artes, quiſnã eſt, qui circuit omnem
Turbam, verboſúſque ſenex, piſtillus, hebéſque?

Quúmque à diſcipulis dicteriis inceſſeretur, tolerabat: & quũ audiret, Aſinus, non abnuebat, dicens ſolũ ſe ferre poſſe Zenonis ſarcinam. Quum aliquando probro illi daretur quòd eſſet timidus, At ideo (inquit) parũ pecco. Suã verò inopiã diuitũ opib. pręferẽs, dicebat, Dũ illi pila ludũt,

τὴν σκληρὰν καὶ ἄκαρπον ἐργάζεσθαι, σκάπτων. πολλάκις καὶ ἑαυτῷ ἐπέπληττεν· ὧν ἀκούσας Ἀρίστων, Τίνι, ἔφη, ἐπιπλήττεις; καὶ ὃς, γελάσας, Πρεσβύτῃ, φησὶ, πολιὰς μὲν ἔχοντι, νοῦν δὲ μή. εἰπόντος δέ τινος Ἀρκεσίλαον μὴ ποιεῖν τὰ δέοντα, Παῦσαι, ἔφη, καὶ μὴ ψέγε. εἰ γὰρ καὶ λόγῳ τὸ καθῆκον ἀναιρεῖ, τοῖς γοῦν ἔργοις αὐτὸ τιθεῖ. καὶ ὁ Ἀρκεσίλαος, Οὐ κολακεύομαι, φησί. πρὸς ὃν ὁ Κλεάνθης, Ναὶ, ἔφη, σὲ κολακεύω, φάμενος ἄλλα μὲν λέγειν, ἕτερα δὲ ποιεῖν. ἐρομένου τινὸς τί ὑποτίθεσθαι δεῖ τῷ υἱῷ, Τὸ ἐκ τῆς Ἠλέκτρας, ἔφη,

Σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος.

Λάκωνος τινὸς εἰπόντος ὅτι ὁ πόνος ἀγαθὸν, διαχυθεὶς φησιν,

Αἵματος εἰς ἀγαθοῖο φίλον τέκος.

Φησὶ δὲ ὁ Ἑκάτων ἐν ταῖς χρείαις, εὐμόρφου μειρακίου εἰπόντος, Εἰ ὁ εἰς τὴν γαστέρα τύπτων γαστρίζει, καὶ ὁ εἰς τοὺς μηροὺς τύπτων, μηρίζει, ἔφη, Σὺ μὲν τοὺς διαμηρισμοὺς ἔχε, μειράκιον· αἱ δ' ἀνάλογοι φωναὶ τὰ ἀνάλογα οὐ πάντως σημαίνουσι πράγματα.

A ego duram ac infrugiferam humũ exerceo. Sæpe quũ foderet, seipsum increpabat. Quem audiens Aristo, Quem (inquit) obiurgas? Et ille ridens, Senem, inquit, canum quidem, sed excordem & amentem. Quum diceret quidam Arcesilaum vitæ officia negligere, Quiesce, inquit, neque vituperes. ille enim etsi verbis officium tollit, operi- B bus tamen commendat. Ad quem Arcesilaus, Non, inquit, adulationes admitto: & Cleanthes, At equidem (ait) adulor, qui dixi alia te facere, alia dicere. Rogante quodam quidnam filio crebrò ingerere deberet, illud ait Electræ,

Tace, tace, tenue vestigium.

C Lacone quodã dicente, laborẽ esse bonũ, gestiẽs ait,

Sanguine mi fili es generoso.

Dicit autem Hecato in Sententiis, quum ad eum formosus quidam adolescens dixisset, Si pulsans vẽtrem ventrizat, num & pulsans coxas, coxizet, dixisse, Habe, tu adolescens, coccizationes: voces proportiona- D les res omnino nõ significãt.

μειρακίῳ ποτὲ διαλεγόμενος, ἐπύθετο εἰ αἰσθάνεται· τοῦ δ᾽ ἐπινεύσαντος, Διὰ τί οὖν, εἶπεν, ἐγὼ οὐκ αἰσθάνομαι ὅτι αἰσθάνῃ; Σωσιθέου τοῦ ποιητοῦ ἐν θεάτρῳ εἰπόντος πρὸς αὐτὸν παρόντα,

ΟΥ'ς ἡ Κλεάνθους μωρία
βοηλατεῖ,

ἔμεινεν ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος. ἐφ᾽ ᾧ ἀγασθέντες οἱ ἀκροαταὶ, τὸν μὲν ἐκρότησαν, τὸν δὲ Σωσίθεον ἐξέβαλον. μεταγινώσκοντα δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῇ λοιδορίᾳ προσήκατο, εἰπὼν ἄτοπον εἶναι, τὸν μὲν Διόνυσον καὶ τὸν Ἡρακλέα φλυαρουμένους ὑπὸ τῶν ποιητῶν μὴ ὀργίζεσθαι, αὐτὸν δὲ ἐπὶ τῇ τυχούσῃ βλασφημίᾳ δυσχεραίνειν. ἔλεγε δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ περιπάτου ὅμοιον εἶναι πάσχειν ταῖς λύραις, αἳ καλῶς φθεγξάμεναι αὐτῶν οὐκ ἀκούουσι. λέγεται δὲ, φάσκοντος αὐτοῦ, κατὰ Ζήνωνα, καταληπτὸν εἶναι τὸ ἦθος ἐξ εἴδους, νεανίσκους τινὰς εὐτραπέλους ἀγαγεῖν πρὸς αὐτὸν κίναιδον ἐσκληραγωγημένον ἐν ἀγρῷ, καὶ ἀξιοῦν ἀποφαίνεσθαι περὶ τοῦ ἤθους· τὸν δὲ, διαπορούμενον, κελεῦσαι ἀπιέναι τὸν ἄνθρωπον. ὡς δὲ ἀπιὼν ἐκεῖνος ἔπταρεν, Ἔχω, εἶπεν, αὐτὸν,

A Adoleſcenti cuidam diſſerens, an ſentiret rogauit: annuente illo, Cur (inquit) ego te ſentire non ſentio? Soſitheo poeta in theatro coram ſe dicente,

Quos Cleanthis inſania exagitat,

eodẽ vultu & habitu perſtitit. Qua ex re permoti auditores huic applaudentes, B Soſitheum abiecerunt. Agente illo pœnitentiam, quòd illum hoc maledicto inceſſiſſet, reſpondit dicẽs, indecens eſſe Liberum patrem atque Herculem à poetis illudi, nec iraſci: ſe autem leui maledicto indignari. Dicebat Peripateticis idem accidere quod lyris, quę quũ bene ſonent, ſeipſas tamen non audiunt. C Fertur quum diceret ſecũdum Zenonem ex ſpecie comprehendi poſſe mores, adoleſcentes quoſdã ſcurras adduxiſſe ad illum libidinoſum ruſticum, callis duratũ, & illum, vt de more eius ſententiam ferret rogaſſe: illum, quũ aliquãdiu hæſiſſet, iuſſiſſe abire hominem. Vt verò abibat, cœpit ſternutare: ad hæc, D Habeo illum (inquit)

ὁ Κλεάνθης· μαλακός ἐστι. πρὸς δὲ τὸν μονήρη καὶ ἑαυτῷ λαλοῦντα, ΟΥ̓ φαύλῳ, ἔφη, ἀνθρώπῳ λαλεῖς. ὀνειδίσαντος αὐτῷ τινὸς εἰς τὸ γῆρας, Κἀγὼ, ἔφη, ἀπιέναι βούλομαι· ὅταν δὲ πανταχόθεν ἐμαυτὸν ὑγιαίνοντα περινοῶ, καὶ γράφοντα, καὶ ἀναγινώσκοντα, πάλιν μένω. τοῦτον φασὶν εἰς ὄστρακα βοῶν ὠμοπλάτας γράφειν ἅπερ ἤκουεν ἀπ' αὐτοῦ Ζήνωνος, ἀπορίᾳ κερμάτων ὥστε ὠνήσασθαι χάρτια. τοιοῦτος δὲ ὢν, ἐξίσχυσε, πολλῶν καὶ ἄλλων ὄντων ἀξιολόγων Ζήνωνος μαθητῶν, αὐτὸς διαδέξασθαι τὴν σχολήν.

Βιβλία δὲ κάλλιστα καταλέλοιπεν, ἅ ἐστι τάδε, Περὶ χρόνου, Περὶ τῆς τοῦ Ζήνωνος φυσιολογίας, δύο τῶν Ἡρακλείτου Ἐξηγήσεις, τέσσαρα Περὶ αἰσθήσεως, Περὶ τέχνης, Πρὸς Δημόκριτον, Πρὸς Ἀρίσταρχον, Πρὸς Ἥριλλον, Περὶ ὁρμῆς δύο, Ἀρχαιολογία, Περὶ θεῶν, Περὶ γιγάντων, Περὶ ὑμεναίου, Περὶ τοῦ ποιητοῦ, Περὶ τοῦ καθήκοντος, γ΄. Περὶ εὐβουλίας, Περὶ χάριτος, Προτρεπτικὸς, Περὶ ἀρετῶν, Περὶ εὐφυΐας, Περὶ Γοργίππου, Περὶ φθονερίας, Περὶ ἔρωτος,

A Cleanthes, mollis est. Cuidam soli secum loquenti, Homini, inquit, loqueris non malo. Exprobrãte quodam senectutem, Et ego, inquit, abire volo: quum verò me sanum omni ex parte considero, scribẽtémque ac legentẽ, rursus maneo. Aiunt illum quę à Zenone audierat testę boúmque ossibus inscribere solitum, B quum pecuniis careret quibus chartas emere posset. Hoc vitæ instituto clarus obtinuit, vnus ex multis, vt Zenoni succederet. & quidem quum plures essent illius memorabiles discipuli Zenonis.

Reliquit autem pulcherrimos libros, qui sunt ferè De tempore, De physiologia Zenonis duo, Heracliti C Expositionũ libri quatuor, De sensu, De arte, Aduersus Democritum, Aduersus Aristarchum, Aduersus Erillum, De appetitione duo, Antiquitatũ, De diis, De gigantibus, De Hymeneo, De poeta, De officio tres, De consilio, De gratia, Exhortatorius, De virtutibus, Ars amatoria, De honore, De gloria, De ingenio, De Gorgippo, De inuidentia, De amore,

Περὶ ἐλευθερίας, Ἐρωτικὴ τέχνη, Περὶ τιμῆς, Περὶ δόξης, Πολιτικὸς, Περὶ βουλῆς, Περὶ νόμων, Περὶ τοῦ δικάζειν, Περὶ ἀγωγῆς, Περὶ τοῦ λόγου, γ΄. Περὶ τέλους, Περὶ καλῶν, Περὶ πράξεων, Περὶ ἐπιστήμης, Περὶ βασιλείας, Περὶ φιλίας, Περὶ συμποσίου, Περὶ τοῦ ὅτι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, Περὶ τοῦ τῶν σοφῶν σοφιστεύειν, Περὶ χρειῶν, Διατριβῶν, β΄. Περὶ ἡδονῆς, Περὶ ἰδίων, Περὶ τῶν ἀπόρων, Περὶ διαλεκτικῆς, Περὶ τρόπων, Περὶ κατηγορημάτων. Ταῦτα αὐτοῦ τὰ βιβλία.

A De libertate, Politicus, De cõsilio, De legibus, De iudicando, De instituto, De oratione tres, De fine, De honestis, De actis, De sciẽtia, De regno, De amicitia, De symposiis, Quòd eadẽ sit virtus viri & fœminæ, Quòd sapiẽtis philosophari, De sententiis duo, De voluptate, De propriis, De ambiguis, De dialectica, De modis, De prædicamẽtis. B Hæc ab illo scripta sunt.

Καὶ τελευτᾷ τόνδε τὸν τρόπον. διῴδησεν αὐτοῦ τὸ οὖλον· ἀπαγορευσάντων δὲ τῶν ἰατρῶν, δύο ἡμέρας ἀπέσχετο τροφῆς. καὶ πως ἔσχε καλῶς, ὥστε τοὺς ἰατροὺς αὐτῷ πάντα τὰ συνήθη συγχωρεῖν· τὸν δὲ, μὴ ἀνασχέσθαι, ἀλλ᾽ εἰπόντα ἤδη αὐτῷ προωδοιπορῆσθαι, καὶ τὰς λοιπὰς ἀπεχόμενον, τελευτῆσαι· ταὐτὰ Ζήνωνι (καθά φασί τινες) π΄ ἔτη βιώσαντα, καὶ ἀκούσαντα Ζήνωνος ἔτη ἐννεακαίδεκα. ἐπαίξαμεν δὲ καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν οὕτως,

Moritur autem hoc modo: Tumuit illi ac putruit gingiua: medicis autem intercedentibus, biduum totum cibo abstinuit, atque in tantum cõualuit, vt medici illi omnes consueta permitterent. C Ea illum licentia minimè vsum fuisse, sed & cõtrà sine cibo perstitisse, dicentem, iter iam sibi confectum esse, atque ita inedia consumptum exhalasse animam: quum (vt quidam volunt) Zenonis æquasset annos, audissétque illum annos XIX. Lusimus & nos in eum hoc modo,

Αἰνῶ Κλεάνθην, ἀλλὰ μᾶλλον αἰδῶ.
Ἰδὼν γὰρ αὐτὸν πρέσβυν, οὐκ ἠνέσχετο
Μὴ οὐ τὸ λοιπὸν ἄνεσιν ἐν φθιτοῖς ἔχειν,
Τοσοῦτον ἀντλήσαντα τοῦ βίου χρόνον.

A *Miror Cleanthem, laudo sed Ditem magis:*
Nam vt vidit illum iam senem, vltrà non tulit,
Tandem quietem quin vel mortuo daret.
Qui tantum aquarum exhauserat dum viueret.

ΣΦΑΙ͂ΡΟΣ.

Τούτου (καθάπερ προειρήκαμεν) ἤκουσε μετὰ Ζήνωνα καὶ Σφαῖρος ὁ Βοσπορανός· ὃς προκοπὴν ἱκανὴν περιποιησάμενος ἐν λόγῳ, εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπῄει πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλοπάτορα. λόγου δέ ποτε γενομένου περὶ τοῦ δοξάσειν τὸν σοφὸν, καὶ τοῦ Σφαίρου εἰπόντος ὡς οὐ δοξάσει, βουλόμενος C ὁ βασιλεὺς ἐλέγξαι αὐτὸν, κηρίνας ῥόας ἐκέλευσε παρατεθῆναι· τοῦ δὲ Σφαίρου ἀπατηθέντος, ἀνεβόησεν ὁ βασιλεὺς ψευδεῖ συγκατατεθεῖσθαι αὐτὸν φαντασίᾳ. πρὸς ὃν ὁ Σφαῖρος εὐστόχως ἀπεκρίνατο, εἰπὼν, οὕτως συγκατατεθεῖσθαι, οὐχ ὅτι ῥόαι εἰσὶν, ἀλλ' ὅτι εὔλογόν ἐστιν ῥόας αὐτὰς εἶναι. διαφέρειν δὲ τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν τοῦ εὐλόγου. πρὸς δὲ Μνησίστρατον, κατηγοροῦντα αὐτοῦ ὅτι Πτολεμαῖον οὔ φησι βασιλέα εἶναι,

SPHÆRVS.

B Hunc (vt prædiximus) post Zenonē audiuit & Sphærus Bosphoranus, qui quum in liberalibus studiis profecisset, Alexandriam ad Ptolemæum Philopatora se contulit. Orto autem sermone aliquando de opinatione sapientis, Sphæróque illum negante opinari, volens illum rex arguere, mala Punica cerea iussit apponi. Sphæro autē decepto, exclamauit rex, falsaci illum dicens cōsensisse phantasiæ. Ad quem Sphærus prōptè ac paratè sic respōdens, ait, cōsensisse nō esse ea mala Punica, sed probabile esse mala Punica esse. differre autem cōprehensibilem phantasiam à probabili. Mnesistrato ipsum accusanti quòd Ptolemæū non dixit regē esse,

οὐκ εἶ) ἔφη· τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Πτολεμαῖον, καὶ βασιλέα εἶναι.

At (inquit) eiusmodi quũ ſit, regem quoque eſſe Ptolemæum dico.

Βιβλία δὲ γέγραφε τάδε, Περὶ κόσμου, β´· Περὶ στοιχείων σπέρματος, Περὶ τύχης, Περὶ ἐλαχίστων, Πρὸς τὰς ἀτόμους καὶ τὰ εἴδωλα, Περὶ αἰσθητηρίων, Περὶ Ἡρακλείτου ε´ διατριβῶν, Περὶ τῆς ἠθικῆς διατάξεως, Περὶ καθήκοντος, Περὶ ὁρμῆς, Περὶ παθῶν, β´· Περὶ βασιλείας, Περὶ Λακωνικῆς πολιτείας, Περὶ Λυκούργου καὶ Σωκράτους, γ´· Περὶ νόμου, Περὶ μαντικῆς, Διαλόγους ἐρωτικούς, Περὶ τῶν Ἐρετριακῶν φιλοσόφων, Περὶ ὁμοίων, Περὶ ὅρων, Περὶ ἕξεως, Περὶ τῶν ἀντιλεγομένων τρεῖς, Περὶ λόγου, Περὶ πλούτου, Περὶ δόξης, Περὶ θανάτου, Τέχνης διαλεκτικῆς, β´· Περὶ κατηγορημάτων, Περὶ ἀμφιβολιῶν, Ἐπιστολάς.

Scripſit autem iſta volumina, De mundo duo, De elementis ſeminis, De fortuna, De minimis, Aduerſus atomos & ſimulacra, De ſenſibus, De Heracliti quinque diatribis, De morali inſtituto, De officio, De appetitione, De perturbationibus duo, De regno, De rep. Laconica, De Lycurgo & Socrate tres, De lege, De diuinatione, Dialogos amatorios, De Eretriacis philoſophis, De ſimilibus, De diffinitionibus, De habitu, De his quibus contradicitur, tres, De oratione, De diuitiis, De gloria, De morte, Artis dialecticæ duo, De prædicamentis, De amphiboliis, Epiſtolas.

ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ.

Χρύσιππος Ἀπολλωνίου, Σολεὺς ἢ Ταρσεύς, (ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς) μαθητὴς Κλεάνθους. οὗτος πρότερον μὲν δόλιχον ἤσκει, ἔπειτα ἀκούσας Ζήνωνος,

CHRYSIPPVS.

Chryſippus Apollonii filius Solẽſis ſeu Tarſenſis (vt Alexander in Succeſſionibus ait) diſcipulus Cleanthis fuit. Hic primùm lancea exercebatur, poſtea verò Zenonis

ἢ Κλεάνθους, (ὡς Διοκλῆς καὶ οἱ πλείους) ἔτι τε ζῶντος ἀπέστη αὐτοῦ, καὶ οὐχ ὁ τυχὼν ἐγένετο κατὰ φιλοσοφίαν· ἀνὴρ εὐφυὴς καὶ ὀξύτατος ἐν παντὶ μέρει, οὕτως ὥστε καὶ ἐν τοῖς πλείστοις διενέχθη πρὸς Ζήνωνα, ἀλλὰ καὶ πρὸς Κλεάνθην, ᾧ καὶ πολλάκις ἔλεγε μόνης τῆς τῶν δογμάτων διδασκαλίας χρήζειν, τὰς δὲ ἀποδείξεις αὐτὸν εὑρήσειν. μετενόει μέντοι ὁπότε πρὸς αὐτὸν ἀποτείνοιτο· ὥστε συνεχὲς προφέρεσθαι ταῦτα,

Ἐγὼ δὲ τἄλλα μακάριος πέφυκ' ἀνὴρ
Πλὴν εἰς Κλεάνθην· τοῦτο δ' οὐκ εὐδαιμονῶ.

οὕτω δ' ἐπίδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ἐγένετο, ὥστε δοκεῖν τοὺς πλείους ὅτι εἰ παρὰ θεοῖς ἦν ἡ διαλεκτική, οὐκ ἂν ἦν ἄλλη ἢ ἡ Χρυσίππειος. πλεονάσας δὲ τοῖς πράγμασι, τὴν λέξιν οὐ κατώρθωσε. πονικώτατός τε παρ' ὁντινοῦν γέγονεν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἃ τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ πέντε καὶ ἑπτακόσιά ἐστιν. ἐπλήθυνε δὲ αὐτὰ πολλάκις ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἐπιχειρῶν,

A siue Cleanthis (vt Diocles & plurimi tradunt) auditor fuit: à quo adhuc viuente recessit. Nec in philosophia mediocris fuit, vir ingeniosus ac acutissimus in omni genere orationis, adeo vt in plerisque dissentiret à Zenone atque à Cleãthe ipso, cui sæpenumero dicebat, solius se dogmatum doctrinæ indigere. B Nam probationes se reperturum. Quoties verò aduersus illum differendo egisset, pœnitentia tanta ducebatur, vt crebrò diceret, *Equidem alias vir sum fortunatus, præterquam in Cleanthem: in hoc felix non sum.* Adeo autem in dialectica insignis fuit, tantæque apud omnes æstimationis, vt plerique dicerent, si apud deos vsus C esset dialecticæ, non futuram aliam quàm Chrysippeam. Cæterùm quum esset rerum fœcundissimus, non vsque adeo dictione clarus fuit: laborísque patientissimus vltra omnes fuit: quod ex eius voluminibus cõstat, quæ sunt numero septingentaquinque. Ea verò tam multa conD scripsit, vt de eadem re sæpe scribere aggrederetur,

καὶ πᾶν τὸ ὑποπεσὸν γράφων καὶ διορθούμενος πλεονάκις· πλείστῃ τε τῶν μαρτυριῶν παραθέσει χρώμενος. ὥστε καὶ ἐπειδή ποτε ἔν τινι τῶν συγγραμμάτων παρ' ὀλίγον τὴν ΕΥ'ριπίδου Μήδειαν ὅλην παρετίθετο, καί τις μετὰ χεῖρας εἶχε τὸ βιβλίον, πρὸς τὸν πυθόμενον τί ἄρα ἔχοι, ἔφη, Χρυσίππου Μήδειαν. καὶ Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν δογμάτων, βουλόμενος παριστάνειν ὅτι τὰ Ἐπικούρου οἰκείᾳ δυνάμει γεγραμμένα, καὶ ἀπαράθετα ὄντα, μυρίῳ πλείω ἐστὶ τῶν Χρυσίππου βιβλίων, φησὶν οὕτως αὐτῇ τῇ λέξει, ΕΙ' γάρ τις ἀφέλοι τῶν Χρυσίππου βιβλίων ὅσ' ἀλλότρια παρατέθειται, κενὸς αὐτῷ ὁ χάρτης καταλελείψεται. καὶ ταῦτα μὲν Ἀπολλόδωρος. ἡ δὲ παρεδρεύουσα πρεσβύτης αὐτῷ (ὥς φησι Διοκλῆς) ἔλεγεν ὡς πεντακοσίους γράφει στίχους ἡμερησίους. Ἑκάτων δέ φησιν ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ φιλοσοφίαν, τῆς οὐσίας αὐτοῦ τῆς πατρῴας εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληφθείσης.

A omnéque quod incideret mandaret literis, ac sæpe emendaret, magnáque testimoniorum nube vteretur. Adeo verò id in consuetudine habuit, vt quum in quibusdam opusculis EVripidis Medeam totam inseruisset, & quidam habens librum in manibus interrogaretur, quídnam inesset, Chrysippi (inquit) B Medea est. Apollodorus quoque Atheniẽsis in Collectione dogmatum, quum vellet asserere quæ Epicurus viribus suis fretus conscripsisset absque cuiuspiam adminiculo, esse incõparabiliter plura quàm Chrysippi opera, sic ad verbum dixit, Nam siquis tollat de Chrysippi libris quæ aliena sunt, vacua C illi charta relinquetur. Ita Apollodorus. Cæterùm anus quædam quæ illi assidebat (autore Diocle) dicebat quingentos illum versus quotidie scribere solitum. Hecato autem venisse eum ad philosophiam dixit, quum illius patrimonium in regium vsum insumptum esset.

D

Ἦν δὲ καὶ τὸ σωμάτιον εὐτελής· ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἐν Κεραμεικῷ, ὃς σχεδὸν τι ὑποκέκρυπται τῷ πλησίον ἱππεῖ. ὅθεν αὐτὸν ὁ Καρνεάδης Χρύψιππον ἔλεγεν. οὗτος ὀνειδισθεὶς ὑπό τινος ὅτι οὐχὶ παρὰ Ἀρίστωνι μετὰ πολλῶν σχολάζει, Εἰ τοῖς πολλοῖς, εἶπε, προσεῖχον, οὐκ ἂν ἐφιλοσόφησα. πρὸς δὲ τὸν κατεξανιστάμενον Κλεάνθους διαλεκτικὸν, καὶ προτείνοντα αὐτῷ σοφίσματα, Πέπαυσο, εἶπε, παρέλκων τὸν πρεσβύτερον ἀπὸ τῶν πραγματικωτέρων, ἡμῖν δὲ τοῖς νέοις ταῦτα προτίθει. πάλιν δὲ, ἐπεί τις ζητῶν κατὰ μόνας αὐτῷ διελέγετο εὐσταθῶς, ἐπεὶ δὲ θεωρῶν προσιόντα ὄχλον ἤρχετο φιλονεικεῖν, ἔφη,

Οἴμοι κασίγνητ' ὄμμα σὸν
ταράσσεται.
Ταχὺς δὲ μετέθου λύσσαν
ἀρτίως φρονῶν.

ἐν δὲ ταῖς οἰνώσεσιν ἡσύχαζε παραφερόμενος τοῖς σκέλεσιν· ὥστ' εἰπεῖν τὴν δούλην, Χρυσίππου μόνα τὰ σκέλη μεθύει. οὕτω δ' ἦν φρονηματίας, ὥστ' ἐρομένου τινὸς

A Erat autem imbecillo tenuíque corpuſculo, vt ex eius imagine, quæ in Ceramico eſt, videre licet, quæ fermè à vicino equite occulitur. Quocirca illum Carneades Κρύψιππον vocabat. Et quum probro daretur quòd apud Ariſtonem cum plurimis non ſe exerceret, Equidem (inquit) ſi inter plurimos intenderem, B nunquam philoſopharer. Ad dialecticum Cleanthi imminentem, eique callidas concluſiunculas tendentem, Deſine (inquit) grandem natu à grauibus rebus abducere: nobis autem iunioribus iſta propone. Rurſus vbi quis quippiam rogaret illum, ſeorſum modeſtè illum alloquebatur. Vbi verò conſpexit accedētem turbam, C contendere cœpit,

Aſpectus hei me, frater, turbatur tuus:
At tu furorem pone, rectè vt ſentias.

In potationibus autē quieſcebat, crura tamen agitãs: ita vt ancilla diceret, Chryſippi ſola crura ebria eſſe. D Adeo autem alta de ſe ſentiebat, vt quum rogaretur à

Τίνι συστήσω τὸν υἱόν; εἰπεῖν, Ἐμοί· εἰ γὰρ ὑπελάμβανον εἶναί τινα ἐμοῦ βελτίονα, παρ' αὐτῷ ἂν ἐγὼ ἐφιλοσόφουν. ὅθεν φασὶν ἐπ' αὐτοῦ λεχθῆναι,

Οἶος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι.

καί,

Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος, οὐκ ἂν ἦν στοά.

τέλος δὲ Ἀρκεσιλάῳ καὶ Λακύδῃ (καθά φησι Σωτίων ἐν τῷ ὀγδόῳ) παραγενομένοις ἐν Ἀκαδημίᾳ συνεφιλοσόφησε. δι' ἣν αἰτίαν, καὶ κατὰ τῆς συνηθείας, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐπεχείρησε, καὶ περὶ μεγεθῶν καὶ πληθῶν τῇ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν στάσει χρησάμενος.

Τοῦτον ἐν τῷ ᾠδείῳ σχολάζοντα φησὶν Ἕρμιππος ἐπὶ θυσίαν ὑπὸ τῶν μαθητῶν κληθῆναι. ἔνθα προσενεγκάμενον γλυκὺν ἄκρατον, καὶ ἰλιγγιάσαντα, πεμπταῖον ἀπελθεῖν ἐξ ἀνθρώπων, βιώσαντα ἔτη κατὰ τὴν τρίτην καὶ τετταρακοστὴν Ὀλυμπιάδα τρία καὶ ἑβδομήκοντα, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν Χρονικοῖς. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτόν,

quodam cui commendaret filium, dixerit, Mihi. nam si quempiam me excellere putarem, ipse apud eum philosophiæ darem operam. Vnde de ipso dictum aiunt,

Hic solus sapit, ast alij velut vmbra feruntur,

Et,

Nisi Chrysippus fuisset, porticus non esset.

Tandem verò Arcesilao & Lacyde (vt Sotion in octauo ait) in Academiam aduenientibus, se ad philosophandum coniũxit. Quam ob causam & contra consuetudinem & pro ipsa disseruit, & de magnitudinibus ac multitudinibus, Academicorum argumentis vtens.

Hunc, quum in cantu exerceretur, Hermippus ait à discipulis ad sacrificium vocatum fuisse, ibique quũ oblatum dulce merum hausisset, angustiis spiritus fatigari cœpisse, atque ita demum quinta die defunctũ esse, quum septuaginta & tres vixisset annos, Olympiade (vt ait Apollodorus in Chronicis) XLIII. Et in hunc est nostrum epigramma,

Ἰλιγγίασε Βάκχον ἐκπιὼν χανδὸν
Χρύσιππος, οὐδ' ἐφείσατ' οὐδὲ τῆς στοᾶς,
Οὐδ' ἧς πάτρης, οὐ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἦλθε δῶμ'
Ἐς ἀΐδεω.

ἔνιοι δέ φασι γέλωτι συσχεθέντα αὐτὸν τελευτῆσαι. ὄνου γὰρ τὰ σῦκα αὐτοῦ φαγόντος, εἰπόντα τῇ γραῒ διδοῦναι ἄκρατον ἐπιρροφῆσαι τῷ ὄνῳ, καὶ ὑπερκαγχάσαντα τελευτῆσαι.

Δοκεῖ δὲ ὑπερόπτης τις γεγονέναι. τοσαῦτα γοῦν συγγράψας, οὐδενὶ τῶν βασιλέων προσπεφώνηκεν. ἠρκεῖτό τε γραϊδίῳ μόνῳ, καθὰ καὶ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις φησί. Πτολεμαίου τε πρὸς Κλεάνθην ἐπιστείλαντος, ἢ αὐτὸν ἐλθεῖν, ἢ πέμψαι τινά, Σφαῖρος μὲν ἀπῆλθε, Χρύσιππος δὲ περιεῖδε. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς τῆς ἀδελφῆς υἱεῖς, Ἀριστοκρέοντα καὶ Φιλοκράτην, συνεκρότησε. καὶ πρῶτος ἐθάρρησε σχολὴν ἔχειν ὕπαιθρον ἐν Λυκείῳ, καθάπερ ὁ προειρημένος Δημήτριος ἱστορεῖ.

Vertigo cepit, quum bibisset affatim,
Chrysippum, & haudquaquam, suam vel porticum
Curauit, aut se, aut patriã, sed inferos
Rectà subiuit.

Sunt qui dicant risu effusum expirasse. Nam quum asinus manducaret ficus, aniculæ dixisse vinum asino sorbendum daret, nimióque risu occupatum, exhalasse animam.

Videtur autem aspernator immodicè fuisse, quòd quum tam multa scripserit, nulli vnquã regi quicquam adscripserit. Sola autem anicula contentus erat, vt etiam Demetrius in Homonymis ait. Denique quum Ptolemæus Cleanthem literis orasset vt vel ipse ad eum pergeret, vel quempiam ex suis mitteret, Sphærus quidẽ profectus est, Chrysippus autem renuit. Accersitis autem sororis filiis, Aristocreonte & Philocrate, coactis discipulis primus ausus est sub diuo scholam in Lyceo habere, vt prædictus Demetrius scripsit.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Χρύσιππος Κνίδιος, ἰατρὸς, παρ' οὗ φησιν Ἐρασίστρατος τὰ μάλιστα ὠφεληθῆναι. καὶ ἕτερος, υἱὸς τούτου, ἰατρὸς Πτολεμαίου· ὃς διαβληθεὶς περιήχθη, καὶ μαστιγούμενος ἐκολάσθη. ἄλλος, μαθητὴς Ἐρασιστράτου. καί τις, γεωργικὰ γεγραφώς.

A Fuit autem & alius Chrysippus Gnidius medicus, à quo Erasistratus testatur multa didicisse. Altérque huius filius Ptolemæi medicus: qui calumniam passus, flagris cæsus, ac supplicio affectus est. Alius item Erasistrati discipulus. Quartus, Georgicorũ scriptor.

Ὁ δὴ φιλόσοφος καὶ τοιούτους τινὰς ἠρώτα λόγους, Ὁ λέγων τοῖς ἀμυήτοις τὰ μυστήρια, ἀσεβεῖ· ὁ ἱεροφάντης τοῖς ἀμυήτοις λέγει· ἀσεβεῖ ἄρ' ὁ ἱεροφάντης. ἄλλο· Ὅ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ πόλει, οὐδ' ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὐκ ἔστι δὲ φρέαρ ἐν τῇ πόλει· οὐδ' ἄρα ἐν τῇ οἰκίᾳ. ἄλλο, Ἔστι τις κεφαλή· ἐκείνην δὲ οὐκ ἔχεις. οὐκ ἄρα ἔχεις κεφαλήν. ἄλλο, Εἴ τις ἐστὶν ἐν Μεγάροις, οὐκ ἔστιν ἐν Ἀθήναις· ἄνθρωπος δέ ἐστιν ἐν Μεγάροις, οὐκ ἄρα ἐστὶν ἄνθρωπος ἐν Ἀθήναις. καὶ πάλιν, Εἴ τι λαλεῖς, τοῦτο διὰ τοῦ στόματός σου διέρχεται· ἅμαξαν δὲ λαλεῖς· ἅμαξα ἄρα διὰ τοῦ στόματός σου διέρχεται· καὶ, Εἴ τι οὐκ ἀπέβαλες, τοῦτο ἔχεις· κέρατα δὲ οὐκ ἀπέβαλες· κέρατα ἄρα ἔχεις. οἱ δὲ Εὐβουλίδου τοῦτο φασίν.

B Porro hic ipse philosophus quibusdam in hunc modum interrogatiunculis vti solebat: Qui mysteria prophanis dicit, impius est: Dicit autem mysteria prophanis hierophanta: est ergo impius hierophãta. Item, Quod est in vrbe, id & in domo est: Non est autem puteus in vrbe: nec in domo igitur. Aliud, Est aliquod caput: Illud verò non habes: non habes igitur caput. C Aliud, Qui Megaris est, Athenis non est: Est autem homo Megaris: non igitur est homo Athenis. Aliud, Quod loqueris, id per os tuum trãsit: Currum autem loqueris: currus ergo per os tuũ transit. Rursum, Si quod non amisisti, hoc habes: Cornua autem non amisisti: habes ergo cornua. D Alii EVbulidis hoc esse aiunt.

Εἰσὶ δὲ οἳ κατατρέχουσι τοῦ Χρυσίππου ὡς πολλὰ αἰσχρῶς καὶ ἀρρήτως ἀναγεγραφότος. ἐν μὲν γὰρ τῷ Περὶ τῶν ἀρχαίων φυσιολόγων συγγράμματι αἰσχρῶς τὰ περὶ τὴν Ἥραν καὶ τὸν Δία ἀναπλάττει, λέγων κατὰ τοὺς ἑξακοσίους στίχους ἃ μηδεὶς ἠτυχηκὸς μολύνειν τὸ στόμα, εἴποι ἄν. αἰσχροτάτην γὰρ (φασὶ) ταύτην ἀναπλάττει ἱστορίαν, εἰ καὶ ἐπαινεῖ ὡς φυσικὴν, χαμαιτύπαις μᾶλλον πρέπουσαν ἢ θεοῖς· ἔτι τε τὰ παρὰ τοῖς περὶ πινάκων γράψασι κατακεχωρισμένην. μήτε γὰρ παρὰ Πολέμωνι, μήτε παρ' Ὑψικράτει, ἀλλὰ μηδὲ παρ' Ἀντιγόνῳ εἶναι· ὑπ' αὐτοῦ δὲ πεπλάσθαι. ἐν δὲ τῷ Περὶ πολιτείας, καὶ μητράσι λέγει συνέρχεσθαι, καὶ θυγατράσι, καὶ υἱοῖς. τὰ δ' αὐτά φησι καὶ ἐν τῷ Περὶ τῶν μὴ δι' ἑαυτὰ αἱρετῶν, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. ἐν δὲ τῷ γ' Περὶ δικαίου, κατὰ τοὺς χιλίους στίχους, καὶ τοὺς ἀποθανόντας κατεσθίειν κελεύων. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ Περὶ βίου καὶ πορισμοῦ, προνοεῖν λέγων ὅπως ποριστέον τῷ σοφῷ. καίτοι τίνος χάριν ποριστέον αὐτῷ; εἰ μὲν γὰρ τοῦ ζῆν ἕνεκεν, ἀδιάφορον τὸ ζῆν· εἰ δὲ

A Nō desunt qui & Chrysippum lacerent, dicentes illum complura turpiter obscœnéque scripsisse. Nā in eo opere quod De antiquis physiologicis scripsit, fœda de Iunone fingit ac Ioue, ea dicens sexcentis ferè versibus quę nemo nisi illoto ore dixisset. Turpissimam enim (aiunt) hanc fingit historiam, etsi vt naturalē laudat: lustris tamen B magis cōuenientem quàm diis. Præterea & quæ apud eos qui de tabulis scripserunt separata: neque enim apud Polemonem, neque apud Hypsicratem esse, sed ne apud Antigonum quidem, verùm ab illo ficta esse. In libro autem De republica matribus congredi & filiabus & filiis. Eadem in libro De his quæ C per seipsa non sunt appetenda, statim in principio. In tertio autem De iure, ad mille versus, defunctos etiam vorare iubet. In secundo autem De substātia & copia, prouidere dicens quo pacto sapienti quęstus sectandus sit, & cuius rei gratia sectandus. Nam si quidem vt viuat, viuere indifferens est: quòd si vt fruatur

ἡδονῆς, καὶ αὕτη ἀδιάφορος· εἰ δὲ τῆς ἀρετῆς, αὐτάρκης αὕτη πρὸς εὐδαιμονίαν. καταγέλαστοι δὲ καὶ οἱ τρόποι τοῦ πορισμοῦ, οἷον οἱ ἀπὸ βασιλέως· εἴκειν γὰρ αὐτὸν δεήσει. καὶ οἱ ἀπὸ φιλίας· λήμματος γὰρ ὤνιος ἡ φιλία ἔσται. καὶ οἱ ἀπὸ σοφίας· μισθαρνήσει γὰρ ἡ σοφία. καὶ ταῦτα μὲν ἐγκαλεῖται.

Ἐπεὶ δὲ ἐνδοξότατα βιβλία ἐστὶν αὐτῷ, ἔδοξέ μοι καὶ τὴν πρὸς εἶδος ἀναγραφὴν αὐτῶν ἐνταῦθα καταχωρίσαι· καὶ ἔστι τάδε. Λογικοῦ τόπου θέσεις, Λογικά, καὶ τῶν τοῦ φιλοσόφου σκεμμάτων, Ὅρων διαλεκτικῶν πρὸς Μητρόδωρον, ς΄· Περὶ τῶν κατὰ διαλεκτικὴν ὀνομάτων, πρὸς Ζήνωνα, α΄· Τέχνη διαλεκτικὴ πρὸς Ἀρισταγόραν, α΄· συνημμένων πιθανῶν, πρὸς Διοσκουρίδην, δ΄. Λογικοῦ τόπου τοῦ περὶ τὰ πράγματα σύνταξις πρώτη. Περὶ ἀξιωμάτων, α΄· Περὶ τῶν οὐχ ἁπλῶν ἀξιωμάτων, α΄· Περὶ τοῦ συμπεπλεγμένου, πρὸς Ἀθηνάδην, α΄, β΄· Περὶ ἀποφαντικῶν πρὸς Ἀρισταγόραν, γ΄· Περὶ τῶν κατηγορευτικῶν, πρὸς Ἀθηνόδωρον, α΄·

vt fruatur voluptate, & ipsa indifferens est: si autem virtutis causa, sufficit ipsa ad beatam vitam. Sunt autem perridiculi & quæstus huiuscemodi. Quippe si à rege suppeditentur, cedendum illi erit necessariò: si autem ab amicitia proficiscātur, venalis & quæstuosa erit amicitia: sin verò à sapientia, mercenaria erit sapientia. Atque ista quidē sunt quæ insectantur.

Quoniam verò clarissimi sunt illius libri, visum est in hoc loco eos generatim distinguere. Sūt autem isti. Logici loci, Quæstiones, Logica, Philosophi cōsiderationum, Terminorū dialecticorum ad Metrodorum sex, De his quæ sunt in dialectica nominibus, Aduersus Zenonem ars dialectica, Ad Aristagoram vnum, Coniunctorum probabilium ad Dioscoridem quatuor. Logici modi eius qui circa res est, ordo primus. De proloquiis vnū, De non simplicibus proloquiis vnum, De connexo ad Athenadem duo, De his quæ negantur ad Aristagoram tres, De prædicabilibus ad Athenodorum, vnū,

Περὶ τῶν κατὰ στέρησιν λεγομένων, β'· Πρὸς Θέαρον, α'· Περὶ τῶν ἀρίστων ἀξιωμάτων πρὸς Δίωνα, α', β', γ'. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀορίστων, α', β', γ', δ'· Περὶ τῶν κατὰ χρόνους λεγομένων, α', β'· Περὶ συντελικῶν ἀξιωμάτων, β'. σύνταξις δευτέρα· Περὶ ἀληθοῦς διεζευγμένου, πρὸς Γοργιππίδην, α'· Περὶ ἀληθοῦς συνημμένου πρὸς Γοργιππίδην, α', β', γ', δ'· Διαίρεσις πρὸς Γοργιππίδην, α'· Πρὸς τὸ περὶ ἀκολούθων, α'· Περὶ τοῦ διὰ τριῶν, πάλιν πρὸς Γοργιππίδην, α'· Περὶ δυνατῶν, πρὸς Κλεῖτον, δ'· Πρὸς τὸ περὶ σημασιῶν Φίλωνος, α'· Περὶ τοῦ τίνα ἐστὶ τὰ ψευδῆ, α'. σύνταξις τρίτη· Περὶ προσταγμάτων, β'· Περὶ ἐρωτήσεων, β'· Περὶ πεύσεως, δ'· Ἐπιτομὴ περὶ ἐρωτήσεως καὶ πεύσεως, α'· Ἐπιτομὴ περὶ ἀποκρίσεων, α'· Ζητήσεως, β'· Περὶ ἀποκρίσεως, δ'. σύνταξις τετάρτη· Περὶ τῶν κατηγορημάτων πρὸς Μητρόδωρον, ι'· Περὶ ὀρθῶν καὶ ὑπτίων πρὸς Φίλαρχον, α'· Περὶ τῶν συναμμάτων πρὸς Ἀπολλωνίδην, α'· Πρὸς Πάσυλον περὶ κατηγορημάτων, δ'. σύν-

De iis quæ dicuntur per priuationem, Ad Thearũ, vnum, De optimis proloquiis ad Dionem tres, De differentia indefinitorum, quatuor, De his quę secundum tempora dicũtur duo, De perfectis proloquiis duo. Ordo secundus. De vero disiuncto ad Gorgippidem vnum, De vero coniuncto ad Gorgippidẽ quatuor, Diuisio ad Gorgippidem vnum, Ad id quod de consequentibus est, vnum, De eo quod est propter tria, Ad Gorgippidem, vnũ, De possibilibus ad Clitum quatuor, Ad id quod est de significationibus Philonis vnum, Quænam sint falsa, vnum. Cõpositio tertia. De præceptis duo, De interrogatione duo, De responsione quatuor, Epitome de interrogationibus, & Epitome de responsionibus vnũ, Quæstionis duo, De respõsione quatuor. Quarta cõpositio. De prædicamentis ad Metrodorum decem, De rectis & obliquis ab Philarchum, vnum, De coniunctionibus ad Apollinidem, Ad Pasylum De prædicamentis quatuor. Quin-

ταξις πέμπτη· Περὶ τῶν πτώσεων, α΄· Περὶ τῶν κατὰ τὸ ὑποκείμενον ὡρισμένων ἐκφορῶν, α΄· Περὶ παρεμφάσεως πρὸς Στησαγόραν, β΄· Περὶ τῶν κατηγορημάτων, β΄. Λογικοῦ τόπου περὶ τὰς λέξεις καὶ τὸν κατ᾽ αὐτὸν λόγον.

Σύνταξις πρώτη· Περὶ τῶν ἑνικῶν καὶ πληθυντικῶν ἐκφορῶν, ς΄· Περὶ λέξεων, πρὸς Σωσιγένην καὶ Ἀλέξανδρον, ε΄. Περὶ τῆς κατὰ τὰς λέξεις ἀνωμαλίας πρὸς Δίωνα, δ΄· Περὶ τῶν πρὸς τὰς φωνὰς σωρειτῶν λόγων, γ΄· Περὶ σολοικισμῶν, α΄· Περὶ σολοικιζόντων λόγων πρὸς Διονύσιον, α΄· Λόγοι παρὰ τὰς συνηθείας α΄· Λέξις πρὸς Διονύσιον, α΄. σύνταξις δευτέρα· Περὶ τῶν στοιχείων τοῦ λόγου καὶ τῶν λεγομένων, ε΄. Περὶ τῆς συντάξεως τῶν λεγομένων, δ΄· Περὶ τῆς συντάξεως καὶ στοιχείων τῶν λεγομένων πρὸς Φίλιππον, γ΄· Περὶ τῶν στοιχείων τοῦ λόγου πρὸς Νικίαν, α΄· Περὶ τοῦ πρὸς ἕτερα λεγομένου, α΄.

σύνταξις τρίτη· Πρὸς τοὺς μὴ διαιρουμένους, β΄· Περὶ ἀμφιβολιῶν πρὸς Ἀπελλᾶν, δ΄· Περὶ τῶν τροπικῶν ἀμφιβολιῶν, α΄·

ta constructio. De quinque casibus vnum, De enuntiatis secundum subiectũ diffinitis vnum, De appellatiuis duo, De subinsinuatione ad Stesagoram duo, Logicum locum circa dictiones, & quæ ex his constat orationem. Compositio prima de gẽtilibus enuntiationibus sex, De dictionibus ad Sosigenem & Alexádrum quinque, De inæqualitate dictionum ad Dionẽ quatuor, De soritis quæstiunculis ad voces tres, De solœcismis vnum, De solœcizantibus orationibus ad Dionysium, vnum, Orationes præter consuetudines, Dictiones ad Dionysium, vnum. Constructio secunda. De elementis orationis quinque, De cõstructione eorum quæ dicũtur quatuor, De constructione & elementis eorum quæ dicuntur ad Philippũ, tres, De elementis ad Niciam, vnum, De eo quod ad alia dicitur, vnũ. Cõpositio tertia. Aduersus eos qui non diuidũt, duo. De ambiguis ad Appellan quatuor, De tropicis ambiguis vnum,

Περὶ συνημμένης τροπικῆς ἀμφιβολίας, β΄· Πρὸς τὸ περὶ ἀμφιβολιῶν Πανθοίδου, β΄· Περὶ τῆς εἰς τὰς ἀμφιβολίας εἰσαγωγῆς, ε΄· Ἐπιτομὴ τῶν πρὸς Ἐπικράτην ἀμφιβολιῶν, α΄· συνημμένα πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὰς ἀμφιβολίας, β΄· Λογικοῦ τόπου πρὸς τοὺς λόγους καὶ τοὺς τρόπους συντάξεις· Πρώτη τέχνη λόγων καὶ τρόπων πρὸς Διοσκουρίδην, ε΄· Περὶ τῶν λόγων, γ΄· Περὶ τρόπων συστάσεως πρὸς Στησαγόραν, β΄· Σύγκρισις τῶν τροπικῶν ἀξιωμάτων, α΄· Περὶ ἀντιστρεφόντων λόγων καὶ συνημμένων, α΄· Πρὸς Ἀγάθωνα, ἢ Περὶ τῶν ἑξῆς προβλημάτων, α΄· Περὶ τοῦ τὰ συλλογιστικά τινος μετ᾽ ἄλλου τε καὶ μετ᾽ ἄλλων, α΄· Περὶ τῶν ἐπιφορῶν πρὸς Ἀρισταγόραν, α΄· Περὶ τοῦ τάττεσθαι τὸν αὐτὸν λόγον ἐν πλείοσι τρόποις, α΄· Πρὸς τὰ ἀντειρημένα τῷ τὸν αὐτὸν λόγον ἐν συλλογιστικῷ καὶ ἀσυλλογίστῳ τετάχθαι τρόπῳ, β΄· Πρὸς τὰ ἀντειρημένα ἐν ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεσι, γ΄· Πρὸς τὸ περὶ τρόπων, Φίλωνος, πρὸς Τιμόστρατον, α΄· Λογικὰ συνημμένα, πρὸς Τιμοκράτην καὶ

De connexis tropicæ amphiboliæ duo, Ad id quod scripsit Panthœdus de ambiguis, duo, De introductione ad ambigua quinque, Epitome ambiguorum ad Epicratem vnum, Coniuncta ad introductionem ambiguorum duo, Logici loci ad orationes ac tropos. Cōpositio prima, ars orationū & modorum ad Dioscoridem quinque, De sermonibus tres, De modorum cōstantia ad Stesagorá duo, Comparatio tropicorum proloquiorum, vnum, De reciprocis orationibus atque coniunctis vnum, Ad Agathonem siue De sequētibus problematibus vnū, De conclusionibus ad Aristagoram vnum, Quòd eadem oratio pluribus modis ordinetur, vnū, Ad ea quibus cōtradicitur quòd eadem oratio & collecto & non collecto construatur modo, duo, Ad ea quæ obiiciuntur syllogismorum solutionibus tres, Aduersus id quod scripsit Philo De tropis ad Timostratum, vnum, Logica coniuncta ad Timocratem &

Φιλομαθῆ· Εἰς τὰ περὶ λόγον, καὶ περὶ τρόπων, α΄. σύνταξις δευτέρα· Περὶ τῶν περαινόντων λόγων, πρὸς Ζήνωνα, α΄· Περὶ τῆς ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν, α΄· Περὶ τῶν πρώτων καὶ ἀναποδείκτων συλλογισμῶν, Περὶ τῶν παρελκόντων λόγων, πρὸς Πάσυλον, β΄· Περὶ τῶν εἰς τοὺς σολοικισμοὺς θεωρημάτων, α΄· Περὶ συλλογισμῶν εἰσαγωγικῶν, πρὸς Ζήνωνα, α΄· Τῶν πρὸς εἰσαγωγὴν τρόπων, πρὸς Ζήνωνα, γ΄· Περὶ τῶν κατὰ ψευδῆ σχήματα συλλογισμῶν, ε΄· Λόγοι συλλογιστικοὶ κατ᾽ ἀνάλυσιν ἐν τοῖς ἀναποδείκτοις, α΄· Τροπικὰ ζητήματα, πρὸς Ζήνωνα καὶ Φιλομαθῆ, α΄· τοῦτο δοκεῖ ψευδεπίγραφον. σύνταξις τρίτη· Περὶ τῶν μεταπιπτόντων λόγων, πρὸς Ἀθηνάδην, α΄, ψευδεπίγραφον· Λόγοι μεταπίπτοντες πρὸς τὴν μεσότητα, γ΄· Ψευδεπίγραφα· Πρὸς τοὺς Ἀμεινίου διαζευκτικούς, α΄. σύνταξις τετάρτη, Περὶ ὑποθέσεων, πρὸς Μελέαγρον, γ΄· Λόγοι ὑποθετικοὶ εἰς τοὺς νόμους πρὸς Μελέαγρον, α΄· Λόγοι ὑποθετικοὶ πρὸς εἰσαγωγήν, β΄·

Philomathem I I, De orationibus & tropicis vnum. Compoſitio ſecunda. De concludentibus orationibus ad Zenonem vnum, De primis & demonſtratione carentibus ſyllogiſmis ad Zenonem vnum, De ſolutione ſyllogiſmorum vnũ, De fallacibus orationibus ad Paſylum vnum, De ſpeculationibus ſyllogiſmorũ, id eſt, De introductoriis ſyllogiſmis aduerſus Zenonem I I I, De ſyllogiſmis ſecundum falſas figuras quinque, Orationes ſyllogiſticæ per reſolutionem in his quę demonſtratione carent, id eſt, tropicæ quæſtiones ad Zenonẽ & Philomathem vnum. Hic falſò videtur inſcriptus. Compoſitio tertia. De incidentibus orationib⁹ ad Athenadem, vnum, Falſò inſcriptæ, Orationes incidentes ad meſoteta tres, falſò inſcriptæ, Aduerſus diſiũctiones Amenii vnum. Quarta compoſitio. De ciuilibus quæſtionibus ad Meleagrũ tres, Sermones hypothetici in leges ad Meleagrum vnũ, Orationes hypotheticæ ad introductionẽ, duo,

Λόγοι ὑποθετικοὶ θεωρημάτων, β′· Λύσις τῶν Ἡδύλλου ὑποθετικῶν, β′· Λύσις τῶν Ἀλεξάνδρου ὑποθετικῶν, γ′· ψευδεπίγραφα· Περὶ ἐκθέσεων, πρὸς Λαοδάμαντα, α′. σύνταξις πέμπτη· Περὶ τῆς εἰς τὸν ψευδόμενον εἰσαγωγῆς, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, α′· Λόγοι ψευδόμενοι πρὸς εἰσαγωγὴν, α′· Περὶ τοῦ ψευδομένου, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, ϛ′. σύνταξις ἕκτη· Πρὸς τοὺς νομίζοντας καὶ ψευδῆ καὶ ἀληθῆ εἶναι, α′· Πρὸς τοὺς διὰ τομῆς διαλύοντας τὸν ψευδόμενον λόγον, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, β′· Ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ δεῖν τέμνειν τὰ ἀόριστα, α′· Πρὸς τὰ ἀντειρημένα τοῖς κατὰ τῆς τομῆς τῶν ἀορίστων, πρὸς Πάσυλον, γ′· Λύσις κατὰ τοὺς ἀρχαίους, πρὸς Διοσκουρίδην, α′· Περὶ τῆς τοῦ ψευδομένου λύσεως, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, γ′· Λύσις τῶν Ἡδύλλου ὑποθετικῶν, πρὸς Ἀριστοκρέοντα καὶ Ἀπελλᾶν, α′· σύνταξις ἑβδόμη· Πρὸς τοὺς φάσκοντας τὰ λήμματα ἔχειν ψευδῆ τὸν ψευδόμενον λόγον, α′· Περὶ ἀποφάσκοντος, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, β′· Λόγοι ἀποφάσκοντες, πρὸς Γυμνασίαν, α′·

A Orationes hypotheticæ speculationum, duo, Solutio hypotheticorum Alexandri falsò inscripta, De expositionibus ad Laodamantem duo. Quinta compositio, De introductione ad falsum ad Aristocreontē vnum, Falsæ orationes ad introductionem vnum, De fallaci ad Aristocreontem sex. Sexta compositio. Ad-B uersus eos qui putant & falsa & vera esse vnū, Aduersus eos quippe qui per sectionem soluunt fallacem orationem ad Aristocreōtem, duo: Demonstrationes quòd infinita scindi non oporteat, vnum: Ad ea quæ obiiciuntur iis quæ contra sectionē infinitorum scripsit ad Pasylum, tres: Solutio secundum antiquos ad C Dioscoridem, vnum: De falsæ orationis solutione ad Aristocreontem, tres: Solutio Hedylli hypotheticorum ad Aristocreōtem & Apellan, vnum. Septima compositio Ad eos qui dicunt lemmata falsa habere fallacē orationē, vnum: De negatione ad Aristocreontem, duo: Orationes negātes ad Gymnasiam, vnum: D

Περὶ τοῦ παρὰ μικρὸν λόγου, πρὸς Στησαγόραν, β΄. Περὶ τῶν εἰς τὰς ὑπολήψεις λόγων καὶ ἡσυχαζόντων, πρὸς Ὀνήτορα, β΄. Περὶ τοῦ ἐγκεκαλυμμένου, πρὸς Ἀριστόβουλον, β΄. Περὶ τοῦ διαλεληθότος, πρὸς Ἀθηνάδην, α΄. σύνταξις ὀγδόη. Περὶ τοῦ οὔτιδος, πρὸς Μενεκράτην, η΄. Περὶ τῶν ἐξ ἀορίστου καὶ ὡρισμένου λόγων, πρὸς Πάσυλον, β΄. Περὶ οὔτιδος λόγου, πρὸς Ἐπικράτην, α΄. σύνταξις ἐννάτη. Περὶ τῶν σοφισμάτων, πρὸς Ἡρακλείδην καὶ Πόλλιν, β΄. Περὶ τῶν ἀπόρων διαλεκτικῶν λόγων, πρὸς Διοσκουρίδην, ε΄. Πρὸς τὸ Ἀρκεσιλάου μεθόδιον, πρὸς Σφαῖρον, α΄. σύνταξις δεκάτη. Κατὰ τῆς συνηθείας, πρὸς Μητρόδωρον, ς΄. Περὶ τῆς συνηθείας, πρὸς Γοργιππίδην, ζ΄. Λογικοῦ τόπου τὰ τῶν προειρημένων τεττάρων διαφορῶν ἐκτὸς ὄντα, καὶ περιέχοντα σποράδην καὶ οὐ σωματικὰς ζητήσεις λογικάς. Περὶ τῶν καταλεγομένων ζητημάτων, λθ΄. ὁμοῦ τὰ πάντα τοῦ λογικοῦ, τ ι α΄. Ἠθικοῦ λόγου τοῦ περὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ἠθικῶν ἐννοιῶν, σύνταξις πρώτη.

De paruula oratione ad Stesagoram, duo: De orationibus aduersus propinationes, & de quiescentibus ad Onetorem, duo: De operto ad Aristobulũ, duo: De latente ad Athenadam, duo. Octaua compositio, De vtili ad Menecratem octo, De orationibus quæ ex infinito & definito cõstant, ad Pasylum, duo, De vtide oratione ad Epicratem vnum. Nona constructio. De sophismatibus ad Heraclidem & Pollidem duo, De ambiguis dialecticis orationibus ad Dioscoridẽ quinque, Aduersus Arcesilai artem ad Sphærum vnum. Decima constructio. Contra consuetudinem, ad Metrodorum sex: De consuetudine ad Gorgippidẽ, septem. Logici qui extra prædictas quatuor differẽtias sunt, quæstionésque logicas sparsim continent, non connexas & in corpus redactas: De numeratis quæstionibus XXXIX.

Sunt omnia simul logicæ partis volumina CCCXI.

Ethicæ rationis quæ ad emendationem moralium notionum, ordo primus.

Ὑπογραφὴ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεόπορον, α'· Θέσεις ἠθικαὶ, α'· Πιθανὰ λήμματα εἰς τὰ δόγματα, πρὸς Φιλομαθῆ, γ'· Ὅρων τῶν τοῦ ἀστείου, πρὸς Μητρόδωρον, β'· ὅρων τῶν τοῦ φαύλου, πρὸς Μητρόδωρον, β'· ὅρων τῶν ἀναμέσων, πρὸς Μητρόδωρον, β'· ὅρων τῶν πρὸς Μητρόδωρον τῶν κατὰ γένος, ζ'· ὅρων τῶν κατὰ τὰς ἄλλας τέχνας, πρὸς Μητρόδωρον, α', β'. σύνταξις δευτέρα. Περὶ τῶν ὁμοίων πρὸς Ἀριστοκλέα, γ'· Περὶ τῶν ὅρων πρὸς Μητρόδωρον, ζ'. σύνταξις τρίτη. Περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς τοῖς ὅροις ἀντιλεγομένων, πρὸς Λαοδάμαντα, ζ'· Πιθανὰ εἰς τοὺς ὅρους πρὸς Διοσκουρίδην, β'. Περὶ εἰδῶν καὶ γενῶν πρὸς Γοργιππίδην, β'· Περὶ τῶν διαιρέσεων, α'· Περὶ τῶν ἐναντίων πρὸς Διονύσιον, β'· Πιθανὰ πρὸς τὰς διαιρέσεις, καὶ τὰ γένη, καὶ τὰ εἴδη· Περὶ τῶν ἐναντίων, α'. σύνταξις τετάρτη· Περὶ τῶν ἐτυμολογικῶν πρὸς Διοκλέα, ζ'· Ἐτυμολογικῶν πρὸς Διοκλέα, δ'. σύνταξις πέμπτη· Περὶ παροιμιῶν πρὸς Ζηνόδοτον, β'·

A Deſcriptio orationis ad Theoſphorum vnum, Morales quæſtiones vnũ, Probabiles maximè addogmata, ad Philomathem, tres. Definitionum vrbani ad Metrodorum duo. Definitionum ruſtici ad Metrodorum duo. Definitionum mediarum ad Metrodorũ duo. Definitionum ad Metrodorum per genera ſeptem. B Definitionum ſecundum alias artes ad Metrodorum duo. Ordo ſecundus. De ſimilibus ad Ariſtoclem tres, De definitionibus ad Metrodorum VII. Ordo tertius de iis quæ nõ rectè definitionibus obiiciuntur, ad Laodamantem, ſeptem. Probabilia ad definitiones ad Dioſcoridem duo, De ſpeciebus & generibus C ad Gorgippidẽ duo, De diuiſionibus vnum, De contrariis ad Dionyſium duo, Probabilia ad diuiſiones & genera & ſpecies, & De contrariis vnum. Ordo quartus. De etymologicis ad Dioclem ſeptem. Etymologicon ad Dioclẽ IIII. Ordo quintus. De prouerbiis ad Zenodotũ duo,

Περὶ ποιημάτων πρὸς Φιλομαθῆ, α´· Περὶ τοῦ πῶς δεῖ τῶν ποιημάτων ἀκούειν, β´· Πρὸς τοὺς Κριτικούς, πρὸς Διόδωρον, α´. ἠθικοῦ τόπου περὶ τὸν κοινὸν λόγον καὶ τὰς ἐκ τούτου συνισταμένας τέχνας καὶ ἀρετάς. σύνταξις πρώτη· Πρὸς τὰς ἀναζωγραφήσεις, πρὸς Τιμώνακτα, α´· Περὶ τοῦ πῶς ἕκαστα λέγομεν καὶ διανοούμεθα, α´· Περὶ τῶν ἐννοιῶν πρὸς Λαοδάμαντα, β´· Περὶ ὑπολήψεως πρὸς Πυθώνακτα, γ´· Ἀποδείξεις πρὸς τὸ μὴ δοξάσειν τὸν σοφόν, α´· Περὶ καταλήψεως καὶ ἐπιστήμης καὶ ἀγνοίας, δ´· Περὶ λόγου, β´· Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ λόγου πρὸς Λεπτίναν. σύνταξις δευτέρα· Περὶ τοῦ εὖ κρίνειν τοὺς ἀρχαίους τὴν διαλεκτικὴν σὺν ταῖς ἀποδείξεσι, πρὸς Ζήνωνα, β´· Περὶ τῆς διαλεκτικῆς, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, δ´· Περὶ τῶν ἀντιδιαλεγομένων τοῖς διαλεκτικοῖς, γ´· Περὶ τῆς ῥητορικῆς πρὸς Διοσκουρίδην, δ´. σύνταξις τρίτη· Περὶ ἕξεως, πρὸς Κλέωνα, γ´· Περὶ τέχνης καὶ ἀτεχνίας, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, δ´·

De poematis ad Philomathem vnum, Quomodo oporteat audire poemata, duo, Aduersus Criticos ad Diodorum, vnum. Moralis loci circa communem orationem, & eas quæ ex ipso constant artes & virtutes. Primus ordo aduersus rescriptiones ad Timonactē vnum, Quomodo singula dicimus & cogitamus, vnū, De cogitationibus, ad Laodamantem, duo, De opinatione ad Pythonactem tres. Probatio contra id quod dicitur Non opinaturū esse sapientem, vnum, De comprehensione & scientia & ignorantia quatuor, De oratione duo, De sermonis vsu ad Leptinam. Ordo secundus. Quòd rectè antiqui dialecticam iudicent cum probationibus, ad Zenonem duo. De Dialectica ad Aristocreontē quatuor, De iis quæ dialecticis obiiciūtur tres, De rhetorica ad ad Dioscoridem IIII. Ordo tertius. De habitudine ad Cleontem tres, De arte & inertia ad Aristocreontem IIII,

Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἀρετῶν, πρὸς Διόδωρον, δ΄. Περὶ τοῦ ποιὰς εἶναι τὰς ἀρετὰς, α΄. Περὶ ἀρετῶν, πρὸς Πόλλιν, β΄. ἠθικοῦ τόπου Περὶ ἀγαθοῦ καὶ κακῶν, σύνταξις πρώτη. Περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τῆς ἡδονῆς, πρὸς Ἀριστοκρέοντα, ι΄. Ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν τέλος, δ΄. Ἀπόδειξις πρὸς τὸ μὴ εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν, δ΄. Περὶ τῶν λεγομένων.

A De differentia virtutum ad Diodorum IIII, Quòd virtutes æquales sint, vnum, De virtutibus ad Pollidem duo, Morales loci de bonis & malis. Ordo primus. De honesto & voluptate ad Aristocreontem decem, Probatio quòd non sit voluptas finis, quatuor, Probatio quòd voluptas bonum non sit, quatuor, B De iis quæ dicuntur.

ΔΙΟΓΕ'ΝΟΥΣ ΛΑΕΡ-
τίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον ή τῶν ί.

DIOGENIS LAERTII DE
vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philoſophia claruerunt, Liber VIII.

ΠΥΘΑΓΟ'ΡΑΣ.

Ε'Πεὶ δὲ τὴν Ἰωνικὴν φιλοσοφίαν τὴν ἀπὸ Θαλοῦ, καὶ τοὺς ἐν ταύτῃ διαγενομένους ἄνδρας ἀξιολόγους διεληλύθαμεν, φέρε καὶ περὶ τῆς Ἰταλικῆς διαλάβωμεν.

Ἦς ἦρξε Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλιογλύφου, ὥς φησιν Ἕρμιππος· ἢ (ὡς Ἀριστόξενος) Τυῤῥηνὸς, ἀπὸ μιᾶς τῶν νήσων ἃς κατέσχον Ἀθηναῖοι Τυῤῥηνοὺς ἐκβαλόντες· ἔνιοι δὲ, υἱὸν μὲν εἶναι Μαρμάκου τοῦ Ἱππάσου, τοῦ Εὐθύφρονος,

PYTHAGORAS.

A HActenus de Ionica philoſophia quæ à Thalete Mileſio initium accepit, ac de viris qui in ea memorabiles fuere. Age verò iam & de ea quæ Italica cognominata eſt, loqui pergamus.

B Eius verò princeps fuit Pythagoras Mneſarchi anulorum ſculptoris filius, vt Hermippus ait, ſiue (vt Ariſtoxenus tradit) Tyrrhenus, ex vna inſularum, quas eiectis Tyrrhenis Athenienſes poſſederunt. Sũt qui Marmacum illius patrem, auum Hippaſum, & EVthyphronem atauum,

τοῦ Κλεωνύμου, φυγάδος ἐκ Φλιοῦντος. οἰκεῖν δὲ ἐν Σάμῳ τὸν Μάρμακον, ὅθεν Σάμιον τὸν Πυθαγόραν λέγεσθαι. συστῆναι δὲ εἰς Λέσβον ἐλθόντα Φερεκύδῃ, ὑπὸ Ζωΐλου τοῦ θείου. καὶ τρία ποτήρια κατασκευασάμενος ἀργυρᾶ, δῶρον ἀπήνεγκεν ἑκάστῳ τῶν ἱερέων εἰς Αἴγυπτον. ἔσχε δὲ ἀδελφούς, πρεσβύτερον μὲν, B Εὔνομον· μέσον δὲ, Τυρρηνόν· καὶ δοῦλον Ζάμολξιν, ᾧ Γέται θύουσι, Κρόνον νομίζοντες, ὥς φησιν Ἡρόδοτος. οὗτος ἤκουσε μὲν (καθὰ προείρηται) Φερεκύδου τοῦ Συρίου· μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν, ἧκεν εἰς Σάμον, καὶ ἤκουσεν Ἑρμοδάμαντος τοῦ ἀπογόνου Κρεοφίλου, ἤδη πρεσβυτέρου. C νέος δὲ ὢν καὶ φιλομαθὴς, ἀπεδήμησε τῆς πατρίδος, καὶ πάσας ἐμυήθη τάς τε Ἑλληνικὰς καὶ βαρβαρικὰς τελετάς. ἐγένετο οὖν ἐν Αἰγύπτῳ, ὁπηνίκα καὶ Πολυκράτης αὐτὸν Ἀμάσιδι συνέστησε δι' ἐπιστολῆς· καὶ ἐξέμαθε τὴν φωνὴν αὐτῶν, καθά φησιν Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ D πρωτευσάντων· καὶ παρὰ Χαλδαίοις ἐγένετο καὶ Μάγοις.

A Cleoniúmque abauum, qui Phliunte profugerit, dicāt, habitasse Marmacū in Samo, atque ideo Pythagorā Samium dici, inde migrasse Lesbum: ibíque à Zoilo patruo Pherecydi commēdatum, tres subinde argenteos calices fuisse fabricatum, eósque singulis in Ægypto sacerdotibus dono dedisse. Habuit & fratres, B maiorem quidē natu EVnomum, medium Tyrrhenum, seruúmque Zamolxim, cui Getæ sacrificant, Saturnum (vt Herodotus ait) existimantes. Hic (vt prædixim⁹) principiò quidem Pherecydem audiuit Syrum. Post eius verò obitum profectus in Samum Hermodamanti iam seni, Creophili nepoti, se in di- C sciplinam dedit. Quum autem esset iuuenis, ac discēdi studiosissimus, patriā linquēs, cunctis ferè barbaris Græcísque mysteriis initiatus est. Denique Ægyptum petiit, quo tempore Polycrates Amasidi per epistolam illum commēdauit, illorum linguam (vt Antipho tradit in eo libro quem De iis qui in virtute D principes fuere, scripsit) edidicit: atque apud Chaldæos cōuersatus est Magis.

εἶτα ἐν Κρήτῃ σὺν Ἐπιμενίδῃ κατῆλθεν εἰς τὸ Ἰδαῖον ἄντρον, ἀλλὰ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ εἰς τὰ ἄδυτα· καὶ τὰ περὶ θεῶν ἐν ἀπορρήτοις ἔμαθεν. εἶτα ἐπανῆλθεν εἰς Σάμον, καὶ εὑρὼν τὴν πατρίδα τυραννουμένην ὑπὸ Πολυκράτους, ἀπῆρεν εἰς Κρότωνα τῆς Ἰταλίας. κἀκεῖ νόμους θεὶς τοῖς Ἰταλιώταις, ἐδοξάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς· οἳ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες, ᾠκονόμουν ἄριστα τὰ πολιτικά, ὥστε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν. τοῦτόν φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς περὶ αὑτοῦ τάδε λέγειν, ὡς εἴη ποτὲ γεγονὼς Αἰθαλίδης, καὶ Ἑρμοῦ υἱὸς νομισθείη· τὸν δὲ Ἑρμῆν εἰπεῖν αὐτῷ ἑλέσθαι ὅ, τι ἂν βούληται, πλὴν ἀθανασίας. αἰτήσασθαι οὖν, ζῶντα καὶ τελευτῶντα μνήμην ἔχειν τῶν συμβαινόντων. ἐν μὲν οὖν τῇ ζωῇ, πάντων διαμνημονεῦσαι· ἐπεὶ δὲ ἀποθάνοι, τηρῆσαι τὴν αὐτὴν μνήμην. χρόνῳ δ᾽ ὕστερον, εἰς Εὔφορβον ἐλθεῖν, καὶ ὑπὸ Μενέλεω τρωθῆναι. ὁ δ᾽ Εὔφορβος ἔλεγεν ὡς Αἰθαλίδης ποτὲ γεγόνοι· καὶ ὅτι παρ᾽ Ἑρμοῦ τὸ δῶρον λάβοι,

A Deinde in Cretá vnà cum Epimenide descendit in Idæum antrum. In Ægypto quoque adyta ingressus est, deinde rediit Samum, offendénsque patriam à tyranno Polycrate incubari, Crotonem in Italiam petiit, ibíque leges Italis dedit, atque cum discipulis clarus habitus est: qui fermè trecenti rempubl. B præclarè administrabant, ita prudenter, vt meritò ἀριστοκρατία, *hoc est resp. optimorum*, videretur. Refert Heraclides Ponticus hunc de se dicere solitum, quòd fuisset aliquando Æthalides, ac Mercurij filius putatus esset, Mercuriúmque monuisse illum vt peteret prӕter immortalitatẽ quod vellet: petiisse igitur vt vi- C uens & vita functus omniũ quæ contingerent, memoriam haberet. Itaque in vita meminisse omniũ. Eandémque memoriã & post mortem reseruasse, atque aliquanto pòst in EVphorbum venisse, atque à Menelao fuisse vulneratum. EVphorbus autem dixit se aliquando Æthalidem fuisse: atque à Mercurio D pro munere accepisse,

A καὶ τὴν τῆς ψυχῆς περιπόλησιν, ὡς περιεπολήθη, καὶ εἰς ὅσα φυτὰ καὶ ζῶα παρεγένετο, καὶ ὅσα ἡ ψυχὴ ἐν τῷ ᾅδῃ ἔπαθε, καὶ αἱ λοιπαὶ τίνα ὑπομένουσιν. ἐπεὶ δὲ ΕΥ῎φορβος ἀποθάνοι, μεταβῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς Ἑρμότιμον, ὃς καὶ αὐτὸς πίστιν δοῦναι θέλων, ἐπανῆλθεν εἰς Βραγχίδας· B καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν, ἐπέδειξεν ἣν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα. ἔφη γὰρ αὐτὸν, ὅτ' ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας, ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα, διασεσηπυῖαν ἤδη· μόνον δὲ διαμένειν τὸ ἐλεφάντινον πρόσωπον. ἐπειδὴ δὲ Ἑρμότιμος ἀπέθανε, γενέσθαι Πύῤῥον τὸν Δήλιον ἁλιέα· καὶ C πάντα πάλιν μνημονεύειν, πῶς πρόσθεν Αἰθαλίδης, εἶτα ΕΥ῎φορβος, εἶτα Ἑρμότιμος, εἶτα Πύῤῥος γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ Πύῤῥος ἀπέθανε, γενέσθαι Πυθαγόραν, καὶ πάντων τῶν εἰρημένων μεμνῆσθαι. ἔνιοι μὲν οὖν Πυθαγόραν μηδὲ ἓν καταλιπεῖν σύγγραμμα φασὶ, διαπαίζοντες. D Ἡράκλειτος γοῦν ὁ φυσικὸς μονονουχὶ κέκραγε, καί φησι, Πυθαγόρης Μνησάρχου ἱστορίην

vt anima illius perpetuo errore vagaretur, & in quas vellet arbores, vel animâtes commigraret, & quæ apud inferos anima omnia perpessa esset, ac cæteræ animę quænam patiantur. Postea verò quàm EVphorbus diē obiit, ingressam in Hermotimum ipsius animam: qui & ipse quum fidem vellet facere, Branchidas petiit, ingressus Apollinis phanū, ostendit clypeum, quem illic Menelaus affixerat. Ait enim illum, quū ex Troia remeasset, Apollini sacrasse scutum iam putrefactum, solámque perdurare eburneam faciem. Vbi autem & Hermotimus vita functus est, rursus in Pyrrhum Delium piscatorem migrasse, illúmque omnia memorasse, vt primùm Æthalides fuerit, postea EVphorbus, deinde Hermotimus, ac postremò Pyrrhus effectus sit, ac deinde post Pyrrhum factum esse Pythagoram, omniúmq; meminisse quæ prædiximus. Plerique Pythagoram nihil scripsisse tradunt, sed id stolidè putant. Nam Heraclitus Physicus apertissimè de illo loquitur: Pythagoras, Mnesarchi filius, se historia

ἤσκησεν ἀνθρώπων μάλιστα πάντων. καὶ ἐκλεξάμενος ταύτας τὰς συγγραφὰς, ἐποιήσατο ἑαυτοῦ σοφίην, πολυμαθίην, κακοτεχνίην. οὕτω δὲ εἶπεν, ἐπειδήπερ ἐναρχόμενος ὁ Πυθαγόρας τοῦ φυσικοῦ συγγράμματος, λέγει ὧδε, Οὐ μὰ τὸν ἀέρα τὸν ἀναπνέω, οὐ μὰ τὸ ὕδωρ τὸ πίνω, οὐ κατοίσω ψόγον περὶ τοῦ λόγου τοῦδε.

Γέγραπται δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ συγγράμματα γ΄, παιδευτικὸν, πολιτικὸν, φυσικόν· τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου, Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ, φυγόντος εἰς Θήβας, καὶ Ἐπαμεινώνδα καθηγησαμένου. φησὶ δὲ Ἡρακλείδης ὁ τοῦ Σαραπίωνος ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ, γεγραφέναι αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ ὅλου ἐν ἔπεσι. δεύτερον, τὸν ἱερὸν λόγον, οὗ ἡ ἀρχή·

Ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα.

τρίτον, Περὶ ψυχῆς· τέταρτον, Περὶ εὐσεβείας· πέμπτον, Ἡλοθαλῆ τὸν Ἐπιχάρμου τοῦ Κῴου πατέρα· ἕκτον, Κρότωνα, καὶ ἄλλους· τὸν δὲ μυστικὸν λόγον, Ἱππάσου φασὶν εἶναι,

rerum exercuit supra omnes homines: seligénsque hæc scripta, suæ sapientiæ, multæque peritiæ & artis documentum dedit. Sic autē loquutus est, quòd quū de natura Pythagoras scribere adorsus esset, ita in principio dixerit, Nō per aërem quem spiro, non per aquam quam bibo, nō admittam huius sermonis vituperationem.

Scripsit autem Pythagoras tria volumina, De institutione, De ciuilitate, De natura. Quod autē nomine Pythagoræ legitur, Lysidis Tarentini Pythagorici est: qui quum Thebas profugisset, Epaminondæ præceptor fuit. Refert Heraclides Serapionis filius in Sotionis Epitome, scripsisse & illum versibus De toto. Secundum item, Sacrum sermonem, cuius est initium,

O iuuenes tacita colite hæc pia sacra quiete.

Tertium, De anima: quartum, De pietate: quintum, Helothalem, Epicharmi comici patrem: sextum, Crotonem & alios. Porro mysticum sermonem aiunt Hippasi fuisse,

γεγραμμένον ἐπὶ διαβολῇ Πυθαγόρου· πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ Ἄστωνος τοῦ Κροτωνιάτου γραφέντας, ἀνατεθῆναι Πυθαγόρᾳ. φησὶ δὲ καὶ Ἀριστόξενος τὰ πλεῖστα τῶν ἠθικῶν δογμάτων λαβεῖν τὸν Πυθαγόραν παρὰ Θεμιστοκλείας τῆς ἀδελφῆς. Ἴων δὲ ὁ Χῖος ἐν τοῖς τριαγμοῖς, φησὶν αὐτὸν ἔνια ποιήσαντα ἀνενεγκεῖν εἰς Ὀρφέα. αὐτοῦ λέγουσι καὶ τοὺς σκοπιάδας· οὗ ἡ ἀρχὴ, Μὴ ἀναίδευ μηδενί.

A qui in iniuriam Pythagoræ ſcripſerit, plura item ab Aſtone Crotoniate ſcripta Pythagoræ inſcripta eſſe. Ait autem Ariſtoxenus cõplura moralium dogmatum accepiſſe Pythagoram à Themiſtoclea ſorore. Ion autem Chius in Triaginis ait ipſum, quum poema quoddam ſcripſiſſet, Orphei titulum adnotauiſſe. B Scopiadas itidem ipſius eſſe aiunt: cuius operis initium eſt, Nullius rex egens eſto.

Σωσικράτης δ' ἐν διαδοχαῖς, φησὶν αὐτὸν ἐρωτηθέντα ὑπὸ Λέοντος τοῦ Φλιασίων τυράννου τίς εἴη, Φιλόσοφος, εἰπεῖν. καὶ τὸν βίον ἐοικέναι πανηγύρει. ὡς οὖν εἰς ταύτην οἱ μὲν, ἀγωνιούμενοι, οἱ δὲ, κατ' ἐμπορίαν, οἱ δέ γε βέλτιστοι, ἔρχονται θεαταί· οὕτως ἐν τῷ βίῳ, οἱ μὲν ἀνδραποδώδεις, ἔφη, φύονται, δόξης καὶ πλεονεξίας θηραταί· οἱ δὲ φιλόσοφοι, τῆς ἀληθείας. καὶ τάδε μὲν, ὧδε. ἐν δὲ τοῖς τρισὶ συγγράμμασι τοῖς προειρημένοις φέρεται Πυθαγόρου τάδε καθολικῶς. οὐκ ἐᾷ εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν,

Soſicrates autem in Succeſſionibus ait, ipſum rogatum à Leonte Phliaſiorum tyranno quiſnam eſſet, dixiſſe, Philoſophus. Præſentémque vitam dicebat celebritati ſimillimam. C Quemadmodum enim ad hanc alii certaturi, alii negotiaturi, alii optimi futuri ſpectatores veniunt, ita & in vitam alios quidem gloriæ mancipia naſci, & cupiditatis aucupes, alios verò veritatis ſtudioſos. Et iſta quidem ſic ſe habent. Verùm in tribus illis Pythagoræ opuſculis quæ diximus, feruntur iſta in vniuerſum. D Non permittit quenquam pro ſe orare,

quòd

διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τὸ συμφέρον. τὴν μέθην ἓν ἀνθ' ἑνὸς βλάβην καλεῖ. καὶ πλησμονὴν πᾶσαν ἀποδοκιμάζει, λέγων μὴ παραβαίνειν μήτε τῶν πόνων μήτε τῶν σιτίων μηδένα τὴν συμμετρίαν. καὶ περὶ ἀφροδισίων δέ φησιν οὕτως· ἀφροδίσια χειμῶνος ποιέεσθαι, μὴ θέρεος· φθινοπώρου δὲ καὶ ἦρος, κουφότερα. βαρέα δὲ πᾶσαν ὥραν, καὶ ἐς ὑγείην οὐκ ἀγαθά. ἀλλὰ καί ποτε ἐρωτηθεὶς πότε δεῖ πλησιάζειν, Ὅτε βούλει γενέσθαι σαυτοῦ ἀσθενέστερος, εἶπεν. διαιρεῖται δὲ καὶ τὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον οὕτως· παῖς, εἴκοσι ἔτεα· νεηνίσκος, εἴκοσι· νεηνίης, εἴκοσι· γέρων, κ'. αἱ δὲ ἡλικίαι πρὸς τὰς ὥρας ὧδε σύμμετροι· παῖς, ἔαρ· νεηνίσκος, θέρος· νεηνίης, φθινόπωρον· γέρων, χειμών. ἔστι δὲ αὐτῷ, ὁ μὲν νεηνίσκος, μειράκιον· ὁ δὲ νεηνίης, ἀνήρ. εἶπέ τε πρῶτος (ὥς φησι Τίμαιος) κοινὰ τὰ φίλων εἶναι· καὶ φιλίαν, ἰσότητα.

Καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατετίθεντο τὰς οὐσίας, εἰς ἓν ποιούμενοι· πενταετίαν τε ἡσύχαζον, μόνον τῶν λόγων κατακούον-

A quòd ignoret quid sibi expediat. Ebrietatem seorsum perniciem vocat, omnéque nimium reprobat, dicens, non debere quempiam neque laborum, neque ciborum transgredi modum. Ac de Venereis sic ait, Venerea, hyeme nō æstate faciēda, in autumno ac vere, leuius. Omni autem tēpore esse grauia & ad sanitatem B minimè idonea. Rogatus quando esset concumbendum, Tunc (inquit) quum teipso infirmior fieri vis. Humanam ætatem ita distinguit, Puer viginti annos implet, adolescens viginti, iuuenis viginti, senéxque viginti. Sunt autem ætates istæ & anni tēporibus accommodatæ, veri puer, æstati adolescens, autumno C iuuenis, & hyemi senex. Adolescentem intelligit puberem, iuuenem, virū. Primus autē, Timæo autore, amicorum omnia communia dixit, amicitiámque æqualitatem.

Ipsius quoque discipuli facultates omnes in vnū de D ponebant, communésque faciebant: quinquenniuni item totum silebant, solùm quæ dicerentur audien-

τες, καὶ οὐδέπω Πυθαγόραν ὁρῶντες, εἰς ὃ δοκιμασθεῖεν. τοὐντεῦθεν δὲ ἐγίνοντο τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ τῆς ὄψεως μετεῖχον. ἀπείχοντο δὲ καὶ σοροῦ κυπαρισσίνης· διὰ τὸ τοῦ Διὸς σκῆπτρον ἐντεῦθεν πεποιῆσθαι, ὥς φησιν Ἕρμιππος ἐν δευτέρῳ Περὶ Πυθαγόρου.

Καὶ γὰρ καὶ σεμνοπρεπέστατος λέγεται γενέσθαι. καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ δόξαν εἶχον περὶ αὐτοῦ, ὡς εἴη Ἀπόλλων ἐξ Ὑπερβορέων ἀφιγμένος. λέγεται δὲ αὐτοῦ ποτὲ παραγυμνωθέντος, τὸν μηρὸν ὀφθῆναι χρυσοῦν· καὶ ὅτι Νέσσος ὁ ποταμὸς διαβαίνοντα αὐτὸν προσαγορεῦσαι, πολὺς ἦν ὁ φάσκων. Τίμαιός τε φησὶν ἐν δεκάτῃ ἱστοριῶν λέγειν αὐτὸν τὰς συνοικούσας ἀνδράσι, θεῶν ἔχειν ὀνόματα; κόρας, νύμφας, εἶτα μητέρας καλουμένας. τοῦτον καὶ γεωμετρίαν ἐπὶ πέρας ἀγαγεῖν, Μοίριδος πρῶτον εὑρόντος τὰς ἀρχὰς τῶν στοιχείων αὐτῆς, ὥς φησιν Ἀντικλείδης ἐν δευτέρῳ περὶ Ἀλεξάνδρου. μάλιστα δὲ σχολάσαι τὸν Πυθαγόραν περὶ τὸ ἀριθμητικὸν εἶδος αὐτῆς· τόν τε κανόνα τὸν ἐκ μιᾶς χορδῆς εὑρεῖν.

tes, ac donec probarentur, nunquam Pythagoram videntes. Hinc iam ad domũ ipsius aspectũmque admittebantur. Abstinebant autẽ à sepulcro cypressino: quòd inde sceptrum Iouis factũ esset, vt Hermippus ait in secundo De Pythagora.

Quin & venustissimæ formæ fuisse traditur, adeo vt illum discipuli opinarẽtur Apollinem qui ex Hyperboreis venisset. Nudatũ aliquando eius femur, aureum apparuisse fama est: Nessũmque amnem quum transiret, ab eo fuisse appellatum, non defuere qui dicerent. Timæus quoque in decimo Historiarum ait, dixisse illum, quæ cum viris habitarent, eas deorum nomine censeri κόρας & nymphas, & deinceps matres appellari. Hunc & geometriã perfecisse, quũ antea Mœris initia elemẽtorum eius inuenisset, Anticlides autor est in secundo De Alexãdro: maximéque vacasse Pythagorã circa speciem ipsius, arithmeticam, ac regulam quæ ex vna chorda est, reperisse.

οὐκ ἠμέλησε δὲ οὐδὲ ἰατρικῆς. φησὶ δὲ Ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικὸς ἑκατόμβην θῦσαι αὐτὸν, εὑρόντα ὅτι τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου ἡ ὑποτείνουσα πλευρὰ ἴσον δύναται ταῖς περιεχούσαις. καὶ ἔστιν ἐπίγραμμα, οὕτως ἔχον,

Ἡνίκα Πυθαγόρης τὸ περικλεὲς εὕρατο γράμμα,
Κεῖν' ἐφ' ὅτῳ κλεινὴν ἤγαγε βουθυσίην.

Λέγεται δὲ καὶ πρῶτος κρέασιν ἀσκῆσαι ἀθλητάς· καὶ πρῶτόν γε Εὐρυμένην, (καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν τρίτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων) τῶν πρότερον ἰσχάσι ξηραῖς καὶ τυροῖς ὑγροῖς, ἀλλὰ καὶ πυροῖς σωμασκούντων αὐτοὺς, καθάπερ ὁ αὐτὸς Φαβωρῖνος ἐν ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας φησίν. οἱ δὲ Πυθαγόραν ἀλείπτην τινὰ, τοῦτον σιτίσαι τὸν τρόπον, μὴ τοῦτον. τοῦτον γὰρ καὶ τὸ φονεύειν ἀπαγορεύειν, μὴ ὅτι γε ἅπτεσθαι τῶν ζώων, κοινὸν δίκαιον ἡμῖν ἐχόντων ψυχῆς. καὶ τόδε μὲν ἦν τὸ πρόσχημα· τὸ δ' ἀληθὲς, τῶν ἐμψύχων ἀπηγόρευεν ἅπτεσθαι, συνασκῶν καὶ συνεθίζων εἰς εὐκολίαν βίου τοὺς ἀνθρώπους· ὥστε εὐπορίστους αὐτοῖς εἶναι τὰς τροφὰς,

Ne medicinam quidē neglexit. Refert autem Apollodorus ſupputator, hecatomben illum immolaſſe, quum inueniſſet trianguli (quod Ὀρθογώνιον appellāt) ſubiectum latus tātundem valere, quantum quæ illum cōtinerent. Et eſt epigramma ſic ſe habens,

Pythagoras quondam diis fecit nobile ſacrum,
Inuēta eſt illi litera quòd celebris.

Fertur & primus athletas aluiſſe carnibus, antea (vt in tertio Commentariorum ait Phauorinus) caricis ſiccis & mollibus & tritico ſolitos corpora nutrire, vt ait idem Phauorinus in octauo Omnimodę hiſtoriæ. Alii verò Pythagoram, alium quēdam aliptem athletas ita ſolitum enutrire dicunt, non hunc. Quo enim pacto quum hic & necare vetuerit, ſuſtineat guſtare animalia quæ commune nobiſcum ius habeant animæ ? & iſtud quidem fabuloſum. Nam reuera animatis abſtinere iuſſit, exercens atque aſſuefaciens mortales ad faciliorē victum, vt cibos ſemper parabiles haberent,

ἄπυρα προσφερομένοις, καὶ λιτὸν ὕδωρ πίνουσιν. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ σώματος ὑγίειαν, καὶ ψυχῆς ὀξύτητα περιγίνεσθαι. ἀμέλει καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι μόνον ἐν Δήλῳ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ γενέτορος, ὅς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ Κερατίνου, διὰ τὸ πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ πυρός· ἱερεῖον δὲ μηδὲν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων πολιτείᾳ. πρῶτόν τέ φασι τοῦτον ἀποφῆναι τὴν ψυχὴν, κύκλον ἀνάγκης ἀμείβουσαν, ἄλλοτε ἄλλοις ἐνδεῖσθαι ζώοις. καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας μέτρα καὶ σταθμὰ εἰσηγήσασθαι, καθά φησιν Ἀριστόξενος ὁ μουσικός. πρῶτόν τε, Ἕσπερον καὶ Φωσφόρον τὸν αὐτὸν εἰπεῖν, ὥς φησι Παρμενίδης.

Οὕτω δὲ ἐθαυμάσθη, ὥστε ἔλεγον τοὺς γνωρίμους αὐτοῦ παντοίας θεοῦ φωνάς. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ γραφῇ φησι δι' ἑπτὰ καὶ διακοσίων ἐτῶν ἐξ ἀΐδεω παραγεγενῆσθαι ἐς ἀνθρώπους. τοιγὰρ καὶ προσεκαρτέρουν αὐτῷ καὶ τῶν λόγων ἕνεκα προσήεσαν καὶ Λευκανοὶ καὶ Πευκέτιοι, Μεσσάπιοί τε καὶ Ῥωμαῖοι. μέχρι δὲ

quibus igne ad coquendū opus non esset, quique aquam simplicem biberent. Hinc & sanitatē corpori,& ingenii acumen prouenire. Denique aram Delii tātùm Apollinis genitoris, quæ post Ceratinum est, adorare, quòd frumenta & hordeum & placentas illi absque vsu ignis imponere ex more soleāt: cæterùm nulla iecinora, vt Aristoteles in Deliorum rep. testatur: primúmque hunc sensisse aiūt animam circulum necessitatis immutantem aliis alias obligari animantibus: primúmque Græcis pōdera & mensuras inuexisse, vt Aristoxenus musicus ait. Primum item vesperum atque luciferum idem sidus dixisse, auctore Parmenide.

Adeo verò admirationi omnibus fuit, vt dicerent familiares eius, dei omnigenas voces. Ipse quoque scribens ait, post ducentos & sex annos ex inferis se ad homines venire. Itaque cum illo perdurabant, atque adibāt illum disciplinę studiorúmque causa & Lucani & Picētes, Mesapii & Romani. Erat autē ignotū

Φιλολάου οὐκ ἦν τι γνῶναι Πυθαγόρειον δόγμα. οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα τρία βιβλία, ἃ Πλάτων ἐπέστειλεν ἑκατὸν μνῶν ὠνηθῆναι. τῶν τε ἑξακοσίων οὐκ ἐλάττους ἐπὶ τὴν νυκτερινὴν ἀκρόασιν ἀπήντων αὐτοῦ· καὶ εἴ τινες ἀξιωθεῖεν αὐτὸν θεάσασθαι, ἔγραφον πρὸς τοὺς οἰκείους, ὡς μεγάλου τινός τετυχηκότες. Μεταποντῖνοί γε μὴν τὴν μὲν οἰκίαν αὐτοῦ, Δημήτρος ἱερὸν ἐκάλουν· τὸν στενωπὸν δὲ, μουσεῖον, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπαῖς ἱστορίαις. ἔλεγόν τε καὶ οἱ ἄλλοι Πυθαγόρειοι μὴ εἶναι πρὸς πάντας πάντα ῥητὰ, ὥς φησιν Ἀριστόξενος ἐν δεκάτῃ παιδευτικῶν νόμων· ἔνθα καὶ Ξενόφιλον τὸν Πυθαγορικὸν, ἐρωτηθέντα πῶς ἂν μάλιστα τὸν υἱὸν παιδεύσειεν, εἰπεῖν, εἰ πόλεως εὐνομουμένης γεννηθείη. ἄλλους τε πολλοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπεργάσασθαι καλούς τε καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας· ἀτὰρ καὶ Ζάλευκον καὶ Χαρώνδαν τοὺς νομοθέτας. ἱκανός τε γὰρ ἦν φιλίας ἐργάτης τά τε ἄλλα, καὶ εἴ τινα πύθοιτο τῶν συμβόλων αὐτοῦ κεκοινωνηκότα,

Pythagoricum dogma vsque ad Philolai tempora. Hic enim tres libros illos præclaros euulgauit, quos Plato centum minis sibi emi per literas orauit. Neque verò pauciores sexcẽtis erant qui noctu ad illũ audiendum confluebant. Ac siqui præsentia illius frui meruissent, scribebant suis, tãquam magnũ quiddam ac præclarum se adeptos. Metapontini nempe illius domum Cereris delubrum vocabant, vicúmque sacratũ Musis, vt Phauorinus in Omnimodis historiis tradit. Dicebántque Pythagorici alii, non esse omnibus pandenda omnia, vt Aristo ait in x Instituẽtium legum. Vbi & Xenophilum Pythagoricum interrogatum, quo pacto optimè filiũ erudiret, dixisse ait, si ex bene instituta ciuitate natus esset. Quin & passim per Italiam nõ paucos reddidit bonos & doctos viros, Zeleucum inter cæteros & Charondam legumlatores. Erat præterea conciliandæ amicitiæ in primis studiosus, maximámque in ea habebat vĩ. Ac siquem didicisset symbolis suis communicasse,

αὖθίς τε προσηταιρίζετο, καὶ φίλον κατεσκεύαζεν.

Ἦν δὲ αὐτῷ τὰ σύμβολα, τάδε· Πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν, Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, Ἐπὶ χοίνικος μὴ καθίζειν, Καρδίαν μὴ ἐσθίειν, Φορτίον συγκαθαιρεῖν, καὶ μὴ συνεπιτιθέναι, Τὰ στρώματα ἀεὶ συνδεδεμένα ἔχειν, Ἐν δακτυλίῳ εἰκόνα θεοῦ μὴ περιφέρειν, Χύτρας ἴχνος συγχεῖν ἐν τῇ τέφρᾳ, Ἐλαδίῳ εἰς θᾶκον μὴ ὁμόργνυσθαι, Πρὸς ἥλιον τετραμμένον μὴ ὀμιχεῖν, Ἐκτὸς λεωφόρου μὴ βαδίζειν, Μὴ ῥᾳδίως δεξιὰν ἐμβάλλειν, Ὁμοροφίους χελιδόνας μὴ ἔχειν, Γαμψώνυχα μὴ τρέφειν, Ἀπονυχίσμασι καὶ κουραῖς μὴ ἐνουρεῖν, μηδὲ ἐφίστασθαι, Ὀξεῖαν μάχαιραν ἀποστρέφειν, Ἀποδημοῦντα ἐπὶ τοῖς ὅροις ἀνεπιστρεπτεῖν.

Ἤθελε δὲ αὐτῷ, τὸ μὲν Πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεύειν· δυναστῶν ὀργὴν καὶ οἰδοῦντα θυμὸν μὴ κινεῖν· τὸ δὲ Ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, τουτέστι τὸ ἴσον καὶ δίκαιον μὴ ὑπερβαίνειν· Ἐπί τε χοίνικος μὴ καθίζειν, ἐν ἴσῳ τοῦ ἐνεστῶτος φροντίδα ποιεῖσθαι καὶ τοῦ μέλλοντος·

eum cõtinuò ſocium amicúmque conſciſcebat.

Erant autem iſta illius ſymbola: Ignem gladio nõ fodiendum, Stateram non tranſiliendam, Super chœnice non ſedendum, Cor non edendum, Onus vnà tollendum, neque vnà deponendum, Stramẽta ſemper habenda colligata, Dei imaginem in anulo minimè circumferendam, Ollæ veſtigium in cinere cõfundendum, Oleo ſedem non tergendam, Conuerſo ad ſolem vultu non mingendum, Extra publicam viam non eundum, Non facilè dextram iniiciendam, Sub eodem tecto hirundines non habendas, Quæ ſunt vnguibus recuruis aues nõ nutriendas, Vnguium capillorúmque partibus ſuperfluis reſectis nõ immingendum neque inſiſtendũ, Gladium acutum deuitandum, In finibus peregrinãti non redeundum.

Erant autem hic eius ſententiæ: Ignem gladio non fodiendum, Potẽtium iram tumentémque indignationem non commouẽdam, Staterã non trãſiliendam, hoc eſt, æquum & iuſtum nõ tranſgrediendum. In chœnice nõ ſedendũ, Ex æquo futuri habendã curã.

ἡ γὰρ χοῖνιξ, ἡμερήσιος τρο- A
φή. διὰ δὲ τοῦ Καρδίαν μὴ ἐ-
σθίειν, ἐδήλου μὴ τὴν ψυχὴν
ἀνίαις καὶ λύπαις κατατή-
κειν. διὰ δὲ τοῦ εἰς ἀποδη-
μίαν βαδίζοντα μὴ ἐπιστρέ-
φεσθαι, παρῄνει τοῖς ἀπαλλα-
σσομένοις τοῦ βίου, μὴ ἐπιθυ-
μητικῶς ἔχειν τοῦ ζῆν, μηδὲ ὑ-
πὸ τῶν ἐνταῦθα ἡδονῶν ἐπά-
γεσθαι. B

Καὶ τὰ ἄλλα πρὸς ταῦτα
λοιπόν ἐστιν ἐκλαμβάνειν, ἵνα
μὴ παρέλκωμεν. παντὸς δὲ
μᾶλλον ἀπηγόρευεν μήτε ἐρυ-
θῖνον ἐσθίειν, μήτε μελάνου-
ρον· καρδίας τε ἀπέχεσθαι καὶ
κυάμων. Ἀριστοτέλης δέ φη-
σι, καὶ μήτρας καὶ τρίγλης.
ἐνίοτε δὲ αὐτὸν ἀρκεῖσθαι μέ-
λιτι μόνῳ φασί τινες ἢ κη- C
ρίῳ ἢ ἄρτῳ. οἴνου δὲ μεθ'
ἡμέραν μὴ γεύεσθαι. ὄψον
τε τὰ πολλὰ λαχάνοις ἑφθοῖς
καὶ ὠμοῖς, τοῖς δὲ θαλατ-
τίοις, σπανίως. στολὴ δὲ αὐ-
τῷ λευκή, καθαρά, καὶ στρώ-
ματα λευκὰ ἐξ ἐρίων. τὰ γὰρ
λινᾶ οὔπω εἰς ἐκείνους ἀφί-
κετο τοὺς τόπους. οὐδὲ πώπο-
τε ἐγνώσθη οὔτε διαχωρῶν,
οὔτε ἀφροδισιάζων, οὔτε μεθυσθείς. ἀπείχετο καταγέλωτος καὶ
πάσης ἀρεσκείας, οἷον σκωμμάτων καὶ διηγημάτων φορτικῶν.

choenix enim diurna eſca eſt. Cor non edendum, id eſt, animam angoribus doloribúſque non excruciãdam. Per id autem quod peregrè proficiſcenti minimè redeũdum admonebat, qui vita exceſſiſſent, eos vitæ cupiditate teneri non oportere, neque voluptatibus vitæ præſentis manus dare.

Ad hæc & alia iam exponenda ſunt, nequid præteriiſſe videamur. Super omnia erythino & ſepia veſci prohibebat, corde itidẽ ac fabis. Addit Ariſtoteles & vuluam & triglam. Solo melle ſiue fauo ac pane cõtentum vixiſſe quidam autumant, vinúmque interdiu non guſtare ſolitum. Opſonium illi erat vtplurimum cruda vel elixa olera, marinis raró vtebatur. Stola illi candida ſemper ac munda, ſtromatáque itẽ candida ex lana. Lineorum quippe vſus necdum ad illa loca penetrarat. Nunquã verò deprehẽſus eſt ſaturari, vel Venereis rebus ſeu ebrietati operã dare. Riſu abſtinebat & facetiis & iocis, odioſiſq; narrationib⁹.

ὀργιζόμενός τε οὔτε οἰκέτην ἐκόλαζεν, οὔτε ἐλεύθερον. ἐκάλει δὲ τὸ νουθετεῖν, πελαργᾶν. μαντικῇ τε ἐχρῆτο τῇ διὰ τῶν κληδόνων τε καὶ οἰωνῶν· ἥκιστα δὲ διὰ τῶν ἐμπύρων, ἔξω τῆς διὰ λιβανοῦ. θυσίαις τε ἐχρῆτο ἀψύχοις. οἱ δέ φασιν ὅτι ἀλέκτορσι μόνον καὶ ἐρίφοις καὶ γαλαθηνοῖς, τοῖς λεγομένοις ἁπαλίαις, ἥκιστα δὲ ἄρνασιν. ὅγε μὴν Ἀριστόξενος, πάντα μὲν τὰ ἄλλα συγχωρεῖν αὐτὸν ἐσθίειν ἔμψυχα, μόνον δὲ αὐτὸν ἀπέχεσθαι, ἀροτῆρος βοὸς καὶ κριοῦ. ὁ δ᾽ αὐτός φησιν (ὡς προείρηται) καὶ τὰ δόγματα λαβεῖν αὐτὸν παρὰ τῆς ἐν Δελφοῖς Θεμιστοκλείας. φησὶ δὲ Ἱερώνυμος κατελθόντα αὐτὸν εἰς ᾅδου, τὴν μὲν Ἡσιόδου ψυχὴν ἰδεῖν πρὸς κίονι χαλκῷ δεδεμένην καὶ τρίζουσαν· τὴν δὲ Ὁμήρου, κρεμαμένην ἀπὸ δένδρου, καὶ ὄφεις περὶ αὐτήν, ἀνθ᾽ ὧν εἶπε περὶ θεῶν. κολαζομένους δὲ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας συνεῖναι ταῖς αὐτῶν γυναιξί. καὶ δὴ καὶ διὰ τοῦτο τιμηθῆναι ὑπὸ τῶν ἐν Κρότωνι. φησὶ δὲ Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος ἐν τῷ Περὶ φυσιολογιῶν, Πυθαγόραν αὐτὸν ὀνομασθῆναι,

Iratus nunquã vel seruum vel liberum cædebat. Diuinatione ea sola vtebatur quæ fit per auguria & vaticinia, minimùm verò ea quæ fit per ignem, thure tantùm excepto. Sacrificiis vtebatur inanimis. Sũt qui dicant solis gallis gallinaceis, & hœdis etiam lacteolis, quos teneros dicunt: agnis autem minimè. Cęterùm Aristoxenus cuncta illum animata in cibum permisisse ait, boue aratore & ariete exceptis. Dogmatáque ab ea quæ in Delphis est Themistoclea accepisse refert idem autor. Hieronymus verò descendisse ad inferos, atque Hesiodi quidem animam columnæ æreæ vinculis adstrictã stridentémque vidisse. Homeri autem ex arbore pendentem, serpentésque illam circumdantes, propter ea quæ in diis finxerat. eos item cruciari qui suis vxoribus congredi nollent. Eiusque rei gratia à Crotoniatis honoratum. Aristippus autẽ Cyrenæus in libro De physiologia, ait, illũ Pythagorã idcirco appellatũ,

ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἠγόρευεν οὐχ ἧττον τοῦ Πυθίου. λέγεται παρεγγυᾶν αὐτὸν ἑκάστοτε τοῖς μαθηταῖς, τάδε λέγειν εἰς τὸν οἶκον εἰσιοῦσι,

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Σφάγιά τε θεοῖς προσφέρειν κωλύειν, μόνον δὲ τὸν ἀναίμακτον βωμὸν προσκυνεῖν. Μηδὲ ὀμνύναι θεούς· ἀσκεῖν γὰρ αὐτὸν δεῖν ἀξιόπιστον παρέχειν. Τούς τε πρεσβυτέρους τιμᾶν δεῖν, τὸ προηγούμενον τῷ χρόνῳ τιμιώτερον, ἡγουμένους. ὡς ἐν κόσμῳ μὲν, ἀνατολὴν δύσεως· ἐν βίῳ δὲ, ἀρχὴν τελευτῆς· ἐν ζωῇ δὲ, γένεσιν φθορᾶς. καὶ θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν· ἥρωας δὲ, ἀνθρώπων· ἀνθρώπων δὲ μάλιστα, γονέας. ἀλλήλοις τε ὁμιλεῖν· ὡς τοὺς μὲν φίλους, ἐχθροὺς μὴ ποιῆσαι· τοὺς ἐχθροὺς δὲ, φίλους ἐργάσασθαι. Ἴδιόν τε μηδὲν ἡγεῖσθαι. Νόμῳ βοηθεῖν, Ἀνομίᾳ πολεμεῖν, Φυτὸν ἥμερον μήτε φθείρειν, μήτε σίνεσθαι· ἀλλὰ μηδὲ ζῶον, ὃ μὴ βλάπτει ἀνθρώπους. Αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν εἶναι,

A quòd veritatẽ perinde atque Pythius ipſe loqueretur. Fertur diſcipulos admonere ſolitus, vt iſta quotidie quum domum ingrederentur, dicerent,

Quò es prætergreſſus? quid geſtum in tẽpore? quid non?

Cruentas hoſtias diis offerri prohibebat: ſolámque aram quæ eſſet ſine ſanguine, adorandã. Deierare itidem per deos vetabat. B Quẽque enim id ſtudioſè curare oportere, vt ex vitæ merito ſibi fides haberetur. Seniores honorãdos, quod tempore præcederet honorabilius exiſtimãtes, quemadmodum in mũdo, occaſu ortum, in ſæculo, principium fine, in vita autem, generationẽ corruptione. Deos quidem ſemideis in C honore præferendos, hominibus autem heroas, parentes verò hominibus cęteris. Inuicem ea ratione conuerſandum, vti ne ex amicis inimicos, verùm ex inimicis amicos faciamus. Propriũ nihil arbitrãdum, legibus opem ferẽdam, iniquitatem debellandã: mitem arborem non violandam nec lædendam: animal D itidem quod hominibus non noceat. Verecundiam & pietatem eſſe colendam.

μήτε γέλωτι κατέχεσθαι, μήτε σκυθρωπάζειν, Φεύγειν σαρκῶν πλεονασμόν, Ὁδοιπορίης ἄνεσιν καὶ ἐπίτασιν ποιεῖσθαι, Μνήμην ἀσκεῖν, Ἐν ὀργῇ μήτε τι λέγειν, μήτε πράσσειν, Μαντικὴν πᾶσαν τιμᾶν, ᾠδαῖς χρῆσθαι πρὸς λύραν, Ὕμνῳ τε θεῶν καὶ ἀνδρῶν ἀγαθῶν εὔλογον χάριν ἔχειν. τῶν δὲ κυάμων ἀπηγόρευεν ἔχεσθαι, διὰ τὸ πνευματώδεις ὄντας, μᾶλλον μετέχειν τοῦ ψυχικοῦ· καὶ ἄλλως, κοσμιωτέρας ἐργάζεσθαι τὰς γαστέρας, μὴ παραληφθέντας, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς καθύπνους φαντασίας, λείας καὶ ἀταράχους ἀποτελεῖν.

Φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς, καὶ ταῦτα εὑρηκέναι ἐν Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν. Ἀρχὴν μὲν τῶν ἁπάντων, μονάδα· ἐκ δὲ τῆς μονάδος, ἀόριστον δυάδα, ὡς ἂν ὕλην τῇ μονάδι αἰτίῳ ὄντι ὑποστῆναι· ἐκ δὲ τῆς μονάδος καὶ ἀορίστου δυάδος, τοὺς ἀριθμούς· ἐκ δὲ τῶν ἀριθμῶν, τὰ σημεῖα· ἐκ δὲ τούτων, τὰς γραμμάς· ἐξ ὧν, τὰ ἐπίπεδα σχήματα· ἐκ δὲ τούτων, τὰ στερεὰ σώματα,

Risui æquè ac tristitiæ nõ indulgendum. Fugiendam carnis superfluam pinguedinem. Itinerationibus remissè intentéque vtendum. Exercendam memoriam. In ira nihil aut dicendum aut faciendum. Diuinationem omnem honorãdam. Cantibus ad lyram vtendum, laudéque deorum virorúmque præstãtium habẽdo rationabilem gratiã. Porro fabarum interdicebat vsum, quòd vẽto essent plenæ, atque animato maximè conuenirent. Ad hæc leuiores ac modestiores fieri ventres, atque ideo quæ in somnis cõtingunt, imagines leues ac perturbatione vacuas reddi.

Refert autem Alexander in Successionibus philosophorũ, & ista se in Pythagoricis Commentariis notasse, Principium quidem omnium esse vnitatẽ. Porro ex vnitate indefinitam dualitatem, veluti materiã autori vnitatè subiecisse. Ex monade verò ac indeterminata dualitate numeros gigni, ex numeris puncta, ex punctis lineas, ex quibus planæ figuræ constent. Ex planis autem solidas figuras, ex quibus item solida consistere corpora,

ὧν καὶ τὰ στοιχεῖα εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα· ἃ μεταβάλλειν καὶ τρέπεσθαι δι' ὅλων, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν κόσμον ἔμψυχον, νοερόν, σφαιροειδῆ, μέσην περιέχοντα τὴν γῆν, καὶ αὐτὴν σφαιροειδῆ, καὶ περιοικουμένην. εἶναι δὲ καὶ Ἀντίποδας· καὶ τὰ ἡμῖν κάτω, ἐκείνοις ἄνω. ἰσόμοιρά τε εἶναι ἐν τῷ κόσμῳ, φῶς καὶ σκότος, καὶ θερμὸν καὶ ψυχρόν, καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρόν· ὧν κατ' ἐπικράτειαν θερμοῦ μὲν, θέρος γίνεσθαι· ψυχροῦ δέ, χειμῶνα. ἐὰν δὲ ἰσομοιρῇ, τὰ κάλλιστα εἶναι τοῦ ἔτους, οὗ τὸ μὲν θάλλον, ἔαρ ὑγιεινόν· τὸ δὲ φθῖνον, φθινόπωρον νοσερόν. ἀλλὰ καὶ τῆς ἡμέρας θάλλειν μὲν τὴν ἕω, φθίνειν δὲ τὴν ἑσπέραν· ὅθεν καὶ νοσερωτέραν εἶναι. τόν τε περὶ τὴν γῆν ἀέρα, ἄσειστον καὶ νοσερόν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα θνητά· τὸν δὲ ἀνωτάτω, ἀεικίνητόν τε εἶναι, καὶ καθαρόν, καὶ ὑγιᾶ· καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, ἀθάνατα, καὶ διὰ τοῦτο θεῖα. ἥλιόν τε καὶ σελήνην, καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας, εἶναι θεούς·

quorum & quatuor elementa esse, ignem, aquam, terram, aerem, quæ per omnia se mutent ac vertãt, ex quibus fieri mundum animatum, intelligibilem, rotundum, mediam terrã continentem: quam & ipsam rotundam esse & globosam, ac circum habitari. Esse autem antipodas, nobísque obuersa vestigia premere. Æquis etiã partibus mundo inesse lucem ac tenebras, calidúmque & frigidum, siccum & humidum. Ex eis dum calor obtinet, æstatem: dum frigus, hyemem fieri: ea dum æquis partibus sunt, optima anni tempora cõfici. Nam ea quæ viret, est veris, grata salubrísque temperies: quæ verò declinat, autũni est, insalubris illa pars anni. Quod autem ad diem attinet, oriri quidem auroram, ac vesperã occidere. Quocirca insalubriorem esse eum qui terra complectitur aera, immotum ac morbidum, & quæ in illo sunt omnia esse mortalia. Summũ verò semper moueri, & esse liquidissimum ac saluberrimum, & quæ in eo sunt, immortalia omnia, atque idcirco diuina. Solem item & lunam & reliqua sidera, deos esse.

ἐπικρατεῖ γὰρ τὸ θερμὸν ἐν αὐτοῖς, ὅπερ ἐστὶ ζωῆς αἴτιον. τήν τε σελήνην λάμπεσθαι ὑφ' ἡλίου. καὶ ἀνθρώπων εἶναι πρὸς θεοὺς συγγένειαν, κατὰ τὸ μετέχειν ἄνθρωπον θερμοῦ. διὸ καὶ προνοεῖσθαι τὸν θεὸν ἡμῶν. εἱμαρμένην τε τῶν ὅλων εἶναι, καὶ τὰ κατὰ μέρος, αἰτίαν τῆς διοικήσεως. διήκειν τε ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα διὰ τοῦ αἰθέρος τοῦ τε ψυχροῦ καὶ παχέος. καλοῦσι δὲ τὸν μὲν ἀέρα, ψυχρὸν αἰθέρα· τὴν δὲ θάλασσαν καὶ τὸ ὑγρὸν, παχὺν αἰθέρα. ταύτην δὲ τὴν ἀκτῖνα καὶ εἰς τὰ βάθη δύεσθαι· καὶ διὰ τοῦτο, ζωοποιεῖν πάντα. καὶ ζῆν μὲν πάντα ὅσα μετέχει τοῦ θερμοῦ· διὸ καὶ τὰ φυτὰ, ζῷα εἶναι. ψυχὴν μέντοι μὴ ἔχειν πάντα. εἶναι δὲ τὴν ψυχὴν, ἀπόσπασμα αἰθέρος, καὶ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ, τῷ συμμετέχειν ψυχροῦ αἰθέρος. διαφέρειν τε ψυχὴν, ζωῆς· ἀθάνατόν τε εἶναι αὐτὴν, ἐπειδήπερ καὶ τὸ ἀφ' οὗ ἀπέσπασται, ἀθάνατόν ἐστι. τὰ δὲ ζῷα γεννᾶσθαι ἐξ ἀλλήλων, ἀπὸ σπερμάτων· τὴν δὲ ἐκ γῆς γένεσιν, ἀδύνατον ὑφίστασθαι. τὸ δὲ σπέρμα, εἶναι σταγόνα ἐγκεφάλου περιέχουσαν ἐν αὑτῇ θερμὸν ἀτμόν.

A quippe in illis superare calorem, qui sit vitæ autor. Lunam quoque à sole illustrari. hominibúsque esse cum diis cognationem, quòd & homo caloris particeps sit. Vnde & deum nostri prouidētiam gerere. Fatum quoque omnium & eorum quæ sunt per partes administrandorū causam esse. Penetrare item à
B sole radium per æthera frigidum & corpulentum. Vocat autem aerem, frigidum ęthera. Hunc verò radium etiam profunda penetrare, atque ideo viuificare omnia. Viuere item animo quæ calori participent, atque ideo & plantas esse animantes, animam tamen non habere omnes. Animam verò auulsionem
C ætheris esse, & calidi & frigidi, eo quòd sit particeps frigidi ætheris. Differre autem à vita animam, esséque illam immortalem, quandoquidem, & id à quo auulsa est, immortale sit. Porro animalia ex se inuicem nasci seminali ratione, quæ verò è terra fiat, generationem, non posse subsistere. Semen autem esse cerebri stillam, quę in se calidum contineat vaporem,

ταύτην δὲ προσφερομένην τῇ μήτρᾳ, ἀπὸ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου, ἰχῶρα καὶ ὑγρὸν καὶ αἷμα προΐεσθαι, ἐξ ὧν σάρκας τε καὶ νεῦρα, καὶ ὀστᾶ, καὶ τρίχας, καὶ τὸ ὅλον συνίστασθαι σῶμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀτμοῦ, ψυχὴν καὶ αἴσθησιν. μορφοῦσθαι δὲ τὸ μὲν πρῶτον, παγὲν ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα· κατὰ δὲ τοὺς τῆς ἁρμονίας λόγους, ἐν ἑπτὰ, ἢ ἐννέα, ἢ δέκα τὸ πλεῖστον μησὶ τελεωθὲν, ἀποκυΐσκεσθαι τὸ βρέφος. ἔχειν δὲ ἐν αὐτῷ πάντας τοὺς λόγους τῆς ζωῆς, ὧν εἰρομένων, συνέχεσθαι κατὰ τοὺς τῆς ἁρμονίας λόγους, ἑκάστων ἐν τεταγμένοις καιροῖς ἐπιγινομένων. τήν τε αἴσθησιν κοινῶς, καὶ κατ' εἶδος τὴν ὅρασιν, ἀτμόν τινα εἶναι ἄγαν θερμόν. καὶ διὰ τοῦτο λέγεται δι' ἀέρος ὁρᾶν, καὶ δι' ὕδατος· ἀντερείδεσθαι γὰρ τὸ θερμὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. ἐπεί τοι εἰ ψυχρὸς ἦν ὁ ἐν τοῖς ὄμμασιν ἀτμὸς, διειστήκει ἂν πρὸς τὸν ὅμοιον ἀέρα· νῦν δὲ, ἔστιν ἐν οἷς ἡλίου πύλας καλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς. τὰ δ' αὐτὰ καὶ περὶ τῆς ἀκοῆς καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθήσεων δογματίζειν. τὴν δὲ ἀνθρώπου

Hæc verò dum infunditur vuluæ, ex cerebro saniem & humorem sanguinémque profluere. Ex quibus caro, nerui, ossa, pili, totúmque consistat corpus: ex eo autem vapore sensum atque animam constare. Formari autem primò quidem concretum & compactum intra dies quadraginta: iuxta verò rationem harmoniæ, intra septẽ aut nouem, aut decem vtplurimum menses consummatum atque perfectum infantem gigni. Habere autem in se omnis vitæ rationes, quibus sua serie connexis contineri iuxta congruentiæ rationem, quum singula statutis temporibus accedũt. Sensum quoque communiter omnem, ac per speciem temperamentum, vaporẽ esse quendam nimis calidum, atque ideo aerem aquámque penetrare: affligi enim calidum à frigido. Nam si esset frigidus in oculis vapor, distaret profectò aduersus aerem similem. Nunc verò in plerisque, oculos solis ianuas appellat. Eadem & de auditu decreuit ac sensibus reliquis. Porro humanã

ψυχὴν διαιρεῖσθαι τριχῆ, εἴς τε νοῦν, καὶ φρένα, καὶ θυμόν. νοῦν μὲν οὖν εἶναι καὶ θυμόν, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις· φρένας δὲ, μόνον ἐν ἀνθρώπῳ. εἶναι δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς, ἀπὸ καρδίας μέχρις ἐγκεφάλου. καὶ τὸ μὲν ἐν τῇ καρδίᾳ μέρος αὐτῆς, ὑπάρχειν θυμόν· φρένας δὲ καὶ νοῦν, τὰ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ. σταγόνας δὲ εἰδέναι ἀπὸ τούτων, τὰς αἰσθήσεις. καὶ τὸ μὲν φρόνιμον, ἀθάνατον· τὰ δὲ λοιπὰ, θνητά. τρέφεσθαί τε τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος. τοὺς δὲ λόγους, ψυχῆς ἀνέμους εἶναι. ἀόρατόν τε εἶναι αὐτὴν καὶ τοὺς λόγους· ἐπεὶ καὶ ὁ αἰθὴρ, ἀόρατος. δεσμά τε εἶναι τῆς ψυχῆς, τὰς φλέβας, καὶ τὰς ἀρτηρίας, καὶ τὰ νεῦρα. ὅταν δὲ ἰσχύῃ, καὶ καθ᾽ αὑτὴν γενομένη ἠρεμῇ, δεσμὰ γίνεσθαι αὐτῆς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα. ἐκριφθεῖσαν δὲ αὐτὴν ἐπὶ γῆς, πλάζεσθαι ἐν τῷ ἀέρι, ὁμοίαν τῷ σώματι. τὸν δὲ Ἑρμῆν, ταμίαν εἶναι τῶν ψυχῶν· καὶ διὰ τοῦτο Πομπέα λέγεσθαι, καὶ Πυλαῖον, καὶ Χθόνιον, ἐπειδήπερ οὗτος εἰσπέμπει ἀπὸ τῶν σωμάτων, τὰς ψυχὰς, ἀπό τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης·

A animam trifariam diuidit, in ſenſum & mentem, & iram. Senſus igitur & iræ cæteras quoque animantes eſſe participes: mentem verò ad ſolum pertinere hominem. Eſſe autem principium animæ à corde vſque ad cerebrum, & eam quidem quæ ſit in corde, ipſius partem, concupiſcentiã eſſe, mentem verò atque animam in cerebro conſtare. B Guttas autem noſſe ab his manare ſenſus. Ac partem quidẽ prudẽtię capacẽ, eſſe immortalẽ, cętera verò, mortalia: nutririque ex ſãguine animam, eiúſque rationes ventos eſſe. Ipſam verò vnam cum ſuis rationibus eſſe inuiſibilẽ, quòd æther quoque ſit inuiſibilis. Cæterùm animæ vincula venas eſſe & arterias & C neruos. Vbi verò inualuerit & ſecum fuerit, quieſcere, vinculáque ipſius fieri rationes atque opera. Eiectam eam in terram in aere vagari corpori ſimilem. Porro Mercurium animarum quæſtorẽ eſſe, atque ideo ductorẽ dici, ianitorem ac terrenũ, quòd is ex corporibus, & ex terra, & mari animas immittat, D

καὶ ἄγεσθαι μὲν τὰς καθαρὰς ἐπὶ τὸν ὕψιστον· τὰς δὲ ἀκαθάρτους μήτε ἐκείναις πελάζειν, μήτε ἀλλήλαις, δεῖσθαι δ' ἐν ἀρρήκτοις δεσμοῖς ὑπὸ ἐριννύων. εἶναί τε πάντα τὸν ἀέρα ψυχῶν ἔμπλεων· καὶ τούτους, δαίμονάς τε καὶ ἥρωας νομίζεσθαι· καὶ ὑπὸ τούτων πέμπεσθαι ἀνθρώποις τούς τε ὀνείρους, καὶ τὰ σημεῖα νόσου τε καὶ ὑγιείας· καὶ οὐ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ προβάτοις, καὶ τοῖς ἄλλοις κτήνεσιν. εἴς τε τούτους γίνεσθαι τούς τε καθαρμοὺς, καὶ ἀποτροπιασμοὺς, μαντικήν τε πᾶσαν, καὶ κληδόνας, καὶ τὰ ὅμοια. μέγιστον δέ φησι τῶν ἐν ἀνθρώποις εἶναι τὴν ψυχὴν πεῖσαι ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν, ἢ ἐπὶ τὸ κακόν· εὐδαιμονεῖν ἄνθρωπον ὅταν ἀγαθὴ ψυχὴ προσγένηται· μηδέποτε δὲ ἠρεμεῖν, μηδὲ τὸν αὐτὸν ῥόον κρατεῖν. ὅρκιόν τε εἶναι τὸ δίκαιον· καὶ διὰ τοῦτο Δία ὅρκιον λέγεσθαι. τήν τε ἀρετὴν, ἁρμονίαν εἶναι, καὶ τὴν ὑγίειαν, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἅπαν, καὶ τὸν θεόν· διὸ καὶ καθ' ἁρμονίαν συνεστάναι τὰ ὅλα. φιλίαν τε, εἶναι ἐναρμόνιον ἰσότητα.

A & puras quidẽ atque purgatas in excelsum ducat: impuras verò illis ne appropinquare quidem, neque inuicem sibiipsis, cæterùm vinciri à furiis infractis nexibus. Quin, totum aera plenum esse animis, eósque & dæmones & heroas existimari, atque ab his hominibus immitti somnia & signa atque mor- B bos: neque solùm hominibus, verùm & pecudibus ac iumentis reliquis: atque ad hos referri lustrationes & expiationes, diuinationem omnem & vaticinia, & cætera id genus. Maximum verò eorum quæ in hominibus fingi possunt, dixit, animam esse, quæ ad bonum induceret siue ad malum. felicésque ac beatos C esse homines, quibus bona anima aduenerit. Eam verò nunquam quiescere, neque eundem fluxum obtinere. Iustum item vim habere iurisiurandi: atque ideo & Iouem iuratorem dici. Virtutem harmoniam esse, sanitatem præterea & bonum omne, atque deum: ideóque per harmoniã constare omnia. D Amicitiam itidem, esse æquabilem congruentiam.

τιμὰς θεοῖς δεῖν νομίζειν καὶ ἥρωσιν, μὴ τὰς ἴσας· ἀλλὰ θεοῖς ἀεὶ, μετ' εὐφημίας, λευχειμονοῦντας καὶ ἀγνεύοντας· ἥρωσι δὲ, ἀπὸ μέσου ἡμέρας. τὴν δὲ ἀγνείαν εἶναι διὰ καθαρμῶν καὶ λουτρῶν καὶ περιῤῥαντηρίων. καὶ διὰ ταῦτα αὐτὸν καθαρεύειν ἀπό τε κήδους, καὶ λέχους, καὶ μιάσματος παντὸς, καὶ ἀπέχεσθαι βρωτῶν θνησειδίων τε κρεῶν, καὶ τριγλῶν, καὶ μελανούρων, καὶ ὠῶν, καὶ τῶν ὠοτόκων ζώων, καὶ κυάμων, καὶ τῶν ἄλλων ὧν παρακελεύονται καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιτελοῦντες.

A Honores diis exhibendos, heroas tamen haud æquo honore ducẽdos. Cæterùm diis semper quidem cum laudibus amictúque candido & casto corpore honores adhibendos, heroibus verò ex dimidio diei. Eam verò munditiem expiationibus lauacrísque atque aspergınibus fieri, vacando à funere & cubili & inquinamento omni, morticinísque B & pollutis carnibus abstinendo, triglísque ac sepiis, ouísque, & quæ ex ouis nascuntur animalibus, fabis quoque & cæteris quæ prohibent qui in templis mysteria ritúsque faciunt.

Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ τῶν κυάμων, παραγγέλλειν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν κυάμων, ἤτοι ὅτι αἰδοίοις εἰσὶν ὅμοιοι, ἢ ὅτι ᾅδου πύλαις· (ἀγόνατον γὰρ μόνον) ἢ ὅτι φθείρει, ἢ ὅτι τῇ τοῦ ὅλου φύσει ὅμοιον, ἢ ὅτι ὀλιγαρχικόν· κληροῦνται γοῦν αὐτοῖς. τὰ δὲ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἐθίζεσθαι μὴ ἀκολάστως ἐσθίειν· ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τινός· Ἀριστοφάνης δὲ, τῶν ἡρώων φησὶν εἶναι τὰ πίπτοντα, λέγων ἐν τοῖς Ἥρωσι, Μὴ γεύεσθ' ἅττ'

Ait autem Aristoteles in libro De fabis, ideo admonuisse illum fabis abstinen- C dum, siue quòd pudendis similes sint, siue quòd inferni ianuis, (sunt enim infœcundæ solæ) siue quòd corrumpant, siue quòd naturæ vniuersi similes sint, siue quòd paucorum dominatu gaudent: nam his in suffragiis vtebãtur. Quæ verò ceciderint non tollẽda, vt assuescatur nonnisi moderatè edere. Porro A- D ristophanes heroum ait ea esse quæ cadunt, dicens in Heroicis, Ne gustato quidẽ

ea quæ

ἂν καταπέσῃ τῆς τραπέζης ἐντός. ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερὸς τοῦ Μηνὸς καὶ ἱκέτης. τὸ δ' ἦν τῶν ἀγαθῶν· τῷ τε Μηνὶ ἱερός· σημαίνει γὰρ τὰς ὥρας. τῶν ἰχθύων μὴ ἅπτεσθαι, ὅσοι ἱεροί· μὴ γὰρ δεῖν τὰ αὐτὰ τετάχθαι θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὥσπερ οὐδὲ ἐλευθέροις καὶ δούλοις. καὶ τὸ μὲν λευκόν, τῆς τἀγαθοῦ φύσεως· τὸ δὲ μέλαν, τοῦ κακοῦ. ἄρτον μὴ καταγνύειν, ὅτι ἐπὶ ἕνα οἱ πάλαι τῶν φίλων ἐφοίτων, καθάπερ καὶ νῦν οἱ βάρβαροι· μηδὲ διαιρεῖν, ὃς συνάγει αὐτούς. οἱ δέ, πρὸς τὴν ἐν ᾅδου κρίσιν· οἱ δέ, ἐς πόλεμον δειλίαν ποιεῖν· οἱ δέ, ἐπεὶ ἀπὸ τούτου ἄρχεται τὸ ὅλον. καὶ τῶν σχημάτων τὸ κάλλιστον σφαῖραν εἶναι τῶν στερεῶν· τῶν δὲ ἐπιπέδων, κύκλον. γῆρας καὶ πᾶν τὸ μειούμενον, ὅμοιον· καὶ αὔξην καὶ νεότητα, ταὐτόν. ὑγίειαν, τὴν τοῦ εἴδους διαμονήν· νόσον, τὴν τούτου φθοράν. περὶ τῶν ἁλῶν, ὅτι δεῖ παρατίθεσθαι πρὸς ὑπόμνησιν τοῦ δικαίου· οἱ γὰρ ἅλες πᾶν σώζουσιν ὅ, τι ἂν παραλάβωσι. καὶ γεγόνασιν ἐκ τῶν καθαρωτάτων, ὕδατος καὶ θαλάττης.

A ea quæ intra mensam deciderint. Gallo plumis albis abstinendum, quòd Mensi sacer sit ac supplex. nam & horas significat. Pisces itẽ non gustandos eos qui sacri sunt. neque enim fas esse eadem diis & hominibus apponi, sicuti nec seruis & liberis. Cādidũ quidem quod est, ad boni pertinere naturam, atrum verò, B ad mali. Panem nõ frãgendum. Nam in vnum veteres amici coibãt, quẽadmodum nũc etiam barbari, neque diuidendum, quod illos in vnum cogat. Alii ad iudicium referunt quod apud inferos fit. Alii quòd in bello formidinem faciat. Alii quòd ab hoc incipiat vniuersum insolidarúmque figurarum omniũ C sphæra, planarum verò circulus sit. Senectutem & omne detrimento obnoxium pari ratione teneri. Iuuẽtutem itidem & quicquid incrementa suscipit, idem esse. Sanitatẽ speciei esse consistentiam, morbũ contrà esse huius violationem: de sale quòd apponi conueniat, idcirco statuit, quòd iustitiæ admoneat. D Hoc enim quicquid occupauerit seruat, & ex liquidissimis rebus, aqua & mari, fit.

Καὶ ταῦτα μὲν φησιν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν εὑρηκέναι· καὶ τὰ ἐκείνων ἐχόμενα, ὁ Ἀριστοτέλης. τὴν δὲ σεμνοπρέπειαν τοῦ Πυθαγόρου καὶ Τίμων ἐν τοῖς Σίλλοις δάκνων αὐτὸν, ὅμως οὐ παρέλιπεν· εἰπὼν οὕτω,

Πυθαγόρην τε γόητας ἀποκλίναντ' ἐπὶ δόξην,
Θήρῃ ἐπ' ἀνθρώπων, σεμνηγορίης ὀαριστήν.

περὶ δὲ τοῦ ἄλλοτε ἄλλον αὐτὸν γεγενῆσθαι, Ξενοφάνης ἐν Ἐλεγείᾳ προσμαρτυρεῖ, ἧς ἀρχή,

Νῦν αὖτ' ἄλλον ἔπειμι λόγον, δείξω δὲ κέλευθον.

ὃ δὲ περὶ αὐτοῦ φησιν, οὕτως ἔχει,

Καί ποτέ μιν στυφελιζομένου σκύλακος παριόντα
Φασὶν ἐποικτεῖραι καὶ τόδε φάσθαι ἔπος,
Παῦσαι, μηδὲ ῥάπιζ'· ἐπειὴ φίλου ἀνέρος ἐστὶ
Ψυχή, τὴν ἔγνων φθεγξαμένης ἀΐων.

καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ξενοφάνης. ἔσκωψε δὲ αὐτὸν Κρατῖνος μὲν ἐν Πυθαγορικοῖς· ἀλλὰ καὶ ἐν Ταραντίνοις φησὶν οὕτως,

Ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς, ἂν ἰδιώτην
Ποθὲν λάβωσιν εἰσελθόντα, διαπειρώμενοι

A Hæc Alexander in Pythagoricis reperisse se in Cōmētariis tradit. Eadem fermè Aristoteles. Enimuero Pythagoræ ipsius grauitatem ac modestiam & Timon in Sillis, quum illum carpere instituisset, non reliquit intactam: in hanc sētentiam loquens, *Pythagoram quoque magia insignē, opinione gloriæ grauitatisque celebrem.* B Quòd autem alius idem aliâs fuerit, Xenophanes in Elegia testatur, cui⁹ est initiū, *Nūc alia dicere aggrediar.* Quod verò de illo dixit, sic se habet,

Qui catulum duro miseratus verbere cæsum
Quum (vt fama est) olim præterijsset, ait,
Desine, ne miserum cædas: C *nam charus amici*
Est animus, quod vox indicat ipsa mihi.

Atque hæc Xenophanes. Sugillat illum Cratinus in Pythagoricis atque in Tarentinis in hunc modum: *Eis consuetudo est, siquem simplicem vndecunque nacti fuerint, ingressum, experimentum facturum quātum*

Τῆς τῶν λόγων ῥώμης, ταράττειν
καὶ κυκᾶν τοῖς ἀντιθέτοις,
Τοῖς πέρασι, τοῖς παρισώμα-
σι, τοῖς ἀποπλάνοις,
Τοῖς μεγέθεσιν οὐ βυστικῶς.

Μνησίμαχος Ἀλκμαίωνι,
Ὡς Πυθαγοριστὶ θύομεν τῷ
Λοξίᾳ,
Ἔμψυχον οὐδὲν ἐσθίοντες παν-
τελῶς.

Ἀριστοφῶν Πυθαγοριστῇ.
Ἔφη τε καταβὰς εἰς δίαιταν
τῶν κάτω,
Ἰδεῖν ἑκάστους· διαφέρειν δὲ
πάμπολυ
Τοὺς Πυθαγοριστὰς τῶν νεκρῶν·
μόνοισι γὰρ
Τούτοισι τὸν Πλούτωνα συσσι-
τεῖν ἔφη,
Δι᾽ εὐσέβειαν. ἄχαρι θεὸν
λέγεις,
Εἰ τοῖς ῥύπου μεστοῖσιν ἥδε-
ται ξυνών.

Ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ,
Ἐσθίουσί τε λάχανα, καὶ πί-
νουσιν
Ἐπὶ τούτοις ὕδωρ, φθεῖρας δὲ
καὶ τρίβωνα,
Τήν τ᾽ ἀλουσίαν οὐδεὶς ἂν
ὑπομείνειε Τῶν νεωτέρων.

illi dicendi viribus præstant, perturbare illum, obiectionibúsque versare, conclusionibus, inæqualitatibus, fallaciis, magnitudinibus, nō inde emergere. Mnesimachus Dalmoni, *Pythagoreo more Soli immolamus inanimatū nihil, omnia comedentes.* Aristophon in Pythagoreo instituto ait, *quòd quum descendisset in diætam eorū qui apud inferos sunt, vidisse singulos, Pythagoricos verò multùm omnino à mortuis differre. His quippe solis conuesci Plutonem ob pietatem dixit. Facilem ais deū, si sordidis cibis adesse gaudet.* Item in eodem, *Comedunt olera & aquam in potu sumunt, pediculos & pallium atque squalorem nemo ex aliis perferre posset.*

Ἐτελεύτα δ᾽ ὁ Πυθαγόρας τοῦτον τὸν τρόπον· συνεδρεύοντος με-
τὰ τῶν συνήθων ἐν τῇ Μύλωνος οἰκίᾳ τούτου, ὑπό τινος τῶν μὴ παρα-
δοχῆς ἀξιωθέντων, διὰ φθόνον ὑποπρησθῆναι τὴν οἰκίαν συνέβη.

Moritur autem Pythagoras hoc modo, Consederat in domo Milonis cum sociis: eam verò domum quispiam ex iis quos ille admittere noluerat, per inuidiam incendit.

τινὲς δ' αὐτοὺς τοὺς Κροτωνιάτας τοῦτο πρᾶξαι, τυραννίδος ἐπίθεσιν εὐλαβουμένους. τὸν δὴ Πυθαγόραν καταληφθῆναι διεξιόντα· καὶ πρός τινι χωρίῳ γενόμενος πλήρει κυάμων, αὐτόθι ἔστη, εἰπὼν, ἁλῶναι μᾶλλον ἢ πατῆσαι· ἀναιρεθῆναι δὲ κρεῖττον, ἢ λαλῆσαι. καὶ ὧδε πρὸς τῶν διωκόντων ἀποσφαγῆναι. οὕτω δὲ καὶ τοὺς πλείους τῶν ἑταίρων αὐτοῦ διαφθαρῆναι, ὄντας πρὸς τετταράκοντα. διαφυγεῖν δ' ὀλιγίστους, ὧν ἦν καὶ Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, καὶ Λῦσις ὁ προειρημένος. φησὶ δὲ Δικαίαρχος τὸν Πυθαγόραν ἀποθανεῖν καταφυγόντα εἰς τὸ ἐν Μεταποντίῳ ἱερὸν τῶν Μουσῶν, τετταράκοντα ἡμέρας ἀσιτήσαντα. Ἡρακλείδης δέ φησιν ἐν τῇ τοῦ Σατύρου βίων ἐπιτομῇ, μετὰ τὸ θάψαι Φερεκύδην ἐν Δήλῳ, ἐπανελθεῖν εἰς Ἰταλίαν, καὶ πανδαισίαν εὑρόντα Μύλωνος τοῦ Κροτωνιάτου, εἰς Μεταπόντιον ὑπεξελθεῖν, κἀκεῖ τὸν βίον καταστρέψαι ἀσιτίᾳ, μὴ βουλόμενον περαιτέρω ζῆν. Ἕρμιππος δέ φησι, πολεμούντων Ἀκραγαντίνων καὶ Συρακοσίων,

Sunt qui Crotoniatas ipsos tyrannidis suspicione ac metu hoc perpetrasse dicãt. Pythagoram igitur incendii incommoda vitantem, quum egrederetur cõprehensum esse: & agro cuidã fabis pleno intrantem, ibi constitisse, ac dixisse, Capi pręstat quàm has dare pessũ, cędique satius est quàm quicquam loqui: atque ita iugulum persequutoribus nudasse: compluresque ex discipulis (nã circiter quadraginta sequuti fuerant) fuisse interemptos, paucósque effugisse: ex quibus Archytas Tarentinus fuerit, & Lysis ille quẽ suprà memorauimus. Porro Dicęarchus Pythagoram in delubrum Musarum, quod Metaponti est, confugisse, ibique quũ quadraginta dies absque cibo perstitisset, defecisse ait. Heraclides verò in Epitome vitarum Satyri, illum postquam in Delo Pherecydi iusta persoluerat, rediisse in Italiam, &, quum in domo Milonis Crotoniatæ celebritatem offendisset, Metapontum peruenisse, ibique quum viuere diutius nollet, inedia vitam finisse. Hermippus autem ait bello inter Agrigẽtinos atque Syracusanos

A ἐξελθεῖν μετὰ τῶν συνήθων τὸν Πυθαγόραν, καὶ προστῆναι τῶν Ἀκραγαντίνων. φυγῆς δὲ γινομένης περικάμπτοντα αὐτὸν τὴν τῶν κυάμων χώραν, ὑπὸ τῶν Συρακουσίων ἀναιρεθῆναι· τούς τε λοιπούς, ὄντας πρὸς τοὺς πέντε καὶ τριάκοντα, ἐν Τάραντι κατακαυθῆναι, θέλοντας ἀντιπολιτεύεσθαι τοῖς προεστῶσι. B καὶ ἄλλο τι περὶ Πυθαγόρου φησὶν ὁ Ἕρμιππος. λέγει γὰρ ὡς γενόμενος ἐν Ἰταλίᾳ, κατὰ γῆς οἰκίσκον ποιῆσαι, καὶ τῇ μητρὶ ἐντείλατο τὰ γινόμενα εἰς δέλτον γράφειν σημειουμένην καὶ τὸν χρόνον· ἔπειτα καθιέναι αὐτῷ ἔστ' ἂν ἀνέλθῃ· τοῦτο ποιῆσαι τὴν μητέρα. C τὸν δὲ Πυθαγόραν μετὰ χρόνον ἀνελθεῖν ἰσχνὸν καὶ κατεσκελετευμένον· ἐσελθόντα τε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, φάσκειν ὡς ἀφῖκται ἐξ ᾅδου· καὶ δὴ καὶ ἀνεγίνωσκεν αὐτοῖς τὰ συμβεβηκότα. οἱ δέ, σαινόμενοι τοῖς λεγομένοις, ἐδάκρυόν τε καὶ ᾤμωζον, καὶ ἐπίστευον εἶναι τὸν Πυθαγόραν θεῖόν τινα· D ὥστε καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῷ παραδοῦναι, ὡς καὶ μαθησομένας τι τῶν αὐτοῦ·

exorto, Pythagoram exiſſe cum ſociis Agrigentinis opem laturum. Verſis autem in fugam, illum, fabarũ cãpum circuiſſe, ibíque à Syracuſanis fuiſſe interfectũ. Reliquos verò ad triginta-quinque Tarẽti fuiſſe crematos, quum primariis ciuitatis contrà ire vellẽt, atque ab eis in reipublicę adminiſtratione diſſentirent. Aliud item quiddam huiuſmodi de Pythagora Hermippus refert. Ait enim, illum, quũ in Italiam veniſſet, ſubterraneã feciſſe domum, matríque mandaſſe, quæ contingerent, tabulis inſcriberet, tempúſque adnotaret: deinde illũ deſcendiſſe, ac dũ rediret id matrem feciſſe. Anno autem exacto aſcendiſſe Pythagoram ex effoſſa domo, ſqualidum ac macie confectum, aduocatáque concione dixiſſe ex inferis ſe aſcendere, atq; vt ſibi fidẽ faceret, recitaſſe quicquid eueniſſet. Eos verò iis quæ dicebãtur affectos, in lacrymas eiulatúſque prorupiſſe, Pythagorámque iam diuini quippiã habere exiſtimantes, vxores ſuas illi in diſciplinam certatim dediſſe, vt quippiã ex illo addiſcerẽt:

ταῖς καὶ Πυθαγορικὰς κληθῆναι. καὶ ταῦτα μὲν Ἕρμιππος.

Ἦν δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ καὶ γυνὴ, Θεανὼ ὄνομα, Βροντίνου τοῦ Κροτωνιάτου θυγάτηρ. οἱ δὲ, γυναῖκα μὲν εἶναι Βροντίνου, μαθήτριαν δὲ Πυθαγόρου. ἦν αὐτῷ καὶ θυγάτηρ Δαμὼ, ὥς φησι Λύσις ἐν ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Ἵππαρχον, περὶ Πυθαγόρου λέγων οὕτως, Λέγοντι δὲ πολλοί τοι καὶ Δαμασίᾳ φιλοσοφεῖν· ὅπερ ἀπαξιῶν Πυθαγόρας, ὅς γε τᾷ Δαμοῖ τᾷ ἑαυτοῦ θυγατρὶ παρακαταθέμενος τὰ ὑπομνήματα, ἐκέλευσε μηδενὶ τῶν ἐκτὸς τᾶς οἰκίας παραδιδόμεν. ἁ δὲ, δυναμένα πολλῶν χρημάτων ἀποδίδοσθαι τὼς λόγως, οὐκ ἐβουλήθη. πενίαν γὰρ καὶ τὰς τῶ πατρὸς ἐπισκήψιας ἐνόμισε χρυσῶ τιμιωτέρας εἶναι, καὶ ταῦτα γυνά. ἦν καὶ Τηλαύγης υἱὸς αὐτοῦ, ὃς καὶ διεδέξατο τὸν πατέρα, καὶ (κατά τινας) Ἐμπεδοκλέους καθηγήσατο. Ἱππόβοτος γέ τοι φησὶ λέγειν Ἐμπεδοκλέα Τηλαυγεῖ, Κλυτὲ κοῦρε Θεανοῦς Πυθαγόρεώ τε. σύγγραμμα δὲ φέρεται τοῦ Τηλαύγους οὐδέν· τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Θεανοῦς τινὰ ἄλλα. καί φασιν αὐτὴν ἐρωτηθεῖσαν ποσταία γυνὴ ἐπ' ἀνδρὸς καθαρεύει, φάναι,

A eásque Pythagoricas vocatas esse. Hæc Hermippus.

Erat autem Pythagoræ & vxor Theano nomine, Brontini Crotoniatæ filia. Hanc alii Brontini vxorem Pythagoræque discipulam tradũt. Erat illi & filia Damo, vt Lysis in epistola ad Hipparchum ait, de Pythagora in hunc modum loquens, Aiunt autem plurimi B publicè te, (id quod Pythagoras semper inhibuerat) philosophari: qui quũ Damoni filiæ commẽtaria sua commendaret, iussit ne cui extra domum ea traderet. Ea verò quum ingenti pecunia posset illa distrahere, omnino noluit, inopiam quippe patrísque monita auro pretiosiora censuit, ídque quum esset mulier. C Fuit illi & filius Telauges, qui etiam patri successit, ac iuxta quosdã Empedoclis prçceptor fuit. Hippobotus autem Empedoclem dixisse ait de Telauge, Clara Theanus proles Pythagoræque. Telauges autem ille nihil scripsisse fertur, at ipsius mater nonnulla. Rogata quando mulier à viro munda sit, dixisse ferunt,

Ἀπὸ μὲν τοῦ ἰδίου, παραχρῆμα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου, οὐδέποτε. τῇ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα μελλούσῃ πορεύεσθαι, παρῄνει, ἅμα τοῖς ἐνδύμασι καὶ τὴν αἰσχύνην ἀποτίθεσθαι· ἀνισταμένην τε πάλιν ἅμα αὐτοῖσιν ἀναλαμβάνειν. ἐρωτηθεῖσα, Ποῖα; ἔφη, Ταῦτα δι' ἃ γυνὴ κέκλημαι. ὁ γοῦν Πυθαγόρας (ὡς μὲν Ἡρακλείδης φησὶν ὁ τοῦ Σαραπίωνος) ὀγδοηκοντούτης ἐτελεύτα, κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν τῶν ἡλικιῶν· ὡς δὲ οἱ πλείους, ἔτη βιοὺς ἐνενήκοντα. καὶ ἡμῶν ἐστιν εἰς αὐτὸν πεπαιγμένα οὕτως ἔχοντα,

Οὐ μόνος ἐμψύχων ἀπέχες χέρας, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς,
Τίς γὰρ ὃς ἐμψύχων ἥψατο, Πυθαγόρα;
Ἀλλ' ὅταν ἑψηθῇ τι, καὶ ὀπτηθῇ καὶ ἁλισθῇ,
Δὴ τότε καὶ ψυχὴν οὐκ ἔχον ἐσθίομεν.

Ἄλλο.

Ἦν ἄρα Πυθαγόρης τοῖος σοφὸς, ὥστε μὲν αὐτὸς
Μὴ ψαύειν κρειῶν, καὶ λέγεν ὡς ἄδικον.
Σιτίζειν δ' ἄλλους. ἄγαμαι σοφόν· αὐτὸς ἔφα μὲν,
Οὐκ ἀδικεῖν, ἄλλους δ' αὐτὸς ἄρ' ἦν ἀδικῶν.

A suo quidem, continuò: ab alieno verò, nunquam. Ei verò quæ ad virum ingrederetur, monebat vti, cum veste & verecundiam poneret, exurgénsque denuo, cum ipsis illam vnà resumeret. Rogata Quęnā? Hæc, inquit, per quæ mulier vocor. Igitur Pythagoras, iuxta Heraclidem Serapionis filiū, octogesimo ætatis anno moritur, secúdum propriam ætatum descriptionē: iuxta plurimos autem, nonagesimo. Extāt autem & quæ in hunc lusimus, sic se habentia,

Haudquaquam solus tu animatis abstinuisti:
Quísnam animata vorat, dic mihi Pythagora?
Verùm vbi quid tostum est, elixū, vel sale sparsum,
Tunc edimus, quoniam spiritus omnis abest.

Item aliud in eundem,

Talis erat sapiens, vt nollet tangere carnes,
Pythagoras, magnum & diceret esse scelus.
Carnibus admiror socios quòd pauit, & ipse
Carnibus abstinuit, flagitium esse ratus.

Καὶ ἄλλο.

Ταὶ φρένας ἢν ἐθέλῃς τὰς Πυθαγόρεω νοῆσαι,
Ἀσπίδος ΕΥ'φόρβου βλέψον ἐς ὀμφαλόεν.
Φησὶ γὰρ, Οὗτος ἐγὼν ἦν πρότερος· ὃς δ' ὅτε οὐκ ἦν
Φάσκεν ὅτ' ἦν δήπου, οὐκ ἂν ἔην ὅτε ἦν.

A Item aliud,

Respice in EVphorbi radiantia scuta renati,
Pythagoræ mentem noscere quisquis aues.
Olim ego (dicit) eram mortalis, nec sum vnquã,
Sine erat, haud vel erat, dicere semper, Eram.

Καὶ ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα.

Αἶ αἶ, Πυθαγόρης τί τόσον κυάμους ἐσεβάσθη;
Καὶ θάνε φοιτηταῖς ἄμμιγα τοῖς ἰδίοις;
Χωρίον ἦν κυάμων· ἵνα μὴ τούτους δὲ πατήσῃ,
Ἐξ Ἀκραγαντίνων κάτθαν' ἐνὶ τριόδῳ.

In eundem,

B *Heu, heu, Pythagoras quid vile legumen adorat?*
Quem in propriis fama est occubuisse fabis?
Nam ne fortè fabas fugiens calcaret in agro,
Tandem Agragãtino casus ab hoste perit.

Ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ αὐτοῦ τὸ σύστημα διέμεινε μέχρι γενεῶν ἐννεακαίδεκα. τελευταῖοι γὰρ ἐγένοντο τῶν Πυθαγορείων οὓς καὶ Ἀριστόξενος εἶδε, Ξενόφιλός τε ὁ Χαλκιδεὺς, ἀπὸ Θρᾴκης, καὶ Φάντων ὁ Φλιάσιος, καὶ Ἐχεκράτης, καὶ Διοκλῆς, καὶ Πολύμναστος, Φλιάσιοι καὶ αὐτοί. ἦσαν δὲ ἀκροαταὶ Φιλολάου καὶ ΕΥ'ρύτου τῶν Ταραντίνων.

Floruit autem Olympiade sexagesima, ipsiúsque schola durauit vsque ad nonam C & decimam generationẽ. Postremi enim Pythagoreorum fuere quos Aristoxenus vidit, Xenophilus Chalcidiensis ex Thuria, & Phanto Phliasius, & Echecrates, & Diocles, & Polymnastus, Phliasii & ipsi. Erant autem auditores Philolai & EVryti Tarentinorum.

D Fuerunt autẽ Pythagoræ quatuor eodẽ ferè tẽpore,

Γεγόνασι δὲ Πυθαγόραι τέτταρες περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους,

οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες· εἷς μὲν Κροτωνιάτης, τυραννικὸς ἄνθρωπος· ἕτερος Φλιάσιος, σωμασκητὴς, ἀλείπτης, ὥς φασί τινες· τρίτος, Ζακύνθιος, οὗ φασιν εἶναι τἀπόρρητα τῆς φιλοσοφίας, αὐτῶν διδάσκαλος· ἐφ' οὗ καὶ τὸ ΑΥ'τὸς ἔφα, παροιμιακὸν εἰς τὸν βίον ἦλθεν. οἱ δὲ καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποιὸν Ῥηγῖνον γεγονέναι φασὶ Πυθαγόραν, πρῶτον δοκοῦντα ῥυθμοῦ καὶ συμμετρίας ἐστοχάσθαι· καὶ ἄλλον, ἀνδριαντοποιὸν Σάμιον· καὶ ἕτερον, ῥήτορα μοχθηρόν· καὶ ἰατρὸν ἄλλον, τὰ περὶ κήλης γεγραφότα, καί τινα περὶ Ὁμήρου συντεταγμένον· καὶ ἕτερον, Δωρικὰ πεπραγματευμένον, ὡς Διονύσιος ἱστορεῖ. Ἐρατοσθένης δέ φησι (καθὸ καὶ Φαβωρῖνος ἐν τῇ παντοδαπῇ ἱστορίᾳ παρατίθεται) τοῦτον εἶναι τὸν πρῶτον ἐντέχνως πυκτεύσαντα, ἐπὶ τῆς ὀγδόης καὶ τετταρακοστῆς Ὀλυμπιάδος, κομήτην, καὶ ἁλουργίδα φοροῦντα· ἐκκριθῆναί τε ἐκ τῶν παίδων, καὶ χλευασθέντα, αὐτίκα προσβῆναι τοὺς ἄνδρας, καὶ νικῆσαι. ἁπλοῦν δὲ τούτῳ καὶ τοὐπίγραμμα, ὅπερ ἐποίησε Θεαίτητος.

nec multùm ab se inuicem distantes. Vnus quidē Crotoniata, homo tyrannicus: alter, Phliasius, corporum exercitator aliptes, vt quidam aiunt: tertius, Zacynthius, cuius aiunt illud esse philosophiæ arcanum, ac eius rei præceptor: à quo item illud prouerbiale, Ipse dixit, in publicum manauit. Sunt qui & alium sculptorem Rheginum fuisse dicant Pythagoram, qui primus visus sit numerorum ac modorum repertor fuisse. Alium item sculptorem Samium, & alium oratorem non bonum, & alium medicum qui de hernia scripserit, ac de Homero quædam composuerit. Alium item qui Doricè scripserit, autore Dionysio. Porro hunc Eratosthenes, quem & Phauorinus in Omnimoda historia sequitur in libro octauo, primum fuisse tradit, qui XLVIII Olympiade peritus ac exercitatus pugil euaserit, quem comatum atque purpuratum, eiectúmque ex puerorum ludo atque irrisum continuò viros petisse ac vicisse. Simplex est huic epigramma, quod fecit Theætetus,

Πυθαγόρην, τινὰ Πυθαγόρην, ὦ ξεῖνε, κομήτην,
Ἀδόμενον πύκτην εἰ κατέχεις Σάμιον,
Πυθαγόρης ἐγώ εἰμι. τὰ δ' ἔργα μου εἴ τιν' ἔροιο
Ἠλείων, φήσεις αὐτὸν ἄπιστα λέγειν.

Τοῦτον ὁ Φαβωρῖνος φησὶν ὅροις χρήσασθαι διὰ τῆς μαθηματικῆς ὕλης, ἐπὶ πλέον δὲ Σωκράτην, καὶ τοὺς ἐκείνῳ πλησιάσαντας· καὶ μετὰ ταῦτα, Ἀριστοτέλην καὶ τοὺς Στωϊκούς. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον ὀνομάσαι κόσμον, καὶ τὴν γῆν στρογγύλην· ὡς δὲ Θεόφραστος, Παρμενίδην· ὡς δὲ Ζήνων, Ἡσίοδον. τούτῳ φασὶν ἀντιπαρατάσσεσθαι Κύδωνα, καθά περ Ἀντίδικον Σωκράτει. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀθλητοῦ Πυθαγόρου καὶ τοῦτο ἐλέγετο τὸ ἐπίγραμμα,

Οὗτος πυκτεύσων ἐς Ὀλύμπια παισὶν ἄνηβος
Ἤλυθε Πυθαγόρας ὁ Κράτεω Σάμιος.

ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ ὧδε ἐπέστειλε.

Πυθαγόρας Ἀναξιμένει.

Καὶ σὺ ὦ λῷστε, εἰ μηδὲν ἀμείνων ἦς Πυθαγόρεω γενεήν τε

A *Pythagoram quẽdam comatum hospes nobilem,*
Pugilem Samium, si cõtines,
Pythagoras ego sum.
Quæ gesserim vero si quempiam Eleum rogabis,
Dices illum incredibilia narrare.

Hunc Phauorinus ait Definitionibus ob mathematicam vsum materiam, ampliasse B verò illam Socraté, & qui ab eo fluxere. Postea autem Aristotelem & Stoicos. primóque cælum appellasse mundum, terrámque rotundam. Id autem Theophrastus Parmenidi, Zeno Hesiodo, assignant. Huic auté restitisse Cydonem, sicut Antidocum Socrati. De Pythagora autem athleta circumfertur hoc e- C pigramma,

Hic puer & pugil à pueris ad Olympia venit
Pythagoras Samius, patre satus Crateo.

At verò philosophi epistola legitur in hunc modum,

D Pythagoras Anaximeni.

At tu virorum optime, si nihil Pythagora & genere

καὶ κλέος, μεταναστὰς ἂν ᾤχεο ἐκ Μιλήτου· νῦν δὲ κατερύκει σε ἡ πατρόθεν εὔκλεια· καὶ ἐμέ τε ἂν κατέρυκεν Ἀναξιμένει ἐοικότα. εἰ δ' ὑμεῖς οἱ ὀνηστοὶ τὰς πόλεις ἐκλείψετε, ἀπὸ μὲν αὐτέων ὁ κόσμος αἱρεθήσεται, ἐπικινδυνώτερα δ' αὐτῇσι τὰ ἐκ Μήδων. οὔτε δὲ αἰεὶ καλὸν αἰθερολογεῖν, μελεδωνόν τε εἶναι τῇ πατρίδι κάλλιον. καὶ ἐγὼ δὲ οὐ πάντα περὶ τοὺς ἐμεωυτοῦ μύθους, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμοις οὓς διαφέρουσιν εἰς ἀλλήλους Ἰταλιῶται.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ Πυθαγόρου διεληλύθαμεν, ῥητέον περὶ τῶν ἐλλογίμων Πυθαγορικῶν· μεθ' οὓς περὶ τῶν σποράδην κατά τινας φερομένων· ἔπειτα οὕτως ἐξάψομεν τὴν διαδοχὴν τῶν ἀξίων λόγου, ἕως Ἐπικούρου, καθὰ καὶ προειρήκαμεν. περὶ μὲν οὖν Θεανοῦς καὶ Τηλαύγους διειλέγμεθα· λεκτέον δὲ νῦν περὶ Ἐμπεδοκλέους πρῶτον· κατὰ γάρ τινας, Πυθαγόρου διήκουσεν.

A & gloria præstantior esses, profectò ad nos iam ex Mileto migrasses: nunc verò te continuit paterna & auita gloria, quæ & me continuisset, si essem Anaximeni similis. Cæterùm vos si augurio vrbes deseretis, eis quidem ornatus adimetur, Medíque illis infestius instabunt. Neque verò semper conuenit a- B strorum ac cæli vestigare rationes: præstat interdum ad patriam curas cogitationésque cõuertere. Quãquam ego non semper meis vaco fabulis, verùm & bellis interdum, quibus inter se inuicem Itali dissident.

Quoniam verò de Pythagora diximus, dicendum iam de Pythagoricis C illustribus viris: post quos dicendum erit de iis qui sparsim à plerisque referuntur: tum deinceps adnectemus successionis seriem memorabilium virorũ vsque ad Epicurum, sicuti suprà promisimus. De Theano autem & Thelauge iam diximus: dicendum modò de Empedocle primùm. Nam (vt quibusdam placet) Pythagoræ auditor D fuit.

ἘΜΠΕΔΟΚΛΗ͂Σ.

Ἐμπεδοκλῆς (ὥς φησιν Ἱππόβοτος) Μέτωνος ἦν υἱὸς τοῦ Ἐμπεδοκλέους, Ἀκραγαντῖνος. τὸ δ' αὐτὸ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, ὅτι ἐπίσημον ἄνδρα γεγονέναι τὸν Ἐμπεδοκλέα, τὸν πάππον τοῦ ποιητοῦ. ἀλλὰ καὶ Ἕρμιππος τὰ αὐτὰ τούτῳ φησίν. ὁμοίως καὶ Ἡρακλείδης ἐν τῷ περὶ νόσων, ὅτι λαμπρᾶς ἦν οἰκίας ἱπποτροφηκότος τοῦ πάππου. λέγει δὲ καὶ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Ὀλυμπιονίκαις, τὴν πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα νενικηκέναι τὸν τοῦ Μέτωνος πατέρα· μάρτυρι χρώμενος Ἀριστοτέλει. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς φησιν, ὡς ἦν Μέτωνος μὲν υἱός. εἰς δὲ Θουρίους αὐτὸν νεωστὶ παντελῶς ἐκτισμένους Γλαῦκος ἐλθεῖν φησιν. εἶθ' ὑποβάς, Οἱ δ' ἱστοροῦντες ὡς οἴκοθεν πεφευγὼς εἰς τὰς Συρακούσας, μετ' ἐκείνων ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τελέως ἀγνοεῖν μοι δοκοῦσιν. ἢ γὰρ οὐκ ἔτ' ἦν, ἢ παντελῶς ὑπεργεγηρακώς· ὅπερ οὐ φαίνεται. Ἀριστοτέλης γὰρ αὐτὸν, ἔτι τε Ἡράκλειτος, ἑξήκοντα ἐτῶν

EMPEDOCLES.

A Empedocli (vt ait Hippobotus) Meto pater, auus Empedocles Agrigentinus fuit. Idem & Timæus refert in decimoquinto Historiarum libro, insignem fuisse virum Empedoclem poetæ auum. Hermippus eadem fermè ait. Heraclides itidem De insulis, clara ex familia fuisse auum, equósque nu-B trisse tradit. Dicit & Eratosthenes in Olympionicis, LXXI Olympiade vicisse Metonis patrem, Aristotelis vtens testimonio. Apollodorus autem grammaticus in Chronicis, Metonis quidem filium fuisse ait, cæterùm ad Thurios nuper omnino conditos venisse Glau-C cus ait: deinde post pauca, Qui verò (inquit) domum profugum venisse Syracusas, & cum illis aduersus Athenienses bellasse aiunt, prorsus id mihi ignorare videntur. Aut enim iam defecerat, aut omnino valde senex erat: id quod minimè verisimile est. Nanque & Aristoteles ipsum & Heraclitum LX ætatis D

φησὶ τετελευτηκέναι. ὁ δὲ πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα νενικηκὼς κέλητι, τούτου πάντως ἦν ὁμώνυμος· ὥσθ᾽ ἅμα καὶ τὸν χρόνον ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου σημαίνεσθαι. Σάτυρος δὲ ἐν τοῖς βίοις φησὶν ὅτι Ἐμπεδοκλῆς υἱὸς μὲν ἦν Ἐξαινέτου, κατέλιπε δὲ καὶ αὐτὸς υἱὸν Ἐξαίνετον. ἐπί τε τῆς αὐτῆς Ὀλυμπιάδος τὸν μὲν ἵππῳ κέλητι νενικηκέναι· τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ, πάλῃ, ἢ (ὡς Ἡρακλείδης ἐν τῇ ἐπιτομῇ) δρόμῳ. ἐγὼ δὲ εὗρον ἐν τοῖς ὑπομνήμασι Φαβωρίνου, ὅτι καὶ βοῦν ἔθυσε τοῖς θεωροῖς ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐκ μέλιτος καὶ ἀλφίτων· καὶ ἀδελφὸν ἔσχε Καλλικρατίδην. Τηλαύγης δὲ ὁ Πυθαγόρου παῖς, ἐν τῇ πρὸς Φιλόλαον ἐπιστολῇ φησὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα Ἀρχινόμου εἶναι υἱόν. ὅτι δὲ ἦν Ἀκραγαντῖνος ἐκ Σικελίας, αὐτὸς ἐναρχόμενος τῶν καθαρμῶν φησίν,

Ὦ φίλοι οἳ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
Ναίετ᾽ ἀν᾽ ἄκρα πόλεως.

καὶ τὰ μὲν περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ τάδε.

anno vita excessisse ait, qui verò LXX & primam Olympiadem vicerat eques, eodem cēsebatur nomine. Ita & tempus ab Apollodoro significatur. Satyrus autem in Vitis Empedoclem ait filium fuisse Exæneti. Reliquisse autem & illum filium Exænetum, eadémque Olympiade ipsum quidem equestri certamine vicisse, filium verò illius lucta, siue (vt ait Heraclides in Epitome) cursu. Verumenimuero in Phauorini Commentariis reperi, Empedoclem & bouē mactasse spectatoribus, ex melle & farina: fratrémque habuisse Callicratidē. Telauges autem Pythagorę filius in epistola ad Philolaum, Empedoclem ait Archinomi fuisse filium. Quòd autem Agrigentinus ex Sicilia fuerit, ipse in primo Lustrationum refert,

O socii ingentem flauas Acragantis ad vndas
Vrbem qui colitis positā sub mœnibus altis.

Hactenus de genere ipsius.

Audisse autem Pythagoram Timæus autor est in nono Historiarum,

Ἀκοῦσαι δ᾽ αὐτὸν Πυθαγόρου Τίμαιος διὰ τῆς ἐνάτης ἱστορεῖ.

λέγων ὅτι καταγνωσθεὶς ἐπὶ λογοκλοπείᾳ τότε, (καθὰ καὶ Πλάτων) τῶν λόγων ἐκωλύθη μετέχειν. μεμνῆσθαι δὲ καὶ αὐτὸν Πυθαγόρου λέγοντα,

Ἦν δέ τις ἐν κείνοισιν ἀνὴρ περιώσια εἰδώς,
Ὃς δὴ μήκιστον πραπίδων ἐκτήσατο πλοῦτον.

οἱ δὲ τοῦτο εἰς Παρμενίδην αὐτὸν λέγειν ἀναφέροντα. φησὶ δὲ Νεάνθης ὅτι μέχρι Φιλολάου καὶ Ἐμπεδοκλέους ἐκοινώνουν οἱ Πυθαγορικοὶ τῶν λόγων. ἐπεὶ δ᾽ αὐτὸς διὰ τῆς ποιήσεως ἐδημοσίευσεν αὐτά, νόμον ἔθεντο μηδενὶ μεταδώσειν ἐποποιῷ. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ Πλάτωνα φασὶ παθεῖν· καὶ γὰρ τοῦτον κωλυθῆναι. τίνος μέντοι γε αὐτῶν ἤκουσεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, οὐκ εἶπεν. τὴν γὰρ περιφερομένην πρὸς Τηλαυγοῦς ἐπιστολὴν ὅτι μετέσχεν Ἱππάσου καὶ Βροντίνου, μὴ εἶναι ἀξιόπιστον. ὁ δὲ Θεόφραστος Παρμενίδου φησὶ ζηλωτὴν αὐτὸν γενέσθαι, καὶ μιμητὴν ἐν τοῖς ποιήμασι· καὶ γὰρ ἐκεῖνον ἐν ἔπεσι τὸν Περὶ φύσεως λόγον ἐξενεγκεῖν. Ἕρμιππος δέ, οὐ Παρμενίδου,

dicens deprehensum quòd orationem furatus esset, (sicuti & Plato) atque ideo ad consortium sermonum admitti prohibitũ: ipsúmque meminisse Pythagorę,

Quidã et in his vir summus erat, rerúmque peritus
Diutiis qui animi cordatis vinceret omnes.

Sunt qui ista de Parmenide dixisse putant. Refert Neâthes Pythagoricos vsque ad Philolaum & Empedoclem ad sermonum communionem admitti solitos. Vbi verò ipse poemata illa vulgare cœpit, latam esse legem vti versificator omnis inde arceretur. Idem & Platonem pertulisse aiunt, quippe & hunc fuisse prohibitum. quem tamen illorum audiuerit Empedocles, non dixit. Eam enim quæ Telaugis fertur epistolam, quòd Hippasum ac Brontinum audierit, non vsquequaque probari. Enimuero Theophrastus Parmenidem illum imitatum dixit, ipsiúsque æmulum & in poematibus fuisse: quippe & illum in versu physicæ rationis sequi exprimeréque. Hermippus autem non Parmenidis,

Ξενοφάνους δὲ γεγονέναι ζη-
λωτὴν· ᾧ καὶ συνδιατρῖψαι,
καὶ μιμήσασθαι τὴν ἐπο-
ποιΐαν· ὕστερον δὲ τοῖς Πυθα-
γορικοῖς ἐντυχεῖν. Ἀλκιδά-
μας δ' ἐν τῷ φυσικῷ φησὶ κατὰ
τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ζήνωνα καὶ
Ἐμπεδοκλέα ἀκοῦσαι Παρ-
μενίδου· εἶθ' ὕστερον ἀποχω-
ρῆσαι. καὶ τὸν μὲν Ζήνωνα
κατ' ἰδίαν φιλοσοφῆσαι· τὸν
δὲ, Ἀναξαγόρου διακοῦσαι καὶ
Πυθαγόρου. καὶ τοῦ μὲν τὴν
σεμνότητα ζηλῶσαι τοῦ τε βίου
καὶ τοῦ σχήματος, τοῦ δὲ τὴν
φυσιολογίαν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν
τῷ σοφιστῇ φησι, πρῶτον Ἐμ-
πεδοκλέα ῥητορικὴν εὑρεῖν·
Ζήνωνα δὲ, διαλεκτικήν. ἐν
δὲ τῷ περὶ ποιητῶν, φησὶν ὅ-
τι καὶ Ὁμηρικὸς ὁ Ἐμπεδο-
κλῆς, καὶ δεινὸς περὶ τὴν
φράσιν γέγονε, μεταφορι-
κός τε ὢν, καὶ τοῖς ἄλλοις
τοῖς περὶ ποιητικὴν ἐπιτεύ-
γμασι χρώμενος. καὶ διότι
γράψαντος αὐτοῦ καὶ ἄλλα ποι-
ήματα, τήν τε τοῦ Ξέρξου διά-
βασιν, καὶ προοίμιον εἰς Ἀ-
πόλλωνα, ταῦθ' ὕστερον κατέ-
καυσεν ἀδελφή τις αὐτοῦ ἢ
θυγάτηρ, (ὥς φησιν Ἱερώνυ-
μος) τὸ μὲν προοίμιον, ἀκουσα·

A verùm Xenophanis fuiſſe imitatorem tradidit: qui quum diu verſatus eiúſque carmen imitatus ſit, poſtmodum Pythagoricis congreſſum eſſe. Alcidamas verò in Phyſico refert eodem tempore Zenonem & Empedoclem vnà audiuiſſe Parmenidem, demum ab ſe diſceſſiſſe: ac Zenonem quidem ſeorſum philoſophatum eſſe, B hunc verò Anaxagoram & Pythagoram audiſſe, atque alterius conſtantiam & grauitatem vitæ atque habitus, alterius de natura rationes fuiſſe imitatum. Ariſtoteles verò in Sophiſta, primum Empedoclem oratoriæ inuentorem ait, Zenonémque dialecticæ. In libro autem De poetis aſſerit Homericum Empe- C doclem, acutúmque in dicendo fuiſſe, tranſlationibus item ac cæteris poeticis figuris vſum. Atque ideo, quum & alia poemata ſcripſiſſet, & Xerxis tranſitum, & in Apollinem procemium, ea poſtea ignibus tradidit ſoror quædam ipſius ſiue filia, vt Hieronymus meminit: procemium quidem imprudens: D

τὰ δὲ Περσικὰ, βουληθεῖσα, διὰ τὸ ἀτελείωτα εἶναι. καθόλου δέ φησι καὶ τραγῳδίας αὐτὸν γράψαι, καὶ πολιτικά. Ἡρακλείδης δὲ ὁ τοῦ Σαραπίωνος, ἑτέρου φησὶν εἶναι τὰς τραγῳδίας.

Ἱερώνυμος δέ φησιν αὐτὸν τρισὶ καὶ τετταράκοντα ἐντετυχηκέναι. Νεάνθης δὲ, νέον ὄντα γεγραφέναι τὰς τραγῳδίας, καὶ αὐτὸν ἔπειτα αὐταῖς ἐντετυχηκέναι. φησὶ δὲ Σάτυρος ἐν τοῖς βίοις, ὅτι καὶ ἰατρὸς ἦν καὶ ῥήτωρ ἄριστος. Γοργίαν γοῦν τὸν Λεοντῖνον αὐτοῦ γενέσθαι μαθητὴν, ἄνδρα ὑπερέχοντα ἐν ῥητορικῇ, καὶ τέχνην ἀπολελοιπότα· ὅν φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιῶναι. τοῦτον φησὶν ὁ Σάτυρος λέγειν, ὡς αὐτὸς παρείη τῷ Ἐμπεδοκλεῖ γοητεύοντι. ἀλλὰ καὶ αὐτὸν διὰ τῶν ποιημάτων ἐπαγγέλλεσθαι τοῦτό τε καὶ ἄλλα πλείω, δι' ὧν φησί,

Φάρμακα δ' ὅσσα γεγᾶσι κακῶν, καὶ γήραος ἄλκαρ,
Πεύσῃ· ἐπεὶ μούνῳ σοὶ ἐγὼ κρανέω τάδε πάντα.
Παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος, οἵ τ' ἐπὶ γαῖαν

A Persica autem prudens ac sciens, quòd ea imperfecta essent. Tragœdias illũ præterea scripsisse refert ac politica. Verùm Heraclides Serapionis filius, tragœdias alterius fuisse memorat.

Hieronymus verò quadraginta tria illius opuscula se legisse asserit. Neanthes autem hunc iuuenem B scripsisse, & ipsum tragœdias, in quas se postea incidisse. Porro Satyrus in Vitis refert & medicum illum fuisse, oratorémque optimum, Gorgiámque Leontinum ipsius fuisse discipulum, virum in oratoria insignem, qui & artem rhetoricam scripserit: quem tradit Apollodorus in Chronicis centum & C nouem ætatis impleſſe annos. Hunc ait Satyrus dicere solitum affuisse se Empedocli magiam exercẽti, ipsúmque in poematibus id profiteri, & complura alia, inter quæ profitetur,

Pharmaca queis pellas morbos, leuésque senectam,
Percipies, quæ cuncta tibi communico soli:
D *Compescésque truces Ventorum rite procellas,*

Exorti

Ὀρνύμενοι πνοιαῖσι καταφθινύθουσιν ἀρούρας.
Καὶ πάλιν ἢν κ' ἐθέλησθα, παλίντιτα πνεύματ' ἐπάξεις.
Θήσεις δ' ἐξ ὄμβροιο κελαινοῦ καίριον αὐχμὸν
Ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμοῖο θερείου
Ῥεύματα δενδρεόθρεπτα, τὰ δ' ἐν θέρει ἀήσαντα.
Ἄξεις δ' ἐξ ἀΐδαο καταφθιμένου μένος ἀνδρός.

Φησὶ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ ιη' κατὰ πολλοὺς τρόπους τεθαυμάσθαι τὸν ἄνδρα. καὶ γὰρ ἐτησίων ποτὲ σφοδρῶς πνευσάντων ὡς τοὺς καρποὺς λυμῆναι, κελεύσας ὄνους ἐκδαρῆναι, καὶ ἀσκοὺς ποιῆσαι, πρὸς τοὺς λόφους καὶ τὰς ἀκρωρείας διέτεινε πρὸς τὸ συλλαβεῖν τὸ πνεῦμα. λήξαντος δὲ, Κωλυσανέμαν κληθῆναι. Ἡρακλείδης δὲ ἐν τῷ περὶ νόσων, φησὶ καὶ Παυσανίᾳ ὑφηγήσασθαι αὐτὸν τὰ περὶ τὴν ἄπνουν. ἦν δ' ὁ Παυσανίας, (ὥς φησιν Ἀρίστιππος καὶ Σάτυρος) ἐρώμενος αὐτοῦ, ᾧ δὴ καὶ τὰ περὶ φύσεως προσπεφώνηκεν οὕτως,

Παυσανία σὺ δὲ κλῦθι δαΐφρονος Ἀγχίτου υἱέ.

A *Exorti insanis qui vastant flatibus agros:*
Sursum (si libeat) mox flamina pigra ciebis,
Et media induces è tēpestate serenum,
Induces media pluuias æstate salubres,
Et flatus sicca qui perflent omnia messe:
B *Extinctúmque hominē nigro reuocabis ab orco.*

Multis item modis eum virum admirationi habitum Timæus in decimooctauo Historiarum autor est. Nāque etesiis aliquādo vehementer flantibus, adeo vt fruges corrumperēt, excoriari asinos iussit, factisque vtribus eos collibus & mōtium verticibus admoueri C ad compellendos flatus, cessantibúsque ventis ab euentu rei Κωλυσανέμαν vocatum esse. Heraclidesquoque in libro De morbis ait ipsum Pausaniæ dictasse quæ de Apno ille scripsit. Erat autem Pausanias (vt Satyrus & Aristippus ait) amator eius, cui & De natura libros compositos ita declarauit,

D *Pausania Anchiti sapientis percipe fili.*

ἀλλὰ καὶ ἐπίγραμμα εἰς αὐτὸν ἐποίησε,

Παυσανίην ἰητρὸν ἐπώνυμον
Ἀγχίτου υἱὸν
Φῶτ᾽ Ἀσκληπιάδην πατρὶς ἔθρεψε Γέλα,
Ὃς πολλοὺς μογεροῖσι μαραινομένους καμάτοισι
Φῶτας ἀπέστρεψεν Φερσεφόνης ἀδύτων.

Τὴν γοῦν ἄπνουν ὁ Ἡράκλειτός φησι τοιοῦτόν τι εἶναι, ὡς τριάκοντα ἡμέρας συντηρεῖν ἄπνουν καὶ ἄσφυκτον τὸ σῶμα· ὅθεν εἶπεν αὐτὸν καὶ ἰατρὸν καὶ μάντιν, λαμβάνων ἅμα καὶ ἀπὸ τούτων τῶν στίχων.

Ὦ φίλοι οἳ μέγα ἄστυ κατὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
Ναίετ᾽ ἀν᾽ ἄκρα πόλεως, ἀγαθῶν μελεδήμονες ἔργων,
Χαίρετ᾽. ἐγὼ δ᾽ ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητός,
Πωλεῦμαι μετὰ πᾶσι τετιμένος, ὥσπερ ἔοικε,
Ταινίαις τε περίστεπτος στέφεσίν τε θαλείοις,
Τοῖσιν ἅμ᾽ εὖτ᾽ ἂν ἵκωμαι ἐς ἄστεα τηλεθόωντα,
Ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶ σεβίζομαι. οἱ δ᾽ ἅμ᾽ ἕπονται

A Sed & epigramma in eum scripsit in hanc sẽtentiam,

Pausaniam Anchiti natum Phœbique nepotem,
Clarum aluit medicũ patria clara Gela.
Qui multos diris homines languoribus ægros
Eripuit furuis Persephones thalamis.

B Ἄπνουν igitur Heraclitus tale quiddam esse ait, quod triginta dies corpus absque strepitu integrum incorruptúmque seruaret. Vnde illum & medicum & vatem dixit, vt ex eius versibus patet, quibus incolas ampli Agrigẽti saluere iubet, à quibus & deum se credi vult, diuinósque sibi petit honores. Versus autẽ

C sic se ferè habent,

Vrbẽ qui flaui ad ripas Acragantis amici
Incolitis magnã, res & curatis honestas,
Saluete, immortalis ego conuersor apud vos,
Vt par est, deus, & talis me dignor honore,
Formosis vinctus vittis redimitus, & ipse
feisque corollis.
Queis quando egregias venio comitatus ad vrbes,
D *Mulieribus maribúsque colar, comitésque sequentur*

Μύριοι, ἐξερέοντες ὅπη πρὸς κέρδος ἀταρπός·
Οἱ μὲν μαντοσυνέων κεχρημένοι, οἱ δέ τι νούσων
Παντοίων ἐπύθοντο κλύειν εὐηκέα βάξιν.

Μέγαν δὲ τὸν Ἀκράγαντα εἰπεῖν φησὶν, ἐπεὶ μυριάδες αὐτὸν κατῴκουν ὀγδοήκοντα. ὅθεν τὸν Ἐμπεδοκλέα εἰπεῖν, τρυφώντων αὐτῶν, Ἀκραγαντῖνοι τρυφῶσι μὲν, ὡς αὔριον ἀποθανούμενοι· οἰκίας δὲ κατασκευάζονται, ὡς πάντα τὸν χρόνον βιωσόμενοι. αὐτοὺς δὲ τούτους τοὺς καθαρμοὺς ἐν Ὀλυμπίᾳ ῥαψῳδῆσαι λέγεται Κλεομένην τὸν ῥαψῳδόν· ὡς καὶ Φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασι.

Φησὶ δ' αὐτὸν καὶ Ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγονέναι, καὶ πάσης ἀρχῆς ἀλλότριον, εἴ γε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομένην παρῃτήσατο, (καθάπερ Ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λέγει) τὴν λιτότητα δηλονότι πλέον ἀγαπήσας. τὰ δ' αὐτὰ καὶ Τίμαιος εἴρηκε, τὴν αἰτίαν ἅμα παρατιθέμενος τοῦ δημοτικὸν εἶναι τὸν ἄνδρα. φησὶ γὰρ ὅτι κληθεὶς ὑπό τινος τῶν ἀρχόντων, καὶ προβαίνοντος τοῦ πότου, ὡς τὸ δεῖπνον οὐκ εἰσεφέρετο.

Innumeri, ad lucrum quos ardens semita ducit,
Quique prophetiã exercent, qui discere morbi
Omnigeni curam cupiũt artésque salubres.

Amplum verò Agrigẽtum dixisse ferunt, quòd in illa octingenta hominum millia inhabitarent. Vnde & Empedoclem, illis deliciis vacantibus, dixisse, Agrigẽtini deliciis quidem ita quotidie se dedunt, acsi postridie morituri: domos verò ita ædificant, quasi perpetuò victuri. Eas verò ipsas expiationes in vnum corpus coegisse fertur Cleomenes coaceruator, quemadmodũ & Phauorinus in Cõmemorationibus ait.

Fuisse verò eũ in primis liberũ atque ab omni imperandi fastu remotissimũ Aristoteles tradit: siquidẽ & regnum quum sibi offerretur, constanter renuit, sicuti Xanthus in illius laudibus meminit, simplicitatem vitæ quàm regum delicias charius amplectens. eadem & Timæus refert, causã simul adiiciẽs cur ita popularis fuerit. Inuitatus enĩ fuerat à quodã ex principibus, ac procedẽte cõuiuio cœna non inferebatur.

τῶν δ' ἄλλων ἡσυχαζόντων, μισοπονήρως διατεθεὶς ἐκέλευσεν εἰσφέρειν. ὁ δὲ κεκληκὼς ἀναμένειν ἔφη τὸν τῆς βουλῆς ὑπηρέτην. ὡς δὲ παρεγένετο, ἐγενήθη συμποσίαρχος, τοῦ κεκληκότος δηλονότι καταστήσαντος, ὃς ὑπεγράφετο τυραννίδος ἀρχήν. ἐκέλευσε γὰρ ἢ πίνειν ἢ καταχεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. τότε μὲν οὖν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἡσύχασε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ εἰσαγαγὼν εἰς δικαστήριον, ἀπέκτεινε καταδικάσας ἀμφοτέρους, τόν τε κλήτορα καὶ τὸν συμποσίαρχον. ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη τῆς πολιτείας ἦδε. πάλιν δ' Ἄκρωνος τοῦ ἰατροῦ τόπον αἰτοῦντος παρὰ τῆς βουλῆς εἰς κατασκευὴν πατρῴου μνήματος, διὰ τὴν ἐν τοῖς ἰατροῖς ἀκρότητα, παρελθὼν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἐκώλυσε, τά τε ἄλλα περὶ ἰσότητος διαλεχθεὶς, καί τι καὶ τοιοῦτον ἐρωτήσας. * τί δὲ ἐπιγράψομεν ἐλεγεῖον, ἢ τοῦτο;

Ἄκρον ἰητρὸν Ἄκρων' Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἄκρου

Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης.

τινὲς δὲ τὸν δεύτερον στίχον οὕτω προφέρονται,

A Tacentibus aliis, indignè ille ferēs, inferri iuſſit: qui verò illum inuitarat, præſtolari ſe curiæ miniſtrum dixit. Vbi verò ille aduenit, conuiuii princeps conſtitutus eſt, id nimirum agente eo qui illum vocauerat. Tum ille tyrānidis initia haud obſcura præ ſe ferens, iubebat aut bibere, aut in caput effundi merū. B Tunc igitur Empedocles tacuit. Poſtridie verò coacto iudicio dānauit vtrunque, ac peremit inuitatorē & conuiuii principē. Iſtud enim eius reipublicæ tractandæ initium fuit. Rurſus Acrone medico locum ſibi ad conſtruendum paternum monumentum à ſenatu poſtulante, quòd inter medicos arte præcipuè C excelleret, in medium ſurrexit Empedocles, ac fieri prohibuit, atque inter cætera quę de æqualitate diſſeruit, ita illum rogare cœpit, Cuiuſmodi monumento incidemus elegium? Nū hoc?

Acronem ſummum medicū ex Acragante profectū,
Qui ſummo in patriæ culmine habet tumulum.

D Quidam autem ſecundum verſum ita pronuntiant,

Ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος A
ἄκρος κατέχει.
τοῦτον τινὲς Σιμωνίδου φασὶν
εἶναι. ὕστερον δὲ ὁ Ἐμπεδοκλῆς
καὶ τὸ τῶν χιλίων ἄθροισμα κα-
τέλυσε συνεστὼς ἐπὶ ἔτη τρία.
ὥστε οὐ μόνον ἦν τῶν πλουσίων,
ἀλλὰ καὶ τῶν τὰ δημοτικὰ φρο-
νούντων. ὅγε τοι Τίμαιος ἐν
τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ, (πολ-
λάκις γὰρ αὐτοῦ μνημονεύει) B
φησὶν ἐναντίαν τῇ πολιτείᾳ
ἐσχηκέναι γνώμην αὐτόν. ὅπου
δὲ ἀλαζόνα καὶ φίλαυτον ἐν τῇ
ποιήσει ἴδοι τις ἄν. φησὶ γοῦν,
Χαίρετ᾽· ἐγὼ δ᾽ ὑμῖν θεὸς
ἄμβροτος, οὐκ ἔτι θνητὸς,
Πωλεῦμαι.
καὶ τὰ ἑξῆς. καθ᾽ ὃν δὲ χρόνον
ἐπεδήμει Ὀλυμπιάσιν, ἐπι-
στροφῆς ἠξιοῦτο πλείονος, ὥσ- C
τε μηδενὸς ἑτέρου μνείαν γί-
νεσθαι ἐν ταῖς ὁμιλίαις ὅσην
Ἐμπεδοκλέους. ὕστερον μέντοι
τοῦ Ἀκράγαντος οἰκιζομένου,
αὐτέστησαν αὐτοῦ τῇ καθόδῳ
οἱ τῶν ἐχθρῶν ἀπόγονοι. διό-
περ εἰς Πελοπόννησον ἀποχω-
ρήσας ἐτελεύτησεν. οὐ παρῆ-
κε δὲ οὐδὲ τοῦτον ὁ Τίμων, ἀλλ᾽
ὧδε αὐτοῦ καθάπτεται, λέγων, D
--καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἀγοραίων
Κλητὴς ἐπέων· ὅσα δ᾽ ἔσθενε, τοσάδ᾽ ἔλειν

Verticis excelsi celsa sepulcra tenent.

Hoc quidã Simonidis esse tradiderunt. Postea verò Empedocles & mille hominum cœtum antiquauit, constituto triennii magistratu, vt non solùm esset diuitum, verùm & mediocrium ac ciuilium rerum non expertium. Denique & Timæus in primo & secundo libro (ipsius enim sæpe mentionem facit) cõtrariam reipublicæ tradit putatum eum habuisse sententiam, quandoquidem iactantia & amore sui ferebatur immodicè, quippe qui in carmine se deũ dixerit. Quando item ad Olympia peregrinaretur, in se cunctorum vertebat ora, vt nullius inter loquendum tanta quanta Empedoclis fieret mẽtio. Postremò quum Agrigentũ conderetur, obstiterunt illius instituto inimicorum nepotes: vnde in Peloponnesum secessit, ibique obiit diem. Timæus autẽ ne hũc quidem prætermisit, sed ipsum mordet, quum ait, *Et Empedocles forensium formator verborum, quantum valuit, tantum cepit im-*

Ἄρχων, ὅς διέθηκ' ἀρχὰς ἐπιδευέας ἄλλων.

Περὶ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ διάφορός ἐστιν ὁ λόγος. Ἡρακλείδης μὲν γὰρ τὰ περὶ τῆς ἄπνου διηγησάμενος, ὡς ἐδοξάσθη Ἐμπεδοκλῆς ἀποστείλας τὴν νεκρὰν ἄνθρωπον ζῶσαν, φησὶν ὅτι θυσίαν συνετέλει πρὸς τῷ Πεισιάνακτος ἀγρῷ. συνεκέκληντο δὲ τῶν φίλων τινές, ἐν οἷς καὶ Παυσανίας. εἶτα μετὰ τὴν εὐωχίαν οἱ μὲν ἄλλοι χωρισθέντες ἀνεπαύοντο, οἱ μὲν ὑπὸ τοῖς δένδροις, ὡς ἀγροῦ παρακειμένου, οἱ δ', ὅπη βούλοιντο· αὐτὸς δ' ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ τόπου ἐφ' οὗ περ κατεκέκλιτο. ὡς δὲ ἡμέρας γενηθείσης ἐξανέστησαν, οὐχ εὑρέθη μόνος. ζητουμένου δέ, καὶ τῶν οἰκετῶν ἀνακρινομένων, καὶ φασκόντων μὴ εἰδέναι, εἷς τις ἔφη μέσων νυκτῶν φωνῆς ὑπερμεγέθους ἀκοῦσαι, προσκαλουμένης Ἐμπεδοκλέα· εἶτα ἐξαναστὰς ἑωρακέναι φῶς οὐράνιον, καὶ λαμπάδων φέγγος, ἄλλο δὲ μηδέν· τῶν δὲ ἐπὶ τῷ γενομένῳ ἐκπλαγέντων, καταβὰς ὁ Παυσανίας ἔπεμψέ τινας ζητήσοντας. ὕστερον δὲ ἐκωλύθη πολυπραγμονεῖν,

A *perans, qui diſpoſuit magiſtratus indigentes aliis.*

De illius verò obitu varia fertur opinio. Heraclides enim quum enarraſſet De Apno, vt Empedocles maximam ex eo gloriam conſequutus eſſet, quòd mulierem defunctam viuã miſiſſet, ait illum ſacrificiũ ad Piſianactis agrum feciſſe, conuocatis pleriſque ex B amicis, inter quos & Pauſanias erat. Vbi verò conuiuio peracto alii quidem loco paululum digreſſi, alii ſub arboribus villæ ſe ad quieſcendũ compoſuerunt, alii quocunque viſum eſt in loco quieuerunt, ipſe vbi accubuerat permanſit. Mane autem facto, è ſomno excitis cæteris, ſolus ipſe repertus non eſt. Facta autẽ C diligenti inquiſitione è ſeruis qui rogabantur, vnus aſtitit, qui diceret ſe nocte media ingẽtem audiſſe vocem, Empedoclem vocantem. tum verò vbi ſurrexiſſet, cæleſtem vidiſſe lucẽ & ſplendorem tædarum, nihil aliud. Illis verò in eo quod contigerat ſtupentibus, deſcendit Pauſanias vt mitteret qui quærerent. D Poſtea verò prohibitus eſt curioſius quærere,

A φάσκων δ' εὐχῆς ἄξια συμβεβηκέναι, καὶ θύειν αὐτῷ δεῖν, καθαπερεὶ γεγονότι θεῷ. Ἕρμιππος δέ φησι Πάνθειαν τινα Ἀκραγαντίνην, ἀπηλπισμένην ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, θεραπεῦσαι αὐτὸν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν θυσίαν ἐπιτελεῖν. τοὺς δὲ κληθέντας εἶναι περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα. Ἱππόβοτος δέ φησιν ἐξαναστάντα αὐτὸν ὡδευκέναι ὡς ἐπὶ τὴν Αἴτνην· B εἶτα παραγενόμενον, ἐπὶ τοὺς κρατῆρας τοῦ πυρὸς ἐναλέσθαι καὶ ἀφανισθῆναι· βουλόμενον τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην βεβαιῶσαι ὅτι γεγόνοι θεός. ὕστερον δὲ γνωσθῆναι, ἀναρριπισθείσης αὐτοῦ μιᾶς τῶν κρηπίδων· (χαλκᾶς γὰρ εἴθιστο ὑποδεῖσθαι. C πρὸς τοῦτο ὁ Παυσανίας ἀντέλεγε. Διόδωρος δὲ ὁ Ἐφέσιος περὶ Ἀναξιμάνδρου γράφων, φησὶν ὅτι τοῦτον ἐζηλώκει, τραγικὸν ἀσκῶν τῦφον καὶ σεμνὴν ἀναλαβὼν ἐσθῆτα. τοῖς δὲ Σελινουντίοις ἐμπεσόντος λοιμοῦ διὰ τὰς ἀπὸ τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ δυσωδίας, ὥστε καὶ αὐτοὺς φθείρεσθαι καὶ τὰς γυναῖκας δυστοκεῖν, D ἐπινοῆσαι τὸν Ἐμπεδοκλέα, καὶ δύο τινὰς ποταμοὺς τῶν σύνεγγυς ἐπαγαγεῖν ἰδίαις δαπάναις·

A dicens rem non indignam accidiſſe precibus ac diuino cultu, ibíque veluti deo hoſtias offerri oportere. Hermippus autem illũ quũ Pantheam quandam Agrigẽtinam deſperatam à medicis curaſſet, hoſtias ob id mactaſſe. Qui verò inuitati erant ad L X X X fermè fuiſſe. Hippobotus verò illum ait, vbi exurrexerat, B Ætnam petiſſe: quò quum perueniſſet, in ignis crateres ſe inieciſſe: ibíque dum fidem cupit facere famámque adſtruere quòd deus effectus ſit, ignibus cõſumptum eſſe: poſtea vt ſeſe res haberet agnitum eſſe, vna ex illius crepidis vi flammę ex intimis ad exteriora reiecta, quippe calciari ſolebat in ære. Huic famæ Pauſanias reluctabatur. C Cæterum Diodorus Epheſius de Anaximandro ſcribens, ait illum huius ęmulũ fuiſſe, imitando tragicam grãdiloquẽtiam veſtíſque grauitatem. Enimuero dum Selinuntios ex adiacentis fluuii fœtore peſtis inuaſiſſet, adeo vt & ipſi & vxores partu periclitarentur, excogitaſſe Empedoclem D duos quoſdam ex vicinis amnibus proprio ſumptu in flumen illud immittere:

καὶ καταμίξαντα γλυκᾶναι τὰ ῥεύματα. οὕτω δὴ λήξαντος τοῦ λοιμοῦ, καὶ τῶν Σελινουντίων εὐωχουμένων ποτὲ παρὰ τῷ ποταμῷ, ἐπιφανῆναι τὸν Ἐμπεδοκλέα· τοὺς δ' ἐξαναστάντας προσκυνεῖν καὶ προσεύχεσθαι καθαπερεὶ θεῷ. ταύτην οὖν θέλοντα διαβεβαιῶσαι τὴν διάληψιν, εἰς τὸ πῦρ ἐναλέσθαι. Τούτοις δ' ἐναντιοῦται Τίμαιος, ῥητῶς λέγων ὡς ἐξεχώρησεν εἰς Πελοπόννησον, καὶ τὸ σύνολον οὐκ ἐπανῆλθεν· ὅθεν αὐτοῦ καὶ τὴν τελευτὴν ἄδηλον εἶναι. πρὸς δὲ τὸν Ἡρακλείδην καὶ ἐξ ὀνόματος ποιεῖται τὴν ἀντίρρησιν ἐν τῇ τετάρτῃ· Συρακούσιόν τε γὰρ εἶναι τὸν Πεισιάνακτα, καὶ ἀγρὸν οὐκ ἔχειν ἐν Ἀκράγαντι· Παυσανίαν τε μνημεῖον πεποιηκέναι τοῦ φίλου, τοιούτου διαδοθέντος λόγου, ἢ ἀγαλμάτιον ἢ σηκὸν οἷα θεοῦ. καὶ γὰρ πλούσιον εἶναι. Πῶς οὖν (φησὶν) εἰς τοὺς κρατῆρας ἥλατο, ὧν σύνεγγυς ὄντων οὐδὲ μνείαν ποτὲ ἐπεποίητο; τετελεύτηκεν οὖν ἐν Πελοποννήσῳ. οὐδὲν δὲ παράδοξον τάφον αὐτοῦ μὴ φαίνεσθαι· μηδὲ γὰρ ἄλλων πολλῶν. τοιαῦτά τινα εἰπὼν ὁ Τίμαιος, ἐπιφέρει,

vt ex commixtione aquæ dulcescerent, ac sedata peste, epulantibus Selinũtiis, Empedoclem apparuisse: illi eo conspecto surrexerunt, eique velut deo diuinos honores detulerunt. Eam de se opinionem firmare volentem, se in ignes coniecisse. Verùm hisce Timæus refragatur, apertè asserens illum vbi in Peloponnesum se recepit, nunquam omnino rediisse, atque ideo illius incertum esse obitum. Heraclidi verò nominatim contradicit, Pisianacta Syracusanum dicens, neque villam Agrigẽti habuisse, verùm à Pausania factum amico monumẽtum. Is enim huiusmodi vulgata fama, breuem statuam illi (nam diues erat) siue aram, vt deo, condidit. Quónam ergo pacto (inquit) se in crateras iniecit, quorum nullam vnquã fecit mentionem, & quidẽ quum propè essent? Mortuus enim est in Peloponneso. Quòd si illius sepultura non cernitur, nihil est cur admiremur. nanque & aliorum multorum sepulcra ignorantur. Ista & huiusmodi Timæus refert.

Ἀλλὰ διὰ παντὸς ἐστὶν Ἡρακλείδης τοιοῦτος παραδοξολόγος, καὶ ἐκ τῆς σελήνης πεπτωκέναι ἄνθρωπον λέγων. Ἱππόβοτος δέ φησιν ὅτι ἀνδριὰς ἐγκεκαλυμμένος Ἐμπεδοκλέους ἔκειτο πρότερον μὲν ἐν Ἀκράγαντι, ὕστερον δὲ πρὸ τοῦ Ῥωμαίων βουλευτηρίου, ἀκάλυφος, δηλονότι μεταθέντων αὐτὸν Ῥωμαίων. B γραπταὶ μὲν γὰρ εἰσὶ τινὲς, καὶ νῦν περιφέρονται. Νεάνθης δ' ὁ Κυζικηνὸς, ὁ καὶ περὶ τῶν Πυθαγορικῶν εἰπὼν, φησὶ Μέτωνος τελευτήσαντος τυραννίδος ἀρχὴν ὑποφύεσθαι· εἶτα τὸν Ἐμπεδοκλέα πεῖσαι τοὺς Ἀκραγαντίνους παύσασθαι μὲν τῶν στάσεων, ἰσότητα δὲ πολιτικὴν ἀσκεῖν. C ἔτι τε πολλὰς τῶν πολιτίδων ἀπροίκους ὑπαρχούσας αὐτὸν προικίσαι, διὰ τὸν παρόντα πλοῦτον· διὸ δὴ πορφύραν τε ἀναλαβεῖν αὐτὸν, καὶ στρόφιον ἐπιθέσθαι χρυσοῦν, ὡς Φαβωρῖνος ἐν Ἀπομνημονεύμασιν· ἔτι τε ἐμβάδας χαλκᾶς, καὶ στέμμα Δελφικόν. κόμη τε ἦν αὐτῷ βαθεῖα, καὶ παῖδες ἀ- D κόλουθοι· καὶ αὐτὸς ἀεὶ σκυθρωπὸς ἐφ' ἑνὸς σχήματος ἦν.

A Verùm semper Heraclidi consuetudo est miracula ista confingere, qui & ex luna cecidisse hominem dicit. Porro Hippobotus ait statuam Empedoclis opertam Agrigenti primùm stetisse, postea verò ante Romanorum curiam constitutam fuisse, Romanis eam illuc transferentibus apertam. Pictæ quidem & nũc B eiusmodi quædam inueniuntur. Neanthes verò Cyzicenus (qui & de Pythagoricis scripsit) refert Metone vita functo tyrannidis pullulare exordia cœpisse. Tum verò Empedoclem Agrigentinos induxisse, vti seditionibus omissis æqualitatem ciuilem amplecterentur: multas itidem ciuium, quæ sine dote C erant, ex relictis sibi opibus adiecta dote viris tradidisse, atque ideo & purpuram se induisse, & strophium aureum circundedisse, Phauorinus in Commentariis autor est: crepidas item æreas, & Delphicã sumpsisse coronam. Coma item illi prolixa fuit, & pueri se deducentes: & ipse grauis semper atque in vno D seueritatis habitu perstitit.

τοιοῦτος δὴ περιῄει, τῶν πολιτῶν ἐντυχόντων, καὶ τοῦτο ἀξιωσάντων οἱονεὶ βασιλείας τινὸς παράσημον. ὕστερον δὲ διά τινα πανήγυριν πορευόμενον ἐφ' ἁμάξης ὡς εἰς Μεσσήνην, πεσεῖν καὶ τὸν μηρὸν κλάσαι· νοσήσαντα δ' ἐκ τούτου, τελευτῆσαι ἐτῶν ζ' καὶ ο'. εἶναι δ' αὐτοῦ καὶ τάφον ἐν Μεγάροις. περὶ δὲ τῶν ἐτῶν Ἀριστοτέλης διαφέρεται. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ξ' ἐτῶν αὐτὸν τελευτῆσαι· οἱ δὲ, θ' καὶ ρ'. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν δ' καὶ π' Ὀλυμπιάδα. Δημόκριτος δὲ ὁ Τροιζήνιος ἐν τῷ κατὰ σοφιστῶν βιβλίῳ φησὶν αὐτὸν, καθ' Ὅμηρον,

Ἀψάμενον βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο κρανείης
Αὐχέν' ἀποκρεμάσαι, ψυχὴν δ' ἀϊδόσδε κατελθεῖν.

ἐν δὲ τῷ προειρημένῳ Τηλαυγοῦς ἐπιστολίῳ, λέγεται αὐτὸν εἰς θάλατταν ὑπὸ γήρως ὀλισθήσαντα τελευτῆσαι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θανάτου καὶ τοσαῦτα. φέρεται δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ παμμέτρῳ σκωπτικὸν μὲν, τοῦτον δ' ἔχον τὸν τρόπον,

A Eiusmodi igitur progrediebatur, vt ciuibus sibi occurrentibus, ac pro magno id munere habentibus, specimen quoddam & insigne regium præ se ferre videretur. Postremo verò dum celebritatis cuiusdam causa, Messanam curru inuectus proficisceretur, cecidisse, coxámque fregisse. Quo etiam ex morbo defunctum esse, ætatis anno B LXXVII. Esse item sepulcrum eius Megaris. De ætate verò ab Aristotele dissentit. Ille enim LX annorum defecisse ait, alii centum & nouem vixisse annos contendunt. Floruit autem circa LXXX & IIII Olympiadem. Democritus autem Trœzenius in libro Contra sophistas refert C illum iuxta Homerũ,

Connexo ex alta laqueo sua guttura cornu
Inseruisse, anima vt tetrum penetraret ad orcum.

In ea verò quam prædiximus Telaugis epistola, fertur, illum ex senio in mare prolapsum, extinctúmque esse. Hæc de ipsius morte. Fertur & nostrum in eum ex Pammetro nostra carmen in hunc D modum,

Καὶ σύ ποτ' Ἐμπεδόκλεις διερῇ φλογὶ σῶμα καθήρας,
Πῦρ ἀπὸ κρητήρων ἔκπιες ἀθανάτων.
Οὐκ ἐρέω δ' ὅτι σαυτὸν ἑκὼν βάλες ἐς ῥόον Αἴτνης,
Ἀλλὰ λαθεῖν ἐθέλων ἔμπεσες οὐκ ἐθέλων.

Καὶ ἄλλο,

Ναὶ μὴν Ἐμπεδοκλῆα θανεῖν λόγος, ὥς ποθ' ἁμάξης
Ἔκπεσε, καὶ μηρὸν κλάσσατο δεξιτερόν.
Εἰ δὲ πυρὸς κρατῆρας ἐσήλατο, καὶ πίε τὸ ζῆν,
Πῶς ἂν ἔτ' ἐν Μεγάροις δείκνυτο τοῦδε τάφος;

ἐδόκει δὲ αὐτῷ τάδε. Στοιχεῖα μὲν εἶναι τέτταρα, πῦρ, ὕδωρ, γῆν, ἀέρα· φιλίαν τε ᾗ συγκρίνεται, καὶ νεῖκος ᾧ διακρίνεται. φησὶ δ' οὕτω,

Ζεὺς ἀργὴς, Ἥρη τε φερέσβιος, ἠδ' Ἀϊδωνεὺς,
Νῆστίς θ' ἣ δακρύοις ἐπιτέγγει ὄμμα βρότειον.

Δία μὲν, τὸ πῦρ λέγων· Ἥρην δὲ, τὴν γῆν· Ἀϊδωνέα δὲ, τὸν ἀέρα· Νῆστιν δὲ, τὸ ὕδωρ. καὶ ταῦτα, φησὶν, ἀλλάττοντα διαμπερὲς οὐδαμοῦ λήγει, ὡς ἂν ἀϊδίου τῆς τοιαύτης διακοσμήσεως οὔσης. ἐπιφέρει γοῦν,

A *Empedocles rapida purgasti corpora flamma,*
AEternos ignes fortiter ore trahens.
Non dicam quòd te in feruentem miseris AEtnā,
Lapsus es at nolens, delituisse volens.

Et aliud,

Cruribus Empedocles collisis, dicitur esse
Mortuus, è curru quum B *cecidisset humi.*
Si se flagrantem malè sanus iecit in AEtnam,
Quomodo adhuc Megaris structa sepulcra tacent?

Timon verò ne ab eo quidem lacessendo abstinuit, dicens, Empedoclésque forensium opifex carminum, & cætera. Hæc autem illi visa sunt ac placita, Elemēta esse quatuor: Ignem, aquam, aerem, terram: amicitiámque C qua copulētur, & discordiā qua dissideāt. Ait autem sic,

Iuppiter albus, & alma soror Iuno, atque potēs Dis,
Et Nestis lacrymis hominū quæ lumina complet.

Iouem, ignem: Iunonem, terram: Aidoneum, aerem: Nestin, aquam dicens: & hæc ait assiduas versare vices, desinere nusquam. Estque D æternus iuxta illū hic rerū ordo. Denique infert,

Ἄλλοτε μὲν φιλότητι συνερχόμεν' εἰς ἓν ἅπαντα,
Ἄλλοτε δ' αὖ δίχ' ἕκαστα φορεύμενα νείκεος ἔχθει.

καὶ τὸν μὲν ἥλιον φησὶ πυρὸς ἄθροισμα μέγα, καὶ τῆς σελήνης μείζω· τὴν δὲ σελήνην, δισκοειδῆ· αὐτὸν δὲ τὸν οὐρανὸν, κρυσταλλοειδῆ. καὶ τὴν ψυχὴν παντοῖα εἴδη ζώων καὶ φυτῶν ἐνδύεσθαι. φησὶ γοῦν,

Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε,
Θάμνος τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπυρος ἰχθύς.

τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῷ καὶ οἱ καθαρμοὶ εἰς ἔπη τείνουσι πεντακισχίλια, ὁ δὲ ἰατρικὸς λόγος εἰς ἔπη ἑξακόσια. περὶ δὲ τῶν τραγῳδιῶν προειρήκαμεν.

ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ.

Ἐπίχαρμος Ἡλοθαλοῦς, Κῷος, καὶ οὗτος ἤκουσε Πυθαγόρου. τριμηνιαῖος δ' ὑπάρχων, ἀπηνέχθη τῆς Σικελίας εἰς Μέγαρα· ἐντεῦθεν δὲ εἰς Συρακούσας, ὥς φησι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς συγγράμμασι. καὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἐπιγέγραπται τόδε,

Nonnunquam connectit amor simul omnia, rursus
Nonnunquam seiuncta iubet contentio ferri.

Solem ait ignis ingentem massam, lunáque maioré, lunámque disci habere similitudinem. Cælum ipsum crystalli obtinere speciem: & animam, & omnigenûm animalium atque arborum species indui: ait nempe,

Nam (memini) fuerã quondam puer atque puella,
Plantáque, & ignitus piscis, pernixque volucris.

Quæ igitur ille De natura déque expiationibus scripsit, ad quinque millia versuum pertingunt: quæ verò de medicina, ad sexcentos. De tragœdiis suprà iam diximus.

EPICHARMVS.

Epicharmus, Elothalis filius, Cous, & ipse Pythagoræ auditor fuit. Trimestris verò quum esset, è Sicilia profectus, peruenit Megara: inde contendit Syracusas, vt & ipse in suis testatur libris. Eius statuæ eiusmodi carmen inscriptum est,

Εἴ τι παραλλάσσει Φαέθων
μέγας ἅλιος ἄστρων,
Καὶ πόντος ποταμῶν μεῖ-
ζον᾽ ἔχει δύναμιν·
Φημὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ
προέχειν Ἐπίχαρμον,
Ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ᾽ ἅδε
Συρηκοσίων.

Quātum sol vincit sublimia
sidera cæli,
Quanto vis pelago maior
inest fluuiis:
Tantum ego profiteor sophia
præstare Epicharmum,
Cui Syracusa comis patria
serta dedit.

Οὗτος ὑπομνήματα καταλέλοιπεν, ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ· καὶ παραστιχίδιά γε τοῖς πλείστοις τῶν ὑπομνημάτων πεποίηκεν, οἷς διασαφεῖ ὅτι αὐτοῦ ἐστι τὰ συγγράμματα. βιοὺς δὲ ἔτη ἐνενήκοντα, κατέστρεψεν τοῦ ζῆν.

Commentaria reliquit, in quibus de natura rerum, de sententiis, de medicina disseruit. Notásque breues Commentariorũ locis apposuit, quibus apertè indicat ab se elaborata opuscula. Obiit anno ætatis nonagesimo.

ἈΡΧΥ'ΤΑΣ.

Ἀρχύτας Μνησαγόρου, Ταραντῖνος· ὡς δὲ Ἀριστόξενος, Ἑστιαίου, Πυθαγορικὸς καὶ αὐτός. οὗτός ἐστιν ὁ Πλάτωνα ῥυσάμενος δι᾽ ἐπιστολῆς, παρὰ Διονυσίου μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι. ἐθαυμάζετο δὲ καὶ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐπὶ πάσῃ ἀρετῇ· καὶ δὴ ἑπτάκις τῶν πολιτῶν ἐστρατήγησε, τῶν ἄλλων μὴ πλέον ἐνιαυτοῦ στρατηγούντων διὰ τὸ κωλύειν τὸν νόμον. πρὸς τοῦτον καὶ Πλάτων γέγραφεν ἐπιστολὰς δύο, ἐπειδήπερ αὐτῷ πρότερος ἐγεγράφει τοῦτον τὸν τρόπον.

ARCHYTAS.

Archytas Mnesagoræ, siue (vt Aristoxenus ait) Hestiæi filius, Tarentinus, Pythagoricus nobilissimus fuit. Hic Platonem, quum à Dionysio necandus esset, per epistolam eripuit. Admirationi summæ apud plurimos habitus est in omni virtutis genere. Nam septies ciuibus præfectus est, quum cæteri plus quàm annum imperare lege prohiberentur. Ad hunc Plato scribit epistolas binas, quòd is ad eum prior scripsisset in hunc modum,

Ἀρχύτας Πλάτωνι ὑγιαίνειν.

Καλῶς ποιεῖς ὅτι ἀποπέφευγας ἐκ τᾶς ἀρρωστίας. ταῦτα γὰρ αὐτός τε ἐπέσταλκας, καὶ τοὶ περὶ Δαμισκὸν ἀπάγγελον. περὶ δὲ τῶν ὑπομνημάτων ἐπεμελήθημες, καὶ ἀνήλθομες ὡς Λευκανώς, καὶ ἐνετύχομες τοῖς Ὀκκέλω ἐκγόνοις. τὰ μὲν ὦν περὶ νόμω, καὶ βασιληίας, καὶ ὁσιότατος, καὶ τᾶς τῶ παντὸς γενέσιος, αὐτοί τε ἔχομες καὶ τινα ἀπεστάλκαμες· τὰ δὲ λοιπὰ οὔτοι νῦν γε δύναται εὑρεθῆμεν. αἰ δέ κα εὑρεθῇ, ἥξει τοι. ὧδε μὲν ὁ Ἀρχύτας. ὁ δὲ Πλάτων ἀντεπιστέλλει τοῦτον τὸν τρόπον.

Πλάτων Ἀρχύτᾳ εὖ πράττειν.

Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἐλθόντα ὑπομνήματα θαυμαστῶς ἄσμενοί τε ἐλάβομεν, καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἠγάσθημεν ὡς ἔνι μάλιστα· καὶ ἔδοξεν ἡμῖν ἀνὴρ ἄξιος ἐκείνων τῶν παλαιῶν προγόνων. λέγονται γὰρ δὴ οἱ ἄνδρες οὗτοι Μυραῖοι εἶναι. οὗτοι δ' ἦσαν τῶν ἐπὶ Λαομέδοντος ἐξαναστάντων Τρώων, ἄνδρες ἀγαθοί, ὡς ὁ παραδεδομένος μῦθος δηλοῖ. τὰ δὲ παρ' ἐμοὶ ὑπομνήματα,

Archytas Platoni S.

Facis tu quidem rectè, quòd nobis te conualuisse ex ægritudine significaris: de Damisco item certiores feceris. De commentariis autem curauimus, venimúsque ad Lucanos, ibíque conuenimus Ocelli nepotes. Quæ igitur de regno, legibus, iustitia, omniúmque generationē, & ipsi habemus, & ex his quædam misimus. Reliqua modò reperiri nō possunt, quum inuenta fuerint, ad te deferentur. In hunc modum Archytas. Plato autē ita rescripsit:

Plato Archytæ S.

Quæ abs te nobis allata sunt commentaria, dici nō potest quàm libenter accepimus, quíque illa scripsit, inprimis admirati sumus. Ostendit enim profectò vir ille dignum se maioribus illis suis antiquissimis atque optimis viris. Feruntur autem isti viri Myræi fuisse. Hi autem ex illis fuere Troianis, qui cum Laomedonte migrarunt, viri boni, vt de illis tradita significant. Quæ apud me sunt commētaria,

περὶ ὧν ἐπέστειλας, ἱκανῶς μὲν οὔπω ἔχει· ὡς δέ ποτε τυγχάνει ἔχοντα, ἀπέσταλκά σοι. περὶ δὲ τῆς φυλακῆς ἀμφότεροι συμφωνοῦμεν· ὥστε οὐδὲν δεῖ παρακελεύεσθαι. ἔρρωσο. καὶ ὧδε μὲν πρὸς ἀλλήλοις αὐτοῖς ἔχοισιν αἱ ἐπιστολαί.

Γεγόνασι δὲ Ἀρχύται τέτταρες· πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, Μιτυληναῖος, μουσικός· τρίτος, περὶ γεωργίας συγγεγραφώς· τέταρτος, ἐπιγραμματοποιός. ἔνιοι δὲ καὶ πέμπτον ἀρχιτέκτονά φασιν· οὗ φέρεται βιβλίον περὶ μηχανῆς, ἀρχὴν ἔχον ταύτην, Τάδε παρὰ Τεύκρου Καρχηδονίου διήκουσα. περὶ δὲ τοῦ μουσικοῦ φέρεται καὶ τόδε, ὡς ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ μὴ ἐξακούεσθαι, εἴποι, Τὸ γὰρ ὄργανον ὑπὲρ ἐμοῦ διαγωνιζόμενον λαλεῖ. τὸν δὲ Πυθαγορικὸν Ἀριστόξενός φησι μηδέποτε στρατηγοῦντα ἡττηθῆναι· φθονούμενον δ' ἅπαξ, ἐκχωρῆσαι τῆς στρατηγίας, καὶ τοὺς αὐτίκα ληφθῆναι. οὗτος πρῶτος τὰ μηχανικὰ ταῖς μηχανικαῖς προσχρησάμενος ἀρχαῖς ἐμεθόδευσε, καὶ πρῶτος κίνησιν ὀργανικὴν διαγράμματι γεωμετρικῷ προσήγαγε,

de quibus ſcripſiſti, nōdum ſatis elucubrata ſunt, neque vnquam ſatis erunt, ea tamen miſi. De cuſtodia verò ambo conſentimus. Nihil itaque adhortatione opus eſt. Vale. In hunc modum illi ad ſe inuicem ſcripſerunt.

Porro Archytæ quatuor fuere: Primus hic ipſe: ſecundus, Mitylenæus muſicus: tertius, qui de agricultura ſcripſit: quartus, poeta epigrāmatum: quintum, plerique addūt architectum, cuius proferunt librum De machina, cuius iſtud initium eſt, Hæc de Teucro Carthaginiēſi audiui. De muſico autem dicitur, quòd quum probro ipſi daretur quòd non exaudiretur, dixerit, organū verò pro me pugnans loquitur. Pythagoricum verò Ariſtoxenus refert quum exercitui præeſſet, nunquā fuiſſe ſuperatum. Semel autem, dum inuidiæ cederet, ſeſe imperio abdicaſſe, móxque exercitū in ius hoſtiū conceſſiſſe. Primus hic mechanica mechanicis principiis vſus expoſuit, primúſque motū organicū deſcriptioni geometricę admouit,

διὰ τῆς τομῆς τοῦ ἡμικυλίνδρου δύο μέσας ἀνάλογον λαβεῖν ζητῶν εἰς τὸν τοῦ κύβου διπλασιασμόν. καὶ γεωμετρίᾳ πρῶτος κύβον εὗρεν, ὥς φησι Πλάτων ἐν πολιτείᾳ.

A ex dimidii cylindri sectione duas medias secundum proportionē sumere quærens, ad cubi publicationē: hic in geometria cubū primus (vt Plato in Republica testatur) inuenit.

ἈΛΚΜΑΊΩΝ.

Ἀλκμαίων Κροτωνιάτης, καὶ οὗτος Πυθαγόρου διήκουσε, καὶ τὰ πλεῖστά γε ἰατρικὰ λέγει. ὅμως δὲ καὶ φυσιολογεῖ ἐνίοτε, λέγων, Δύο τὰ πολλά ἐστι τῶν ἀνθρωπίνων. B δοκεῖ δὲ πρῶτος φυσικὸν λόγον συγγεγραφέναι, (καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ) καὶ τὴν σελήνην καθόλου ταύτην ἔχειν ἀΐδιον φύσιν. ἦν δὲ Πειρίθου υἱός, ὡς αὐτὸς ἀρχόμενος τοῦ C συγγράμματος φησίν. Ἀλκμαίων Κροτωνιήτης τάδε ἔλεξε, Πειρίθου υἱὸς, Βροτίνῳ καὶ Λέοντι καὶ Βαθύλλῳ. Περὶ τῶν ἀφανέων, περὶ τῶν θνητῶν σαφήνειαν μὲν θεοὶ ἔχοντι· ὡς δὲ ἀνθρώποις τεκμαίρεσθαι, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔφη δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ κινεῖσθαι αὐτὴν συνεχῶς ὡς D τὸν ἥλιον.

ALCMÆON.

Alcmæō Crotoniates, & Pythagoræ auditor fuit, vtplurimum verò in medicina versatur: plerunque item de natura disputat, dicens, multas humanarum rerum causas. Videtur autem primus de naturæ ratione scripsisse, vt Phauorinus in Omnimoda tradit historia, lunámque hanc sempiternam habere naturam dixit. Fuit autem Pirithi filius, sicut & ipse in principio sui operis testatur. Alcmæon Crotoniates hæc ait Pirithi filius Brotino & Leoni, & Bathyllo. De inuisibilibus, de immortalibus rebus, manifestam quidem scientiam habent dii, quantum verò coniicere hominibus licet. & cætera. Animam verò immortalem dixit, mouerique perpetuò instar solis.

ἹΠΠΑΣΟΣ. A

Ἵππασος, Μεταποντῖνος, καὶ αὐτὸς Πυθαγορικός. ἔφη δὲ χρόνον ὡρισμένον εἶναι τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς, καὶ πεπερασμένον εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἀεικίνητον. φησὶ δ' αὐτὸν Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις, μηδὲν καταλιπεῖν σύγγραμμα.

Γεγόνασι δὲ Ἵππασοι δύο· οὗτός τε, καὶ ἕτερος γεγραφὼς ἐν ε' βιβλίοις Λακώνων πολιτείαν. ἦν δὲ καὶ αὐτὸς Λάκων.

HIPPASVS.

Hippaſus, Metapontinus, & ipſe Pythagoricus fuit. Ait autem definitum eſſe tempus mundi mutationis, finitúmq. hoc vniuerſum eſſe ac ſemper moueri. Demetrius autem in Æquiuocis refert illum nullum opus reliquiſſe.

B Fuerunt autem Hippaſi duo, hic, & qui Lacedæmoniorum rempub. quinque libris comprehendit. Erat autem & ipſe Lacon.

ΦΙΛΟΛΑΟΣ.

Φιλόλαος Κροτωνιάτης, Πυθαγορικός. παρὰ τούτου Πλάτων ὠνήσασθαι τὰ βιβλία τὰ Πυθαγορικὰ Δίωνι γράφει. ἐτελεύτα δὲ νομισθεὶς ἐπιθέσθαι τυραννίδι. καὶ ἡμῶν ἐστιν εἰς αὐτόν,

Τὴν ὑπόνοιαν πᾶσι μάλιστα
λέγω θεραπεύειν·
Εἰ γὰρ καὶ μὴ δρᾷς, ἀλλὰ
δοκῆς, ἀτυχεῖς.
Οὕτω καὶ Φιλόλαον ἀνεῖλε
Κρότων ποτὲ πάτρη,
Ὥς μιν ἔδοξε θέλειν δῶμα τύραννον ἔχειν.

PHILOLAVS.

Philolaus, Crotoniata, Pythagoricus & ipſe fuit. Ab hoc Pythagoricos libros emendos vt curaret, Dioni ſcribit Plato. C Moritur autem ſuſpectus quòd tyrannidem inuadere moliretur. Noſtrũ eſt in ipſum epigramma hoc,

Suſpicio haud res eſt minimi,
mihi crede, pericli,
Non pecces quicquam, ſi
videare, facis.
Sic Philolae Crotõ te patria
perdidit olim,
Te arbitrata trucem velle
tyrannum agere.

Opinatur autẽ omnia harmonia ac neceſſitate fieri,

Δοκεῖ δὲ αὐτῷ πάντα ἀνάγκῃ καὶ ἁρμονίᾳ γίνεσθαι. καὶ τὴν

γῆν κινεῖσθαι κατὰ κύκλον, πρῶτον εἰπεῖν. οἱ δὲ, Ἱκέταν Συρακούσιον φασίν.

Γέγραφε δὲ βιβλίον ἕν, ὅ φησιν Ἕρμιππος λέγειν τινὰ τῶν συγγραφέων, Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον παραγενόμενον εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον ὠνήσασθαι παρὰ τῶν συγγενῶν τοῦ Φιλολάου, ἀργυρίου Ἀλεξανδρινῶν μνῶν μʹ· καὶ ἐντεῦθεν μεταγεγραφέναι τὸν Τίμαιον. ἕτεροι δὲ λέγουσι τὸν Πλάτωνα λαβεῖν αὐτὰ παρὰ Διονισίου, παραιτησάμενον ἐκ τῆς φυλακῆς νεανίσκον, ἀπηγμένων τῶν τοῦ Φιλολάου μαθητῶν. τοῦτον φησὶν Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις πρῶτον ἐκδοῦναι τῶν Πυθαγορικῶν περὶ φύσεως· ὧν ἡ ἀρχὴ ἥδε, Φύσις δὲ ἐν τῷ κόσμῳ ἁρμόχθη ἐξ ἀπείρων τε καὶ περαινόντων, καὶ ὅλος κόσμος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα.

A terram iuxta primum circulum moueri dicit. Alii Hicetam Syracusanum id sensisse affirmant.

Scripsit autem librum in quo illũ Hermippus quẽpiam scriptorem dixisse refert, Platonem philosophũ quum in Siciliam ad Dionysium profectus esset, emisse à Philolai cõsanguineis argenti minas Alexãdrinas quadraginta, B atque inde transcripsisse Timæũ. Alii Platonem dicunt hæc à Dionysio accepisse, reluctantem licet abductum ex carcere adolescentem ex Philolai discipulis. Refert Demetrius in Homonymis Pythagorica de natura rerum hunc primum edidisse: quorum est initiũ, In mũdo natura coacta est C ex infinitis ac finitis, mundúsque totus, & quæ sunt in ipso omnia.

ΕΥ̓ΔΟΞΟΣ.

Εὔδοξος Αἰσχίνου, Κνίδιος, ἀστρόλογος, γεωμέτρης, ἰατρός, νομοθέτης. οὗτος τὰ μὲν γεωμετρικὰ Ἀρχύτα διήκουσε· τὰ δὲ ἰατρικά,

EVDOXVS.

EVdoxus, Æschini fil', Cnidius, astrologus, geometra, medicus, ac le- D gumlator fuit: Geometriã quidem ab Archyta didicit: In medicina verò

Φιλιστίωνος τοῦ Σικελιώτου, καθὰ Καλλίμαχος ἐν τοῖς πίναξί φησιν. Σωτίων δ' ἐν ταῖς διαδοχαῖς λέγει, καὶ Πλάτωνος αὐτὸν ἀκοῦσαι. γενόμενον γὰρ ἐτῶν γ' που καὶ κ', καὶ στενῶς διακείμενον, κατὰ κλέος τῶν Σωκρατικῶν εἰς Ἀθήνας ἀπᾶραι σὺν Θεομέδοντι τῷ ἰατρῷ, τρεφόμενον ὑπ' αὐτοῦ. οἱ δὲ, καὶ παιδικὰ ὄντα, καταχθέντα δ' εἰς τὸν Πειραιέα, ὁσημέραι ἀνιέναι Ἀθήναζε, καὶ ἀκούσαντα τῶν σοφιστῶν αὐτόθι, ὑποστρέφειν. δύο δὴ μῆνας διατρίψαντα, οἴκαδε ἐπανελθεῖν, καὶ πρὸς τῶν φίλων ἐρανισθέντα εἰς Αἴγυπτον ἀπᾶραι μετὰ Χρυσίππου τοῦ ἰατροῦ, συστατικὰς φέροντα παρ' Ἀγησιλάου πρὸς Νεκτάναβιν· τὸν δὲ τοῖς ἱερεῦσιν αὐτὸν συστῆσαι. καὶ τέτταρας μῆνας πρὸς ἐνιαυτῷ διατρίψαντα αὐτόθι ξυρώμενόν τε ἥβην καὶ ὀφρῦς, τὴν ὀκταετηρίδα κατά τινας συγγράψαι. ἐντεῦθέν τε γενέσθαι ἐν Κυζίκῳ καὶ τῇ Προποντίδι σοφιστεύοντα. ἀλλὰ καὶ παρὰ Μαύσωλον ἀφικέσθαι. ἔπειθ' οὕτως ἐπανελθεῖν Ἀθήναζε,

A Philiftione Siculo præceptore vfus eft, vt Callimachus in Tabulis. Porro Sotiõ in Succeſſionibus, Platonis quoque auditorem fuiſſe ſcribit. Nam quum annum vigeſimumtertium ætatis ageret, ſummóque inter paupertatis anguſtias diſcendi ſtudio flagraret, Socraticorum gloria percitum, Athenas contendiſſe B cum Theomedonte medico, à quo & nutriri ſolitũ: nec defuerunt qui dicerent ipſius delicias fuiſſe. Deuectus autem in Pireum, Athenas quotidie aſcendebat, ibíque quum ſophiſtas audiſſet, ad portum regrediebatur. Duos autem ibi menſes moratus, domum reuertitur. Vnde rurſus amicorũ largitate ſuffultus, C in Ægyptũ cum Chryſippo medico profectus eſt, commendatitias ab Ageſilao literas ad Nectanabin ferens, à quo & ſacerdotibus commendatus eſt. Ibi annum vnum & menſes quatuor moratus, mẽto attóſo atque ſupercilio, octo annorum hiſtoriam, ſecundum quoſdam, conſcripſit. Inde iam Cyzici atque in D Propontide Phantus Mauſolum itidẽ viſere voluit. Tum verò Athenas rediit,

πάνυ πολλοὺς περὶ ἑαυτὸν ἔχοντα μαθητάς, ὥς φασί τινες, ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνα λυπῆσαι, ὅτι τὴν ἀρχὴν αὐτὸν παρεπέμψατο. τινὲς δέ φασι καὶ συμπόσιον ἔχοντι τῷ Πλάτωνι αὐτὸν τὴν ἡμικύκλιον κατάκλησιν, πολλῶν ὄντων, εἰσηγήσασθαι. φησὶ δ' αὐτὸν Νικόμαχος ὁ Ἀριστοτέλους τὴν ἡδονὴν λέγειν τὸ ἀγαθόν.

Ἀπεδέχθη δὲ ἐν τῇ πατρίδι μεγαλοτίμως, ὥς τό γε περὶ αὐτοῦ ψήφισμα γενόμενον δηλοῖ.

Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιφανέστατος ἐγένετο, γράψας τοῖς ἰδίοις πολίταις νόμους, ὥς φησιν Ἕρμιππος ἐν τετάρτῃ περὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, καὶ ἀστρολογούμενα, καὶ γεωμετρούμενα, καὶ ἕτερ' ἄττα ἀξιόλογα. ἔσχε δὲ καὶ θυγατέρας τρεῖς, Ἀκτίδα, Φιλτίδα, Δελφίδα. φησὶ δ' αὐτὸν Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς πρὸς Βάτωνα, καὶ κυνῶν διαλόγους συνθεῖναι. οἱ δέ, γεγραφέναι μὲν Αἰγυπτίους τῇ αὐτῶν φωνῇ· τοῦτον δὲ μεθερμηνεύσαντα ἐκδοῦναι τοῖς Ἕλλησι. τούτου διήκουσε Χρύσιππος Ἐρινέω Κνίδιος τά τε περὶ θεῶν καὶ κόσμου καὶ τῶν μετεωρολογου-

habens secum discipulos plurimos, contristandi (vt quidam volunt) Platonis gratia, quòd is ab initio illum ab se dimiserat. Sunt qui dicant conuiuium Platoni celebranti ipsum adstantibus plurimis, hemicyclium in accubitum introduxisse. Enimuero Nicomachus Aristotelis filius illum ait voluptatem bonũ dicere. Exceptus autem in patria magno cũ honore est, cui⁹ rei indicio est honorificũ de illo factũ decretũ.

Apud Græcos quoque clarissimus fuit, ciuibúsque suis leges conscripsit, vt Hermippus in quarto De septem sapientibus libro refert.

Scripsit autem de astrologia & de geometria, & de aliis quibusdam insignia opuscula. Tres autẽ habuit filias, Actidem, Philtidem, Delphidem. Refert Eratosthenes in libris ad Hecatonem, ipsum & Cynicorũ dialogos composuisse: alii, Ægyptios lingua sua illos cõscripsisse: hunc verò traductos Græcis edidisse tradunt. Eius Chysippus Erinei filius Cnidius auditor fuit, in his quæ de diis, de mũdo, de cælestibus docẽ-

μένων· τὰ δὲ ἰατρικὰ παρὰ Φιλιστίωνος τοῦ Σικελιώτου. κατέλιπε δὲ καὶ ὑπομνήματα κάλλιστα. τούτου γέγονε παῖς Ἀρισταγόρας, οὗ Χρύσιππος Ἀεθλίου μαθητής· οὗ τὰ θεραπεύματα φέρεται ὁρατικά, τῶν φυσικῶν θεωρημάτων ὑπὸ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ πεσόντων.

Γεγόνασι δὲ Εὔδοξοι τρεῖς· αὐτὸς οὗτος· ἕτερος, Ῥόδιος, ἱστορίας γεγραφώς· τρίτος, Σικελιώτης, παῖς Ἀγαθοκλέους, ποιητὴς κωμωδίας, νίκας ἑλὼν, ἀστικὰς μὲν τρεῖς, ληναϊκὰς δὲ, πέντε, καθά φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς. εὑρίσκομεν δὲ καὶ ἄλλον ἰατρὸν Κνίδιον, περὶ οὗ φησιν Εὔδοξος ἐν γῆς περιόδῳ, ὡς εἴη παραγγέλλων ἀεὶ συνεχὲς κινεῖν τὰ ἄρθρα πάσῃ γυμνασίᾳ· ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθήσεις ὁμοίως. ὁ δ᾽ αὐτός φησι τὸν Κνίδιον Εὔδοξον ἀκμάσαι κατὰ τὴν γ´ καὶ ρ´ Ὀλυμπιάδα, εὑρεῖν τε τὰ περὶ τὰς καμπύλας γραμμάς.

Ἐτελεύτησε δὲ τρίτον ἄγων καὶ ν´ ἔτος. ὅτε δὲ συνεγένετο ἐν Αἰγύπτῳ Ἰχόνουφι τῷ Ἡλιουπολίτῃ, ὁ Ἄπις αὐτοῦ θοἰμάτιον

tur. In medicina verò Philistione Siculo præceptore vſus eſt. Reliquit autem & Commẽtaria pulcherrima & eruditionis plena. Huius filius Ariſtagoras fuit, cuius Chryſippus Aethlii diſcipulus fuit, cuius feruntur modi illi ad videndas ſpeculationes naturales quæ in mentem eius venerãt accommodati.

Fuerunt autem EVdoxi tres: Primus, hic ipſe: ſecũdus, Rhodius, hiſtoriarum ſcriptor: tertius, Siculus, Agathoclis filius, poeta comicus, qui ter vrbana vicit certamina, quinquiéſque Lenaica, vt Apollodorus in Chronicis ait. Inuenimus & alium medicum Cnidiũ, quem ait EVdoxus in terræ ambitu, ſemper admonere ſolitum articulos cõtinua agitatione exercendos, ſenſúſque ſimiliter. Idem verò refert EVdoxũ Cnidium circa centeſimam & tertiam Olympiadem claruiſſe, atq; lineas curuas reperiſſe.

Moritur autem tertium & quinquageſimum agens annum. Quum verò adhuc in Ægypto moraretur cum Ichonuphy Heliopolitano Apis illi' palliũ lingere viſus

περιλιχμήσασθαι. ἔνδοξον οὖν αὐτὸν ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον ἔφασαν οἱ ἱερεῖς ἔσεσθαι, καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασιν. ἔστι δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως ἔχον,

Ἐν Μέμφει λόγος ἐστὶ μαθεῖν
ἰδίην ποτὲ μοίρην
ΕΥ̓́δοξον Ἄπιδος τοῦ καλλικέρω παρὰ ταύρου.
Κ'οὐδὲν ἔλεξε (πόθεν; βοῒ γὰρ
λόγον οὐ πόρε φύτλη,
ΟΥ̓δὲ λάλον μόσχῳ Ἄπιδι
στόμα) ἀλλὰ παρ' αὐτὸν
Λέχρια κεῖνος σταὶς περιφανῶς
λιχμήσατο λώπην,
Δηλῶν ὡς ἀποδύσει δὴ βιοτὴν ὅσον οὔπω.
Καὶ δὴ οἱ ταχέως ἐπελήλυθεν αὐτίκα πότμος,
Ἠελίους δεκάκις πέντ' ἤδε
τρεῖς ἐσιδόντι.

Τοῦτον ἀντὶ ΕΥ̓δόξου Ἔνδοξον ἐκάλουν διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς φήμης. ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν ἐλλογίμων Πυθαγορικῶν διεληλύθαμεν, ἤδη περὶ τῶν σποράδην (ὥς φασι) διαλεχθῶμεν. λεκτέον δὲ πρῶτον περὶ Ἡρακλείτου.

A est. Celebrē ergo illū fore nec lōgęuum, ex eo ostēto sacerdotes dixere, vt Phauorinus in Commentariis refert. Significat autē carmen quod in eum scripsimus, *Fama est EVdoxum quondam in Memphi fatum suum sciscitatum, à pulchrè cornuto boue. Neque illi respondit quicquam. Nam vnde sermo boui contigisset? Siquidem* B *Apidi vitulo os loquax non dedit natura. Verùm obliquus quum staret, vestem lambebat, hoc apertè innuens, illum propediem vita excessurum: quare & breui postea mors hominem inuasit, quum nimirū decies quinque super tres vixisset annos.* Hunc pro EVdoxo ἔνδοξον, ob famæ claritatē gloriámque appellabant.

C Quoniam ergo de nobilibus Pythagoricis diximus, nunc iá sparsim (vt aiunt) de claris quibusdam philosophis loquamur: ac primùm de Heraclito dicēdū.

ΔΙΟΓΕ'ΝΟΥΣ ΛΑΕΡ-

τίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον θ' τῶν ι'.

DIOGENIS LAERTII DE

vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philoſophia claruerunt, Liber IX.

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ.

A

Ηράκλειτος Βλύσωνος, ἢ (ὥς τινες) Ηρακίοντος, Εφέσιος. οὗτος ἤκμαζε μὲν κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ ἑξηκοστὴν Ολυμπιάδα.

Μεγαλόφρων δὲ γέγονε παρ' ὁντιναοῦν, καὶ ὑπερόπτης· ὡς δῆλον ἐκ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ δῆλον, ἐν ᾧ φησι, Πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει. Ησίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην, αὖθίς τε Ξενοφάνεα τε καὶ Εκαταῖον. εἶναι γὰρ ἓν τὸ σοφὸν ἐπίστασθαι γνώμην ἥτε οἱ ἐγκυβερνήσει πάντα διὰ πάντων.

B

HERACLITVS.

Heraclitus Blyſonis, ſiue (vt quidã volunt) Herationtis filius, Epheſius, circa LXIX Olympiadem clarus eſt habitus.

Fuit autem vltra cæteros alto animo & contemnente omnes, vt ex ipſo eius opere oſtenditur, vbi ait, Multa peritia mentem non docet. Heſiodum ſiquidem docuit & Pythagorã, rurſúſque Xenophontẽ atque Hecatæum. Nam licere ſcire ſapiẽtẽ ſentẽtiã qua gubernãtur omnia per omnia.

τόν τε Ὅμηρον ἔφασκεν ἄξιον ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκβάλλεσθαι καὶ ῥαπίζεσθαι, καὶ Ἀρχίλοχον ὁμοίως. ἔλεγε δὲ καί, Ὕβριν χρὴ σβεννύειν μᾶλλον ἢ πυρκαϊήν. καί, Μάχεσθαι χρὴ τὸν δῆμον ὑπὲρ τοῦ νόμου, ὅκως ὑπὲρ τείχεος. καθάπτεται δὲ καὶ τῶν Ἐφεσίων, ἐπὶ τῷ τὸν ἑταῖρον ἐκβαλεῖν Ἑρμόδωρον· ἐν οἷς φησίν, Ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀποθανεῖν πᾶσι, καὶ τοῖς ἀνήβοις τὴν πόλιν καταλιπεῖν, οἵτινες Ἑρμόδωρον ἑωυτῶν ὀνήϊστον ἐξέβαλον λέγοντες, Ἡμέων μηδὲ εἷς ὀνήϊστος ἔστω. εἰ δέ τις τοιοῦτος, ἄλλῃ τε καὶ μετ' ἄλλων. ἀξιούμενος δὲ καὶ νόμους θεῖναι πρὸς αὐτῶν, ὑπερεῖδε, διὰ τὸ ἤδη κεκρατῆσθαι τῇ πονηρᾷ πολιτείᾳ τὴν πόλιν. ἀναχωρήσας δὲ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος μετὰ τῶν παίδων ἠστραγάλιζε· περιστάντων δ' αὐτὸν τῶν Ἐφεσίων, Τί, ὦ κάκιστοι, θαυμάζετε; ἔφη. ἢ οὐ κρεῖττον τοῦτο ποιεῖν ἢ μεθ' ὑμῶν πολιτεύεσθαι;

Καὶ τέλος, μισανθρωπήσας καὶ ἐκπατήσας, ἐν τοῖς ὄρεσι διῃτᾶτο, πόας σιτούμενος καὶ βοτάνας. καὶ

A Homerúmque dicebat dignum qui ex certaminibus eiiceretur, colaphísque cæderetur, Archilochúmque similiter. Dicebat autem & iniuriam extinguere oportere magis quàm incendiũ, plebémque pro lege non secus ac pro muro pugnare. Acriter autem Ephesios carpit, quòd amicum suum Hermodorum eiecerant, B dicens, Merentur Ephesii omnes adulti mori, impuberibúsque vrbem derelinquere, quoniã Hermodorum sui præstantissimum expulerunt, dicentes, Nostrûm nemo inæqualis sit, quoniam siquis erit talis, alibíque & cum aliis. Quũ autem rogaretur à ciuibus vt leges eis poneret, contẽpsit, quòd iam ciuitas pessima C consuetudine imbuta esset. Secedẽs verò ad phanum Dianæ cum pueris ludebat. Circumstantibus autem Ephesiis, Quid (inquit) miramini, ô perditi, nónne præstat istuc facere, quàm vobiscum remp. administrare?

Tandem hominum odio secessit, vitámque in D montibus ducebat, olera ac herbas comedens. At-

μέντοι καὶ διὰ τοῦτο περιτραπεὶς εἰς ὕδερον, κατῆλθεν εἰς ἄστυ, καὶ τῶν ἰατρῶν αἰνιγματωδῶς ἐπυνθάνετο εἰ δύναιντο ἐξ ἐπομβρίας αὐχμὸν ποιῆσαι. τῶν δὲ μὴ συνιέντων, αὑτὸν εἰς βουστάσιν κατορύξας, τῇ τῶν βολίτων ἀλέᾳ ἤλπισεν ἐξατμισθήσεσθαι. οὐδὲν δ' ἀνύων οὐδ' οὕτως, ἐτελεύτα, βιοὺς ἔτη ξ΄. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἡμῶν οὕτως ἔχον,

Πολλάκις Ἡράκλειτον ἐθαύμασα, πῶς ποτε τὸ ζῆν
Ὧδε διατλήσας δύσμορος, εἶτ' ἔθανεν.
Σῶμα γὰρ ἀρδεύσασα κακὴ νόσος ὕδατι, φέγγος
Ἔσβεσεν ἐκ βλεφάρων, καὶ σκότον ἠγάγετο.

Ἕρμιππος δέ φησι λέγειν αὐτὸν τοῖς ἰατροῖς, εἴ τις δύναται ἔντερα ταπεινώσας ὑγρὸν ἐξερᾶσαι· ἀπειπόντων δέ, θεῖναι αὐτὸν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ κελεύειν τοὺς παῖδας βολίτοις καταπλάττειν. οὕτω δὴ κατατεινόμενον, δευτεραῖον τελευτῆσαι, καὶ ταφῆναι ἐν τῇ ἀγορᾷ. Νεάνθης δ' ὁ Κυζικηνός φησι μὴ δυνηθέντα αὐτὸν ἀποσπάσαι τὰ βόλιτα, μεῖναι, καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν ἀ-

quiob eam causam morbo aquæ intercutis abreptus, ad vrbem descendit, medicósque per ænigmata sciscitabatur an possent ex imbre siccitatē facere. Illis nō intelligentibus, seipsum boum stabulo includens, & fimo bubulo obruens, eo calore arbitrabatur noxium ac exundantē humorem exhaurire posse. Vbi verò ne sic quidem aliquid proficere conspexerat, moritur LX ætatis agens annum. éstque in ipsum nostrū sic habēs epigramma,

Mecum ego Heraclitum mirabar sæpe, quòd olim
Sic vitam infelix hausit, & inde obiit.
Nam malus ossa rigans & aquosus corpora lāguor,
Extincto inuexit lumine mox tenebras.

Hermippus autem refert illum medicis dixisse, Num possit quisquiā pressis intestinis humorem exhaurire? negantibus autem, seipsum solis obiecisse radiis, ac iussisse pueris boum fimo se oblinere, eo calore maceratum, postridie obiisse diē, sepultúmque in foro fuisse. Neanthes verò Cyzicenus ait, illum fimo bubulo quum se eximere non posset, ita perstitisse, atque ob eam mutationem igno-

γνωσθέντα, κυνόβρωτον γενέσθαι. γέγονε δὲ θαυμάσιος ἐκ παίδων, ὅτε καὶ νέος ὢν ἔφασκε μηδὲν εἰδέναι, τέλειος μέντοι γενόμενος, πάντα ἐγνωκέναι. ἤκουσέ τε οὐδενός, ἀλλ' αὑτὸν ἔφη διζήσασθαι, καὶ μαθεῖν πάντα παρ' ἑαυτοῦ. Σωτίων δέ φησιν εἰρηκέναι τινὰς Ξενοφάνους αὐτὸν ἀκηκοέναι· λέγειν τε Ἀρίστωνα (B) ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείτου, καὶ τὸν ὕδερον αὐτὸν θεραπευθῆναι· ἀποθανεῖν δὲ ἄλλῃ νόσῳ. τοῦτο δὲ καὶ Ἱππόβοτός φησι.

Τὸ δὲ φερόμενον αὐτοῦ βιβλίον ἐστὶ μὲν ἀπὸ τοῦ συνέχοντος περὶ φύσεως· διῄρηται δὲ εἰς τρεῖς λόγους, εἴς τε τὸν περὶ τοῦ παντὸς, καὶ πολιτικὸν, καὶ θεολογικόν. ἀνέθηκε δὲ αὐτὸ (C) εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν· ὡς μέν τινες, ἐπιτηδεύσας ἀσαφέστερον γράψαι, ὅπως οἱ δυνάμενοι προσίοιεν αὐτῷ, καὶ μὴ ἐκ τοῦ δημώδους εὐκαταφρόνητον ᾖ. τοῦτον δὲ καὶ ὁ Τίμων ὑπογράφει, λέγων,

Τοῖς δ' ἔνι κοκκυστὴς ὀχλολοίδορος Ἡράκλειτος
Αἰνικτὴς ἀνόρουσε. (D)

Θεόφραστος δέ φησιν ὑπὸ μελαγχολίας τὰ μὲν, ἡμιτελῆ, τὰ δὲ, ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα γράψαι.

(A) tum, à canibus discerptum esse. Fuit autem à puero non paruæ admirationi, & quum esset iuuenis, nihil se dicebat scire: vbi verò ad virilitatis annos euaserat, nihil ignorare. Neminem quidem audiuit, verùm semet inuestigandæ veritati dedisse, omniáque ex semetipso didicisse ait. Sotiō autē quosdā dixisse refert Xenophanis illum fuisse au- (B) ditorem, Aristonémque in libro De Heraclito dicere, aquæ intercutis illum curatum ægritudine, morbo alio vitā finisse. Ei opinioni & Hippobotus accedit.

Eius verò qui legitur liber, generaliter quidem de natura est, cæterùm tres in partes scinditur. Nāque & de vniuerso, & de repub. & (C) de theologia differit. Illum verò in templo Dianæ deposuit, vt quidam putant, de industria obscurius scriptum, vt soli eruditi illum legerent, ne si à vulgo passim legeretur, contemptibilis esset. Hunc verò & Timon descripsit, appellans maledicum & turbæ infestum, Theophrastus illum atra bile laborantem, alia semiperfecta, (D) alia aliter scripsisse refert.

σημεῖον δ' αὐτοῦ τῆς μεγαλοφροσύνης Ἀντισθένης φησὶν ἐν διαδοχαῖς· ἐκχωρῆσαι γὰρ τἀδελφῷ τῆς βασιλείας. τοσαύτην δὲ δόξαν ἔσχε τὸ σύγγραμμα, ὡς καὶ αἱρετιστὰς ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς κληθέντας Ἡρακλειτείους.

Ἐδόκει δὲ αὐτῷ καθολικῶς μὲν τάδε. Ἐκ πυρὸς τὰ πάντα συνεστάναι, καὶ εἰς τοῦτο ἀναλύεσθαι· πάντα τε γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην, καὶ διὰ τῆς ἐναντιοτροπῆς ἡρμόσθαι τὰ ὄντα· καὶ πάντα ψυχῶν εἶναι καὶ δαιμόνων πλήρη. εἴρηκε δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ συνισταμένων παθῶν, ὅτι τε ὁ ἥλιος ἐστὶ τὸ μέγεθος οἷος φαίνεται. λέγεται δὲ καὶ ψυχῆς περατέον, ὃν οὐκ ἂν ἐξεύροι ὁ πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδόν· οὕτω βαθὺν λόγον ἔχει. τήν τε οἴησιν, ἱερὰν νόσον ἔλεγε· καὶ τὴν ὅρασιν, ψεύδεσθαι. λαμπρῶς τε ἐνίοτε ἐν τῷ συγγράμματι καὶ σαφῶς ἐκβάλλει· ὥστε καὶ τὸν νωθέστατον ῥᾳδίως γνῶναι, καὶ δίαρμα ψυχῆς λαβεῖν. ἥ τε βραχύτης καὶ τὸ βάρος τῆς ἑρμηνείας ἀσύγκριτον.

A Eius alti animi signum Antisthenes in Successionibus id asserit, quòd fratri concesserit regnum. Tantum verò gloriæ promeruit ipsius liber, vt sectatores habuerit qui appellarentur Heraclitij.

Sunt autem ista quæ illi summatim visa sunt: B Ex igne cuncta constare, in eúmque resolui omnia. Fato omnia fieri, & ex conuersione cõtraria quę sint, omnia congruere & coaptari. Animarum item & dæmonum plena esse omnia. Dixit & de iis quæ in mundo cõtingunt variis mutationibus ista: Solis eam esse magnitudinem quæ cernitur oculis. Dicitur & id de animæ sen- C sisse natura, nunquam illam reperiri posse, quantalibet quis viæ conficiat spatia, adeo profundam eius esse rationem. Opinionem siue æstimationem sacrum morbum appellabat: aspectúmque mentiri. Lucidè quidem interdum & apertè in suo opere loquitur, & vt tardissimo cuique facilis ad intelligendum sit. D Breuitas quoque & interpretationis grauitas incomparabilis est.

Καὶ τὰ ἐπὶ μέρους δὲ αὐτῷ ὧδε ἔχει τῶν δογμάτων, Πῦρ εἶναι στοιχεῖον, καὶ πυρὸς ἀμοιβὴν τὰ πάντα ἀραιώσει καὶ πυκνώσει γινόμενα. (σαφῶς δ' οὐδὲν ἐκτίθεται) γίνεσθαι πάντα κατ' ἐναντιότητα, καὶ ῥεῖν τὰ ὅλα ποταμοῦ δίκην· πεπεράνθαι τε τὸ πᾶν, καὶ ἕνα εἶναι κόσμον. γεννᾶσθαί τε αὐτὸν ἐκ πυρὸς, καὶ πάλιν ἐκπυροῦσθαι κατά τινας περιόδους ἐναλλὰξ τὸν σύμπαντα αἰῶνα. τοῦτο δὲ γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην. τῶν δὲ ἐναντίων τὸ μὲν ἐπὶ τὴν γένεσιν ἄγον, καλεῖσθαι πόλεμον καὶ ἔριν· τὸ δ' ἐπὶ τὴν ἐκπύρωσιν, ὁμολογίαν καὶ εἰρήνην, καὶ τὴν μεταβολὴν ὁδὸν ἄνω κάτω· τόν τε κόσμον γίνεσθαι κατὰ ταύτην. πυκνούμενον γὰρ τὸ πῦρ ἐξυγραίνεσθαι, συνιστάμενόν τε γίνεσθαι ὕδωρ· πηγνύμενον δὲ τὸ ὕδωρ, εἰς γῆν τρέπεσθαι· καὶ ταύτην ὁδὸν ἐπὶ τὸ κάτω εἶναι. πάλιν τε αὐτὴν τὴν γῆν χεῖσθαι, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίνεσθαι· ἐκ δὲ τούτου, τὰ λοιπὰ σχεδὸν πάντα ἐπὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀνάγων, τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης. αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδός. γίνεσθαι δὲ

A Iam verò per partes digesta sic se habent eius decreta: Ignem elementũ esse dicit, ignísque vicissitudinem tum raritate, tum densitate constare, quæ fiunt omnia (apertè verò nihil explicat) fierique omnia per contrarietatem, & fluminis in morem vniuersa decurrere, finitúmque esse hoc vniuersum, & vnũ esse mundum, B eúmque ex igne nasci, & rursus per quosdam ambitus per vices hoc omne seculum ignescere. Id autem fato fieri. Ex his verò quæ contraria sunt, id quidem quod ad generationem adducat, vocari bellum & contẽtionem: quod autem ad incensionem, cõcordiam & pacem. Mutationem quoque viam esse C suprà infráque ducentem, secundum quam fieri mundum arbitratur. Densatum quippe ignem liquescere, constantémque aquam fieri, concretam verò aquam in humum verti, ídque inter inferiora adesse. Humum ipsam denuo effundi, atque ex ea fieri humorem: ex eo autem reliqua ferme omnia, ad euaporationem eam referens quæ D ex mari fit: ipsámque ad superiora viam esse. Porro

ἀναθυμιάσεις ἀπό τε γῆς καὶ θαλάττης, ἃς μὲν, λαμπρὰς καὶ καθαράς, ἃς δὲ, σκοτεινάς. αὔξεσθαι δὲ τὸ μὲν πῦρ, ὑπὸ τῶν λαμπρῶν· τὸ δὲ ὑγρὸν, ὑπὸ τῶν ἑτέρων. τὸ δὲ περιέχον ὁποῖόν ἐστιν, οὐ δηλοῖ. εἶναι μέντοι ἐν αὐτῷ σκάφας ἐπεστραμμένας κατὰ κοῖλον πρὸς ἡμᾶς· ἐν αἷς ἀθροιζομένας τὰς λαμπρὰς ἀναθυμιάσεις ἀποτελεῖν φλόγας· ἃς εἶναι τὰ ἄστρα. λαμπροτάτην δὲ εἶναι τὴν τοῦ ἡλίου φλόγα καὶ θερμοτάτην. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἄστρα πλεῖον ἀπέχειν ἀπὸ γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἧττον λάμπειν καὶ θάλπειν· τὴν δὲ σελήνην προσγειοτέραν οὖσαν, μὴ διὰ τοῦ καθαροῦ φέρεσθαι τόπου. τὸν μέντοι ἥλιον ἐν διαυγεῖ καὶ ἀμιγεῖ κεῖσθαι, καὶ σύμμετρον ἀφ' ἡμῶν ἔχειν διάστημα, τοιγάρτοι μᾶλλον θερμαίνειν τε καὶ φωτίζειν. ἐκλείπειν τε ἥλιον καὶ σελήνην, ἄνω στρεφομένων τῶν σκαφῶν. τούς τε κατὰ μῆνα τῆς σελήνης σχηματισμοὺς γίνεσθαι, στρεφομένης ἐν αὐτῇ κατὰ μικρὸν τῆς σκάφης. ἡμέραν τε καὶ νύκτα γίνεσθαι, καὶ μῆνας,

euaporationes ex terra fieri & mari, alias quidem perſpicuas & liquidas, alias verò tenebroſas. A liquidioribus ignem, à reliquis humorem incremēta capere. Aerem verò cuiuſmodi ſit non ſignificat, eſſe tamen ſcaphas per concauum ad nos conuerſas, in quibus conuenientes euaporationes liquidas reddere flammas, quæ ſint ſidera, dicit. Eſſe autem lucidiſſimam calidiſſimámque ſolis flammam. Nanque aſtra cætera remotiora eſſe, neque adeo terræ vicina, atque ideo minus lucere minúſque calefacere. Lunam, quæ terræ vicinior ſit, non per liquidum locum deferri. Solem in ſuo ſplendore, nulli admixtioni obnoxiū durare, certis à nobis ſpatiis menſuríſque diſtantem. Ex eo igitur magis caleſcere atque illuſtrare. Deficere item ſolem ac lunam quum ſcaphæ ad ſuperiora vertuntur: menſtruáſque figuras lunæ fieri, dum in illam ſenſim vertitur ſcapha. Diem item ac noctem & menſes,

καὶ ὥρας ἐτείους, καὶ ἐνιαυτοὺς, ὑετούς τε καὶ πνεύματα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, κατὰ τὰς διαφόρους ἀναθυμιάσεις. τὴν μὲν γὰρ λαμπρὰν ἀναθυμίασιν, φλογωθεῖσαν ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἡλίου, ἡμέραν ποιεῖν· τὴν δὲ ἐναντίαν ἐπικρατήσασαν, νύκτα ἀποτελεῖν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ λαμπροῦ τὸ θερμὸν αὐξανόμενον, θέρος ποιεῖν· ἐκ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ τὸ ὑγρὸν πλεονάζον χειμῶνα ἀπεργάζεσθαι. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν ἄλλων αἰτιολογεῖ. περὶ δὲ τῆς γῆς οὐδὲν ἀποφαίνεται, ποία τίς ἐστιν, ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν σκαφῶν. καὶ ταῦτα μὲν ἦν αὐτῷ τὰ δοκοῦντα. τὰ δὲ περὶ Σωκράτους, καὶ ὅσα ἐντυχὼν τῷ συγγράμματι εἴποι, κομίσαντος Εὐριπίδου, (καθά φησιν Ἀρίστων) ἐν τῷ περὶ Σωκράτους εἰρήκαμεν. Σέλευκος μέντοι φησὶν ὁ γραμματικὸς, Κρότωνά τινα ἱστορεῖν ἐν τῷ Κατακολυμβητῇ, Κράτητά τινα πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα κομίσαι τὸ βιβλίον· ὃν καὶ εἰπεῖν Δηλίου τινὸς δεῖσθαι κολυμβητοῦ, ὃς οὐκ ἀποπνιγήσεται ἐν αὐτῷ. ἐπιγράφουσι δὲ αὐτὸ, οἱ μὲν, Μούσας·

& annos anniúque statuta tempora, pluuias & ventos & his similia secundum euaporationes varias fieri. Nam liquidam euaporationem in solis circulo inflāmatam, diem facere: cōtrariam verò vbi obtinuerit efficere noctem. atque ex lumine calorem augeri, æstatémque perficere: ex tenebris humorem abundare, vnde hyems oriatur. In hunc modum & de causis cæteris disputat. Enimuero de terra cuiusmodi sit, penitus tacet, ac de scaphis. Itidem ista eius dogmata fuere. Porro quod ad Socratem attinet, quænam eius de illo sententia fuerit, quum eius legisset librū ab EVripide sibi delatum, vt Ariston ait, diximus quum de Socrate loqueremur. Seleucus tamen grammaticus ait Crotoniatem quēdam in eo quem Catacolymbitem inscripsit libro, tradere Cratetē quemdam hunc librum primò Græcis inuexisse, ac dixisse, librum ipsum Delio aliquo indigere natatore, qui in illo non suffocaretur. inscribūt illum plerique Musas:

οἱ δὲ, Περὶ φύσεως· Διόδοτος δὲ, Ἀκριβὲς οἰάκισμα πρὸς στάθμην βίου· ἄλλοι, Γνώμην ἠθῶν, τρόπου κόσμον ἑνὸς τῶν ξυμπάντων. φασὶ δ' αὐτὸν ἐρωτηθέντα διὰ τί σιωπᾷ, φάναι, Ἵν' ὑμεῖς λαλῆτε. ἐπόθησε δὲ αὐτοῦ καὶ Δαρεῖος μετασχεῖν, καὶ ἔγραψεν ὧδε πρὸς αὐτόν,

Βασιλεὺς Δαρεῖος, πατρὸς Ὑστάσπεω, Ἡράκλειτον Ἐφέσιον σοφὸν ἄνδρα προσαγορεύει χαίρειν.

Καταβέβλησαι λόγον Περὶ φύσεως δυσνόητόν τε καὶ δυσεξήγητον. ἔν τισι μὲν οὖν ἑρμηνευόμενος κατὰ λέξιν σὴν, δοκεῖ δύναμίν τινα περιέχειν θεωρίας κόσμου τε τοῦ σύμπαντος καὶ τῶν ἐν τούτῳ γινομένων· ἅπερ ἐστὶν ἐν θειοτάτῃ κείμενα κινήσει. τῶν δὲ πλείστων ἐποχὴν ἔχοντα· ὥστε καὶ τοὺς ἐπιπλεῖστον μετεσχηκότας συγγραμμάτων, διαπορεῖσθαι τῆς ὀρθῆς δοκούσης γεγράφθαι παρὰ σοὶ διηγήσεως. βασιλεὺς οὖν Δαρεῖος Ὑστάσπους βούλεται τῆς σῆς ἀκροάσεως μετασχεῖν καὶ παιδείας Ἑλληνικῆς. ἔρχου δὴ συντόμως πρὸς ἐμὴν ὄψιν, καὶ βασίλειον οἶκον.

A alii, De natura: Diodotus verò, Gubernaculum exploratum certúmque ad libram vitæ: quidam, Sententiam morum, vnius omnium inſtituti ornamentum. Aiunt illum, quum rogaretur cur taceret, dixiſſe, Vt vos loquamini. Eius frui cõtubernio & Darius optauit, ſcripſítque ad illum ita,

B Rex Darius Hyſtaſpis filius Heraclitum Epheſium ſapientem virum ſalutat.

Librum de natura ſcripſiſti, obſcurum difficilémque in pleriſque: qui ſi ad verbum exponatur, vim quandã ſpeculationis continere videtur mundi totius, & quæ in eo fiunt omnium, quæ quidem ſunt C in diuino motu conſtituta, in quibus plurimi hæſerunt, adeo vt & qui complura legerunt, ambigant, quum recta abs te narratio conſcripta videatur. Rex igitur Darius Hyſtaſpis filius, auditor eſſe tuus cupit, particépſque Græcæ eruditionis fieri. Venias itaque quamprimùm ad conſpectum D meum, ac regiam domum.

Ἕλληνες γὰρ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεπισήμαντοι σοφοῖς ἀνδράσιν ὄντες, παρορῶσι τὰ καλῶς ὑπ' αὐτῶν ἐνδεικνύμενα πρὸς σπουδαίαν ἀκοὴν καὶ μάθησιν. παρ' ἐμοὶ δὲ ὑπάρχει σοι πᾶσα μὲν προεδρία, καθ' ἡμέραν δὲ καλὴ καὶ σπουδαία προσαγόρευσις, καὶ βίος εὐδόκιμος σαῖς παραινέσεσιν.

Ἡράκλειτος Ἐφέσιος Δαρείῳ βασιλεῖ πατρὸς Ὑστάσπεω, χαίρειν.

Ὁκόσοι τυγχάνουσιν ὄντες ἐπιχθόνιοι, τῆς μὲν ἀληθείης καὶ δικαιοπραγμοσύνης ἀπέχονται, ἀπληστίῃ δὲ καὶ δοξοκοπίῃ προσέχουσι, κακῆς ἕνεκα ἀνοίης. ἐγὼ δὲ ἀμνηστίην ἔχων πάσης πονηρείης, καὶ κόρον φεύγων παντὸς οἰκειουμένου φθόνου, καὶ διὰ τὸ περιίστασθαι ὑπερηφανίας, οὐκ ἂν ἀφικοίμην εἰς Περσῶν χώρην, ὀλίγοις ἀρκεόμενος κατ' ἐμὴν γνώμην.

Τοιοῦτος μὲν ὁ ἀνὴρ καὶ πρὸς βασιλέα. Δημήτριος δέ φησιν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, καὶ Ἀθηναίων αὐτὸν ὑπερφρονῆσαι, δόξαν ἔχοντα παμπλείστην. καταφρονούμενόν τε ὑπὸ

A Graeci enim vtplurimum sapientibus viris obseruandis minus dediti, aspernantur ea quae ab his rectè fuerint elucubrata, tametsi eiusmodi sint vt eruditione & grauitate non careant. Apud me autem aderit tibi omnis honor, primatúsque omnis, quotidiéque solicita obseruatio, & grata colloquutio, vitáque tuis moribus probabilis. Vale.

B His ille ita respondit,

Heraclitus Ephesius regi Dario Hystaspis filio S.

Quotquot mortales in terris viuunt, à veritate ac iustitia abstinent, auaritiae autem & inani gloriae inexplebiliter intendunt, perditae dementię causa. Ego autem omnis immemor nequitiae, fastidiúmque deuitans omnis inuidiae domesticae, quae splendorem comitari solet, nunquam in Persarum solum aduenire C paucis contentus, quę sunt secundum meam sententiam.

Huiusmodi ille & aduersus regem fuit. Demetrius autem in Aequiuocis ipsum & Athenienses aspernatum ait, apud quos D magna de illo erat opinio, & quum Ephesiis esset cōtemptui

τῶν Ἐφεσίων, ἐλέσθαι μᾶλλον τὰ οἰκεῖα. μέμνηται αὐτοῦ καὶ ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ. πλεῖστοί τε εἰσὶν ὅσοι ἐξήγηνται αὐτοῦ τὸ σύγγραμμα. καὶ γὰρ Ἀντισθένης καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς, Κλεάνθης τε ὁ Ποντικὸς, καὶ Σφαῖρος ὁ Στωϊκός· πρὸς δὲ, Παυσανίας ὁ κληθεὶς Ἡρακλειτιστὴς, Νικομήδης τε, καὶ Διονύσιος. τῶν δὲ γραμματικῶν, Διόδοτος· ὃς οὔ φησι περὶ φύσεως εἶναι τὸ σύγγραμμα, ἀλλὰ περὶ πολιτείας· τὰ δὲ περὶ φύσεως ἐν παραδείγματος εἴδει κεῖσθαι. Ἱερώνυμος δέ φησι καὶ Σκυθῖνον, τὸν τῶν ἰάμβων ποιητὴν, ἐπιβάλλεσθαι τὸν ἐκείνου λόγον διὰ μέτρου ἐκβαλεῖν. πολλά τε εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματα φέρεται, ἀτὰρ δὴ καὶ τόδε,

Ἡράκλειτος ἐγώ· τί με ὦ
κάτω ἕλκετ' ἄμουσοι;
Οὐχ ὑμῖν ἐπόνουν, τοῖς
δ' ἔμ' ἐπισταμένοις.
Εἷς ἐμοὶ ἄνθρωπος, τρισμύριοι· οἱ δ' ἀνάριθμοι,
Οὐδείς. ταῦτ' αὐδῶ καὶ
παρὰ Περσεφόνῃ.

temptui, nusquam alibi maluisse conuersari. Meminit illius Demetrius quoque Phalereus in Socratis defensione, plurimique fuere qui illius exponerēt librū: quippe & Antisthenes & Heraclides Ponticus & Sphęrus Stoicus, Pausanias præterea qui Ἡρακλειτιστὴς appellatus est, Nicomedes quoque ac Dionysius, & ex grammaticis Diodorus, qui opus illud, non de natura sed de republ. dixit disserere. Nam quæ de natura differit, in exempli speciem inserta illic esse. Hieronymus autem Scythinū quēdam iamborum poesam in illius librum metro iocari, illúmque euertere dixit. Multa autem epigrammata in ipsum feruntur: cuiusmodi sunt hæc,

Sum Heraclitus ego, quid
me vexatis inepti?
Nō vos, sed doctos tā graue quærit opus.
Vnus homo est nobis id quod
ter mille, sed vnus
Vix sunt innumeri, et
Manibus hæc recito.

Item aliud in hāc sentētiā.

Noli Heraclitum rabido per
currere cursu,

Καὶ ἄλλο τοιόνδε.

Μὴ ταχὺς Ἡρακλείτου ἐπ' ὀμφαλὸν εἴλεε βίβλον

Τυρεσίου· μάλα τοι δύσ-
βατος ἀτραπιτός.
Ὄρφνη καὶ σκότος ἐστὶν ἀλάμ-
πετον. ἢν δέ σε μύστης
Εἰσαγάγῃ, φανεροῦ λαμ-
πρότερ' ἠελίου.

A

Est via difficilis, luce papy-
rus eget.
In sua si doctus te duxerit a-
tria vates,
Cuncta videbuntur luci-
diora die.

Γεγόνασι δὲ Ἡράκλειτοι πέν-
τε· πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτε-
ρος, ποιητὴς λυρικὸς, οὗ ἐστι
τῶν δώδεκα θεῶν ἐγκώμιον·
τρίτος, ἐλεγείας ποιητὴς Ἁ-
λικαρνασσεὺς, εἰς ὃν Καλλί-
μαχος πεποίηκεν οὕτως,

B

Quinque autem Heracliti fuere. Primus hic ipse: secundus, poeta lyricus. cuius est illa duodecim deorum laus: tertius elegiæ poeta Halicarnasseus, in quem Callimachus sic scripsit,

Εἶπέ τις Ἡράκλειτε τεὸν μό-
ρον, ἐς δέ με δάκρυ
Ἤγαγεν· ἐμνήσθην δ' ὁσσά-
κις ἀμφότεροι
Ἥλιον ἐν λέσχῃ κατεδύσαμεν,
ἀλλὰ σὺ μέν που
Ξεῖν' Ἁλικαρνασσεῦ τετρά-
παλαι σποδιή·
Αἱ δὲ τεαὶ ζώουσιν ἀηδόνες,
ᾗσιν ὁ πάντων
Ἁρπακτὴρ ἀΐδης οὐκ ἐπὶ
χεῖρα βαλεῖ.

Heraclite mihi quidam tua
funera dixit,
Et subitò lacrymis imma-
duere genæ.
Quũ memini longos quoties
consumpsimus ambo
Soles, miscẽtes seria multa
iocis.

C

Puluis at es tenuis nũc ho-
spes: sed tua musa
Viuit, Plutonis nec timet
illa manus.

Τέταρτος, Λέσβιος, ἱστορίαν
γεγραφὼς Μακεδονικήν· πέμ-
πτος, σπουδογέλοιος, ἀπὸ κι-
θαρῳδίας μεταβεβηκὼς εἰς
τὸ εἶδος.

Quartus Lesbius, qui Macedonum scripsit historiam. Quintus, ex industria ridiculus, qui ex citharæ pulsu transiuit ad speciem.

ΞΕΝΟΦΑ'ΝΗΣ.

A

Ξενοφάνης Δεξίου, ἢ (ὡς Ἀπολλόδωρος) Ὀρθομένους, Κολοφώνιος, ἐπαινεῖται πρὸς τοῦ Τίμωνος. φησὶ γοῦν,

Ξεινοφάνη θ' ὑπότυφον, Ὁμηραπάτην, ἐπικόπτην.

Οὗτος ἐκπεσὼν τῆς πατρίδος, ἐν Ζάγκλῃ τῆς Σικελίας διέτριβε, καὶ ἐν Κατάνῃ. διήκουσε δὲ κατ' ἐνίους μὲν, οὐδενός· κατ' ἐνίους δὲ, Βότωνος Ἀθηναίου· ἢ (ὥς τινες) Ἀρχελάου. καὶ (ὡς Σωτίων φησὶ) κατ' Ἀναξίμανδρον ἦν. γέγραφε δὲ καὶ ἐν ἔπεσι καὶ ἐλεγείας καὶ ἰάμβους καθ' Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου, ἐπικόπτων αὐτῶν τὰ περὶ θεῶν εἰρημένα. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐρραψῴδει τὰ ἑαυτοῦ. ἀντιδοξάσαι τε λέγεται Θαλῇ καὶ Πυθαγόρᾳ, καθάψασθαι δὲ καὶ Ἐπιμενίδου. μακροβιώτατός τε γέγονεν, ὥς που καὶ αὐτός φησιν,

Ἤδη δ' ἑπτά τ' ἔασι καὶ ἑξήκοντ' ἐνιαυτοὶ
Βληστρίζοντες ἐμὴν φροντίδ' ἀν' Ἑλλάδα γῆν.
Ἐκ γενετῆς δὲ τότ' ἦσαν ἐείκοσι, πέντε τε πρὸς τοῖς,
Εἴπερ ἐγὼ περὶ τῶνδ' οἶδα λέγειν ἐτύμως.

XENOPHANES.

Xenophanes Dexii, siue (vt Apollodorus ait) Orthomenis filius, Colophonius, à Timone laudatur, vbi ait,

Xenophanem subauerbum, & Homeri nobile flagrũ.

B

Pulsus autem patria in Zãclã Siciliæ moratus est, atque Catanæ. Sunt qui neminem audisse dicant: neque desunt qui Botonis Athenienſis auditorem fuisse asseuerent. alii Archelaũ audisse. Atque (vt Sotion ait) Anaximãdri ætate vixit. Scripsit autem versus, elegias & iambos, contra Hesiodum atque Homerũ, subsannans ea quæ de diis dixere: ipse quoque sua resarciebat poemata. Thaletis ac Pythagoræ opinionibus cõtraria sensisse fertur, Epimenidémque sugillasse. Fuit autẽ & longæuus maximè, sicuti & ipse quodam in loco testatur, dicẽs septuaginta septem annos se à patria peregrinatum esse, quum tum vigintiquinque esset annorum.

C

D

Φησὶ δὲ τέτταρα εἶναι τῶν ὄντων στοιχεῖα, κόσμους δ' ἀπείρους, ἀπαραλλάκτους δέ. τὰ νέφη συνίστασθαι τῆς ἀφ' ἡλίου ἀτμίδος ἀναφερομένης, καὶ αἰρούσης αὐτὰ εἰς τὸ περιέχον. οὐσίαν θεοῦ, σφαιροειδῆ, μηδὲν ὅμοιον ἔχουσαν ἀνθρώπῳ· ὅλον δὲ ὁρᾶν, καὶ ὅλον ἀκούειν, μὴ μέντοι ἀναπνεῖν. σύμπαντά τε εἶναι νοῦν, καὶ φρόνησιν, καὶ ἀΐδιον. πρῶτός τε ἀπεφήνατο ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον, φθαρτόν ἐστι· καὶ ἡ ψυχὴ, πνεῦμα. ἔφη δὲ καὶ τὰ πολλὰ ἥττω νοῦ εἶναι· καὶ τοῖς τυράννοις ἐντυγχάνειν ἢ ὡς ἥκιστα ἢ ὡς ἥδιστα. Ἐμπεδοκλέους δὲ εἰπόντος αὐτῷ ὅτι ἀνεύρετός ἐστιν ὁ σοφὸς, Εἰκότως, ἔφη· σοφὸν γὰρ εἶναι δεῖ τὸν ἐπιγνωσόμενον τὸν σοφόν. φησὶ δὲ Σωτίων πρῶτον αὐτὸν εἰπεῖν ἀκατάληπτα εἶναι τὰ πάντα, πλανώμενος. ἐποίησε δὲ καὶ Κολοφῶνος κτίσιν, καὶ τὸν εἰς Ἐλέαν τῆς Ἰταλίας ἀποικισμὸν, ἔπη δισχίλια. καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῷ περὶ γήρως, καὶ Παναίτιος ὁ Στωϊκὸς ἐν τῷ περὶ εὐθυ-

Ait autem quatuor eſſe omnium rerum elementa, infinitóſque mundos, neque variabiles. Nubes cõſiſtere quum ſolis vapor ſurſum fertur, eáſque in aerem cogi. Dei ſubſtantiã rotundam eſſe, & globoſam, nihilque cum hominibus habere commune, totum cernere totúmque audire, non tamen reſpirare: ſimúlque eſſe omnia, mentem, prudentiam, æternitatem. Primúſque definiuit, omne quod fiat, corruptioni obnoxiũ eſſe. Animámque eſſe ſpiritum ait, & plurima deteriora mente eſſe. Tyrannis congrediendum aut minimè aut ſuauiſſimé. Empedocle autẽ dicente, difficile inueniri iuuenẽ poſſe ſapientem, Rectè, inquit. nam ſapiens ſit neceſſe eſt, qui norit explorare ſapientem. Omnia incomprehenſibilia eſſe, primum hunc dixiſſe Sotion autor eſt: ſed fallitur. Scripſit autẽ de Colophonis cõditione, & de Italica in Eleã colonia, verſus ad duo millia. Claruit circa ſexageſimã Olympiadẽ. Refert Demetrius Phalereus in libro De ſenectute, Panætiúſque Stoicus in libro De tran-

μίας, ταῖς ἰδίαις χερσὶ θάψαι τοὺς υἱεῖς αὐτὸν, καθάπερ καὶ Ἀναξαγόραν. δοκεῖ δὲ περιεῖσθαι ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν Παρμενίσκου καὶ Ὀρεστάδου, καθά φησι Φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ξενοφάνης, Λέσβιος ποιητὴς ἰάμβων. καὶ οὗτοι μὲν οἱ σποράδην.

ΠΑΡΜΕΝΙ´ΔΗΣ.

Ξενοφάνους δὲ διήκουσε Παρμενίδης Πύρητος, Ἐλεάτης. τοῦτον Θεόφραστος ἐν τῇ ἐπιτομῇ, Ἀναξιμάνδρου φησὶν ἀκοῦσαι. ὅμως δ' οὖν ἀκούσας καὶ Ξενοφάνους, οὐκ ἠκολούθησεν αὐτῷ. ἐκοινώνησε δὲ καὶ Ἀμεινίᾳ καὶ Διοχαίτῃ τῷ Πυθαγορικῷ, (ὡς ἔφη Σωτίων) ἀνδρὶ πένητι μὲν, καλῷ δὲ καὶ ἀγαθῷ· ᾧ καὶ μᾶλλον ἠκολούθησε. καὶ ἀποθανόντος ἡρῷον ἱδρύσατο. γένους τε ὑπάρχων λαμπροῦ καὶ πλούσιος, ὑπὸ Ἀμεινίου, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ξενοφάνους εἰς ἡσυχίαν προετράπη.

Πρῶτος δὲ οὗτος τὴν γῆν ἀπέφηνε σφαιροειδῆ, καὶ ἐν μέσῳ κεῖσθαι. δύο τε εἶναι στοιχεῖα, πῦρ, καὶ γῆν,

A quillitate, filios illum suos propriis sepelisse manibus, sicuti & Anaxagoram. Videtur autem à Pythagoricis Parmenisco & Orestade (vt Phauorinus in primo Commentariorũ ait) defecisse.

Fuit autem & alius Xenophanes poeta Iambicus ex Lesbo. Atque hi quidẽ quos commemorauimus B sparsim.

PARMENIDES.

Parmenides Pyretis filius, Eleates, Xenophanis auditor fuit. tametsi eũ Theophrastus in Epitome Anaximandrum audisse tradat. Licet autem Xenophanis auditor fuerit, sequutus tamen illum nõ est. Adiunctus est & Ameniæ & Diochætæ Pythagorico C (vt Sotion ait) pauperi illi quidem, sed honesto sanè viro ac bono: quem etiam ob hoc potius sequutus est, ac vita functo sacellum ædificauit. Quum & genere & opibus illustris esset, tamen ab Amenia, non à Xenophane, ad quietam vitã inductus est.

Primus hic terram globosam dixit, ac rotundã, & in medio sitam. Duóque esse elemẽta ignẽ & terrã,

καὶ τὸ μὲν, δημιουργοῦ τάξιν ἔχειν· τὴν δὲ, ὕλης. γένεσίν τε ἀνθρώπων ἐξ ἡλίου πρῶτον γενέσθαι. αὐτὸν δὲ ὑπάρχειν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν, ἐξ ὧν τὰ πάντα συνεστάναι. καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὸν νοῦν ταὐτὸν εἶναι, καθὰ μέμνηται καὶ Θεόφραστος ἐν τοῖς φυσικοῖς, πάντων σχεδὸν ἐκτιθέμενος τὰ δόγματα. διττὴν τε ἔφη εἶναι τὴν φιλοσοφίαν· τὴν μὲν, κατὰ ἀλήθειαν· τὴν δὲ, κατὰ δόξαν. διὸ καί φησί που,

—χρεὼ δέ σε πάντα πυθέσθαι
Ἠμὲν ἀληθείης ἀπειθέος ἀτρεκὲς ἦτορ,
Ἠδὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ ἔπι πίστις ἀληθής.

Καὶ αὐτὸς δὲ διὰ ποιημάτων φιλοσοφεῖ, καθάπερ Ἡσίοδός τε καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς. κριτήριον δὲ τὸν λόγον εἶπε· τάς τε αἰσθήσεις μὴ ἀκριβεῖς ὑπάρχειν. φησὶ γοῦν,

Μή σε θεὸς πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τὴν δὲ βιάσθω,
Νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἠχήεσσαν ἀκουὴν,
Καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἔλεγχον.

διὸ καὶ περὶ αὐτοῦ φησὶν ὁ Τίμων,

Παρμενίδου τε βίην μεγαλόφρονα, τὴν πολύδοξον,

illum, opificis, hanc, materiæ tenere ordinem. Generationem item hominum ex sole primùm esse ortam. Solem ipsum calidum esse atque frigidum, ex quibus constant omnia. Animam ac mentem idem esse, sicuti & Theophrastus in Physicis meminit, quum ferè omnium opiniones exponeret. Vnde quodam in loco ait,

--velim simul omnia noscas
Aut verum simplex, & pectore semper aperto,
Aut malè cōstantis laudem & suffragia vulgi.

Philosophiam & ipse carmine expressit, quemadmodum Hesiodus & Xenophanes atque Empedocles. Iudicium rationis esse dixit, sensúsque minus esse exactos & idoneos ad iudicandum. Ait enim,

Nec tibi cōmunis sensus persuadeat vnquam
Quicquam vt fallaces oculi, aut vt iudicet auris,
Aut lingua: at ratio dirimat discrimina rerum.

Quamobrem & Timon de eo ait,

Parmenidæ ingētes animos, viréſque potentes

Ὅς ῥ' ἐπὶ φαντασίας ἀπάτης ἀνενείκατο νώσεις.

Εἰς τοῦτον καὶ Πλάτων τὸν διάλογον γέγραφε, Παρμενίδην ἐπιγράψας, ἢ Περὶ ἰδεῶν. ἤκμαζε δὲ κατὰ τὴν θ' καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα. καὶ δοκεῖ πρῶτος πεφωρακέναι τὸν αὐτὸν εἶναι Ἕσπερον καὶ Φωσφόρον, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν πέμπτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων· οἱ δὲ, Πυθαγόραν. Καλλίμαχος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸ ποίημα. λέγεται δὲ καὶ νόμους θεῖναι τοῖς πολίταις, ὥς φησι Σπεύσιππος ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων. καὶ πρῶτος ἐρωτῆσαι τὸν Ἀχιλλέα λόγον, ὡς Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ.

Γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Παρμενίδης, ῥήτωρ τεχνογράφος.

Qui sensus vanis simulacris falli inquit.

Huius nomine Plato dialogum inscripsit, vocauitque Parmenidē siue De ideis. Floruit autem Olympiade XCIX: primúsque animaduertisse videtur eundē esse vesperum atque luciferū, vt Phauorinus in quinto Commentariorum ait: alii Pythagoram dicunt. Negat Callimachus ipsius poema esse. Fertur ciuibus suis tulisse leges, vt Speusippus in libro De philosophis ait. Primus itē sermone interrogasse Achillem, vt Phauorinus ait in Omnimoda historiā.

Fuit autem & alius Parmenides orator, qui artem scripsit oratoriam.

ΜΕΛΙΣΣΟΣ.

Μέλισσος Ἰθαιγένους, Σάμιος. οὗτος ἤκουσε Παρμενίδου. ἀλλὰ καὶ εἰς λόγους ἦλθεν Ἡρακλείτῳ. ὅτε καὶ συνέστησεν αὐτὸν τοῖς Ἐφεσίοις ἀγνοοῦσι, καθάπερ Ἱπποκράτης Δημόκριτον Ἀβδηρίταις. γέγονε δὲ καὶ πολιτικὸς ἀνήρ, καὶ ἀποδοχῆς παρὰ τοῖς πολίταις ἠξιωμένος. ὅθεν ναύαρχος αἱρεθεὶς, ἔτι καὶ μᾶλλον ἐθαυμάσθη,

MELISSVS.

Melissus, Ithægenis filius, Samius, Parmenidis auditor fuit, & cum Heraclito itē venit in colloquium: quo tempore illū etiam ignorantibus commēdauit Ephesiis, sicuti Democritū Hippocrates Abderitis. Fuit autē & ciuilis in primis vir, ciuibúsque maximè acceptus atq. charus.

διὰ τὴν οἰκείαν ἀρετήν. ἐδόκει δὲ αὐτῷ τὸ πᾶν ἄπειρον εἶναι, καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἓν ὅμοιον ἑαυτῷ, καὶ πλῆρες. κίνησίν τε μὴ εἶναι, δοκεῖν δὲ εἶναι. ἀλλὰ καὶ περὶ θεῶν ἔλεγε μὴ δεῖν ἀποφαίνεσθαι· μὴ γὰρ εἶναι γνῶσιν αὐτῶν. φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἠκμακέναι αὐτὸν κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα.

Vnde & præfectus classis magna virtutis documenta dedit. Placuit autem ei vniuersum infinitum esse & immutabile atque immobile. & vnum sibiipsi simile ac plenum. Motúmque non esse, verùm videri esse. De diis nihil definiendum dicebat: neque enim illorum certam esse cognitionem. Floruisse circa LXXXIIII olympiadem Apollodorus refert.

ΖΗΝΩΝ ἘΛΕΑΤΗΣ.

Ζήνων, Ἐλεάτης. τοῦτον Ἀπολλόδωρός φησιν εἶναι ἐν χρονικοῖς, Πύῤῥητος· τὸν δὲ Παρμενίδην, φύσει μὲν, Τελευταγόρου· θέσει δὲ, Παρμενίδου. περὶ τούτου καὶ Μελίσσου, Τίμων φησὶ ταῦτα,

Ἀμφοτερογλώσσου τε μέγα
σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν
Ζήνωνος Πλατωνεπιλήπτορος ἠδὲ Μελίσσου,
Πολλῶν φαντασμῶν ἐπάνω,
παύρων γε μὲν ἥσω.

Ὁ δὴ Ζήνων διακήκοε Παρμενίδου, καὶ γέγονεν αὐτοῦ παιδικά· καὶ ὑψιμήκης ἦν, καθά φησι Πλάτων ἐν τῷ Παρμενίδῃ, ὁ δ' αὐτὸς ἐν τῷ σοφιστῇ καὶ Ἐλεατικὸν Παλαμήδην αὐτὸν

ZENO ELEATES.

ZEno Eleates Pyrrheti (vt Apollodorus ait in Chronicis) filius. Parmenidem verò natura quidē Teleutagoræ, adoptione verò Parmenidis filium dixit. De hoc atque Melisso Timon hæc ait,

Expreßitque Plato vires vtriusque peritu:
Linguæ Zenonis, iurgatorísque Melißi,
Phantasias qui aluit paucas, multásque subegit.

Enimuero Zeno Parmenidis auditor ac pædica fuit. Fuit autem proceræ staturæ, quemadmodum Plato in Parmenide indicat, idémque in Sophista ipsum Eleaticū Parmenidē

καλῇ. φησὶ δ' Ἀριστοτέλης εὑρετὴν αὐτὸν γενέσθαι διαλεκτικῆς, ὥσπερ Ἐμπεδοκλέα ῥητορικῆς. γέγονε δὲ ἀνὴρ γενναιότατος καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν πολιτείᾳ. φέρεται γοῦν αὐτοῦ βιβλία πολλῆς συνέσεως γέμοντα. καθελεῖν δὲ θελήσας Νέαρχον τὸν τύραννον (οἱ δὲ, Διομέδοντα) συνελήφθη· καθά φησιν Ἡρακλείδης ἐν τῇ Σατύρου ἐπιτομῇ. ὅτε καὶ ἐξεταζόμενος τοὺς συνειδότας, καὶ περὶ τῶν ὅπλων ὧν ἦγεν εἰς Λιπάραν, πάντας ἔφη αὐτοῦ τοὺς φίλους αὐτῷ ταῦτα συνειδέναι· βουλόμενος αὐτὸν ἔρημον καταστῆσαι. εἶτα περί τινων εἰπὼν ἔχειν τινὰ εἰπεῖν αὐτῷ πρὸς τὸ οὖς· καὶ δακὼν, οὐκ ἀνῆκεν ἕως ἂν ἀπεκεντήθη· ταὐτὸν Ἀριστογείτονι τῷ τυραννοκτόνῳ παθών. Δημήτριος δέ φησιν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις τὸν μυκτῆρα αὐτὸν ἀποβαγεῖν. Ἀντισθένης δὲ ἐν ταῖς διαδοχαῖς φησὶ μετὰ τὸ μηνῦσαι τοὺς φίλους, ἐρωτηθῆναι πρὸς τοῦ τυράννου, εἴτις ἄλλος εἴη· τὸν δὲ εἰπεῖν, Σὺ ὁ τῆς πόλεως ἀλιτήριος. πρός τε τοὺς παρεστῶτας φάναι, Θαυμάζω ὑμῶν

A vocat. Inuentorē Dialecticæ, ſicuti & Empedoclem Rhetoricæ, fuiſſe, Ariſtoteles autor eſt. Fuit & in philoſophia & in repub. vir ſanè nobiliſſimus. Feruntur nempe ipſius volumina ſapientiæ pleniſſima. Is quū Nearchum tyrannum, ſeu (vt alii volunt) Diomedōtem deiicere ac profligare voluiſſet, comprehēſus eſt, B vt in Satyri epitome ait Heraclides. Quo tempore quum de conſciis & armis quæ in Lipara habuit, inquireretur, volens ipſum deſertum deſtitutúmque oſtendere, omnes illius amicos coniurationis eſſe conſcios dixit, deinde quum de quibuſdā dixiſſet quiddam ſibi ad aurem loqui velle, eam mordicus apprehenſum non antè dimiſit C quàm dentibus perforaret: idem agens quod Ariſtogiton tyrannicida. Demetrius verò in Æquiuocis naſum ei præcidiſſe ait. Porro Antiſthenes in Succeſſionibus, illum quum amicos indicaſſet, rogatum à tyranno eſſétne alius quiſpiam, dixiſſe, Tu, ciuitatis pernicies: atque D adſtantibus ita loquutum eſſe, Admiror equidem

τὴν δειλίαν, εἰ τούτων ἕνεκεν ὧν νῦν ἐγὼ ὑπομένω, δουλεύετε τῷ τυράννῳ· καὶ τέλος ἀποτραγόντα τὴν γλῶτταν προσπτύσαι αὐτῷ. τοὺς δὲ πολίτας παρορμηθέντας, αὐτίκα τὸν τύραννον καταλεῦσαι. ταῦτα μὲν σχεδὸν οἱ πλείους λαλοῦσιν. Ἕρμιππος δέ φησιν, εἰς ὅλμον αὐτὸν βληθῆναι, καὶ κατακοπῆναι. καὶ εἰς αὐτὸν ἡμεῖς εἴπομεν οὕτως,

Ἤθελες ὦ Ζήνων, καλὸν ἤθελες ἄνδρα τύραννον
Κτείνας, ἐκλῦσαι δουλοσύνας Ἐλέαν.
Ἀλλ' ἐδάμης. δὴ γάρ σε λαβὼν ὁ τύραννος ἐν ὅλμῳ
Κόψε. τί τοῦτο λέγω; σῶμα γὰρ, οὐχὶ δὲ σέ.

γέγονε δὲ τά τε ἄλλα ἀγαθὸς ὁ Ζήνων· ἀλλὰ καὶ ὑπεροπτικὸς τῶν μειζόνων, κατ' ἴσον Ἡρακλείτῳ. καὶ γὰρ οὗτος τὴν πρότερον μὲν Ὕλην, ὕστερον δὲ Ἐλέαν, Φωκαέων οὖσαν ἀποικίαν, αὑτοῦ δὲ πατρίδα, πόλιν εὐτελῆ, καὶ μόνον ἄνδρας ἀγαθοὺς τρέφειν ἐπισταμένην, ἠγάπησε μᾶλλον τῆς Ἀθηναίων μεγαλαυχίας· οὐκ ἐπιδημήσας τὰ πολλὰ πρὸς αὐτοὺς, ἀλλ' αὐτόθι καταβιούς.

A vestram ignauiam, si horum gratia quæ nunc ego tolero, tyranno seruire sustinetis. Demum præcisam linguam in ora tyrannidi conspuisse, ciuésque continuò facto impetu, lapidibus tyrannum obruisse. Hæc omnes fermè ita tradiderũt. Cæterùm Hermippus illum in cauum lapidem iniectum contu- B súmque fuisse ait. In hunc autem nos sic diximus,

Fortiter extincto voluisti Zeno tyranno
Tristi Eleam patriam seruitio excutere.
Victus es infelix: saui tamen arte tyranni
Arreptum qui te contudit ære cano.

C Præclarus & in cæteris fuit Zeno, maiorúmque non secus atq; Heraclitus quadam animi altitudine contemptor. Nam & ipse prius quidem Hylen, postea verò Eleam Phocensium coloniam, suámque patriam ciuitatem humilem, bonos tantùm viros nutrire solitam, dilexit magis quàm Atheniensium magnificentiam: ad quos D raro proficiscebatur, domi assiduè commorans.

εὑρεῖν καὶ τὸν Ἀχιλλέα πρῶτος A λόγον ἠρώτησε· Φαβωρῖνος δέ φησι Παρμενίδην, καὶ ἄλλους συχνούς. ἀρέσκει δὲ αὐτῷ τάδε· κόσμους εἶναι· κενόν τε μὴ εἶναι· γεγενῆσθαι δὲ τὴν τῶν πάντων φύσιν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ, λαμβανόντων αὐτῶν εἰς ἄλληλα τὴν μεταβολήν. γένεσίν τε ἀνθρώπων ἐκ γῆς εἶναι, B καὶ ψυχὴν κρᾶμα ὑπάρχειν ἐκ τῶν προειρημένων, κατὰ μηδενὸς τούτων ἐπικράτησιν. τοῦτον φασὶ λοιδορούμενον ἀγανακτῆσαι· αἰτιασαμένου δέ τινος, φάναι, Ἐὰν λοιδορούμενος προσποιῶμαι, οὐδὲ ἐπαινούμενος ἠσθήσομαι.

Ὅτι δὲ γεγόνασι Ζήνωνες ὀκτώ, ἐν τῷ Κιτιεῖ διειλέ- C γμεθα. ἤκμαζε δὲ οὗτος κατὰ τὴν ἑβδομηκοστὴν Ὀλυμπιάδα.

ΛΕΥ'ΚΙΠΠΟΣ.

ΛΕΥ'κιππος, Ἐλεάτης· ὡς δέ τινες, Ἀβδηρίτης· κατ' ἐνίους δέ, Μήλιος. οὗτος ἤκουσε Ζήνωνος.

Ἤρεσκε δὲ αὐτῷ, ἄπειρα D εἶναι τὰ πάντα, καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν.

A Hic & Achillem primus oratione cõpellauit, quamuis Phauorinus Parmenidem & alios cõplures profert. Placet autem illi mundos esse plures, vacuúmque non esse, naturam omnium rerum ex calido & frigido aridóque & humido fuisse profectam, quum ista in alterutrum commutentur. Generationem hominum B è terra esse, animámque ita ex his omnibus commixtam quæ prædiximus, vt à nullo eorũ plus quàm à cæteris obtineatur. Hunc aiunt quum maledictis ageretur, indignari solitum, causantibúsque quibusdam, dixisse, Si maledicta æquo animo admittam, ne laudes quidem sentiam.

C Octo verò fuisse Zenones, quum de Cittieo loqueremur, diximus. Floruit autem Olympiadem circiter sexagesimam.

LEVCIPPVS.

LEVcippus Eleates, siue (vt aliis placet) Abderites, aut iuxta alios Milesius, Zenonis auditor fuit.

D Placebat illi infinita esse omnia, & in seipsa cõmutari,

τό, τὸ πᾶν εἶναι κενὸν, καὶ πλῆρες σωμάτων. τούς τε κόσμους γίνεσθαι σωμάτων εἰς τὸ κενὸν ἐμπιπτόντων, καὶ ἀλλήλοις περιπλεκομένων· ἔκ τε τῆς κινήσεως, κατὰ τὴν αὔξησιν αὐτῶν, γίνεσθαι τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν. φέρεσθαι δὲ τὸν ἥλιον ἐν μείζονι κύκλῳ περὶ τὴν σελήνην. τὴν γῆν ὀχεῖσθαι, περὶ τὸ μέσον δινουμένην· σχῆμά τε αὐτῆς τυμπανοειδὲς εἶναι. πρῶτός τε ἀτόμους ἀρχὰς ὑπεστήσατο. κεφαλαιωδῶς μὲν ταῦτα. ἐπὶ μέρους δὲ ὧδε ἔχει· τὸ μὲν πᾶν, ἄπειρόν φησιν, ὡς προείρηται. τούτου δὲ τὸ μὲν, πλῆρες εἶναι· τὸ δὲ, κενόν. καὶ στοιχεῖά φησι, κόσμους τε ἐκ τούτων ἀπείρους εἶναι, καὶ διαλύεσθαι εἰς ταῦτα. γίνεσθαι δὲ τοὺς κόσμους οὕτω· φέρεσθαι κατ' ἀποτομὴν ἐκ τῆς ἀπείρου πολλὰ σώματα παντοῖα τοῖς σχήμασιν εἰς μέγα κενόν· ἅπερ ἀθροισθέντα δίνην ἀπεργάζεσθαι μίαν, καθ' ἣν προσκρούοντα καὶ παντοδαπῶς κυκλούμενα, διακρίνεσθαι χωρὶς τὰ ὅμοια πρὸς τὰ ὅμοια. ἰσορρόπων δὲ διὰ τὸ πλῆθος μηκέτι δυναμένων περιφέρεσθαι,

A atque vniuersum istud inane esse plenúmque corporibus: mundósque fieri corporibus in hoc inane incidentibus, & in se inuicem implicatis, atque ex motu secundum illorum incrementa naturam siderum fieri. Solem in circo maiori secundum lunam ferri, terram vehi, ac circa medium verti, figurámque B illius tympano similẽ. Primus hic atomos principia subiecit. Summatim ista illi visa sunt, sed sunt explicanda per partes. Vniuersum quidem (vt diximus) infinitum ait. Huius partem plenam esse, partem inanem, & elementa ait, mundósque ex eis infinitos esse, & in illa dilabi atque dissolui. Sicut autem fieri C mundos ex infinito per abscissionem, multa corpora figuris omnigena in magnum vacuum ferri, eáque in vnum coacta vnam vertiginem efficere, secundum quam offendere ac circumuolui modis omnibus, atque ita discerni, vt seorsum similia quæ sunt sui similia petant. Cæterùm æquilibra quum ob multitudinem minimè D iam circumferri possint,

τὰ μὲν λεπτὰ χωρεῖν εἰς τὸ ἔξω κενὸν, ὥσπερ διαττόμενα· τὰ δὲ λοιπὰ, συμμένειν, καὶ περιπλεκόμενα συγκατατρέχειν ἄλληλα, καὶ ποιεῖν τι πρῶτον σύστημα σφαιροειδές. τοῦτο δὲ οἷον ὑμένα ἀφίστασθαι, περιέχοντα ἐν ἑαυτῷ παντοῖα σώματα· ὧν κατὰ τὴν τοῦ μέσου ἀντέρεισιν περιδινουμένων, λεπτὸν γίνεσθαι τὸν πέριξ ὑμένα, συῤῥεόντων ἀεὶ τῶν συνεχῶν κατ' ἐπίψαυσιν τῆς δίνης. καὶ οὕτω γίνεσθαι τὴν γῆν, συμμενόντων τῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸ μέσον. αὐτόν τε πάλιν τὸν περιέχοντα, οἷον ὑμένα, αὔξεσθαι κατὰ τὴν ἐπέκρισιν τῶν ἔξωθεν σωμάτων· δίνῃ τε φερόμενον αὐτὸν ὧν ἂν ἐπιψαύσῃ, ταῦτα ἐπικτᾶσθαι. τούτων δέ τινα συμπλεκόμενα ποιεῖν σύστημα· τὸ μὲν πρῶτον, κάθυγρον καὶ πηλῶδες, ξηρανθέντα καὶ περιφερόμενα σὺν τῇ τοῦ ὅλου δίνῃ· εἶτ' ἐκπυρωθέντα, τὴν τῶν ἀστέρων ἀποτελέσαι φύσιν. εἶναι δὲ τὸν τοῦ ἡλίου κύκλον, ἐξώτατον· τὸν δὲ τῆς σελήνης, προσγειότατον, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων, μεταξὺ τούτων. καὶ πάντα μὲν τὰ ἄστρα διὰ τὸ

exilia quidem ad exterius vacuum contendere, sic ordinante natura: cætera subsidere & innexa atque in se implicata inuicem concurrere, atque ea concursione prius quandam concretionem efficere rotundam. Hanc autem veluti membranam subsistere, continentē in se omnigena corpora, quæ dum secundum medii reluctationem circumuoluuntur, tenuem per gyrum membranulam fieri iuxta vertiginis tractū corporibus perpetuis semper confluētibus: atque ita fieri terram, manentibus quæ semel in medium iniecta erant, ipsúmque rursus cōtinentem membranę instar augeri iuxta externorum influentiam corporum: & quū vertigine fertur, quæcunque attigerit ea acquirere. Ex his quædam complicata concretionem facere, primò quidem humidā ac luteam, exiccata & circumacta cum totius vertigine: deinde incēsa & ignita, siderum efficere naturam: esséque solis circulum extimum: lunæ verò terræ proximum, cæteris in medio horum positis. ac sidera quidem omnia ob

τάχος τῆς φορᾶς, τὸν δὲ ἥλιον ὑπὸ τῶν ἀστέρων ἐκπυροῦσθαι. τὴν δὲ σελήνην, τοῦ πυρὸς ὀλίγον μεταλαμβάνειν. ἐκλείπειν δὲ ἥλιον καὶ σελήνην, τῷ κεκλίσθαι τὴν γῆν πρὸς μεσημβρίαν· τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον, ἀεί τε νίφεσθαι, καὶ κατάψυχρα εἶναι, καὶ πήγνυσθαι. καὶ τὸν μὲν ἥλιον ἐκλείπειν σπανίως, τὴν δὲ σελήνην, συνεχῶς· διὰ τὸ ἀνίσους εἶναι τοὺς κύκλους αὐτῶν. εἶναί τε, ὥσπερ γενέσεις κόσμου, οὕτω καὶ αὐξήσεις, καὶ φθίσεις, καὶ φθορὰς, κατά τινα ἀνάγκην, ἣν ὁποία ἐστὶν οὐ διασαφεῖ.

celeritatem motus ignefcere, folem verò inflammari à fideribus, lunam paululum ex igne fibi vfurpare. folem lunámque deficere, quò d terra ad meridiem vergat: quæ ad feptentrionem funt, niuibus confpergantur, & pruinis algeant, in glaciémque cõcrefcant. Solem quidem rarò deficere, lunam verò perpetuò, quòd fint impares eorum circuli. Enimuero, vt generatio, ita & incrementa mundi effe, & diminutiones, & corruptiones ex quadam neceffitate, quæ cuiufmodi fit, ipfe exponit ac differit.

ΔΗΜΌΚΡΙΤΟΣ.

ΔΗμόκριτος, Ἡγησιστράτου· οἱ δὲ, Ἀθηνοκρίτου· τινὲς, Δαμασίππου· Ἀβδηρίτης, ἢ (ὡς ἔνιοι) Μιλήσιος. οὗτος μάγων τινῶν διήκουσε, καὶ Χαλδαίων, Ξέρξου τοῦ βασιλέως ἐπιστάτας τῷ πατρὶ αὐτοῦ καταλιπόντος, ἡνίκα ἐξενίσθη παρ' αὐτῷ, (καθά φησι καὶ Ἡρόδοτος) παρ' ὧν τά τε περὶ θεολογίας καὶ ἀστρολογίας ἔμαθεν, ἔτι παῖς ὤν. ὕστερον δὲ Λευκίππῳ παρέβαλε.

DEMOCRITVS.

DEmocritus, Hegefiftrati, fiue (fecundum alios) Athenocriti, vel certè Damafippi filius, fiue (vt alii putant) Milefius fuit. Magos autem quofdam & Chaldæos audiuit, Xerxe rege patri illius præceptores, quando apud illum hofpitatus eft, relinquente, vt etiam refert Herodotus: à quibus & Theologiam & Aftrologiam didicit, quum adhuc puer effet. Poftea verò Leucippum conuenit,

καὶ Ἀναξαγόρα, (κατά τινας) ἔτεσιν ὢν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα.

Φαβωρῖνος δέ φησιν ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ λέγειν Δημόκριτον περὶ Ἀναξαγόρου, ὡς οὐκ εἴησαν αὐτοῦ αἱ δόξαι αἵ τε περὶ ἡλίου καὶ σελήνης, ἀλλὰ ἀρχαῖαι. τὸν δ' ὑφῃρῆσθαι, διασύρειν τε αὐτοῦ τὰ περὶ τῆς διακοσμήσεως καὶ τοῦ νοῦ, ἐχθρῶς ἔχοντα πρὸς αὐτὸν, ὅτι δὴ μὴ προσήκατο αὐτόν. πῶς οὖν (κατά τινας) ἀκήκοεν αὐτοῦ; φησὶ δὲ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις, καὶ Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς, ἀποδημῆσαι αὐτὸν καὶ εἰς Αἴγυπτον, πρὸς τοὺς ἱερέας, γεωμετρίαν μαθησόμενον, καὶ πρὸς Χαλδαίους εἰς τὴν Περσίδα, καὶ εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν γενέσθαι. τοῖς τε Γυμνοσοφισταῖς φασί τινες συμμῖξαι αὐτὸν ἐν Ἰνδίᾳ, καὶ εἰς Αἰθιοπίαν ἐλθεῖν. τρίτον τε ὄντα ἀδελφὸν, νείμασθαι τὴν οὐσίαν. καὶ οἱ μὲν πλείους φασὶ τὴν ἐλάττω μοῖραν ἑλέσθαι, τὴν ἐν ἀργυρίῳ, χρείαν ἔχοντα κατ' ἀποδημίαν· τοῦτο κἀκείνων δολίως ὑποπτευσάντων.

&, ſecundum quoſdam, Anaxagoram, quum annis XL iunior quàm ille eſſet.

Refert Phauorinus in Omnimoda hiſtoria, Democritum de Anaxagora dixiſſe, non illius eſſe quas ſcripſerit de ſole ac luna opiniones, verùm illo antiquiores, ipſúmque ſibi eas furatum eſſe: derogaſſe itē iis quæ de mundi compoſitione & mente dixiſſet, infeſto aduerſus illum animo. Quum ergo illum improbarit, quo pacto ille eius auditor fuit? Demetri⁹ autem in Æquiuocis, & Antiſthenes in Succeſſionibus tradunt illum in Ægyptum contendiſſe ad ſacerdotes, Geometriam percepturum, & in Perſidem ad Chaldæos atque ad rubrū mare. Nō defuere qui dicerent & Gymnoſophiſtis in India congreſſum eſſe, atque in Æthiopiā veniſſe. Quúmque tertius eſſet frater, diuiſiſſe ſubſtantiam, minorémque portionem, quæ erat in pecunia, ſibi elegiſſe, qua illi in peregrinatione opus erat: hoc illis dolo factum arbitrātibus.

ὁ δὲ Δημήτριος ὑπὲρ ἑκατὸν τάλαντά φησιν εἶναι αὐτῷ τὸ μέρος, ἅπαντα δὲ καταναλῶσαι. λέγει δὲ ὅτι τοσοῦτον ἦν φιλόπονος, ὥστε τοῦ περικήπου δωμάτιόν τι ἀποτεμόμενος, κατάκλειστος ἦν· καί ποτε τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς θυσίαν βοῦν ἀγαγόντος, καὶ αὐτόθι προσδήσαντος, ἱκανὸν χρόνον μὴ γνῶναι, ἕως αὐτὸν διαναστήσας προφάσει τῆς θυσίας, καὶ τὰ περὶ τὸν βοῦν διηγήσατο. δοκεῖ δὲ (φησὶ) καὶ Ἀθήναζε ἐλθεῖν, καὶ μὴ σπουδάσαι γνωσθῆναι, δόξης καταφρονῶν· καὶ εἰδέναι μὲν Σωκράτην, ἀγνοεῖσθαι δὲ ὑπ' αὐτοῦ. Ἦλθον γὰρ (φησὶν) εἰς Ἀθήνας, καὶ οὔτις με ἔγνωκεν. Εἴπερ οἱ Ἀντερασταὶ Πλάτωνός εἰσι, (φησὶ Θράσυλλος) οὗτος ἂν εἴη ὁ παραγενόμενος ἀνώνυμος, τῶν περὶ Οἰνοπίδην καὶ Ἀναξαγόραν ἕτερος, ἐν τῇ πρὸς Σωκράτην ὁμιλίᾳ διαλεγόμενος περὶ φιλοσοφίας· ᾧ (φησὶν) ὁ φιλόσοφος ὡς πεντάθλῳ ἔοικε. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος. τὰ γὰρ φισικά, καὶ τὰ ἠθικά, ἀλλὰ καὶ τὰ μαθηματικά, καὶ τοὺς ἐγκυκλίους λόγους,

A Demetrius ipſius partem centum talenta exceſſiſſe autor eſt, eúmque illa breui conſumpſiſſe. Adeo verò ſtudioſum fuiſſe, vt ex vicino hortulo ſibi cellulam ſeligeret, ibíque ſeipſum includeret: & quum aliquando ipſius pater bouem ad immolandum adduxiſſet, ibíque alligaſſet, tãdiu hoc ab illo nõ fuiſſe cognitum, B quoad hunc ille ſacrificii cauſa excitauit, ac bouis admonuit. Cõſtat (inquit) illum Athenas veniſſe, atque ob deſpectum gloriæ agnoſci noluiſſe: & quum agnouiſſet Socratẽ, ipſum à Socrate fuiſſe ignoratũ. Veni enĩ Athenas (inquit) & me nemo cognouit. Siquidem Platonis illic riuales ſunt, ait Thraſyllus: hic C profectò obſcurus ac ſine nomine veniſſet, qui de OEnopidis familia, & Anaxagoras alter colloquio cum Socrate habito de philoſophia, Hic (inquit) philoſophus ſimilis eſt quinque certaminum victori. Et erat reuera in philoſophia πένταθλος, hoc eſt, quinque certaminum. Nanque naturalia, moralia, mathe- D matica, liberalium diſciplinarum rationes,

artiúmque

καὶ περὶ τεχνῶν πᾶσαν εἶχεν ἐμπειρίαν. τούτου ἐστὶ καὶ τό, Λόγος ἔργου σκιή. Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, μηδὲ ἐλθεῖν φησὶν αὐτὸν εἰς Ἀθήνας. τοῦτο δὲ καὶ μεῖζον, εἴγε τοσαύτης πόλεως ὑπερεφρόνησεν, οὐκ ἐκ τόπου δόξαν λαβεῖν βουλόμενος, ἀλλὰ τόπῳ δόξαν περιθεῖναι προελόμενος. δῆλον δὲ κἀκ τῶν συγγραμμάτων, οἷος ἦν.

A artiúmque omnem peritiã callebat. Huius illud est, Sermo operis vmbra. Porro Demetrius Phalereus in Socratis defensione, ne venisse quidẽ illum Athenas dixit. Id autẽ profectò maius est, si quidem tantam contempsit ciuitatem. Nõ enim ex loco gloriam aucupari contẽdebat, verùm loco gloriam imponere. B Constat autem ex scriptis eius cuiusmodi fuerit.

Δοκεῖ δὲ (φησὶν ὁ Θράσυλλος) ζηλωτὴς γεγονέναι καὶ τῶν Πυθαγορικῶν. ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Πυθαγόρου μέμνηται, θαυμάζων αὐτὸν ἐν τῷ ὁμωνύμῳ συγγράμματι. πάντα δὲ δοκεῖν παρὰ τούτου λαβεῖν, καὶ αὐτοῦ δ' ἂν ἀκηκοέναι, εἰ μὴ τὰ τῶν χρόνων ἐμάχετο. πάντως μέντοι τῶν Πυθαγορικῶν τινὸς ἀκοῦσαι φησὶν αὐτὸν Γλαῦκος ὁ Ῥηγῖνος, κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὐτῷ γεγονώς. φησὶ δὲ καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Κυζικηνός, Φιλολάῳ αὐτὸν συγγεγονέναι. ἤσκει δὲ (φησὶν ὁ Ἀντισθένης) καὶ ποικίλως δοκιμάζειν τὰς φαντασίας, ἐρημάζων ἐνίοτε, καὶ τοῖς τάφοις ἐνδιατρίβων.

Videtur autem (vt ait Thrasyllus) & Pythagoreorum fuisse imitator. Ipsius enim Pythagoræ meminit, illum singulari admiratione prosequutus in Æquiuoco opere. Adeo autẽ videtur ab illo accepisse omnia, vt nisi temporum ratio C obstaret, illum & audisse putaretur. Pythagoreorũ tamen quempiam audisse Glaucus Rheginus, qui eius seculo vixit, omnino affirmat. Refert autem & Apollodorus Cyzicenus Philolao illum in amicitiã venisse, illóque familiariter vsum fuisse. Nitebatur autẽ (vt ait Antisthenes) etiam variè probare imaginationes, D sæpe solitarius viuens, atque etiã sepulcra incolẽs.

ἐλθόντα δέ φησιν αὐτὸν ἐκ τῆς ἀποδημίας, ταπεινότατα διάγειν, ἅτε πᾶσαν τὴν οὐσίαν καταναλωκότα· τρέφεσθαί τε διὰ τὴν ἀπορίαν ὑπὸ τἀδελφοῦ Δαμάσου. ὡς δὲ προειπών τινα τῶν μελλόντων εὐδοκίμησε, λοιπὸν ἐνθέου δόξης παρὰ τοῖς πλείστοις ἠξιώθη. νόμου δὲ ὄντος τὸν ἀναλώσαντα τὴν πατρῴαν οὐσίαν, μὴ ἀξιοῦσθαι ταφῆς ἐν τῇ πατρίδι, φησὶν ὁ Ἀντισθένης συνέντα, μὴ ὑπεύθυνος γενηθείη πρός τινων φθονούντων καὶ συκοφαντούντων, ἀναγνῶναι αὐτοῖς τὸν μέγαν Διάκοσμον, ὃς ἁπάντων τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων προέχει· καὶ πεντακοσίοις ταλάντοις τιμηθῆναι· μὴ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χαλκαῖς εἰκόσι. καὶ τελευτήσαντα αὐτὸν, δημοσίᾳ ταφῆναι, βιώσαντα ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη. ὁ δὲ Δημήτριος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ φησὶν ἀναγνῶναι τὸν μέγαν Διάκοσμον, ὃν μόνον ἑκατὸν ταλάντων τιμηθῆναι. ταῦτα δὲ καὶ Ἱππόβοτος φησίν. Ἀριστόξενος δ' ἐν τοῖς ἱστορικοῖς ὑπομνήμασι φησὶ Πλάτωνα θελῆσαι συμφλέξαι τὰ Δημοκρίτου συγγράμματα, ὅ-

Règressum ex peregrinatione humillimè vixisse ait, quippe qui omnem substantiam consumpserat: atque à Damaso fratre propter summam inopiam nutritum fuisse. Vbi verò futura quædam prædixerat, sequénsque rerum euentus fidem fecerat, diuinis iam honoribus dignus à plerisque iudicatus est. Quum verò lege cautum esset, vt qui patrimonium consumpserat, sepulcro patrio non dignaretur, eo cognito (vt ait Antisthenes) ne inuidorum & detrahentium pateret calumniæ, legisse illis constat magnum Diacosmum: quod cunctis illius operibus facilè excellit. Et præterea quingentis talentis honoratum esse, neque id solùm, verùm & æreis imaginibus: vitáque functus publicè sepultus est, quum vixisset vltra cētum annos. Cæterùm Demetrius propinquos eius magnū illud opus recitasse refert, solúmque centū talentis fuisse honoratos. Hæc & Hippobotus ait. Porro Aristoxenus in Historicis commentariis, Platonem Democriti commentaria, quæ

πόσα ἠδυνήθη συναγαγεῖν· Ἀμύκλαν δὲ καὶ Κλεινίαν τοὺς Πυθαγορικοὺς κωλῦσαι αὐτὸν, ὡς οὐδὲν ὄφελος· παρὰ πολλοῖς γὰρ εἶναι τὰ βιβλία ἤδη. καὶ δῆλον δέ· πάντων γὰρ σχεδὸν τῶν ἀρχαίων μεμνημένος ὁ Πλάτων, οὐδαμοῦ Δημοκρίτου διαμνημονεύει, ἀλλ' οὐδὲ ἔνθα ἀντειπεῖν τι αὐτῷ δέοι· δῆλον εἰδὼς ὡς πρὸς τὸν ἄριστον οὕτω τῶν φιλοσόφων ἔσοιτο, ὅν γε καὶ Τίμων τοῦτον ἐπαινέσας τὸν τρόπον ἔχει,

Οἷον Δημόκριτόν τε περίφρονα, ποιμένα μύθων,
Ἀμφίνοον λέσχην, ἃ μετὰ πρώτοισιν ἀνέγνων.

Γέγονε δὲ τοῖς χρόνοις (ὡς αὐτός φησιν ἐν τῷ μικρῷ Διακόσμῳ) νέος κατὰ πρεσβύτην Ἀναξαγόραν, ἔτεσιν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα. συντετάχθαι δέ φησι τὸν μικρὸν Διάκοσμον ἔτεσιν ὕστερον τῆς Ἰλίου ἁλώσεως τριάκοντα καὶ ἑπτακοσίοις. γέγονοι δ' ἂν (ὡς μὲν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα· ὡς δὲ Θράσυλλος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Δημοκρίτου βιβλίων,

A colligere potuit, voluisse cōburere, verùm ab Amycla & Clinia Pythagoricis fuisse prohibitum, nihil id adferre vtilitatis dicētibus. Iam enim eos libros apud plerosque seruari. Quod item ex eo colligitur, quòd quum antiquos fermè omnes memorauerit sapiētes Plato, Democriti nusquam mētionem vllam fe-B cerit, ne in eis quidem locis vbi quidpiam contradicendum erat, sciens & prudēs: (vt intelligi datur) ne contra optimum philosophorum certamen inisse videretur: quem & Timon laudat, quum ait,

Qualis erat prudens Democritus, autor amœni
Sermonis lepidique ioci, in primisque facetus.

C Erat autem (vt ipse in paruo Diacosmo refert) iuuenis eo tempore, quo iā senior viuebat Anaxagoras, illo minor natu annis XL. Paruum verò illum Diacosmum à se compositum refert anno post Troiæ excidium quingentesimo trigesimo. Vixit (vt ait Apollodorus in Chronicis) Olympiade LXXX. Vt D autem Thrasylus in eo libro qui inscribitur De legendis Democriti libris,

κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἑβδόμης καὶ ἑβδομηκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐνιαυτῷ (φησὶ) πρεσβύτερος ὢν Σωκράτους. εἴη ἂν οὖν κατὰ Ἀρχέλαον τὸν Ἀναξαγόρου μαθητὴν, καὶ τοὺς περὶ Οἰνοπίδην· καὶ γὰρ τούτου μέμνηται. μέμνηται δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ ἑνὸς δόξης τῶν περὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα, ὡς κατ' αὐτὸν μάλιστα διαβεβοημένων· καὶ Πρωταγόρα τοῦ Ἀβδηρίτου, ὃς ὁμολογεῖται κατὰ Σωκράτην γεγονέναι. φησὶ δὲ Ἀθηνόδωρος ἐν η' περιπάτων, ἐλθόντος Ἱπποκράτους πρὸς αὐτὸν, κελεῦσαι κομισθῆναι γάλα· καὶ θεασάμενον τὸ γάλα, εἰπεῖν, εἶναι αἰγὸς πρωτοτόκου καὶ μελαίνης. ὅθεν τὴν ἀκρίβειαν αὐτοῦ θαυμάσαι τὸν Ἱπποκράτην. ἀλλὰ καὶ κόρης ἀκολουθούσης τῷ Ἱπποκράτει, τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀσπάσασθαι οὕτω, Χαῖρε κόρη· τῇ δ' ἐχομένῃ, Χαῖρε γύναι. καὶ ἦν ἡ κόρη τῆς νυκτὸς διεφθαρμένη.

Τελευτῆσαι δὲ τὸν Δημόκριτον φησὶν Ἕρμιππος τοῦτον τὸν τρόπον· ἤδη ὑπέργηρων ὄντα, πρὸς τῷ καταστρέφειν εἶναι. τὴν οὖν ἀδελφὴν λυπεῖσθαι ὅτι ἐν τῇ τῶν Θεσμοφορείων ἑορτῇ μέλλοι τεθνήξεσθαι,

A memorat, LXXVII. anno maior natu quàm Socrates, ætate nimirum Archelai Anaxagoræ discipuli, atque OEnopidæ. Nanque & huius mentionem facit. Meminit item & opinionis Parmenidis ac Zenonis, de vno vt maximè sua ætate claro, & Abderite Protagora, qui omnium consensu Socratis æqualis fuit. B Refert autem Athenodorus in octauo Deambulationum libro, quum ad illũ Hippocrates venisset, iussis se afferri lac, inspectóque lacte dixisse, Et capellæ primi partus & nigræ, est. Vnde maximum diligẽtiæ suæ miraculum Hippocrati fecisse. Sed & puellam Hippocratis comitem, primo die ita salutasse, Salue virgo: C postridie verò, Salue mulier. Fuerat enim puella nocte illa vitiata.

Moritur autem Democritus, iuxta Hermippum, in hunc modum. Quum iã ex senio deficeret, & propinquus videretur morti, mœrentem sororem, quòd ille in celebritate Cereris moriturus, ipsa

καὶ τῇ θεῷ τὸ καθῆκον αὐτὴν οὐ ποιήσειν· τὸν δὲ θαῤῥεῖν εἰπεῖν, καὶ κελεῦσαι αὐτῷ προσφέρειν ἄρτους θερμοὺς ὁσημέραι. τούτους δὴ ταῖς ῥισὶ προσφέρων, διεκράτησεν αὐτὸν τὴν ἑορτήν. ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι, (τρεῖς δὲ ἦσαν) ἀλυπότατα τὸν βίον προήκατο, (ὥς φησιν Ἵππαρχος) ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιούς. ἡμεῖς τε εἰς αὐτὸν ἐν τῇ παμμέτρῳ τοῦτον ἐποιήσαμεν τὸν τρόπον,

Καὶ τίς ἔφυ σοφὸς ὧδε, τίς ἔργον ἔρεξε τοσοῦτον,
Ὅσσον ὁ παντοδαὴς μήνυσε Δημόκριτος;
Ὃς θάνατον παρεόντα τρί' ἤματα δώμασιν ἔσχε,
Καὶ θερμοῖς ἄρτων ἄσθμασιν ἐξένισε.

Τοιοῦτος μὲν ὁ βίος τἀνδρός.

Δοκεῖ δὲ αὐτῷ τάδε· Ἀρχὰς εἶναι τῶν ὅλων ἀτόμους, καὶ κενόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα νενομίσθαι δοξάζεσθαι. ἀπείρους τε εἶναι κόσμους, καὶ γεννητοὺς, καὶ φθαρτούς. μηδέν τε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, μηδὲ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεσθαι. καὶ τὰς ἀτόμους δὲ ἀπείρους εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ πλῆθος· φέρεσθαι δ' ἐν τῷ ὅλῳ δινουμένας.

deę vota exoluere nequiret, bono animo esse iussit, panésq; calidos sibi quotidie afferre: eos igitur naribus quum admouisset, viuum se dum ea celebritas transiret, seruauit. Vbi verò dies illi transierunt (tres autem erant) quietissimè ac minimo dolore conclusit vitã, vt Hipparchus ait, C I X ætatis anno. Nos sic de eo lusim' in pammetro,

Quisnam tam sapiens visus qui tale patrarit
Vnquam, quale sciens omnia Democritus?
Qui per tres tenuit præsentia fata dies, &
Illa recens cocti panis odore aluit.

Hominis igitur vita ad eũ habet modum.

Sunt autem quę ille opinatus est ista: Principia omnium esse atomos atque inane, cætera omnia legitimum esse opinari. Infinitos esse mundos, generationi & corruptioni obnoxios, nihil ex eo quod nõ sit, fieri, neque in id quod haudquaquam sit, corrũpi. Atomos præterea & magnitudine & numero esse infinitos, ferríq; ĩ toto ac rotari,

καὶ οὕτω πάντα τὰ συγκείματα γεννᾶν, πῦρ, ὕδωρ, ἀέρα, γῆν. εἶναι γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ἀτόμων τινῶν συστήματα· ἅπερ εἶναι ἀπαθῆ καὶ ἀναλλοίωτα διὰ τὴν στερρότητα. τόν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐκ τοιούτων δινῶν καὶ περιφερῶν ὄγκων συγκεκεῖσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίως, ἣν καὶ νοῦν, ταὐτὸν εἶναι. ὁρᾶν δ' ἡμᾶς κατ' εἰδώλων ἐμπτώσεις. πάντα τε κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι, τῆς δίνης αἰτίας οὔσης τῆς γενέσεως πάντων, ἣν ἀνάγκην λέγει. τέλος δὲ εἶναι τὴν εὐθυμίαν, οὐ τὴν αὐτὴν οὖσαν τῇ ἡδονῇ, (ὡς ἔνιοι παρακούσαντες ἐξεδέξαντο) ἀλλὰ καθ' ἣν γαληνῶς καὶ εὐσταθῶς ἡ ψυχὴ διάγει, ὑπὸ μηδενὸς ταραττομένη φόβου, ἢ δεισιδαιμονίας, ἢ ἄλλου τινὸς πάθους. καλεῖ δ' αὐτὴν καὶ εὐεστὼ, καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀνόμασι. ποιητὰ δὲ νόμιμα εἶναι· φύσει δὲ ἄτομα καὶ κενόν. καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐδόκει.

Τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ καὶ Θράσυλλος ἀναγέγραφε κατὰ τάξιν οὕτως, ὡσπερεὶ καὶ τὰ Πλάτωνος, κατὰ τετραλογίαν.

A atq. ita cõcretiones omnes gignere, ignem, aquam, aerem, terrã. Quippe & hæc ex atomis quibusdam constare, esséque passioni & immutationi ob firmitatẽ ac soliditatem minimè obnoxia. Solem item & lunã ex huiusmodi vertiginibus tumorúmque circumferẽtiis esse compositam, animámque itidem, quam idẽ B esse quod mentem dicit. Intueri nos, incidentibus in nos rerũ imaginibus, cũctáque secũdum necessitatem fieri, quum sit vertigo causa generationis omniũ, quam necessitatem dicit. Finem verò esse rectũ quietúmque animi statum, quã εὐθυμίαν vocat, quæ vt quidam obliquè interpretantur, non idem sit quod vo- C luptas, verùm secundum quam animus magna tranquillitate constantiáque beatus est, dum nullo metu, nulla superstitione, aut alia quauis perturbatione agitatur. Eandem verò & ΕΥεστὼ appellat, à bonitate constantiæ, multísque nominibus aliis. Quæ verò fiant, esse legitima, natura verò indiuidua atque inania. Ita ille opinatus est.

Cęterùm ipsius libros & Thrasyllus notauit, atque in ordinẽ digessit secundũ Platonis quadripartitũ ordinẽ.

ἔστι δὲ ἠθικὰ μὲν, τάδε· Πυθαγόρης, Περὶ τῆς τοῦ σοφοῦ διαθέσεως, Περὶ τῶν ἐν ἅδη, Τριτογένεια, (τοῦτο δέ ἐστιν, ὅτι τρία γίνεται ἐξ αὐτῆς, ἃ πάντα τὰ ἀνθρώπινα συνέχει) Περὶ ἀνδραγαθίας, ἢ Περὶ ἀρετῆς, Ἀμαλθείας κέρας, Περὶ εὐθυμίας, Ὑπομνημάτων ἢ οἴκων. ἡ γὰρ Εὐεστὼ οὐχ εὑρίσκεται. καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἠθικά.

φυσικὰ δὲ, τάδε· Μέγας Διάκοσμος, ὃν οἱ περὶ Θεόφραστον, Λευκίππου φασὶν εἶναι· Μικρὸς Διάκοσμος, Κοσμογραφίη, Περὶ τῶν πλανήτων, Περὶ φύσεως πρῶτον, Περὶ ἀνθρώπου φύσεως, ἢ Περὶ σαρκὸς, β΄· Περὶ νοῦ, Περὶ αἰσθήσεων. ταῦτά τινες ὁμοῦ γράφοντες, Περὶ ψυχῆς ἐπιγράφουσι, Περὶ χυμῶν, Περὶ χροῶν, Περὶ τῶν διαφερόντων ῥυσμῶν, Περὶ ἀμειψιρρυσμιῶν, Κρατυντήρια, ὅπερ ἐστὶν ἐπικρατικὰ τῶν προειρημένων, Περὶ εἰδώλου, ἢ Περὶ προνοίας, Περὶ λοιμῶν κανῶν, α΄, β΄, γ΄· Ἀπορρημάτων. ταῦτα καὶ περὶ φύσεως. τὰ δὲ ἀσύντακτα, ἐστὶ τάδε· Αἰτίαι οὐράνιαι, Αἰτίαι ἀέριοι, Αἰτίαι ἐπίπεδοι, Αἰτίαι περὶ πυρὸς καὶ τῶν ἐν πυρὶ, Αἰτίαι περὶ φωνῶν, Αἰτίαι περὶ σπερμάτων,

Sunt autem isti morales, Pythagoras, De affectu sapientis, De his quæ sunt apud inferos, Tritogenia (hoc est, quòd ex ea tria fiant quæ humana cuncta contineant) De probitate, seu De virtute, De copiæ cornu, De sedatione animi, Commentariorum vel domorum. Nam is quem appellauit Euesto, non inuenitur: atque isti quidē morales. Porro naturales hi, Magnus diacosmus (quem Theophrastus Leucippi esse ait) paruus Diacosm⁹, Cosmographia, De sideribus vagis, De natura vnus, De natura hominis, siue De carne duo, De mente, De sensibus. Hos quidam illis adscribunt, De anima, De liquoribus, De coloribus De differētibus fragoribus, Περὶ ἀμειψιρρυσμιῶν, Κρατυντήρια, hoc est Iudicium ferentia de supradictis, De imagine siue de prouidentia, De pestibus normæ, tres. Ambiguorum. Et isti quidē naturales. Porro incōpositi sunt isti, Cælestes causæ, Aeriæ causæ, Planæ causæ, De igne & his quæ sūt in igne causæ, Causæ de vocib⁹, Causæ de seminib⁹,

καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν. Αἴ-
τίαι περὶ ζώων, γ'. Αἴτίαι
σύμμικτοι, Περὶ τῆς λίθου.
ταῦτα καὶ τὰ ἀσύντακτα.
μαθηματικὰ δὲ τάδε· Περὶ
διαφορῆς γνώμης, ἢ Περὶ
ψαύσεως κύκλου καὶ σφαί-
ρης, Περὶ γεωμετρίας, Γεω-
μετρικὸν, Ἀριθμοὶ, Περὶ ἀ-
λόγων γραμμῶν καὶ ναστῶν,
β'. Ἐκπετάσματα, Μέγας ἐνι-
αυτὸς, ἢ ἀστρονομίη, Παρά-
πηγμα, Ἅμιλλα κλεψύδρας,
Οὐρανογραφίη, Γεωγρα-
φίη, Πολογραφίη, Ἀκτινογρα-
φίη. τοσαῦτα καὶ τὰ μαθη-
ματικά. μουσικὰ δὲ τάδε· Πε-
ρὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονίης, Πε-
ρὶ ποιήσεως, Περὶ καλλοσύ-
νης ἐπέων, Περὶ εὐφώνων καὶ
δυσφώνων γραμμάτων, Πε-
ρὶ Ὁμήρου, ἢ ὀρθοεπείης, καὶ
γλωσσέων, Περὶ ἀοιδῆς, Πε-
ρὶ ῥημάτων Ὀνομαστικόν.
τοσαῦτα καὶ τὰ μουσικά. τεχνι-
κὰ δὲ τάδε, Πρόγνωσις, Πε-
ρὶ διαίτης, ἢ Διαιτητικὸν, ἢ
ἰατρικὴ γνώμη, Αἴτίαι περὶ
ἀκαιριῶν καὶ ἐπικαιριῶν, Πε-
ρὶ γεωργίης, ἢ Γεωμετρικὸν,
Περὶ ζωγραφίης, Τακτικὸν,
καὶ Ὁπλομαχικόν. τοσαῦτα
καὶ τάδε. τάττουσι δέ τινες κατ' ἰδίαν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων,

A arboribus, fructibus. Caussæ de animalibus tres, Promiscuę caussæ, De lapide. & hi quidē incompositi. Mathematici verò hi sunt, De sententiæ differentiis, siue De cōtactu circuli & sphęræ, De geometria, Geometricorum numeri, De mutis ac solidis lineis duo, Explicationes, Magnus annus siue Astronomia, Παράπη-
B γμα, Certamen clepsydræ, Cæli descriptio, Terræ descriptio, Poli descriptio, Radiorum descriptio. hactenus de mathematica. De musica hi sunt, De concentu & harmonia, De poesi, De carminis venustate, De consonis & dissonis rebus, De Homero, siue Versuum rectitudine & linguis, De carmine, De verbis & no-
C minibus. hæc ille de musica. De medicina, & de his quæ sub artem cadunt ista scripsit: Pręnotio. De ratione victus, siue Medicinæ sententia, Caussæ De intempestiuis, De tēpestiuis, De agricultura siue geometricus, De pictura, De re militari & armis. de his hactenus. Sunt qui seorsum & Cōmentariis ista cōstituāt,
D

καὶ ταῦτα, τὸ Περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ἱερῶν γραμμάτων, Περὶ τῶν ἐν Μερόῃ ἱερῶν γραμμάτων, Περὶ ἱστορίης, Χαλδαϊκὸς λόγος, Φρύγιος λόγος, Περὶ πυρετοῦ, καὶ τῶν ἀπὸ νόσου βησσόντων, Νομικὰ αἴτια, Χερνικά, ἢ Προβλήματα. τὰ δ' ἄλλα ὅσα τινὲς ἀναφέρουσιν εἰς αὐτόν, τὰ μὲν ἐκ τῶν αὐτοῦ διεσκεύασται, τὰ δ' ὁμολογουμένως ἐστὶν ἀλλότρια. ταῦτα καὶ περὶ τῶν βιβλίων αὐτοῦ καὶ τοσαῦτα.

De sacris in Babylone literis, De his quæ sunt in Meroe, Oceani nauigatio, De historia Chaldaica & Phrygia, De febre, & de iis quæ ex morbo tussi agitantur, Legales causæ, Chernica, siue Problemata. Cætera quæ ad illum quidam referunt, partim ex eius opusculis decerpta, partim omnino aliena consensu omnium sunt. Hæc de illius voluminibus.

Γεγόνασι δὲ Δημόκριτοι, ἕξ· πρῶτος, αὐτὸς οὗτος· δεύτερος, Χῖος μουσικός, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον· τρίτος, ἀνδριαντοποιός, οὗ μέμνηται Ἀντίγονος· τέταρτος, περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ γεγραφώς, καὶ τῆς πόλεως Σαμοθράκης· πέμπτος, ποιητὴς ἐπιγραμμάτων, σαφὴς καὶ ἀνθηρός· ἕκτος, Περγαμηνός, ἀπὸ ῥητορικῶν λόγων.

Sex autem fuere Democriti. Primus hic ipse: secundus, Chius musicus, coætanei ambo: tertius, sculptor, cuius Antigonus meminit: quartus, qui de templo Dianæ Ephesiæ scripsit, & ciuitate Samothraca: quintus, epigrammatum poeta, clarus & floridus: sextus, Pergamenus, orator clarus.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ.

Πρωταγόρας Ἀρτέμωνος, ἢ (ὡς Ἀπολλόδωρος καὶ Δίων ἐν Περσικοῖς) Μαιανδρίου, Ἀβδηρίτης, καθά φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τοῖς περὶ νόμων·

PROTAGORAS.

Protagoras Artemonis, siue (vt Apollodorus & Dion in Persicis ait) Mæādri filius, Abderites fuit, vt Heraclides Ponticus in libris De legibus tradidit:

(ὃς καὶ Θουρίοις νόμους γράψαι φησὶν αὐτόν) ὡς δ' ΕΥ'πολις ἐν κόλαξι, Τήϊος. φησὶ γάρ,

Ἔνδοθι μέν ἐστι Πρωταγόρας
ὁ Τήϊος.

οὗτος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος λόγους ἀναγινώσκοντες ἠρανίζοντο· καὶ Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ φησὶ, βαρύφωνον εἶναι τὸν Πρόδικον. διήκουσε δὲ ὁ Πρωταγόρας Δημοκρίτου. ἐκαλεῖτό τε σοφία, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ.

Πρῶτος ἔφη δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος ἀντικειμένους ἀλλήλοις· οἷς καὶ συνηρώτα, πρῶτος τοῦτο πράξας. ἀλλὰ καὶ ἤρξατό που τοῦτον τὸν τρόπον· Πάντων χρημάτων μέτρον, ἄνθρωπος· τῶν μὲν ὄντων, ὡς ἔστι· τῶν δὲ οὐκ ὄντων, ὡς οὐκ ἔστιν. ἔλεγέ τε μηδὲν εἶναι ψυχὴν παρὰ τὰς αἰσθήσεις (καθὰ καὶ Πλάτων φησὶν ἐν Θεαιτήτῳ) καὶ πάντα εἶναι ἀληθῆ. καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τοῦτον ἤρξατο τὸν τρόπον, Περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι, εἴθ' ὡς εἰσὶν, εἴθ' ὡς οὐκ εἰσίν. πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι, ἥ τε ἀδηλότης,

A qui illum & Thuriis leges dediſſe ait. Vt autem EVpolis in tragœdia quæ inſcribitur Colaces, refert, Teius fuit. Ait enim ille,

Eſt intus ille Protagoras iam
Teius.

Hic & Prodicus Ceus libros prælegentes ſibi quæſtum faciebant. Plato denique in Protagora graui voce fuiſſe Prodicum ait. B Audiuit autem Protagoras Democritum: vocabatúrque ſapientia, vt Phauorinus in Omnimoda hiſtoria refert.

Primus dixit duas omniũ rerum eſſe rationes inuicem contrarias: quibus etiam interrogando vtebatur: atque in hunc fermè cœpit modum: Omnium rerum modus & menſura C homo eſt. Earum quidem quæ ſunt, vt ſunt: quæ verò non ſunt, tanquam non ſint. Dicebátque nihil eſſe animam præter ſenſus, ſicut & Plato refert in Theæteto, omniáque eſſe vera. Alio autem in loco in hunc cœpit modum: De diis quidem ſtatuere nequeo, neque an ſint, nécne. Sunt enim plurima quæ id D ſcire prohibeant, quippe & ſumma rei incertitudo,

καὶ βραχὺς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου. διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ συγγράμματος ἐξεβλήθη πρὸς Ἀθηναίων· καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ κατέκαυσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὑπὸ κήρυκα ἀναλεξάμενοι παρ' ἑκάστου τῶν κεκτημένων. οὗτος πρῶτος μισθὸν εἰσεπράξατο μνᾶς ἑκατόν· καὶ πρῶτος μέρη χρόνου διώρισε, καὶ καιροῦ δύναμιν ἐξέθετο, καὶ λόγων ἀγῶνας ἐθεάσατο, καὶ σόφισμα τοῖς πραγματολογοῦσι προσήγαγε· καὶ τὴν διάνοιαν ἀφεὶς, πρὸς τοὔνομα διελέχθη, καὶ τὸ νῦν ἐπιπόλαιον γένος τῶν ἐριστικῶν ἐγέννησεν. ἵνα καὶ Τίμων φησὶ περὶ αὐτοῦ,

Πρωταγόρης τ' ἐπίμικτος ἐριζέμεναι εὖ εἰδώς.

οὗτος καὶ τὸ Σωκρατικὸν εἶδος τῶν λόγων πρῶτος ἐκίνησε, καὶ τὸν Ἀντισθένους λόγον τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν, οὗτος πρῶτος διείλεκται, καθά φησι Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ. καὶ πρῶτος κατέδειξε τὰς πρὸς τὰς θέσεις ἐπιχειρήσεις, ὥς φησιν Ἀρτεμίδωρος ὁ διαλεκτικὸς ἐν τῷ πρὸς Χρύσιππον. καὶ πρῶτος τὴν καλουμένην τύλην,

A & breuis hominis vita. Ob hoc autem principium operis pulſus ab Athenienſibus eſt, librique illius in foro cremati ſunt ſub præconis voce, à ſingulis, qui illos habebant, inueſtigati. Hic primus pro mercede minas centum exegit, primúſque temporis vires expoſuit, orationúmque certamina ſpectauit, & ſophi- B ſma his qui contentionis ſtudio delectantur, induxit: & omiſſa mente de nomine diſſeruit: ac ſuperficiale & illud leue contentionis genus. Vnde & ipſum Timon mixtum contentioſúmque appellauit, quum de eo ſic ſcribit,

Protagoras mixtus, ſimul & contendere doctus. C

Hic & Socraticum dicendi genus primus mouit. Antiſtheniſque rationem, qua demonſtrare nititur cõtradici non poſſe, vt Plato in EVthydemo loquitur, primus iſte verſauit, primúſq. (vt ait Artemidorus dialecticus in libro aduerſus Chryſippum) argumẽta ad quæſtiones docuit. Ac pri- D mus quã nuncupauit τύλην,

ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαστάζουσιν, εὗρεν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ παιδείας. φορμοφόρος γὰρ ἦν, ὥς καὶ Ἐπίκουρός που φησί. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἤρθη πρὸς Δημόκριτον, ξύλα δεδωκὼς ὀφθείς. διεῖλέ τε τὸν λόγον πρῶτος εἰς τέτταρα, εὐχωλήν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολήν. οἱ δὲ, εἰς ἑπτά, διήγησιν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολήν, ἀπαγγελίαν, εὐχωλήν, κλῆσιν· οὓς καὶ πυθμένας εἶπε λόγων. Ἀλκιδάμας δὲ τέτταρας λόγους φησί, φάσιν, ἀπόφασιν, ἐρώτησιν, προσαγόρευσιν. πρῶτον δὲ τῶν λόγων ἑαυτοῦ ἀνέγνω τὸν περὶ θεῶν, οὗ τὴν ἀρχὴν ἄνω παρεθέμεθα. ἀνέγνω δὲ Ἀθήνησιν ἐν τῇ Εὐριπίδου οἰκίᾳ, ἢ (ὥς τινες) ἐν τῇ Μεγακλείδου· ἄλλοι, ἐν Λυκείῳ, μαθητοῦ τὴν φωνὴν αὐτῷ χρήσαντος Ἀρχαγόρου τοῦ Θεοδότου.

Κατηγόρησε δὲ αὐτοῦ Πυθόδωρος Πολυζήλου, εἷς τῶν τετρακοσίων. Ἀριστοτέλης δ' Εὔαθλον φησίν.

Ἔστι δὲ τὰ σωζόμενα αὐτοῦ βιβλία τάδε· Τέχνη ἐριστικῶν, Περὶ πάλης, Περὶ τῶν

A in quam onera portant, inuenit, vt Aristoteles in libro De disciplina ait. Erat enim vafer (vt memorat sanè Epicurus) atque aduersus Democritum hunc in modum elatus est, quum ligna dedisse visus esset. Diuisit autem orationem primus in quatuor, precationem, interrogationem, responsionem, præceptum. Alii septem in partes distinxisse aiunt, B narrationē, interrogationem, responsionem, præceptum, promissionem, precationē, vocationem: quas etiam fundamenta orationis dixit. Porro Alcidamas orationis quatuor partes dixit, dictionem, pronuntiationem, interrogationem, appellationem. Primum verò librorū C suorum De diis recitauit eum cuius initium suprà posuimus. Recitauit autem Athenis in EVripidis, siue (vt quidam volunt) in Megaclidis domo, vt alii, in Lyceo, Archagora Theodoti filio discipulo recitāte.

Accusauit autem Pythodorus Polyzeli filius vnus ex quadringentis. Aristoteles Euathlum accusasse ait.

D Sunt autem qui seruantur eius libri, hi, Ars contentionis, De lucta, De

μαθημάτων, Περὶ πολιτείας, Περὶ φιλοτιμίας, Περὶ ἀρετῶν, Περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ καταστάσεως, Περὶ τῶν ἐν ᾅδου, Περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς τοῖς ἀνθρώποις πραττομένων, Προστακτικὸς, Δίκη ὑπὲρ μισθοῦ, Ἀντιλογιῶν δύο. καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ τὰ βιβλία. A

Γέγραφε δὲ καὶ Πλάτων εἰς αὐτὸν διάλογον. φησὶ δὲ Φιλόχορος, πλέοντος αὐτοῦ ἐς Σικελίαν, τὴν ναῦν καταποντωθῆναι· καὶ τοῦτο αἰνίττεσθαι Εὐριπίδην ἐν τῷ Ἰξίονι. ἔνιοι κατὰ τὴν ὁδὸν τελευτῆσαι αὐτὸν, βιώσαντα ἔτη πρὸς τὰ ἐνενήκοντα. Ἀπολλόδωρος δέ φησι σοφιστεῦσαι αὐτὸν τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ἀκμάζειν κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. ἔστι καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν οὕτως ἔχον, B C

Καί σε Πρωταγόρη φάτιν ἔκλυον, ὡς ἄρ' Ἀθηνῶν
Ἔκ ποτ' ἰὼν, καθ' ὁδὸν, πρέσβις ἐὼν, ἔθανες.
Εἵλετο γάρ σε φυγεῖν Κέκροπος πόλις. ἀλλὰ σὺ μέν που
Παλλάδος ἄστυ φύγες, Πλουτέα δ' οὐκ ἔφυγες. D

Λέγεται δέ ποτε αὐτὸν ἀπαιτοῦντα τὸν μισθὸν Εὔαθλον

disciplinis, De republ. De libertate, De virtutibus, De prisco statu, De iis quæ sunt apud inferos, De iis quæ non rectè ab hominibus gerūtur, De præcepto, Causa de mercede, Contradictionum duo. Et ii quidem eius libri.

Scripsit autem & Plato dialogum in eum. Refert Philochorus, eo nauigante in Siciliam, nauim qua ferebatur, submersam fuisse: idque EVripidem in Ixione innuere ait. Quidam illum in via defecisse iter agentem, quum ad nonagesimum ætatis peruenisset annū, siue (vt ait Apollodor') septuagesimū. Porro in studiis philosophiæ versatum annis quadraginta, circa septuagesimamquartam Olympiadē claruisse. Est in hunc nostrum ita se habens epigramma,

Te quoque Protagoram redeuntem fertur Athenis
Iam vetulum media mortem obiisse via.

Cecropia vrbs potuit, potuisti Palladis vrbem
Linquere, non potuit Styx violenta fugi.

Fertur, quum mercedē aliquādo exigeret, Euathlúsq.

τὸν μαθητὴν, ἐκείνου εἰπόντος, Ἀλλ' οὐδέπω νενίκηκα, εἰπεῖν, Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἂν νικήσω, ὅτι ἐγὼ ἐνίκησα, λαβεῖν με ἔδει· ἐὰν δὲ σὺ, ὅ,τι σύ.

illius discipulus diceret, Sed nondum quicquam vici, dixisse, At equidem si vicero, quodcunque vicero, accipiam necesse est: sin verò tu viceris, id in tuum ius necessariò concedet.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Πρωταγόρας, ἀστρολόγος, εἰς ὃν καὶ ΕΥφορίων ἐπικήδειον ἔγραψε· καὶ τρίτος, Στωϊκὸς φιλόσοφος.

Fuit autem & alius Protagoras astrologus, in quẽ & EVphorion epicedium scripsit. Tertius, Stoicus philosophus.

ΔΙΟΓΕΝΗΣ Ὁ Ἀπολλωνιάτης.

DIOGENES Apolloniates.

Διογένης, Ἀπολλοθέμιδος, Ἀπολλωνιάτης, ἀνὴρ φυσικὸς καὶ ἄγαν ἐλλόγιμος. ἤκουσε δὲ (φησὶν Ἀντισθένης) Ἀναξιμένους. ἦν δὲ ἐν τοῖς χρόνοις κατ' Ἀναξαγόραν. τοῦτόν φησιν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἐν τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, διὰ μέγαν φθόνον μικροῦ κινδυνεῦσαι Ἀθήνησιν.

DIogenes Apollothemidis filius, Apolloniates fuit, vir Physicus & eloquentia & sapientia in primis clarus. Anaximenis auditorem fuisse Antisthenes tradit: fuit autem Anaxagoræ temporibus. Hunc ait Phalereus Demetrius in Socratis defensione Athenis præ nimia inuidia periclitatum de vita.

Ἐδόκει δὲ αὐτῷ τάδε· Στοιχεῖον εἶναι τὸν ἀέρα, κόσμους ἀπείρους, καὶ κενὸν ἄπειρον. τόν τε ἀέρα, πυκνούμενον καὶ ἀραιούμενον, γεννητικὸν εἶναι τῶν κόσμων. οὐδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, οὐδὲ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεσθαι. τὴν γῆν, στρογγύλην, ἠρηρεισμένην ἐν τῷ μέσῳ,

Quę autem opinatus est, sunt ista: Elementum esse aerem, mundos infinitos & inane infinitum: densúmque aerem ac rarescentem, mundos gignere: nihil ex eo quod non sit, fieri, neque in id quod non sit, corrumpi. Terram esse rotundam, atque in medio sitam,

τὴν σύστασιν εἰληφυῖαν κατὰ τὴν ἐκ τοῦ θερμοῦ περιφοράν, καὶ πῆξιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ τοῦ συγγράμματος, ἥδε, Λόγου παντὸς ἀρχόμενον, δοκεῖ μοὶ χρεὼν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἀναμφισβήτητον παρέχεσθαι· τὴν δὲ ἑρμηνείαν, ἁπλῆν καὶ σεμνήν.

ἈΝΑ'ΞΑΡΧΟΣ.

Ἀνάξαρχος, Ἀβδηρίτης. οὗτος διήκουσε Διομένους τοῦ Σμυρναίου· οἱ δέ, Μητροδώρου τοῦ Χίου, ὃς ἔλεγε μηδὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι ὅτι οὐδὲν οἶδε. Μητρόδωρος δέ, Νεσσᾶ τοῦ Χίου· οἱ δὲ Δημοκρίτου φασὶν ἀκοῦσαι. ὁ δ' οὖν Ἀνάξαρχος καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνῆν, καὶ ἤκμαζε κατὰ τὴν δεκάτην καὶ ἑκατοστὴν Ὀλυμπιάδα. καὶ εἶχεν ἐχθρὸν Νικοκρέοντα τὸν Κύπρου τύραννον· καί ποτε ἐν συμποσίῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐρωτήσαντος αὐτόν, τί ἄρα δοκεῖ τὸ δεῖπνον· εἰπεῖν φασιν, Ὦ βασιλεῦ, πάντα πολυτελῶς· ἔδει δὲ λοιπὸν κεφαλὴν σατράπου τινὸς παρατεθεῖσθαι· ἀπορρίπτων πρὸς τὸν Νικοκρέοντα. ὁ δέ, μνησικακήσας, μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως,

eámque cepiſſe conſtantiã ſecundum illam quæ ex calido eſt circumferentiam: ex frigido concretionem ac ſoliditatem accepiſſe. Eſt autem initium operis hoc, Qui docere aliquid inſtituit, ei, mea quidem ſententia, operæpretium eſt certũ & indubitatum præſtare principium, orationéque ſimplici atque pudica vti.

ANAXARCHVS.

Anaxarch', Abderites, Diomenis Smyrnæi auditor fuit, alii Metrodori Chii auditorem tradunt. Hic ſe ne id quidem ſcire dicebat, quòd nihil ſciret. Porro Metrodorum alii Neſum Chium, alii Democritum audiſſe tradunt. Anaxarchus igitur Alexãdro etiam cõgreſſus eſt, floruítque circa c & x Olympiadem. Inimicum autem habuit Nicocreontem Cypri tyrannum. Et quum illum Alexãder aliquando in cõuiuio rogaſſet, quídnam de cœna illa ſentiret, dixiſſe ferunt, Cuncta magnificè, ô rex, verùm oportebat iã caput ſatrapæ cuiuſdã apponi, Nicocreontẽ intuẽs. Hoc ille ægrè ferẽs, memor iniuriæ, poſt mortem regis,

ὅτε πλέων ἀκουσίως προσηνέχθη τῇ Κύπρῳ ὁ Ἀνάξαρχος, συλλαβὼν αὐτὸν καὶ εἰς ὅλμον βαλὼν, ἐκέλευσε σιδηροῖς ὑπέροις τύπτεσθαι. τὸν δὲ, οὐ φροντίσαντα τῆς τιμωρίας, εἰπεῖν ἐκεῖνο δὴ τὸ περιφερόμενον, Πτίσσε τὸν Ἀναξάρχου θύλακον, Ἀνάξαρχον δὲ οὐ πτίσσεις. κελεύσαντος δὲ τοῦ Νικοκρέοντος καὶ τὴν γλῶτταν αὐτοῦ ἐκτμηθῆναι, λόγος ἀποτραγόντα ἐμπτύσαι αὐτῷ. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτως,

Πτίσσετε μᾶλλον ἔτι καὶ μᾶλλον· θύλακός ἐστι·
Πτίσσετ'· Ἀνάξαρχος δ' ἐν Διός ἐστι πάλαι.
Καί σε διαστεῖλαι ὀλίγον τὰ διὰ γνεφῆ τάδε λέξει
Ῥήματα Φερσεφόνη ἔρρε μυλωθρὲ κακή.

οὗτος διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐκολίαν τοῦ βίου, ΕΥ'δαιμονικὸς ἐκαλεῖτο· καὶ ἦν ἐκ τοῦ ῥᾴστου δυνατὸς σωφρονίζειν. τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον οἰόμενον εἶναι θεὸν ἐπέστρεψεν. ἐπειδὴ γὰρ ἔκ τινος πληγῆς εἶδεν αὐτῷ καταρρέον αἷμα, δείξας τῇ χειρὶ πρὸς αὐτὸν φησὶ,

A quum naui ferretur Anaxarchus, inuitúsque applicuisset Cyprum, comprehensum eum, in saxum cócauú iniecit, iussitque ferreis malleis cædi: illum pœnæ suæ negligentem, celebre id dictum ingeminasse aiunt, Tunde, tunde Anaxarchi vasculum: ná Anaxarchum nihil teris. Iubéte verò illo ipsius præcidi lin- B guam, fama est præcisam mordicus in eius facié cóspuisse. Est nostrú in ipsum tale carmen,

Cõtrahite in rugas tritũ hunc magis ac magis Vtrem,
Tutus Anaxarchus iam Iouis arce latet.
Et te hæc mox melius distinguere Verba iubebit
C *Percussor, Stygiis & recitare deis.*

Hic ob animi constantiam & facilem victum Fortunatus appellabatur, habebátque ad emendandú maximam autoritaté. Alexandrum enim deum se esse arbitrantem auertit. quum ex ictu quodam sanguinem illi fluere vidisset, di- D gito ostendens, ita illi ait,

Hoc quidem

Τουτὶ μὲν αἷμα, καὶ οὐχ ἰχώρ,
—οἷός περ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσι.

Πλούταρχος δὲ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τοῦτο λέξαι πρὸς τοὺς φίλους φησίν. ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε προπίνοντα αὐτῷ τὸν Ἀνάξαρχον, δεῖξαι τὴν κύλικα, καὶ εἰπεῖν,

Βεβλήσεταί τις θεῶν βροτησίᾳ χερί.

A *Hoc quidem sanguis est, non autem,*
Ille cruor, diuis qualis solet esse beatis.

Plutarchus Alexandrum ipsum amicis hoc dixisse refert. alias itẽ Anaxarchũ, illi quum præbibisset, ostẽdisse calicem, & dixisse,

Ferietur aliquis mox deum humana manu. B

ΠΥΡΡΩΝ.

Πύρρων, Ἠλεῖος, Πλειστάρχου μὲν ἦν υἱός, καθὰ καὶ Διοκλῆς ἱστορεῖ· ὥς φησι δὲ Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, πρότερον ἦν ζωγράφος, καὶ ἤκουσε Δρύσωνος τοῦ Στίλπωνος, ὡς Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς. εἶτα Ἀναξάρχῳ ξυνακολουθῶν πανταχοῦ, ὡς καὶ τοῖς Γυμνοσοφισταῖς ἐν Ἰνδίᾳ συμμίξαι, καὶ τοῖς μάγοις. ὅθεν γενναιότατα δοκεῖ φιλοσοφῆσαι, τὸ τῆς ἀκαταληψίας καὶ ἐποχῆς εἶδος εἰσαγαγών, ὡς Ἀσκάνιος ὁ Ἀβδηρίτης φησίν. οὐδὲν γὰρ ἔφασκεν οὔτε καλόν, οὔτε αἰσχρόν, οὔτε δίκαιον, οὔτε ἄδικον· καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων, μηδὲν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ,

PYRRHO.

Pyrrho, Eliensis, Plistarchum habuit patrem: quod etiam Diocles tradit. Is (vt Apollodorus ait in Chronicis) pictor fuit primùm, atque (vt Alexãder in Successionibus scribit) Drysonem Stilponis filium audiuit, deinde Anaxarchũ, C illi vbique adhærens, ita vt Gymnosophistas in Indiã adierit, Magisque congressus sit. Vnde & nobilissimè philosophiam tractasse videtur, commentus modum quo de omnibus nihil decerneret, neque quicquam comprehẽdi posse diceret, vt Ascanius Abderites autor est. Negabat enim quicquam turpe esse aut honestum, D iustum vel iniustum: eadem ratione & in omnibus nihil verè esse, cæ-

νόμῳ δὲ καὶ ἔθει πάντα τοὺς ἀνθρώπους πράττειν· οὐ γὰρ μᾶλλον τόδε ἢ τόδε εἶναι ἕκαστον. ἀκόλουθος δ' ἦν καὶ τῷ βίῳ, μηδὲν ἐκτρεπόμενος μηδὲ φυλαττόμενος, ἅπαντα ὑφιστάμενος, ἁμάξας, εἰ τύχοι, καὶ κρημνοὺς, καὶ κύνας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, μηδὲν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐπιτρέπων. σώζεσθαι μέντοι (καθά φασιν οἱ περὶ τὸν Καρύστιον Ἀντίγονον) ὑπὸ τῶν γνωρίμων παρακολουθούντων. Αἰνεσίδημος δέ φησι φιλοσοφεῖν μὲν αὐτὸν κατὰ τὸν τῆς ἐποχῆς λόγον, μὴ μέντοι γε ἀπροοράτως ἕκαστα πράττειν.

terùm lege atque consuetudine cuncta homines facere: neque enim esse quicquam istud potius quàm illud. Consentanea ad hæc illi & vita erat: nihil declinans nihilque deuitãs, sustinebat omnia; currus si fortè occurrissent, & prærupta, & canes, & talia, nihil omnino sẽsibus permittens. Seruabatur autem (vt Carystius Antigonus refert) à sequentibus se necessariis. Porro Ænesidemus ipsum De assensu quidem retinẽdo philosophatum esse tradit, non tamen imprudenter gessisse singula.

Ὁ δὲ περὶ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη κατεβίω. Ἀντίγονος δέ φησιν ὁ Καρύστιος ἐν τῷ περὶ Πύρρωνος τάδε περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὴν ἀρχὴν ἄδοξός τε ἦν καὶ πένης καὶ ζωγράφος· σώζεσθαί τε αὐτοῦ ἐν Ἤλιδι ἐν τῷ γυμνασίῳ λαμπαδιστὰς μετρίως ἔχοντας. ἐκπατεῖν τε αὐτὸν, καὶ ἐρημάζειν, σπανίως ποτὲ ἐπιφαινόμενον τοῖς οἴκοι. τοῦτο δὲ ποιεῖν ἀκούσαντα Ἰνδοῦ τινος ὀνειδίζοντος Ἀναξάρχῳ, ὡς οὐκ ἂν ἕτερόν τινα διδάξαι οὗτος ἀγαθόν,

Vixit autẽ ad annos fermè x c. Cæterùm Antigonus Carystius in libro quẽ de Pyrrhone scripsit, hæc de illo memorat, ipsum principiò quidem obscurũ & pauperem, pictorémque fuisse, seruaríque in Elide in gymnasio λαμπαδιστὰς nõ infeliciter ab eo elaboratos. Quin egredi solitũ, & solitarium viuere, raróque apparere domesticis. Hoc autem idcirco facere, quòd audisset Indum quẽdam Anaxarcho exprobrantem, quòd nullum doceret virum bonum fieri,

αὐτὸς αὐλὰς βασιλικὰς θε- A
ραπεύων. ἀεί τε εἶναι ἐν τῷ
αὐτῷ καταστήματι· ὥστε εἰ
καί τις αὐτὸν καταλίποι με-
ταξὺ λέγοντα, αὐτὸν διαπερ-
αίνειν τὸν λόγον· καίτοι κεκι-
νημένον ὄντα ἐν νεότητι. πολ-
λάκις (φησὶ) καὶ ἀπεδήμει.
μηδενὶ προειπὼν, καὶ συνε-
πορεύετο οἷστισιν ἤθελεν. καί
ποτε Ἀναξάρχου ἐς τέλμα B
ἐμπεσόντος, παρῆλθεν οὐ
βοηθήσας. τινῶν δὲ αἰτιω-
μένων, αὐτὸς Ἀνάξαρχος ἐ-
πῄνει τὸ ἀδιάφορον καὶ ἄ-
στοργον αὐτοῦ. καταληφθεὶς
δέ ποτε καὶ ἑαυτῷ λαλῶν,
καὶ ἐρωτηθεὶς τὴν αἰτίαν, ἔ-
φη μελετᾶν χρηστὸς εἶναι.
ἔν τε ταῖς ζητήσεσιν ὑπ᾽ οὐ-
δενὸς κατεφρονεῖτο, διὰ τὸ C
ἐξοδικῶς λέγειν καὶ πρὸς
ἐρώτησιν. ὅθεν καὶ Ναυσι-
φάνην ἤδη νεανίσκον ὄντα,
θηραθῆναι. ἔφασκεν γοῦν
γίνεσθαι δεῖν τῆς μὲν διαθέ-
σεως τῆς Πυρρωνείου, τῶν
δὲ λόγων, τῶν ἑαυτοῦ. ἔλε-
γέ τε πολλάκις καὶ Ἐπίκου-
ρον θαυμάζοντα τὴν Πύρρω-
νος ἀναστροφὴν, συνεχὲς αὐ- D
τοῦ πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

A quum ipſe regias aulas fre-
quens tereret & regibus
obſequeretur: ſémperque
eodem perſeueraſſe vultu
atque habitu, vt ſi quiſpiã
illum inter dicendum deſe-
reret, ipſe tamen quod cœ-
perat perageret, & quidem
quum in adoleſcentia mo-
bilis fuerit. Sæpe (inquit)
peregrè proficiſcebatur,
nemini quò pergeret præ-
B dicens: & quibus volebat,
congrediebatur. Et quum
aliquando Anaxarchus in
ſcrobē incidiſſet, ille per-
tranſiit nihil ei opē ferens.
Idque quum plerique cul-
parent, Anaxarchus ipſe
laudabat vt indifferenter &
ſine affectu ſe habentem.
Quũ ſecum loqui aliquan-
do deprehenſus eſſet, ro-
C gatus cur id faceret, Me-
ditor (inquit) bonus vt
ſim. In quæſtionibus à ne-
mine contēnebatur, quòd
obiter ſolúmque ad inter-
rogata diceret: qua ex re
factum eſt vt Nauſipha-
nes adhuc adoleſcentu-
lus ab eo captus ſit & alle-
ctus. Aiebat enim oportere
affectus quidem eſſe Pyr-
rhonis, ſuiipſius autem ver-
borum. Dicebátque ſæpe-
D numero Epicurum cōuer-
ſationē inſtitutúmque Pyr-
rhonis admiratum, ipſum de ſe percōtari aſſiduè ſolitum.

οὕτω δὲ αὐτὸν ὑπὸ τῆς πατρίδος τιμηθῆναι, ὥστε καὶ ἀρχιερέα καταστῆσαι αὐτόν, καὶ δι' ἐκεῖνον πᾶσι τοῖς φιλοσόφοις ἀτέλειαν ψηφίσασθαι. καὶ δὴ καὶ ζηλωτὰς εἶχε πολλοὺς τῆς ἀπραγμοσύνης. ὅθεν καὶ ὁ Τίμων περὶ αὐτοῦ φησὶν οὕτως ἐν τῷ Πύθωνι, καὶ ἐν τοῖς Σίλλοις,

Ὦ γέρον, ὦ Γύῤῥων, πῶς ἢ πόθεν ἔκδυσιν εὗρες
Λαβείης, δοξῶν τε κενοφροσύνης τε σοφιστῶν,
Καὶ πάσης ἀπάτης πειθοῦς τ' ἀπελύσαο δεσμά.
ΟΥ'δὲ μέλει σοι ταῦτα μεταλλῆσαι τίνος αὖραι
Ἑλλάδ' ἔχουσι, πόθεν τε καὶ εἰς ὅ,τι κυρεῖ ἕκαστα;

Καὶ πάλιν ἐν τοῖς Ἰνδαλμοῖς.

Τοῦτό μοι ὦ Πύρρων ἱμείρεται ἦτορ ἀκοῦσαι,
Πῶς ποτ' ἀνὴρ ἔτ' ἄγεις ῥᾷστα μεθ' ἡσυχίας,
Μοῦνος ἐν ἀνθρώποισι θεοῦ τρόπον ἡγεμονεύων.

Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πολιτεία αὐτὸν ἐτίμησαν, (καθά φησι Διοκλῆς) ἐπὶ τῷ Κότυν τὸν Θρᾷκα διαχειρίσασθαι. εὐσεβῶς δὲ καὶ τῇ ἀδελφῇ

A Tanto autem in honore à patria sua habebatur, vt eũ pontificem constituerit, atque illius gratia philosophos publico decreto omnes immunitate donauerit. Cõplures item habuit instituti sui, hoc est, rerum negligentię & contemptus æmulos. Vnde & illum cõplectitur mirificè Timon in Pythone, & in Sillis: B quòd liber euaserit omnibus perturbationibus, superstitionéque & vanitate, & captione sophistica, ac dei instar inter homines regnarit.

Miror qui tandem potuisti euadere Pyrrho
Turgentes frustra, stupidos vanósque soppistas,
Atque imposturæ fallacis soluere vincla,
C *Nec fuerit curæ scrutari, Græcia quali*
Aere cigatur, neque vbi aut vnde omnia constent.

Et iterum in Indalmis,

Abs te illud miserè optarim cognoscere Pyrrho,
Qui fuerit facilis lætáque vita tibi,
Solus vt in viuis gereres te numinis instar.

Hunc autem Athenienses etiã ciuitate honorauerũt, D vt refert Diocles, quòd Cotyn Thraciũ interemisset. Piè verò & cum sorore sua

συνεβίω μαίᾳ οὔσῃ, καθά φησιν Ἐρατοσθένης ἐν τῷ περὶ πλούτου καὶ πενίας, ὅτε καὶ αὐτὸς φέρων εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπίπρασκεν ὀρνίθια, εἰ τύχοι, καὶ χοιρίδια· καὶ τὰ ἐπὶ τῆς οἰκίας καθαίροι ἀδιαφόρως. λέγεται δὲ καὶ δέλφακα λούειν αὐτὸς ὑπὸ ἀδιαφορίας. καὶ χολήσας τι περὶ τῆς ἀδελφῆς, (Φιλίστα δὲ ἐκαλεῖτο) πρὸς τὸν λαβόμενον εἰπεῖν ὡς οὐκ ἐν γυναίῳ ἡ ἐπίδειξις τῆς ἀδιαφορίας. καὶ κυνός ποτε ἐπενεχθέντος διασοβηθέντα, εἰπεῖν πρὸς τὸν αἰτιασάμενον, ὡς χαλεπὸν εἴη ὁλοσχερῶς ἐκδῦναι ἄνθρωπον· διαγωνίζεσθαι δὲ, ὡς οἷόν τε, πρῶτον μὲν τοῖς ἔργοις πρὸς τὰ πράγματα· εἰ δὲ μὴ, τῷ γε λόγῳ. φασὶ δὲ καὶ σηπτικῶν φαρμάκων καὶ τομῶν καὶ καύσεων ἐπί τινος ἕλκους αὐτῷ προσενεχθέντων, μηδὲ τὰς ὀφρῦς συναγαγεῖν. καὶ ὁ Τίμων δὲ διασαφεῖ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ, ἐν οἷς πρὸς Πύθωνα διέξεισιν. ἀλλὰ καὶ Φίλων ὁ Ἀθηναῖος, γνώριμος αὐτοῦ γεγονὼς, ἔλεγεν ὡς ἐμέμνητο μάλιστα μὲν

A obstetrice vixit (vt Eratosthenes in libro De diuitiis & paupertate refert) quo tẽpore ipse publicè auiculas porcellósq; venũdabat, domíque indifferẽti mũditia erat. Fertur ob eiusmodi indifferentiã, & scrofam lauare solitus: & quum sorori quãdoque succẽsuisset (Philista autẽ vocabatur) arguerétque illum quispiã B vt immemorem instituti sui, Non (inquit) muliercula documentum erit nostræ indifferentiæ. Rursum quum se inuadentem canẽ repulisset, causantique cuidã, Graue (inquit) est & perdifficile hominẽ penitus exuere. Certandũ verò pro viribus, primùm quidẽ operibus, alioqui vel ratione aduersum res. C Aiũt illũ & medicamenta putria & sectiones, & vstiones sibi vlceri cuipiã adhibitas, tãtã tulisse constantia, vt supercilia ne contraxerit quidẽ. Eius animi magnitudinẽ & Timon in iis quæ scripsit ad Pythonẽ, prosequitur. Philo quoque Atheniensis, ipsius necessarius, illũ Democriti meminisse, tũ etiã Homeri, dixit, miratum il- D lum eius versiculum, assiduéque pronuntiare solitũ,

Δημοκρίτου, εἶτα δὲ καὶ Ὁμήρου, θαυμάζων αὐτὸν, καὶ συνεχὲς λέγων,

Οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

Καὶ ὅτι φησὶ καὶ μυίαις καὶ ὀρνέοις εἴκαζε τοὺς ἀνθρώπους. προσφέρεσθαι δὲ καὶ ταῦτα,

Ἀλλὰ φίλος θάνε· καὶ σὺ τί δὴ ὀλοφύρεαι αὔτως;
Κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.

καὶ ὅσα συντείνει εἰς τὸ ἀβέβαιον, καὶ κενόσπουδον ἅμα καὶ παιδαριῶδες τῶν ἀνθρώπων. Ποσειδώνιος δὲ καὶ τοιοῦτό τι διηγεῖται περὶ αὐτοῦ. τῶν γὰρ ἐμπλεόντων ἐσκυθρωπακότων ὑπὸ χειμῶνος, αὐτὸς γαλήνιος ὢν ἀνέρρωσε τὴν ψυχὴν, δείξας ἐν τῷ πλοίῳ χοιρίδιον ἐσθίον, καὶ εἰπὼν ὡς χρὴ τὸν σοφὸν ἐν τοιαύτῃ καθεστάναι ἀταραξίᾳ. μόνος δὲ Νουμήνιος καὶ δογματίσαι φησὶν αὐτόν. τούτου πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ μαθηταὶ γεγόνασιν ἐλλόγιμοι, ὧν Εὐρύλοχος· οὗ φέρεται ἐλάσσωμα τόδε. φασὶ γὰρ ὡς οὕτω παρωξύνθη ποτὲ, ὥστε τὸν ὀβελίσκον ἄρας μετὰ τῶν κρεῶν, ἕως τῆς ἀγορᾶς ἐδίωκε τὸν μάγειρον. καὶ ἐν Ἤλιδι καταπονούμενος ὑπὸ τῶν ζητούντων ἐν τοῖς λόγοις, ἀποῤῥήξας θοιμάτιον, διενήξατο τὸν Ἀλφειόν.

Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum.

Amplectíque quòd homines muscis & auibus comparet. Illos item perlibenter & sæpe proferre,

Quã tu igitur morere, & plora mihi, amice, vicissim.
Nã & periit Patroclus qui te superabat abundè.

Sicut & cætera illius quibus infirmitas & inania studia atque pueriles hominũ motus indicantur. Posidonius autẽ de illo tale quiddam retulit. Naui aliquando ferebatur, & quũ socii tempestate acti deiectiores essent, ipse trãquillo animo porcellum in naui edentem ostendebat, dicens oportere sapientem hanc illius imitari securitatem. Solus hunc Numenius dogma etiam edidisse ait. Huius præterea memorabiles isti fuere discipuli, EVrylochus, cuius id notatur vitium: Aiunt illum aliquãdo ita furore instigatum, vt sumpto veru cum carnibus cocum in forũ vsque persequeretur, & in Elide quæstionibus eruditorum fatigatum, abiecto pallio, Alpheum tranasse fluuium.

ἦν οὖν πολεμιώτατος τοῖς σοφισταῖς, ὡς καὶ Τίμων φησίν. ὁ δὲ Φίλων τὰ πλεῖστα διελέγετο· ὅθεν καὶ περὶ τούτου φησὶν οὕτως,

Ἢ τὸν ἀπ' ἀνθρώπων ἀπόσχολον, αὐτολαλητὴν
Οὐκ ἐμπαζόμενον δόξης ἐρίδων τε Φίλωνα.

Πρὸς τούτοις, διήκουε τοῦ Πύῤῥωνος Ἑκαταῖός τε ὁ Ἀβδηρίτης, καὶ Τίμων ὁ Φλιάσιος ὁ τοὺς σίλλους πεποιηκώς, περὶ οὗ λέξομεν· ἔτι τε Ναυσιφάνης Τήϊος, οὗ φασί τινες ἀκοῦσαι Ἐπίκουρον. οὗτοι πάντες, Πυῤῥώνειοι μὲν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου, ἀπορητικοὶ δὲ καὶ σκεπτικοί, καὶ ἔτι ἐφεκτικοί, καὶ ζητητικοί, ἀπὸ τοῦ οἷον δόγματος προσηγορεύοντο. ζητητικὴ μὲν οὖν φιλοσοφία, ἀπὸ τοῦ πάντοτε ζητεῖν τὴν ἀλήθειαν· σκεπτικὴ δέ, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι ἀεί, καὶ μηδέποτε εὑρίσκειν· ἐφεκτικὴ δέ, ἀπὸ τοῦ μετὰ τὴν ζήτησιν πάθους· λέγω δὲ τὴν ἐποχήν· ἀπορητικὴ δέ, ἀπὸ τοῦ τοὺς δογματικοὺς ἀπορεῖν καὶ αὐτούς. Πυῤῥώνειοι δέ, ἀπὸ Πύῤῥωνος.

Θεοδόσιος δὲ ἐν τοῖς σκεπτικοῖς κεφαλαίοις, οὔ φησι δεῖν

A Erat autem Sophistis infestissimus, sicuti & Timonem ferunt. Philo autem in disputationibus erat frequentior. Vnde & Timon de illo ait,

Aut secũ meditantẽ, & strepitu turbaque remotũ,
Litibus aut stolidæ addictũ famæque Philonem.

Hecatæus præterea Abderites, & Timon Phliasius B poeta Sillorum scriptor, de quo dicemus. Nausiphanes quoque Teius (cuius plerique Epicurum auditorem fuisse tradunt) eius discipuli fuerunt. Hi omnes à magistro quidem Pyrrhonii, cæterùm à dogmate aporetici & sceptici, prætereáque & ephectici, & zetetici appellabantur. Est e-C nim Zetetica philosophia sic dicta, quòd semper in veritatis inquisitione versetur. Porro sceptica, quòd semper quærat & nũquam inueniat. Ephectica autem dicitur ab euẽtu, quòd post inquisitionẽ ambigatur itidem: aporetica verò quòd eius sectatores semper addubitent, atque à Pyrrhone Pyrrhonii (vt dixi-D mus) denominati sunt. Enimuero Theodosius in Scepticis capitulis, scepticã

Πυῤῥώνειον καλεῖσθαι τὴν σκεπτικήν. εἰ γὰρ τὸ καθ' ἑκάτερον κίνημα τῆς διανοίας ἀληπτόν ἐστιν, οὐκ εἰσόμεθα τὴν Πύῤῥωνος διάθεσιν. μὴ εἰδότες δὲ, οὐ Πυῤῥώνειοι καλοίμεθ' ἄν. πρὸς τῷ μηδὲ πρῶτον εὑρηκέναι τὴν σκεπτικὴν Πύῤῥωνα, μηδὲ ἔχειν τι δόγμα. λέγοιτο δ' ἂν Πυῤῥώνειος ὁμοιοτρόπως. ταύτης δὲ τῆς αἱρέσεως ἔνιοι φασὶν Ὅμηρον κατάρξαι. ἐπεὶ περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων παρ' ὅντινα ἄλλοτε ἄλλως ἀποφαίνεται, καὶ οὐδὲν ὁρικῶς δογματίζει περὶ τὴν ἀπόφασιν. ἐπεὶ καὶ τὰ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, σκεπτικὰ εἶναι, οἷον τὸ Μηδὲν ἄγαν· καὶ Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα· δηλοῦσθαι τὸ βεβαίως καὶ πεπισμένως διεγγυωμένῳ ἐπακολουθεῖν ἄτην. ἀλλὰ καὶ Ἀρχίλοχον καὶ ΕΥ'ριπίδην σκεπτικῶς ἔχειν, ἐν οἷς Ἀρχίλοχος μέν φησι,

Τοῖος ἀνθρώποισι νοῦς, Γλαῦκε Λεπτίνεω παῖ,
Γίνεται θνητοῖς ὁκοίην Ζεὺς ἐπ' ἡμέρην ἄγει.

ΕΥ'ριπίδης δὲ,

Τί δῆτα τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς

A Pyrrhoniam minimè appellari oportere ait. Nam si quidem motus & agitatio mentis alterius comprehēdi à nobis non potest, profectò Pyrrhonis affectum ignorabimus. At si illum ignoremus, Pyrrhonii haud quaquā dicemur, præterquam quòd neque Pyrrho primus scepticès inuentor fuerit, neque ea dogma aliquod habeat: B rectius autem diceretur Pyrrhonis moribus similis. Eius sectæ principē Homerum fuisse plerique autumāt, quòd is in suis scriptis de rebus eisdē præter cæteros aliâs aliter loquitur, neque certò quicquam in rebus pronūtiat, & fert sentētiam. Denique & septem sapientes in hoc genere fuisse versatos, quo- C rum illa sint, Nihil nimis, & Spōsioni adiacet dānum: quo significetur qui fideiussor existat, illum è vestigio certa compertáque incommoda subsequi. Archilochum item & EVripidē id genus exercuisse, vbi Archilochus quidem ait,

Ea mēs est hominibus, Glauce Leptinæ fili,
Qualem mortalibus in dies
D *Iupiter mittit.*

item EVripides,

Sentire verò quippiam quid hos ferunt

φρονεῖν λέγονται; οὐδὲ γὰρ
ἐξηρτήμεθα,
Δρῶμέν τε ταῦθ' ἃ σύ γε τυγ-
χάνεις θέλων.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ξενοφά-
νης, καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης,
καὶ Δημόκριτος, κατ' αὐτοὺς
σκεπτικοὶ τυγχάνουσιν. ἐν οἷς
Ξενοφάνης μέν φησι,

Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὔτις ἀ-
νὴρ ἴδεν, οὐδέ τις ἔσται
Εἰδώς.

Ζήνων δὲ τὴν κίνησιν ἀναιρεῖ,
λέγων, Τὸ κινούμενον οὔτε ἐν
ᾧ ἐστι τόπῳ κινεῖται, οὔτε ἐν ᾧ
μή ἐστι. Δημόκριτος δὲ τὰς
ποιότητας ἐκβαλών· ἵνα φη-
σὶ, Νόμῳ ψυχρὸν, νόμῳ θερ-
μόν· αἰτίη δὲ ἄτομα, καὶ κενόν.
καὶ πάλιν, Αἰτίη δὲ οὐδὲν ἴ-
δμεν· ἐν βυθῷ γὰρ ἡ ἀλήθεια.
καὶ Πλάτωνα τὸ μὲν ἀληθὲς
θεοῖς τε καὶ θεῶν παισὶν ἐκ-
χωρεῖν, τὸν δὲ εἰκότα λόγον
ζητεῖν. καὶ Εὐριπίδην λέγειν,

Τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι
κατθανεῖν,
Τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν νομίζε-
ται βροτοῖς;

Ἀλλὰ καὶ Ἐμπεδοκλέα οὕτως,
-ἐπεὶ οὐδ' ἐρκτὰ τάδ' ἀνδρά-
σιν, οὔτ' ἐπακουστὰ, Οὔτε νόῳ
περιληπτά. καὶ ἐπάνω, Αὐτὸ

A *Homunciones? nam nescimus id quidem*
An rectè agamus, an secus quod quis velit.

Sed & Xenophanes, & Zeno Eleates, ac Democritus secundum eos sceptici sunt: ex quibus Xenophanes quidem ait,

Nemo aliquid certò nouit, vel nouerit vnquam.

Zeno autem motum tollit B dicens, Omne quod mouetur, neque in quo est mouetur loco, neque in quo non est. Porro Democritus, exclusis qualitatibus, aut ait lege calidum, aut lege frigidum. Est autem causa atomi & vacuũ. Ac rursus, Causa quidem nihil nouimus: nam veritas in profundo est. Plato C item id quidem quod verum sit diis deorúmque filiis concedit: cæterùm rationem probabilem perquirit. EVripides quoque dubitat an viuere sit emori, moríque viuere mortales putent: ait enim,

Quis nouit autem an viuere hoc sit emori,
An emori hoc sit quod vocamus viuere?

D Empedocles item quædam vix dici posse, alia neque auditu percipi, neque mẽte comprehendi ait, ídque

μόνον πειθὲν τῷ προσέκυρσεν ἕκαστος. ἔτι μὴν Ἡράκλειτον, Μὴ εἰκῆ περὶ τῶν μεγίστων συμβαλώμεθα. καὶ Ἱπποκράτην ἔπειτα ἐνδοιαστῶς καὶ ἀνθρωπίνως ἀποφαίνεσθαι. καὶ πρὶν Ὅμηρον,

Στρεπτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἔνι μῦθοι.

καί,

--ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα.

καί,

Ὁπποῖόν κ' εἴπησθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις.

τὴν ἰσοσθένειαν λέγων καὶ ἀντίθεσιν τῶν λόγων. διετέλουν δὲ οἱ σκεπτικοὶ τὰ τῶν αἱρέσεων δόγματα πάντα ἀνατρέποντες, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν ἀποφαίνοντες δογματικῶς. ἕως δὲ τοῦ προφέρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων, καὶ διηγεῖσθαι, μηδὲν ὁρίζοντες, μηδ' αὐτὸ τοῦτο. ὥστε καὶ τὸ μὴ ὁρίζειν ἀνῄρουν, λέγοντες οἷον, ΟΥδὲν ὁρίζομεν, (ἐπεὶ ὥριζον ἄν) προφερόμεθα δὲ (φασὶ) τὰς ἀποφάσεις εἰς μήνυσιν τῆς ἀπροπτωσίας. ὡς εἰ καὶ νεύσαντας τοῦτο, ἐνεδέχετο δηλῶσαι. διὰ τῆς οὖν ΟΥδὲν ὁρίζομεν φωνῆς, τὸ τῆς ἀρρεψίας

A solum probari quod quisque putarit. Heraclitus itidem de rebus maximis cõiectandum adstruendúmque esse quippiam temere negat. Hippocrates item ambiguo atque humano more loquitur, atque longè antè Homerus,

Lingua volubilis est hominum verbísque referta.

Et,

B *Verborum hinc atque hinc ingens est copia cuiuis.*

Et,

Quale prior dixti, reddetur tale vicissim.

Æquas verborũ vires obiectionésque significans. Itaque huiusmodi sceptici sectarum omnium dogmata euertere perstabant, nihil ipsi dogmatis afferentes, atque cæterorum tantùm enuntianda dogmata C atque enarranda proponẽtes, nihil definiendo, neque hoc ipsum quidem etiam, & ipsum quoque nihil definire tollebant, dicentes illud, Nihil definimus. Nam profectò definirent. Cæterùm sententias aliorũ proferimus nostræ infirmitatis indicium, perinde acsi annuentes hoc indicare possibile esset. At voce definie- D mus nihil. Ex eo igitur quod dicũt Nihil definim⁹, morbus qui ἀρρεψία dicitur,

πάθος δηλοῦται. ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῆς, ΟΥ'δὲν μᾶλλον, καὶ τῆς, Παντὶ λόγῳ λόγος ἀντίκειται, καὶ ταῖς ὁμοίαις. λέγεται δὲ τὶ, ΟΥ'δὲν μᾶλλον, καὶ θετικῶς, ὡς ὁμοίων τινῶν ὄντων. οἷον, ΟΥ'δὲν μᾶλλον ὁ πειρατὴς κακός ἐστιν ἢ ὁ ψεύστης. ὑπὸ δὲ τῶν σκεπτικῶν οὐ θετικῶς ἀλλ' ἀναιρετικῶς λέγεται. ὡς ὑπὸ τοῦ ἀνασκευάζοντος καὶ λέγοντος, ΟΥ' μᾶλλον ἡ Σκύλλα γέγονεν ἢ ἡ Χίμαιρα. αὐτὸ δὲ τὸ μᾶλλον, ποτὲ μὲν συγκριτικῶς ἐκφέρεται, ὡς ὅταν φῶμεν, Μᾶλλον τὸ μέλι γλυκὺ ἢ τὴν σταφίδα· ποτὲ δὲ θετικῶς καὶ ἀναιρετικῶς, ὡς ὅταν φῶμεν, Μᾶλλον ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ ἢ βλάπτει. σημαίνομεν γὰρ ὅτι ἡ ἀρετὴ ὠφελεῖ, βλάπτει δ' οὔ. ἀναιροῦσι δὲ οἱ σκεπτικοὶ καὶ αὐτὴν τὴν ΟΥ'δὲν μᾶλλον φωνήν. ὡς γὰρ οὐ μᾶλλόν ἐστι πρόνοια ἢ οὐκ ἔστιν, οὕτω καὶ τὸ ΟΥ'δὲν μᾶλλον, οὐ μᾶλλόν ἐστιν ἢ οὐκ ἔστι. σημαίνει οὖν ἡ φωνὴ, (καθά φησι καὶ Τίμων ἐν τῷ Πύθωνι) τὸ μηδὲν ὁρίζειν, ἀλλὰ ἀπροσθετεῖν. ἡ δὲ Παντὶ λόγῳ φωνὴ,

A quòd neutram in partem ſententiam propenſius inclinet, inſinuatur. Ac per id ſimiliter quod proferũt, Nihil magis, atque id Omni rationi ratio obiecta reperitur, & ſimilia. Dicitur autem Nihil magis etiam poſitiuè de quibuſdã quaſi ſimilia ſint: vt Nihil magis pirata malus eſt quã mendax. Verùm ab huiuſ-B modi ſcepticis non poſitiuè ſed negando dicitur, ſicuti ab improbante quum dicitur, Non magis Scylla fluit quàm Chimera. Ipſum verò Magis aliquando per comparationem pronuntiatur, vt quum dicimus, Magis dulce mel quàm vuã eſſe: aliquando item poſitiuè, aut per negationem, vt quum dicimus, Magis C prodeſt virtus quàm obeſt. Significamus enim virtutem prodeſſe, non obeſſe. Verùm & ipſam vocem Nihil magis, ſceptici tollunt. Sicuti enim Non magis eſt prouidentia quàm non eſt, ita & ipſum nihil magis, nihil magis eſt quàm non eſt. Significat igitur & ea vox (ſicut & Timon in Pythone ait) nihil D definire, verùm hærere ambiguum. Porro quæ verbis omnibus ineſt vox,

καὶ αὕτη συνάγει τὴν ἐποχήν. τῶν μὲν γὰρ πραγμάτων διαφωνούντων, τῶν δὲ λόγων ἰσοσθενούντων, ἀγνωσία τῆς ἀληθείας ἐπακολουθεῖ· καὶ αὐτῷ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ λόγος ἀντίκειται· ὃς καὶ ἐπειδὰν μετὰ τὸ ἀνελεῖν τοὺς ἄλλους, αὐτὸς ὑφ᾽ ἑαυτοῦ περιτραπεὶς ἀπόλλυται· κατ᾽ ἴσον τοῖς καθαρτικοῖς, ἃ τὴν ὕλην προεκκρίναντα, καὶ αὐτὰ ὑπεκκρίνεται καὶ διαπόλλυται. πρὸς ὅ φασιν οἱ δογματικοὶ, μὴ αἴρειν τὸν λόγον, ἀλλὰ προσεπισχυρίζειν. μόνον οὖν διακόνοις ἐχρῶντο τοῖς λόγοις. οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν μὴ λόγῳ λόγον ἀνελεῖν· καθ᾽ ὃν τρόπον εἰώθαμεν λέγειν τόπον μὴ εἶναι, καὶ δεῖ πάντως τὸν τόπον εἰπεῖν, ἀλλ᾽ οὐ δογματικῶς, ἀποδεικτικῶς δέ. καὶ μηδὲν γίνεσθαι κατ᾽ ἀνάγκην, καὶ δεῖ τὴν ἀνάγκην εἰπεῖν. τοιούτῳ τινὶ τρόπῳ τῆς ἑρμηνείας ἐχρῶντο· οἷα γὰρ φαίνεται τὰ πράγματα, μὴ τοιαῦτα εἶναι τῇ φύσει, ἀλλὰ μόνον φαίνεσθαι· ζητεῖν τε ἔλεγον οὐχ ἅπερ νοοῦσιν (ὅ,τι γὰρ νοεῖται, δῆλον) ἀλλ᾽ ὧν ταῖς αἰσθήσεσι μετέχουσιν.

ea quoque cogit aſſenſus detentionem. Nam ſiquidem diſſidentibus rebus, verba tantundem valeant, veritatis ignoratio ſequitur, ne huic quidem rationi deeſt ratio quæ aduerſetur. Quæ & ipſa quum ſuſtulerit reliquas, à ſemetipſa ſublata peribit, non ſecus atque medicamenta, quæ vbi epota prius materiam exhauſerint, & ipſa egeruntur ac pereunt. Aiũt autem dogmatici ſe non modò non tollere, verùm & aſſerere & confirmare rationem. Solùm itaque miniſtris vtebantur rationibus. Neque enim fas erat rationem à ratione nõ tolli, quemadmodum dicere conſueuimus, locum non eſſe, & locum omnino dicere oportet, & ſi non dogmatis, at demonſtrationis ratione. Nihilque ſecũdum neceſſitatem fieri, & tamen neceſſitatem dicere oportet. Tali quodam interpretationis modo vtebantur, res non eiuſmodi per naturã eſſe quales viderentur, ſed videri tãtùm, atque ea inquirere dicebãt, non quæ intelligerẽt (quod enim intelligitur, liquet) ſed quæ ſenſibus perciperentur ac communicarent.

ἔστιν οὖν ὁ Πυῤῥώνειος λόγος, μνήμη τις τῶν φαινομένων ἢ τῶν ὁπωσοῦν νοουμένων, καθ' ἣν πάντα πᾶσι συμβάλλεται, καὶ συγκρινόμενα, πολλὴν ἀνωφέλειαν καὶ ταραχὴν ἔχοντα εὑρίσκεται, καθά φησιν Αἰνεσίδημος ἐν τῇ εἰς τὰ Πυῤῥώνεια ὑποτυπώσει. πρὸς δὲ τὰς ἐν ταῖς σκέψεσιν ἀντιθέσεις, προαποδεικνύντες καθ' οὓς τρόπους πείθει τὰ πράγματα, κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀνῄρουν τὴν περὶ αὐτῶν πίστιν. πείθειν γὰρ τά δὲ κατ' αἴσθησιν συμφώνως ἔχοντα, καὶ τὰ μηδέποτε ἢ σπανίως γοῦν μεταπίπτοντα, τά τε συνήθη καὶ τὰ νόμοις διεσταλμένα καὶ τέρποντα, καὶ τὰ θαυμαζόμενα. ἐδείκνυσαν οὖν ἀπὸ τῶν ἐναντίων τοῖς πείθουσιν, ἴσας τὰς πιθανότητας.

Αἱ δ' ἀπορίαι κατὰ τὰς συμφωνίας τῶν φαινομένων ἢ νοουμένων, ἃς ἀπεδίδοσαν, ἦσαν κατὰ δέκα τρόπους, καθ' οὓς τὰ ὑποκείμενα παραλλάττοντα ἐφαίνετο. τούτους δὲ τοὺς δέκα τρόπους καθ' οὓς τίθησιν, ἓν πρῶτον, ὁ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν ζώων πρὸς ἡδονὴν

A Est igitur Pyrrhonis ratio memoria quædam earum rerum quæ videntur, siue quomodolibet intelliguntur, secundũ quam omnia omnibus conferuntur. Eáque cõparata inutilissima, plenáque perturbationis esse cernuntur, sicut ait Ænesidemus in Introductione in Pyrrhonia. Porro ad eas quæ in speculationibus sunt oppositiones, quũ B prius ostenderint quibus modis res persuadeant, eisdem autoribus illarum fidem tollunt. Nam persuadere quidem ea quæ secundum sensus concorditer se habent, & quæ nunquam vel certè rarò incidunt. Consueta item, & quæ legibus visa sunt distincta atque admirationi habita. Demonstrabant C itaque ex iis quæ contraria sunt persuasiones æquales esse persuadentibus.

Porro ambigua secundum concordiam earum rerum quæ vel aspectu vel intelligentia percipiuntur, decem modis tradebant, quibus subiecta differre videbantur. Ex D his primus est qui constat ex animalium indifferentiis; ad voluptatem

καὶ ἀλγηδόνα, καὶ βλάβην καὶ ὠφέλειαν. συνάγεται δὲ δι' αὐτοῦ, τὸ μὴ τὰς αὐτὰς ἀπὸ τῶν αὐτῶν προσπίπτειν φαντασίας, καὶ τὸ διότι τῇ τοιαύτῃ μάχῃ ἀκολουθεῖ τὸ ἐπέχειν. τῶν γὰρ ζώων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνεσθαι, ὡς τὰ πυρίβια, καὶ ὁ Ἀράβιος φοῖνιξ, καὶ ἀλαί· τὰ δ' ἐξ ἐπιπλοκῆς, ὡς ἄνθρωποι, καὶ τὰ ἄλλα. καὶ τὰ μὲν, οὕτως, τὰ δ' οὕτως συγκέκριται. διὸ καὶ τῇ αἰσθήσει διαφέρει, ὡς κίρκοι μὲν, ὀξύτατοι· κύνες δὲ, ὀσφρητικώτατοι. εὔλογον οὖν τοῖς διαφόροις τοὺς ὀφθαλμοὺς διάφορα καὶ τὰ φαντάσματα προσπίπτειν· καὶ τῇ μὲν αἰγὶ τὸν θαλλὸν εἶναι ἐδώδιμον, ἀνθρώπῳ δὲ πικρόν· καὶ τὸ κώνειον ὄρτυγι μὲν τρόφιμον, ἀνθρώπῳ δὲ θανάσιμον· καὶ ὁ ἀπόπατος, ὑῒ μὲν ἐδώδιμος, ἵππῳ δὲ οὔ. δεύτερος, ὁ παρὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις, καὶ ἔθνη καὶ συγκρίσεις. Δημοφῶν γοῦν ὁ Ἀλεξάνδρου τραπεζοκόμος, ἐν σκιᾷ ἐθάλπετο, ἐν ἡλίῳ δὲ ἐρρίγου. Ἄνδρων δὲ ὁ Ἀργεῖος (ὥς φησιν Ἀριστοτέλης) διὰ τῆς ἀνύδρου Λιβύης ὥδευεν ἄποτος.

& dolorem, commoda & incommoda. Ex eo autem colligitur non easdem ac eisdem imaginationes incidere, quódque eam pugnã necessariò sequitur ambigere. Quippe animalium alia absque coitu gigni, vt sũt quę in igni viuunt, quę Πυρίβια vocãtur: phœnixque Arabicus atque teredines: alia item ex congressu, vt sunt homines & cætera. Atque alia sic, alia sic comparata sunt. Quocirca etiã sensibus differunt: nam aquilæ acutissimè vident, canis sagacissimè olfacit. Est igitur consentaneũ quę differenter oculis incidũt, eorum itidẽ differre phantasmata. Nam capræ quidẽ virgulta alimento esse, homini autem amara atque insuauia. Cicutam quoque coturnici nutrimẽtum, homini inferre perniciem. Suẽ item fimum edere, quẽ minimè equus attingat. Secũdus ex hominum ingeniis per gentes comparationésque colligitur. Demophon enim mensis præfectus Alexandri, ad vmbram calefiebat, soléque rigebat. Andrõ itẽ Argiuus (vt ait) Aristoteles) per arida Libyæ loca absq; potu iter agebat.

καὶ ὁ μὲν ἰατρικῆς, ὁ δὲ γεωργίας, ἄλλος ἐμπορείας ὀρέγεται· καὶ ταῦτα οἷς μὲν βλάπτει, οἷς δὲ ὠφελεῖ· ὅθεν ἐφεκτέον. τρίτος ὁ παρὰ τὰς τῶν αἰσθητικῶν πόρων διαφοράς. τὸ γοῦν μῆλον, ὁράσει μὲν ὠχρὸν, γεύσει δὲ γλυκὺ, ὀσφρήσει δὲ εὐῶδες ὑποπίπτει. καὶ ἡ αὐτὴ δὲ μορφὴ παρὰ τὰς διαφορὰς τῶν κατόπτρων ἀλλοία θεωρεῖται. ἀκολουθεῖ οὖν μὴ μᾶλλον εἶναι τοῖον τὸ φαινόμενον ἢ ἀλλοῖον. τέταρτος, ὁ παρὰ τὰς διαθέσεις καὶ κοινῶς παραλλαγάς· οἷον, ὑγίειαν, νόσον, ὕπνον, ἐγρήγορσιν, χαρὰν, λύπην, νεότητα, γῆρας, θάρσος, φόβον, ἔνδειαν, πλήρωσιν, μῖσος, φιλίαν, θερμασίαν, ψῦξιν· παρὰ τὸ πνεῖν, παρὰ τὸ πεδιῶσθαι τοὺς πόρους. ἀλλοῖα οὖν φαίνεται τὰ προσπίπτοντα παρὰ τὰς ποιὰς διαθέσεις. οὐδὲ γὰρ οἱ μαινόμενοι παρὰ φύσιν ἔχουσι. τί γὰρ μᾶλλον ἐκεῖνοι ἢ ἡμεῖς; καὶ γὰρ ἡμεῖς τὸν ἥλιον ὡς ἑστῶτα βλέπομεν. Θέων δὲ ὁ Τιθωρεὺς ὁ Στωϊκὸς, κοιμώμενος περιεπάτει ἐν τῷ ὕπνῳ, καὶ Περικλέους δοῦλος ἐπὶ τοῦ τέγους ἄκρου.

Alius item medicinæ, agriculturæ alius, alius mercaturæ ſtudioſus eſt. Atque iſta quidem aliis proſunt, aliis obſunt: qua ex re continendus aſſenſus eſt. Tertius ex differentibus ſenſuum poris accipitur. Nanque malum aſpectui quidẽ pallidum, guſtui dulce, tactui leue, olfactuíque fragrãtia odoris gratiſſimum incidit. Eadémque forma pro ſpeculorum varietate non eadem cernitur. Conſequens igitur eſt, quòd apparet non magis id eſſe quàm aliud. Quartus, circa affectus communiter viciſſitudinéſque verſatur, puta ſanitatem, morbum, ſomnum, euigilationem, gaudium, triſtitiam, iuuentam, ſenectam, audaciam, metum, indigentiam, copiam, amicitiam, odium, calorẽ, frigus, quòd videlicet reſpiretur ac viciſſim ſpiritus meatus intercludãtur. Diuerſæ ita vidẽtur quæ incidunt præter diſpoſitiones quaſlibet. Neque enim qui veſani ſunt, præter naturã ſe habent. Quid enim illi magis quàm nos? nãque & nos ſolẽ veluti ſtantem intuemur. Theõ autẽ Tithoreus Stoicus, dormiens in ſomnis ambulabat, Periclíſque ſeruus in ſummo tecto,

πέμπτος, περὶ τὰς ἀγωγὰς, καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰς μυθικὰς πίστεις, καὶ τεχνικὰς συνθήκας, καὶ δογματικὰς ὑπολήψεις. ἐν τούτῳ περιέχεται τὰ περὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν, περὶ ἀληθῶν καὶ ψευδῶν, περὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ θεῶν, καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν φαινομένων πάντων. τὸ γοῦν αὐτὸ παρ' οἷς μὲν δίκαιον, παρ' οἷς δὲ ἄδικον· καὶ ἄλλοις μὲν ἀγαθὸν, ἄλλοις δὲ κακόν. Πέρσαι μὲν γὰρ οὐκ ἄτοπον ἡγοῦνται, θυγατρὶ μίγνυσθαι· Ἕλληνες δὲ, ἔκθεσμον. καὶ Μασσαγέται μὲν (ὥς φησι καὶ ΕΥ'δοξος ἐν τῇ πρώτῃ τῆς περιόδου) κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας· Ἕλληνες δὲ, οὔ. Κίλικές τε λῃστείᾳ ἔχαιρον, ἀλλ' οὐχ Ἕλληνες. θεούς τε ἄλλοι ἄλλους ἡγοῦνται· καὶ οἱ μὲν, προνοεῖσθαι, οἱ δ', οὔ. θάπτουσι δὲ ΑΙ'γύπτιοι μὲν, ταριχεύοντες· Ῥωμαῖοι δὲ, καίοντες· Παίονες δὲ, εἰς τὰς λίμνας ῥιπτοῦντες. ὅθεν περὶ τἀληθοῦς ἡ ἐποχή. ἕκτος, ὁ παρὰ τὰς μίξεις καὶ κοινωνίας, καθ' ὃν εἰλικρινῶς οὐδὲν καθ' αὐτὸ φαίνεται,

A Quintus circa leges atque instituta, fabulosásque probationes, atque artificialia fœdera, dogmaticásque opiniones, vertitur. In eo cõtinentur quæ de honestis ac turpibus, veríſque & falsis, déque summo bono, de diis, & generationibus, & corruptione omnium quæ apparent, disputantur. Denique quod apud alios iu-B stum, apud alios iniustum est: idémque aliis bonum, aliis malum putatur. Nam Persis quidem filiabus misceri legitimum est, id verò Grecis nefarium existimatur. Atque Massagetæ (vt EVdoxus quidẽ in primo Periodi refert) vxores habent communes, Græci eam communionem detestantur. Cilices item latro-C ciniis gaudent, Græci non. Sic de diis quoque alii aliter sentiunt. Quippe illorum prouidentiam alii cõfitentur, alii negant. Ægyptii quoque condientes sepeliunt corpora, Romani verò, incendẽtes: Pæonésque in stagna proiiciunt. Vnde circa veri professionem continetur assensio. Sextus in congressionibus D societatibúsque consistet, secũdum quẽ liquidè nihil per se & integrè apparet,

sed quum

ἀλλὰ σὺν ἀέρι, σὺν φωτὶ, σὺν ὑγρῷ, σὺν στερεῷ, θερμότητι, ψυχρότητι, κινήσει, ἀναθυμιάσεσιν, ἄλλαις δυνάμεσιν. ἡ γοῦν πορφύρα διάφορον ὑποφαίνει χρῶμα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ λύχνῳ. καὶ τὸ ἡμέτερον χρῶμα, ἀλλοῖον ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ φαίνεται, καὶ ὁ ἥλιος· καὶ ὁ ἐν ἀέρι ὑπὸ δυοῖν κουφιζόμενος λίθος, ἐν ὕδατι ῥᾳδίως μετατίθεται· ἤτοι βαρὺς ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ὕδατος κουφιζόμενος, ἢ ἐλαφρὸς ὢν καὶ ὑπὸ τοῦ ἀέρος βαρυνόμενος. ἀγνοοῦμεν οὖν τὸ κατ᾽ ἰδίαν, ὡς ἔλαιον ἐν μύρῳ. ἕβδομος, ὁ παρὰ τὰς ὑποστάσεις, καὶ ποιὰς θέσεις, καὶ τοὺς τόπους, καὶ τὰ ἐν τοῖς τόποις. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ δοκοῦντα εἶναι μεγάλα, μικρὰ φαίνεται· τὰ τετράγωνα, στρογγύλα· τὰ ὁμαλὰ, ἐξοχὰς ἔχοντα· τὰ ὀρθὰ, κεκλασμένα· τὰ ὠχρὰ, ἑτερόχροα. ὁ γοῦν ἥλιος παρὰ τὸ διάστημα πόρρωθεν φαίνεται· καὶ τὰ ὄρη πόρρωθεν ἀεροειδῆ καὶ λεῖα, ἐγγύθεν δὲ τραχέα. ἔτι ὁ ἥλιος ἀνίσχων μὲν, ἀλλοῖος· μεσουρανῶν δὲ, οὐχ ὅμοιος. καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα ἐν μὲν ἄλσει, ἀλλοῖον· ἐν δὲ ψιλῇ γῇ, ἕτερον.

A sed cum aere ac lumine, liquido ac solido, calore, frigore, motu, euaporatione, ac viribus aliis. Constat enim purpuram colorē suū varium præ se ferre ad solem ac lunam & lucernam. Color item noster diuersus sub meridiem apparet. & sol. itidem qui à duobus in aerē tollitur lapis, in aqua facilè transfertur. At enim B grauis existens, ab humore leuigatur, siue leuis ab aere grauatur. Ignoramus igitur quid seorsum sit, veluti in vnguēto oleum. Septimus, circa substātias & positiones quasdam, & loca, & ea quæ in locis sunt versatur. Per eum quæ videntur magna esse, modica apparent. vt si quadrata, rotunda: plana, tumere: recta, obliqua: C pallida, coloris alterius. Sol denique longius quàm sit abesse videtur, montésque procul in morem nebulæ, & plani leuésque propè asperi esse cernūtur ac prærupti. Sol itidem oriens quidem alius videtur, alius quum medio cælo se fuderit. Atque idem corpus in nemore aliud, aliud in aperta terra apparet, D

A καὶ ἡ εἰκὼν, παρὰ τὴν ποιὰν θέσιν· ὅ,τε τῆς περιστερᾶς τράχηλος, παρὰ τὴν στροφήν. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔνι ἔξω τόπων καὶ θέσεων ταῦτα κατανοῆσαι, ἀγνοεῖται ἡ φύσις αὐτῶν. ὄγδοος, ὁ παρὰ τὰς ποσότητας αὐτῶν ἢ θερμότητας ἢ ψυχρότητας, ἢ ταχύτητας ἢ βραδύτητας, ἢ ὠχρότητας, ἢ ἑτεροχροιότητας. B ὁ γοῦν οἶνος, μέτριος μὲν ληφθεὶς, ῥώννυσι· πλείων δὲ, παρίησιν· ὁμοίως καὶ ἡ τροφὴ, καὶ τὰ ὅμοια. ἔννατος, ὁ παρὰ τὸ ἐνδελεχὲς, ἢ ξένον, ἢ σπάνιον. οἱ γοῦν σεισμοὶ παρ' οἷς συνεχῶς ἀποτελοῦνται, οὐ θαυμάζονται· οὐδὲ ὁ ἥλιος, ὅτι καθ' ἡμέραν ὁρᾶται. τὸν ἔννατον Φαβωρῖνος η'· Σέξτος ζ' καὶ C Αἰνεσίδημος, ι'. ἀλλὰ καὶ τὸν ι' Σέξτος η' φησὶ, Φαβωρῖνος δὲ, θ'. δέκατος, ὁ κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σύμβλησιν· καθάπερ τὸ κοῦφον, παρὰ τὸ βαρύ· τὸ ἰσχυρὸν, παρὰ τὸ ἀσθενές· τὸ μεῖζον, παρὰ τὸ ἔλαττον· τὸ ἄνω, παρὰ τὸ κάτω. τὸ γοῦν δεξιὸν, φύσει μὲν οὐκ ἔστι δεξιὸν, κατὰ δὲ τὴν ὡς D πρὸς τὸ ἕτερον σχέσιν νοεῖται. μετατεθέντος γοῦν ἐκείνου, οὐκ ἔσται δεξιόν. ὁμοίως καὶ πατὴρ καὶ ἀδελφὸς, ὡς πρός τι,

effigiésque præter propriã positionẽ, vt columbæ collum in cõuersione videtur. Quoniam igitur extra loca & positiones ista considerari nequeũt, illorum quoque natura ignoratur. Octauus, qui prẹter suas quãtitates siue calore vel frigore, velocitate vel tarditate, siue pallore, siue calore quouis alio consistit. Nanque vinum modicè sumptum, firmat ac roborat: immodicè, statum mentis euertit: idem de cibo & similibus. Nonus est qui præter solẽnem naturæ morem, vel nouum vel rarum, contingit. Nã terræ motus apud quos crebrò contingunt, admirationi non sunt. Sol itidem, quia quotidie cernitur. Decimus ex alterna collatione cõstat, puta graue ad leue, forte ad imbecillum, maius ad minus, superius ad inferius. Dextrũ autẽ non per naturã dextrũ est, verùm ex sinistri collatione intelligitur: nam si tollatur sinistrum, dextrum non erit. Eadem ratione & pater, & frater, velut ad aliquid dicuntur,

καὶ ἡμέρα, ὡς πρὸς τὸν ἥλιον· καὶ πάντα ὡς πρὸς τὴν διάνοιαν. ἄγνωστα οὖν τὰ πρός τι ὡς καθ' ἑαυτά. καὶ οὗτοι μὲν οἱ δέκα τρόποι.

A

Οἱ δὲ περὶ Ἀγρίππαν τούτοις ἄλλους πέντε προσεισάγουσι· τόν τε ἀπὸ τῆς διαφωνίας, καὶ τὸν εἰς ἄπειρον ἐκβάλλοντα, καὶ τὸν πρός τι, καὶ τὸν ἐξ ὑποθέσεως, καὶ τὸν δι' ἀλλήλων. ὁ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς διαφωνίας, ὃ ἂν προτεθῇ ζήτημα παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἢ τῇ συνηθείᾳ, πλείστης μάχης καὶ ταραχῆς πλήρες ἀποδεικνύει· ὁ δὲ εἰς ἄπειρον ἐκβάλλων, οὐκ ἐᾷ βεβαιοῦσθαι τὸ ζητούμενον, διὰ τὸ ἄλλο ἀπ' ἄλλου τὴν πίστιν λαμβάνειν, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον· ὁ δὲ πρός τι, οὐδέν φησι καθ' ἑαυτὸ λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ μεθ' ἑτέρου. ὅθεν ἄγνωστα εἶναι. ὁ δ' ἐξ ὑποθέσεως τρόπος συνίσταται, οἰομένων τινῶν τὰ πρῶτα τῶν πραγμάτων αὐτόθεν δεῖν λαμβάνειν ὡς πιστά, καὶ μὴ αἰτεῖσθαι· (ὅ ἐστι μάταιον· τὸ ἐναντίον γάρ τις ὑποθήσεται) ὁ δὲ δι' ἀλλήλων τρόπος συνίσταται

B

C

& dies, veluti ad ſolem, atque omnia veluti ad mentem. Quæ igitur ad aliquid dicuntur, per ſeipſa incognita ſunt. Atque hi quidẽ decẽ modi ſunt, quos prædiximus.

Cæterùm Agrippa his quinque alios inuexit, eum videlicet qui ex diſſonãtia colligitur, & qui in infinitum progreditur, & eum qui ad aliquid dicitur, quíque ex ſubiectione, & qui ex mutua ſucceſſione conſtat. Qui igitur ex diſſonãtia eſt, quæſtio quæcunque fuerit apud philoſophos propoſita quæ ex conſuetudine, ingentis pugnæ & perturbationis plena oſtẽditur. Qui verò in infinitũ procedit, quod quæſitum fuerit affirmari minimè permittit, quòd aliud ab alio fidem capiat, atque ita in infinitum res procedat. Qui autem ad aliquid, nihil percipi per omnia dicit, ſed cum altero: quocirca & ignota eſt. Porro tanquam ex probato conſtat modus, quum putant quidam ex ſeipſis principia rerum oportere admittere, vt certa ac indubitata, neque vltrà debere inquiri: quod ſtultum atque inane eſt. Contrarium enim quiſpiam ſubiiciet. Per inuicem autem modus conſiſtit,

ὅταν τὸ ὀφεῖλον τοῦ ζητουμένου πράγματος εἶναι βεβαιωτικὸν, χρείαν ἔχῃ τῆς ἐκ τοῦ ζητουμένου πίστεως. οἷον, εἰ τὸ εἶναι πόρους τις βεβαιοῖ, διὰ τὸ ἀποῤῥοίας γίνεσθαι, αὐτὸ παραλαμβάνει πρὸς βεβαίωσιν τὸ ἀποῤῥοίας γίνεσθαι.

Ἀνήρουν δ' οὗτοι καὶ πᾶσαν ἀπόδειξιν, καὶ κριτήριον, καὶ σημεῖον, καὶ αἴτιον, καὶ κίνησιν, καὶ μάθησιν, καὶ γένεσιν, καὶ τὸ φύσει τι εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν. πᾶσα γὰρ ἀπόδειξις (φασὶν) ἢ ἐξ ἀποδεδειγμένων σύγκειται χρημάτων, ἢ ἐξ ἀναποδείκτων. εἰ μὲν οὖν ἐξ ἀποδεδειγμένων, κἀκεῖνα δεήσεταί τινος ἀποδείξεως, κἀντεῦθεν εἰς ἄπειρον· εἰ δὲ ἐξ ἀναποδείκτων, ἤτοι πάντων, ἢ τινῶν, ἢ καὶ ἑνὸς μόνου διστάζομένου, καὶ τὸ ὅλον εἶναι ἀναπόδεικτον. εἰ δὲ δοκεῖ (φασὶν) ὑπάρχειν τινὰ, μηδεμιᾶς ἀποδείξεως δεόμενα, θαυμαστοὶ τῆς γνώμης, εἰ μὴ συνίασιν ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο πρῶτον, ὡς ἄρα ἐξ αὑτῶν ἔχει τὴν πίστιν, ἀποδείξεως χρεία. οὐδὲ γὰρ τὸ τέτταρα εἶναι τὰ στοιχεῖα, ἐκ τοῦ τέτταρα εἶναι τὰ στοιχεῖα, βεβαιωτέον. πρὸς τῷ, καὶ τῶν κατὰ μέρος ἀποδείξεων

A quum quod quæſitam rem firmare debere debuit, ipſũ opus habet ab eo quod quæritur fidem capere. Puta ſi poros quiſpiam idcirco eſſe aſſeueret quòd vapores fiant, ipſum ad affirmationem ſumit, quod minimè debuit.

Tollunt autem iſti omnẽ demonſtrationem, omnéque iudicium, & ſignum, & B cauſam, & motum, atque diſcentiam, & generationẽ, & quòd natura quippiam, aut bonum, aut malum ſit. Omnis enim (aiũt) demõſtratio, aut ex demonſtratis rebus conſtat, aut ex nõ demonſtratis. Si igitur ex demonſtratis, & illa demõſtratione aliqua egebunt, atque ita in infinitum pergetur. Sin verò ex non de- C mõſtratis, ſi omnia, ſi quædam, ſi vnum etiam ſolum diſſideat, totum demõſtratione carere. Quòd ſi videtur (inquiunt) quædã eſſe quæ demonſtratione non egeant, mira illorum ſcientia eſt & mens, ſi non intelligunt hoc ipſum in primis quod fidem habeat ex eis probatione indigere. Neque enim quatuor eſſe elemẽta inde aſtruendũ eſt, D quòd quatuor ſint elemẽta. Præterea ſi negẽtur particulares demonſtrationes,

ἀπιστουμένων ἄπιστον εἶναι καὶ τὴν γενικὴν ἀπόδειξιν. ἵνα τε γνῶμεν ὅτι ἔστιν ἀπόδειξις, κριτηρίου δεῖ· καὶ ὅτι ἔστι κριτήριον, ἀποδείξεως δεῖ· ὅθεν ἑκάτερα ἀκατάληπτα ἀναπεμπόμενα ἐπ' ἄλληλα. πῶς ἂν οὖν καταλαμβάνοιτο τὰ ἄδηλα, τῆς ἀποδείξεως ἀγνοουμένης; ζητεῖται δὲ οὐκ εἰ φαίνεται τοιαῦτα, ἀλλ' εἰ καθ' ὑπόστασιν οὕτως ἔχει. εὐήθεις δὲ τοὺς δογματικοὺς ἀπέφαινον. τὸ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως περαινόμενον, οὐ σκέψεως ἀλλὰ θέσεως ἔχει λόγον. τοιούτῳ δὲ λόγῳ καὶ ὑπὲρ ἀδυνάτων ἔστιν ἐπιχειρεῖν. τοὺς δ' οἰομένους μὴ δεῖν ἐκ τῶν κατὰ περίστασιν κρίνειν τἀληθές, μηδ' ἐκ τῶν κατὰ φύσιν νομοθετεῖν, ἔλεγον αὐτοὺς μέτρα τῶν πάντων ὁρίζειν, οὐχ ὁρῶντας ὅτι πᾶν τὸ φαινόμενον κατ' ἀντιπερίστασιν καὶ διάθεσιν φαίνεται. ἤτοι γοῦν πάντα ἀληθῆ ῥητέον, ἢ πάντα ψευδῆ. εἰ δ' ἔνιά ἐστιν ἀληθῆ, τίνι διακριτέον; οὔτε γὰρ αἰσθήσει τὰ κατ' αἴσθησιν, πάντων ἴσων αὐτῇ φαινομένων, οὔτε νοήσει

A generalem quoque demõstrationem tolli necesse est. Vt autem sciamus demonstrationem, iudicium erit necessarium. Itidem, vt iudicium esse nouerimus, demõstratione opus erit. Vnde si vtraque quum adinuicem referantur, incomprehensibilia sunt, quónã modo percipiantur quę manifesta sunt, si ignoretur demonstratio? Quæritur autẽ num talia appareãt. verùm si per substantiam ita se habeant, stultos dogmaticos dicebant. Quod enim ex tanquam probato concluditur, non cõtemplationis, verùm positionis rationẽ habet. Porro eadem ratione etiam de impossibilibus argumentari liceret. Cæterùm qui arbitrentur, minimè oportere ex iis quæ secũdum circumstantiã sunt verum iudicare, neque ex his quæ secundum naturã sunt, leges ferre, eos dicebãt modos rerum omnium sibi diffinire, nequaquam intuentes quod manifestum est, omne id secundum reluctationem affectúmque apparere. Aut igitur vera omnia esse, aut falsa omnia dicendum est. Sin autem quædam vera sunt, quónam ea discernemus modo? Neque enim sensu quæ secundum sensum sunt, quum omnia illi videantur æqualia, neque intelligentia ob

διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν. ἀλλὴ δὲ περὶ ταύτας εἰς ἐπίκρισιν δύναμις οὐχ ὁρᾶται. ὁ οὖν (φασὶ) περί τινος διαβεβαιούμενος αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ, πρότερον ὀφείλει τὰς περὶ τούτων δόξας καταστῆσαι. οἱ μὲν γὰρ ταῦτα, οἱ δὲ ταῦτα ἀνῃρήκασι. δεῖ δὲ ἢ δι' αἰσθητοῦ ἢ νοητοῦ κριθῆναι. ἑκάτερα δὲ ἀμφισβητεῖται. οὐ τοίνυν δυνατὸν τὰς περὶ αἰσθητῶν ἢ νοητῶν ἐπικρῖναι δόξας, εἴτε διὰ τὴν ἐν τῇ νοήσει μάχην ἀπαιτητέον, πᾶσιν ἀναιρεθήσεται τὸ μέτρον, ᾧ δοκεῖ τὰ πάντα διακριβοῦσθαι. πᾶν οὖν ἴσον ἡγήσονται. ἔτι φησὶν ὁ συζητῶν ἡμῖν, Τὸ φαινόμενον πιστόν ἐστιν, ἢ οὔ; εἰ μὲν οὖν πιστόν ἐστιν, οὐδὲν ἕξει λέγειν πρὸς τὸν ᾧ φαίνεται τοὐναντίον· ὡς γὰρ αὐτὸς πιστὸς τὸ φαινόμενον λέγων, οὕτω καὶ ὁ ἐναντίος. εἰ δ' ἄπιστον, καὶ αὐτὸς ἀπιστηθήσεται, τὸ φαινόμενον λέγων. τό, τε πεῖθον οὐχ ὑποληπτέον ἀληθὲς ὑπάρχειν. οὐ γὰρ πάντας τὸ αὐτὸ πείθειν, οὐδὲ τοὺς αὐτοὺς συνεχές. γίνεται δὲ καὶ παρὰ τὸ ἐκτὸς ἡ πιθανότης,

eandem causam. His autem explosis, nulla iudicãdi vis reliqua cernitur. Qui igitur (inquiunt illi) de aliqua siue sensibili siue intelligibili re astruit, pri' quæ de ea re sunt opiniones cõstituere debet: alii enĩ ista, alii ista, abstulerũt. Necesse est autẽ vel sensu vel intelligẽtia iudicari. Cæterùm de vtrisque contentio est. Non igitur possibile est, opiniones de rebus sensibilibus intelligibilibúsque iudicare. Atqui si propter eã quæ est in intelligẽtiis pugnam omnibus renuntiandum est, tolletur mensura ad quam cuncta diligenter exacta videntur. Omnia igitur æqualia arbitrabuntur. Ad hæc (aiunt) qui nobiscum disputat quod apparet probabile sit nécne, siquidem probabile est, nihil aduersus illum dicere potuerit cui cõtrà videtur. Sicut enim ipse probabilis est qui perspicuum esse affirmat, ita & aduersarius. Siñ autem non probabilis, neque ipsi credetur qui clarum esse ac manifestum dicit: quod autem persuadet, verum esse arbitrandũ non est. Neque enim idẽ omnibus persuadet, neque eisdẽ sẽper. Fit autẽ persuasio etiã pręter id quod extrinsec' est,

παρὰ τὸ ἔνδοξον τοῦ λέγοντος, ἢ παρὰ τὸ φροντιστικόν, ἢ παρὰ τὸ αἱμύλον, ἢ παρὰ τὸ συνήθες, ἢ παρὰ τὸ κεχαρισμένον.

Ἀνήρουν δὲ καὶ τὸ κριτήριον, λόγῳ τοιῷδε· ἤτοι κέκριται καὶ τὸ κριτήριον, ἢ ἄκριτόν ἐστιν. ἀλλ' εἰ μὲν ἄκριτόν ἐστιν, ἄπιστον καθέστηκε, καὶ διημάρτηκε τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψεύδους· εἰ δὲ κέκριται, ἓν τῶν κατὰ μέρος γενήσεται κρινομένων· ὥστ' αὖ τὸ αὐτὸ καὶ κρίνειν καὶ κρίνεσθαι, καὶ τὸ κεκρικὸς τὸ κριτήριον ὑφ' ἑτέρου κριθήσεται, κἀκεῖνο ὑπὸ ἄλλου, καὶ οὕτως εἰς ἄπειρον. πρὸς τῷ καὶ διαφωνεῖσθαι τὸ κριτήριον· τῶν μὲν, τὸν ἄνθρωπον κριτήριον εἶναι λεγόντων, τῶν δὲ, τὰς αἰσθήσεις· ἄλλων, τὸν λόγον· ἐνίων, τὴν καταληπτικὴν φαντασίαν. καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπος καὶ πρὸς αὑτὸν διαφωνεῖται καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους· ὡς δῆλον ἐκ τῶν διαφόρων νόμων καὶ ἐθῶν. αἱ δὲ αἰσθήσεις ψεύδονται· ὁ δὲ λόγος, διάφωνος. ἡ δὲ καταληπτικὴ φαντασία ὑπὸ νοῦ κρίνεται, καὶ ὁ νοῦς ποικίλως τρέπεται. ἄγνωστον οὖν ἐστι τὸ κριτήριον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀλήθεια.

A ſiue pręter dicentis opinionem, ſiue præter curam, ſiue præter ſuauitatem, ſiue præter cõſuetudinem, ſiue præter id quod gratum eſt.

Tollebat autẽ & iudiciũ iſta ratione. Aut iudicatum eſt iudicium aut iniudicatũ eſt: at ſi quidem iniudicatũ eſt, improbatum conſiſtit, exciditque à veri falſique iudicio. Sin verò iudicatũ, B vnum erit eorum quæ per partes iudicantur. Itaque ſi idẽ eſt, & iudicare & iudicari, id quoque quod iudicium iudicauit, ab altero iudicabitur, illúdque rurſus ab alio, atque in infinitũ procedet, præterquã quòd de iudicio ſententia cõcors non eſt, aliis hominẽ iudicium eſſe dicentibus, aliis ſenſum, aliis rationẽ, qui- C buſdã itẽ perceptibilẽ imaginationem. Atqui homo quidem & ſecum & cum aliis diſſidet, quod ex legum cõſuetudinũmque differẽtiis conſtat. Porro ſenſus falluntur mentiuntúrque, ratio autem diſcordat, perceptibilíſque phantaſia ab animo iudicatur, animúſque ipſe variis motibus circumagitur. Hac ergo ra- D tione ignotum eſt iudiciũ, ac per id veritas quoque ignoratur.

Σημεῖόν τε οὐκ εἶναι. εἰ γάρ ἐστι (φασί) σημεῖον, ἤτοι αἰσθητόν ἐστιν, ἢ νοητόν. αἰσθητὸν μὲν οὖν οὐκ ἔστιν· ἐπεὶ τὸ αἰσθητὸν κοινόν ἐστι· τὸ δὲ σημεῖον, ἴδιον. καὶ τὸ μὲν αἰσθητὸν, κατὰ διαφοράν· τὸ δὲ σημεῖον, τῶν πρός τι. νοητὸν δὲ οὐκ ἔστιν· ἐπεὶ εἰ ἔστι νοητὸν, ἤτοι φαινόμενόν ἐστι φαινομένου, ἢ ἀφανὲς ἀφανοῦς, ἢ ἀφανὲς φαινομένου, ἢ φαινόμενον ἀφανοῦς. οὐδὲν δὲ τούτων ἐστίν· οὐκ ἄρα ἐστὶ σημεῖον. φαινόμενον μὲν οὖν φαινομένου οὐκ ἔστιν, ἐπεὶ τὸ φαινόμενον οὐ δεῖται σημείου· ἀφανὲς δὲ ἀφανοῦς οὐκ ἔστιν, ἐπειδὴ φαίνεσθαι τὸ ἐκκαλυπτόμενον ὑπό τινος. ἀφανὲς δὲ φαινομένου οὐ δύναται, καθότι δεῖ φαίνεσθαι τὸ ἑτέρῳ παρέξον ἀφορμὴν ἀποκαλύψεως. φαινόμενον δὲ ἀφανοῦς οὐκ ἔστιν, ὅτι τὸ σημεῖον, τῶν πρός τι ὄν, συγκαταλαμβάνεσθαι ὀφείλει τῷ οὗ ἐστι σημεῖον· τὸ δὲ μὴ ἔστιν. οὐδὲν ἄρα τῶν ἀδήλων ἂν καταλαμβάνοιτο. διὰ γὰρ τῶν σημείων λέγεται τὰ ἄδηλα καταλαμβάνεσθαι.

Signum item eſſe negāt. Nam ſi quidem ſignum eſt (inquiunt) aut ſenſibile eſſe neceſſe eſt, aut intelligibile. At ſenſibile non eſt: nā ſenſibile, cōmune: ſignum verò, proprium eſt. Ac ſenſibile ſecundum quidē differentiam, ſignum verò eorum quæ ad aliquid dicuntur, eſt. Intelligibile itidem non eſt. Nam intelligibile non eſt, ſiue quod appareat ex eo quod videtur, ſiue quod non appareat ex eo quod nō videtur, ſiue quod non videtur ex eo quod apparet, ſiue quod videtur ex eo quod non apparet: nihil autem horum eſt, non igitur ſignum. Ex eo autem ſequitur nihil incertū cōprehēdi poſſe. Nam per ſigna dicuntur obſcura ac incerta comprehēdi poſſe.

Ἀναιροῦσι δὲ τὸ αἴτιον ὧδε· τὸ αἴτιον τῶν πρός τί ἐστι· πρὸς γὰρ τῷ αἰτιατῷ ἐστι. τὰ δὲ πρός τι ἐπινοεῖται μόνον, ὑπάρχει δὲ οὔ. καὶ τὸ αἴτιον οὖν ἐπινοοῖτο ἂν μόνον. ἐπεὶ εἴπερ ἐστὶν αἴτιον,

Cauſam itidem hac ratiocinatione tollūt. Cauſa eorum quæ ad aliquid dicuntur, eſt, quippe ad cauſale. Quæ verò ad aliquid dicuntur, ſolùm intelliguntur, non autem exiſtūt: cauſa igitur tātùm intelligitur. Nam ſi quidem cauſa eſt,

A ὀφείλει ἔχειν τὸ οὗ λέγεται αἴτιον, ἐπεὶ οὐκ ἔσται αἴτιον. καὶ ὥσπερ ὁ πατὴρ, μὴ παρόντος τοῦ πρὸς ὃ λέγεται πατὴρ, οὐκ ἂν εἴη πατὴρ, οὑτωσὶ δὲ καὶ τὸ αἴτιον. οὐ πάρεστι δὲ πρὸς ὃ νοεῖται τὸ αἴτιον· (οὔτε γὰρ γένεσις, οὔτε φθορὰ, οὔτε ἄλλο τι) οὐκ ἄρα ἐστὶν αἴτιον. καὶ μὴν εἰ ἔστιν αἴτιον, ἤτοι σῶμα

B σώματός ἐστιν αἴτιον, ἢ ἀσώματον ἀσωμάτου· οὐδὲν δὲ τούτων· οὐκ ἄρα ἐστὶν αἴτιον· σῶμα μὲν οὖν σώματος οὐκ ἂν εἴη αἴτιον, ἐπείπερ ἀμφότερα τὴν αὐτὴν ἔχει φύσιν. καὶ εἰ τὸ ἕτερον αἴτιον λέγεται, παρ' ὅσον ἐστὶ σῶμα, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὂν, αἴτιον γενήσεται. κοινῶς δὲ ἀμφοτέρων αἰτίων ὄντων, οὐδὲν ἔσται τὸ

C πάσχον. ἀσώματον δὲ ἀσωμάτου οὐκ ἂν εἴη αἴτιον, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἀσώματον δὲ σώματος οὐκ ἔστιν αἴτιον· ἐπεὶ οὐδὲν ἀσώματον ποιεῖ σῶμα. σῶμα δὲ ἀσωμάτου οὐκ ἂν εἴη αἴτιον· ὅτι τὸ γινόμενον, τῆς πασχούσης ὕλης ὀφείλει εἶναι· μηδὲν δὲ πάσχον, διὰ τὸ ἀσώματον εἶναι, οὐδ' ἂν ὑπό τινος γένοιτο.

D οὐκ ἔστι τοίνυν αἴτιον. ᾧ συνεισάγεται τὸ ἀνυποστάτους εἶναι

A id deeſſe non debet cuius dicitur cauſa, alioqui cauſa non erit. At quemadmodum pater, niſi adſit is ad quem pater dicitur, nequaquam pater eſt, ita & cauſa. Non autem adeſt ad quod cauſa intelligitur, neque enim generatio neque corruptio, neque aliud quippiam: non ergo cauſa eſt. Atqui, ſi quidem cauſa

B eſt, aut corpus aut incorporea eſt cauſa, aut certè incorporale incorporalis. Nullum eſt autem horum: non igitur eſt cauſa. Nam vtraque eandem habent naturam: & ſi alterum dicitur cauſa, quantum attinet ad corpus, & reliquum corpus quum ſit, efficietur cauſa. At ſi communiter ambo cauſæ erunt, nihil e-

C rit incommodi. Porro incorporeum incorporei nequaquam cauſa erit, ob eandem rationem: incorporeum item corporis cauſa nō erit, quia nihil incorporeum corpus facit. Corpus itidē incorporei cauſa nō eſt, quia quod fit, ex patiente ſubiecta materia eſſe debet. Nihil autem patiens ex eo quod incorporeū ſit, nec ab aliquo quidē ſit. Nō

D eſt igitur cauſa. Atque ita colligitur minimè ſubſiſte-

τὰς τῶν ὅλων ἀρχάς. δεῖ γάρ εἶναί τι τὸ ποιοῦν καὶ δρῶν.

A

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κίνησίς ἐστι. τὸ γὰρ κινούμενον, ἤτοι ἐν ᾧ ἐστι τόπῳ κινεῖται, ἢ ἐν ᾧ μὴ ἔστιν· καὶ ἐν ᾧ μὲν ἐστι τόπῳ, οὐ κινεῖται· ἐν τῷ δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ κινεῖται· οὐκ ἔστιν οὖν κίνησις.

B

Ἀνῄρουν δὲ καὶ μάθησιν. εἴπερ (φασὶ) διδάσκεταί τι, ἤτοι τὸ ὂν τῷ εἶναι διδάσκεται· ἢ τὸ μὴ ὂν, τῷ μὴ εἶναι. οὔτε δὲ τὸ ὂν τῷ εἶναι διδάσκεται· (ἡ γὰρ τῶν ὄντων φύσις πᾶσι φαίνεται καὶ γινώσκεται) οὔτε τὸ μὴ ὂν, τῷ μὴ ὄντι· (τῷ γὰρ μὴ ὄντι οὐδὲν συμβέβηκεν) ὥστε οὔτε τὸ διδάσκεσθαι.

C

ΟΥ'δὲ μὴν γένεσις ἐστι (φασὶν) οὔτε γὰρ τὸ ὂν γίνεται· (ἔστι γὰρ) οὔτε τὸ μὴ ὄν· (οὐδὲ γὰρ ὑφέστηκε) τὸ δὲ μὴ ὑφεστὼς, μηδὲ ὂν, οὐδὲ τὸ γίνεσθαι εὐτύχηκε.

Φύσει τε μὴ εἶναι ἀγαθὸν ἢ κακόν. εἰ γάρ τί ἐστι φύσει ἀγαθὸν καὶ κακὸν, πᾶσιν ὀφείλει ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπάρχειν,

D

re principia rerum. Aliquid enim ſit neceſſe eſt quod facit atque operatur.

Enimuero neque motus eſt. Nam quod mouetur vel in loco vbi eſt, vel in eo vbi non eſt mouetur, non in loco vbi eſt: in quo autem non eſt, neque mouetur; non eſt igitur motus.

Diſciplinas item hoc modo auferebant. Siquid (aiebant) docetur, ſiue quod eſt eo ipſo quod eſt, ſiue quod non eſt, eo ípſo quod non eſt, docetur. Neque verò quod eſt, eo ipſo quod eſt, docetur. Nanque natura omnium quæ ſunt, omnibus patet, atque cognoſcitur id quod non eſt, eo quod non eſt. Ei quod non eſt, nihil contingit, ita ne doctrina quidem.

Neque generatio quidē ipſa (inquiunt) eſt. Neque enim fit quod eſt, quū iam ſit: neque quod non eſt. neque enim ſubſtitit. Quod autem non ſubſiſtit, neque eſt, neque fieri quidem meruit.

Natura quoque bonum aliquod aut malum eſſe, ita negant. Si quid (aiunt) natura bonum aut malum eſt, illud omnibus bonum aut malum eſſe debuit,

ὥσπερ ἡ χιὼν πᾶσι ψυχρόν· κοινὸν δὲ οὐδὲν πάντων ἀγαθὸν ἢ κακόν ἐστιν. οὐκ ἄρα ἐστὶ φύσει ἀγαθὸν ἢ κακόν. ἤτοι γὰρ πᾶν τὸ ὑπό τινος δοξαζόμενον ῥητέον ἀγαθὸν, ἢ οὐ πᾶν. καὶ πᾶν μὲν οὐ ῥητέον, ἐπεὶ τὸ αὐτὸ ὑφ' οὗ μὲν δοξάζεται ἀγαθὸν, ὡς ἡ ἡδονὴ ὑπὸ Ἐπικούρου· ὑφ' οὗ δὲ κακὸν, ὑπὸ Ἀντισθένους. συμβήσεται τοίνυν τὸ αὐτὸ, ἀγαθόν τε εἶναι καὶ κακόν. εἰ δ' οὐ πᾶν λέγοιμεν τὸ ὑπό τινος δοξαζόμενον ἀγαθὸν, δεήσει ἡμᾶς διακρίνειν τὰς δόξας. ὅπερ οὐκ ἐνδεχόμενόν ἐστι, διὰ τὴν ἰσοσθένειαν τῶν λόγων. ἄγνωστον οὖν τὸ φύσει ἀγαθόν.

quemadmodum & nix omnibus æquè frigida est: nullum est autem bonum aut malum quod sit commune omnium, non igitur est natura bonum aut malum. Aut enim omne quod à quopiam existimatur, bonum dicendum est, aut contrá. At omne dicẽdum non est: nanque idem ab aliquo putatur bonum, sicut voluptas ab Epicuro, ab alio è conuerso malum, nimirum ab Antisthene. Cõtingit igitur id quod fieri non potest, idem & bonum esse & malum. Quòd si nõ omne quod ab aliquo putatur, bonum dixerimus, necesse erit nos discernere opiniones: quod per parem rationum vim possibile nõ est. Ignoratur itaque quod sit natura bonum.

Ἔστι δὲ καὶ τὸν ὅλον τῆς συναγωγῆς αὐτῶν τρόπον συνιδεῖν ἐκ τῶν ἀπολειφθεισῶν συντάξεων. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Πύρρων οὐδὲν ἀπέλιπεν, οἱ μέντοι συνήθεις αὐτοῦ, Τίμων καὶ Αἰνεσίδημος καὶ Νουμήνιος καὶ Ναυσιφάνης, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. οἷς ἀντιλέγοντες οἱ δογματικοί φασιν αὐτοὺς καταλαμβάνεσθαι καὶ δογματίζειν· ἐν ᾧ γὰρ δοκοῦσι διελέγχειν,

Licet autem totum conclusionis illorum modum ex iis quæ reliquêre monumentis animaduertere. Quanquam Pyrrho quidẽ ipse nullum reliquit opus, verùm discipuli & necessarii eius, Timon & Ænesidemus, Numenius ac Nausiphanes, atque alii huiusmodi: quibus obstrepẽtes dogmatici aiunt illos comprehendere & decernere. Nam in eo quòd arguere, & cæteros euertere conan-

καταλαμβάνονται. καὶ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ κρατύνουσι καὶ δογματίζουσι. καὶ γὰρ ὅτε φασὶ μηδὲν ὁρίζειν, καὶ παντὶ λόγῳ λόγον ἀντικεῖσθαι, αὐτὰ ταῦτα καὶ ὁρίζονται καὶ δογματίζουσι. πρὸς οὓς ἀποκρίνονται, Περὶ μὲν ὧν ὡς ἄνθρωποι πάσχομεν, ὁμολογοῦμεν. καὶ γὰρ ὅτι ἡμέρα ἐστὶ, καὶ ὅτι ζῶμεν, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν ἐν τῷ βίῳ φαινομένων διαγινώσκομεν· περὶ δὲ ὧν οἱ δογματικοὶ διαβεβαιοῦνται τῷ λόγῳ, φάμενοι κατειλῆφθαι, ἐπέχομεν περὶ τούτων ὡς ἀδήλων· μόνα δὲ τὰ πάθη γινώσκομεν. τὸ μὲν γὰρ ὅτι ὁρῶμεν, ὁμολογοῦμεν, καὶ τὸ ὅτι τόδε νοοῦμεν, γινώσκομεν· πῶς δὲ ὁρῶμεν, ἢ πῶς νοοῦμεν, ἀγνοοῦμεν. καὶ ὅτι τόδε λευκὸν φαίνεται, διηγηματικῶς λέγομεν, οὐ διαβεβαιούμενοι εἰ καὶ ὄντως ἐστί. περὶ δὲ τῆς ΟΥ'δὲν ὁρίζω φωνῆς καὶ τῶν ὁμοίων λέγομεν ὡς οὐ δογμάτων· οὐ γάρ εἰσιν ὅμοια τῷ λέγειν ὅτι σφαιροειδής ἐστιν ὁ κόσμος. ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν, ἄδηλον, αἱ δὲ, ἐξομολογήσεις εἰσί. ἐν ᾧ οὖν λέγομεν μηδὲν ὁρίζειν,

A tur, profectò cōprehendūt atque in eo ipso & asserunt & dogmata astruunt. Nam quū se nihil diffinire aiunt, omníque rationi contrariā obiectam esse rationem, ea ipsa & definiunt & proferunt. Aduersus quos illi respondent, Atqui ea quæ patimur, vt homines fatemur. Nam & quòd dies sit, quòd sit generatio, quódque viB uamus, & cætera in hunc modum, quæ in vita nostra manifesta sunt, scimus: cæterùm in iis quæ dogmatici asserunt, ea se ratione comprehendere dicentes, veluti de incertis, neutiquam cōsentimus, solas verò passiones agnoscimus. Nā & nos videre confitemur, nósque intelligere scimus, verùm quo pacto videamus aut C intelligamus, ignoramus. Quin quòd hoc album videatur narrando dicimus, non asserendo an reuera ita sit. Porro de ea voce qua nihil nos diffinire dicimus, atque similibus, dogmata non esse dicimus: neque enim similia sunt iis quæ illi asserunt, puta quòd globosus sphæræ instar sit mundus. Nam id quidē incertū D est. Hæ verò certæ consensiones sunt. In eo itaque quòd nihil diffinire dicim⁹,

οὐδ' αὐτὸ τοῦτο ὁρίζομεθα. πάλιν οἱ δογματικοί φασι καὶ τὸν βίον αὐτοὺς ἀναιρεῖν, ἐν ᾧ πάντα ἐκβάλλουσιν ἐξ ὧν ὁ βίος συνέστηκεν. οἱ δὲ ψεύδεσθαί φασιν αὐτούς. οὐ γὰρ τὸ ὁρᾶν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὸ πῶς ὁρᾷ ἀγνοεῖν. καὶ γὰρ τὸ φαινόμενον τιθέμεθα, οὐχ ὡς καὶ τοιοῦτον ὄν. καὶ ὅτι πῦρ καίει, αἰσθανόμεθα· εἰ δὲ φύσιν ἔχει καυστικὴν, ἐπέχομεν. καὶ ὅτι κινεῖταί τις, βλέπομεν, καὶ ὅτι φθείρεται. πῶς δὲ ταῦτα γίνεται, οὐκ ἴσμεν. μόνον οὖν (φασὶν) ἀνθιστάμεθα πρὸς τὰ παρυφιστάμενα τοῖς φαινομένοις ἄδηλα. καὶ γὰρ ὅτε τὴν εἰκόνα ἐξοχὰς λέγομεν ἔχειν, τὸ φαινόμενον διασαφοῦμεν· ὅταν δὲ εἴπωμεν μὴ ἔχειν αὐτὴν ἐξοχὰς, οὐκέτι ὃ φαίνεται, ἕτερον δὲ λέγομεν. ὅθεν καὶ ὁ Τίμων ἐν τῷ Πύθωνι φησὶ μὴ ἐκβεβηκέναι τὴν συνήθειαν. καὶ ἐν τοῖς ἰνδαλμοῖς οὕτω λέγει,

Ἀλλὰ τὸ φαινόμενον παντὶ σθένει οὗπερ ἂν ἔλθῃ.

καὶ ἐν τοῖς περὶ αἰσθήσεων φησὶ, τὸ μὲν ὅτι ἐστὶ γλυκὺ, οὐ τίθημι· τὸ δὲ, ὅτι φαίνεται, ὁμολογῶ. καὶ Αἰνεσίδημος

neque hoc ipsum diffinimus. Rursus illos dogmatici vitam etiam tollere asserunt, dum omnia ex quibus vita constat euertunt. At contrà eos illi mentiri asseuerant. non enim visum se auferre, sed quomodo se habeat vis videndi ignorare se dicunt. Atque quod apparet ponimus, nõ quòd tale quale cernitur, sit. Nam quòd vrit ignis, sentimus, verùm an habeat incendendi naturam, non pronuntiamus: quódque moueatur quispiã, & quòd pereat, videmus, verùm ista quo pacto fiant ignoramus. Eis igitur (aiunt) solùm reluctamur, quæ in cõspicuis rebus proximè assistunt incerta. Nanque dum statuam eminentias habere dicimus, quod videtur exponimus: quum verò non habere eminentias asserimus, non iã quod cernitur, sed aliud dicimus: vnde & Timon in Pythone ait, non excessisse consuetudinem. At in Indalmis ita dicit,

Quod vero apparet tota vi
vtcunque profectum.

Atque rursus in libro De sensib', Quòd (inquit) istud dulce sit, non pronuntio: quòd autẽ videatur, assentior. Ænesidemus quoque

ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Πυῤῥωνείων λόγων, οὐδέν φησιν ὁρίζειν τὸν Πύῤῥωνα δογματικῶς, διὰ τὴν ἀντιλογίαν, τοῖς δὲ φαινομένοις ἀκολουθεῖν. ταῦτα δὲ λέγει κἀν τῷ κατὰ σοφίας, κἀν τῷ περὶ ζητήσεως. ἀλλὰ καὶ Ζεῦξις ὁ Αἰνεσιδήμου γνώριμος ἐν τῷ περὶ διττῶν λόγων, καὶ Ἀντίοχος ὁ Λαοδικεὺς, καὶ Ἀπελλᾶς ἐν τῷ Ἀγρίππᾳ, τιθέασι τὰ φαινόμενα μόνα. ἔστιν οὖν κριτήριον κατὰ τοὺς σκεπτικοὺς τὸ φαινόμενον, ὡς καὶ Αἰνεσίδημος φησίν. οὕτω δὲ καὶ Ἐπίκουρος. Δημόκριτος δὲ, μηδὲν εἶναι τῶν φαινομένων· τὰ δὲ, μὴ εἶναι. πρὸς τοῦτο τὸ κριτήριον τῶν φαινομένων οἱ δογματικοί φασιν, ὅτι ὅτε ἀπὸ τῶν αὐτῶν διάφοροι προσπίπτουσι φαντασίαι ὡς ἀπὸ τοῦ πύργου ἢ στρογγύλου, ἢ τετραγώνου, ὁ σκεπτικὸς εἰ οὐδετέραν προκρίνῃ, ἀπρακτήσει· εἰ δὲ τῇ ἑτέρᾳ κατακολουθήσει, οὐκέτι τὸ ἰσοσθενὲς (φασὶ) τοῖς φαινομένοις ἀποδώσει. πρὸς οὓς οἱ σκεπτικοί φασιν, ὅτι ὅτε προσπίπτοιεν ἀλλοῖαι φαντασίαι, ἑκατέρας ἐροῦμεν φαίνεσθαι·

in primo De Pyrrhonis rationibus, nihil ait per modũ dogmatis diffinire Pyrrhonem, propter contradictionem, verùm quæ ſunt cõſpicua ſequi. Eadem fermè ait in libro Contra philoſophiam, & in libro De quæſtione. Zeuxis itidem Æneſidemi neceſſarius in libro De duplicibus rationibus. Antiochus item Laodicenus & Apelles in Agrippa, ea ſolùm ponunt quæ videntur. Eſt igitur iudicium ſecundum Scepticos quod videtur, ſicuti & Æneſidemus ait. ea in ſentẽtia & Epicurus fuit. Porro Democritus nihil ſe noſſe ait eorum quę videntur: quædam verò ex his ne eſſe quidem. Aduerſus huiuſmodi iudicium, eorum nimirum quæ videntur, dogmatici aiunt ab eis ipſis varias phantaſias incidere, quemadmodum à turre vel rotunda vel quadrata. Scepticus ſi neutrum præfert, ſine effectu erit: ſin verò alteram ſequitur, non iam (inquiunt) æquas vires iis quæ videntur, reddet. Ad quos aiunt Sceptici, quòd quando variæ incident imaginationes, vtraſque videri dicemus;

καὶ διὰ τοῦτο τὰ φαινόμενα τιθέναι ὅτι φαίνεται. τέλος δὲ οἱ σκεπτικοί φασι τὴν ἐποχήν, ᾗ σκιᾶς τρόπον ἐπακολουθεῖ ἡ ἀταραξία, ὥς φασιν οἵ τε περὶ τὸν Τίμωνα καὶ Αἰνεσίδημον. οὔτε γὰρ τάδε ἑλοίμεθα, ἢ ταῦτα φευξοίμεθα ὅσα περὶ ἡμᾶς ἐστι. τὰ δὲ ὅσα περὶ ἡμᾶς οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην, οὐ δυνάμεθα (B) φεύγειν· ὡς τὸ πεινῆν, διψῆν, ἀλγεῖν· οὐκ ἔστι γὰρ λόγῳ περιελεῖν ταῦτα. λεγόντων δὲ τῶν δογματικῶν ὡς δυνήσεται βιοῦν ὁ σκεπτικὸς μὴ φεύγων τὸ, εἰ καὶ κελευσθείη, κρεουργεῖν τὸν πατέρα, φασὶν οἱ σκεπτικοὶ περὶ τῶν δογματικῶν, πῶς δυνήσεται βιοῦν ζητήσεων ἀπέχων, (C) οὐ περὶ τῶν βιωτικῶν καὶ τηρητικῶν. ὥστε καὶ αἱρούμεθά τι κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ φεύγομεν, καὶ νόμοις χρώμεθα.

Τινὲς δὲ, καὶ τὴν ἀπάθειαν. ἄλλοι δὲ τὴν πραότητα τέλος εἰπεῖν φασι τοὺς σκεπτικούς.

ΤΙ'ΜΩΝ.

Σίμων Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς, ὁ παρ' ἡμῶν, (D) ἐν τῷ πρώτῳ τῶν εἰς τοὺς Σίλλους ὑπομνημάτων,

(A) atque ideo viſibilia ponere, quia videntur. Poſtremò autem Sceptici finē aiunt, nihil quicquam definire neque pronuntiare, quam rem ſequatur vmbræ in morem animi tranquillitas atque conſtantia, vt ait & Timon & Æneſidemus. Neque enim iſta aut fugeremus aut eligeremus, quæ in nobis ſunt: quæ verò in nobis non ſunt, ſed per (B) neceſſitatem vitare non poſſumus, vt eſt eſurire, & ſitire, & dolere. Neque enim iſta ratione auferri poſſunt. Dicentibus verò dogmaticis, poſſe viuere Scepticos non detrectando, ſi iubeatur etiam patrē necare, reſpondent illi de dogmaticis, quo modo viuere poterit & abſtinere (C) quæſtionibus, non de rebus vitæ communis & obſeruandis. Itaque & eligimus aliquid ex conſuetudine, & fugimus, & legibus vtimur.

Sunt qui dicant Scepticos finem dixiſſe tranquillum animi ſtatū, ſunt qui, manſuetudinem.

TIMON.

Timon Apolloniates Nicæus, de quo in (D) primo Commentariorum in Sillos libro diximus,

ἃ προσφωνεῖ Τιβερίῳ Καίσαρι, φησὶ τὸν Τίμωνα εἶναι πατρὸς μὲν Τιμάρχου, Φλιάσιον δὲ τὸ γένος· νέον δὲ καταλειφθέντα χορεύειν, ἔπειτα καταγνόντα, ἀποδημῆσαι εἰς Μέγαρα πρὸς Στίλπωνα· κἀκείνῳ συνδιατρίψαντα, αὖθις ἐπανελθεῖν οἴκαδε καὶ γῆμαι. εἶτα πρὸς Πύῤῥωνα εἰς Ἦλιν ἀποδημῆσαι μετὰ γυναικὸς, κἀκεῖ διατρίβειν, ἕως αὐτῷ παῖδες ἐγένοντο· ὧν τὸν μὲν πρεσβύτερον, Ξάνθον ἐκάλεσε, καὶ ἰατρικὴν ἐδίδαξε, καὶ διάδοχον τοῦ βίου κατέλιπε. ὁ δὲ, ἐλλόγιμος ἦν, ὡς καὶ Σωτίων ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ φησίν. ἀπορῶν μέντοι τροφῶν, ἀπῆρεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὴν Προποντίδα· ἐν Χαλκηδόνι τε σοφιστεύων ἐπιπλέον ἀποδοχῆς ἠξιώθη. ἐντεῦθεν τε πορισάμενος, ἀπῆρεν εἰς Ἀθήνας· κἀκεῖ διέτριβε μέχρι τῆς τελευτῆς, ὀλίγον χρόνον εἰς Θήβας διαδραμών. ἐγνώσθη δὲ καὶ Ἀντιγόνῳ τῷ βασιλεῖ καὶ Πτολεμαίῳ τῷ Φιλαδέλφῳ, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ἰάμβοις αὐτομαρτυρεῖ. ἦν δὲ (φησὶν Ἀντίγονος) καὶ φιλοπότης,

A quòd opus suum ille Tiberio Cæsari dedicauit, Timonē asserit patre Timarcho, genere Phliasiū fuisse, iuuenémque saltationi operam dedisse, choreásque duxisse: postea verò mutata sententia Megara se ad Stilponem contulisse, quicum diutius commoratum, rursus in patriam rediisse, vxorémque duxisse. Tum B in Elidē venisse cum vxore ad Pyrrhonem, ibíque moratum esse, quoad illi filii nati essent: quorū qui maior natu erat, Xāthum vocasse, medicinámque docuisse, vitæ etiamnum & instituti sui successorem reliquisse. Erat autem (vt & Sotion in decimo testatur) eloquentia & sapientia insignis: qui quum egeret alimētis, in Hellespontū Pro- C pontidémque concessit, atque in Chalcedone philosophiam & oratoriam exercēs, multum admirationis emeruit. Hinc iam locupletior factus, Athenas profectus est, atque illic ad obitū vsque perseuerauit, quum breue tempus Thebis egisset. Quin & Antigono regi & Ptolemęo Phila- D delpho cognitus & charus fuit, sicuti ipse ī iābis attestatur. Erat autē, inquit Antigon', & potationis studiosus, atque phi-

καὶ ἀπὸ τῶν φιλοσόφων ἐσχόλαζε. καὶ γὰρ ποιήματα συνέγραφε, καὶ ἔπη, καὶ τραγῳδίας, καὶ σατύρους, καὶ δράματα κωμικὰ τριάκοντα, τραγικὰ δὲ ἑξήκοντα, Σίλλους τε καὶ κιναίδους.

Φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ καταλογάδην βιβλία, εἰς ἐπῶν τείνοντα μυριάδας δύο, ὧν καὶ Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος μέμνηται, ἀναγεγραφὼς αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸν βίον. τῶν δὲ Σίλλων τρία ἐστίν· ἐν οἷς, ὡς ἂν σκεπτικὸς ὤν, πάντας λοιδορεῖ καὶ σιλλαίνει τοὺς δογματικοὺς, ἐν παρῳδίας εἴδει. ὧν τὸ μὲν πρῶτον αὐτοδιήγητον ἔχει τὴν ἑρμηνείαν· τὸ δὲ δεύτερον καὶ τρίτον ἐν διαλόγου σχήματι. φαίνεται γοῦν ἀνακρίνων Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον περὶ ἑκάστων· ὁ δὲ, αὐτοδιηγούμενός ἐστι. καὶ ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ, περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, περὶ τῶν ὑστέρων. ὅθεν δὴ αὐτῷ τινὲς καὶ ἐπίλογον ἐπέγραψαν. τὸ δὲ πρῶτον ταὐτὰ περιέχει πράγματα, πλὴν ὅτι μονοπρόσωπος ἐστὶν ἡ ποίησις. ἀρχὴ δὲ αὐτῷ ἥδε,

Ἔσπετε νῦν μοι ὅσοι πολυπράγμονές ἐστε σοφισταί.

atque philosophis interdũ vacabat. Nam & poemata cõscripsit, & versus, tragœdias, & satyras, & comœdias triginta, tragœdias verò sexaginta. Sillos item & cinædos.

Ferũtur eius & libri varii ad viginti versuum millia producti, quorum & Antigonus Carystius meminit, qui vitam ipsius cõscripsit. Sillorũ verò libri tres sunt, in quibus (vtpote scepticus) in dogmaticos omnes maledicta atque cõuitia ingerit. Ex his primus planam atque perspicuam habet interpretationem, enarrationis in modum. Porro secũdus & tertius dialogi speciem tenẽt. Videtur autem Xenophanẽ Colophonium de singulis percontari, atque ille ipsi respondere. Atque in secũdo quidem de antiquioribus, in tertio autem de posterioribus agit. Vnde illũ quidam Epilogum inscripsere. Primus autem eadem continet, prærerquã quòd poesis illa ex persona sua est Hoc autem illius fuit initium,

Nunc mihi adeste omnes, gẽs importuna, sophistæ.

ἐτελεύτησε δὲ ἐγγὺς ἐτῶν ἐνενήκοντα, ὥς φησιν ὁ Ἀντίγονος καὶ Σωτίων ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ. τοῦτον ἐγὼ καὶ ἑτερόφθαλμον ἤκουσα, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς αὑτὸν Κύκλωπα ἐκάλει.

Γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Τίμων, ὁ μισάνθρωπος. ὁ δ᾽ οὖν φιλόσοφος, καὶ φιλόκηπος ἦν σφόδρα καὶ ἰδιοπράγμων, ὡς καὶ Ἀντίγονός φησι· λόγος γοῦν εἰπεῖν Ἱερώνυμον τὸν περιπατητικὸν ἐπ᾽ αὐτοῦ, ὡς παρὰ τοῖς Σκύθαις καὶ οἱ φεύγοντες τοξεύουσι καὶ οἱ διώκοντες· οὕτω τῶν φιλοσόφων οἱ μὲν διώκοντες θηρῶσι τοὺς μαθητάς, οἱ δὲ, φεύγοντες, καθάπερ καὶ ὁ Τίμων. ἦν δὲ καὶ ὀξὺς νοῆσαι, καὶ διαμυκτηρίσαι· φιλογράμματός τε, καὶ τοῖς ποιηταῖς μύθους γράψαι ἱκανὸς, καὶ δράματα συνδιατιθέναι. μετεδίδου δὲ τῶν τραγῳδιῶν Ἀλεξάνδρῳ καὶ Ὁμήρῳ. θορυβούμενός τε ὑπὸ τῶν θεραπαινῶν καὶ κυνῶν, ἐποίει μηδὲν, σπουδάζων περὶ τὸ ἠρέμα ζῆν. φασὶ δὲ καὶ Ἄρατον πυθέσθαι αὐτοῦ πῶς τὴν Ὁμήρου ποίησιν ἀσφαλῶς κτήσαιτο. τὸν δὲ εἰπεῖν,

Hunc ego luscum didici. Nam & ipse Cyclopem se appellabat.

Fuit & alter Timon, hominum osor. Fuit autẽ hic philosophus Timon, hortorum studiosus maximè, ac solitudinis amans, quẽadmodũ & Antigonus refert. Fertur Hieronymus Peripateticus de illo dixisse, Sicut apud Scythas & qui fugiunt, & qui persequũtur, sagittas, torquent, ita & apud philosophos, alii persequendo discipulos capiunt, alii fugiendo, quẽadmodum & Timon. Erat autem acri ingenio ad percipiendum, atque ad irridẽdum promptus & vehemẽs, literatórque illustris, & vt poetis fabulas scriberet, ac tragœdias conderet, in primis valebat. Alexandrum enim & Homerum tragœdiarum socios accersere gaudebat. Et facillimè ferebat quum vel ab ancillis vel à canibus perturbaretur, nihil æquè studens atque tranquillam vitam apprehendere. Aiunt Aratũ ab illo quæsisse quo pacto quispiam Homeri poema sine menda consequi posset, illúmque dixisse,

εἰ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάνοι, καὶ μὴ τοῖς ἤδη διωρθωμένοις. εἰκῆ τε αὐτῷ ἔκειτο τὰ ποιήματα, ἐνίοτε ἡμίβρωτα. ὥστε καὶ Ζωπύρῳ τῷ ῥήτορι ἀναγινώσκοντι ἐπιτυλίττειν, καὶ κατὰ τὸ ἐπελθὸν διεξιέναι. ἐλθόντα τε ἐφ' ἡμισείας, οὕτως εὑρεῖν τὸ ἀπόσπασμα, τέως ἀγνοοῦντα. τοσοῦτον ἦν ἀδιάφορος. ἀλλὰ καὶ εὔροις, ὡς μηδὲ ἀριστᾶν συγχωρεῖν. φασὶ δὲ αὐτὸν Ἀρκεσίλαον θεασάμενον διὰ τῶν Κερκώπων ἰόντα, εἰπεῖν, Τί σὺ δεῦρο, ἔνθα περ ἡμεῖς οἱ ἐλεύθεροι; συνεχές τε ἐπιλέγειν εἰώθει πρὸς τοὺς τὰς αἰσθήσεις μετ' ἐπιμαρτυροῦντος τοῦ νοῦ ἐγκρίνοντας, Συνῆλθεν Ἀτταγᾶς τε καὶ Νουμήνιος. εἰώθει δὲ καὶ παίζειν τοιαῦτα. πρὸς οὖν τὸν θαυμάζοντα πάντα, ἔφη, Τί δ' οὐ θαυμάζεις ὅτι τρεῖς ὄντες τέτταρας ἔχομεν ὀφθαλμούς; ἦν δ' αὐτὸς ἑτερόφθαλμος, καὶ ὁ Διοσκουρίδης μαθητὴς αὐτοῦ· καὶ ὁ πρὸς ὃν ἔλεγεν, ὑγιής. ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ὑπὸ Ἀρκεσιλάου διὰ τί παρείη ἐκ Θηβῶν, ἔφη, Ἵνα ὑμᾶς ἀναπεπταμένους ὁρῶν γελῶ.

Antiqua si incidat in exemplaria, non ea quæ nuper emendata sunt. Neglecta quoque apud illũ poemata iacebant aliquando & corrosa, adeo vt quum & Zopyro oratori quiddam recitaret, euoluerétque volumen, & quod occurreret legeret, in medio fermè operis principiũ notarit auulsũ, Lego eatenus ignorans. Adeo verò frugi ac facilis in victu erat, vt nullum prãdii tempus obseruaret. Aiunt autem ipsum quum vidisset Arcesilaum assentatorem incedẽtem medium, dixisse, Quid huc tu venisti vbi nos liberi sumus? Assiduè dicere solitus erat in eos qui sensus cum animi attestatione diiudicãt, Cõuenit Attagásque & Numenius. Consueuerat & ista ludere. Ad eum enim qui cũcta mirabatur, ait, Quid autem non miraris, quia tres quum simus quatuor habemus oculos? Erat autem ipse vnoculus, & Dioscorides discipulus eius. Rogatus autem aliquando ab Arcesilao cur ex Thebis adesset, ait, Vt vos in aperto intuens rideam.

ὅμως δὲ καθαπτόμενος Ἀρκεσιλάου ἐν τοῖς Σίλλοις ἐπῄνεσεν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἀρκεσιλάου περιδείπνῳ.

Τούτου διάδοχος (ὡς μὲν Μηνόδοτος φησὶ) γέγονεν οὐδείς· ἀλλὰ διέλιπεν ἡ ἀγωγὴ, ἕως αὐτὴν Πτολεμαῖος ὁ Κυρηναῖος ἀνεκτήσατο· ὡς δὲ Ἱππόβοτος φησὶ καὶ Σωτίων, διήκουσαν αὐτοῦ Διοσκουρίδης Κύπριος καὶ Νικόλοχος Ῥόδιος, καὶ Εὐφράνωρ Σελευκεὺς, Πραΰλος τε ἀπὸ Τρωάδος. ὃς οὕτω καρτερικὸς ἐγένετο, (καθά φησι Φύλαρχος ἱστορῶν) ὥστε ἀδίκως ὑπομεῖναι ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ κολασθῆναι, μηδὲ λόγου τοὺς πολίτας καταξιώσας. Εὐφράνορος δὲ διήκουσεν Εὔβουλος Ἀλεξανδρεὺς· οὗ Πτολεμαῖος, οὗ Σαρπηδὼν, καὶ Ἡρακλείδης. Ἡρακλείδου δὲ Αἰνεσίδημος Κνώσσιος, ὃς καὶ Πυῤῥωνείων λόγων ὀκτὼ συνέγραψε βιβλία· οὗ Ζεύξιππος ὁ Πολίτης, οὗ Ζεῦξις ὁ Γωνιόπους, οὗ Ἀντίοχος Λαοδικεὺς ἀπὸ Λύκου. τούτου δὲ Μηνόδοτος ὁ Νι-

A Arcesilaum tamen quum in Sillis carperet, laudauit illum in eo libro qui inscribitur, Arcesilai de cœnis.

Huius successor (vt Menodotus refert) nemo fuit, sed eius defecit institutum donec illud Ptolemæus Cyrenæus instaurauit. Porro Hippobotus & Sotion, ipsius auditores fuisse tradunt Dioscoridē Cy- B prium, & Nicolochum Rhodium, EVphranorémque Seleucium, & Praylū à Troade, qui adeo constanti animo fuit, vt tradit Phylarchus histroicus, vt pateretur se iniustē, vt proditorem affici supplicio, ciues ne verbo quidem supplicatus. EVphranorem autem EVbulus Alexandri- C nus audiuit: EVbuli verò Ptolemæus auditor fuit. Eum verò Sarpedo & Heraclides audiuere. Porro Heraclidem Ænesidemus Gnossius audiuit, qui Pyrrhoniarum rationum octo conscripsit libros. Ænesidemū Zeuxippus Polites, Zeuxippum verò Zeuxis qui Γωνιόπους dicebatur. Hunc Antiochus Laodice- D nus ex Lyco, quem rursus Menodotus Nico-

κομηδεὺς, ἰατρὸς ἐμπειρικός, καὶ Θειώδας Λαοδικεύς. Μηνοδότου δὲ, Ἡρόδοτος Ἀρειέως Ταρσεύς· Ἡροδότου δ' διήκουσε Σέξτος ὁ ἐμπειρικός, οὗ καὶ τὰ δέκα τῶν σκεπτικῶν, καὶ ἄλλα κάλλιστα. Σέξτου δὲ διήκουσε Σατορνῖνος ὁ Κυθηνᾶς, ἐμπειρικὸς καὶ αὐτός.

A medenſis medicus empiricus, & Theodas Laodicenus audiere. Menodotum autem Herodotus Ariei filius Tarſenſis, Herodotum verò Sextus empiricus audiuit, cuius ſunt decem illa volumina, aliáque pulcherrima. Porro Sextum Saturninus audiuit, cognomento Cythenas, & ipſe empiricus.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΛΑΕΡτίου περὶ βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων, τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκιμησάντων, Βιβλίον ι' τῶν ι'.

DIOGENIS LAERTII DE vitis, dogmatis & apophtegmatis eorum qui in philosophia claruerunt, Liber X.

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ.

Ἐπίκουρος Νεοκλέους καὶ Χαιρεστράτης, Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Γαργήττιος, γένους τῶν Φιλαϊδῶν, ὥς φησι Μητρόδωρος ἐν τῷ περὶ εὐγενείας. τοῦτον φασὶν ἄλλοι τε καὶ Ἡρακλείδης ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ, κληρουχησάντων Ἀθηναίων τὴν Σάμον, ἐκεῖ τραφῆναι. ὀκτωκαιδεκαέτη δὲ ἐλθεῖν εἰς Ἀθήνας, Ξενοκράτους μὲν ἐν Ἀκαδημίᾳ, Ἀριστοτέλους δ' ἐν Χαλκίδι διατρίβοντος.

A

EPICVRVS.

EPicurus Neoclis & Chęrestratæ filius, patria quidem Atheniensis, pago verò Chagettius ex Philaidarum familia, vt Metrodorus in libro De ingenuitate refert, fuit. Sunt qui illum dicant, & in primis Heraclitus in Sotionis breuiatione, quũ Athenienses Samum sortiti essent, illic nutritum esse, ac demũ octauum & decimum agẽtem ætatis annũ, rursus Athenas concessisse, quo tẽpore & Xenocrates in Academia, Aristoteles Chalcide, scholã habebãt,

B

τελευτήσαντος δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐκπεσόντων ὑπὸ Περδίκκου, μετελθεῖν εἰς Κολοφῶνα πρὸς τὸν πατέρα. χρόνον δέ τινα διατρίψαντα αὐτόθι καὶ μαθητὰς ἀθροίσαντα, πάλιν ἐπανελθεῖν εἰς Ἀθήνας, ἐπὶ Ἀναξικράτους· καὶ μέχρι μέν τινος κατ' ἐπιμιξίαν τοῖς ἄλλοις φιλοσοφεῖν, ἔπειτα ἰδίᾳ πως τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν αἵρεσιν συστήσαντα. ἐφάψασθαί τε φιλοσοφίας αὐτός φησιν, ἔτη γεγονὼς τέτταρα καὶ δέκα. Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ Ἐπικούρου βίου, φησὶν ἐλθεῖν αὐτὸν ἐπὶ φιλοσοφίαν καταγνόντα τῶν σοφιστῶν καὶ γραμματιστῶν, ἐπειδὴ μὴ ἐδυνήθησαν ἑρμηνεῦσαι αὐτῷ τὰ περὶ τοῦ παρ' Ἡσιόδῳ χάους. φησὶ δὲ Ἕρμιππος γραμματοδιδάσκαλον αὐτὸν γεγενῆσθαι· ἔπειτα μέντοι περιτυχόντα τοῖς Δημοκρίτου βιβλίοις, ἐπὶ φιλοσοφίαν ἀΐξαι. διὸ καὶ τὸν Τίμωνα φάσκειν περὶ αὐτοῦ,

Ὕστατος αὖ φυσικῶν καὶ κύντατος ἐκ Σάμου ἐλθὼν,
Γραμμοδιδασκαλίδης, ἀναγωγότατος ζωόντων.

Defuncto autem Alexãdro Macedone rege, & Atheniensium sub Perdicca afflictis rebus, Colophonem se ad patrem contulisse. Vbi quum aliquandiu commoratus esset, congregasſétque discipulos, Athenas iterum rediisse sub Anaxicrate, ibíque aliquousque cum cæteris in commune philosophatum esse, deinde seorsum sectam à se vocatã constituisse. Decimoquarto verò ætatis anno philosophiæ dare operam cœpisse ipse testis est. Apollodorus autem Epicureus in primo De vita Epicuri, refert, illum ad philosophiã se contulisse grammaticos insectantem ac sophistas, quòd percontanti quídnã esset apud Hesiodũ chaos, exponere non potuissent. Grammaticam verò illum docuisse primùm, ac demũ lectis Democriti libris philosophiæ dedisse operam Hermippus autor est: atque ob id Timonem de illo dixisse,

Vltimus ex physicis Samiáque hic vltimus ora
Præceptor iuuenum & morum formator amœnus.

A Συνεφιλοσόφουν δ᾽ αὐτῷ προτρεψαμένου καὶ οἱ ἀδελφοὶ τρεῖς ὄντες, Νεοκλῆς, Χαρέδημος, Ἀριστόβουλος· καθά φησι Φιλόδημος ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῷ δεκάτῳ τῆς τῶν φιλοσόφων συντάξεως. ἀλλὰ καὶ δοῦλος Μῦς ὄνομα, καθά φησι Μυρωνιανὸς ἐν τοῖς ἱστορικοῖς κεφαλαίοις.

B Διότιμος δὲ ὁ Στωϊκὸς δυσμενῶς ἔχων πρὸς αὐτὸν, πικρότατα αὐτὸν διαβέβληκεν, ἐπιστολὰς φέρων πεντήκοντα ἀσελγεῖς, ὡς Ἐπικούρου· καὶ τὰ εἰς Χρύσιππον ἀναφερόμενα ἐπιστόλια, ὡς Ἐπικούρου συντάξας. ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ Ποσειδώνιον τὸν Στωϊκόν, καὶ Νικόλαος, καὶ Σωτίων ἐν τοῖς δώδεκα τῶν ἐπιγραφομένων C Διοκλείων ἐλέγχων, ἅ ἐστι περὶ τῆς κδ´· καὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς. καὶ γὰρ σὺν τῇ μητρὶ περιϊόντα αὐτὸν ἐς τὰ οἰκίδια, καθαρμοὺς ἀναγινώσκειν· καὶ σὺν τῷ πατρὶ γράμματα διδάσκειν λυπροῦ τινος μισθαρίου. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδελφῶν ἕνα προαγωγεύειν, Λεοντίᾳ τε συνεῖναι D τῇ ἑταίρᾳ. τὰ δὲ Δημοκρίτου περὶ τῶν ἀτόμων, καὶ Ἀριστίππου περὶ τῆς ἡδονῆς, ὡς ἴδια λέγειν.

Adiecti sunt autẽ illi ad philosophãdum, ipso hortante, tres ipsius fratres, Neocles, Chæredemus, & Aristobulus, vt ait Philodemus Epicure' in x De philosophorum compositione. seruus itẽ illius, Mus nomine, vt Myronianus refert in Legibus historicis capitulis.

Enimuero Diotimus Stoicus infesto aduersus illum animo, acerrimè eum insectatus est, quinquaginta circumferens impudicas & lasciuas veluti ab Epicuro scriptas epistolas, eásque quæ Chrysippi ferũtur veluti sub eius nomine cõponens. Posidonius autem Stoicus & Nicolaus & Sotion in x i i eorum quæ inscribuntur Dioclis argumenta. Sunt autem ferè x x i i i i. & Dionysius Halicarnasseus, vnà cum matre ædiculas circuisse purgamenta legentem, literásque cũ patre docuisse mercedis exiguæ stipe tradunt. Vnum quoque è fratribus lenocinatum esse, ipsúmque Leontiæ meretrici congredi solitum. Democriti quoq; De atomis, Aristippíque De voluptate libros vt suos asseruisse,

μὴ εἶναί τε γνησίως ἀστὸν, ὡς Τιμοκράτης φησὶ καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῷ περὶ Ἐπικούρου ἐφηβείας. Μίθρην τε αἰσχρῶς κολακεύειν τὸν Λυσιμάχου διοικητὴν, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς Παιᾶνα καὶ ἄνακτα καλοῦντα. ἀλλὰ καὶ Ἰδομενέα καὶ Ἡρόδοτον καὶ Τιμοκράτην, τοὺς ἔκπυστα αὐτοῦ τὰ κρύφια ποιήσαντας, ἐγκωμιάζειν καὶ κολακεύειν αὐτῷ τούτῳ. ἔν τε ταῖς ἐπιστολαῖς, πρὸς μὲν Λεοντίαν, Παιὰν ἄναξ, φίλον Λεοντάριον, οἵου κροτοθορύβου ἡμᾶς ἐνέπλησεν ἀναγνόντας σου τὸ ἐπιστόλιον. πρὸς δὲ Θεμίσταν τὴν Λέοντος γυναῖκα, Οἷός τε (φησὶν) εἰμὶ, ἐὰν μὴ ὑμεῖς πρός με ἀφίκησθε, αὐτὸς τρικύλιστος ὅπου ἂν ὑμεῖς καὶ Θεμίστα παρακαλῆτε ὠθεῖσθαι. πρὸς δὲ Πυθοκλέα ὡραῖον ὄντα, Καθεδοῦμαι (φησὶ) προσδοκῶν τὴν ἱμερτὴν καὶ ἰσόθεόν σου εἴσοδον. καὶ πάλιν πρὸς Θεμίσταν γράφων, νομίζει αὐτῇ παραινεῖν, καθά φησι Θεόδοτος, ὡς ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν πρὸς Ἐπίκουρον. καὶ ἄλλαις δὲ πολλαῖς ἑτέραις γράφειν, καὶ μάλιστα Λεοντίᾳ, ἧς καὶ Μητρόδωρον ἐρασθῆναι.

A neque fuiſſe legitimum ciuem, vt Timocrates ait, & Herodotus in libro De pubertate Epicuri: Mithræq; Lyſimachi diſpẽſatori per epiſtolas fœdè adulatum eſſe, Pæanem illum ac regem appellando. Idomeneum itidem & Herodotũ atque Timocratem, qui ſe adhuc obſcurum ſuáque dogmata illuſtrarent, per epiſtolas laudare, eíſque ob hoc ipſũ B aſſentari. Scribens ad Leõtiam in epiſtola, id agit, inquiens in hunc modum, Παιὰν ἄναξ, ô mea Leontiola, cuiuſmodi me impleuit plauſus tuam epiſtolulã quũ legerem! Ad Themiſtam item Leõtis vxorem, Quotus enim (inquit) ego ſum, niſi vos ad me proficiſcamini? promptus ipſe C quocũque vos ac Themiſta me accerſatis, irrumpere. Ad Pythoclẽ verò formoſum adoleſcentem, Cõſumor (inquit) atque deficio, amabilem tuum atque diuinum ad te ingreſſum operiens. Rurſúmque ad Themiſtã ſcribens, monere ipſã arbitratur, vt Theodotus in quarto Aduerſus Epicurũ libro ait. Aliis itẽ D compluribus meretricibus ſcribit, & Leõtię in primis, quã & Metrodorus amarit.

ἔν τε τῷ περὶ τέλους γράφειν οὕτως, ΟΥ᾿ γὰρ ἔγωγε ἔχω τί νοήσω τἀγαθὸν, ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονὰς, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι᾿ ἀφροδισίων, καὶ τὰς δι᾿ ἀκροαμάτων, καὶ τὰς διὰ μορφᾶς. ἔν τε τῇ πρὸς Πυθοκλέα ἐπιστολῇ γράφειν, Παιδείαν δὲ πᾶσαν μακάριοι φεύγετε. Ἐπίκτητός τε κιναιδολόγον αὐτὸν καλεῖ, καὶ τὰ μάλιστα λοιδορεῖ. καὶ μὴν καὶ Τιμοκράτης ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Εὐφραντοῖς, ὁ Μητροδώρου μὲν ἀδελφὸς, μαθητὴς δὲ αὐτοῦ, τῆς σχολῆς ἐκφοιτήσας, φησὶν αὐτὸν δὶς τῆς ἡμέρας ἐμεῖν ἀπὸ τρυφῆς· ἑαυτόν τε διηγεῖται μόγις ἐκφυγεῖν ἰσχῦσαι τὰς νυκτερινὰς ἐκείνας φιλοσοφίας, καὶ τὴν μυστικὴν ἐκείνην συναγωγήν. τόν τε Ἐπίκουρον πολλὰ κατὰ τὸν λόγον ἠγνοηκέναι, καὶ πολὺ μᾶλλον κατὰ τὸν βίον, τό, τε σῶμα ἐλεεινῶς διακεῖσθαι, ὡς πολλῶν ἐτῶν μὴ δύνασθαι ἀπὸ τοῦ φορείου διαναστῆναι· μνᾶν τε ἀναλίσκειν ἡμερησίαν εἰς τὴν τράπεζαν, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Λεόντιον ἐπιστολῇ γράφει, καὶ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φιλοσόφους.

A In libro quoque De finibus ſic loquitur, Nam equidem nihil habeo quod bonum intelligam, ſi ſaporum voluptates, & quæ ex Venereis conſtant, & quæ auribus percipiuntur, quæque ex formæ venuſtate blandiuntur oculis, auferam. Scribit item in epiſtola ad Pythoclem, Omnem autem diſciplinam, ô fortunati, fugite. B Epictetus quoque, vt laſciuius loquẽtem ſugillat, maximíſque probris inceſſit. Timocrates item in iis quæ inſcribuntur De lætitia, Metrodori frater, ipſiúſque diſcipulus, eius relicta ſchola, bis illum diebus ſingulis vomere ſolitum è nimiis deliciis ſolutum refert, ſéque ipſum narrat vix effugere potuiſſe C nocturnam illam philoſophiam, arcanámque illam conuentiunculam. Epicurum quoque multa in oratione peccare, atque in vita longè plura, corporéque adeo miſerabiliter affectum, vt multos annos conſurgere è ſella nequiuerit, minam interim quotidie in cibos conſumere, vt ipſe in epiſtola ad D Leontiam ſcribit, atque in eis quas ad Mitylenenſes philoſophos ſcripſit:

συνεῖναί τε αὐτῷ τε καὶ Μη-
τροδώρῳ ἑταίρας καὶ ἄλλας
Μαρμάριον καὶ Ἡδεῖαν, καὶ
Ἐρώτιον, καὶ Νικίδιον. καὶ ἐν
ταῖς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα βί-
βλοις ταῖς περὶ φύσεως, τὰ
πλεῖστα ταῦτα λέγειν καὶ ἀν-
τιγράφειν ἐν αὐταῖς ἄλλοις τε
καὶ Ναυσιφάνει τὰ πλεῖστα,
καὶ αὐτῇ λέξει φάσκειν οὕ-
τως, Ἀλλ' εἴ τις ἄλλος εἶχε,
κἀκεῖνος, ὠδίνων τὴν ἀπὸ
τοῦ στόματος καύχησιν τὴν σο-
φιστικὴν, καθάπερ καὶ ἄλ-
λοι πολλοὶ τῶν ἀνδραπόδων.
καὶ αὐτὸν Ἐπίκουρον ἐν ταῖς
ἐπιστολαῖς περὶ Ναυσιφάνους
λέγειν ταῦτα. ἤγαγεν αὐ-
τὸν εἰς ἔκστασιν τοιαύτην ὥσ-
τε μὴ λοιδορεῖσθαι, καὶ ἀπο-
καλεῖν διδάσκαλον. πλεύ-
μονά τε αὐτὸν ἐκάλει, καὶ
ἀγράμματον, καὶ ἀπατεῶ-
να, καὶ πόρνον· τούς τε περὶ
Πλάτωνα, Διονυσοκόλακας,
καὶ αὐτὸν Πλάτωνα, χρυ-
σοῦν· καὶ Ἀριστοτέλην, ἄσω-
τον, καταφαγόντα τὴν πα-
τρῴαν οὐσίαν, στρατεύεσθαι καὶ
φαρμακοπωλεῖν· φορμοφόρον
τε Πρωταγόραν, καὶ γραφέα
Δημόκριτον, καὶ ἐν κώ-
μαις γράμματα διδάσκειν.

A congredíque illi vnà cum
Metrodoro & scorta alia,
Marmarium, & Hediam,
Erotium, & Nicidium. In
eis quoque voluminibus
quæ de natura scripsit tri-
gintaquinque numero, cō-
plura huiusmodi inserere,
contrariáque in ipsis aliis
quidem multis. Nausipha-
ni verò in primis scribere,
ita ferè ad verbum dicens,
B Sed habet, habuit enim ille
velut parturiens ab ore ia-
ctantiam sophisticā, quem-
admodum & alii complu-
res ex mancipiorum nu-
mero. Ipsúmque Epicurum
in epistolis ista de Nausi-
phane dicere. Adduxit il-
lum in eiusmodi animi ex-
cessum, vt ne maledictis im-
peteretur, magistrúmque
inuocaret. πλεύμονα quoque
C ipsum ac deceptorem, &
scortum ac sine literis vo-
cabat. Platonis item secta-
tores, Dionysii assentato-
res: Platonem quoque i-
psum, aureum: Aristotelem
prodigum, qui paterna sub
stantia consumpta militas-
set, & venena vendidis-
set. Appellabat baiulum
Protagoram, & librarium
ac scribam Democritum,
D qui in comessationibus vi-
xisset literásque docuisset.

Ἡράκλειτόν τε, κυκητήν· καὶ Δημόκριτον, Ληρόκριτον· καὶ Ἀντίδωρον, Σαννίδωρον. τούς τε Κυζικηνούς, ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος· καὶ τοὺς διαλεκτικοὺς, πολυφθονερούς· Πύρρωνα δὲ, ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον. μεμήνασι δὲ οὗτοι. τοῦ γὰρ ἀνδρὸς μάρτυρες ἱκανοὶ τῆς ἀνυπερβλήτου πρὸς πάντας εὐγνωμοσύνης, ἥ τε πατρὶς χαλκαῖς εἰκόσι τιμήσασα, οἵ τε φίλοι, τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὡς μηδ᾽ ἂν πόλεσιν ὅλαις μετρεῖσθαι δύνασθαι. οἵ τε γνώριμοι πάντες, ταῖς δογματικαῖς αὐτοῦ σειρῆσι προσκατασχεθέντες, πλὴν Μητροδώρου τοῦ Στρατονικέως πρὸς Καρνεάδην ἀποχωρήσαντος, τάχα βαρυνθέντος ταῖς ἀνυπερβλήτοις αὐτοῦ χρηστότησιν· ἥ τε διαδοχὴ, πασῶν σχεδὸν ἐκλιπουσῶν τῶν ἄλλων, ἐσαεὶ διαμένουσα, καὶ ἀνηρίθμους ἀρχὰς ἀπολύουσα ἄλλην ἐξ ἄλλης τῶν γνωρίμων· ἥ τε πρὸς τοὺς γονέας εὐχαριστία, καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εὐποιΐα, πρός τε τοὺς οἰκέτας ἡμερότης, ὡς δῆλον κἀκ τῶν διαθηκῶν αὐτοῦ· καὶ ὅτι αὐτοὶ συνεφιλοσόφουν αὐτῷ,

A Heraclitum quoque κυκητὴν merobibum. Democritum Lemocritum, & Antidorum σαννίδωρον. Cyzicenos, inimicos Græciæ, & dialecticos nimium inuidos. Pyrrhonem quoque indoctum & imperitũ appellabat. Sed hi profectò insaniunt. Nanque viri huius aduersus quosuis incredibilem gratitudinem B permulti testantur, patria item quæ statuis æreis illum honorauit: amici quoque tam multi, vt eos ne vrbes quidem integræ capere possint, familiares præterea omnes ac discipuli quos illius dogmaticæ sirenes occuparunt, præter vnum Metrodorum Stratonicensem, qui ab illo se ad Carneadem contulit, cui C fortè grauis erat viri incõparabilis & immensa bonitas, illiúsque scholæ perpetua successio, quæ cæteris fermè omnibus deficientibus, sola persistit, perpetuis vicibus discipulis sibi inuicem succedentibus. Summa præterea in parẽtes pietas, atque præcipua in fratres beneficentia, mansuetudóque in seruos, quemadmodum D & ex eius testamentis liquet, & quòd secum illi vnà philosophati sunt,

ὧν ἦν ἐνδοξότατος ὁ προειρημένος Μῦς. καθόλου δὲ ἡ πρὸς πάντας αὐτοῦ φιλανθρωπία. τῆς μὲν γὰρ πρὸς θεοὺς ὁσιότητος καὶ πρὸς πατρίδα φιλίας ἄλεκτος ἡ διάθεσις. ὑπερβολῇ γὰρ ἐπιεικείας, οὐδὲ πολιτείας ἥψατο. καὶ χαλεπωτάτων δὲ καιρῶν κατασχόντων τηνικαῦτα τὴν Ἑλλάδα, αὐτόθι καταβιῶναι, δὶς ἢ καὶ τρὶς τοὺς περὶ τὴν Ἰωνίαν τόπους διαδραμόντα πρὸς τοὺς φίλους, οἳ καὶ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν ἀφικνοῦντο, καὶ συνεβίουν αὐτῷ ἐν τῷ κήπῳ, καθά φησι καὶ Ἀπολλόδωρος· ὃν καὶ ὀγδοήκοντα μνῶν πρίασθαι. Διοκλῆς δὲ ἐν τῇ τρίτῃ τῆς ἐπιδρομῆς φησὶν εὐτελέστατα καὶ λιτότατα διαιτώμενοι. κοτύλῃ γοῦν (φησὶν) οἰνιδίου ἠρκοῦντο· τὸ δὲ πᾶν ὕδωρ ἦν αὐτοῖς ποτόν. τόν τε Ἐπίκουρον μὴ ἀξιοῦν εἰς τὸ κοινὸν κατατίθεσθαι τὰς οὐσίας, καθάπερ τὸν Πυθαγόραν, κοινὰ τὰ φίλων λέγοντα. ἀπιστούντων γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον· εἰ δ᾽ ἀπίστων, οὐδὲ φίλων. αὐτός τέ φησιν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ὕδατι μόνον ἀρκεῖσθαι, καὶ ἄρτῳ λιτῷ.

ex quibus tamē clarissimus fuit is quem prædiximus, Mus. eximiáque (vt in summa complectar) eius in omnes humanitas fuit. Nam quid de cultu in deos, & de amicitia aduersus patriam dicam, quam cōstantissimè vsque ad finem tenuit? quippe qui per summam modestiam ad rempub. accedere noluit. Et quum difficillima tempora tunc Græciam premerent, semper ibi perseuerauit, bis aut ter solùm ad Ioniæ loca profectus, ad amicos, qui ad illū vndique numerosissimi conueniebant, ac vnà cū illo in horto viuebant, (vt ait etiam Apollodorus) quem & octoginta minis cōparauit. Porro Diocles in tertio Incursionis libro, illos ait vilissimis & simplicissimis cibis vixisse. Parcissimo enim (inquit) vini poculo contenti erāt, omnísque aqua illis ad potū cedebat. Nolebat autē Epicurus sectatores suos in commune opes deponere, veluti Pythagoras, qui cōmunia omnia amicorū dicebat. Nam id (inquit) eorum qui diffiderent potius fuit quàm amicorum. Ipse quoque in Epistolis aqua tantùm & cibario pane se contentum esse testatur,

καὶ, Πέμψον μοι τυροῦ (φησὶ) κυθριδίου, ἵν' ὅταν βούλωμαι, πολυτελέσασθαι δύνωμαι. τοιοῦτος ἦν ὁ τὴν ἡδονὴν εἶναι τέλος δογματίζων. ὃν καὶ Ἀθήναιος δι' ἐπιγράμματος οὕτως ὑμνεῖ,

Ἄνθρωποι μοχθεῖτε τὰ χείρονα, καὶ διὰ κέρδος
Ἄπληστον νεικῶν ἄρχετε καὶ πολέμων; B
Τᾶς φύσιος δ' ὁ πλοῦτος ὅρον τινὰ βαιὸν ἐπίσχει·
Αἱ δὲ κεναὶ κρίσιες, τὰν ἀπέραντον ὁδόν.
Τοῦτο Νεοκλῆος πινυτὸν τέκος ἢ παρὰ Μουσῶν
Ἔκλυεν, ἢ Πυθοῦς ἐξ ἱερῶν τριπόδων.

εἰσόμεθα δὲ τοῦτο μᾶλλον προϊόντες, ἔκ τε τῶν δογμάτων ἔκ τε τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. C

Μάλιστα δὲ ἀπεδέχετο (φησὶ Διοκλῆς) τὸν ἀρχαῖον Ἀναξαγόραν, (καίτοι ἔν τισιν ἀντειρηκὼς αὐτῷ) καὶ Ἀρχέλαον τὸν Σωκράτους διδάσκαλον. ἐγύμναζε δὲ (φησὶ) τοὺς γνωρίμους, καὶ διὰ μνήμης ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα. τοῦτον Ἀπολλόδωρος ἐν D Χρονικοῖς Ναυσιφάνους ἀκοῦσαί φησι καὶ Πραξιφάνους·

A &, Mitte (inquit) mihi casei cythridii paululum, vt quum epulari pretiosius voluero, possim. Huiusmodi illius vita fuit qui voluptatem finem asserit: quem Athenæus ita suo laudauit epigrammate,

Quis furor, ô ciues, vt vos ob vile lucellum
Rixas, & bellum sollicitetis atrox?
Nam natura opibus facilè est contenta pusillis,
Contenta nullis ambitio est opibus.
Hoc Epicurus ait, dulces quē nempe Camænæ
Aut Suadæ tripodes edocuere sacri.

Sciemus id manifestius in sequentibus, ex dogmatibus & ex verbis eius.

Maximè verò (autore Diocle) ex antiquis amplectebatur Anaxagoram, etsi in quibusdam illi contradixerit: Archelaũ quoque Socratis magistrum. Exercebat (inquit) discipulos vt etiam memoriter tenerent ipsius scripta. Hũc Apollodorus in Chronicis Nausiphanem & Praxiphanem audisse tradunt.

αὐτὸς δὲ οὔ φησιν, ἀλλ' ἑαυτοῦ, ἐν τῇ πρὸς ΕΥρύδικον ἐπιστολῇ. ἀλλ' οὐδὲ Λεύκιππόν τινα γεγενῆσθαι φιλόσοφον, οὔτ' αὐτὸς, οὔτε Ἕρμαχος. ὃν ἔνιοι φασὶ, καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐπικούρειος, διδάσκαλον Δημοκρίτου γεγενῆσθαι. Δημήτριος δέ φησιν ὁ Μάγνης, καὶ Ξενοκράτους αὐτὸν ἀκοῦσαι. κέχρηται δὲ λέξει κυρίᾳ κατὰ τῶν πραγμάτων, ἣν, ὅτι ἰδιωτάτη ἐστὶν, Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς αἰτιᾶται. σαφὴς δ' ἦν οὕτως, ὡς καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς ῥητορικῆς ἀξιοῖ μηδὲν ἄλλο ἢ σαφήνειαν ἀπαιτεῖν. καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἀντὶ τοῦ Χαίρειν, ΕΥ͂ πράττειν· καὶ, Σπουδαίως ζῆν ἄριστον. οἱ δέ φασιν ἐν τῷ Ἐπικούρου βίῳ τὸν κανόνα γράψαι αὐτὸν ἐκ τοῦ Ναυσιφάνους τρίποδος, οὗ καὶ ἀκοῦσαι φησὶν αὐτόν. ἀλλὰ καὶ Παμφίλου τοῦ Πλατωνικοῦ ἐν Σάμῳ. ἄρξασθαί τε φιλοσοφεῖν ἐτῶν ὑπάρχοντα δυοκαίδεκα· ἀφηγήσασθαι δὲ τῆς σχολῆς, ἐτῶν ὄντα δύο πρὸς τοῖς τριάκοντα.

A Verùm hoc ille de ſe non dixit, in ea quæ extat eius ad EVrydotum epiſtola. Sed neque Leucippum aliquem philoſophũ fuiſſe ait, neque ipſe neque Hermachus, quem Democriti fuiſſe prҿceptorem cùm alii tradunt, tum etiam Apollodorus Epicureus. Cæterùm Demetrius Magneſius Xenocratis B eum quoque auditorem fuiſſe aſſerit. Vtitur autem in rebus vocabulis propriis, quæ quoniam ſimpliciſſima ſunt, ea Ariſtophanes grammaticus taxat. Adeo autem apertus dictione fuit, vt in libro De oratoria, nihil aliud quàm perſpicuitatem orationis inquirendum ac perſequendum moneret.

C Atque in epiſtolis vbi cęteri ſcribebant Χαίρειν, ipſe ΕΥ͂ πράττειν, & honeſtè viuere præclarum eſt. Alii tradunt in vita Epicuri normam illum ſcripſiſſe de Nauſiphanis tripode: cuius fuiſſe auditorem tradunt & Pamphili Platonici in Samo: cœpiſſe duodecimum agentem ætatis annum philoſophiæ operam D dare, circiter trigeſimumquintum ſcholæ præeſſe.

Ἐγεννήθη δὲ (φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς) κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς θ' καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ Σωσιγένους ἄρχοντος, μηνὸς Γαμηλιῶνος ἑβδόμης, ἔτεσιν ὕστερον τῆς Πλάτωνος τελευτῆς ἑπτά. ὑπάρχοντα δὲ αὐτὸν ἐτῶν δύο καὶ τριάκοντα, ἐν Μιτυλήνῃ καὶ Λαμψάκῳ, πρῶτον συστήσασθαι σχολὴν ἐπὶ ἔτη πέντε. ἔπειθ' οὕτως εἰς Ἀθήνας μετελθεῖν, καὶ τελευτῆσαι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος ἐπὶ Πυθαράτου, ἔτη βιώσαντα δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα. τήν τε σχολὴν διαδέξασθαι Ἕρμαχον Ἀγεμάρχου Μιτυληναῖον.

Τελευτῆσαι δὲ αὐτὸν λίθῳ τῶν οὔρων ἐπισχεθέντων, (ὥς φησι καὶ Ἕρμαχος ἐν ἐπιστολαῖς) ἡμέρας νοσήσαντα τετταρεσκαίδεκα. ὅτε καί φησιν Ἕρμιππος ἐμβάντα αὐτὸν εἰς πύελον χαλκῆν, κεκραμένην ὕδατι θερμῷ, καὶ αἰτήσαντα ἄκρατον ῥοφῆσαι· τοῖς τε φίλοις παραγγείλαντα τῶν δογμάτων μεμνῆσθαι, οὕτω τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν ἡμῶν εἰς αὐτὸν οὕτω,

A Naſcitur autem (inquit Apollodorus in Chronicis) centeſimænonæ Olympiadis anno tertio, ſub Soſigene principe, menſe Gamelione ſeptimo menſis, ſeptem annis poſt Platonis obitum. Quum verò trigintaduorum eſſet annorum, primùm Mitylene & Lampſaci ſcholam inſtituit, annis quinque, de- B mum Athenas migrauit, vbi diem obiit anno centeſimæſeptimæ Olympiadis ſub Pytharato, quum ſeptuaginta & duos vitæ impleſſet annos. Succeſſit illi in adminiſtratione ſcholæ Hermachus Agemarchi filius Mitylenæus.

C Obiiſſe calculo vrinæ exitum impediẽte Hermachus in epiſtolis ait, morbo quatuordecim diebus fatigatum. Quo etiam tempore tradit Hermippus deſcendiſſe illum in peluim æream aquis calẽtibus plenam, petiiſſéque merum ſibi ad ſorbendum dari, atque monentem amicos vt ipſius decretorum memores eſſent, inter verba defeciſſe. Eſt autem D in eum quod ſcripſimus epigramma, in hunc modum,

Hoc moriens

Χαίρετε, καὶ μέμνησθε τὰ δόγματα. τοῦτ' Ἐπίκουρος
ὕστατον εἶπε φίλοις οἷσιν ἀποφθίμενος.
Θερμὴν ἐς πύελον γὰρ ἐσήλυθε, καὶ τὸν ἄκρατον
Ἔσπασεν, εἶτ' ἀΐδην ψυχρὸν ἐπεσπάσατο.

Οὗτος μὲν ὁ βίος τἀνδρός, ἥδε δὲ ἡ τελευτή.

Καὶ διέθετο ὧδε· Κατὰ τάδε δίδωμι τὰ ἐμαυτοῦ πάντα Ἀμυνομάχῳ Φιλοκράτους, Βατῆθεν· καὶ Τιμοκράτει Δημητρίου Ποταμίῳ, κατὰ τὴν ἐν τῷ Μητρῴῳ ἀναγεγραμμένην ἑκατέρῳ δόσιν, ἐφ' ᾧ τε τὸν μὲν κῆπον καὶ τὰ προσόντα αὐτῷ παρέξουσιν Ἑρμάχῳ Ἀγεμάρχου Μιτυληναίῳ, καὶ τοῖς συμφιλοσοφοῦσιν αὐτῷ, καὶ οἷς ἂν Ἕρμαχος καταλίπῃ διαδόχοις τῆς φιλοσοφίας, ἐνδιατρίβειν κατὰ φιλοσοφίαν. καὶ ἀεὶ δὲ τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἀπὸ ἡμῶν, ὅπως ἂν συνδιασώσωσιν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐν τῷ κήπῳ διατριβήν, παρακατατίθεμαι· τοῖς τ' αὐτῶν κληρονόμοις, ἐν ᾧ ἂν τρόπῳ ἀσφαλέστατον ᾖ, ὅπως ἂν κἀκεῖνοι διατηροῖεν τὸν κῆπον, καθάπερ καὶ αὐτοί,

A *Hoc moriẽs charis Epicurus dixit amicis,*
Dogmatis ô memores vsque valete mei.
Qui calidã ingressus peluim, sitientius hausit
Suaue merũ: hinc Stygias ebrius hausit aquas.

Hæc viri vita, hic finis fuit.

Testamentum quoque ipsius legimus, Mea omnia B Amynomacho, Philocratis filio, Batithæ do, Timocratique Demetrii filio Potamio, secundum eam quę in Metro scripta est vtrique factam donationem, ea cõditione vt horum quidem, & quæ in illo sunt Hermacho Agemarchi filio Mitylenæo assignent, eisque qui cum illo vnà philosophantur & aliis philosophiæ suc- C cessoribus illum reliquerit Hermachus, vt in eo philosophiæ dare operã possint. Vtque semper ii qui à nostro nomine philosophi appellantur, perdurent, Amynomacho & Timocrati eã quæ in horto est scholam, depositi iure commendo, ipsorúmque posteris. Cauebunt autem ipsi, mandabúntque hæ- D redibus hortum illum seruent, quemadmodũ & ipsi,

οἷς ἂν οἱ ἀπὸ ἡμῶν φιλοσοφοῦντες παραδιδῶσι. τὴν δὲ οἰκίαν τὴν ἐν Μελίτῃ παρεχέτωσαν Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης ἐνοικεῖν Ἑρμάχῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ φιλοσοφοῦσιν, ἕως ἂν Ἕρμαχος ζῇ. ἐκ δὲ τῶν γινομένων προσόδων τῶν δεδομένων ἀφ' ἡμῶν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει, κατὰ τὸ δυνατὸν μεριζέσθωσαν μεθ' Ἑρμάχου σκοπούμενοι, εἴς τε τὰ ἐναγίσματα τῷ τε πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, καὶ ἡμῖν εἰς τὴν εἰθισμένην ἄγεσθαι γενέθλιον ἡμέραν, ἑκάστου ἔτους τῇ προτέρᾳ δεκάτῃ τοῦ Γαμηλιῶνος. ὥςτε καὶ εἰς τὴν γινομένην σύνοδον ἑκάστου μηνὸς ταῖς εἰκάσι, τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν, εἰς τὴν ἡμῶν τε καὶ Μητροδώρου κατατεταγμένην. συντελείτωσαν δὲ καὶ τὴν τῶν ἀδελφῶν ἡμέραν τοῦ Ποσιδεῶνος, καθάπερ καὶ ἡμεῖς. συντελείτωσαν δὲ καὶ τὴν Πολυαίνου, τοῦ Μεταγειτνιῶνος. ἐπιμελείσθω δὲ καὶ Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης τοῦ υἱοῦ τοῦ Μητροδώρου Ἐπικούρου, καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολυαίνου, φιλοσοφούντων αὐτῶν, καὶ συζώντων μεθ' Ἑρμάχου.

A tradántque philoſophantibus ex noſtro nomine. Porro domum quæ eſt in Melite, dabunt Amynomachus & Timocrates Hermacho inhabitãdam, vnáque iis qui ſecum philoſophantur, quandiu Hermachus vixerit. Ex earum autem rerum reditibus quæ à nobis legatæ ſunt Amynomacho & Timocrati, quantum fieri poſſit cum B Hermacho diuidant, curẽt vt natalis dies parentibus & fratribus ac nobis quotannis ſolenniter agatur, intra diem decimarum Gamelionis, vt etiam in conuentu ſolenni eorum qui nobiſcum philoſophantur, cuiuſque menſis vigeſima die in noſtram & Metrodori ordino. Curent quoque diẽ fratrum Poſidæo- C nis. Inſuper curent diem Polyæni Metagitnione, ſicut & nos fecimus. Curæ autem ſit Amynomacho & Timocrati, Metrodori filium Epicurum, filiúmque Polyæni educare, dum philoſophantur & cum Hermacho degunt.

ὡσαύτως δὲ τῆς θυγατρὸς τῆς Μητροδώρου τὴν ἐπιμέλειαν ποιείσθωσαν· καὶ εἰς ἡλικίαν ἐλθοῦσαν ἐκδότωσαν ᾧ ἂν Ἕρμαχος ἕληται τῶν φιλοσοφούντων μετ᾽ αὐτοῦ, οὔσης αὐτῆς εὐτάκτου, καὶ πειθαρχούσης Ἑρμάχῳ. διδότωσαν δὲ Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν ἡμῖν προσόδων, εἰς τροφὴν τούτοις, ὅ,τι ἂν αὐτοῖς κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐπιδέχεσθαι δοκῇ, σκοπουμένοις μετ᾽ Ἑρμάχου. ποιείσθωσαν δὲ μεθ᾽ ἑαυτῶν τὸν Ἕρμαχον κύριον τῶν προσόδων, ἵνα μετὰ τοῦ συγκαταγεγηρακότος ἡμῖν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ καταλελειμμένου ἡγεμόνος τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν, ἕκαστα γίνηται. τὴν δὲ προῖκα τῷ θήλει παιδίῳ, ἐπειδὰν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ, μερισάτωσαν Ἀμυνόμαχος καὶ Τιμοκράτης, ὅσον ἂν ἐπιδέχηται ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ἀφαιροῦντες, μετὰ τῆς Ἑρμάχου γνώμης. ἐπιμελείσθωσαν δὲ καὶ Νικάνορος, καθάπερ καὶ ἡμεῖς, ἵν᾽ ὅσοι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν χρείαν ἐν τοῖς ἰδίοις παρεσχημένοι, καὶ τὴν πᾶσαν οἰκειότητα ἐνδεδειγμένοι,

Similiter & Metrodori filiæ curam habeant, & quũ ad ætatem peruenerit, tradant eam viro quem elegerit Hermachus ex iis qui secum philosophantur, sitque illa obtemperans, & pareat Hermacho. Dent autem Amynomachus & Timocrates ex reditibus nostris in cibum his singulo quoque anno, vt ipsis quamcommodissimè fieri fieri posse videbitur, id cũ Hermacho deliberantes. Faciãt item secum redituũ dominum Hermachum, vt ex eius consilio qui nobiscum consenuit in philosophia, princépsque relictus est nostræ scholæ, fiant singula. Dotem verò puellæ, quũ ad annos nubiles venerit, dare curabunt Amynomachus & Timocrates, quãtum eis satis esse videbitur ex bonis auferentes, communicato prius cum Hermacho cõsilio. Curam item habeant Nicanoris quemadmodum & nosipsi, vt quotquot nobiscum philosophati sunt, atque res suas in communem vsum contulerunt, omnémque alacritatẽ ostendentes,

συγκαταγηράσκειν μεθ' ἡμῶν προείλοντο ἐν φιλοσοφίᾳ, μηδενὸς τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς καθεστήκωσιν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν δύναμιν. δοῦναι δὲ τὰ βιβλία τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν πάντα, Ἑρμάρχῳ. ἐὰν δέ τι τῶν ἀνθρωπίνων περὶ Ἕρμαρχον γίνηται, πρὸ τοῦ τὰ Μητροδώρου παιδία εἰς ἡλικίαν ἐλθεῖν, δοῦναι Ἀμυνόμαχον καὶ Τιμοκράτην, ὅπως ἂν εὐτακτούντων αὐτῶν ἕκαστα γένηται τῶν ἀναγκαίων, κατὰ τὸ δυνατὸν, ἀπὸ τῶν καταλελειμμένων ὑφ' ἡμῶν προσόδων. καὶ τῶν λοιπῶν ἁπάντων ὧν συντετάχαμεν ἐπιμελείσθωσαν, ὅπως δὴ καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἕκαστα γίγνηται. ἀφίημι δὲ τῶν παίδων ἐλεύθερον Μῦν, Νικίαν, Λύκωνα. ἀφίημι δὲ καὶ Φαίδριον ἐλευθέραν.

Ἤδη δὲ τελευτῶν γράφει πρὸς Ἰδομενέα τήνδε ἐπιστολήν.

Τὴν μακαρίαν ἄγοντες, καὶ ἅμα τελευτῶντες ἡμέραν τοῦ βίου, ἐγράφομεν ὑμῖν ταυτί. στραγγουρία τε παρηκολουθήκει, καὶ δυσεντερικὰ πάθη, ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείποντα τοῦ ἐν ἑαυτοῖς μεγέθους. ἀντιπαρετάττετο δὲ πᾶσι τούτοις τὸ κατὰ ψυχὴν

A nobiscum in philosophiæ studiis consenuerunt, pro modulo facultatum nostrarũ nulla re quę ad victũ necessaria est, egeant. Libros autem omnes nostros Hermacho tradant. Quòd si quid humanũ Hermacho cõtigerit, priusquam Metrodori liberi ad ętatẽ perueniant, curę sit Amynomacho & Timocrati, vt

B liberaliter illi educentur, accipiántque ex facultatibus nostris quæcunque illis erunt necessaria, curámque cæterarum rerum, vt à nobis institutum est, agát, vt singula quãtum fieri potest fiant. Ex seruis autem liberos dimitto, Murem, Niciam, & Lyconẽ, Phædriam item dimitto liberá.

C Iam verò moriens scribit ad Idomeneum epistolam huiusmodi,

Quũ ageremus vitæ beatum, & eũdem supremum diẽ, scribebamus hęc. Tanta autem vis morbi vrgebat vesicæ & viscerum, vt nihil ad eorum magnitudinem posset accedere. Cõ-

D pensabatur tamen cum his omnibus animi lætitia,

χαῖρον ἐπὶ τῇ τῶν γεγονότων A ἡμῖν διαλογισμῶν μνήμῃ. σὺ δὲ ἀξίως τῆς ἐκ μειρακίου παραστάσεως πρὸς ἐμὲ καὶ φιλοσοφίαν, ἐπιμελοῦ τῶν παίδων Μητροδώρου. καὶ διέθετο μὲν ὧδε.

Μαθητὰς δὲ ἔσχε πολλοὺς μὲν, σφόδρα δὲ ἐλλογίμους, Μητρόδωρον Ἀθηναῖον, καὶ B Τιμοκράτην, καὶ Σάνδην Λαμψακηνόν· ὃς ἀφ᾽ οὗ τὸν ἄνδρα ἔγνω, οὐκ ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ πλὴν ἓξ μηνῶν εἰς τὴν οἰκίαν· ἔπειτα ἐπανῆλθε. γέγονε δὲ ἀγαθὸς κατὰ πάντα, καθὰ καὶ Ἐπίκουρος ἐν προηγουμέναις γράφει· μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ Τιμοκράτης. τοιοῦτος δὲ ὢν, C καὶ τὴν ἀδελφὴν Βατίδα ἐξέδοτο Ἰδομενεῖ, καὶ Λεόντιον τὴν Ἀττικὴν ἑταίραν ἀναλαβὼν, εἶχε παλλακήν. ἦν δὲ καὶ ἀκατάπληκτος πρός τε τὰς ὀχλήσεις καὶ τὸν θάνατον, ὡς Ἐπίκουρος ἐν τῷ πρώτῳ φησί. Μητρόδωρον δέ φασι καὶ πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν αὐτοῦ τελευτῆσαι, πεντη- D κοστὸν τρίτον ἔτος ἄγοντος. καὶ αὐτὸς Ἐπίκουρος ἐν ταῖς

quam capiebam memoria rationum inuentorúmque nostrorum. Sed tu, vt dignum est tua erga & me erga philosophiam volũtate, ab adolescentulo suscepta, fac vt Metrodori tueare liberos. Hoc illius extremũ testamentum fuit.

Fuerunt autem illi discipuli plurimi egregii & sapientissimi, Metrodorus Atheniensis, Timocrates, & Sãdes Lampsacenus: qui & ex quo agnouit virum, ab eo nunquam discessit, nisi tantùm sex mẽses quibus domum profectus, denuo ad illum reuersus est. Fuit autem vir per omnia bonus, quemadmodum & Epicurus in Præcipuis scribit. Attestatur autẽ in tertio & Timocrates. Huiusmodi autẽ quum esset, sororem etiam Batidem Idomeneo tradit vxorẽ: Leontiámque Atticam meretricem assumptam pro concubina vsus est. Erat autem intrepidus aduersus turbationes omnes atque mortem, sicut Epicurus in primo Metrodoro tradit. Aiũt illum septem annis ante Epicurum obiisse diẽ, quinquagesimum & tertium agentem ætatis annum. Ipse autem Epicurus, in iis quæ

προειρημέναις διαθήκαις, ὡς προαποθανόντος αὐτοῦ δηλονότι, ἐπισκήπτει περὶ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ τῶν παίδων. ἔσχε δὲ καὶ τὸν προειρημένον οἰκεῖον ἕνα ἀδελφὸν τοῦ Μητροδώρου Τιμοκράτην.

Βιβλία δ' ἐστὶ τοῦ Μητροδώρου τάδε· Πρὸς τοὺς ἰατρούς, τρία· Περὶ αἰσθήσεων, πρὸς Τιμοκράτην, Περὶ μεγαλοψυχίας, Περὶ τῆς Ἐπικούρου ἀρρωστίας· Πρὸς τοὺς διαλεκτικούς· Πρὸς τοὺς σοφιστάς, ἐννέα· Περὶ τῆς ἐπὶ σοφίαν πορείας, Περὶ τῆς μεταβολῆς, Περὶ πλούτου, πρὸς Δημόκριτον, Περὶ εὐγενείας. ἦν καὶ Πολύαινος Ἀθηνοδώρου Λαμψακηνὸς ἐπιεικὴς καὶ φιλικός, ὡς οἱ περὶ Φιλόδημον φασί. καὶ ὁ διαδεξάμενος αὐτὸν Ἕρμαχος Ἀγεμάρχου, Μιτυληναῖος ἀνήρ, πατρὸς μὲν πένητος, τὰς δὲ ἀρχὰς προσέχων ῥητορικοῖς. φέρεται καὶ τούτου βιβλία κάλλιστα τάδε· Ἐπιστολικὰ περὶ Ἐμπεδοκλέους, κβ'· Περὶ τῶν μαθημάτων, πρὸς Πλάτωνα, πρὸς Ἀριστοτέλην. ἐτελεύτα δὲ παρὰ Λυσίᾳ, γενόμενος ἱκανὸς ἀνήρ. Λεοντεύς τε Λαμψακηνὸς ὁμοίως, καὶ ἡ τούτου γυνὴ Θεμίστα

recitauimus testamentis ipsius, vt vita functi filiorum curam haberi mandat. Habuit autem & prædictum familiarem quendam Metrodori fratrem Timocratem.

Porro Metrodorus hos scripsit libros, Ad medicos tres, Ad Timocratem de sensibus, De magnificentia, De morbo Epicuri, Aduersus dialecticos, Aduersus sophistas, nouem, De itinere ad sapientiam, De mutatione, De diuitiis, Aduersus Democritum, De nobilitate. Fuit & Polyænus quidam Athenodori filius Lampsacenus, modestus & amabilis, vt Philodemus ait. Successor item eius Hermachus Agemachi filius, Mitylenæus vir insignis, patre quidem paupere, at principio oratoriæ deditus. Feruntur & huius pulcherrima ista monumenta, De Empedocle epistolæ viginti duæ, De disciplinis aduersus Platonem, Aduersus Aristotelem. Moritur autem apud Lysiam vir sanè (vti diximus) illustris. Leonteus itidem Lampsacenus, eiúsque coniux Themista,

πρὸς ἣν καὶ γέγραφεν ὁ Ἐπί-
κουρος. ἔτι τε Κολώτης, καὶ
Ἰδομενεὺς, καὶ αὐτοὶ Λαμψα-
κηνοί. καὶ οὗτοι μὲν ἐλλόγι-
μοι, ὧν ἦν καὶ Πολύστρατος ὁ
διαδεξάμενος Ἕρμαχον· ὃν
διεδέξατο Διονύσιος, ὃν Βα-
σιλίδης. καὶ Ἀπολλόδωρος δὲ
ὁ Κηποτύραννος γέγονεν ἐλ-
λόγιμος, ὃς ὑπὲρ τετρακόσια
συνέγραψε βιβλία· δύο τε
Πτολεμαῖοι Ἀλεξανδρεῖς, ὅ, τε
Μέλας καὶ ὁ Λευκός· Ζήνων
τε ὁ Σιδώνιος ἀκροατὴς Ἀ-
πολλοδώρου, πολυγράφος ἀ-
νήρ· καὶ Δημήτριος ὁ ἐπικλη-
θεὶς Λάκων· Διογένης τε ὁ
Ταρσεὺς, ὁ τὰς ἐπιλέκτους σχο-
λὰς συγγράψας, καὶ Ὠρίων,
καὶ ἄλλοι οὓς οἱ γνήσιοι Ἐπι-
κούρειοι σοφιστὰς ἀποκαλοῦ-
σιν. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι Ἐπί-
κουροι τρεῖς, ὅ, τε Λεοντέως
υἱὸς καὶ Θεμίστας· ἕτερος, Μά-
γνης· τέταρτος, ὁπλομάχος.

Γέγονε δὲ πολυγραφώτα-
τος ὁ Ἐπίκουρος, πάντας ὑ-
περβαλλόμενος πλήθει βιβλί-
ων. κύλινδροι μὲν γὰρ πρὸς τοὺς
τριακοσίους εἰσί. γέγραπται δὲ
μαρτύριον ἔξωθεν ἐν αὐτοῖς οὐ-
δέν· ἀλλ' αὐταί εἰσιν Ἐπικού-
ρου φωναί. ἐζήλου δὲ αὐτὸν

A ad quam etiam ſcribit E-
picurus. Colotes quoque
& Idomeneus, & ipſi Lam-
pſaceni. Atque iſti quidem
nobiliores ex Epicuri ludo
fuere, adiecto & Polyſtra-
to ſucceſſore Hermachi,
cui ſucceſſit Dionyſius, cui
Baſilides. Apollodorus quo
que qui Κηποτύραννος di-
ctus eſt, clarus fuit, qui
vltra quadringenta volu-
B mina conſcripſit. Duo
quoque Alexandrini Pto-
lemæi, Melas atque Leu-
cus. Zeno quoque Sidoni⁹
Apollodori auditor, qui
infinita ſcripſit, Demetrius
etiam cognomento Lacō,
ac Diogenes Tarſenſis qui
ſelectas cōſcripſit ſcholas.
Orion item & alii quos
ii qui germani Epicuri ſūt,
ſophiſtas appellant. Erant
C autem & alii Epicurei tres,
Leontei filius & Themi-
ſtæ, alter, Magneſius, quar-
tus, Hoplomachus.

Scripſit autem Epicurus
infinita volumina: adeo vt
illorum multitudine cūctos
ſuperarit. Nanque Cylin-
dri ad trecentos ſunt, in
quibus nullum extrinſecus
D quæſitū teſtimoniū eſt, ſo-
liſque referti ſunt Epicuri
ſentētiis. Æmulatus eſt illū

Χρύσιππος ἐν πολυγραφίᾳ· καθά φησι Καρνεάδης, παράσιτον αὐτὸν τῶν βιβλίων ἀποκαλῶν. εἰ γάρ τι γράψαι ὁ Ἐπίκουρος, φιλονεικεῖ τοσοῦτο γράψαι ὁ Χρύσιππος. καὶ διὰ τοῦτο καὶ πολλάκις ταὐτὰ γέγραφε· καὶ τὸ ἐπελθὸν καὶ ἀδιόρθωτον εἷλκε τῷ ἐπείγεσθαι. καὶ τὰ μαρτύρια τοσαῦτα ἐστὶν ὡς ἐκείνων μόνων γέμειν τὰ βιβλία. καθάπερ καὶ παρὰ Ζήνωνι ἐστὶν εὑρεῖν καὶ παρὰ Ἀριστοτέλει. καὶ τὰ συγγράμματα μὲν Ἐπικούρῳ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα· ὧν τὰ βέλτιστα ἐστὶ τάδε· Περὶ φύσεως, λζ΄· Περὶ ἀτόμων καὶ κενοῦ, Περὶ ἔρωτος, Ἐπιτομὴ τῶν πρὸς τοὺς φυσικούς, Πρὸς τοὺς Μεγαρικοὺς διαπορίαι, Κύριαι δόξαι, Περὶ αἱρέσεων, Περὶ φυτῶν, Περὶ τέλους, Περὶ κριτηρίου, ἢ κανών, Χαιρέδημος, ἢ Περὶ θεῶν, Περὶ ὁσιότητος, ἢ Ἡγησιάναξ, Περὶ βίων δ΄· Περὶ δικαιοπραγίας, Νεοκλῆς πρὸς Θεμίσταν, Συμπόσιον, Εὐρύλοχος, Πρὸς Μητρόδωρον, Περὶ τοῦ ὁρᾷν, Περὶ τῆς ἐν τῇ ἀτόμῳ γωνίας, Περὶ ἁφῆς, Περὶ εἱμαρμένης, Περὶ παθῶν δόξαι πρὸς Τιμοκράτην,

Chryſippus in ſcribendo multa, ſicut Carneades etiã refert, paraſitũ illum librorum dicẽs. Nã ſiquid Epicurus ſcriberet, tãtundem ſcribere & Chryſippus cõtẽdebat. Atque ideo ſæpius eadem ſcripſit. Vnde & tumultuariè ſcribere ac parum emendatè illi ex feſtinatione contingebat, tótque teſtimonia inſerit, vt ex iis ſolis libri pleni eſſe videantur, quemadmodũ & apud Zenonem & apud Ariſtotelẽ inuenire in prõptu eſt. Tam multa & tam præclara ſunt Epicuri volumina. Ex quibus iſta vel optima ſunt: De natura triginta & ſeptem, De atomis & vacuo, De amore, Epitomæ eorum quæ aduerſus phyſicos ſcripta ſũt, Aduerſus Megarenſes dubitationes, Raræ opiniones, De ſectis, De plantis, De fine, De iudicio ſiue Regula, Chæredemus, De diis, De ſanctitate, Hegeſianax, De vitis quatuor, De iuſto opere, Neocles, Ad Themiſtam, Sympoſium, EVrylochus, Ad Metrodorum, De viſu, De angulo atomi, De tactu, De fato, De perturbationibus opiniones ad Timocratem,

Προγνωστικόν, Προτρεπτικός, Περὶ εἰδώλων, Περὶ φαντασίας, Ἀριστόβουλος, Περὶ μουσικῆς, Περὶ δικαιοσύνης, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, Περὶ δώρων καὶ χάριτος, Πολυμήδης, Τιμοκράτης, γ΄· Μητρόδωρος, ε΄· Ἀντίδωρος, β΄· Περὶ νότων δόξαι, πρὸς Μίθρην, Καλλιστόλας, Περὶ βασιλείας, Ἀναξιμένης, Ἐπιστολαί.

Μίαν δὲ αὐτῶν, εἰ δοκεῖ, ἐκθέσθαι πειράσομαι, τρεῖς ἐπιστολὰς αὐτοῦ παραθέμενος, ἐν αἷς πᾶσαν τὴν ἑαυτοῦ φιλοσοφίαν ἐπιτέτμηκε. θήσομαι δὲ καὶ τὰς κυρίας αὐτοῦ δόξας, καὶ εἴ τι ἔδοξεν ἐκλογῆς ἀξίως ἀνεφθέγχθαι. ὥστε σε πανταχόθεν καταμαθεῖν τὸν ἄνδρα, κἀμὲ κρίνειν, εἰ οἶδα κρίνειν. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἐπιστολὴν γράφει πρὸς Ἡρόδοτον, περὶ τῶν φυσικῶν· δευτέραν, πρὸς Πυθοκλέα, ἥτις ἐστὶ περὶ μεταρσίων· τὴν τρίτην, πρὸς Μενοικέα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ τὰ περὶ βίων. ἀρκτέον δὴ ἀπὸ τῆς πρώτης, ὀλίγα προειπόντα περὶ τῆς διαιρέσεως τῆς κατ' αὐτὸν φιλοσοφίας.

Prognoſticon, Exhortatorius, De imaginibus, De phantaſia, Ariſtobulus, De muſica, De iuſtitia & virtutibus aliis, De donis & gratia, Polymedes, Timocrates, tres, Metrodor⁹, quinque, Antidorus, duo, De auſtris opiniones, Ad Mithrẽ, Calliſtolas, De regno, Anaximenes, Epiſtolæ.

Vnam autem ipſarum (vt viſum eſt) ipſis conabor ponere, tribus eius propoſitis epiſtolis, in quibus omnem philoſophiam ſuam breuiter collegit. Ponemus autem peculiares ipſius opiniones, & ſiquid viſum eſt eloqui electione dignũ, vt omni ex parte cuiuſmodi vir fuerit addiſcas, ſi tamen ad hæc iudicanda idoneus ſum. Primam igitur epiſtolam ſcribit ad Herodotum, ſummam rerum omnium naturalium: ſecundam verò ad Pythoclẽ, quę de cæleſtibus corporibus eſt: tertiam ad Menœceum: continet autem ipſa de vitis. Ordiendum autem videtur à prima, quum prius pauca dixerimus de diuiſione philoſophiæ iuxta ipſũ.

Tres igitur in partes & ipſe philoſophiam diuiſit, Canonicam, Phyſicam,

Διαιρεῖται τοίνυν εἰς τρία· τό, τε κανονικὸν, καὶ φυσικὸν,

καὶ ἠθικόν. τὸ μὲν οὖν κανονικὸν ἐφόδους ἐπὶ τὴν πραγματείαν ἔχει, καὶ ἔστιν ἐν ἑνὶ τῷ ἐπιγραφομένῳ κανών· τὸ δὲ φυσικὸν, τὴν περὶ φύσεως θεωρίαν πᾶσαν, καὶ ἔστιν ἐν ταῖς περὶ φύσεως βίβλοις λζ', καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς κατὰ στοιχεῖον· τὸ δὲ ἠθικὸν, τὰ περὶ αἱρέσεως καὶ φυγῆς. ἔστι δὲ καὶ ἐν ταῖς περὶ βίων βίβλοις, καὶ ἐπιστολαῖς, καὶ τὸ περὶ τέλους. εἰώθασι μέντοι τὸ κανονικὸν ὁμοῦ τῷ φυσικῷ συντάττειν. καλοῦσι δὲ αὐτὸ Περὶ κριτηρίου καὶ ἀρχῆς, καὶ στοιχειωτικόν· τὸ δὲ φυσικὸν, Περὶ γενέσεως, καὶ φθορᾶς, καὶ περὶ φύσεως· τὸ δὲ ἠθικὸν, Περὶ αἱρετῶν καὶ φευκτῶν, καὶ Περὶ βίων καὶ τέλους. τὴν διαλεκτικὴν ὡς παρέλκουσαν ἀποδοκιμάζουσι. ἀρκεῖν γὰρ τοὺς φυσικοὺς χωρεῖν κατὰ τοὺς τῶν πραγμάτων φθόγγους. ἐν τοίνυν τῷ κανόνι λέγει ὁ Ἐπίκουρος κριτήρια τῆς ἀληθείας εἶναι τὰς αἰσθήσεις, καὶ προλήψεις, καὶ τὰ πάθη· οἱ δ' Ἐπικούρειοι, καὶ τὰς φανταστικὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας. λέγει δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἡρόδοτον ἐπιτομῇ,

Ethicam. Canonica igitur illa accessum continet ad opus. Agitur de illa in libro qui inscribitur Canon. Porro Physica naturæ totam speculationẽ continet, de qua in libris Naturalium triginta octo, atque in epistolis per elemẽta disseritur. Ethica verò de electione & fuga disserit, quæ in voluminibus De vitis, & epistolis, ac libro De fine tractatur. Consueuerunt autem canonicam naturali coniungere, appellántque illam de iudicio & principio sine introductione. Naturalẽ verò de generatione & corruptione & de natura. Cæterùm moralem de iis quæ eligi vel vitari debent, & de vitis, & de fine. Enimuero dialecticam vt transuersum agentem repudiát. Posse enim physicos abundè simplicibus, & propriis rerum vocabulis agere. Ait igitur Epicurus in canone quodam, sensus iudicia esse veritatis, & anticipationis & affectus. Epicurei prætere a phantasticos intuitus mentis adiiciunt. Dicit autem & in ea quam ad Herodotum scripsit Epitoma,

καὶ ἐν ταῖς κυρίαις δόξαις, Πᾶσα γὰρ (φησὶν) αἴσθησις, ἄλογός ἐστι, καὶ μνήμης οὐδεμιᾶς δεκτική. οὔτε γὰρ ὑφ' αὑτῆς κινεῖται, οὔτε ὑφ' ἑτέρου κινηθεῖσα ἀδυνατεῖ τι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, οὐδ' ἔστι τὸ δυνάμενον αὐτὰς διελέγξαι. οὔτε γὰρ ὁμογενὴς αἴσθησις τὴν ὁμογενῆ διὰ τὴν ἰσοσθένειαν, οὔθ' ἡ ἀνομοιογενὴς τὴν ἀνομοιογενῆ. οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν εἰσὶ κριτικαί. οὔτε μὴν λόγος· πᾶς γὰρ λόγος ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἤρτηται. οὔθ' ἡ ἑτέρα τὴν ἑτέραν· πάσαις γὰρ προσέχομεν. καὶ τὸ τὰ ἐπαισθήματα δὲ ὑφεστάναι, πιστοῦται τὴν τῶν αἰσθήσεων ἀλήθειαν. ὑφέστηκε δὲ τό, τε ὁρᾶν ἡμᾶς καὶ ἀκούειν, ὥσπερ τὸ ἀλγεῖν. ὅθεν καὶ περὶ τῶν ἀδήλων ἀπὸ τῶν φαινομένων χρὴ σημειοῦσθαι. καὶ γὰρ καὶ ἐπίνοιαι πᾶσαι ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων γεγόνασι κατά τε περίπτωσιν καὶ ἀναλογίαν, καὶ ὁμοιότητα, καὶ σύνθεσιν, συμβαλλομένου τι καὶ τοῦ λογισμοῦ. τά τε τῶν μαινομένων φαντάσματα, καὶ κατ' ὄναρ ἀληθῆ· κινεῖ γάρ· τὸ δὲ μὴ ὄν, οὐ κινεῖ.

A atque in certis illis opinionibus. Omnis enim (inquit) ſenſus irrationalis eſt, nulliúſque memoriæ capax. Neque enim à ſeipſo mouetur, neque ab altero motus poteſt aliquid adiicere ſiue auferre, nec eſt quod ipſos poſſit arguere. Nam neque ſimilis ſenſus ſimilem poteſt, quòd par ſit vtriuſque vis: neque B diſſimilis diſſimilem, quippe qui non earundem rerum iudices ſint, ac ne ratio quidem ipſa: nanque omnis ratio à ſenſibus ducta eſt: neque alter alterum: omnibus enim intendimus, eóque aſſeritur ſenſuum veritas, quòd quæ ſenſu vigent, ea ſubſiſtant. Porro & videre nos & audire non ſecus ac dolere C ſubſiſtit. Quocirca & de incertis oportet ab iis quæ appareant ſignis colligere. Nanque & cogitationes omnes à ſenſibus manãt ſecundum incidentiam, & proportionem, & ſimilitudinem, & compoſitionem, cooperante aliquid etiam ratione ipſa. Inſanorum imaginationes ac viſa etiam in ſomnis vera ſæpe ſunt. D mouent enim, non autem mouet quod non eſt.

τὴν δὲ πρόληψιν λέγουσιν οἱονεὶ κατάληψιν, ἢ δόξαν ὀρθὴν, ἢ ἔννοιαν, ἢ καθολικὴν νόησιν ἀναποκειμένην, τουτέστι μνήμην τοῦ πολλάκις ἔξωθεν φανέντος. οἷον τὸ, Τοιοῦτον ἐστὶν ἄνθρωπος. ἅμα γὰρ τῷ ῥηθῆναι ἄνθρωπος, εὐθὺς κατὰ πρόληψιν καὶ ὁ τύπος αὐτοῦ νοεῖται, προηγουμένων τῶν αἰσθήσεων. παντὶ οὖν ὀνόματι τὸ πρώτως ἐπιτεταγμένον, ἐναργές ἐστι· καὶ οὐκ ἂν ἐζητήσαμεν τὸ ζητούμενον, εἰ μὴ πρότερον ἐγνώκειμεν αὐτό. οἷον, Τὸ πόρρω ἑστὼς, ἵππος ἐστὶν ἢ βοῦς. δεῖ γὰρ κατὰ πρόληψιν ἐγνωκέναι ποτὲ ἵππου καὶ βοὸς μορφήν. οὐδ᾽ ἂν ὠνομάσαμέν τι, μὴ πρότερον αὐτοῦ κατὰ πρόληψιν τὸν τύπον μαθόντες. ἐναργεῖς οὖν εἰσιν αἱ προλήψεις· καὶ τὸ δοξαστὸν, ἀπὸ προτέρου τινὸς ἐναργοῦς ἤρτηται. ἐφ᾽ ὃ ἀναφέροντες λέγομεν. οἷον, Πόθεν ἴσμεν εἰ τοῦτό ἐστιν ἄνθρωπος; τὴν δὲ δόξαν, καὶ ὑπόληψιν λέγουσιν. ἀληθῆ τέ φασι καὶ ψευδῆ· ἂν μὲν γὰρ ἐπιμαρτυρῆται, ἢ μὴ ἀντιμαρτυρῆται, ἀληθῆ εἶναι· ἐὰν δὲ μὴ ἐπιμαρτυρῆται ἢ ἀντιμαρτυρῆται,

A Cæterùm anticipationẽ dicunt veluti cõprehensionẽ, seu opinionẽ ratam, siue cogitationẽ, siue vniuersalem intelligentiã insitã, hoc est, memoriã eius rei quę sæpe extrinsecus apparuit. vt exempli gratia, Tale quiddã homo est. Simul enim atque homo nominatur, cõtinuò per anticipationem forma etiã illius intelligitur, præcedentibus ac ducibus sensibus. B Prorsus igitur quod prius omnibus nominibus ordinatum est, manifestum est. Neque enim profectò quæreremus, quod inquirimus, nisi prius illud nouissemus. Verbi gratia, Quod procul abest, equúsne an bos est? Oportet enim antea per anticipationẽ agnouisse bouis & equi formã. C Neque enim aliquid nominaremus, nisi prius per anticipationẽ illius forma per oculos animo impressa esset. Euidẽtes sunt igitur anticipationes, quod opinabile est à priore certo aliquo pẽdet, ad quod illud referimus quod opinamur, vt vnde nouimus an sit istud homo nécne. hãc enim opinionem appellãt siue opinationem, & verã esse & falsam D dicũt. Nam si quidẽ pro testimonio sumatur, pro illa, siue contra illã agẽdum sit,

ψευδῆ τυγχάνειν. ὅθεν προσμένον εἰσήχθη· οἷον, τὸ προσμεῖναι καὶ ἐγγὺς γενέσθαι τῷ πύργῳ, καὶ μαθεῖν ὁποῖος ἐγγὺς φαίνεται. πάθη δὲ λέγουσιν εἶναι δύο, ἡδονὴν καὶ ἀλγηδόνα· ἱστάμενα περὶ πᾶν ζῷον. καὶ τὴν μὲν, οἰκεῖον· τὴν δὲ, ἀλλότριον· δι' ὧν κρίνεσθαι τὰς αἱρέσεις καὶ φυγάς. τῶν τε ζητήσεων εἶναι τὰς μὲν περὶ τῶν πραγμάτων, τὰς δὲ, περὶ ψιλὴν τὴν φωνήν. καὶ ταῦτα δὲ περὶ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ κριτηρίου στοιχειωδῶς. ἀιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιστολήν.

A falsa est. Vnde etiam introductum est προσμένειν, id est Perseuerare. vt, Prope turrim accedere & cõtemplari qualis propè videatur. Perturbationes autem esse duas dicũt, voluptatem & dolorem, quæ in omne animal cadant. Ex his alteram propriam, alteram alienam esse: pérque eas iudicare electiones & euitationes. B Quæstionũ quoque alias esse de rebus, alias circa simplicem versari vocem. Atque ista de diuisione ac iudicio summatim dicta sunt. Redeundum iam ad epistolam quam diximus.

Ἐπίκουρος Ἡροδότῳ χαίρειν.

C Τοῖς μὴ δυναμένοις, ὦ Ἡρόδοτε, ἕκαστα τῶν περὶ φύσεως ἡμῖν ἀναγεγραμμένων ἐξακριβοῦν, μηδὲ τὰς μείζους τῶν συντεταγμένων βίβλους διαθρεῖν, ἐπιτομὴν τῆς ὅλης πραγματείας, εἰς τὸ κατασχεῖν τῶν ὁλοσχερωτάτων δοξῶν τὴν μνήμην, ἱκανῶς αὐτοῖς παρεσκεύασα· ἵνα παρ' ἑκάστους τῶν καιρῶν ἐν τοῖς κυριωτάτοις βοηθεῖν αὐτοῖς δύνωνται, καθ' ὅσον ἂν ἐφάπτωνται τῆς περὶ φύσεως θεωρίας.

Epicurus Herodoto S.

Iis qui nequeunt, ô Herodote, singula quæ à nobis de natura scripta sunt, ad vnguem intelligere, neque maiores de his rebus editos libros perscrutari, compendium totius operis feci, quantum satis esse putaui, vt integerrimarum opinionum memoriam facilè tenerent, vt quouis tempore in iis quæ sunt rata, illis opem ferre possint, D in quantum arripuerint naturę speculationem.

A καὶ τοὺς προβεβηκότας δὲ ἱκανῶς ἐν τῇ τῶν ὅλων ἐπιβλέψει, τὸν τύπον τῆς ὅλης πραγματείας τὸν κατεστοιχειωμένον δεῖ μνημονεύειν. τῆς γὰρ ἀθρόας ἐπιβολῆς πυκνὸν δεόμεθα· τῆς δὲ κατὰ μέρος, οὐχ ὁμοίως. βαδιστέον μὲν οὖν καὶ ἐπ' ἐκεῖνα, καὶ συνεχῶς ἐν τῇ μνήμῃ ποιητέον, ἀφ' οὗ ἥ τε κυριωτάτη ἐπιβολὴ ἐπὶ B τὰ πράγματα ἔσται, καὶ δὴ καὶ τὸ κατὰ μέρος ἀκρίβωμα πᾶν ἐξευρήσεται, τῶν ὁλοσχερωτάτων τύπων ἐμπεριειλημμένων, καὶ μνημονευομένων· ἐπεὶ καὶ τοῦ τετελεσιουργημένου τοῦτο κυριώτατον τοῦ παντὸς ἀκριβώματος γίνεται, τὸ ταῖς ἐπιβολαῖς ὀξέως δύνασθαι χρῆσθαι, καὶ πρὸς C ἁπλᾶ στοιχειώματα καὶ φωνὰς συναγομένων. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ πύκνωμα τῆς συνεχοῦς τῶν ὅλων περιοδείας εἶναι, μὴ δυνάμενον διὰ βραχέων φωνῶν ἅπαν ἐμπεριλαβεῖν ἐν αὑτῷ τὸ καὶ κατὰ μέρος ἂν ἐξακριβωθέν. ὅθεν δὴ πᾶσι χρησίμης οὔσης τοῖς ᾠκειωμένοις φυσιολογίᾳ τῆς τοιαύτης D ὁδοῦ, παρεγγυῶ τὸ συνεχὲς ἐνέργημα ἐν φυσιολογίᾳ,

Quin eos etiam qui iam contemplatione omnium, formã & veluti fundamenta totius operis iecerunt, huiusce compendio adiutum iri spero ad facilè reminiscendum. Nam fundamentis rei crebrò indigemus, membris nõ ita. Eundum igitur ad illa est, faciẽdúsque ex iugi memoriæ exercitatione habitus, ex quo & ratus maximè validúsque ad res intuitus nobis obueniet, omnísque particularium rerum diligens cognitio reperietur, quum formæ plenissimè animo versantur memoriáque tenentur. Nam ea summa totius diligentiæ, ísque effectus est, huiusce intuitu vti celeriter posse, ad simplicia elementa, atque ad conclusionum voces. Neque enim fas est condensationem perpetuæ rerũ circuitionis esse, nisi possit paucis vocibus totum in seipso cõplecti illud quod etiam per partes diligenter explicatum fuerit. Vnde quũ omnibus perutilis sit, qui sint illi familiarius dediti naturæ rationi, huiusmodi vitæ continuationem fieri moneo in physiologia,

καὶ τὴν τούτων μάλιστα ἐγγαληνιζόντων βίῳ, ποιήσασθαι καὶ τοιαύτην τινὰ ἐπιτομὴν καὶ στοιχείωσιν τῶν ὅλων δοξῶν. πρῶτον μὲν οὖν τὰ ὑποτεταγμένα τοῖς φθόγγοις (ὦ Ἡρόδοτε) δεῖ εἰληφέναι, ὅπως ἂν τὰ δοξαζόμενα, ἢ ζητούμενα, ἢ ἀπορούμενα ἔχωμεν εἰς ὃ ἀνάγοντες ἐπικρίνειν, καὶ μὴ ἄκριτα πάντα ἡμῖν εἰς ἄπειρον ἀποδεικνύουσιν, ἢ κενοὺς φθόγγους ἔχωμεν. ἀνάγκη γὰρ τὸ πρῶτον ἐννόημα καθ᾽ ἕκαστον φθόγγον βλέπεσθαι, καὶ μηδὲν ἀποδείξεως προσδεῖσθαι, εἴπερ ἕξομεν τὸ ζητούμενον, ἢ ἀπορούμενον, καὶ δοξαζόμενον ἐφ᾽ ὃ ἀνάξομεν. ἔτι κατὰ τὰς αἰσθήσεις δεῖ πάντα τηρεῖν, καὶ ἁπλῶς τὰς παρούσας ἐπιβολάς, εἴτε διανοίας, εἴθ᾽ ὁτουδήποτε τῶν κριτηρίων. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὑπάρχοντα πάθη· ὅπως ἂν καὶ τὸ προσμένον καὶ τὸ ἄδηλον ἔχωμεν οἷς σημειωσόμεθα. ταῦτα δὲ διαλαβόντας συνορᾶν ἤδη περὶ τῶν ἀδήλων. πρῶτον μὲν, ὅτι οὐδὲν γίνεται ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. πᾶν γὰρ ἐκ παντὸς ἐγίνετ᾽ ἂν, σπερμάτων γε οὐδὲν προσδεόμενον.

A eam quæ maximè trāquillitatem afferat vitæ, & eius compēdium, ac veluti summam opinionum omnium tenere memoriter. Primùm igitur, mi Herodote, quæ subiecta sunt vocibus oportet comprehendere, vt ea quæ opinamur, siue quærimus, siue de quibus ambigimus, ad ea referentes, diiudicare possim'. At B ne indiscreta sint omnia nobis in infinitum demōstrantibus, siue inanes voces habeamus, necesse quidem est primam notionem per vnamquanque dispici vocem, nihilque probatione indigere. Siquidē habebimus quæsitum vel dubitatum, vel opinatū ad quod referamus: siue secundum sensus obseruare omnia o- C portet, ac simpliciter præsentes intuitus, siue mētis, siue quorumuis iudiciorū. Eadem ratione etiam perturbationes quæ adsunt, vt perseuerans illud incertum habemus, quibus notare possimus. Hæc autem vbi perceperimus, de incertis iam conspicari opus est. Primum quidem quòd nihil fit eo quòd non est. O- D mnia enī ex omnibus fierēt seminibus nihil indigētia.

καὶ εἰ ἐφθείρετο δὲ τὸ ἀφανιζόμενον εἰς τὸ μὴ ὄν, πάντα ἂν ἀπωλώλει τὰ πράγματα, οὐκ ὄντων τῶν εἰς ἃ διελύετο. καὶ μὴν καὶ τὸ πᾶν ἀεὶ τοιοῦτον ἦν οἷον νῦν ἐστι, καὶ ἀεὶ τοιοῦτον ἔσται. οὐθὲν γάρ ἐστιν εἰς ὃ μεταβάλλει. παρὰ γὰρ τὸ πᾶν οὐθέν ἐστιν, ὃ ἂν εἰσελθὸν εἰς αὐτὸ τὴν μεταβολὴν ποιήσαιτο. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ φησὶ κατ' ἀρχήν. καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ φύσεως τὸ πᾶν ἐστι σῶμα. τὰ μὲν σώματα ὡς ἔστιν, καὶ αὐτὴ ἡ αἴσθησις ἐπὶ πάντων μαρτυρεῖ, καθ' ἣν ἀναγκαῖον τὸ ἄδηλον τῷ λογισμῷ τεκμαίρεσθαι, ὥσπερ προεῖπον τὸ πρόσθεν· εἰ μὴ ἦν ὃ κενὸν καὶ χώραν καὶ ἀναφῆ φύσιν ὀνομάζομεν, οὐκ ἂν εἶχε τὰ σώματα ὅπου ἦν, οὐδὲ δι' οὗ ἐκινεῖτο, καθάπερ φαίνεται κινούμενα. παρὰ δὲ ταῦτα οὐθὲν οὔτε ἐπινοηθῆναι δύναται, οὔτε περιληπτῶς, οὔτε ἀναλόγως τοῖς περιληπτοῖς, ὡς καθ' ὅλας φύσεις λαμβανόμενα, καὶ μὴ ὡς τὰ τούτων συμπτώματα, ἢ συμβεβηκότα λεγόμενα. καὶ μὴν καὶ ταὐτὸν τοῦτο καὶ ἐν τῇ πρώτῃ

A Sed & si quod occidit, interiret in id quod non est, omnia iamdudum interiissent, quum ea non essent in quæ dissoluerentur. Atqui & omne huiusmodi semper fuit quale nűc est, sempérq; tale erit, nihílque est in quod mutari possit. Ná prçter ipsum vniuersű nihil est quod in id ingressű mutationẽ operetur. Enimuero B istud quoque etiam in maiore cõpendio statim à principio dixit. In primo itẽ De natura ipsum omne est. Corpora nanque ista vt sese habeát sensus ipse testatur in omnibus, secundum quem necesse est incertitudinem cogitationű coniicere, quemadmodű antea dixi. Nisi enim esset quod inane & locű, & quæ tangi C non potest naturá nominamus, nequaquam haberent vbiná essent corpora, neque per quod mouerentur, quæ profectò moueri perspicuű est. At prçter ista nihil neque cogitatione cõprehẽdi potest, neque per modum comprehensionis, neque secundum comprehensibiliű proportionẽ. Quippe quç per omnes naturas accipiuntur, neque veluti horum D euentus accidentiáve dicűtur. Eadem fermè in primo

περὶ φύσεως, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ καὶ πεντεκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. τῶν σωμάτων τὰ μέν ἐστι συγκρίσεις, τὰ δ' ἐξ ὧν αἱ συγκρίσεις πεποίηνται. ταῦτα δέ ἐστιν ἄτομα καὶ ἀμετάβλητα, εἴπερ μὴ μέλλει πάντα εἰς τὸ μὴ ὂν φθαρήσεσθαι· ἀλλ' ἰσχύοντα ὑπομένειν, ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν συγκρίσεων, πλήρη τὴν φύσιν, ὅταν οὐκ ἔχοντα ὅπῃ ἢ ὅπως διαλυθήσεται. ὥστε τὰς ἀρχὰς ἀτόμους ἀναγκαῖον εἶναι σωμάτων φύσεις.

ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ πᾶν, ἄπειρόν ἐστι. τὸ γὰρ πεπερασμένον, ἄκρον ἔχει· τὸ δὲ ἄκρον, παρ' ἕτερόν τι θεωρεῖται· ὥστε τὸ οὐκ ἔχον ἄκρον, πέρας οὐκ ἔχει· πέρας δὲ οὐκ ἔχον, ἄπειρον ἂν εἴη, καὶ οὐ πεπερασμένον. καὶ μὴν καὶ τῷ πλήθει τῶν σωμάτων ἄπειρόν ἐστι τὸ πᾶν, καὶ τῷ μεγέθει τοῦ κενοῦ. εἴτε γὰρ ἦν τὸ κενὸν ἄπειρον, τὰ δὲ σώματα ὡρισμένα, οὐδαμοῦ ἂν ἔμενε τὰ σώματα, ἀλλ' ἐφέρετο κατὰ τὸ ἄπειρον κενὸν διεσπαρμένα, οὐκ ἔχοντα τὰ ὑπερείδοντα καὶ στέλλοντα κατὰ τὰς ἀνακοπάς. εἴτε τὸ κενὸν ἦν ὡρισμένον, οὐκ ἂν εἶχε τὰ ἄπειρα σώματα ὅπου ἐνέστη.

De natura, & in decimoquarto & quinto atque in Maiore compendio. Corpora alia quid. m sunt cõcretiones, alia verò ex quibus cõcretiones factæ sunt. At ista indiuidua sunt & immutabilia, nisi omnia in id quod non est interitura sunt. Cæterùm in dissolutione concretionum plena per naturã sustinere valent, quum non habeant quorsum aut quo pacto solui possint. Itaque principia necesse est indiuiduas esse corporũ naturas. Præterea & omne istud infinitum est. Nam quod finitum est, extremum habet. Extremũ autem præter illud quippiã inspicitur. Itaque quod extremum non habet, nec finem quidem. Quod autem finem non habet, infinitũ sit necesse est, non finitum. Atque & multitudine corporum, & vacui magnitudine omne istud infinitum est. Si enim esset infinitum vacuum & corpora finita, nusquam manerẽt corpora, sed ferrentur per infinitum inane dispersa, quũ non haberent quo se figerent atque cohiberent.

Quòd si vacuum finitum esset, non haberent infinita corpora vbinã subsisterent.

πρὸς τε τούτοις, τὰ ἄτομα τῶν σωμάτων καὶ μεστά, ἐξ ὧν καὶ αἱ συγκρίσεις γίνονται, καὶ εἰς ἃ διαλύονται, ἀπερίληπτά ἐστι ταῖς διαφοραῖς τῶν σχημάτων. οὐ γὰρ δυνατὸν γενέσθαι τὰς τοσαύτας διαφορὰς ἐκ τῶν αὐτῶν σχημάτων περιειλημμένων. καὶ καθ' ἑκάστην δὲ σχημάτισιν ἁπλῶς ἄπειροί εἰσιν αἱ ὅμοιαι. ταῖς δὲ διαφοραῖς οὐχ ἁπλῶς ἄπειροι, ἀλλὰ μόνον ἀπερίληπτοι. οὐδὲ γάρ φησιν ἐνδοτέρω εἰς ἄπειρον τὴν τομὴν τυγχάνειν. λέγει δέ, ἐπειδὴ αἱ ποιότητες μεταβάλλονται, εἰ μέλλει τις μὴ καὶ τοῖς μεγέθεσιν ἁπλῶς εἰς ἄπειρον αὐτὰς ἐκβάλλειν. κινοῦνταί τε συνεχῶς αἱ ἄτομοι. φησὶ δὲ ἐνδοτέρω καὶ ἰσοταχῶς αὐτὰς κινεῖσθαι τοῦ κενοῦ, τὴν εἶξιν ὁμοίαν παρεχομένου καὶ τῇ κουφοτάτῃ καὶ τῇ βαρυτάτῃ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ αἱ μέν, εἰς μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων διϊστάμεναι· αἱ δέ, αὐτὸν τὸν παλμὸν ἴσχουσιν, ὅταν τύχωσι τὴν περιπλοκὴν κεκλιμέναι, ἢ στεγαζόμεναι περὶ τῶν πλεκτικῶν. ἥ τε γὰρ τοῦ κενοῦ φύσις, ἡ διορίζουσα ἑκάστην αὐτήν, τοῦτο παρασκευάζει,

A Ad hæc verò indiuidua corpora ac plena, ex quibus & cõcretiones fiunt, & in quę dissoluuntur, incomprehẽsibilia sunt figurarum differentiis. Neque enim possibile est ex eisdem figuris comprehensis, tot factas esse differentias, ac per vnamquanque figurationẽ simpliter infinitæ sunt similes. Porro differentiis nõ simpliciter infinitæ, sed B tantùm incomprehẽsibiles sunt. Neque enim (ait) interius in infinitum sectionem esse. Dicit autem, quãdoquidem qualitates immutantur, si quis eas non etiã magnitudinibus simpliciter in immẽsum emissurus sit, mouentur assiduò atomi. Ait enim interius & æqua celeritate motus illos C agitari, cum vacuo similẽ motum exhibente perpetuo grauissimè atque leuissimè. Atque illæ quidem longè à se inuicem distantes. Aliæ verò agitationem ipsam cõtinent, quum fuerint cõplexione inclinatæ, siue ipsis complexionibus sustentatæ fuerint. Nam vacui natura, quæ illos singulos dirimit, hoc efficit:

D

τὴν ὑπόστασιν οὐχ οἷά τε οὖσα ποιεῖσθαι· ἥ τε στερεότης ἡ ὑπάρχουσα αὐταῖς κατὰ σύγκρουσιν, τὸν ἀποπαλμὸν ποιεῖ, ἐφ' ὁπόσον ἂν ἡ περιπλοκὴ τὴν ἀποκατάστασιν ἐκ τῆς συγκρούσεως διδῷ. ἀρχὴ δὲ τούτων οὐκ ἔστιν, αἰτίων τῶν ἀτόμων οὐσῶν καὶ τοῦ κενοῦ. φησὶ δ' ἐνδοτέρω μηδὲ ποιότητα τινὰ περὶ τὰς ἀτόμους εἶναι, πλὴν σχήματος καὶ μεγέθους καὶ βάρους· τὸ δὲ χρῶμα παρὰ τὴν θέσιν τῶν ἀτόμων ἀλλάττεσθαι ἐν ταῖς δώδεκα στοιχειώσεσι φησί. πᾶν τε μέγεθος μὴ εἶναι περὶ αὐτάς· οὐδέποτε γοῦν ἄτομος ὤφθη αἰσθήσει. αὕτη δ' ἡ φωνὴ, τούτων πάντων μνημονευομένων τὸν ἱκανὸν τύπον ὑποβάλλει τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἐπινοίαις. ἀλλὰ μὴν καὶ κόσμοι ἄπειροι εἰσὶν, εἴθ' ὅμοιοι τούτῳ, εἴτ' ἀνόμοιοι. αἵ τε γὰρ ἄτομοι ἄπειροι οὖσαι, (ὡς ἄρτι ἀπεδείχθη) φέρονται καὶ πορρωτάτω. οὐ γὰρ κατηνάλωνται αἱ τοιαῦται ἄτομοι ἐξ ὧν ἂν γένοιτο κόσμος, ἢ ὑφ' ὧν ἂν ποιηθείη, οὔθ' εἰς ἕνα, οὔτ' εἰς πεπερασμένους, οὔθ' ὅσοι τοιοῦτοι, οὔθ' ὅσοι διάφοροι τούτοις. ὥστε οὐδὲν τὸ

A quandoquidem firmitatem siue affixionem facere ipsa non potest. Solidum verò quod illis inest per collisionem, agitationẽ facit quantum complexio illa ex collisione restitutionem ac instaurationem dat. Horum autem initium non esse, quum atomi & inane causæ sint. Ait autem, intrinsecus neque vllam circa ato-B mos inesse qualitatem, pręter figuram & magnitudinem & grauitatem: immutari autem colorem circa positionem atomorum, in duodecim institutionibus ait, omnémque magnitudinem circa illos non esse: nũquam enim atomus sensu visa est. Hæc autẽ vox, quũ ista omnia memorantur, figuram idoneam submittit C cogitationibus naturę rerũ. Mundi item infiniti sunt, siue huic similes, siue qui dissimiles sunt. Atomi nanque quũ infinitæ sint, vt modò demonstratum est, etiam longissimè ferũtur. Neque enim consumuntur eiusce atomi, ex quibus fiat mundus, siue à quibus effectus sit, neque in vnum, neque in infinitos, neque in simi-D libus, neque in differentibus. Nihil igitur est quod

ἐμποδίζον ἐστὶ πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῶν τοιούτων κόσμων. καὶ μὴν καὶ τύποι ὁμοιοσχήμονες τοῖς στερεμνίοις εἰσὶ, λεπτότησιν ἀπέχοντες μακρὰν τῶν φαινομένων. οὔτε γὰρ ἀποστάσεις ἀδυνατεῖσιν ἐν τῷ περιέχοντι γίνεσθαι τοιαῦται, οὔτε ἐπιτηδειότητες, τὰς κατεργασίας τῶν κοιλωμάτων καὶ λεπτοτήτων γίνεσθαι, οὔτε ἀπόρροιαι τὴν ἑξῆς θέσιν καὶ βάσιν διατηροῦσαι, ἥνπερ καὶ ἐν τοῖς στερεμνίοις εἶχον. τούτους δὲ τοὺς τύπους εἴδωλα προσαγορεύομεν. καὶ μὴν καὶ ἡ διὰ τοῦ κενοῦ φορὰ κατὰ μηδεμίαν ἀπάντησιν τῶν ἀντικοψάντων γινομένη, πᾶν μῆκος περιληπτὸν ἐν ἀπερινοήτῳ χρόνῳ συντελεῖ. βραδύτητος γὰρ καὶ τάχους ἀντικοπὴ καὶ οὐκ ἀντικοπὴ ὁμοίωμα λαμβάνει. οὐ μὴν οὐδὲ ἅμα κατὰ τοὺς διὰ λόγου θεωρητοὺς χρόνους κατὰ τὸ φερόμενον σῶμα ἐπὶ τοὺς πλείους τόπους ἀφικνεῖται. ἀδιανόητον γὰρ καὶ τοῦτο, συναφικνούμενον ἐν αἰσθητῷ χρόνῳ ὅθεν δή ποθεν τοῦ ἀπείρου, οὐκ ἐξ οὗ ἂν περιλάβωμεν τὴν φορὰν τόπου ἔσται ἀφιστάμενον. ἀντικοπῇ γὰρ ὅμοιον ἔσται,

huiusmodi mundorum infinitatem impediat. Imò & formæ similium figurarum cum solidis sunt tenuitatibus longè & apparentibus distantes. Neque enim eius recessiones in aere fieri nō possunt, neque aptitudines per efficientiam concauorum atque tenuium, neque vapores cōsequentem positionem atque incessum obseruantes, eam quam in solidioribus habeant. Eas autē formas imagines vocamus. Atqui motus qui per vacuum fit, nullo contra incidentium occursu fit, omnem longitudinem comprehensibilem in incomprehensibili consumat tempore. Quippe tarditatis ac celeritatis incisio aduersa, nec aduersa similitudinē accipit, neque tamen simul secūdum tempora quæ per rationem speculamur, iuxta id quod agitur corpus ad loca plura penetrat. Nā cogitari non potest. Et hoc sensibili in tempore simulac conuenerit, & ex quouis infinito, nō ex quo complectamur motū, locus recedens erit. Simile enim contrariæ illi incisioni erit,

κἂν μέχρι τούτου τὸ τάχος τῆς φορᾶς μὴ ἀντικοπτόμενον καταλίπωμεν. χρήσιμον δὴ καὶ τοῦτο κατασχεῖν τὸ στοιχεῖον, ἔθ' ὅτι τὰ χρηστὰ εἴδωλα ταῖς λεπτότησιν ἀνυπερβλήτοις κέχρηται. ὅθεν ἀντιμαρτυρεῖ τῶν φαινομένων, ἢ ὅθεν καὶ τάχη ἀνυπέρβλητα ἔχει, πάντα πόρον σύμμετρον ἔχοντα πρὸς τῷ ἀπείρῳ αὐτῶν μηθὲν ἀντικόπτειν, ἢ ὀλίγα ἀντικόπτειν, πολλαῖς δὲ καὶ ἀπείροις εὐθὺς ἀντικόπτειν τι. πρός τε τούτοις, ὅτι ἡ γένεσις τῶν εἰδώλων ἅμα νοήματι συμβαίνει. καὶ γὰρ ῥεῦσις ἀπὸ τῶν σωμάτων τοῦ ἐπὶ πολλῆς συνοχῆς οὐκ ἐπίδηλος σημειώσει, διὰ τὴν ἀνταναπλήρωσιν σῴζουσα τὴν ἐπὶ τοῦ στερεμνίου θέσιν καὶ τάξιν τῶν ἀτόμων, ἐπὶ πολὺν χρόνον· εἰ καὶ ἐνίοτε συγχεομένη ὑπάρχει. καὶ συστάσεις ἐν τῷ περιέχοντι ὀξεῖαι, διὰ τὸ μὴ δεῖν κατὰ βάθος τὸ συμπλήρωμα γίνεσθαι. καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι τινὲς γεννητικοὶ τῶν τοιούτων φύσεών εἰσιν. οὐθὲν γὰρ τούτων ἀντιμαρτυρεῖ ταῖς αἰσθήσεσιν, ἂν βλέπῃ τις τίνα τρόπον τὰς ἐνεργείας ἵνα καὶ τὰς συμπαθείας ἀπὸ τῶν ἔξωθεν

A etiamsi tandiu celeritatem motus non intersecandam relinquamus. Perutile est autẽ & hoc tenere elemẽtum, vel si nihil aliud quàm quòd simulacra tenuitatib⁹ summis vtuntur. Vnde iis quæ apparent palàm reluctatur, vel quòd celeritatẽ habeant incomparabilem, quę quemuis meatum moderatum habeat in hoc, ne- B quid illorum infinitatem vel minimum intersecet, plurimas autem & infinitas cõtinuò aliquid refringat. Ad hæc verò quoniam imaginum generatio simul atque cogitatur, contingit. Nam fluxus à corporibus eius qui fit in multa angustia, notationi perspicuus non est, ob contrariam repletionem seruans diutius C solidi positionẽ, ordinémque atomorũ: & si aliquando confunditur, celerésque in aere cõuentus sunt, quod minimè oporteat altius repletionem fieri. Sunt autẽ alii modi à quibus naturæ huiusmodi gignantur. Nihil enim horum cõtra sensus attestatur, si respiciat aliquis modũ aliquẽ effect⁹, vt ab exterioribus ad nos D

πρὸς ἡμᾶς ἀνοίσῃ. εἰ δεῖ καὶ νομίζειν, ἐπεισιόντος τινὸς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, τὰς μορφὰς ὁρᾶν ἡμᾶς καὶ διανοεῖσθαι. οὐ γὰρ ἂν ἀποσφραγίσαιτο τὰ ἔξω τὴν ἑαυτῶν φύσιν, τοῦ τε χρώματος καὶ τῆς μορφῆς, διὰ τοῦ ἀέρος τοῦ μεταξὺ ἡμῶν τε κἀκείνων, οὐδὲ διὰ τῶν ἀκτίνων, ἢ οἵων δήποτε ῥευμάτων ἀφ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνα παραγινομένων, οὕτως ὡς τύπων τινῶν ἐπεισιόντων ἡμῖν ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ἀπὸ χροῶν τε καὶ ὁμοιομόρφων, κατὰ τὸ ἐναρμόττον μέγεθος, εἰς τὴν ὄψιν ἢ τὴν διάνοιαν ὠκέως ταῖς φοραῖς χρωμένων. εἶτα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοῦ ἑνὸς καὶ συνεχοῦς τὴν φαντασίαν ἀποδιδόντος, καὶ τὴν συμπάθειαν ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου σώζοντος κατὰ τὸν ἐκεῖθεν σύμμετρον ἐπερεισμόν, ἐκ τῆς κατὰ βάθος ἐν τῷ στερεμνίῳ τῶν ἀτόμων πλάσεως, καὶ ἣν ἂν λάβωμεν φαντασίαν, ἐπιβλητικῶς τῇ διανοίᾳ ἢ τοῖς αἰσθητηρίοις, εἴτε μορφῆς, εἴτε συμβεβηκότων, μορφή ἐστιν αὕτη τοῦ στερεμνίου, γινομένη κατὰ τὸ ἑξῆς πύκνωμα, ἢ ἐγκατάλειμμα τοῦ εἰδώλου· τὸ δὲ ψεῦδος καὶ τὸ διημαρτη-

conuenientiam referant, etiamſi exiſtimandum eſt quum aliquid extrinſecus ſubrepit, formas nos intueri atque cogitare. Neque enim profectò reſignarent quæ exteriora ſunt, naturá ſuam, coloris ſcilicet atque formæ, per aerem qui inter nos & illam medius eſt, neque per radios aut qualeſcunque fluxus qui à nobis ad illa manarint. Ita veluti formis quibuſdam à rebus ipſis ad nos penetrantibus, quæ à coloribus formęque ſimilitudine non differant iuxta modum cōgruæ magnitudinis, in aciem aut mentem celeri vtentibus motu, deinde hac ex cauſa quod vnum & perpetuum eſt phantaſiam & conſenſionem reddens, à ſeruante ſubiecto, ſecundum eam quæ inde proficiſcitur æqualem in altioribus affectionem in ſolido fixionis atomorum, & quam animo vel ſenſibus phantaſiam irruentem acceperimus, ſeu formæ, ſeu accidentium, forma hæc eſt ſolidi, quæ fit iuxta ſubſequētem denſitatem, ſeu ex imaginum comprehenſione. Porro eo quòd opinamur mendaciū

μένον, ἐν τῷ προσδοξαζομένῳ A ἀεί ἐστιν ἐπιμαρτυρηθήσεσθαι. εἶτ' οὐκ ἐπιμαρτυρουμένου κατὰ τὴν ἀκίνητον ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διάληψιν δὲ ἔχουσαν καθ' ἣν τὸ ψεῦδος γίνεται. ἥ τε γὰρ ὁμοιότης τῶν φαντασμῶν οἱονεὶ ἐν εἰκόνι λαμβανομένων, ἢ καθ' ὕπνους γινομένων, ἢ κατ' ἄλλας B τινὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας, ἢ τῶν λοιπῶν κριτηρίων, οὐκ ἄν ποτε ὑπῆρχε τοῖς οὖσί τε καὶ ἀληθέσι προσαγορευομένοις, εἰ μὴ ἦν τινα καὶ ταῦτα πρὸς ὃ βάλλομεν. τὸ δὲ διημαρτημένον οὐκ ἂν ὑπῆρχεν εἰ μὴ ἐλαμβάνομεν καὶ ἄλλην τινὰ κίνησιν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συνημμένην μὲν, διάC- ληψιν δὲ ἔχουσαν. κατὰ δὲ ταύτην τὴν συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διάληψιν δὲ ἔχουσαν, ἐὰν μὲν μὴ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ ἀντιμαρτυρηθῇ, τὸ ψεῦδος γίνεται· ἐὰν δὲ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ μὴ ἀντιμαρτυρηθῇ, τὸ ἀληθές. καὶ ταύτην οὖν σφόδρα γε δεῖ τὴν δόξαν κατέχειν, ἵνα μήτε τὰ κριτήρια ἀναιρῆται τὰ κατὰ τὰς ἐνεργείας, μήτε τὸ διημαρτημένον ὁμοίως βεβαιούμενον πάντα συνταρ-

semper ac falsum asseri, siue non, refelli potest. Sin verò minus asseratur per immobilem nobis ipsis cōnexum imaginalem intuitum, perceptione præditū, per quam mendacium fit. Nam similitudo visorum quæ veluti in imagine accipiuntur, siue illa in somnis fiant, siue per alios intuitus mentis, aut iudiciorum reliquorum, nequaquam in iis essent quæ sunt, & vera appellantur, nisi essent aliqua, & hæc ad quæ iaculamur intuitum: falsum verò non esset, nisi accepissemus & alium aliquem motum in nobis ipsis, coniunctum quidē, cæterùm perceptione præditum. Secundum hunc autem coniunctum phantastico iactui, perceptionémque habentem, si quidem non asseratur siue refellatur, fieri vt mendaciū sit: si autem asseratur, aut non refellatur, verum. Et hæc igitur operæpretium est vt opinio fortiter teneat, vt neque iudicia tollantur actionum, neque falsum dum æqualiter confirmatur, cuncta per-

ῥάττῃ. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ἀκούειν γίνεται πνεύματός τινος φερομένου ἀπὸ τοῦ φωνοῦντος ἢ ἠχοῦντος ἢ ψοφοῦντος, ἢ ὅπως δή ποτε ἀκουστικὸν πάθος παρασκευάζοντος. τὸ δὲ ῥεῦμα τοῦτο εἰς ὁμοιομερεῖς ὄγκους διασπείρεται, ἅμα τινὰ διασώζοντας συμπάθειαν πρὸς ἀλλήλοις, καὶ ἑνότητα ἰδιότροπον διατείνουσαν πρὸς τὸ ἀποστεῖλαν, καὶ τὴν ἐπαίσθησιν τὴν ἀπ' ἐκείνου ὡς τὰ πολλὰ ποιοῦσαν· εἰ δὲ μή γε, τὸ ἔξωθεν μόνον ἔνδηλον παρασκευάζουσαν. ἄνευ γὰρ ἀναφερομένης τινὸς ἐκεῖθεν συμπαθείας, οὐκ ἂν γένοιτο ἡ τοιαύτη ἐπαίσθησις. οὐκ αὐτὸν οὖν δεῖ νομίζειν τὸν ἀέρα ὑπὸ τῆς προϊεμένης φωνῆς, ἢ καὶ τῶν ὁμογενῶν σχηματίζεσθαι. πολλὴν γὰρ ἔνδειαν ἕξει τοῦτο πάσχων ὑπ' ἐκείνης· ἀλλ' εὐθὺς τὴν γινομένην πληγὴν ἐν ἡμῖν ὅταν φωνὴν ἀφιῶμεν, τοιαύτην ἔκ τινων ὄγκων ῥεύματος πνευματώδεις ἀποτελεστικῶν ποιεῖσθαι, ἢ τὸ πάθος τὸ ἀκουστικὸν ἡμῖν παρασκευάζει. καὶ μὴν καὶ τὴν ὀσμὴν νομιστέον, ὥσπερ καὶ τὴν ἀκοὴν, οὐκ ἄν ποτε πάθος οὐθὲν ἐργάσασθαι,

turbet. Atqui & auditus fit, dum flatus aliquis fertur, siue à vocante, siue à sonante, siue à strepente, aut quoduis audiendi instrumētum inferente. Porro fluxus hic in æqualium partium tumores diffunditur, quandam ad inuicem seruantes consensionem, atque vnitatem propriam, ad id quod emisit atque ad sensum pertingentem, qui in illo vt plurimum facit. Sin verò minus, vel quod extrinsecus est tantùm manifestat. Nam absque consensione aliqua inde aduenìente nunquam profectò fieret huiusmodi sēsus. Nō igitur existimandum est aerem ipsum à procedente voce formari, vel ab iis quæ similis generis sunt. Multum enim ei deesset, si hoc ab illa pateretur, sed eum ictum qui fit in nobis, simulac vocem miserimus, huiusmodi facere ex quibusdam tumoribus, qui ventosum efficiant fluxū, deinde nobis passionē audiendi insinuent. Quin & hoc ipsum de odoratu sentiēdum quod de auditu diximus. Nunquam enim vllam effici passionem posse,

εἰ μὴ ὄγκοι τινὲς ἦσαν ἀπὸ τοῦ πράγματος ἀποφερόμενοι, σύμμετροι πρὸς τὸ τοῦτο τὸ αἰσθητήριον κινεῖν· οἱ μὲν ποιοί, τεταραγμένως καὶ ἀλλοτρίως· οἱ δὲ ποιοί, ἀταράχως καὶ οἰκείως ἔχοντες. καὶ μὴν καὶ τὰς ἀτόμους νομιστέον, μηδεμίαν ποιότητα τῶν φαινομένων προσφέρεσθαι, πλὴν σχήματος καὶ βάρους καὶ μεγέθους, καὶ ὅσα ἐξ ἀνάγκης σχήματος συμφυῆ ἐστι. ποιότης γὰρ πᾶσα μεταβάλλει· αἱ δὲ ἄτομοι, οὐδὲν μεταβάλλουσιν. ἐπειδήπερ ἀεί τι ὑπομένει ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν συγκρίσεων στερεὸν καὶ ἀδιάλυτον, ὃ τὰς μεταβολὰς οὐκ εἰς τὸ μὴ ὂν ποιήσεται, οὐδ᾽ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλὰ κατὰ μεταθέσεις ἐν πολλοῖς, τινῶν δὲ καὶ προσόδους καὶ ἀφόδους. ὅθεν ἀναγκαῖον τὰ μὴ μετατιθέμενα ἄφθαρτα εἶναι, καὶ τὴν τοῦ μεταβάλλοντος φύσιν οὐκ ἔχοντα, ὄγκους δὲ καὶ σχηματισμοὺς ἰδίους· τοῦτο γὰρ καὶ ἀναγκαῖον ὑπομένειν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς παρ᾽ ἡμῖν μετασχηματιζομένοις κατὰ τὴν περιαίρεσιν τὸ σχῆμα ἐνυπάρχον λαμβάνεται.

A nisi ſint tumores quidam, qui à re ipſa ad hunc mouendũ ſenſum debita menſura ferrentur, dum partim quidam perturbati atque alienati ſunt, partim verò quieti & conuenientes. Atqui atomos exiſtimandum eſt, nullam qualitatem eorum quæ videntur admittere, præter figuram & grauitatem & magnitu- B dinem, & quæ neceſſariò figuram contingunt. Qualitas enim omnis immutatur, atomi verò nihil mutantur. Oportet enim ſemper in diſſolutionibus concretionum, aliquid ſolidum atque inſolubile ſubſiſtere, quod mutationes in id quod non eſt non faciat, neque ex eo quod non eſt, ſed ſecundum transmuta- C tiones ex plurimis, quorundam verò acceſſus etiam ac receſſus. Quocirca neceſſe eſt vt ea quæ non tranſmutantur, incorruptibilia ſint, & ab eius quæ mutat natura prorſus aliena, verùm tumores habere ac formationes ſuas. Hoc enim ſubſiſtere neceſſarium eſt. Nam in iis quæ apud nos transformantur, D ſecundum ablationem, figura accipitur ſubſiſtens.

αἱ δὲ ποιότητες οὐκ ἐνυπάρχουσαι ἐν τῷ μεταβάλλοντι, ὥσπερ ἐκεῖνο καταλείπεται, ἀλλ' ἐξ ὅλου τοῦ σώματος ἀπολλύμεναι. ἱκανὰ οὖν τὰ ὑπολειπόμενα ταῦτα τὰς τῶν συγκρίσεων διαφορὰς ποιεῖν· ἐπειδή περ ὑπολείπεσθαί γέ τινα ἀναγκαῖον, καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεσθαι. ἀλλὰ μηδὲ ἀεὶ νομίζειν πᾶν μέγεθος ἐν ταῖς ἀτόμοις ὑπάρχειν, ἵνα μὴ τὰ φαινόμενα ἀντιμαρτυρῇ. παραλλαγὰς δέ τινας μεγεθῶν νομιστέον εἶναι· βέλτιον γάρ. καὶ τούτου προσόντος, τὸ κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις γινόμενα, ἀποδοθήσεται. πᾶν δὲ μέγεθος ὑπάρχον, οὔτε χρήσιμόν ἐστι πρὸς τὰς τῶν ποιοτήτων διαφορὰς, ἀφῖχθαί τε ἀμέλει καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁρατὰς ἀτόμους· ὃ οὐ θεωρεῖται γινόμενον, οὔθ' ὅπως ἂν γένοιτο ὁρατὴ ἄτομος ἐστὶν ἐπινοῆσαι. πρὸς δὲ τούτοις οὐ δεῖ νομίζειν ἐν τῷ ὡρισμένῳ σώματι ἀπείρους ὄγκους εἶναι, οὐδ' ὁπηλικουσοῦν. ὥστε οὐ μόνον τὴν εἰς ἄπειρον τομὴν ἐπὶ τοὔλαττον ἀναιρετέον, ἵνα μὴ πάντα ἀσθενῆ ποιῶμεν,

A Enimuero qualitates quũ in eo quod mutatur insitæ non sint, non secus atque illæ relinquuntur ex corpore toto pereuntes. Abundè igitur possunt ista quæ relinquuntur efficere concretionum differentias. Quandoquidem aliqua necesse est relinquātur, atque in id quod non est, defluát. Sed ne semper omnem quidem in B atomis magnitudinem esse putandum est, ne ea quæ apparent reluctentur. Cæterùm mutationes quasdam esse magnitudinum existimādum. præstat id quippe. Hoc autem si adsit, & quæ secundum passiones & quæ secundum sensus fiunt, reddentur. Omnis autem subsistens magnitudo, neque vtilis est ad C qualitatum differentias. Nam & ad nos veniunt haud dubiè visibiles atomi. Quod quum fit, minimè cernitur, neque quo pacto fiat visibilis atomus, agnoscere possumus. Ad hęc putandũ non est in corpore finito tumores infinitos esse, neque qualescũque. Itaque nō eā modò sectionē quę in infinitũ pateat, ad id quod D minus est tollere oportet, ne omnia infirma faciam⁹,

καὶ ταῖς περιλήψεσι τῶν ἀθρόων εἰς τὸ μὴ ὂν ἀναγκαζώμεθα, τὰ ὄντα θλίβοντες, καταναλίσκειν. ἀλλὰ καὶ τὴν μετάβασιν μὴ νομιστέον γίνεσθαι ἐν τοῖς ὡρισμένοις εἰς ἄπειρον, μηδὲ τοὔλαττον. οὔτε γὰρ ὅπως ἐπειδὰν ἅπαξ τις εἴπῃ ὅτι ἄπειροι ὄγκοι ἔν τινι ὑπάρχουσιν, ἢ ὁπηλικοιοῦν, ἔστι νοῆσαι πῶς τ' ἂν ἔτι πεπερασμένον τοῦτο εἴη τὸ μέγεθος. πηλίκοι γάρ τινες, δῆλον ὡς ἄπειροί εἰσιν ὄγκοι· καὶ οὗτοι ἐξ ὧν ὁπηλίκοι ἄν ποτε ὦσιν, ἄπειρον ἂν ἦν καὶ τὸ μέγεθος, ἄκρον τε ἔχοντες τὸ ὑποπεπερασμένον διαληπτόν. εἰ μὴ καὶ καθ' ἑαυτὸ θεωρητέον, οὐκ ἔστι μὴ καὶ τὸ ἑξῆς τούτου τοιοῦτον νοεῖν. καὶ οὕτω κατὰ τὸ ἑξῆς εἰς τὸ ἔμπροσθεν βαδίζοντα, εἰς τὸ ἄπειρον ὑπάρχειν κατὰ τοιοῦτον ἀφικνεῖσθαι τῇ ἐννοίᾳ. τό, τε ἐλάχιστον τὸ ἐν τῇ αἰσθήσει δεῖ κατανοεῖν, ὅτι οὔτε τοιοῦτόν ἐστιν οἷον τὸ τὰς μεταβάσεις ἔχον, οὔτε πάντῃ πάντων ἀνόμοιον, ἀλλ' ἔχον μέν τινα κοινότητα τῶν μεταβαίτων, διάληψιν δὲ μερῶν οὐκ ἔχον.

cogamúrque complexionibus repētinorum ea quæ sunt, in id quod non est, terendo consumere; verùm ne transmutationem quidē in iis quæ finita sunt in infinitum, neque in minus, fieri existimandum. neque enim vbi semel quispiam dixerit tumores in plerisque infinitos esse, quales etiam sint intelligere potest. quînam verò istud, quo modo finita sit ista magnitudo? quales enim quidē sunt constat. Nam tumores illi infiniti sunt, & ii ex quibus qualescunque hi fuerint, infinita profectò esset etiam magnitudo, extremitatémque finitam habentes perceptibilem, nisi & per seipsum inspiciendū est, ne & quod deinceps sequitur, huiusmodi intelligamus, atque ita per consequens in anteriora tendendo in infinitum contingat cogitatione procedere. Minimum autē illud quod in sensu est, considerādum est, vt neque sit huiusmodi cuiusmodi id quod habet transmutationes, neque tamen omnino dissimile, sed habeat commune cum transmutationibus aliquid. Cæterùm perceptione partium careat,

ἀλλ' ὅτι διὰ τὴν τῆς κοινότητος προσεμφέρειαν οἰηθῶμεν διαλήψεσθαί τι αὐτοῦ, τὸ μὲν ἐπὶ τάδε, τὸ δὲ ἐπ' ἐκεῖνα, τὸ ἴσον ἡμῖν δεῖ προσπίπτειν. ἑξῆς τε θεωροῦμεν ταῦτα ἀπὸ τοῦ πρώτου καταρχόμενοι· καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδὲ μέρεσι μερῶν ἀπτόμενα, ἀλλὰ ἐν τῇ ἰδιότητι τῇ ἑαυτῶν, τὰ μεγέθη καταμετροῦντα, τὰ πλείω πλεῖον, καὶ τὰ ἐλάττω ἔλαττον. ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ νομιστέον καὶ τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἐλάχιστον κεχρῆσθαι. μικρότητι γὰρ ἐκεῖνο δῆλον ὡς διαφέρει τοῦ κατὰ τὴν αἴσθησιν θεωρουμένου, ἀναλογίᾳ δὲ τῇ αὐτῇ κεχρῆσθαι. ἐπείπερ καὶ ὅτι μέγεθος ἔχει ἡ ἄτομος κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἀναλογίαν κατηγορήσαμεν, μικρόν τι μόνον μακρὸν ἐκβάλλοντες· ἔτι τε τὰ ἐλάχιστα καὶ ἀμιγῆ πέρατα δεῖ νομίζειν τῶν μηκῶν τὸ καταμέτρημα, ἐξ αὐτῶν πρῶτον τοῖς μείζοσι καὶ ἐλάττοσι παρασκευάζοντα τῇ διαλόγου θεωρίᾳ ἐπὶ τῶν ἀοράτων. ἡ γὰρ κοινότης ἡ ὑπάρχουσα αὐτοῖς πρὸς τὰ ἀμετάβολα, ἱκανὴ τὸ μέχρι τούτου συντελέσαι. συμφόρησιν δὲ

A ſed quum propter communis illius ſimilitudinem aliquid ipſius non percepiſſe arbitramur, partim ad hęc, partim ad illa, æqualitatem nobis oportet occurrere, ex qua iſta conſpicimus à primo inchoantes, non in eodem, neque in partibus partium, ſed in proprietate ſua metiendo magnitudines, quæ maiores ſunt, ma- B gis, & quæ minores, minus hac proportione arbitrandum, quod in atomo minimum eſt vti. Conſtat enim differre illud paruitate ab eo quod ſecundum ſenſus aſpicitur, eadem verò proportione vti. Nanque & quam magnitudinem habet atomus, ſecundum hác proportionem prædicauimus, paululum ſolam ex- C cludẽdo longitudinẽ. præterea minimos atque non mixtos fines eſſe putandum eſt, longitudinum dimenſionem, & ex ipſis primis maioribus ac minoribus parando rationis ſpeculatione, in iis quæ ſunt inuiſibilia. Nam commune illud quod eis ineſt ad immutabilia ſufficit quod hactenus eſt perfi- D cere. Collationem autem

ἐκ τούτων κίνησιν ἐχόντων οὐχ οἷόν τε γενέσθαι. καὶ μὴν καὶ τοῦ ἀπείρου, ὡς μὲν ἀνωτάτω ἢ κατωτάτω, οὐ δεῖ κατηγορεῖν· τὸ ἄνω ἢ κάτω μέντοι τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς. ὅθεν ἂν τὸ μὲν εἰς ἄπειρον ἄγειν ὄν, μηδέποτε φανεῖσθαι τοῦτο ἡμῖν· ἢ τὸ ὑποκάτω τοῦ νοηθέντος, εἰς ἄπειρον ἅμα ἄνω τε εἶναι καὶ κάτω πρὸς τὸ αὐτό· τοῦτο γὰρ ἀδύνατον διανοηθῆναι. ὥστ' ἔστι μίαν λαβεῖν φορὰν, τὴν ἄνω νοουμένην εἰς ἄπειρον· καὶ μίαν τὴν κάτω, ἂν καὶ μυριάκις πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἐπάνω τὸ παρ' ἡμῶν φερόμενον τοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν τόπους ἀφικνῆται, ἢ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ὑποκάτω τὸ παρ' ἡμῶν κάτω φερόμενον. ἡ γὰρ ὅλη φορὰ οὐθὲν ἧττον ἑκατέρα ἀντικειμένη ἐπ' ἄπειρον νοεῖται. καὶ μὴν καὶ ἰσοταχεῖς ἀναγκαῖον τὰς ἀτόμους εἶναι, ὅταν διὰ τοῦ κενοῦ εἰσφέρωνται, μηδενὸς ἀντικόπτοντος. οὔτε γὰρ τὰ βαρέα θᾶττον οἰσθήσεται τῶν μικρῶν καὶ κούφων, ὅταν γε δεῖ μηδὲν ἀπαντᾶν αὐτοῖς· οὔτε τὰ μικρὰ τῶν μεγάλων, πάντα πόρον σύμμετρον ἔχοντα, ὅταν μηδὲν

A ex iis quæ motum habent fieri possibile non est. Nam & infiniti quod supremum aut infimum sit, prædicandum non est suprà vel infrà esse. Nam quod supra caput sit, vndecunque stemus, ducere in infinitum, nunquã nobis istuc apparere. Ita & quod infra id quod intellectum est, æqua ratione euadere in infinitum, B supra esse atque infra iuxta idem. Hæc enim intelligi possibile non est. Itaque licet vnam accipere superiorem intelligibilẽ loci mutationem in infinitum, vnámque inferiorem & similes ad superiorum pedes, id quod à nobis fertur ad ea quæ supra caput nostrũ sunt loca pertingat, aut ad inferiorum caput, quod à C nobis fertur inferius. Nanque motus vniuersus, nihilominus vtrique oppositus in infinitum intelligitur. Verùmenimuero & æqua celeritate atomos esse necesse est, quum per inane inuehuntur nullo reluctante. Neque enim grauia paruis, ac leuibus celerius ferantur, quandoquidem nihil occurrit eis, neque itidem parua magnis, quum D motum omnia habeant commensum, vbi ne illis

μηδὲ ἐκείνοις ἀντικόπτῃ, οὔθ᾽ ἡ ἄνω, οὔθ᾽ ἡ εἰς τὸ πλάγιον διὰ τῶν κρούσεων φορὰ, οὔθ᾽ ἡ κάτω διὰ τῶν ἰδίων βαρῶν. ἐφ᾽ ὁπόσον γὰρ ἂν κατίσχῃ ἑκατέρων, ἐπὶ τοσοῦτον ἅμα νοήματι τὴν φορὰν σχήσει, ἕως ἀντικόψῃ, ἢ ἔξωθεν, ἢ ἐκ τοῦ ἰδίου βάρους, πρὸς τὴν τοῦ πλήξαντος δύναμιν. ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τὰς συγκρίσεις θάττων ἑτέρα ἑτέρας ῥηθήσεται τῶν ἀτόμων, ἰσοταχῶν οὐσῶν, τῷ ἐφ᾽ ἕνα τόπον φέρεσθαι τὰς ἐν τοῖς ἀθροίσμασιν ἀτόμους, καὶ κατὰ τῶν ἐλαχίστων συνεχῆ χρόνον, εἰ μὴ ἐφ᾽ ἕνα κατὰ τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς χρόνους, ἀλλὰ πυκνὸν ἀντικόπτωσιν, ἕως ἂν ὑπὸ τὴν αἴσθησιν τὸ συνεχὲς τῆς φορᾶς γένηται. τὸ γὰρ προσδοξαζόμενον περὶ τοῦ ἀοράτου, ὡς ἄρα καὶ οἱ διὰ λόγου θεωρητοὶ χρόνοι τὸ συνεχὲς τῆς φορᾶς ἕξουσιν, οὐκ ἀληθές ἐστιν ἐπὶ τῶν τοιούτων· ἐπεὶ τό γε θεωρούμενον πᾶν, ἢ κατ᾽ ἐπιβολὴν λαμβανόμενον τῇ διανοίᾳ, ἀληθές ἐστιν. μετὰ δὲ ταῦτα δεῖ συνορᾶν ἀναφέροντα ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ πάθη. οὕτω γὰρ ἡ βεβαιοτάτη πίστις ἔσται,

A quidem aliquid obluctatur, neque ſupernus neque obliquus per colluſiones motus, neque inferior per propria pondera. In quantum enim vtraque continent, in tantum vnà cum intellectu habebit motum, quod aut extrinſecus, aut ex pondere proprio reluctetur aduerſus ferientis vim. Sed enim & per concretiones altera celerius B quàm altera dicetur, quando atomorum æqua celeritas ſit atque in vnum ferantur locum atomi quæ in conuentibus ſunt, & contra minima perpetuò, niſi in vnum ſecundum tẽpora quæ ratione cernuntur, ſed frequenter obluctentur, donec ſub ſenſu motus aſſiduitas fiat. Quod C enim de inuiſibili opinamur, quòd nimirum tempora quæ ratione cernuntur, perpetuum motum habitura ſint, in huiuſmodi verum non eſt. Nam omne quod cernitur, aut animo per intuitum percipitur, verum eſt. Poſt hæc diſpiciendum eſt, ad ſenſus paſſionéſque referendo. Ita enim D erit firmiſſima probatio,

ὅτι ἡ ψυχὴ σῶμά ἐστι λεπτομερὲς, παρ' ὅλον τὸ ἄθροισμα παρεσπαρμένον. προσεμφερέστατον δὲ πνεύματι θερμοῦ τινὰ κρᾶσιν ἔχοντι. καὶ πῆ μὲν, τούτῳ προσεμφερὲς, πῆ δὲ, τούτῳ. ἔστι δὲ τὸ μέρος πολλὴν παραλλαγὴν εἰληφὸς τῇ λεπτομερείᾳ καὶ αὐτῶν τούτων. συμπαθὲς δὲ τούτῳ μᾶλλον καὶ τῷ λοιπῷ ἀθροίσματι. τοῦτο B δὲ πᾶν αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς δηλοῦν, καὶ τὰ πάθη καὶ αἱ εὐκινησίαι, καὶ αἱ διανοήσεις, καὶ ὧν στερούμενοι θνήσκομεν. καὶ μὴν καὶ ὅτι ἔχει ἡ ψυχὴ τῆς αἰσθήσεως τὴν πλείστην αἰτίαν, δεῖ κατέχειν. οὐ μὴν εἰλήφει ἂν ταύτην, εἰ μὴ ὑπὸ τοῦ λοιποῦ ἀθροίσματος ἐστεγάζετό πως. τὸ δὲ λοιπὸν ἄθροισμα C παρασκευάσαν ἐκείνῃ τὴν αἰτίαν ταύτην, μετείληφε καὶ αὐτὸ τοιούτου συμπτώματος παρ' ἐκείνης, οὐ μέντοι πάντων ὧν ἐκείνη κέκτηται· διὸ ἀπαλλαγείσης τῆς ψυχῆς, οὐκ ἔχει τὴν αἴσθησιν. οὐ γὰρ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ταύτην ἐκέκτητο τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἑτέρῳ ἅμα συγγεγενημένῳ αὐτῷ παρεσκεύα- D ζεν, ὃ διὰ τῆς συντελεσθείσης περὶ αὐτῷ δυνάμεως,

quòd animis sit corpus tenuibus partibus per totam congregationem seminatum. Cæterùm spiritui simillimum calori quoddam temperamentum habenti, atque huic alicubi simile, alicubi illi. Est autem pars quæ multam accepit immutationem exilitate partium atque horum ipsorum. Consentit autem huic magis ex reliquo cœtui. At istud omne constat, vires esse animi, & perturbationes, agilitatésque, motus & cogitationes, & cætera quibus priuati morimur. Enimuero & id oportet tenere quòd habeat anima sensus plurimam causam. Non tamen istam accepisset, nisi à cōuentu reliquo roboraretur. Porro reliquus conuentus quum hanc parauerit causam, & ipse huiusmodi casus ab illa particeps fit, non tamen omnium quæ illa possidet: idcirco discedente anima, sensu caret. Neque enim ipsum in seipso possidebat hanc vim, sed alte-quod vnà cum eo factum fuerat, parabat per consummatam circa se virtutem, secúdum vertiginem

κατὰ τὴν δύναμιν σύμπτωμα αἰσθητικὸν εὐθὺς ἀποτελοῦν ἑαυτῷ, ἀπεδίδου κατὰ τὴν ὁμούρησιν καὶ συμπάθειαν, καὶ ἐκείνῳ, καθάπερ εἶπον. διὸ δὴ καὶ ἐνυπάρχουσα ἡ ψυχὴ οὐδέποτε, ἄλλου τινὸς μέρους ἀπηλλαγμένου, ἀναισθητεῖ· ἀλλ᾽ ἃ ἂν καὶ ταύτῃ συναπόληται τοῦ στεγάζοντος λυθέντος, εἴθ᾽ ὅλου, εἴτε καὶ μέρους τινός, ἐάνπερ διαμένῃ ἕξει τὴν αἴσθησιν. τὸ δὲ λοιπὸν ἄθροισμα διαμένον καὶ ὅλον καὶ κατὰ μέρος, οὐκ ἔχει τὴν αἴσθησιν ἐκείνου ἀπηλλαγμένου ὅσον ποτέ ἐστι τὸ συντεῖνον τῶν ἀτόμων πλῆθος εἰς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν· καὶ μὴν καὶ λυομένου τοῦ ὅλου ἀθροίσματος, ἡ ψυχὴ διασπείρεται, καὶ οὐκέτι ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις, οὐδὲ κινεῖται, ὥστε οὐδ᾽ αἴσθησιν κέκτηται. οὐ γὰρ οἷόν τε νοεῖν αὐτὸ αἰσθανόμενον, μὴ ἐν τούτῳ τῷ συστήματι ταῖς κινήσεσι ταύταις χρώμενον, ὅταν τὰ στεγάζοντα καὶ περιέχοντα μὴ τοιαῦτα ᾖ ἐν οἷς νῦν οὖσα ἔχει ταύτας τὰς κινήσεις. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε λέγει ἐν ἄλλοις, ἐξ ἀτόμων αὐτὴν συγκεῖσθαι λειοτάτων καὶ στρογγυλωτάτων,

sibiipsi continuò sensibilẽ incidentiam perficiens, & illi per communem fluxũ atque consensum (vt dixi) reddebat. Idcirco igitur & insita anima nunquam alia aliqua parte discedente, priuata sensuum fieret, sed cũ illa vnà pariter periret soluto eo quod sustinebat, siue toto siue etiam parte aliqua, si quidem sensus animæ in vigore persisteret. Porro conuentus reliquus permanens, & totus & per partes, non habet sensum illo abscedẽte, quantalibet sit quæ se intendat atomorum multitudo in animæ naturam, verùm enim & soluto conuentu toto dispergitur anima, neque iã easdem vires habet neque mouetur. Itaque ne sensum quidẽ habet. Neque enim intelligi potest hoc ipsum quod sentitur, nisi in conuentu isto his motibus vtatur, quando ea quæ roborant, & quæ continent, huiusmodi non sint in quibus nunc existẽs tales motus habet. Atqui & hoc in aliis dicit, & ex leuissimis atomis atque rotundissimis illam esse compositam,

πολλῷ τινι διαφερουσῶν τῶν τοῦ πυρός· καὶ τὸ μέντοι ἄλογον αὐτῆς, ὃ τῷ λοιπῷ παρεσπάρθαι σώματι· τὸ δὲ λογικὸν, ἐν τῷ θώρακι, ὡς δῆλον ἔκ τε τῶν φόβων καὶ τῆς χαρᾶς. ὕπνον τε γίνεσθαι τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν τῶν παρ' ὅλην τὴν σύγκρισιν παρεσπαρμένων, ἢ ἐγκατεχομένων, ἢ διαφορουμένων, εἶτα συμπιπτόντων τῶν τοῖς ἐσπαρμένοις. τό, τε σπέρμα ἀφ' ὅλων τῶν σωμάτων φέρεσθαι γε δεῖ προσκατανοεῖν, ὅτι τὸ ἀσώματον. λέγει γὰρ κατὰ τὴν πλείστην ὁμιλίαν τοῦ ὀνόματος, ἐπὶ τοῦ καθ' ἑαυτὸ νοηθέντος ἄν· καθ' ἑαυτὸ δὲ οὐκ ἔστι νοῆσαι τὸ ἀσώματον, πλὴν τοῦ κενοῦ. τὸ δὲ κενὸν, οὔτε ποιῆσαι, οὔτε παθεῖν δύναται, ἀλλὰ κίνησιν μόνον δι' ἑαυτοῦ τοῖς σώμασι παρέχεται. ὥσθ' οἱ λέγοντες ἀσώματον εἶναι τὴν ψυχὴν, ματαιάζουσιν. οὐθὲν γὰρ ἂν ἐδύνατο ποιεῖν, οὔτε πάσχειν, εἰ ἦν τοιαύτη· νῦν δ' ἐναργῶς ἀμφότερα ταῦτα διαλαμβάνει περὶ τὴν ψυχὴν τὰ συμπτώματα. ταῦτα οὖν πάντα τὰ διαλογίσματα περὶ ψυχῆς ἀνάγων τις ἐπὶ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθήσεις, μνημονεύων τῶν ἐν ἀρχῇ ῥηθέντων, ἱκανῶς

A multum ab illis differentibus quæ igneæ ſunt: pars tamen eius quæ ratione caret, corpori quoq; reliquo connexa eſt. Rationalem autem partem in pectore ſedem habere, vt ex metu & gaudio manifeſtum eſt. Somnum fieri quum partes animæ quæ per omnẽ concretionẽ diſſeminatæ ſunt, aut continentur, aut euacuantur, B deinde poris incidunt. Semen præterea ex omnibus corporis partibus ferri intelligendum eſt. Dicit enim per plurimam nominis familiaritatem in eo quod per ſe intelligitur. Incorporeum autem per ſe intelligere nõ poſſumus præter vacuum. Porro vacuum neque facere aliquid neque pati poteſt, ſed motum tan- C tùm per ſe corporibus præbet. Itaque qui incorporeã dicunt eſſe animam, deſipiunt. Nihil enim aut facere poſſet aut pati, ſi eſſet huiuſmodi. At nunc euidẽter hæc vtraque in anima eſſe caſus manifeſtant. Has igitur de anima ratiocinationes, ſiquis ad perturbationes ſenſúſque referens, memoria teneat quæ prin- D cipiò diximus, ſatis intelli-

κατόψεται τοῖς τύποις ἐμπεριειλημμένα εἰς τὸ κατὰ μέρος ἀπὸ τούτων ἐξακριβοῦσθαι βεβαίως. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σχήματα, καὶ τὰ χρώματα, καὶ τὰ μεγέθη, καὶ τὰ βάρεα, ἢ δὲ ὅσα ἄλλα κατηγορεῖται σώματος, ὡς ἂν εἰς αὐτὰ βεβηκότα, ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς ὁρατοῖς καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν αὐτοῖς γνωστοῖς, οὔθ' ὡς καθ' ἑαυτάς εἰσι φύσεις, δοξαστέον· οὐ γὰρ δυνατὸν ἐπινοῆσαι τοῦτο, οὔτε ὅλως ὡς οὐκ εἰσὶν, ὡς οὔθ' ἕτερα τὰ προσυπάρχοντα τούτῳ ἀσώματα, οὔθ' ὡς μόρια τούτου, ἀλλ' ὡς τὸ ὅλον σῶμα, καθ' ὅλου μὲν τούτων πάντων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον ἀΐδιον, οὐχ οἷόν τ' εἶναι συμπεφορημένον· ὥσπερ ὅταν ἐξ αὐτῶν τῶν ὄγκων μεῖζον ἄθροισμα συστῇ, ἤτοι τῶν πρώτων ἢ τῶν τοῦ ὅλου μεγεθῶν, τοῦ δέ τινος ἐλαττόνων, ἀλλὰ μόνον (ὡς λέγω) ἐκ τούτων ἁπάντων τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον ἀΐδιον. καὶ ἐπιβολὰς μὲν ἔχοντα ἰδίας πάντα ταῦτά ἐστι καὶ διαλήψεις· συμπαρακολουθοῦντος δὲ τοῦ ἀθρόου, καὶ οὐδαμῇ ἀποσχιζομένου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀθρόαν ἔννοιαν τοῦ σώματος κατηγορίαν εἰληφότος.

A get ea quæ locis cōprehensa sunt in id quod particulare est ex his firmiter ac diligēter exposita. Verumenimuero & figuræ & colores & magnitudines & pōdera, & alia quæ de corpore prædicantur, vt quæ per seipsa tēdāt, siue ad omnia, seu ad visibilia, & ea quæ per sensum cognita, neque per seipsas naturas esse opinandum. Non enim possi- B bile est id scire, neque omnino vt non sunt, vt neque alia quę insunt huic incorporea, neque vt huius particulæ, sed vt corpus totū, quod vniuersaliter quidem horum omnium quæ sua sunt naturam sempiternam habeat, possibile non est esse, si simul feratur. sicuti quum ex ipsis tumori- C bus maior constiterit conuentus, siue primorum, siue vniuersi magnitudinum, aliquo autem minorum, sed (vt dixi) ex his omnibus perpetuam habens suam naturā. Atque intuitus quidem priores habent hæc omnia & perceptiones. Cæterùm cōsequente multitudine subita, & nusquā scissionē admittente, sed iuxta D subitam agnitionē corporis prædicamentū percipiente.

καὶ μὴν καὶ τοῖς σώμασι συμπίπτει πολλάκις καὶ οὐκ ἀΐδιον παρακολουθεῖν, οὔτ' ἐν τοῖς ἀοράτοις, καὶ οὔτε ἀσώματα. ὥστε δὴ κατὰ τὴν πλείστην φορὰν, τούτῳ τῷ ὀνόματι χρώμενοι, φανερὰ ποιοῦμεν τὰ συμπτώματα οὔτε τὴν τοῦ ὅλου φύσιν ἔχειν, ὃ συλλαβόντες κατὰ τὸ ἀθρόον, σῶμα προσαγορεύομεν· οὔτε τὴν τῶν ἀϊδίων παρακολουθούντων, ὧν ἄνευ, σῶμα οὐ δυνατὸν νοεῖσθαι. κατ' ἐπιβολὰς δ' ἄν τινας, παρακολουθοῦντος τοῦ ἀθρόου, ἕκαστα προσαγορευθεῖν. ἀλλ' ὅτε δή ποτε ἕκαστα συμβαίνοντα θεωρεῖται, οὐκ ἀϊδίων τῶν συμπτωμάτων παρακολουθούντων, καὶ οὐκ ἐξελατέον ἐκ τοῦ ὄντος ταύτην τὴν ἐνάργειαν, ὅτι οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ὅλου φύσιν ᾧ συμβαίνει, ὃ δὴ καὶ σῶμα προσαγορεύομεν, οὐδὲ τὴν τῶν ἀϊδίων παρακολουθούντων, οὐδ' αὖ καθ' αὑτὰ νομιστέον. οὐδὲ γὰρ τοῦτο διανοητέον, οὔτ' ἐπὶ τούτων, οὔτ' ἐπὶ τῶν ἀϊδίων συμβεβηκότων. ἀλλ' ὅπερ καὶ φαίνεται, συμπτώματα πάντα τὰ σώματα νομιστέον, καὶ οὐκ ἀΐδιον παρακολουθοῦντα,

A Quin & corporibus contingit ſæpe vt ſequantur, & quod ſempiternum non eſt, neque in inuiſibilibus neque in corporeis. Vnde ſecundum motum plurimum hoc nomine vtente, manifeſtè colligimus caſus neque vniuerſi habere naturam, quam aſſumentes ſecundum repētinum corpus appellamus, neque item B conſequentium ſempiternorum, ſine quibus corpus cogitare non poteſt, per intuitus autem quoſdã, ſubſequente repentino ſingula appellarentur. Cæterùm quandocunque contingentia ſingula inſpiciuntur, non ſempiternis caſibus ſubſequentibus, neque hæc actio expellẽda ex eo quod eſt quia naturam non ha- C bet vniuerſi cui contingit, quod profectò etiam corpus appellamus, neque item ſempiternorum ſubſequentium, neque rurſus per ſe exiſtimandũ. Neque enim hoc, vel in his, vel in ſempiternis contingentibus intelligendum, ſed id quod etiam apparet, caſus omnes corpora exiſtimandum, etiamſi non D ſempiternè ſubſequantur,

οὐδ' αὖ φύσεως καθ' ἑαυτὰ τάγμα ἔχοντα· ἀλλ' ὃν τρόπον αὐτὴ ἡ αἴσθησις τὴν ἰδιότητα ποιεῖ, θεωρεῖται. καὶ μὴν καὶ τό γε δὴ προσκατανοῆσαι σφοδρῶς. τὸν γὰρ δὴ χρόνον οὐ ζητητέον, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐν ὑποκειμένῳ ζητοῦμεν, ἀνάγοντες ἐπὶ τὰς βλεπομένας παρ' ἡμῖν αὐτοῖς προλήψεις· ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐνάργημα, καθ' ὃ τὸν πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον ἀναφωνοῦμεν, συγγενικῶς τοῦτο περιφέροντες, ἀναλογιστέον. καὶ οὔτε διαλέκτους, ὡς βελτίους, μεταληπτέον, ἀλλ' αὐταῖς ταῖς ὑπαρχούσαις κατ' αὐτοῦ χρηστέον· οὔτε ἄλλο τι καθ' ἑαυτοῦ κατηγορητέον, ὡς τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἔχοντος τῷ ἰδιώματι τούτῳ (καὶ γὰρ τοῦτο ποιοῦσί τινές) ἀλλὰ μόνον ᾧ συμπλέκομεν τὸ ἴδιον τούτῳ καὶ παραμετροῦμεν, μάλιστα ἐπιλογιστέον. καὶ γὰρ τοῦτο οὐκ ἀποδείξεως προσδεῖται, ἀλλ' ἐπιλογισμοῦ· ὅτι ταῖς ἡμέραις καὶ ταῖς νυξὶ συμπλέκομεν, καὶ τοῖς τούτων μέρεσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς ἀπαθείαις, καὶ κινήσεσι, καὶ στάσεσιν, ἴδιόν τι σύμπτωμα

neque per se rursus naturæ ordinẽ habeant. Cæterùm quemadmodum sensus ipse proprietatem facit, conspiciuntur. Sed enim & hoc vehementer considerare opus est. Nãque tempus minimè quærendum est, sicut & reliqua quæ in subiecto quærimus, referentes ad eas quæ ad nosipsos inspiciuntur anticipationes, sed ipsam euidentiam per quã tẽpus aut multum aut pusillum vocamus, hoc familiari quadam propinquitate circumferentes reputandum, neque loquutiones velut meliores persequendum, sed iis quæ sunt ad manus in ea re vtendum. Neque aliud aliquid per seipsum prædicãdum, quasi eandem quam proprietas hæc substantiam habeat. Quod quidem faciunt quidam, sed solùm quo proprietatem cõnectimus, hoc etiã submetimur animaduertendum. Nam hoc demõstratione non indiget, sed animaduersione. Nã diebus ac noctibus horúmque partibus connectimus. Similiter & perturbationib' ac tranquillitate & motibus & statibus, proprium aliquem prætereà casum.

περὶ ταῦτα πάλιν αὐτὸ τοῦτο ἐννοοῦντες καθ' ὃ χρόνον ὀνομάζομεν. φησὶ δὲ καὶ ἐν τῇ β' τοῦ περὶ φύσεως, καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ, ἐπί τε τοῖς προειρημένοις, Τοὺς κόσμους δεῖ καὶ πᾶσαν σύγκρισιν πεπερασμένην, τὸ ὁμοειδὲς τοῖς θεωρουμένοις πυκνῶς ἔχουσαν νομίζειν γεγονέναι ἀπὸ τοῦ ἀπείρου πάντων τούτων ἐκ συστροφῶν ἰδίων ἀποκεκριμένων, καὶ μειζόνων καὶ ἐλαττόνων· καὶ πάλιν διαλύεσθαι πάντα, τὰ μὲν, θᾶττον, τὰ δὲ. βραδύτερον· καὶ τὰ μὲν, ὑπὸ τῶν τοιῶνδε, τὰ δὲ, ὑπὸ τῶν τοιῶνδε τοῦτο πάσχοντα. δῆλον οὖν ὡς καὶ ἀφθάρτους φησὶ τοὺς κόσμους, μεταβαλλόντων τῶν μερῶν· καὶ ἐν ἄλλοις τὴν γῆν τῷ ἀέρι ἐποχεῖσθαι. ἔτι δὲ καὶ τοὺς κόσμους οὔτε ἐξ ἀνάγκης δεῖ νομίζειν ἕνα σχηματισμὸν ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ διαφόρους αὐτοὺς ἐν τῇ ιβ' περὶ τούτου φησίν. οὓς μὲν γὰρ, σφαιροειδεῖς, καὶ ᾠοειδεῖς ἄλλους, καὶ ἀλλοιοσχήμονας ἑτέρους· οὐ μέντοι πᾶν σχῆμα ἔχειν· οὐδὲ ζῷα εἶναι ἀποκριθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. οὐδὲ γὰρ ἂν ἀποδείξειεν οὐδεὶς, ὡς μὲν τῷ τοιούτῳ, καὶ οὐκ ἂν ἐμπεριελήφθη

A Rursus hoc ipsum cogitantes secundum quod tẽpus nominamus. Ait autem & in secundo De natura libro & in magna Epitome, atq; in iis quæ prædiximus, mundos & omnem finitam concretionem similem iis quæ inspiciuntur speciem frequenter habentem existimandum ex infinito horum omnium prodiisse, ex B conuersionibus propriis, discretis, maioribus, atque minoribus: rursúmque dissolui omnia, celerius alia, alia tardius, quum alia hoc ab ipsis patiantur. Constat igitur & mundos illum dixisse interire, quum partes mutantur, & in aliis quòd terra aeri superuehatur, præterea & mundos neque ex necessitate arbitrari oportet C vnam habere figurã, imò & differentes eos in duodecimo De mundo esse ait. Alios nanque sphæræ, alios oui præferre speciem, alióscque aliam itidem formam, non tamen quamuis formam admittere, neque animantes esse ab infinito discretas. Neque enim probaret quispiam, quòd in eo qui sit huius- D modi comprehensa, non

τὰ τοιαῦτα σπέρματα, ἐξ ὧν ζῷά τε καὶ φυτὰ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα θεωρούμενα συνίσταται· ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ, οὐκ ἂν ἐδυνήθη. ὡσαύτως ἢ καὶ ἐντραφῆναι, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ γῆς νομιστέον.

ἀλλὰ μὴν ὑποληπτέον καὶ τὴν φύσιν πολλὰ καὶ παντοῖα ὑπὸ τῶν αὐτῶν τῶν πραγμάτων διδαχθῆναί τε καὶ ἀναγκασθῆναι· τὸν δὲ λογισμὸν τὰ ὑπὸ ταύτης παρεγγυηθέντα, καὶ ὕστερον ἐπακριβοῦν καὶ προσεξευρίσκειν, ἐν μὲν τισι θᾶττον, ἐν δέ τισι βραδύτερον· καὶ ἐν μὲν τισι περιόδοις καὶ χρόνοις ἀπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀπείρου, ἐν δέ τισι κατ᾽ ἐλάττους. ὅθεν καὶ τὰ ὀνόματα ἐξ ἀρχῆς μὴ θέσει γενέσθαι, ἀλλ᾽ αὐτὰς τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων καθ᾽ ἕκαστα ἔθνη ἴδια πασχούσας πάθη καὶ ἴδια λαμβανούσας φαντάσματα, ἰδίως τὸν ἀέρα ἐκπέμπειν, στελλόμενον ὑφ᾽ ἑκάστων τῶν παθῶν καὶ τῶν φαντασμάτων, ὡς ἄν ποτε καὶ ἡ παρὰ τοὺς τόπους τῶν ἐθνῶν διαφορὰ εἴη. ὕστερον δὲ κοινῶς καθ᾽ ἕκαστα ἔθνη τὰ ἴδια τεθῆναι, πρὸς τὸ τὰς δηλώσεις ἧττον ἀμφιβόλους γενέσθαι ἀλλήλαις.

A sint efficientia semina, ex quibus & animalia & arbores & cætera quæ cõspiciuntur, constant. in huiusmodi verò non potuisset. Eadem autem ratione etiã innutriri eum terra existimandum. Sed & naturam quoque opinãdum est plurima & varia ex rebus eisdem edoctam fuisse atque coactam. Porro rationem B quæ ab ea credita fuissent ea postea diligentius explicuisse atque adinuenisse. Præterea in quibusdam celerius, in aliis tardius, & quibusdam euolutionibus atque temporibus ab iis quæ ex infinito, in quibusdam verò secundum minores. Quocirca & nomina ab initio non positione facta, sed ipsa hominum ingenia C per singulas nationes propriis affectas perturbationibus, ac propria percipiẽtes visa, propriè aerẽ emittere immissum à perturbationibus singulis ac visis, vt esset vnaquæque etiam gentium per loca differentia. Tandem verò communiter per gentes singulas fuisse imposita propria, vt significationes minus am- D biguæ fierent adinuicem,

καὶ συντομωτέρως δηλουμένας· τινὰ δὲ καὶ οὐ συνορώμενα πράγματα εἰσφέροντας τοὺς συνειδότας παρεγγυῆσαί τινας φθόγγους τοὺς ἀναγκασθέντας ἀναφωνῆσαι· τοὺς δὲ, τῷ λογισμῷ ἑλομένους κατὰ τὴν πλείστην αἰτίαν, οὕτως ἑρμηνεῦσαι. καὶ μὴν ἐν τοῖς μετεώροις, φορὰν καὶ τροπὴν, καὶ ἔκλειψιν, καὶ ἀνατολὴν, καὶ δύσιν, καὶ τὰ σύστοιχα τούτοις, μήτε λειτουργοῦντος τινὸς νομίζειν δεῖ γίνεσθαι, καὶ διατάττοντος, ἢ διατάξαντος, καὶ ἅμα τὴν πᾶσαν μακαριότητα ἔχοντος, μετὰ ἀφθαρσίας· οὐ γὰρ συμφωνοῦσι πραγματεῖαι καὶ φροντίδες καὶ ὀργαὶ καὶ χάριτες μακαριότητι, ἀλλ' ἀσθενείᾳ καὶ φόβῳ καὶ προσδεήσει τῶν πλησίον ταῦτα γίνεται. μήτε αὖ πῦρ ἅμα ὄντα συνεστραμμένα τὴν μακαριότητα κεκτημένα, κατὰ βούλησιν τὰς κινήσεις ταύτας λαμβάνειν· ἀλλὰ πᾶν τὸ σέμνωμα τηρεῖν κατὰ πάντα ὀνόματα φερόμενα ἐπὶ τὰς τοιαύτας ἐννοίας, ἐὰν μηδ' ὑπεναντίαι ἐξ αὐτῶν τῷ σεμνώματι δόξαι· εἰ δὲ μὴ, τὸν μέγιστον τάραχον ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτὴ ὑπεναντιότης παρασκευάσει.

breuiusque significarent, quasdam insuper res etiam quæ non conspiciantur inferendo, vt eos qui essent conscii, monerent in sonos quosdam erũpere coactos, illos verò ratione duce plurimis ex causis ita interpretatos esse. Enimuero in meteoris motum & cõuersionem ac defectũ, ortúmque & occasum & his similia, neque ministerio cuiusquam facta existimandum est. verùm illius ordinatione & imperio qui omnẽ simul beatitudinem & immortalitatem habeat. Neque enim beatitati conueniunt negotia, & curæ, & iræ aut gratiæ, sed infirmitate ac timore & indigentia proximorum ista fiunt. Neque rursus quum ignis simul sit cõuersus in se quæ beatitudinem possident, secundum voluntatem hos motus accipere, verùm omnem seruare decentiã per omnia nomina quæ in huiusmodi feruntur notionibus, si neque contrariȩ honesto ex iis opiniones fiãt. Alioquin maximam in animalibus perturbationẽ huiusmodi cõtrarietas faciet.

ὅθεν δὴ καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐναπολήψεις τῶν συστρόφων τούτων ἐν τῇ τοῦ κόσμου γενέσει δεῖ δοξάζειν, καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ περίοδον συντελεῖσθαι. καὶ μὴν καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων αἰτίαν ἐξακριβῶσαι, φυσιολογίας ἔργον εἶναι δεῖ νομίζειν, καὶ τὸ μακάριον ἐν τῇ περὶ τῶν μετεώρων γνώσει, ἐνταῦθα πεπτωκέναι. καὶ ἐν τῷ τίνες φύσεις αἱ θεωρούμεναι κατὰ τὰ μετέωρα ταυτί, καὶ ὅσα συγγενῆ πρὸς τὴν εἰς τοῦτο ἀκρίβειαν. ἔτι τε οὐ τὸ πλεοναχῶς ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι, καὶ τὸ ἐνδεχομένως καὶ ἄλλως πως ἔχειν· ἀλλ᾽ ἁπλῶς μὴ εἶναι ἐν ἀφθάρτῳ καὶ μακαρίᾳ φύσει τῶν διάκρισιν ὑποβαλλόντων, ἢ τάραχον μηθέν· καὶ τοῦτο καταλαβεῖν τῇ διανοίᾳ, ἔστιν ἁπλῶς εἶναι. τὸ δ᾽ ἐν τῇ ἱστορίᾳ πεπτωκὸς τῆς δύσεως καὶ ἀνατολῆς καὶ τροπῆς καὶ ἐκλείψεως, καὶ ὅσα συγγενῆ τούτοις, μηθὲν ἔτι πρὸς τὸ μακάριον τῆς γνώσεως συντείνειν, ἀλλ᾽ ὁμοίως τοὺς φόβους ἔχειν τοὺς ταῦτα κατειδότας, τίνες δὲ αἱ φύσεις ἀγνοοῦντας καὶ τίνες αἱ κυριώταται αἰτίαι·

A Quocirca & eas quæ ab initio ſunt huiuſmodi conuerſionum perceptiones, in mūdi generatione oportet opinari, neceſſitatémque hanc & ambitum perfici. Atqui enim cauſam eorum quæ ſunt maximè propria diligenter exponere, phyſiologiæ opus eſſe putandum eſt, beatitudinémque in ſciētia de cæleſtibus B rebus huc cecidiſſe, & in eo quod naturæ quædam ſunt quæ inſpectæ ſecūdum huiuſmodi meteora, & quæ his affinia ſunt, ad huius rei exactam diligentiam conferunt, præterea non in huiuſmodi ipſum multipliciter eſſe, ac ipſum ſe circa illa pro viribus & ſecus quomodolibet habere, ſed ſimpliciter non eſſe in incor- C ruptibili ac beata natura eorum quæ diſcretionem ſuggerunt, aut perturbationem vllam: hoc autem mente comprehēdere ſimpliciter eſt eſſe. Porro quod in notitiam cadit de occaſu & ortu, & de conuerſione ac defectu, & quæ his ſimilia ſunt, nihil amplius ad beatitudinem ſcientię conferre, ſed ſimiliter habere D metus eos qui iſta conſiderant, quænam verò naturæ ſint, neſciunt, & quænam cauſæ vel maximè ratæ,

καὶ εἰ μὴ προσήδεισαν ταῦτα τὰ χαλεπὰ καὶ πλείους, ὅταν τὸ θάμβος ἐκ τῆς τούτων προσκατανοήσεως μὴ δύνηται τὴν λύσιν λαμβάνειν, καὶ τὴν περὶ τῶν κυριωτάτων οἰκονομίαν. διὸ δὴ καὶ πλείους αἰτίας εὑρίσκομεν τροπῶν, καὶ δύσεων, καὶ ἀνατολῶν, καὶ ἐκλείψεων, καὶ τῶν τοιούτων τροπῶν, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς κατὰ μέρος γινομένοις· ἢ οὐ δεῖ νομίζειν τὴν ὑπὲρ τούτων χρείαν, ἀκρίβειαν μὴ ἀπειληφέναι, ὅση πρὸς τὸ ἀτάραχον καὶ μακάριον ἡμῶν συντείνει. ὥστε παραθεωροῦντας ποσαχῶς παρ' ἡμῖν τὸ ὅμοιον γίνεται, αἰτιολογητέον ὑπέρ τε τῶν μετεώρων καὶ παντὸς τοῦ ἀδήλου, καταφρονοῦντας τῶν οὐδὲ μοναχῶς ἔχον ἢ γινόμενον γνωριζόντων, οὔτε τὸ πλεοναχῶς συμβαῖνον τὴν ἐκ τῶν ἀποστημάτων φαντασίαν παραδιδόντων, ἔτι τε ἀγνοούντων καὶ ἐν ποίοις οὐκ ἔστιν ἀταρακτῆσαι. ἂν οὖν οἰώμεθα καὶ ὡδί πως ἐνδεχόμενον αὐτὸ γίνεσθαι, καὶ ἐφ' οἵοις ὁμοίως ἀταρακτῆσαι αὐτὸ τὸ ὅτι πλεοναχῶς γίνεται γνωρίζοντες, ὥσπερ κἂν ὅτι ὡδί πως γίνεται εἰδῶμεν, ἀταρακτήσομεν.

A & nisi ista difficilia nouissent fortasse plurimi, quum timor ex consideratione horum solutionem capere nequeat, ac dispositionem eorum quæ sunt maximè propria. Idcirco & plures inuenimus causas conuersionum, & occasus, & ortus, defectus, & huiusmodi, sicut & in iis quæ particulatim fiũt. Aut existimãdũ non est horũ vsum B diligentiã non accepisse, quãta possit ad tranquillitatẽ nostrã beatitudinémque conferre. Itaque quasi per trãsitum intuentes quoties apud nos similitudo fit, de ratione cælestiũ omnísque incerti differendum est, eos aspernando qui ne id quidem sciunt quod vno modo se habet aut fit, neque C quod multis contingat modis, imaginationémque ex recessibus reddunt, ignorant præterea quænã sunt quæ perturbationem non ingerant. Si tamen arbitramur eo modo susceptum id fieri posse, & in quibus similiter perturbatione vacamus, ipsum quod multis fiat modis non ignorantes, quemadmodum si quod ita D se habeat nouerimus, perturbatione carebimus.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ὅλως ἅπασιν ἐκεῖνο δεῖ κατανοεῖν, ὅτι τάραχος ὁ κυριώτατος ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς γίνεται ἐν τῷ ταῦτα μακάριά τε δοξάζειν καὶ ἄφθαρτα, καὶ ὑπεναντίας ἔχειν τούτοις βουλήσεις ἅμα καὶ πράξεις, καὶ αἰτίας, καὶ ἐν τῷ αἰώνιόν τι δεινὸν καὶ προσδοκᾶν καὶ ὑποπτεύειν κατὰ τοὺς μύθους, εἴτε καὶ ταύτην τὴν ἀναισθησίαν τὴν ἐν τῷ τεθνάναι φοβουμένους, ὥσπερ οὖσαν κατ' αὐτούς, καὶ ἐν τῷ μὴ δόξαις ταῦτα πάσχειν, ἀλλ' ἀλόγῳ γέ τινι παραστάσει· ὅθεν μὴ ὁρίζοντας τὸ δεινὸν τὴν ἴσην ἢ καὶ ἐπιτεταμένην ταραχὴν λαμβάνειν, τῷ εἰ καὶ ἐδόξαζον ταῦτα. ἡ δὲ ἀταραξία, τὸ τούτων πάντων ἀπολελύσθαι, καὶ συνεχῆ μνήμην ἔχειν τῶν ὅλων καὶ κυριωτάτων. ὅθεν τοῖς πᾶσι προσεκτέον τοῖς παροῦσι, καὶ ταῖς αἰσθήσεσι, κατὰ μὲν τὸ κοινὸν ταῖς κοιναῖς· κατὰ δὲ τὸ ἴδιον, ταῖς ἰδίαις, καὶ πάσῃ τῇ παρούσῃ καθ' ἕκαστον τῶν κριτηρίων ἐναργείᾳ. ἂν γὰρ τούτοις προσέχωμεν, τὸ ὅθεν ὁ τάραχος γίνεται, καὶ ὁ φόβος ἐγίνετο,

Ad hæc omnia illud omnino oportet intelligere, quòd perturbatio humanis animis propriè omnino fit in eo quòd hæc & beata opinarentur, & incorruptibilia,& contrarias his voluntates ſimul habeant, & actiones, & cauſas,& in futura vita dirum quippiam ſecundũ fabulas & expectent, & ſuſpicẽtur, ſiue hanc priuationem ſenſus quæ in morte eſt, metuãt, quaſi poſt mortem aliquid ſit,& ipſi in eo quod non opinionibus iſta patiãtur,verùm ratione & commendatione quadam. Vnde quum non diffiniant malum æquam ſiue etiam maiorem perturbationem capere, quaſi hæc opinarẽtur tantùm. Porro huiuſmodi perturbationis vacatio,eſt his omnibus euadere liberum & abſolutum, perpetuámque omniũ, & & eorũ quę ſunt planè propria ſeruare memoriam. Quocirca omnibus vtendũ eſt præſentibus: in cõmune quidem vt communibus, priuatim verò vt priuatis,ac præſenti omni per ſingula iudicia euidentia. Si enim hiſce intẽderimus, id vnde perturbatio metúſque fiebat, excludemus,

ἐξαπολογησόμεθα ὀρθῶς καὶ ἀπολυσόμεθα, ὑπέρ τε μετεώρων αἰτιολογοῦντες καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἀεὶ παρεμπιπτόντων, καὶ ὅσα φοβεῖ τοὺς λοιποὺς ἐσχάτως.

Ταῦτά σοι ὦ Ἡρόδοτε, ἔστι κεφαλαιωδέστατα ὑπὲρ τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐπιτετμημένα· ὥστε ἂν γένοιτο οὗτος ὁ λόγος δυνατὸς, κατασχεθῇ μετὰ ἀκριβείας, οἶμαι· ἐὰν μὴ καὶ πρὸς ἅπαντα βαδίσῃ τις τῶν κατὰ μέρος ἀκριβωμάτων, ἀσύμβλητον αὐτὸν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἁδρότητα λήψεσθαι. καὶ γὰρ καὶ καθαρὰ ἐὰν ἀφ' ἑαυτοῦ ποιήσει πολλὰ τοῖς κατὰ μέρος ἐξακριβουμένοις κατὰ τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῖν, καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν μνήμῃ τιθέμενος συνεχῶς βοηθήσει. τοιαῦτα γάρ ἐστιν, ὥστε καὶ τοὺς κατὰ μέρος ἤδη ἐξακριβοῦντας ἱκανῶς, ἢ καὶ τελείως εἰς τὰς τοιαύτας ἀναλύοντας ἐπιβολὰς, τὰς πλείστας τῶν περιοδειῶν ὑπὲρ τῆς ὅλης φύσεως ποιεῖσθαι. ὅσα δὲ μὴ παντελῶς αὐτῶν τῶν ἀποτελουμένων ἐκ τούτων εἰσίν, ἢ κατὰ τὸν ἄνευ φθόγγων τρόπον, τὴν ἅμα νοήματι περίοδον τῶν κυριωτάτων πρὸς γαληνισμὸν ποιοῦνται.

habita recta ratione, atque soluemus, déque cælestibus ac reliquis quæ sēper incidunt, quęque summè terrēt reliquos, causas afferemus.

Ista tibi Herodote, de natura omnium summatim perstrinximus. Quæ tu si diligenter pro viribus tenere studueris, arbitror, te, etsi non ad omnia semper per partes diligenter explicata sufficient, incomparabilem tamen ex eis firmitatem atque constantiā aduersus homines cæteros percepturum. Nam te ex teipso promouebis plurimùm ad ea etiā quę in toto de natura opere sunt dicta per partes exponenda. Atque hæc ipsa mandata memorię perpetuo emolumēto erunt. Sunt enim huiuscmodi, vt ii etiam qui iam particularia satis, aut etiam perfectè digesserūt, ad huiusce tamen intuitus plurimos haberent, plurimùm iuuari ex his possint in iis quæ de tota natura disserūtur. Quæ autem non penitus cadunt in ea quæ conficiuntur, ex his sunt, aut secundum eum morē qui caret inuidia simulatque intelligitur ambitus eorū quę sunt in primis rata, ad trāquillitatem animi faciunt.

Καὶ ἥδε μὲν ἐστὶν αὐτῷ ἐπιστολὴ περὶ τῶν φυσικῶν. περὶ δὲ τῶν μετεώρων ἥδε·

Ἐπίκουρος Πυθοκλεῖ χαίρειν.

Ἤνεγκέ μοι Κλέων ἐπιστολὴν παρὰ σοῦ, ἐν ᾗ φιλοφρονούμενός τε περὶ ἡμᾶς διετέλεις, ἀξίως τῆς ἡμετέρας περὶ σεαυτὸν σπουδῆς, καὶ οὐκ ἀπιθάνως ἐπειρῶ μνημονεύειν τῶν εἰς μακάριον βίον συντεινόντων διαλογισμῶν. ἐδέου τε σεαυτῷ περὶ τῶν μετεώρων σύντομον καὶ εὐπερίγραφον διαλογισμὸν ἀποστεῖλαι, ἵνα ῥᾳδίως μνημονεύῃς. τὰ γὰρ ἐν ἄλλοις ἡμῖν γεγραμμένα, δυσμνημόνευτα εἶναι, καί τι (ὡς ἔφης) συνεχῶς αὐτὰ βαστάζειν. ἡμεῖς δὲ ἡδέως τε σοῦ τὴν δέησιν ἀπεδεξάμεθα, καὶ ἐλπίσιν ἡδείαις συνεσχέθημεν. γράψαντες οὖν τὰ λοιπὰ πάντα συντελοῦμεν ἅπερ ἠξίωσας, πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἐσόμενα χρήσιμα τὰ διαλογίσματα ταῦτα, καὶ μάλιστα τοῖς νεωστὶ φυσιολογίας γνησίου γεγευμένοις, καὶ τοῖς εἰς ἀσχολίας βαθυτέρας τῶν ἐγκυκλίων τινὸς ἐμπεπλεγμένοις.

Et ista quidem de naturalibus eius epistola. Sequitur de meteoris in hæc verba,

Epicurus Pythocli S.

Reddidit mihi Cleon abs te epistolam, in qua nos fouere atque diligere persistis, dignè pro nostro in te studio neque ignauiter earum ratiocinationum meminisse niteris quæ ad beatam vitam contẽdunt. Precaris vt tibi de meteoris breuem mittam facilémque tractatum quo facilius admonearis. Ea enim quæ in aliis scripsimus, difficilimè teneri memoria, quanuis ea (vt ais) quis continuè circunferat. Nos autem perlibenter preces admisimus tuas, magnáque de te & iucunda spe fruimur. Quum igitur cætera iam absoluerimus omnia, agimus quæ postulasti, plurimis & aliis emolumento futura inuenta hæc, & iis maximè qui rudes adhuc, germanam summámque nuper naturę rationem degustarunt, his item qui aliquibus disciplinarum liberalium sunt grauiorib⁹ curis impliciti.

A καλῶς δὴ αὐτὰ διάλαβε, καὶ διὰ μνήμης ἔχων, ὀξέως αὐτὰ περιόδευε, μετὰ τῶν λοιπῶν, ὧν ἐν τῇ μικρᾷ ἐπιτομῇ πρὸς Ἡρόδοτον ἀπεστείλαμεν.

Πρῶτον μὲν οὖν, μὴ ἄλλό τι τέλος ἐκ τῆς περὶ μετεώρων γνώσεως, εἴτε κατὰ συναφὴν λεγομένων, εἴτε αὐτοτελῶς, νομίζειν εἶναι, ἤπερ ἀταραξίαν καὶ πίστιν βέβαιον, B καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν· μήτε τὸ ἀδύνατον παραβιάζεσθαι, μήτε ὁμοίαν κατὰ πάντα τὴν θεωρίαν ἔχειν, ἢ τοῖς περὶ βίων λόγοις, ἢ τοῖς κατὰ τὴν τῶν ἄλλων φυσικῶν προβλημάτων κάθαρσιν. οἷον, ὅτι τὸ πᾶν σῶμα καὶ ἀναφὴς φύσις ἐστὶν, ἢ ὅτι ἄτομα στοιχεῖα, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, C ἢ ὅσα μοναχὴν ἔχει τοῖς φαινομένοις συμφωνίαν· ὅπερ ἐπὶ τῶν μετεώρων οὐχ ὑπάρχειν. ἀλλὰ ταῦτά γε πλεοναχὴν ἔχει καὶ τῆς γενέσεως αἰτίαν, καὶ τῆς οὐσίας ταῖς αἰσθήσεσι σύμφωνον κατηγορίαν. οὐ γὰρ κατ' ἀξιώματα κενὰ καὶ νομοθεσίας φυσιολογητέον, ἀλλ' ὡς τὰ φαινόμενα ἐκκαλεῖται. οὐ D γὰρ ἰδιολογίας καὶ κενῆς δόξης ὁ βίος ἡμῶν ἔχει χρείαν

Ea igitur rite percipe, mandatáque memoriæ tecum acriter acutéque volue, cũ cæteris quę in breui Epitome ad Herodotũ misimus.

Primùm igitur nullum aliũ aliquẽ finẽ ex cælestiũ corporum scientia siue per connexionem, siue absolutè dicantur, putandum est, quàm perturbationis vacationem, ac probationẽ certam, sicuti & in reliquis, neque quod sit impossibile vi aggredi, neque speculationem habere similem, aut his libris quos De vitis scripsimus, aut de his quos de aliis naturaliũ quæstionum purgationibus, puta quòd omne corpus impalpabile natura sit, quòd indiuisibilia elementa, & omnia huiusmodi, aut quæ vnicam iis quæ videntur concordiam habent: quod in meteoris non procedit. Verùm ista quidem multiplicem habent generis causam & substantiæ prædicamentum sensibus consentiens. Neque enim secundum proloquiorum vanitatem legísque sanctionem de natura disserendum, sed sicut ea quæ videntur, hortantur. Non enim iam vita nostra, aut stultitia aut gloriæ vanitate opus habet,

ἀλλὰ τοῦ ἀθορύβως ἡμᾶς ζῆν. πάντα μὲν οὖν γίνεται ἀσείστως κατὰ πάντων, κατὰ πλεοναχὸν τρόπον, ἐκκαθαιρομένων συμφώνως τοῖς φαινομένοις, ὅταν τις τὸ πιθανολογούμενον ὑπὲρ αὐτῶν δεόντως καταλίπῃ. ὅταν δέ τις τὸ μὲν ἀπολίπῃ, τὸ δὲ ἐκβάλῃ, ὁμοίως σύμφωνον ὂν τῷ φαινομένῳ, δῆλον ὅτι καὶ ἐκ παντὸς ἐκπίπτει φυσιολογήματος, ἐπὶ δὲ τὸν μῦθον καταρρεῖ. σημεῖα δέ τινα τῶν ἐν τοῖς μετεώροις συντελουμένων φέρειν τῶν παρ' ἡμῖν τινα φαινομένων, ἃ θεωρεῖται ἢ ὑπάρχει, καὶ οὐ τὰ ἐν τοῖς μετεώροις φαινόμενα. ταῦτα γὰρ ἐνδέχεται πλεοναχῶς γενέσθαι. τὸ μέντοι φάντασμα ἑκάστων τηρητέον, καὶ ἐπὶ τὰ συναπτόμενα τούτῳ διαιρετέον. ἃ οὐκ ἀντιμαρτυρεῖται τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις πλεοναχῶς συντελεῖσθαι.

Κόσμος ἐστὶ περιοχή τις οὐρανοῦ, ἄστρα τε καὶ γῆν καὶ πάντα τὰ φαινόμενα περιέχουσα, ἀποτομὴν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου, καὶ καταλήγουσα ἐν πέρατι, ἢ ἀραιῷ ἢ πυκνῷ·

A sed solùm tranquilla ac secura vita. Omnia quidem immobili ac stabili ratione fiunt per omnia, ex iis dûtaxat quæ multiplici modo iis quę apparent concorditer incidunt, quum quis quod probabiliter de his dicitur, congruēter omiserit. Quum verò quispiam hoc quidem omittit, hoc autem eiicit, quod æquè ei B quod videtur consonū est, eum profectò constat omni naturæ excidisse ratione, atque ad fabulas esse deuolutum. Signa verò quædam eorū quæ in supernis consummantur, ferre quædam ex iis quæ nobis apparent, & quæ inspiciuntur aut sunt, nō ea quæ in supernis apparent. Hæc enim multis modis fieri possunt, vnum C quodque tamen visum obseruandum est, atque in ea quæ illi coniungūtur diuidendum, quandoquidē illis nō reclamatur, quin sæpenumero absoluantur ab iis rebus quæ apud nos sūt plurimis modis perfici, vt ea quę sunt apud nos.

Mundus est cęli quædam continētia, stellas & terrā & quę vidētur omnia cōtinēs, abscissionémque ex infini D to habēs, atque in finē desinens, siue rarū siue densum,

καὶ οὗ λυομένου, πάντα τὰ ἐν αὐτῷ σύγχυσιν λήψεται, καὶ λήγουσαν ἢ ἐμπεριαγομένῳ ἢ ἔνστασιν ἔχοντι, καὶ στρογγύλην ἢ τρίγωνον ἢ οἵαν δή ποτε περιγραφήν. πανταχῶς γὰρ ἐνδέχεται· τῶν γὰρ φαινομένων οὐδὲν ἀντιμαρτυρεῖ τῷδε τῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ λῆγον οὐκ ἔστι καταλαβεῖν. ὅτι δὲ καὶ τοιοῦτοι κόσμοι εἰσὶν ἄπειροι τὸ πλῆθος, ἔστι καταλαβεῖν, καὶ ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος δύναται κόσμος γίνεσθαι καὶ ἐν κόσμῳ καὶ μετακοσμίῳ, ὃ λέγομεν μεταξὺ κόσμων διάστημα, ἐν πολυκένῳ τόπῳ καὶ οὐκ ἐν μεγάλῳ εἰλικρινεῖ καὶ κενῷ, καθάπερ τινά φασιν ἐπιτηδείων τινῶν σπερμάτων, ῥυέντων ἀφ' ἑνὸς κόσμου ἢ μετακοσμίου, ἢ καὶ ἀπὸ πλειόνων κατὰ μικρόν, προσθέσεις τε καὶ διαρθρώσεις καὶ μεταστάσεις ποιούντων ἐπ' ἄλλον τόπον, ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ ἐπαρδεύσεις ἐκ τῶν ἐχόντων ἐπιτηδείως ἕως τελειώσεως καὶ διαμονῆς. ἐφ' ὅσον τὰ ὑποβληθέντα θεμέλια τὴν προσδοχὴν δύναται ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ ἀθροισμὸν δεῖ μόνον γενέσθαι.

quo soluto quę in illo sunt omnia, confusionem accipient, & desinens aut in eo quod circũagitur, aut quod instantiam habet, & rotundam aut triangularem aut quancũque circumscriptionem. Omnibus enim modis fieri potest: quando eorum quæ vidẽtur nihil obsistit mundo huic, in quo finem comprehendere nequimus. Quòd autem & huiusmodi mundi sint infiniti multitudine, colligi potest, & quoniam talis fieri mundus potest in mundo & intermundo, quod interuallum dicimus inter mundos, in loco vacui pleno, & non in magno, puro & vacuo, quemadmodum aiunt, quædam idoneorum quorundam seminum, quæ ab vno mũdo siue intermũdo fluxerunt, siue etiam à pluribus sensim, quæ auctiones & compositiones faciũt in locum alium, si sic contigerit, & irrorationes ex iis quę oportunè eas suggerũt, quoad consumantur, accipiántque constantiã, quantum subiecta fundamenta subiectionis efficere possint. Non enim coaceruationem fieri oportet solùm

οὐδὲ δεινὸν ἐν ᾧ ἐνδέχεται κόσμον γίνεσθαι κενῷ κατὰ τὸ δοξαζόμενον ἐξ ἀνάγκης· αὔξεσθαί τε ἕως ἂν ἑτέρῳ προσκρούσῃ, καθάπερ τῶν φυσικῶν καλουμένων φησί τις. τοῦτο γὰρ μαχόμενόν ἐστι τοῖς φαινομένοις. ἥλιός τε καὶ σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα καθ' αὐτὰ γενόμενα, ὕστερον ἐμπεριελαμβάνετο ὑπὸ τοῦ κόσμου, καὶ ὅσα γε δεῖ σώζει, ἀλλ' εὐθὺς διεπλάττετο, καὶ αὔξησιν ἐλάμβανεν. ὁμοίως δὲ καὶ γῆ καὶ θάλαττα, καὶ τὰ προσκρίσεις καὶ δινήσεις λεπτομερῶν τινῶν φύσεων, ἤτοι πνευματικῶν, ἢ πυροειδῶν, ἢ τὸ συναμφότερον. καὶ γὰρ ταῦτα οὕτως ἡ αἴσθησις ὑποβάλλει. τὸ δὲ μέγεθος ἡλίου τε καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων κατὰ μέντοι πρὸς ἡμᾶς, τηλικοῦτόν ἐστιν ἡλίκον ὁπῖον φαίνεται. τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ περὶ φύσεως. ΕΙ γὰρ (φησὶ) τὸ μέγεθος διὰ τὸ διάστημα ἀποβεβλήκει, πολλῷ ἂν μᾶλλον τὴν χρόαν· ἄλλο γὰρ τούτῳ συμμετρώτερον διάστημα οὐθέν ἐστι. κατὰ δὲ τὸ κατ' αὐτὸ, ἤτοι μεῖζον τοῦ ὁρωμένου, ἢ ἔλαττον μικρῷ, ἢ τηλικοῦτον οὐχ ἅμα.

A neque vertiginem in eo vacuo in quo fieri est possibile mundum secundū quod ex necessitate putatur, augerique tandiu quoad alterum offendat, vt ait quispiam ex iis qui Physici vocantur. Hoc enim iis quæ videntur repugnans est. Sol item & luna & sidera cætera seorsum facta, postea à mundo comprehensa sunt, B & quæ præterea seruantur, continuò effiсta sunt atque incrementum cœperunt. Pari ratione & terra & mare, & per comparationes & vertigines quarundam tenuitate partium, constantium naturarum siue spiritualium, siue ignis præferentium speciem, siue vtrunque simul. Hæc enim ita suggerit sensus. Porro C solis cæterorúmque siderū magnitudo, quantum ipsi iudicamus, ea est quæ videtur. Hæc autem in vndecimo De Natura. Nam si (inquit) magnitudinem interualli ratione amisisset, longè profectò magis colorem. Alia nanque huic rationabilior distantia nulla. Cæterùm secundum id quod per ipsum est, siue maior sit D quàm videatur, siue paulò minor, sive tantus simul.

οὕτω γὰρ καὶ τὰ παρ' ἡμῖν πυρὰ ἐξ ἀποστήματος θεωρούμενα, κατὰ τὴν αἴσθησιν θεωρεῖται. καὶ πᾶν δὲ τὸ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ἔνστημα, ῥᾳδίως διαλυθήσεται, ἐάν τις τοῖς ἐναργήμασι προσέχῃ, ὅπερ ἐν τοῖς περὶ φύσεως βιβλίοις δείκνυμεν. ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων, καὶ κατὰ ἄναψιν γενέσθαι δύνασθαι καὶ κατὰ σβέσιν, τοιαύτης οὔσης περιστάσεως καὶ καθ' ἑτέροις τοῖς τόποις, ὥστε τὰ προειρημένα ἀποτελεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ τῶν φαινομένων ἀντιμαρτυρεῖ. κατ' ἐμφάνειάν τε ὑπὲρ γῆς, καὶ πάλιν ἐπιπροσθέτησιν τὸ προειρημένον δύναιτ' ἂν συντελεῖσθαι· οὐδὲ γάρ τι τῶν φαινομένων ἀντιμαρτυρεῖ. τάς τε κινήσεις αὐτῶν, οὐκ ἀδύνατον μὲν γίνεσθαι κατὰ τὴν τοῦ ὅλου οὐρανοῦ δίνην, ἢ τούτου μὲν στάσιν, αὐτῶν δὲ δίνην, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ γενέσει τοῦ κόσμου ἀνάγκην ἀπογεννηθεῖσαν ἐπ' ἀνατολῇ· εἶτα τῇ θερμασίᾳ κατά τινα ἐπινέμησιν τοῦ πυρὸς ἀεὶ ἐπὶ τοὺς ἑξῆς τόπους ἰόντος, τροπὰς ἡλίου καὶ σελήνης, ἐνδέχεται μὲν γίνεσθαι κατὰ λόξωσιν οὐ-

A Ita enim & apud nos lumina quæ ex interuallo cernuntur, per sensum conspiciuntur. Omnis autem in hanc partem instātia soluetur facilè, si quis rebus certis intendat, quod in libris De natura monstrauimus, ortus & occubitus solis ac lunæ siderúmque cæterorum, & per incensionem & extinctionem fieri posse, B quum talis sit circunstantia etiā per alia loca, vt ea quæ prædiximus perficiantur. Nihil enim eorum quæ videntur, obluctatur per euidentiam quoque super terra, & rursum per adiectionem quod prædiximus cōfici posse. Neque enim refragatur aliquid eorū quæ cernūtur. Ipsorum quoque motus non quidem fieri C impossibile secundum vertiginem totius cæli, siue secundum ipsius quidē statum, horum autem vertiginem, iuxta eam quæ ab initio in generatione mundi genita est in ortu necessitatem: deinde calore per quādam ignis distributionem semper ad interiora loca tendentis, conuersiones solis ac lunæ fieri qui- D dem possibile per obliquū

οὐρανοῦ, οὕτω τοῖς χρόνοις κατηναγκασμένου. ὁμοίως δὲ καὶ κατ' ἀέρος ἀντέξωσιν, ἢ καὶ ὕλης ἀεὶ ἐπιτηδείως ἐχομένης, καὶ ἐμπιπραμένης· τῆς δὲ καταλιπούσης, ἢ καὶ ἐξ ἀρχῆς τοιαύτην δίνην κατειληθῆναι τοῖς ἄστροις τούτοις, ὥσθ' οἷόν τε ἕλικα κινεῖσθαι. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ, οὐθὲν τῶν ἐναργημάτων διαφωνεῖ, ἐάν τις αἰεὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων μερῶν ἐχόμενος τοῦ δυνατοῦ εἰς τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις ἕκαστον τούτων δύνηται ἀπάγειν, μὴ φοβούμενος τὰς ἀνδραποδώδεις τῶν ἀστρολόγων τεχνιτείας, κενώσεις τε σελήνης καὶ πάλιν πληρώσεις, καὶ καταστροφὴν τοῦ σώματος. τοῦτο δύναιτ' ἂν γίνεσθαι καὶ κατὰ σχηματισμοὺς ἀέρος ὁμοίως, ἔτι τε καὶ κατὰ προσθετήσεις καὶ κατὰ πάντας τρόπους· καθ' οὓς καὶ τὰ παρ' ἡμῖν φαινόμενα ἐκκαλεῖται εἰς τὰς τούτου τοῦ εἴδους ἀποδόσεις, ἐάν μή τις τὸν μοναχῇ τρόπον κατηγαπηκὼς, τοὺς ἄλλους κενῶς ἀποδοκιμάζῃ. οὔτε θεωρηκὼς τί δυνατὸν ἀνθρώπῳ θεωρῆσαι, καὶ τί ἀδύνατον· καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατα θεωρεῖν ἐπιθυμῶν.

A cæli, ita temporum necessitate coacti. Similiter & secundum aeris obsistẽtiam, siue etiã materiæ aptæ quæ semper adiaceat atque inflãmetur. partim verò deserentis, siue etiam ab initio vertigo huiusmodi istis sit distributa sideribus vt in gyrum moueantur. Cuncta enim huiusmodi atque his similia in nullo euidentiæ B ratione dissentiunt, siquis semper in huiusmodi partibus possibili adhærens horum singula ad eorum quæ videntur consonãtiam possit adducere, nihil metuens seruiles astrologorũ artes, euacuationésque lunæ, ac rursus impletiones, euersionémque huius corporis. Fieri enim profectò possent itidem & figurationes aeris. C Atque & quæ secundũ appositiones & omnes alios modos, per quos & ea quæ apud nos apparent reuocãtur ad huiusmodi speciem reddendam, nisi fortè quis vnico illo modo contentus, reliquos nequicquam repudiet. Neque speculatiuè possibile est aliquid homini aspicere, & aliquid impossibile, atque ideo impossibilia inspicere cupiẽs. D

ἔτι τε ἐνδέχεται τὴν σελήνην ἐξ ἑαυτῆς ἔχειν τὸ φῶς, ἐνδέχεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου. καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν θεωρεῖται πολλὰ μὲν ἐξ ἑαυτῶν ἔχοντα, πολλὰ δὲ ἀφ' ἑτέρων· καὶ οὐδὲν ἐμποδοστατεῖ τῶν ἐν τοῖς μετεώροις φαινομένων, ἐάν τις τοῦ πλεοναχοῦ τρόπου ἀεὶ μνήμην ἔχῃ, καὶ τὰς ἀκολούθους αὐτοῖς ὑποθέσεις ἅμα καὶ αἰτίας συνθεωρῇ, μὴ ἀναβλέπων εἰς τὰ ἀνακόλουθα, ταῦτα, καὶ καθόρρεπῇ ἄλλο τε ἄλλως ἐπὶ τὸν μοναχὸν τρόπον. ἡ δὲ ἔμφασις τοῦ προσώπου ἐν αὐτῇ δύναται μὲν γίνεσθαι καὶ κατὰ παραλλαγὴν μερῶν, καὶ κατ' ἐπιπροσθέτησιν· καὶ ὅσοι πάντα ἂν τρόποι θεωροῖντο τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις κεκτημένοι. ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν μετεώρων τὴν τοιαύτην ἰχνεύειν οὐ προετέον. ἂν γάρ τις ᾖ μαχόμενος τοῖς ἐναργήμασιν, οὐδέποτε δυνήσεται ἀταραξίας γνησίου μεταλαβεῖν. ἔκλειψις ἡλίου καὶ σελήνης δύναται μὲν γίνεσθαι καὶ κατὰ σβέσιν, καθάπερ καὶ παρ' ἡμῖν τοῦτο θεω[illegible]ουν· καὶ ἤδη κατ' ἐπι[illegible]σιν ἄλλων τινῶν, ἢ γῆς, ἢ οὐρανοῦ, ἢ τινος ἑτέρου τοιούτου. καὶ ὧδε τοὺς οἰκείους ἀλλήλοις τρόπους συνθεωρητέον,

A Præterea poſſibile eſt lunã ex ſeipſa habere lumẽ, poſſibile item & à ſole mutuari. Etenim apud nos pleraque cernuntur, quæ plura ex ſeipſis habeant, plura itẽ ab aliis, nihilque impedit eorum quæ in cæleſtibus videntur, ſiquis multiplicis modi ſemper memoriam habeat, conſequentéſque ipſis vnà ſuppoſitionem & B cauſas ſimul accipiat, neque aſpiciens in ea quę nõ conſequũtur, hoc ipſum deflue re aliâs aliter in illum vnicum modum. Porro facieĩ manifeſtatio fieri quidem in ipſis poteſt & per immutationes partium, & per cumulatam adiectionẽ, modiſque omnibus meteoris huiuſmodi veſtigare nequaquam ádnitendum eſt. Si e- C nim aliquibus repugnare euidẽtiis contingat, nunquã vera tranquillitate poterimus frui. Solis ac lunæ defectus poteſt etiamnum fieri & per extinctionẽ, quẽadmodũ & apud nos pleraque fieri videmus. Iámque per interpoſitionẽ quorundã aliorũ, aut terræ, aut cęli, aut cuiuſlibet alterius eiuſmodi, ſícque proprios ad inuicẽ modos cõſpiciendũ,

καὶ τὰς ἅμα συγκρίσεις εἶναι ὅτι οὐκ ἀδύνατον γίνεσθαι. ἐν δὲ τῇ δυωδεκάτῃ περὶ φύσεως ταῦτα λέγει, καὶ τὸν ἥλιον ἐκλείπειν σελήνης ἐπισκοτούσης· σελήνῃ δὲ, τοῦ τῆς γῆς σκιάσματος, ἀλλὰ κατ' ἀναχώρησιν. τοῦτο δὲ καὶ Διογένης ὁ Ἐπικούρειος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐπιλέκτων. ἔτι τε τάξις περιόδου, καθάπερ ἔνια καὶ παρ' ἡμῖν τῶν τυχόντων γίνεται, λαμβανέσθω, καὶ ἡ θεία φύσις πρὸς ταῦτα μηδαμῇ προσαγέσθω, ἀλλὰ ἀλειτούργητος διατηρείσθω, καὶ ἐν τῇ πάσῃ μακαριότητι. ὡς, εἰ τοῦτο μὴ πραχθήσεται, ἅπασα ἡ τῶν μετεώρων αἰτιολογία ματαία ἔσται, καθάπερ τισὶν ἤδη ἐγένετο οὐ δυνατοῦ τρόπου ἐφαψαμένοις, εἰς δὲ τὸ μάταιον ἐκπεσοῦσι, τῷ καθ' ἕνα τρόπον μόνον οἴεσθαι γίνεσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας τοὺς κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἐκβάλλειν, εἴς τε τὸ ἀδιανόητον φερομένοις· καὶ τὰ φαινόμενα δὴ σημεῖα ἀποδέχεσθαι μὴ δυναμένοις, σὺν θεῷ χαίρειν, μήκη νυκτῶν καὶ ἡμερῶν παραλλάττοντα, καὶ παρὰ τὸ ταχείας ἡλίου κινήσεις γίνεσθαι, καὶ πάλιν βραδείας ὑπὲρ γῆς,

& quòd coniunctas fieri concretiones impossibile non est. Porro in XII De natura libro dicit, obsubrāte luna solem deficere: lunā verò, terræ vmbra se opponente, verùm secundum recessum. Hoc & Epicureus Diogenes in primo Electarum opinionū tradit. Præterea circuitionis ordo sic accipiatur, sicuti & quædā apud nos fiunt, diuináque ad hæc natura nusquā admoueatur, immunis à ministerio in omni sua beatitate seruetur. Sin minus autem hoc fiat, omnis de cælestibus inanis erit contradictio, sicuti iam quibusdam fuit, qui non modum attigere possibilem, verùm in vanitatem deciderūt, dum vno tantùm modo arbitrātur hæc fieri, alióssque omnes possibiles excludunt, quíque & ad id quod intelligi nequeat, & ad ea quæ appareant, ferantur. Quæ verò signa suspicere oportet, quum non possimus pronuntiare, valere sinamus, quæ noctium ac dierum prolixitates immutāt, præter id quod solis motus celeres fiunt, rursúmque tardiores super terram

παρὰ τὰ μήκη τόπων παραλλάττοντα καὶ τόπους τινὰς περαιοῦντα τάχιον, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ἢ καὶ βραδύτερον ἔνια θεωρεῖται, οἷς συμφώνως δεῖ λέγειν ἐπὶ τῶν μετεώρων. οἱ δὲ τὸ ἓν λαμβάνοντες, τοῖς τε φαινομένοις μάχονται, καὶ τοῦ εἰ δυνατὸν ἀνθρώπῳ θεωρῆσαι, διαπεπτώκασιν· ἐπισημασίαι δύνανται γίνεσθαι καὶ κατὰ συγκείσεις καιρῶν, καθάπερ ἐν τοῖς ἐμφανέσι παρ' ἡμῖν ζῴοις, καὶ παρ' ἑτέροις, ὡσεὶ ἀέρος καὶ μεταβολῆς. ἀμφότερα γὰρ ταῦτα οὐ μάχεται τοῖς φαινομένοις. ἐπὶ δὲ ποίοις παρὰ τοῦτο ἢ τοῦτο τὸ αἴτιον γίνεται, οὐκ ἔστι συνιδεῖν ἐφ' ᾗ γίνεσθαι καὶ συνίστασθαι δύναται, καὶ παρὰ πιλήσεις ἀέρος πνευμάτων συνώσεως, καὶ παρὰ περιπλοκὰς ἀλληλούχων ἀτόμων, καὶ ἐπιτηδείων εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι· καὶ κατὰ ῥευμάτων συλλογὴν ἀπό τε γῆς καὶ ὑδάτων, καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους πλείους αἱ τῶν τοιούτων συστάσεις οὐκ ἀδυνατοῦσι συντελεῖσθαι. ἤδη δ' ἐπ' αὐτῶν, ἡ μὲν, θλιβομένων, ἡ δὲ, μεταβαλλόντων, ὕδατα δύνανται συντελεῖσθαι· ἔτι τε πνεύματα, κατὰ ἀποφορὰς

pro locorum longitudine immutant, & loca quædam celerius peragũt & tardius, sicuti & apud nos quædam conspiciuntur, quibus cõsona de meteoris dicẽdum. Qui autem vnum assumentes iis quæ apparent reluctantur, eo etiam exciderũt quod inspicere homini possibile est. Nanque significationes fieri possunt etiã per collationes temporum, sicuti & in iis quæ apud nos videntur animantibus, & in aliis, sicut aeris & mutationis. Hæc enim vtraque iis quæ videntur non repugnant. Qualitatibus prҿterea, si ab hoc aut ab illo fit causa. Neque coniicere licet qui fieri atque constare possunt concretiones aeris, impressiones ventorum, atque implicationes se inuicem tenentium atomorum, & eorum quҿ ad hoc agendum idonea sunt, fluxúmque ex terra aquisque collectionem, atque modis aliis plurimis huiusmodi constantias fieri impossibile non est. Iam verò in iis partim se collidentibus, partim verò mutãtibus, aquas perfici, & ventos itẽ per relationẽ

ἀπὸ ἐπιτηδείων τόπων, καὶ δι' ἀέρος κινουμένων, βιαιοτέρας ἐπαρδεύσεως γινομένης ἀπό τινων ἀθροισμάτων, ἐπιτηδείων εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιπέμψεις, βροντὰς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πνεύματος ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν νεφῶν ἀνείλησιν, καθάπερ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀγγείοις, καὶ παρὰ πυρὸς πεπνευματωμένου βόμβον ἐν αὐτοῖς, καὶ κατὰ ῥήξεις δὲ νεφῶν, καὶ διαστάσεις. καὶ κατὰ παρατρίψεις δὲ νεφῶν καὶ τάξεις πῆξιν εἰληφότων κρυσταλλοειδῆ, καὶ τὸ ὅλον καὶ τοῦτο τὸ μέρος πλεοναχῶς γίνεσθαι λέγειν, ἐκκαλεῖται τὰ φαινόμενα. καὶ ἀστραπαὶ δ' ὡσαύτως γίνονται κατὰ πλείους τρόπους. καὶ γὰρ κατὰ παράτριψιν καὶ σύγκρουσιν νεφῶν ὁ πυρὸς ἀποτελεστικὸς σχηματισμὸς ἐξολισθαίνων ἀστραπὴν γεννᾷ. καὶ κατ' ἐκριπισμὸν ἐκ τῶν νεφῶν ὑπὸ πνευμάτων τοιούτων σωμάτων, ἃ τὴν λαμπηδόνα ταύτην παρασκευάζει, καὶ κατ' ἐκπιασμὸν θλίψεως τῶν νεφῶν γινομένης, εἴθ' ὑπ' ἀλλήλων, εἴθ' ὑπὸ πνευμάτων· καὶ κατὰ περίληψιν δὲ τοῦ ἀπὸ τῶν ἄστρων καταπεπειραμένου φωτὸς,

A ex locis idoneis dum per aerem mouentur. Vbi inũdatio vehementior ex quibusdam ad huiusmodi immissiones idoneis cõuentibus facta fuerit, tonitrus fieri posse, ac per spiritus in cõcauis nubium euolutionem sicut in vasis cõtingit. Atque ex igne inspirato sonitum in ipsis fieri, & fractiones nubium atque dis- B sidentias ac confricationes, atque ordines quæ cõcretionẽ glaciei instar acceperint. Et in totũ ad hanc partem, vt multis modis fieri dicere possumus quæ vidẽtur, inducũt. Coruscationes item eadem ratione modis plurimis fieri. Nam per cõfricationem collisionémque nubium, figuram illam ignis effectricem elabentẽ C coruscationem gignere. statúmque ex nubibus talium corporum quæ hunc splẽdorem efficiãt, & per pressuram aut collisionem nubium fit, siue ab se inuicem, siue à ventis, & per complexionem ea quæ à sideribus manat se inserente luce,

εἶτα συνελαυνομένου ὑπὸ τῆς κινήσεως νεφῶν τε καὶ πνευμάτων, καὶ διεκπίπτοντος διὰ τῶν νεφῶν· ἢ κατὰ διήθησιν τῶν νεφῶν τοῦ λεπτομερεστάτου φωτός, ἢ ἀπὸ τοῦ πυρὸς νέφη συνειλέχθαι, καὶ τὰς βροντὰς ἀποτελεῖσθαι, καὶ κατὰ τὴν τούτου κίνησιν, καὶ κατὰ τὴν τοῦ πνεύματος ἐκπύρωσιν, τὴν γινομένην διά τε συντονίαν φορᾶς καὶ διὰ σφοδρὰν κατείλησιν. καὶ κατὰ ῥήξεις δὲ νεφῶν ὑπὸ πνευμάτων ἔκπτωσιν τῶν πυρὸς ἀποτελεστικῶν ἀτόμων, καὶ τὸ τῆς ἀστραπῆς φάντασμα ἀποτελουσῶν· καὶ κατ' ἄλλους δὲ πλείους τρόπους ῥαδίως ἔσται καθορᾶν ἐχόμενον καὶ τῶν φαινομένων, καὶ τὸ τούτοις ὅμοιον δυνάμενον συνθεωρεῖν. προτερεῖ δὲ ἀστραπὴ βροντῆς, ἐν τοιᾷδέ τινι περιστάσει νεφῶν, καὶ διὰ τὸ ἅμα τῷ τὸ πνεῦμα ἐμπίπτειν, ἐξωθεῖσθαι τὸν ἀστραπῆς ἀποτελεστικὸν σχηματισμόν· ὕστερον δὲ τὸ πνεῦμα ἀνειλούμενον, τὸν βόμβον ἀποτελεῖν τοῦτον· καὶ κατ' ἔμπτωσιν δὲ ἀμφοτέρων ἅμα τῷ τάχει συντονωτέρῳ κεχρῆσθαι πρὸς ἡμᾶς τὴν ἀστραπήν. ὑστερεῖν δὲ τὴν βροντήν, καθάπερ ἐπ' ἐνίων ἐξ ἀποστήματος θεωρουμένων, καὶ πληγάς τινας ποιουμένων,

A sive à motu nubium ventorúmque compulsa, & per nubes decidente, sive per collationem tenuissimi nubium luminis, aut ex igne coactas nubes efficere tonitrus, & per huius motũ, & per ignis euaporationẽ quæ fit per constantiam motus, volubilitatísque vehemẽtiam. Fractiones quoque nubium à vẽtis casũm, esse efficientium ignis atomorum, coruscationísque speciem peragentium. B Aliis item modis pluribus facile erit inspicere ei qui & quæ apparẽt teneat, iísque similia queat conspicari. Præcedit autem coruscatio tonitrum in huiusmodi circumstantiam nubium, & quòd simul atque flatus irruerit, emittatur figura coruscationis efficiens. C Postmodum verò spiritus inuolutus huiusmodi reddat sonitum, & per vtrorunque incidentiam coruscatio maiore ad nos celeritate vtatur. Postremò autem venire tonitrum, sicuti in quibusdam quæ ex interuallo inspiciuntur, ictúsque quosdam efficiũt.

κεραυνοὺς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πλείονας πνευμάτων συλλογὰς, καὶ κατείλησιν, ἰσχυράν τε ἐκπύρωσιν, καὶ κατάῤῥηξιν μέρους, καὶ ἔκπτωσιν ἰσχυροτέραν αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους· τῆς ῥήξεως γινομένης διὰ τὸ τοὺς ἑξῆς τόπους πυκνοτέρους εἶναι, διὰ πίλησιν τῶν νεφῶν, καὶ κατὰ ταύτην δὲ τὴν τοῦ πυρὸς ἔκπτωσιν εἰειλουμένου. καθὰ καὶ βροντὴν ἐνδέχεται πλείονος γίνεσθαι γινομένου καὶ πνευματωθέντος ἰσχυρότερον, καὶ ῥήξαντος τὸ νέφος, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὑποχωρεῖν εἰς τὰ ἑξῆς, τὴν πίλησιν γίνεσθαι· τὸ μὲν πολὺ, πρὸς ὄρος τι ὑψηλὸν, ἐν ᾧ μάλιστα κεραυνοὶ πίπτουσιν ἀεὶ πρὸς ἄλληλα. καὶ κατ᾽ ἄλλους δὲ τρόπους πλείονας ἐνδέχεται κεραυνοὺς ἀποτελεῖσθαι, μόνον ὁ μῦθος ἀπέστω· ἀπέσται δὲ, ἐάν τις καλῶς τοῖς φαινομένοις ἀκολουθῶν, περὶ τῶν ἀφανῶν σημειῶται. πρηστῆρας ἐνδέχεται γίνεσθαι καὶ κατὰ θέσιν νέφους εἰς τοὺς κάτω τόπους, ἀλλοειδῶς ὑπὸ πνεύματος ἀθρόου ὠσθέντος, καὶ διὰ τὸ πνεύματος πολλοῦ φερομένου,

Fulmina fieri poſſunt per multos ventorum conuentus, & conuolutiones, validámque euaporationem, & fractionem partis, eiuſque vehementiorē ad inferiora loca lapſum, fragore illo contingente quòd conſequentia loca denſiora ſunt, ob implicitas nubes, per hũc item ignis inuoluti lapſum, ſicuti fieri poſſibile eſt. Tonitrum quoque, quum ignis amplior fuerit inſpiratus, qui vehementius prorumpit nubem, quòd in anteriora cedere nequeat, idcirco quòd huiuſmodi concretio fiat, plurimùm quidem ad excelſum aliquem montem, vbi maximè fulmina cadunt adinuicem ſemper. Et aliis item modis plurimis fulmina fieri poſſunt, modò longè abſit fabula. Aberit autem ſiquis rite ea quæ apparēt ſequens, de iis quæ ſunt occultiora ad eam normam iudicarit. Preſteres quoque & per poſitionem nubis ad inferiora loca aliena ſpecie à repentino flatu impulſæ fieri conſentaneum eſt, & per flatū qui vnà & feratur vehemēs,

ἅμα καὶ τὸ νέφος εἰς τὸ πλησίον ὠθοῦντος τοῦ ἐκτὸς πνεύματος· καὶ κατὰ περίστασιν δὲ πνεύματος εἰς κύκλον ἀέρος τινὸς ἐπισωρευομένου ἄνωθεν, καὶ ῥήξεως πολλῆς πνευμάτων γινομένης, καὶ οὐ δυναμένης ἐς τὰ πλάγια διαῤῥυῆναι διὰ τὴν πέριξ τοῦ ἀέρος πίλησιν. καὶ ἕως μὲν γῆς τοῦ πρηστῆρος καθιεμένου, στρόβιλοι γίνονται, ὡς ἂν καὶ ἡ ἀπογέννησις κατὰ τὴν κίνησιν τοῦ πνεύματος γίνηται· ἕως δὲ θαλάττης δῖνοι ἀποτελοῦνται. σεισμοὺς ἐνδέχεται γίνεσθαι, καὶ κατὰ πνεύματος ἐν τῇ γῇ ἀπόληψιν, καὶ παρὰ μικροὺς ὄγκους αὐτῆς παράθεσιν, καὶ συνεχῆ κίνησιν, ὅταν κραδασμὸν τῇ γῇ παρασκευάζῃ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἢ ἔξωθεν ἐμπεριλαμβάνῃ ἐκ τοῦ πίπτειν εἰς ἐδάφη, ἢ εἰς ἀντροειδεῖς τόπους τῆς γῆς ἐκ πνευμάτων τὸν πεπιλημένον ἀέρα. κατὰ ταύτην δὲ τὴν διάδοσιν τῆς κινήσεως ἐκ τῶν πτώσεων ἐδαφῶν πολλῶν, καὶ πάλιν ἀνταποδίδωσιν ὅταν πυκνώμασι σφοδροτέροις τῆς γῆς ἀπαντήσῃ, ἐνδέχεται σεισμοὺς ἀποτελεῖσθαι.

A & nubem ad proxima impellat loca exterior flatus. Præterea & per circunſtantiam ſpiritus, quum in circulum aer quidam ſupernè compellitur, vehemenſque ventorum colliſio fit, neque valet in tranſuerſa diffluere, propter eam quæ circumfunditur aeris denſitatem. atque ad terram quidem vſque preſtere deſcendente, ſtrobili fiunt, vt generatio ſecũdum motum ſpiritus fiat. B Porro vſque ad mare vertigines fiunt. Terræ motus autem & quum ſe in terram recipit ventus, fieri poſſunt: & quum hęc paruis rumoribus perpetuóque motu ſe obiicit, quando agitationem terræ parat ſpiritus ille, C aut exteriore ex parte cõplectitur, dum in fundamenta ruit, aut in abſtruſa, ſpeluncæ in morem, terræ loca denſatus à ventis aer. Propter hanc autem diſtributionem motus ex lapſibus fundamentorum plurimorum, itémque reditionem, vbi condenſationibus vehementioribus terræ obuiarit, terræmotus perfici poſſibile eſt. D

καὶ κατ᾿ ἄλλους δὲ τρόπους πλείονας τὰς κινήσεις ταύτας τῆς γῆς γίνεσθαι. τὰ δὲ πνεύματα συμβαίνει γίνεσθαι κατὰ χρόνον, ἀλλοφυλίας τινὸς ἀεὶ καὶ κατὰ μικρὸν παρεισδυομένης, καὶ καθ᾿ ὕδατος ἀφθόνου συλλογήν. τὰ δὲ λοιπὰ πνεύματα γίνεται καὶ ὀλίγων πεσόντων εἰς τὰ πολλὰ κοιλώματα, διαδόσεως τούτων γινομένης. χάλαζα συντελεῖται καὶ κατὰ πῆξιν ἰσχυροτέραν· πάντοθεν δὲ πνευματωδῶν περιστάσει τινῶν καὶ καταμέρισιν, καὶ πῆξιν μετριωτέραν, ὑδατοειδῶν τινῶν ὁμοῦ ῥῆξιν, ἅμα τὴν τε σύνωσιν αὐτῶν ποιουμένην καὶ διάρρηξιν πρὸς τὸ κατὰ μέρη συνίστασθαι, πηγνύμενα καὶ κατὰ ἀθρότητα. ἡ δὲ περιφέρεια οὐκ ἀδυνάτως μὲν ἔχει γίνεσθαι, πάντοθεν τῶν ἄκρων ἀποτηκομένων, καὶ ἐν τῇ συστάσει πάντοθεν, ὡς λέγεται, καὶ τὰ μέρη ὁμαλῶς περιϊσταμένων, εἴτε ὑδατοειδῶν τινῶν, εἴτε πνευματωδῶν. χιόνα δὲ ἐνδέχεται συντελεῖσθαι καὶ ὕδατος λεπτοῦ ἐκχεομένου ἐκ τῶν νεφῶν διαφορῶν συμμετρίως,

A Et aliis item modis pluribus has terræ agitationes fieri. Porro ventos in tempore fieri contingit, quum ſemper fiat, ſenſuúmque ſubrepat alienatio quædam, & per collectionem aquæ copioſæ. Venti autem reliqui fiunt, vt quum pauci in concaua irruerint multa, horum dum diuiſio fit, grando perficitur & per B concretionem vehementiorem. Vndique autem ventoſorum circunſtantiã quorundam, ac partitionem & moderationẽ, quorundam pariter aquę præferentium ſpeciem, eruptionem ſimulátque conpulſionem ipſorum facientem, ac diſruptionem ad id conſtare quod ſecundum partes concretas fit, C & ſecundum ſoliditatem. Verùm etiam circunferentiam fieri impoſſibile non eſt, extremis vndique conuenientibus, & inconſtantia omni ex parte (vt dictum eſt) partes, & planè, ſiue aquoſis quibuſdam ſeu ventoſis circunſtantibus. Niuem autem perfici credibile eſt, & quum aqua tenuis ex nubibus fundi- D tur variis commenſionis,

καὶ θλίψεως ἐπιτηδείων νεφῶν, καὶ ἀπομνήματος σπορᾶς· εἶτα τούτου πῆξιν ἐν τῇ φορᾷ λαμβάνοντος, διά τινα ἰσχυρὰν ἐν τοῖς κατώτερον τόποις τῶν νεφῶν ψυχρασίας περίστασιν. καὶ κατὰ πῆξιν δὲ ἐν τοῖς νέφεσιν ὁμαλὴν ἀραιότητα ἔχουσα τοιαύτην προαίρεσις ἐκ τῶν νεφῶν γίνοιτ' ἄν, πρὸς ἄλληλα θλιβομένων ὑδατοειδῶν καὶ συμπαρακειμένων· ἃ οἱονεὶ σύνωσιν ποιούμενα, χάλαζαν ἀποτελεῖ. ὃ μάλιστα γίνεται ἐν τῷ ἀέρι. καὶ κατὰ τρῖψιν δὲ νεφῶν πῆξιν εἰληφότων, ἀπόπαλσιν ἀναλαμβάνει τὸ τῆς χιόνος τοῦτο ἄθροισμα. καὶ κατ' ἄλλους δὲ τρόπους ἐνδέχεται χιόνα συντελεῖσθαι. δρόσος συντελεῖται καὶ κατὰ σύνοδον πρὸς ἄλληλα ἐκ τοῦ ἀέρος τῶν τοιούτων, ἃ τῆς τοιαύτης ὑγρασίας ἀποτελεστικὰ γίνεται. καὶ κατὰ φορὰν δέ, ἢ ἀπὸ νοτερωτέρων τόπων, ἢ ὕδατα κεκτημένων, ἐν οἷς τόποις μάλιστα δρόσος συντελεῖται. εἶτα σύνοδον τούτων εἰς τὸ αὐτὸ λαβόντων, καὶ ἀποτέλεσιν ὑγρασίας, καὶ πάλιν φορὰν ἐπὶ τοὺς κάτω τόπους, (καθάπερ ὁμοίως

A & pressuræ ex nubibus idoneis & ex seminis monumento. Deinde dum fertur hoc concretionem accipiente, propter vehementiorem quandam in locis inferioribus nubium congelationis circunstantiam, & per concretionem huiusmodi lenem habens in nubibus raritatem, emissio hæc nubibus fit, dũ B se inuicem collidunt quæ aquæ speciem præferunt, & quæ his vnà adiacent, quæ dum veluti compulsionem faciunt, grandinem reddunt exprimúntque quod maximè in aere fit, & per huiusmodi collisionem nubium, quę coagmẽtum acceperunt, fit vt desiliat niuis ista congeries: & aliis item modis nix con- C fici potest. Ros autem efficitur & per conuentum ad inuicem ex aere talium quæ sint huiusce humoris causæ ac effectus. Sed enim & per loci mutationem, aut ex humentibus locis, aut aquas habentibus maximè perficitur ros. Deinde quum hæc inter se conuenere, humiditatémque peregerunt, motum rursus ad inferiora D loca, quemadmodum fieri

καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ πλεόνων A συντελεῖται τοιαῦτά τινα) τῶν δρόσων τούτων πῆξιν τινὰ ποιαὶ λαβόντων διὰ περίστασίν τινα ἀέρος ψυχροῦ, κρύσταλλος συντελεῖται· καὶ κατ' ἔκθλιψιν μὲν τοῦ περιφεροῦς σχηματισμοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος, σύνωσιν δὲ τῶν σκαληνῶν καὶ ὀξυγωνίων τῶν ἐν τῷ ὕδατι ὑπαρχόντων· καὶ κατὰ ἔξω- B θεν δὲ τῶν τοιούτων πρόσκρισιν· ἃ συνελασθέντα, πῆξιν τῷ ὕδατι παρεσκεύασε, ποσὰ τῶν περιφερῶν ἐκθλίψαντα. Ἶρις γίνεται κατὰ πρόσλαμψιν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς ἀέρα ὑδατοειδῆ, ἢ κατ' ἀέρος φύσιν ἰδίαν τοῦτε φωτὸς καὶ τοῦ ἀέρος, ἢ τὰ τῶν χρωμάτων τούτου ἰδιώματα ποιήσει, εἴτε C πάντα, εἴτε μονοειδῶς. ἀφ' οὗ πάλιν ἀπολάμποντος τὰ ὁμοροῦντα τοῦ ἀέρος χρῶσιν ταύτην λήψεται, οἷον θεωροῦμεν κατὰ πρόσλαμψιν πρὸς τὰ μέρη. τὸ δὲ τῆς περιφερείας τοῦτο φάντασμα γίνεται, διὰ τὸ διάστημα πάντοθεν ἴσον ὑπὸ τῆς ὄψεως θεωρεῖσθαι, ἢ σύνωσιν τοιαύτην λαμβανουσῶν D τῶν ἐν τῷ ἀέρι τομῶν, ἢ ἐν τοῖς νέφεσιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀέρος

A & apud nos pleraque huiusmodi cernimus, vbi humores, si rosidi concretionem quandam suæ qualitatis acceperunt, ob circũstantem frigidum aerem efficitur glacies, & per detritionem quidem globosæ formæ ac rotundæ ex aqua, compulsionémque scalenorum & acutorum angulorũ qui in aqua sunt, B & per eam quæ extrinsecus fit talium collisionem, quæ compulsa vt aqua in concretionem transiret effecerunt, detritis rotundorum quantitatibus. Iris fit dum sol aquosum aera sua luce perstringit, siue per aeris propriam naturam, quæ lucis & aeris propria est, ex qua colorum huius proprietates fiunt, siue omnes, siue vnico modo. C Ex qua iterum effulgente, propinquiora quæque aeris eum percipient colorem quo partes has circunferentiæ fulgere conspicimus. Fit autem huiusmodi visum quòd æquale omni ex parte interuallum luminis pateat, siue quòd quum talem compulsionem recipiát sectiones quę D vel in aere vel in nubibus sunt: & ex eodem aere

προσφερομένου πρὸς τὴν σελήνην ἀποφερομένων ἀτόμων, περιφέρειάν τινα καθίζεσθαι εἰς τὴν σύγκρισιν ταύτην. ἄλλως περὶ τὴν σελήνην γίνεται, καὶ κατὰ πάντοθεν ἀέρος προσφερομένου πρὸς τὴν σελήνην, ἢ τὰ ἀπ' αὐτῆς ῥεύματα ἀποφερόμενα ὁμαλῶς ἀναστέλλοντα ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον κύκλῳ περὶ τῆς εἰς τὸ νεφοειδὲς τοῦτο καὶ μὴ τὸ παράπαν διακρίνῃ, ἢ καὶ τὸν πέριξ ἀέρα αὐτῆς ἀναστέλλοντος συμμέτρως πάντοθεν, εἰς τὸ περιφερὲς τὸ περὶ αὐτὴν καὶ παχυμερὲς περιστῆσαι· ὃ γίνεται κατὰ μέρη τινά, ἤτοι ἔξωθεν βιασαμένου τινὸς ῥεύματος, ἢ τῆς θερμασίας ἐπιτηδείων πόρων ἐπιλαμβανομένης, εἰς τὸ τοῦτο ἀπεργάσασθαι. κομῆται ἀστέρες γίνονται, ἤτοι πυρὸς ἐν τόποις τισὶ διὰ χρόνων τινῶν ἐν τοῖς μετεώροις συντρεφομένου, περιστάσεως γινομένης, ἰδίαν τινὰ κίνησιν διὰ χρόνων τοῦ οὐρανοῦ ἴσχοντος ὑπὲρ ἡμᾶς· ὥστε τὰ τοιαῦτα ἄστρα ἀναφαίνεσθαι, ἢ αὐτὰ ἐν χρόνοις τισὶν ὁρμῆσαι διά τινα περίστασιν, καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους ἐλθεῖν καὶ ἐκφανῆ γενέσθαι.

ſe ingerente, dum ad lunam referuntur atomi circumferentia quædam in hanc concretionem demittatur. Aliâs circa lunam fit, dum ex omni parte aer ad lunã refertur, deinde qui ex ipſa manant fluxus leniter, eatenus coercentur quoad in gyro circa ipſam nubes cõſiſtat, & non omnino diuidat, ſiue eum qui in circuitu eſt, aerem ipſa vndique cogente ęquabiliter ad circumferentiam ſuam, craſſiorémque conſtituente, quod fit per partes quaſdã, ſiue extrinſecus fluxu aliquo impulſo, ſiue calore idoneos poros ad id efficiendum nanciſcente. Cometę ſtellę fiunt, ſiue igne pleriſque in locis temporibus ſuis in ſublimi coaleſcente, quum efficit caſus circumſtantiam, ſiue quòd proprium quendam motum in tempore cęlum ſupra nos habeat, vt huiuſmodi appareant ſtellę, ſiue ipſę temporibus quibuſdam per quendam moueantur caſum, atque ad loca noſtra declinent, & manifeſta omnibus fiant.

τήν τε ἀφάνισιν τούτων γίνεσθαι παρὰ τὰς ἀντικειμένας ταύτας αἰτίας τινὰ ἀναστρέφεται αὐτοῦ. ὃ συμβαίνει, οὐ μόνον τῷ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου ἑστάναι, περὶ ὃ τὸ λοιπὸν ἀναστρέφεται, (καθάπερ τινές φασιν) ἀλλὰ καὶ τῷ δίνην ἀέρος ἔγκυκλον αὐτῷ περιεστάναι, ἣ κωλυτικὴ γίνεται τοῦ περιπολεῖν, ὡς καὶ τὰ ἄλλα· ἢ καὶ διὰ τὸ ἑξῆς μὲν αὐτῆς ὕλην ἐπιτηδείαν μὴ εἶναι. ἐν δὲ τούτῳ τῷ τόπῳ ἐν ᾧ κείμενα θεωρεῖται, καὶ κατ' ἄλλους πλείονας τρόπους τοῦτο δυνατὸν συντελεῖσθαι· ἐάν τις δύνηται τὸ σύμφωνον τοῖς φαινομένοις συλλογίζεσθαι. τινὰ τῶν ἄστρων πλανᾶσθαι, εἰ οὕτω ταῖς κινήσεσι χρώμενα συμβαίνει, τινὰ δὲ μὴ κινεῖσθαι. ἐνδέχεται μὲν καὶ παρὰ τὸ κύκλῳ κινούμενα ἐξ ἀρχῆς οὕτω κατηναγκάσθαι, ὥστε τὰ μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν δίνην φέρεσθαι ὁμαλὴν οὖσαν, τὰ δὲ, κατὰ τὴν ἅμα τισὶν ἀνωμαλίαις χρωμένην· ἐνδέχεται δὲ καὶ καθ' οὓς τόπους φέρεται, οὗ παρεκτάσεις ἀέρος εἶναι ὁμαλὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνωθούσας κατὰ τὸ ἑξῆς, ὁμαλῶς τε ἐκκαούσας·

A Harum item defectus fieri propter his oppoſitas cauſas. quod contingit non modò quòd pars mundi huius ſtet circum quam verſentur reliqua (vt quidam aiunt) ſed quòd aeris vertigo circularis ipſam circunſtet, quæ impedimẽto ſit vti ne circumeant, ſicut & ſtellæ reliquæ, ſiue etiam quòd deinceps ma- B teria illis congrua non ſit. Porro hoc in loco vbi cõſtitutæ cernuntur etiam aliis pluribus modis hoc fieri poteſt, ſiquis colligere ſtudeat ex eorum quæ cernuntur congruentia, vt vaga quædam ſidera ferri cõtingat ſi motibus ſuis vtuntur, quædam verò immota durare. Poſſibile eſt quidẽ eſſe ab iis quoque quæ in C circuitu mouentur, ita ab initio moueri coacta eſſe, vt alia quidem ſecundum eandem ferantur vertiginem, quæ lenis ſit, alia verò ſecundum eam quæ ſimul inæqualitatibus quibuſdam vtatur. Fieri autem poteſt vt quibus feruntur locis, non intentiones aeris eſſe planiores, quæ in ſeſe ordine compellant, leni- D térque & planè intendant,

οὐδὲ ἀνωμαλεῖς οὕτως ὥστε τὰς θεωρουμένας παραλλαγὰς συντελεῖσθαι. τὸ δὲ μίαν αἰτίαν τούτων ἀποδιδόναι, πλεοναχῶς τῶν φαινομένων ἐκκαλουμένων, μανικὸν καὶ οὐ καθηκόντως πραττόμενον ὑπὸ τῶν τὴν ματαίαν ἀστρολογίαν ἐζηλωκότων, καὶ εἰς τὸ κενὸν αἰτίας τινῶν ἀποδιδόντων, ὅταν τὴν θείαν φύσιν μηδαμῆ λειτουργιῶν ἀπολύοισι. τινὰ ἄστρα ἀπολειπόμενα τινῶν θεωρεῖσθαι συμβαίνει, καὶ παρὰ τὸ βραδύτερον συμπεριφέρεσθαι τὸν αὐτὸν κύκλον περιϊόντα, καὶ παρὰ τὸ τὴν ἐναντίαν κινεῖσθαι, ἀντισπώμενα ὑπὸ τῆς αὐτῆς δίνης, καὶ παρὰ τὸ περιφέρεσθαι, τὰ μὲν διὰ πλείονος τόπου, τὰ δὲ δι᾽ ἐλάττονος τὴν αὐτὴν δίνην περικυκλοῦντα. τὸ δὲ ἁπλῶς ἀποφαίνεσθαι περὶ τούτων, καθηκόν ἐστι τοῖς τερατεύεσθαί τι πρὸς τοὺς πολλοὺς βουλομένοις. οἱ λεγόμενοι ἀστέρες ἐκπίπτειν, καὶ παρὰ μέρος, καὶ παρὰ τρίψιν ἑαυτῶν δύνανται συντελεῖσθαι, καὶ παρὰ ἔκπτωσιν οὗ ἂν ἡ ἐκπνευμάτωσις γίνεται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀστραπῶν ἐλέγομεν·

neque ita inæqualiter, vt & quæ videntur immutationes fiant. Enimuero vnam istarum rerum causam assignare, quum multiplicem ea quæ in conspectu sunt præbeant, insanè & minimè congruè ab iis fit qui vanam astrologiam profitentur, frustráque quorundam causas reddunt, quandoquidem diuinam naturam nunquam huiusce absoluunt ministeriis. Sidera quædam aliis minora conspici contingit, tardioréque motu circumferri, quum eundem orbem circumeant, contrarióque ferantur motu, ab eadem abducta vertigine, & ab eo quo circumferantur, alia maiore loco, minore alia, quum eandem vertiginem ambiunt. Porro simpliciter de his diffinire illis conuenit, qui prodigia confingere apud plerosque volunt. Quæ autem cadere dicuntur stellæ, & ex parte & ex collisione sua fieri possunt, & quòd illic excidant quocunque expiratio fuerit: sicuti & de coruscationibus diximus,

καὶ κατὰ σύνοδον δὲ ἀτόμων πυρὸς ἀποτελεστικῶν, συμφιλίας γινομένης εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι, καὶ κατὰ κίνησιν οὗ ἂν ἡ ὁρμὴ κατὰ τὴν σύνοδον ἐξ ἀρχῆς γίνηται· καὶ κατὰ τι νεφώματος δὲ συλλογὴν ἐν πυκνώμασι τισὶν ὁμιχλοειδέσι, καὶ ἐκπύρωσιν τούτων, διὰ τὴν κατάλισιν· εἶτ' ἐπέκρηξιν τῶν περιεχόντων, καὶ ἐφ' ὃν ἂν τόπον ἡ ὁρμὴ γίνηται, τῆς φορᾶς εἰς τοῦτον φερομένης. καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι εἰς τὸ τοῦτο τελέσαι ἀμύθητοι εἰσίν. αἱ δ' ἐπισημασίαι αἱ γινόμεναι ἐπί τισι ζώοις, κατὰ συγκύρημα γίνονται τοῦ καιροῦ. οὐ γὰρ τὰ ζῶα ἀνάγκην τινὰ προσφέρεται τοῦ ἀποτελεσθῆναι χειμῶνα. οὐδὲ κάθηταί τις θεῖα φύσις παρατηροῦσα τὰς τῶν ζώων τούτων ἐξόδους, κἄπειτα τὰς ἐπισημασίας ταύτας ἀποτελεῖ. οὐδὲ γὰρ εἰς τὸ τυχὸν ζῶον κἂν μικρῷ χαριέστερον ᾖ, ἡ τοιαύτη μωρεία ἐκπέσῃ, μὴ ὅτι εἰς παντελῆ εὐδαιμονίαν κεκτημένον.

Ex concursu quoque atomorum ignis efficientium consensu incidente vt hoc fiat, ac secundum motum quocũque impetus à principio secundùm concursum fuerit. Ex collectione item veluti in condensationibus quibusdã nebulæ prçferentibus speciem, secundum euaporationem horum per inuolutionem siue eruptionem continentium, & in quemcunque locum impetus fuerit, motu quoque in eum subsequente. Sunt & alii modi quibus hoc fiat innumerabiles. Porro significationes quę in plerisque animalibus fiunt. Non enim animalia necessitatem aliquam inuehũt vt hyems fiat: neque sedet aliqua natura diuina, quę horum animalium obseruet exitus, deinde huiusmodi efficiat signa. Neque enim in animal, ac quodlibet, modò id sit gratiosius paulo, eiusmodi stultitia cadet, nedum in id quod plenissimam obtinet felicitatem.

Ταῦτα δὴ πάντα Πυθόκλεις μνημόνευσον. κατὰ πολύ τε γὰρ τοῦ μύθου ἐκβήσῃ, καὶ τὰ ὁμογενῆ τούτοις συνορᾶν δυνήσῃ.

Hęc igitur omnia Pythocles memoriter tene: lõgè enim latéque euades fabulã, & quę his propinqua & similia discernere poteris.

Maximè

μάλιστα δὲ σεαυτῷ ἀποδώσεις τὴν τῶν ἀρχῶν, καὶ ἀπειρίας, καὶ τῶν συγγενῶν τούτοις θεωρίαν· ἔπι τε κριτηρίων καὶ παθῶν, καὶ οὗ ἕνεκεν ταῦτα ἐκλογιζόμεθα. ταῦτα γὰρ μάλιστα συνθεωρούμενα, ῥᾳδίως τὰς περὶ τῶν κατὰ μέρος αἰτίας συνορᾷν ποιήσει. οἱ δὲ ταῦτα μὴ καταγαπήσαντες, ἢ μάλιστα, οὔτε αὐτὰ ταῦτα καλῶς συνθεωρήσαιεν, οὔτε οὗ ἕνεκεν δεῖ θεωρεῖν ταῦτα περιεποιήσαντο.

A Maximè autem teipsum dede ad speculanda principia & infinitatē, & iis quæ similia sunt: iudicia prӕterea & perturbationes & id cuius gratia ista colligimus. Hæc enim in primis considerata causas quoque particularium rerum cognitu faciles facient. Qui verò istis vel maximè contenti non fuere, ne ista quidem B ipsa ritè conspexerunt, neque cuius rei gratia illa cōspicienda erant, consequuti sunt.

Ταῦτα αὐτῷ καὶ περὶ τῶν μετεώρων δοκεῖ.

Hæc ille de cælestibus corporibus opinatus est.

Περὶ δὲ τῶν βιωτικῶν, καὶ ὅπως χρὴ τὰ μὲν ἡμᾶς ἐκφεύγειν, τὰ δ᾽ αἱρεῖσθαι, οὕτωσὶ γράφει. πρότερον δὲ διέλθωμεν ἅ τε αὐτῷ δοκεῖ περὶ τοῦ σοφοῦ καὶ τοῖς ἀπ᾽ αὐτοῦ. βλάβας ἐξ ἀνθρώπων, ἢ διὰ μῖσος, ἢ διὰ φθόνον, ἢ διὰ καταφρόνησιν γίνεσθαι, ὧν τὸν σοφὸν λογισμῷ περιγίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαξ γενόμενον σοφὸν, μηκέτι τὴν ἐναντίαν λαμβάνειν διάθεσιν, μηδὲ πλάττειν ἑκόντα πάθεσι μᾶλλον συσχεθήσεσθαι, οὐκ ἂν ἐμποδίσαι πρὸς τὴν σοφίαν.

Cæterùm de iis quæ ad vitæ moderationem pertinent, quónam modo eligēda alia, alia repudianda, sic scribit: primùm autē quid C de sapiente opinetur, exponamus. Detrimenta quæ ex hominibus, siue odii, siue inuidiæ, siue contemptus gratia fiunt, sapientem autumat ratione superare. Eum verò qui semel fuerit sapiens, in contrarium habitum transire non posse, neque perturbationibus cedendo errare: quin potius continendum D ne quod ad sapientiam impedimentum patiatur.

οὐδὲ μὴν ἐκ πάσης σώματος ἕξεως σοφὸν γενέσθαι ἄν, οὐδ' ἐν παντὶ ἔθνει. κἂν στρεβλωθῇ δ' ὁ σοφός, εἶναι αὐτὸν εὐδαίμονα· μόνον τε χάριν ἕξειν τὸν σοφόν, φίλοις καὶ παροῦσι καὶ ἀποῦσιν ὁμοίως, διά τε λόγου. ὅτε μέντοι στρεβλοῦται, ἔνθα καὶ μύξει καὶ οἰμώξει. γυναικί τε οὐ μιγήσεσθαι τὸν σοφὸν ᾗ οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν, ὥς φησι Διογένης ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Ἐπικούρου ἠθικῶν δογμάτων. οὔτε κολάσειν οἰκέτας, ἐλεῆσαι μέντοι καὶ συγγνώμην τινὶ ἕξειν τῶν σπουδαίων. ἐρασθήσεσθαι τὸν σοφὸν οὐ δοκεῖ αὐτοῖς, οὐδὲ ταφῆς φροντιεῖν· οὐδὲ θεόπεμπτον εἶναι τὸν ἔρωτα, ὡς Διογένης ἐν τῷ ιβ' φησίν. οὐδὲ ῥητορεύσειν καλῶς. συνουσίη δὲ (φασὶν) ὤνησε μὲν οὐδέποτε, ἀγαπητὸν δὲ εἰ μὴ καὶ ἔβλαψεν. καὶ μὴν καὶ γαμήσειν καὶ τεκνοποιήσειν τὸν σοφόν, ὡς Ἐπίκουρος ἐν ταῖς διαπορείαις, καὶ ἐν ταῖς περὶ φύσεως. κατὰ περίστασιν δέ ποτε βίου, γαμήσειν καὶ διατραπήσεσθαί τινας. οὐδὲ μὴν τηρήσειν ἐν μέθῃ φησὶν ὁ Ἐπίκουρος ἐν τῷ συμποσίῳ·

Non tamen ex omni quidẽ corporis habitu, neque in omni gente fieri sapientem. Nam siue crucietur excarnificetúrque sapiens, futurum nihilominus felicem: gratiámque amicis præsentibus æquè ac absentibus habiturum sapientem solum, atque item in itinere: quum tamen cruciatur, & ingemiscet & eiulabit. Mulieri item non congressurum sapientem, à qua leges interdicant, vt Diogenes in Epitome Epicuri dogmatum moralium ait: neque cruciatu affecturum seruos, verùm miserturum, veniámque daturum. Probos quoque amaturum sapiẽtem negat, neque sepulturæ curam habiturum: neque à deo amorem immitti Diogenes refert. Neque item oratoriæ daturum operam, dicens, illam nihil quidem vnquam profuisse, plurimùm verò etiam obfuisse. Vxorem tamẽ ducturum, ac liberos procreaturum sapientem, vt Epicurus in Ambiguis & in libris De natura. Cæterùm pro vitæ interdum conditione ducturum vxorem, auersurúmque aliquos, neque obseruaturum in ebrietate, vt Epicurus in Symposio,

οὐδὲ πολιτεύσεσθαι, ὥς ἐν τῇ πρώτῃ περὶ βίων, οὐδὲ τυραννεύσειν· οὐδὲ κυνιεῖν, ἐν τῇ δευτέρᾳ περὶ βίων· οὐδὲ πτωχεύσειν, ἀλλὰ καὶ πηρωθεὶς τὰς ὄψεις, μεθέξειν αὐτὸν τοῦ βίου, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ φησί· καὶ λυπηθήσεσθαι δὲ τὸν σοφόν, ὡς ὁ Διογένης ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ δικάσεσθαι, καὶ συγγράμματα καταλείψειν, οὐ πανηγυριεῖν δέ· κτήσεως προνοήσεσθαι, καὶ τοῦ μέλλοντος· φιλαγρήσειν, τύχῃ τε ἀντιτάξεσθαι, φίλον τε οὐδένα κτήσεσθαι. εὐδοξίας ἐπὶ τοσοῦτον προνοήσεσθαι ἐφ᾽ ὅσον μὴ καταφρονήσεσθαι· μᾶλλόν τε εὐφρανθήσεσθαι τῶν ἄλλων ἐν ταῖς θεωρίαις. ἁμαρτήματα, ἄνισα εἶναι· καὶ τὴν ὑγίειαν τισὶ μὲν, ἀγαθόν, τισὶ δὲ, ἀδιάφορον. τὴν δὲ ἀνδρείαν φύσει μὴ γίνεσθαι, λογισμῷ δὲ τοῦ συμφέροντος· καὶ τὴν φιλίαν διὰ τὰς χρείας. δεῖν μέντοι προκατάρχεσθαι, (καὶ γὰρ τὴν γῆν σπείρομεν) συνίστασθαι δὲ αὐτὴν κατὰ κοινωνίαν ἐν ταῖς ἡδοναῖς. τὴν εὐδαιμονίαν διχῆ νοεῖσθαι, τήν τε ἀκροτάτην, οἵα ἐστὶ περὶ τὸν θεόν,

neque accessurum ad rempublicam, vt in primo De vitis, neque tyrannidē quęsiturum, neque Κυνιεῖν, vt in secundo De vitis, neque vnquam mendicum futurū. Cæterùm, etsi illi eruantur oculi, vitæ participem futurum, vt in eodem ait. Mœrore itē non conficiendū sapientem, vt ait Diogenes in quinto Electorum: non litigaturum: libros atque monumenta relicturū, non autem celebritatibus daturum operam: acquirēdi curam ac futuri prouidentiam non habiturū: fortunæ reluctaturū: amicum neminem quæsiturum: gloriæ curam habiturū, quoad contemptui non habeatur: plus autem aliis lætitia in speculationibus afficiendum. Peccata esse inæqualia. Sanitatem quibusdam conducere, plerisque indifferentem esse: fortitudinem per naturam non contingere, sed ratione commodíque notatione. Amicitiā vsus gratia necessitatísque ineundam, à nobis tamen inchoādam: nam & terram serimus. Constare illam voluptatum consortio ac societate. Felicitatem bifariam intelligi, supremam illam, quæ in deo est,

ἐπίτασιν οὐκ ἔχουσαν· καὶ τὴν προσθήκην καὶ ἀφαίρεσιν ἡδονῶν. εἰκόνας τε ἀναθήσειν εἰ ἔχοι, ἀδιαφόρως ἂν σχοίης. μόνον τε τὸν σοφὸν ὀρθῶς ἂν περί τε μουσικῆς καὶ ποιητικῆς διαλέξεσθαι. ποιήματά τε ἐνεργεῖν οὐκ ἂν ποιῆσαι· οὐ κινεῖταί τε ἑτέρου ἕτερον σοφώτερον. χρηματίσεσθαί τε, ἀλλ' ἀπὸ μόνης σοφίας ἀπορήσαντα. καὶ μόναρχον ἐν καιρῷ θεραπεύσειν, καὶ ἐπιχαρίσεσθαι τινὶ ἐπὶ τῷ διορθώματι, καὶ σχολὴν κατασκευάσειν. ἀλλ' οὐκ ὥστε ὀχλαγωγῆσαι· καὶ ἀναγνώσεσθαι ἐν πλήθει ἀλλ' οὐχ ἑκόντα· δογματιεῖν τε, καὶ οὐκ ἀπορήσειν· καὶ καθ' ὕπνους ὅμοιον ἔσεσθαι, καὶ ὑπὲρ φίλου ποτὲ τεθνήξεσθαι.

Ταῦτα δοκεῖ αὐτοῖς. μετιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιστολήν.

Ἐπίκουρος Μενοικεῖ χαίρειν.

Μήτε νέος τις ὢν μελλέτω φιλοσοφεῖν· μήτε γέρων ὑπάρχων, κοπιάτω φιλοσοφῶν. οὔτε γὰρ ἄωρος οὐδείς ἐστιν, οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ ψυχὴν ὑγιαῖνον.

A quę incrementum non admittat, adiectionémque & ablationem voluptatum. Imagines quoque positurũ, si habeat, indifferenter fortè teneas: solùmque sapientem rectè de musica & poetica verba facturum. pangenda, non fingenda poemata dixit. Non mouetur si alter altero dicatur fuisse sapientior, sed ex sapientia B sola si affluat, ritè appellandum sapientem putat. Principem in tẽpore obsequio colitúrum, gratulaturúmque cuilibet resipiscenti: scholam item habiturum, non sanè vt turbam faciat, recitaturúmque in multitudine, sed non sponte. Dogmata quoque illatùrũ & nõ dubitaturum In somnis quoque sibi similem futu- C rum, ac pro amico quandoque moriturum.

Ista quidem illi opinantur, verùm transeundum iam ad epistolam.

Epicurus Menœceo S.

Neque iuuenis quispiam dum est, philosophari negligat, neque senex quum sit, philosophando fatigetur. Neque enim intempe- D stiuus vllus est, neque qui ad animæ sanitatem tempus non habet idoneum.

ὁ δὲ λέγων ἢ μήπω τοῦ φιλοσοφεῖν ὑπάρχειν ὥραν, ἢ παρεληλυθέναι τὴν ὥραν, ὅμοιός ἐστι τῷ λέγοντι, πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μὴ παρεῖναι τὴν ὥραν, ἢ μηκέτι εἶναι. ὥστε φιλοσοφητέον καὶ νέῳ καὶ γέροντι· τῷ μὲν, ὅπως γηράσκων νεάζῃ τοῖς ἀγαθοῖς διὰ τὴν χάριν τῶν γεγονότων· τῷ δὲ, ὅπως νέος ἅμα καὶ παλαιὸς ᾖ διὰ τὴν ἀφοβίαν τῶν μελλόντων. μελετᾶν οὖν χρὴ τὰ ποιοῦντα τὴν εὐδαιμονίαν, εἴπερ παρούσης μὲν αὐτῆς, πάντα ἔχομεν· ἀπούσης δὲ, πάντα πράττομεν εἰς τὸ ταύτην ἔχειν. ἃ δέ σοι συνεχῶς παρήγγελον, ταῦτα καὶ πρᾶττε καὶ μελέτα, στοιχεῖα τοῦ καλῶς ζῆν ταῦτ' εἶναι διαλαμβάνων.

Qui autem dicit aut nondũ philoſophandi tempus eſſe, aut tempus præteriiſſe, ei ſimilis eſt qui dicit ad beatam vitam aut non adeſſe tempus, aut non amplius eſſe. Philoſophandum igitur & iuueni & ſeni, illi quidem vt ſeneſcens in virtutibus vigeat præteritorum gratia, huic vt iuuenis vnà & vetulus ſit, quòd futurorum careat metu. Meditandum ergo quæ faciant beatam vitam. Siquidem ſi adſit illa, omnia ſuppetunt: ſin verò abſit, agimus omnia vt illã habeamus. Quę autẽ aſſiduè te admonebam, ea & age, & meditare, bene viuendi elementa hæc eſſe arbitrans.

Πρῶτον μὲν, τὸν θεὸν, ζῶον ἄφθαρτον καὶ μακάριον νομίζων, ὡς ἡ κοινὴ τοῦ θεοῦ νόησις ὑπεγράφη, μηθὲν μήτε τῆς ἀφθαρσίας ἀλλότριον, μήτε τῆς μακαριότητος ἀνοίκειον αὐτῷ πρόσαπτε. πᾶν δὲ τὸ φυλάττειν αὐτοῦ δυνάμενον τὴν μετὰ ἀφθαρσίας μακαριότητα, περὶ αὐτὸν δόξαζε· θεοὶ μὲν γάρ εἰσιν. ἐναργὴς μὲν γάρ ἐστιν αὐτῶν ἡ γνῶσις. οἵους δ' αὐτοὺς πολλοὶ νομίζουσιν, οὐκ εἰσίν·

Primùm quidem, Deum eſſe animal immortale ac beatum, puta ſicut communis de deo dictat intelligẽtia, nihil illi aut ab immortalitate alienum, aut à beatitudine applicãs. Cæterùm omne quod illius cum immortalitate beatitudinem ſeruare poſſit, de eo opinare. Dii nempe ſunt, vt certa eſt illorũ cognitio: non autem tales ſunt, cuiuſmodi eos plerique arbitrantur:

οὐ γὰρ φυλάττουσιν αὐτοὺς οἵους νομίζουσιν. ἀσεβὴς δὲ, οὐχ ὁ τοὺς τῶν πολλῶν θεοὺς ἀναιρῶν, ἀλλ' ὁ τὰς τῶν πολλῶν δόξας θεοῖς προσάπτων. οὐ γὰρ προλήψεις εἰσὶν, ἀλλ' ὑπολήψεις ψευδεῖς αἱ τῶν πολλῶν ὑπὲρ θεῶν ἀποφάσεις· ἔνθεν αἱ μέγισται βλάβαι, αἴτιαι τοῖς κακοῖς ἐκ θεῶν ἐπάγονται καὶ ὠφέλειαι. ταῖς γὰρ ἰδίαις οἰκειούμενοι διὰ παντὸς ἀρεταῖς τοὺς ὁμοίους ἀποδέχονται, πᾶν τὸ μὴ τοιοῦτον, ὡς ἀλλότριον νομίζοντες. συνέθιζε δὲ ἐν τῷ νομίζειν μηδὲν πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον. ἐπεὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἐν αἰσθήσει· στέρησις δὲ ἐστὶν αἰσθήσεως, ὁ θάνατος. ὅθεν γνῶσις ὀρθὴ τοῦ μηδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς τὸν θάνατον, ἀπολαυστὸν ποιεῖ τὸ τῆς ζωῆς θνητόν· οὐκ ἄπορον προστιθεῖσα χρόνον, ἀλλὰ τὸν ἀθανασίας ἀφελομένη πόθον. οὐθὲν γάρ ἐστιν ἐν τῷ ζῆν δεινὸν, τῷ κατειληφότι γνησίως τὸ μηδὲν ὑπάρχειν ἐν τῷ μὴ ζῆν δεινόν. ὥστε μάταιος ὁ λέγων δεδιέναι τὸν θάνατον, οὐχ ὅτι λυπήσει παρὼν, ἀλλ' ὅτι λυπεῖ μέλλων. ὁ γὰρ παρὼν, οὐκ ἐνοχλεῖ· τὸ δὲ προσδοκώμενον, κενῶς λυπεῖ.

neque enim eos quales putant obſeruant. Impius autē eſt non qui tollit multitudinis deos, ſed qui diis opinimiones multitudinis applicat. Non enim ſunt anticipationes, ſed opinationes falſæ, quæ plurimi de diis ſentiunt. Hinc detrimenta maxima peſſimis quibuſq; à diis inferuntur, & commoda item probis. Nā virtutibus per omnia delectati ſimiles amplectuntur, ac omne quod huiuſmodi nó eſt, alienum exiſtimantes. Conſueſce autem arbitrari nihil ad nos pertinere mortem. Bonū enim omne ac malum in ſenſu eſt, ſenſus autem priuatio, mors eſt. Vnde recta cognitio, quòd nihil ad nos ſit mors, id efficit vt mortale quod eſt, fruatur vita, non ambiguum adiiciēs tempus, ſed immortalitatis deſiderium afferens. Nihil enim in vita mali eſt, ei qui verè comprehendit nihil eſſe in vitæ priuatione mali. Vanus ergo eſt qui mortem ſe timere dicit, non quia præſens mœrore conficiatur, ſed expectata & futura contriſtet. Nam quod præſens nihil perturbat, expectatum nequicquā conficit.

τὸ φρικωδέστατον οὖν τῶν κακῶν ὁ θάνατος, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· ἐπειδήπερ ὅταν μὲν ἡμεῖς ὦμεν, ὁ θάνατος οὐ πάρεστιν· ὅταν δὲ ὁ θάνατος παρῇ, τόθ' ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν. οὔτε οὖν πρὸς τοὺς ζῶντάς ἐστιν, οὔτε πρὸς τοὺς τετελευτηκότας· ἐπειδήπερ περὶ οὓς μὲν, οὐκ ἔστιν· οἱ δ', οὐκέτι εἰσίν. A

ἀλλ' οἱ πολλοὶ τὸν θάνατον, ὁτὲ μὲν ὡς μέγιστον τῶν κακῶν φεύγουσιν· ὁτὲ δὲ, ὡς ἀνάπαυσιν τῶν ἐν τῷ ζῆν. οὔτε φοβεῖται τὸ μὴ ζῆν· οὔτε γὰρ αὐτῷ προσίσταται τὸ ζῆν. οὔτε δοξάζεται κακὸν εἶναι τὸ μὴ ζῆν. ὥσπερ δὲ τὸ σιτίον οὐ τὸ πλεῖον πάντως, ἀλλὰ τὸ ἥδιστον αἱρεῖται, οὕτω καὶ χρόνον οὐ τὸν μήκιστον, ἀλλὰ τὸν ἥδιστον καρπίζεται. B

ὁ δὲ παραγγέλλων τὸν μὲν νέον καλῶς ζῆν, τὸν δὲ γέροντα καλῶς καταστρέφειν, εὐήθης ἐστὶν, οὐ μόνον διὰ τὸ τῆς ζωῆς ἀσπαστὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι μελέτην τοῦ καλῶς ζῆν καὶ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν. πολὺ δὲ χεῖρον καὶ ὁ λέγων, καλὸν μὲν μὴ φῦναι, C

Φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας
ἀΐδαο περῆσαι.

Itaque quod acerbissimum malorum est & horrendum maximè, mors, nihil ad nos: quoniam quũ nos sumus, mors non adest, quum verò mors adest, nos iam non sumus. Neque igitur ad viuentes, neque ad mortuos pertinet. Nam iis qui sunt, illa non est: quibus verò adest, iam illi non sunt. Atqui plurimi mortem aliquãdo vt malorum maximum, aliquando verò vt requiem eorum quæ in vita sunt tristium, cupiunt. Neque igitur ne nõ viuat metuit: nec enim illi viuendi amor imperat: neque opinatur mali aliquid esse non viuere. Quemadmodũ verò cibus, non qui plurimus, sed qui suauissimus est, eligitur: ita & tempus non longissimũ, sed suauissimum, carpitur. Porro qui iuuenem bene viuere, senem bene ex vita discedere, admonet, fatuus est, non modò ob amorem vitæ ac studiũ, verùm quòd eadem sit meditatio bene viuendi ac bene moriendi. Longè autem deterius qui dicit, Bonum quidem non natum esse,

D *Aut vbi natus eris, mox orci limen adire.*

εἰ μὲν γὰρ πεποιθὼς τοῦτό φησι, πῶς οὐκ ἀπέρχεται ἐκ τοῦ ζῆν; ἐν ἑτοίμῳ γὰρ αὐτῷ τοῦτ' ἔστιν, εἴπερ ἦν βεβουλευμένον αὐτῷ βεβαίως· εἰ δὲ μωκώμενος, μάταιος ἐν τοῖς οὐκ ἐπιδεχομένοις. μνημονευτέον δὲ ὡς τὸ μέλλον οὔτε ἡμέτερον, οὔτε πάντως οὐχ ἡμέτερον, ἵνα μήτε πάντως προσμένωμεν ὡς ἐσόμενον, μήτε ἀπελπίζωμεν ὡς πάντως οὐκ ἐσόμενον. ἀναλογιστέον δὲ ὡς τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσὶ φυσικαὶ, αἱ δὲ, κεναί. καὶ τῶν φυσικῶν αἱ μὲν ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ φυσικαὶ μόνον. τῶν δὲ ἀναγκαίων, αἱ μὲν πρὸς εὐδαιμονίαν εἰσὶν ἀναγκαῖαι, αἱ δὲ, πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἀοχλησίαν· αἱ δὲ, πρὸς αὐτὸ τὸ ζῆν. τούτων γὰρ ἀπλανὴς θεωρία πᾶσαν αἵρεσιν καὶ φυγὴν ἐπαναγαγεῖν οἶδεν ἐπὶ τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀταραξίαν. ἐπεὶ τοῦτο τοῦ μακαρίως ζῆν ἐστι τέλος. τούτου γὰρ χάριν ἅπαντα πράττομεν ὅπως μήτε ἀλγῶμεν, μήτε ταρβῶμεν· ὅταν δὲ ἅπαξ τοῦτο περὶ ἡμᾶς γένηται, λύεται πᾶς ὁ τῆς ψυχῆς χειμών,

A Nam ſi quòd ita crederet hoc dixit, quomodo non diſcedebat ex vita? id quippe illi in promptu erat, ſiquidem hæc illi fuiſſet rata ſententia: ſin autem inuehens, fatuus eſt, dum in iis quæ ratione carent verſatur. Memoria verò tenendum quod futurum eſt, neque noſtrum ſit, neque omnino non noſtrum, vt ne B tanquam futurum prorſus expectemus, neque itē quaſi nō futurum deſperemus. Reputandum præterea cōcupiſcentias partim eſſe naturales, partim naturales naturalium, alias quidem neceſſarias, alias verò tantùm eſſe naturales. Neceſſariæ verò quæ ſunt, partim ad felicitatem, partim ad corporis tranquillitatem, C partim ad vitam ipſam eſſe neceſſarias. Horum quippe ſine errore ſpeculatio eſt, vt nouerim quid eligendum, quidve fugiendum ſit ad bonam corporis tuendam valetudinem, corporíſque quietem. Hic enim finis eſt bene beatéque viuendi Huius enim gratia omnia agimus, vt neque doleamus neque perturbemur. D Vbi verò ſemel id penitus conſequuti erimus, ſoluitur omnis tempeſtas animi,

οὐκ ἔχοντος τοῦ ζῴου βαδίζειν ὡς πρὸς ἐνδέον τι, καὶ ζητεῖν ἕτερον ᾧ τὸ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀγαθὸν συμπληρωθήσεται. τότε γὰρ ἡδονῆς χρείαν ἔχομεν, ὅταν ἐκ τοῦ μὴ παρεῖναι τὴν ἡδονὴν ἀλγῶμεν· οὐκέτι τῆς ἡδονῆς δεόμεθα. καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡδονὴν ἀρχὴν καὶ τέλος λέγομεν εἶναι τοῦ μακαρίως ζῆν. ταύτην γὰρ ἀγαθὸν πρῶτον καὶ συγγενικὸν ἔγνωμεν, καὶ ἀπὸ ταύτης καταρχόμεθα πάσης αἱρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ ἐπὶ ταύτην καταντῶμεν, ὡς κανόνι τῷ πάθει πᾶν ἀγαθὸν κρίνοντες. καὶ ἐπεὶ πρῶτον ἀγαθὸν τοῦτο καὶ σύμφυτον, διὰ τοῦτο καὶ οὐ πᾶσαν ἡδονὴν αἱρούμεθα· ἀλλ' ἔστιν ὅτε πολλὰς ἡδονὰς ὑπερβαίνομεν, ὅταν πλεῖον ἡμῖν τὸ δυσχερὲς ἐκ τούτων ἕπηται· καὶ πολλὰς ἀλγηδόνας ἡδονῶν κρείττους νομίζομεν, ἐπειδὰν μείζων ἡμῖν ἡδονὴ παρακολουθῇ, πολὺν χρόνον ὑπομείνασι τὰς ἀλγηδόνας. πᾶσα οὖν ἡδονὴ διὰ τὸ φύσιν ἔχειν οἰκείαν, ἀγαθὸν, οὐ πᾶσα μέντοι αἱρετή. καθάπερ καὶ ἀλγηδὼν πᾶσα, κακή, οὐ πᾶσα δὲ ἀεὶ φευκτὴ πεφυκυῖα.

A quum non possit animal tendere quasi ad minus aliquid, & aliud quærere quo animi corporísque cõsummetur bonum. Tunc voluptate nobis opus est, quum illam non adesse dolemus, non etiam voluptate indigemus. Quocirca voluptatem finem dicimus, ac principium beatæ vitæ. Hanc enim primum bonũ B atque ingenitum nouimus, atque ab hac electionem omnem ac deuitationem inchoamus, atque huic occurrimus, perturbatione, tanquam norma, bonum quoduis discernẽtes. Quoniam verò primum istud insitum bonum est, idcirco non omnem voluptatem eligimus, verùm sæpe plerasque transgredimur, C quando ex iis maior molestia sequitur: dolorésque nõnullos voluptatibus pręstare arbitramur, quando ex diutina toleratione dolorum maior nos voluptas sequitur. Omnis itaque voluptas eo quòd naturam propriam habet, bonũ est: non tamen eligenda omnis. Sicut & dolor malum est, non tamen semper quiuis D repudiandus est dolor.

τῇ μέντοι συμμετρήσει, καὶ συμφερόντων καὶ ἀσυμφόρων βλέψει ταῦτα πάντα κρίνειν καθήκει. χρώμεθα γὰρ τῷ μὲν ἀγαθῷ, κατά τινας χρόνους, ὡς κακῷ· τῷ δὲ κακῷ, τοὔμπαλιν, ὡς ἀγαθῷ. καὶ τὴν αὐτάρκειαν δὲ ἀγαθὸν μέγα νομίζομεν, οὐχ ἵνα πάντως τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα· ἀλλ' ὅπως, ἐὰν μὴ ἔχωμεν τὰ πολλά, τοῖς ὀλίγοις χρώμεθα, πεπεισμένοι γνησίως ὅτι ἥδιστα πολυτελείας ἀπολαύουσιν οἱ ἥκιστα ταύτης δεόμενοι. καὶ ὅτι τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν, εὐπόριστόν ἐστι, τὸ δὲ κενὸν, δυσπόριστον. οἵ τε λιτοὶ χυλοὶ ἴσην πολυτελεῖ διαίτῃ τὴν ἡδονὴν ἐπιφέρουσιν, ὅταν ἅπαν τὸ ἀλγοῦν κατ' ἔνδειαν ἐξαιρεθῇ· καὶ μᾶζα καὶ ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδίδωσιν ἡδονὴν, ἐπειδὰν ἐν δέων τις αὐτὰ προσενέγκηται. τὸ συνεθίζειν οὖν ἐν ταῖς ἁπλαῖς καὶ οὐ πολυτελέσι διαίταις, καὶ ὑγιείας ἐστὶ συμπληρωτικὸν, καὶ πρὸς τὰς ἀναγκαίας τοῦ βίου χρήσεις ἄοκνον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. καὶ τοῖς πολυτελέσιν ἐκ διαλειμμάτων προσερχομένοις, κρεῖττον ἡμᾶς διατίθησι, καὶ πρὸς τὴν τύχην ἀφόβους παρασκευάζει.

Commensione itaque & vtilium inutiliúmque respectu hæc omnia iudicare cõuenit. Vtimur enim bono interdum vt malo, contrà & malo tanquam bono. Frugalitatem præterea magnum existimamus bonũ, non vt semper vtamur modicis, verùm vt, nisi multa habeamus, vtamur paucis, credentes verissimè illos magnificentia frui suauissimè qui illa minimùm indigent: quódque naturale sit, id omne esse parabile, noua verò difficilè parari posse. Dapes item simplices æquam magnifico luxui adferre voluptatem, quando omne quod dolet, per inediam sublatum sit. Panis ergo cibarius & aqua summam voluptatem afferunt, quum egens quis illa in cibum sumit. Itaque simplicibus & non magnificè paratis cibis assuescere, & salubritatis est, & hominem ad vitæ vsus necessarios impigrum reddit, ac splendidis (si per interualla sumantur) nos commodius aptat, atque aduersus fortunam interritos facit.

ὅταν οὖν λέγωμεν ἡδονὴν τέλος ὑπάρχειν, οὐ τὰς τῶν ἀσώτων ἡδονὰς, καὶ τὰς τῶν ἐν ἀπολαύσει κειμένας λέγομεν, ὥς τινες ἀγνοοῦντες καὶ οὐχ ὁμολογοῦντες ἢ κακῶς ἐκδεχόμενοι νομίζουσιν, ἀλλὰ τὸ μήτε ἀλγεῖν κατὰ σῶμα, μήτε ταράττεσθαι κατὰ ψυχήν. οὐ γὰρ πότοι καὶ κῶμοι συνείροντες, οὐδ' ἀπολαύσεις παίδων καὶ γυναικῶν, οὐδ' ἰχθύων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα φέρει πολυτελὴς τράπεζα, τὸν ἡδὺν γεννᾷ βίον, ἀλλὰ νήφων λογισμὸς, καὶ τὰς αἰτίας ἐξερευνῶν πάσης αἱρέσεως καὶ φυγῆς, καὶ τὰς δόξας ἐξελαύνων, ἀφ' ὧν πλεῖστος τὰς ψυχὰς καταλαμβάνει θόρυβος. τούτων δὲ πάντων ἀρχὴ καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν, φρόνησις. διὸ καὶ φιλοσοφίας τιμιώτερον ὑπάρχει φρόνησις, ἐξ ἧς αἱ λοιπαὶ πᾶσαι πεφύκασιν ἀρεταί· διδάσκουσαι ὡς οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς, καὶ δικαίως ἄνευ τοῦ ἡδέως· συμπεφύκασι γὰρ αἱ ἀρεταὶ τῷ ζῆν ἡδέως. καὶ τὸ ζῆν ἡδέως, τούτων ἐστὶν ἀχώριστον.

Quum itaque dicamus voluptatem finem esse, non luxuriosorum & nepotum voluptates, eásque quæ in gustu & ingluuie sunt positæ, vt quidam ignorantes, aut à nostra sententia dissentientes, aut malè accipientes, arbitrantur, sed non dolere corpore, animóque tranquillum esse, & perturbatione vacare dicimus. Non conuiuia & comessationes, non puerorum mulierúmque congressus, non piscium vsus, & cæterorum quæ affert pretiosior mensa, suauem gignit vitam, verùm ratio sobria causásque perscrutans, cur quæque vel eligenda, vel fugienda sunt, opinionésque expellens, per quas animos vtplurimum occupat tumultus. Horum omnium initium maximúmque bonũ prudentia est. Quocirca philosophiam quoque prudẽtia antecellit, ex qua reliquæ virtutes omnes oriũtur, docentes quòd non iucundè viuere possit quisquam, nisi prudenter, honestè, iustéque viuatur: virtutes enim suaui & iucundæ vitæ coniũctæ sunt, iucundáque vita separari à virtutibus nequit.

ἐπεὶ, τίνα νομίζεις εἶναι κρείττονα τοῦ καὶ περὶ θεῶν ὅσια δοξάζοντος, καὶ περὶ θανάτου διαπαντὸς ἀφόβως ἔχοντος, καὶ τὸ τῆς φύσεως ἐπιλελογισμένου τέλος; καὶ τὸ μὲν τῶν ἀγαθῶν πέρας, ὡς ἔστιν εὐσυμπλήρωτόν τε καὶ εὐπόριστον, διαλαμβάνοντος. τὸ δὲ τῶν κακῶν, ὡς ἢ χρόνοις ἢ πόνοις ἔχει, βραχεῖαν δὲ ὑπὸ τινων δεσπότιν ἐσαγομένην πάντων ἀγγέλλοντος. ἃ μὲν ἀπὸ τύχης, ἃ δὲ παρ' ἡμᾶς· διὰ τὸ τὴν μὲν ἀνάγκην, ἀνυπεύθυνον εἶναι, τὴν δὲ τύχην, ἄστατον ὁρᾶν, τὸ δὲ παρ' ἡμᾶς, ἀδέσποτον· ᾧ καὶ τὸ μεμπτὸν καὶ τὸ ἐναντίον παρακολουθεῖν πέφυκεν. ἐπεὶ κρεῖττον ἦν τῷ περὶ θεῶν μύθῳ κατακολουθεῖν, ἢ τῇ τῶν φυσικῶν εἱμαρμένῃ δουλεύειν. ὁ μὲν γὰρ, ἐλπίδα παραιτήσεως ὑπογράφει θεῶν διὰ τιμῆς· ἡ δὲ, ἀπαραίτητον ἔχει τὴν ἀνάγκην. τὴν δὲ τύχην, οὔτε θεὸν, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν, ὑπολαμβάνων· (οὐδὲν γὰρ ἀτάκτως θεῷ πράττεται) οὔτε ἀβέβαιον αἰτίαν, (οἴεται μὲν γὰρ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἐκ ταύτης πρὸς τὸ μακαρίως ζῆν

A Nam quem eo arbitraris præstantiorem esse, qui & piè de diis opinatur, mortémque interritus sustinet, finémque naturæ rectè æstimat, finémque bonorum vt facilis ad implendum parabilísque sit, comprehendit? Malorum verò finem, vt aut tempus aut dolorẽ habeat, dominámque non diu molestam futuram, vt à plerísque inducitur, nuntiat. partim à fortuna, partim à nobis, quòd necessitas obnoxia nulli sit, instabilísq. fortuna. quod autem à nobis est, dominatu caret, quod querimonia & contrarietas solet euestigio subsequi. Præstat enim fabulam quæ de diis traditur, sequi, C quàm naturalium seruire fato. Illa enim speciem excusationis obtendit honorem deorum, hæc ineuitabilem necessitatem habet. Fortunam verò neque deam, vt vulgo suspicantur, putat. Nihil enim deus agit temere neque instabile, causam nempe arbitratur bonum siue malum ex hac ad beatè viuendum D

ἀνθρώποις δίδοσθαι) ἀρχὰς μέντοι μεγάλων ἀγαθῶν ἢ κακῶν ὑπὸ ταύτης χορηγεῖσθαι. κρεῖττον εἶναι νομίζων εὐλογίστως ἀτυχεῖν, ἢ ἀλογίστως εὐτυχεῖν. βέλτιον γὰρ τὸ κριθὲν ἐν ταῖς πράξεσι καλῶς, ὀρθωθῆναι διὰ ταύτην. ταῦτα οὖν καὶ τὰ τούτοις συγγενῆ μελέτα διαπαντὸς ἡμέρας καὶ νυκτὸς πρὸς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὸν ὅμοιον σεαυτῷ, καὶ οὐδέποτε οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ διαταραχθήσῃ, ζήσῃ δὲ ὡς θεὸς ἐν ἀνθρώποις. οὐθὲν γὰρ ἔοικε θνητῷ ζώῳ ζῶν ἄνθρωπος ἐν ἀθανάτοις ἀγαθοῖς. μαντικὴν δὲ ἅπασαν ἐν ἄλλοις ἀναιρεῖ, ὡς καὶ ἐν τῇ μικρᾷ ἐπιτομῇ. καί φησι, μαντικὴ ὡς ἀνύπαρκτος· εἰ δὲ καὶ ὑπαρκτικὴ, οὐδὲν παρ' ἡμᾶς ἡγῆ τὰ γινόμενα. τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν βιωτικῶν καὶ ἐπὶ πλείω διείλεκται ἀλλαχόθεν.

Διαφέρεται δὲ πρὸς τοὺς Κυρηναϊκοὺς περὶ τῆς ἡδονῆς. οἱ μὲν γὰρ τὴν καταστηματικὴν οὐκ ἐγκρίνουσι, μόνην δὲ τὴν ἐν κινήσει· ὁ δὲ, ἀμφότερα, ψυχῆς καὶ σώματος, ὥς φησιν ἐν τῷ περὶ αἱρέσεως καὶ φυγῆς,

A hominibus dari. Principia tamen magnorum bonorũ aut malorum ab ista suppeditari. Præstat enim rationabiliter esse infelicem, quàm absque ratione felicem. Melius est enim in actibus quod bene iudicatum est, per eam digeri. Hæc igitur atque his similia, tecum si die noctúque meditere aliquis, fiet vt B nunquam seu vigiles, seu dormias, perturbatione vlla tenearis, verùm vt deus inter homines viues. Nihil enim habet commune cum mortali animanti animal homo immortalibus bonis exercitatus. Diuinationem autem omnem ab aliis tollit, sicuti & in parua Epitome: dicens eam non subsistere. Et si (inquit) C substãrialis fit, nihil ad nos existimes pertinere quæ fiunt. Hæc & eiusmodi de iis quę vitam informãt: pluráque his aliis etiam in locis differit.

Dissentit autem à Cyrenaicis de voluptate. Illi enim non eam quæ in statu est, sed eam solùm quæ in motu sit, admittunt. Hic autem vtranque, animi videlicet, corporísque, com- D plectitur, vt in libro De electionibus & fuga, ait,

καὶ ἐν τῷ περὶ τέλους, καὶ ἐν α' περὶ βίων, καὶ ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φίλοις ἐπιστολῇ. ὁμοίως δὲ καὶ Διογένης ἐν τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τῶν ἐπιλέκτων, καὶ Μητρόδωρος ἐν τῷ Τιμοκράτει, λέγουσιν οὕτως, νοουμένης δὲ ἡδονῆς τῆς τε κατὰ κίνησιν καὶ τῆς καταστηματικῆς. ὁ δ' Ἐπίκουρος ἐν τῷ περὶ αἱρέσεων οὕτω λέγει, Ἡ μὲν γὰρ ἀταραξία καὶ ἀπονία, καταστηματικαί εἰσιν ἡδοναί· ἡ δὲ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, κατὰ κίνησιν ἐνεργείᾳ βλέπονται. ἔτι πρὸς τοὺς Κυρηναϊκούς. οἱ μὲν γάρ, χείρους τὰς σωματικὰς ἀλγηδόνας τῶν ψυχικῶν· (κολάζεσθαι γοῦν τοὺς ἁμαρτάνοντας σώματι) ὁ δέ, τὰς ψυχικάς. τὴν γοῦν σάρκα τὸ παρὸν μόνον χειμάζειν, τὴν δὲ ψυχήν, καὶ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. οὕτως οὖν καὶ μείζονας ἡδονὰς εἶναι τῆς ψυχῆς. ἀποδείξει δὲ χρῆται τοῦ τέλος εἶναι τὴν ἡδονήν, τῷ τὰ ζῷα, ἅμα τῷ γεννηθῆναι, τῇ μὲν εὐαρεστεῖσθαι, τῷ δὲ πόνῳ προσκρούειν φυσικῶς, καὶ χωρὶς λόγου.

A & in libro De fine, & in primo De vitis, & in Epistola ad Mitylenenses amicos: similiter & Diogenes in decimosexto Electorũ, & Metrodorus in Timocrate, ita asserunt intelligi voluptatem, & quæ in motu sit, & in statu. Et Epicurus in libro De hæresibus ita dicit, Nanque perturbationis dolorísque vacatio, B constantes sunt voluptates: gaudium verò ac lætitia, actio secũdum motum videntur. Item aduersus Cyrenaicos. Illi enim corporis dolores deteriores arbitrantur doloribus animi. (corpore enim peccantes cruciari) hic autem, animi dolores. Carnem enim præsenti tantummodo C dolore affici, animum verò & præterito, & præsenti, & futuro. Ea ergo ratione maiores quoque animi quàm corporis esse voluptates. Demonstratione verò vtitur, quòd sit voluptas finis, quòd animalia simulátque nata sunt, ista quidem deliniri, offendi contrà dolore naturaliter absque rationis D adminiculo cernimus.

αὐτοπαθῶς οὖν φεύγομεν τὴν ἀλγηδόνα· ἵνα καὶ ὁ Ἡρακλῆς καταβιβρωσκόμενος ὑπὸ τοῦ χιτῶνος, --βοῇ

A

Δάκνων, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἔστενον πέτραι,

Λοκρῶν τ' ὄρειοι πρῶνες,

Εὐβοίας τ' ἄκρα.

διὰ δὲ τὴν ἡδονὴν καὶ τὰς ἀρετὰς αἱρεῖσθαι, οὐ δι' αὐτάς, ὥσπερ τὴν ἰατρικὴν διὰ τὴν

B

ὑγίειαν· καθά φησι καὶ Διογένης ἐν τῇ εἰκοστῇ τῶν ἐπιλέκτων· ὃς καὶ διαγωγὴν λέγει τὴν ἀγωγήν. ὁ δ' Ἐπίκουρος καὶ ἀχώριστον φησὶ τῆς ἡδονῆς τὴν ἀρετὴν μόνον· τὰ δ' ἄλλα χωρίζεσθαι, οἷον βρωτά. Καὶ φέρε οὖν δὴ νῦν τὸν κολοφῶνα (ὡς ἂν εἴπη τις) ἐπιθῶμεν τοῦ παν-

C

τὸς συγγράμματος, καὶ τοῦ βίου τοῦ φιλοσόφου, τὰς κυρίας αὐτοῦ δόξας παραθέμενοι, καὶ ταύταις τὸ πᾶν σύγγραμμα κατακλείσαντες· τέλει χρησάμενοι τῇ τῆς εὐδαιμονίας ἀρχῇ. Τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον, οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει, οὔτε ἄλλῳ παρέχει· ὥστε οὔτε ὀργαῖς,

D

οὔτε χάρισι συνέχεται. ἐν ἀσθενεῖ γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον.

A Nostra ergo sponte dolorem fugimus, sicuti & Hercules quidem ipse, qui dum à missa sibi tunica consumeretur, clamat, mordens atque eiulans,

--at circumgemunt petræ,
Locrorum, & alta EVbœæ
promontoria.

Voluptatis verò causa virtutes quoque eligi, nō propter se (sicuti & medicinā propter sanitatem) vt ait & Diogenes in vigesimo Electorum. At verò Epicurus inseparabilem quoque dixit esse à voluptate virtutem solam: cætera verò separari, nempe vt mortalia. Agedum igitur nunc colophonem addamus, (vt ita dixerim) & scriptorum omnium & vitæ philosophi, ratas ipsius opiniones adiicientes, hísque omne hoc opus nostrum concludentes, fine illo vtentes, qui felicitatis ac beatitudinis initium sit. Quod beatum atque immortale est, neque ipsum negotia habet, neque alii prębet: quo fit, vt neque ira neque gratia tangatur. Nam huiusmodi omnia infirmitatis sunt.

ἐν ἄλλοις δέ φησι τοὺς θεοὺς A λόγῳ θεωρητούς. οὓς μὲν, κατ' ἀριθμὸν ὑφεστῶτας· οὓς δὲ, κατὰ ὁμοειδίαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιρρύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτετελεσμένων ἀνθρωποειδεῖς. ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. τὸ γὰρ διαλυθὲν, ἀναισθητεῖ· τὸ δὲ ἀναισθητοῦν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν, ἡ B παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις. ὅπου δ' ἂν τὸ ἡδόμενον ἐνῇ, καθ' ὃν ἂν χρόνον ᾖ, οὐκ ἔστι τὸ ἀλγοῦν, ἢ τὸ λυπούμενον, ἢ τὸ συναμφότερον. οὐ χρονίζει τὸ ἀλγοῦν συνεχῶς ἐν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄκρον, τὸν ἐλάχιστον χρόνον πάρεστι· τὸ δὲ μόνον ὑπερτεῖνον, τὸ ἡδόμενον κατὰ σάρκα, οὐ C πολλὰς ἡμέρας συμβαίνει. αἱ δὲ πολυχρόνιοι τῶν ἀῤῥωστιῶν πλεονάζον ἔχουσι τὸ ἡδόμενον ἐν τῇ σαρκὶ, ἤπερ τὸ ἀλγοῦν. οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν, ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς· καὶ δικαίως, ἄνευ τοῦ ἡδέως. ὅτῳ δὲ τοῦτο μὴ ὑπάρχει, οὐ ζῇ φρονίμως καὶ καλῶς· καὶ ᾧ δικαίως ὑπάρχει, οὐκ ἔστι τοῦ- D τον ἡδέως ζῆν, ἕνεκα τοῦ θαῤῥεῖν ἐξ ἀνθρώπων, ἢ κατὰ φύ-

In aliis verò ait deos ratione conſpici, alios quidē numero ſubſiſtentes, alios verò ſecundū ſpeciei ſimilitudinē, ex perpetuo ſimilium imaginū fluxu quæ in ſeſe perfectæ ſint humana ſpecie. Mors nihil ad nos. quod enim diſſoluitur, ſenſu priuatur: quod autē ſenſu caret, nihil ad nos. Terminus magnitudinis voluptatū, rei quę cuique doleat ſublatio eſt. Vbicunque verò fuerit id quod delectat, quandiu ibi eſt, nihil eſt quod doleat aut afficiat mœrore, aut vtrunque ſimul. Non moratur diutius in carne quod dolet, ſed ſūmus dolor minimū durat: quod autē nimium ſolum delectat ſecūdum carnem, non multos dies durare cōtingit. At diuturni morbi plus habēt in carne quod oblectent, quàm quod doleant. Non poteſt iucundè viui, niſi prudenter, ac honeſtè ac iuſtè viuatur: neque prudenter, honeſtè, ac iuſtè, niſi iucundè. Cui autem hoc non contingit, is non viuit prudenter atque honeſtè: & cui iuſtè nō euenit, non poteſt hic iucundè viuere, eo quòd cōfidat hominibus, aut ſecundum na-

turam

στιν ἀρχῆς καὶ βασιλείας ἀγαθὸν, ἐξ ὧν ἄν ποτε τοῦτο οἷός τ' ἦ παρασκευάζεσθαι. ἔνδοξοι καὶ περίβλεπτοι τινὲς ἐβουλήθησαν γενέσθαι, τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀσφάλειαν οὕτω νομίζοντες περιποιήσεσθαι. ὥστε εἰ μὲν ἀσφαλὴς ὁ τῶν τοιούτων βίος, ἀπέλαβον τὸ τῆς φύσεως ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ ἀσφαλὴς, οὐκ ἔχουσιν οὗ ἕνεκα ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκεῖον ὠρέχθησαν. οὐδεμία ἡδονὴ καθ' ἑαυτὴν κακή· ἀλλὰ τὰ τινῶν ἡδονῶν ποιητικὰ, πολλαπλασίους ἐπιφέρει τὰς ὀχλήσεις τῶν ἡδονῶν. εἰ κατεπυκνοῦτο πᾶσα ἡδονὴ καὶ χρόνῳ, καὶ περὶ ὅλον τὸ ἄθροισμα ὑπῆρχεν ἢ τὰ κυριώτατα μέρη τῆς φύσεως, οὐκ ἄν ποτε διέφερον ἀλλήλων αἱ ἡδοναὶ, εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων. ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν, οὐκ ἄν ποτε εἴχομεν ὅ, τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς πανταχόθεν εἰσπληρουμένοις τῶν ἡδονῶν, καὶ οὐδαμόθεν οὔτε τὸ ἀλγοῦν οὔτε τὸ λυπούμενον ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν,

A turam principatus & regni, bonum ex quibuſcunque potuerit hoc parari. Glorioſi atque conſpicui quidam eſſe cupierunt, ita ſe, vt ab hominibus tuti ſint, adepturos exiſtimãtes. Itaque, ſi quidem tuta ſit talium vita, naturæ bonũ receperunt: ſin minus, nihil habẽt cuius gratia principiò contra naturæ proprietatẽ appetierunt. B Nulla per ſeſe voluptas malũ eſt, ſed cauſę quarundã voluptatũ multiplices ingerunt voluptatum perturbationes. Si cumularetur voluptas omnis, & tempore & ambitu, cõgregatio fieret, aut maximè principales naturæ partes, nequaquam à ſe inuicem differrent voluptates, ſi efficientia voluptatum luxu- C rioſorum metus animi ſoluerent, metus inquam & de cæleſtibus, & de morte, & de doloribus. Præterea ſi voluptatum doceret finem, nihil haberemus quo eos culpare poſſemus, vndique voluptatibus hauriendis inſtantes, nulláque ex parte neque quod doleret, neque quod vrgeret habentes. Quod D profectò malum foret,

εἰ μηθὲν ἡμᾶς αἱ τῶν μετεώρων ὑποψίαι ἠνώχλουν. καὶ περὶ θανάτου, μήποτε πρὸς ἡμᾶς εἴ τι. ἔτι τετόλμηκα νοεῖν. τοὺς ὅρους τῶν ἀλγηδόνων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν, οὐκ ἂν προσεδεόμεθα φυσιολογίας. οὐκ ἦν τὸ φοβούμενον λύειν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων, μὴ κατειδότα τίς ἡ τοῦ σύμπαντος φύσις, ἀλλ᾽ ὑποπτευόμενόν τι τῶν κατὰ τοὺς μύθους. ὥστε οὐκ ἦν ἄνευ φυσιολογίας ἀκεραίας τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνειν. οὐθὲν ὄφελος ἦν τὴν κατ᾽ ἀνθρώπους ἀσφάλειαν κατασκευάζεσθαι, τῶν ἄνωθεν ὑπόπτων καθεστώτων, καὶ τῶν ὑπὸ γῆς, καὶ ἁπλῶς τῶν ἐν τῷ ἀπείρῳ, τῆς ἀσφαλείας τῆς ἐξ ἀνθρώπων γινομένης μέχρι τινός. δυνάμει τε ἐξεριστικῇ καὶ εὐπορίᾳ εἰλικρινεστάτη γίνεται ἡ ἐκ τῆς ἡσυχίας καὶ ἐκχωρήσεως τῶν πολλῶν ἀσφάλεια. ὁ τῆς φύσεως πλοῦτος καὶ ὥρισται, καὶ εὐπόριστός ἐστιν· ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει. βραχέα σοφῷ τύχη παρεμπίπτει· τὰ δὲ μέγιστα καὶ κυριώτατα ὁ λογισμὸς διώκει, καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον διοικεῖ καὶ διοικήσει. ὁ δίκαιος, ἀταρακτότατος

A ſi nihil nos cæleſtiũ ſuſpiciones perturbarent: neque mortis opinio, ſi nihil nos moueret, aut aliud quippiá. Quòd ſi adhuc non dubitẽ ſcrutari dolorum ac voluptatum fines, non indigeremus phyſiologia, nec liceret de iis quæ maximè rata ſunt, metuentem ſoluere, niſi planè nouiſſet quæ ſit totius natura, ſed fabuloſum B aliquid ſuſpicaretur. Non itaque liceret abſque phyſiologia accipere ſynceras voluptates, neque prodeſſet aliquid humanam ſibi parare ſecuritatem, quũ & ſuperna & quæ ſub terra ſunt ſuſpecta eſſent, ac ſimpliciter quæ ſunt in infinito, quum humana ſecuritas fuerit vſque ad aliquid, virtúſque innixa, & puriſſima C fœcũditas ſit, quæ ex quiete & multis cedendo ſecuritas prouenit. Naturæ opes diffinitæ & parabiles ſunt: porro inaniũ opinionum diuitiæ in infinitũ excedunt. Breuis ſapienti fortuna ſubincidit. Quæ verò ſunt maxima & in primis rata, diſpoſuit ratio, & perpetuo vitæ tempore diſponit atque diſponet. Iuſtus à perturbatione remotiſſim',

ὁ δ' ἄδικος, πλείστης ταραχῆς γέμων. οὐκ ἐπαύξεται ἡ ἡδονὴ ἐν τῇ σαρκὶ, ἐπειδὰν ἅπαξ τὸ κατ' ἔνδειαν ἀλγοῦν ἐξαιρεθῇ, ἀλλὰ μόνον ποικίλλεται. τῆς δὲ διανοίας τὸ πέρας τὸ κατὰ τὴν ἡδονὴν ἀπεγέννησεν ἥ τε τούτων αὐτῶν ἐκλόγησις καὶ τῶν ὁμογενῶν τούτοις, ὅσα τοὺς μεγίστους φόβους παρεσκεύαζε τῇ διανοίᾳ. ὁ ἄπειρος χρόνος ἴσην ἔχει τὴν ἡδονὴν καὶ ὁ πεπερασμένος, ἐάν τις αὐτῆς τὰ πέρατα καταμετρήσῃ τῷ λογισμῷ. ἡ μὲν σὰρξ ἀπέλαβε τὰ πέρατα τῆς ἡδονῆς ἄπειρα, καὶ ἄπειρος αὐτὴν χρόνος παρεσκεύασεν· ἡ δὲ διάνοια τοῦ τῆς σαρκὸς τέλους καὶ πέρατος λαβοῦσα τὸν ἐπιλογισμὸν, καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ αἰῶνος φόβους ἐκλύσασα, τὸν παντελῆ βίον παρεσκεύασε, καὶ οὐθὲν ἔτι τοῦ ἀπείρου χρόνου προσεδεήθημεν. ἀλλ' οὔτε ἔφυγε τὴν ἡδονὴν, οὐδ' ἡνίκα τὴν ἐξαγωγὴν ἐκ τοῦ ζῆν τὰ πράγματα παρεσκεύαζεν, ὡς ἐλλείπουσά τι τοῦ ἀρίστου βίου κατέστρεφεν. ὁ τὰ πέρατα τοῦ βίου κατειδὼς, οἶδεν ὡς εὐπόριστόν ἐστι τὸ ἀλγοῦν κατ' ἔνδειαν ἐξαιροῦν, καὶ τὸ τὸν ὅλον βίον παντελῆ καθιστάν·

A iniuſtus verò perturbatione plenus eſt. Non creſcit in carne voluptas, quum ſemel quod per indigentiam dolebat, ablatum eſt, ſed ſolùm variatur. Porro mẽtis finis, finem qui ſecundũ voluptatem eſt genuit, horúmque ipſorum, & eorum quæ his affinia ſunt, electio maximos quoſque metus animo parat. B Infinitum tẽpus ac finitum æquam habet voluptatem, ſi quis voluptatis ipſius fines ratione metiatur. Nam caro voluptatis fines accepit infinitos, infinitúmque ipſum efficit tẽpus. Porro mens carnis finem ac terminum ratione pertractans, æternı́ſque exuta timoribus, vitam omni ex parte conſummatã fecit. C Nihı́lque iam infinito tempore opus habuimus: ſed neque voluptatem quidem effugit, ne tum quidẽ quum exitum ex vita moleſtiæ atque anxietates cõpellunt, quaſi aliquid beatæ vitæ deſiderat in qua vitæ terminos noſcens, non ignorat quàm ſit parabile id quod indigẽtiæ dolorẽ tollat, omnémq; vitã cõſtituat, D

ὥστε οὐδὲν προσδεῖται πραγμάτων ἀγῶνας κεκτημένων. τὸ ὑφεστηκὸς δὲ τέλος ἐπιλογίζεσθαι, καὶ πᾶσαν τὴν ἐνάργειαν, ἐφ' ἣν τὰ δοξαζόμενα ἀνάγομεν· εἰ δὲ μή, πάντα ἀκρισίας καὶ ταραχῆς ἔσται μεστά. εἰ μάχῃ πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, οὐχ ἕξεις οὐδ' ἃς ἂν αὐτῶν φῇς διεψεῦσθαι, πρὸς τί ποιούμενος τὴν ἀναγωγὴν κρίνῃς. εἴ τινα ἐκβάλλῃς ἁπλῶς αἴσθησιν, καὶ μὴ διαιρῇς εἰς τὸ δοξαζόμενον, κατὰ τὸ προσμένον, καὶ τὸ παρὸν ἤδη κατὰ τὴν αἴσθησιν καὶ τὰ πάθη, καὶ πᾶσαν φανταστικὴν ἐπιβολὴν τῆς διανοίας, συνταράξεις καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις τῇ ματαίᾳ δόξῃ. ὥστε τὸ κριτήριον ἅπαν ἐκβαλεῖς· εἰ δὲ βεβαιώσεις καὶ τὸ προσμένον ἅπαν ἐν ταῖς δοξαστικαῖς ἐννοίαις, καὶ τὸ μή, τὴν ἐπιμαρτύρησιν οὐκ ἐκλείψεις τὸ διεψευσμένον, ὡς τετηρηκὼς ἔσῃ πᾶσαν ἀμφισβήτησιν καὶ πᾶσαν κρίσιν τοῦ ὀρθῶς, ἢ μὴ ὀρθῶς. εἰ μὴ παρὰ πάντα καιρὸν ἐπανοίσεις ἕκαστον τῶν πραττομένων ἐπὶ τὸ τέλος τῆς φύσεως, ἀλλὰ προκαταστρέψεις, εἴτε φυγὴν εἴτε δίωξιν ποιούμενος εἰς ἄλλο τι, οὐκ ἔσονταί σοι τοῖς

A Itaque nihil negotiis opus est quæ certamina habent, subsistentem verò finem versare animo oportet, omnémque euidentiam ad quam ea quæ opinamur, referamus. Alioquin omnia rationem iudicii desiderabunt, tumultúque plena erũt: si sensibus omnibus repugnabis, non habebis, neque quo suis ex iis quos mẽtiri dixeris, quo pacto iudi-
B ces, aut ad quid te referas: siquem simpliciter eiicias sensum, neque diuidas in id quod opinaris, iuxta id quod accessit, quod iam per sensum præsens est, affectus insuper & omnem imaginalem mentis intuitũ confundes, ac sensus reliquos opinione inani, vt qui iudicium eiicias omne.
C Porro si & quod expectatur omne, inopinabilibus notionibus firmes, idque quod attestationem nõ admittit, vt quod falsum sit non dimiseris, eris quasi omne certamen obseruans, omnéque iudicium rectum siue non rectum. Nisi per omne tempus quæ geruntur singula ad naturæ referas finem, verùm antea euertes siue fugam, siue insectationem in aliud aliquid faciens, non erunt

λόγοις αἱ πράξεις ἀκόλουθοι. τῶν ἐπιθυμιῶν ὅσαι μὴ ἐπ' ἀλγοῦν ἐπανάγουσιν, ἐὰν μὴ συμπληρωθῶσιν, οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι, ἀλλ' ἐνδιάχυτον τὴν ὄρεξιν ἔχουσιν, ὅταν δυσπόριστοι ἢ βλάβης ἀπεργαστικαὶ δόξωσιν εἶναι. ὧν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα. πολὺ μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτῆσις. ἡ αὐτὴ γνώμη θαρρεῖν τε ἐποίησεν ὑπὲρ τοῦ μηθὲν αἰώνιον εἶναι δεινὸν, μηδὲ πολυχρόνιον· καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὡρισμένοις ἀσφάλειαν φιλίας μάλιστα κατεῖναι συντελουμένην. τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μέν εἰσι φυσικαὶ, καὶ οὐκ ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ, οὔτε φυσικαὶ, οὔτε ἀναγκαῖαι, ἀλλὰ παρὰ κενὴν δόξαν γινόμεναι. φυσικὰς καὶ ἀναγκαίας ἡγεῖται ὁ Ἐπίκουρος, τὰς ἀλγηδόνας ἀπολυούσας, ὡς ποτὸν ἐπὶ δίψους· φυσικὰς δὲ, οὐκ ἀναγκαίας, τὰς ποικιλλούσας μόνον τὴν ἡδονὴν, μὴ ὑπεξαιρουμένας δὲ τὸ ἄλγημα, ὡς πολυτελῆ σιτία. οὔτε δὲ φυσικὰς, οὔτε ἀναγκαίας, ὡς στεφάνους, καὶ ἀνδριάντων ἀναθέσεις. ἐν αἷς τῶν φυσικῶν ἐπιθυμιῶν,

A verbis consentaneæ tibi actiones. Voluptatum quæcunque ad dolorem nō inducunt, nisi impletę sint, nō sunt necessariæ, sed appetitum habent minus lætum, quoties paratu difficiles, autoresque detrimenti esse constiterit, quas in totius vitæ beatitudinem sapiētia parat. Longè maxima res est amicitiæ acquisitio. Eadem sententia confidētiam B parit, quòd nihil sit ęternū, neque diuturnū, ac ne grauius quidem quicquam ac molestius, & ea quam in ipsis definitis est amicitiæ seruitus consummatæ maximè confert. Voluptatum aliæ naturales, aliæ necessariæ sunt, aliæ naturales & non necessariæ, aliæ verò neque naturales neque ne- C cessariæ sunt, sed circa inanem opinionem versantur. Naturales & necessarias existimat Epicurus eas quę dolores sedant, vt est in siti potus. Naturales verò non necessarias, quæ voluptates solūm variant, non autem dolorem tollūt, vt sunt pretiosi cibi. Neque naturales autē neque necessarias putat eas, quemadmodum co- D ronæ & statuarū ornamenta. Naturalium voluptatum

μὴ ἐπ' ἀλγοῦν δὲ ἐπαναγου-
σῶν, ἐὰν μὴ συντελεσθῶσιν,
ὑπάρχει ἡ σπουδὴ σύντονος,
παρὰ κενὴν δόξαν αὗται γί-
νονται, καὶ οὐ παρὰ τὴν ἑαυ-
τῶν φύσιν· οὐ διὰ χρείαν τινά,
ἀλλὰ παρὰ τὴν τοῦ ἀνθρώ-
που κενοδοξίαν. τὸ τῆς φύ-
σεως δίκαιον, ἐστι σύμβολον τοῦ
συμφέροντος, εἰς τὸ μὴ βλά-
πτειν ἀλλήλους μηδὲ βλάπτεσθαι.
ὅσα τῶν ζώων μὴ ἠδύνατο συν-
θήκας ποιεῖσθαι τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ
βλάπτειν, ἀλλὰ μηδὲ βλάπτε-
σθαι, πρὸς ταῦτα οὐθέν ἐστιν οὐδὲ
δίκαιον, οὐδὲ ἄδικον. ὡσαύτως
δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν ὅσα μὴ ἠδύνατο
ἢ ἐβούλετο τὰς συνθήκας ποι-
εῖσθαι τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν,
μηδὲ βλάπτεσθαι, οὐκ ἦν τι
καθ' ἑαυτὸ δικαιοσύνη, ἀλλ' ἐν
ταῖς μετ' ἀλλήλων συστροφαῖς,
καθ' ὁπηλίκους δή ποτε ἀεὶ τό-
πους συνθήκη τις ὑπὲρ τοῦ μὴ
βλάπτειν, ἢ βλάπτεσθαι. ἡ ἀδι-
κία, οὐ καθ' ἑαυτὴν κακόν, ἀλλ'
ἐν τῷ κατὰ τὴν ὑποψίαν φόβῳ, εἰ
μὴ λήσει ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐφε-
στηκότας κολαστάς. οὐκ ἔστι τὸν
λάθρα τι ποιοῦντα ὧν συνέθεντο
πρὸς ἀλλήλους εἰς τὸ μὴ βλά-
πτειν μηδὲ βλάπτεσθαι, πιστεύειν ὅτι λήσει, κἂν μυριάκις ἐπὶ τοῦ
παρόντος λανθάνῃ. μέχρι γὰρ καταστροφῆς ἄδηλον εἰ καὶ λήσει.

A quæ dolorem nō inferant,
nisi consummatæ fuerint,
fit vehemens studium circa
naturam, nouam nō diffun-
dit, sed circa inanē opinio-
nē, neque circa suā opinio-
nem hominis naturæ vtili-
tatis est signum, vt neque
inuicem lædant, neque læ-
dantur. Quæ animantes eo
fœdere iungi non possunt,
vt neque lædant mutuò ne-
B que lædātur, in his ius nul-
lum aut iniuria est. Eadem
est in gentibus ratio, quæ
aut nolunt aut nequeunt i-
ta fœderari vt neque lædāt
mutuò neque lædantur. Iu-
stitia enim nihil per se esset,
verùm in contractibus mu-
tuis quibuslibet locis id
fœdus initur, vt non læda-
mus neque lædamur. Iniu-
ria per se malum non est,
C verùm in suspicionis metu
id malum situm est, si non
lateat quòd huiusmodi sūt
iniustitiæ vindices. Non
credat is qui clàm aliquid
facit contra id quod in-
ter se constituerunt homi-
nes ne lædantur, aut lau-
dant se latere posse: & si
millies etiam tum lateat,
ad finem vitæ tamen in-
certum est an latere possit.

κατὰ μὲν κοινόν, πᾶσι τὸ δίκαιον τὸ αὐτό, (συμφέρον γάρ τι ἦν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους κοινωνίᾳ) κατὰ δὲ τὸ ἴδιον, χώρας καὶ ὁσωνδήποτε αἰτιῶν, οὐ πᾶσι συνέπεται τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι. τὸ μὲν ἐπιμαρτυρούμενον ὅτι συμφέρει ἐν ταῖς χρείαις τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, τῶν νομισθέντων εἶναι, δίκαιον ἔχει, ἐάν τε τὸ αὐτὸ πᾶσι γένηται, ἐάν τε μὴ τὸ αὐτό· ἐάν τε μόνον θῆται τίς, μὴ ἀποβαίνῃ δὲ κατὰ τὸ συμφέρον τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, οὐκέτι τοῦτο τὴν τοῦ δικαίου φύσιν ἔχει. κἂν μεταπίπτῃ τὸ κατὰ τὸ δίκαιον συμφέρον, χρόνον δέ τινα εἰς τὴν πρόληψιν ἐναρμόττῃ, οὐδὲν ἧττον ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἦν δίκαιον τοῖς μὴ φωναῖς κεναῖς ἑαυτοὺς συνταράττουσιν, ἀλλὰ πλεῖστα πράγματα βλέπουσιν. ἔνθα μὴ κενῶν γενομένων τῶν περιεστώτων πραγμάτων, ἀνεφάνη μὴ ἁρμόττοντα εἰς τὴν πρόληψιν τὰ νομισθέντα δίκαια ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων, οὐκ ἦν ταῦτα δίκαια· ἔνθα δὲ κενῶν γενομένων τῶν περιεστώτων πραγμάτων, ἀνεφάνη μὴ ἁρμόττοντα εἰς τὴν πρόληψιν τὰ νομισθέντα δίκαια ἐπὶ αὐτῶν τῶν ἔργων, οὐκ ἦν ταῦτα δίκαια· ἔνθα δὲ κενῶν γενομένων τῶν πραγμάτων,

Communiter quidẽ omnibus ius idem eſt, (vtilitatis enim aliquid confert in mutua ſocietate) priuatim verò agri & quarumcũque rerum non omnibus idem conſequitur ius eſſe. Aliud quidẽ omnium teſtimonio firmatum, quod expediat in vſu mutuæ ſocietatis eorũ quæ iuſta putantur eſſe, ius dicitur, ſiue idem ſit omnibus, ſiue non idem. Porro ſi ponat tantùm quiſpiã, non autem proueniat commoditas mutuæ ſocietatis, non iam hoc iuris naturam habet, etiamſi intercidat commodum iuris, nõnunquam autem ad anticipationem congruit. Nihilominus id temporis iuſtum erat iis qui inanibus vocibus ſemet confundunt, ſed res plurimas cernunt: vbi quum vanæ fuerint circumſtantes res non congruentes, ad anticipationem viſa ſunt, quæ putabãtur iuſta in ipſis rebus, ea iuſta non erant. Vbi verò vaneſcẽtibus circumſtantibus rebus viſa ſunt non congruere, ad anticipationem quæ exiſtimata ſunt iuſta. Vbi verò vaneſcentibus rebus,

οὐκέτι συνέφερε τὰ αὐτὰ δίκαια κείμενα, ἐνταῦθα δὴ τότε μὲν ἦν δίκαια ὅτε συνέφερεν εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν τῶν συμπολιτευομένων, ὕστερον δὲ οὐκ ἦν ἔτι δίκαια, ὅτε μὴ συνέφερεν. ὁ τὸ μὴ θαῤῥοῦν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἄριστα συστησάμενος, οὗτος τὰ μὲν δυνατὰ, ὁμόφυλα κατεσκευάσατο· τὰ δὲ μὴ δυνατὰ, οὐκ ἀλλόφυλά γε, ὅσα μηδὲ τοῦτο δυνατὸς ἦν, ἀνεπίμικτος ἐγένετο, καὶ ἐξωρίσατο ὅσα τοῦτο ἐλυσιτέλει πράττειν. ὅσοι τὴν δύναμιν ἔσχον τοῦ τε θαῤῥεῖν μάλιστα ἐκ τῶν ὁμορούντων παρασκευάσασθαι, οὗτοι καὶ ἐβίωσαν μετ' ἀλλήλων ἥδιστον, βεβαιότατον πίστωμα ἔχοντες, καὶ πληρεστάτην οἰκειότητα ἀπολαβόντες, οὐκ ὠδύροντο, ὡς ἔλεον, τὴν τοῦ τελευτήσαντος προκαταστροφήν.

A iam nō vtilia erant ea clàm posita iura. Hic autem iusta quidem fuere, quoniam erant vtilia societati mutuò simul conuersantium: postea verò nō ita fuerūt iusta, quando neque vtilia erant. Qui rebus externis minimè confidere prçclarè constituit, hic ea quidem quæ sunt possibilia, & familiaria efficit: quæ verò huiusmodi B non sunt, non aliena sanè neque eiusdē cognationis, atque vbi in illis non poterat, se studuit non immiscere, exclusitque omnia quæ agere non cōducebat. Atqui omnes qui eò profecerant, vt se ex eis maximè confidendum pararent, quę sunt propinqua & finitima, hi etiam inter se vixere suauissimam vitam, firmissimā C habentes fidem ac probationē, certissimámque propinquitatem adsumentes, lamētis prosequuti nō sunt defuncti celeriorem obitū.

ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΩ͂Ν τινῶν συγγραμμάτων ἀποσπασμάτια.

Ἐ'Κ ΤΩ͂Ν Ἱ'ΠΠΟΔΑ'μου Θουρίου τοῦ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ εὐδαιμονίας.

EX QVORVNDAM PYthagoreorum libris fragmenta, in quibus de philosophia morali agitur.

Gulielmo Cantero interprete.

EX HIPPODAMO THVrio Pyth. in libro De felicitate.

ΤΩ͂Ν ζώων τὰ μὲν ἐντὶ δεκτικὰ τᾶς εὐδαιμονίας· τὰ δὲ, ἄδεκτα. καὶ δεκτικὰ μὲν, ὅσα λόγον ἔχει· (ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία, οὐκ ἄτερθεν ἀρετᾶς· ἁ δὲ ἀρετὰ ἐγγίνεται τῷ λόγον ἔχοντι προσώπῳ)

ANimalia beatitudinis alia capacia ſunt, alia non ſunt. Capacia ſunt ea quæ rationę ſunt prædita: (quandoquidem beatitudo ſine virtute ſubſiſtere non poteſt: virtus autem in eo quòd rationis eſt cõpos, cernitur)

ἄδεκτα δέ, ὅσα λόγον οὐκ ἔχει. οὔτε γὰρ τὸ ὄψιος ἄμοιρον δέχεται τᾶς ὄψιος ἔργον, ἢ τᾶς ὄψιος ἀρετάν· οὔτε τὸ λόγω ἄμοιρον, τὸ τῶ λόγον ἔχοντος ἔργον, ἢ τὰν τῶ λόγον ἔχοντος ἀρετάν. ἁ δ' εὐδαιμονία καὶ ἀρετὰ τῶ λόγον ἔχοντος, τὸ μὲν, ὡς ἔργον, τὸ δέ, ὡς τέχνα τις ἐντί. τῶν δὴ λόγον ἐχόντων ζώων, τὰ μὲν ἐντὶ αὐτοτελέα, ὅσα δι' αὐτὰ τέλεά ἐντι, καὶ οὐδενὸς ἐπιδεῆ τῶν ἔξωθεν, οὔτε ποτὶ τὸ ἦμεν, οὔτε ποτὶ τὸ καλῶς ἦμεν. τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ θεός. οὐκ αὐτοτελέα δέ, ὅσα μὴ δι' αὐτὰ τέλεά ἐστι, ποτιδέεται δὲ τᾶς ἔξωθεν αἰτίας. τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ ἄνθρωπος. τῶν δὴ οὐκ αὐτοτελέων τὰ μὲν ἐστὶ τέλεα, τὰ δ' οὐ τέλεα. καὶ τέλεα μὲν, ὅσα καὶ παρὰ τὰν αὐτῶν αἰτίαν καὶ παρὰ τὰς ἔξωθεν αἰτίας γίνονται. καὶ παρὰ μὲν τὰν αὐτῶν, τὰν καὶ φύσιν ἀγαθὰν καὶ προαίρεσιν ποτενέγκασθαι· παρὰ δὲ τὰς ἔξωθεν, τὰν εὐνομίαν καὶ ἐπιστάτας ἀγαθὼς λαβεῖν. οὐ τέλεα δέ, τὰ ἤτοι μηδ' ἑτέρω τούτων κοινωνήσαντα, ἢ τινὸς αὐτῶν, ἢ τὸ καθόλου φαῦλα ὑπάρχοντα κακόν γε τρόπον τᾶς ψυχᾶς.

A capacia non ſunt, quæ ratione carent. Etenim nec quod viſu caret, viſus aut operis aut virtutis eſt capax: nec quod rationis eſt expers, ratione præditi vel opus vel virtutem poteſt capere. At beatitudo & virtus ratione præditi, illa tanquam opus, hæc tanquam ars quædam eſt. Iam ratione prædita quædam ipſa perfecta ſunt, B quæ per ſe ſunt perfecta, nec vlla re externa vel vt ſint, vel vt bene ſint, indigent. qualis quidem ſit deus. Non ipſa perfecta ſunt, quæ per ſe non ſunt perfecta, verùm externas res requirũt. qualis quidem ſit homo. Non ipſa perfecta porro quædam perfecta ſunt, quædam imperfecta. Perfecta, C quæ & ſuis & externis cauſis nituntur: ſuis, quòd & naturam bonam, & conſilium rectum attulerint: externis, quòd rectam legum conſtitutionem ac probos præfectos nacti ſint. qualis quidem ſit homo bonus. Imperfecta ſunt, quæ vel neutrum horum, vel tantùm aliquod ſunt conſequuta, vel prorſus prauo ſunt ingenio. D

τοιοῦτος δὲ καὶ εἴη θάτερος ἄνθρωπος. τῶν δὲ τελέων ἀνθρώπων δοιαὶ διαφοραί. τοὶ μὲν γὰρ, ἐντὶν αὐτῶν κατὰ τὰν φύσιν τέλειοι, τοὶ δὲ, κατὰ τὸν βίον. καὶ κατὰ τὰν φύσιν μὲν, τοὶ μόνοι ἀγαθοί. οὗτοι δὲ κ' εἶεν τοὶ ἔχοντες τὰν ἀρετάν. ἁ γὰρ ἀρετὰ, τᾶς ἑκάστου φύσιος, καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας ἐντί. ἁ μὲν τῶ ὀφθαλμῶ, τᾶς τῶ ὀφθαλμῶ φύσιος ἀκρότας καὶ τελειότας· ἁ δὲ τῶ ἀνθρώπω, τᾶς τῶ ἀνθρώπω φύσιος καὶ ἀκρότας καὶ τελειότας. κατὰ τὸν βίον δὲ τέλειοι, τοὶ μὴ μόνον ἀγαθοὶ ὄντες, ἀλλὰ καὶ εὐδαίμονες. ἁ μὲν γὰρ εὐδαιμονία, τελειότας ἐντὶ βίω ἀνθρωπίνω. ὁ δὲ βίος ὁ ἀνθρώπινος, σύσταμα τῶν πράξεων· ἁ δ' εὐδαιμονία συμπεραίνουσα τὰς πράξιας. συμπεραίνει δὲ τὰς πράξιας ἀρετὰ καὶ τύχα· τὰ μὲν ἀρετὰ, κατὰ τὰν χρῆσιν, τὰ δ' εὐτυχία, κατὰ τὰν κατόρθωσιν. ὁ μὲν ὦν θεὸς οὔτε μαθὼν παρά τινος τὰν ἀρετὰν, ἀγαθὸς ἐγένετο, οὔτε ἐπισυναρξαμένας αὐτῷ τᾶς τύχας εὐδαίμων. φύσει γὰρ ἦν ἀγαθὸς, καὶ φύσει εὐδαίμων, καὶ ἀεὶ ἦν, καὶ ἐσεῖται, καὶ οὐδέποκα ἀπολείψει τοιοῦτος ἐὼν, ἄφθαρτος ἐὼν, καὶ φύσει ἀγαθός.

A qualis quidem sit alterius generis homo. Perfecti homines porro alii natura sunt, alii vita perfecti. Natura, qui boni duntaxat sunt, id est, virtute prædi- ti. Virtus enim cuiusque, in cuiusque rei natura supremum est & perfectio: tum oculi, in oculi natura supremum & perfectio: tum hominis, in homi- B nis natura supremum & perfectio. Vita perfecti sunt, qui non boni tantùm, sed etiam beati sunt. Quum enim beatitudo sit humanæ vitæ perfectio: vita quidem est actionum compositio, eas autem ad finem deducit beatitudo: id quod per virtutem fit & felicitatem: illam, pro- C pter vsum, hanc, propter successum. Ac deus quidem nec virtute ab aliquo percepta, bonùs: nec felicitate comitante, beatus est redditus. Etenim natura tum bonus tum beatus erat, sempérque & fuit & erit, nec vnquam talis esse desinet, quum interire non possit.

D

ὁ δὲ ἄνθρωπος, οὔτε τᾷ φύσει εὐδαίμων, ἀλλὰ μαθήσιος καὶ προνοίας ποτιδέεται· ποτὶ μὲν τὸ γενέσθαι ἀγαθός, τᾶς ἀρετᾶς· ποτὶ δὲ τὸ γενέσθαι εὐδαίμων, τᾶς εὐτυχίας. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ δύο τούτων ἁ ἀνθρωπίνα εὐδαιμονία συγκεφαλαιοῦται, ἐπαίνω τε καὶ μακαρισμῶ· ἐπαίνω μὲν, τῶ ἐξ ἀρετᾶς, μακαρισμῶ δὲ, τῶ ἐξ εὐτυχίας. τὰν μὲν ὦν ἀρετὰν ἔχει, διὰ τὰν θείαν μοῖραν· τὰν δὲ εὐτυχίαν, διὰ τὰν θνατάν. ἐξήρηται δὲ τὰ μὲν θνατὰ, ἀπὸ τῶν θεῶν, καὶ τὰ ἐπὶ γῆς τῶν οὐρανίων· τὰ δὲ χείρονα, ἀπὸ τῶν βελτιόνων. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἑπόμενος τοῖς θεοῖς ἀγαθὸς, εὐδαιμονεῖ, ὁ δὲ ἑπόμενος τοῖς θνατοῖς κακοδαιμονεῖ. τῷ μὲν γὰρ τὰν φρόνασιν ἔχοντι, ἀγαθὸν εὐτυχία, καὶ χρήσιμον. καὶ ἀγαθὸν μὲν, διὰ τὰν γνῶσιν τᾶς χρήσιος· ὠφέλιμον δὲ, διὰ τὸ συνεργὲν ταῖς πράξεσι. καλὸν οὖν ὅκα εὐτυχία παρῇ τῷ νῷ, ὥσπερ οὐρίῳ ἀνέμῳ θέοντα ποτὶ τὰν ἀρετὰν ἀποβλέποντα ποιέεσθαι τὰς πράξιας· ὥσπερ καὶ τὸν κυβερνάταν ποτὶ τὰς τῶν ἄστρων κινήσιας. οὕτω γὰρ οὐ μόνον ἀκολουθήσει τῷ θεῷ, ἀλλὰ καὶ συντάξει τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ποτὶ τὸ θεῖον.

A Homo verò, nec bonus natura nec beatus est, verùm disciplinam & fortunã requirit: virtutis quidem, vt bonus: felicitatis autem, vt beatus euadat, indigens. Quocirca duo hæc beatitudinem humanam constituunt, laudatio & felicitatis prædicatio. Laudatio virtuti, altera felicitati tribuitur. Iam virtutem ex diuina, felicitatem ex huma- B na sorte adipiscitur. Differunt autẽ cùm diuina cælestiáque à mortalibus ac terrenis, tum à melioribus deteriora. Itaque qui deos sequitur, beatus: qui mortales, miser euadit. Nam prudentia prædito decens & vtilis est felicitas: decẽs, quoniam vti nouit: vtilis, quia factis manum admo- C uet. Pulchrum igitur est, quando cum felicitate prudentia coniungitur, tanquam secundo vento actiones ad virtutem tanquam cynosuram respiciẽdo perficere. Sic enim non deum tantùm sequetur, sed etiam humanum bonum cum diuino cõponet.

καὶ μὰν καὶ τοῦτό γε φανερόν, ὅτι ἐκ διαθέσιος καὶ πράξιος βίος διαφέρων γίνεται. ἀνάγκα δὲ τὴν μὲν διάθεσιν, ἢ σπουδαίαν ἢ φαύλαν ἦμεν· τὰν δὲ πρᾶξιν, ἢ εὐδαίμονα ἢ κακοδαίμονα. καὶ σπουδαίαν μέν, τὰν ἀρετᾶς μετειληφυῖαν· φαύλαν δέ, τὰν κακίας. τὰς δὲ πράξιας, εὐδαίμονας μὲν ἐν τᾷ εὐτυχίᾳ· (συμπεραίνονται γὰρ ποτὶ τὸν λόγον) κακοδαίμονας δ' ἐν τᾷ ἀτυχίᾳ. ἀποτευκτικὸν γὰρ τῶ συμπεράσματος. διόπερ οὐ μόνον μαθεῖν δεῖ τὰν ἀρετάν, ἀλλὰ καὶ κτήσασθαι, καὶ χρήσασθαι αὐτᾷ· ἤτοι ἐς ἀσφάλειαν, ἢ εἰς συναύξασιν, ἢ τὸ μέγιστον, ἐς ἐπανόρθωσιν οἴκων καὶ πολίων. οὐ γὰρ μόνον τὰν κτᾶσιν ἔχειν δεῖ τῶν καλῶν, ἀλλὰ καὶ τὰν ὄνασιν. ταῦτα δὲ πάντα ἐσεῖται αἴκα πόλιος εὐνομουμένας τύχῃ ὁ ἄνθρωπος. καὶ ταῦτα μὲν ἐγὼ φαμὶ ἦμεν τὸ ὀνομαζόμενον Ἀμαλθείας κέρας. ἐν εὐνομίᾳ γὰρ τὰ πάντα ἐντί· καὶ ἄνευ ταύτας, οὔτε γίνεται τὸ μέγιστον τᾶς ἀνθρωπίνας φύσιος ἀγαθόν, οὔτε γεναθὲν καὶ αὐξαθὲν δύναιτο καὶ διαμένειν.

Hoc quoque manifestum est, ex affectionibus & factis vitæ discrimen gigni. Est autem tum affectio vel honesta vel turpis, tum factum vel beatum vel miserum. Honesta affectio est, quæ virtutis: turpis, quæ vitii particeps est. Facta quoque beata sunt, quæ in felicitate cernũtur, quoniam ratione perficiuntur: misera, quæ in infelicitate, quoniam finem non assequuntur. Quapropter virtus non modò discenda, sed etiam possidenda, & ad familiarum ac rerumpub. vel securitatem, vel augmentum, vel etiam, quod est maximum, emendationem est vsurpanda. Rerum enim præclararum non tam possessionem quàm vsum sectari debemus. Quæ quidem omnia contingent, siquis remp. bene constitutam nanciscatur: id quod equidem Amaltheæ (quod dicitur) cornu voco. Etenim in recta legum constitutione sunt omnia, neque maximum humanæ naturę bonum vel existere absque ea, vel comparatum & auctum permanere possit.

καὶ γὰρ τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν φορὰν ποτὶ ἀρετὰν αὐτὰ ἀμπέχει, τῷ καὶ φύσιας ἀγαθὰς γίνεσθαι κατ' αὐτάν· καὶ ἤθεα δὲ καὶ ἐπιτηδεύματα, καὶ νόμως ἦμεν τὼς ἀρίστως. ἔτι δὲ λόγως ὀρθογνώμονας, καὶ εὐσέβειαν δὲ καὶ ὁσιότητα ποτὶ τὰν τιμιότατα. ὥστε τῷ μέλλοντι εὐδαιμονήσειν, καὶ ὀρθόπλοον ἕξειν τὸν αὐτῷ βίον, εὐνομίας ὑπαρχούσης, καὶ διαπρᾶσαι δεῖ καὶ διελθεῖν αὐτὸν εὐνομίαν καταλιπόντα. ἅμα δὲ καὶ ἀνάγκαν ἐπιφέρει ὁ λόγος τοῖσιν ἔμπροσθεν εἰρημένοις. ὁ γὰρ ἄνθρωπος, κοινωνίας μέρος ἐντί. καὶ σὺν τούτοις ὁλόκλαρος γίνεται κατ τὸν αὐτὸν λόγον, σὺν τῷ μὴ μόνον κοινωνὲν, ἀλλὰ καὶ καλῶς κοινωνέν. ἃ μὲν γὰρ ἐν πλείοσιν, ἀλλ' οὐκ ἐν ἑνὶ πέφυκε γίγνεσθαι· ἃ δὲ ἐν ἑνὶ μὲν, οὐ μὰν ἔτι ἐν πλείοσιν· ἃ δὲ καὶ ἐν πλείοσι, καὶ ἐν ἑνί. καὶ διὰ τοῦτο ἐν ἑνὶ, ὅτι καὶ ἐν πλείοσιν. ἁρμονία μὲν γὰρ καὶ συμφωνία καὶ ἀριθμὸς ἐν πλείοσιν ἐγγίγνεσθαι πέφυκεν. οὐδὲν γὰρ αὐταρκες, ὃ τούτων τῶν μορίων ποιεῖ τὸ ὅλον. ὀξυκοΐα δὲ καὶ ὀξυδορκία, καὶ ποδῶν ὠκύτας, ἐν ἑνὶ μόνον.

A Nam & virtutem & ad virtutem viam hæc in se continet, quandoquidem in ea partim naturæ bonæ procreantur, partim & mores, studia, leges optimè se habent, & recta ratio, pietas, sanctimonia, magnopere vigent. Quamobrem qui beatus futurus & feliciter victurus est, eũ in bene constituta rep. & B viuere necesse est & mori. Quid quòd etiam necessariò, quæ antè dicta sunt, ita se habent? Quum sit enim homo societatis pars, hac ratione fit eodem pacto perfectus, si non tantùm socium, sed & probum socium se præbeat. Quædam etenim in pluribus non in vno: quædam in vno, non in pluribus C cernuntur: quædam & in pluribus & in vno, ideóque in vno, quoniam & in pluribus. Nam harmonia, concentus, numerus, in pluribus cernuntur: quandoquidem horum nulla pars totum queat constituere. Iam visus & auditus præstantia, pedúmque velocitas in vno duntaxat existunt.

D

Εὐδαιμονία δὲ καὶ ἀρετὰ ψυχῆς, καὶ ἐν ἑνὶ καὶ ἐν πλείοσι, καὶ ἐν τῷ ὅλῳ, καὶ ἐν τῷ παντί. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ ἑνί, ὅτι καὶ ἐν πλείοσι· καὶ ἐν τοῖς πλείοσιν, ὅτι καὶ ἐν τῷ ὅλῳ καὶ ἐν τῷ παντί. ἅτε γὰρ ταῖς ὅλας φύσιος διακόσμασις, καὶ τὸ καθ' ἓν ἕκαστον διακεκόσμακεν. καὶ ἁ καθ' ἕκαστον δὲ διακόσμασις τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν ἐκπεπλήρωκε. τοῦτο δὲ ἀκολουθεῖ, διὰ τὸ τᾷ φύσει πρότερον ἦμεν τὸ ὅλον τῶ μέρεος, ἀλλ' οὐ τὸ μέρος τῶ ὅλω. αἴτε γὰρ μὴ ἦ ὁ κόσμος, οὐδ' ἂν ὁ ἥλιος ἦν, οὐδ' ἁ σελάνα, οὐδ' οἱ πλανᾶτες ἀστέρες, οὐδ' οἱ ἀπλανέες. ὄντος δέ γε τῶ κόσμω, καὶ τούτων ἕκαστόν ἐστι. ἴδοι δὲ καὶ τοῦτο ἄν τις καὶ ἐπ' αὐταῖς ταῖς τῶν ζώων φύσιος. αἴκα γὰρ μὴ ἦ ζῶον, οὐδ' ὀφθαλμὸς, οὐδ' ἂν στόμα, οὐδ' ἂν ἀκοά. ὄντος δὲ κα ζώω, καὶ τούτων ἕκαστόν ἐστι. ὡς δὲ ἔχει τὸ ὅλον ποτὶ τὸ μέρος, οὕτω καὶ ἁ τῷ ὅλω ἀρετὰ ποτὶ τὰν τῶ μέρεος. μὴ ὑπαρχούσας γὰρ ἁρμονίας καὶ ἐπόψιος θείας περὶ τὸν κόσμον, οὐκ ἂν ἐδύνατο συνεῖμεν ἔτι καλῶς ἔχοντα τὰ ἐγκεκοσμαμένα.

A At beatitudo & animi virtus & in vno, & in pluribus, & in toto, & in vniuerſo cernitur: ideóque in vno, quoniam & in pluribus: ideóque in pluribus, quoniam & in toto atque vniuerſo. Nam & naturæ totius conſtitutio ſingulas partes conſtituit: & ſingulorum conſtitutio totum atque vniuerſum abſoluit. B Id autem inde fit, quòd natura prius eſt parte totum, non pars toto. Si enim mũdus non eſſet, nec ſol, nec luna, nec vel fixæ vel errantes extarent ſtellæ. Poſtquã verò mundus eſt, horum quoque ſingula cernuntur. Atque hoc in ipſa quoque animalium natura perſpicitur. Si enim animal non eſſet: nec oculus, nec os, C nec auris appareret. Poſtquam autem eſt animal, hæc quoque ſingula cernuntur. Sicut porro totum ad partem, ſic etiam totius virtus ad partis virtutem ſe habet. Siquidem abſque harmonia diuináque mundi cura non poſſent, quæ conſtituta ſunt, in ſtatu ſuo permanere. D

μὴ ὑπαρχούσας δ' εὐνομίας περὶ τὰς πόλιας, οὐκ ἂν δύναιτό τις ἀγαθὸς ἢ εὐδαίμων πολίτας ἦμεν. μὴ ὑπαρχούσας δ' ὑγιείας περὶ τὸ ζῶον, οὐκ ἂν δύναιτο ποὺς ἢ χεὶρ σθεναρά τε καὶ ὑγιεινὰ ἦμεν. ἔστι γὰρ ἁ μὲν ἁρμονία, ἀρετὰ κόσμω· ἁ δ' εὐδαιμονία, ἀρετὰ πόλιος· ἁ δ' ὑγίεια καὶ ἁ ἰσχὺς, ἀρετὰ σώματος. καὶ ἕκαστον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς μερέων συντέτακται ποτὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν. ὀφθαλμοί τε γὰρ ὁρῶνται ὑπὲρ τῶ παντὸς σώματος, καὶ τἄλλα δὲ μόρια τε καὶ μέρεα ὑπὲρ τῶ ὅλω καὶ τῶ παντὸς συντέτακται.

A abſque recta legum in ciuitate conſtitutione nullus vel bonus vel beatus poſſet eſſe ciuis: abſque animalis ſanitate non poſſet nec pes nec manus roboris & valetudinis eſſe particeps. Eſt enim vt mundi virtus, harmonia, ita ciuitatis, bona legum conſtitutio: & corporis, ſanitas ac robur. Atque ſingulæ totorum B partes ad totum & vniuerſum referuntur. Nam & oculi totius corporis cauſa cernunt, & reliquæ partes totius atque vniuerſi cauſa conſtitutæ ſunt.

EX EVRY-

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΕΥ̓ΡΥΦΆΜΟΥ
τῶ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ βίου.

EX EVRYPHAMO PYTH.
in libro De vita.

Βίος ἀνθρώπω τελήιος, θεῶ μὲν λείπεται, τῷ μὴ αὐτοτελὴς ἦμεν, ἀλόγων δὲ ζώων καθυπερέχει, τῷ ἀρετᾶς καὶ εὐδαιμοσύνας ἐπίμοιρος ἦμεν. οὔτε γὰρ ὁ θεὸς τᾶς ἔξωθεν αἰτίας ποτιδεής ἐντι· (φύσει γὰρ ἀγαθὸς ἐὼν καὶ φύσει εὐδαίμων, ἐξ ἑαυτῶ τελήιός ἐντι) οὔτε τῶν ἀλόγων ζώων οὐδέν. λόγω γὰρ ἄμοιρα ὄντα, καὶ τᾶς ἐς τὰς πράξιας ἐπιστήμας ἄμοιρά ἐντι. ἀνθρώπω δὲ φύσις, τὰ μὲν ἐκ τᾶς ἰδίας προαιρέσιος, τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶ θείω γινομένας ἐπικουρήσιος ποτιδεής ἐντι. τὸ μὲν γὰρ λόγω τυχωτικὸς ἦμεν καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν νοατικὸς, καὶ τὸ ὀρθῶς ἀπὸ γῆς ἀνακεκλίσθαι, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέπεν, καὶ θεῶν τῶν ἀνωτάτων νοατικὸς

Perfecta hominis vita, queadmodum deo cedit, quoniam ipſa perfecta non eſt: ita brutis præſtat, quoniam virtutis & beatitatis eſt particeps. Nam nec deus externam cauſam requirit. quum enim natura bonus ac beatus ſit, per ſe perfectus eſt. Nec brutum vllum. etenim quum ratione caret, actionum quoque carent ſcientia. At hominis natura partim ſui eſt conſilii, partim etiam diuinũ requirit auxilium. Quòd enim rationẽ capere, honeſta turpiáque cognoſcere, recta in cælum à terra ſuſpicere, deóſque altiſſimos poteſt

ἡμῶν, ταῦτα δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν θεῶν ἐπικουρήσιος τέτευχε. τὰν δὲ βούλησιν ἔχεν καὶ προαίρεσιν καὶ ἀρχὰν ἐν ἑαυτῷ τοιαύταν, καθ' ἂν κύριος ἐστὶν καὶ ἀρετὰν ἐπιταδεῦσαι, καὶ κακίαν ζαλῶσαι, καὶ θεοῖς ἀποδῆσαι, καὶ ἀπὸ θεῶν ἀποβαπῆμεν. ταῦτα δὲ καὶ καθ' αὑτὸν κινέεσθαι δυνατός ἐστι. διὸ καὶ ψόγων καὶ ἐπαίνων, καὶ τιμᾶς καὶ ἀτιμίας, τὰ μὲν ἐκ τᾶς τῶν θεῶν, τὰ δὲ καὶ τᾶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τυγχάνοντί τοι, ἤτοι ἀρετὰν, ἢ κακίαν ζηλώσαντες. ἔχει γὰρ οὕτως ὁ σύμπας λόγος. τὸ θεῖον ἄνθρωπον, πολυτελέστατον ζῶον, ἐς τὸν κόσμον ἐσῴκισεν, ἀντίτιμον μὲν τᾶς ἰδίας φύσιος, ὀφθαλμὸν δὲ τᾶς τῶν ὄντων διακοσμάσιος. διὸ καὶ ὀνόματα μὲν ἔθηκε τοῖς πράγμασι, χαρακτὴρ αὐτῶν γινόμενος, ἀνεύρετο δὲ καὶ γράμματα, θησαυρὼς τᾶ μνάμα παρασκευασάμενος. ἐμιμάσατο δὲ καὶ τὰν τῶ παντὸς διακόσμασιν, δίκαις τε καὶ νόμοις κοινωνίαν πόλεων συναρμοσάμενος. οὐθὲν γὰρ οὕτω κοσμοπρεπὲς καὶ θεῶν ἄξιον ἔργον ἀνθρώποις πέπρακται, ὡς πόλιος εὐνομουμένας συναρμογὰ, καὶ νόμων καὶ πολιτείας διακόσμασις. εἷς γὰρ ἕκαστος ἄνθρωπος αὐτὸς καθ' αὑτὸν οὐδεὶς ἐὼν, οὔτε ποτὶ ζῆν ο-

A comprehendere, diuinu[m] quoque adeptus eſt auxiliũ. Rurſum quòd voluntatem habet atque conſilium, ac tale in ſe initium, quo poſſit & virtuti & vitio ſtudere, deóſque & colere & auerſari: per ſe quoque moueri valet. Quapropter tũ laudem & honorem, tum vituperium & ignominiam partim diuino, partim humano facto conſequuntur, B ſiue virtuti ſiue vitio dederint operam. Sic nanque ſe tota res habet. Hominem deus animal præſtantiſſimum, & vt ſuæ naturæ reſpondens, ita vniuerſi conſtitutionis oculum in mundo collocauit. Quamobrẽ hic & rebus impoſuit nomina, quarũ fuit ſignator: C & literas inuenit, memoriæ theſauro inſtructo: & vniuerſi conſtitutionem imitatus, iure ac legibus vrbium ſocietatem concinnauit. Nullum enim factum nec mundo nec diis poteſt eſſe dignius, quàm ciuitatis bene conſtitutæ compoſitio, legúmq; & reip. cõſtitutio. Siquidẽ vnuſquiſque, quũ ſit per ſe nullus, nec ad vitã

μοφροσύνᾳ ξυνᾷ καὶ ξυναρμογᾷ πολιτείας, αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἱκανὸς γέγονε, καὶ ποτὶ ὅλον καὶ τὸ τέλειον σύστημα τῆς κοινωνίας ἀνάρμοστος. ἀνθρώπω γὰρ ὁ βίος λύρας ἐξακριβωμένας καὶ κατὰ πᾶν ἐπιτελέος ἐάσας εἰκὼν ἐστι. λύρα τε γὰρ πᾶσα χρήζει τριῶν τούτων τυχεῖν, ἐξαρτύσιος, συναρμογᾶς, ἐπαφᾶς τινος μωσικᾶς. ἐξάρτυσις μὲν οὖν ἐστὶν ἁ τῶν οἰκήων μερέων τῶ σώματος παρασκευὰ πάντων. λέγω δὲ ταῖν χορδᾶν, καὶ τῶν ὀργάνων τῶν ποτ' ἀφωνίαν καὶ πλαγὰν ἐπισυνεργούντων. συναρμογὰ δὲ, ἁ ποτ' ἀλλήλως σύγκρασις τῶν φθόγγων. ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ, ἁ κατὰ συναρμογὰν κίνησις ἤδη τούτων. οὕτως οὖν καὶ βίος ἀνθρώπων χρήζει τριῶν τούτων τυχεῖν. ἐξάρτυσις μὲν, ἁ τῶν τῶ βίω μερέων ἐστὶ συμπλάρωσις. βίω δὲ μέρεα, τά τε σώματος ἀγαθὰ, καὶ τὰ τῶν χρημάτων, καὶ τὰ τᾶς δόξας, καὶ τὰ τῶν φίλων. συναρμογὰ δὲ, ἁ κατ' ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύνταξις. ἐπαφὰ δὲ μωσικὰ, ἁ κατ' ἀρετὰν καὶ νόμως τούτων σύγκρασις, ὀρθοπλοουμένας τᾶς ἀρετᾶς, καὶ μηδὲν ἔξωθεν ἀντιπάλιον ἐχούσας αὐτῇ. οὐ γὰρ ἐν τῷ

in communi cõcordia, reíque pub. compoſitione degendam per ſe aptus eſt. & ad integram perfectámque ſocietatis compagem cõſtituendam ineptus. Etenim humana vita lyræ vndique perfectæ & accuratæ ſimilis eſt. Sicut enim lyra omnis tria hæc requirit, apparatum, compoſitionem, & pulſum muſicum, (apparatum dico, propriarũ partium omnium copiam, vt chordarum, & ad pulſum ac ſonum pertinentium inſtrumẽtorum: compoſitionem autem, mutuam ſonorum proportionẽ: pulſum denique, horum pro cõpoſitione motum) ſic etiã humana vita tribus his indiget. Apparatus quidem eſt vitæ partium iuſtus numerus. Sunt autẽ vitæ partes, corporis bona, opes, amici, gloria. Compoſitio eſt horum ſecundum virtutem & leges cõſtructio. Pulſus denique muſicus eſt horum ſecũdũ eadẽ permiſtio, quũ ſecũdo vẽto virtus fertur, neq; aduerſi quicquã aliũde ſentit. Non enim in eo,

ἀποφρύκεσθαι ταὶς προθέσιας τῶν
ἑκουσίων σκοπῶν πέπτωκε τὸ
εὐδαιμονῆν, ἀλλ' ἐν τῷ κατα-
τυγχάνεσθαι· οὐδ' ἐν τῷ ἀδο-
ρυφορέστατον ἦμεν καὶ αὐτυπηρέ-
τατον τὰν ἀρετάν· ἀλλ' ἐν τῷ
συμπληροῦσθαι ταῖς οἰκήαις
δυνάμεσι ποτὶ τὰς πράξιας.
οὐ γὰρ αὐτοτελής ἐστι ὁ ἄν-
θρωπος, ἀλλ' ἀτελής. τέλη-
ος δὲ γινόμενος, ἃ μὲν παρ'
αὑτὸν, ἃ δὲ καὶ παρὰ τὴν ἔξω-
θεν αἰτίαν. καὶ τέληος, ἤτοι
κατὰ τὰν φύσιν, ἢ κατὰ τὸν βίον.
καὶ κατὰ μὲν τὰν φύσιν, αἴκα
ἀγαθὸς γίνηται. ἁ γὰρ ἑ-
κάστω ἀρετὰ, ἀκρότας καὶ τε-
ληότας ἐστὶ τᾶς ἑκάστω φύ-
σιος. οἷον, ἁ μὲν τῶν ὀφθαλ-
μῶν φύσις ἀκρότας καὶ τε-
ληότας τᾶς τῶν ὀφθαλμῶν·
ἁ δὲ τῶν οὐάτων, τᾶς τῶν οὐ-
άτων. οὕτω δὲ τῶ ἀνθρώπω
ἁ ἀρετὰ, ἀκρότας ἐστὶ καὶ τε-
ληότας τᾶς ἀνθρώπω φύσιος.
τέληος δὲ κατὰ τὸν βίον, αἴκα
εὐδαίμων γίνηται. ἁ γὰρ εὐ-
δαιμονία, τεληότας καὶ συμ-
πλάρωσις ἐστὶ τῶν ἀνθρωπίνων
ἀγαθῶν. διὸ πάλιν ἀρετὰ καὶ εὐτυχία, μέρεα γίγνονται τῶ
ἐν αὐτῷ βίω· τᾶς μὲν ἀρετᾶς, ὡς ψυχᾶς κειμένας· τᾶς δ' εὐ-
τυχίας, ὡς σώματος· τῶν δὲ συναμφοτέρων αὐτῶν, ὡς ζώω. τῶ
μὲν γὰρ χρέεσθαι καλῶς αὐτὸν δεῖ τοῖς κατὰ φύσιν ἀγαθοῖς, τῶ

A si voluntario scopo excidat
consilia, verùm si eum asse-
quantur, est posita beatitu-
do: neque tã vt satellitibus
ac ministris virtus careat,
quàm vt suis facultatibus
ad res agendas affatim in-
struatur. Nam non ipse
perfectus sed imperfectus
est homo. Fit autem per-
fectus, partim sua, par-
tim aliena opera: idque vel
B natura, vel vita. Natura, si
si bonus euadat. Virtus e-
nim cuiusque in cuiusque
rei natura supremum est &
perfectio: tum oculorum, in
oculorum natura supremũ
& perfectio: tum aurium, in
aurium: tum hominis, in
hominis natura supremum
& perfectio. Vita perfectus
fit, si beatus euadat. Beatitu-
do enim humanorum bo-
C norum summa est & perfe-
ctio. Quo fit vt rursum vir-
tus & felicitas eius vitæ pa-
res existãt, & virtus animę,
felicitas corporis, simul v-
trũque animalis vicem ge-
rat. Vt enim illius est,
naturæ bonis rectè vti, ita

δὲ τὰν χρῆσιν ἐμπαρέχειν. καὶ χρέεσθαι μὲν ἀρετᾷ, χρᾶσιν δὲ παρέχειν εὐτυχίᾳ. καὶ ἃ μὲν, τὰν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον ὀρθὸν παρέχεσθαι· ἃ δὲ, τὰς ἐνεργείας καὶ τὰς πράξιας. τὸ μὲν γὰρ βουληθῆμεν τὰ καλὰ, καὶ ὑποστᾶμεν τὰ δεινὰ, τᾶς ἀρετᾶς οἰκῆον ἐντί. τὸ δ' ὀρθοπλοῆσαι, τᾶς προαιρέσιος, καὶ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν τὰς πράξιας, τᾶς εὐτυχίας. ἐνίκασε γὰρ ὁ στραταγὸς καὶ σὺν τἀρετᾷ καὶ σὺν τᾷ εὐτυχίᾳ· καὶ εὐπλόησεν ὁ κυβερνάτας, καὶ σὺν τᾷ τέχνᾳ, καὶ σὺν τοῖς οὐρίοις πνεύμασιν. καὶ εἶδεν ὁ ὀφθαλμὸς καλῶς, καὶ σὺν τᾷ ὀξυδορκίᾳ, καὶ σὺν τῷ φάει· καὶ ἄριστος ὁ βίος ὁ τῶν ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ διὰ τὰν ἀρετὰν αὐτὰν, καὶ διὰ τὰν εὐτυχίαν.

A huius vſum ſuppeditare: & vt, vti, virtutis, ita, vſum præbere, felicitatis. Illius eſt, conſilium & rationem rectam: huius, actiones & facta cõferre. Nam vt honeſta velle, & ferre grauia, virtutis eſt proprium: ita conſiliorum optatus euentus, & factorum finis in felicitate ſitus eſt. Quemadmodum etenim vincit imperator B virtute & felicitate: feliciter gubernator nauigat arte & vento ſecundo: rectè cernit oculus & videndi facultate & luce: ita præſtantiſſima humana vita & virtute & felicitate redditur.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἹΠΠΆΡΧΟΥ

τοῦ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ εὐθυμίας.

EX HIPPARCHO PYTH.

in libro De animi tranquillitate.

ΩΣ περὶ τὸν ξύμπαντα αἰῶνα ἐξετάζοντι, βραχύτατον ἔχοντες οἱ ἄνθρωποι τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, κάλλιστον ἐν τῷ βίῳ οἱονεί τινα παρεπιδημίαν ποιησοῦνται, ἐπ' εὐθυμίᾳ καταβιώσαντες. Ταῦτα δὲ ἕξοντι μάλιστα πάντων ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, καὶ ἐπεγνωκότες ἑαυτούς, ὅτι ἐντὶ θνατοὶ καὶ σαρκινοί, εὐαδίκητον καὶ φθαρτὸν κεκτημένοι σῶμα, καὶ πάντων χαλεπωτάτων αὐτοῖς ἐπικρεμαμένων, μέχρις ἐσχάτας ἀναπνοᾶς. Καὶ πρᾶτόν γε πενθῶμεν ἐπὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ τὸ σῶμα· πλευρίτιδες, περιπλευμονίαι, φρενίτιδες, ποδάγραι, στραγγουρίαι, δυσεντερίαι, ληθαργίαι, ἐπιληψίαι, ση-

A Qvum breuissimum sic humanæ vitę tẽpus, cum æternitate collatum, pulcherrimã homines tanquam peregrinationem instituent, si in animi tranquillitate viuere statuerint. Id autem consequentur maximè, si seipsos diligenter cognouerint, qui mortales & carnei sint, iniuriæ & interitui obnoxio B præditi corpore, rebúsque omnibúsque grauissimis ad extremum vsque habitum expositi. Ac primùm quidẽ ad ea quæ corpori accidũt, veniamus. Hæc sunt pleuritides, pulmonis morbi, phrenitides, podagræ, vesicæ morbi, dysenteriæ, veterni, comitiales, vlcera putre-

πεδόνες, ἀλλὰ μυρία. περὶ δὲ τὴν ψυχὴν, πολλῷ μείζονα καὶ χαλεπώτερα. πάντα γὰρ τὰ κατὰ τὸν βίον ἄθεσμα, κακὰ, παράνομα, καὶ ἀσεβήματα, ἐκ τῶν κατὰ τὴν ψυχὴν παθημάτων ἐστί. διὰ γὰρ τὰς παρὰ φύσιν ἀμέτρους ἐπιθυμίας, πολλοὶ εἰς ἀκατασχέτους ὁρμὰς ἐξώκειλαν· καὶ οὔτε ταῖς ἐκ τῶν θυγατέρων, οὔτε ταῖς ἐκ τῶν ματέρων ἀνοσιωτάταις ἡδοναῖς ἀπέχοντο. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πατροκτονία παρεγένοντο, καὶ πολλοὶ τὰ ἴδια τέκνα κατέσφαξαν. τί δὲ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἐπηρτημένα, κατὰ τὰς ἐπομβρείας, καὶ αὐχμώς, ὑπερβολὰς καυμάτων, ὑπερβολὰς ψύξιος· ὥστε πολλάκις ἐκ τῆς κατὰ τὸν ἀέρα ἀνωμαλίας λοιμόν τε καὶ λιμὸν γίνεσθαι, καὶ ποικιλίαν παντοδαπῶν συμπτωμάτων, καὶ ὅλας πόλεις ἐρημοῦσθαι; πολλῶν οὖν τοιούτων ἐπικρεμαμένων, μήτε τοῖς κατὰ τὸ σῶμα ὑγιείαις προσέχοντες, σεμνυνόμενοι ἐπαιρώμεθα, αἵτινες ὀλίγῳ πυρετῷ ἐπιγενομένῳ, σὺν θεῶν εἰπεῖν, συντόμως μαραίνονται· μήτε ταῖς ἐκτὸς νομιζομέναις εὐτυχίαις. καὶ αὗται πολλάκις τάχιον ἀπόλλυσθαι ἢ γίνεσθαι πεφύκασι. πάντα γὰρ ταῦτα, ἄστατά τε καὶ ἀβέβαια εὗρε τὸν εἰπόντα

A ſcentia, cætera infinita. At animo multo maiora atque grauiora contingunt. Quicquid enim ſceleris, vitii, peccati, impietatis in hominum vita cernitur, ex animi perturbationib' ortum ducit. Etenim per immoderatas & à natura alienas cupiditates multi in effrenes impetus inciderunt, nec vel à filiabus vel à ma-B tribus turpiſſimam potuerunt cohibere libidinem. Quid quod & parētes multi, & liberos proprios iugularunt? Iam quid aliunde obuenientia referam mala, diluuia, ſiccitates, æſtus & frigoris inclementiam, ſic vt ex aeris inæqualitate nōnunquam peſtis, fames, variique caſus oriātur, ac totæ deſolentur vrbes? Quæ C quum impendeant multa, neque corporis bonis confiſi, quæ vel vna febricula ſtatim corrumpuntur, nec externa, quæ videtur, efferamur felicitate, quum & hæc ſæpe citius recedere ſoleat, quàm accedere. Hæc enim omnia incerta eſſe & inſtabilia, nec eorum quicquam firmum, perpetuum, aut immobile exiſtere,

ἐν πολλαῖς καὶ ποικίλαις μεταβολαῖς γινόμενα παρειλήφαμεν. καὶ οὐδὲν αὐτῶν μόνιμον, οὐδὲ ἀκίνητον, οὐδὲ βέβαιον, οὐδὲ ἀδιαίρετον. διὸ ταῦτα μὲν ἐνθυμηθέντες, νομίζοντες εἰ τὰ παρεόντα καὶ δεδομένα, καὶ τὸν ἐλάχιστον χρόνον διαμεῖναι δύναιτο, ἐν εὐθυμίᾳ διάξομεν γενναίως φέροντες τὰ προσπίπτοντα. νῦν δὲ πολλοὶ πάντα τὰ ὑπὸ φύσιος καὶ τύχας παρεόντα, καὶ δεδομένα αὐτοῖς, ὅτι τὸ βέλτιον προσαναπλάσαντες, καὶ οὐχ οἷά ἐστι λογισάμενοι, ἀλλ' οἷα ἐπ' ἄκρον ἐπιτυγχανόμενα δύναται γενέσθαι, ἄφνω στερόμενοι, πολλοῖς καὶ μεγάλοισι καὶ ἀθέσμοις καὶ ἀνοήτοις κακοῖς καταφορτίζοντι τὰν ψυχάν. καὶ οὕτω συμβαίνει αὐτοῖς πικρότατον ἔχειν τὸν βίον καὶ χαλεπώτατον. ταῦτα δὲ γίνεται ἐπί τε ἀποβολαῖς χρημάτων, ἢ φίλων θανόντων, ἢ τέκνων, ἢ τινῶν ἄλλων τῶν νομιζομένων τιμιωτάτων ἡμῖν. ἔπειτα κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι, λέγοντι αὐτοὺς μόνους ἀτυχεστάτους καὶ κακοδαίμονας, οὐ μεμναμένοι ὅτι κατ' αὐτὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἐγένοντο, καὶ νῦν γίνονται· οὔτε δυνάμενοι κατανοῆσαι τόν τε τῶν παρεόντων βίον καὶ τὸν τῶν προεξεστακότων, ἐν

multis & variis ex mutationib' cognouimus. Quapropter & hæc animo reputantes, & an ea quæ data præstò sunt, vel minimum tẽpus durare possint, cogitantes, fortiter, quicquid accidit, si feramus, animi fruemur trãquillitate. Nũc verò permulti, quæcunque vel natura vel fortuna dedit, meliora quũ finxerunt, nec tã ea qualia sint, quàm qualia maximè cerni possint, æstimarũt, subitò priuati, multis ac magnis turpibúsque malis animũ deprimũt. Quo fit vt acerbissimè viuant ac miserrimè. Id autẽ vel in opum iactura, vel in amicorum aut liberorum morte, vel in aliarum rerum quæ charissimæ ducuntur, amissione cõspicitur. Tum verò flentes & eiulantes, infelicissimos ac miserrimos se solos prædicant: quum nec eodem se quo alios multos modo & habuisse & habere meminerint, nec tum sui, tum superioris temporis hominum vitã queãt perspicere;

ὅσαις συμφοραῖς καὶ κακῶν τρικυμίαις καὶ νῦν εἰσι πολλοί, καὶ πρότερον ἐγένοντο. ἐπιλογισάμενοι οὖν ὅτι πολλοὶ ἀποβαλόντες χρήματα, ὕστερον διὰ τὴν τῶν χρημάτων γινομένην ἀπώλειαν, αὐτοὶ περιεσώθησαν, ἢ λῃσταῖς διὰ τοῦτο μέλλοντες περιπίπτειν ἢ τυράννῳ· πολλοὶ δὲ φιλήσαντές τινας, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπήσαντες, ἐν τῷ μετέπειτα χρόνῳ μεγάλως ἐμίσησαν. ἃ δὴ πάντα ἀναλογισάμενοι ἐκ τᾶς παραδεδομένας ἁμῖν ἱστορίας, καὶ μαθόντες ὅτι καὶ ὑπὸ τέκνων καὶ φίλων μάλιστα φιληθέντων πολλοὶ ἀπώλοντο· καὶ ἀντιπαραβάλλοντες τὸν αὐτῶν βίον πρὸς τὸν τῶν πρασσομένων φαυλότερον, καὶ τὰ προσπίπτοντα ἀνθρώπινα νομίζοντες, καὶ μὴ μόνοις συμβαίνοντα, ἀθυμότερον διάξομεν. οὐδὲ γὰρ θέμις ἄνθρωπον ὄντα, τῶν ἀλλοτρίων συμπτώματα εὔφορα νομίζειν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια κάδεα, ἰδύντας ὅτι πολλαὶ κῆρες κατὰ πάντα τὸν βίον πεφύκασι. οἱ δὲ κλαίοντες καὶ καταδυρόμενοι, πρὸς τῷ μηδ' ἥντινοῦν ὠφέλειαν τῷ ἀπολλυμένῳ ἢ τῷ ἀποιχομένῳ περαίνεσθαι, ἐς μείζονα παθήματα τὴν ψυχὴν ἐλαύνουσι, μέσσαν πολλῶν φαύλων φιστιαμάτων οὖσαν.

A quantis videlicet in calamitatibus & miseriarum cumulis & nunc agãt, & olim permulti egerint. Quocirca si ex historia nobis tradita repetamus, multos amissis opibus, eam ob iacturam ipsos postea saluos euasisse, quum vel in latrones vel in tyrannum eam ob rem potuissent incidere: multos quoque, quos B maxima beneuolentia prosequuti quondam fuerant, eos pòst maximè odisse: nec paucos à liberis & amicis charissimis fuisse interemptos: si etiam nostram vitam cum aliorum infeliciore conferamus, casúsque omnes humanos atque cõmunes habeamus, viuemus tranquillius. Nec enim debet, qui homo sit, aliena C mala, sed & sua ducere facilia, quum totam vitam multis videat ærumnis refertam. At qui flent & eiulant, præterquam quòd nec rem amissam, nec mortui vitam recuperant, animum prauis rebus multis circundatum in maiores perturbationes impellunt.

προσήκει ἄρ' ἐκνίπτοντας καὶ ἀνακαθαίροντας, ἀπορρύπτεσθαι πάσαις μηχαναῖς τὰς ἐγκατεσκιρρωμένας κηλίδας, τῷ κατὰ φιλοσοφίαν λόγῳ. ποιήσομεν δὲ τοῦτο, ἀντεχόμενοι φρονήσιος καὶ σωφροσύνας, καὶ μεταποιούμενοι τοῖς παρεοῦσι, καὶ μὴ πολλῶν ὀρεγόμενοι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰ πολλὰ περισκευαζόμενοι, ὡς οὐκ ἔστι ζῆν μετὰ τὸν τᾶς ζωᾶς χρόνον, ἔξεστι γενέσθαι, χρησώμεθα παρουσίᾳ τῶν ἀγαθῶν· ἐκ δὲ τᾶς φιλοσοφίας καλῶν καὶ σεμνῶν, καὶ τῆς ἐκ τῶν φαύλων ἀπολυθησόμεθα ἀπληστίας.

A Quamobrem debemus omnibus modis inueteratas maculas abluentes & repurgantes philosophica doctrina detergere. Id porro faciemus, quum prudentiæ ac temperantiæ operam dabimus, & præsentem fortunam boni cõsulemus, ac plura non appetemus. Qui enim plurima coaceruant, nunquam B se post hanc vitam nusquã victuros animaduertunt. Id quod quia non continget, bonis, quæ præsto sũt, fruamur, & philosophicæ grauitatis opera, turpium immodica cupiditate liberemur.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἈΡΧΥ͂ΤΟΥ
τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος.

EX ARCHYTA PYTH.
in libro De bono viro & beato.

Πρῶτον μὲν οὖν χρὴ τοῦτο γινώσκειν, ὅτι ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ οὐκ εὐθέως εὐδαίμων ἐξ ἀνάγκας ἐστίν· ὁ δὲ εὐδαίμων, καὶ ἀγαθὸς ἀνήρ ἐστιν. ὁ μὲν γὰρ εὐδαίμων ἐξ ἐπαινετῶ καὶ μακαριστῶ γίνεται· ὁ δὲ ἀγαθὸς ἀνήρ, ἐξ ἐπαινετῶ μόνον. B γίνεται γὰρ ὁ μὲν ἔπαινος, ἐπ' ἀρετᾷ· ὁ δὲ μακαρισμός, ἐπ' εὐτυχίᾳ. καὶ ὁ μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐπὶ τοῖς παρ' αὐτὸν ἀγαθοῖς γίνεται τοιοῦτος· ὁ δ' εὐδαίμων ἐστὶν οὐκ ἀφαιρέεται τὰν εὐδαιμοσύναν. τᾶς μὲν γὰρ ἀρετᾶς ἀνυπεύθυνος ἁ δύναμις, τᾶς δ' εὐδαιμοσύνας εὐθυνομένα.

A Hoc igitur primũ est intelligendum, virũ quidẽ bonum non statim esse necessariò beatum, verùm beatum, etiam bonum esse. Vt enim beatus laudationem & felicitatis prædicationem, ita bonus laudationem duntaxat meretur. B Laudatio quidem virtuti, altera felicitati tribuitur. Iam vir bonus suis bonis talis redditur: beatus aliquando beatitate priuatur. Virtutis enim facultas est libera, beatitatis non item.

νόσοι τε γὰρ μακραὶ σώματος, καὶ πηρώσιες αἰσθατηρίων ἀπομαραίνοντι τὰν εὐθάλειαν τᾶς εὐδαιμοσύνας. Διαφέρει δὲ θεὸς ἀνθρώπω ἀγαθῶ· ὅτι θεὸς μὲν οὐ μόνον εἰλικρινῆ καὶ διυλισμέναν ἔχει τὰν ἀρετὰν ἀπὸ παντὸς τῶ θνητῶ πάθεος, ἀλλὰ καὶ τὰν δύναμιν αὐτᾶς ἄτρυτον πέπαται καὶ ἀνυπεύθυνον, ὡς πρὸς αἰωνίων ἔργων σεμνότητά τε καὶ μεγαλοπρέπειαν. ἄνθρωπος δὲ οὐ μόνον τῷ θνατῷ τῆς φύσεως κατασκευάσματι μείονα ταύταν πέπαται· ἔστι δ' ὅκα καὶ δι' ἀγαθῶν οὐ μετείαν, καὶ διὰ συνήθειαν ἰσχυρὰν, καὶ διὰ φύσιν μοχθηρὰν καὶ δι' ἄλλας αἰτίας πολλὰς ἀδυνατεῖ κατ' ἄκραν γεναθῆμεν παναλαθέως ἀγαθός.

Nam & diuturni corporis morbi, & ſenſuum iacturæ, beatitatis vigorem tabefaciunt. Eo autem differt à viro bono deus, quòd deus non tantùm ſincera & omnis humanæ perturbationis experte virtute præditus eſt, verumetiam eius facultatem tranquillã & liberam pro æternorum factorum maieſtate ac magnificentia poſſidet: homo verò non tantùm per humanam naturam ea minore fruitur, verùm ſæpe vel per bonorum neglectum, vel per potentem conſuetudinem, vel per prauam naturam, vel per alia multa non poteſt veri boni faſtigium aſſequi.

Ἐπεὶ ὦν τῶν ἀγαθῶν ἃ μὲν αὐτὰ ἐντὶ διὰ ταῦτα αἱρετὰ, οὐ μὰν δι' ἕτερον· ἃ δὲ δι' ἕτερον, οὐ μὰν διὰ ταυτά· ἦν ὦν καὶ τρίτον τι εἶδος ἅτερον ἀγαθῶν, ὃ καὶ διὰ ταυτὸν αἱρετόν ἐστι καὶ δι' ἕτερον. τίνων οὖν ἐντι τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αὐτὰ διὰ ταυτὰ αἱρετὰ πέφυκεν ἦμεν, οὐ μὰν διὰ ἕτερον; φανερὸν ὅτι ἡ εὐδαιμοσύνα.

Quoniam igitur bona quædam propter ſe ex expetuntur, nõ propter aliud: quædam propter aliud, non propter ſe: tertium quoque bonorum quoddam genus eſt, quod & propter ſe & propter aliud expetitur. Quæ igitur hæç ſunt bona, quæ propter ſe, nõ propter aliud expetuntur? nimirum beatitudo.

ταύτας γὰρ ἕνεκα τὰ ἄλλα αἱρεόμεθα, αὐτὰν δὲ ταύταν, οὐδενὸς ἀτέρω. τίνα δὲ πάλιν ἐντὶ ἃ δι' ἕτερον μὲν αἱρεόμεθα, οὐ μὰν διὰ ταῦτά γε; δῆλον ὅτι τὰ ὠφέλιμα, καὶ τὰ προαιρετικὰ τῶν ἀγαθῶν, ἅπερ αἴτια γίνεται τῶν αἱρετῶν. οἷον πόνοι μὲν σώματος καὶ γυμνάσια καὶ τρίψιες, εὐεκτίας· ἀναγνώσιες δὲ καὶ μελέται καὶ ἐπιτηδεύσιες, καλῶν καὶ ἀρετᾶς. τίνα δὲ καὶ διὰ ταυτὰ αἱρετά, καὶ τὰ δι' ἕτερον; οἷον αἵ τε ἀρεταὶ καὶ αἱ ἕξιες αὐτῶν, καὶ αἱ προαιρέσιες, καὶ αἱ πράξιες, καὶ πᾶν τὸ ἐχόμενον τᾶς τῶ καλῶ ὠσίας. τὸ μὲν ὦν διὰ ταυτὸ αἱρετόν, οὐ μὰν δι' ἕτερον, μονῆρες ἀγαθὸν ἐντὶ καὶ ἕν. τὸ δὲ καὶ δι' αὐτὸ καὶ δι' ἄτερον, τριχᾷ δέδασται. τὸ μὲν γάρ τι αὐτῶ περὶ ψυχάν ἐστιν, τὸ δὲ, περὶ σῶμα, τὸ δέ τι, ἐκτός. περὶ ψυχὰν μὲν, αἱ τᾶς ψυχᾶς ἀρεταί· περὶ σῶμα δὲ, αἱ τῶ σώματος. ἐκτὸς δὲ, φίλοι, δόξα, τιμά, πλοῦτος. παραπλησίως δὲ, καὶ τὸ δι' ἄτερον αἱρετόν. τὸ μὲν γάρ τι αὐτῶ, τὰ ποιητικὰ τῶν τᾶς ψυχᾶς ἀγαθῶν. περὶ σῶμα δὲ, τὰ τῶ σώματος. ἐκτὸς δὲ, τὰ αἴτια πλούτω καὶ δόξας καὶ τιμᾶς καὶ φιλίας. ὅτι δὲ τὰν ἀρετὰν ἧ μὲν συμβέβακεν αὐτὰν διὰ ταυτὰν αἱρετάν,

A vt enĩ huius causa reliqua, ita hãc nullius causa ipsam expetimus. Quæ rursum sunt ea quæ propter aliud, non propter se expetũtur? nempe vtilia, & bonorũ efficientia, quæ rerũ expetẽdarum causas in se continent, vt labores corporis, exercitia, frictiones, bonæ valetudines, lectiones, meditationes, studia virtutis. B Quæ denique & propter se & propter aliud expetenda dicuntur? virtutes, earũmque habitus, studia, actiones, & quicquid est cũ virtute coniunctum. Atque id quidẽ quod propter se, nec propter aliud expetitur, vnicum est ac singulare bonum. Quod autẽ & propter se & propter aliud, triplex est, ac vel ad animum, vel C ad corpus, vel ad externa pertinet. Ad animũ referũtur animi virtutes: ad corpus, corporis: externa sũt, amicitiæ, gloria, honor, diuitiæ. Similiter quod propter aliud expetitur, vel animi bonorũ est efficiens, vel corporis, vel externorũ, vt diuitiarũ, gloriæ, honoris, amicitiæ. Esse porro virtutẽ propter se expetendã,

δῆλον καὶ ἐκ τῶνδε. εἰ γὰρ τὰ καταδεέστερα τὰ φύσει, λέγω δὴ τὰ σώματος ἀγαθά, αὐτὰ διὰ ταῦτα αἱρεόμεθα, κρέσσον δὲ ψυχὰ σώματος· φανερὸν ὅτι καὶ τὰ τᾶς ψυχᾶς ἀγαθὰ αὐτὰ διὰ ταῦτα ἀγαπέομες, ἀλλ' οὐ διὰ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν.

Τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ βίῳ καιροὶ τρεῖς· ὁ μὲν ἐν εὐτυχίᾳ, ὁ δ' ἐν ἀτυχίᾳ, ὁ δὲ μεταξὺ τούτων. ἐπεὶ ὦν ἀγαθὸς ἀνήρ ὁ ἔχων ἀρετάν, καὶ ὁ χρεόμενος ἀρετᾷ· χρῆται δὲ αὐτᾷ κατὰ τὼς τρεῖς καιρώς· ἢ γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ, ἢ ἐν εὐτυχίᾳ, ἢ ἐν τοῖς μεταξὺ τούτων. καὶ ἐν ἀτυχίᾳ μὲν ἐντὶ κακοδαίμων, ἐν εὐτυχίᾳ εὐδαίμων, ἐν δὲ τᾷ μέσᾳ καταστάσει οὐκ εὐδαίμων. φανερὸν οὖν ὅτι οὐδὲν ἅτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα, ἀλλὰ χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ. λέγομες δὲ νῦν εὐδαιμοσύναν, τὰν τῶ ἀνθρώπω. ὁ δ' ἄνθρωπος οὐχ ἁ ψυχὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα. τὸ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ζῶον, καὶ τὸ ἐκ τουτέων, ἄνθρωπος. καὶ γὰρ εἰ τᾶς ψυχᾶς ὄργανον τὸ σῶμα πέφυκεν, ἀλλὰ καὶ τῶ ἀνθρώπω μέρος καὶ τοῦτο, καὶ ἁ ψυχά. διὸ καὶ τῶν ἀγαθῶν ἃ μὲν ἐντὶ ἀνθρώπω, ἃ δὲ τῶν μερέων.

A vel hinc patet. Quum etenim corporis bona, quæ sunt natura minora, propter ipsa expetamus: animus autem præstet corpori, nimirum animi quoque bona, propter ipsa, nõ propter eorum effectus expetemus.

Tria sunt humanæ vitæ tempora, vnum felicitatis, alterum infelicitatis, B tertium inter hæc medium. Quoniam igitur vir bonus est, qui virtute præditus est atque vtitur: vtitur autem ea tribus temporibus, vel in felicitate videlicet, vel in infelicitate, vel in medio: & in felicitate quidem beatus est, in infelicitate miser: in medio autem non beatus: efficitur, nihil esse aliud beatitudinem, C quàm virtutis in felicitate vsum. Beatitudinem autem nũc hominis dicimus. Homo porro non solùm anima, sed etiã corpus est nam ex vtroque animal, & hinc homo cõponitur. Etenim quanuis animæ sit corpus instrumentum, tamen & hoc pars hominis, vt & anima, ducitur. Quapropter etiam bona quædam sunt D hominis, alia partium.

καὶ ἀνθρώπω μὲν ἀγαθὸν εὐ- A
δαιμοσύνα, τῶν δὲ μερέων τῶ
ἀνθρώπω, ψυχᾶς μὲν φρόνα-
σις, ἀνδρεία, δικαιοσύνα, σω-
φροσύνα· σώματος δὲ, κάλλος,
ὑγίεια, εὐεξία, εὐαισθησία.
τὰ δὲ ἐκτὸς, πλοῦτος καὶ δό-
ξα, καὶ τιμὰ, καὶ εὐγένεια, πέ-
φυκεν ἐπιγίγναμα ἦμεν τῶ
ἀνθρώπω, καὶ ἀκόλουθα φύ-
σει περιφεστακοισιν ἀγαθοῖς, B
δορυφορεῖται τὰ μήονα τῶν ἀ-
γαθῶν τὰ μείζονα. φιλία μὲν
καὶ δόξα καὶ πλοῦτος, σῶμα
καὶ ψυχάν· ὑγίεια δὲ καὶ ἰσχὺς
καὶ εὐαισθησία, ψυχάν· φρό-
νασις δὲ καὶ ἀνδρεία καὶ σω-
φροσύνα καὶ ἁ δικαιοσύνα, τὸν
νόον τᾶς ψυχᾶς· ὁ δὲ νόος τὸν
θεόν. οὗτος γὰρ ὁ κράτιστός ἐ-
στιν καὶ ὁ ἁγεμονεύων· καὶ C
τούτων ἕνεκα καὶ τὰ ἄλλα τῶν
ἀγαθῶν ἀεὶ παρῆμεν. στρα-
τεύματος μὲν γὰρ ἁγεῖται στρα-
ταγὸς, πλωτήρων δὲ κυβερνά-
της, τῶ δὲ κόσμω θεὸς, τᾶς
ψυχᾶς δὲ νόος, τᾶς δὲ περὶ
τὸν βίον εὐδαιμοσύνας φρό-
νασις. οὐδὲν γὰρ ἅτερόν ἐστι φρό-
νασις εἰ μὴ ἐπιστάμα τᾶς πε-
ρὶ τὸν βίον εὐδαιμοσύνας, ἢ D
ἐπιστάμα τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώ-
πω ἀγαθῶν.

Atque hominis quidem bonum est beatitudo: partium autem, animi quidem, prudentia, fortitudo, iustitia, temperantia: corporis autem, pulchritudo, sanitas, bona valetudo, sensuum vigor. Iam externa, diuitiæ, gloria, honor, & nobilitas, homini solēt adnasci, hac natura præcedentium bonorum consequentia, maiora bona stipant hæc minora: amicitia quidem, gloria, ac diuitiæ, corpus & animum: sanitas autem, robur, ac sensuum vigor, animum: prudentia, fortitudo, temperantia, atque iustitia, mentem animi: mens denique deum. Hic enim præstantissimus ac princeps est: huiúsque causa reliqua præstò sunt bona. Etenim excercitui præest imperator, nautis gubernator, mundo deus, animo mens, vitæ huius beatitati prudentia. Nihil enim est aliud prudentia quàm huius vitæ beatitatis, siue naturalium hominis bonorum scientia.

Καὶ θεῶ μὲν εὐδαιμοσύνα καὶ βίος ἄριστος· τῶ δ' ἀνθρώπω ἐξ ἐπιστάμας καὶ ἀρετᾶς καὶ τρίτω εὐτυχίας, σωματούμενα περιγίνεται. λέγω δὲ ἐπιστάμαν, σοφίαν μὲν τῶν θείων καὶ δαιμόνων, φρόνασιν δὲ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν περὶ τὸν βίον. ταῖς γὰρ λόγοις καὶ ἀποδείξεσιν ποτιχρωμένας ἀρετάς, δέον ἐπιστάμας ποταγορεύεν. ἀρετὰν δὲ, τὰν ἠθικὰν καὶ βελτίσταν ἕξιν τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς, καθ' ἃν καὶ ποιοί τινες ἦμεν λεγόμεθα κατὰ τὸ ἦθος· οἷον ἐλευθέριοι, δίκαιοι καὶ σώφρονες. εὐτυχίαν δὲ, τὰν παρὰ τὸν λόγον τῶν ἀγαθῶν παρουσίαν, καὶ μὴ δι' αὐτὸν γινομέναν. ἐπεὶ ὦν ἁ μὲν ἀρετὰ καὶ ἐπιστάμα ἐφ' ἁμῖν, ἁ δ' εὐτυχία οὐκ ἐφ' ἁμῖν· ἐν δὲ θεωρίαις καὶ πράξεσι τῶν καλῶν τὸ εὐδαιμονᾶν· αἱ δὲ θεωρίαι καὶ αἱ πράξιες ποτάντεις μὲν οὖσαι, λειτουργίαν καὶ ἀνάγκαν ἐπιφέροντι· εὐοδοῦσαι δὲ, διαγωγὰν καὶ εὐδαιμοσύναν· γίνεται δὲ ταῦτα ἐν εὐτυχίᾳ· φανερὸν ὅτι οὐδὲν ἅτερόν ἐστιν εὐδαιμοσύνα, εἰ μὴ χρᾶσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ. ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ οὕτω διακεῖται

Ac dei quidem beatitas est & vita præstantissima propria: hominis autem è scientia, virtute, ac tertia felicitate cõponitur. Sciẽtiam dico tum deorum ac dæmonum sapientiam, tum hominum ac rerum ad vitam pertinentium prudentiam. Quę enim ratione ac demonstratione vtũtur virtutes, eas appellari scientias est æquum. Virtutem verò moratum & optimum animi partis ratione carentis habitum, à quo nomen aliquod ad mores pertinens ducimus, & liberales, iusti, temperantes dicimur. Felicitatẽ denique, bonorum citra rationis auxilium copiam. Quoniam igitur virtus ac scientia nobis inest, felicitas non item: beatitudo autem in contemplãdis & agendis rebus honestis versatur: hæ porro cõtemplationes & actiones quæ non rectè succedunt, ministerium & necessitatẽ: quũ rectè, delectationẽ & beatitudinem adferunt: idque in felicitate cernitur: nihil esse beatitatẽ aliud quã virtutis in felicitate vsum, efficitur. Quo fit vt non aliter vir bonus, quàm etiam qui

corpore

ποτ' εὐτυχίαν, ὥσπερ καὶ ὁ τῷ σώματι καλῶς ἔχων καὶ ῥωμαλέως. καὶ γὰρ ἐκεῖνος οἷός τε καὶ θάλπος καὶ ψῦχος ὑπομένειν, καὶ βάρος ἆραι μέγα, καὶ πολλὰς ἑτέρας εὐχερῶς ὑπομένειν κακοπαθείας.

A corpore ſano ac robuſto eſt, in felicitate ſe gerat. Nã hic quoque & frigus atque æſtum ferre, & magnum onus tollere, & alias multas ærũnas facilè poteſt ferre.

Ἐπεὶ οὖν εὐδαιμοσύνα, χρῆσις ἀρετᾶς ἐν εὐτυχίᾳ, περὶ ἀρετᾶς καὶ εὐτυχίας λέγωμες, καὶ πρότερον περὶ εὐτυχίας. B τῶν γὰρ ἀγαθῶν ἃ μὲν οὐκ ἐπιδέχεται ὑπερβολάν, οἷον ἀρετά. οὐ γάρ ἐστιν ὑπερβάλλουσά τις ἀρετά, καὶ ὑπερβαλλόντως τις ἀγαθός. ἁ γὰρ ἀρετὰ στάθμαν ἔχει τὸ δέον, καὶ ἔστι τῶ δέοντος ἕξις ἐν τοῖς πρακτικοῖς. ἁ δ' εὐτυχία καὶ τὰν ὑπερβολὰν ἐπιδέχεται καὶ τὰν μείωσιν. C ὑπερβάλλοισα γὰρ γεννᾷ τινὰς κακίας, καὶ ἐξίστησι τὸν ἄνθρωπον ἐκ τᾶς κατὰ φύσιν ἕξιος. ὥστε πολλάκις ἀντιβαίνειν καὶ τᾷ συστάσει τᾶς ἀρετᾶς. καὶ οὐ μόνον ἁ εὐτυχία, ἀλλὰ καὶ ἅτεραι αἰτίαι πλείονες. οὐδέ τικα γὰρ δεῖ θαυμαίνειν, παρὰ μὲν αὐλητικὰν ἦμεν τινὰς ἀλαζόνας, οἳ τὰν ποτ' ἀλάθειαν D ἐάσαντες, φαντασίᾳ τινὶ ψευδεῖ τὼς ἀμώσως ἀεὶ ῥέοντι·

Poſteaquam igitur beatitudo virtutis eſt in felicitate vſus, de virtute & felicitate dicendũ erit: ac primũ de felicitate. Etenim quędã bona nimiũ non recipiunt, vt virtus. Siquidem non eſt vlla virtus nimia, neç quiſquã vir nimis bonus. Virtus enim decorum pro norma habet, ac decori eſt in rebus agendis habitus. Felicitas autem & nimium recipit & parum. Nimia porro vitia quædã gignit, & hominem ab habitu naturali tranſuerſum rapit, ſic vt virtuti quoque ſæpe reluctetur. Nec tamen felicitas tantùm, ſed & aliæ cauſæ idem poſſunt efficere. Neque enim credẽdum eſt, quum inter tibicines quidam reperiantur arrogantes, qui veritatis cura relicta, falſa quadã imaginatione captent imperitos,

περὶ δὲ τὰν ἀρετὰν μὴ ἦμεν τὸ τοιοῦτο γένος. ἀλλ' ὅσῳπερ σεμνότερόν ἐστι, τοσούτῳ καὶ τὸ παραποιούμενον περὶ αὐτὰν πλέον ἦμεν γένος. πολλὰ γάρ ἐστι τὰ διαστρέφοντα τὰς περὶ τὰν ἀρετὰν ἐπιφανείας, ὧν ἓν μέν ἐστι τὸ τῶν ἐπιβουλευόντων καὶ παραποιουμένων γένος. ἅπερ δὲ φυσικὰ πάθεα παρακολουθέοντα ἐνιόκα ποιέοντι ἐναντίαν ἐπιπρέπειαν τᾶς ἀλαθινᾶς διαθέσιος· τινὰ δὲ καὶ δι' ἔθος συνεκτεθραμμένα ἐκ παλαιῶν χρόνων· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ δι' ἁλικίας ἀβητικᾶς τε καὶ γεροντικᾶς, καὶ δι' εὐτυχίας ἢ καὶ ἀτυχίας, καὶ δι' ἀτέρως παμπληθέας τρόπως. ὥστε οὐδέποκα δεῖ θαυμάζεν εἰ πάντ' ἀντεστραμμένως ἐνιόκα κρίνεται, τᾶς ἀλαθινᾶς διαθέσιος μεταπιπτούσας. ὥσπερ καὶ τέκτονα τὸν ἄριστον ἦμεν δοκέοντα πολλὰ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ἔργοις ὁρέομες ἁμαρτάνοντα· καὶ στραταγὸν, καὶ κυβερνάταν, καὶ γραφέα, καὶ πάντας ἁπλῶς· καὶ ὅμως οὐκ ἀποστεροῦμες τᾶς ὑπαρχοίσας ἀξίας. οὔτοι δὲ τὸν ἀκολασταίνοντα ἔν τισι καιροῖς, οὐδὲ τὸν ἀδικήσαντα, οὐδὲ τὸν ἀποδειλιάσαντα, εἰς τοὺς κακὼς τακτέον ἄνδρας· οὐδὲ μὰν τὼς τούτων τι κατορθώσαντας εἰς τὼς ἀγαθώς.

A in virtute non idem cerni: verùm quanto res est dignior, tanto, qui eam sibi vindicent, plures existere. Multa sunt enim quæ virtutis faciem, & veram affectionem peruertunt, vel insidiando ac vindicando, vel per naturæ perturbationes cognatas, aut longa confirmatas cõsuetudine, vel per ætatem iuuenilem aut seni- B lem, vel per felicitatem aut infelicitatem, vel aliis modis pluribus. Quocirca mirandum non est, si cuncta nõnunquam, vera affectione mutata, aliter eueniunt: quemadmodum & fabrũ, qui optimus habeatur, sæpe inter operandum videmus peccare, & imperatorem, & gubernatorem, & pictorem, & omnes denique, C quos tamen arte qua pollent, non priuamus. Sed quemadmodũ qui aliquando vel immodestè, vel iniustè, vel timidè se gesserit, inter malos referendus non est: ita nec, quicquid in his rectè, inter bonos:

ἀλλὰ τοῖς τε φαύλοις τὸ τυχὸν ποτιδοτέον, τοῖς τε ἀγαθοῖς τὸ διαμαρτάνεν. τὰν δὲ ἀλαθινὰν κρίσιν οὐ ποθ᾽ ἕνα καιρὸν ἀποβλέποντας, οὐδ᾽ ἐπὶ χρόνου τὸ πλᾶθος, ἀλλ᾽ ἐπὶ πάντα τὸν βίον. ὥσπερ δὲ τὸ σῶμα βλάπτει μὲν καὶ τὸ τᾶς ἐνδείας, καὶ τὸ τᾶς ὑπερβολᾶς εἶδος, οὐ μὰν ἀλλὰ νόσως τε μέζονας ἐμποιεῖν πέφυκεν ἁ ὑπερβολὰ, καὶ τὰ καλεόμενα περισσώματα· οὕτω καὶ ψυχὰν βλάπτει μὲν καὶ τὸ τᾶς εὐτυχίας ἢ ἀτυχίας εἶδος ἀκαίρως παραγινόμενον· οὐ μὰν ἀλλὰ νόσως τε μέζονας ποὲν πέφυκεν ἁ λεγομένα παρὰ πάντεσσιν εὐτυχία, ὥσπερ οἶνος καταμεθύσκουσα τοῖς ἀγαθοῖς τὰν διάνοιαν.

Ὅθεν οὐκ ἀτυχίαν ἐνεγκὲν ἐμμελῶς χαλεπώτερόν ἐστιν, ἀλλ᾽ εὐτυχίαν. πάντες μὲν γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ μένοντες, ὡς ἐπὶ πολὺ μέτριοι καὶ κόσμιοι τὸ ἦθος ἧμεν φαίνονται· ἐν δ᾽ εὐπραγίαις ἀνδρεῖοι, μεγαλόφρονες, μεγαλόψυχοι. δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγὲν καὶ καταρτῆσαι τὰν ψυχάν· ἁ δ᾽ εὐπραγία τοὐναντίον ἐπᾶραι καὶ κενῶσαι. διὸ ποθεκτικοὶ μὲν ἅπαντες [καὶ] συνετοὶ τὸν τρόπον, ἀτυχέοντες

A verùm & illis casus, & his error tribuendus venit: verum autem iudicium non ex vno tempore vel aliquo temporis spatio, sed ex vita tota faciendum. Sicut porro corpori & quod nimium & quod parum est, nocet, tamen vt grauiores morbos nimia procreent, & quæ dicuntur reliquiæ: sic animum quoque & felicitas & infelicitas nimia B lædit, tamen vt grauiores morbos felicitas, quæ dicitur, procreet, dum vini instar mentem bonis inebriat.

Quamobrem non infelicitatem rectè, quàm felicitatem ferre difficilius est.

C Nam in infelicitate plerũque temperantes ac modesti: in felicitate animosi, vehementes, ac magnanimi cernimur. Valet enim animum vt infelicitas contrahere & componere, ita felicitas efferre & euacuare. Quo fit vt cauti plerunque sint & prudentes, qui sunt infelices;

ἐπιθετικοὶ δὲ καὶ θαρσαλέοι τὸν τρόπον, εὐτυχέοντες.

ὅρος δέ ἐστιν εὐτυχίας, ἂν περιέλοιτο ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ συνεργὸν αὐτῷ γινομέναν ποτὰς ἰδίας πράξιας. ὥσπερ καὶ μέγεθος ναῶ, καὶ μέγεθος πηδαλίω, ᾧ καθικνεῖσθαι δύναται ὁ ἀγαθὸς κυβερνάτας μεγάλα πελάγια διαπεραιούμενος, καὶ μεγάλαν ναυκλαρίαν στελλόμενος. ἁ δ᾽ ὑπερβολὰ τᾶς εὐτυχίας τοῖς ἀγαθοῖς, οὐ κρατεῖσθαι πέφυκεν ὑπὸ τᾶς ψυχᾶς, ἀλλὰ κρατὲν αὐτᾶς. ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φάος μαραυγίαν περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς· οὕτω καὶ ἁ ὑπερβάλλουσα εὐτυχία τῷ νόῳ τᾶς ψυχᾶς. καὶ περὶ μὲν οὖν εὐτυχίας ἅλις εἰρήσθω.

A qui felices, iniurii & confidētes. Iuſta autem felicitas eſt, quantam vir bonus ad a[illegible]ones ſuas exoptet: quēadmodum & nauis atque claui iuſta magnitudo ducitur, cuius opera probus gubernator magnum tráſire mare magnámque poteſt nauigationem perficere. At nimia felicitas non tá animo parere ſolet quàm B imperare. Vt enim lux nimia oculos, ita nimia felicitas animi mentem offendit. Ac de felicitate quidem hactenus.

ΘΕΑΓΟΥΣ ΤΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ, ἐν τῷ περὶ ἀρετῶν.

EX THEAGE PYTH. IN libro De virtutibus.

Ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος οὕτως. τὸ μὲν γάρ τι αὐτῆς ἐστι λογισμός, τὸ δέ, θύμωσις, τὸ δέ, ἐπιθυμία. λογισμὸς μέν, ὁ κρατέων τᾶς γνώσιος· θυμὸς δέ, ὁ κρατέων τῶ μένεος. ἐπιθυμία δέ, ἡ κρατεῦσα τῶ ἐπιθυμητικῶ ἀδέως. ὅκα ὦν ἐς τὸ ἓν τὰ τρία ταῦτα μολῇ, μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογὰν, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ ὁμόνοια ἐν τᾷ ψυχᾷ· ὅκα δὲ στασιάζοντα ἀπ' ἀλλήλων ἀπέσπασται, τόκα δὲ γίνεται κακία καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ. ἀνάγκα δ' ἀρετὰν τρία ταῦτα ἔχειν, λόγον, δύναμιν, καὶ προαίρεσιν. τῶ μὲν οὖν λογικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς, ἀρετὰ ἁ φρόνησις. κριτικὰ γάρ ἐντι καὶ θεωρητικὰ ἕξις.

A Animi cõſtitutio ſic ſe habet, vt vna ſit eius pars ratio, altera, iracundia, tertia, cupiditas. Ratio cognitioni, ira robori, cupiditas appetitui præeſt. Quũ igitur hæc tria vna compage in vnum rediguntur, tum virtus in animo gignitur & B concordia: quum per ſeditionem inter ſe diuellũtur, vitium oritur atque diſcordia. Sunt autem virtuti hæc tria neceſſaria, ratio, facultas, & conſilium. Iam rationę præditæ animi partis virtus eſt prudẽtia, quoniã iudicii & contẽplationis particeps eſt habitus:

τῶ δὲ θυμοειδέος, ἀνδρεία· ἕξις γὰρ ἐντὶ ἀντερειστικὰ καὶ ὑποστατικὰ τῶν δεινῶν. τῶ δ' ἐπιθυμητικῶ, ἁ σωφροσύνα. μετριότης γὰρ ἐντὶ καὶ κατοχάξις ἡδονῶν τῶν διὰ σώματος. ὅλας δὲ τᾶς ψυχᾶς, ἁ δικαιοσύνα. φαῦλοι μὲν γάρ τοι ἄνθρωποι γίνονται, ἢ διὰ κακίαν, ἢ δι' ἀκρατίαν, ἢ διὰ θηριότητα. ἀδικοῦντι δ' ἀλλάλως ἢ διὰ κέρδος, ἢ δι' ἡδονάν, ἢ διὰ φιλοτιμίαν. ἁ μὲν οὖν κακία τῶ λογιστικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς ἐντὶ οἰκειοτέρα. προσέοικε γὰρ ἁ μὲν φρόνασις τᾷ τέχνᾳ, ἁ δὲ κακία τᾷ κακοτεχνίᾳ ἐξεῖν. μαχανάσιος γάρ ποθεν εὑρίσκει τὸ ἄδικον. ἁ δ' ἀκρασία μᾶλλον τῶ ἐπιθυμητικῶ· ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν ἁδονᾶς, ἡ ἐγκράτεια· καὶ ἐν τῷ μὴ κρατεῖν, ἡ ἀκρατία. ἁ δὲ θηριότας, τῶ θυμοειδέος. ὅκα γὰρ τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸ κακῶς ποιῆσαι χαρίζηταί τις, οὐχ ὡς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς θηρίον, τὸ τοιόνδε ὀνομάζεται θηριῶδες. ἀκόλουθα δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν διαθέσεων τούτων, ὧνπερ ἕνεκα παρέωνται. ἁ μὲν γὰρ πλεονεξία, ἀπὸ κακίας· ἁ δὲ κακία, ἀπὸ τοῦ λογιστικοῦ μέρεος τᾶς ψυχᾶς.

A iracũdiæ autem fortitudo, quandoquidem reſiſtit, & grauia perfert hic habitus: cupiditatis verò temperantia, poſteaquam corporis voluptatum quædã eſt moderatio: totius denique animi iuſtitia. Improbi porro redduntur homines vel per malitiam, vel per incontinentiam, vel per feritatem: iniuſtè autem agunt vel lu- B cri, vel voluptatis, vel gloriæ cauſa. Ac malitia quidẽ ad ratione pollẽtem animi partem refertur: quandoquidem vt prudentia cum arte, ita malitia cum praua confertur arte, quoniam ad iniuriam dolos excogitat: incontinẽtia verò ad cupiditatem, poſteaquam & in moderanda voluptate ſita eſt continentia, & in non C moderanda, incontinentia: feritas autem ad iracundiã. Huic enim quum quis maleficium non vt homo, ſed vt fera gratificatur, ea dicitur feritas. Sunt quoque harum affectionum effectus & fines conſequentes. Vt enim à malitia pẽdet auaritia, ſic ad ratione pollẽtẽ animi partẽ refertur malitia.

D

καὶ ἡ μὲν φιλοτιμία, ἀπὸ τοῦ θυμοειδέος· αὐτὰ δ' ἐν ὑπερβολᾷ γινομένα, γεννᾷ τὰν θηριότητα. πάλιν δὲ ἁ μὲν ἡδονὰ ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ, σφοδρότερον δὲ μαστευομένα, γεννᾷ τὰν ἀκρατίαν. ὥστ' ἐπεὶ τὸ ἀδικεῖν γίνεται δι' αἰτίας τοσαύτας, φανερὸν ὅτι τὸ δικαιοπραγεῖν γίνεται διὰ τὰς ἴσας. φύσει γὰρ ἁ μὲν ἀρετὰ ἀγαθοποιὸς καὶ ὠφελητικά· ἁ δὲ κακία, κακοποιὸς καὶ βλαπτικά. ἐπεὶ δὲ τῶν τᾶς ψυχᾶς μερέων τὸ μὲν ἐντὶ ἁγεόμενον, τὸ δ' ἑπόμενον· αἱ δ' ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι περὶ ταῦτα καὶ ἐν τούτοις· φανερὸν ὅτι καὶ τῶν ἀρετῶν ταὶ μὲν ἐντὶ ἁγεμονικαί, ταὶ δ' ἑπητικαί, ταὶ δὲ σύνθετοι ἐκ τούτων. ἁγεμονικαὶ μέν, οἷον ἁ φρόνασις· ἑπητικαὶ δέ, οἷον ἀνδρεία καὶ σωφροσύνα. σύνθετος δ' ἐκ τούτων, οἷον ἁ δικαιοσύνα. τὰ δὲ πάθεα, τᾶς ἀρετᾶς ὕλα. περὶ ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τούτοις αἱ ἀρεταί· τῶν δὲ παθέων τὸ μέν, ἑκούσιον, τὸ δ', ἀκούσιον. καὶ ἑκούσιον μέν, ἁδονά· ἀκούσιον δέ, λύπα. ταῦτα δὲ ταῦτα καὶ ἐπιτείνοντι καὶ ἀνιέντι τοὶ πολιτικοί, συναρμόζοντες τὰ ἄλλα μέρεα τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον. ταύτας δὲ συναρμογᾶς ὅρος, τὸ

Similiter vt ad iracundiam pertinet ambitio, sic ipsa nimia reddita, feritatem gignit. Denique voluptas vt cupiditatis est, ita nimiùm quæsita, parit incōtinentiā. Quare quum de tot causis iniustè agamus, de totidem nimirū iustè agemus. Nam & virtutis natura benefacit ac prodest, & vitium malè facit ac nocet. Et quoniam de animi partibus alia imperat, alia paret, virtutes autē in his ac vitia cernuntur: virtutes quoq; partim imperantes, partim parentes, partim esse mistas efficitur. Imperat quidem prudentia, parent autem fortitudo ac temperantia: mista demum est iustitia. Perturbationes porro sunt virtutis materia, quandoquidē in his illa cernitur. Est autē aliud perturbationis genus cum voluntate cōiunctum, aliud non est: coniunctum, voluptas est, non coniunctum, dolor. Atque hæc & intendunt & remittunt ciuiles homines, dum reliquas animi partes cum rationis participe coaptant:

μήτε διὰ τὰν ἔνδειαν, μήτε διὰ τὰν ὑπερβολὰν ἀπείργεσθαι τὸν νόον τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελέν. συντέτακται γὰρ τὸ χέρηον ἕνεκα τῶ βελτίονος. ὡς ἐν μὲν τῷ κόσμῳ τὸ αἰειπαθὲς πᾶν μέρος, ἕνεκα τῶ αἰεικινάτω· ἐν δὲ τᾷ συζυγίᾳ τῶν ζώων, τὸ θῆλυ ἕνεκα τοῦ ἄρρενος· (τὸ μὲν γὰρ σπείρει τὰν ψυχὰν γεννῶν, τὸ δὲ μόνον τὰν ὕλαν παρέχεται τῷ γεννωμένῳ) ἐν δέ γε τᾷ ψυχᾷ τὸ ἄλογον τῶ λογικῶ. συντέτακται γὰρ ὁ θυμὸς καὶ ἁ ἐπιθυμία ποτὶ τὸ πρᾶτον μέρος τᾶς ψυχᾶς· τὸ μὲν, ὥσπερ δορυφόρος τις καὶ σωματοφύλαξ, τὸ δ᾽, ὡς οἰκονόμος καὶ οἰκουρὸς τῶν ἀναγκαίων. ὁ δὲ νόος ἐπ᾽ ἄκρας τῆς κορυφῆς τοῦ σώματος ἱδρυμένος, καὶ ἔχων περιαυγέα καὶ διαυγέα τὰν ἔποψιν, ματεύεται τὰν τῶν ἐόντων φρόνασιν. καὶ τοῦτ᾽ ἔργον ἐντὶ αὐτῷ κατὰ φύσιν, τὸ ματευσάμενον, καὶ κτησάμενον, ἀκολουθῆσαι τοῖς βελτίοσιν αὐτοῦ, καὶ τιμιωτάτοις. ἀρχὰ γὰρ καὶ αἰτία καὶ κανὼν ἐστι τᾶς ἀνθρωπίνας εὐδαιμοσύνας, ἁ τῶν θείων καὶ τιμιωτάτων ἐπίγνωσις.

A id quod in eo poſitum eſt, vt nec propter nimium nec propter parum ſuas actiones prohibeatur mens perficere. Quod enim deterius eſt, præſtantioris cauſa cœpit exiſtere: vt in mundo ſemper patiens pars, propter eam quæ ſemper mouetur: in animalibus fœmina, propter marem: (hic enim animum gignit, illa B duntaxat materiam gignẽdo ſuppeditat) in animo ratione carens pars, propter rationis compotem. Nam & iracundia & cupiditas ad primam animi partem refertur: illa tanquam ſatelles & latro, hæc curatoris inſtar & cuſtodis domeſtici. At mens in ſummo corporis vertice collocata, in pellucida vndique ſpecula C eorum quæ ſunt, ſcientiam inueſtigat, & hoc à natura opus habet, vt poſt inueſtigationem & acquiſitionẽ, melioribus ac præſtantioribus vtatur. Etenim rerũ diuinarum ac præſtantiſſimarum cognitio, beatitudinis humanę principium, cauſa & norma eſt.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΜΕΤΏΠΟΥ τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ ἀρετᾶς.

EX METOPO PYTHAGOREO, in libro De virtute.

Ἀρετὰ ἐντὶ ἀνθρώπω, τελειότας φύσιος ἀνθρώπω. ἕκαστον γὰρ τῶν ἐόντων, τέλειον καὶ ἄκρον γίνεται, κατὰ τὰν οἰκείαν τᾶς ἀρετᾶς φύσιν. ἵππω τε γὰρ ἀρετὰ ἐντὶ, ἃ ἐς τὸ ἄκρον ἄγοισα τὰν τῶ ἵππω φύσιν. καὶ ἐπὶ τῶν μερέων δὲ τῶν καθ' ἕκαστον ὁ αὐτὸς λόγος. ὀμμάτων τε γὰρ ἀρετὰ ὀξυδορκία· αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ τᾶς ὀφθαλμῶν φύσιος. καὶ ὠάτων ἀρετὰ, ὀξυακοΐα· αὐτὰ δ' ἀκρότας ἐντὶ τᾶς ὠάτων φύσιος. καὶ ποδῶν ἀρετὰ, ποδωκεία· καὶ αὐτὰ δὲ ἀκρότας ἐντὶ τῆς ποδῶν φύσιος. ἀνάγκη δ' ἀρεταῖ πάσαις τρία ταῦτ' ἔχειν, λόγον, καὶ δύναμιν καὶ προαίρεσιν·

Hominis virtus est hominis naturę perfectio. etenim per propriam virtutis naturam perfectum quicque ac supremũ redditur. Nam & equi virtus est ea quæ naturam equi ad supremum perducit, & in partibus singulis eodem se modo res habet. Nam & oculorum virtus est acris visus, idémque supremum in oculorum natura: & aurium virtus, acris auditus, idémque supremum in aurium natura: & pedum virtus, velocitas, eadémque supremum in pedum natura. Sunt autem virtuti hæc tria necessaria, ratio, facultas & consilium.

λόγον μὲν, ᾧ κρίνει καὶ θεωρεῖ· δύναμιν δὲ, ᾧ ἀντέχει καὶ κρατεῖ· προαίρεσιν δὲ, ᾧ στέργει καὶ ἀγαπᾷ. τὸ μὲν οὖν κρίνεν καὶ θεωρὲν, ἐντὶ τῶ διανοητικῶ μέρεος τᾶς ψυχᾶς· τὸ δ' ἀντέχεν καὶ κρατὲν, ἴδιον τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς. συνέστακε γὰρ προαίρεσις ἐκ διανοίας καὶ ὀρέξιος. ἁ μὲν ὦν διάνοια ἀπὸ τῶ λογικῶ μέρεος ἐντὶ τᾶς ψυχᾶς, ἁ δὲ ὄρεξις ἀπὸ τῶ ἀλόγω. τὸ δὲ πλῆθος τᾶν ἀρετᾶν ἁπασᾶν ἐκ τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς κατίδοιτο ἄν τις, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰν γένεσιν καὶ τὰν σύστασιν τᾶς ἀρετᾶς. ἐπὶ γὰρ τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς δύο τὰ πρᾶτα, τὸ μὲν, λογιστικόν, τὸ δ' ἄλογον· καὶ λογιστικὸν μὲν, ᾧ κρίνομες καὶ θεωροῦμες· ἄλογον δὲ, ᾧ ὁρμῶμες καὶ ὀρεγόμεθα. ταῦτα δὲ ἀλλήλοις ἢ συμφωνοῦντι, ἢ διαφωνοῦντι. ἁ δὲ μάχα καὶ διαφωνία γίνεται αὐτοῖς, δι' ὑπερβολὰν καὶ ἔλλειψιν. φανερὸν ὦν, ὅκα μὲν τὸ λογιστικὸν μέρος τᾶς ψυχᾶς ἐγκρατῆ τῶ ἀλόγω, γίνεται καρτερία καὶ ἐγκράτεια· ὅκα δὲ τὸ μὲν ἡγῆται, τὸ δ' ἕπηται,

Ratio iudicat & contemplatur: facultas resistit & moderatur: consilium amat & amplectitur. Iam iudicare & contemplari intelligentis animi partis est proprium: resistere & moderari, ratione carentis: amare & amplecti, vtriusque, tam quæ ratione caret quàm quæ pollet. Quum enim ex intelligentia & appetitu constet consilium, illa ad rationis compotem animi partem, hic ad expertem refertur. Iam virtutum omnium numerum, necnon virtutis ortum & cōstitutionem ex animi partibus licet cognoscere. Etenim animi partes primæ sunt duæ, altera compos rationis, expers altera. Illa iudicamus & contemplamur, hac ferimur & appetimus. Hæ porro vel consentiunt inter se, vel dissentiunt. quæ quidem pugna ac discordia propter nimium vel parum existit. Quum igitur rationis compos pars moderatur expertem, tolerantia gignitur & continentia: quum altera imperat, paret altera,

A καὶ ἀμφότερα συμφωνῇ ἀλλάλοις, τὸ τηνικαῦτα ἀρετά. ἁ μὲν ὦν καρτερία καὶ ἐγκράτεια γίνεται μετὰ λύπας· ἁ μὲν καρτερία, ἐν τῷ ἀντέχεν πόνῳ· ἁ δ' ἐγκράτεια, ἐν τῷ ἀντέχεν ἡδονᾷ. ἁ δ' ἀκρατία καὶ μαλακία, ἐν τῷ μὴ ἀντέχεν, μηδὲ κρατέν. καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνει φεύγεν τἀγαθὰ τὼς ἀνθρώπως διὰ B λύπαν, ἀποβαλὲν δ' αὐτὰ διὰ ἡδονάν. καίτοι ἔπαινοι γὰρ καὶ ψόγοι καὶ τὰ καλὰ πάντα τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον, γίνεται ἐν τούτοις τοῖς μέρεσι τᾶς ψυχᾶς. καὶ καθόλω μὲν ἁ τᾶς ἀρετᾶς σύστασις γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον· τὰ δὲ εἴδεα αὐτᾶς καὶ τὰ μέρεα οὕτως αὔτις ἀθρησάτω. ἐπεὶ γὰρ τᾶς C ψυχᾶς δύο μέρεα, τὸ μὲν, λογιστικὸν, τὸ δὲ ἄλογον· τὸ μὲν, θυμοειδὲς, τὸ δ', ἐπιθυματικόν. καὶ τὸ μὲν λογιστικόν ἐντι, ᾧ κρίνομες καὶ θεωροῦμες· τὸ δ' ἄλογον, ᾧ ὁρμῶμες καὶ ὀρεγόμεθα· καὶ τούτου τὸ μὲν οἷον ἀμυντικὸν, καὶ ποτιμαχατικὸν ποτὶ τοὺς πλασίον, θυμοειδὲς ὀνυμάζεται· D τὸ δ' οἷον ὀρεκτικὸν καὶ ποθητικὸν τᾶς οἰκείας τῶ σώματος συστάσιος, ἐπιθυματικόν·

& inter ſe ambæ conſentiunt, virtus naſcitur. Ac tolerantia quidem & continentia cum dolore gignuntur, dum labori illa, voluptati hæc reſiſtit. Incontinentia verò ac mollities nec reſiſtit nec moderatur. Quo fit vt bona propter dolorẽ fugiamus, propter voluptatem amittamus. Quid quòd laudationes, vituperia, cunctáque humana bona in his animi partibus cernũtur? Et hoc quidem pacto virtus in vniuerſum conſtituitur: ſpecies autem eius & partes hoc modò ſunt conſiderandæ. Poſteaquam duæ ſunt animi partes, altera ratione prædita, carens altera, quę porro vel iracundia, vel cupiditas dicitur: & rationis compos quidem eſt, qua iudicamus & contemplamur: expers autem, qua ferimur & appetimus: huius porro qua parte tanquam vlciſcimur nos ac defendimus, vocatur iracundia: qua propriam corporis conſtitutionem tanquam appetimus ac deſideramus, cupiditas:

φανερὸν ὡς κατὰ λόγον τοῖς μέρεσι τούτοις τᾶς ψυχᾶς καὶ τὸ πλᾶθος τᾶν ἀρετᾶν ἀκολούθακεν, καὶ ταὶ διαφοραὶ καὶ ἰδιότατες αὐτῶν.

A efficitur ex his animi partibus etiam virtutum numerum, diſcrimen ac proprietatem pro portione conſequi.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΚΛΕΙΝΙ'ΟΥ τοῦ Πυθαγορείου.

EX CLINIA PYthagoreo.

ΠΑ͂σαι μὲν ὦν ἀρεταὶ τελεοῦνται, καθάπερ ἐν ἀρχᾷ διώρισται, ἐκ λόγου καὶ προαιρέσεως καὶ δυνάμιος. τούτων δὲ καθ᾽ ἑαυτὸ ἕκαστον, οὐκ ἀρετᾶς μέρος ἐντὶ, ἀλλ᾽ αἴτιον ἀρετᾶς. ὅσοι μὲν οὖν ἔχοντι τὸ νοατικὸν καὶ γνωστικὸν μέρος αὐτᾶς, δεινοί τε καὶ συνετοὶ ὀνυμαίνονται· ὅσοι δὲ τὸ ἠθικόν τε καὶ προαιρετικὸν, χρήσιμοί τε καὶ ἐπιεικέες. ὁπόταν δὲ ἐκ τοῦ ταὶς αἰτίας αἰαρριπιδείσας εἶναι, ἀδικεῖν πέφυκεν

B ET omnis quidẽ virtus (vt initio definitum eſt) ratione, conſilio ac facultate perficitur: horum autem ſingula non virtutis partes, ſed cauſæ ſunt. Itaque qui intelligente atque cognoſcente huius parte valent, vehementes ac prudentes dicuntur: qui impetuoſa & appetente, vtiles & commodi. C Quoniam verò non ſine cauſis exſuſcitatis iniuſtè ſolent

ἄνθρωπος· αὗται δὲ τρεῖς τυγχάνοντι· φιλαδονία μὲν, ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς διὰ σώματος· πλεονεξία δὲ, ἐν τῷ κερδαίνειν· φιλοδοξία δὲ, ἐν τῷ καθυπερέχειν τε τῶν ἴσων τε καὶ ὁμοίων· δεῖ τοιγαροῦν γνωρίζειν ὅτι τούτοις ἀντιτιθέμεναι οἷόν τέ ἐστιν ἃ μὲν φόβον παρασκευάζοντι τοῖς ἀνθρώποις, ἃ δὲ αἰσχύναν, ἃ δὲ καὶ ἐπιθυμίαν· φόβον μὲν δὴ τῶν νόμων, αἰσχύναν δὲ τῶν θεῶν, ἐπιθυμίαν δὲ τῶν λόγων. διδάσκειν οὖν δεῖ τοὺς νέους ἐξ ἀρχᾶς τάν τε θεῶν τιμὰν καὶ τὰν τῶν νόμων. ἐκ τῶνδε γὰρ φανερὸν ἂν εἴη ὅτι πᾶν ἔργον ἀνθρώπινον, καὶ βίος, ὁσιότατός τε, καὶ εὐσεβείας μεθέξει ἅμα ὀρθοπλοιεῖ.

agere, hæ autem três ſunt, intemperantia in corporis voluptatibus, auaritia in lucrando, ambitio in æqualibus antecellendis: ſciendum eſt his opponi poſſe & quæ metum, & quæ pudorem, & quæ cupiditatem pariant: metum propter legem, pudorem propter deum, cupiditatem propter ſermonem. Quocirca ſunt initio iuuenes & deorum & legum honorem docendi. Sic etenim omne factum humanum, totáque vita, ſi non deſit ſucceſſus, ſanctimoniæ pietatíſque particeps erit.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΘΕΆΓΟΥΣ τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ ἀρετῶν.

EX THEAGE PYTHAGOREO in libro De virtutibus.

Ἀρχαὶ τᾶς A συμπάσας ἀρετᾶς, τρεῖς· γνῶσις, καὶ δύναμις, καὶ προαίρεσις. καὶ ἔστιν ἁ μὲν γνῶσις, ᾇ θεωροῦμεν καὶ κρίνομεν τὰ πράγματα· ἁ δὲ δύναμις, οἷον ἀλκά τις τῶ σκάνεος, ᾇ ὑφιστάμεθα, καὶ ἐμμένομεν τοῖς πράγμασιν· ἁ δὲ προαίρεσις, οἷον χεῖρες B ψυχᾶς τινες, αἷς ὁρμῶμεν καὶ ἀντιλαζύμεθα τῶν πραγμάτων. ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος, οὕτως· τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς, ἐστὶ λογισμός, τὸ δέ, θύμωσις, τὸ δ', ἐπιθυμία. λογισμὸς μὲν οὖν, ὁ κρατέων τᾶς γνώσιος· θυμὸς δέ, ὁ κρατέων τῶ μένεος· ἐπιθυμία δέ, ἡ κρατοῦσα τῶ ἐπιθυμητικοῦ.

Virtutis omnis caussæ sũt tres, cognitio, facultas & consilium. Cognitio est qua res contemplamur ac iudicamus. facultas tanquam robur est caussæ quo ferimus, & in rebus permanemus. consilium instar manuum est animi, quibus ferimur & res apprehendimus. Animi quoque constitutio sic se habet vt vna sit eius pars ratio, altera iracundia, tertia cupiditas. Ratio cognitioni, ira robori, cupiditas appetitui præest.

ὅκα οὖν ἐς τὸ ἓν τὰ τρία ταῦτα μολῇ, μίαν ἐπιδειξάμενα συναρμογὰν, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ, καὶ ὁμολογία ἐν τᾷ ψυχᾷ. ὅκα δὲ στασιάζοντα καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀποσπᾶσται, τόκα δὲ γίνεται κακία καὶ ἀναρμοστία ἐν τᾷ ψυχᾷ. καὶ ὅκα μὲν ὁ λογισμὸς ἐπικρατέῃ τῶν ἀλόγων μερῶν τᾶς ψυχᾶς, τόκα δὲ γίνεται καρτερία καὶ ἐγκράτεια. καρτερία μὲν, ἐν τῇ κατοχῇ τῶν πόνων· ἐγκράτεια δὲ, ἐν τᾷ κατοχᾷ τῶν ἡδέων. ὅκα δὲ τὰ ἄλογα μέρεα τῆς ψυχῆς ἐπικρατεῖ τῶ λογισμοῦ, τόκα δὲ γίνεται μαλακία καὶ ἀκρατία· μαλακία μὲν, ἐν τῷ φεύγειν τοὺς πόνους· ἀκρατία δὲ, ἐν τῷ νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἡδέων. ὅκα δὲ τὸ μὲν κρεῖσσον ἄρχῃ μέρος τᾶς ψυχᾶς, τὸ δὲ χέρηον ἄρχηται, καὶ τὸ μὲν ἡγῆται, τὸ δ' ἕπηται, ἀμφότερα δὲ συνδοκῆται καὶ συνομολογῆται ἀλλήλοις, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ παναγαθία περὶ ὅλαν τὰν ψυχάν. καὶ ὅκα μὲν τὸ ἐπιθυματικὸν ἕπηται μέρος τῆς ψυχῆς τῷ λογιστικῷ, γίνεται σωφροσύνα· ὅκα δὲ τὸ θυμοειδὲς, ἀνδρειότης· ὅκα δὲ τὰ μέρεα πάντα, δικαιότας. αὕτα γάρ ἐστιν ἡ διείργουσα τάς τε κακίας πάσας τῆς ψυχῆς καὶ τὰς ἀρετὰς ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ἔστιν ἁ δικαιότας,

A Quum igitur hæc tria vna compage in vnum redigũtur, tum virtus in animo gignitur & concordia: quũ per seditionem inter se diuelluntur, vitium oritur atque discordia. Iam quũ ratio partes animi ratione carentes moderatur, tolerantia gignitur & continentia, dum labores illa, voluptates hæc moderatur: quum B ratione carentes moderantur rationem, mollities & incõtinentia nascitur, dum labores illa fugit, à voluptatibus hæc vincitur. Quum verò melior animi pars imperat ac præest, deterior paret ac sequitur, & inter se ambæ consentiunt, tum virtus & omne bonum per totum animum existit. Et cupiditas quidem quum C rationem sequitur, fit temperãtia: quum iracundiam, fortitudo: quum partes omnes, iustitia. Hæc enim & vitia cuncta, & virtutes animi inter se discernit: &

σύνταγμά τι τᾶς ἁρμογᾶς τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς καὶ ἀρετὰ τελεία καὶ πανυπερτάτα. πάντα γὰρ ἐν ταύτᾳ. τὰ δ' ἄλλ' ἀγαθὰ τᾶς ψυχᾶς, οὐκ ἄτερθε ταύτας. διόπερ καὶ ἐν θεοῖς μέγα κράτος ἔχει ἁ δικαιότας καὶ ἐν ἀνθρώποις. τοῦ γὰρ ὅλου καὶ τοῦ παντὸς αὕτα ἀρετὰ συνέχει τὰν κοινανίαν καὶ τὰν ἐν θεοῖς καὶ τὰν ἐν ἀνθρώποις. θέμις γε οὖν φημίζεται παρὰ τοῖς οὐρανίοις θεοῖς· δίκα δὲ, παρὰ τοῖς χθονίοις· νόμος δὲ, παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. ταῦτα δ' ἐντὶ σημεῖα καὶ σύμβολα τοῦ τὰν δικαιότατα πανυπερτάταν ἀρετὰν ὑπάρχειν. ὅκα μὲν οὖν ἐν τῷ θεωρεῖν καὶ κρίνειν γίνηται ἁ ἀρετὰ, καλέεται φρόνασις· ὅκα δὲ ἐν τῷ ὑφίστασθαι τὰ ἡδέα, σωφροσύνη· ὅκα δ' ἐν τῷ κέρδεος ἀποσχέσθαι καὶ βλάβας τὰς εἰς τὸν πλασίον, δικαιότας. ἁ δὲ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον αὐτᾶς σύνταξις, καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον παράβασις, τῶ δέοντος ἐντὶ στοχασμὸς, καὶ τοῦ μὴ δέοντος ἐπιπλώσις. ἔστι δὲ τὸ μὲν δέον, ὃ δεῖ ἡμῖν· τοῦτο δὲ οὐκ ἀφαιρέσιος, οὔτε προσθέσιος δέεται·

& animi partium compagis quædam est constitutio, virtúsque perfecta & suprema. Vt enim in hac omnia sunt, ita sine hac reliqua non existunt animi bona. Quapropter & inter deos magnam vim habet & inter homines iustitia. Totius enim atque vniuersi tum inter hos tum inter illos communionem hæc virtus continet. ac Themis quidem apud superos, Dice autem apud inferos, Lex verò inter homines, prædicatur. Hæc porro iustitiam supremam esse virtutem indicant. Quum etenim in iudicando & contemplando posita virtus est, vocatur prudentia: quum in grauibus ferendis, fortitudo: quum in moderandis voluptatibus, temperantia: quum in lucro & iniuria non faciendis, iustitia. Iam eandem vel secundum rectam rationem constitui, vel præter rectam rationem non constitui, decorum est, vel indecorum assequi. Est autem decorum, quod esse decet. id quod nec addi quicquã nec demi postulat:

quando-

αὐτὸ γάρ ἐστιν ὃ δεῖ ἦμεν. τῶ δὲ μὴ δέοντος εἴδεε δύο· τὸ μὲν, ὑπερβολά, τὸ δὲ, ἔλλειψις. καὶ ἁ μὲν ὑπερβολὰ, τὸ πλέον τῶ δέοντός ἐστι· ἁ δὲ ἔλλειψις, τὸ ἔλαττον.) ἁ δ᾽ ἀρετὰ, ἕξις τις ἐντὶ τῶ δέοντος. διόπερ καὶ ἀκρότας καὶ μεσότας ὁμοίως ἐντί. οὕτω γὰρ καὶ μεσότατες τυγχάνοντι καὶ ἀκρότατες. μεσότατες μὲν, ὅτι ἐντὸς τᾶς ὑπερβολᾶς καὶ τᾶς ἐλλείψιος πίπτοντι· ἀκρότατες δὲ, ὅτι οὔτε προσθέσιος οὔτ᾽ ἀφαιρέσιος δέονται. αὐτὰ γὰρ ἐντὶ ταῦτα ἃ δεῖ αὐτὰ ἦμεν.

A quādoquidem ipſum quod eſſe decet, eſt. Indecori verò ſpecies duæ ſunt, nimium & parum. Illud plus quàm decet, hoc minus habet. At virtus decori eſt habitus. quocirca ſtatim quoque & ſupremum eſt & medium. Sic enim decora quoque & media ſunt & ſuprema. media, quoniam inter nimium & parum conſtituta ſunt: B ſuprema, quoniam nec addi quicquam nec demi poſtulant, quandoquidem quod eſſe decet, ipſa ſunt.

Ἐπειδὴ ἁ τῶ ἤθεος ἀρετὰ περὶ πάθεα, τῶν δὲ παθέων ἡδονὰ καὶ λύπα ὑπέρτατα, φανερὸν ὅτι οὐκ ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὰ πάθεα τᾶς ψυχᾶς ἁδονάν καὶ λύπαν, ἁ ἀρετὰ πέπτωκεν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ταῦτα συναρμόζεσθαι. οὐδὲ γὰρ ὑγίεια, εὐκρασία τις ἐοῦσα τᾶν τῶ σώματος δυνάμιων, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν, καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ ξηρὸν, πέπτωκεν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ταῦτα συγκεκρᾶσθαι. ἐντὶ γὰρ οἷον συμμετρία τις τούτων. οὐδ᾽ ἐν τᾷ μωσικᾷ, ἐν τῷ ὑπεξελέσθαι τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρὺ, τὸ σύμφωνον πέπτωκεν

Quandoquidem morum virtus in perturbationibus verſatur, ac ſupremæ perturbationes voluptas & dolor cenſentur: efficitur in eo virtutem non eſſe poſi- C tam, vt quis ex animo perturbationes, voluptatem ac dolorem, euellat, verùm vt aptè cōnectat. Etenim nec ſanitas, quæ corporis facultatum quædam eſt bona temperatura, in eo ponitur, ſi frigus, calor, humor, & ſiccitas tollantur, verùm ſi permiſceantur, quum ſit horum quaſi quidam commenſus: nec in muſica, D ſi acutum & graue demantur, concentus oritur,

ἀλλ' ἐν τῷ ταῦτά πως συναρμόξασθαι συναρμογὰν τῶ ὀξέος καὶ τῶ βαρέος, τὸ μὲν σύμφωνον ἀναπολαμβάνεται, τὸ δὲ διάφωνον ἐκκρούεται. συναρμοσμένων δὲ καὶ τῶ θερμοῦ καὶ τῶ ψυχροῦ, καὶ τῶ ὑγροῦ καὶ τῶ ξηροῦ, ἁ μὲν ὑγιεία γίνεται, ἁ δὲ νόσος ἀπόλλυται. συναρμοσμένων δὲ καὶ τῶ θυμοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας, αἱ μὲν κακίαι καὶ τὰ πάθεα ἐξαιρέονται, ταὶ δ' ἀρεταὶ καὶ τὰ ἤθεα ἐγγίνονται. ἰδιαίτατον δὲ τᾶς τῶ ἤθεος ἀρετᾶς ἁ προαίρεσις ἁ ἐν τοῖς καλοῖς. λόγῳ γὰρ καὶ δυνάμει συγχρέεσθαι δυνατὸν, καὶ ἄνευ ἀρετᾶς, προαιρέσει δὲ οὐ δυνατόν. τὸ γὰρ ἀξίωμα τῶ ἤθεος ἁ προαίρεσις σημαίνει. διὸ καὶ μετὰ τῆς βίας μὲν ἐπικρατέων ὁ λογισμὸς θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας, ἐγκράτειαν καὶ καρτερίαν ἐμποιεῖ· μετὰ βίας δὲ πάλιν ἐκβιασθεὶς αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἀλόγων, ἀκρασίαν καὶ μαλακίαν. αἱ δὲ τοιαῦται διαθέσιες τᾶς ψυχᾶς, ἡμιτελέες μὲν ἀρεταὶ, ἡμιτελέες δὲ κακίαι τυγχάνοντι. ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς ὑγιαίνει, τὰ δ' ἄλογα μέρεα τᾶς ψυχᾶς νοσεῖ. καὶ καθὸ μὲν ἄρχεται καὶ ἄγεται ὁ θυμὸς καὶ ἁ ἐπιθυμία ὑπὸ τοῦ λόγον ἔχοντος μέρεος τᾶς ψυχᾶς,

verùm si hæc aptè permiſceantur, tum & concentus exiſtit, & vocum diſcordia tollitur. Similiter calore, frigore, humore, ſiccitate permiſtis, & ſanitas oritur & morbus perit. Neque aliter iracundia & cupiditate rectè compoſitis, & vitia cum perturbationibus eximuntur, & virtutes moréſque exiſtunt. Eſt autem morum virtutis maximè propriũ, quod in rebus honeſtis eſt, conſilium. Etenim ratione ac facultate etiam ſine virtute vti licet, conſilio non licet, quandoquidẽ moris dignitatem conſiliũ indicat. Quapropter & per vim imperans iracundiæ & cupiditati ratio, continentiam ac tolerantiam parit: & per vim rurſus à rationis expertibus pulſa, incõtinentiam & mollitiem. Cæterùm tales animi affectiones & imperfectæ virtutes, & imperfecta ſunt vitia. Vt enim eſt ſana ratio, ita partes animi rationis expertes ægrotant. Et quatenus quidem à rationis compote animi parte ira & cupiditas reguntur,

ἁ ἐγκράτεια καὶ ἁ καρτερία, ἀρεταὶ τυγχάνοντι· καθὸ δὲ μετὰ βίας, ἀλλ' οὐχ ἑκουσίως τοῦτο πράσσοντι, κακίαι τυγχάνοντι. δεῖ γὰρ τὰν ἀρετὰν μὴ μετὰ λύπας, ἀλλὰ μετὰ ἡδονᾶς τὰ δέοντα πράσσεν. πάλιν δὲ καθὸ μὲν ἐπικρατεῖ ὁ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία τῶ λογισμῶ, μαλακίαν καὶ ἀκρατίαν ἐπιφέροντα, κακίαι τινὲς τυγχάνοντι· καθὸ δὲ μετὰ λύπης χαρίζονται τοῖς πάθεσιν, εἰδότες ὅτι ἁμπλακίσκοντι, τῷ ὑγιὲς ἦμεν τὸ ὄμμα τᾶς ψυχᾶς, ταῦται δὲ οὐ κακίαι πλάνον. αὐτό γε τοῦτο φανερὸν, ὅτι ἑκουσίως δεῖ τὰν ἀρετὰν τὰ δέοντα πράσσειν. τὸ μὲν ἀκούσιον οὐκ ἄνευ λύπας καὶ φόβω· τὸ δὲ ἑκούσιον, οὐκ ἄνευ ἡδονᾶς καὶ φιλοφροσύνας. ἅμα δὲ καὶ ὁ λόγος τᾶς διαιρέσιος ἐμπέσοι, καὶ παρείτω ταῦθ' οὕτως ἔχεν. ἁ μὲν γὰρ γνῶσις καὶ ἁ ὅρασις τῶν πραγμάτων, τῶ λόγον ἔχοντος μέρεος ἐντὶ τᾶς ψυχᾶς· ἁ δὲ δύναμις, τῶ ἀλόγω. τὸ γὰρ ἀντέχειν μὴ δύνασθαι τῶν πόνων, ἐπικρατεῖν δὲ τὰν ἁδονὰν, οἰκεῖον ἐντὶ τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς· ἁ δὲ προαίρεσις ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς γίνεται, καὶ τῷ λόγον ἔχοντι μέρει τᾶς ψυχᾶς, καὶ τῷ ἀλόγῳ.

A virtutes habentur continẽtia ac tolerantia: quatenus autem per vim hoc, non sponte, fit, sunt vitia. debet enim virtus non cum dolore, sed cum voluptate, officium facere. Quatenus rursum imperantes rationi ira & cupiditas, mollitiem & incontinentiam procreant, vitia hæc sunt: quatenus verò cum dolore perturba- B tionibus gratificantur, dum errorem suum, quoniam sanus est animi oculus, agnoscunt, non vitia, vel saltem non prorsus, habendæ veniũt. Manifestũ est igitur, spõte virtutẽ debere officiũ facere. Et cũ voluntate quidẽ cõiunctum quod est, nõ caret voluptate & hilaritate: quod autẽ nõ est, dolore & metu non caret. Quid C quòd simulatque inciderit diuisio, hæc ita se habere comperientur? Etenim cognitio rerum & inspectio ratione præditæ est animi partis: facultas autẽ ratione carentis. siquidem & laboribus resistere & voluptates moderari, ratione carentis proprium est animi partis. Consilium verò in vtroque cernitur, & rationis cõpo- D te, & experte animi parte.

σύγκειται γὰρ ἐκ διανοίας καὶ ὀρέξιος. ὧν ἁ μὲν διάνοια τῶ λόγον ἔχοντος ἐντὶ, ἁ δ' ὄρεξις, τῶ ἀλόγω. διὸ καὶ ἀρετὰ πᾶσα ἐν συναρμογᾷ γίνεται τῶν μερέων τᾶς ψυχᾶς· καὶ ἑκούσιον δὲ καὶ τὸ προαιρετὸν πάντως ἐν τᾷ ἀρετᾷ.

Καθόλου μὲν ὦν ἀρετὰ, συναρμογά τις ἐντὶ τῶν ἀλόγων μερέων τᾶς ψυχᾶς, ποτὶ τὸ λόγον ἔχον. γίνεται δὲ αὐτὰ, τῷ καὶ τὰν ἡδονὰν καὶ τὰν λύπαν ὅρον ἐπιδέξασθαι τὸν τῶ δέοντος. οὐδὲν γὰρ ἄτερον ἀλαθινὴ ἀρετὰ, εἰ μὴ ἕξις τῶ δέοντος. αὐτὸ δὲ τὸ δέον ἐντὶ ὅπως δεῖ ἦμεν· τὸ δὲ μὴ δέον, ὅπως οὐ δεῖ ἦμεν. τῶ δὲ μὴ δέοντος εἴδεε δύο· τὸ μὲν, ὑπερβολὰ, τὸ δ', ἔλλειψις. καὶ ὑπερβολὰ μὲν ἐντὶ, τὸ πλέον τῶ δέοντος· ἔλλειψις δὲ, τὸ ἔλαττον τῶ δέοντος. τὸ δὲ δέον αὐτὸ ἐὸν, ὅπερ δεῖ ἦμεν, καὶ ἄκρον ἂν ὑπάρχοι καὶ μέσον. ἄκρον μὲν, ὅτι οὔτ' ἀφαιρέσιος, οὔτε προσθέσιος δέεται· μέσον δὲ, ὅτι μεταξὺ ἐντὶ τᾶς ὑπερβολᾶς καὶ τᾶς ἐλλείψιος. ἔχει δὲ τὸ δέον καὶ μὴ δέον εἰς ἄλλαλα οὕτως ὥσπερ τὸ ἴσον καὶ ἄνισον, καὶ τὸ τεταγμένον καὶ ἄτακτον (ταῦτα δ' ἐντὶ ἀμφότερα, τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἄπειρον)

Quum enim ex intelligẽtia & appetitu constet, illa ad rationis compotem, hic ad expertem refertur. Quamobrem & virtus omnis in partibus componendis posita est, & voluntas atque consilium prorsus in virtute cernuntur.

Et in vniuersum quidem compositio quædam ratione carentium animi partiũ cum rationis compote virtus est: quum autem & voluptas & dolor decori norma reguntur, tum existit. Nihil enim est aliud vera virtus quàm decori habitus. Decorũ autẽ est, quod esse decet: indecorũ, quod non decet. Indecori verò species duæ sunt, nimium & parum. Illud plus quàm decet, hoc minus habet. Decorum porro quũ sit, quod esse decet, & supremum sit & medium: supremũ, quoniam nec addi quicquam nec demi postulat: mediũ, quoniam inter nimium & parum constitutum est. Sic porro se decorum & indecorum inter se habent vt æquale & inæquale, dispositum & confusum: quæ quidem vtraque finitum & infinitum sunt.

καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ἀνίσου τὰ μέρεα λέγεται ποτὶ τὸ μέσον, ἀλλ' οὐ ποτ' ἄλλαλα. ἀμβλεῖά τε γὰρ ὀνομάζεται γωνία, ἁ μείζων ὀρθᾶς· ὀξεῖα δὲ, ἁ μείων ὀρθᾶς. καὶ μείζων μὲν ἁ εὐθεῖα, ἁ ὑπερέχουσα τὰν ἐκ τοῦ κέντρου. καὶ μακροτέρα μὲν ἁμέρα ἰσημερινᾶς. καί τε νόσοι τε γίνονται τοῦ σώματος, διὰ τὸ θερμότερον ἢ κρυμωδέστερον γίνεσθαι τὸ σῶμα. τὸ μὲν γὰρ θερμότερόν ἐντι, τὸ πλέον τῶ μετρίω· τὸ δὲ κρυμωδέστερον, ἔλασσον τούτω.

B ἔχει δέ γε καὶ ἁ ψυχά, καὶ τὰ περὶ αὐτάν, τὰν διάθεσιν καὶ τὰν ἀναλογίαν ταύταν· ἁ μὲν οὖν θρασύτας ἐντὶ ὑπερβολὰ τοῦ δέοντος, ἐν ὑποστάσει δεινῶν· ἁ δὲ δειλότας, ἔλλειψις τῶ αὐτῶ·

C καὶ ἁ μὲν ἀσωτία, ὑπερβολὰ τῶ δέοντος ἐν δαπάνῃ χρημάτων· ἁ δ' ἀνελευθερία, ἔλλειψις τῶ αὐτῶ. καὶ ἁ μὲν ὀργά, ἐντὶ ὑπερβολὴ τοῦ δέοντος ἐν ὁρμᾷ θυμῶ· ἁ δ' ἀναλγησία, ἔλλειψις τούτου. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαθέσεων τῶν ἀντικειμένων. δεῖ δ' ἕξιν τοῦ δέοντος ὑπάρχοισαν τὰν ἀρετάν, καὶ μεσότητα τῶν παθέων, μήτ' ἀπαθέα, μήτ' ἐκπαθέα ἦμεν. ἁ μὲν γὰρ ἀπάθεια, ἀπαρόρμητον καὶ ἀνενθουσίαστον παρέχεται τὰν ψυχὰν ποτὶ τὸ καλόν·

A Iam inæqualis partes ad medium, non ad ſe inuicẽ, referũtur. Nam & obtuſus dicitur angulus qui recto maior eſt, & acutus qui mi nor, & maior linea recta quæ ductam è centro ſuperat, & lõgior dies eo quem dat æquinoctium. Morbi quoque gignuntur, quoniã vel calidius vel frigidius redditum eſt corpus. ſiquidem quod calidius eſt, plus

B eſt mediocritate: quod frigidius, minus. Enimuero animus quoque cum ſuis hanc affectionem & proportionem habet. Vt enim audacia plus decoro habet in grauibus perferendis, ita minus ignauia. vt prodigalitas plus decoro habet in ſumptuum factione, ita minus illiberalitas. vt ira plus

C decoro habet in iracundiæ impetu, ita ſtupiditas minus. Ac ſimilis eſt aliarum affectionum oppoſitarum ratio. Debet autem virtus, quum decori ſit habitus & perturbationum mediocritas, nec ſtupida eſſe, nec immodicè affici. Vt enim ſtupor immotũ & languidũ ad honeſtatẽ reddit animũ,

D

ἁ δ' ἐκπάθεια, συντεταραγμένον καὶ ἀνεπιλόγιστον. δεῖ ὦν τὸ πάθος οὕτω παρεμφαίνεσθαι ἐν τᾷ ἀρετᾷ, ὥσπερ καὶ ταὶ σκιαὶ καὶ ταὶ γραμμαὶ ἐπὶ τῆς γραφῆς. τὸ γὰρ ἔμψυχον καὶ τὸ ἁπαλὸν, καὶ τὸ μεμιμημένον τὴν ἀλήθειαν σὺν τῇ χρηστότητι τῶν χρωμάτων, μάλιστα γίνεται διὰ τούτων. ἔμψυχα δὲ ἐκ παρορμήσεως καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἀρετῆς τῆς κατὰ φύσιν τὰ πάθεα τῆς ψυχῆς. γίνεται γὰρ ἐκ τῶν παθέων ἁ ἀρετά. καὶ γενηθεῖσα, πάλιν σὺν αὐτοῖς συνίσταται· ὥσπερ καὶ τὸ καλῶς ἡρμοσμένον ἐκ τοῦ ὀξέως καὶ βαρέως, καὶ τὸ εὔκρατον ἐκ τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ τὸ ἰσόρροπον ἐκ τοῦ βαρέος καὶ κούφω. οὐκ ἀφελεῖν οὖν δεῖ τὰ πάθεα τῆς ψυχῆς, (οὔτε γὰρ ὠφέλιμον) ἀλλὰ συναρμόσασθαι ποτὶ τὸ λόγον ἔχον τῶ δέοντος καὶ τῶ μετρίω.

ita cõfusum & imperitum immodica perturbatio. Quare sic debet in virtute perturbatio, vt in pictura vmbra atque linea, obiter elucere. Quod enim viuum ac tenerum & veritatẽ exprimẽs ducitur, id per hæc maximè, si boni sunt colores, efficitur. Animi quoque perturbationes naturalis virtutis impetu & instinctu animantur. Vt enim ex perturbationibus oritur virtus, ita rursum orta cum ipsis coniungitur: quemadmodum ex graui & acuto concentus, ex calido & frigido temperatura: ex graui & leui æquilibrium. Non sunt igitur ex animo tollẽdæ perturbationes, quandoquidem id non cõducit: verùm cum ratione prædito per decorum & mediocritatem aptè componendæ.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἈΡΧΎΤΟΥ τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ τᾶς ἠθικᾶς παιδείας.

EX ARCHYTA PYTHAGOREO, in libro De morum doctrina.

Φημὶ τὰν ἀρετὰν ἦμεν ποτὶ μὴ κακοδαιμονεῖν ἱκανάν, τὰν δὲ κακίαν ποτὶ μὴ εὐδαιμονεῖν, αἴκα τὰς ἕξιας αὐτὰς κρίνομες. αἰεὶ μὲν γὰρ κακοδαιμονεῖν ἀνάγκα τὸν κακόν, αἴτε ἔχῃ ὕλαν, κακῶς τε γὰρ αὐτᾷ χρέεται· αἴτε σπανίζοι. ὡς γὰρ τὸν τυφλόν, αἴτε φῶς ἔχοι καὶ λαμπρότητα ὁρατάν, αἴτε ἐν σκότει διατελεῖ. οὐκ αἰεὶ δὲ εὐδαιμονεῖν τὸν ἀγαθόν. οὐ γὰρ ἁ κτῆσις τᾶς ἀρετᾶς εὐδαιμονία ἐστὶ, ἀλλὰ χρῆσις. καὶ γὰρ ὁ ἔχων τὴν ὄψιν, οὐχ ὁρᾷ αἰεί. αἰ γὰρ μὴ ἔχοι φῶς, οὐκ ὄψεται. δύο δ' ὁδοὶ τέμνονται ἐν βίῳ, ἁ μὲν, σκυθρωποτέρα, ἂν ὁ τλάμων ἐβάδιζεν Ὀδυσσεύς·

A Dio virtutem ad miseriam, vitium ad beatitudinē fugiendam, si habitus ipsos inspiciamus, sufficere. Semper enim virum malū esse miserum necesse est, siue materiam habeat, quoniam ea malè vtitur, siue nō habeat: B quemadmodum & cęcum, siue lucem atque splendorē habeat, siue in tenebris degat, cæcum esse necesse est. At bonum nō semper beatum esse necessarium est, quādoquidē nō in possessione virtutis, verū in vsu beatitudo cernitur. Nā neque qui visu præditus est, videt sēper. si enī luce careat, nihil videbit. Ac duæ secātur in vita viæ: altera difficilior, qua patiēs incessit Vlysses;

ἁ δ᾽, εὐδιανοτέρα, τὰν ἐπορεύετο Νέστωρ. τὰν ὦν ἀρετὰν φαμὶ δηλῆσθαι μὲν ταύταν, δύνασθαι δὲ καὶ τήναν. ἀλλὰ τὰν εὐδαιμονίαν καρύσσει ἁ φύσις βίον εὐκταῖον καὶ εὐσταθέα, διὰ τὸ γνώμας τελεσθέωσαι. ὥστε ὁ μὴ δηλῆταί τις παρεόντας, οὐκ εὐδαίμων μέν, οὐ μὴν πάντως κακοδαίμων. Μὴ ὦν ἄνοσον καὶ ἀνάλγητον τολμώντων τὸν ἀγαθὸν εἰπεῖν, μηδὲ ἄλυπον θρασυνέσθωσαν λέγεν. ὡς γὰρ σώματι ἀλγεινά τινα ἀπολείπομεν, οὕτω καὶ ψυχαῖς ἐπώδυνα. ἀλλ᾽ αἱ μὲν ἀφρόνων λῦπαι ἀλόγιστοι πέλονται· αἱ δὲ φρονίμων, ἐς ὅσον ὁ λόγος ἐπιτρέπει ὁρίσδων τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὰν καὶ τὸ καύχαμα αὐτῶν τᾶς ἀπαθείας, ἐκλύει τᾶς ἀρετᾶς τὸ γενναῖον, αἴκα ἐν ἀδιαφόροις καὶ μὴ κακοῖς θανάτῳ τε καὶ ἀλγηδόνι καὶ πενίᾳ ἀντιβεβάκη. εὐκαταγώνιστα γὰρ τὰ μὴ κακά. ἀσκητέον ὦν ποτὶ τὰν μετριοπαθέαν ἱέμεν, ὡς τό τε ἀνάλγητον εἰς ἴσον τῷ ἐκπαθεῖ φεύγομες, μήτε μέζον φύσιος τᾶς ἁμετέρας φθεγγόμεθα.

altera commodior, quam Neſtor tenuit. Virtutem igitur aio & hanc expetere, & illam poſſe. Sed beatitudinem natura vitam optabilem atque firmam, quoniam conſilia perficiantur, prædicat. Quapropter qui quæ non deſiderat omittit, vt beatus non eſt, ita nec planè eſt miſer. Ne igitur morbis ac doloribus bonũ virum carere audeant dicere. Quemadmodum enim corpori, ſic & animo quædam quæ dolorem pariant relinquimus. Verumtamen ſtultorum dolores ratione carent: prudentum non vlterius quàm ratio, res definiẽs, permittat, procedũt. Quid quod ipſorum de ſtupore gloriatio virtutis generoſitatem tollit, ſi rebus medii generis & non malis morti, dolori & paupertati ſe opponat. Facilè etenim, quæ mala non ſunt, vincũtur. Quocirca mediocritatẽ perturbationum ſectari debemus: ſiquidem & ſtuporem æquè atque immodicam perturbationem fugimus, neque ſupra naturam noſtram loquimur.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΤΟΥ͂ ΑΥ̓ΤΟΥ͂ Ἀρχύτου, ἐν τῷ Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος.

EX EODEM ARCHYTA in libro De bono viro & beato.

Φαμὶ δὴ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα, τοῦτον ἦμεν τὸν πράγμασι μεγάλοις καὶ καιροῖς καλῶς χρεόμενον. ἔστι δέ κε εἴη ὁ εὐτυχίαν τε δυνάμενος καλῶς φέρεν καὶ πάλιν ἀτυχίαν· καὶ ὁ ἔν τε τοῖς καλοῖς καὶ τιμίοις ἄξιος γινόμενος τῶν ὑποκειμένων, καὶ μεταβαλοίσαις ταῖς τύχαις εὖ τὸ παρὸν ἐκδεχόμενος. εἰ δὲ συντόμως τε καὶ κεφαλαιωδῶς δεῖ φρᾶσαι, ὁ ἐν πάντεσσι τοῖς καιροῖς καλῶς ἀγωνιζόμενος ἐκ τῶν ἐνδεχομένων. καὶ μὴ μόνον αὐτὸν ἑαυτὸν οὕτως διαθείς, ἀλλὰ καὶ τὼς ἐμπιστεύσαντας αὐτῷ καὶ συναγωνισαμένους.

A Aio virum bonum cum esse, qui rebus ac temporibus magnis rectè vtatur. qui quidem & felicitatem rectè possit, & infelicitatem ferre: ac tum rebus bonis dignum se fortuna præbeat, tum rebus mutatis rectè, quod euenit, ferat: qui denique qualicũque tempore rectè pro re nata se gerat, nec sese B solùm, sed & alios ipsi fidentes ac rerum socios ita componat.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΚΡΙ'ΤΩΝΟΣ
τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ φρονάσιος καὶ εὐτυχίας.

CRITONIS PYTHAGOrici in libro de prudentia & felicitate.

Φρόνασις τε καὶ εὐτυχία ὧδε ἔχοντι ποτ' ἄλλαλα. φρόνασις μὲν, τὸ ῥητὸν καὶ λόγον ἔχον. (τεταγμένον γάρ τι καὶ ὡρισμένον ἐντί) εὐτυχία δὲ, τὸ ἄρρητον καὶ τὸ ἄλογον. ἄτακτον γάρ τι καὶ ἀόριστον ἐντί. καὶ τὸ μὲν, ἀρχᾷ καὶ δυνάμει πρότερον, τὸ δὲ, ἀρχᾷ καὶ δυνάμει ὕστερον. τὸ μὲν γὰρ, κυβερνῆν τε καὶ ὁρίζειν πέφυκε, τὸ δὲ, κυβερνῆσθαι καὶ ὁρίζεσθαι. λαμβάνοντι μάντοι γε συναρμογὰν ἀμφότερα, φρονάσιος τε καὶ εὐτυχίας εἰς ταυτὸ συνδραμοίσας. αἰεὶ γὰρ δεῖ, ταῦ μὲν ῥητᾶν καὶ λόγον ἐχοίσαν φύσιν, ἔχεν ὃ ὁρανεῖ τε καὶ συντάξει.

A Prudentia & felicitas ſic ſehabẽt altera ad alteram, vt prudentia rationis ac ſermonis ſit particeps, quandoquidem cõpoſitum quiddã ac definitum eſt: felicitas in rationẽ ac ſermonem non cadat, quandoquidem & confuſum & infinitum quiddam B eſt. Illa initio ac facultate prior, hæc poſterior eſt. Nã vt illa gubernare ac definire, ita gubernari hæc atque definiri ſolet. Verumtamen componitur vtrunque, quũ prudentia & felicitas eodẽ concurrunt. Sẽper ètenim rationis ac ſermonis particeps natura debet, quod definiat atque componat: C

τὰν δὲ ἄρρητον καὶ ἄλογον, ἔχειν ὑφ' ὧ περαθήσεταί τε καὶ συνταχθήσεται. ἔχει γὰρ οὕτως ὁ λόγος κατὰ πάντων, ὅ,τε τᾶς ἀπείρου φύσιος καὶ τᾶς περαινοίσας. τὰ μὲν γὰρ ἄπειρα φύσιν ἔχει περαίνεσθαί τε καὶ συντετάχθαι ὑπὸ τῶν λόγον ἐχόντων ἀεὶ καὶ φρόνασιν· (ὕλας γὰρ καὶ οὐσίας ἔχοντι τάξιν) τὰ δὲ περαίνοντα, ἐξ αὐτέων συντετάχθαι τε καὶ ὡρίσθαι. τέχνας γὰρ καὶ αἰτίας ἐνεργατικᾶς ἐπέχοντι τάξιν.

Ἁ δὲ συναρμογὰ ταύταν τᾶν φυσίων κατ' ἄλλα καὶ ἄλλα γινομένα, μεγάλαν καὶ ποικίλαν πεποίηκε τὰν διαφορὰν τῶν συναρμοσμένων. ἔν τε γὰρ τᾷ τῶν ὅλων περιοχᾷ συναρμογὰ συναμφοτέρων τᾶν φυσίων, τᾶς τε ἀεικινάτω φύσιος καὶ τᾶς ἀειπαθέος, κόσμος ἐντί· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐνεδέχετο σώζεσθαι τό,τε ὅλον καὶ τὸ πᾶν, μὴ συναρμογὰν ἔχοντος τῶ γινατῶ ποτὶ τὸ θεῖον, καὶ τῶ ἀειπαθέος ποτὶ τὸ ἀεικίνατον. ἔν τε τῷ ἀνθρώπῳ ἁ συναρμογὰ τῶ ἀλόγω μέρεος τᾶς ψυχᾶς ποτὶ τὸ λόγον ἔχον, ἀρετά. οὔτε γὰρ ἐν τούτοις ἐνδέχεται, στάσιος ἐούσας ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσιν,

A rationis & sermonis expers, à quo definiatur atque cõponatur, habere. Sic enim & infinitæ & finiẽtis naturæ ratio per omnia se habet, vt, quæ quidem infinita sint, ab iis quæ rationem & prudentiam habent natura finiantur & componãtur, quandoquidem materiæ naturæque locũ tenent: quæ autem finiunt, à sese B compositionem ac finẽ nacta sint, quandoquidem artis & efficientis causæ vicem gerunt.

Harum porro naturarum in variis rebus facta compositio, magnam & variam peperit compositorum differentiam. In vniuerso primum vtriusque naturæ cõpositio, tum quæ semper C mouet, tum quæ semper patitur, mundus est. Nec enim aliter vniuersum subsistere potuisset, nisi & creatum cum diuino, & quod semper patitur cũ eo quod semper mouet, fuisset compositum. In homine verò partis animi ratione carentis cum rationis compote compositio, fit virtus. Nequit enim hic, dissentienti- D businter se partibus vtrisq;,

ἀποτελεσθῆμαι ἀρετάν· καὶ ἐν πόλει δέ, τῶν μὲν ἀρχομένων ποτὶ τὼς ἄρχοντας ἀποτελεῖ κράτος καὶ ὁμόνοιαν. τὸ μὲν γὰρ ἄρχειν, ἴδιον τῶ κρείσσονος· τὸ δ' ἄρχεσθαι ῥᾷον τῶ χείρονος· τὸ δὲ κρατὲν καὶ ὁμονοὲν, κοινὸν ἀμφοτέρων. ὁ δὲ αὐτὸς τρόπος τᾶς ἐφ' ὅλω καὶ τᾶς ἐπὶ τῶ οἴκω συναρμογᾶς συντίθεταί τε καὶ συντίθησιν ἐπῳδὰς καὶ παιδείας, ποτὶ λόγον ἐς τὸ αὐτὸ συνδραμοίσας· καὶ λύπας δὲ καὶ ἡδονὰς, καὶ εὐτυχίας καὶ ἀτυχήματα. χρήζει γὰρ ὁ βίος τυγχάνειν καὶ ἀνέσιος καὶ ἐπιτάσιος, καὶ σκυθρωπότατος καὶ διαχύσιος, καὶ εὐτυχίας δὲ καὶ ἀτυχίας. ἃ μὲν γὰρ συνέχεν καὶ συνάγεν δύναται τὸν νόον ἐς τὰν ἀμαχανίαν καὶ ἐς τὰν φρόνασιν· ἃ δ' ἔμπαυσιν καὶ διάχυσιν παρεχόμενα, καινότερον καὶ εὔψυχον αὐτὸν παρασκευάζοντι ποτὶ τὰς πράξιας. εἰ δὲ ἓν τούτων ἐνδυναστεύοι κατὰ τὸν βίον, ἑτερομερής τε καὶ ἑτεροκλινὴς γίνεται ὁ βίος, ὅκα μὲν ἐπὶ τὸ σκυθρωπόν τε καὶ χαλεπὸν καταφερόμενος, ὅκα δὲ ἐπὶ τὸ ἀνειμένον καὶ κοῦφον. ἁ δὲ συναρμογὰ τούτων ἁπάντων

virtus existere. Similiter in vrbe principum cum subiectis compositio, potentiam parit & concordiam. Vt enim imperium potioris, ita obtemperatio deterioris, potentia & concordia est vtriusque propria. Iam eadem in vniuerso & in familia compositionis ratio, ignorationes atque doctrinas eodem cum ratione concurrentes, necnon dolores ac voluptates, felicitates & infelicitates componit. Requirit enim vita tum intensionem & remissionem, tum difficultatem & oblectationem, tum felicitatem & infelicitatem. Alia enim ad industriam & prudentiam valent mentem cogere & cõtrahere: alia requie ac delectatione exhibitis, recentiorem eandem & ad actiones alacrem præstant. Quòd siquid horum in vita excellat, alterius fit partis ac decliuis vita, vel ad asperitatem ac difficultatem, vel ad remissionem & facilitatem vergens. Cæterùm horum omnium

ὀφείλει γίγνεσθαι ποτὶ τὰν φρόνασιν. αὐτὰ γὰρ ἁ διενεργοῦσα ἐντὶ τό, τε ἄπειρον καὶ τὸ περαῖνον ἐν ταῖς πράξεσι. διόπερ καὶ τᾶν ἄλλαν ἀρετᾶν αὕτ' ἂν ἁγεμὼν ἐντὶ καὶ μάτηρ. πᾶσαι γὰρ ποτὶ τὸν λόγον καὶ νόμον τὸν ταύτας συναρμοσμέναι τε καὶ συντεταγμέναι τυγχάνοντι. περαίνεται δὴ ὁ λόγος ἤδη μοι κατ' ἀλάθειαν. τὸ γὰρ ἄλογον καὶ τὸ ῥητὸν ἐν πᾶσιν ἔνι· καὶ τὸ μὲν ὁρίζει καὶ περαίνει, τὸ δ' ὁρίζεται καὶ περαίνεται. τὸ δ' ἐξ ἀμφοτέρων αὐτῶν συγκείμενον, ἅ, τε τῶ ὅλω καὶ τῶ παντὸς συναρμογά ἐντι.

A compoſitio ſecundum prudentiam debet inſtitui. Hæc enim finitum & infinitum in actionibus cõſtituit. Quapropter etiam reliquarum virtutum mater hæc atque dux eſt. ſiquidem ad huius rationem & legem cunctæ ſunt compoſitæ. Et iam nobis oratio ſimul finitur. Quod enim ratione caret, B quódque in ſermonem cadit, in omnibus cernitur. Illud finitur, hoc finit. Quod autem ex vtroque conſtituitur, totius eſt atque vniuerſi compoſitio.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ἈΡΧΥ´-του τοῦ Πυθαγορείου ἐν τῷ περὶ τῶ ἀγαθῶ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος.

EX ARCHYTA PYTH. in libro De bono viro & beato.

Φρόνιμος ἀνὴρ οὕτως ἂν μάλιστα γένοιτο. φύσιος πρᾶτον ἀγχίνω τε καὶ μναμονικᾶς καὶ φιλοπόνω τυχὼν, ἐν λογισμοῖς τε καὶ μαθημάτεσσι, καὶ ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρείαις εὐθὺς ἐκ νέων γυμνάσαιτο τὰν διάνοιαν, φιλοσοφίας ἁπτόμενος ὀρθᾶς. μετὰ δὲ ταύτας, θεῶν τε καὶ νόμων καὶ βίων ἀνθρωπίνων ἐμπειρίαν λάβῃ. δύο γάρ ἐντι ἐξ ὧν τῷ φρονίμῳ διάθεσις παραγίνεται· ὧν τὸ μὲν ἐντὶ ἕξιν μαθηματικάν τε καὶ γνωστικὰν λαβεῖν, τὸ δὲ θεωρήματα καὶ πράγματα πολλὰ ἐπελθόντα μὲν,

Vir prudēs ita fit maximé Naturam primùm, quæ ingenio, memoria, ac labore valeat, nactus, in ratiocinationibus ac disciplinis & accuratis contemplationibus à puero, rectam sectatus philosophiam, se exerceat. Deinde deorum, legum, ac viuendi generum experientiam sibi comparet. In duabus enim his rebus prudētia ponitur, vt quis & habitu sit disciplinę atque cognitionis participe, & multas res partim ipse tractarit

καὶ αὐτὸν ἰδόντα, τὰ δὲ καὶ δι' ἑτέρω τινὸς τρόπω κατανοήσαντα. οὔτε γὰρ ὁ ἐν λογισμοῖς καὶ μαθημάτεσι, καὶ ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρίαις εὐθὺς ἐκ νέων γυμνάσας τὰν διάνοιαν, ἱκανός ἐστι ποτὶ φρόνασιν· οὔθ' ὁ τούτων μὲν ἀπολειφθεὶς, ἐν ἀκροαμάτεσι δὲ πολλοῖς καὶ πραγμάτεσιν ἀναστρεφθείς. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῷ καθ' ἕκαστα κρίνεν, τυφλὸς ἐγένετο τὰν διάνοιαν· ὁ δ' ἐν τῷ καθόλω θεωρὲν ἀεί. καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν λογισμῶν τὰ μέρεα συνθεὶς τὸ ὅλον ἐξ αὐτῶν λογίζεται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων δύναται ὁ μὲν λόγος τὰν καθόλω θεωρίαν ὑπογράφεν· ἁ δ' ἐμπειρία, καθ' ἕκαστα κρίνεν.

ac viderit, partim alio quouis modo perspectas habeat. Etenim nec qui in ratiocinationibus ac disciplinis & accuratis contemplationibus à puero se exercuit, nec qui his destitutus in auditionibus multis ac rebus versatus est, aptus est ad prudentiam. Sed vt hic in singulis iudicandis, ita ille in toto semper considerando mentem excæcauit. Quemadmodum enim in rationibus qui partes cōposuit, ex iis totum supputat: ita in rebus, ratio totius rei cōstitutionem delineare, experientia de singulis iudicare potest.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΤΟΥ͂ ΑΥ'ΤΟΥ͂ ἐν τῷ περὶ τῶν μαθημάτων.

EX EODEM, IN LIBRO De disciplinis.

ΔΕῖ γὰρ ἢ μαθόντα παρ' ἄλλου, ἢ αὐτὸν ἐξευρόντα ὧν ἐπιστάμων ἦσθα,

Debes enim vel ex alio discēdo, vel ipse, quorū scientiam habes, inuenien-

ἐπιστάμονα γίνεσθαι. τὸ μὲν A ὦν μαθεῖν παρ' ἄλλου, καὶ ἀλλότριον· τὸ δὲ ἐξευρὲν αὐτὸν δι' αὐτοῦ, καὶ ἴδιον. ἐξευρὲν δὲ μὴν ζητοῦντα εὔπορον καὶ ῥᾴδιον· μὴ ἐπιστάμονα δὲ ζητεῖν ἀδύνατον. στάσιν μὲν ἔπαυσεν, ὁμόνοιαν δὲ αὔξησεν λογισμὸς εὑρεθείς. πλεονεξία τε γὰρ οὐκ ἔστι, τούτου γενομένου, καὶ ἰσότας ἐστίν. τούτῳ γὰρ περὶ B τῶν συναλλαγμάτων διαλλασσόμεθα. διὰ τοῦτον ὦν οἱ πένητες λαμβάνοντι παρὰ τῶν δυναμένων· οἵ τε πλούσιοι διδόντι τοῖς δεομένοις, πιστεύοντες ἀμφότεροι διὰ τούτω τὸ ἶσον ἕξειν. κανὼν δὲ καὶ κωλυτὴρ τῶν ἀδικούντων, τοὺς μὲν ἐπισταμένους τοῦ ὀργίζεσθαι πρὶν ἀδικεῖν ἔπαυσε, πείσας C ὅτι οὐ δυνασοῦνται λαθεῖν, ὅταν ἐπ' αὐτὸ ἔλθωντι· τὼς δὲ μὴ ἐπισταμένους ἐν αὐτῷ δηλώσας ἀδικοῦντας, ἐκώλυσεν ἀδικῆσαι.

do, peritus reddi. Ac si quidem discis, id ab alio habes, & alienum est; sin ipse inuenis, ex te, ac tuum habes. Et siquidem quæras, facile erit inuenire: sin quærere nescias, difficile. Et seditionē compescuit, & auxit concordiam inuenta ratio. In hac enim vt æqualitas inest, ita deest iniquitas: & huius opera contractus componuntur. Huius gratia pauperes à diuitibus sumunt, & pauperibus concedunt diuites, postquam per hāc vtrique se æquum obtenturos credūnt. Iam quum iniuriorum norma sit & repagulum, eorum, qui periti sunt, iram ante iniuriam sedat, postquam eos non posse, quum ad rem ventum erit, latere persuasit: imperitos autem, ostenso in re ipsa scelere, ab iniuria reuocat.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΠΏΛΟΥ ΤΟΥ͂ Πυθαγορείου, ἐν τῷ περὶ δικαιοσύνας.

EX POLO PYTH. in libro De iustitia.

Δοκεῖ μοι τῶν ἀνθρώπων τὰν δικαιοσύναν, ματέρα τε καὶ τιθῆναν τῶν ἄλλων ἀρετῶν προσειπεῖν. ἄτερ γὰρ ταύτας οὔτε σώφρονα, οὔτε ἀνδρεῖον, οὔτε φρόνιμον οἷόν τε εἶμεν. ἁρμονία γάρ ἐστι καὶ εἰράνα τᾶς ὅλας ψυχᾶς μετ' εὐρυθμίας. δηλοφανέστερον δὲ καὶ γένοιτο τὸ ταύτας κράτος, ἐπάζουσιν ἁμῖν τὰς ἄλλας ἕξιας. μερικὰν γὰρ ἔχονται αὐταὶ τὰν ὠφέλειαν, καὶ ποθ' ἕνα· ἃ δὲ ποθ' ὅλα τὰ συστάματα, καὶ ἐν πλάθει. ἐν κόσμῳ μὲν μὲν ὦν αὐτὰ τὰν ὅλαν ἀρχὰν διαστραταγοῦσα, πρόνοιά τε, καὶ ἁρμονία, καὶ δίκα, γένους τινὸς θεῶν οὕτω ψαφιξαμένων.

A Existimo iustitiam reliquarũ virtutum matrem ac nutricem esse dicendam, siquidem absque hac nec temperãs, nec fortis, nec prudẽs quisquam possit esse. est enim hæc animi totius cum concinnitate pax atque harmonia. B Ac manifestior fiet huius dignitas, si cæteros habitus considerauerimus. Vt enim illorum vsus ad vnum aliquod refertur, ita hæc ad cœtus integros, & multitudinem. Et in mundo quidẽ totum administrans imperium, Prouidentia, Harmonia, ac Dice vocatur, ex deorum quorundam decreto: C

ἐν πόλει δὲ εἰρήνα τε καὶ εὐνομία δικαίως κέκληται. ἐν οἴκῳ δ' ἐστὶν, ἀνδρὸς μὲν καὶ γυναικὸς ποτ' ἀλλάλως ὁμοφροσύνα· οἰκετᾶν δὲ ποτὶ δεσπότας εὔνοια· δεσποτᾶν δὲ ποτὶ θεράποντας κηδεμονία. ἐν σώματι δὲ, πρᾶτα καὶ ἅπασιν ἀγαπατοτάτα ζώοις, ἅ τε ὑγίεια καὶ ἀρτιότας· ἐν δὲ ψυχᾷ σοφία ἡ ἐκ τᾶς ἐπιστάμας τε καὶ δικαιοσύνας γινομένη παρ' ἀνθρώποις. εἰ δ' αὐτὰ τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρεα οὕτω παιδαγωγεῖ τε καὶ σώζει, ὁμόφρονα καὶ ποτάγορα ἀλλάλοις ἀπεργαζομένα, πῶς οὐ μάτηρ καὶ τιθήνα πασᾶν τε καὶ πάντων παμψαφεὶ λέγοιτο;

A in vrbe verò pax & recta legum constitutio: in familia autem viri & vxoris inter ipsos concordia, famulorum erga dominos beneuolentia, dominorum de famulis cura: in corpore porro, quæ prima est & omnibus animalibus carissima sanitas & bona valetudo: in animo denique sapiẽtia, quæ inter homines è B scientia constat atque iustitia. Quòd si hæc ita totum & partes instruit ac seruat, & concordiam inter ipsa compositionémque efficit, cur non mater omnium ac nutrix cunctorum calculis habeatur?

ἈΝΩΝΎΜΟΥ ΤΙΝΌΣ

διαλέξεις Δωρικῇ διαλέκτῳ, Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, Περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ αἰσχροῦ, Περὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου, Περὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀληθείας, Περὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς, εἰ διδακτόν.

ΠΕΡῚ ΤΩ͂ ἈΓΑΘΩ͂ καὶ τῶ κακῶ.

Δισσοὶ λόγοι λέγονται ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν φιλοσοφούντων περὶ τῶ ἀγαθῶ καὶ τῶ κακῶ. οἱ μὲν γὰρ λέγοντι ὡς ἄλλο μέν ἐστι τὸ ἀγαθὸν, ἄλλο δὲ, τὸ κακόν· τοὶ δὲ, ὡς τὸ αὐτό ἐστι, καὶ τοῖς μὲν ἀγαθὸν εἴη, τοῖς δὲ κακόν· καὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ, ποτὲ μὲν ἀγαθὸν, ποτὲ δὲ κακόν. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς τοῖσδε ποτιτίθεμαι· σκέψομαι δὲ ἐκ τῶ ἀνθρωπίνω βίω, ὧν ἐπιμελὲς, βρωστύος τε καὶ πόσιος καὶ ἀφροδισίων. ταῦτα γὰρ ἀσθενοῦντι μὲν κακά ἐστιν, ὑγιαίνοντι δὲ καὶ δεομένῳ, ἀγαθά· καὶ ἀκρασία τοίνυν τούτων, τοῖς μὲν ἀκρατέσι, κακόν· τοῖς δὲ ἰατροῖς, ἀγαθόν. ὁ τοίνυν θάνατος, τοῖς μὲν ἀποθανοῦσι κακὸν, τοῖς δ᾽ ἐνταφιοπώλαις καὶ τυμβοποιοῖς ἀγαθόν. γεωργία τε καλῶς ἐξενείκασα τὼς καρπὼς, τοῖς μὲν γεωργοῖς ἀγαθὸν, τοῖς δὲ ἐμπόροις κακόν. τὰς τοίνυν ὁλκάδας συντρίβεσθαι καὶ παραθραύεσθαι, τῷ μὲν ναυκλήρῳ κακὸν, τοῖς δὲ ναυπηγοῖς ἀγαθόν. ἔτι, τὸν σίδηρον κατέσθεσθαι καὶ ἀμβλύνεσθαι καὶ συντρίβεσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις κακὸν, τῷ δὲ χαλκῆϊ, ἀγαθόν. καὶ μὰν τὸν κέραμον παραθραύεσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις κακὸν, τοῖς δὲ κεραμεῦσιν, ἀγαθόν. τὰ δὲ ὑποδήματα κατατρίβεσθαι καὶ διαρρήγνυσθαι, τοῖς μὲν ἄλλοις κακὸν, τῷ δὲ σκυτῆϊ ἀγαθόν.

ἐν τήνῳ τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμναστικοῖς καὶ τοῖς μωσικοῖς καὶ τοῖς πολεμικοῖς, αὐτίκα ἐν τῷ γυμνικῷ τῷ σταδιοδρόμῳ ἁ νίκα, τῷ μὲν νικῶντι ἀγαθόν, τοῖς δὲ ἡσσαμένοις, κακόν. καὶ τοῦτο δὲ καὶ τοὶ παλαισταὶ καὶ πύκται, καὶ τοὶ ἄλλοι πάντες μωσικοί. αὐτίκα ἁ κιθαρῳδία τῷ μὲν νικῶντι ἀγαθόν, τοῖς δ' ἡσσαμένοις, κακόν. ἔν τε τῷ πολέμῳ καὶ τᾷ νεότατι πρᾶτον ἐρῶ· αὐτῶν Λακεδαιμονίων νίκα, ἂν ἁ ἐνίκων τὼς Ἀθηναίως καὶ τὼς συμμάχως, Λακεδαιμονίοις μὲν ἀγαθόν, Ἀθηναίοις δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις κακόν. ἅ τε νίκα ἅν τε Ἕλλανες τὸν Πέρσαν ἐνίκασαν, τοῖς μὲν Ἕλλασιν ἀγαθόν, τοῖς δὲ βαρβάροις κακόν. ἁ τήνω τῶ Ἰλίου αἵρεσις, τοῖς μὲν Ἀχαιοῖς ἀγαθόν, τοῖς δὲ Τρωσὶ κακόν. κατὰ δὲ ταὐτὸ καὶ τὰ τῶν Θηβαίων καὶ τὰ τῶν Ἀργείων πάθη. καὶ ἁ τῶν Κενταύρων καὶ Λαπιθῶν μάχη, τοῖς μὲν Λαπίθαις ἀγαθόν, τοῖς δὲ Κενταύροις κακόν. καὶ μὰν καὶ ἁ τῶν θεῶν καὶ γιγάντων λεγομένα μάχα καὶ νίκα, τοῖς μὲν θεοῖς ἀγαθόν, τοῖς δὲ γίγασιν κακόν.

Ἄλλος δὲ λόγος λέγεται, ὡς ἄλλο μὲν τἀγαθὸν εἴη, ἄλλο δὲ τὸ κακόν, διαφέρον, ὥσπερ καὶ τὤνυμα, οὕτω καὶ τὸ πρᾶγμα. ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτον διαιρεῦμαι τὸν τρόπον. δοκῶ γὰρ οὐ διάδαλον ἦμεν ποῖον ἀγαθὸν καὶ ποῖον κακόν, αἰ τὸ αὐτὸ καὶ μὴ ἄλλο ἑκάτερον εἴη· καὶ γὰρ θαυμαστὸν κ' εἴη. οἶμαι δὲ οὐδὲ κ' αὐτὸν ἔχειν ἀποκρίνασθαι, αἴ τις αὐτὸν ἔροιτο, τὸν ταῦτα λέγοντα, Εἶπον δή μοι, ἤδη τι τὼς γονέας ἀγαθὸν ἐποίησας; φαίη κα, Καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα. Τὺ ἄρα κακὰ καὶ μεγάλα καὶ πολλὰ τούτοις ὀφείλεις, αἴπερ τωὐτόν ἐστι τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ. Τί δέ, τὼς συγγενέας ἤδη τι ἀγαθὸν ἐποίησας; τὼς ἄρα συγγενέας κακὸν ἐποίεις. Τί δὲ τὼς ἐχθρὼς ἤδη κακῶς ἐποίησας; καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα ἄρα ἀγαθὰ ἐποίησας. ἄγε καὶ δή μοι καὶ τόδε ἀπόκριναι, Ἄλλο τι ἢ τὼς πτωχὼς οἰκτείρεις, ὅτι πολλὰ καὶ μεγάλα ἔχοντι· πάλιν εὐδαιμονίζεις, ὅτι πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράσσοντι, αἴπερ τωὐτὸν καὶ κακὸν καὶ ἀγαθόν. τὸν δὲ βασιλῆα τὸν μέγαν οὐδὲν κωλύει ὁμοίως διακεῖσθαι

τοῖς πτωχοῖς. τὰ γὰρ πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ εἶπα, πολλὰ κακὰ καὶ μεγάλα ἐστὶν, αἴκα τωὐτὸν ἐστὶν τἀγαθὸν καὶ κακόν. καὶ τάδε μὲν περὶ τῶ παντὸς εἰρήσθω. εἶμι δὲ καὶ καθ' ἕκαστον, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶ ἐσθίεν καὶ πίνεν καὶ ἀφροδισιάζεν. τοῦτο γὰρ τοῖς ἀσθενέοισι ταῦτα ποιὲν, ἀγαθόν ἐστιν αὐτοῖς, αἴπερ τωὐτόν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ κακόν· καὶ τοῖς νοσέοισι, κακόν ἐστι τὸ νοσεῖν καὶ ἀγαθὸν, αἴπερ τωὐτόν ἐστι τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ. κὰδ δὲ τόδε καὶ τἄλλα πάντα τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ εἴρηται. καὶ οὐ λέγω τί ἐστι τὸ ἀγαθὸν, ἀλλὰ τοῦτο πειρῶμαι διδάσκειν, ὡς οὐ τωὐτὸν εἴη κακὸν καὶ ἀγαθὸν, ἀλλ' ἑκάτερον.

ΠΕΡΙ' ΤΩ͂ ΚΑΛΩ͂ καὶ αἰσχρῶ.

Λέγονται δὲ καὶ περὶ τῶ καλῶ καὶ αἰσχρῶ διισσοὶ λόγοι. τοὶ μὲν γὰρ φαντὶ ἄλλο μὲν ἦμεν τὸ καλὸν, ἄλλο δὲ τὸ αἰσχρὸν, διαφέρον ὥσπερ καὶ τὤνυμα, οὕτω καὶ τὸ σῶμα· τοὶ δὲ, τωὐτὸ καλὸν καὶ αἰσχρόν. κἠγὼ πειρασοῦμαι, τόνδε τὸν τρόπον ἐξαγεύμενος. αὐτίκα γὰρ παιδίῳ ὡραίῳ ἐραστᾷ μὲν χρηστῷ A χαρίζεσθαι, καλὸν, μὴ ἐραστᾷ δὲ καλῷ, αἰσχρόν. καὶ τὰς γυναῖκας λοῦσθαι ἔνδον, καλόν· ἐν παλαίστρᾳ δὲ, αἰσχρόν· ἀλλὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐν παλαίστρᾳ καὶ ἐν γυμνασίῳ, καλόν. καὶ συνίμεν τῷ ἀνδρὶ, ἐν ἁσυχίᾳ μὲν, καλὸν, ὅπου τοίχοις κρυφθήσεται· ἔξω δὲ, αἰσχρὸν, ὅπου τὶς ὄψεται. καὶ τὸ μὲν αὐτᾷ συν- B ίμεν ἀνδρὶ καλόν· ἀλλοτρίῳ δὲ, αἴσχιστον. καὶ τῷ γε ἀνδρὶ, τᾷ μὲν ἑαυτῶ γυναικὶ συνίμεν, καλόν· ἀλλοτρίᾳ δὲ, αἰσχρόν. καὶ τὸ κοσμεῖσθαι, καὶ ψιμμυθίῳ χρίεσθαι, καὶ χρυσία περιάπτεσθαι, τῷ μὲν ἀνδρὶ αἰσχρὸν, τᾷ δὲ γυναικὶ καλόν. καὶ τὼς μὲν φίλως εὖ ποιεῖν, καλόν· τὼς δὲ ἐχθρὼς, αἰσχρόν. καὶ τὼς μὲν πολεμίως C φεύγεν, αἰσχρόν· τὼς δὲ ἐν σταδίῳ ἀγωνιστὰς, καλόν. καὶ τὼς μὲν φίλως καὶ τὼς πολίτας φονεύεν, αἰσχρὸν, τὼς δὲ πολεμίως, καλόν. καὶ τάδε μὲν περὶ πάντων. εἶμι δ' ἐφ' ἃ ταὶ πόλιές τε αἰσχρὰ ἄγωνται καὶ τὰ ἔθνεα. αὐτίκα Λακεδαιμονίοις τὰς κόρας γυμνάζεσθαι ἀχειριδώτως, καὶ ἀχίτωνας παρέρπεν, καλόν· D Ἴωσι δ' αἰσχρόν. καὶ τὼς παῖδας μὴ μανθάνεν μωσικὰ καὶ γράμματα,

καλόν· ἴωσι δ' αἰσχρὸν μὴ ἐπίστασθαι ταῦτα πάντα. Θεσσαλοῖσι δὲ καλὸν τὼς ἵππως ἐκ τᾶς ἀγέλας λαβόντι, αὐτὼς δαμάσαι, καὶ τὼς ὀρέας· βῶς τε λαβόντι, αὐτὼς σφάξαι καὶ ἐκδεῖραι καὶ κατακόψαι· ἐν Σικελίᾳ δὲ αἰσχρόν, καὶ δώλων ἔργα. Μακεδόσι καλὸν δοκεῖ ἦμεν, τὰς κόρας, πρὶν ἀνδρὶ γάμασθαι, ἐρᾶσθαι καὶ ἀνδρὶ συγγίνεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ γαμεῖται, αἰσχρόν· Ἕλλασι δ' ἄμφω αἰσχρόν. τοῖς δὲ Θρᾳξὶ κόσμος τὰς κόρας στίζεσθαι. τοὶ δὲ Σκύθαι καλὸν νομίζοντι, ὅς ἄνδρα κανὼν, ἐκδείρας τὰν κεφαλάν, τὸ μὲν κόμιον πρὸ τοῦ ἵππου φορῇ, τὸ δ' ὀστέον χρυσώσας ἢ ἀργυρώσας, πίνει ἐξ αὐτῶ, καὶ σπένδει τοῖς θεοῖς· ἐν δὲ τοῖς Ἕλλασιν, οὐδέ κ' ἐς τὰν αὐτὰν οἰκίαν συνεισελθεῖν βούλοιτ' ἄν τις τοιαῦτα ποιήσαντι. Μασσαγέται δὲ τὼς γονέας κατακόψαντες κατέσθοντι, καὶ τάφος κάλλιστος δοκεῖ ἦμεν, ἐν τοῖς τέκνοις τεθάφθαι· ἐν δὲ τᾷ Ἑλλάδι αἴ τις ταῦτα ποιήσῃ, ἐξελαθεὶς ἐκ τῆς Ἑλλάδος, κακὰ ἀποθάνῃ, ὡς αἰσχρὰ καὶ δεινὰ ποιέων. τοὶ δὲ Πέρσαι, κοσμεῖσθαί τε, ὥσπερ

A τὰς γυναῖκας, καὶ τὼς ἄνδρας, καλὸν νομίζοντι, καὶ τᾷ θυγατρὶ καὶ τᾷ ματρὶ καὶ τᾷ ἀδελφᾷ συνίμεν· τοὶ δὲ Ἕλλανες, καὶ αἰσχρὰ καὶ παράνομα. Λυδοῖς τοίνυν τὰς κόρας πορνευθείσας, καὶ ἀργύριον ἐνεργήσασθαι, καὶ οὕτω γάμασθαι καλὸν δοκεῖ ἦμεν· ἐν δὲ τοῖς Ἕλλασιν, οὐδείς κα θέλει γαμᾶν.

B Αἰγύπτιοί τε οὐ ταυτὰ νομίζοντι καλὰ τοῖς ἄλλοις. τῆδε μὲν γὰρ γυναῖκας ὑφαίνειν καὶ ἐργάζεσθαι, καλόν· ἀλλὰ τηνεὶ τὼς ἄνδρας, τὰς δὲ γυναῖκας πράσσειν ἅπερ τῆδε τοὶ ἄνδρες. τὸν παλὸν δεύειν ταῖς χερσί, τὸν σῖτον τοῖς ποσί, τήνοις καλόν· ἀλλ' ἁμῖν τὸ ἐναντίον. οἶμαι δ' αἴ

C τις τὰ καλὰ εἰς ἓν κελεύη συνενεῖκαι πάντας ἀνθρώπους ἃ ἕκαστοι νομίζοντι, καὶ πάλιν ἐξ ἀθρόων τοι τὰ αἰσχρὰ λαβέν, ἃ ἕκαστοι ἄγηνται, οὐδὲν καλυφθῆμεν, ἀλλὰ πάντας πάντα διαλαβέν. οὐ γὰρ πάντες ταυτὰ νομίζοντι. παρεξοῦμαι δὲ καὶ ποίημά τι· καὶ γὰρ τὸν ἄλλον ὧδε θνητοῖσι νό-

D μον ὄψει διαιρῶν, οὐδὲν ἦν πάντῃ καλόν, οὐδ' αἰσχρόν· ἀλλὰ ταῦτ' ἐποίησε λαβὼν ὁ

καιρὸς αἰσχρά, καὶ διαλλάξας καλά. ὡς δὲ τὸ σύνολον εἰπεῖν, πάντα καιρῷ μὲν καλά ἐντι, ἐν ἀκαιρίᾳ δ', αἰσχρά. τί ὦν διεπραξάμην; ἔφαν ἀποδείξειν ταὐτὰ αἰσχρὰ καὶ καλὰ ὄντα· καὶ ἀπέδειξα ἐν τούτοις πᾶσι. λέγεται δὲ καὶ περὶ τῶ αἰσχρῶ καὶ καλῶ, ὡς ἄλλο ἑκάτερον εἴη. ἐπεὶ αἴ τις ἐρωτάσῃ τὼς λέγοντας ὡς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα αἰσχρὸν καὶ καλόν ἐστιν, αἴ ποκά τι αὐτοῖς καλὸν ἔργασται, αἰσχρὸν ὁμολογησοῦντι, αἴπερ τωὐτόν καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλόν. καὶ αἴ τινα καλὸν οἴδαντι ἄνδρα, τοῦτον καὶ αἰσχρὸν τὸν αὐτόν. καὶ αἴ τινά κα λευκόν, καὶ μέλανα τοῦτον τὸν αὐτόν. καὶ καλόν γ' ἐστὶ τὼς θεὼς σέβεσθαι, καὶ αἰσχρὸν ἄρα τὼς θεὼς σέβεσθαι, αἴπερ τωὐτὸν αἰσχρὸν καὶ καλόν ἐστι. καὶ τάδε μὲν περὶ ἁπάντων εἰρήσθω μοι. τρέψομαι δὲ ἐπὶ τὸν λόγον αὐτῶν ὃν λέγοντι· αἰ γὰρ ταὶ γυναῖκα καλόν ἐστι κοσμεῖσθαι, ταὶ γυναῖκα αἰσχρὸν κοσμεῖσθαι, αἴπερ τωὐτὸν αἰσχρὸν καὶ καλόν· καὶ τἆλλα κατὰ τωὐτόν. ἐν Λακεδαίμονι ἐστὶ καλὸν τὰς παῖδας γυμνάζεσθαι, ἐν Λακεδαίμονι ἐστὶν αἰσχρὸν A τὰς παῖδας γυμνάζεσθαι. καὶ τἆλλα οὕτως. λέγονται δὲ ὡς αἴ τινες τὰ αἰσχρὰ ἐκ τῶν ἐθνέων πάντοθεν συνενείκαιεν, ἔπειτα συγκαλεσοῦντες κελεύοιεν, ἅ τις καλὰ νομίζει, λαμβάνειν πάντα, καὶ ἐν καλῷ ἀπενειχθῆμεν· ἐγὼ θαυμάζω αἰ τὰ αἰσχρὰ, συνενεχθέντα καλὰ ἐσεῖται, καὶ οὐχ οἷά περ B ἦνθεν. αἰ γοῦν ἵππως ἢ βῶς ἢ ὄϊς ἢ ἀνθρώπως ἄγαγον, οὐκ ἄλλο τι κα ἀπάγαγον. ἐπεὶ οὐδὲ χρυσὸν ἤνεικαν, χαλκὸν ἀπήνεικαν· οὐδὲ ἀργύρεον ἤνεικαν, μόλιβδον κα ἀπέφερον. ἀντὶ δ' ἄρα τῶν αἰσχρῶν καλὰ ἀπαγαγόντι, φέρε δὴ αἰ ἄρα τις αἰσχρὸν ἀπάγαγε, τοῦτον αὖ, καλὸν ἀπάγαγε. C ποιητὰς δὲ μάρτυρας ἐπάγονται, ποτὶ ἁδονὰν οὐ ποτ' ἀλάθειαν ποιοῦντι.

ΠΕΡΙ ΤΩ ΔΙΚΑΙΩ καὶ τῶ ἀδίκω.

Διασοὶ δὲ λόγοι λέγονται καὶ περὶ τῶ δικαίω καὶ περὶ τῶ ἀδίκω· καὶ τοὶ μὲν, ἄλλο ἦμεν τὸ δίκαιον, ἄλλο δὲ, τὸ ἄδικον· D τοὶ δὲ, τωὐτὸ δίκαιον καὶ ἄδικον· καὶ ἐγὼ τούτῳ πειράσομαι τιμωρεῖν. καὶ πρᾶτον μὲν

ψεύδεσθαι ὡς δίκαιόν ἐστι λέξω, καὶ ἐξαπατᾶν. τὼς μὲν πολεμίως ταῦτα ποιεῖν, αἰσχρὸν καὶ πονηρὸν ἂν ἐξείποιεν· τὼς δὲ φιλτάτως, οὔ. αὐτίκα τὼς γονέας· αἰ γὰρ δέοι τὸν πατέρα ἢ τὰν ματέρα φαρμακόν τι ἐγκαταφαγῆν, καὶ μὴ θέλοι, οὐ δίκαιόν ἐστι, καὶ ἐν τῷ ῥοφήματι καὶ ἐν τῷ ποτῷ δόμεν, καὶ μὴ φάμεν ἐνῆμεν; οὐκῶν ἤδη ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν τὼς γονέας, καὶ κλέπτεν μὰν τὰ τῶν φίλων, καὶ βιῆσθαι τὼς φιλτάτως δίκαιον. αὐτίκα αἴ τις λυπηθείς τι τῶν οἰκηίων καὶ ἀχθεσθεὶς μέλλοι αὑτὸν διαφθείρεν ἢ ξίφει ἢ σχοινίῳ, ἢ ἄλλῳ τινί, δίκαιόν ἐστι ταῦτα κλέψαι, αἰ δύναιτο· αἰ δὲ ὑστερίξαι καὶ ἔχοντα καταλάβοι, ἀφελέσθαι βίᾳ. ἀνδραποδίξασθαι δὲ πῶς οὐ δίκαιον τὼς πολεμίως, αἴ τις δύναιτο ἑλὼν πόλιν ὅλαν ἀποδόσθαι; τοιχωρυχὲν δὲ τὰ τῶν πολιτῶν κοινὰ οἰκήματα, δίκαιον φαίνεται. αἰ γὰρ ὁ πατὴρ ἐπὶ θανάτῳ καταστασιασμένος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δεδεμένος εἴη, ἆρα οὐ δίκαιον διορύξαντα κλέψαι καὶ σῶσαι τὸν πατέρα; ἐπιορκεῖν δὲ αἴ τις ὑπὸ τῶν πολεμίων λαφθεὶς ὑποδέξαιτο, ὀμνύων ἢ μὰν ἀφεθεὶς τὰν πόλιν προδώσεν, ἆρα οὗτος δίκαια ποιήσαι εὐορκήσας; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ δοκῶ· ἀλλὰ μᾶλλον τὰν πόλιν καὶ τὼς φίλως καὶ τὰ ἱερὰ σώσαι πατρῷα ἐπιορκήσας. ἤδη ἄρα δίκαιον καὶ τὸ ἐπιορκεῖν, καὶ τὸ ἱεροσυλεῖν. τὰ μὲν ἴδια τῶν πολέων ἐῶ· τὰ δὲ κοινὰ τᾶς Ἑλλάδος, τὰ ἐκ Δελφῶν καὶ τὰ ἐξ Ὀλυμπίας. μέλλοντος τῶ βαρβάρω τὰν Ἑλλάδα λαβέν, καὶ τᾶς σωτηρίας ἐν χρήμασιν ἐούσας, οὐ δίκαιον λαβεῖν, καὶ χρῆσθαι ἐς τὸν πόλεμον. φονεύειν δὲ τὼς φιλτάτως δίκαιον· ἐπεὶ καὶ Ὀρέστας καὶ Ἀλκμαίων, καὶ ὁ θεὸς ἔχρησε δίκαια αὐτὼς ποιῆσαι. ἐπὶ δὲ τὰς τέχνας τρέψομαι, καὶ ταῦτα ποιητῶν. ἐν γὰρ τραγῳδοποιίᾳ καὶ ζωγραφίᾳ ὅστις πλεῖστα ἐξαπατῇ ὅμοια τοῖς ἀληθινοῖς ποιέων, οὗτος ἄριστος. θέλω δὲ καὶ ποιήματα τῶν παλαιοτέρων μαρτύριον ἐπαγαγέσθαι. Κλεοβουλίνης, Ἄνδρ' εἶδον κλέπτοντα καὶ ἐξαπατῶντα βίᾳ· ὡς καὶ τὸ βίᾳ ῥέξαι τοῦτο δικαιότατον ἦν πάλαι ταῦτα. Αἰσχύλου δὲ ταῦτα, Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός· Ψευδῶν δὲ καιρὸν ἔσθ' ὅπου τιμῇ

θεός. λέγεται δὲ καὶ τῶδε αὐτίος λόγος· ὡς ἄλλο τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικόν ἐστι, διαφέρον, ὥσπερ καὶ τὤνυμα, οὕτω καὶ τὸ πρᾶγμα· ἐπεὶ αἴ τις ἐρωτήσαι τὼς λέγοντας ὡς τὸ αὐτό ἐστιν ἄδικον καὶ δίκαιον, αἴκα δή τι δίκαιον περὶ τὼς γονέας ἔπραξαν, ὁμολογησοῦντι καὶ ἄδικοι ἄρα. τὸ γὰρ αὐτὸ ἄδικον καὶ δίκαιον ὁμολογέοντι ἦμεν. φέρε, ἄλλον δὲ, αἴ τινα γινώσκῃ δίκαιον ἄνδρα, καὶ ἄδικον ἄρα τὸν αὐτόν. καὶ μέγαν τοίνυν καὶ μικρὸν καταυτόν. καί τοι πολλὰ ἀδικήσας ἀποθανέτω πραξάμενος. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις. εἶμι δὲ ἐφ' ἃ λέγοντες ἀξιόωντι τὸ αὐτὸ καὶ δίκαιον καὶ ἄδικον ἀποδεικνύεν. τὸ γὰρ κλέπτεν τὰ τῶν πολεμίων, δίκαιον καὶ ἄδικον ἀποδεικνύεν. τοῦτ' αὐτό. αἴκ' ἀληθὴς ὁ τήνων λόγος καὶ τἆλλα καὶ τωὐτό. τέχνας δ' ἐπάγονται ἐν αἷς οὐκ ἔστι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον. καὶ τοὶ ποιηταὶ οὔτι ποτ' ἀλήθειαν, ἀλλὰ ποτὶ τὰς ἡδονὰς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ποιήματα ποιέοντι.

ΠΕΡΙ ΤΩ ΨΕΥδεος καὶ τᾶς ἀλαθείας.

Λέγονται δὲ καὶ περὶ τῶ ψεύδεος καὶ τᾶς ἀληθείας διττοὶ λόγοι. ὧν ὁ μὲν φατὶ, ἄλλον μὲν τὸν ψεύσταν ἦμεν λόγον, ἄλλον δὲ τὸν ἀληθῆ· τοὶ δὲ, τὸν αὐτόν. αὖ κἀγώ· τὸν δὲ λόγον πρῶτον μὲν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι λέγονται· ἔπειτα δὲ, ὅταν λόγος ῥηθῇ, αἲ μὲν ὡς λέγηται ὁ λόγος, οὕτω γένηται, ἀληθὴς ὁ λόγος· αἲ δὲ μὴ γένηται, ψευδὴς ὁ αὐτὸς λόγος. αὐτίκα κατηγορεῖς ἱεροσυλίαν τῷ, αἴκ' ἐγένετο τὤργον, ἀληθὴς ὁ λόγος· καὶ αἰ δὲ μὴ ἐγένετο, ψεύστας. καὶ τῶ ἀπολογουμένω ὥσγε ὁ λόγος. καὶ τάγε δικαστήρια τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ψεύσταν καὶ ἀληθῆ κρίνοντι. ἐπεί τοι καὶ ἑξῆς καθήμενοι αἲ λέγοιμι Μίμας εἰμὶ, τὸ αὐτὸ μὲν πάντες ἐροῦμεν, ἀλαθὴς δὲ μόνος ἐγώ· ἐπεὶ καὶ εἰμί. δᾶλον ὦν ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος, ὅταν μὲν αὐτῷ παρῇ τὸ ψεῦδος, ψεύστας ἐστίν· ὅταν δὲ τὸ ἀληθές, ἀληθής. ὥσπερ καὶ ἄνθρωπος τὸ αὐτὸ, καὶ παῖς καὶ νεανίσκος καὶ ἀνὴρ καὶ γέρων

ἐστιν· λέγεται δὲ καὶ ὡς ἄλλος εἴη ὁ ψεύσας λόγος, ἄλλος δὲ ὁ ἀλαθὴς, διαφέρων τὤνυμα. αἰ γάρ τις ἐρωτάσαι τὼς λέγοντας ὡς ὁ αὐτὸς λόγος εἴη ψεύσας καὶ ἀλαθὴς, ὃν αὐτοὶ λέγοντι, πότερός ἐστιν, αἰ μὲν ψεύσας, δᾶλον ὅτι δύο εἴη· αἰ δ' ἀλαθὴς ἀποκρίναιτο, καὶ ψεύσας ὁ αὐτὸς οὗτος. καὶ ἀλαθές τι πολλὰ εἶπεν, ἢ ἐξεμαρτύρησε· καὶ ψευδῆ ἄρα τὰ αὐτὰ ταῦτα. καὶ αἴ τινα ἄνδρα ἀλαθῆ οἶδε καὶ ψεύσαν τὸν αὐτόν. ἐκ δὲ τῶ λόγω λέγοντι ταῦτα, ὅτι γινομένω μὲν τῶ πράγματος ἀλαθῆ τὸν λόγον, ἀγενήτω δὲ ψεύσαν. οὐκῶν διαφέρει αὖθις τὼς δικαστὰς, ὅτι κρίνοιντο. οὐ γὰρ πάρεντι τοῖς πράγμασιν. ὁμολογέοντι δὲ καὶ αὐτοὶ, ᾧ μὲν τὸ ψεῦδος ἀναμέμικται, ψεύσαν ἦμεν· ᾧ δὲ ἀλαθὲς, ἀλαθῆ. τοῦτο δὲ ὅλον διαφέρει.

Ταῦτα τοὶ μαινόμενοι καὶ τοὶ σωφρονοῦντες καὶ τοὶ σοφοὶ καὶ τοὶ ἀμαθεῖς καὶ λέγοντι καὶ πράσσοντι. καὶ πρᾶτον μὲν ὀνομάζοντι ταῦτα γᾶν καὶ ἄνθρωπον καὶ ἵππον, καὶ πῦρ, καὶ τἆλλα πάντα· καὶ ποιέοντι ταῦτα, κάθηνται, καὶ ἔσθοντι καὶ πίνοντι, καὶ κατάκεινται, καὶ τἆλλα καττωυτό. καὶ μὰν καὶ αὐτὸ πρᾶγμα καὶ μεῖζον καὶ μεῖόν ἐστι, καὶ πλέον καὶ ἔλασσον, καὶ βαρύτερον καὶ κουφότερον. οὕτω γὰρ εἴη ταῦτα πάντα. τὸ τάλαντον ἐστὶ βαρύτερον τῆς μνᾶς καὶ κουφότερον τῶν δύο ταλάντων. ταὐτὸν ἄρα καὶ κουφότερον καὶ βαρύτερον. καὶ ζώει ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ οὐ ζώει, κατ' αὐτά ἐστι καὶ οὐκ ἔστι. τὰ γὰρ τῇδε ὄντα, ἐν τῇ Λιβύᾳ οὐκ ἔστιν, οὐδέ γε τὰ ἐν Λιβύᾳ, ἐν Κύπρῳ, καὶ τἆλλα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. οὐκῶν καὶ ἐντὶ τὰ πράγματα καὶ οὐκ ἐντί. τοί τινες λέγοντες τὼς μαινομένως καὶ τὼς σοφὼς, τὼς ἀμαθεῖς ταὐτὰ διαπράσσεσθαι, καὶ λέγεν καὶ τἆλλα ἑπόμενα τῷ λόγῳ, οὐκ ὀρθῶς λέγοντι. αἰ γάρ τις αὐτὼς ἐρωτάσαι αἰ διαφέρῃ μανία σωφροσύνης, καὶ σοφία ἀμαθίης, φαντὶ ναί. εὖ γὰρ καὶ ἐξ ὧν πράσσοντι ἑκάτεροι, δᾶλοι ἐντὶ ὡς ὁμολογησοῦντι. οὐκῶν καὶ ταὐτὰ πράσσοντι, καὶ τοὶ σοφοὶ μαίνονται, καὶ τοὶ μαινόμενοι σοφοὶ, καὶ πάντα σιωπτα ἐχάσσονται· καὶ ἐπ' ἄρτεος ὁ λόγος, πότερον οἷον ἐν δέοντι σωφρονοῦντες λέγοντι ἢ τοὶ μαινόμενοι.

ἀλλὰ γὰρ φαντὶ ὡς ταῦτα μὲν λέγοντι, ὅταν τις αὐτὼς ἐρωτῇ· ἀλλὰ τοὶ μὲν σοφοὶ, ἐν τῷ δέοντι, τοὶ δὲ μαινόμενοι, ᾇ οὐ δεῖ· καὶ τοῦτο λέγοντες, δοκοῦντι μικρὸν ποτιθῆμεν, ᾇ δεῖ καὶ μὴ δεῖ· ὥστε οὐ μηκέτι τὸ αὐτὸ ἦμεν· ἐγὼ δὲ οὐ πράγματος τοσούτω προστεθέντος ἀλλοιοῦσθαι δοκῶ τὰ πράγματα, ἀλλ' ἁρμονίας διαλλαγείσας· ὥσπερ Γλαῦκος καὶ γλαυκὸς, Ξάνθος καὶ ξανθὸς, Ξοῦθος καὶ ξουθός. ταῦτα μὲν τὰν ἁρμονίαν ἀλλάξαντα διήνεικαν. τὰ δὲ μακρῶς καὶ βραχυτέρως ῥηθέντα Τύρος καὶ τυρὸς, σάκος καὶ σάκκος. ἅτερα δὲ, γράμματα διαλλάξαντα, κάρτος καὶ κράτος, ὄνος καὶ νόος. ἐπεὶ ὦν οὐκ ἀφαιρεθέντος οὐδενὸς τοσοῦτον διαφέρει, τί δὴ αἴ τις ἢ ποττιθεῖ τι, ἢ ἀφαιρεῖ· καὶ τοῦτο δείξω οἷόν ἐστιν. αἴ τις ἀπὸ τῶν δέκα ἓν ἀφέλοι, οὐκ ἔτι δέκα οὐδὲ ἓν εἴη. καὶ τἆλλα κατ' ὡυτό. τὸ δὲ τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον καὶ ἦμεν καὶ μὴ ἦμεν ἐρωτῶ τι ἢ τὰ πάντα ἐστίν; οὐκῶν αἴ τις μὴ φαίη ἦμεν, ψεύδεται, τὰ πάντα εἰπόντες ταῦτα πάντα ὤν πη ἐστί.

A ΠΕΡΙ' ΤΑ῀Σ ΣΟΦΙΑΣ καὶ τᾶς ἀρετᾶς, εἰ διδακτόν.

Λέγεται δέ τις λόγος οὔτ' ἀλαθὴς, οὔτε κενός· ὅτι ἄρα σοφία καὶ ἀρετὰ οὔτε διδακτὸν εἴη, οὔτε μαθητόν. τοὶ δὲ ταῦτα λέγοντες ταῖσδε ἀποδείξεσι χρῶνται, ὡς οὐχ οἷόν τε εἴη, αἴ ἄλλῳ παραδοίης, B τοῦτο αὐτὸ ἔτι ἔχειν. μία μὲν δὴ αὕτα. ἄλλα δὲ, ὡς αἰ διδακτὸν ἦν διδασκαλικὰ ἀποδεδογμένην, ὡς τᾶς μωσικᾶς. τρίτα δὲ, ὡς τοὶ ἐν τᾷ Ἑλλάδι γενόμενοι σοφοὶ ἄνδρες, τὰ αὐτῶν τέκνα ἂν ἐδίδαξαν καὶ τὼς φίλως. τέταρτα δὲ, ὅτι ἤδη τινὲς παρὰ σοφιστὰς ἐλθόντες, οὐδὲν ὠφέληθεν. πέμπτα C δὲ, ὅτι πολλοὶ οὐ συγγενόμενοι σοφισταῖς, ἄξιοι λόγω γεγένηνται. ἐγὼ δὲ κάρτα εὐήθη νομίζω τόνδε τὸν λόγον. γινώσκω γὰρ τὼς διδασκάλως γράμματα διδάσκοντας ἃ καὶ αὐτὸς ἐπιστάμενος τυγχάνει, καὶ κιθαριστὰς κιθαρίζεν. πρὸς δὲ τὰν δευτέραν ἀπόδειξιν, ὡς ἄρα οὐκ ἐντὶ D διδάσκαλοι ἀποδεδεγμένοι τί μὰν τοι σοφισταὶ διδάσκοντι, ἀλλ' ἢ σοφίαν καὶ ἀρετάν.

ἤτι δὲ Ἀναξαγόρειοι καὶ Πυθαγόρειοι ἦεν. τὸ δὲ τρίτον, ἐδίδαξε Πολύκλειτος τὸν υἱὸν ἀνδριάντας ποιεῖν. καὶ αἰ μέν τις μὴ διδάξῃ, οὐ σαμῆον· αἰ δ' ἐστὶν διδάξαι, τεκμήριον ὅτι δυνατόν ἐστι διδάξαι. τέταρτον δέ, αἰ μή τοι παρὰ σοφῶν σοφιστῶν σοφοὶ γίνονται. καὶ γὰρ γράμματα πολλοὶ οὐκ ἔμαθον μαθόντες. ἔστι δέ τις καὶ φύσις. αἰ δέ τις μὴ μαθὼν παρὰ σοφιστῶν ἱκανὸς ἐγένετο εὐφυὴς, καὶ γενόμενος ῥαδίως συναρπάξαι τὰ πολλὰ ὀλίγα μαθών· παρ' ὧνπερ καὶ τὰ ὀνύματα μανθάνομεν. καὶ τούτων τι ἤτοι πλέον, ἤτοι ἔλασσον· ὁ μὲν παρὰ πατρός, ὁ δὲ παρὰ ματρός. αἰ δέ τω μὴ πιστόν ἐστι τὰ ὀνύματα μανθάνεν ἅμα, ἀλλ' ἐπισταμένως ἅμα γίνεσθαι, γνώτω ἐκ τῶνδε· αἴ τις εὐθὺς γενόμενον παιδίον ἐς Πέρσας ἀποπέμψαι, καὶ τηνεὶ τράφοι, κωφὸν Ἑλλάδος φωνᾶς, περσίζοι κα· καὶ αἴ τις τηνόθεν τῆδε κομίζοι, ἑλλανίζοι κα. οὕτω μανθάνομεν τὰ ὀνύματα. καὶ τὼς διδασκάλως, οὐκ ἄμες. οὐ λέλεκταί μοι ὁ λόγος, καὶ ἔχεις ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μέσον·

A

καὶ οὐ λέγω ὡς διδακτός ἐστιν, ἀλλ' ὅτι ἀποχρεῦντι μοι τῆνοι ταὶ ἀποδείξεις. λέγοντι δέ τινες τῶν δημαγορούντων ὡς χρὴ ταὶ ἀρχὰς ἀπὸ κλάρω γίνεσθαι, οὐ βέλτιστα ταῦτα νομίζοντες. εἰ γάρ τις αὐτὸν ἐρωτῴη τὸν ταῦτα λέγοντα, Τί δὴ σὺ τοῖς οἰκέταις οὐκ ἀπὸ κλάρω τὰ ἔργα προστάσσῃς, ὅπως ὁ μὲν ζευγηλάτας, αἴκ' ὀψοποιὸς λάχῃ, ὀψοποιῇ, ὁ δὲ ὀψοποιὸς ζευγηλατῇ; καὶ τἄλλα κατὰ τοῦτο. καὶ πῶς οὐ καὶ τὼς χαλκέας καὶ τὼς σκυτέας συναγαγόντες καὶ τέκτονας καὶ χρυσοχόας διεκληρώσαμεν καὶ ἠναγκάσαμεν, αἰ ἄσχ' ἕκαστος λάχῃ τέχναν ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ μὴ ἃν ἐπίσταται. τωὔτὸν δὲ καὶ ἐν ἀγῶσι ταὶς μωσικᾶς διακλαρῶσαι τὼς ἀγωνιστάς. καὶ ὅτι χ' ἕκαστος καὶ λάχῃ, ἀγωνίζεσθαι· αὐλητὰς κιθαρίζέτω τυχόν, καὶ κιθαρῳδὸς αὐλήσει. καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τὼς τοξότας καὶ τὼς ὁπλίτας ἱππασεῖται, ὁ δ' ἱππεὺς τοξεύσει. ὥστε πάντες ἃ οὐκ ἐπίσταντι οὐδὲ δύνανται, οὐδὲ πραξοῦντι. λέγοντι δὲ ἀγαθὸν ἦμεν καὶ δαμοτικόν· κάρτα ἐγὼ ἥκιστα νομίζω δα-

μωσικόν. ὄντι γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι μισόδαμοι ἄνθρωποι, ὧν αἴ κα τύχῃ ὁ κύαμος, ἀπολοῦντι τὸν δᾶμον. ἀλλὰ χρὴ τὸν δᾶμον αὐτὸν ὁρῶντα, αἱρεῖσθαι πάντας τὼς εὔνως αὐτῷ καὶ τὼς ἐπιτηδείως στραταγὲν, ἀτέρως δὲ νομοφυλακὲν, καὶ τἆλλα. ἀνδρὸς κατὰ τὰς αὐτὰς τέχνας νομίζω κατὰ βραχύτε δύνασθαι καὶ ἀλέγεσθαι, καὶ ἀλάθειαν τῶν πραγμάτων ἐπίστασθαι, καὶ διδακτάσασθαι ὀρθῶς, καὶ δαμαγορεῖν οἷόν τ' ἦμεν, καὶ λόγων τέχνας ἐπίστασθαι, καὶ περὶ φύσιος τῶν ἁπάντων, ὥστε ἔχει καὶ ὡς ἐγένετο, διδάσκεν. καὶ πρῶτον μὲν ὁ περὶ φύσιος τῶν ἁπάντων εἰδὼς, πῶς οὐ δυνασεῖται περὶ πάντων ὀρθῶς καὶ πράσσεν; ἔτι δὴ ὁ τὰς τέχνας τῶν λόγων εἰδὼς, ἐπιστασεῖται καὶ περὶ πάντων ὀρθῶς λέγεν. δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα ὀρθῶς λέγεν περὶ ὧν ἐπίσταται, περὶ τούτων λέγεν. πάντων γὰρ ἐπιστασεῖται· πάντων μὲν γὰρ τῶν λόγων τὰς τέχνας ἐπίσταται, τοὶ δὲ λόγοι πάντες περὶ πάντων τῶν ἐ- * δεῖ δὲ ἐπίστασθαι τὸν μέλλοντα ὀρθῶς λέγεν, περὶ ὅτων καὶ λέγοι, * * καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ ὀρθῶς διδάσκεν τὰν πόλιν πράσσεν, τὰ δὲ κακὰ τὼς κωλύεν. εἰδὼς δέ γε αὐτὰ, εἰδήσει καὶ τὰ ἄτερα τούτων· πάντα γὰρ ἐπιστασεῖται· ἔστι γὰρ ταῦτα τῶν πάντων, κεῖνα δὲ ποτὶ ταυτὸν τὰ δέοντα πραχσεῖται. χρὴ κἂν μὴ ἐπίσταται αὐλὲν, αἰ δυνασεῖται αὐλὲν, αἴ κα δέῃ τοῦτο πράσσεν. τὸν δὲ δικάζεσθαι ἐπιστάμενον δεῖ τὸ δίκαιον ἐπίστασθαι ὀρθῶς. περὶ γὰρ τούτων τὰ δίκαια. εἰδὼς δὲ τοῦτο, εἰδήσει καὶ τὸ ὑπεναντίον αὐτῷ καὶ τὰ * τέρεια. δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ τὼς νόμως ἐπίστασθαι πάντας. αἰ τοίνυν τὰ πράγματα μὴ ἐπιστασεῖται, οὐδὲ τὼς νόμως. τὸν γὰρ ἐν μωσικᾷ νόμον τίς ἐπίσταται, ὅσπερ καὶ μωσικάν· ὃς δὲ μὴ μωσικὰν, οὐδὲ τὸν νόμον. ὅς γα τὰν ἀλάθειαν τῶν πραγμάτων ἐπίσταται, ἀπετὴς ὁ λόγος ὅτι πάντως ἐπίστασθαι· ὃς δὲ βραχὺ, δεῖνιν ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι περὶ πάντων· οὐκοῦν δεῖνιν πάντ' ἐπίστασθαι. μέγιστον δὲ καὶ κάλλιστον ἐξεύρημα εὕρηται ἐς τὸν βίον, μνάμα, καὶ ἐς πάντα

χρήσιμον, ἐς φιλοσοφίαν τε καὶ σοφίαν. ἔστι δὲ τοῦτο, ἐὰν προσέχῃς τὸν νόον, διὰ τούτων παρελθοῦσα γνώμα μᾶλλον αἰσθησεῖται σύνολον ὃ ἔμαθες. δευτέραν δὲ μελέταν, αἴ κα ἀκούσῃς. τὸ γὰρ πολλάκις ταῦτα ἀκοῦσαι καὶ εἶπαι, ἐς μνάμαν παρεγίνετο. τρίτον, αἴ κα ἀκούσῃς, ἔπειτα οἶδας καταθέσθαι, οἷον τόδε· δεῖ με- A μνᾶσθαι Χρύσιππον, κατθέμεν ἐπὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἵππον. ἄλλο, πυριλάμπη, κατθέμεν ἐπὶ πῦρ καὶ τὸ λάμπειν. τάδε μὲν περὶ τῶν ὀνομάτων. τὰ δὲ πράγματα οὕτως περὶ ἀνδρείας, ἐπὶ τὸν Ἄρη καὶ τὸν Ἀχιλλῆα· περὶ χαλκείας δὲ, ἐπὶ τὸν Ἥφαιστον· περὶ δειλίας, ἐπὶ τὸν Ἐ- B πειόν.

ΛΥΣΙΔΟΣ ΠΥΘΑΓΟρείου ἐπιστολὴ πρὸς Ἵππαρχον.

Μετὰ τὸ Πυθαγόρεαν ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι, οὐδέποκα διασκεδασθήσεσθαι τὸ ἄθροισμα τῶν ὁμιλητῶν ἐς τὸν ἐμαυτοῦ θυμὸν ἐβαλόμαν· ἐπεὶ δὲ παρ' ἐλπίδας, ὥσπερ ἀπὸ ναὸς μεγάλας φορτίδος ἐν ἐρήμῳ πελάγει λυθείσας, ἄλλος ἄλλοσε φορεύμενοι διεσπάρημεν, ὅσιον κἀμὲ μνᾶσθαι τῶν τήνου θείων καὶ σεμνῶν παραγγελμάτων, μηδὲ κοινὰ ποιεῖσθαι τὰ σοφίας ἀγαθὰ τοῖς μηδ' ὄναρ τὰς ψυχὰς κεκαθαρμένοις. οὐ γὰρ θέμις ὀρέγειν τοῖς ἀπαντῶσι τὰ μετὰ τοσούτων ἀγώνων πορισθέντα. οὐδὲ γὰρ βεβάλοις τὰ ταῖν Ἐλευσινίαιν θεαῖν μυστήρια διηγεῖσθαι. κατ' ἰσότητα δὲ ἄδικοι καὶ ἀσεβέες ἀμφότεροι οἱ ταῦτα πράξαντες. καλὸν δὲ ἀναλογίζεσθαι ὅσον χρόνου μάκος διαγάγομες ἐκμεμβήσαντες, ἀπορρυπτόμενοι σπίλοις A τοῖς ἐν τοῖς σάθεσιν ἡμῶν ἐγκεκολαμμένοις, ἕως πέντε διελθόντων ἐτέων, ἐγενόμεθα δεκτικοὶ τῶν τήνου λόγων. καθάπερ γὰρ οἱ βαφεῖς προεκκαθάραντες ἔστυψαν τὰ βάψιμα τῶν ἱματίων, ὅπως ἀνέκπλυτον τὰν βαφὰν ἀναπίωντι, καὶ μηδέποκα γενησομέναν ἐξίταλον· τὸν αὐτὸν ὁ δαιμόνιος B τρόπον ἀνὴρ παρεσκεύαζε τοὺς φιλοσοφίας ἐρασθέντας, ὅπως μὴ διαψευσθῇ περί τινα τῶν ἐλπιζομένων ἐσεῖσθαι καλῶν κἀγαθῶν. οὐ γὰρ κιβδήλοις ἐνεπορεύετο λόγοις, οὐδὲ πάγας, αἷς πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τὼς νέως ἐμπλέκοντι, ποτ' οὐδὲν χρήσιμον σχολάζοντες· ἀλλὰ θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων C πραγμάτων ἦν ἐπιστάμων. οἱ δὲ, πρόσχημα ποιησάμενοι τὰν τήνου διδασκαλίαν, πολλὰ καὶ δεινὰ δρῶντι, σαγηνεύοντες οὐ κατὰ κόσμον οὐδ' ὡς ἔτυχε τὼς νέως. τοιγαροῦν χαλεπούς τε καὶ προαλλεῖς ἀπεργάζονται τὼς ἀκούοντας.

ἐγκιρναῖσι γὰρ ἤθεσι τεταραγμένοις τε καὶ θολεροῖς θεωρήματα καὶ λόγους ἐλευθέρους. καθάπερ γὰρ, εἴ τις εἰς φρέαρ βαθὺ βορβόρου πλῆρες ἐγχέαι καθαρὸν καὶ διειδὲς ὕδωρ, τόν τε βόρβορον ἐτάραξε καὶ τὸ ὕδωρ ἠφάνισεν, ὁ αὐτὸς δὲ τρόπος τῶν οὕτω διδασκόντων τε καὶ διδασκομένων. πυκναὶ γὰρ καὶ βαθεῖαι λόχμαι περὶ τὰς φρένας καὶ τὴν καρδίαν ἐμπεφύκαντι τῶν μὴ καθαρῶς ὀργιασθέντων, πᾶν τὸ ἅμερον καὶ πρᾶον καὶ λογιστικὸν ἐπισκιάζουσαι προφανῆ μὲν αὐξηθέν. ἐγκαταδεδύκαντι δὲ τᾷ δάσει τούτῳ παντοῖαι κακότητες ἐκβοσκόμεναι, καὶ κωλύουσαι καὶ μηδαμῶς ἐῶσαι προκύψαι τὸν λόγον. ὀνομάξαιμι δὲ πρᾶτον ἐπελθὼν αὐτῶν τὰς ματέρας, ἀκρασίαν τε καὶ πλεονεξίαν. ἄμφω δὲ πολύγονοι πεφύκαντι. τᾶς μὲν ὦν ἀκρασίας ἐξεβλάστησαν ἄθεσμοι γάμοι καὶ μέθαι καὶ φθοραί, καὶ παρὰ φύσιν ἡδοναί, καὶ σφοδραί τινες ὁρμαί, μέχρι θανάτων καὶ κρημνῶν ἐκδιώκουσαι. ἤδη γάρ τινας ἠνάγκασαν ἐπιθυμίαι μήτε ματέρων μήτε θυγατέρων ἀποσχέσθαι. καὶ δὴ παρωσάμεναι νόμον, καὶ πατέρα, καὶ πόλιν, καὶ τύραννον, ἐκπεριαγαγοῦσαι τὼς ἀγκῶνας, ὡς αἰχμαλώτους ἐπὶ τὸν ἔσχατον ὄλεθρον μετὰ βίας ἄγουσαι κατέστασαν. τᾶς δὲ πλεονεξίας ἐκπεφύκαντι ἁρπαγαί τε καὶ παιδοκτονίαι, ἱεροσυλίαι, φαρμακεῖαι, καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. δεῖ ὦν τὸ γε πρᾶτον, τὰς ὕλας τᾶς ἐνδιαιτῆται ταῦτα τὰ πάθη, πυρὶ καὶ σιδάρῳ καὶ πάσαις μηχαναῖς ἐκκαθάραντα, καὶ ῥυσάμενον τὸν λογισμὸν ἐλεύθερον τῶν τοσούτων παθέων, τηνικᾶ φυτεύοντά τι χρηστὸν αὐτῷ παραδιδόμεν. Ἅπερ ἔμαθες μὲν Ἵππαρχε μετὰ σπουδᾶς, οὐκ ἐτήρησας δ' ὦ γεννάιε, γευσάμενος Σικελικᾶς πολυτελείας, ἇς οὐ χρῆν τυ γενέσθαι δεύτερον. λέγοντι δὲ πολλοί σε καὶ δαμοσίᾳ φιλοσοφέν. ὅπερ ἀπαξίωσε Πυθαγόρας· ὅς γε Δαμοῖ τᾷ αὑτοῦ θυγατρὶ τὰ ὑπομνάματα παρακαταθέμενος, ἐπέσκαψε μηδενὶ τῶν ἐκτὸς τᾶς οἰκίας παραδιδόμεν. ἃ δὲ δυναμένα πολλῶν χρημάτων ἀποδόσθαι τὼς λόγως, οὐκ ἐβού-

ὑπὸ τῶν γυναικῶν τούτων, ὧν κατέχονται, καὶ οὐκ ἔχουσι νοῦν. σὺ δὲ ἄθυμος εἶ καὶ νύκτα καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀδημονεῖς καὶ μηχανᾷ τι κατ' αὐτοῦ. μὴ σύ γε, ὦ φίλη. γαμετῆς γὰρ ἀρετὴ ἐστὶν οὐχ ἡ παρατήρησις τἀνδρὸς, ἀλλ' ἡ συμπεριφορά. συμπεριφορὰ δέ ἐστι τὸ φέρειν ἄγνοιαν. εἶθ' ἑταίρᾳ μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖ, γαμετῇ δὲ πρὸς τὸ συμφέρον. συμφέρον δὲ, κακοῖς κακὰ μὴ μίσγειν, μηδὲ παρανοίᾳ παράνοιαν ἐπάγειν. ἔνια δὲ ἁμαρτήματα, φίλη, ἐλεγχόμενα μὲν, ἐπιπλέον ἐρεθίζεται, σιωπώμενα δὲ, παύεται μᾶλλον· ὡς τὸ πῦρ ἡσυχίᾳ φασὶ σβέννυσθαι. ἐὰν γὰρ βουλόμενόν σε λεληθέναι δοκεῖν, ἐλέγχουσα, ἀφαιρήσῃς τὸ παρακάλυμμα τοῦ πάθους, καὶ φανερῶς ἁμαρτήσεται. σὺ δὲ τὴν φιλίαν ἡγῇ τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἐν τῇ καλοκαγαθίᾳ. τοῦτο γὰρ ἡ χάρις τῆς κοινωνίας. νόμιζε οὖν πρὸς μὲν τὴν ἑταίραν ῥαθυμήσοντα πορεύεσθαι ἐκεῖνον, σοὶ δὲ συμβιώσοντα παρεῖναι· καί σε μὲν φιλεῖν κατὰ γνώμην, ἐκείνην δὲ τῷ πάθει. βραχὺς δὲ ὁ τούτου καιρός. ἅμα γάρ ποτε ἔχει καὶ κόρον, καὶ παρίσταται ταχὺ καὶ παύεται. ὀλιγοχρόνιος γὰρ ὁ καιρός ἐστι πρὸς ἑταίραν ἀνδρὶ μὴ σφόδρα κακῷ. τί γάρ ἐστι ματαιότερον ἐπιθυμίας ἀπολαυούσης ἀδίκου; διὸ καὶ μειῶν τὸν βίον καὶ διαβάλλων τὸ εὔσχημον αἰσθήσεταί ποτε. οὐδεὶς γὰρ ἐπιμένει φρονῶν αὐθαιρέτῳ βλάβῃ. καλούμενος οὖν ὑπὸ τῶν πρὸς σὲ δικαίων, καὶ τὰ περὶ τὸν βίον ἐλαττώσεις ὁρῶν, αἰσθήσεταί ποτέ σου, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς καταγνώσεως ὕβριν οὐ φέρων, ταχὺ μεταγνώσεται. σὺ δὲ, φίλη, ζῆθι οὐχ ἑταίραις ἀποκρινομένη, τῇ μὲν εὐταξίᾳ πρὸς τὸν ἄνδρα διαφέρουσα, τῇ δὲ ἐπιμελείᾳ πρὸς τὸν οἶκον, τῇ δὲ συναλλαγῇ περὶ τὰς χρωμένας, τῇ δὲ φιλοστοργίᾳ περὶ τὰ τέκνα. οὐ ζηλοτυπητέον οὖν σοι πρὸς ἐκείνην· πρὸς γὰρ τὰς ἐναρέτους ἐκτείνειν τὸν ζῆλον, καλόν· ἑαυτὴν δὲ παρεκτέον ἐπιτηδείαν ταῖς διαλλαγαῖς. τὰ γὰρ καλὰ ἤθη καὶ παρ' ἐχθροῖς εὔνοιαν φέρει, φίλη· καὶ μόνης καλοκαγαθίας ἔργον ἐστὶν ἡ τιμή. ταύτῃ γὰρ καὶ δυνατὸν ἀνδρὸς ἐξουσίαν καθάπερ ἔχειν γυναικὶ,

καὶ τιμᾶσθαι πλέον ἢ θεραπεύειν τὸν ἐχθρόν. καταρώμενος οὖν ὑπὸ σοῦ, μᾶλλον αἰσχυνέται· τάχιον δὲ διαλλαγῆναι θελήσει· προσπαθέστερον δὲ φιλοστοργήσει, συνεγνωκὼς τὴν ἀδικίαν τὴν εἰς σέ, κατανοῶν τε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ βίου, καὶ πεῖραν τῆς στοργῆς λαμβάνων τῆς πρὸς αὐτόν. ὥσπερ δὲ αἱ κακοπάθειαι τοῦ σώματος ἡδείας τὰς ἀναπαύσεις ποιοῦσιν, οὕτως αἱ διαφοραὶ τῶν φίλων οἰκειοτέρας τὰς διαλλαγὰς φέρουσι. σὺ δὲ καὶ τὰ βουλεύματα τοῦ πάθους ἀντίθες. νοσοῦντος γὰρ ἐκείνου, καὶ σὲ παρακαλεῖ νοσεῖν ταῖς λύπαις· καὶ ἁμαρτάνοντος περὶ τὸ εὔσχημον, καί σε περὶ τὸν κόσμον ἁμαρτάνειν· καὶ καταβλάπτοντος τὸν βίον, καί σε καταβλάπτειν τὸ συμφέρον. ἀφ' ὧν ἐπ' αὐτὸν συντετάχθαι δόξεις, καὶ κολαζομένη ἐκεῖνον καὶ σεαυτὴν κολάζειν. εἰ γὰρ καὶ ἀφεμένη πορεύσῃ, ἑτέρου ἄρα πειράσῃ ἀνδρὸς τοῦ προτέρου ἀπαλλαγεῖσα· κἂν ἐκεῖνος ἁμάρτῃ τὰ ὅμοια, πάλιν ἄλλου. οὐ φορητὴ γὰρ νέαις χηρεία. ἢ μόνη μενεῖς ἀπ' ἀνδρὸς οἱονπερ ἄζυξ. ἀλλὰ ἀμελήσεις τοῦ οἴκου, καὶ καταφθερεῖς τὸν ἄνδρα; ἐπωδύνου ἄρα βίου συνδιαιρήσῃ τὴν βλάβην. ἀλλ' ἀμυνῇ τὴν ἑταίραν; περιστήσεταί σε φυλαττομένη. κἂν ἀμύνῃ, μαχιμός ἐστιν οὐκ ἐρυθριῶσα γυνή. ἀλλὰ καλὸν ὁσημέραι μάχεσθαι πρὸς τὸν ἄνδρα. καὶ τί πλέον; αἱ γὰρ μάχαι καὶ λοιδορίαι τὴν μὲν ἀκολασίαν οὐ παύουσι, τὴν δὲ διαφορὰν ταῖς προκοπαῖς αὔξουσι. τί δέ; βουλεύσῃ τι κατ' ἐκείνου; μὴ φίλη. ζηλοτυπίας κρατεῖν ἡ τραγῳδία ἐδίδαξε, δραμάτων ἔχουσα σύνταξιν ἐν οἷς παρηνόμησε Μήδεια. ἀλλ' ὥσπερ τῆς νόσου τῶν ὀφθαλμῶν ἀπέχειν δεῖ τὰς χεῖρας, οὕτω καὶ σὺ τοῦ πάθους χώριζε τὴν προσποίησιν. διακαρτεροῦσα γάρ, θᾶττον τὸ πάθος σβέσεις.

οὐκ ἐβουλήθη· πενίαν δὲ καὶ τὰς τῶ παιδὸς ἐπισκάψιας ἐνόμιζε χρυσοῦ τιμιωτέρας ἔμεν. φαντὶ δὲ ὅτι καὶ Δαμὼ θνάσκοντι Βιστάλια τῇ ἑαυτῆς θυγατρὶ ταὶ αὐτὰν ἐπιστολαὶ ἀ- [A] πέστελεν. ἄμμες δὲ ἄνδρες ἐόντες, οὐ γνησίως αὐτῷ ποτιφερόμεθα, ἀλλὰ παραβάται τᾶν ὁμολογιᾶν γιγνόμεθα. εἰ μὲν οὖν μεταβάλοιο, χαρήσομαι· εἰ δὲ μή, τέθνακάς μοι.

ΘΕΑΝΟΥ͂Σ Ε'ΠΙΣΤΟΛΑΙ',

ἣ τῆς Πυθαγορείου σοφίας θυγάτηρ προσηγόρευται.

Περὶ τέκνων ἀνατροφῆς.

ΘΕΑΝΩ' ΕΥ'ΒΟΥ'Λῌ χαίρειν.

Ἀκούω σε τὰ παιδία τρυφερῶς ἄγειν. ἔστι δὲ ἀγαθῆς μητρὸς οὐχ ἡ πρὸς ἡδονὴν ἐπιμέλεια τῶν παίδων, ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ σῶφρον ἀγωγή. βλέπε οὖν μὴ οὐ φιλούσης ἀλλὰ κολακευούσης ἔργον ποιήσῃς. συντρεφομένη γὰρ ἡδονὴ παισὶν, ἀκολάστους ποιεῖ. τί γὰρ ἥδιον νέοις συνήθους ἡδονῆς; χρὴ οὖν, ὦ φίλη, τὴν τροφὴν τῶν παίδων μὴ διαστροφὴν ἔχειν. ἡ δὲ διαστροφὴ τῆς φύσεώς ἐστιν, ὅταν φιλήδονοι μὲν ταῖς ψυχαῖς, ἡδυπαθεῖς δὲ τοῖς σώμασι γίνωνται· καὶ τοῖς μὲν, φυγόπο- [B] νοι, τοῖς δὲ, μαλακώτεροι. δεῖ δὲ πρὸς τὰ φοβερὰ γυμνάζειν τὰ τρεφόμενα, κἂν λυπηθῆναι, κἂν πονῆσαι δέῃ· ἵνα μὴ τῶν παθῶν ᾖ δοῦλα τούτων, καὶ περὶ τὰς ἡδονὰς λίχνα, καὶ περὶ τοὺς πόνους ὀκνηρά· ἀλλ' ἵνα τὰ καλὰ πρὸ πάντων τιμῶσιν, ὧν μὲν ἀπεχόμενοι, τοῖς δὲ ἐμμένοντες. οὐδὲ πλησμονικὰ μὲν ταῖς τροφαῖς, πολυτε- [C] λῆ δὲ ταῖς ἡδοναῖς, ἀκόλαστα δὲ ταῖς ἀνέδην παιδιαῖς αὐτὰ

ποιεῖν· καὶ πᾶν μὲν λέγειν, πᾶν δὲ ἐπιτηδεύειν ἐᾶσαι. ἔτι δὲ φοβουμένην μὲν τὴν κλαίῃ, φιλοτιμουμένην δὲ, ἵνα γελᾷ· κἂν τὴν τροφὸν παίῃ, κἂν σε κακῶς εἴπῃ, γελῶσιν. καὶ τοῦ μὲν θέρους ψῦχος, τοῦ δὲ χειμῶνος καῦμα παρέχουσαι. καὶ πολλὴν χλιδὴν, ὧν οἱ πενιχροί γε παῖδες οὐδενὸς πειρῶνται· καὶ τρέφονται μὲν ῥᾷον, αὔξονται δὲ οὐχ ἧσσον, διάκεινται δὲ παρὰ πολὺ κρεῖσσον. σὺ δ' οἷα Σαρδαναπάλου γονὴν ὑφηνεῖ τὰ τέκνα, τὴν τῶν ἀρρένων φύσιν θρύπτουσα ταῖς ἡδοναῖς. τί γὰρ ἂν ποιήσειέ τις παιδίον, ὃ, ἂν μὴ τάχιον φάγῃ, κλάει· κἂν ἐσθίῃ, τὰ τερπνὰ τῶν ὄψων ζητεῖ. κἂν καῦμα, παρίεται· κἂν ψῦχος, πτωματίζει. κἂν ἐπιτιμᾷ τις, ἀντιμάχεται· κἂν μὴ πρὸς ἡδονὴν ὑπηρετῇ, λυπεῖται. κἂν μὴ μασᾶται, δυσκολαίνει· καὶ κακοχολεῖ πρὸς ἡδονὴν καὶ βατταλίζεται περιαγόμενον.

A ἐπιμελῶς δὲ, ὦ φίλη, εἰδυῖα ὅτι τὰ σπαταλῶντα τῶν παιδίων, ὅταν ἀκμάσῃ πρὸς ἄνδρας, ἀνδράποδα γίνεται, τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ἀφαίρει. καὶ τὴν τροφὴν αὐστηρὰν, μὴ τρυφερὰν οὕτω, ποιοῦσα, καὶ ἐῶσα καὶ λιμὸν καὶ δίψος ἀνέχειν, ἔτι καὶ ψῦχος καὶ θάλπος καὶ αἰδῶ τὴν ἀπὸ τῶν συνηλίκων ἢ τῶν ἐπιστατῶν. B οὕτω γὰρ καὶ γενναῖα εἶναι συμβαίνει τὰ κατὰ ψυχὴν ἀναπινόμενα ἢ ἐπιτεινόμενα. οἱ γὰρ πόνοι, φίλη, προϋποστυφαί τινες τοῖς παισίν εἰσι τελειωθησομένης ἀρετῆς· αἷς ἐμβαφέντες ἀποχρώντως, τὴν τῆς ἀρετῆς βαφὴν οἰκειότερον φέρουσι. βλέπε οὖν, φίλη, μὴ καθάπερ τῶν ἀμπέλων αἱ κα- C κοτροφούμεναι, τὸν καρπὸν ἐλλείπουσι, καὶ ὑπὸ τῆς τρυφῆς οἱ παῖδες ὕβρεως καὶ πολλῆς ἀχρειότητος κακίαν γεννήσωσι.

Πρὸς τὴν ζηλοτυποῦσαν παραμυθητική.

ΘΕΑΝΩ' ΝΙΚΟστράτῃ χαίρειν.

Ἤκουον τὴν τοῦ ἀνδρός σου παράνοιαν, ὅτι τὴν ἑταίραν ἔχει· σὺ δὲ, ὅτι ζηλοτυπεῖς αὐτόν. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλη, πολλοὺς ἔγνωκα τῆς αὐτῆς νόσου. θηρεύονται γὰρ, ὡς ἔοικεν,

πολλὰν τῶν πλειόνων θήρειν· τὰς δὲ ποθ' ἕνα τὸν ἴδιον ἄνδρα ἀρεσκούσας γυναικὸς κόσμος ὁ τρόπος πέλει, καὶ οὐχ αἱ στολαί. εὔμορφον γὰρ τὰν ἐλευθέραν ἁδέσθαι τῷ αὐτᾶς ἀνδρὶ, ἀλλ' οὐ τοῖς πλησίον. ἔχοις δ' ἂν ἐπὶ τᾶς ὄψιος ἐρύθημα μὲν σαμεῖον αἰδοῦς, ἀντὶ φύκεος· καλοκἀγαθίαν δὲ καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύναν, ἀντὶ χρυσῶ καὶ σμαράγδω. οὐ γὰρ ἐς τὰν τᾶς ἐσθᾶτος πολυτέλειαν φιλοκαλεῖν δεῖ τὰν γλιχομέναν τᾶς σωφροσύνας, ἀλλ' εἰς τὰν οἰκονομίαν τῶ οἴκου· A ἀρέσκειν δὲ τῷ αὐτᾶς ἀνδρὶ ἐπιτελέας ποιεῦσαν τὰς ἐκείνω θελήσιας. αἱ γὰρ τῶ ἀνδρὸς θελήσεις νόμος ὀφείλει ἄγραφος εἶμεν κοσμίᾳ γυναικὶ, ποθ' ὃν χρὴ βιῶν αὐτάν. νομίζειν δὲ προῖκα ποτενηνέχθαι ἅμα αὐτᾷ καλλίσταν καὶ μεγίσταν, τὰν εὐταξίαν. πιστεύειν γὰρ χρὴ τῷ τᾶς ψυχᾶς κάλλει τε καὶ B πλούτῳ μᾶλλον ἢ τῷ τᾶς ὄψιος καὶ τῶν χρημάτων. τὰ μὲν γὰρ φθόνος καὶ νοῦσος παραιρέεται, τὰ δὲ μέχρι θανάτω πάρεντι ἐντεταγμένα.

ΜΥΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΜΥΙΑ ΦΥΛΛΙΔΙ χαίρειν.

Γενομένα τοι ματεὶ παίδων τάδε παραινέω. τιθθὰν μὲν ἐκλέξασθαι τὰν ἐπιτηδειοτάταν καὶ καθάρειον, ἔτι δὲ καὶ αἰδήμονα, καὶ μὴ ὕπνῳ προσοικειουμέναν, μηδὲ μὰν μέθᾳ. ἁ τοιάδε γὰρ ἂν κρίνοιτο C κράτιστα πολὺ ἐκτρέφειν ἐλευθέρως παῖδας, ἐάν γε δὴ γάλα τρόφιμον ἔχῃ, καὶ μὴ τοῖς περὶ ἄνδρα κοίταις εὐνίκατος πέλῃ· μεγάλα γὰρ μερεὶς ἐν τῷδε καὶ πρῶτα καὶ προκαταρκτικώτερα ἐς ὅλαν τὰν βιοτὰν πέλει ἐν τᾷ τρεφοίσᾳ, πολλῶ καλοῦ τραφῆμεν. ποιήσει γὰρ πάντα καλὰ ἐν τῷ ποτεοικότι καιρῷ. τὸν τιτθὸν τε καὶ μαζὸν καὶ τροφὰν

δόμεν, μὴ κατὰ τὸ ἐπελθὸν, ἀλλὰ μετά τινος προνοίας. οὕτω γὰρ ἐς ὑγίειαν ἄξει τὸ βρέφος. μὴ ὅτε αὐτὰ θέλει καθεύδεν, νικῆται, ἀλλ' ὁπόταν τὸ νεογνὸν ἀναπαύσιος ἔρον ἔχει. οὐ μικρὸν γὰρ ἄκος τῷ παιδὶ προσοίσει. ἔστω δὲ μήτ' ὀργίλα τιθανὰ, μήτε πρόγλωσσος μήτε ἐν ταῖς τῶν σιτίων λήψεσιν ἀδιάφορος, ἀλλὰ τεταγμένα καὶ σώφρων. δυνατῶν δὲ ὄντων, μὴ βάρβαρος, ἀλλὰ Ἑλληνίς. ἄρειον ἐὰν καὶ τοῦ γάλακτος χρηστῶς πιμπλάμενον τὸ νεογνὸν, οὕτως ἐς ὕπνον τρέπηται. ἁδεῖα γὰρ νέοις ἄνεσις καὶ ἀκατέργαστος ἁ τοιάδε σίτασις. αἱ δέ κα χ' ἀτέραν δόμεν χρῆ, ἁπλουστάταν. οἴνω δὲ παντάπασιν ἀπέχεσθαι, τῷ δύναμιν ἰσχυρὰν ἔχειν, ἢ κατὰ τὸ σπάνιον μεταδιδόμεν τᾷ κράσει δείελον γαλακτώδες. τὰ δὲ λουτρὰ μὴ ποιεῖν συνεχῆ· ἁ γὰρ τῶν σπανίων καὶ ἀκράτων χρῆσις, ἀμείνων. κατ' αὐτὰ δὲ καὶ ἀὴρ ἐπιτάδειος θάλπεος καὶ ῥίγεος ἔχων τὰν συμμετρίαν. καὶ οἴκησις δὲ μήτε ἄγαν προσπνεομένα μήτε ἄγαν κατάστεγνος. οὐ μὰν ἄλλα τὸ ὕδωρ μήτε ἀπόσκληρον μήτε ἀπαράγορον. καὶ στρωμνὰ δὲ οὐ τραχεῖα, ἀλλὰ προσπίπτουσα τῷ χρωτὶ ἁρμόστως. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις τὸ οἰκεῖον ἁ φύσις ἐπιποθεῖ, ἀλλ' οὐ τὸ πολυτελές. ταῦτα μὲν ὧν ἐπὶ τῶ παρόντος οὐκ ἀχρεῖον ὑπογράψαι τοι ταῖς ἐλπίδος ἐκ τροφαῖς ἢ κατὰ τὸν ὑφαγεόμενον γινομένας. θεῶ δὲ συλλαμβάνοντος ὑπὲρ ταῖς ἀγωγαῖς τῶ παιδὸς αὖθις, τὰς ἐνδεχομένας καί ποτε οἰκείας κομιοῦμες ὑπομνάσεις.

Περὶ θεραπαινῶν προστασίας, ὑποθετική.

ΘΕΑΝΩ ΚΑΛΛΙΣΤΟῖ.

Ταῖς νεωτέραις ὑμῖν ἡ μὲν ἐξουσία παρὰ τοῦ νόμου δέδοται τῶν οἰκετῶν ἄρχειν ἅμα τῷ γήμασθαι· ἡ δὲ διδασκαλία παρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀπαντᾶν ὀφείλει περὶ τῆς οἰκονομίας ἀεὶ παραινουσῶν. καλῶς γὰρ ἔχει πρότερον μανθάνειν ἃ μὴ γινώσκεται, καὶ τὴν συμβουλὴν οἰκειοτάτην τῶν πρεσβυτέρων ἡγεῖσθαι. ἐν τούτοις γὰρ παρθενοτροφεῖσθαι δεῖ νέαν ψυχήν. ἀρχὴ δέ ἐστιν οἴκου πρώτη γυναιξὶν, ἀρχὴ θεραπαινῶν. ἔστι δὲ, ὦ φίλη, μέγιστον ἐπὶ δουλείᾳ εὔνοια. αὕτη γὰρ οὐ συναγοράζεται τοῖς σώμασιν ἡ κτῆσις, ἀλλ' ἐξ ὑστέρου γεννῶσιν αὐτὴν οἱ συνετοὶ δεσπόται. δικαία δὲ χρῆσις αἰτία τούτου, ἵνα μήτε διὰ τὸν κόπον κάμνωσι, μήτε ἀδυνατῶσι διὰ τὴν ἔνδειαν. εἰσὶ γὰρ ἄνθρωποι τῇ φύσει. ἔνιαι δὲ κέρδος τὸ ἀκερδέστατον ἡγοῦνται, τὴν τῶν θεραπαινῶν κακουχίαν· βαρύνουσαι μὲν τοῖς ἔργοις, ὑποστελλόμεναι δὲ τῶν ἐπιτηδείων. εἶτα ὀβολιμαῖα κέρδη περιποιούμεναι, μεγάλοις ζημιοῦνται ζημιώμασι, δυσνοίαις καὶ ἐπιβουλαῖς κακίσταις. σοὶ δὲ πρόχειρον ἔστω τὸ μέτρημα τῶν σιτίων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐρουργίας τοῖς ἐφ' ἡμέραν πόνοις. καὶ πρὸς μὲν τὴν δίαιταν, οὕτως. πρὸς δὲ τὰς ἀταξίας, τὸ σοὶ πρέπον, οὐ τὸ ἐκείναις συμφέρον ἐξυπηρετητέον. ζημιᾶν μὲν γὰρ δεῖ θεραπαίνας τὸ κατ' ἀξίαν. τὸ μὲν γὰρ ὠμὸν οὐκ οἴσει τῷ θυμῷ χάριν, τὸ δὲ μισοπόνηρον οὐχ ἧττον ὁ λογισμὸς βραβεύει. ἐὰν δὲ ἡ ὑπερβολὴ τῆς κακίας τῶν θεραπαινῶν ἀνίκητος ᾖ, ἐξοριστέον μετὰ πράσεως. τὸ γὰρ ἀλλότριον τῆς χρείας, ἀλλοτριούσθω καὶ τῆς κυρίας. ἔστω δέ σοι γνώμη τῶνδε πρόεδρος, καθ' ἣν γνώσῃ τὸ μὲν ἀληθὲς τῆς ἁμαρτίας, πρὸς τὸ τῆς καταγνώσεως δίκαιον· τὸ δὲ τῶν ἡμαρτημένων μέγεθος, πρὸς τὸ κατ' ἀξίαν τῆς

κολάσεως. δεσποτικὴ δὲ καὶ ἡ γνώμη, χάρις ἐφ' ἡμαρτημένης ζημίας ἀπαλλάττουσα. οὕτω δὲ τὸ πρέπον ἐπὶ τοῦ οἰκείου τρόπου διαφυλάξει. ἔνιαι γὰρ, ὦ φίλη, ὑπ' ὠμότητος καὶ μαστίζουσι τὰ τῶν θεραπαινῶν σώματα, θηλούμεναι διὰ ζῆλον ἢ θυμόν, οἷον ὑπομνήματα περιγραφούμεναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς πικρίας· αἱ μὲν γὰρ ἀνηλώθησαν χρόνῳ διαπονούμεναι, αἱ δὲ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο· τινὲς δὲ ἐπαύσαντο τοῦ ζῆν, αὐτόχειρι θανάτῳ μεταστᾶσαι. καὶ λοιπὸν ἡ τῆς δεσποίνης μόνωσις, ὀδυρομένης τὴν οἰκείαν ἀβουλίαν, ἔρημον μετάνοιαν ἔχει. ἀλλ', ὦ φίλη, ἴσθι μιμουμένη τὰ ὄργανα, ἃ φωνεῖ μᾶλλον ἀνιέμενα, ἐκρήττεται δὲ μᾶλλον ἐπιτεινόμενα. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν θεραπαινῶν ταὐτόν· ἡ μὲν ἄγαν ἄνεσις διαφωνίαν ἐμποιοῦσα τῆς πειθαρχίας, ἡ δὲ ἐπίτασις τῆς ἀνάγκης, διάλυσιν τῆς φύσεως. καὶ ἐπὶ τούτου δεῖ νοεῖν, μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

ΜΕΛΙ'ΣΣΗΣ Ε'ΠΙΣΤΟΛΗ'.

ΜΕ'ΛΙΣΣΑ ΚΛΑΡΕ'ΤΑ χαίρειν.

Αὐτομάτως ἐμοὶ φαίνῃ πλέονα τῶν καλῶν ἔχειν. τὸ γὰρ ἐσπουδασμένως ἐθέλεν τι ἀκοῦσαι περὶ γυναικὸς εὐκοσμίας, καλὰν ἐλπίδα δίδοι ὅτι μέλλεις πολιοῦσθαι κατ' ἀρετάν. χρὴ ὦν τὰν σώφρονα καὶ ἐλευθέραν τῷ κατὰ νόμον ἀνδρὶ ποτῆμεν ἀσυχίᾳ κεκαλλωπισμέναν, ἀλλὰ μὴ πολυτελῶς. ἦμεν δὲ τὰ ἐσθᾶτι λευκοείμονα καὶ καθάρειον καὶ ἀφελῆ, ἀλλὰ μὴ πολυτελῆ καὶ περισσάν. παραιτητέον γὰρ αὐτᾷ τὰν διαυγῆ καὶ διαπόρφυρον, καὶ τὰ χρυσόπαστα τῶν ἐνδυμάτων. ταῖς ἑταίραις γὰρ ταῦτα χρήσιμα

ISAACI CASAVBONI NOTAE

Ad Diogenis Laertii libros de vitis, dictis & decretis principum philosophorum.

Editio altera, auctior & emendatior.

ARNALDO CASAVBONO, PARENTI PLVRImùm obſeruando, Iſaacus filius S. P. D.

MAGNA me ſpes tenet, pater venerande, fore vt hoc munuſculum, quod tibi à me nunc affertur, gratum tibi acceptúmque ſit. Nam etſi eſt id quidem, ſi ipſum ſpectes, exiguum ac leuidenſe: tamen quia à me, hoc eſt, ab eo quem tu vnicè amas, quémque tu his literis ſummo ſtudio ac labore imbuiſti, proficiſcitur: non dubito quin has ſtudiorum meorum primitias ſis amaturus, & alacri libentíque animo accepturus. Quemadmodum enim bono colono nihil gratius poteſt vſuuenire, quàm vt fructus ex iis percipiat arboribus quas ſuis ipſe manibus ſeuerit: ſic ego exiſtimo tibi volupe futurum, fructus iſtos qualeſcunque, ex eo horto decerptos videre, quem tu, pater dulciſſime, in grauiſſimis occupationibus tuis, tanta cura tantóque ſtudio ſolus ſolum coluiſti. Vellem quidem, obſeruande parens, aliquid eiuſmodi poſſem tibi offerre, quod magnitudini tuorũ in me beneficiorum ſaltem aliqua reſpõderet ex parte: verùm quia id ego nõ poſſum, in eo ſaltem quod potui deeſſe mihi nolui, quin aliquod tibi grati animi teſtimonium exhiberem. Atque hoc ſanè conſilio Notas hàs tibi, mi pater, do, dico, nomi-

níque tuo conſecro: quas horis, vt ſcis, ſuccisiuis in Diogenis Laërtii libros ſcripſi. Erat quidem animus ipſum Diogenem noſtro ſtudio & opera emendatiorem factum, quàm fuerit hactenus, edere: ſed quum non paucæ poſtea rationes ab ea me ſententia deduxiſſent: interea viſum eſt, Notas has publicare, quas doctis hominib⁹ eo acceptiores fore ſperamus, quòd arduũ nobis fuit, hac præſertim ætate, grauioráq; in ſtudia incũbẽtibus, eum auctorem emẽdare, quẽ doctiſſimi viri cum ſumma laude, propè, vt videbatur, in priſtinum ſplendorem reſtituiſſent. Verùm, nos quidẽ quid præſtiterimus, docti homines, túque imprimis, σεβασμιωτάτῃ κεφαλῇ, æſtimabis: cui ſi nõ diſplicuerit hoc noſtrorum ſtudiorum qualecunque ſpecimen, abundè ſatis operæ meæ conſecutus mihi pretium videbor: eritque cur non omnino eam me putem quũ hæc ſcripſi, luſiſſe. Vale, parens etiam atque etiã obſeruande, méque filium tuum, tibi perpetuò obſequentiſſimum, amare, vt facis, perge. Iterum vale. Ex muſeo noſtro, a. d. x. Kalend. Mart. CIƆ. IƆ. LXXXIII.

DE DIOGENE LAERTIO.

DIOGENIS Laërtii paucissimi sunt è veteribus qui meminerint: iique non alii quàm grammatici. quorum omnium antiquissimus est Stephanus, qui τὰ ἐθνικὰ conscripsit. De tempore autem quo floruerit, haud ita facile est coniicere. facilius enim dixeris, quibus temporibus non vixerit, quàm quibus vixerit: nā quia Plutarchum non semel laudat, meminítque Sexti Empirici nepotis eius, & Epicteti, quem perhibent auctores rerum veterum, vitam produxisse ad Marci Antonini imperium vsque, facilè intelligimus non vixisse Diogenem ante annum à Christo ducentesimum; rursus quia ita eius meminit Stephanus, quasi auctoris satis antiqui, multo ante annum à Christo quingentesimū vixisse eum dici potest: id quod ex eo etiam licet intelligere, quòd de Polemone loquens, ait eū fuisse πρὸ ὀλίγου. Fuisse autem hunc ait Suidas ante & post Augustum. Nec certius quicquam adhuc de hac re potui comperiri. Porro, vbi, quomodo, & quādiu vixerit, dicam quum inuenero qui me doceat: nam nunc quidem, parum aut omnino potius, non liquet. Cilicem eum fuisse, & à Laerta Ciliciæ oppido Laertium appellatum docti viri εἰκοτολογοῦσιν: à quibus cur dissentiam, caussam non habeo. At fuisse auctorem hunc Epicuri philosophiæ deditum, eámque sectam secutum, non pauci horum librorum loci indicio esse poterūt. An alia scripserit præter hoc opus, de vitis & placitis philosophorum (quod ad mulierem nescio quam fuisse missū, ex vnico qui est in Platone loco intelligimus) & τὴν Πάμμετρον, cuius in his libris toties meminit: ne hoc quidē compertum habeo. Qui putant autem eo potissimùm nomine institutum hoc opus à Diogene fuisse, vt sua poemata nobis hac ratione obtruderet: næ illi haud animaduertunt, per esse verisimile τὴν Πάμμετρον multo ante conscriptum hoc opus, in manus hominum peruenisse. nam sanè Dio-

genes, quoties fere aliquod ſuum epigrāma aſcribit, indicat id ſe deſcribere ex eo opere: & in Empedocle, eius verba ſunt hæc, φέρεται δὲ καὶ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐν τῇ Παμμέτρῳ, σκωπτικὸν μὲν, τοῦτον δ' ἔχον τὸν τρόπον. Ecce, ait φέρεται. quomodo φέρεται, ſi is liber nondum fuerat vulgatus? Videtur autem tuliſſe annos ἡ Πάμμετρος. nam quòd Ioannes Tzetzes, ſcriptor vanior ſtolidiórque (nemo qui legerit dicet ſecus) quàm antiquior, Diogenē Ἐπιγραμματοποιὸν appellat, crediderim viſam ab eo τὴν Πάμμετρον: quę nihil aliud fuit, quàm volumen poematum & epigrammatum in viros illuſtres, omni carminum genere factorum. Diuiſum id opus fuiſſe in varios libros teſtatur ipſę: vt in Thalete. Cæterùm, quàm ſæpe in hoc opere ſcribendo vacillans memoria Laertio fuerit fraudi, aut otium iudiciúmve ad ea digerēda defuerit, quæ ſatis confuſè congeſſerat, poteris beneuole Lector ex his noſtris Notis cognoſcere: plenius multo cogniturus, ſi dederit Deus Opt. Max. vt inſtitutum & prope iam affectum Commentarium, quem in hunc auctorem paramus, abſoluere liceat.

ISAACI CASAVBONI AD DIOGENEM LAERtium Notæ.

AD LIBRVM PRIMVM.

PAG. I. Τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον ἔνιοί φασιν ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι) Et Græcorũ optimus quiſq; maximéq; ingenuus ita ſemper ſenſit: & veteres illi noſtræ religionis defẽſores, aduerſus gẽtes veritatem hac in parte ita defenderunt, itáque faſtum & arrogantiam contra ſentientium retuderunt, vt de eo dubitare nemo queat. In promptu ſunt quæ ſuper hoc argumento ſcripſêre Tatianus, Clemẽs, Theophilus, EVſebius, alii.

Παρὰ μὲν Πέρσαις μάγους) Etiam aliarum aliquot gentium ſapientes ſiue philoſophi Magi olim ſunt appellati. Lucianus Longæuis, οἱ καλούμενοι Μάγοι, γένος τοῦτο μαντικὸν, καὶ θεοῖς ἀνακείμενον, παρά τε Πέρσαις καὶ Πάρθοις, καὶ Βακτρίοις καὶ Χωρασμίοις, καὶ Ἀρείοις καὶ Σάκαις, καὶ Μήδοις, καὶ πολλοῖς ἄλλοις βαρβάροις. Indorũ quoque philoſophos reperies appellari magos. At ſunt qui ſcribant Μάγος gentile nomẽ eſſe, idem ſignificãs ac Perſa. Cedrenus, Ἀστρολογία καὶ μαγεία ἀπὸ Μαγουσαίων, ἤτοι Περσῶν ἤρξατο. οἱ γάρ τοι Πέρσαι, Μαγὼγ ὑπὸ τῶν ἐγχωρείων ὀνομάζονται. Eadem & Suidas.

Παρὰ δὲ Βαβυλωνίοις ἢ Ἀσσυρίοις Χαλδαίους) Ait, ἢ Ἀσσυρίοις, quia etſi Chaldæi Babylonij fere vocantur à Græcis & Latinis: tamen & in aliis Aſſyriæ Syriæque partibus ea ſtudia viguêre. Lucretius Babylonios à Chaldæis videtur alios facere, hiſce verſiculis è libro v.

Vt Babylonica Chaldæam doctrina refutans
Aſtrologorum artem contra conuincere tendit.

ſed certum eſt Babyloniorum ſapientum ſiue Chaldæorũ contrarias inter ſe ſectas fuiſſe. vide Strabonem libro xv. Habes apud eundem alióſque multos & de variis Indorum philoſophis.

Τοὺς καλουμένους Δρυΐδας) Non aſſentior Plinio conijcienti Druidas à voce Græca eſſe appellatos, libro xvi. quin potius Strabonis prudentiſſimũ conſiliũ ſequor, negãtis in appellationibus gentium Barbararum Græcas etymologias eſſe quærẽdas. Quare Druidas non magis voce Græca ſic fuiſſe vocitatos cenſeo, quàm reliquos eiuſdem gẽtis & ætatis ſophos, Bardos dico, & Vates, ſiue Eubages. de quibus cùm alios vide tum Strabonem maximè: & Iulium Cæſarem. apud quem ſic hunc locũ leges libro vi. cap. IIII. *Ii certo anni tempore in finibus Carnutum, quæ regio totius Galliæ media habetur, conſident in luco conſecrato.* vulgo malè *loco*. Plinius, *roborum eligunt lucos.* Lucanus,

--nemora alta remotis
Incolitis lucis.

Καὶ σεμνοθέους) Legunt quidam σαμοθέους: quod commentum est eorum hominum qui à Pseudoberoso isto sinunt se ῥινὸς ἄγεσθαι. nimis sanè patienter, ne quid grauius dicã. Nos eius farinæ scriptores nõ vnius assis facimus. Sed de his aliâs. Stephanus hanc lectionẽ habet in Δρυΐδαι.

Καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Μαγικῷ) Liber illis temporibus circumferebatur de Zoroastre & magia, hoc indice Μαγικόν. eius libri auctorem putarunt quidam esse Antisthenem: alij Rhodonem: plerique Aristotelẽ. quos hîc sequitur Laertius, & Plinius libro XXX. cap. I. Suidas de Antisthene. οὗτος συνέγραψε τόμους δέκα. πρῶτον Μαγικόν. ἀφηγεῖται δὲ περὶ Ζωροάστρου τινὸς μάγου εὑρόντος τὴν σοφίαν. τοῦτο δέ τινες Ἀριστοτέλει, οἱ δὲ Ῥόδωνι ἀνατιθέασιν.

Pag. 2. Νείλου γενέσθαι παῖδα Ἥφαιστον) Diodoro Siculo dicitur hic Νειλεύς, Ciceroni *Nilus*. De natura deorum lib. III.

Ἧς τοὺς προεστῶτας ἱερέας εἶναι καὶ προφήτας) Ideo Græci & Latini philosophos AEgyptiorum hierophantas fere aut prophetas nominant. Clemens alicubi ἀρπεδονάπτας.

Ἀπὸ δὲ τούτου εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα ἐτῶν εἶναι μυριάδας τέσσαρας. &c) Putabam in numerorum notis esse peccatum. Nam Diodorus longè aliter, qui ait à regno Solis qui rex primus AEgyptiorum fuisse dicitur, ad tempora expeditionis Alexandri annos numerari μάλιστά πως δισμυρίους καὶ τρισχιλίους. & refert idem ab Osiride ad Alexādri regnum censeri annos πλείω τῶν μυρίων. ὡς δ' ἔνιοι γράφουσι, βραχὺ λείποντα τῶν δισμυρίων καὶ τρισχιλίων. Sed videtur Laertius alios secutus auctores, & eos quidem bene sanè ac gnauiter impudentes. De annis AEgyptiorum habes apud eundem Diodorum, Plutarchũ, Cẽsorinum, vt alios mittam. Vide AVgustinum De ciuitate Dei libro XVIII, capite XL.

Ἑρμόδωρος ὁ Πλατωνικός) Confirmant hanc lectionem alij Laertij loci: quare nihil mutandum: etsi Plinius ex Hermippo eadem refert: Plutarchus quoque eadem sed sine auctore, libro De Iside & Osiride.

Ἀστραψύχους) Suidas, Ἀστραμψύχους.

Pag. 3. Ποιῆσαι δὲ θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶτον) Ait Musæum theogoniam sphærámque composuisse. Sed & alia quædam iam olim sub Musæi nomine fuisse circumlata constat. vide Suidam & scholia Aristophanis in Ranas. Video etiam grauissimos huius ætatis viros esse quibus placeat eum ipsum autorem esse carminis quod de Leandro & Herone circumfertur: à quibus tamen vehementissimè dissentio. Primùm quòd nusquam apud veteres seu poetarum interpretes, seu alios, quicquã ex illo venustissimo reperitur carmine. Omnium enim antiquissimus qui eius meminit, est Tzetzes. atqui, si ætate Homerum is poeta quicunque sit, præcessisset, an tacuissent obsecro tot doctiss. grammatici qui Homerum sunt interpretati, quàm multos locos ex eo poemate videri posset accepisse Homerus? Verùm age grammaticos mitto; At illi certè qui ex professo

vetustissimorum scriptorũ furta sunt persecuti, tam manifesta vt illi vocarent Plagia, vt nos συνεμπλώσεις, nunquam siluissent. quod tamen factum esse ex Clemente & EVsebio tam mihi certum quàm hunc Solem lucere. Deinde mouet me quod in Pausania legimus, cuius hæc sunt verba, καὶ ἔστιν οὐδὲν Μουσαίου βεβαίως ὅτι μὴ μόνον εἰς Δημήτρα ὕμνος Λυκομίδαις. Postremò, vel ipse stylus me in eã impellit sententiam, vt putem verissimam esse inscriptionem quã Michael Sophianus in scriptis codicibus reperit. Μουσαίου τοῦ Γραμματικοῦ. Nam siquis conferat (quod nos fecimus aliquãdo diligenter) id poema cum aliorum recentiorum poetarum Græcorum, maximè Nonni, qui Dionysiaca cõscripsit, carminibus: non dubitabit hanc sententiam esse verissimam.

Μουσαῖον φθίμενον) Distingue, Μουσαῖον φθίμενον σῶμ' ὑ.τ.τ.

Pag.4. ἧς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τὴν βάρβαρον ἀπέστραπται προσηγορίαν) En pugionem verè plumbeum. Philosophia Græca vox est non Barbara: ergo philosophia à Græcis inuenta est non à Barbaris. pari iure Romanis dicere liceat medicinam à se inuentam, quia medicinæ appellatio sit Romana non Barbara.

Ἐγὼ δὲ εἰ τὸν) Scribo ἐγὼ δὲ εἰ τῶν περὶ θεῶν ἐξαγορεύουσι τὰ τοιαῦτα, καὶ φιλόσοφον καλεῖν, οὐκ οἶδα. τίνα γὰρ δεῖ προσειπεῖν.

Δύο κατ' αὐτοὺς εἶναι ἀρχὰς) Plutarchus eadem docet, Περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας, & libro de Iside & Osiride.

Καὶ τὰ ὄντα ταῖς αὐτῶν ἐπικλήσεσι διαμενεῖν.) αὐτῶν pro αὐτῶν, vel αὐταῖς. *omnia suas appellationes retentura.*

Τοὺς δὲ μάγους περὶ θεραπείας θεῶν) Apuleius, Apologia pro se ipso prima, *Siquidem magia id est quod Plato interpretatur θεῶν θεραπείαν, quũ commemorat quibusnam disciplinis puerum regiũ Persæ imbuant.* Locus Platonis est in Alcibiade priore.

pag.6. Καὶ Δείνων ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν) Notat doctissimus vir Henr. Stephanus legi etiam Δίων. vt videatur idem esse cum eo Dione, cuius Περσικὰ citantur in Protagora. nisi tamẽ ille locus est mendosus. Athenæo auctor τῶν Περσικῶν, Δίνων dicitur: Plutarcho Δείνων.

Ἔνιοι δὲ καὶ τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τούτων εἶ) Clearchus Solensis, Κἀκεῖνος τοίνυν, τὸ μὲν γένος ἦν Ἰουδαῖος, ἐκ τῆς κοίλης Συρίας. οὗτοι δέ εἰσιν ἀπόγονοι τῶν ἐν Ἰνδοῖς φιλοσόφων. καλοῦνται δὲ, ὥς φασιν, οἱ φιλόσοφοι, παρὰ μὲν Ἰνδοῖς, Κάλανοι· παρὰ δὲ Σύροις, Ἰουδαῖοι, τοὔνομα λαβόντες ἀπὸ τοῦ τόπου. Vide Iosephum.

Pag.7. Μὴ γὰρ ἂν εἰς τὸν ἥλιον βέλη Ξέρξην ἀκοντίσαι) De Dario hoc narrat Herodotus. locus est in Terpsichore.

Κατασκευάζειν δὲ ἀγάλματα) Locus defectus: lego κατασκευάζειν δὲ αὐτοῖς: animalibus videlicet iis quæ colebant: de quibus modò dixit. Certum est in plerisque AEgytiorum templis pro deorũ imaginibus fuisse simulacra bestiarum consecrata. Vide Clementem Pædagogi libro tertio, capite secundo.

Pag.8. Εἰς Ἑρμῆν ἀναφέρουσιν) AElianus Var. lib. XIIII. cap. XXXIIII. Diodorus tamen Siculus in albo AEgyptiorum νομοθετῶν hunc omisit li-

bro primo sub finem.

Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς) Eundem Heraclidem in eiusdem rei commemoratione laudat & Cicero. Tuscul. V.

Ἐν τῇ περὶ τῆς ἄπνου.) Fuit hic liber apud Græcos celeberrimus, vel teste Plinio. cuius verba ex lib. VII. quo loco de his disserit qui elati reuixerunt, apposui. *Huc pertinet nobile illud apud Græcos volumen Heraclidis, septẽ diebus fœminæ exanimis ad uitam reuocatæ.* Galenus περὶ πεπονθότων τόπων l. VI, Ἡ μὲν οὖν πρώτη λελεγμένη διαφορὰ τὸ κατὰ τοῦ Ποντικοῦ Ἡρακλείδου γεγραμμένον βιβλίον ἀπορίαν ἔχει πολλὴν ὅπως γίγνεται. λέγεται γὰρ ἄπνους τε καὶ ἄσφυκτος ἐκείνη ἡ ἄνθρωπος γεγονέναι, τῶν νεκρῶν ἑνὶ μόνῳ διαλλάττουσα, τῷ βραχεῖαν ἔχειν θερμότητα, κατὰ τὰ μέσα μέρη τοῦ σώματος. ἐπιγέγραπται οὖν τὸ βιβλίον, Ἄπνους Ἡρακλείδου. καὶ ζήτησιν ἔφη γεγονέναι τοῖς παροῦσιν ἰατροῖς εἰ μήπω τέθνηκεν. Notandum verò, aut Heraclidẽ Ponticum duobus in libris de eadem fœmina scripsisse, aut eundem librũ duas habuisse ἐπιγραφάς, Περὶ ἄπνου, vel Περὶ νόσων. id quod ex Diogenis Empedocle discere est. qua quidem in vita dubitari non potest, quin perperam scriptum sit τὴν γοῦν ἄπνουν ὁ Ἡράκλειτος. legẽdúmque Ἡρακλείδου. Heraclides enim, non Heraclitus vel Democritus (vt scripsisse nuper virum doctissimum animaduerti, haud scio quid sequutum) eius operis auctor fuit.

Οἱ δὲ σοφοὶ καὶ σοφισταὶ ἐκαλοῦντο) Notat hoc Plutarchus, in libello De ΕΙ' Delphico. Prior appellatio sapientiæ habitum inhærentem notat: posterior, munus docendi, quod olim functi plerique sapientium. Cæterùm quàm variis modis vox sophista, pro variis ætatib⁹, fuerit vsurpata, & notatũ iam à doctis viris, & nos alio loco nonnihil annotabimus.

Pag. 10. Οὐ Κράντωρ καὶ Κράτης) Galenus Historia philosophorũ, καὶ Κράντης γέγονε καθηγητικός· εἰς ὃν κατέληξεν ἡ ἀρχαία Ἀκαδημία. τοῦ δὲ Κραντέως ἀκουστὴς ἦν Ἀρκεσίλαος καὶ τὴν μέσην Ἀκαδημίαν ἐπινενόηκεν. Ego quisnam sit hic Crantes Galeni planè ignoro. quis verò non miretur omissum à Galeno Crãtorem?

Οὐ Λακύδης ὁ τὴν νέαν ἀκαδημίαν φιλοσοφήσας) Carneadem, ait Galenus, non Lacydem: à Galeno stat Lucianus. Cicero autẽ, Carneadem quartum ab Arcesila appellat. eum vide Academicarum quæstionum primo.

Καὶ Ναυκύδης) Alibi Ναυσικύδης.

Pag. 11. Οἱ φιλαλήθεις καὶ ἐκλεκτικοί) Talis est quam probarunt illi sanctissimi & eruditissimi patres. Clemens, φιλοσοφίαν δὲ οὐ τὴν Στωϊκὴν λέγω, οὐδὲ τὴν Πλατωνικὴν, ἢ τὴν Ἐπικούρειόν τε καὶ Ἀριστοτελικήν, ἀλλ' ὅσα εἴρηται παρ' ἑκάστῃ τῶν αἱρέσεων τούτων καλῶς.

Pag. 13. Δευτέραν Ἐρετρικὴν) Suidas, Ἐρετριακήν. vtrumque rectè. Vide Stephanum, aut Hermolaum potius: Nam Epitomen nos tantùm habere Stephani, non Stephanum, etiam EVstathius docere poterit his verbis: τῷ δὲ γράψαντι τὴν τῶν ἐθνικῶν ἐπιτομὴν δυσχερὲς περιέχειν. & alibi legas apud eũdem, ὁ τὰ Ἐθνικὰ ἐπιτέμνων. quod

autem negat vir doctiss. Xylander, Stephani nomen esse in EVstathio, vellẽ hui⁹ loci meminisset, Ἱστέον ὅτι διαφόρους γραφὰς ἀποφέρεται τὸ ῥηθὲν Ἀδραμύττειον, καθὰ καὶ Στέφανος παραδίδωσιν ἐν τοῖς ἐθνικοῖς. Sed hæc sit veluti quædam, vt loquitur Thucydides, λόγου ἐκβολή.

Τὴν λόγῳ τινὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκολουθοῦσαν) Adde vocẽ ἀγωγὴν quã desiderari indicãt verba Pyrrhoneorũ apud Sextum: qui hanc quæstionem tractat Hypotyposeων libro primo. Nos eius locum integrum, qui erit pro interprete isti Laertiano, exscripto nostro codice, apponemus, Ὁμοίως δὲ φερόμεθα καὶ ἐν τῷ ἐρωτᾶσθαι εἰ ἔχει αἵρεσιν ὁ σκεπτικός. εἰ μὲν τις αἵρεσιν εἶναι λέγει πρόσκλισιν δόγμασι πολλοῖς ἀκολουθίαν ἔχουσι πρός ἀλλήλά τε καὶ φαινόμενα· καὶ λέγει δόγματι ἀδήλῳ συγκατάθεσιν· φήσομεν μὴ ἔχειν αἵρεσιν. εἰ δέ τις αἵρεσιν εἶναι φάσκει, τὴν λόγῳ τινὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκολουθοῦσαν ἀγωγὴν, ἐκείνου τοῦ λόγου ὡς ἔστιν ὀρθῶς δοκεῖν ζῆν ὑποδεικνύοντος, (τοῦ ὀρθῶς μὴ μόνον κατ' ἀρετὴν λαμβανομένου, ἀλλ' ἀφελέστερον καὶ ἐπὶ τὸ ἐπέχειν δύνασθαι διατείνοντος) αἵρεσιν φαμὲν ἔχειν. ἀκολουθοῦμεν γάρ τινι λόγῳ κατὰ τὸ φαινόμενον, ὑποδεικνύντι ἡμῖν τὸ ζῆν πρὸς τὰ πάτρια ἔθη, καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀγωγάς, καὶ τὰ οἰκεῖα πάθη.

Εἰ δὲ αἵρεσιν νοοῦμεν πρόσκλισιν ἐν δόγμασιν) Malim sine, ἐν vt apud Sextum. Interpres qui vertit *appellationem*, legit πρόσκλησιν: quo modo & in Suida mendose. Idem ferè error apud Galenũ, qui αἵρεσιν definit πρόσκλησιν δογμάτων πολλῶν πρὸς ἄλληλα συμφώνων. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. VIII. αἵρεσίς ἐστι πρόσκλισις δογμάτων, ἢ ὥς τινες, πρόσκλισις δόγμασι πολλοῖς ἀκολουθίαν πρὸς ἄλληλα καὶ τὰ φαινόμενα περιέχουσα, πρὸς τὸ εὖ ζῆν συντείνουσα.

Pag 14. τήν τε ὕλην κατὰ τὸ ποιὸν) Scribe κατὰ τὸ ποιοῦν. caussam efficientem intelligit. At illa subobscura, ποίησίν τε κατὰ τόπον. quibus respondent mox καὶ ποῦ καὶ ἐν ᾧ. vel, vt Suidas legit, καὶ ποιῷ καὶ ἐν ᾧ.

ΘΑΛΗΣ.

Pag. 15. Ὡς μὲν Ἡρόδοτος) Herodotus Κλειοῖ hoc tantùm ait, αὕτη γνώμη Θαλέω ἀνδρὸς Μιλησίου ἐγένετο, ἀνέκαθεν γένος ἐόντος Φοίνικος.

Ἐκπεσόντι Φοινίκης) Scribe, ἐκπεσὼν τῆς Φοινίκης. Nam falsum est Nileum condidisse Miletum ἐκπεσόντα Φοινίκης. vide Strabonem lib. XIIII.

Τῆς φυσικῆς ἐγένετο θεωρίας) Eleganter, hoc est, περὶ τὴν φυσικὴν θ. EVstathius in ῥαψ. α. Ἵνα δὲ τῶν ὀρνίθων ἀφέμενοι, καὶ ὑποκαταβάντες γενώμεθα καὶ τῶν περὶ γῆν. dicitur & εἶναι πρὸς τινι, pro eodem. Similis loquendi modus apud Heliod. in II, οὕτως ἄρα ὅλος τῶν φροντισμάτων ἦν. paulo aliter idẽ in primo, μὴ γένῃ τῆς ὀργῆς ὅλος. Et ita Græci sæpe.

P. 16. Τὰ ἄλλα καταληπτὰ εἶναι δοκιμάσας) Fortasse legendũ, τὰ ἀλλ' ἀκατάληπτα εἶναι δοκ. cõtrario sensu: qui simplici illi & rudi sæculo magis conuenit. nihil tamen mutandum censeo.

Πρῶτον εἰπεῖν φασὶν ἀθανάτους τὰς ψυχάς) Aliter Paussan. Messen. Ἐγὼ δὲ Χαλδαίους καὶ Ἰνδῶν τοὺς μάγους πρώτους οἶδα εἰπόντας ὡς ἀθάνατός ἐστιν ἀνθρώπου ψυχή. καὶ σφίσι καὶ Ἑλλήνων, ἄλλοι τε ἐπείσθησαν καὶ οὐχ

ἥκιστα Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος. Cicero Quæst. Tusc. 1, ab vtroque dissentit. *Sed quod literis extet* (ait) *Pherecydes Syrius primus dixit animos hominum esse sempiternos: antiquus sanè fuit enim meo regnante gentili.* Rectè autē ait Cicero, *quod literis extet*, poterant enim alij dixisse, sed quorum nō extaret quicquam. Ammianus de Druidibus, *Quæstionibus occultarum rerum altarúmque erecti sunt, & despectantes humana, pronuntiarunt animas immortales.*

Καὶ πρῶτος τὸ τοῦ ἡλίου) Absurda lectio. Bene codd. interpretis, καὶ πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου μέγεθος, τὸ τοῦ σεληναίου.

Ὥς φησιν Εὔδημος ἐν τῇ περὶ τῶν ἀστρολογουμένων ἱστορίᾳ) Sic Procl. in IIII. primi EVclidis, Εὔδημος ἐν ταῖς γεωμετρικαῖς ἱστορίαις εἰς Θαλῆν τοῦτο ἀνάγει τὸ θεώρημα.

Pag. 17. φησὶ Παμφίλη) Sic rectè. Vide Suidam.

Καὶ αὐτὸς δέ φησιν) Quis? apparet locum esse corruptum, & auctoris alicuius in mendo hic cubare nomen.

Καὶ λέγουσιν ὅτι τὰς μηδὲν) Narrat Plutarchus συμποσ. γ.

Κύβισον υἱὸν ἔχειν) Vide Plutarchum in Solone, apud quem scribitur Κύβισος.

Διὰ φιλοτεκνίαν, εἰπεῖν) Interpr. codd. δι' ἀφιλοτεκνίαν. Et videtur Thales lusisse in ancipiti pronuntiatione. Vide tamen Plutarchum in Solone.

Pag. 18. Ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν σποράδην ὑπομνημάτων) Τῶν σποράδην, hoc est, τῶν σποράδην λεγομένων. Nam Aristoteles quoque in Politicis, qui hoc idem narraret, ait esse τῶν σποράδην λεγομένων. Possis vertere, *Dicta collectanea*: quo indice C. Iulij Cæs. memorat libellum Suetonius.

Ἐμισθώσατο τὰ ἐλαιουργεῖα) Sic Aristoteles, ἀρραβῶνας διαδοῦναι τῶν ἐλαιουργείων. At Cicero *omnem oleam antequā florere cœpisset, in agro Milesio coemisse.* Plinius, qui Democrito hoc tribuit lib XVIII. cap. XXVIII. *propter spem oliuæ, coemisse in toto tractu omne oleum.*

Pag. 19. Τίς σοφίη πάντων πρῶτος;) Hic versus apud Val. Max. ita legitur,

Ὅς σοφίῃ πάντων πρῶτος, τούτῳ τρίποδ' αὖ δῶ.

sed illa αὖ δῶ, perspicuè sunt corrupta ex αὐδῶ.

Δίδωσιν οὖν Θαλῇ) Scribendum, διδόασιν.

Παρὰ Λεανδρίου λαβὼν) Sic apud Clementem & Arnobium *Leandrius*: alij *Leandrum* vocant vt scholiastes Apollonij, & Clementis quoque codd. ita habent interdum.

Pag. 20. Δαίδαχος δὲ ὁ Πλατωνικὸς) Existimo legendum Δαΐμαχος δὲ ὁ Πλαταϊκός, vel Πλαταιεύς. Non enim dubito eundem hunc esse, cuius autoritate vtitur Plutarchus, in extremo vitarum Solonis & Poplicolæ: eiúsque est apud Athenæum mentio. Hic est Daimachus cuius pleraque in suam historiam totidem verbis Ephorus transcripserat. auctor Porphyrius lib. primo φιλολογίας ἀκροάσεως.

Pag. 22. Μερόπων καὶ Ἰώνων) Scrib. Μερόπων. Cos insula Merope dicta & Meropis. vide geographos.

P. 23. Οἷον θ' ἔπειτα) Prior editio Οἷον ἔπειτα Θάλητα. De hoc loco diximus ad Strabonē.

Σοφὸν ἀςρονόμημα) Si hæc vera lectio est, ita dicetur Thales ἀςρονόμημα, hoc est, ἀςρονόμος, *vt pastor certamen*, hoc est certator, apud Maronem.

Et certamen erat Corydon cum
Thyrside magnum.

fuit tamen quum putarem legẽdum ἀςρονομῆα.

Τῶν τε ἀδομένων) Qui sequuntur versus, (versus enim sunt) videntur ex aliquo poeta desumpti: qui septem sapientum dicta egregia, carmine expresserat: quod & ex reliquorum sapientũ vitis coniicere est. Nam quæcũque Laertius in horũ vitis profert, & ἀδόμενα appellat, ea existimo fuisse olim ἄσματα, præclaras sapientiæ sententias ad vulgi institutionem continentia. Ratio autem huiusmodi ἀσμάτων fuit libera valde, & ad solutam orationem proximè accedens. Hinc est quòd Demosthenes quodam loco poetarum duo genera facit, τοὺς ἐμμέτρους & τοὺς τῶν ἀδομένων. Si quis autem putet hæc ἄσματα ab ipsis sapientibus fuisse facta, per me licet. & sanè id suadere videntur aliquot Laertii loci.

Τάχιςον, νοῦς.) Hinc illud apud Homerũ, Hesiodũ & Orpheum in hymno EVmenidũ, de summa celeritate, ὥστε νόημα. & apud Xenophontem, θᾶττον νοήματος.

Pag. 25. Μὴ διαβαλλέτω σε λόγος πρὸς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας) Πίστιν vocat arcanum alicuius fidei commissum: vel in quo silendo fide opus. Hoc ait,

Caue sermo, vllus tibi excidat
vnde illius odium in te concites
qui tuæ fidei aliquid commiserat.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς πεντηκοστῆς πέμπτης ὀλυμπιάδος) Phlegon apud Suidam longè aliter, & eum sequutus EVsebius in Chro. vide Lucianum.

Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν Ὁμωνύμοις) Huius est non infrequens in Plutarcho, Athenæo, & Diogene mentio. Integra autem huius libri inscriptio, fuit hæc, Περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων, vt apud Laertiũ aliquot locis legimus. Itaque apud Plutarchũ in vita Demosth. isto loco, οὐ μὴν ἔγημε ταύτην, ἀλλὰ Σαμία τινὶ συνῴκησεν, ὡς ἱστορεῖ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ συνωνύμων: legendum censeo, ὁμωνύμων. Citant Græci & Dionysium Sinopensem in ὁμωνύμοις. item Simaristum quendam ἐν συνωνύμοις.

Ῥήτωρ Καλαντινιανός) Scribe Καλατιανὸς vel Καλαντιανός. nam & Calatis & Calantis legitur. vide geographos. multis modis apud varios auctores istud ἐθνικὸν corruptum reperias.

Διονύσιος ἐν Κριτικοῖς) An intelligit Dionysium Halicarnasseum qui Critica multa scripsit? an legendum Κρητικοῖς; Habes de Thaleta quodam Cretense Gortynio multa apud Plutarchũ Περὶ μουσικῆς. fuit ille ποιητὴς παιάνων.

Pag. 26. Ἠ ὀλίγον τόδε σῆμα) In libro Græcorum epigr. ἦ ῥ' ὀλίγον γε τὸ σῆ. & ὅρα quod non placet: quin fortasse illud ὅρη in ὅρης mutandum est. Nam ὅρημι etiam alibi apud Diogenem legitur. Vt in Pittaci ad Crœsum epistola, ὁρεῖς pro ὁράσας. delectantur enim Dores τοῖς in μι. vnde apud Theocritum, ποθόρημι, & νίκημι.

Γυμνικὸν αὖ ποτ' ἀγῶνα θεώμενον ἥρπασε Ζεῦ.) Si recta esset hæc lectio, dici posset, Iouem

Ἥλιον vocari, quòd Sol & Iupiter iidem sint, & ita Orpheus in hymno Solis, - ἥελιε Ζεῦ ΕΥ δῆε. sed legẽdum est literis transpositis Ἠλιέε. Ἠλιέος, idem quod Ἠλεῖος vel autore Stephano, Ἤλις. Rectius autem in Græcorũ Epigr. volumine legitur Ἠλεῖε.

Pag.27. Ὡς ἐκεῖνο) Alii enim Soloni, alii Chiloni, alii Stratodemo tribuunt, vt autor est Clemens. At in scholiis EVripidis & Pindari, pro Stratodemo, Sodamum reperio.

P.28. Λάσον Χαρμαντίδου ἢ Σισυμβρίνου, ἢ, ὡς Ἀριστόξενος, Χαβρίνου Ἑρμιονέα) Deest hoc loco vox aliqua. Nõ enĩ septẽdecim sed sexdecim tantùm à Diogene recensentur. Itaque dubium nõ est quin vno verbo mutilus sit codex Diogenis. Quod autem dubitant quidam, num lapsus sit hîc Laertius, alium esse credens Hermioneũ à Laso, quod falsum est: ego non puto tanta supinitate eum fuisse. nec sanè ex eius verbis colligi id potest. Suspicor potius, imò planè habeo persuasum, deesse in hoc albo Mysonis nomen.

ΣΟΛΩΝ.

Πρῶτον μὲν σεισάχθειαν εἰσηγήσατο) Ambrosius legit πρῶτος. Magnum fortasse ei visum, Solonem quãtumuis nobili loco ortum, mediocris tamen fortunæ & autoritatis hominẽ, quum primùm ad remp. accessit, rem tam arduam præstare potuisse. Sed animaduertendum est Diogenem Laertium, quũ hanc vitã scriberet, pensi nihil habuisse confusissimè omnia proponere: nulla prorsus aut ordinis, aut temporis quo quæque gesta essent, ratione habita: vt mirũ non sit, inde exorsum eum esse, ab iis quæ fecit Solon iam ætate prouectus, quum magnum iam sibi in rep. nomen peperisset: quod ex Plutarcho intelligere est. Vnde videtur hæc sumpsisse Diogenes. scribit enĩ, de σεισαχθεία quum loqueretur: Τοῦτο γὰρ ἐποιήσατο πρῶτον πολίτευμα. Sed eũ tu adi. Omnino autem legẽdum est πρῶτον: sequitur enim, ἔπειτα. Porro videtur interpres codicibus vsus, in quibus nonnulla alio scripta essent ordine, ac reperimus hodie in nostris: id quod ex ipsius versione palàm est. Illud verò mirari subit quî factũ vt tãta licẽtia Ambrosius in plerisque huius vitæ locis vteretur. nõ enim interpretem illum Laertii sed scriptorẽ historiæ iure dixeris.

P. 29. Πλάσαντες μὲν ἐς Κρήτην) Scribo, εἰ πλάσαντες.

Pag.30) Κεῖθι οἰκέειν) Distingue, σὺ δ' εἰ προσηνέστερόν τι τὸ Πελωνέων ἄστυ, κεῖθι οἰκέειν· αὐτοὶ παρὰ σε οἰκήσομεν. Est autem οἰκέειν pro οἴκει, Ἰωνικῶς.

P. 31. Στεφανωσάμενος) Plutarchus πιλίον περιθέμενος.

Ἀνέγνω διὰ τοῦ κήρυκος) Plutarchus, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον, διεξῆλθε τὴν ἐλεγείαν.

Pag. 32. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους πρὸς ἕω βλέποντας) Plutarchus, AElianus, alii, in contraria omnia eunt. Et Plutarchi quidem locus notior est, quàm vt indicari opus habeat. AEliani autem verba sunt hæc, ex V. Variorum, Νόμος καὶ οὗτος Ἀττικὸς, ὃς ἂν ἄταφῳ περιτύχῃ σώματι ἀνθρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν· θάπτειν δὲ πρὸς δυσμὰς βλέποντα. Iterum AElianus de hoc Solonis facto, Ἀρχαίας τὰς (ait) θήκας ἀνοίξας, ἀπέδειξε

ποιήτας Ἀθηναίους πρὸς δύσιν κειμένους κατὰ τὸ πατρῷον αὐτοῖς ἔθος. Quid ergo? lapsus in historia Plutarchus? lapsus AElianus? lapsi item alii? minimè gẽtium: sed quantum equidem iudico, δυοῖν θάτερον, aut alios sequutus est autores Diogenes, aut quum Plutarchi locum haberet in animo, fefellit hominem memoria: itáque factũ est vt, quod ille Megarensibus, hic Atheniẽsibus tribueret: huius mihi in mentem venit, recordanti cuiusdam in Speusippi vita loci, vbi Plutarchum à Laertio falsò laudari obseruatũ mihi est. Ecquis verò tam hospes in rep. literaria versatur, quin sciat primarios illos vtriusque linguæ scriptores multa id genus commisisse? Verumtamen (vt dixi) excusari fortasse ita possit Laertius, vt dicamus eum esse sequutum auctores alios: quos nõ defuisse equidẽ existimo. Nam & scholiastes Thucydidis annotat morẽ fuisse omnibus Græcis ἐπ' ἀνατολὰς ποιεῖν ὁρᾶν τοὺς νεκρούς.

Στῆσε δ' ἄγων) Arbitror desyderari ante hæc verba aliquid, & sic legẽdũ, ἐγγράψαι αὐτὸν εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Ὁμήρου, μετὰ τὸν

> Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
> ἑξῆς τόνδε στίχον
> Στῆσε δ' ἄγων, &c.

Interpres quid sibi velit nescio.

Μετὰ θώρακος καὶ ἀσπίδος) Adi AElianum Var. lib. VIII. c. XVI.

P. 34. Μήτι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαμφέρετε) apud Plutarch.

> -μῆνιν ἐπαμφέρετε.

Αὐτοὶ γὰρ τούτους ηὐξήσατε ῥύσια δόντες) Ibidem,

> -ηὐξήσατ' ἐρύματα δόντες.

Υἱμέων δ' εἷς) Apud Plutarchum horum duorum distichorum ordo est inuersus.

Κοῦφος ἔνεστι νόος) Plutarchus χαῦνος ἔνεστι νόος

Καὶ εἰς ἔπος αἰόλον ἀνδρός) Apud Plutarchum εἰς ἔπη αἱμύλου ἀνδρός.

Pag 35. Ἐπὶ τρόπου πολιτεύειν) Scrib. ἐπιτρέπω.

Τὰ ῥητὰ γέρα) Supplendum ἐστι κἀμοί, aut tale quid.

Pag. 36. Ὅρον ἀνθρωπίνου βίου φησὶν ἔτη ἑβδομήκοντα) Solo ipse apud Herodotum, ἐς ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον ἀνθρώπῳ προτίθημι. Apud Clementem Alexandrinum Στρωμ. VI. & apud Philonem περὶ κοσμοποιΐας, extant perelegãtes super hoc Solonis versus: qui hoc disticho clauduntur,

> Τῇ δεκάτῃ (sc. ἑβδομάδι) ὅτε τις τελέσας κατὰ μέτρον ἵκοιτο,
> Οὐκ ἂν ἄωρος ἐὼν μοῖραν ἔχοι θανάτου.

Pag. 37. Ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω) Non est verum Solonem hanc legem indefinitè sic tulisse: erãt enim ab illo adiectæ aliquot exceptiones. Earum vna est quam habes apud Plutarchum, Τὸ μηδὲ τοῖς ἐξ ἑταίρας γενομένοις ἐπάναγκες εἶναι τοὺς πατέρας τρέφειν. ait autem Solon τοὺς πατέρας. Nam matres quidem etiam iure ciuili Romanorum alere coguntur liberi, quamuis nõ ex legitimis nuptiis suscepti. l. 5 §. 4. D. de agnoscendis liberis. paríque ratione ad matris hereditatem admittũtur liberi vulgo quæsiti ex S C. Orfitiano, etiã ab intestato, ex tit. Vnde cognati. Cõtrariã tamẽ legẽ indicat Synesius, his verbis, quæ propter elegantiã adscribã, Ὁ γὰρ υἱὸς ὁ ῥήτωρ, ἀφειδῶς φησίν, τῆς ἀνάγκης μητέρα τρέφειν ἑταίραν.

ἄπαγε τοῦ νόμου. τίς γὰρ οὕτω γεγονότι ἀποδέδεικται μὲν ἡ μήτηρ, ὁ δὲ λοιπὸς τῶν γονέων ἀμφισβητήσιμος. ὅσον οὖν ἀμφοτέροις παρὰ τῶν οὕ γεγονότων ὀφείλεται, τοῦτο πᾶν ἥκειν ἔδει παρὰ τῶν ἀπατέρων εἰς τὰς μητέρας. Fuit & altera exceptio, vt idem Plutarchus testatur. υἱῷ τρέφειν πατέρα μὴ διδαξάμενον τέχνην ἐπάναγκες μὴ εἶναι. vide & Galenum in Protreptico.

Ὁ τὰ πατρῷα καταδεδηδοκὼς ὁμοίως) Vide AEschinem aduersus Timarchum. Sic & apud Romanos ante Augustum, decoctoribus equitib⁹, quamuis quis fortunæ vitio non suo decoxisset, lege Roscia certus locus in theatro, ignominiæ caussa, constitutus.

Καὶ ὁ ἀργὸς ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ) Plutarchus de hac lege, Καὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἔταξεν ἐπισκοπεῖν, ὅθεν ἕκαστος ἔχει τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τοὺς ἀργοὺς κολάζειν. Diodorus Siculus libro primo Solonē ait hanc legem ab AEgyptiis didicisse. quod videtur esse falsum: nam multi auctores sunt non a principe Solone eam fuisse latā: sed pœnam tantum hominum ἀργῶν lenitam: quum lege Draconis ἀργία vt fere omnia delicta, morte puniretur. Constat autem etiam legibus Romanorū dari ἀργίας γραφὴν, vt loquitur Imperator Nouella LXXX. siue *lenitudinis*, vt appellatur lege vnica Cod. De mendicantibus validis.

Δράκοντά φησι γεγραφέναι τὸν νόμον) Pollux lib. VIII. Τῆς δὲ ἀργίας ἐπὶ μὲν Δράκοντος ἀτιμία ἦν τὸ τίμημα· ἐπὶ δὲ Σόλωνος, εἰ τρίς τις ἁλοίη, ἠτιμοῦτο. Plutarchi autem verba hæc sunt, Καὶ τὸν τῆς ἀργίας νόμον οὐ Σόλων ἔθηκεν, ἀλλὰ Πεισίστρατος: idque Theophrastum mandasse literis ait.

Ἡταιρηκότα εἴργειν τοῦ βήματος) Καὶ τῶν περιρραντηρίων. vide AEschinem in Tim.

Συνέστελλε δὲ καὶ τὰς τιμὰς) Vide Plutarchum in vita.

Μηδὲ ἐπιτροπεύειν εἰς ὃν ἡ οὐσία ἔρχ.) Voluit Solon hac lege vitæ pupillorum consulere. nota enim sunt illa vota

--pupillúmve vtinam quem
proximus hæres
Impello, expungam.

at iuris Romani prudentissimi autores, contrariā viam sunt sequuti, idque natura duce. Est enim vt ait Paulus libro III. ad Sabinum, secundum naturam, commoda cuiusque rei eum sequi quem sequētur incommoda, & contrá.

Δακτυλιογλύφῳ μὴ ἐξεῖναι σφραγῖδα φυλάττειν τὴν πραθέντος δακτυλίου) Ratio huius legis erat, Ne posset ὁ δακτυλιογλύφος alio facto simili annulo fraudem ei facere cui priorem vendidisset. Nam hæc pertinere ad anulum signatorium quis nō videt? Notandum autem quàm sit antiquus anuli vsus, quem negat Plinius Iliacis temporibus fuisse cognitum, *quoniam inquit conditas arcis vestes, vasáque aurea & argentea, & ea colligata nodi non anuli nota Homerus indicat.* Itaque apud veteres Græcos moris fuisse legimus in Græcorum commentariis, τὸ πρὶν εὑρεθῆναι τὰς σφραγῖδας, σφραγίζειν ξύλοις ὑπὸ θριπῶν βεβρωμένοις, διὰ τὸ αὐτὰ πολυκέντητα εἶναι. Estque eius consuetudinis, apud Lycophronem & Aristophanē Thesmoph. mentio.

Ἂν μὴ

Καὶ ἐὰν ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχ.) Ad hãc legem respexit Aristot. ῥητ. α. quum scripsit, Καὶ τὸ ἀγαπητὸν τοῖς μὲν μόνον τοῖς δὲ μετ' ἄλλων· διὸ καὶ οὐκ ἴση ζημία ἄν τις τὸν ἑτερόφθαλμον τυφλώσῃ, καὶ τὸν δύο ἔχοντα. At Romani iuriscõsulti super hoc quid statuerint, vide apud Harmenopulum libro VI.

Ἃ μὴ ἔθου, μὴ ἀνέλῃ) Non dubito Solonem accepisse hanc legem à Iudæis: aut ab AEgyptiis potius, qui ab illis prius eam habuerant. Sanè Iosephus eam totidem penè verbis inter leges Iudaicas recenset. Iosephi verba sunt, Ὃ μὴ κατέθηκέ τις οὐκ ἀναιρήσεται. & quod sequitur, εἰ δὲ μὴ, θάνατος ἡ ζημία. sic ferè Iosephus, κἂν ὃ μὴ κατέθηκεν ἀνέληται, εἰσὶ κολάσεις οὐχ οἷαι παρ' ἑτέροις, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μεῖζον. Est & apud Platonem: ex quo rescribendum hoc loco ἀνέλου. ἔθου autem pro κατέθου positum. Est enim simplex pro composito: vt aliquando è contrario pro ἐπιτίθεσθαι & induere accipitur. Alcæus,

Καί με καλὴ γυνὴ φορέοι καταθεμένη νόον.

AEschylus,

> Ὃ δ' ἐπικότως ἀεὶ
> Θέμενος ἄγναμπτον νόον,
> Δάμναται οὐρανίαν γένναν.

Apollon. IIII. θεμένη δὲ κακὸν νόον ἐχθοδοποῖσιν. Sic Laertius suprà, τῷ Διδυμαίῳ τίθησιν Ἀπόλλωνι. hoc est, ἀνατίθησι. Apud Thucydidem lib. octauo θέσθαι ὅπλα in eadem sententia *arma sumere & deponere* significat.

Ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε ῥαψῳδεῖσθαι) Plato in Hipparcho, de Pisistrati filio, ὃς ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα σοφίας ἀπεδείξατο, καὶ τὰ Ὁμήρου πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν ταυτηνὶ, καὶ ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς Παναθηναίοις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διεξιέναι. At AElianus locum Platonis penè ad verbum describẽs ᾄδειν simpliciter dixit Var. lib. VIII. cap. II.

Οἷον ὅπου ὁ πρ.) Explicat τὸ ἐξ ὑποβολῆς. Plato melius ἐξ ὑπολήψεως. nã illud quidẽ potius significat, alio verba præeũte & quasi dictante subsequi. Hinc est, ἐξ ὑποβολῆς διϊέναι τὸν ὅρκον quod Latini dicunt conceptis verbis & præeunte alio iurare. Polemo de mirabilibus Siciliæ fluuiis, ἐστεμμένος ἄζωστος καὶ μονοχίτων, ἐφαπτόμενος τοῦ κρατῆρος ἐξ ὑποβολῆς δίεισι τὸν ὅρκον.

Διευχίδας) Scripserat hic historiam Megaricam, quam sæpe laudat Harpocration, sed apud eum Δευχίδας haud rarò, corruptè, pro Διευχίδας.

Pag. 39. Ὅτε μετὰ τῶν ἐξ ἄστεος, &c.) Ait coorta in vrbe seditione inter Hyperacrios, Pediæos & Paralios, Solonẽ nullis partibus se adiunxisse. Sed hoc mihiquidem permirum videtur. Lex enim à Solone lata, quam cõmemorat Plutarchus, de puniendis iis qui seditione coorta neutri se adiunxissent parti, in contrariam planè me rapit sententiam. Quis enim Solonem hanc legem ferentem tulisset, si quod ait Diogenes verum est? Meminit eius legis Plutarchus non semel in vita τῶν δ' ἄλλων αὐτοῦ νόμων ἴδιος μὲν μάλιστα καὶ παράδοξος ὁ κελεύων ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενον. βούλεται δ', ὡς ἔοικε, μὴ ἀπαθῶς, μηδ' ἀναισθήτως ἔχειν πρὸς τὸ κοινὸν, ἐν ἀσφαλεῖ θέμενον τὰ οἰκεῖα, καὶ τῷ μὴ συναλγεῖν, μηδὲ συννοσεῖν τῇ πατρίδι καλλω-

πιζόμενον. Idem ἐν τῷ πότερα τῶν ζώων, &c. Πάλαι γὰρ ὁ Σόλωνος ἐκλέλοιπε νόμος, τὸν ἐν στάσει μηδετέρῳ μέρει προσθέμενον κολάζων. Vide eundem De sera numinis vindicta. Mouet etiam me, quòd Plutarchus, autor grauissim⁹, & cuius apud me magna esse solet autoritas, quum sæpe huius rei faciat mentionem, nihil tale (nisi vehementer fallor) scriptũ reliquit: non omissurus, opinor, si hoc apud aliquem fide dignum scriptorem legisset. tantum ait in Solone fuisse eũ ab Atheniensibus electum, vt istos tumultus componeret, quia videbant eum μόνον μάλιστα τῶν ἁμαρτημάτων ἐκτὸς ὄντα.

Οἱ τε μετὰ τὸν ἐξ ἄστεος) Quos vocant alii scriptores διακρίους, vel ἐπακρίους, vel ὑπερακρίους, eos Diogenes τοὺς ἐξ ἄστεος appellat: sicut Herodotus, quos alii πεδιέας vel πεδιαίους, τοὺς ἐκ τοῦ πεδίου. Dicti autẽ sunt διάκριοι, non qui in montibus extra vrbẽ haberent: sed qui in superioribus Attici agri locis, hoc est in vrbe, degerẽt: quæ fuit in huiusmodi locis cõdita. quam obcausam factum est vt πόλις vocaretur, quæ postea ἀκρόπολις dici cœpit. autores, Thucydides lib. II. Pausanias in Atticis, & Pollux in IX. Nam quæ alia ratio iniri possit cur τοὺς διακρίους ab aliis dictos, Laerti⁹ τοὺς ἐξ ἄστεος appellet? Etiam Romæ qui septem illos montes incolebant in vrbe montani appellabantur, vt apud Varronem lib. V De lingua Lat. Montanorum meminit & Cicero Pro domo sua.

Τοὺς δὲ νόμους τοῖς ἀραχνίοις ὁμοίους] Imò hoc est Anacharsidis ad Solonem dictum, autore Plutarcho.

Pag. 40. Τραγῳδίας ἄγειν] Suspecta vox ἄγειν: quam suspicor mutandam in ᾄδειν, aut εἰσάγειν, aut simile quid.

Ὀγδωκονταέτη μοῖρα κίχοι θανάτου) Atqui tu Solon septuagesimum annum prædicabas esse vitæ humanæ terminum legitimum.

P. 41. Μὴ κρυπτὸν ἔγχος ἔχων) Lege ἔχθος.

Τόνδε τεκνεῖ) Lege τεκνοῖ.

Καὶ τεφρώσαντας εἰς τὴν χώραν σπεῖραι) Plutarchus, ἡ δὲ διασπορὰ κατακαυθέντος αὐτοῦ τῆς τέφρας περὶ τὴν Σαλαμινίων νῆσον, ἔστι μὲν διὰ τὴν ἀτοπίαν ἀπίθανος παντάπασι καὶ μυθώδης, ἀναγέγραπται δ' ὑπό τε ἄλλων ἀνδρῶν ἀξιολόγων, καὶ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου.

Θῆκε νόμους αὐτοῖς) Lego, Θῆκε νόμους ἀστοῖς ἄχθεα κουφότατα.

Pag. 43. Ἦν μὴ ὕποπτος εἴης) Leg. ἢ μὴ ὑπ. εἴης.

Pag. 45. Ἢ μάτην ἔσπευδον] Respicit legem à te latam de liberandis nexis, siue, de nouis tabulis. ἢ est quod Lat. dicerent ergo. Interpres, vt alibi passim, hic planè cæcutiit.

ΧΕΙ'ΛΩΝ.

Pag. 46. Ἀνδρὸς ἀρετήν] Interpres legit κατ' ἀνδρὸς ἀρετήν, vel ἀνδρὸς ἀρετῇ. nihil mutandũ: neque is est sensus quem putauit Ambrosius: sed hic, *prouidentiam rerum futurarum, ratiocinatione comprehensam, esse viri virtutem.* hoc est eam esse demũ virtutem quæ viro conueniat, eiúsque propria sit magis quàm aut ἀνδρεία, aut quæuis alia.

Κατὰ τὴν πεντηκοστὴν ἕκτην Ὀλυμπ.] Scr. πέμπτην.

Σάτυρος δὲ Λυκοῦργον] Herodotus Κλειοῖ, τοὺς ἐφόρους καὶ γε-

ϛοντας ἔςησε Λυκοῦργος. Vide Plutarchum in Lycurgo.

Ἱπποκράτει) Patri Pisistrati. Locus Herodoti est lib. primo.

P.48. Νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον] Hoc est, φιλεῖ δύναι. sic enim Græci loquuntur. Homerus,

Ὅς κε θεῷ ἐπιπείθηται, μάλα τ' τ' ἔκλυον αὐτοῦ. *eum solent exaudire.* Plut. quoq; ita dixit, Οἱ τῇ γαμηλίᾳ θύοντες Ἥρᾳ, τὴν χολὴν οὐ συγκαθαγίζουσι τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς, ἀλλ' ἐξελόντες ἔῤῥιψαν παρὰ τὸν βωμόν. ἔῤῥιψαν, hoc est, ῥίπτειν εἰώθασι. Lucianus, πρῶτα μὲν φέροντες ὀβολὸν κατέθηκαν αὐτῷ. id est, καταθεῖναι εἰώθασι. Sic passim.

Φασὶ δ' αὐτόν ποτε) Gellius lib.1, *Chilo ille sapiens conseruandi amici causa de via declinauit. Sed video quousque progressus est. Falsum enim pro amici salute cōsilium dedit. Idipsum tamen in fine quoque vitæ, an iure posset reprehendi culparique dubitauit.* In verbis Laertii post illa, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸν νόμον, desideratur aliquid.

Pag 49. Βράγχον δ' εἶναι ὃς τὸ ἱερὸν ἔκτισε τὸ ἐν Βραγχίδαις) Putabā hæc esse insititia & adulterina, ac proinde tollēda. nam & & interpres illa nō agnoscit: &, vti nunc quidem scribuntur, nō hic sunt aliud, quàm quod canis ad balneum. Nunc tamen esse illa retinēda nullus dubito. nam qui potuit imperito librario venire in mentē, vt hanc de Brancho reconditissimam historiam hic annotaret? Sunt igitur Laertii hæc verba; sed, vt censeo, defecta. quod si coniectura me non fallit, sententia loci integri hæc fuit: Aristagoram Milesium concisum & breuem stylum appellasse τρόπον Χειλώνειον, quū de Brancho loqueretur, qui tali dicendi genere vsus fuerit. Branchū dico illum qui condidit, vel vt ait Strabo, præfuit templo Didymæi Apollinis: quod erat in eo loco agri Milesiaci, qui è re dictus est Branchidæ. Hoc voluisse Laertium si verum aut certum non est, at certè per est verisimile. Aristagoram Milesiū in historia patria fecisse mentionem Branchi nemo dubitauerit, qui geographicarum rerum non sit plane rudis. Imprimis vide Strabonem lib. XIIII. meminit & libro IX.

Pag.50. Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα] Scrib. ἐγγύα· πάρα δ' ἄτα. Ausonius *Sponde: noxia est præsto tibi.* Plinius *miseriam* vertit.

Ἐπιστέλλεις ἐμὴν ἀστρατείαν) Lego, Ἐπιστέλλεις ἐμὴν ἐκστρατείαν ἐπὶ ἐκδήμους, καὶ ὡς αὐτὸς ἐξέρποις. id est, Scribis ad me de expeditone quam paras in eos qui istinc exulant, teque ipsū profectură cū exercitu. Reliqua plana.

ΠΙΤΤΑΚΟΣ.

Μαχόμενον Ἀθηναίων καὶ Μιτυληναίων, ἐστρατήγει μὲν αὐτὸς, Ἀθηναίων δὲ Φρύνων) Lego ἐστρατήγει μὲν αὐτὸς Μιτυληναίων, Ἀθηναίων δὲ Φρύνων. & rectè. erat enim Pittacus Mitylenæorū dux, Phrynō autē Atheniensiū: quod ex Strabonis libro decimotertio, & Plutarcho περὶ τῆς Ἡροδότου κακοηθείας intelligimus.

P.51. Ἀλλὰ καὶ Κροίσου διδόντος, &c] Meminit Plutarchus: cuius ideo verba apponam, vt hinc lucem accipiat. Deceptus enim est Xylander quū ea trāsferret, Οἷον ἐστὶ καὶ τὸ τοῦ Πιττακοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Λυδῶν, πυνθανόμενον εἰ χρήματά ἐστιν αὐτῷ. διπλάσια, εἶπεν, εἰ ἐβουλόμην, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνηκότος. Lege ἢ ἐβουλόμην.

Καί τοι λόγος γ' ἦν, νὴ τὸν Ἡ-
ρακλέα, πολὺς
Ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθη-
μένων.
ad quem locum vide interpretẽ.

Pag. 52. Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι) Eandem γνώμην expressit Aristoteles ἠθ. β, his verbis, διὸ καὶ ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον εἶναι. Maximus Tyrius serm. XXXI. Χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι, κατὰ παλαιὸν ᾆσμα.

Ἄνδρ' ἀγαθὸν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπὸν, τὸ Πιττάκειον) Ex Socratis bene longa disputatione apud Platonem, intelligimus reprehendi à Simonide Pittacum, quòd dixisset esse χαλεπὸν, ἄνδρα ἔμμεναι ἀγαθόν. Est enim fateor (dicebat Simonides) γενέσθαι ἄνδρα ἀγαθὸν difficile: at semel γενόμενον, ἔμμεναι, quod ait Pittacus, hoc verò nequaquam est χαλεπόν. Videamus igitur quàm fideliter hæc referat Laertius: & num hîc sit eius σφάλμα μνημονικόν. quod mihi quidem videtur. Ita enim hæc refert quasi esset à Pittaco dictum, χαλεπὸν γενέσθαι ἄνδρα ἀγαθὸν: quæ fuit Simonidis, non Pittaci, sententia.

Τὸ Πιττάκειον) Hinc corrige Suidam in hac voce.

Ἀρεισοδήμους) Prior editio Ἀρεισοδήμου.

Pag. 54 Βιοὺς ὑπὲρ ἔτη ἑβδομήκοντα) Centum ait Lucianus.

Τὸν σοφὸν λέγεταί ποτε) AEschylus in Prometheo,
Ἦ σοφὸς, ἦ σοφὸς ἦν
Ὃς πρῶτος ἐν γνώμᾳ τόδ' ἐ-
βάστασεν
Καὶ γλώσσα διεμυθολόγησεν,
Εἰς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν,
Ἀριστεύει μακρῷ. Vide scholia.

Pag. 55. Θοὰς βέμβικας ἔχοντες) Βέμβιξ ἢ στρόμβη, trochus. AEschyli scholiastes, Μέμνημαι γὰρ καὶ αὐτὸς τοὺς παῖδας τοὺς πλησίον ἡμῖν τοῖς βέμβιξι παίζοντας (ὅ ἐστι τοῖς στρόμβοις) καὶ ἀπ' αὐτῶν, &c.

Σαράπους μὲν καὶ σαράπουν) Deduci vult Diogenes à σύρω, & ita quibusdam placet Saronicum mare esse dictum παρὰ τὸ σύρεσθαι: quia Minos Scyllã, Nisi patris proditricẽ, ἀφῆκε σύρεσθαι διὰ θαλάσσης. Meliꝰ tamẽ, meo iudicio, Galenꝰ in Glossis, à σαίρω, vnde σεσηρὼς, quod significat ore aperto & hianti esse. Eius verba sunt, σαράπους, ἢ διεστῶτας ἔχουσα τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν.

Γαύρηκα δ' ὡς εἰκῆ γαυριῶντα) Hesychius, Γαύρηξ ὁ γαυριῶν.

P. 56. Ζοφοδορπίδαν, ὡς ἄλυχνον) Suspicatus aliquando sum Pittacum ab Alcæo vocatum ζοφοδορπίδην ioco cõuiuiali: quòd ad cœnam vocatus nunquam nisi serò veniret: vnde fieret ipsius culpa vt de multa nocte inirẽtur ea ad quæ ipse esset vocatus cõuiuia. Fuit hoc sanè apud antiquos studio summo obseruatum, vt qui ad cœnam essent inuitati, tempori adessent, nec conuiuis essent in expectatione. Theocritus,
Ἦ μετὰ δαῖτα κλητὸς ἐπείγεαι;
Scholia, Οἱ γὰρ ἐπὶ θοινὰν κεκλημένοι σπεύδουσιν· ἐπὶ δὲ τῶν βραδυνόντων, παροιμία,
Ὅστις ἐπὶ δεῖπνον κληθεὶς ὀψὲ
ἔρχεται,
Ἢ χωλός ἐστιν, ἢ οὐ δίδωσι συμ-
βολάς.
hinc est quod vt ait Plutarchus Πολύχαρμος ἐν Ἀθήναις δημαγωγῶν καὶ τοῦ βίου διδοὺς ἀπολογισμὸν ἐν ἐκκλησίᾳ, ταῦτα εἶπεν, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τἄλλα, καὶ

πρὸς τούτοις οὐδέποτε κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ὕστατος ἀφικόμην quem Plutarchi locum mutilum existimo aliquot vocibus, ac legendũ aut hoc aut simili modo, Ἄνδρ. Ἀθ. τἆλλα τε μέτειός εἰμι, καὶ τὰ. Ita igitur olim. at Laertius exponens ἄλυχνον, aliò refert. vult enim Alcæum Pittaco hac appellatione sordes & vitæ illiberale genus obiicere. Plutarchus tamẽ Συμποσ. lib. VIII. cap. VI, nostram interpretationem adiuuat. Ait enim τοὺς βραδίον ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἐλθόντας, κωλυσιδείπνους & ζοφοδορπίδας per iocum fuisse appellatos. Sed vide quæ ibi mox aduersus hãc interpretationem disputantur.

Τούτῳ γυμνάσιον, σῖτον ἀλεῖν) Plutarchus in conuiuio septem sap. Ἐγὼ τῆς ξένης ἤκουον ᾀδούσης πρὸς τὴν μύλην ἐν Λέσβῳ γενόμενος, Ἄλει μύλα, ἄλει, καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ μεγάλας Μιτυλήνας βασιλεύων. Vide AElianum Var. VII. c. IV.

BΙ'ΑΣ.

Pag. 57. Διατείνειν αὐτῶν τὴν εὐθένειαν) Lege εὐθηνίαν, vel εὐθένειαν. neque aliter codd. interpretis. quanquam eius versionem isto loco, vt multis aliis, scioli quidam corrupêre: qui malo exemplo, tantum iuris in alieno opere sibi sumunt.

Ἐγὼ δέ φησιν Ἀλυάττῃ κτλ.) Imò Crœso, si credimus Philoni: at Plutarchus Pittaco hoc tribuit: sed longum sit obseruare quàm vehementer in rebus huiusmodi, antiquis scriptoribus non conueniat inter ipsos.

Προσεχῆτο) Suidas ἐχεῆτο.

Δημόδικος ὁ Λέριος τοῦτο αἰνίττεται λέγειν) Quæ sequuntur ita lege & distingue,

-- ἢν τύχης
Κρίνων, δικάζευ τὴν Πριηνίην δίκην
καὶ Ἱππώναξ, Ὁ καὶ δικάζεσθαι Βίαντος τοῦ Πριηνέως κρέσσων.

Pag. 59. Τῶν δ' ἀποφθεγμάτων αὐτοῦ) Versus sunt qui sequuntur, vt iam suprà indicaui.

Ἐν πόλει ἄκε μένης) Lego ἐν πόλει ᾇ κε μένῃς, In vrbe in qua habitas. Error videtur ortus ex eo quòd, vt notat EVripidis scholiastes, antiqui τὸ ι, quod nunc subscribitur, apponebant.

Ἐξέλαμψεν ἄταν) Sic legendum: Ionica dictio, qua & Herodotus vtitur. idem est ac ἔλαβε, *tulit*.

Pag. 61. Οἱ πλεῖστοι κακοί.) Quæ deinceps habentur in codicibus Latinis, vnde sint profecta nescio. non enim sunt Ambrosii, vt arbitror, qui hoc opus vertit. certè in antiquioribus editionibus Latinis, quas hactenus vidi, ea non reperias. ne in ea quidem quam ante annos fere CXX Benedictus quidam Brognolus recensuit.

ΚΛΕΟ'ΒΟΥΛΟΣ.

Pag. 62. Γενέσθαι τε αὐτῷ θυγατέρα Κλεοβουλίνην) Quæ EVmetis appellabatur: auctor Plutarchus.

Ἐν τῷ ὁμονύμῳ δράματι πληθυντικῶς ἐπιγράψας) Κλεοβουλίνας Cratini laudatas apud Athenæum reperies non semel. Sic Cratinus plerasque alias fabulas πληθυντικῶς inscripserat. cuius rei causam sciremus, si ipsa haberemus dramata. talia erant illa eiusdem, Ὀδυσσεῖς, Πυθαγορικοὶ, Ταραντῖνοι, & Ἀρχίλοχοι vt vocat Athenæus: vt Clemens Ἀρχιλόχειοι. At Alexis Κλεοβουλίνη nomen fecerat cuidam suo dramati.

Τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἀνανεώσασθαι αὐτὸν ἀπὸ Δαναοῦ) Scrib. τὸ ἀπὸ Δαναοῦ. vel potius, τὸ ἀπὸ Δαναοῦ ἱδρυθὲν, restituta voce quæ excidit. Vide Strabonem libro XIIII. & Diodorum libro quinto.

Pag.63. Παῖδες πεντήκοντα) Ergo menses illo æuo ex diebus constabant decem & quinque? tot enim efficiunt hæ triginta filiæ. Logi. corruptus enim hic locus est, & legendum Κοῦραι ἑξήκοντα. itáque apud Stobæum legitur. At Suidas qui hunc Diogenis locum descripsit, habet ipse quoque πεντήκοντα, quod, etsi ferri posse videtur, propter illa, διαίδιχα εἶδος ἔχουσαι, tamen illam lectionem magis probo: imò verò solam probo.

Ὑποδεικνὺς ὅτι δεῖ παιδεύεσθαι καὶ τὰς παρθένους) Qui sanè non videtur fuisse mos Græcorum. Fuit tamen Romanorum, apud quos virgines liberalibus artibus instituebantur, vt ait Iulianus leg. I V. Dig. Vbi pupillus educari vel morari debeat. Itaque non minus puellæ quàm pueri literarum ludum frequentabant, vel Dionysio Halicarnasseo teste: cuius hæc sunt verba in vltimo libro: Ταύτην τὴν κόρην (de Virginia loquitur) ἐπίγαμον οὖσαν ἤδη θεασάμενος Ἄππιος Κλαύδιος, ὁ τῆς δεκαρχίας ἡγεμὼν, ἀναγινώσκουσαν ἐν γραμματικοῦ (ἦν δὲ τὰ διδασκαλεῖα τῶν παίδων τότε περὶ τὴν ἀγορὰν) εὐθύς τε &c. Liuius de eadem Virginia, *Virgini*, ait, *venienti in forum* (*ibi namque in tabernis literarum ludi erant*) *minister decemuiri*, &c.

Pag. 65. Πολλοὶ μὲν τινες εἰσὶν ἑταῖροι,) Lego μέν τοι. & quod sequitur, καὶ οἶκος παντὶ, lego πάντη, vt apud Suidam: vel παντῆ potius Δωρικῶς. Deinde lege, φαμὶ δ' ἐγὼν ποτὶ ἀνανιωτάταν ἐστεῖσθαι Σόλωνι τὰν Λίνδον. nam illud ἀνιωτάταν nō est nauci. Suidæ quoque lectio ποτνωτάταν corrupta est. Pro δαμοκρατεομέναν legit Suidas δαμοκρατεῖ μὲν οὖν. quod si probetur, scribendum erit, δαμοκρατεῖται μὲν ὤν. Quid sit mox ναῦς πελαγία, ad Strabonem docuimus.

ΠΕΡΙΆΝΔΡΟΣ.

Περίανδρος Κυψέλλου) Scribe Κυψέλου. est enim dictum nomē ἀπὸ τῆς κυψέλης. vide Herodotum.

Pag.66. Τόν τε παῖδα ἀπεκήρυξεν εἰς Κερκύραν) Hoc est, *abdicauit & seposuit in Corcyram.* Solebant enim tam Græci quàm Romani patres filios suos quos ob delictum aliquod abdicabāt, vtplurimum remouere ab oculis & conspectu suo. Hinc illa verba Manlij Torquati apud Valerium Maximum libro VI. *Quum Silanum filium meum pecunias à sociis accepisse mihi probatum sit & rep. eum, & domo mea indignum iudico protinúsque è conspectu meo abire iubeo.* Et qui redibant cum patre in gratiam, dicebantur *reduces*, vt in quadam Quintiliani declam. qui & abdicatos, *exules domus suæ* perelegāter in alia declam. appellat. Græci ἐκπίπτειν τοῦ γένους & ἀναλαμβάνεσθαι εἰς τὸ γένος dicunt. Cæterùm hoc inter Græcos & Rom. fuit discriminis, quòd Romani quum haberēt ius vitæ & necis in filios, poterāt sine caussæ cognitione τοὺς υἱοὺς ἀποκηρύττειν: Græci non item. Lucianus Ἀποκηρυττόμενος

οὐ γὰρ ἅπασιν, ὦ πάτερ, ὁ νομοθέτης, οὐδὲ πάντας υἱέας, οὐδὲ ὁσάκις ἂν ἐθέλωσιν, ἀποκηρύττειν συγκεχώρηκε, οὐδ' ἐπὶ πάσαις αἰτίαις. Mox, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐλευθέραν ἔφη γίγνεσθαι, οὐδ' ἄκριτον τὴν τιμωρίαν· ἀλλ' εἰς δικαστήριον ἐκάλεσε, καὶ δοκιμαστὰς ἐκάθισε, τοὺς μήτε πρὸς ὀργὴν μήτε διαβολὴν τὸ δίκαιον κρινοῦντας. Quint. declam. it. CCLXXXIII. *Cæteros enim quos abdicant patres sine narratione causæ abdicare non possunt.* Vide Suidam in ἀποκηρύττειν, & in ἐκποίητον γενέσθαι.

Λυπούμενον ὅτι τῇ μητρί) Nõ erat hæc iusta abdicandi filii caussa. Sed quis sanus tyrannorum facta ad legum præscripta exigat? Fuit tamen inter legitimas causas ob quas filius à patre potuit abdicari, Si filius matrem adulteram (qualem videtur existimasse vxorem suam Periander) aleret. quod ex Quintiliani declamatione CCCXXX. intelligimus.

Ἐρασθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, &c.) Hanc sibi manus intulisse ob flagitium istud horrendum coniicio ex Plutarchi conuiuio.

Πλάτων δ' οὔ φησι) Plato negat, ait Ambros. Sed est obseruandum, τὸ ΟΥ φημι, aliquãdo idem significare quod Nego, aliquando minus. Et omnino, quæ differentia acutè notatur à Iurisconsultis inter hæc, Volo, Nõ volo, Nolo: eadem notari debet in istis, φημὶ, οὐ φημὶ, ἀπόφημι. Nam sanè Plato hoc ῥητῶς non negat. tantùm enim Periandrum prætermisit. quod suprà quoque est à Diog. annotatum.

Πολλὰ χάρις) Totum huius epistolæ principium ita corruptum est à sciolis quibusdã linguæ Doricæ imperitis vt interpres & qui eius emendationem sunt professi imperitissimam sententiam Periandro affinxerint. Legendum autem, Πολλὰ χάρις τῷ Πυθοῖ Ἀπόλλωνι, (vel Ἀπόλλω, vt habent priores editiones) ὅτ' εἰς ἓν ἐλθόντας αὐτεῖ, ἀξιοῦντι καὶ ἐς Κόρινθον ταὶ ἐμαὶ ἐπιστολαί. Scribit Periander ad sapiẽtes, qui Delphis ad Apollinem conuenerant: eos inuitat domum suam: hoc est, Corinthum. Corinthi enim tyrannus Periãder. αὐτεῖ Doricum est, pro αὐτοῦ vt apud Theocritum τηνεὶ, τουτεὶ, id est genus alia.

Pag. 70. Περίανδρος Προκλεῖ) Corrupta sunt pleraque in hac epistola: nos eam sic legimus & explicamus, Ἁ μὰν μὲν ἀκούσιον τᾶς δάμαρτος τὸ ἄγος. τὺ δὲ ἑκὼν τῷ παιδὶ ἐμὲ ἀπὸ θυμοῦ με ποιήσαις, ἀδικεῖς. ἢ ὦν παῦσον τὰν ἀπηνίαν τῶ παιδὸς, ἢ ἐγώ τοι ἀμυνοῦμαι. καὶ γὰρ δὴ καὶ αὐτὸς ποινὰς ἔτισα τᾷ σᾷ θυγατρὶ, κατακαύσαις αὐτᾷ καὶ τὰ πασᾶν Κορινθιᾶν εἵματα. Hoc est, *Nos quidem inuiti piaculum istud in vxore commisimus: Tu verò si vltro filii animum à me alienas, iniustè facis. Aut igitur sæuum hũc filii animum in me lenito: aut ego hanc iniuriam tuam vltum ibo. Nam & ego filiæ tuæ satisfeci, crematis in eius honorem omnium mulierum Corinthiarum vestibus.* Ignoratio historiæ tenebras huic epistolæ densissimas offuderat. Res autem sic habet: Periander duxerat in vxorem Melissam Proclis filiam, hanc à pellicibus falsis criminibus accusatam interfecit maritus. filius, quòd matris cædem grauiter ferre visus esset, abdicatus, & in Corcyram relegatus.

Procles mortem filiæ Meliſſæ iniquiſſimo (vt par eſt) animo ferens, non deſiit filium aduerſus patrem ſtimulare, eiúſque in illũ odium accendere. Quare quum Periander rei veritate tandem cognita & Meliſſæ manes placare conatus eſſet, & filium reuocare domum ad regni ſucceſſionem vellet, is plenus irarum, parentis volũtatem inſuper habuit. quod ægerrimè ferens Periander, neque ignorans quo maximè auctore & ſuaſore tam rigidum & inexorabilẽ Lycophron filius ſe præberet, miſit ad Proclem hanc epiſtolam: quæ his cognitis facilior erit ad intelligendum, quàm vt de eius ſententia plura neceſſe habeam dicere.

Ἦν ἀπὸ θυμοῦ με ποιήσαις) ἀπὸ θυμοῦ vel ἀποθύμιος εἶναι, nõ ſolùm ſignificat excidiſſe animo, ſed inuiſum eſſe & odio. Homerus, ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ Μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι. contrarium eſt, εἶναι πρὸς θυμοῦ. Sic & ποιεῖν τινὰ ἀπὸ θυμοῦ τινὶ, eſt quod dicere ſolent Græci διαβάλλειν committere & odium alicuius in alium inflammare.

Α'πηνίαν) Sequutus ſum Frobenii editionem, rectè. Τὰ γὰρ προπαροξύτονα in εια poetæ ac Dores in ία mutant, ait ſcholiaſtes EVripidis: qui canon notãdus eſt. Non enim poſſunt omnia τὰ in εια mutari in ία.

Καταχαύσαις αὐτὰ καὶ τὰ πασῶν Κορινθιῶν εἵματα) Herodotus, Κήρυγμα ἐποιήσατο ἐς τὸ Ἡραῖον ἐξιέναι πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας· αἱ μὲν δὴ ὡς ἐς ὁρτὴν ἤϊσαν κόσμῳ τῷ καλλίστῳ χρεώμεναι· ὁ δ' ὑποστήσας τοὺς δορυφόρους, ἀπέδυσέ σφεας, πάσας ὁμοίως τάς τ' ἐλευθέρας καὶ τὰς ἀμφιπόλους· συμφορήσας δὲ ἐς ὄρυγμα, Μελίσσῃ ἐπευχόμενος κατέκαιε. Scribimus autem καταχαύσαις more Dorum, quia priores editiones habebant καταχούσαις. Nota illa Pindarica, καταχρύψαις, διαπλέξαις.

Θρασύβουλος Περιάνδρῳ) Sequitur Herodotũ, vt & Dionyſius Halic. nam alii aliter vt Ariſtoteles, non vno loco. Porro fictam eſſe hãc epiſtolam neque tum ſcriptam quum res gereretur, clarum eſt.

Υ'πεκρινάμην) Antiqua lectio eſt ἀπεκρινάμην malo ὑπεκρινάμην. Nã ex EVſtathio conſtat antiquos illos ὑποκρίνομαι non ἀποκρίνομαι pro reſpondeo vſurpaſſe.

Α'ΝΑ'ΧΑΡΣΙΣ.

Pag. 71. Α'νάχαρσις ὁ Σκύθης Γνούρου) Suidas paulo aliter hũc locum profert. Habet enim Γνύρου, & Καδουΐδα, fortaſſe ſcripſerat Laertius Καδουΐδα. Eſt autem eadem forma dictum Καδουΐδας ac Σουΐδας. Fallũtur enim viri doctiſſimi & magni in literis nominis, qui toties Suidã in ciuitate Romana nomen mutare cogunt. Sunt enim qui Suidam, ſunt qui Sudam, nec deſũt qui Sudinem (credo quòd hoc nomen ſe in Plinio recordarentur legiſſe) appellent. Atqui verum eſt profectò, Suidas. EVſtath. Τὰ εἰς δας, ὑπὲρ δύο συλλαβὰς, ἰσοσυλλάβως κλίνεται οἷον Τιμαχίδας, Τιμαχίδα· Σουΐδας, Σουΐδα.

Ἔτη ὀκτακόσια) Codices Ambroſii εἰς ἔτη ἐννακόσια. Suidas tamen diſertè ἔτη πάντα ὀκτακόσια.

Ε'φη νῷν αὐτὸς ἐν τῇ πατρίδι εἶ) Lege αὐτόν. Nam hoc voluit Anacharſis dicere, Si ius hoſpitii & amicitiæ in ſua quiſ-

quæ patria parare debet, Soloni id esse faciendum: qui in sua esset patria. quare noli dubitare quin illa lectio αὐτὸς sit inepta. Plutarchus autē in Solone hoc Anacharsidis dictum his verbis refert, ΟΥ'κοῦν (φάναι τὸν Ἀνάχαρσιν) αὐτὸς ὢν οἴκοι σὺ ποίησαι φιλίαν καὶ ξενίαν πρὸς ἡμᾶς.

Pag. 72. Ἔνιοι δὲ τελετὰς Ἑλληνικὰς) Iosephus περὶ ἀρχαιότητος Ἰουδ. β, testatur Scythas interfecisse τὸν ἐπὶ σοφίᾳ θαυμαζόμενον Ἀνάχαρσιν, ἐπανελθόντα πρὸς αὐτοὺς ἐπεὶ τῶν Ἑλληνικῶν θεῶν ἔδοξεν ἥκειν ἀνάπλεως. & fuisse quidem occisum Anacharsin à suis in Scythia, reducē è Græcia, multi testātur. At longè aliter id Clemens tradit. nam contrà ipsum Anacharsin ciuem quendam suum occidisse quod vellet τελετὰς Ἑλληνικὰς, qualia erant Cyzicena in sacris matris deûm, in religionem Scytharum inuehere. Sic ille, πολλὰ κἀγαθὰ γένοιτο τῷ τῶν Σκυθῶν βασιλεῖ, ὅστις ποτὲ ἦν Ἀνάχαρσις. οὗτος τὸν πολίτην τὸν ἑαυτοῦ, τὴν παρὰ Κυζικηνοῖς μητρὸς τῶν θεῶν τελετὴν ἀπομιμούμενον παρὰ Σκύθαις, τύμπανόν τε ἐπικτυποῦντα, καὶ κύμβαλον ἐπηχοῦντα, οἷα τοῦ τραχήλου τινὰ μηναγύρτην ἐξηρτημένον, κατετόξευσεν. Ego verò hāc litem facilè componam: non enim hæc vnquam Clemētis fuit mens: sed scriptoris qui glossam in textum loco alieno recepit. Legendum aio, τῷ τῶν Σκυθῶν βασιλεῖ, ὅστις ποτὲ ἦν. inducta voce Ἀνάχαρσις. quæ perperam huc intensa est: quum prius annotata esset, non ad illa ὅστις ποτὲ ἦν vt putauit librarius: sed ad illa, τὸν πολίτην τὸν ἑαυτοῦ. Vide Herodotum Melpomene.

Θαυμάζειν τι ἔλεγε) Vide conscriptum librum à Luciano, cui index περὶ γυμνασίων.

P. 73 ἐν ταῖς καπηλείαις) Interpres legisse videtur ἐν τοῖς καπηλείοις. nam καπηλεία ipsa est artis cauponariæ exercitio, non taberna. Simile paullo pòst, Τὴν ἀγορὰν ὡρισμένον ἔφη τόπον εἰς τὸ ἀλλήλους ἀπατᾶν.

Ἀρχόμενοι μὲν ἐν μικροῖς πίνουσι &c.) Notissimus Græcorū mos: cuius meminit præter Alexandrum Aphrodis. προβ. l. primo LXXX. & Athenæum, etiam Philo περὶ μέθης. Notum est etiam quid sit apud Ciceronem, Græco more bibere, ac poscere maioribus poculis.

Ἀλλ' οὐδ' ἄμπελοι) Hoc dictum à Plutarcho ita refertur in conuiuio τῶν ἑπτὰ ἠρώτησεν εἰ παρὰ Σκύθαις αὐλητρίδες εἰσίν· ὁ δ' ἐκ τοῦ παρατυχόντος οὐδ' ἄμπελοι εἶπεν. Aristoteles ἀναλυτ. ὑστερ. α, ἐοίκασι δὲ αἱ τοιαῦται τῶν αἰτιῶν, τοῖς καθ' ὑπερβολὴν εἰρημένοις. τοῦτο δ' ἐστὶν, τὸ, πλέον ἀποστήσαντα, τὸ μέσον εἰπεῖν οἷον τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος, ὅτι ἐν Σκύθαις οὐκ εἰσιν αὐλητρίδες. οὐδὲ γὰρ ἄμπελοι. Adscribam & EVstathii verba, quibus hoc ipsum dictum ita explicat, Καί ἐστι πολλὰ τοιαῦτα πόρρω αἴτια παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ὧν ἓν καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος· ὃς ἐρωτηθεὶς διὰ τί παρὰ Σκύθαις οὐκ εἰσὶν αὐληταὶ, εἶπε, διότι οὐδὲ ἄμπελοι. μακρὰν γὰρ καὶ ἐκεῖνος ἀνέβη. τὸ μὲν γὰρ ἐγγὺς ἦν, εἰπεῖν ὅτι οὐδὲ μέθη παρὰ Σκύθαις ἐστὶν, οὐδὲ οἶνος. ὁ δὲ ἀνέδραμεν ἐπὶ τὸ πορρώτερον αἴτιον τὰς ἀμπέλους.

Τὸν μὲν καπνὸν ἐν τοῖς ὄρεσι καταλείπουσι) Hoc dicit propter ligna acapna, quibus multum vsi veteres.

Τοὺς δὲ πλέοντας ποῦ τίθης;)

Elegãter dubitat inter mortuóſne an inter viuos ſint ponendi ii qui nauigant: nam vt modò dicebat idem, tantùm illi abſunt à morte, ὅσον ἐστὶ τὸ πάχος τῆς νεώς. Aratus quoque de nauigante, ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον ἄϊδ' ἐρύκει. Mihi tamen aliquando venit in mentem, legi poſſe πλείονας. quam lectionem ſi quis probauerit, habebit ſenſum non paulo venuſtiorem. Nam quũ Græcis οἱ πλείονες ſint mortui, quî potuit concinnius reſponderi interroganti, Vtri plures eſſent, mortui an viui? & lapſus facilis fuit vt ex πλείονας efficerent πλέοντας. adde quòd potuit ignorata hæc iſtius vocis ſignificatio loco corrumpẽdo fuiſſe. Sic autem ſæpe Græci. Polybius lib. VIII. φασὶ χρῆσαι τὸν θεὸν τοῖς Ταραντίνοις, ἄμεινον καὶ λῷον ἔσεσθαι σφίσι τὴν οἴκησιν μετὰ τῶν πλειόνων. vide reliqua. Crinagoras.

Τῶν ἄπο, κὰν ζωοῖσιν ἀκηδέα, κ' εὖτ' ἂν ἵκηαι
Ἐς πλεόνων ἕξεις θυμὸν ἐλαφρότερον.

Ariſtophanes,

Ἡ γραῦς ἀνεστηκυῖα παρὰ τῶν πλειόνων.

Plautus, *quin prius Me ad plures penetraui?* Hæc nos olim ex coniectura: poſtea autem incidimus in Excerpta quædam Arſenii Monembaſii epiſcopi, in quibus ita planè ſcriptum erat.

Ἐπέστειλεν ὧδε) Adde, ſi lubet, inſignem illã ad Annonẽ epiſtolã, quæ & Græcè hodiéque extat, & Latinè apud M. Tullium, Tuſculanarum libro quinto. Mirum ſanè eſſe eam à Laertio neglectã.

Pag. 74. Κεραμικὸν τροχὸν) Reprehẽditur à Strabone EVphorus, quòd dixiſſet τὸν κεραμικὸν τροχὸν eſſe Ἀναχάρσιδος εὕρημα. πῶς γάρ; (ait) ὃν οἶδεν Ὅμηρος πρεσβύτερος ὤν.

Ὡς δ' ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν. καὶ τὰ ἑξῆς. At Poſidoniũ lõgè in alia fuiſſe ſentẽtia docet Seneca ĩ epiſtolis, *Anacharſis* (ſc. Poſidonius) *inquit inuenit rotã figuli cuius circuitu vaſa formantur.* Demũ *quia apud Homerum inuenitur figuli rota, mauult videri verſus falſos eſſe quàm fabulam.*

Χηνοβὸς ἀπὸ κώμης τινὸς Οἰταϊκῆς ἢ Λακωνικῆς) Πόλιν eſſe τῆς Λακωνικῆς, ait Stephanus, quẽ vide.

Pag. 75. Τὴν Πυθίαν εἰπεῖν) Malim τὴν Πυθίαν ἀνειπεῖν, vt in Thalete, ἀνεῖπεν ὁ Πύθιος. niſi mauis vtroque loco ἀνελεῖν ſcribere. In Socrate, τῆς Πυθίας Χαιρεφῶντι ἀνελούσης κεῖνο δὴ τὸ περιφερόμενον. quod ait ὑπὸ Χείλωνος, miror: nam etiam illo loco hãc ſortem Anacharſi fuiſſe datam dixit. ſed videtur Laertius quũ hæc ſcriberet, aut horũ ibi poſitorũ verborũ nõ meminiſſe, Ὁ δὲ ἐρωτήσας ἦν Ἀνάχαρσις. aut pro ſuis illa non agnouiſſe.

Πολυπραγμονήσαντα δὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν κώμην) Voce vnica πολυπρ. quam interpres non rectè cepit, explicat quod Maximus Tyrius ſermone XV. his verbis περιῄει (ait) τὴν Ἑλλάδα ἐν κύκλῳ, ποθῶν ἰδεῖν σοφίαν στάσιμον καὶ ἑδραίαν. καὶ εἰ μή που καὶ ἄλλοθι ἐξεῦρεν, εἰπεῖν οὐκ ἔχω· εὗρε δ' οὖν ἐν Χηναῖς σμικρῷ καὶ ἀσθενεῖ πολίσματι ἄνδρα ἀγαθόν. ὄνομα ἦν αὐτῷ Μύσων.

P. 76. Καὶ Μύσων) Diſtingue. --καὶ Μύσων, ὃν Ἀπόλλων, (vel ὤπολλον) ἀνεῖπεν ἀνδρῶν σωφρονέστατον πάντων.

Καὶ ζητοῦσιν τί ἐστιν ὁ Ἠτεῖος) Quæſtionis huius obſcurè meminit & Steph. Ἠτία, inquit, δῆμος Λακωνικῆς, καὶ τῆς Κρήτης πόλις. ὅθεν ἦν Μύσων εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, χρηματίζων Ἠτεῖος. οὐ μὴ

μνηται Πλάτων ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ. Δίδυμος δὲ συμποσιακῶν ὀκτάτῳ Ἥπιον αὐτὸν καλεῖ.

Ἠπείαν γὰρ πόλιν εἶ) Κρήτης) Rectè Ἤπεια. Nam sanè ab Ἠπία non fieret Ἠπεῖος, sed Ἠπιανὸς, aut Ἠπιεὺς potius quemadmodũ ab Ἡφαιστία Ἡφαιστιεὺς: à Δία, Διεὺς, & id genus alia. ac fortasse ita scripserat etiam Steph.

ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ.

Πατρὸς μὲν οὖν Φαιστίου) Suidas habet Φαίστου & Δοσιάδου, necnon Ἀγιασάρχου. Strabo ipsũ Phæstium facit Epimenidem à Phæsto Cretæ oppido. At Apollonius, quũ per omnia sequi videatur Theopompũ, Βώλου filiam ait: nisi mẽdũ est in eius codice.

Κρὴς τὸ γένος) Ante hæc verba adde, μητρὸς δὲ Βλάστας. Primùm sic habet Suidas: deinde, si hæc verba sustuleris, vbi erit τὸ δὲ, quòd postulat illud superius μὲν, quum dixit πατρὸς μὲν οὖν? Vide Plutarchum in Solone.

Καθέσει τῆς κόμης· τὸ εἶδος παραλλάσσων) Cretensis inquit, erat: sed quòd comam aleret spe ciem hominis eius gentis nõ habebat. At interpres fœdè legit καὶ θέσει τῆς κόμης, quanquã in veteribus editionibus Latinis hæc sunt omissa: vt videantur ab iis addita qui post Benedictũ Brognolũ versionem hanc interpollarũt. Bellos sanè & dignos quibus credas emendatores.

Καὶ μετεσκευασμένα πάντα καταλαβὼν καὶ παρ᾽ ἑτέρῳ τὴν κτῆσιν) Hæc ex Theopõpi Admirãdis sumpserat Diogenes vt ex his Apollonii verbis apparet, καὶ καταλαβὼν τὸν ἀγρὸν πεπραμένον, καὶ τὴν σκευὴν ἠλλαγμένην ἀπῄρειν εἰς τὴν πόλιν. Est igitur apud Diogenem μετασκευάζειν, non vasa seu supellectilem aliò trãsferre, sed instrumenta domus mutare. Nec prorsus malè Ambrosius, *Quum rerum omnium faciem immutatam cerneret*: Nam σκεῦος est histrionis persona. inde μετασκευάζειν, personam mutare. tamen infra μετασκευάζειν simpliciter pro trãsferre accipit.

Τεσσαρακοστῇ ἕκτῃ) Alij cod. ἑβδόμῃ. Suidas κατὰ τὴν μδ Ὀλυμπιάδα.

βωμοὺς ἀνωνύμους) hoc est, θεῶν ἀγνώστων. Notus Pauli locus in Actis.

Pag. 79. Ὥς φησι Φάσγων ἐν τῷ περὶ μακροβίων) Phasgonẽ alibi laudari non memini: Φλέγων igitur melius in aliis codd. vt & Stephanus & Sambucus testãtur. Idem ille est cuius fragmentum edidit Xylander.

Ὡς δὲ Κρῆτες λέγουσιν ἑνὸς δέοντα τριακόσια) De hoc ita scriptũ est apud Apollonium, λέγουσι δὲ οἱ Κρῆτες (ὥς φησιν Θεόπομπος) ἔτη βιώσαντα αὐτὸν ἑκατὸν πεντήκοντα ἀποθανεῖν. Lego ἑκατὸν πεντήκοντα καὶ ἑπτά. ita enim scripsisse Theopompũ auctores sunt Plinius & Valerius Max. alioqui scimus quãta sit in numeris apud veteres discrepantia: cuiusmodi est quod modo dicebat Laertius dormisse in antro Epimenidem annos LVII. quum alii L. tantũ dicant Suidas, vixisse annos CL. dormisse VI.

Ἀλλὰ χρόνον τινὰ ἐκπατῆσαι ἀσχολούμενον περὶ ῥιζοτομίαν. Mirum Suidã legisse χρόνον ἕνα διεκπατῆσαι quod voluit intelligi *annum vnũ*. ego affirmare ausim nunquã ita Laertiũ fuisse locutũ. nã vt χρόνος pro anno accipiatur recentioris idiomatis est.

P. 80 Ἀλγέοντι παῖδα αἰσχύνας Turpe mẽdũ. Lege πῆδα αἰτὶ τοῦ μετὰ, Dorica cõsuetudine. Sapph.

Ου γὰρ πεδέχεις ῥόδων
τῶν ἐκ Πιερίας.

Sic apud Pindarum non ſemel.

AΙ' δέ τῃ πλατείῃ) Puto legendum πλατείης. & πλατεῖαν continentem ita dictam puto vt ἤπειρον. nec abhorret hinc niſi fallor quod Pollux docet, πλατεῖαν vocari πόλιν quæ ſit magna. Poſſit & πλατείης poſitum videri pro πλησίας ſubaudi γῆς.

Pag.81. Ἔδεσμά τι) Ἄλιμον intelligit de quo mentio eſt apud Plutarchum, Tzetzen & alios. vide Græcos interpretes Heſiodi.

Φασὶ γὰρ καὶ γνωστικώτατον γεγονέναι) Miratus ſum non ſemel dictum Ariſtotelis de vaticinationibus Epimenidis: quem ille negat περὶ τῶν ἐσομένων ſolitum μαντεύεσθαι: ſed tantùm περὶ τῶν γεγονότων μὲν, ἀδήλων δέ. Atqui quæ hodie extant cùm apud Platonem tum apud alios eius diuinationes pleræque omnes ſunt de rebus futuris.

Ὡς καὶ πρῶτος αὐτὸν Αἰακὸν λέγοι) Malim πρῶτον. *prius*. locus mihi ſuſpectus.

P.82. Μυρωνιανὸς ἐν ὁμοίοις) Titulus huius libri erat, Μυρωνιανοῦ ἱστορικῶν ὁμοίων κεφάλαια. Laudant etiam Græci perſæpe Speuſippum in Ὁμοίοις, & Ariſtonem Ceum in Ὁμοίοις ἐρωτικοῖς.

ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ.

Φερεκύδης, Βάδυος,) Suidas & Strabo lib.10. Βάβιος.

Παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ψάμμας περιπατοῦντα) Scribe Σάμου ex Porphyrio apud Euſebium. Nã Theopompum in harum diuinationum narratione ſequitur hic auctor. omnino adi Porphyriũ.

Πυθαγόρα περιάπτουσι ταῦτα) Andron in Tripode.

Pag.83. Ἀνιόντα τε εἰς Ὀλυμπίων ἐς Μεσσήνην) Scrib. ἀπ' Ὀλυμπίας, vel ἐξ Ὀλυμπ.

Pag.84. Οἱ δὲ φθειριάσαντα) Accedunt huic ſentẽtiæ Plutarchus in Sylla, Pauſanias in Atticis. Ariſtoteles lib. v. extremo De hiſt. animalium & AElianus, quẽ vide libro IIII. cap. XVIII. & lib. v. c. II.

ΟΙ θεοὶ τὴν τράπεζαν θυωρὸν καλοῦσιν) θυωρὸς eſt *anclabris*, ſiue menſa diuinis miniſteriis apta, diuerſa ab eſcariis menſis, aliíſve quæ ſunt vſibus humanis aptæ. Origo perſpicua, παρὰ τὸ τὰ θύη ὠρεῖν. De deorum lingua ſiue διαλέκτῳ multa veteres, Homerus, Plato, Clemens, alii.

Τὸν δὲ θεολόγον) Plutarchus quoque hunc qui φθειριάσας periit, appellat θεολόγον. Ille verò Athenienſis Pherecydes γενεαλόγος locis innumeris laudatur à veteribus Græcorum poetarum interpretibus, aliíſque auctoribus. Strabo quoque eius meminit libro x.

Ζὰς μὲν καὶ χρόνος εἰς ἀεὶ καὶ χθὼν ἦν) Forſan ita legendum, Ζὰς μὲν καὶ Κρόνος εἰσαεὶ καὶ Χθὼν, (vel Χθονίη) ἦν. Chtoniam nominat Empedocles illo verſu, Ἔνθ' ἦσαν Χθονίη τε καὶ Ἡλιόπη ταναῶπις.

Pag.86. Ἄσσα δ' αὖ ἐπιλέγη θεολογέων, τὰ ἄλλα χρὴ νοεῖν.) Hæc ego nõ capio: capiam ſi ſic ſcribantur, ἄσσα δ' αὖ ἐπιλέγῃ θεολογέοντα, ἄλλα χρὴ νοεῖν. ἅπαντα γὰρ αἰνίσσομαι. *Quæcunque ait leges ad deos pertinentia, allegoricè ſunt intelligenda: omnia enim ſcripta ſunt ænigmaticè.*

AD LIBRVM SECVNDVM.

ἈΝΑΞΊΜΑΝΔΡΟΣ.

Pag.88. Τὴν τε σελήνην ψευδοφανῆ) Parmenides,

Αἰεὶ παπταίνουσα πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο,
Νυκτιφαὲς περὶ γαῖαν ἀλώμενον ἀλλότριον φῶς.

Pugnãt cum his quæ apud Plutarchum & Stobæum legimus, Anaximandrum pronũtiasse περὶ φωτισμοῦ σελήνης, ἴδιον αὐτὴν ἔχειν φῶς. Quomodo enim ἴδιον φῶς ἔχει, si est ψευδοφανής;

Καὶ τὸν ἥλιον οὐκ ἐλάττονα τῆς γῆς) Plutarchus testatur Anaximandrum dixisse Solem esse ἴσον τῇ γῇ. At Theodoretus scribit eũ dixisse τὸν ἥλιον τῆς γῆς ἑπτακαιεικοσιπλασίω εἶναι. Verùm, ex Plutarcho intelligimus, hæc nõ de sole, sed de eius circulo, sensisse Anaximandrum.

P.89. Ἤδη περιέτυχε) Interpres distinguit post hæc verba, & sequẽtia tanquam ἀπ᾽ ἄλλης ἀρχῆς accipit: sed fallitur.

Ἄλλος Ἀναξίμανδρος) Huius vitam habes apud Suidam.

ἈΝΑΞΙΜΈΝΗΣ.

Ἀρχὴν ἀέρα εἶπε καὶ τὸ ἄπειρον) Duo ergo videtur Anaximenes agnouisse principia, Aerem, & Infinitatem naturæ: quã solam Anaximander esse dixit è qua omnia gignerentur. Atqui ex Aristotelis interpretibus in primum τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, intelligimus, Anaximenem inter eos fuisse qui vnicum ponerent rerum omnium principiũ: quin Cicero quoque & Plutarchus idem scribũt, licet inter eos non planè conueniat. Cic Lucullo, *Anaximenes infinitũ aera, sed ea quæ ex eo orirentur definita: gigni autem terram, aquam, ignem, tum ex his omnia.* Plutarchus, Ἀναξιμένης ἀρχὴν τῶν ὄντων ἀέρα ἀπεφήνατο, non ἀέρα ἄπειρον. quam sententiam tribuit idẽ Archelao. A Plutarcho stant Aristotelis interpretes, quos sequitur Theodoretus. Galenus sic, Ἀναξίμανδρος δὲ αἰθέρα· Ἀναξιμένης δὲ καὶ Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης, ἀέρα.

Pag.90. Λαμψακηνοὶ, ῥήτωρ καὶ ἱστορικὸς) Mirũ, Strabonẽ, qui inter claros viros Lampsaco ortos Anaximenem oratorem ponit, istum historicum prætermisisse. eius tamen apud Athenæũ mentio, & Stephanum, atque alios. Diodorus argumentum eius historiæ his verbis explicat, Ἀναξιμένης ὁ Λαμψακηνὸς τὴν πρώτην τῶν Ἑλληνικῶν ἀνέγραψεν, ἀρξάμενος ἀπὸ θεογονίας καὶ ἀπὸ τοῦ πρώτου γένους τῶν ἀνθρώπων· κατέστροφε δὲ εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, καὶ τὴν Ἐπαμινώνδου τελευτήν. περιέλαβε δὲ πάσας σχεδὸν τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων πράξεις, ἐν βίβλοις δώδεκα. libro XV.

Ὃς ἀδελφῆς υἱὸς ἦν τοῦ ῥήτορος τοῦ τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις γεγραφότος.) Hic igitur siue rhetor, siue orator, etiam historiam scripsit. At Ambrosius sic legit hunc locum, ὃς ἀδελφῆς υἱὸς ὢν τοῦ ῥήτορος τὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου πράξεις γέγραφεν. Nihil mutauerim: vide Suidam.

Μιλησίοισι μὲν νῦν) Scrib. μὲν νυν. pro οὖν.

Ἐπιδεξιοίμεθα δ᾽ ἔτι τοῖς ἐκείνου λόγοις) Lego ἐπεὶ δεξιοίμεθά γέ τι τοῖς ἐκείνου λόγοις. ἀρχὴ μέντοι, &c. Non dubium sentẽ-

tiam hanc esse, colendam sanctè Thaletis memoriam omnibus ἀϛρολόγοις: quippe à quo ceu fonte aliquo manarint studia rerum istarum: etsi fortasse queat aliquid eius scriptis adiici: non enim consummatam à Thalete eam esse scientiam, sed certè inuentam. Illud δεξιοίμεθα videtur corruptum. Hesychius exponit δεξιοῦσθαι, προσδέχεσθαι, quod putare queat aliquis huic loco conuenire pro adiicere & addere. Sed certum est Hesychium respexisse illum eius verbi vsum quo dicimus δεξιοῦσθαι δῶρεις. quod vsitatius dicitur προσδέχεσθαι. quare nihil ea interpretatio ad hunc locum.

Pag. 91. ΟἹ δὲ Αἰακέος παῖδες) Polycrates, Sami tyrannus. Sic Herodotus. In fine lege, Σὺ δὲ εἶ καταθύμιος μὲν Κροτωνιήτῃσι. καταθύμιος δὲ καὶ τοῖσι ἄλλοισι cũ scriptis codd.

ἈΝΑΞΑΓΌΡΑΣ.

Παρ' ὃ καὶ νοῦς ἐπεκλήθη) Aliam præter hanc causam huius appellationis habes apud Plutarchum in Pericle.

Pag. 93. Γεγενῆσθαι αὐτὸν τῇ ἑβδομηκοςῇ Ὀλυμπιάδι] Probarem vt scriberetur ὀγδοηκοςῇ. etsi quoniam ex diuersis auctoribus hæc collegit Laertius vix quicquã potest harum rerum affirmari. At γεγενῆσθαι interpretari *floruisse*, μὴ καὶ πάνυ γελοῖον ᾖ;

ΟὟτος ἔλεγε τὸν ἥλιον μύδρον] Videtur mihi Anaxagoras per μύδρον διάπυρον, non tã lapidem aut ferrum quàm globum quendam igneum λιθώδη & βαρύν, vt ait Plut. intelligere voluisse. Porro apud Iosephum in II. contra Apionem perperam μύλον pro μύδρον legitur.

Μείζω τῆς Πελοπον.] At lunã dicebat esse parem Peloponneso, auctore Plutarcho.

ΟἹ δέ φασι Τάνταλον) Scholiastes Pindari quum docuisset Alcæum, Alcmanẽ & Archilochum cecinisse λίθον Ταντάλῳ ἐπαιωρεῖσθαι, subdit, Ἔνιοι δὲ ἀκούουσι τὸν πέτρον ἐπὶ τοῦ ἡλίου. Τὸν γὰρ Τάνταλον φυσιολόγον γενόμενον, καὶ μύδρον ἀποφήναντα τὸν ἥλιον, ἐπὶ τούτῳ δίκας ὑποσχεῖν. ὥστε καὶ ἐπαιωρεῖσθαι αὐτῷ τὸν ἥλιον, ὑφ' οὗ δειματοῦσθαι καὶ καταπλήσσειν.

Ἐκ τῶν ψηγμάτων λεγομένων] Melius Suidas, ἐκ τῶν ψηγμάτων λεγομένων τὸν χρυσὸν συνεςάναι.

Θολοειδῶς] Hoc est, in formã tholi, quali forma fuit Pantheũ quod Dio θολοειδὲς vocat. Ambrosius videtur legisse θολερῶς vel θολωδῶς. sed malé.

P. 94. ΕΥ'ριπίδην μαθητὴν ὄντα αὐτοῦ] Vitruuius libro. VIII. cap. I. idem testatur, additque EVripidem ab Atheniensibus philosophum scenicum fuisse appellatum. EVsebius Προπαρασκ. lib. x. fuit, inquit, EVripides Anaxagoræ discipulus vt Pericles & Archelaus: ὁ μὲν δὲ ποιητικὴν μεταβὰς, ὑπό τινων σκηνικὸς φιλόσοφος ἐκλήθη. Diodorus quoque Siculus lib. I. docet in multis eum sequutum esse suum præceptorem. quin eius scholiastes hoc locis non paucis diligenter obseruat.

Χρυσέαν βῶλον εἰπεῖν τὸν ἥλιον] Vide, si lubet, Apollonii scholia in illũ versum libri primi Νείκεος ἐξ ὀλοοῖο διέκριθεν ἀμφὶς ἕκαςα. Similis est locus in Oreste, vbi sic ait Electra,

Μόλοιμι τὰν οὐρανοῦ μέσον
χθονὸς
Τεταμέναν αἰωρήμασι
Πέτραν ἁλύσεσι χρυσέαισι, φε-

ἐρημίαν

Δίναισι βῶλον ἐξ Ὀλύμπου.
Vbi etiam vide ſcholiaſten, & Pindari ad primum Olympionicarum. Idem EVripides in Phaethonte radios Solis dixit χρυσέαν φλόγα. vide Strabonem lib. I.

Pag. 95. Πρῶτος δὲ Ἀναξαγόρας καὶ βιβλίον ἐξέδωκε συγγραφῆς.] Putaui olim ex illis Plutarchi in Nicia, Ὁ γὰρ πρῶτος σαφέστατόν γε πάντων καὶ θαρραλεώτατον περὶ σελήνης καταυγασμῶν καὶ σκιᾶς λόγον εἰς γραφὴν καταθέμενος Ἀναξαγόρας: legẽdum eſſe hîc quoque βιβλίον ἐξέδωκε συγγραφὲν περὶ σελήνης. nã quia mox ſequitur, φησὶ δὲ Σειλῶνος potuiſſe ſimilitudinẽ vocum huic loco fraudi fuiſſe, vt aliis μυρίοις ὅσοις. Iuuat quod Græci tradunt Pherecydẽ primum ἐξενέγκαι συγγραφὴν, vt ait Suidas, in Ἑκαταῖος. verumtamen nihil mutari debet, neque vllum hîc mendum ineſt. Non enim id quod Plutarch9 dicere voluit Laertius: ſed quod Clemens quũ ait Stromat. libro primo, οἱ δὲ, Ἀναξαγόραν Ἡγησιβούλου Κλαζομένιον πρῶτον διὰ γραφῆς ἐκδοῦναι βιβλίον ἱστοροῦσι.

Pag. 96. Ἄλλοι δὲ εἰς Ξενοφῶντα] Vide Valerium Maximum lib. V. extremo. AElianum, Variarum. III. cap. II. ipſúmque Diogenem in Xenoph. Quæ autem verba Laertius Anaxagoræ tribuit, ea AElianus Xenophõti, & contrá. Plutarcho multis locis cum Diogene conuenit.

P. 97. Φασὶ τοὺς παῖδας, &c.] Vide Plutarchi πολιτικὰ παραγγέλματα.

P. 98. Ἐνθάδε πλεῖστον ἀληθ.] Ἐνθάδ' ὁ πλεῖστον.

ΑΡΧΕΛΑΟΣ.

Οὗτος πρῶτος ἐκ τῆς Ἰωνίας τὴν φυσικὴν φιλοσοφίαν μετήγαγεν Ἀθήναζε] Archelaus hic diſcipulus fuit Anaxagoræ: hunc Athenis docuiſſe nemo neſcit. Quare non ſatis intelligo quod ait his verbis Diogenes. Clemens aliter & veriùs, Anaximeni, ait, ſucceſsit Anaxagoras: οὗτος μετήγαγεν ἀπὸ τῆς Ἰωνίας Ἀθήναζε τὴν διατριβήν. τοῦτον διαδέχεται Ἀρχέλαος. Obſeruare ſæpe memini apud veteres ſcriptores, duos pluréſue interdum aliquid narrare prorſus diuerſè: quũ tamen ex eodem fonte omnes hauriant, & eundem auctorem ſequantur: ſed quem alius alio diligentius legerit: aut cuius verba alius aliter acceperit. Idem puto factum iſto loco. nam quod de Anaxagora vetus quidã ſcriptor dixerat: id Laertius de Archelao malè cepit: fortaſſe a. & codicibus vſus parum correctis.

Μύδωνος] Suidas Μίδωνος.

P. 99. Ὅθεν οἱ μέν] Scr. ἡ μέν.

Ὁ τὰ ἰδιοφυῆ ποιήσας] Conciſè & obſcurè ſatis. Interpres doctè ποιήσας vertit, *Carmine prodidit*. illud ἰδιοφυῆ, minus feliciter. Scripſerat hic Archelaus epigrammata ad Ptolemæum regem, de iis quæ admiranda & præter vulgi opinionem in rerum natura contingunt. Antigonus, Καί τις Ἀρχέλαος Αἰγύπτιος τῶν ἐν ἐπιγράμμασιν ἐξηγουμένων τὰ παράδοξα τῷ Πτολεμαίῳ, περὶ μὲν τῶν σκορπίων οὕτως εἴρηκεν, &c. Idem, καί τινι καὶ ἐπιγραμματίῳ περιπεπτώκαμεν Ἀρχελάου, οὗ καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν ὃς περὶ τῶν θαυμασίων καὶ τοῦτο καταγράφει. huius meminit & Varro de re ruſtica lib. III. cap. XVI. *Itaque Archelaus in Epigrammate ait eas eſſe,*

-βοὸς φθιμένης πεπλανημένα τέκνα.

ΣΩΚΡΑ'ΤΗΣ.

P.100. Καὶ πάλιν, Εὐριπίδης, Σωκρατογόμφους) Si nihil desit, legēdū est, Εὐριπίδης Σωκρατόγομφος. tractum à naui. At non EVripides fortasse, sed ipsius tragœdiæ dictæ à Mnesilocho sunt Σωκρατόγομφοι. Itaque fortasse aliquid desideratur.

Καλλίας πεδήταις) Calliæ comici habes vitam apud Suidam. Idem meminit cuiusdam eius fabulæ, quæ vocaretur Πεδῆται: quā laudat nō semel Athenæus. At in codice Ambrosii hæc videntur defuisse.

Εἶναί τε αὐτοῦ καὶ τὰς ἐν ἀκροπόλει χάριτας, ἔνιοι φασὶν) In his Pausanias Α'ττ. quem vide, & scholiasten Aristophanis ad illa verba Socratis in Nubibus, Σοφὰς γε νὴ τὰς χάριτας.

Pag.102. Κακεῖνα δὲ φάσκειν ζητεῖν ὅπη τοι) Aristippo hoc tribuit EVsebius εὐαγ. προπαρ. lib. 1. Sed & Gellius & alii constanter Socrati. Vide librum 6. in Menedemo.

Pag.103. Ἐστρατεύσατο γοῦν εἰς Ἀμφίπολιν) Quæcunque hic de Socratis militia dicuntur, licet à grauissimis auctoribus tradita fuerint, (vnde hausit ea Laertius) falsa tamē esse omnia, docet Athenæus libro quinto: cui difficile est hac quidem in parte assentiri: quū hæc à Platone, Xenophonte & Antisthene, iis temporibus fuerint scripta, quibus vix ac ne vix quidem veri est simile, eos ausuros fuisse hæc fingere ac præter omnem veritatem Socrati χαρίζεσθαι: nihil quicquam veritos, de rebus quæ sua memoria contigerāt impudētissimè apud eos qui rei veritatem non poterant ignorare, mentiri. Vide AElianum.

Διέσωσεν ὑπολαβὼν) Hoc est, ἀνέλαβε τοῖς ὤμοις αὐτόν, καὶ ἔσωσεν ὅτι πολλοὺς σταδίους ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγή· verba sunt Strabonis in eadem historia lib. 1x.

Καὶ τηρεῖν ἀμύνασθαι] Interpres, *vlcisci cupiens*. legit θηρεῖν.

Ὅ τε καὶ μεῖναι, &c.] Gellius longè aliter, *Stare solitus dicitur Socrates pertinaci statu perdius atque pernox, à summo lucis ortu ad solem alterum orientem inconniuens, immobilis, iisdem in vestigiis, & ore atque oculis eundem in locum directis, cogitabundus: tanquam quodam secessu mentis atque animi à corpore.*

Οὗ καὶ ἐρασθῆναι φησὶν αὐτὸν Ἀρίστιππος) Vide super hoc mollissimos Aspasiæ apud Athenæum versus, & ipsum Athenæū multa de hoc disputantem.

Ἦν δὲ καὶ ἰσχυρογνώμων καὶ δημοκρατικός) Suidas in voce ἰσχυρογνώμων hūc locum sic profert, ὁ δὲ ὅτι τοῖς ἁμαρτανομένοις ἰσχυρογνώμων ἦν καὶ δημοκρατικός.

Ἔκ τε τοῦ μὴ εἶξαι) Ex Xenop. accepit Diogenes & hæc & eorum quæ cùm in hac tum in sequenti vita narrantur pleraque. comparent igitur studiosi harum rerum & contendant inter se vtrunque scriptorem. sic facilè apparebunt peccata interpretis, ἅ κατ' ἰλαδὸν ἐστὶν ἐλέσθαι. Historia decem illorum ducum quorum damnationi nō subscripsit Socrates, nota est ex aliis & Xenophonte ipso.

Ἵν' ἐμαυτοῦ ὑποδήματα ποιήσαιμι) Scrib. ἵν' ἐμαυτῷ ὑποδήματα ποιησαίμην, μὴ καὶ καταγέλαστος ἂν ἦν λαβών;

Καὶ Σκώπα τοῦ Κρανωνίου) Scribe Σκόπα; sic enim apud

Plutarchum

Plutarchum, Herodotum, Stephanum, & alios, ſemper ſcribitur. hinc Σκοπάδαι. Theocrit.

Πολλοὶ δὲ σκοπάδαισιν ἐλαυνόμενοι ποτὶ σακόν.

P. 105. Πολλάκις Ἀθήνησι λοιμώντων, αὐτὸς οὐκ ἐνόσησε) A. Gellius de Socratis temperãtia, *In illius etiam peſtilentiæ vaſtitate, quæ in bello Peloponeſiaco inprimis ipſam Athenienſium ciuitatem depopulata eſt, is parcendi moderandique rationibus dicitur & à voluptatum labe cauiſſe, & ſalubritates corporis retinuiſſe, vt nequaquam fuerit communi omniũ cladi obnoxius.*

Φησὶ δ᾽ Ἀριστοτέλης δύο γυναῖκας αὐτὸν ἀγαγέσθαι) Intelligit librum Ariſtotelis περὶ εὐγενείας: de quo Plutarchus, Ariſtide, dubitat, an ſit Ariſtotelis γνήσιος: in qua ſententia fuiſſe videtur Calliſthenes, Demetrius Phalereus, Satyrus Peripateticus & Ariſtoxenus Muſicus, Οἷς (ait Athenæus de hoc quum loqueretur) τὸ ἐνδόσιμον Ἀριστοτέλης ἔδωκεν, ἱστορῶν τοῦτο ἐν τῷ περὶ εὐγενείας. ſic legẽdum, nõ συγγενείας. Cæterùm quod mox ſubditur, iſtas duas mulieres eodẽ tẽpore Socrati nuptas fuiſſe, id negat Athenæus verum eſſe, Panætium ſequutus: qui, vt Plutarchus ait, ἱκανῶς πρὸς τούτους ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους ἀντείρηκε. Sanè apud Athenienſes moris non fuit vt idem duas aut plures haberet vxores. Fuit enim lex Cecropis antiquiſſima, quæ vt eſt in Græcorum commentariis, μίαν ἑνὶ ἔζευξε.

Μυρτώ, τὴν Ἀριστείδου τοῦ δικαίου θυγατέρα) Magnum hic Laertii παρὰ τοὺς χρόνους ἁμάρτημα. Falſum eſt enim Socratem duxiſſe in vxorem illam quæ Ariſtidis Iuſti eſſet filia. quas enim duas Ariſtides dicitur reliquiſſe ſuperſtites, eas oportuit ætate iam fuiſſe prouectiores, ante natalem Socratis diem: qui dies fuit anno quarto Olympiadis LXXVII. quũ videatur Ariſtides admodum iam ſenex, iiſdem temporibus in exilio diẽ ſuum obiiſſe. nam Themiſtoclẽ quidẽ anno Olympiadis ſeptuageſimæ ſeptimæ ſecundo cõſtat deceſſiſſe: teſtatur autẽ Æmylius Probus mortuum eſſe Ariſtidem, ferè poſt annum quartũ quàm Themiſtocles Athenis erat expulſus. Quare cautius & verius diligentiſſ. vir Plutarchus, Μυρτὼ iſtam, non θυγατέρα, ſed θυγατριδῆν Ἀριστείδου appellat. Non defuiſſe tamen Laertio auctores qui id ſcripſiſſent, ex Athenæo coniicio, qui hanc opinionem lib. XIII ſimul tangit refellítque. Eius verba non parcam adſcribere, quãdo nè cum Plutarcho quidẽ ei cõuenit, μέμψαιτ᾽ ἄν τις τοὺς περιθέντας Σωκράτει δύο γαμετὰς γυναῖκας Ξανθίππην καὶ τὴν Ἀριστείδου Μυρτώ, οὐ τοῦ Δικαίου καλουμένου (οἱ χρόνοι γὰρ οὐ συντρέχουσιν) ἀλλὰ τοῦ τρίτου ἀπ᾽ ἐκείνου. Hîc igitur non tam diligentia, quàm iudicium & κριτική τις δύναμις Diogeni defuerunt: cum quo & Suidas labitur.

Σωφρονίσκον καὶ Μενέξενον) Scribitur Μενέδημον: quã lectionum variantiam notauit etiam Suidas.

Pag. 106. Ὦ τῆς μεγάλης) Locus eſt in Nubibus, vbi paulo aliter leguntur hi verſus. Nã pro δικαίως, eſt παρ᾽ ἡμῶν, pro καὶ τοῖς ἄλλοις διάξῃς eſt τοῖς Ἕλλησι γενήσει.

Εἶτα, Μνήμων καὶ φροντιστής.) Lege ex ipſo Ariſtophane,

Εἰ μνήμων εἶ καὶ φρ.

omnino τὸ εἶτα eſt inducendum.

Ἐν τῇ γνώμῃ) Totus locus ſic legitur apud Ariſtoph.

Ἐν τῇ ψυχῇ· καὶ, μὴ κάμνεις,
μήθ' ἑστὼς, μήτε βαδίζων.
Μήτε ῥιγῶν ἄχθει λίαν, μήτε γ' ἀ-
ριστᾶν ἐπιθυμεῖς.
Οἴνου τ' ἀπέχει καὶ γυμνασίων,
καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων.

Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι πα-ράγων) Amipſiam poetam comicum contra Socratem drama ſcripſiſſe, docet Ariſtophanis ſcholiaſtes. Ex ea igitur fabula ſumpti ſunt hi tres verſus. Totum verò locum ita lege & diſtingue, Ἀμειψίας δ' ἐν τρίβωνι παρεισάγων αὐτὸν φησὶν οὕτως,

Σώκρατες ἀνδρῶν βέλτιστ' ὀλίγων,
πολλῶν δὲ ματαιότατ' ἥκεις
Καὶ σὺ πρὸς ἡμᾶς, καρτερικός τ'
εἶ· πόθεν ἄν σοι χλαῖνα γένοιτο,
Τουτὶ τὸ κακὸν, τῶν σκυτοτόμων
κατ' ἐπήρειαν γεγένηται.

verſus ſunt Anapæſtici Ariſtophanei.

P.107. Ὅτι βρενθύῃ τ'] Scribe, λέγων οὕτως. Ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς, καὶ τὼ 'φθαλμὼ παραβάλλει Κἀνυπόδητος κακὰ πόλλ' ἀνέχει, κἀφ' ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖς. Athenæus tamen videtur legiſſe παραβάλλεις. Sic enim hunc locum imitatur μόνος Σωκράτης βρενθυόμενος καὶ τὼ ὀφθαλμὼ παραβάλλων, εἰ στήκει, ἀναστέλλων τὸ Βοιωτῶν καὶ Λοκρῶν ἱππικόν.

Εὐθύφρονα δὲ τῷ πατρὶ γρα-ψάμενον ξενίας δίκην) Falſum hoc. non enim erat ξενίας δίκη, ſed φόνου γραφή. Quamobrem aſſentior Antonio Mureto qui pro ξενίας legit ξενοκτονίας. Locus Platonis notiſſimus eſt, in cognomine dialogo: ait ibi Socrates, Ἐστὶ δὲ δὴ τι τὸ ἔγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη; reſpondet EVthyphron, φόνου.

Τὴν περὶ ταῦτα ἀδολεσχίαν) Scribendum, vel μικρολογίαν, vt emendat Muretus: vel γλισχρολογίαν.

Pag. 109. Ἀλλὰ καὶ λυρίζειν) Vide Valerium Maximum: notus eſt & Cic. in Catone locus.

Ὠρχεῖτο συνεχὲς) Idem & Lucianus ait; ſed vide Xenophõtem in Sympoſio: vbi cauſſas reddit Socrates ſuæ ſaltationis.

Πλὴν αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι) Ferri poteſt: tamen interpres legit πλὴν αὐτὸ τοῦτο μηδὲν εἰδέναι.

Τούς τε τὰ ὥρια πολλοῦ ἐωνημένους) Ambroſius qui *præcocia* vertit, legit in ſuo codice τὰ ἄωρα. quod ille putauit idem eſſe ac ſi ſcriptum eſſet τὰ πρόωρα vel πρώϊμα.

Pag. 110. Ἠξίου τοὺς νέους συνεχὲς κατοπτρίζεσθαι] Bianti hoc tribuitur, apud Stobæum Sermon. XXVIII. Apuleius apologetico primo, *An non Socrates philoſophus vltro etiã ſuaſiſſe fertur diſcipulis ſuis, crebrò vt ſemet in ſpeculo contemplarentur?* &c.

Παιδεία τὴν δυσείδειαν ἐπικαλύπτοιεν) Ad verbum vertit eloquentiſſimus Apuleius, *Virtutis laude turpitudinem tegerent.*

Pag. 111. Ἱμάτιον ἐδίδου καλὸν) Antiquitus enim non ſolùm mortui, dum efferrentur, pulcherrimis veſtibus erant ornati, quod Lucianus eleganter notat περὶ πένθους: ſed etiã quibus moriendum erat, pretioſiſſi-

mam vestem induebant. Sic apud Plutarchum Philocles λουσάμενος καὶ λαβὼν χλαμύδα λαμπρὰν, πρῶτος ἐπὶ τὴν σφαγὴν ἡγεῖτο. & exempla passim obuia.

Pag. 114. Περὶ τῶν δημιουργῶν ὀργιζόμενον] Scribo ὑπὲρ τῶν δημ.

Ἀνάκειται γὰρ ἔτι καὶ νῦν (ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν τῷ Μητρῴῳ] Pessimè hæc ita accipiuntur; quasi sit Μητρῷον inscriptio libri. Erat enim quod vel pueri sciunt, nomen templi Athenis, quo vtebantur Athenienses ἀρχείῳ καὶ νομοφυλακείῳ. Vide Suidam Μητραγύρτης. Ibi custodiebantur τὰ δημόσια γράμματα. Lege igitur (ὥς φησι Φαβωρῖνος) ἐν Μ.

Pag. 115. Φησὶν Ἰοῦστος ὁ Τιβεριεὺς] De hoc scriptore Stephanus in Τιβεριάς· ἐκ ταύτης ἦν Ἰοῦστος, ὁ τὸν Ἰουδαϊκὸν πόλεμον τὸν κατὰ Οὐεσπασιανοῦ ἱστορήσας. nam quòd Xylander putabat legendum ibi esse Ἰώσηππος, errabat. vide Suidam.

Τοὺς δικαστὰς ἐκβοῆσαι Καταβάντων, τουτέστι Κατάβηθι] Quia dixerat Plato ἀναβάντων, iudices malè feriati ludentes in re tam graui exclamarunt καταβάντων. quod voluerunt intelligi κατάβα, hoc est κατάβηθι, vt exponit Laertius. Sic autem solebāt iudices, quum vel clara res videbatur, vel dicenti alicui aures commodare nollent, clamare Κατάβα, κατάβα. Aristophanes Vespis hunc morem lepidissimis versiculis expressit.

Pag. 116. Ἀλλὰ καὶ παιᾶνα) Plato vocat προοίμιον εἰς τὸν Ἀπόλλω in Phædone. Themistius EVphrada oratione XIIII καὶ ἔστι Σωκράτει προοίμιον πεποιημένον ἐν τόνῳ ἑξαμέτρῳ πρὸς τὸν θεόν.

Σωκράτη δὲ χαλκῆς εἰκόνος ἐτιμήσαντο) Apud Tertullianum Aduersus gentes lego, *Quum pœnitentia sententiæ Athenieſes, criminatores Socratis poſtea afflixerint, & imaginem eius æreā in templo collocarint.* Vulgò legitur *auream.*

Πομπίῳ] Πομπεῖον locus publicus Athenarū fuit, vt Pollux adnotat ex Demosthene cōtra Phormionem. ex ea oratione liquet in Pompeo sicut & in Odeo, frumentū solitum diuendi ac diuidi. ait enim mercator, διεμετρεῖτο τὰ ἄλφιτα ἐν τῷ Ὠδείῳ: & mox, καὶ ταῦτα πάντες ἴστε ἐν τῷ Πομπείῳ διαμετρούμενοι. vel potius διαμετρούμενα, vt legit Pollux. Meminit iterum Laertius, in Diogene Cynico. Puto autem sic vocatū illum locum quòd ibi asseruarentur τὰ πομπεῖα, hoc est pomparum choragia.

Ἐξεκήρυξαν Ἡρακλεῶται) Imò κατέλυσαν διὰ Σωκράτην ait Themistius oratione II.

Pag. 117. Καὶ Ἀστυδάμαντα πρῶτον τὸν περὶ Αἰσχύλον] Prorsus mutilus iste locus: sic vt sententiam nullam ex his verbis eliciam. Fortasse dixerat aliquid Laertius de eo Astydamāte poeta tragico cui dederunt Athenienses ius ponendæ statuæ in theatro. Vide apud Suidam exponentem prouerbium, Σαυτὴν ἐπαινεῖς ὥσπερ Ἀστυδάμας ποτέ.

Ἐκάνετε ἐκάνετε] Ex Nauplio EVripidis citatū reperio: Tzetzes ad illum versiculū Lycophronis,

Ὅταν καρηβαροῦντας ἐκ μέθης ἄγων, &c. ex EVripidis Palamede & verba hæc & fabulā totam refert.

Ἐπὶ Ἀψεφίωνος) Scribitur Ἀψεφίωνος. At Diodorus archonta eius anni habet Φαίδωνα seu Φαίωνα.

Θαργηλιῶνος ἕκτῃ) Plut. idem notat Sympos. lib. VIII. probl. I. Τῇ ἕκτῃ (ait) τοῦ Θαργηλιῶνος ἱσάμβρου τὴν Σωκράτους ἄγοντες γενέθλιον τῇ ἑβδόμῃ τὴν τοῦ Πλάτωνος ἤγομεν. Apuleius de Platone, *Mense etiam qui apud Atticos Thargelion dicitur, natus est, die qua apud Delum Latona fertur Apolline Dianamque peperisse. Pridie Socratem genitum accepimus.* Est autem in quo non conueniat inter Apuleium & Laertium: Ille enim vno & eodem die vtrumque numē in lucem editum ait: hic Latonam τῇ ἕκτῃ: Apollinem τῇ ἑβδόμῃ. vide in Platone.

Ἀμφότεροι ἤκουσαν Ἀναξαγόρου) Falsum igitur quod ex Apollodori Chronicis relatum suprà, obisse diem suum Anaxagoram anno primo Olympiadis LXXVIII.

Pag. 118. Ἀντίλοχος Λήμνιος) In Pythagoræ vita legitur Ἀντίδικος.

Pag. 119. Περιήγησιν Ἄργους γεγραφώς) Hunc semel & iterum laudat Plutarchus in Quæstionibus Romanis.

Καὶ ὁ Κῖος ἐπικλήσεις θεῶν γεγραφώς) Sophocles in illud Apollonii lib. primo, ἔνθ' οἵγ' ἐκβασίῳ βωμὸν θέσαν Ἀπόλλωνι. sic notat, Σωκράτης ἐν ταῖς ἐπικλήσεσι Κυζικηνοῦ Ἀπόλλωνος φησὶ καλεῖσθαι. Mirum verò nullam fieri à Laertio mentionem Socratis iunioris, cuius meminit etiam Aristoteles in Metaphysicis.

ΞΕΝΟΦΩΝ.

Pag. 120. Τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων πάντων) Placet quibusdam vt legatur τῶν ἄλλων πάντων παρόντων: vel mox ἢ Κλεινίου ἑνὸς παρόντος. Sed hanc lectionem confirmant codices Xenophontis vnde hausit Laertius, ibi sic legitur, Τυφλὸς γὰρ τῶν ἄλλων ἁπάντων μᾶλλον ἂν δεξαίμην εἶναι ἢ κείνου ἑνὸς ὄντος. Paa venustas illius elegii libro septimo epigrāmatum Græcanicorum,

Ἦν ἐσίδω Θήρωνα, τὰ πάνθ' ὁρῶ· ἢν δὲ τὰ πάντα
Βλέψω, τὸν δὲ γε μὴ, τοὔμπαλιν οὐδὲν ὁρῶ

Pag. 121. Ἐχθρῶς δὲ διέκειτο πρὸς Μένωνα) Menonem graphice admodum describit Xenophon lib. secundo extremo: addit ad extremum Xenophon, Ἀ δὲ πάντες ἴσασι, τάδ' ἐστι. παρ' Ἀριστίππῳ μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων. Ἀριαίῳ δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος ἔτι ὡραῖος ὢν ἐγένετο. αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε, Θαρύπαν ἀγένειος ὢν γενειῶντα.

Pag. 122. Ἀλλὰ καὶ Ἀπολλωνίδῃ τινὶ ὀνειδίζει τετρῆσθαι τὰ ὦτα) Legitur quidem hoc apud Xenophontem. conuitium tamen istud non est Xenophontis, sed Agasiæ Stymphalii: cuius verba hæc sunt, Ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν, οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν. ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον.

Μεγαβύζῳ δίδωσι τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖ φυλάττειν) Sic vocibantur Ephesiæ Dianæ sacerdotes, vt obseruauit doctissimus Turnebus. Sed & alios ita solitos appellari coniicio ex hoc Luciani loco in Timone, Ἐκεῖνος μὲν, ὅστις ἂν ᾖ ποτε (loquitur de seruo quem herus instituit he-

redem) ἁρπασάμενός με ἀυτῇ δέλτῳ, δέει φέρων, ἀντὶ τοῦ τέως Πυῤῥίου, ἢ Δρόμωνος, ἢ Τιβίου, Μεγακλῆς, ἢ Μεγάβυζος, ἢ Πρώταρχος μετονομασθείς. Porro, notissimum est, antiquis fuisse moris, securitatis caussa pecunias in templis obsignare & deponere apud sacerdotes. Cicero de legibus libro II.. *Sacrilego pœna est, neque ei soli qui sacrum abstulerit, sed etiam ei qui sacro commendatum. quod & nūc multis fit in fanis. Alexander in Cilicia deposuisse apud Solos in delubro pecuniam dicitur: & Atheniensis Clisthenes, Iunoni Samiæ, ciuis egregius, quū rebus timeret suis, filiarum dotes credidit.* Vide Plautum in Bacch. Sic & testamenta iisdem committebantur seruanda, vt in lege 77. §.26. Dig. De legat. sec. Hinc etiam institutum fuisse videtur vt qui æs alienum haberent penes se, quo se vellent liberare, si deficeret cui rectè solui tradique posset, id in æde aliqua sacra deponerent. cuius consuetudinis, infinitis propemodum locis apud Iurisconsultos fit mentio. Scimus etiam æraria veterū fere in templis fuisse, vt Romanorum in æde Saturni. Sholiastes Thucydidis libro VI. Ἔθος τοῖς παλαιοῖς τὰ κοινὰ χρήματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ταμιεύειν.

Pag 123 Ὡς φησι Δείναρχος ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα ἀποστασίου) Dinarchus orationem scripserat AEschylo Xenophontis olim seruo: qui ab eo manumissus aliū postea patronum sibi asciuerat. auctor Dionysius Halicarnass. in Dinarchi vita. de actione ἀποστασίου cōsule Harpocrationem.

Σιλινοῦς) Strabo Σελινοῦς, & cur ita sit scribendum ratio non est obscura.

Pag. 125. Οἷος Ξενοφῶν, ἢτ' Αἰσχίνου ἐκ ἐπιπεισθῆς Γράψαι) Illud ἢτ' Αἰσχίνου mendo nō caret. quid si ἢ ὁ τ' Αἰσχίνου. vis AEschinis hoc est, AEschines. Notū loquendi genus vel pueris. Sic tamen etiam in sequēti vita scribitur.

Ἐπὶ ἄρχοντος Καλλιδημίδου) Callimedem vocat Diodorus libro XVI.

Pag. 126. Συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα) Suidas, Ἔγραψε δὲ βιβλία πλείονα τῶν μ'.

ΑἸΣΧΙ'ΝΗΣ,

P. 129. Οἱ δ' οὖν τῶν Αἰσχίνου τὸ Σωκρατικὸν ἦθος &c.) De istius AEschinis dialogis, vide quæ scribit Athenæus, bonus cum primis autor lib. V. disces inde quàm patienter iis carere debe mus.

Ἐλθεῖν εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον) More philosophorū eius æui, quos eo nomine sugillat apud Suidam scriptor nescio quis in Αἰσχίνης.

Καὶ ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παρορασθῆναι, ὑπὸ δ' Ἀρισίππου συστασθῆναι) Repetuntur hæc, & quidem iisdem verbis, in Platone. Cæterùm vndeunde hæc exscripserit Laertius, pugnant ea omnino cum iis quæ scripsit Plutarchus grauis autor, in libello De discrimine amici & adul. vbi facit Platonem pluribus commendantē AEschinē Dionysio.

Pag. 130. Πόθεν σοι λῃστὰ, ταῦτα,) Potest intelligi &, *Vnde hæc potuisti consequi?* quæ est admirantis oratio: & *Vnde hæc habes plagiarie?* Sumtum, ni fallor ex aliquo poeta,

Καὶ δι' ὧν μάλιστα μιμεῖται Γοργίαν τὸν Λεοντῖνον) Adi si lubet Philostrati epistolam ad Iuliam AVgustam: vbi ait AEschinem Socraticũ Γοργιάζειν ἐν τῷ περὶ τῆς Θαργηλίας λόγῳ. deinde locũ profert.

Pag. 131. Ἕβδομος, Μιλήσιος) Hic est quem sibi fuisse notum testatur Cicero in Bruto.

ἈΡΙΣΤΙΠΠΟΣ.

Ξενοφῶν τε εἶχε πρὸς αὐτὸν δυσμενῶς) Suidas, Ξενοφῶντι δὲ εἶχε δυσμενῶς. quo modo an sit ab eo scriptum nescio: certè mendosum videtur.

Pag. 132. Ἦν δὲ ἱκανὸς ἁρμόσασθαι καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ) Horatius,

Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
Tentantem maiora fere præsentibus æquum.

Ὁ δὲ Τίμων παρέφαγεν ὡς θρυπτόμενον] Sic vsurpat Terentius verbum Comedere, in extrema EVnucho,

— At ego pro isthoc Phædria, & tu Chærea,
Hunc comedendum & deridendũ vobis præbeo.

notauit hoc iampridem vir eruditissimus Petrus Victorius, Var. xv. cap. x.

P. 133. Οἱ δὲ Πλάτωνα πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν σοὶ μόνῳ, &c.) Pertinet huc quod apud Horatium scribit Acro, *Plato (ait) quum inuenisset Aristippum naufragũ, uilique indutum uestimento, laudauit eum dicens, ea scientia præditum ut æquè sciret uti magnis ac paruis.*

Εἶτα, Οἱ μὲν ἁλιεῖς εἶπον) Distingue, εἶτα οἱ μὲν ἁλ.

Ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας) A quodam tyrãno ait Apuleius: quod sanè non erat Diogeni omittendum.

Τὸ δύνασθαι πᾶσι θαῤῥούντως ὁμιλεῖν) Apuleius, *Vt cum omnibus inquit hominibus securè & intrepidè fabularer.*

Pag. 134. Οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἔρχονται) Solebant olim diuites & beati homines ante ædes habere locum sub dio amplum, qui locus αὐλὴ vocabatur, vt docet Athenæus lib. quinto. Apuleius de Cratete Thebano. *Lectũ genus, frequens famulitium, domus amplo ornata uestibulo, ipse bene uestitus, bene prædiatus.* Inde adeo factum est, vt αὐλὴ pro regia & amplissima domo vsurpari cœperit: vnde illa manarũt loquendi genera, φοιτᾶν ἐπὶ τὰς βασιλικὰς αὐλὰς, & θεραπεύειν τὰς αὐλάς. & quia ille locus erat iuxta fores, propterea etiã τὰς θύρας pro τῇ αὐλῇ vsurpabant eodem sensu. Idem enim valent hæc duo, θεραπεύειν τὰς αὐλάς τινὸς, & ἐπὶ τὰς θύρας τινὸς ἔρχεσθαι. Plutarchus in Lysandro, κολακεύειν καὶ φοιτᾶν ἐπὶ θύρας ἀνθρώπων βαρβάρων. & mox de Lysandro, ἐφοίτων ἐπὶ θύρας καὶ παρηκολούθουν. i. *colebant eius egressus*, vt loquitur Corn. Tacitus. & ἰέναι ἐπὶ τὰς θύρας, etiam de regiis ædibus sæpe apud Xenophontem. Iam verò quod de philosophis ait Dionysius tyrãnus, eos ventitare solitos ad fores diuitum, idem querũtur alij. A. Gellius, *At nunc, inquit, uidere est philosophos ultro currere ad fores iuuenum diuitum: eósque ibi sedere, atque operiri propè ad meridiem, donec discipuli nocturnum omne uinum edormiant.* huc pertinet liber elegãtissimus Luciani, de iis q mercede docerẽt, siue περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων,

Verumtamẽ etiam philosophorum fores interdum à magnis viris cultæ. sic narrat AElianus lib. VII. c. XXI. Cæsarem solitum φοιτᾶν ἐπὶ τὰς Ἀρείωνος θύρας. & Marcus Imperator adeò ἐσπούδαζε (verba sunt Philostrati) περὶ Σέξτον τὸν ἐκ Βοιωτίας φιλόσοφον, ὡς θαμίζειν αὐτῷ καὶ φοιτᾶν ἐπὶ θύρας. súntque nonnulla id genus exempla cũ apud eum ipsum tũ apud alios, quæ missa facio. Porro quia, vt modò dicebamus, beatorum tãtùm erat tales αὐλὰς habere, inde natum videtur apud antiquos prouerbium, In aula degere, de eo qui haberetur rebus omnibus cõmodissimè: quò allusit Theocritus in lepidissimis versiculis quos hactenus desideratos ad finem eius Παιδικῶν, necdũ, quod sciam, à quoquam in lucem editos, libet hoc loco cum studiosis harũ rerum communicare. Hos ego nactus sum ex V. Cl. Francisci Porti Cretensis bibliotheca: idque beneficio iuuenis eruditissimi, Petri Perillæi, quicum mihi à teneris annis arctissimæ & sanctissimæ amicitiæ vinculum intercessit. Versus sic habent,

Ἀλλὰ πέριξ μ' ὁμνάσθην, ὅτι πέρυσιν ἦσθα νεώτερος,
Χ' ὅτι γηραλέοι πέλομες πρὶν ἀποπτύσαι,
Καὶ ῥυσσοί· νεότατα δ' ἔχειν παλινάγρετον
Οὐκ ἔστι· πτέρυγας γὰρ ἐπωμαδίας φορεῖ·
Κἄμμες βραδύτεροι τὰ ποτήμενα συλλαβεῖν.
Ταῦτα χρὴ νοέοντα πέλειν ποτιμώτερον,
Καί μοι τ' ὠραμένῳ συνεραν ἀδόλως σέθεν,
Ὅπως ἀνίκα τὰν γένυν ἀνδρείαν ἔχῃς,
Ἀλλάλοισι πελώμεθ' Ἀχιλλήιοι φίλοι.
Αἰ δὲ ταῦτά γε φέρειν ἀνέμοισιν ἐπιτρέπεις,
Ἐν θυμῷ δὲ λέγῃς, τί με δαιμόνι' ἐνοχλεῖς;
Νῦν μὲν δὴ κ' ἤπι τὰ χρύσεα μᾶλ' ἕνεκεν σέθεν
Βαίην, καὶ φύλακον νεκύων πέδα Κέρβερον·
Τόκα δ', οὐδὲ καλεῦντος ἐπ' αὐλείαις θύραις
Προμόλοιμί κε παυσάμενος χαλεπῶ πόθω.

Hæc fuit γραφὴ eius schedæ vnde ista descripsi. sunt autem in ea mendæ aliquot quas alibi conabimur abstergere. primũ versum ita melius leges, οὐ μνάσθητι ὅτι πέρυσιν ἦσθα νεώτερος: nã illa ἀλλὰ πέριξ pertinent ad proximè præcedentem versum qui sic vulgo legitur ἀλλὰ πέριξ ἁπαλῶ στόματός σε περιδέρχομαι. mendose. legendum enim ἀλλ' ἄπριξ ἁπαλῶ στόματός σε περιδέρχομαι. Sed hæc ad ipsum Theocritum aliâs σὺν τῷ θεῷ pluribus. Nunc autem redeamus ad Diogenem vel Dionysiũ potius: quẽ nescio quare Plato falsò hoc esse commentum libro sexto De republica scriptum reliquerit. Eius verba placet apponere. Οὐ γὰρ, inquit, ἔχει φύσιν κυβερνήτην ναυτῶν δεῖσθαι ἄρχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἰέναι. ἀλλ' ὁ τοῦτο κομψευσάμενος ἐψεύσατο. τὸ δὲ ἀληθὲς πέφυκεν, ἐάν τε πλούσιος ἐάν τε πένης κάμνῃ, ἀναγκαῖον εἶναι ἐπὶ ἰατρῶν θύρας ἰέναι. Hæc ille. Videtur autem Plato non tam Dionysium, qui huius dicti auctor perhibetur, notare

voluisse: (qui profectò nō quid faciendū esset philosophis statuit: sed quid vulgo fieret eo dicto indicauit:) quàm Aristippū aliósque philosophos, quibus hæc consuetudo adeo nō improbabatur, vt illam etiā vltrò defenderent. Simile est quod mox refertur εἰπόντος τινὸς ὡς ἀεὶ τοὺς φιλοσόφους βλέποι παρὰ ταῖς τῶν πλουσίων θύραις. Καὶ γὰρ καὶ οἱ ἰατροὶ, φησὶ, παρὰ ταῖς τῶν νοσούντων. quod dictum Platoni dubio procul occasionem illa scribendi præbuit.

Pag. 135. ΟΥ̓ γὰρ περὶ ὁμοίας ψυχῆς ἀγωνιζόμενοι) A. Gellius libro XIX. cap. primo.

Pag. 136. Ἤτησε πεντακοσίας δραχμάς) Χιλίας ait Plutarchus.

Πρὸς τὸν αἰτιώμενον.) Hic fuit Diogenes Cynicus, autor Athenæus, l. 13. vbi reperias pene eadem verba.

Pag. 137. Ἆρα γε (εἶπεν) μή τι διενέγκαι) Legebam, ἆρα γε, εἶπεν, οἴει τι διενέγκαι. Sed ex Athenæo lib. XIII nihil mutandum didici.

Ἐγὼ δὲ ΕΥ̓τυχίδην ἀργυρώνητον) Hæc aliter leguntur apud Hesychium Milesium: prorsus malè & ineptè. vt mirer admodum non esse eum locum à doctissimo Iunio emendatum. Et quoniam de illo scriptore sermo incidit, lectorem monitum volo, peccare grauiter & Iuniū & alios doctos viros qui Illustrium eum indigitant, voce barbara nec fando vnquam Latinis auribus audita. Sed falsi sunt eruditissimi viri quòd putarent esse id hominis cognomen aliquod: quum sit totum aliud. non enim magis ille titulus ei prius quàm Dorotheo illi qui in Institutionibus Theophili vocatur Ἰλλούστριος: aut aliis quibus eadem appellatio tribuitur. nimirum hic est titulus dignitatis, non certi vllius hominis cognomen. vide libros Iuriscōsultorum. At ἰλλούστριος planè formatio Græcanica est pro *illustris*, vt pro *perennis* dicunt περέννιος, & ita semper.

Ἔχω Λαΐδα, ἀλλ' οὐκ ἔχομαι) Ἔχειν & ἔχεσθαι significant interdum νικᾶν & νικᾶσθαι. Eurip. in Oreste, ἔχεις ἐμὲ, id est ἐνίκησας ἐμὲ, ait scholiastes. Hoc igitur dicit Aristippus, ipsius pecunia superatam Laidem, ad quam scimus fuisse aditum difficillimum (vnde illud, οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἐστὶν ὁ πλοῦς) sui corporis ipsi fecisse copiam: se verò à voluptatibus non esse superatum: quod accidere solet τοῖς ἀκρατέσι. Sic enim hoc dictū accipio & interpretor. Rectè autem existimauit M. Tullius Latinè hoc minus commodè dici posse: nam sanè Habeo non est νικῶ: imò, habere pro ἔχεσθαι & νικᾶσθαι, seu ἥττων εἶναι, sumpto loquendi genere à gladiatoribus, vsurparunt veteres. Terentius,

Continuò egomet mecum, certè captus est, habet.

at si ἔχειν pro συνεῖναι accipiam, possumus non minus eleganter ἔχειν *Habere* vertere, quod ita accipi ex Donato notissimum est: sed ἔχεσθαι quid erit? quare placet prior interpretatio. Seneca De vita beata, Græcorum imitatione dixit *Nō ipsi voluptatem, sed ipsos voluptas habet.* hoc est, οὐκ ἔχουσιν ἀλλ' ἔχονται.

Πρὸς τὸν ὀνειδίσαντα αὐτῷ τα-

λυπηλῆ ὀψωνίαν) Hic fuit Plato, ait Athenæus, cuius hæc ſunt, Ἀρίστιππος, Πλάτωνος ἐπιτιμήσαντος αὐτῷ διότι πολλοὺς ἰχθῦς ἠγόρασε, δυοῖν ὀβολοῖν ἔφησεν ἐωνῆσθαι· τοῦ δὲ Πλάτωνος εἰπόντος ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ἠγόρασα τοσούτου. ὁρᾷς οὖν, εἶπεν, ὦ Πλάτων, ὅτι οὐκ ἐγὼ ὀψοφάγος, ἀλλὰ σὺ φιλάργυρος.

Pag 138. ΟΙ' τινες καὶ ὃν ἡμῶν ἄλειμμα διαβάλλουσιν) Lego ἡμῖν: & διαβάλλουσι poſitum pro διαβάλλειν vel διαβάλλεσθαι ποιοῦσι, *infamant*. Clemens Alexãdrinus, Διαφέρει δὲ ὅλως τὸ μυραλοιφεῖν τοῦ μύρῳ χρίεσθαι· τὸ μὲν γὰρ θηλυδριῶδες· τὸ δὲ χρίεσθαι τῷ μύρῳ, καὶ λυσιτελὲς ἔσθ' ὅτε. Ἀρίστιππος γοῦν ὁ φιλόσοφος, χριόμενος μύρῳ, κακοὺς κακῶς ἀπολωλέναι χρῆναι τοὺς κιναίδους ἔφασκεν, τοῦ μύρου τὴν ὠφέλειαν εἰς λοιδορίαν διαβεβληκότας. Seneca De beneficiis, *Ariſtippus aliquãdo delectatus vnguẽto, Malè, inquit, iſtis effœminatis eueniat, qui rem tam bellam infamauerunt.*

Pag.139. Δειπνήσεις καὶ σὺ μεθ' ἡμῶν σήμερον γενέσθαι) Sic dicebant qui inuitabant ad cœnam: Ariſtophanes Auibus,

-πρὸς τοῦ Διὸς τοὐλυμπίου
Ὅπως παρέσει μοι καὶ σὺ καὶ τὰ παιδία Λουσάμενα πρῴ.

Latini (vt docti multi iam adnotarunt) ſic, *Vnà erimus hodie*. Terẽtius, *Dionyſia hic ſunt, hodie apud me ſis volo*. Iuuenalis,

Tertia ne uacuo ceſſaret culcita lecto Vnà ſimus ait.

Qui autem nolebant ire inuitati, dicebant, κάλλιστα, ἐπαινῶ & πάνυ καλῶς. Plutarchus, αὐτῷ δὲ τῷ ἐπαινεῖν ἀντὶ τοῦ παραιτεῖσθαι, νῦν κέχρηνται, καθάπερ ἐν τῇ συνηθείᾳ καλῶς φαμὲν ἔχειν, καὶ χαίρειν κελεύομεν ὅταν μὴ δεώμεθα, μηδὲ λαμβάνωμεν. Ariſtoph. Βατράχοις, -ἀλλ' εἴσιθι.
Ξαν. κάλλιστ', ἐπαινῶ. Paulo pòſt,
Ἀλλ' εἴπεθ' ἅμ' ἐμοί. Ξαν. πάνυ καλῶς δι. ληρεῖς ἔχων.

Latini *Benignè* & *Gratia eſt*, vel *Facio gratiam*, vt eſt apud Plautum, Terentium, & Horatium.

Τοῦ θεράποντος ἐν ὁδῷ βαστάζοντος ἀργύριον, &c.) Horatius de Ariſtippo,

-ſeruos proiicere aurum
In media iuſsit Libya, quia tardius irent
Propter onus ſegnes.

Pag 140. ΟΥ'κ ἂν δυναίμην θῆλυν ἐνδῦναι στολήν) Adde alterum verſum qui etiam apud Suidam legitur, Ἄῤῥην πεφυκὼς καὶ γένους ἐξ ἄρρενος.

ΟΥ'σ' ἥγε σώφρων) Apud Suidam legitur ὁ νοῦς ὁ σώφρων. Sed apud Athenæũ ſcribitur vt hic. neque aliter apud ipſum EVripidem. Locus eſt in Bacchis.

Ο' ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων) Satis acerbè: alludit enim ad prouerbium quod eſt in ea περὶ Ἀλοννήσου. ἔχειν τὸν ἐγκέφαλον ἐν ταῖς πτέρναις. Suidas habet ἐν τοῖς γόνασι.

Τοὺς τῶν ἐγκυκλίων παιδ.) Plutarchus hoc Bioni tribuit.

ΟΙ'ς ἄνδρες γινόμενοι χρήσονται.) Petronius Arbiter *Et ideo ego adoleſcentulos exiſtimo in ſcholis ſtultiſsimos fieri: quia nihil ex iis quæ in uſu habemus, aut audiunt aut uident.*

ΕΙ' δι' ὀλοσχοίνων ἰοῦσα ἔφασκες ὑπὸ τοῦδε κεκεντῆσθαι) Perſpicuè ὁλόσχοινον ἀντὶ τοῦ ὀξυσχοίνου accipit: & Heſychius, ὁλόσχοινος, ὀξύσχοινος interpretatur. quẽ qui reprehendunt, non tam ipſum, grammaticum diligentiſſimum, quã eos auctores qui ita

vſurpauerant, culpant.

Καὶ τὸ φλέγμα (φησὶ) καὶ τοὺς φθεῖρας ἐξ ἡμῶν ἴσμεν γινομένους) Adi, ſi lubet, Ariſtotelem Probl. ſect. IIII. probl. XIIII.

Ὅστις γὰρ ὡς τύραννον) Sophoclis ſunt hi verſus, ſi Plutarcho credimus in Pompeio: alii EVripidi tribuunt.

Pag. 143. Ὁ τὰ περὶ Ἀρκαδίας γεγραφώς.) Scholiaſtes Theocriti εἰς τὸ α laudat Ariſtippum ἐν τῷ Ἀρκαδικῷ. Meminit & Clemens Stromat. lib. primo.

Ἐν ᾧ διάλογοι πέντε καὶ εἴκοσιν οἵ δε,) Suſpectus numerus: non enim ſequuntur indices dialogorũ XXV. ſed XXIII tantũ.

Pag. 144. Ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους Ἐρετρικοὺς ἔχειν οὕτως.) Scribe, ὧν τοὺς κορυφαιοτάτους Ἐρετρικούς.... ἔχει δὲ οὕτως. Deeſt vocula vna, vel ὠνόμαζον vel alia.

Pag. 145. Ἀρήτης δὲ Ἀρίστιππος ὁ Μητροδίδακτος) AElianus lib. III, περὶ ζώων cap. XL. in huius rei mentione ita eſt corruptus, vt docti viri pro interpretatione verborum AEliani trãslata Diogenis verba coacti fuerint aſſuere. Ego ſic lego mutatione facta minima, & ſententia aptiſſima, Μητροδίδακτον μὲν τὸν τῆς Ἀρέτης (vel vt Diogenes aliique habent Ἀρήτης) υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀριστίππου ὑμνοῦσιν οἱ πολλοί. Notandum eſt autem, Aretã hanc ſororẽ Ariſtippi dici ab AEliano, quæ à Diogene, & Suida ac pleriſque omnibus eius filia fuiſſe dicatur: non enim obſcurum eſt iſtius fœminæ in veterum ſcriptis nomen.

ΟΥ Ἡγησίας ὁ Πεισιθάνατος καὶ Ἀννίκερις.) Suidas, ΟΥ Ἡγ. ὁ Πεισίθανατος τοῦδε Ἀννίκερις. Sed quum hic Anniceris fuerit Platonis æqualis, magis probo Laertii lectionem. Hegeſiam autem iſtum Piſithanatum fuiſſe appellatum credibile eſt ob librum quem ſcripſerat Ἀποκαρτερῶν. de quo vide apud Ciceronem in Tuſculanis.

Μηδὲ ἴδιόν τι εἶναι.) Scrib. ἥδιον.

Ἡδονὴν μέν τοι τὴν τοῦ σώματος, ἣν καὶ τέλος εἶναι) EVſebius lib. XIV περὶ παρασκευῆς, notat Ariſtippum non dixiſſe ipſum quidem τὴν ἡδονὴν eſſe τέλος, ſed ex eo id colligere ipſius ſectatores, quòd ἀεὶ λόγους περὶ ἡδονῆς ποιούμενος ἦν.

Pag. 147. Ἐκλύεται γὰρ τῷ χρ.) Scrib. ἐκλύεσθαι γὰρ τῷ χρόνῳ τὸ τῆς ψυχῆς κίνημα.

Pag. 149. Τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κ.) Scrib. Τὸν τὸν περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν λόγον ἐκμεμαθηκότα.

Εἶναι δὲ τὸν σοφὸν προκοπήν τε ἀπολείπουσι,) Non dubito corruptum eſſe hunc locum. nam quẽ ſenſum hinc elicias? ſed primum diſtinguendum ſic: εἶναι δὲ τὸν σοφόν· προκοπήν τε ἀπολείπουσι καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις. deinde ſciendum prima illa verba, εἶναι δὲ τὸν σοφὸν ad ſuperiora pertinere, vt ſit ſenſus τὸν σπουδαῖον, non alium eſſe à ſapiente. poſteriora autem referenda eſſe ad quæſtionem vexatatam olim in ſcholis philoſophorum, προκοπὴ quid eſſet, imò an eſſet, & quomodo fieret. Vide pulcherrimum Plutarchi librum Πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ᾽ ἀρετῇ. Ait igitur Laertius Ariſtippum non tollere προκοπήν, ſed ἀπολείπειν. quod ipſum loquendi genus apud Plutarchum notauimus.

Pag. 151. Τὰ ἁμαρτήματα συγγνώμης τυγχάνειν.) Forſan, συγγνώμης τυγχάνειν δεῖν.

Pag.152. Ὧν ὑπολειπου τῶν μὴ ἐπιστρέφεσθαι.) Interpres ἀποστρέφεσθαι. vulgata lectio perspicuè recta & plana. Mox lego ὑπομιμνῄσκειν duobus locis.

Βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Περὶ θεῶν οὐκ εὐκαταφρονήτῳ) Mirum non debet videri Laertii hoc iudicium de isto libro. Nam quid aliud pronuntiaturum putes hominem Epicureum de eo libro qui fuit velut fons vnde scaturiit quicquid Epicurus de diis blaterauit? quod & Diogenes ipse hîc fatetur, & Cicero & EVsebi⁹ aliique nos docent. propterea etiam quum alii Theodorū hūc ἄθεον perpetuò appellent, Laertius in Stilpone θεὸν eum vocat: cuius appellationis caussam in hac vita aperit idem. Sed & Christianos quosdam scriptores de iis quos veteres appellarunt atheos sensisse melius, quasi illi propius à dei cognitione quàm cæteri abfuerint, ex Alexandrini Clemētis Protreptico alibi, nisi fallor, annotauimus. Ideo dicebat Strabo scriptor verè magnus, sectam Theodoream res grauiores tractare quàm vt vellet ipse de iis vllam in partem pronuntiare.

Pag.155. Ἀμφικράτης δὲ &c.) Consentit cum Amphicrate Athenæus lib. XIV.

Pag.156. Ἄνθρακας ὑποτεθῆναι τοῖς θεμελίοις τοῦ ἐν Ἐφέσῳ νεώ.) In libris De limitibus agrorum passim fit mentio carbonum sub terminis positorum. Lege AVgustinum De ciuitate Dei lib. XXI. cap. IIII.

ΦΑΙΔΩΝ.

P.157. Ἀλλὰ τὸ θύριον προσστηθεὶς) Mendosus locus haud dubiè: puto legi posse τῷ θυρείῳ προσστηθείς. vt intelligam⁹ fuisse Phædonē ianuæ præpositū & lupanaris ostiariū. Hesychius Milesius & Suidas horū verborū loco habent προύστη ὑπ' αὐτοῦ. Gellius lib. II. *Is Phædon seruus fuit forma atque ingenio liberali, & ut quidā scripserūt à lenone domino puer ad merendum coactus.*

Τοὺς περὶ Ἀλκιβιάδην ἢ Κρίτωνα) Imo Cebetē, vt scribūt alii. vide A. Gelliū & Macrobiū.

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ.

Pag.160. Ὁ Εὐβουλίδης ΕΥβουλίδης) Lego,

Οὑριστικὸς δ' Εὐβουλίδης κερατίνας ἐρωτῶν
Καὶ ψευδαλαζόσιν λόγοις τοὺς ῥήτορας κυλίων,
Ἀπῆλθ' ἔχων Δημοσθένους τὴν ῥωβοστωμυλήθραν.

vel vt habet Suidas, quem consule, ῥομβοστωμυλήθραν.

Ἐῴκει γὰρ αὐτοῦ καὶ Δημοσθένης ἀκηκοέναι) Apuleius de Demosthene, *Ita ille summus orator quū à Platone philosopho facūdiā hausisset, ab EVbulide Dialectico argumentationes edidicisset, &c.*

Διὸ καὶ Ἐλεγξῖνος ἐπεκλήθη.) Hesychius Milesius, Ἀλεξῖνος ὁ Ἠλεῖος διὰ τὸ φιλονεικότατος εἶναι, Ἐλεγξῖνος ἐπεκλήθη.

P.161. Ὁ δ' Εὐβουλίδης καὶ πρὸς Ἀριστοτέλην διεφέρετο, καὶ πολλὰ αὐτὸν διαβέβληκε) Intelligit lib. EVbulidæ aduersus Aristotelē: quorū meminit Athen. lib. VIII.

Εὐβουλίδου δὲ καὶ Εὔφαντος γέγονεν Ὀλύνθιος] Suspicari quis possit deesse hic aliquid, viderique locus aut hoc aut simili modo interpolandus, Εὐβ. δὲ καὶ Εὔφ. γέγονε γνώριμος. vel ἀπ' Εὐβουλίδου δὲ, vt in Diodoro mox Τῶν δ' ἀπ' Εὐκλείδου, & alibi sæpe. Sed & vulgata lectio ferri potest. Quod autē ait Laertius EVphantū scripsisse historiam suorum temporum, confirmatur hoc loco Athenæi,

Εὔφαντος δ' ἐν τετάρτῃ ἱστοριῶν, Πτολεμαίου φησὶ τοῦ τρίτου βασιλεύσαντος Αἰγύπτου κόλακα γενέσθαι Καλλικράτην.

ΔΙΟΔΩΡΟΣ.

Pag.162. Διόδωρος, Ἀμεινίου, Ἰασσεὺς, καὶ αὐτὸς Κρόνος ἐπίκλην) Scri. Ἰασεύς: aliud enim Ἰασὸς, aliud Ἴασσος. vide Stephanum. Huc pertinet locus Strabonis libro decimoquarto, de Iasso loquentis, ἐντεῦθεν (ait) ἦν ὁ διαλεκτικὸς Θεόδωρος, ὁ Κρόνος προσαγορευθεὶς, κατ' ἀρχὰς μὲν ψευδῶς. Ἀπολλώνιος γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ Κρόνος, ὁ ἐπιστατήσας ἐκείνου· μετήνεγκαν δὲ ἐπ' αὐτὸν διὰ τὴν ἀδοξίαν τοῦ κατ' ἀλήθειαν Κρόνου. At M. Tullius huncce Cronum appellat valentem dialecticum.

Αὐτὸς ὁ Μῶμος) Scribe,

-- αὐτὸς ὁ Μῶμος
Ἔγραφεν ἐν τοίχοις, ὁ Κρόνος ἐστὶ
σοφός.

apparet esse ex quodam Callimachi epigrammate, quo Diodorum aut verè laudauerat, aut per figuras vituperauerat. Ambrosius verò hîc planè ineptit. Mos parietes elogiis inscribẽdi vel honoris caussa vel contumeliæ, notus est ex poetis Græcis & eorum interpretibus.

Pag.163. Ἔξωθεν τοῦ ῥῶ κἄπ' ποτε) Lege Ἔξω γε τοῦ.

ΣΤΙΛΠΩΝ.

Στίλπων, Μεγαρεὺς, τῆς Ἑλλάδος) Cur addat τῆς Ἑλλάδος ex Stephano intelliges.

Μεγαρίσαι) Vt λακωνίζειν est, τὰ τῶν Λακώνων φρονεῖν, φιλιππίζειν, τὰ τοῦ Φιλίππου, & sexcenta id genus: ita μεγαρίζειν est τὰ τοῦ Μεγαρέως Στίλπωνος φρονεῖν. Fallitur hic quoque Ambrosius.

Pag.164. Μύρμηκα τὸν Ἐξαινέτου) Stephanus, qui Περὶ πόλεων scripsit, codicib⁹ est vsus in quibus erat hîc scriptum τὸν ἐξ Ἐνετοῦ Scribit enim, ἔστι καὶ πόλις Ἐνετὸς, ἀφ' ἧς ἦν Μύρμηξ ὁ διαλεκτικὸς φιλόσοφος· ὡς Διογένης ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας. Ego nostrotum codicum lectionem veram puto. quæ & apud Hesychiũ Milesium extat. nam Exænetus nomẽ est Græcis vsitatum. at vrbem illam Ἐνετὸν quis veterum nominat? & omnino falsi conuincit librum Stephani Laertius ipse qui in EVclide hunc EVphantum Olynthium fuisse testatur. quare error est hic docti viri quem praua lectio decepit.

Καὶ φυσικὸν ἔμπειρον ὄντα.) Scr. φυσικῶν.

Εἰπόντος πρὸς τὸν Στίλπωνα ὡς καταισχύνοι αὐτὸν) Vide Plutarchi Commentarium De trãquillitate animi, vbi pulchrè defendit se Stilpo aduersus Metroclem, qui dicebat ἁμάρτημα quidem esse filiæ, cæterùm ἀτύχημα Stilponis.

P.165. Ἔτι μηδὲν τῆς οἰκείας ἀπολωλέναι) Lege, ἀπολωλεκέναι. Seneca, *Megara Demetri⁹ ceperat, cui cognomen Poliorcetes fuit. ab hoc Stilpon philosophus interrogatus, Nunquid perdidisset: Nihil, inquit. Omnia namque mea mecum sunt. Atqui & patrimonium eius in prædam cesserat, & filios rapuerat hostis & patriam.*

Pag.166. Αὐτῆς τὸν κῆπον ἐθεάσατο;) Hesychius, Κῆπος, τὸ ἐφήβαιον τῶν γυναικῶν. EVstathius, ἐκ τοιαύτης δὲ μανίας πέπαικται καὶ ἡ μανιόκηπος γυνὴ, ἤγουν ἡ περὶ μίξεις μεμηνυῖα. κῆπος γὰρ νῦν τὸ ἐπίσιον.

Pag.167. Τὴν δ' ἀρετὴν παρὰ γράμμα διώκοντες κατέτειβον) Placet eruditissimo Iunio vt legamus διώκοντος. cui nõ assẽtior: neque eius interpretationem huius loci possum non improbare. nam profectò παρὰ γράμμα ἀρετὴν διώκοντας κατατρίβειν, nihil aliud est quàm de virtute verbistenus disputare, rẽ ipsam negligentes. sic dixit Lucianus De arte parasitica κατατρίβειν τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα. At apud Aristotelem, vt notare nos meminimus ad Strabonem, παρὰ γράμμα aliter accipitur, vt & apud scholiastem Aristophanis: qui ad illa è Vespis, ΟΥ γὰρ ὁ Λάβης ἀρτίως ὁ κύων παρᾴξας, &c. sic notat, ἀξιοῦσι τινὲς ὡς παρὰ γράμμα κωμῳδεῖσθαι τὸν Λάχητα. Hanc figuram Cicero vocat *similitudinem verbi ad literam immutati*: Græci παραγραμματισμόν. sed hìc, vt dixi, aliter accipitur.

Ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον εἶναι μηδένα) Sic legitur hic locus etiam apud Hesychium: Sed quis sensus ex his verbis elici queat, nec vidit Ambrosius, nec ego video. Distingue, Ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον εἶναι, μηδένα· οὔτε γὰρ τόνδε λέγειν, οὔτε τόνδε. vel sic, ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον εἶναι, εἰπεῖν μηδένα. οὔτε γ. Hoc sibi voluit Stilpo, Eum qui diceret hominem esse, similem esse ei qui nullum esse hominem diceret: idque per ἐπαγωγὴν ita probabat, Si aliquem esse diceret, aut hunc diceret esse, aut illum, aut omnino certum alium quẽpiam, quod non ita est, Ergo neminem esse dicit. At non ita Peripateticorum schola, non iuris auctores: apud quos hæc oratio, Hominem do, lego, si Stilponem audiremus, prorsus esset ἀσήμαντος.

Pag.169. ὑπὸ Σοφίλου.) Scrib. Σωφίλου. vide Suidam. Lego etiam ἐν δράματι Γάμοι. & Στίλπωνός ἐστι βύσμα τῷ ὁ Χαρίνου λόγος. Ridet Charinũ cuius oratio scholam Stilponis nimis redoleret, eiúsque doctrina scateret.

ΚΡΙΤΩΝ.

Τί τὸ ἐπιςαθαι] Puto scribendum, ἤ, Τί τὸ ἐπίςασθαι. vel, Περὶ ἐπιςήμης, τί τὸ ἐπίςασθαι. vt in sequenti vita lego: Περὶ τοῦ καλοῦ, τί τὸ καλόν. alioquin erũt indices XVIII librorum : at XVII tantum scripsisse dixit. Sic vetus interpres priusquam corrumperetur ab istis correctoribus.

ΜΕΝΕΔΗΜΟΣ.

Pag 172. Οἱ δὲ καὶ σκηνογράφον αὐτὸν εἶναι φασὶ,] Lectio manu exaratorum codicum est σκηνογράφος vt testatur Ioannes Sãbucus. quam lectionem tuetur non mediocriter quod statim sequitur.

Pag.174 Κἀκείνων ἐπιτιμᾷ] Ἐπιμελοῦ

Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πολλὰ τὰ ἀγαθά. Hæc eò pertinent quòd Menedemus vnam virtutem, vnum bonum esse volebat. Reprehendit igitur eos qui plura esse bona dicerent.

Pag.175. Δεικνὺς ἐπὶ τῆς θυσίας, ὡς χρὴ παντὰ καιρὸν φιλοσόφων ἀκούειν. hoc est, probans per illa quæ de sacrificio dixerat, omni tempore esse philosophiæ vacandum. Fortasse legendum δεικνὺς ὡς ἐπὶ τῆς θυσίας. sic perspicua magis erit sententia.

Ἦν δ', φασὶ, καὶ ἐκλείτης. Mirum hanc vocem ita scribi etiam

apud Hesychium Milesium, qui hæc descripsit vt multa alia. Assentior autem Hadriano Iunio legenti ἔκλυτος. ἔκλυτος & ἐφέτης idem sunt, vt docet EVstathius.

Pag. 176. Ἐκέλευσέ ποτε ἐς τὸ δεσμωτήριον ἐμβαλεῖν αὐτόν) Apparet Menedemum tunc aliquo magistratu functû, cui ius fuerit coniiciēdi in carcerē. nam fuisse ei obtemperatum, & aliquandiu hæsisse Craterē in mala mansione ex sequentibus paret.

Ἐν πανδοκείῳ ποτὲ κρεάτων ῥιπτουμένων φαγών) Intelligit carnem morticinam & quæ Græcis κενέβρεια dicuntur. Fuit autem hæc veterum superstitio, vt omnia sua morte exstincta funesta existimarēt: quod adeo religiosè ab iis seruatum vt Romæ calceos aut soleas fieri Flaminicis mortuæ pecudis corio nefas haberetur. Festus.

Pag. 177. Καὶ διὰ τὸ νοσῶδες τῆς Ἐρετρείας πλείω συνάγων συμπόσια) Ait Menedemum frequentia cōuiuia agitare solitum: & caussam adiicit: Quia, inquit, Eretriæ aër morbosus. Ergo, vt video te auctore Laerti epulæ lautiores & inuitatio liberior cōtra aerem insalubrem & pestilētem saluti sunt. O hominem capitalem & verè subtilem! Miror autem Hadriani Iunii stomachū qui hæc potuerit concoquere. nā totidem literis habetur iste locus apud Hesychium illum Laertii compilatorem. quod non mirabitur qui obseruauerit plerasque mendas Laertianorum codicum apud eum (non enim dicam ab eo) esse retentas. Ego tamen non dubito insigne hic aliquod ab exscriptore esse admissum flagitium. suspicamur autem deesse aliquid. Itaque totum locum vnius voculæ adiectione, transpositis quibusdam, restituimus. ἦν δὲ καὶ φιλέκδημος διὰ τὸ νοσῶδες τῆς Ἐρετρείας· καὶ φιλυπόδοχος καὶ πλείω συνάγων συμπόσια. sententia plana, esset modò certa.

Ταῦτα (φασὶ) προσεφέρετο) Lego προεφέρετο, vt alibi. In Zenone, συνεχές τε προεφέρετο τοὺς στίχους. Sic sæpe.

Pag. 179 Λέγων δὲ συνημμένα καὶ συμπεπλεγμένα] Prorsus legendum, λέγω δὲ συνημ.

Νεκροὺς αὐτὸν ἐπισφάττειν ἔλεγε). Vtitur hoc prouerbio Sophocles in Philocteta,

Κ᾽ οὐκ οἶδ᾽ ἐναίρων νεκρὸν ἢ καπνοῦ σκιάν.

& in Antigone,

Τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ᾽ ἐπικτανεῖν;

Pag 181 Ὅστε καὶ μετὰ χρόνον ἐλθόντος ἐπὶ κῶμον) Lego ὅτε καί. Sic sæpe loqui solet Laertius. In Speusippo, ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ καὶ αἱ Πλάτωνος ἀκούειν μαθήτριαι, Λασθένειά τε ἡ Μαντινικὴ καὶ ἡ Ἀξιοθέα ἡ Φλιασία. ὅτε καὶ Διονύσιος πρὸς αὐτὸν γράφων τωθαστικῶς, φησὶ, &c.

Τὰ συμπόσια τοῦτον ἐποιεῖτο τὸν τρόπον. Totus hic locus penè ad verbū sumptus est ex Antigono Carystio: quod miror Diogenem præter suum morē, nos celasse. quia autem Athenæi beneficio extant hodiéque verba Antigoni, spero me facturum rem studiosis hominibus gratam, si totum Antigoni locum appofuero, quò facilius conferri hæc possint.

Ἀντίγονος δὲ ὁ Καρύστιος (ait Athenæus in x.) ἐν τῷ Μενεδήμου βίῳ, τὴν διάταξιν διηγούμενος τοῦ παρὰ τῷ φιλοσόφῳ συμ-

ποσίου φησὶν, ὅτι ἤρίστα μὲν δεύτερος ἢ τρίτος, καθ' ἑαυτόν· καὶ ἔδει τοὺς λοιποὺς παρεῖναι δεδειπνηκότας. ἦν γὰρ τὸ τοῦ Μενεδήμου τοιοῦτον ἄριστον. μετὰ δὲ ταῦτα εἰσεκάλουν τοὺς παραγινομένους, ὧν ὡς ἔοικεν ὅτε προτερήσειαν ἔνιοι τῆς ὥρας, ἀνακάμπτοντες παρὰ τὰς θύρας ἀνεπυνθάνοντο τῶν ἐξιόντων παίδων, τί τὸ παρακείμενον εἴη, καὶ πῶς ἔχοι τῆς τοῦ χρόνου συμμετρίας τὸ ἄριστον; ὅτε μὲν οὖν ἀκούσειαν λάχανον ἢ τάριχος, ἀνεχώρουν· ὅτε δ' ὅτι κρεάδιον, εἰσῄεσαν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦτο παρεσκευασμένον οἶκον. Ἦν δὲ τοῦ μὲν θέρους ἡτοιμασμένη ψίαθος ἐφ' ἑκάστης κλίνης. τοῦ δὲ χειμῶνος, κῴδιον. προσκεφάλαιον δὲ αὐτῶν φέρειν ἕκαστον ἔδει. τὸ δὲ περιαγόμενον ποτήριον οὐ μεῖζον ἦν κοτυλιαίου. τράγημα μὲν θέρμος ἢ κύαμος συνεχῶς, ποτὲ δὲ καὶ τῶν ὡραίων εἰσεφέρετό τι. τοῦ μὲν θέρους ἤ ῥοιά· τοῦ δὲ ἔαρος, ὦχροι. κατὰ δὲ τὴν χειμερινὴν ὥραν ἰσχάδες. μαρτυρεῖ δὲ καὶ περὶ τούτου Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεύς. vide reliqua.

Pag 182. Ὡς ἐκ βραχείας δαιτὸς) Vide Gulielmi Canteri Lect. lib. 6. cap. XVII. vbi hos Lycophronis versus declarat.

Pag. 183. Λόγος δὲ διαβλέπειν αὐτὸν) Lego, διαβάλλειν, hac sententia, fama est AEschylum quêdam, qui Menedemo in reip. administratione erat contrarius, solitum esse eum calumniari.

AD LIBRVM TERTIVM.

ΠΛΑ'ΤΩΝ.

Pag. 186. Πλάτων Ἀρίστωνος) L. Apuleius in Commentario De Platonis dogmate, multa de eo habet quæ si quis conferet cũ iis quæ à Diogene Laertio scripta sunt, fateri cogetur, aut illũ ab isto pleraque transtulisse, aut (quod potius crediderim) vtrũque ex eodem hausisse fonte. Nos eorum aliqua notare contẽti studiosos vtriusque linguæ etiam atque etiã hortamur vt vtrunque auctorẽ inter se diligenter contendant. neque enim id sine fructu magno eos esse facturos spondere ausim.

ΟΥ̓ Κριτίας ὁ τῶν τριάκοντα] Ipse Plato fatetur τινὰς τῶν τριάκοντα fuisse sibi οἰκείους καὶ γνωρίμους.

Καὶ Γλαύκων] Apuleius Glaucum appellat, nisi fallunt nos libri, quod puto. idẽ enim Glauconem fratrem Platonis appellat: qui, vt puto, fuit huic auo suo cognominis.

P. 187. Παιδὸς μέν τι τῆς βίας, ἰδεῖν τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ὄψιν] Plutarchus Symp. problem. octauo, narrat, Aristoni vocem in somnis fuisse oblatam, quæ ipsum iuberet per decem menses abstinere ab vxore: & Apuleius, *Sunt qui Platonem augustiore cõceptu prosatum dicunt: quũ quidem Apollinis figuratio Perictionæ se miscuisset.*

Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ. Vide suprà in Socrate. Pertinet huc maximè locus hic Athenæi, Πλάτων δὲ γεννᾶται ἐπὶ Ἀπολλοδώρου τοῦ μετ' ΕΥ̓θύδημον ἄρξαντος. δύο δὲ καὶ ὀγδοήκοντα βιώσας ἔτη, μετήλλαξεν ἐπὶ Θεοφίλου τοῦ μετὰ Καλλίμαχον, ὅς ἐστιν ὀγδοηκοστὸς καὶ δεύτερος. ἀπὸ δὲ Ἀπολλοδώρου καὶ τῆς Πλάτωνος γενέσεως τεσσαρεσκαιδέκατος ἐστὶν ἄρχων ΕΥ̓φημος.

Quem archonta Athenæus Apollodorum, eum Diodorus Stratoclem appellat: & de EVphemo quod ait, valde eſt à Diodori faſtis diuerſum: qui eum ſcribit fuiſſe archonta anno quarto nonageſimæ Olympiadis. Ac ne inter Diogenem quidem & Diodorum conuenit: ait Laertius, natum eſſe Platonem archonte Amynia, Diodorus autem ſcribit eum fuiſſe archonta anno II. Olymp. LXXXIX.

Βιοὺς ἔτος ἓν πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα] Cenſorinus, *Cæteros, qui leuiores ſunt climacteras tibi extimeſco: præſertim quum in te animi potius quàm corporis naturam ſciam dominari: eóſque uiros qui tales fuerunt, non prius uita exceſſiſſe, quàm ad annum illum octogeſimum & unum peruenerint, in quo Plato finem uitæ & legitimum eſſe exiſtimauit, & habuit legitimum.* Seneca, epiſtola LIX. *Nam hoc ſcis, puto, Platoni diligentiæ ſuæ beneficio contigiſſe, quòd natali ſuo deceſſit, & annum unum atque octogeſimum impleuit ſine ulla deductione.*

Ἀμεινίου) Apud Diodorum Ἀμυνίας per υ, non per ει. Quod autem ait Periclem Amynia prætore abiiſſe ad plures, id aliter alii tradunt. nam Athenæus lib. V. mortuum ait Periclem ἄρχοντος Ἐπαμείνονος: ſiue quòd ille in faſtos incidit parum emendatos: ſiue quòd eius codex parum eſt emendatus.

Pag. 188. Ἀλλὰ καὶ ἐχορήγησεν Ἀθήνησιν, Δίωνος ἀναλίσκοντος) Huius rei ſic meminit Plutarchus, Αὐτῷ δὲ Πλάτωνι χορηγοῦντι παίδων χορῷ, τόν τε χορὸν ἤσκησεν ὁ Δίων καὶ τὸ δαπάνημα πᾶν ἐτέλεσεν παρ᾽ ἑαυτοῦ, συγχωροῦντος τοῦ Πλάτωνος τὴν τοιαύτην φιλοτιμίαν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς ἐκείνῳ μᾶλλον εὔνοιαν, ἢ δόξαν αὐτῷ φέρουσαν. In vita Dionis. Porro hæc iſto potiſſimùm loco referuntur à Diogene, quia pertinent ad ſplendorem generis illius quo de loquitur. quod facilè intelliget qui norit quæ fuerit in ea Republica λειτουργιῶν ratio. Erat enim hoc ditiorum, & eorum tantùm qui viderentur ὑπείροχοι ἔμμεναι ἄλλων.

Ἔσχε δ᾽ ἀδελφοὺς Ἀδείμαντον καὶ Γλαύκωνα) Apuleius: *Ex iiſdem genitoribus Glauco & Adimantus ei fratres fuerunt.* Doctorem *habuit in prima literatura* Dionyſium: *at in palæſtra, Ariſtonem Argis oriundum.* Notandum verò apud Suidam Glaucum vocari qui hîc & apud Xenophontem Glauco.

Ἀφ᾽ οὗ καὶ Πλάτων διὰ τὴν εὐεξίαν μετωνομάσθη) Hoc ſequutus eſt Apuleius: *Platoni* (inquit) *habitudo corporis cognomentum dedit.*

Ἢ ὅτι πλατὺς ἦν τὸ μέτωπον) Διὰ τὸ πλατὺς εἶναι τὸ στέρνον, ait Suidas. ac fortaſſe ita reſtituendum in Diogene. Seneca, epiſtola LIX, *Plato ipſe ad ſenectutem ſe diligentia pertulit. Erat quidem corpus ualidum ac forte ſortitus, & illi nomen latitudo pectoris fecerat.* Sed præſtat hîc legere cum Heſychio Mileſio, qui lectionem vtranque agnoſcit: πλατὺς δὲ ὢν τὰ στέρνα ἢ τὸ μέτωπον, Πλάτων προσηγορεύθη.

Εἰσὶ δ᾽ οἳ καὶ παλαῖσαι φασὶν αὐτὸν Ἰσθμοῖ) Apuleius, *Tantoſque progreſſus exercitatio contulit ei, ut Pythia & Iſtmia de lucta certauerit.*

Pag. 189. Καὶ γραφικῆς ἐπιμεληθῆναι καὶ ποιήματα γράψαι

πρῶτον

πρῶτον μὲν διθυράμβους, &c.) Apuleius, *Picturæ nõ aſpernatus artem, tragœdiis & dithyrambis ſe vtilem finxit. Iámque carminũ confidentia elatus, certatorem ſe profiteri cupiebat.* Imò profeſſus videtur. AElianus καὶ ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, δοὺς ἤδη τοῖς ὑποκριταῖς τὰ ποιήματα.

Πρῶτον μὲν διθυράμβους) Τὰ πρῶτα ἡρωϊκὰ ἔγραφε μέτρα, ait AElianus.

Λέγεται δ᾽ ὅτι Σωκράτης, &c.) Mirè conciſus hîc eſt Laertius: vno quippe aut altero verbo, & quaſi per indicem, vt aiunt, rem tangit, de qua ſic Apuleius, *Somnium etiam Socratis circumferunt: Nam vidiſſe ſibi viſum eſſe cygni pullum ex altari, quod in Academia Cupedini cõſecratum eſt, volaſſe, & in eius gremio reſediſſe: & poſtea olorem illum pennis cœlum petiſſe, canore muſico auditus hominum deorúmque mulcẽtem. Quum hoc ergo Socrates in conuentu hominum referret, Ariſto Platonem puerum oblaturus Socrati magiſtro commodum proſequebatur. Quẽ vbi aſpexit ille, ingeniúmque intimum de exteriori conſpicatus eſt facie, Hic ille erat, amice, inquit, de Academia Cupidinis cygnus.* Vide & Pauſaniam in Atticis.

Ἐφιλοσόφει δὴ τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀκαδημίᾳ) En lector miram auctoris noſtri ἀταξίαν. nã hæc certè non erant huius loci.

Μέλλων ἀγωνιεῖσθαι τραγῳδίᾳ πρὸ τοῦ Δ.) Vide AElianũ lib. II. cap. XXX.

Γεγονὼς εἴκοσιν ἔτη διήκουσε Σωκράτους) Apuleius ait, Platonem antè Heracliti ſecta fuiſſe imbutum, quàm ad Socratẽ accederet: in quo longè diſſentit à Diogene, qui poſt mortem Socratis, eum ſcribit dediſſe operã Cratylo Heraclitio. Et fallitur profectò Apuleius.

Ἐκείνου δ᾽ ἀπελθόντος, προσεῖχε Κρατύλῳ) Apul. *Sed poſteaquam Socrates homines reliquit, quæſiuit unde diſceret, & ad Pythagoræ diſciplinam ſe contulit.* ἀπελθόντος, ait Laertius, hoc eſt, ἀπελθόντος ἐκ τοῦ βίου. vel ἐξ ἀνθρώπων, vt ipſe loquitur alibi. Strabo alicubi, ἀπελθόντος ἐκ τοῦ ζῆν. Sic *abire* apud veteres & *abitio* mortem ſignificabant εὐφημισμοῦ χάριν, vt ex Feſto aliiſque pridem docti viri docuerunt. Βαίνειν quoque pro eodem ponunt. Sophocles Philoct.

Ὃν δὴ παρ᾽ ᾅδου Ζῶντος δέδοικ᾽ ἐγὼ μή μοι βεβήκοι.

hoc eſt, τεθνηκὼς ᾖ. ſic & alibi.

Pag. 190. Εἰς Κυρήνην ἀπῆλθε πρὸς Θεόδωρον τὸν μαθηματικὸν) Apuleius, *Ad Theodorũ Cyrenas, ut Geometriam diſceret, eſt profectus: Et ad Italiam iterũ uenit, & Pythagoreos Eurytum Tarentinum & ſeniorem Archytã ſectatus.* Vide Ciceronem. V. de fin.

Θάλασσα κλύζει) Lege Euſtathium in illud, Οἱ δ᾽ ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ᾽ ἔβαλλον. Extat in Iphigenia Taurica. Porro autem notiſſimũ eſt, antiquos aqua marina ad purgationes & expiationes vti ſolitos.

Ἀλλὰ καὶ καθ᾽ Ὅμηρον φάναι &c.) Locus poetæ ad quem reſpicit eſt Odyſſ. δ. vbi de AEgypto ſic canit poeta omnium poetarum pater,

-τῇ πλεῖστα φέρει ζείδωρος ἄρουρα

Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.
Ἰητρὸς δὲ ἕκαστος ἐπιστάμενος περὶ πάντων
Ἀνθρώπων· ἦ γὰρ Παιήονός εἰσι γενέθλης. vide etiam Herodotum.

Διέγνω δὴ ὁ Πλάτων καὶ τοῖς μάγοις συμμίξαι· διὰ δὲ, &c.) Apuleius, *Atque ad Indos & magos intendisset animum, nisi eũ bella tunc vetuissent Asiatica.*

Πρότερον γὰρ διὰ τοῦ ε, Ἑκαδημία ἐκαλεῖτο) Vide præter Pausaniam, Stephanum in Ἀκαδήμεια, & Ἑκαδήμεια. & Plutarchum in Theseo, itémque Porphyrium Περὶ ἀποχῆς.

Μίξιν τε ἐποιήσατο, &c.) Hoc est quod sæpe Proclus ait in Timæum, Platonem ξυγκεράσασθαι τήν τε Πυθαγόρειον καὶ Σωκρατικὴν ἰδιότητα. Ἔστι γὰρ ἐν αὐτῷ inquit, de Timæo loquens, παρὰ μὲν Πυθαγορικῆς συνηθείας, τὸ ὑψηλόνουν, τὸ νοερὸν, τὸ ἔνθεον, τὸ ἀπὸ τῶν νοητῶν πάντα ἐξάπτειν, τὸ ἐν ἀριθμοῖς τὰ ὅλα ἀφορίζόμενον, τὸ μυστικῶς τὰ πράγματα καὶ συμβολικῶς ἐνδεικνύμενον, τὸ ἀναγωγὸν, καὶ ὑπεραῖρον τὰς μερικὰς ἐπιβολὰς, τὸ ἀποφαντικόν. παρὰ δὲ τῆς Σωκρατικῆς φιλανθρωπίας, τὸ εὐσυνουσίαστον, τὸ ἥμερον, τὸ ἀποδεικτικὸν, τὸ δι' εἰκόνων τὰ ὄντα θεωρεῖν, τὸ ἠθικὸν, πάντα τὰ τοιαῦτα.

Τὰ μὲν γὰρ αἰσθητὰ, καθ' Ἡράκλειτον, &c.) Apuleius, *Quãuis de diuersis officinis hæc ei essent philosophiæ membra suscepta, naturalis ab Heracliteis, intellectualis à Pythagoreis, rationalis atque moralis, ab ipso Socratis fonte: vnum tamen ex omnibus, & quasi proprii partus corpus effecit.*

Pag. 192. Τρία βιβλία Πυθαγορικὰ παρὰ Φιλολάου) Vide Gellium lib. III. cap. XVII. Versus ex Timonis Sillis hac de re apud Gellium leguntur, non inuenusti, quos ascripsi, vt ab eruditissimo Scaligero sunt emendati,

Καὶ σὺ Πλάτων, καὶ γάρ σε μαθητείας πόθος ἔσχεν.
Πολλῶν δ' ἀργυρίων ὀλίγην ἠλλάξαο βίβλον,
Ἔνθεν ἀπαρχόμενος τοιαῦτα γράφειν ἐδιδάχθης.

Gellius autẽ multimodis in hac narratione differt à Laertio. Lege etiam Laertium libro VIII. in Philolao.

Ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ, Εἰ χρηματιεῖται ὁ σοφός) Magna fuit apud antiquos philosophos quæstio super hoc, An is qui verè fuerit sapiens, χρηματιεῖται. id est, *pecuniæ comparandæ operam dabit*. Chrysippus cum tota Stoicorum cohorte aiebat: tresque χρηματισμοῦ modos constituebat, τὸν ἀπὸ βασιλέως, τὸν ἀπὸ φίλων, τὸν ἀπὸ σοφιστείας. Hanc igitur quæstionem hoc commentario tractauerat Onetor.

Καθά φησιν Ἄλκιμος ἐν τοῖς πρὸς Ἀμύνταν.) An hic est is Alcimus, quem in Stilpone dicebat Diogenes πρωτεύειν τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ῥητόρων;

Pag. 193. Ἀλλ' αἰεί τοι θεοὶ &c.) Primus hos versus Epicharmi in sua spatia digessit vir summus & omnium eruditorũ princeps Iosephus Scaliger. sunt enim iambici tetrametri fanè elegantissimi. Ac quoniam visa sunt quædã nobis, quũ ante aliquot annos publicè Laertiũ exponeremus, non satis emendatè legi, vt sunt à Scaligero edita: placet ita locũ integrum hîc attexere, vti ũ emendatus est à nobis.

Ἀλλ' ἀεὶ τοὶ θεοὶ παρῆσαν, ὑπέλιπον δ' οὐ πώποκα.
Τάδε δ' ἀεὶ πάρεσθ' ὅμοια· κ' διὰ δὲ τῶν αὐτῶν ἀεί.
Ἀλλὰ λέγεται μὰν καὶ χάος πρᾶτον γενέσθαι τῶν θεῶν.
Πῶς δέ; κ' ἀμάχανόν γ' ἀπὸ μηδενὸς ὥστε τι πρᾶτον μόλοι.
Οὐκ ἄρ' ἔμολέ γα πρᾶτον οὐδέν, οὐδὲ μὰ Δία δεύτερον.
*τῶνδέ δ' ὧν ἄμμες νῦν ὧδε λέγω, μέλλει τάδ' ἔμμεναι.
Αἰ γὰρ ποτ' ἀριθμὸν τὸν περισσὸν, (αἰ δὲ λῇς τὸν ἄρτιον)
Ποτιθέμεναι λῇς ψᾶφον ἢ καὶ τᾶν ὑπαρχουσᾶν λαβεῖν·
Ἦ ὦν δοκεῖ κά τοι καὶ ὁ αὐτὸς ἦμεν; οὐκ ἐμὶν τάχα.
Οὐδὲ μὰν οὐδ' αἰ ποτὶ μέτρον παχυαῖον καταθέμεν
Λῇ τις ἕτερον μᾶκος, ἢ τοῦ πρόσθ' ἐόντος ἀποταμεῖν
Ἔτι κ' ὑπάρχοι κῆνο τὸ μέτρον. οὐ γὰρ ὧδε; νῦν ὅρη
Καὶ τὼς ἀνθρώπως· ὁ μὲν γὰρ αὔξεθ', ὁ δέ γα μὰν φθίνει·
Ἐν μεταλλαγᾷ δὲ πάντες ἐντὶ πάντα τὸν χρόνον.
Ὃ δὲ μεταλλάσσει κατὰ φύσιν, κοὔποκ' ἐν ταὐτῷ μένει.
Ἀλλὰ δὴ ἕτερον εἴη κ' αὐτὸ τοῦ παρεξεστακότος.
Καὶ τὺ δὴ κἀγὼ χθὲς ἄλλοι, καὶ νῦν ἄλλοι τελέθομες
Καὖθις ἄλλοι, κ' οὔποκ' αὐτοὶ κατὰ τὸν λόγον.

Quos deos intellexerit primo versu Epicharmus ex his Menandri licet intelligere.

Ὁ μὲν Ἐπίχαρμος τοὺς θεοὺς εἶναι λέγει
Ἀνέμους, ἥλιον, γῆν, ὕδωρ, πῦρ, ἀστέρας.

cum illis è versu decimo tertio conferre potes elegantissimum eiusdem poetæ locum alterum, non dissimilis sententiæ, apud Plutarchum in consolatione ad Apollonium, Καλῶς, inquit ille, ὁ Ἐπίχαρμος, συνεκρίθη φησὶ, καὶ διεκρίθη, καὶ ἀπῆνθεν ὅθεν ἦνθε πάλιν, γᾶ μὲν ἐς γᾶν, πνεῦμα δ' ἄνω. τί τῶνδε χαλεπόν; οὐδὲ ἕν. quem locum pene ad verbum in Supplices suas transtulit scenicus philosophus, Platonem hac quoque in parte, vti videtur, imitatus. Verba EVripidis sunt,

Ὅθεν δ' ἕκαστον εἰς τὸ σῶμ' ἀφί- (κετο
Ἐνταῦθ' ἀπῆλθε· πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
Τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν. οὔτι γὰρ κεκτήμεθα
Ἡμέτερον αὐτὸ πλὴν ἐνοικῆσαι μόνον.

Habes & alia in eodem pulcherrimo libello, eiusdem cum istis sententiæ: cuiusmodi hæc sunt sanè dulcissima,

Κύκλος γὰρ αὐτὸς καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς,
Θνητῶν τε γενεᾷ· τοῖς μὲν αὔξεται βίος,
Τῶν δὲ φθίνει τε κἀκθερίζεται πάλιν.

versum decimumsextum fortasse sic melius legas,

Ἄλλο δὴ κ' ἄτερον εἴη αὐτὸ τοῦ παρεξεστακότος.

Malim etiam λαβὲν & ἀποταμὲν ex idiomate Dorico quàm vt scriptum est.

P.194. Ἀΐδιόν τε καὶ νόημα) Scr. ἀΐδιον τε νόημα. etsi interpres καὶ quod sequitur, deleuit.

P.195. Ἆρ' ἐστὶν αὔλησις τί πρ.) Distingue & lege cū Scaligero,

Ἆρ' ἐστὶν αὔλησις τι πρᾶγμα, πάνυ μὲν οὖν.
Ἄνθρωπος οὖν αὔλησίς ἐστιν; οὐδαμῶς. (τοι δοκεῖς
Φέρ' ἴδω. τί δ' αὐλητάς; τίς εἶμεν
Ἄνθρωπος; ἢ οὐ γάρ; πάνυ μὲν οὖν. οὐκ οὐ δοκεῖς (μὲν
Οὕτως ἔχειν καὶ περὶ τῶ ἀγαθῶ; τὸ

Ἀγαθὸν τόδε, παρέχομ' εἶμεν καθ' αὑτό. ὅστις δὲ κα
Εἰ δὴ μαθὼν τήν', ἀγαθὸς ἤδη γίνεται.
Ὥσπερ γὰρ ταὶ αὔλησιν αὐλητὰς μαθών,
Ὄρχησιν ὀρχηστάς τις, ἢ πλοκεὺς πλοκάν,
Ἢ πᾶν γ' ὁμοίως τῶν τοιούτων ὅ,τι τὺ λῇς,
Οὐκ αὐτὸς εἴη κ' ἁ τέχνα, τεχνικός γα μάν.

Pag. 196. Ἐνδεικνύμενα διότι πᾶσι.) Distingue τελεία στιγμῇ ante vocē ἐνδ. & lege ἐνδεικνύμενος. quod & ratio docet, & interpres confirmat.

Εὔμαιε, τὸ σοφόν ἐστιν) Distingue,

Εὔμαιε, τὸ σοφόν ἐστιν οὐ καθ' ἓν μόνον,
Ἀλλ' ὅσσα περ ζῇ πάντα καὶ γνώμαν ἔχει.
Καὶ γὰρ τὸ θῆλυ τῶν ἀλεκτορίδων γένος
Αἰ λῇς καταμαθεῖν ἀτενές, οὐ τίκτει τέκνα
Ζῶντ', ἀλλ' ἐπῴζει, καὶ ποιεῖ ψυχὰν ἔχειν.
Τὸ δὲ σοφὸν ἁ φύσις τόδ' οἶδεν ὡς ἔχει
Μόνα· πεπαίδευται γὰρ αὐταύτας ὕπο.

Ennius in Epicharmo illa Καὶ γὰρ τὸ θῆλυ τῶν ἀλεκτορίδων γ. vt alia plurima, expresserat his verbis,

Oua parire solet genus pennis cōdecoratum,
Non animas.
Inde venit diuinitus pullis insinuans se
Ipsa anima.

Pag. 197. Ἃ καὶ εὑρεθῆναι ὑπὸ τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ) Valerius Max. de Platone, *Altero etiam & octogesimo anno decedens sub capite Sophronis mimos habuisse fertur: sic ne extrema quidem eius hora agitatione studij uacua fuit.* Nam vt ex Duride refert Athenæus lib. XI. Plato τὸν τοῦ μίμους πεποιηκότα ἀεὶ διὰ χειρὸς εἶχεν.

Θαυμαστὸν οὐδ.) Distingue,

Θαυμαστὸν οὐδέν ἐστί με ταῦθ' οὕτω λέγειν,
Καὶ ἁνδάνειν αὐτοῖσιν αὐτούς, καὶ δοκεῖν
Καλῶς πεφυκέναι· καὶ γὰρ ἁ κύων κυνὶ
Κάλλιστον εἶμεν φαίνεται, καὶ βοῦς βοΐ,
Ὄνος δ' ὄνῳ κάλλιστόν ἐστιν, ὗς δ' ὑΐ.

Ὡς δ' ἐγὼ δοκέω) Lege sic & distingue,

Ὡς δ' ἐγὼ δοκέω· δοκέω γὰρ σαφὲς ἄμμι ταῦθ' ὅτι
Τῶν ἐμῶν μνάμα ποκ' ἐσσεῖται λόγων τούτων ἔτι·
Καὶ λαβών τις αὐτὰ, περιδύσας τὸ μέτρον ὃ νῦν ἔχει,
Εἶμα δοὺς καὶ πορφύραν, λόγοισι ποικίλας καλοῖς,
Δυσπάλαιστος ὢν τοὺς ἄλλους εὐπαλαίστους ἀποφανεῖ.

versus sunt trochaici tetrametri, catalectici. postremus tribrachyn habet in fine pro trochæo: vt ille quem profert Hephæstio,

Τῶν πολιτῶν ἄνδρας ἡμῖν δημοσίους ἀποφανῶ.

Τρὶς δὲ πέπλευκεν εἰς Σικελίαν) Vide Platonis epistolam quæ est ad Dionis οἰκείους & φίλους. item Plutarchum in Dione.

Πρῶτον μὲν κατὰ θέαν τῆς νήσου καὶ τῶν κρατήρων.) Apuleius, *Tres eius ad Siciliam aduẽtus mali quidã carpũt diuersis opinionibus dissẽtẽtes. Sed ille primò historiæ gratia, vt naturam AEtnæ & naturã concaui montis intelligeret, profectus est.* Quod Laertius dicit κατὰ θέαν τῆς νήσου, id Apuleius, *historiæ gratia*. Erat nimirum in eo scriptore quem sequuntur vterque ἱστορίας χάριν. quod idem est atque καθ' ἱστορίαν, vel κατὰ θέαν. Sed quis obsecro Latinorum ita loquutus est? Sed Apuleius ita dixit hîc *historiæ gratia*, vt alibi *disciplinæ gratia*. vocem autẽ historiæ accipit nõ vt vulgo solet, αἰτὶ λόγων ἱστορικῶν: sed pro cognitione vt Græcè accipitur, est enim propriè ἱστορία cognitio rei alicuius quæ sensibus percipitur, puta αὐτοψία. sic Cicero ipse vsurpat aliquando. Ad Atticum libro secundo. *Nunc, si quid in ea epistola, quã ante diẽ* XVI. *Kal. Mai. dedisti, fuit historia dignum, scribe quam primũ, ne ignorem.* Nec malè Salisberiensis, qui locum Apuleii sic expressit: *Sed primò ut historiam Naturæ cerneret in AEtna, & incendiorum intelligeret rationem.* Quare nõ est dubium Græcorum imitatione ita loquutum Apuleium vt sæpe alibi. Legimus apud eundẽ paulo antè, *Ita omnibus quæ admirationi sunt singula, suos libros expleuit, ut primus tripartitam philosophiam copularit, sibique inuicem necessarias partes, neque pugnare inter se tantummodo, sed etiam mutuis adiuuare auxiliis ostenderit.* Græcissat hîc quoque: deest enim negatio Græco more, & puto fuisse in Græco scriptore, vnde hæc transtulit, οὐχ ὅτι μὴ μάχεσθαι πρὸς ἀλλήλας, ἀλλὰ καί. hoc est, οὐχ ὅτι μὴ μάχ. Sic infinita propè reperias in eo auctore ad Græcorum imitationẽ nouè dicta: quæ quia non intellexerunt nuper quidã, turpissimè multis locis lapsi sunt. Et ausi sunt tamẽ illi nostrã hanc obseruatiunculam reprehendere. Sed absit vt docti hominis manibus iuueniliter insultem. cuius acerbo funeri nuper etiam & etiam indolui. Sanè ita est, qui in Apuleium paratus sit scribere, eum bene & gnauiter Græcos auctores versasse necesse est.

Παρέδωκε δ' αὐτὸν Πόλιδι) Πόλλις apud Plutarchũ & alios, apud Tzetzem est Πῶλις.

Pag. 199 Ἀρχύτας Διονυσίῳ ὑγιαίνειν.) Hanc epistolam habebat in animo Plutarchus, quũ hæc scriberet, Ἐν τοιούτῳ κινδύνῳ γενομένου τοῦ Πλάτωνος, οἱ περὶ Ἀρχύταν πυθόμενοι, ταχὺ πέμπουσι πρεσβείαν, καὶ τριακόντορον, ἀπαιτοῦντες τὸν ἄνδρα παρὰ Διονυσίου. καὶ λέγοντες, ὡς αὐτοὺς λαβὼν διαδόχους τῆς ἀσφαλείας πλεύσειεν εἰς Συρακούσας.

Ἀπεστάλκαμεν πάντες οἱ Πλάτωνος φίλοι.) Igitur non Archytas solus, sed & reliqui Pythagorei Archytæ socii mittebant istos ad Dionysiũ legatos. Quare falluntur Plutarchi interpretes, dum in superiori loco οἱ περὶ Ἀρχύταν vertunt Archytas, & aliquanto antè, συνέπεισε, ait Plutarchus, τοὺς περὶ Ἀρχύταν Πυθαγορικούς. vbi etiam Archytam Pythagoreum vertunt: non rectè. Fefellit eos quod notant Grammatici, Græcos, quũ dicunt Οἱ περὶ Πλάτωνα, Platonem intelligere, nihil amplius. Sed ego hominibus etiam aliàs fallacibus didici non esse per-

petuò credendum : Est enim vbi longè differant, Πλάτων & οἱ περὶ Πλάτωνα. quod quũ infinitis exemplis probare possem, vnum apponam. Diogenes in Epicuro, Τούς τε περὶ Πλάτωνα, Διονυσιοκόλακας, καὶ αὐτὸν Πλάτωνα χρυσοῦν.

Pag.200. Καίτοι πολιτικὸς ὤν, ὡς ἐξ ὧν γέγραφε) Locus Platonis quem intelligit, est hîc, ex ea epistola cui⁹ paulo antè memini: Νέος ἐγώ ποτε ὢν πολλοῖς δὴ ταὐτὸν ἔπαθον. ᾠήθην ὡς θᾶττον ἐμαυτοῦ γενοίμην κύριος, ἐπὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως εὐθὺς ἰέναι. Ibidem, Εἷλκε δέ με ὅμως ἡ περὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ καὶ πολιτικὰ ἐπιθυμία.

Ἀρκάδες καὶ Θηβαῖοι μεγάλην πόλιν οἰκίζοντες,) AElianus librosecundo Variæ historiæ cap. XLII. pluribus hanc historiam narrat : quem tamen miror prætermisisse occasionem huius facti, κτίσιν inquã Megalopoleos, quæ post cladem Leuctricã fuit cõdita ab Arcadib⁹, vt ait Steph. vt Diogenes, ab Arcadib⁹ & Thebanis : qua de re lege Pausaniã.

Ὁ δὲ μαθὼν ἴσον ἔχειν οὐ θέλοντας οὐκ ἐπορεύθη.) AElianus, ἐκ οὖν ἔμελλον ἀτυχήσειν τοῦ ἀνδρός. καὶ γὰρ ἤδη ὁ τοῦ Ἀρίστωνος τῇ κλήσει· καὶ δὴ καὶ ἔμελλεν ὑπακούσεσθαι· ἤρετο μέντοι τοὺς ἥκοντας πῶς ἔχουσι πρὸς τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντες. &c.

Pag.201. Πρῶτος τὸν κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς ζητήσεως τρόπον εἰσηγήσατο Λεωδάμαντι τῷ Θασίῳ.) Proclus in primum EVclidis libro tertio, Μέθοδοι δὲ παραδίδονται· καλλίστη μὲν ἡ διὰ τῆς ἀναλύσεως ἐπ' ἀρχὴν ὁμολογουμένην ἀνάγουσα τὸ ζητούμενον· ἣν καὶ ὁ Πλάτων, ὥς φασι, Λεωδάμαντι παρέδωκεν. ἀφ' ἧς καὶ ἐκεῖνος πολλῶν κατὰ γεωμετρίαν εὑρετὴς ἱστόρηται γενέσθαι.

Ἀντίποδας ὠνόμασε,) Ambrosii codex ἀντίποδας. melius.

Τὴν ἐπίπεδον ἐπιφάνειαν) Vide quæ notat Proclus libro secundo in primum EVclidis, in illum locum, Ἐπίπεδος ἐπιφάνειά ἐστιν, &c.

Pag.202. Μούσαις εἰκόνας ἀνέθηκε Πλάτωνος) Apud antiquos qui statuã alicui erigebãt, solebant eam certis diis consecrare. Itaque Mithridates statuam quã erigebat Platoni, Musis dedicauit. Sic Gorgias ille Leontinus, statuã sibi positurus, Apollini Delphico eam consecrauit, vt refert Athenæus. Et apud Theocritum amator quidam sic canit,

Αἴθε μοι ἦσαν ὅσα Κροῖσόν ποκα φαντὶ πεπᾶσθαι
Χρύσεοι ἀμφότεροι κ' ἀνακείμεθα τᾷ Ἀφροδίτᾳ.

Hunc morem etiam apud Romanos fuisse seruatum rectè annotat vir harum rerũ peritissimus Iustus Lipsius, quem honoris & amicitiæ caussa nomino. Cæterũ non est dubium hoc in eum finem fieri solitum, vt statuæ sic consecratæ manerent intactæ. Cic. in Verrem, de statuis loquẽs: *Apud omnes Græcos hic mos est, vt honorem hominibus habitum in monumentis huiusmodi, nonnulla religione deorũ consecrari arbitrẽtur.*

Νέος ὢν οὕτως ἦν αἰδήμων) Speusippus apud Apuleium laudat diuinæ verecundiæ Platonis iuuenis indolem.

Θεόπεμπτος ἐν Ἀντιχάρει) Testãtur doctissimi viri Stephanus & Sambucus scribi in quibusdã libris Θεόπομπος : quæ est sine dubio vera lectio. Lege Θεόπομπος ἐν Ἡδυχάρει. Sic citatum

ab Athenæo reperies, & Harpocratione, Καταχύσματα.

Ἓν γὰρ ἐστιν οὐδὲ ἕν) Videtur Theopōpus Platonem irridere, quòd negaret τὴν μονάδα esse numerū: quanquā hoc non Platonis placitum magis est quàm aliorum philosophorum.

P.204. Καὶ Πλουσίαις) Apud Athenæum citatur aliquoties Anaxilas in Πλουσίοις.

Ἀστέρας εἰσαθρεῖς ἀστὴρ ἐμὸς) De his Platonis versibus vide Athenæum & Apuleium, qui plerosque cōuertit, in Apologia pro seipso prima.

P.206. Μῆλον ἐγὼ, βάλλει με) Quis non videt distinguendum hoc distichum à superioribus?

Εἷς τῶν Ἐρετριέων τῶν σαγηνευθέντας) Historia est apud Herodotum, & Platonem ipsum libro tertio De legibus.

Pag.207. Ἔοικε δὲ καὶ Ξενοφῶν πρὸς αὐτὸν ἔχειν οὐκ εὐμενῶς) Cōstat hoc quoque ex fragmēto epistolæ cuiusdā Xenophontis ad AEschinem Socraticū; in qua de Platone sic scribit, Τὸ δὲ καλὸν ἄρα, Αἰγύπτου ἠράσθησαν καὶ τῆς Πυθαγόρου τερατώδους σοφίας ὧν τὸ περιττὸν καὶ μὴ μόνιμον ἐπὶ Σωκράτει ἤλεγξεν ἔρως τυραννίδος, καὶ ἀντὶ διαίτης λιτῆς, Σικελιώτις γαστρὸς ἀμέτρου τράπεζα. quibus verbis Platonem innui & cuiuis per se est manifestū, & EVsebius ac Theodoretus monēt. Ταῦτα, ait Theodoretus, περὶ τοῦ Πλάτωνος ὁ Ξενοφῶν ἔγραψεν, ὅτι τῆς Σωκράτους διδασκαλίας ὑπεριδὼν τὴν τῆς τερατώδους Πυθαγόρου διδασκαλίαν ἐζήλωσε· καὶ Διονυσίῳ τῷ Σικελίας τυράννῳ συνὼν Συρακουσίας ἀπολαύων χλιδῆς.

Ἐν τοῖς Νόμοις ὁ Πλάτων) Locus est libro tertio vbi ait Cyrum fuisse regem bonū & patriæ amantem: sed παιδείας οὐ παρεπαν ἁψάμενον.

P.209. Πολλάκις ἐστραμμένην εὑρῆσθαι τὴν ἀρχὴν τῆς Πολιτείας.) Dionysius Halicarnass. De collocatione verborū, Ὁ δὲ Πλάτων τοὺς ἑαυτοῦ διαλόγους κτενίζων καὶ βοστρυχίζων, καὶ πάντα τρόπον ἀναπλέκων, οὐ διέλιπεν ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη. πᾶσι γὰρ δήπου τοῖς φιλολόγοις γνώριμα τὰ περὶ τῆς φιλοπονίας τἀνδρὸς ἱστορούμενα, τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὴν δέλτον. ἣν τελευτήσαντος αὐτοῦ λέγουσιν εὑρεθῆναι ποικίλως μετακειμένην, τὴν ἀρχὴν τῆς Πολιτείας ἔχουσαν τήνδε· Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος. Meminit & Quintil. lib. 8. extremo.

Ἣν πολιτείαν Ἀριστόξενός φησι πᾶσαν σχεδὸν ἐν τοῖς, &c.) Infra idem repetit, sed aliis autoribus res ibi agitur, ἣν καὶ εὑρίσκεσθαι σχεδὸν ὅλην παρὰ Πρωταγόρᾳ ἐν τοῖς ἀντιλογικοῖς φησι Φαβωρῖνος. & hoc sæpe facit Laertius.

Εἰσελθόντος ποτὲ Ξενοκράτους) Notissimū & testatissimū hoc Platonis factū. Simile est quod de Archyta Tarentino narrant alii.

P.210. Κοιμώμενος δὲ οὐδεὶς οὐδενὸς ἄξιος) Loc⁹ est septimo de legibus: vbi καθεύδων scribitur non κοιμώμενος.

Ἐν τοῖς Νόμοις φησὶν οὕτως.) libro secundo.

P.211. Τάδε κατέλιπε Πλάτων καὶ διέθετο). Prorsus aut falsæ sunt & cōfictæ, vt alia multa, hæ testamenti Platonici tabulæ: aut hæc Apuleii falsa sunt. *Patrimoniū in hortulo qui Academiæ iunctus fuit, & in duobus ministris, & in patera qua diis supplicabat, reliquit. Auri tantū quātum puer nobilitatis insigne in auricula gestauit.*

Ἀρχέστρατος Φρεάριος.) Scrib. Φρεάρριος. Stephanus. Φίλιπ &c.

Φίλιππος Χολιδεὺς) Lege, Χολλιδεὺς, vt est apud Stephanũ, qui hunc locum citat, Χολλίδαι (ait) δῆμος τῆς Λεοντίδος φυλῆς. ὁ δημότης Χολλίδης. Διογένης δὲ ὁ Λαερτιεὺς ἐν δευτέρῳ φιλοσόφου ἱστορίας Χολιδεύς φησι. Sed pro δευτέρῳ legendum est τρίτῳ, nisi hîc sit Hermolai, aut ipsius etiam Stephani ἁμάρτημα μνημονικόν.

Εἰς τὸ δυνατὸν) Scio hæc verba quibusdam de mendo esse suspecta: & olim arrisit viri cuiusdam doctissimi sentẽtia, legentis εἰς τὸ δυνατόν. Sed & ille vanus fuit coniector: & ego non rectè ei sum assensus. Nam est formula in testamentis vsitata. Sic in testamento Epicuri, ὅπως ἂν συνδιατηρῶσιν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐν τῷ κήπῳ διατριβήν. & iterũ paulo pòst. Respondet formulæ vsitatæ in Latinis testamentis *quacunque ratione* vt in lege x l i. §. 9. Dig. de legatis i i i.

Καὶ τὸ ἐν Ἐρεσιάδων) Lege, ἐν Ἐρχιάδων. Stephanus, Ἐρχιάδαι δῆμος τῆς Ἱπποθοωντίδος φυλῆς. ὁ δημότης Ἐρχιάδης. τὰ τοπικά, ἐξ Ἐρχιάδων, εἰς Ἐρχιάδων, ἐν Ἐρχιάδων.

Ἐπίτροποι δὲ) Intelligit quos alibi vocat ἐπιμελητὰς τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ γεγραμμένων: in Theophrasti testamento. vel τῶν κατὰ τὴν διαθήκην, in testamẽto Stratonis. Sunt quos dispẽsatores legatorum siue exequutores testamentorum vocant Iuriscõsulti. Græci ὑπουργοὺς, ἐπιμελητὰς atque ἐπιτρόπους: voce ambigua. vnde nata illa quæstio de clericis in Nouella Leonis l x v i i i. Vide Iacobum Cuiacium ad librum secundum Quæstionum Africani.

Δημόστρατος Ξυπετέρων) Lege, Ξυπετέων. Vide Hermolaum dictione Ξυπετή· qui fuit δῆμος τῆς Κεκροπίδος φυλῆς.

Pag. 213. Ἦν ποτε αὐτῷ) Melius in quibusdam libris αὐτῷ.

Μαθηταὶ δ᾽ αὐτοῦ) Adde ad eos quos recẽset Laertius, Chionem & Leonidem, Heraclienses. Iustinus lib. x v i. *Hæc illi facere duo nobilißimi iuuenes Chion & Leonides indignantes, patriam liberaturi, in necem tyranni conspirant. Erant hi discipuli Platonis philosophi*, &c.) & Georgium Corinthium, de quo Themistius: & Aristidem Locrum, de quo Plutarchus in Timoleone. Fuit & Hermodorus ille notæ famæ, Platonis auditor, de quo dictum est, λόγοις Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται. Cæterùm de discipulis Platonis, imò de Platone ipso permulta scitu digna, vide apud Athenæum lib. x i. extremo.

Ἀμύκλος Ἡρακλεώτης) Amyclas Æliano dictus.

Pag. 214. Εὐάίων Λαμψακηνὸς) An Εὐάγων potius scribẽdum, vt est apud Athenæum?

Πίθων καὶ Ἡρακλείδης) Scribitur apud Demosth. & Plut. Πύθων. apud Aristotelem v. Polit. Πάρων. vide infra in Heraclidẽ.

Λασθένεια Μαντικική) Malim Μαντινίς licet etiam alibi Μαντινική. Vide Stephanum. Fuisse autem Lastheniam scortum Arcadicum haud ignobile, Platonis discipulam, nec Athenæus omittit. Virilibus solitam se induere etiam apud Themistium legere memini.

Καὶ Ἀξιοθέα Φλιασία) &c. Themistius, Ἀξιοθέα μὲν γὰρ ἀναλεξαμένη τι τῶν συγγραμμάτων ἃ Πλάτωνι πεποίηται ὑπὲρ πολιτείας, ᾤχετο ἀπιοῦσα Ἀθήναζε,

Ἀρκαδίας, καὶ Πλάτωνος ἠκροᾶτο, λανθάνουσα ἄχρι πόῤῥω ὅτι γυνὴ εἴη, ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς τοῦ Λυκομήδους.

Καὶ Δημοσθένην) Vide Demosthenis epistolas.

Σαβῖνος λέγει καὶ Μνησίστρατον Θάσιον παρατιθέμενος ἐν δʹ μελετητικῆς ὕλης.) Sic lege hũc locum, ὃ καὶ Σαβῖνος λέγει, Μνησίστρατον Θάσιον παρατιθέμενος ἐν δʹ Μελετητικῆς ὕλης. hoc est, *quod & Sabinus ait libro quarto De materia declamationum, testimonio utens Mnesistrati Thasii.* ita legendum, itáque exponendum esse hunc locum, nemo negabit qui cor habebit, & horum Suidæ meminerit. Σαβῖνος, σοφιστὴς ἐπὶ Ἀδριανοῦ Καίσαρος. ἔγραψεν εἰσαγωγὴν καὶ ὑπόθεσιν μελετητικῆς ὕλης εἰς βιβλία δʹ. Addit Suidas edidisse hunc Sabinum commentarios in Thucydidem. Neque dubito, scholia quæ hodie extant, è Sabini, Antylli & Phæbamonis commentariis esse decerpta.

Φιλοπλάτωνι δέ σοι δικαίως ὑπαρχούσῃ) Ergo suum opus mulieri προσφωνεῖ Laertius.

Καὶ τὴν ἔφοδον τῆς ἐπαγωγῆς) Intelligit eam partem sequentis tractatus, quæ Platonis continet placita. quam partẽ cur appellet ἐπαγωγὴν viderint alii. Ego lego ἀγωγῆς. & ἔφοδον τῆς ἀγωγῆς explico, seriem doctrinæ Platonicæ: siue summam paucis verbis certo ordine comprehensam. Ἔφοδον appellant Græci in ratione disputandi argumentorum seriem siue dispositionem: nam & διάταξιν pro eodem dicunt.

Pag. 215. Ἀριστοτέλης δ᾽ ἐν πρώτῳ περὶ ποιητῶν Ἀλεξάμενον) Verba Aristotelis extant apud Athenæũ, Ἀριστοτέλης δ᾽ ἐν τῷ περὶ ποιητῶν (ait ille lib. XI.) οὕτως γράφει, Οὐκοῦν οὐδὲ ἐμμέτρους τοὺς καλουμένους Σώφρονος μίμους μὴ φῶμεν εἶναι λόγους καὶ μιμήσεις, ἢ τοὺς Ἀλεξαμενοῦ τοῦ Τηΐου τοὺς πρώτους γραφέντας τῶν Σωκρατικῶν διαλόγων. ἀντικρὺς φάσκων ὁ πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης πρὸ Πλάτωνος διαλόγους γεγραφέναι τὸν Ἀλεξάμενον.

Ὥσπερ τοῦ καλοῦ) Legendum τοῦ κάλλους.

Δύο εἰσὶν ἀνωτάτω χαρακτῆρες) Decepit Ambrosiũ vel falsa lectio (legit enim ἀνώτατοι.) inepte) vel Laertii concisa oratio. nam ille quidem hoc vult ἡ ἀνωτάτω διαίρεσις τοῦ Πλατωνικοῦ λόγου εἰς δύο ἐστὶ χαρακτῆρας. Quid sit τὸ ἀνωτάτω γένος etiam pueri norunt.

Pag. 218. Ἔστι μὲν γὰρ ἐπαγωγή) De his cõsule Platonicos: Alcinoum imprimis qui & plenius & planius ista exponit.

Pag. 220. Ἐκαλεῖτο τετραλογία) Sic & apud Aristoph. schol. fit mentio cuiusdam τετραλογίας Πανδιονίδος Philoclis poetæ, in commentariis Auium. Meminit idem alibi AEschyli τετραλογίας, ad hunc è Ranis locũ, πρῶτον δέ μοι τὸν ἐξ Ὀρεστείας λέγε, sic scribẽs: Τετραλογίαν φέρουσιν τὴν Ὀρεστείαν αἱ διδασκαλίαι Ἀγαμέμνονα, Χοηφόρους, Εὐμενίδας, Πρωτέα Σατυρικόν. Ἀρίσταρχος δὲ (non Ἄρχος,) καὶ Ἀπολλώνιος τριλογίαν λέγουσι χωρὶς τῶν Σατυρικῶν. Ait Aristarchum & Apollonium separasse satyricam fabulam à reliquis, vt esset τριλογία, non τετραλογία. sed hoc non obtinuit. AElianus de Platone, Ἐπέθετο οὖν τραγῳδίᾳ, καὶ δὴ καὶ τετραλογίαν εἰργάσατο. Idem libro II. capite VIII. καὶ πρῶτός γε ἦν Ξενοκλῆς ὅστις

πότ' ἐστὶν, Οἰδίποδι, καὶ Λυκάονι, καὶ Βάκχαις, καὶ Ἀδάμαντι Σατυρικῷ. τούτου δεύτερος Εὐριπίδης ἦν, Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Παλαμήδῃ, καὶ Τρῳσὶ, καὶ Σισύφῳ σατυρικῷ.

Pag.224. Κοινῶς δὲ λέγεται παρ' αὐτῷ σοφία ἡ πᾶσα ἐμπειρία) Imô etiam alii ſcriptores ita hāc vocem vſurpant: teſtantúrque Homeri ſcholia hanc eſſe primam ipſius vocis notionem. neque aliena ſunt ab ea ſententia, quæ docet Clemens Stromatum libro primo. At notatio nominis eum ſuadet propriè appellari σοφὸν, qui deum colit. eſt enim σοφὸς παρὰ τὸ σέβειν. vide in Etymologico. Porro EVripides, Platonis amicus & familiaris, ita frequenter hac voce vſus eſt, vt etiam reprehendatur eo nomine à ſcholiaſte: qui ſic ait ad eum ex Medea locum, vbi σοφὸν appellat poeta Pandionem, εὐεπίφορός ἐστιν ὁ Εὐριπίδης εἰς τὸ λέγειν σοφὸς καὶ σοφὴ, πρὸς μηδὲν χρήσιμον παραλαμβάνων τὸ ὄνομα. καὶ τί γὰρ σοφὸς ὁ Πανδίων γίνεται; οὐ γὰρ δὴ ὠνόμασται τοιοῦτον αὐτοῦ τὸ ἔργον, ἀλλ' οὐδὲ πανουργίας ἐχόμενον, ὥστε διὰ τοῦτο λέγεσθαι αὐτὸν σοφόν. ἀλλ' ὥσπερ παραπληρώματι χρῆται τῇ λέξει.

Pag. 225. Φαῦλον ἄκομψον) EVſtath. in librum vltimū Iliad. quū docuiſſet vocem φαῦλος ſignificare non ſolùm τὸ κακόηθες, ſed etiam τὸ ἀγαθὸν, ſubdit, ὡς Εὐριπίδης, φαῦλον, κομψὸν, τάχιστον. Lege, φαῦλον, ἄκομψον, τὰ μέγιστ' ἀγαθόν.

Λέσχης ἀτρίβωνα) Λέσχη (vox manifeſtò Syriaca) eſt φλυαρία ἢ πολυλογία. ἀτρίβων autem eſt, ὁ μὴ ἐντριβὴς ὢν, ἀλλὰ ἄπειρος. & contra apud eundē in Medea, τρίβων pro ἐντριβὴς & verſatus in aliqua re accipitur. Herodotus Melpomene οὐδ' αὖ ὅστις μὴ κάρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη λίνου ἢ καννάβιός ἐστι. τριβωνευομένους nouata dictione homines in rebus forenſibus magnum vſum habentes Antiphon appellauit, vt notat Harpocration & Moſchopulus. hi ſūt quos Plautus *lingua factioſos, inertes opera*, & Sophocles, κακοὺς πρὸς αἰχμὴν, ἐν δὲ τοῖς λόγοις θρασεῖς, dicunt. hunc locum explico ne quis poſthac *ſermones* hîc *palliatos* cum interprete ſomniet.

Χρῆται δὲ ὁ Πλάτων ἐνίοτε αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ καλοῦ. Mirum ſanè: ſed puto ſcribendum κακοῦ. aut ſi καλοῦ retinere libeat, ſenſus erit, Platonem etiam ea quæ ſūt honeſta & καλὰ, vocare φαῦλα: nō quidem ᾗ καλὰ, ſed propter vilitatē ipſorum aut ſimilem cauſſam.

Pag.226. Σημεῖα τινὰ τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ παρατίθενται) Si non inuidiſſet nobis rerum omnium cōſumptrix vetuſtas, libros Diogenis Cyziceni & Suetonii Trāquilli, quos ſcripſerant Περὶ τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις σημείων· minus eſſet hodie obſcurum antiquorū in hac re ſtudium: quod fuiſſe maximum docet ſatis Epiphanius ἐν τῷ περὶ μέτρων. Nunc quod ille nos docuiſſet cogimur aut ab hoc ſcriptore, aut ab Iſidoro reperitare. Eum vide lib. I. cap. XX.

Χ λαμβάνεται πρὸς τὰς λέξεις καὶ τὰ σχήματα) Ait τὸ χ aſſumi πρὸς τὰς λέξεις. Quas? nempe eas quæ vel nouæ eſſent, (nam Plato non paucas primus vſurpauit) vel elegantius aut paullo audentius tranſlatæ; aut alia ra-

σione notatione dignæ in dictione Platonis. quare λέξεις posuisse videtur pro λέξεις πεποιημένας aut ἐσχηματισμένας. & σχήματα fortasse vocat τὰς τῆς διανοίας figuras κατ' ἐξοχήν. Porro autem sæpe inter legendum occurrunt apud Græcos interpretes hæc verba, διὸ τὸ χ. quibus ferè vtũtur quum aliquid reprehẽdunt, aut cuiusdam vocis seu locutionis nouitate & insolentia offenduntur. vt ecce apud Sophoclẽ, hoc versu, Σφῷν τὸ μὴ πιτνεῖν κακῶς. κακῶς ait scholiastes ἡ ἀντωνυμία, διὸ τὸ χ. & in scholiis manuscriptis EVripidis, quæ mihi communicauit doctissimus Galesius, ad hũc versum ex Medea, μετ' ἀνδρὸς ὅς σφε νῦν ἀτιμάσας ἔχει, τὸ χ ait scholiastes, ὅτι κακῶς τῷ σφε ἐχρήσατο. ἔδει γὰρ αὐτὴν εἰπεῖν. quin pro eodem interdum dicunt, χιάζεται οὗτος ὁ στίχος. Itaque τὸ χ est apud eos χιασμοῦ, & deculpati loci (vt loquitur Gellius) nota. hîc tamen diuersum vsum eius docet Laertius: quod mirum videri non debet: neque enim omnes eodem modo vtebantur eadem nota: vt de asterisco apud EVstath. & veterem Homeri scholiasten itémque alios scriptores obseruaui: ideóque citãt grammatici Græci librum de Notis Hesiodeis ab Aristonico grammatico conscriptum.

Διπλῆ) Diples figura nota est. Diple autẽ περιεστιγμένη, * ita notabatur.

Χ περιεστιγμένον πρὸς τὰς ἐκλογὰς καλλιγραφίας) Satis prudenter fecit hoc loco Ambrosius, quum vocem Græcam retinuit, quam non intelligebat. Ita vocabãt χ cum duobus punctis, * hoc modo: vt de diple περιεστιγμένη iam diximus. Græci etiam * hac nota vtebantur, quæ significat χρήσιμον vel χρηστόν. & laudabilia quum excerpserãt, χρηστομαθείας (Seneca in epistolis Excerpta) appellabant. quales hodiéque extant ex Strabone, & quales penes me sunt ἐκ τῆς Φωτίου βιβλιοθήκης: χρηστομαθεῖαι, haud sanè aspernandæ: quæ, vt puto, lucem adhuc non viderũt. In antiquis editionibus Pindari sæpe occurit χ περιεστιγμένον, haud scio quàm rectè. Scholiastes enim simplex tantùm χ appositum dicit.

Ὀβελὸς περιεστιγμένος) In prioribus editionibus scriptum erat ὀβολός: & ita scriptum reperi etiam apud alios. vocabantur & ῥάβδοι eædem notæ. Hesychius, Ῥάβδοι, ὀβολοὶ οἱ παρατιθέμενοι τοῖς Ὁμήρου στίχοις. Epiphanius de obelo, παραπλησίως γράφεται τῇ καλουμένῃ γραμμῇ. ὀβελὸς δὲ κέκληται κατὰ Ἀττικὴν χρῆσιν, ἄλλοις δὲ καλεῖται δορὺ ὅ ἐστι λόγχη. Quid est autem ὀβελὸς περιεστιγμένος? Puto fuisse obelũ cum geminis punctis, quem alii Græci ac Latini critici limniscũ appellabant: * & ita notabatur. Epiphanius enim de limnisco, (vel potius lemnisco,) sic scribit, λίμνισκος σημεῖον ἐστὶ γραμμὴ μία, μεσολαβουμένη ὑπὸ κεντημάτων δύο μιᾶς μὲν ἐπάνω οὔσης, τῆς δὲ ἄλλης ὑποκάτω.

Ἀντίσιγμα περιεστιγμένον) Fuit & ἀντίσιγμα ἐστιγμένον, de quo Isidorus: & ἀντίσιγμα περιεστιγμένον, quod ita notabant.

Κεράνιον) Lege, Κεραύνιον. Erat enim nota ad instar cuspidis fulminis * hoc modo. Ceraunium Isidoro.

* *Has notas depictas habebis in calce harum annotationum.*

Ἀστερίσκος) De hac nota vide EVſtathium in ν. Iliad. & Epiphanium.

Νεωστὶ ἐκδοθέντα εἴ τις ἤθελε διαγνῶναι) Fortaſſe, ἤθελεν ἀναγνῶναι.

Pag. 227. Περιέχειν δὲ ἐκ τοῦ μέσου) Hæc pertinent ad illam ψυχογονίαν in Timæo deſcriptam.

Pag. 229. Ἕνα τε αὐτὸν καὶ ἐκ ἀπείρων κατεσκευάσθαι) Scribe καὶ ἐκ ἀπείρους, ex Platone.

Σφαιροειδῆ δὲ διὰ τὸ καὶ τὸν γεννήσαντα τοιοῦτον ἔχειν σχῆμα] Plato, διὸ καὶ σφαιροειδὲς ἐκ μέσου πάντῃ πρὸς τὰς τελευτὰς ἴσον ἀπέχον καὶ κυκλοτερὲς αὐτὸ ἐτορνεύσατο πάντων τελεώτατον ὁμοιότατόν τε αὐτὸ ἑαυτῷ σχημάτων. Poſtrema verba Platonis ambigua ſunt. Laertius accipit ita quaſi dicat Plato mundi fabricatorem formam ſphæricam mundo à ſe condito tribuiſſe, vt eſſet ſibi eius auctori ſimilis. & ita Proclus quoque interpretatur. τὸ γὰρ πρέπον, ait, καὶ τῷ λαμβάνοντι πρέπον ἐστὶ, καὶ τῷ διδόντι, καὶ τῷ παραδείγματι. τῷ λαμβάνοντι μὲν, ὅτι τέλειον ὂν, καὶ τῷ τελειοτάτῳ τῶν σχημάτων φίλον ἐστὶ, καὶ πάντα περιειληφὸς, τῷ πάντων περιληπτικῷ. τῷ διδόντι δὲ, ὅτι νοῦς ὢν, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐστραμμένος, ὁμοιότατον αὐτῷ καὶ πρέπον σχῆμα ἀπεγέννησε. ὁ γὰρ νοῦς ἐν τόρνου σφαίρας κινήσει προσόμοιον ἔχει νόησιν ὡς εἴρηκεν ἐν Νόμοις κατὰ ταυτὰ, καὶ ὡσαύτως, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ περὶ τὸ αὐτὸ τεταγμένος. Sic igitur Proclus & Diogenes qui vocem αὐτὸ antè ἑαυτῷ, vt videtur, non agnorunt: neque eſt apud Proclũ. Cicero aliter verba illa accipit: ſic enim vertit, *vt omnes partes ſimillimæ omniũ eſſent.* Apuleius quoque, *Idcirco autem perfectiſſimo & pulcherrimo mundo inſtar pulchræ & perfectæ Sphæræ à fabricatore deo quæſitum eſt, vt ſit nihil indigens: ſed operiens omnia, coercénſque contineat pulcher & admirabilis, ſuíque ſimilis, ſibíque reſpondẽs.* Alcinous in Inſtitutione ſua hæc verba conſulto fortaſſe conſilio non attigit: Ait, σχῆμα δ' αὐτῷ περιέθηκε τὸ σφαιροειδὲς, εὐμορφότατον σχημάτων καὶ πολυχωρέστατον, καὶ εὐκινητότατον.

Καὶ ἄφθαρτον διαμένειν τὸν κόσμον) Lege διαμένειν.

Διὰ τὸ μὴ διαλύεσθαι εἰς τὸν θεόν.) Ambroſii codices, διὰ τὸ μὴ δ. εἰς τὸ μὴ ὄν. At Plutarchus aliã cauſſam affert, Statuit Plato, ait ille, mundum φθαρτὸν μὲν ἐπὶ τῇ φύσει, ἐ μὴν φθαρησόμενον γε προνοίᾳ καὶ συνοχῇ θεοῦ. Alcinous, πρός τε τούτῳ, ἄνοσον καὶ ἀγήρων, ἅτε μηδενὸς αὐτῷ προσιόντος τοῦ κηραίνειν πεφυκότος. quæ deſumta ſunt è Timæo.

Pag. 230. Ἅμα γὰρ ὑπάρχειν αὐτῷ] Scrib. αὐτόν.

Pag. 231. Θεοὺς μὲν οὖν ἔχειν τὸ πολὺ πυρίνους] Interpres, ἐκ τὸ πολὺ πυρ.

Γενέσθαι δὲ δημιούργημα,) Plato apertius γῆν δημιουργὸν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐμηχανήσατο.

Οὖσαν δ' ἐπὶ τοῦ μέσου κινεῖσθαι περὶ τὸ μέσον) Plato γῆν δὲ, τροφὸν μὲν ἡμετέραν, εἱλουμένην δὲ περὶ τὸν διὰ παντὸς πόλον τεταμένον. Diogenes εἱλεῖσθαι cum Ariſtotele accepit pro moueri: Cicero vertit, *ſuſtinetur.* Sed vide Proclum: nam de illo Platonis ῥητῷ magna eſt inter Platonicos & Ariſtotelicos cõtentio.

Ἐπεὶ δ' αἰτίαι εἰσὶ δύο, τὰ μὲν διὰ μὲν νοῦ ἐστὶ, τὰ δ' ἐξ ἀνάγκης ...

αἰτίας (φησὶ) λεκτέον. De duabus caussis habes apud Timæum Locrum initio, & Platonem in Timæo. Eæ sunt θεὸς siue νοῦς, & ἀνάγκη. Vocem διαμονὴν esse mendosam facilè videbit qui animũ attẽdet: etsi interpres quoque ita legit. Mihi nondum reperta vera lectio.

Pag. 233. Ἐὰν μὴ τέλεον ἀπαραίτητα ὁρᾷ τὰ πράγματα ἐν ὑπερβαλλούσῃ διαφορᾷ δήμου.) Duplici mendo contaminata est hæc periodus. Nam & ἀπαραίτητα vel δυσπαραίτητα (mutatis inuicem δυ & δυ, vt sæpe) legendum omnino est: & διαφθορᾷ nõ διαφορᾷ.

Πρῶτον αὐτὸν διασυστῆσαι) Nõ damno penitus istam lectionem: tamen suspicatus sum aliquando scribi debere πρῶτον αὐτὸν δοκεῖν συστῆσαι.

Pag. 240. Ἡ δὲ ἀνδρεία τοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ φοβεροῖς μὴ ἐξίστασθαι ποιεῖν, ἀλλὰ μένειν) Nihil censeo mutandum etsi duriusculè dictum. Est autem ἐξίστασθαι ποιεῖν, refugere ne aliquid facias. sic ἐξίστασθαι ἀναλωμάτων οὐδὲ ἓν dicimus pro sumtibus nullis parcere. Alcinous sic definit, Ἡ ἀνδρία ἐστὶ δόγματος ἐννόμου σωτηρία δεινοῦ τε καὶ μὴ δεινοῦ· τουτέστι διατηρητικὴ δύναμις δόγματος ἐννόμου. quæ definitio latius fortitudinẽ extẽdit quàm vulgo soleant philosophi alii.

Pag. 243. Εἰς χρημάτων λόγον ἀπορῆσαι) Potest & ἀπορήσας legi.

AD LIBRVM QVARTVM.

ΣΠΕΥΣΙΠΠΟΣ.

Pag. 252. Τῶ μὲν δήμου Μυρρινούσιος ἦν) Scribo, τῶν μὲν δήμων Μυρρινούσιος ὤν.

Pag. 253. Ὅτε καὶ Διονύσιος πρὸς αὐτὸν γράφων, &c.) Huius epistolæ meminit Athenæus lib. VII, Διονύσιος γοῦν ὁ τύραννος ἐν ταῖς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολαῖς, καὶ τὰ τῆς φιληδονίας αὐτοῦ διεξερχόμενος, ἔτι τε τῆς φιλαργυρίας, ἐρανίζεσθαί τε παρὰ πολλῶν αὐτὸν διελέγχων ὀνειδίζει καὶ τὸν Λασθενείας τῆς Ἀρκαδικῆς (sic legẽdum) ἑταίρας ἔρωτα. Quæ verba repetuntur in XII.

Σὺ δὲ δασμολογεῖς, &c.) Huc pertinet hæc ex eadem Dionysii epistola quæ apud Athenæũ extat, Σὺ πῶς ἂν φιλαργυρίαν ὀνειδίζεις, αὐτὸς μηδὲν ἐλλελοιπὼς αἰσχροκερδείας. τί γὰρ οὐ πεποίηκας; οὐχ ὑπὲρ ὧν Ἑρμείας ὤφειλεν αὐτὸς ἐκτετικὼς, ἔρανον συνάγειν ἐπιχειρεῖς;

Πρῶτος ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐθεάσατο τὸ κοινὸν] Nihil aliud est θεάσασθαι τὸ κοινὸν ἐν τοῖς μαθήμασιν, quàm θεάσασθαι τὴν κοινωνίαν τὴν ἐν τοῖς μαθήμασιν οὖσαν. At hoc quî potest verũ esse, quum *primus Plato*, ait Apuleius, *tripartitam philosophiã copularit, sibique inuicem necessarias partes, neque pugnare inter se tantummodo, sed etiam mutuis adiuuare auxiliis ostenderit*? Sed de scientiis mathematicis sic propriè dictis sensit Laertius.

Pag. 254. Πλούταρχος δέ φησιν ἐν τῷ Λυσάνδρου βίῳ καὶ Σύλλα) Plutarchus in vita Syllæ quosdam recensens, qui morbo pediculari fuissent extincti, Acastum Peliæ filium, Alcmanem lyricum, Pherecydem theolo-

gum, & Callisthenem Olynthiũ memorat, & hoc amplius Mucium Iurisconsultum, Enniúmque primum belli seruilis autorem. de Speusippo, ne γοῦν quidē, vt aiunt. Aut igitur memoria labitur Diogenes, aut codex Plutarchi hodie mutilus circumfertur. Equidem, quũ ii qui Plutarchi manuscriptis codicibus vsi sũt, nihil tale obseruauerint, labor vt credam hîc quoque μνημονικὸν ἁμάρτημα commisisse Laertium.

Pag. 255. Ἐπιστολαὶ πρὸς Δίωνα) Harum meminit Plutarchus in commentario De discernē do amico ab adulatore.

ΞΕΝΟΚΡΑ'ΤΗΣ.

Pag. 256. Ξενοκράτης Ἀγαθήνορος Καρχηδόνιος) Repone priorem lectionem, quæ est verissima, Χαλκηδόνιος. Fuit enim Xenocrates Chalcedonius (non Carchedonius) vel Strabone teste, & rectè Χαλκηδόνιος apud Suidam & AElianum. quãquam meminimus etiam apud hunc mendum simile aliquãdo obseruare in ista voce.

Θύε ταῖς χάρισι] Ita dicebant de hominibus mœstis. vt contrà vrbanos & eos qui χαρίεντες Græcis appellantur, dicebant litasse Gratiis. EVnapius, Ἄνδρες ἄξιοι τοῦ τῆς φιλοσοφίας ὀνόματος· πλὴν ὅσα γε ὁ Βεργινιανὸς ταῖς χάρισιν ἔθυσε, καὶ ἱκανὸς ἀνθρώποις ὁμιλεῖν ἐστὶ καὶ εἴη. Vide eundem in Iamblicho. Extat & apud Plutarchum, in vita Caii Marii, & præceptis connubialibus.

Ἔνιοι δὲ Λαΐδα) Vide Acronem Horatii interpretem, in satyram III, lib. II.

Pag. 257. Ὥστε μὴ ἐξὸν ἀνώμοτον) Vide Cic. ad Atticum, & pro Balbo: necnon Valeriũ Maximum, libro secũdo, capite De maiestate.

Ἀλεξάνδρου γοῦν συχνὸν ἀργύριον) Quinquaginta talenta vt apud Cicerone, Plutarchũ. & Stobæum legimus: triginta, vt apud Hesychium Milesium & Suidam. aliquot talenta, ait Val. Max. quem vide.

Καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα) Sumtum videtur ex Timæo: cuius verba hæc sunt, Τίμαιος δέ φησιν, ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος, τῇ τῶν Χοῶν ἑορτῇ, τῷ πρώτῳ ἐκπιόντι χοᾶ, ἆθλον ἔθηκε στέφανον χρυσοῦν· καὶ ὅτι πρῶτος ἐξέπιε Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος· καὶ λαβὼν τὸν χρυσοῦν στέφανον ἀναλύων τῷ Ἑρμῇ τῷ ἱδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς ἐπέθηκεν, ᾧπερ εἰώθει καὶ τοὺς ἀνθινοὺς ἑκάστοτε ἐπιτιθέναι στεφάνους ἑσπέρας ἀπαλλασσόμενος πρὸς αὑτόν. Vide Athenæum.

Οἱ δὲ τοῦτο φασὶν εἰπεῖν, Παρ᾽ ἐμοὶ γὰρ πόκος οὐ κνάπτεται) Subaudiendũ est, ἀλλὰ γναφοῦται τὰ ἱμάτια, ἢ τὰ ἔρια. hoc est, lana apud me nõ carminatur: sed post eaquã est carminata, & vestis ex illa facta, tum mihi polienda traditur. Non est obscurum quid sibi voluerit Xenocrates. Quòd autem vir eruditissimus Hieronymus Mercurialis, putat legendum γναφοῦεται, propter istud Arcesilai dictũ, quod apud Galenum in secundo De differẽtiis pulsuum extat, ὡς οὐδεὶς πόκον εἰς γναφεῖον φέρει, mihi (quod cum bona eius venia liceat) non ita videtur. Nam, vt nihil mutemus, eadem erit sententia.

Pag. 261. Ἀθηναῖοι δ᾽ ὅμως τοιοῦτον ὄντα ἐπιστρεφικόν ποτε

τὸ μετοίκιον ἀπονομῶντα θεῖναι) Lege, ἀτονοῦντα, vt in editione vetere rectè est. Significat Laertius Xenocratem vænisse ab Atheniensibus, quòd non posset τὸ μετοίκιον pendere. Fuit hoc apud Athenienses tributi genus quod soluebãt quotannis inquilini: de eo sic est apud Harpocrationem, Οἱ μέντοι μὴ τιθέντες τὸ μετοίκιον μέτοικοι, ἀπήγοντο πρὸς τοὺς πωλητὰς, καὶ εἰ ἑάλωσαν, ἐπιπράσκοντο. Vide plura apud illum grammaticum, ac Suidam, necnon Pollucem. Meminit & Synesius Περὶ ἐνυπνίων. At quod Diodorus narrat libro vndecimo Themistocle auctore & impulsore Athenis fuisse inquilinos hac pensitatione liberatos: apparet id non fuisse diuturnum.

Pag. 262. Τοῦτό φησι Μυρωνιανὸς) Diuersissima sunt quæ super hoc memorat Plutarchus, apud quem dicitur Lycurgus Xenocratem publicanis abstulisse, quum eum traherẽt in iudicium τοῦ μετοικίου nomine. Locus est in vita Quinti Flaminii.

Ἐπὶ Λυσιμάχου ἄρξάμενος) Alii Lysimachidem vocant.

ΠΟΛΕ'ΜΩΝ.

Pag. 263. Πολέμων Φιλοστράτου] Addit Suidas ἢ Φιλοκράτους.

Ὁ δὲ οὐδὲν διατραπεὶς ἦρε τὸν λόγον ὁμοίως] Aliter Valerius Maximus, Xenocrates vultum, inquit, in eodem habitu continuit, omissísque de quibus disserebat, de modestia ac temperãtia loqui cœpit.

Κατ᾽ ὀλίγον ἐθηρεύθη] Rectè κατ᾽ ὀλίγον: quod ex his Valerii verbis potest intelligi: nã Laertius vt verborum compendium faceret, id nobis coniiciendum reliquit. *Primùm, inquit, coronã capite detractam proiecit: paulo post brachium intra pallium reduxit: procedente tempore, oris conuiuialis hilaritatem deposuit: ad vltimum, totam luxuriam exuit, vniúsque orationis saluberrima medicina sanatus, ex infami ganeone maximus philosophus euasit.* habes eandem historiam fusè expositam apud Lucianum Bis accusato. Notandum verò quod ait Valerius, Reduxisse eum brachium intra pallium. Nam hoc apud antiquos Athenienses fuit pudoris & modestiæ signũ. AEschines, ὥστε ὁ νυνὶ πάντες ἐν ἔθει πεποιήμεθα, τὸ τὰς χεῖρας ἔξω ἔχοντες λέγειν, τότε τοῦτο θρασύ τι ἐδόκει εἶναι. Quintilianus lib. XII. *Quapropter mihi falli multum vidẽtur qui solos esse Atticos credunt, tenues & lucidos & significantes, sed quadam eloquentiæ frugalitate contentos, ac semper manum intra pallium continẽtes.* Ideóque apud Romanos olim annus erat vnus ad cohibendum brachium toga constitutus, vt ex Cicerone obseruat doctissimus Turnebus.

Pag. 264. Περὶ τόν τε εἶναι πολιτῶν, καὶ ἁρματοτροφῆσαι) Quod fuit diuitum & beatorum hominum, non *quorum virtutibus obstat res angusta domi.* Vnde eleganter Simonides dixerat, τὸ ἱπποτροφῆσαι οὐ λακύθοις ὀπαδεῖν, ἀλλὰ ἀρούραις πυροφόροις.

Κατάπυγ.] Versus est Aristophanis.

Pag.266. Ἦν δὲ καὶ φιλοσοφοκλῆς &c.) Totus hic locus ita legi & diſtingui debet, ἦν δὲ καὶ φιλοσοφοκλῆς, καὶ μάλιστα ἐν ἐκείνοις, ὅπου κατὰ τὸν κωμικὸν τὰ ποιήματα αὐτῷ

Κύων τις ἐδόκει συμποιεῖν Μολοττικός. καὶ ἔνθα ἦν, κατὰ τὸν Φρύνιχον,

Οὐ δὲ γλυκὺς, οὐδ᾽ ὑπόχυτος,
ἀλλὰ πράμνιος.

Notum eſt illud Ariſtophanis apud Athenæum, τὸν Ἀθηναίων δῆμον, οὔτε ποιηταῖς ἥδεσθαι σκληροῖς καὶ ἀστέμφεσιν, οὔτε πραμνίοις σκληροῖσιν οἴνοις. quæ hunc locum non parum illuſtrant. Nã illas voces, γλυκὺς, ὑπόχυτος & πράμνιος, certas eſſe vini appellationes, is demum ignorat, qui Athenæi libri primi fragmenta non vidit. Neque eſt quòd pluribus hanc emendationem confirmatum eamus. quum præſertim apud Suidam quoque ita legatur: qui habet hunc locum, dictione ὑπόχυτος: eum vide: ſimul obſerua quàm parũ fideliter ſoleãt grammatici auctorum quos citant locos referre: quibus perſæpe abundè ſatis eſt, modò eam vocem, qua de agitur, retineant. tale eſt quod apud eũdem in voce φλοιὸς obſeruari poteſt.

Οὐ μᾶλλον Πολέμωνα) Traiectio, in qua creber Laertius. pro, μᾶλλον δὲ οὐ Π. Sic ſuprà, μόνον μὴ ἀχριάσαι, pro μὴ ἀχριάσαι μόνον, *ne colorẽ quidem mutaſſe.*

ΚΡΑΤΗΣ.

Pag.267. Ὧν ἄπο μῦθος Ἰερὸς ᾔεισεν) In quibuſdam editionibus ἥισεν. quæ lectio propius abeſſe à vera videtur. Nam ea, niſi fallor, eſt, ἥιξεν.

Λείψανα τοῦ χρυσοῦ γένους) Ita vocabant prouerbiali loquendi genere viros pios, probóſque & minimè malos. & ita apud Plutarchum in vitis, & Platonẽ V. De republ. Sic etiam dixerunt homines aureos. Theocritus,

Ἀλλήλους δ᾽ ἐφίλασαν ἴσῳ ζυγῷ· ἦ ῥα τότ᾽ ἦσαν
Χρύσειοι πάλαι ἄνδρες, ὅκ᾽ ἀντεφίλασ᾽ ὁ φιλαθείς.

Iulianus in epigrammate

Τίτιανὲ χρύσειε.

ΚΡΑΝΤΩΡ.

Pag.270. Καὶ γῆρας ἤλυθεν οὔτι πρόσω) Iuxta illud Menandri, ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθνήσκει νέος. & Plautus, *Quẽ dij diligunt, moritur iuuenis.* Plutarchus in conſolatione ad Apollon.

Γῆ, σὺ δὲ τεθ.) Legẽdum puto ὑπεδέξω. ὑπεδέξῃ tamen ferri poteſt.

Ἐν γῆς φίλοις μυχοῖσι κρυφθῆναι καλὸν) Videtur παρῳδηθὲν ex iſto EVripidis apud Stobæum, Ἐν γῆς φίλης ὄχθοισι κρυφθῶ καὶ τάφῳ) Vbi legendum fortaſſe μυχοῖσι: hîc verò φίλης non φίλοις.

Οἴμοι. τί δ᾽ οἴμοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν) Eſt & apud Plutarchum in Commentario περὶ εὐθυμίας.

Λέγεται δὲ καὶ Ἀνταγόραν τὸν ποιητὴν ὡς Κράντορος εἰς ἔρωτα πεποιημένα φέρεσθαι ταυτί) Lege, Λέγεται δὲ καὶ Ἀνταγόρα τοῦ ποιητοῦ ὡς Κρ. &c.

Pag.271. Θαυμάζεται δ᾽ αὐτοῦ μάλιστα τὸ περὶ πένθους) Conſolabatur Crantor hoc Commentario Hippoclem, lugentem filiorum morte. Huius varij meminerunt, vt Plutarchus in Cõſol. ad Apoll. & Cicero *Legimus omnes* (inquit in Lucullo) *Crantoris veteris Academici*

De luctu:

De luctu: *est enim non magnus*, *verùm aureolus*, *&c*, *vt Tuberoni Panætius præcipit*, *ad verbum ediscendus libellus*. Eum libellum, vt ipse ait, aureolum, dubiũ nõ est quin in suo de consolatione magnam partẽ expressisset: quod & Hieronymus his verbis testatur, *Legimus*, inquit, *Crantorem*, *cuius volumen ad consonendum dolorẽ suum*, *sequutus est Cicero*.

Ἀρκεσίλαος.

Pag.272. Ἐπισχὼν τὰς ἀποφάσεις) Ἀπόφασις hoc loco est quã ἀπόφανσιν dicũt οἱ ἐκ τοῦ περιπάτου, ex summi præceptoris doctrina: hoc est, oratio aliquid affirmans vel negans. Lapsus est igitur Ambrosius, qui ἀπόφασιν accipit pro negatione, vt ab Aristotele fieri amat. quum hoc loco, nõ magis negationẽ quàm affirmationem significet. & hoc est quod ait infrà; Arcesilaum περὶ πάντων ἐπέχειν.

Καὶ πρῶτος ἐκίνησε τὸν λόγον τὸν ὑπὸ Πλάτωνος παραδεδομένον) M. Tullius II. de Finibus, loquẽs de Socrate, *Is enim percontando atque interrogando dicere solebat eorum opiniones*, *quibuscum disserebat*, *vt ad ea quæ ii respõdissent*, *si quid videretur diceret*. *qui mos quum à posterioribus non esset retentus*, *Arcesilas eum reuocauit*.

Pag.273. Τὰ δ᾽ ἐξ Ἀνδρομέδης Εὐριπίδου προσενηνεγμένος) An προσενηνεγμένος, vt suprà προσεφέρετο? Sic tamen infrà, προσεφέρετο τὰς Ἀριστίππου χρείας. versus autem quem ponit Diog. pronuntiabatur à Perseo, Andromedam alloquente. quòd si quis plura cupit eius fabulæ fragmenta legere, adeat Aristophanem in Thesmophor. necnon Theocriti scholia in φαρμακευ.

Ὦ παρθέν᾽ εἰ σώσαιμί σ᾽, εἴσῃ μοι χάριν) Ex hoc loco facile erit dare lucem scholiastæ Euripidis, qui habet Eubuli Comici versum ex isto παρῳδηθέντα. quã enim ansam traducendi Euripidis sumpsit Plato comicus ex hoc versiculo qui est in Medea,

Ἔσωσά σ᾽ ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων
ὅσοι·

eandem Eubulus ex superiori sumpserat. Vide scholia in illũ ex Medea versiculum.

Ἄγου με ὦ ξένε) Lege,

Ἄγε μ᾽ ὦ ξέν᾽ εἴτε δμωΐδ᾽ ἐθέ-
λεις εἴτ᾽ ἄλοχον.

Verba sunt Andromedæ petentis à Perseo vt se liberet.

Pag.274. Τήλου μὲν Φρυγίη τή-λου δ᾽ ἱερὴ Θυάτειρα) Si sequimur geographos, legendum erit Λυδίη non Φρυγίη. In Lydia enim nõ in Phrygia collocãt illi Thyatiram vrbem. Verùm propter locorum vicinitatem, nihil est mutandum. Nam hæc nomina sæpe confundi, vetus est geographorũ querela. vide Strabonem libro XIIII.

Ὡς δεινὸς ἀνδρῶν) Lege,

(Ὡς δεινὸς ἀνδρῶν) πάντοθεν με-
τρεῖσθαι·

Deest verbum ἔφη, vel ἀπεφήνατο. vt passim in citandis auctoribus fieri solet. Videtur autem Anaxagoras primus huius dicti auctor, vt quidẽ placet Ciceroni & Laertio: vel Aristippus, vt est apud Stobæum, quem vide περὶ ξένης. Extat in hanc sententiam incerti poetæ nõ illepidum hoc epigramma,

Εἰς Ἀΐδην ἰθεῖα κατήλυσις· εἴτ᾽
ἀπ᾽ Ἀθηνῶν

Στίχης, εἴτε νέκυς νείσεαι ἐκ Μερσῆς,
Μὴ σέγ᾽ ἀνιάτω πάτρης ἄπο τῆλε θανόντα.
Πάντοθεν εἷς ὁ φέρων εἰς ἀΐδην ἄνεμος.

ΟΥ᾽ δὲ βιβλίον, φασὶ, τὶ συνέγραψε] Assentitur Plutarchus De fortuna Alexandri.

Πρόσθε Πλάτων ὄπιθε ϑ Πύρρων) Lege,
Πρόσθε Πλάτων, ὄπιθεν Πύρρων, μέσσος Διόδωρος.
Nam & Homerus vnde hoc ἐπαρῳδήθη, ὄπιθεν non ὄπισθε,
Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα. est & in Hesiodo.

Τῇ γὰρ ἔχων Μενέδημος ὑπὸ στέρνοισι μόλυβδον) Si hæc lectio vera esset, non video quomodo hæc facerent ad hunc locum, quæ de Menedemo non de Arcesilao essent accipienda. Lege vt est apud EVsebium,
Τῇ γὰρ ἔχων Μενεδήμου ὑπὸ στέρνοισι μόλυβδον.

Θήσεται ἢ Πύρρωνα) Locus est haud dubiè corruptus. apud EVsebium θεύσεται, vnde putant quidam legendum esse ψεύσεται. quibus non assentior. nam θεύσομαι est *Curram*. & est simile quod sequitur, Νήξομαι. lege autem ἐς Πύρρωνα non ἢ.

Νήξομαι εἰς Πύρ.) Lege, σκολιὸν Διόδωρον.

Pag. 276. Καὶ νέον οὐ λήσῃς) Fortasse νόον.

ΟΥ᾽ λήψεταί τις τοῦτον ἀστραγάλῳ) Notum est illud Lysandri, τοὺς μὲν παῖδας ἀστραγάλοις δεῖ ἐξαπατᾶν, τοὺς δὲ ἄνδρας ὅρκοις.

Pag. 277. Πρὸς Ἀλεξῖνόν τινα διαλεκτικὸν) Scribe Ἀλεξίνειον.

Pag. 278. ΕΙ᾽σελθὼν οὖν ποτε πρὸς Κτησίβιον νοσοῦντα) Dissentit Plutarchus. Eius verba hæc sunt, Τοιοῦτος Ἀρκεσίλαος περί τε τὰ ἄλλα, καὶ νοσοῦντος Ἀπέλλου τοῦ Χίου τὴν πενίαν καταμαθὼν, &c. nam longum sit totum locum adscribere, qui est in Commentario De discernendo amico ab adulatore.

ΕΙ᾽ς τὰς ἀργυρικὰς δείξεις ἀπήντα) Tãgit morem eius æui, de quo nec ipse quicquam aliud obseruaui, nec ab aliis legi obseruatum. Memini quidẽ legere me sæpissime in Græcis scriptoribus δείξεις siue ἐπιδείξεις ἀργυρωμάτων & χρυσωμάτων, quæ fiebant in pompis ducendis: sed ne id quidem satis hunc locum explicat.

Pag. 282. ΟΙ῾ δέ μιν ἠΰτε γλαῦκα περισπίζα τεθηπότες) Lege, ΟΙ῾ δέ μιν ἠΰτε γλαῦκα πέριξ σπίζαι τεθηπότες. hoc sensu, Turba ita circunstabat & stupebat Arcesilam, vt noctuam solent reliquæ aues. σπίζαι hîc pro quauis aue. Aristoteles Historiæ animalium libro IX. cap. primo, τῆς δὲ ἡμέρας καὶ τὰ ἄλλα ὀρνίθια τὴν γλαῦκα περιπέτεται· ὃ καλεῖται θαυμάζειν. Lucianus Ἁρμονίδης, Ἀλλ᾽ ἔνθα αὖ καὶ νῦν φανῆς, συνθέουσιν ἐπί σε πάντες, ὥσπερ ἐπὶ τὴν γλαῦκα τὰ ὄρνεα. Multa hac de re Dio Chrysostomus elegantissimè initio orationis, si bene memini, duodecimæ.

BI᾽ΩN.

Pag. 284. Ἀντιγόνῳ διασαφεῖ) Vide hæc aliter apud Stobæum περὶ εὐγενείας.

Pag. 285. Τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσσόμενος) Quod & de Horatii patre dictum olim fuit, qui & ipse fuit salsamentarius. Vide Suetonium in eius vita.

Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι) EVstathius in

Commẽtariis ad hũc poetæ versum Iliadis ζ, hanc historiã tangens, Antisthenẽ pro Bione posuit, memoriæ culpa.

Ἔχων οὐ πρόσωπον ἀλλὰ συγγραφήν) Eleganter sanè. Sic dixit etiam Apuleius, in I X. *Frontes literati, & capillum semirasi, & pedes annulati.* quum innueret stigmatias. Sic & *frontem inscriptã* multi è veterib⁹ dixerũt.

Μήτηρ δὲ οἵαν ὁ τοιοῦτος γήμαι ἀπ' οἰκήματος) Bionis mater fuit Olympia Lacæna, meretrix. Athenæus, Καὶ Βίων δὲ ὁ Βορυσθενίτης φιλόσοφος, ἑταίρας ἦν υἱὸς Ὀλυμπίας Λακαίνης ὥς φησι Νικίας ὁ Νικαεὺς ἐν ταῖς τῶν φιλοσόφων διαδοχαῖς.

Τοῖς βουλομένοις καθιππάζεσθαι φιλοσοφίας) *Iis qui uolunt stylum atuere in philosophiã. siue inequitare philosophiæ.* nã & Latinos sic loqui constat.

Pag. 186. Ἀναφέρεται γὰρ καὶ τοῦτο εἰς αὐτὸν) Hoc addit Diog. quia Antistheni postea idem dictum tribuet. at A. Gellius Biantis hominis sapientis & nobilis esse dicit: vt interdum mihi in mentem venerit, verendum esse ne A. Gellio hac in re memoria imposuerit, in tanta præsertim nominum similitudine, Biantis & Bionis. Contrarium mẽdum apud Plutarchum quodam loco obseruaui, quem hic indicabo. Is igitur in Commentario περὶ δυσωπίας, sic scribit, ὥσπερ Ἀντίγονος ὁ γέρων ὑπὸ Βίαντος ἐνοχληθεὶς πολλάκις, δότε εἶπε Βίαντι τάλαντον καὶ ἀνάγκη. vbi legẽdum esse Βίωνος & Βίωνι assensuros mihi spero viros omnes doctos. Nam & ratio tempori congruit, & Diogenes quoque in huius vita Antigoni mẽtionem facit.

Ἕξεις ποινήν) Habebis Pœnã, hoc est, Furiam: sic Scaliger alicubi hunc locum rectè exponit.

Pag. 287. ΕΥ̓́κολον ἔφασκε τὴν εἰς ᾅδου ὁδὸν) Laertius de Lycone; qui podagra laborans obierat,

> -θαυμάζω τοῦτο μάλιστα δ' ἐγὼ
> Τὰν οὕτως ἀΐδαο μακρὴν ὁδὸν, αὖ πρὶν ὁ ποσὶν
> Ἀλλοτρίοις βαδίσας, ἔδραμε νυκτὶ μιῇ.

Καταμύοντας ἠρέμα ἀπιέναι) Itaque etiam καταμύειν, εὐφημισμοῦ χάριν, pro mori vsurpabant. Lucianus, Καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχομεν παρ' αὐτοῦ, ἢν ὁ γέρων μόνον καταμύσῃ. id quod etiam vernaculus noster sermo eleganter retinuit. Interdum vocem hanc subaudiendam relinquebãt: vt ibidem Lucianus, Καὶ πολὺ τὸ, Ἐὰν ὁ πατήρ.

Pag. 288. Τὴν δὲ οἴησιν) Id est, τὸ οἴεσθαι ἑαυτὸν εἶναί τινα, vel τὸ μέγα φρονεῖν ἐφ' ἑαυτῷ, vt elegãtiss. Græci loquuntur. Inde οἰηματίας ἀντὶ τοῦ φρονηματίας.

Μὴ δεῖν ὀνειδίζειν τὸ γῆρας εἰς ἐφ' ὃ πάντες εὐχόμεθ' ἐλθεῖν) Antiphanes apud Stobæum de senectute,

> ΟΥ̓͂ πάντες ἐπιθυμοῦμεν, ἂν δ' ἔλθῃ ποτὲ,
> Ἀνιώμεθ', οὕτως ἐσμὲν ἀχάριστοι φύσει.

Notus est & Ciceronis in Catone maiore locus.

P. 289. Ὡς πρῶτος Βίων τὴν φιλοσοφίαν ἀνθινὰ ἐνέδυσεν) Idem Eratosthenis de Bione dictum refert & Strabo libro primo: cuius verba eo afferam libentius, quòd, nisi vehementissimè fallor, locus ille corruptus est, & nondum à quoquam correctus. ait igitur Strabo de Eratosthene, Ἀπελλῆς τε αὐτῷ πολύς ἐστι

καὶ Βίων, ὅν φησι πρῶτον θείαν τινὰ περιβαλεῖν σοφίαν. atque hanc lectionē retinet Xylāder: quod miror, quū præsertim Diogenē laudet, ex quo facile erat intelligere legendum esse apud Strabonem, ὅν φησι πρῶτον ἀνθινὰ περιβαλεῖν σοφίαν. Dicebat enim Eratosthenes, Bionem primum fuisse qui philosophiam picta ac florida veste induisset: causam huius dicti affert Laertius, διὰ τὸ παντὶ εἴδει λόγου κεχρᾶσθαι. ἀνθινὰ appellant τὴν ἀνθινὴν ἐσθῆτα. & ita etiā Cicero loquitur. Sed quid si legamus in vtroque scriptore ἰανθινά; nam ianthina quorum in Iuris libris fit mētio, sunt αἱ ἰανθιναὶ ἐσθῆτες. Sanè minus recesserimus à vulgata lectione.

Ὦ πέπον Ἀρχύτα ψαλληγενὲς, ὀλβιότυφε) Ex illo Homeri, Il. γ,

Ὦ μάκαρ Ἀτρείδη μοιρηγενὲς ὀλβιόδαιμον.

Τῆς ὑπάτης ἔριδος πάντων ἐμπειρότατ' ἀνδρῶν] Homerus,

Ἤ σὺ Πυλεΐδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν.

Pag. 291. Καὶ γρᾶς ἐδόκει ὄμμασι] Existimo Bionem quodam suorum scriptorum loco quæ omnia interierunt, eos risisse qui existimarent ista περίαπτα aliquā habere vim. Sanè apud Plutarc. Bionis locus extat, vnde hoc videtur posse colligi. Sic ille in Commentario de superstitione, αἱ δὲ γρᾶες καθάπερ παττάλῳ φησὶν ὁ Βίων, ὅ,τι ἂν τύχωσιν αὐτοῖς περιάπτουσι φέρουσαι καὶ περιαρτῶσι. Eleganter igitur Diogenes ad Bionis verba respiciēs, eum ridet, & inconstantiæ acerbè accusat. atque hoc absque Plutarcho fuisset, nunquam in mentem venire potuisset. Lege autem hîc πεπεισμένως non πεπεισμένος. quod est ineptum.

Pag. 292. Καὶ μαθηματικὸς Ἀβδηρίτης] Bionem quendam astrologum laudat Strabo. & de eodē, vt opinor, sic Hesychius: Βίων ἄλλος Ἀβδηρίτης ἔγραψεν εἶναί τινας οἰκήσεις ἔνθα γίνεσθαι ἓξ μηνῶν τὴν νύκτα, καὶ ἓξ τὴν ἡμέραν.

Πέμπτος Σολεὺς Αἰθιοπικὰ γεγραφὼς) Hic & ab Athenæo laudatur, & videtur à Varrone inter rei rusticæ scriptores recenseri.

ΛΑΚΥΔΗΣ.

Pag. 293. Τοῦτόν φασι καὶ περὶ οἰκονομίαν γλυκύτατα ἐσχηκέναι) Atqui omisit sanè Laertius quod erat γλυκύτατον. Nam quis ārī erat γλυκύτατον. Nam quis ari su temperet, quū audiet Lacydem hunc, fraude ista seruulorū suorum fuisse impulsum vt se eorum sectæ addiceret, qui τὴν ἀκαταληψίαν defendebant? Dicebat enim homo facetissimus, Cur ego putem sensu aliquid certo posse percipi, quum toties sensus meos falli sciam? siquidē quoties domo discedo, videor mihi oculis meis videre quæ in cellam penariam condo: At ego idem reuersus domum nihil reipsa vnquam reperio quod promam: quod non fieret nisi verum esset falli sensus nostros, nec vllam in iis esse certitudinem posse. Sed enim ne longior sim, totam hanc lepidam historiam lectori videndam relinquo apud Numenium. cuius hoc fragmentum extat hodiéque apud Eusebium Εὐαγ. προπ. lib. XIIII.

Pag. 294. Ὀψὲ δὲ αὐτοῦ γνωμὴν ἐρωτῶντι λέγει τις, εἶτα νῦν καιρός; εἶτα μηδὲ νῦν;) Lege, meo pe-

ricu!o, λέγει τις, εἶτα νῦν καιρός; ὁ δὲ, εἶτα μηδὲ νῦν; Nã illa verba, εἶτα μηδὲ νῦν; sunt Lacydis respondentis , & quidem acutè. quod tamen ita esse non potest, nisi inseratur ὁ δέ.

ΚΑΡΝΕΑ'ΔΗΣ.

Pag.295. Ἐπιεικῶς αὐτοῖς ἀντέλεγε) Tamen Cicero, *Carneades libenter in Stoicos inuehebatur.*

Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος, οὐκ ἂν ἦν ἐγώ) Simile illi,

Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος οὐκ ἂν ἦν στοά.

Ἀσχολία τῇ περὶ τοὺς λόγους] Quæ quidem fuisse tanta memoratur, vt quum cibi capiẽdi causa recubuisset cogitationibus inhærens, manum ad mẽsam porrigere obliuisceretur. Adi, si fert animus, Valerium Maximum.

Ὥστε τὸν γυμνασίαρχον προσπέμψαι αὐτῷ μὴ οὕτω βοᾶν) Vide Plutarchum in Comment. περὶ ἀδολεσχίας. apud quem sic respondet Gymnasiarchus , Δίδωμι τὸν προσδιαλεγόμενον· τοῦ δ᾽ ἀποκρινομένου μέτρον ἔστω ἡ τοῦ ἐρωτῶντος βούλησις.

Pag.296. Τοῦτον σχολῆς τῆς δ᾽ ἐκκεκηρύχθαι λέγω] Videtur ex isto Sophoclis in Antigone,

Τοῦτον πόλει τῇδ᾽ ἐκκεκηρύχθαι τάφῳ μήτε κτερίζειν. & vide, sis, elegantem parodiam.

Οἱ μὲν ἐκήρυσσον, τοὶ δ᾽ ἠγείροντο μάλ᾽ ὦκα] Venustè lusit in Homeri verbis. Nam poeta ἠγείροντο ἀπὸ τοῦ ἀγείρεσθαι, hic ἀπὸ τοῦ ἐγείρεσθαι deducit. Locus est Il. β. De Mentore autem, sic scriptum est apud Numenium, Καρνεάδου γίνεται γνώριμος, Μέντωρ μὲν ὁ πρῶτος οὐ μὴν διάδοχος, ἀλλ᾽ ἔτι ζῶν Καρνεάδης ἐπὶ παλλακῇ μοιχὸν εὑρὼν, οὐχ ὑπὸ πιθανῆς φαντασίας, οὐδ᾽ ὡς μὴ κατειληφὼς, ὡς δὲ μάλιστα πιστεύων τῇ ὄψει, καὶ καταλαβὼν παρῃτήσατο τῆς διατριβῆς· ὁ δὲ ἀποστὰς ἀντεσοφίστευε, καὶ ἀντίτεχνος ἦν, ἐλέγχων αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἀκαταληψίαν.

Τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ συνέγραψαν) Nam Carneades ipse nihil scripsit: vt est apud Plutarchum.

Τῷ λογαοιδικῷ] Lege, λογαοιδικῷ, & vide Hephæstionem.

Βιώσαντα ἔτη πέντε πρὸς τοῖς ὀγδοήκοντα] Annos nonaginta ait Cicero Carneadem vixisse, in Lucullo. Luciano cũ Laertio conuenit: Valerio Maximo cum Cicerone.

ΚΛΕΙΤΟ'ΜΑΧΟΣ.

Pag. 298. Κλειτόμαχος, Καρχηδόνιος) Filius fuit Diogneti. Stephanus.

Ἐλθὼν δ᾽ εἰς Ἀθήνας ἤδη τετταράκοντα ἔτη γεγονώς.] Mendosus est, vt existimo, in hac historia Stephani codex, vbi sic scribitur. ὃς καὶ ἔπειτ᾽ ἐλθὼν Ἀθήναζε, ἄμοιρος ἦν τῶν πρώτων στοιχείων.

Οὗτος ἐκαλεῖτο μὲν Ἀσδρούβας, &c.) Plutarchus, De fortuna Alexandri, primo, Θαυμάζομεν τὴν Καρνεάδου δύναμιν, εἰ Κλειτόμαχον Ἀσδρούβαν καλούμενον πρότερον, καὶ Καρχηδόνιον τὸ γένος, ἑλληνίζειν ἐποίησε.

Εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ἐπιμελείας, ὥστε ὑπὲρ τὰ τετρακόσια βιβλία συνέγραψε] Cicero in Lucullo, de iis qui Carneadem audierant, loquens, *E quibus*, inquit, *industria plurimum in Clitomacho fuit (declarat multitudo librorum) ingenii non minus in*

hoc quàm in Carneade eloquẽtię: in Melanthio Rhodio suauitatis. Ibidem, *Nec verò quicquam ita dicam, vt quisquam id fingi suspicetur: à Clitomacho sumam, qui vsque ad senectutẽ cum Carneade fuit, homo & acutus ut Pœnus, & ualde studiosus, & diligens: & quatuor eius libri sunt de sustinẽdis assentionibus.* Idem Cicero libro IIII Academicarũ quæstionum, multa ex Clitomachi libris profert, & inquit, *Explicaui paullo antè Clitomacho auctore, quomodo ista Carneades diceret: accipe quemadmodum eadem dicuntur à Clitomacho in eo libro quem ad Caium Lucilium scripsit poetam, quum scripsisset iisdem de rebus ad L. Censorinum, eum qui consul cum M. Manilio fuit.* Ex his M. Tullii plura discimus de Clitomacho quàm ex auctore nostro.

AD LIBRVM QVINTVM.

ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΗΣ.

Pag. 300. Ἀριστοτέλης Νικομάχου καὶ Φαιστιάδος.) Vel, vt alii scribunt, Φαιστίδος.

Τραυλὸς τὴν φωνήν. Aristotelicæ τραυλότητος & Platonicæ κυρτότητος meminit Plutarchus in libro De audiendis poetis.

Pag. 301. Ἐσθῆτι ἐπισήμῳ χρώμενος) AElianus Variæ hist. lib. IIII. cap. IX.

Καὶ κουρᾷ.) Solitos antiquitus homines delicatos κουρᾷ χρῆσθαι, notissimum est. De eo more locus elegãs Musonii apud Stobæum Καρτέον μόνης ἕνεκα τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ περιττοῦ, καὶ οὐ χρὴ κόσμου χάριν, ὡς οἴονται δεῖν ἔνιοι, τὰ μὲν γένεια λεαινόμενοι, καὶ μιμούμενοι τοὺς ἀγενείους, ἢ νὴ Δία τοὺς ἄρτι γενειάσκοντας· τὴν δὲ κεφαλὴν οὐχ ὁμοίως κειρόμενοι, διαφόρως δὲ τὰ πρόσω τῶν ὀπίσω. Sed de his plura alibi.

Ἐλθόντα δὴ αὐτὸν καὶ θεασάμενον &c.) Hæc ita variè narrantur à veteribus, vt quid potissimum pro vero amplecti debeas, meritò dubites. Veruntamen si quis iudicio sit saltẽ mediocri, & mentem adhibuerit sanam, spondeo ei non difficile fore veritatem à falso secernere, & calumnias agnoscere, quibus & olim multi, & nuper quidam Aristotelis laudem minuere sunt conati. Verùm hæc nos aliàs, si quando deus Opt. Max. nobis otia fecerit, accuratè tractabimus, & istorum, non magis Aristotelis quàm veræ philosophiæ osorum, calumnias ex facili detegemus & refellemus.

Συμπαρῶν διελέγετο ἄττα) Malim συμπεριπατῶν.

Ὅθεν Περιπατητικὸν προσαγορευθῆναι. Alii aliter tradunt: fuisse duas Peripateticorũ scholas à morte Platonis, Xenocratis & Aristotelis. huius sectatores fuisse appellatos τοὺς ἐκ Λυκείου περιπατητικούς. illos τοὺς ἐξ Ἀκαδημίας περιπατητικούς. Postea factũ vt Aristotelei appellationem τὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας propriam sibi facerẽt: τὴν ἐκ τοῦ τόπου amitterẽt. & Peripatetici dicerentur. Xenocratei contra τὴν ἐκ τοῦ τόπου retinuerunt: τὴν ἐκ τῆς ἐνεργείας amiserunt: & dicti Academici. Auctor Ammonius. Idem auctor ait Platonem ipsum philosophandi hunc morem v-

ſurpaſſe: & omniũ primum Peripateticum fuiſſe.

Pag. 302. Οἱ δὲ καὶ κηδεύσας αὐτῷ, &c.) Extarent vtinam Apelliconis libri, in quibus accuratiſſimè iis reſponderat qui hoc nomine auſi ſunt Ariſtotelem βλασφημεῖν. nã inter omnia quæ ipſi obiecta vnquam fuerunt, iſtud ſemper fuit vel maximum, quòd κολακεύων Ἑρμείαν, eius ſororem (vel vt alii tradunt, filiam aut neptem) in vxorem duxerit: de quo ſic ſcriptum eſt apud Ariſtoclem, Τὰ μὲν οὖν ἄλλα προδήλως πέπλασται. δύο δὲ ταῦτα δοκεῖ πιστεύεσθαι δι' ἃ ψέγουσί τινες αὐτόν· ἓν μὲν, ὅτι τὴν Ἑρμείου γήμειε, φύσει μὲν ἀδελφὴν, θετὴν δὲ θυγατέρα Πυθιάδα, κολακεύων αὐτόν. Θεόκριτος γοῦν ὁ Χῖος ἐποίησεν ἐπίγραμμα τοιοῦτον,

Ἑρμείου εὐνούχου, &c.

Ἕτερον δὲ, ὅτι ἠχαρίστησε Πλάτωνι. περὶ μὲν οὖν Ἑρμείου καὶ τῆς Ἀριστοτέλους πρὸς αὐτὸν φιλίας, ἄλλοι τε πολλοὶ συγγεγράφασι, καὶ δὴ καὶ Ἀπελλικῶν· οὗ τοῖς βιβλίοις ὁ ἐντυχὼν πεπαύσεται βλασφημῶν αὐτούς. περὶ δὲ τοῦ γάμου τῆς Πυθιάδος, ἀποχρώντως αὐτὸς ἐν ταῖς πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολαῖς ἀπολελόγηται. τεθνεῶτος γὰρ Ἑρμείου, διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν, ἔγημε μὲν αὐτὴν, ἄλλως μὲν σώφρονα καὶ ἀγαθὴν οὖσαν, ἀτυχοῦσαν μέντοι διὰ τὰς καταλαβούσας συμφορὰς περὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς. Protuli autem totum hunc locum, vt intelligeret lector quàm ſit credendum iis qui & Hermiæ amorem Ariſtoteli obiiciunt: & quòd Pithyadem hanc in vxorẽ duxerit, calumniantur. Nam is quidem qui nuper huius philoſophi vitam, vel potius criminationem putidam, cõſcripſit, hoc ita narrat, quaſi certiſſimum τῆς λαγνείας Ariſtotelis indicium. In quo ſanè negari non poteſt quin κακοήθειαν ſuam manifeſtiſſimè prodiderit. Eiuſdẽ farinæ ſunt & cætera pene omnia quæ ſunt in eo ſcripto diligentiſſimè, &, vt dixi, κακοηθέστατα congeſta, vt tandem efficeret, Ariſtotelem non hominem, ſed fœdam quandam vitiorum fuiſſe ſentinam. Atqui δεῖ τοὺς εὖ φρονοῦντας, (ait Ariſtocles veriſſimè & ſapientiſſimè) μὴ εἰς τοὺς διαβάλλοντας ἀποβλέπειν μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐπαινοῦντας καὶ ζηλοῦντας αὐτόν. οὐ μικρῷ γὰρ πλείους καὶ βελτίους εὑρεθεῖεν ἂν οὗτοί γε. Et ſanè ita eſt: quicunque de tãto viro, támque admirabili naturæ interprete philoſopho detrahere ſtuduerunt, ii, ſi quis diligentius rem ſpectet, reperientur fuiſſe πάντες, vt ait idem Ariſtocles, σοφισταὶ, καὶ ἐριστικοὶ, καὶ ῥήτορες.

Καὶ ἔθυεν ὑπερχαίρων τῷ γυναίῳ, ὡς Ἀθηναῖοι τῇ Ἐλευσινίδι Δήμητρι) Primus hoc finxit aduerſus Ariſtotelem Lyco: de quo audiamus, ſi placet, iudicium Ariſtoclis, πάντα δ' ὑπερπαλαίει μωρίᾳ τὰ ὑπὸ Λύκωνος εἰρημένα, τοῦ λέγοντος εἶναι Πυθαγορικὸν ἑαυτόν. φησὶ γὰρ θύειν Ἀριστοτέλη θυσίαν τετελευτηκυίᾳ γυναικὶ τοιαύτην ὁποίαν Ἀθηναῖοι τῇ Δημητρί.

Τῷ τε Ἑρμείᾳ παιᾶνα ἔγραψε) Athenæus pæana eſſe negat, hac ratione, quòd illam acclamationem quæ pæanibus addi ſolet, ἰὴ ἰὴ Παιὰν, non habeat; quæ ratio neſcio quanti fieri debeat.

Nam quum constet nõ in Apollinem tãtùm sed & in alios quoque solitos concini hymnos, qui pæanes appellarentur, an in omnibus essent hæc verba dubitari potest. Eum vide lib. x v.

Ὅς ἔνδον γέγραπται) Ἔνδον, hoc est, ἐν τῷδε συγγράμματι. Sic dixit Cicero, *interiorem epistolam*. ad Q. fratrem libro I I I.

Pag. 303. Τὸν συγγενῆ Καλλισθένη τὸν Ὀλύνθιον) Callisthenes ex Herone Aristotelis consobrina natus erat. auctor Plutarchus.

Ἐν σιδηρᾷ περιήγετο γαλεάγρᾳ) Varia fuit de huius morte veterum opinio, vt est apud Plutarchum in Alexandro: quem vide: & Arrianum lib. I I I I. Iustinus lib. x v. *Quippe quum Alexander Magnus Callisthenem philosophum, propter salutationis Persicæ interpellatum morem, insidiarum, quæ sibi paratæ fuerant, conscium fuisse ratus esset, eúmque truncatis crudeliter membris, abscißísque auribus, ac naso labiísque deforme ac miserandum spectaculum reddidisset, insuper cum cane in cauea clausum ad metum cæterorũ circumferret: tunc Lysimachus audire Callisthenem, & præcepta ab eo recipere virtutis solitus, miseratus tanti uiri, non culpæ sed libertatis pœnas pendẽtis, uenenum ei in remedium calamitatum dedit.* Simili supplicio Lysimachus quoque ab Alexandro fuit affectus. vide Athenæum & Senecam.

Εὐρυμέδοντος αὐτὸν τοῦ ἱεροφ. &c.] Vide Athenæum.

P. 304. Εὔμολος] Εὔμηλος.

Πλάτωνι δὲ ἑπτακαίδεκα ἔτη συνέστη] Lege ἑπτακαιδεκέτης. Vide Ammonium.

Ὁ δ' ὕμνος ἔχει τοῦτον τὸν τρόπον] Vide, si lubet, editam nuper à nobis huius vitæ versionem.

Pag. 306. Ἐπὶ Πυθοδότου] Pythodorum appellat Diodorus.

Pag. 307. Ἑρμείου εὐνούχου] Scomma Theocriti est in sequenti maximè disticho. quod extat apud EVsebium & Plutarchum, & miror à Laertio non esse descriptum. Plutarchus περὶ φυγῆς, Ἀριστοτέλην δὲ, inquit, καὶ λελοιδόρηκε Θεόκριτος ὁ Χῖος, ὅτι τὴν παρὰ Φιλίππῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ δίαιταν ἀγαπήσας,

--εἵλετο ναίειν

Ἀντ' Ἀκαδημίας, Βορβόρου ἐν προχοαῖς. ἔστι γὰρ ποταμὸς περὶ Πέλλην, ὃν Μακεδόνες Βόρβορον καλοῦσι. Prior versus ita legitur apud EVsebium.

Ὃς διὰ τὴν ἀκρατῆ γαστρὸς φύσιν
εἵλετο ναίειν, &c.

Ἕως δ' ἂν Νικάνωρ καταλάβῃ ἐπιμελεῖσθαι Ἀριστομένην] Illud quidem perspicuum, esse ita distinguendum, ἕως δ' ἂν Ν. καταλάβῃ, ἐπιμελεῖσθαι &c. nã cõstituuntur manifestò istis verbis curatores cum Antipatro, etsi nõ pari potestate, Aristomenes & qui cum eo nominantur. at quid illa verba significent ἕως ἂν Νικάνωρ καταλάβῃ, quibus terminatur istorum cura & administratio, id verò non æquè claret. Videtur sanè καταλαμβάνειν esse adire hæreditatem. idque nos secuti sumus: nam hic Nicanor Proxeni, de Aristotele olim benè meriti viri, filius, dicitur ab Aristotele adoptatus. itaq; iure filii partem bonorum à morte patris potuit sibi vindicare. hoc ergo est καταλαμβάνειν: & hæc ratio quæ nos mouit vt sic acciperemus ista verba. Me tamen mouent non pauca vt hunc locum aliter putem exponendum. Nam

factum esse vlla ex parte heredē istum Nicanorem, ex hoc testamento non colligas. Duo enim sunt quæ hîc tribuūtur Nicanori ab Aristotele. Alterū est, filia Pythais, quam ei pater vxorem destinat, & cum illa bonorum partē quæ illi velut in dotem cessura erat: alterum cura viduæ & liberorum, & bonorum administratio. Quare illa verba ἕως ἂν Νικάνωρ καταλάβῃ non videntur ita posse accipi. Ex testamenti autem fine apparet Nicanorē, quum hoc testamētum conderet Aristoteles, vel domo abfuisse, suscepta aliqua vt videtur periculosa peregrinatione: vel aliquo morbo laborasse, aut nescio quid eiusmodi fuisse quod Aristotelem de ipsius salute redderet adeo sollicitum vt pro ea votum fecerit quod ibi commemoratur. Videamus ergo nū hinc potius sint illa superiora verba exponenda, vt sit sensus, Aristomenē & reliquos tantisper curatores esse, ἕως καταλάβῃ Nicanor: hoc est, tantisper dum redux esset ex itinere in quo tunc erat: vel dum ex eo morbo conualuisset quo tūc laborabat. tum illum voluit καταλαμβάνειν: id est simul Pythaidem vxorem ducere, & rerum curam atque administrationem suscipere.

Καὶ ὅταν ὥρα ᾖ τῇ παιδὶ ἐκδόσθαι αὐτὴν Νικάνορι] Τῇ παιδὶ, hoc est, Πυθαΐδι. vt docet Ammonius, Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν, inquit, τοῦ Νικομάχου καὶ τῆς Φαιστιάδος ἀνάγεται ὁ Ἀριστοτέλης παρά τινι Προξένῳ Ἀταρνεῖ, οὗ καὶ τῆς τροφῆς διαμεμνημένος ὁ Ἀριστοτέλης, οὐ μόνον τὸν τούτου υἱὸν Νικάνορα ἀνέθρεψε καὶ πᾶσαν παιδείαν ἐπαίδευσεν, ἀλλὰ καὶ υἱὸν αὐτὸν ᾠκειοποιήσατο, καὶ τελευτῶν ἐν ταῖς οἰκείαις διαθήκαις ἐπέτρεψε τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Πυθαΐδα δοῦναι γαμετὴν τῷ Νικάνορι.

Pag. 308. Ἐπιμελεῖσθαι δὲ τοὺς ἐπιτρόπους καὶ Νικάνορα, μνησθέντας ἐμοῦ, καὶ Ἑρπυλλίδος] Athenæus libro XIII. Ἀριστοτέλης δὲ ὁ Σταγειρίτης ἐκ τῆς Ἑρπυλλίδος τῆς ἑταίρας ἐπαιδοποιήσατο Νικόμαχον καὶ συνῆν ταύτῃ μέχρι θανάτου, ὥς φησιν Ἕρμιππος ἐν τῷ περὶ Ἀριστοτέλους πρώτῳ, ἐπιμελείας φάσκων τῆς δεούσης τετυχηκέναι ἐν ταῖς τοῦ φιλοσόφου διαθήκαις.

Pag. 310. Καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας τὴν Δήμητρα ἀναθεῖναι εἰς Νεμέαν] Lego, καὶ τὴν τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας τῇ Δήμητρι ἀναθεῖναι εἰς N. Loquitur Aristoteles de variis imaginibus, & quid illis fieri velit declarat. καὶ τὴν igitur quū dicit, repetēdum ex superioribus vocem εἰκόνα. sicut dictum est, καὶ τὴν Ἀριμνήστου, paulo antè. Hæc est illa vt verisimile est, matris Aristotelis imago, cuius meminit Plinius, *Fecit* (ait de Protogene) *& Cydippem, Theopòlemum Philisium tragœdiarum scriptorem meditantem & athletam, & Antigonum regem, & imaginem matris Aristotelis philosophi.* Sic infrà Theophrastus in suo testamento mandat, τὴν εἰκόνα Ἀριστοτέλους τεθῆναι εἰς τὸ ἱερόν. Nam vt iam antè notauimus, statuæ quæ hominibus ponebantur, alicui numini dedicabantur.

Λέγεται δὲ καὶ λοπάδας αὐτοῦ πλείστας εὑρῆσθαι.] Plinius libro XXXV. *In Aristotelis heredū auctione LX. patinas uenisse traditur.*

Καὶ Λύκωνα λέγειν ὡς ἐν π. Etiam Aristocles testatur hoc fuisse confictum à Lycone

Pythagorico: cuius verba (quæ cum ſuperius allatis cohærent) hæc profert, καὶ ἐν ἐλαίῳ θερμῷ λουόμενον, τοῦτο δὴ παρεσκευάσθαι. ἡνίκα δ' εἰς Χαλκίδα ἀπῄει τοὺς τελώνας εὑρεῖν ἐν τῷ πλοίῳ λοπάδια χαλκᾶ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. Hæc Lyco: quæ quidem Ariſtocles ait πάντα ὑπερβάλλειν μωρίᾳ, omnia ſuperare ſtultitia. Falſum eſt igitur quod ait quidã κακοήθης, qui auſus eſt ſcribere duos celeberrimos peripateticos Ariſtotelem auaritiæ accuſaſſe, Lyconem & Ariſtoclem. In quo multipliciter fallitur, fallítque. quod enim à duobus peripateticis factum eſſe dicit, id ne de vno quidem verum eſt. Siquidem ſolus Lyco hoc obiecit, qui fuit (voluit quidem certè videri) Pythagoricus. Ariſtocles autem tantùm ab eo abfuit vt id obiiceret, vt ne crederet quidem: imò (quod ex eius verbis quæ hodiéque ſuperſunt intelligere cuiuis licet) eos inſanire extrema linea putauit Ariſtocles, qui hæc aduerſus Ariſtotelem cõfinxiſſent. Sed, vt intelligat lector quàm parum candidè fecit qui ſe duorum peripateticorum, vt ait, celeberrimorum autoritate aduerſus Ariſtotelem armare voluit, primùm eius verba apponã, deinde Theodoreti locum proferã, cuius ille autoritate non vtitur, ſed improbiſſimè abutitur. *Auaritiæ quoque* (inquit) *uidentur eum duo celeberrimi peripatetici notaſſe, Lyco ſcilicet & Ariſtocles, ille in ſchola tertius ſucceſſor, hic Aphrodiſei Alexandri præceptor: ſiquidem ambo, referẽte Theodoreto, paßionum Græcarum libro duodecimo, memoriæ prodiderunt, poſt interitum ipſius inuentas ei fuiſſe ollas tricentas, uel ut alii 74. Plinius ait 60. oleo plenas quo ſeſe luere ſolebat, ac poſtea diuendere.* Hæc ille. Videamus nunc quid dicat Theodoretus: Ἀριστοκλῆς δέ που ὁ περιπατητικὸς Λύκωνα ἔφη τὸν Πυθαγόρειον περὶ Ἀριστοτέλους φάναι, ὅτι ἐν ἐλαίῳ θερμῷ λουόμενος, τοῦτο ὕστερον ἀπεδίδοτο. καὶ ἡνίκα δὲ εἰς Χαλκίδα ἀπῄει, τοὺς τελώνας ἔφη διερευνωμένους τὸ πλοῖον, εὑρεῖν αὐτῷ λοπάδια τέτταρα καὶ ἑβδομήκοντα. ἄλλους δέ τινας εἰρηκέναι διακοσίας ἐσχηκέναι λοπάδας. hæc Theodoretus. quæ omnia ſumta ſunt ex illis Ariſtoclis quæ habentur apud EVſebium, libro XV, Προπαρασκευῆς.

Ἔνιοι δὲ καὶ ἀσκίου θερμοῦ ἐλαίου ἐπιτιθέναι αὐτὸν τῷ στομάχῳ φασί.) Cornelius Celſus libro II, cap. XVII, in enumeratione fomentorum calidorum, *Quinetiã calido oleo replentur utriculi, & in uaſa fictilia (ad ſimilitudinem lenticulas uocãt) aqua coniicitur, & ſal ſicco linteo excipitur, demittitùrque in aquã bene calidam tum ſuper id membrũ quod fouendum eſt, collocatur.* Libro tertio, capite vltimo, *Vtriculi quoque rectè componuntur aqua calida repleti.*

Καὶ ὁπότε κοιμῷτο, σφαῖραν χαλκῆν βάλλεσθαι αὐτῷ) Ammianus de Alexandro Magno hoc narrat. Verba eius ſunt, *Ille namque ænea cõcha ſuppoſita, brachio extra cubile protento, pilam tenebat argenteam, ut quũ neruorum vigorem ſopor laxaſſet infuſus, geſtaminis lapſi tinnitus abrũperet ſomnium.*

ΟΥ' τὸν ἵππον εἶπεν ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπον ἠλέησα) Cicero pro Quintio, *Obſecrauit ut aliquam ſi*

non propinquitatis at ætatis suæ: si non hominis, at humanitatis, rationem haberet. Seneca De beneficiis libro quarto, *Non tanquam dignis illa tribuimus, sed negligenter tanquam parua: & nõ homini damus, sed humanitati.* Eleganter etiam Herodes apud A. Gellium etsi diuersè, *Demus* inquit, *huic aliquid æris, cuicuimodi est, tanquam homines non tanquam homini.*

Pag. 311. Διογένους ἰσχάδα αὐτοῦ διδόντος) Ita enim solitũ fieri inter illos misellos philosophos, qui maximæ ex parte mera erant hominum mendicabula, gulæ mancipia. Laertius in Stilpone, Κράτητος τοῦ Κυνικοῦ ἰσχάδα προτείναντος αὐτῷ ποτε καὶ ἐρώτημα. δεξάμενον καταφαγεῖν τοῦ δὲ, Ὦ Ἡράκλεις εἰπόντος, ἀπολώλεκα τὴν ἰσχάδα. ΟΥ̓ μόνον, ἔφη· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐρώτημα, οὗ ἦν ἀῤῥαβὼν ἡ ἰσχάς. Aristoteles verò hoc totum elegantissimè irridet tanquam puerile, & viris indignum. suum autem hoc iudiciũ non verbis exponit, sed facto. μετεωρίσας ait Laertius, Diogenem, vt pueros solemus μετεωρίζειν. quod Persius dicit manibus quatere. hic est sensus huius loci: quem non intelligentes quidam, corruptum esse eum putarunt: & lõgè aliter sunt interpretati: sed næ illi frustra fuerunt.

Pag. 312. Καρνεάδην ἀδορυφόρητον βασιλείαν) Non est hic Carneades ille nobilis philosophus, de quo superiore libro. sed alius quispiam parum mihi notus. Simile dictum Plutarchi de Aristide, illum sibi ἀδορυφόρητον μοναρχίαν κατασκευάσασθαι.

Pag. 313. Ἐρωτηθεὶς τί ἐστι φίλος ἔφη, μία ψυχὴ, &c. In vetere editione Basiliensi legebatur φιλόσοφος pro φίλος. sed id nec Ambrosius sequutus est, & rectè postea à doctis viris mutatũ fuit. Quis ergo non miretur inueniri nuper potuisse, qui βαλανηφαγεῖν quàm inuentis frugibus vti maluerint? Siquidem φιλόσοφος legit is, quem ego κακοήθη verissimè appellare soleo.

Τῶν ἀνθρώπων ἔλεγε τοὺς μὲν οὕτω φείδεσθαι ὡς ἀεὶ ζῆσ.) Hinc illud non illepidum Luciani epigramma,

Ὡς τεθνηξόμενος τῶν σῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυε·
Ὡς δὲ βιωσόμενος, φείδεο σῶν κτεάνων.

Μήτι σου κατεφλυάρησα;) Suidas legit κατηδολέσχησα. Nam huc sine dubio pertinent hæc illius, Κατηδολέσχησά σου· ἀντὶ τοῦ κατὰ σοῦ ἐμακρολόγησα, ἐφλυάρησα.

Pag. 314 Ὡς ἑκάστοτε λέγοι, Ὦ φίλοι, οὐδεὶς φίλος) Lego ὦ φίλοι. Nam quod nonnulli legunt, ὧ πολλοὶ φίλοι, vt est in VII. EVdemiorum, me nõ mouet. potuit enim Aristoteles aliter scribere quàm in quotidiano sermone vsurparet: vt taceam, videri venustius multo & multo rotundius hoc dictũ, omissa voce πολλοὶ, quæ satis inclusa est in voce φίλοι. Eadem autẽ repetitur sententia & Νικομαχείων θ. ΟἹ δὲ πολύφιλοι (inquit philosophus) καὶ πᾶσιν οἰκείως ἐντυγχάνοντες, οὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι, πλὴν πολιτικῶς.

Ἐρωτικὸς, α) Atqui Athenæus secundũ Ἐρωτικῶν laudat.

An igitur scribendum est Ἐρωτικῶν α. β. Sunt & alia non pauca in hoc Diogenis catalogo animaduertenda, quæ alibi fusè & diligenter à nobis tractātur, & illustrantur.

Pag. 317. Δικαιώματα α. β) Vt putem titulum integrum huius operis fuisse Δικαιώματα πόλεων, faciunt hæc diligentissimi EVstathii in Iliadem verba, Ἀριστοτέλης δέ φασιν ἱστορεῖ ἐν δικαιώμασι πόλεων οὕτως. Non clam me est apud Ammoniū legi Δικαιώματα πολέμων non πόλεων: sed placet magis EVstathiana lectio.

Πυθιονικῶν ἔλεγχοι) Puto legēdum ἔλεγχος. Errat Ambrosius, dum vertit, *Pythionicarum argumenta*: quum ἔλεγχος hîc sit aliud nihil quàm ἀναγραφή. Plutarchus in Solone, ὡς ἄλλοι τε μαρτυροῦσι, καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Πυθιονικῶν ἀναγραφῇ. Hoc paruum quidem est: quod tamen eum fugerit qui in recēsendis Aristot. libris nuper operam posuit. Vertit enim *Redargutiones*. En cor Zenodoti iecur Cratetis.

Pag. 318. Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν) Liber fuit verè aureus, qui vtinā extaret hodie. Vix enim dici potest quàm multa eo opere continerentur omnibus antiquitatis studiosis, scitu iucundissima & dignissima, quæ nunc obruta densissimis tenebris planéque sepulta iacent. Apparet è fragmentis, quæ studiosissimè sunt à nobis conquisita, nec sine magna voluptate collecta. Eorū nos veluti γεῦμα quoddam nuper exhibuimus: omnia autem aliquando σὺν τῷ θεῷ edemus.

Pag. 319 Πρὸς μὲν οὖν τὴν ῥητορικὴν, τά τε τοπικὰ καὶ μεθοδικά] Sic rectè legi nemo potest dubitare. In antiquis tamē libris scriptum fuisse ὀπτικά ex interpretis versione apparet. Estque is error adeo antiquus vt extet etiam hodie apud Hesychium Milesium. quod demiror nō obseruasse Hadrianum Iunium.

Pag. 320. Τῶν δὲ ἠθικῶν τὰ περὶ πόλιν, καὶ περὶ οἶκον καὶ περὶ νόμους, τὸν νοῦν.] Hæc paullo aliter apud Hesychium scribūtur. Apparet verò Laertium nostrū in canonibus Epicuri magis quā in doctrina Aristotelica fuisse versatum. Næ ille prudentius fecisset & prudentius si hanc partem quæ est de dogmate Aristotelico, omnino non attigisset.

Pag 321. Οὐκ ὀλίγα βιβλία συνέγραψε φυσικῶν ὑπομνημάτων] An potius legendum ἀπορημάτων; nam προβλημάτων longius recedit.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ.

Pag. 324. Θεόφραστος Ἐρέσιος Μελάντα κναφέως υἱός] Vel, vt aliis placet, inquit Suidas, Leonis.

Pag. 325. Σοφοκλέους τοῦ Ἀμφικλείδου νόμον εἰσενεγκόντος) Huius rei sic meminit Athenæus in XIII, Καὶ Σοφοκλῆς ὅστις ψηφίσματι ἐξήλασε πάντας φιλοσόφους τῆς Ἀττικῆς. καθ' οὗ λόγον ἔγραψε Φίλων Ἀριστοτέλους γνώριμος, ἀπολογίαν ὑπὲρ τοῦ Σοφοκλέους Δημοχάρους πεποιηκότος τοῦ Δημοσθένους ἀνεψιοῦ.

Pag. 326. Τοῦτον Τύρταμον λεγόμενον, Θεόφραστον διὰ τὸ τῆς &c.) Suidas, οὗτος ἐκαλεῖτο Τύρταμος. διὰ δὲ τὸ θείως φράζειν, ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἐκλήθη Εὔφραστος, εἶτα Θεόφραστος.

Pag. 327. Ἐτελεύτα δὴ γηραιὸς, ζιοὺς ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα) Tractauimus nuper hunc locum pluribus in Cõmentariis ad Theophrasti Characteres.

Ἐπειδὴ γὰρ ὀλίγον ἀνῆκε τῶν πόνων) Causam huius cessationis, ait fuisse Suidas τοῦ μαθητοῦ γάμους. quod ego miror cur nos celauerit Laertius.

Ἡμεῖς γὰρ ὁπότ' ἠρχόμεθα ζῆν τότε ἀποθνήσκομεν] Ad hæc verba respexit Cicero, quum scripsit Tuscul. libro III, *Theophrastus autem moriens, accusasse naturam dicitur, quòd ceruis & cornicibus vitam diuturnam, quorum id nihil interesset hominibus, quorum maximè interfuisset, tam exiguã vitam dedisset: quorum si ætas esse potuisset longinquior, futurum fuisse vt omnibus perfectis artibus, omni doctrina hominum vita erudiretur.*

Pag. 329. ἄλλο Περὶ ἔρωτος) Strabo laudat libro X.

Περὶ εὐδαιμονίας α.] Cicero De finibus lib. IIII. *Sed quum beata vita quæratur: idque sit vnum quod philosophia spectare & sequi debeat: sitne ea tota sita in potestate sapientis, an possit aut labefactari aut eripi rebus aduersis, in eo nonnunquam variari inter eos & dubitari videtur. quod maximè efficit Theophrasti de beata uita liber: in quo multum admodum fortunæ datur.*

Περὶ ἐπιλήψεως α.) Apuleius Apologia, *Longum est si uelim Theophrasti quoque sententiã de eodem morbo recensere. est enim etiam eius egregius liber de caducis.*

Περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν α.) Apuleius, *Legisse me Theophrasti quoque Περὶ δακετῶν καὶ βλητικῶν, & Nicandri Θηριακά. Ita* supplendus ille locus Apuleii.

Pag. 330. Περὶ καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως) Multa huius libri & aliorum Theophrasteorum operum legere memini in Græcis interpretibus Aristotelis. vide Alexandrum Aphrodis. in Metaph. lib. IIII. cap. IIII. & in Analytica priora.

Καλλισθένης) M. Tullius in Tusculanis, *Vexatur Theophrastus & libris & scholis omnium philosophorum, quòd in Callisthene suo laudarit illam sententiam: Vitam regit fortuna non sapientia.*

P. 331. Περὶ φυσικῶν ἱστοριῶν] Scrib. φυτικῶν. & statim, Φυτικῶν αἰτιῶν.

Pag. 332. Περὶ εὑρημάτων α. β.] Laudatur à multis hic liber. etiam à scholiaste vetere Homeri: vbi illa exponit Iliad. α. οὐλοχύτας προβάλοντο.

Πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας α. Athenæus lib. IIII. Θεόφραστος ἐν τῷ πρὸς Κάσανδρον περὶ βασιλείας, εἰ γνήσιον τὸ σύγγραμμα· πολλοὶ γάρ αὐτό φασιν εἶναι Σωσιβίου.

Περὶ πλούτου α.] Cicero De officiis. *Itaque miror quid in mentem venerit Theophrasto in eo libro quem De diuitiis scripsit; in quo multa præclarè: illud absurdè. Est enim multus in laudanda magnificentia & apparatione popularium munerum: taliúmque sumtuum facultatem, fructum diuitiarum putat.*

P. 333. Χαρακτῆρες ἠθικοὶ) Aut hæc verba inducẽda sunt, aut illa certè quæ paulo superius extant, ἠθικοὶ χαρακτῆρες. Nẽpe aliquis illa huc intrusit qui oculis properanter cõiectis in Laert. catalogũ, superiora nõ vidit. quæ fuit illius ματαιολογία καὶ ἀβλεψία. Sic

autem multa irrepſiſſe in hos libros habeo perſuaſiſſimū. Quare qui Diogeni aut ipſius potius libris tantū hac in parte tribuūt: viderint quàm prudenter id faciant. Sed hæc aliâs.

Περὶ φιλίας) Extat apud A. Gellium lib. I. cap. III. locus Theophraſti ex primo περὶ Φιλίας.

Pag. 334. Ἐπιστολαὶ αἳ ἐπὶ τοῦ Ἀσυγκρίτου) Suſpecta verba de mendo.

Φανίᾳ) In ſcholiis Apollonii huius epiſtolæ fieri mentionem reperi. Θεόφραστος δὲ ἐν τῇ πρὸς Φανίαν ἐπιστολῇ καὶ ὄνον φησὶν αὐτὸν καλεῖσθαι. loquitur de millepeda.

Τὴν Ἀριστοτέλους εἰκόνα τεθῆναι εἰς τὸ ἱερὸν) Ἀντὶ τοῦ, ἀνατεθῆναι ἐν τῷ ἱερῷ: ſic Latini veteres, *In poteſtatem*, pro In poteſtate, & id genus ſexcenta quæ pueros haud latent.

Pag. 335. Δίδωμι τῶν γεγραμμένων φίλων ἀεὶ τοῖς βουλομένοις συσχολάζειν καὶ συμφιλοσοφεῖν ἐν αὐτῷ.] Athenæus libro quinto meminit huius partis teſtamenti Theophraſtei.

ΣΤΡΆΤΩΝ.

Pag. 339. Στράτων Ἀρκεσιλάου) Ἀρκεσιλάου ἢ Ἀρκεσίλου, inquit Suidas.

Pag. 340. Περὶ τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου.] Meminit Simplicius in Categorias.

Pag. 341. Ἐάν τι πάσχω) *Si quid mihi humanitus contigerit*, Τὶ πάσχειν, mori. Sic accipio apud Homerum Il. φ,

Ζεῦ πάτερ, ὡς οὔτις με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη
Ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι; ἔπειτα δὲ καί τι πάθοιμι.

hoc eſt, *poſtea uel moriar*. Idem Od. δ,

Τοῦ δ' ἀμφιτρομέω καὶ δείδια, μή τι πάθῃσιν. hoc eſt, *ne interficiatur*. quod ipſe exponens, addit,

Δυσμενέες γὰρ πολλοὶ ἐπ' αὐτῷ μηχανόωνται
Ἱέμενοι κτεῖναι, πρὶν πατρίδα γαῖαν ἱκέσθαι.

Pag. 342. Καλῶς δ' ἂν ποιοῖεν καὶ οἱ λοιποὶ συσκευάζοντες τοῦτο) Sic in Lyconis teſtamento, συγκατασκευαζέτωσαν δὲ οἱ λοιποὶ γνώριμοι, κἀμοῦ καὶ τοῦ τόπου χάριν.

Pag. 343. Καθὰ δή που συνήγαγε καὶ Ἀρίστων ὁ οἰκεῖος) Quis ita loquitur? Non abeſt quin ſcripſerit Diogenes, Ἀρίστων ὁ Κεῖος. de duobus Ariſtonibus Chio & Ceo, alibi annotamus.

ΛΥ'ΚΩΝ.

Pag. 344. Τὸ δ' ἐκφραστικὸν αὐτοῦ καὶ περιγεγονὸς ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ,) Repone me auctore elegantem vocem περιγεγωνός. ſic vocat ſtylum elatum, ac, vt ſic dicam, nimis vocalem.

Παρ' ὃ καί τινες τὸ γάμμα αὐτοῦ τῷ ὀνόματι προσετίθεσαν) Quis ergo ſcit nū vera ſit apud Plutarchum lectio, Γλύκων; vbi tamen Λύκων contra ſcriptorum codicum autoritatem Xylander cenſet reponendum. locus eſt ἐν τῷ περὶ φυγῆς.

Pag. 345. Τούς τε βουλευομένους ὀρθῶς) Lego β. ὡς ὀρθῶς. itáque legendum eſſe neminem dubitaturum puto.

Pag. 345. Οἱονεὶ στρεβλῷ κανόνι βασανίζοντας εὐθεῖαν φύσιν.)

Similiter EVſtathius in ῥαψ.ε. Ἰλιάδ. Καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ κανών τις ἐστὶ διεστραμμένος, ἅπας ἄφρων πρὸς ἑαυτὸν μετάγειν καὶ στρεβλοῦν ἐθέλων καὶ τὰ ὀρθὰ, καὶ μηδὲν αὐτοῦ ἀπεοικέναι κρίνων καὶ τοὺς οὐκ ἔχοντας λόγου καὶ φρονήσεως;

Ὠτοθλαδίας καὶ ἐμπινὴς ὤν) Suidas, ἐμποινής. melius ἐμπινής.

Παλαῖσαι τε λέγεται καὶ σφαιρίσαι) Ἦν δὲ ὁ Λύκων (ait Athenæus in XII) καὶ σφαιριστὴς ἀγαθὸς καὶ περιδέξιος.

Pag. 348. Καταχωρησάτω τοῖς νεανίσκοις εἰς ἐλαιοχρηστίαν. Notus olei vſus in gymnaſiis veterum: propterea παιδοτρόφον ἐλαίαν appellat Sophocl. in OEd. Col.

Ὃ τᾷδε θάλλει μέγιστα χώρᾳ,
Γλαυκᾶς παιδοτρόφου φύλλον ἐλαίας.

Δίδωμι δὲ τῷ Καλλίνου παιδίῳ) Legebatur apud Ambroſiũ Callino. apud Suidam, eſt Καλλινίκῳ. non rectè.

Pag. 349. Ῥοιάκων ζεῦγος. Ita & Suidas habet. Ῥοΐσκων quod aliquando placuit, nunc diſplicet. puto fuiſſe ſpeciem poculorum qualia erant illa quæ ῥυτὰ & ῥέοντα vocarunt.

Ἐλευθέρῳ πάλαι ὄντι ἀφίημι τὰ λύτρα) Hoc eſt, *libertatis cauſa impoſitorum gratiam facio*, vt loquitur Modeſtinus Iuriſconſultus l. VI. De agnoſcendis liberis.

Pag. 351. Δημήτριος Φανοστράτου) Vide Suidam, qui Demetrium, prius Phanum fuiſſe appellatum ſcribit.

Pag. 352. Δίδυμος δ' ἐν συμποσιακοῖς, &c.) Athenæus hoc idem narrans, laudat Δίυλλον non Δίδυμον. Verba eius adſcribam vt quidem ea puto eſſe legenda. Δημήτριος δ' ὁ Φαληρεὺς, Λαμπιτοῦς τῆς Σαμίας ἑταίρας ἐρασθεὶς, ἡδέως καὶ ἑαυτὸν Λαμπιτὼ προσηγορεύσατο, ὥς φησι Δίυλλος. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ χαριτοβλέφαρος. Itaque meritò videri poſſit, aut hîc eſſe legendum Δίυλλος, aut apud Athenæum Δίδυμος. Ego tamen (quod tutiſſimũ erit) ἐπέχω. nã & Didymi συμποσιακῶν creberrima apud Græcos ſcriptores mentio eſt: & Diylli nomen non eſt inauditum. Siquidem Plutarchi verba hæc ſunt ex Commentario Πότερον, Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι. Οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἱστορικοὶ, inquit, Κλειτόδημοι Δίυλλοι (ſic rectè Xylander) φιλόχοροι, φίλαρχοι, ἀλλοτρίων γεγόνασιν ἔργων, ὥσπερ δραμάτων ὑποκριταί. Diodorus Siculus lib. XVI. Δίυλλος ὁ Ἀθηναῖος ἦρκται τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς ἱεροσυλήσεως, καὶ γέγραφε βίβλους εἴκοσι καὶ ἑπτὰ, συμπεριλαβὼν πάσας τὰς ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις γενομένας πράξεις περί τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σικελίαν. Idem, Δίυλλος δὲ ὁ Ἀθηναῖος τῆς δευτέρας συντάξεως ἀρχὴν πεποίηται τῆς Ἐφόρου ἱστορίας τὴν τελευτὴν, καὶ τὰς ἑξῆς πράξεις συνείρει τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων, μέχρι τῆς Φιλίππου τελευτῆς.

Χαριτοβλέφαρον καὶ Λαμπετὼ καλεῖσθαι) Ita etiam Suidas. Athenæus Λαμπιτὼ per ι. vtrunque alibi legas.

Κομίσασθαι αὖθις παρὰ τοῦ Σαράπιδος] Notum eſt cæcos & debiles à Sarapide curari ſanaríque ſolitos. vide Ariſtidis Sacros ſermones, & Cornelium Tac. Annalium lib. IIII.

Τὰς ἢ κατακόψαντες εἰς ἀμίδας.) Non audet Strabo hoc fuisse factum affirmare, tantùm ait, καὶ κατεχώνδυσαν, ἔνιοι δὲ προςτιθέασιν ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. At Plutarchus apertè dissentit, quũ inquit, τῶν δὲ Δημητρείου τοῦ Φαληρέως τριακοσίων ἀνδριάντων οὐδεὶς ἔσχεν ἰόν· οὐδὲ πίνον, ἀλλὰ πάντες ἔτι ζῶντος προσανηρέθησαν. τοὺς δὲ Δημάδου κατεχώνδυσαν εἰς ἀμίδας.

Pag.353. Παρὰ Πτολεμαῖον ἐλθεῖν τὸν Σωτῆρα.) Et Iosephus & omnes scriptores ecclesiastici qui de translatione τῶν LXX. literis aliquid mandarunt, Demetrium quoque Phalereum venisse in AEgyptum, & Alexandrinæ bibliothecæ fuisse præfectũ referunt. vide etiam AElianum lib.III.capite XVII.& Ciceronem ipsum lib. V .De finibus.

Καί πως ὑπνώττων ὑπ' ἀσπίδος τὴν χεῖρα δηχθείς, τὸν βίον μετέθηκε) Cicero pro C.Rabirio Postumo, *Video Demetriũ & ex republ. Athen. quã optimè digesserat, & ex doctrina nobilem & clarum, qui Phalereus vocitatus est, in eodem isto AEgypti regno aspide ad corpus admota, uita esse priuatum.*

Pag.356. Τετράγωνος Ἑρμῆς) Vide Suidam Ἑρμῶν.

Pag.357. Ὁ ἐπικληθεὶς Ἰξίων) Causam huius appellationis vide apud Suidam.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ.

Pag.358. Ἡρακλείδης Εὐθύφρονος) Suidas habet Εὔφρονος.

P.360. Ἔστι δ' αὐτὸ) Omnino legendum est αὐτῷ.

Δοκεῖ δὲ τὴν πατρίδα τυραννουμένην ἐλευθερῶσαι) Plutarchus quoque in Commentario aduersus Colotẽ, testatur Thraciam fuisse liberatam, διὰ Πύθωνος καὶ Ἡρακλείδου Κότυν ἀνελόντων.

Ὥς φησι Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν Ὁμωνύμοις) Cur de his egerat Demetrius in AEquiuocis? Puto, quòd non conueniret inter scriptores, sitne hic Heraclides Ἡρακλεώτης Ponticus, qui tyrãnum interfecerit: an alius quispiã AEnius. Sanè quum cõstet socios huius facinoris fuisse Pythonem & Heraclidẽ, videri possit Diogenes Laertius in Platonis vita Heraclidi AEnio hoc tribuisse, dum inter Platonis discipulos hos duos ita recenset, vt & socios, & AEnios fuisse ambos significet. An igitur duos fuisse Heraclidas, qui ambo patrias suas tyrannide liberassent, alterũ AEnium, alterũ Heracleensem, docuerat in AEquiuocis Demetrius? An potius hũc ipsum fuisse Heracleensem, qui id patrasset, tradiderat? *Ita hercle opinor, uerùm uerum nescio*, vt ait ille apud Plautum.

Pag 361. Κελεῦσαι τινὶ τῶν πιστῶν αὐτοῦ τὸ σῶμα κατακρύψαι) Imò κατακαῦσαι. Nam huc videntur pertinere Varronis ista è satyra Περὶ ταφῆς. *Quare Heraclides Põticus plus sapit, qui præcepit vt comburerent: quàm Democritus qui ut in melle seruarẽt: quem si uulgus secutus esset, perream, si centum denariis calicem mulsi emere possimus.*

P.362. Ἔτι καὶ Διονύσιος ὁ Μεταθέμενος) Hic fuit Heracleensis: Cur autẽ appellatus sit Metathemenus, licet ex Athenæi verbis intelligere, quæ sunt hæc, Περὶ δὲ Διονυσίου τοῦ Ἡρακλεώτου τί δεῖ καὶ λέγειν; ὃς ἄντικρυς ἀποδὺς τὸν τῆς ἀρετῆς χιτῶνα ἀνθινὰ μεταμφιάσας

φιάσας, καὶ Μεταθέμενος καλούμενος, ἔχαιρε. καίτοι γεραιὸς ἀποστὰς τῶν τῆς Στοᾶς λόγων, καὶ ἐπὶ τὸν Ἐπίκουρον μεταπηδήσας. Περὶ οὗ οὐκ ἀχαρίτως ὁ Τίμων ἔφη,

Ἡνίκ᾽ ἐχρῆν δύνειν, νῦν ἄρχεται ἡδύνεσθαι.

Ὥρη ἐρᾶν, ὥρη δὲ γαμεῖν, ὥρη δὲ πεπαῦσθαι. Vide eundem lib. x. & Diogenem in Zenone.

Pag 363. Καὶ εἶχε παγκάλως) Scribe Πάγκαλος. est enim nomen proprium, vt rectè explicat Muretus in suis Lectionibus.

Δεύτερος πολίτης αὐτοῦ, πυρρίχας καὶ φλυαρίας συντεταγμένος) An intelligit illud opus quod Λέσχας inscripserat? de quo Suidas in λέσχαι; (nam λέσχη interdum φλυαρία) An potius quem Plutarchus Ἄβαριν vocat, & fuisse φλυαρίας καὶ μυθολογίας μεστὸν significat? οὐ γὰρ μόνον (inquit) τὰ Αἰσώπεια μυθάρια, καὶ τὰς ποιητικὰς ὑποθέσεις, καὶ τὸν Ἄβαριν τὸν Ἡρακλείδου, καὶ τὸν Λύκωνα τὸν Ἀρίστωνος διερχόμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῶν ψυχῶν δόγματα μεμιγμένα μυθολογίᾳ μεθ᾽ ἡδονῆς ἐνθουσιῶσι. Non videtur. Nam quid Πυρρίχαις cum Abari? de quo multa hodiéque apud veteres autores μυθολογούμενα leguntur. quæ, vt puto, quia collegerat Heraclides, libro nomen indiderat Ἄβαρις.

Καλλιτιανὸς ἢ Ἀλεξανδρεὺς γεγραφὼς τὴν διαδοχήν) Scribendum Καλατιανός. Puto hũc esse qui scripserat Successionum Sotionis epitomen. Laertius in Demetrio, Ἡρακλείδης δὲ ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν Σωτίωνος Διαδοχῶν. Et in Pythagora, Ἡρακλείδης δ᾽ ὁ τοῦ Σαραπίωνος ἐν τῇ Σωτίωνος ἐπιτομῇ. quare quod ait hoc loco Diog. eum scripsisse τὴν Διαδοχήν, de illa Epitome puto accipiendum. Citat etiam Laertius in Zenone Eleata, Satyri Epitomen ab Heraclide conscriptam, vbi tamen fortasse verius legeremus Sotionis quàm Satyri nomen.

Καὶ Λεμβευτικὸν λόγον, ὅθεν καὶ Λέμβος ἐκαλεῖτο) Citat Festus Pompeius Heraclidem Lembũ in voce Roma. Athenæus libro III. laudat historiarum istius librum trigesimum septimum: vt appareat opus fuisse longum & plurimorum librorum. neque puto Laertium eius historias intelligere quũ dicit eum scripsisse λόγον λεμβευτικόν. sed diuersa ea fuisse opera.

AD LIBRVM SEXTVM.

ἈΝΤΙΣΘΈΝΗΣ.

Pag. 365. Ὅθεν πρὸς τὸν ὀνειδίζοντα, &c.] Meminit Plutarchus, περὶ φυγῆς. Seneca de Iphicrate id narrat.

Pag. 366. Πρῶτός τε ὁρίσατο λόγον, εἰπών, Λόγος ἐστὶν ὁ τὸ τί ἦν ἢ ἔστι δηλῶν) Λόγος apud philosophos, tam orationem quàm definitionẽ significat: si hoc loco intelligas definiri λόγον, id est, definitionem: dubio procul legendum erit, λόγος ἐστὶν ὁ τὸ τί ἦν, ἢ ἔστι δηλῶν. Sin hæc de λόγου, i. sermonis definitione, capias: nihil mutandum.

Pag. 367. Ὅτι ἀργυρέᾳ αὐτοὺς ἐκβάλλω ῥάβδῳ) Acutè Galesius meus vidit, negationem hîc deesse, & legendum, ὅτι ἀργυρέᾳ

αὐτῶν ἐκ ἐκβάλλω ῥάβδῳ. nam cynici arti suæ, seu verius ματαιοτεχνίᾳ, pretium nullum posuêre. inde vilitas magna & cōtemtus eius sectæ: ferè enim res omnes tanti fiunt quanti veneunt.

Ἰδὼν ποτε μοιχὸν φεύγοντα, Ὦ δυστυχὴς, εἶπε &c.] Tale est illud EVbuli comici apud Athenæum lib. XIII.

Ὅστις λέχη γὰρ σκότια νυμφεύει λάθρα,
Πῶς οὐχὶ πάντων ἐστὶν ἀθλιώτατος;
Ἐξὸν θεωρήσαντι πρὸς τὸν ἥλιον,
Μικροῦ πρίασθαι κέρματος τὴν ἡδονήν.

Παντὸς ἔφη τείχους ἰσχυρότερον εἶναι. Videtur prouerbium, τείχους ἰσχυρότερον. sic infra, τεῖχος ἀσφαλέστατον φρόνησις. & apud Stobæum, Ἴσος καὶ τεῖχος καὶ ὅπλον σοφοῦ ἡ φρόνησις. & Horatius,

-hic murus aëneus esto
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Pag. 369. συνεχὲς ὁ Πλάτων τὸν ἵππον ἐπῄνει.) Notatu dignum quod in Platonis vita legimus: Eum aliquando equo cōscenso descendisse, μὴ ἱπποτυφία ληφθῇ· ne fieret fastuosus & sibi placens: quæ natura est equorum, præsertim quando vt Homerus ait, κυδιόωσιν ἐπὶ φάτνῃ. tum enim est id animal maximè γαῦρον & τύφου plenum.

Pag. 370. Πρὸς τὸ παραχρηματίζον αὐτὸ τῷ πλάσῃ μειρακιον. Nihil hîc mutādum: nisi fortasse malit aliquis scribere ἑαυτὸ pro αὐτό: intelligit quēdam qui se fingēdum à statuario curabat, sed pulchriore quàm esset forma: id enim est παραχρηματίζειν ἑαυτὸν τῷ πλάσῃ, falsā sui imaginē statuario exhibere. hoc olim fieri solitum constat. ídque ex iis facilè potest intelligi quæ notamus ad caput Theophrasti nostri De adulatione.

Ἐπὶ τίνι αὖ σεμνυνθῆναι; Lego, σεμνυνθήσεται; vel ἐπὶ τίνι οἴει αὖ σεμνυνθῆναι.

P. 372. Καὶ πρῶτος ἐδίπλωσε τὸν τρίβωνα.) Imò primus Diogenes Cynicus, vt quibusdam placet. Vide in Diogene. Sic alia quædam sunt quæ pars scriptorum Antistheni, pars Diogeni tribuant.

Pag. 373. Βακτηρίον τε ἀνέλαβε καὶ πήραν) Hæc fuere Cynicæ familiæ insignia: de quibus multa Diogenes canit in epistola quadam ad patrem, cuius initiū Μὴ ἀχθου ὦ πάτερ. Eleganter etiam Apuleius. *Diogeni & Antistheni pera & baculus, quod regibus diadema, quod Imperatoribus paludamentum, quod Pontificibus galerum, quod lituus Auguribus.* Dicebant autem Cynici se Herculem imitari. Lucianus, βίων πρᾶσει. Ἀγ. Ζηλοῖς δὲ τίνα; Διογ. Τὸν Ἡρακλέα. Ἀγ. Τί οὖν οὐ χὶ καὶ λεοντῆν ἀμπέχῃ; τὸ μὲν γὰρ ξύλον ἔοικας αὐτῷ. Διογ. Τουτί μοι λεοντῆ τὸ τριβώνιον. στρατεύομαι δὲ ὥσπερ ἐκεῖνος ἐπὶ τὰς ἡδονὰς οὐ κελευστὸς, ἀλλ' ἑκούσιος, ἐκκαθᾶραι τὸν βίον προαιρούμενος. Apuleius, *Quod Herculem olim poetæ memorant, monstra illa immania hominum & ferarum, virtute subegisse, orbémque terræ purgasse: similiter aduersum iracundiam & inuidiam, atque auaritiam atque libidinem, cæteráque animi humani monstra & flagitia philosophus iste* (de Crate Cynico loquitur) *Hercules fuit: eas omnes pestes mētibus exegit, familias purgauit, malitiam perdomuit, seminudus & ipse, &*

claua insignis. AVsonius de Antisthene Cynico,

Innẽtor primus Cynices ego, Quæ ratio isthæc?
Alcides multo dicitur esse prior.
Alcida quondam fueram doctore secundus: ille deus.
Nũc ego sum Cynices primus: &c.

Ipse verò Diogenes in epistola quadam ad Anaxilaum Agamemnoni comparat. Sic ille: placet enim apponere totam epistolam, quæ & elegantissima est, & non cuiuis obuia. Πυθαγόρας ἑαυτὸν ἔλεγεν Εὔφορβον γεγενῆσθαι τὸν Πάνθου. ἐγὼ δὲ νέον ἐμαυτὸν ἐπέγνων Ἀγαμέμνονα. Σκῆπτρον τε γὰρ ἐμοῦ ἐστὶ τὸ βάκτρον, καὶ χλαμὺς ὁ διπλοῦς τρίβων· ἡ δὲ πήρα παρὰ δέρματος ἀλλαγεῖσα ἀσπὶς· εἰ δὲ μὴ καρηκομῶ, νέος ὢν Ἀγαμέμνων. γέρων δ' αὖ γενόμενος ἐψιλοκόρσησε. τοιαῦτα γὰρ ἄξιον φρονεῖν καὶ λέγειν πρὸς τὸν Αὐτοὺς ἔφα φάσκοντας.

Pag. 374 Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἥδιστον μὲν) Laudes Antisthenis vide in Symposio.

Ὀδυσσεὺς, ἢ περὶ Ὀδυσσέως) Nimis certum est legẽdum esse ὑπὲρ Ὀδυσσέως. aut certè λόγος Ὀδυσσέως: vt modo dixit Αἴας ἢ Αἴαντος λόγος. malo ὑπέρ. & mecum (scio) sentiet qui orationem ipsam legerit.

Τόμος δ. ἐν ᾧ Κῦρος. τόμος ε. ἐν ᾧ Κῦρος, ἢ περὶ βασιλείας] Athenæus, Ἀντισθένης ἐν θατέρῳ τῶν Κύρων κακολογῶν Ἀλκιβιάδην, καὶ παράνομον εἶναι λέγων, καὶ εἰς γυναῖκας καὶ εἰς τὴν ἄλλην δίαιταν, συνεῖναι καὶ μητρὶ καὶ ἀδελφῇ ὡς Πέρσας.

Pag. 375. Τόμος ς. ἐν ᾧ ἀλήθεια] Scribe, Ἀλήθεια. Suprà καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ἀληθείᾳ καὶ τοῖς προτρεπτικοῖς.

Ἀσπασία] Athenæus de hoc libro, Ἡ δὲ Ἀσπασία τῶν Περικλέους υἱῶν Ξανθίππου καὶ Παράλου διαβολήν. τούτων γὰρ τὸν μὲν Ἀρχεστράτου φησὶν εἶναι συμβιωτὴν, τοῦ παραπλήσια τοῖς ἐπὶ τῶν μιαρῶν οἰκημάτων ἐργαζομένου. τὸν δ' Εὐφήμου συνήθη, τοῦ φορτικῶς σκώπτοντος καὶ ψυχρὰ τοὺς συναντῶντας.

Σάθων, περὶ τοῦ ἀντιλέγειν) Athenæus, καὶ Πλάτωνα δὲ μετονομάσας Σάθωνα ἀκύρως καὶ φορτικῶς, τὸν ταύτην ἔχοντα τὴν ἐπιγραφὴν διάλογον ἐξέδωκε κατ' αὐτοῦ. De hoc libro vide Laertiũ in Platone.

Pag. 376. Ἀρχέλαος ἢ περὶ βασιλείας) Athenæus de hoc libro Ὁ δὲ Ἀρχέλαος Γοργίου τοῦ ῥήτορος. repete ex superioribus. περιέχει καταδρομήν.

ΔΙΟΓΕ´ΝΗΣ.

Pag. 377. Διογένης Ἱκεσίου) in epistolis Diogenis legitur Ἱκέτης. Suidas ait Diogenẽ prius fuisse appellatum Cleonem.

Καὶ ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς) Vide Suidam.

Ἐν τῇ πατρίδι Ἀπόλλωνος πυνθάνεσθαι εἰ ταῦτα πράξει,) Traiectio verborum quam non obseruant vulgo. Nam hoc dicit interrogasse eum Apollinẽ an in patria esset facturus quod suadebatur.

Τὸ πολιτικὸν νόμισμα οὐ συνεὶς) Si de Apolline hæc verba capias συνέντος legendũ. Sed neque id probo, neq; quid his verbis faciamus isto loco positis satis video. Lego autẽ Ἀπόλλωνος πυνθάνεσθαι εἰ ταῦτα πράξει ἃ ἀπὸ ἀναπείθεται. (τὸ πολιτικὸν νόμισμα συνεὶς) τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, τὸ κέρμα &c.

Pag. 378. Τοῦ δὲ διωθουμένου διὰ τὸ μηδένα προσίεσθαι ἐξε-βιάζετο τῇ προσεδρείᾳ. Vide ad hunc locum AEliani Variarum lib. x. cap. xvi.

Pag. 379. Ἔφασκε (δεικνὺς τὴν τοῦ Διὸς στοὰν) καὶ πομπεῖον] Lege (δεικνὺς τὴν τοῦ Διὸς στοὰν καὶ πομπεῖον) αὐτῷ &c.

Ἐπιστείλας δέ τινι οἰκίδιον αὐτῷ προνοήσασθαι.) Hic fuit Apollexis: ad quem extat hæc Diogenis epistola, Ἐνέτυχόν σοι περὶ οἰκήσεως, καὶ χάριν ὑπολογιζόμενῳ· κοχλίαν δὲ θεασάμενος εὗρον οἴκησιν ἀλεεινήν. ἀπολέλυσο οὖν τῆς ὑπηρεσίας· καὶ σύγχαιρε ἡμῖν τὴν φύσιν εὑρίσκουσιν.

Pag. 380. Νομίζειν ἔλεγεν εἰς τὸν βίον παρασκευάζεσθαι δεῖν λόγον, ἢ βρόχον.) Quidam Antistheni hoc tribuunt: vt Plutarchus, περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων.

Pag. 381. Τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν τὸν Πλάτωνα τὸν Κύνα.) hoc est, Canem Diogenem ipsi Platoni hæc dixisse, quæ videlicet sequuntur. At interpretem ambiguitas orationis coegit Platonem aliquem cynicum comminisci.

Ἐπῄνει τοὺς μέλλοντας γαμεῖν καὶ μὴ γαμεῖν) Doctissimus Turnebus sic putabat totum hunc locum esse legendum, Ἐπῄνει τοὺς μέλλοντας γαμεῖν καὶ μὴ γαμοῦντας· καὶ τοὺς μέλλοντας καταπλεῖν, καὶ μὴ καταπλέοντας· καὶ τοὺς μέλλοντας πολιτεύεσθαι, καὶ μὴ πολιτευομένους· καὶ τοὺς παιδοτροφεῖν, καὶ μὴ παιδοτροφοῦντας. Mihi prior eius horum dictorum interpretatio magis probatur. Eum vide aduers. lib. XXVI. c. XXXIV.

Pag. 383. Κωλυθεὶς καθίζεσθαι, οὐδὲν, ἔφη, διαφέρει. καὶ γὰρ τοὺς ἰχθῦς ὅπως ἂν κέοιντο προσίεσθαι.) Cur non permittitur Diogeni vt sedeat? quia antiquitus moris fuit, vt dum præco venales prædicaret, interea stitarent ipsi in circuitum per coronam, vt cognosceretur quales essent. Menander, Ἐφεσίῳ, apud Harpocrationem,

Ἐγὼ μὲν ἤδη μοι δοκῶ, νὴ τοὺς θεοὺς,
Ἐν τοῖς κύκλοις ἐμαυτὸν ἐνδεδυκότα
Ὁρᾶν κύκλῳ τρέχοντα καὶ πωλούμενον.

Propertius,

At quorum titulus per barbara colla pependit
Cælati medio quũ saliere foro.

ad quem locum vide quæ scripsit illud verè ἔμψυχον μουσεῖον Iosephus Scaliger: qui hũc morem princeps è tenebris eruit. Porro meminit huius rei & Plutarchus περὶ Εὐθυμίας.

Pag. 385. Πληγὰς ἔλαβε) Diogenes in epistola ad Melesippũ. Ἤκουόν σε λελυπῆσθαι ὅτι τὰ Ἀθηναίων τέκνα πληγὰς ἡμῖν ἐνέτεινε μεθύοντα, καὶ δεινὰ πάσχειν εἰ σοφία πεπαρῴνηται. εὖ δ' ἴσθι ὅτι τὸ Διογένους μὲν ἐπλήχθη σῶμα ὑπὸ τῶν μεθυόντων· ἀρετὴ δὲ οὐκ ᾐκίσθη. ἐπεὶ μήτε κοσμεῖσθαι πέφυκεν ὑπὸ φαύλων μήτε αἰσχύνεσθαι. &c.

Pag. 386. Καὶ ἅμα δὲ κρέα ἐπεχείρησε φαγεῖν, ἀλλ' οὐ διῴκησε.) Id est, *sed non concoxit*. sic sæpe accipi hanc vocem iis notum qui saltem Athenæum legerunt.

Τὸν μέσον δάκτυλον ἐκτείνας) Ἀντὶ τοῦ σκιμαλίσαι αὐτόν. Nam σκιμαλίζειν id dicebant.

Pag. 388. Τῷ Ἀσκληπιῷ ἀνέθηκε πλήκτην. Fortasse scrib. πύκτην. etsi πλήκτην ferri potest. Hoc autem dicit, quia singulæ artes olim habuerunt proprium

sibi numen, quod colerent qui eam artem exercerēt. Moris autem fuit vt diis certæ personæ consecrarētur, vt quæstus quem illæ facerent, cederet diis illis eorúmque sacerdotibus. Sic fuerunt ἱερόδουλοι γυναῖκες in templis Veneris: quarum capturas ἐκαρπώσαντο οἱ ἱερεῖς, vt Strabo loquitur. Iam ergo apparet cur AEsculapio consecrandum putet Diogenes hominem percussorem: quippe cuius opera multum quæstus essent facturi sacerdotes eius dei.

Ἐν τῷ Κρανείῳ ἡλιουμένῳ αὐτῷ ἐπιστὰς Ἀλέξανδρος,) Multa de hoc Dio Chrysostomus in oratione De regno.

Pag. 390. Ἐγὼ γὰρ ἐπανῆλθον ἐπὶ τοὺς πεπρακότας) Quod faciunt canes, & fecit Plato. Nam is à Dionysio tyranno venditus, vt quidam tradunt, tamen ad eundem postea est reuersus. Vide in eius vita.

Pag. 391. Οἱ δὲ Θεόδωρον εἰπεῖν τοῦτο) Suprà in Aristippo.

Pag. 393. Ἀποκεκρύφθαι δὲ αὐτόν) Alibi est, αὐτῶν ζητούντων μελ. Θάρρει τε, ἔφη, παιδία,) Narrat ipse Diogenes in ea epistola quæ incipit, Ἀνέβαινον εἰς ἄστυ ἐκ Πειραιῶς.

Pag. 397. Ἄξιος, ἔφη, ἐκ τοῦ ὀνόματος κρέμασθαι) Id est, ἐκ τῶν διδύμων.

Pag. 402. Θαυμάζοντός τινος τὰ ἐν Σαμοθρᾴκῃ ἀναθήματα) Quæ ibi fuerant posita ab iis qui certa nauigationis aliáve pericula euaserant. nam vt Suidas ait Ἐν Σαμοθρᾴκῃ ἦσαν τελεταί τινες, ἃς ἐδόκουν τελεῖσθαι πρὸς ἀλεξιφάρμακον κινδύνων τινῶν. M. Tullius De natura deorum libro III. Diagoræ non Diogeni hoc tribuit. sic ille, *Diagoras quū Samothraciam venisset, atheos ille qui dicitur, atque ei quidam amicus, Tu, qui deos putas humana negligere, nónne animaduertis ex tot tabellis pictis, quàm multis votis vim tempestatis effugerint, in portúmque salui effugerint? Ita fit, inquit: illi enim nusquam picti sunt, qui naufragium fecerunt, in marique perierunt.*

Pag. 403. Φρύνης Ἀφροδίτην χρυσῆν ἀναθείσης) Athenæus libro 13. hoc Crateti Cynico attribuit. eum vide.

Ἰδὼν Ὀλυμπιονίκην εἰς ἑταίραν ἀτενίζοντα) Hic fuit Dioxippus ait Plut. quem vide ἐν τῷ περὶ ἀδολεσχίας. & AElianum lib. XII. cap. LVIII.

Pag. 413. Λέγεται γοῦν Ὀνησίκριτόν τινα, &c.) Paulò aliter hæc narrat Suid. φιλίσκος.

Οἱ μὲν γὰρ βοὸς πόδα φαγόντα) Imò φαγόντα ὠμὸν πολύποδα, ait Athenæus. ἢ σηπίαν addit Lucianus.

Χολερικῶς ληφθῆναι) An potius χολερικῷ subaudi πάθει. & ita alibi loquitur. Cēsorinus pro eo dixit in eadem re, *in choleram solutus est*.

Pag. 415. Εἷς αἰδὼς ἔλαβε) Lege, Εἰς αἰδὼς; ἔλαβέ με, &c.

Ἐντειλάμενος ἄταφον ῥῖψαι) Huc pertinet Diogenis epistola ad Hippionem, qui incipit, Παρακαλεῖς με ἐπιστεῖλαί σοι ὅ, τι ποτὲ ἔγνωκα περὶ θανάτου καὶ ταφῆς &c. ea epistola sic clauditur, ἐγὼ δὲ ἐν ἔγνωκα ἀποπνεύσαντί μοι παρεστῆναι τὸ βάκτρον. ἵνα τὰ δοκοῦντα λυμαίνεσθαι ζῷα ἀπελαύνοιμι.

Pag. 416. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας Ἀλέξανδρον μὲν ἐν Βαβυλῶνι, Διογένην δὲ ἐν Κορίνθῳ τελευτῆσαι) Plutarchus, Ἐμνήσθησαν δὲ

καὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως τελευτῆς, καὶ τῆς Διογένους τοῦ κυνὸς ἡμέρᾳ μιᾷ γινομένης.

Σωκράτης δ' ἐν τῷ πρώτῳ τῆς διαδοχῆς) Lege Σωσικράτης, cuius libri τῶν διαδοχῶν passim ab hoc autore laudantur. itémque ab aliis. Error natus est ex compendio scripturæ. tales sunt in bonis autoribus infiniti. Sic in Dinarchi vita à Dionysio scripta, quã superioribus annis publicauit de literis optimè meritus Victorius, Δῆμος ὁ Μάγνης, scriptum est, quum sit legendum Δημήτριος ὁ Μάγνης.

Pag. 417. Τέταρτος, Στωϊκὸς, γένος Σελευκεὺς) Huius sæpe meminit Cicero: potéstque ex libro de Senectute intelligi quibus temporibus vixerit. de quo videdus A. Gellius lib. XVII. cap. XXI. Idem Cicero autor est, edidisse hũc, librum vnum de Diuinatione. Citatur etiam à Laertio in Zenone liber eiusdem hoc indice, Τέχνη περὶ φωνῆς. Quod ait Laertius Seleucensem fuisse, & tamẽ appellatum Babyloniũ, caussam eius rei docet Strabo libro XVI. Idem Tarsensis Diogenis meminit libro XV.

ΜΌΝΙΜΟΣ.

Καθά φησι Σωκράτης) Lego Σωσικράτης. Tres sunt, nisi me fugit ratio, in hoc autore loci, vbi idem hic error est commissus. vnus in superiore vita, alter hîc, tertius in Pythagora.

Pag. 418. Ἔν τινι γοῦν τῶν δραμάτων, ἐν τῷ Ἱπποκόμῳ) Mihi videntur illa ἐν τῷ Ἱπποκόμῳ, ex ora libri in contextum irrepsisse.

Πήρας μὲν οὖν τρεῖς ἀλλὰ καὶ εἰκόνος ῥήματι] Versus hic menda affectus est, quam sine codicis manuscripti ope, indicare possum, tollere nõ item. An scribendum?

Πήρας μὲν οὖν τρεῖς - ἀλλὰ καὶ
ἐν Κιθαριστῇ.

videntur enim duo testimonia confusa: & non absurdè pro εἰκόνος ῥήματι, reponi posse, ἐν Κιθαριστῇ. quod scimus fuisse nomen vnius ex Menandri fabulis: quæ & ab Athenæo laudatur. Mihi de hoc loco aliter non constat.

ΚΡΆΤΗΣ.

Pag. 420. Πήρη τις πόλις ἐστί) vt apud Hom. In eo eruditissimo libello multa de Cynica dicendi docendíque ratione continẽtur.

Εἰς ἣν οὔτε τις εἰσπλεῖ ἀνὴρ μωρὸς παράσιτος) Clemens Alexandrinus Pædagogi libro II, Πόρρωθεν οὖν ἀπερύκειν χρὴ τὴν πολλὴν τῶν ἐπιβούλων κακουργίαν. οὐ γὰρ εἰς τὴν Κράτητος πήραν μόνην, ἀλλ' οὐδ' εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν εἰσπλεῖ οὐ μωρὸς παράσιτος, οὐδὲ λίχνος πόρνης πυγῇ ἀγαλλόμενος· οὐ δόλερα πόρνη. ἀλλ' οὐδ' ἄλλο τι τοιοῦτον ἡδονῆς θηρίον.

Τίθει μαγείρῳ) Distinguendi sunt hi tres versus, hoc modo,

Τίθει μαγείρῳ μνᾶς δέκ', ἰατρῷ
δραχμήν
Κόλακι τάλαντα πέντε, συμβού-
λῳ καπνόν,
Πόρνῃ τάλαντον, φιλοσόφῳ τριώ-
βολον.

Ἐκαλεῖτο δὲ Θυρεπανοίκτης) Plutarchus Sympos. VIII. c. I. sic scriptum reliquit, Κράτητα δὲ τὸν φιλόσοφον εἰς πᾶσαν οἰκίαν εἰσιόντα, μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης δεχομένων, θυρεπανοίκτην ἐκάλουν. Apuleius verò perleganter Florid. IIII. Cra-

tes ille, inquit, *Diogenis sectator, qui vt lar familiaris apud homines ætatis suæ Athenis cultus est: nulla domus ei vnquam clausa erat: nec erat patrisfamilias tam abditum secretum, quin eo tempestiuè Crates interueniret, litium omnium & iurgiorum inter propinquos disceptator atque arbiter.* In Glossario sic memini legere, *Apertularius*, θυρεπανοίκτης.

Pag. 421. Ἔν τινι τραγῳδίᾳ Τήλεφον σπυρίδιον ἔχοντα) Hæc fuit, opinor, illa EVripidis tragœdia Telephus, quæ tot locis tã salsè ridetur à Græco comico. Multa de ea fabula, tũ Aristophanis & Lycophronis scholiastæ, tum alii grammatici.

Καὶ Κράτητος εἶναι (φησὶν) ὁ οἶκος] Lego, φησὶν, ἦν ὁ οἶκος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου. Hoc autem intellige de temporibus post præliũ Chæronense. tum occupata sunt & iure belli, & vt caduca, bona Cratetis Thebani, à Philippo, & Alexandro concessi. bona autem Hipparchiæ fiscum Philippi inuasisse, non mirum: erant enim in Thracia: cuius maximam partẽ scimus illo tẽpore imperio Philippi fuisse obnoxiam.

Καὶ τἄλλα λυπρὸν] Interpr. λιπαρὸν vel λαμπρὸν legisse videtur: ineptè.

Καὶ γὰρ ἦν τῶν ἐπιφανῶν) Apuleius ibidem, *Igitur priusquam planè Crates factus, inter proceres Thebanos numeratus est, lectũ genus, frequens famulitium, domus amplo ornata vestibulo, ipse bene vestitus, bene prædiatus.* vide eundem Apolog. I.

Pag. 423. Πειραθεὶς οὖν πιττάκιον τοῦ μετώπου, ἐπέγραψε Νικόδρομος ἐποίει] Πιττάκιον est λούκωμα. Supra in Diog. Cynico, vbi rem simillimam narrauit. μετὰ δὲ ἐπιγράψας τὰ ὀνόματα εἰς λούκωμα τῶν πληξάντων, περιῄει ἐξημμένος. Rectè autẽ ait ἐποίει, non πεποίηκε. Nam ita solebant antiqui pictores suis tabulis inscribere, vt, *Apelles faciebat*, aut *Polycletus*. vide Plinium.

Δημήτριον τὸν Φαληρέα πέμψαντα αὐτῷ ἄρτους καὶ οἶνον, ὠνείδισεν) Imò ἀπεῤῥάπισεν, si Athenæo credimus, hoc idem narrãti lib. x.

Εὐτραπελὴς ἦν καὶ ἐδόκει χρηματίζειν Ἀσκληπιάδῃ) Hoc est, ἐπὶ) Ἀσκληπιάδου παιδίσκῃ. non vidit interpres honesto verbo rem parum honestam efferri. Sic de mulieribus honestè dicebant eas χαρίζεσθαι. vnde Sapphoni virgo non matura viro dicta elegãti voce λιπόχαρις. nam ineptissimè hodie in scholiis Pindaricis legitur λιθόχαρις. quod neque Fuluius Vrsinus neque alii obseruarunt. atqui scholiastes explicat ἡ μήπω δυναμένη διὰ τὴν ἡλικίαν χαρίζεσθαι. est autem λιπόχαρις vt λιποτειχὴς & λιπόδερμος & similia multa.

P. 424 Βαίνεις εἰς ἀΐδαο δόμους κυφὸς ὤρλω διὰ γῆρας] Scrib. Βαίνεις τ' εἰς ἀΐδαο δόμους, κυφὸς διὰ γῆρας. nam ita postulat ratio syllabæ prioris in κυφός. Homerus, Ὃς δὴ γήραϊ κυφὸς ἔην. potes etiã legere, Βαίνεις τ' εἰς ἀΐδαο, ἐὼν κυφὸς διὰ γῆρας.

Pag 425. Ἔχειν δὲ πατρίδα) Elegantissima est parodia. quod vulgus non animaduertit. Scrib.

ἔχειν δὲ πατρίδα,
Ἀδοξίαν τε καὶ πενίαν ἀνάλωτα
τῇ Τύχῃ.
Καὶ Διογένους
Εἶναι πολίτης ἀνεπιβουλεύτου
φθόνῳ.

Καὶ θυγατέρ' ἐξέδωκε κείνοις] Vox κείνοις hic est inepta, & vel omnino tollenda, vel eius loco alia substituenda: puto fuisse eius nomen cui nupsit Cratetis filia.

ΙΠΠΑΡΧΙΑ.

P. 427. Ἀλλὰ πάντα ἦν Κράτης αὐτῇ) Prouerbialis loquendi modus. Lucianus, καὶ σωτὴρ καὶ εὐεργέτης, καὶ πάντα ἦν ἐγώ.

Ἀποθέμενος τὴν ἑαυτοῦ σκευὴν ἄντικρυς αὐτῆς, Οὗτος μὲν, &c.) Apuleius Floridorũ libro II, *Quumque interscapulum Crates retexisset, quod erat aucto gibbere, perámque cum baculo & pallium humi posuisset, eámque supellectilem sibi esse puellæ profiteretur, eámque formam quam viderat: proinde sedulò consuleret, ne post querela eam caperet.*

Pag. 428. Ἀνέσυρε δ' αὐτῆς θοἰμάτιον] Ἀνασύρειν ita accipe, vt suprà in Stilp. ἢ ἀνασύρας αὐτοῦ τὸν χιτῶνα ἐθεάσατο. & in Diogene Cyn. εἰ μὴ ἀνασυράμενος δείξειεν πότερον γυνή ἐστιν ἢ ἀνήρ.

Ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτοῦ αὐτῇ τίς τας) Lege, ἀλλὰ καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, αὕτη ἐστὶν,

Ἡ τὰς παρ' ἱστοῖς ἐκλιποῦσα κερκίδας. Vide Suidam in voce Θεόδωρος, & eruditissimi viri Theodori Canteri Var.

ΜΕΝΙΠΠΟΣ.

Pag. 429. Φέρει μὲν οὖν σπουδαῖον οὐδὲν] Strabo tamen libro XVI. vbi docet Menippũ fuisse Gadarensem, eum vocat σπουδογέλοιον: ac quanquã huius scripta omnia vixerunt, fieri tamen de iis coniectura potest, vel ex M. Varronis reliquiis. Nam apud Cic. testatur ipse Varro, se in suis scriptis, Menippum esse imitatũ: qua de caussa ait Athenæus ipsum fuisse Menippeum appellatum.

Καί τι ἴσον τοῦ Μελεάγρου) Meleagrum Gadarensem intellige ciuem Menippi. Strabo.

Pag. 430. Τρίτος, Στρατόνικος σοφιστής.) Lege Στρατονικεύς. De Menippo Stratonicẽsi multa Strabo.

Καὶ γονὰς Ἐπικούρου, καὶ τὰς θρησκευομένας ὑπ' αὐτῶν εἰκάδας) Interpres videtur legisse εἰκόνας, quod est ineptum. Respicit ad Epicureorum morem, qui læto lautóque conuiuio, celebrabant τὰς εἰκάδας vniuscuiusque mensis. Epicurus in testam, ὥστε καὶ εἰς τὴν γινομένην σύνοδον ἑκάστου μηνὸς τῇ εἰκάδι τῶν συμφιλοσοφούντων ἡμῖν, &c. propterea vocabantur Epicurei εἰκαδισταὶ, vt apud Athenæum. Ab hoc more Plutarcho danda lux, qui, ἐν τῷ Ὅτι οὐδὲ ζῆν ἐστιν ἡδέως κατ' Ἐπίκουρον, sic scribit, Οἷον δὲ ἐφημερίδων ἀναλέγεσθαι, ποσάκις Ἡδεία καὶ Λεοντίῳ συνῆλθον, ἢ που Θάσιον ἔπιον· ποίας εἰκάδας ἐδείπνησαν πολυτελέστατα. Vbi Xylander εἰκάδας vertit *idus*: quàm rectè iam satis paret.

AD LIBRVM SEPTIMVM.

ΖΗ'ΝΩΝ.

Pag.434. Ζήνων, Μνασέου, ἢ Δημέου, Κιτιεὺς) Plutarchus & alii Κιτιεύς. Et Κίτιον apud quosdam, non Κίττιον. interpr. *Citticus*, (nisi scripserat *Cittieus*) A Gellius *Cittiensis*.

Φοίνικας ἐποίκους ἐσχηκότος) Suidas de hoc Zenone, Φοῖνιξ δ' ἐπεκλήθη, ὅτι Φοίνικες ἔποικοι τοῦ πολιχνίου ἐγένοντο.

Pag.435. Ἀλλὰ καὶ Πολέμωνος) Docet hoc etiam M. Tullius. De finibus IIII. *Vt nō esset causa, Zenoni quum Polemonem audisset, cur & ab eo ipso, & à superioribus dißideret.*

Pag.436. Ἄλλως μὲν εὐτόνως πρὸς φιλοσοφίαν, αἰδήμων δὲ) Lege εὔτονος.

Τὴν πολιτείαν αὐτοῦ κατέψαντός τινες ἔλεγον] Erant enim Zenonis libri de rep. parum verecundè scripti, vt & Cicero indicat.

P.437. Εὖ γε ποιεῖ ἡ τύχη προσελαύνουσα ἡμᾶς φιλοσοφίᾳ) Plutarchus hoc ita narrat, Ζήνωνι τῷ Κιτιεῖ μία ναῦς περιῆν φορτηγός· πυθόμενος δὲ ταύτην αὐτόφορτον ἀπολωλέναι συγκλυσθεῖσαν, Εὖ γε (εἶπεν) ὦ τύχη ποιεῖς, εἰς τὸν τρίβωνα καὶ τὴν στοὰν συνελαύνουσα ἡμᾶς. Seneca, *Nunciato naufragio, Zeno noster quū audiret sua omnia esse submersa: Iubet, inquit, me fortuna expeditius philosophari.*

Πρὸς τοὺς χιλίους τετρακοσίους) Lege sic hunc locum, Ἐπὶ γὰρ τῶν τριάκοντα, πρὸς τοῖς χιλίοις τετρακόσιοι ἀνῄρηντο ἐν αὐτῷ. & ita alicubi apud Suidam legere memini. Interpres ineptè: qui etiā fuit adeo hospes in historia Attica, vt x x x tyrānorum nesciret historiam.

Pag.438. Ἀπεδέχετο αὐτὸν καὶ Ἀντίγονος,) Suidas, Ἤκμαζεν ἐπὶ τοῦ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, ἐπὶ τῆς κ΄ καὶ ρ΄ Ὀλυμπιάδος.

P.441. Ἵππων, Κρατιστοτέλης, Ξυμπετέων καὶ οἱ συμπρόεδροι) Et Græci & Latini codices hoc loco corrupti. nam in antiquis editionibus Latinæ versionis ita legitur, *Hippio Cratistotelis Xypeleo.* scribe igitur Ἵππων Κρατιστοτέλους Ξυπετεών.

Τύχῃ τῇ ἀγαθῇ δεδόχθαι τῷ δήμῳ) Notat Plutarchus περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, solēne apud Græcos fuisse hæc verba in psephismatis adiicere. Καθάπερ, ait, οἱ τὰ ψηφίσματα ταῖς πόλεσιν εἰσφέροντες προγράφουσιν ἀγαθὴν τύχην. Romani eodem modo *Quod fœlix faustúmque sit*, dicebant, vt docet Cicero.

Τὸν ἐπὶ τῆς διοικήσεως) Sc. ταμίαν. sic enim vocabant Athenienses eum qui (vt ait Pollux) ἦν ᾑρημένος ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῶν προσιόντων καὶ ἀναλισκομένων.

Pag.442. Μίκυθος Συμπαλληνεὺς) Lege, Συπαλληττεύς. Stephanus, Συπαλληττὸς, δῆμος τῆς Κεκροπίδος φυλῆς. ὁ δημότης Συπαλλήττιος.

Pag.443. Καὶ ταῦτα δανείζειν ναυτικῶς) Fœnoris nautici frequens apud Laertium mentio. Id erat, vt est apud Iurisconsultos, grauius terreno, quia pecuniæ creditæ periculum ad creditorem spectabat. Cætera quibus hæc separantur, vide apud eos.

Pag.444. Δημοχάρους δὲ τοῦ

Λάχητος ἀδελφιδοῦς.] Demochares hic fuit Demosthenis ἀνεψιὸς, vt eum appellat Athenæus, vel ἀδελφιδοῦς, vt Suidas. Ciceroni quoque dicitur *Demosthenis sororis filius*. vide Plutarchū in Demosthene & Decretis.

Νοῦν δ' εἶχεν ἐλάσσονα σκινδαψοῖο] Elegans prouerbium. Σκινδαψὸν esse instrumenti musici genus, notum est. hoc ergo voluit Timon, Zenonem hominem esse loquacē, & cuius verba darent sine mente sonum. Tale est etiam quod ait D. Paulus, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Sic etiā solebat Cleāthes dicere de Peripateticis, eos ὅμοιόν τι πάσχειν ταῖς λύραις αἳ καλῶς φθεγξάμεναι αὐτῶν οὐκ ἀκούουσι. Suidas explicat isto loco ἀφανία, vel potius ἀφαίνας. id est, *affinias*.

Pag. 446. Δυοῖν δ' ὑπερανακειμένοιν ἐν πότῳ] Lego ὑπερανακειμένου. sc. Ζήνωνος. Apud Suidam in Σκιμαλίσω, legitur quidem ὑπερανακειμένοιν. sed facilè est tamen videre scripsisse eum ὑπερανακειμένου.

Pag. 447. Πρὸς δὲ τὸν ὀψοφάγον, μηδὲν τοῖς συμβιωταῖς καταλιπόντα &c.] Totus hic locus penè ad verbum ex Antigono Carystio est desumptus. Athenæus in octauo, Ζήνων δ' ὁ Κιτιεὺς ὁ τῆς στοᾶς κτίστης πρὸς τὸν ὀψοφάγον, ᾧ συνέζη ἐπὶ πλείονα χρόνον, (καθά φησιν Ἀντίγονος ὁ Καρύστιος ἐν τῷ Ζήνωνος βίῳ) μεγάλου τινὸς κατὰ τύχην ἰχθύος παρατεθέντος, ἄλλου δ' οὐδενὸς παρεσκευασμένου, λαβὼν ὅλον ὁ Ζήνων ἀπὸ τοῦ πίνακος, οἷος ἦν κατεσθίειν· τοῦ δ' ἐμβλέψαντος αὐτῷ, Τί οὖν ἔφη τοὺς συζῶντας σὺ οἴει πάσχειν, εἰ σὺ μίαν ἡμέραν μὴ δεδύνασαι ἐνεγκεῖν ὀψοφαγίαν;

Αἶρας οἷός τ' ἦν κατεσθίειν] Scribe, οἷος ἦν κατ. vt est apud Athenæum. Οἷος hîc ἀντὶ τοῦ ἕτοιμος.

P. 448. Προσεφέρετο τὰ τοῦ Καφησίου, ὃς ἐπιβαλλομένου τινὸς τῶν μαθητῶν μεγάλα φυσᾶν πατάξας, &c.] Idem refert Athenæus lib. XIIII. Καφησίας ὁ αὐλητὴς, ἐπιβαλλομένου τινὸς τῶν μαθητῶν αὐλεῖν μέγα, καὶ τοῦτο μελετῶντος, πατάξας εἶπεν, οὐκ ἐν τῷ μεγάλῳ τὸ εὖ κείμενον εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ μέγα.

Pag. 449. Συνεχές τε προσεφέρετο τοὺς ἐπὶ τοῦ Καπανέως τοῦ Εὐριπίδου στίχους, ὅτι Βίος μὲν ἦν αὐτῷ &c.] Ita lego totum hunc locum, συνεχές τε πρ. τοὺς ἐπὶ τοῦ Κ. τοῦ Εὐρ. στίχους ὅτι

--βίος μὲν ἦν αὐτῷ πολὺς,
Ἥκιστα δ' ὄλβῳ γαῦρος ἦν, φρόνημα δὲ
Οὐδέν τι μεῖζον εἶχεν ἢ πένης ἀνήρ.

qui versus valde hactenus confusè editi sunt. ita autem leguntur apud EVripidem, Supplicibus: nisi quòd vox αὐτῷ poetæ non est.

Pag. 452. Τούς τε Ἡσιόδου στίχους μεταγράφειν οὕτω] Dixerat Hesiodus,

Κεῖνος μὲν πανάριστος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ·
Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.

cui assentior potius. Ac meritò quidem. nam & Aristoteli & aliis magnis viris placet hæc sententia: quorū potior apud me quàm multorum Zenonum auctoritas. Legitur alibi ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ.

Ἐρωτηθεὶς διὰ τί αὐστηρὸς ὢν ἐν τῷ πότῳ διαχεῖται, &c.] Athenæus lib. II. διὸ καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς σκληρὸς ὢν, καὶ πάνυ θυμι-

πικὸς, πρὸς τοὺς γνωρίμους, ἐπὶ πλεῖον τοῦ οἴνου σπάσας, ἡδὺς ἐγίνετο καὶ μείλιχος. πρὸς τοὺς πυνθανομένους οὖν τοῦ τρόπου τὴν διαφορὰν, ἔλεγε τὸ αὐτὸ τοῖς θέρμοις πάσχειν. καὶ γὰρ ἐκείνους, πρὶν διαβραχῆναι, πικροτάτους εἶναι· ποτισθέντας δὲ, γλυκεῖς καὶ προσηνεστάτους. Lupinos autem macerandos esse, etiam Varro aliíque rei rusticæ auctores docent.

P.453. Εἷς ἄρτον ὄψον, ἰσχὰς,] Hi versus alio ordine leguntur apud Clementem libro secũdo Strom. Ζήνωνι τῷ Στωϊκῷ τὴν διδασκαλίαν μαρτυροῦσι, καί τοι διασύροντες, οἱ κωμικοὶ, ὧδέ πως.

Φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ·
Πεινῆν διδάσκει, καὶ μαθητὰς λαμβάνει.
Εἷς ἄρτος, ὄψον ἰσχὰς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.

qui postremus versus in Laertio nostro corruptè legitur.

Ἀλλὰ καὶ Ποσείδιππος μεταφερομένοις, ὥστ᾽ ἐν ἡμέραις δέκα] Scribe, ἀλλὰ καὶ Ποσείδιππος Μεταφερομένοις,

ὥστ᾽ ἐν ἡμέραις δέκα
Εἶναι· δοκεῖν Ζήνωνος ἐγκρατέστερον.

Δύο καὶ ἑβδομήκοντα ἐτῶν τελευτῆσαι αὐτόν.] Falsa ergo superior epistola Zenonis ad Antigonum: nam ibi dicebat se annum agere octuagesimum. Lucianus mortuum scribit anno vitæ nonagesimo octauo.

P. 454. Τοῖος ὅδε Ζήνων Κιττίῳ φίλος) Lege Κιτίῳ. Κίτιον enim non Κίττιον dicunt permulti, vt suprà monui.

Ἀτραπὸν μούνος) Lego ἀτραπὸν, ὅς.

Pag. 455. Τὸν Κιττιᾶ Ζήνωνα) Lege, τὸν Κιτιᾶ.

Pag. 456. Ὤμνυε δὲ, φασὶ, καὶ κάππαριν, καθάπερ Σωκράτης τὴν κύνα] Athenæus lib. IX. καὶ οὐ παράδοξον εἰ κατὰ τῆς κράμβης τινὲς ὤμνυον, ὁπότε καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς, ὁ τῆς στοᾶς κτίστωρ, μιμούμενος τοὺς κατὰ τῆς κυνὸς ὅρκους Σωκράτους, καὶ αὐτὸς ὤμνυε τὴν κάππαριν, ὥς Ἔμποδός φησιν ἐν ἀπομνημονεύμασιν.

Pag. 457. Ὅτι δὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ Πολιτεία, καὶ Χρύσιππός φησι.] Accedat grauis autor Plutarchus, ὡς ἔγωγε, ait, νὴ τὴν κύνα, καὶ τοὺς Ζήνωνος ἂν ἐβουλόμην διαμνημονευμοὺς ἐν συμποσίῳ τινὶ καὶ παιδιᾷ, μᾶλλον ἢ σπουδῆς τοσαύτης ἐχομένῳ συγγράμματι, τῇ Πολιτείᾳ κατατετάχθαι.

Pag. 458. Ἱστορίαν ἐνιαίαν) An ἑνιαίαν. i. μοναδικὴν, seu singularem, hoc est, singulari volumine contentam? Suidas, ἑνιαία, ἡ μοναδική.

Τὴν Πύρρου γεγραφὼς ἱστορίαν εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν] Durè dictum pro τὴν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ. sed puto aliter scripsisse.

Ἕβδομος, γραμματικὸς,) Hic est Zeno Mindius grammaticus: cuius meminere Clemens, Arnobius, & Stephanus Μύνδος.

Ὄγδοος, Σιδώνιος τὸ γένος, φιλόσοφος Ἐπικούρειος] Contra quẽ scripserat Posidonius Proclus III. in EVclidis I, τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον τῆς ἀντειρήσεως μετῆλθεν Ζήνων ὁ Σιδώνιος μὲν, τῆς δὴ Ἐπικούρου μετέχων αἱρέσεως. πρὸς ὃν καὶ ὁ Ποσειδώνιος ὅλον γέγραφε βιβλίον, δεικνὺς σαθρὰν αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἐπίνοιαν. Cicero de hoc Zenone, primo de Finibus, *Hic (nisi mihi Phædrum mẽtitum aut Zenonem putas, quorum vtrumque audiui quum mihi nihil sanè præter sedulitatem probarent) omnes mihi Epicuri sententiæ satis notæ sunt.*

Pag.459. Ἀρίστων, Μιλτιάδης Χῖος, ὁ τὴν ἀδιαφορίαν εἰσηγησάμενος] Omnino aut induci vox Μιλτιάδης, aut mutari in Μιλτιάδους debet. Primùm, non fuit is vir Aristo Chius, quem sit verisimile à Diogene ita in transitu esse nominatum, vt ne patriam quidem ascriberet. Deinde, non Miltiades, sed Aristo Chi⁹ fuit, qui τὴν ἀδιαφορίαν εἰσηγήσατο. Cicero Lucullo, *Huic, (Aristoni) summum bonum est in his rebus, neutram in partem moueri: quæ ἀδιαφορία ab ipso dicitur.* Laertius infrà, Ἀρίστων ὁ Χῖος τέλος ἔφησεν εἶναι τὸ ἀδιαφόρως ἔχοντα ζῆν. At Miltiades Aristonis sectator fuit, &, vt ait Laertius, Ἀριστώνειος προσηγορεύετο. Legēdum igitur potius Μιλτιάδους, vt sit nomen patris Aristonis Chii.

Κλεάνθης Φανίου, Ἄσιος) Emenda Ἄσσιος. Differunt longè Ἄσιος, & Ἄσσιος, vt sciunt rerum geographicarum periti.

Pag. 461. Ἢ ἀγρῷ παμφόρῳ, τὸν μὲν περιβεβλημένον φραγμὸν τὸ λογικόν] Hinc Marcus Tullius, primo de legibus, de philosophia loquens, *Atque hæc omnia quasi sæpimēto aliquo vallabit disserendi ratione.*

Ὧν εἶναι Ζήνων ἐν τῷ περὶ λόγου, καὶ Χρύσιππος] Ait Chrysippū existimasse, in tradendis disciplinis hunc esse ordinem seruādum, vt à logicis ducto initio, secundo loco physica discerentur, tertio demum ethica. Ego vero nescio quàm verè hæc ita tradat Laertius Nā sanè Chrysippum alia in sententia fuisse, hæc verba, ex illius lib. IV, περὶ βίων, testantur. Πρῶτον μὲν οὖν δοκεῖ μοι, κατὰ τὰ ὀρθῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων εἰρημένα, τρία γένη τῶν τοῦ φιλοσόφου θεωρημάτων εἶναι· τὰ μὲν, λογικά· τὰ δὲ, ἠθικά· τὰ δὲ, φυσικά. Deinde, Τούτων δεῖ προτάττεσθαι πρῶτα μὲν λογικά, δεύτερα δὲ τὰ ἠθικά, τρίτα δὲ τὰ φυσικά. τῶν δὲ φυσικῶν ἔσχατος εἶναι ὁ περὶ τῶν θεῶν λόγος. διὸ καὶ τελετὰς ἠγόρευσαν τὰς τούτων παραδόσεις. Hactenus Chrysippus: quem quia scimus pugnātia sæpe scripsisse, possemus culpa Diogenē liberare, nisi obstaret, quòd non videtur Plutarchus, si ita esset, initio Commentarii περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, vbi hanc Chrysippi sententiam examinat, hoc fuisse omissurus.

Pag.464. Τὴν δὲ ἀπόδειξιν, λόγον διὰ τῶν μᾶλλον καταλαμβανομένων τὸ ἧττον καταλαμβανόμενον περὶ πάντων.) Deest aliquid, vel πιστούμενον vel simile. Sic ἀπόδειξιν definit Clemens, λόγον ἐξ ἑτέρων ἕτερόν τι πιστούμενον. in qua definitione non extant illa verba περὶ πάντων. quæ ne Cicero quidem agnoscit: quo auctore ἀπόδειξις definita est à Stoicis, *Ratio quæ ex rebus perceptis ad id quod nō percipiebatur adducit.* Clemens etiam aliter, ἀπόδειξίς ἐστιν ὅτ' ἂν ἀπὸ τῶν προτέρων τὸ ζητούμενον ἀφικνῆται διὰ πάντων τῶν ἐν μέσῳ. Interpres legisse videtur, περὶ πάντων συνάγοντα.

Τοῦ ὀνόματος οἰκείως μετενηνεγμένου) Paullo pòst ex Chrysippo, φαντασία τύπωσις ἐν ψυχῇ, τουτέστιν ἀλλοίωσις· οὐ γὰρ δεκτέον τὴν τύπωσιν, οἱονεὶ τύπον σφραγιστῆρος· ἐπεὶ ἀνένδεκτόν ἐστι πολλοὺς τύπους κατὰ τὸ αὐτὸ γίνεσθαι. vel vt legit ibi Suidas, περιγίνεσθαι.

Μὴ κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ὑπάρχον τὴν μήτραν, ἢ μηδὲ ἔχοντος.) Scribe, μὴ κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ὑπάρχον...... τὴν μήτραν &c.

deest aliquid ad sententiam perficiendam. Lego, καὶ τὴν μὲν καλοῦσι μήτραν, τὴν δὲ ἔκτυπον. videtur μήτραν appellare τὴν ψυχὴν in qua fiunt αἱ τυπώσεις. phantasiam verò, ἔκτυπον. An potius μήτρα sunt ipsa τὰ ὑπάρχοντα. quorum formas ἡ φαντασία ἐν ἑαυτῇ ἀναπλάττει· ἔκτυπος autem, ἡ φαντασία?

Pag. 470. Κριτήρια φησὶν εἶναι αἴσθησιν καὶ πρόληψιν.) Suidas, Ὁ δὲ Χρύσιππος ἐν τῷ ιβ τῶν φυσικῶν λόγων, τρία φησὶν εἶναι κριτήρια, αἴσθησιν, γνῶσιν καὶ πρόληψιν.

Πᾶν γὰρ τὸ ποιοῦν σῶμά ἐστι.) Hac quæstione nihil tritius in scholis philosophorum. Sed & EVstathius paucis verbis multa complexus est, quæ non possum quin hîc adscribam. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ φωνὴ δι' ἄρρηκτος εἴη, δέδωκεν ἀφορμὴν τοῖς στωϊκοῖς, τοῦ σῶμα λέγειν τὴν φωνήν. σωμάτων γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ ῥήγνυσθαι. εἰ γὰρ καὶ ὁ Πλάτων οὐ σῶμα λέγει αὐτὴν εἶναι, ὡς ἐν τῷ γίνεσθαι τὴν ὕπαρξιν ἔχουσαν, μετὰ δὲ τοῦτο μὴ ὑφισταμένην· ἀλλ' οἱ τῆς στοᾶς σῶμα ἔλεγον τὴν φωνὴν, διὰ τὸ δραστικὸν αὐτῆς καὶ παθητικόν. δρᾷ μὲν γὰρ (φασὶν) ἀκουομένη, πάσχει δὲ ἀνιεμένη, καὶ ἐπιτεινομένη. Ἔτι δὲ, φασὶ, σῶμα ἐστὶν ἡ φωνὴ, καὶ διότι πίπτει ὑπὸ αἴσθησιν, τὴν ἀκοὴν δηλαδή. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν ἀντιτυπίαν. ἀντιτυπεῖ γὰρ προσπίπτουσα ταῖς ἀκοαῖς. Hæc EVstathius Ἰλιάδ. β.

Pag. 471. Λέξις δέ ἐστι κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς) Locum hunc sic puto legẽdũ, λέξις δέ ἐστι κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς (ὥς φησι Διογένης) φωνὴ ἐγγράμματος, οἷον, ἡμέρα. λόγος δέ ἐστι φωνὴ σημαντικὴ, ἀπὸ διανοίας ἐκπεμπομένη, οἷον, ἡμέρα ἐστί.

Τριχῶς δὲ λέγεται τὸ γράμμα, ὅ τε χαρακτὴρ τοῦ στοιχείου, καὶ τὸ ὄνομα] Legebam διχῶς: sed admonuit me doctissimus Petrus Galesius legendum potius esse, ὅ, τε χαρακτὴρ τοῦ στοιχείου, τό, τε στοιχεῖον, καὶ τὸ ὄνομα. cui assentior.

Ὡς ἡ βλίτρι) Scribitur βλήτυρι & βλίτυρι. Non ignoro quid sentiant viri doctissimi de origine vocis nostræ Gallorum *Belitre*: mihi tamen non displiceret deduci eam ab hac voce, vt significaretur homo nullius rei: nã βλήτυρι vel βλίτρι nihil est.

Pag. 474. Ὥσθ' ἅμα τὰ πλεῖονα ἐκλέξασθαι κατὰ ταύτην τὴν λέξιν) Emenda ex Suida ἐκδέξασθαι.

475. Φασὶ δὲ τὸ λεκτὸν] Rectè λεκτὸν, non λεκτικόν. Vide Suidam in Κατηγόρημα.

Pag. 476. Τῶν δὲ κατηγορημάτων τὰ μέν ἐστι συμβάματα, οἷον τὸ διὰ πέτρας πλεῖν.) Multa hîc desiderantur verba: Stoici κατηγορήματα diuidebant in συμβάματα (quæ & κατηγορήματα dicebant) & παρασυμβάματα. quorum duorum membrorũ alterum hîc desideratur. Imò duo membra desiderari non temere coniicimus ex Apollonij libro III. & Prisciano. nõ enim duo solùm membra faciunt, vt Suidas, sed tria, συμβάματα, ἀσυμβάματα, παρασυμβάματα. Prisciani verba sunt: *Sciendum quòd has quidem constructiones quæ per nominatiuum absoluuntur, Stoici* ἀξιώματα vel συμβάματα, *id est dignitates vel cõgruitates vocabant, vt ego Priscianus scribo, Apollonius ambulat, Cato philosophatur. Illas verò quibus transitiones ab alia ad aliam fiunt personam, in quibus necesse est cum nominatiuo etiam obliquum aliquem casum proferri,* παρασυμ-

σύμβαμα dicebant: hoc est, minus quàm congruitates, vt Cicero patriam seruat. Quãdo verò ex duobus obliquis cõstructio fit, ἀσύμβαμα, id est, incongruitates, dicebant, vt, placet mihi venire ad te, siue nominibus ipsis tantum, seu verbis hoc exigentibus.

Ἢ πρᾶγμα αὐτοτελὲς ἀποφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ) Ex Suida, in voce ἀξίωμα, existimo hunc locum sic potius esse legendum, ἢ πρᾶγμα αὐτοτελὲς ἀποφαντὸν, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ἢ καταφαντόν· ὡς ὁ Χρύσιππός φησιν ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς ὅροις. οἷον, ἡμέρα, &c.

Pag. 477. Διαφέρει δὲ ἀξίωμα, καὶ ἐρώτημα, καὶ πύσμα προστακτικὸν, &c.) Apud Suidam, καὶ πύσμα· ἔστι γὰρ προστακτικόν.

Pag. 478. Ἆρ' ἔστι συγγενές τι λύπη καὶ βίος;) Senarius est ex Menandri Citharistria, qui & apud Stobæum extat, sermone XCVI. & apud Plutarchum περὶ εὐθυμίας.

Pag. 479. Ὑπεραποφαντικὸν δέ ἐστιν] Legendum, vt doctissimè côiecit Galesius meus, ὑπεραποφαντικὸν δέ ἐστιν ἀποφαντικὸν ἀποφαντικοῦ, οἷον, οὐχὶ ἡμέρα οὐκ ἔστι; alioquin falsum erit quod sequitur, τίθησι δὲ τὸ ἡμέρα ἐστίν.

Pag. 484. Λογότροπος δέ ἐστι) Apud Suidam corruptè non semel λογότοπος: & alibi λόγος τρόπος hinc corrige.

P. 487. Ἔστι δὲ ἐγκεκαλυμμένος, οἷον οὗτος, ΟΥ γὰρ τὰ μὲν δύο ὀλίγα, &c.) Quis dubitat hoc exemplum esse soritæ, non ἐγκεκαλυμμένου? Itaque assentior præstãtissimo viro, Iacobo Cuiacio, iurisconsultorum longè principi, qui pronuntiat Laertium mutilum esse exemplo ἐγκεκαλυμμένου & διαλελυθότος. Vide omnino quæ de hoc genere totô doctissimè ab illo disputantur Tractatu V. ad Africanum. Nos quoque de his omnibus Stoicorum nugis plura, Deo fauente, aliâs disseremus.

P. 490. Τέλος εἶπε τὸ ὁμολογουμένως τῇ φύσει ζῆν] Ait Laertius, primum Zenonem τὸ τέλος ita definiuisse. A quo longè dissentit Stobæus, qui docet eum definisse, τὸ ὁμολογουμένως ζῆν tantum, τοῦτο δέ ἐστιν, ait, καθ' ἕνα λόγον καὶ σύμφωνον ζῆν, ὡς τῶν μαχομένων ζώων κακοδαιμονούντων. verùm Zenonis sectatores, qui putarent ἔλαττον εἶναι κατηγόρημα τὸ ὑπὸ Ζήνωνος ῥηθὲν, addidisse vocem φύσει. idque à Cleanthe primo factum. vide locum.

Pag. 491. Διὰ τὴν κατήχησιν τῶν συνόντων) Suidas κατήχησιν. non rectè.

Pag. 492. Τεκμήριον δὲ τῆς ὑπαρκτικῆς εἶναι) Suidas τοῦ ὑπαρκτικὴν εἶναι.

Τὸ γελᾶσθαι ἐν προκοπῇ τῶν περὶ Σωκράτην) Suidas, γελᾶσθαι ἐκ προκοπῆς.

Pag. 501. ΕΥγένειαν καὶ τὰ ὅμοια. ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν) Qui diligenter hunc locum attendit, nec videt tamen eum claudere, vt veteres loquebantur, eum ego censeo iratis Musis hæc studia tractare: paret hoc ex ipso verborum cõtextu, paret ex Ambrosii interpretatione. Lege igitur εὐγένειαν καὶ τὰ ὅμοια. ἀποπροηγμένα δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν ἀφυΐαν, ἀτεχνίαν καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν, &c. Sic & restitui debet hic locus ex Suida.

Pag. 502. Ἔτι δὲ καθῆκον φασὶν εἶναι) Nos quidem Suidas persæpe adiuuat: vt verò gratiam referamus, ac pariter cũ iuuemus,

lectorem moneo vt quæ apud eũ ſcripta ſunt corruptiſſimè in voce Καθήκον, ex hoc loco emẽdet. Nihil facilius fuerit, quàm eum auctorem infinitis quibus ſcatet mendis liberare: quod tamẽ miror nequiuiſſe videre virum eruditum eius interpretem: cui, quũ Suidas ſæpiſſimè integras Laertii paginas deſcribat, nunquam potuit hoc ſubolere: quod ſanè miror. Nam de Sophocleis quidem aliíſque verſibus, qui in illo opere ſparſim corruptiſſimè leguntur, quòd non animaduerterit, facilius condono. Sed ad rem.

Pag. 503. Στλεγγίδα καὶ τὰ ὅμοια) Στλεγγίδα vertit Ambroſius *vrceum*: ſtrigilem, oportuit. Apud Latinos ita coniunguntur ſæpiſſimè ampulla & ſtrigilis, vt apud Græcos λήκυθος καὶ στλεγγίς. vtrumque ita deſcribitur ab Apuleio, *Magno incœtu prædicauit, fabricatum ſemet ſibi ampullam quoque oleariam, quam geſtabat, lenticulari forma, tereti ambitu, preſſula rotunditate: iuxtáque honeſtam ſtrigileculam recta faſtigiatione clauſulæ, flexa ſubulatione ligulæ, vt & ipſa in manu capulo moraretur, & ſudor ex ea riuulo laberetur.*

Pag. 504. Φασὶ δὲ τὴν ψυχὴν εἶναι ὀκταμερῆ) Nemeſius De natura hominis, Ζήνων ὁ Στωϊκὸς ὀκταμερῆ φησὶν εἶναι τὴν ψυχὴν διαιρῶν αὐτὴν εἰς τὸ ἡγεμονικὸν, καὶ εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις, καὶ εἰς τὸ φωνητικὸν, καὶ τὸ σπερματικόν

Δοκεῖ δὲ αὐτοῖς τὰ πάθη κρίσεις εἶναι) Non autem κινήσεις ſolummodo. quod tamẽ neque Zeno probaſſe videtur: cuius definitio extat apud multos, & expreſſè negatur ab aliis. Andronicus De perturbationibus animæ, hanc inter alias definitionẽ profert: Πάθος ἐστὶν ἄλογος ψυχῆς κίνησις χωρὶς λογισμῶν τε καὶ κρίσεων ἐπιτελουμένη.

Pag. 505. Ζῆλον δὲ λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ.) Similis definitio apud Andronicum noſtrum: ζῆλός ἐστι λύπη ἐπὶ τῷ ἑτέροις τυγχάνειν ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ. Sed non dubium deeſſe in his definitionibus aliquid, quod in aliis neceſſariò exprimitur. Nam ſic idem Andronicus definit λύπη ἐπὶ τῷ ἄλλον ὑπάρχειν, ἡμῖν δὲ μή. Stobæus itidem, λύπη ἐπὶ τῷ ἕτερον ἐπιτυγχάνειν ὧν αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, αὐτὸν δὲ μή. Confirmat M. Tulli verſio, *Æmulatio eſt ægritudo ſi eo quod concupierit, alius potiatur, ipſe careat.*

Pag. 507. Ἡδονὴ δι' ὤτων κατακηλοῦσα] Ambroſius, *deliniens*, κατακηλοῦσα.

Pag. 511. Πολιτεύεσθαί φασι τὸν σοφὸν ἂν μή τι κωλύῃ) Melius πολιτεύσεσθαι. Seneca, *Zeno ait, Accedet ad rempublicam ſapiens, niſi ſi quid impedierit.*

Pag. 512. Ἐπεὶ τό γε εἴκειν, καὶ ὁ ἔλεος, &c. Obſcurus locus. Puto ſententiam hanc eſſe: Sapientem non eſſe miſericordem, nec remittere pœnas à lege conſtitutas. Ratio: quia ſapientis animo non ineſt τὸ εἴκειν, nec ὁ ἔλεος, neque ipſa etiam ἐπιείκεια, (quæ ſummo iuri opponitur) quæ aliquam ipſi afferat χρηστότητα, hoc eſt, benignitatẽ ſeu mollitiẽ, πρὸς τὰς κολάσεις, i. in exigẽdis pœnis: faciátque videri pœnas duriores. Itaque ſic hunc locum lego,

ἔπει τό γε εἴκειν καὶ ὁ ἔλεος, αὐτή τε ἡ ἐπιείκεια, οὐδεμία ἐστὶ ψυχῆς πρὸς κολάσεις προσποιουμένη χρηστότητα, μηδὲ οἴεσθαι σκληροτέρας αὐτὰς εἶναι). In editione Basiliensi est προσποιουμένη. Illud μηδὲ οἴεσθαι accipio quasi esset μηδὲ τι οἴεσθαι. Sic enim malo quàm vt aliquando faciebam, hæc verba accipere ὡς ἀπ᾽ ἄλλης ἀρχῆς. vide verò Senecam de clement. libro II. extremo.

Pag. 516. Εἶναι δὲ τὸν ἔρωτα, ἐπιβολὴν φιλοποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον) Legendum φιλοποιίας vt suprà & apud Stobæũ: eámque lectionem cõfirmat M. Tullius Tuscul. lib. IV. *Stoici sapientem amaturum esse dicunt: & amorem ipsum, conatum amicitiæ faciundæ ex pulchritudinis specie definiunt.*

Διὰ τὸ μισεῖσθαι, ἀπέχεσθαι ἑαυτῆς) Mihi hîc locus non videtur integer.

Pag. 519. Ἀλλὰ καὶ σώματα εἶναι τὰς ἀρχὰς &c.) Lege sic totum istum locum ἀλλὰ καὶ σώματα εἶναι (nempe τὰ στοιχεῖα.) τὰς δ᾽ ἀρχὰς καὶ ἀσωμάτους καὶ ἀμόρφους. desiderari vocem ἀσωμάτους & per se clarum, & ex Suida etiam probari potest.

Pag. 521. Τὸν ἐκ τῆς ἁπάσης οὐσίας ποιὸν] Lege vt inueni in Suida, τὸν ἁπάσης οὐσίας ἰδιοποιόν.

Pag. 522. Καὶ ἔστι κόσμος ὁ ἰδίως ποιὸς τῆς τῶν ὅλων οὐσίας] In Suida legitur, ὁ ἰδιοποιὸς τῆς τῶν ὅλων οὐσίας. At Ambrosius ποιότης legit. prorsus malè.

Ἢ σύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων] Sic rectè. itáque apud Stobæum quoque legitur. malè in Suida, ἐκ στοιχείων καὶ ἀνθρ.

Pag. 529. Ταύτην δὲ καὶ τοῦ συμφέροντος στοχάζεσθαι ἡδονῆς ὡς] Locus aut corruptus aut mutilus. Apud Suidam sic legitur, ταύτην δὲ τοῦ συμφέροντος στοχάζεσθαι, ὡς δῆλον ἐν τῆς τοῦ οὐρανοῦ δημιουργίας.

Pag. 530. καὶ ἀπαθῆ τὴν δὲ ἐστιν) Imo contrà, παθητή. & ita lege.

Pag. 531. * Παρὰ τοὺς τόπους ἀφ᾽ ὧν ῥέουσι· τῆς δὲ γενέσεως αὐτῶν αἴτιον γίνεσθαι τὸν ἥλιον) Non diu sed acriter me torsit mutilus hic locus. Legendum verò cẽseo, suppletis iis quæ desiderãtur hoc modo, πνεύματα δὲ ἀέρος εἶναι ῥύσιν· τὰς δὲ ἐπωνυμίας διαλάττειν παρὰ τοὺς τόπους ἀφ᾽ ὧν ῥέουσι. Nam de ventis quidem non dubitabit agi hoc loco, qui vel mediocriter in naturæ cognitione fuerit versatus. ῥεῖν autem ἀνέμους seu πνεύματα quis ignorat dici? Quôd autem hæc fuerit Stoicorum opinio dubitare non sinit Plutarchus, cuius hæc sunt verba, Οἱ Στωϊκοὶ πᾶν πνεῦμα ἀέρος εἶναι ῥύσιν, ταῖς τῶν τόπων δὲ παραλλαγαῖς τὰς ἐπωνυμίας παραλάττουσι. Placet etiã summi philosophi verba apponere, quæ hunc locum non parum illustrabunt, Εἰσὶ δέ τινες (ait Aristoteles μετεωρολογ. α.) οἵ φασι τὸν καλούμενον ἀέρα κινούμενον μὲν καὶ ῥέοντα ἄνεμον εἶναι, συνιστάμενον δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον πάλιν νέφος καὶ ὕδωρ. ὡς τῆς αὐτῆς φύσεως οὔσης ὕδατος, καὶ πνεύματος, καὶ τὸν ἄνεμον εἶναι κίνησιν ἀέρος. διὸ καὶ τῶν σοφῶς βουλομένων λέγειν τινὲς ἕνα φασὶν ἄνεμον εἶναι, πάντας τοὺς ἀνέμους. ὅτι συμπέπτωκε καὶ τὸν ἀέρα κινούμενον ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι, πάντα δοκεῖν· δοκεῖ δὲ διαφέρειν, οὐθὲν διαφέροντα, διὰ τοὺς τόπους ὅθεν ἂν τυγχάνει ῥέων ἑκάστοτε.

Ἔμφασις ἡλίου) Scribe ἔμφασιν ἡλίου: id quod verborum contextus

contextus docet.

Pag. 537. Τῷ τὸν σοφὸν δοξαστὸν εἶ) Lege δοξαστὸν οὐκ εἶναι. Nam deesse negationem tam est certum quàm quod certissimum. vide in Sphæri Stoici vita.

Pag. 538. Ἐρωτικαὶ διατριβαὶ) Videtur hunc librum intellexisse Athenæus lib. x. scribens, Ἀρίστων δὲ ὁ φιλόσοφος ἐν ἐρωτικῶν ὁμοίων δευτέρῳ Πολέμωνα φησὶ τὸν Ἀκαδημαϊκόν. Idem in fragmento Cæteri, Ἀριστοτέλης δ' ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν, καὶ Ἀρίστων ὁ περιπατητικὸς, Κεῖος δὲ τὸ γένος, ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν ὁμοίων, φασὶν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι, &c. Quòd autem ascribit Athenæus hunc librum Aristoni Peripatetico Ceo, non Aristoni Chio Stoico, videtur consentire cum Panætio & Sosicrate.

Pag. 393. Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος Ἀρίστων Ἰλιήτης) Lege Ἰουλιήτης. Stephanus aut Stephani mutilator Hermolaus Byzantius, Ἰούλις, inquit, πόλις ἐν Κέῳ τῇ νήσῳ ἀπὸ Ἰουλίδος κρήνης. ἀφ' ἧς Σιμωνίδης ἐστὶν ὁ μελοποιὸς, καὶ Βακχυλίδης ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου, καὶ Ἐρασίστρατος ἰατρός. μετ' αὐτῶν καὶ Ἀρίστων ὁ περιπατητικός· οὗτοι Ἰουλιῆται. Idem etiam Strabo libro decimo docet, vbi vocat hunc τοῦ Βορυσθενίτου Βίωνος ζηλωτήν. In antiquis editionib⁹ Latini interpretis scriptū reperies *Iulietes*. sed postea aliter visum indoctis & audaculis istis corruptoribus.

ΚΛΕΑ'ΝΘΗΣ.

Pag. 542. Φασὶ δὲ αὐτὸν καὶ εἰς δικαστήριον κληθῆναι, &c.) Areopagitarum, & quidem lege ἀργίας, de qua suprà in Solone.

Pag 544. Τὸ ἐκ τῆς Ἠλέκτρας, σῖγα σῖγα &c.) Lege τὸ τῆς Ἠλέκτρας. Sunt enim verba Electræ apud EVripidem initio chori primi eius fabulæ, quæ Orestes appellatur: quanquam, vt hactenus quidem est editum, nō Electræ sed chori verba sunt. in quo falluntur, vt alibi docemus.

Pag. 546. Περὶ τέχνης) An intelligit artē Rhetoricā à Cleanthe cōscriptam? de ea sic Cicero de Finibus, *Scripsit artem Rhetoricam Cleanthes, Chrysippus etiam, sed sic, vt si quis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat.*

Pag. 547. Ταῦτα αὐτῷ τὰ βιβλία) Non tamen omnia, vel ipso Laertio teste, qui in superiore vita librum Cleanthis laudauit περὶ χαλκοῦ: nisi quis illum indicem putet mendosum, ac legendum περὶ χάριτος. Sed & Athenæus quædam laudat quæ in hoc albo non reperias.

Καὶ τελευτᾷ τόνδε τὸν τρόπον) Vide Lucianum in Longæuis.

ΣΦΑΙ͂ΡΟΣ.

Pag. 548. Κηρίνας ῥοὰς ἐκέλευσε παρατεθῆναι.] Athenæus lib. VIII. non ῥόας sed ὄρνεις fuisse appositas scribit. Sic ille, ΟΥ'κ ἀχαρίτως δὲ καὶ Σφαῖρον τὸν συσχολάσαντα μὲν Χρυσίππῳ παρὰ Κλεάνθει· μετάπεμπτον δὲ γενόμενον εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου κηρίνων ποτὲ ἐν τῷ δείπνῳ παρατεθεισῶν ὀρνίθων, ἐκτείναντα τὰς χεῖρας ἐπισχεθῆναι ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὡς ψευδεῖ συγκατατιθέμενον &c. vt Laertius. Nemesius videtur sequi eosdem cum Laertio auctores: nam ad hanc historiā allusisse eum puto quum ista scriberet capite De visu ὅταν τὸ κήρινον μῆλον νομίσωμεν ἀληθινὸν εἶναι

μῆλον· οὐχ ἡ ὄψις ἐστὶν ἡ ἐξαπατωμένη, ἀλλ' ἡ διάνοια. ἡ γὰρ ὄψις ἐν τοῖς ἰδίοις αἰσθητοῖς οὐ διεσφάλη. τό, τε γὰρ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα συνεῖδεν.

Pag. 549. ΟΥ'κ εἶναι) ἔφη· τοιοῦτον δὲ ὄντα τὸν Πτολεμαῖον, καὶ βασιλέα εἶναι) Locus est mutilus aliquot verbis dubio procul: etsi eum interpres pro sano habuit. Non displicet coniectura Galesii mei, legentis, οὐκ εἶναι, ἔφη, μὴ σοφόν. τοιοῦτον δὲ, &c. plana sententia. Notissimum illud Stoicorũ placitũ, solum sapientem beatũ: solum, regem.

ΧΡΥ'ΣΙΠΠΟΣ.

Pag. 549. Χρύσιππος Ἀπολλωνίου) Suidas Ἀπολλωνίδου.

Σολεὺς ἢ Ταρσεὺς) Ipse Solẽsis fuit: pater ei⁹ Tarsensis. Strabo.

Pag. 550. ΟΥ"τω δὴ ἐπίδοξος ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς, &c.) Non possumus de Chrysippi peritia disputandi vllã hodie ferre sententiam, quum ad nos nullum ipsius scriptum peruenerit: quãtum tamen ex iis reliquiis quæ hodiéque in bonis autoribus sparsæ legũtur, licet intelligere. non dubito equidem quin Seneca sit potius audiendus, qui & Chrysippum in ordinem cogit, & quibus rationibus adductus id faciat, eleganter in libris De beneficiis explicat. Vide verò Plutarchi commentaria, περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, & περὶ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν.

P. 551. Περὶ τὸ ὑπόπτεσον γράφων) Plutarchus, περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων ait Chrysippum ea scribere quæ sint hominis ὅ, τι ἂν ἐπέλθῃ λέγοντος.

Pag. 552. Ἐκ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἐν Κεραμεικῷ) Cicero huius statuæ sic meminit De finibus 1, *At etiam Athenis, vt à patre audiebam, facetè & vrbanè Stoicos irridente, statua est in Ceramico Chrysippi sedẽtis: porrecta manu: quæ manus significet illum hac esse rogatiuncula delectatũ.* Quod ait Cicero hãc statuã fuisse porrecta manu, eo notandum est, quia in gymnasiis solitus olim pingi Chrysippus non porrecta manu: sed contrà, digitis cõstrictis, propter numerorum indicia. auctor Sidonius Apollinaris.

ΟΙ"μοι κασίγνητε) Emendãdi sunt hi versus ex Oreste EVripidis, vbi sic legitur,

ΟΙ"μοι κασίγνητ' ὄμμα σὸν ταράσσεται·
Ταχὺ δὲ μετέθου λύσσαν ἄρτι σωφρονῶν.

Pag. 553. Τοῦτον ἐν τῷ ὠδείῳ σχολάζοντα) Sic rectè, non ταῖς ᾠδαῖς vt videtur legisse Ambrosius. Ὠδεῖον, locus publicus Athenis. Vide Suidam.

P. 554. Ἀρκεσιλάῳ συνεσχόλαζε καὶ Φιλοκράτην συνεκρότησε) Hoc est, instituit & erudiuit. sic in Zenone, ὅθεν καὶ ἐν τῇ πατρίδι συγκεκροτῆσθαι. συγκροτεῖν propriè de chorodidascalo, vt apud Demosthenem, συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν τὸν χορόν.

Pag. 556. ΕΙ'σὶ δὲ οἱ καταπερίχουσι τοῦ Χρυσίππου) An Plutarchum intelligit? Lege eius librũ περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων.

ΕΙ' καὶ ἐπαινεῖ ὡς φυσικὴν) Scribo, ἣν καὶ ἐπαινεῖ.

Pag. 556. Ἔτι τε τὰ παρὰ τοῖς περὶ πινάκων γράψασι κατακεχωρισμένην) Mendum quod hic est, etsi per se clarũ, nemo tamẽ animaduertet, qui non obseruauerit cum vsum verbi καταχωρίζειν quem ad primum Strabonis primi exponere meminimus. Lege ergo ἔτι δὲ καὶ παρὰ τοῖς περὶ πινάκων γράψασιν οὐ κατα-

χωριζομένην. Ait illam Chrysippeam historiam ne ab iisquidem fuisse commemoratam qui laborarunt in colligẽdis librorum omnium indicibus.

Ἐν δὲ τῷ περὶ πολιτείας, καὶ μητράσι, &c.] Plutarchus, καὶ μὴν ἐν τῷ τῶν προτρεπτικῶν, εἰπὼν ὅτι καὶ τὸ μητράσιν ἢ θυγατράσιν ἢ ἀδελφαῖς συγγενέσθαι, καὶ τὸ φαγεῖν τι, καὶ προσελθεῖν ἀπὸ λέχους ἢ θανάτου πρὸς ἱερὸν, ἀλόγως διαβέβληται· ἐπὶ τὰ θηρία φησὶ δεῖν ἀποβλέπειν.

Pag. 557. Καταγέλαστοι δὲ καὶ οἱ τρόποι τοῦ πορισμοῦ] Πορισμὸν vocat quem Plutarchus quum de eodem ageret χρηματισμόν.

Λογικοῦ τόπου] Τόπον accipe pro eo quod Aristoteles solet dicere πραγματεία, hoc est, tractatus, argumentum. Ita enim solebat vti hac voce Chrysipp⁹. Quare quòd apud Plutarchum Xylãder existimat hæc verba esse mendosa, ὅπερ εὐγνωμονέστερον εἶναι φησὶν (Chrysippus sc.) ἀσφαλέστερον ἢ τὸ περιλαμβάνειν, ὡς ἀδικήματα τοῦ τόπου τούτου ἐπιδεχομένου, fallitur. Nam, vt dixi, τόπος est, id quo de agitur & disputatur, & vt Iurisconsultorũ voce vtar, τόπος est thema, visio, vel inspectio. Cicero τὸν πολιτικὸν τόπον dicit *locum ciuilem*. & alibi sæpe ita loquitur. Et ita debet hæc vox etiam sequentibus aliquot locis accipi. Fuit hæc dictio frequens apud Stoicos, vt etiã docuit Diogenes in Zenone.

Pag. 566. Περὶ τοῦ καλοῦ καὶ ἡδονῆς] Extat hodie huius sanè quàm elegans fragmentum in Gellio lib. XIIII. cap. IIII. Miror autem omissum à Diogene eius libri indicem, quẽ ediderat Chrysippus περὶ νόμου. Vnde Marcianus lege secunda D. de legibus, hæc affert, quæ propter elegantiã teneri non potui quĩn huc transferrem, Ὁ νόμος πάντων ἐστὶ βασιλεὺς θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. δεῖ δὲ αὐτὸν προστάτην τε εἶναι τῶν καλῶν καὶ τῶν αἰσχρῶν, καὶ ἄρχοντα καὶ ἡγεμόνα. καὶ κατὰ τοῦτο κανόνα τε εἶναι δικαίων καὶ ἀδίκων, καὶ τῶν φύσει πολιτικῶν ζώων· προστακτικὸν μὲν, ὧν ποιητέον· ἀπαγορευτικὸν δὲ, ὧν οὐ ποιητέον.

AD LIBRVM OCTAVVM.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

Pag. 567. Πυθαγόρας Μνησάρχου δακτυλιογλύφου) Apuleius Floridorum II, *Profugit ex insula clanculo Pythagoras, patre Mnesarcho nuper amisso: quem cõperior inter sellularios artifices gemmis faberrimè sculpẽdis, laudem magis quàm opem quæsisse.*

Ὥς φησιν Ἕρμιππος] Hunc ait Iosephus in primo cõtra Appionem, omnium qui de Pythagora scripserunt (scripsisse autẽ multos) ἐπισημότατον fuisse: virum, περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελῆ.

Τὸν μὲν εἶναι Μαρμάκου] Lego Μαμέρκου, coiectura ducta ex eo quòd filius Pythagoræ sic vocabatur. Festus.

Pag. 568. Καὶ δοῦλον Ζάμολξιν ᾧ Γέται θύουσι) Zamolxin Getam Pythagoræ δουλεῦσαι ait & Strabo lib. VII. At Herodotus lib. IV, δουλεῦσαι καὶ ὁμιλῆσαι scribit, Ἑλλήνων οὐ τῷ ἀσθενεστάτῳ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ. De ei⁹ cultu apud Getas religiosissimo est apud vtrunque pluribus expositũ. Meminit Zamolxis iterum Strabo libro X, eos recensens qui apud

antiquos vaticinādi peritia fuerunt celeberrimi. Τοιοῦτος δὲ ὁ Ἀμφιάρεως καὶ ὁ Τροφώνιος, καὶ ὁ Ὀρφεὺς, καὶ ὁ Μουσαῖος, καὶ ὁ παρὰ τοῖς Γέταις θεὸς, τὸ μὲν παλαιὸν Ζάμολξις Πυθαγόρειός τις, καθ᾽ ἡμᾶς δὲ ὁ τῷ Βυρεβίστᾳ θεσπίζων Δεκένεος. Vbi, miror Xylandro non visam legitimam vocem θεός. id quod adeò sibi persuasit, vt ne transferendam quidem putauerit. quin ad hunc locum sic notauit, *Additur in Græco θεός: ego hos deos putatos vix credam.* Atquin meminisse ille debuerat superiorum horū Strabonis (nam Platonē taceo) verborum, Τελευτῶντα δὲ, πεῖσαι τὸν βασιλέα κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς λαβεῖν αὐτὸν (de Zamolxide loquitur) ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν. κατ᾽ ἀρχὰς μὲν οὖν ἱερέα κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ᾽ αὐτοῖς θεοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι. Paulo pòst, Τοῦτο δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀεί τινος εὑρισκομένου τοιούτου τὸ ἦθος, ὃς τῷ μὲν βασιλεῖ σύμβουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ὠνομάζετο θεός. Fit & de Decæneo ibidem mentio: & sic puto scribēdum in superioribus quoque verbis, non Decineus. vide locum.

Κρόνον νομίζοντες ὥς φησιν Ἡρόδοτος) Emendandus hic locus ex Herodoto: apud quem sic legimus, ἰέναι τε τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Ζάμολξιν. οἱ δὲ αὐτέων τοῦτον νομίζουσι Γεβελέϊζιν. haud scio quàm rectè.

Καὶ ἤκουσεν Ἑρμοδάμαντος, τοῦ ἀπογόνου Κρεοφίλου] Legendum fortasse, Λεωδάμαντος. Apuleius Floridorum libro II, *Necnon & Cretensem Epimenidem inclytum fatiloquum, & Platonē disciplinæ gratia sectatus: itémque Leodamantem Creophyli discipulum: qui Creophylus memoratur poetę Homeri hospes & æmulator canendi fuisse.* Verumtamen etiā Suidas habet Ἑρμοδάμαντος. Mirum verò, quod ait Apuleius Pythagoram sectatum esse Platonem, quum tāto sit Plato Pythagora posterior. Sed legendū profectò est *Solonem*. Solō enim, non Plato, fuit Epimenidi coætaneus.

Τοῦ ἀπογόνου Κρεοφίλου) Scribe Κρεωφύλου. Callimachus,

> -ὁμήρειον δὲ καλεῦμαι
> Γράμμα, Κρεωφύλῳ, Ζεῦ φίλε, τοῦτο μέγα.

ita tamen scriptum est apud scholiasten Sophoclis in Trach.

Pag. 569. Ἐδοξάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς, οἱ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες) Propter hāc rationem facit Lucianus in auctione vitarū emi Pythagoram à trecētis hominibus Italis, τῶν ἀμφὶ Κρότωνα καὶ Τάραντα καὶ τὴν ταύτῃ Ἑλλάδα.

Ὡς εἴη ποτὲ γεγονὼς Αἰθαλίδης, &c) Vide, si placet, scholiasten Apollonii in illum locum,

> -οὐδ᾽ ἔτι νῦν περ ἀποιχομένου
> Ἀχέροντος
> Δίνας ἀπροφάτους ψυχὴν ἐπιδέδρομε λήθη.

P. 570. Ἐπανῆλθεν εἰς Βραγχίδας ἢ εἰσελθὼν, &c.) Dissentit Ouidius,

> *Cognoui clypeum læuæ gestamina nostræ,*
> *Nuper Abantæis templo Iunonis in Argis.*

Ἣν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα) Vide Pausaniam in Corinthiacis.

Γενέσθαι Πύῤῥον τὸν Δήλιον) Scribitur Πύθιος in scholiis Sophoclis ad Electram. Sed Πύῤ-

ρος etiam alii.

Πυθαγόραν μηδὲ ἓν καταλιπεῖν σύγγραμμα φασὶ, διαπαίζοντες) Διαπαίζει igitur Plutarchus qui id non dubitanter affirmat libro De fortuna Alexādri, διαπαίζει etiam Lucianus, qui sic scribit, Ὁ μὲν γε θεσπέσιος Πυθαγόρας, εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτοῦ ἠξίωσεν, ὅσον Ὀκέλλῳ τῷ Λευκανῷ, &c. Iosephus autem ait, Pythagoræ, οὐδὲν ὁμολογεῖσθαι σύγγραμμα. At Plinius idem cum Laertio videtur sensisse libro XXIV, cap. XVII.

Ἱστορίην ἤσκησεν ἀνθρώπων μάλιστα πάντων.] Ἀσκεῖν ἱστορίην, valet, εἶναι πολυίστωρ. sic loquutus est etiam Laertius in Zenone, τοσοῦτον ἤσκει φιλομάθειαν. hoc est, τοσοῦτον ἦν φιλομαθής. Malè mox, κακοτεχνίην, pro κα λοτεχνίην.

Pag. 572. Ἴων δὲ ὁ Χῖος ἐν τοῖς τραγικοῖς] Lege, ἐν τοῖς τριαγμοῖς. Triagmos scripsisse Ionē Chium, opus philosophicū, abundè testatur Harpocration: ex quo etiam caussa huius nominis potest intelligi. Emendabo obiter locum Clemētis in hac ipsa re, Ἴων ὁ Χῖος ἐν τοῖς τραγῳδήμασι καὶ Πυθαγόραν εἰς Ὀρφέα ἀνενεγκεῖν τινα ἱστορεῖ. Scribe, ἐν τοῖς τριαγμοῖς.

Μὴ ἀναίδειν μηδενὶ) Folium sibyllæ mihi quidem hæc verba sunt.

Ἐρωτηθέντα ὑπὸ Λέοντος τοῦ Φλιασίων τυράννου, &c.) Quod nunc auctore Sosicrate ait Laertius, id suprà de Heraclide Pontico referebatur. Habes autē totius huius rei elegantissimam Ciceronis narrationē, in Tusc. V, *Pythagoram* (ait) *Phliuntem ferunt venisse, eúmque cum Leonte principe Phliasiorum doctè & copiosè disseruisse quædam: cuius ingenium & eloquētiam quum admiratus esset Leon, quæsiuisse ex eo qua maximè arte confideret, at illum, artem quidem se scire nullā, sed esse philosophum.*

Καὶ τὸν βίον ἐοικέναι πανηγύρει, &c.] Marc. Tullius, *Admiratum Leontem nouitatem nominis, quæsisse quinam essent philosophi, & quid inter eos & reliquos interesset:* Pythagoram *autem respōdisse, similem sibi videri uitam hominū & mercatum eum qui haberetur maximo ludorū apparatu totius Græcię celebritate. Nam vt illic alii corporibus exercitatis, gloriā & nobilitatem coronę peterent: alii emendi aut vendendi quęstu ducerentur: esset autem quoddam genus eorum, idque uel maximè ingenuum, qui nec plausum nec lucrum quęrerent, sed uisendi causa uenirēt, studioséque perspicerēt quid ageretur, & quomodo: item nos quasi in mercatus quandam celebritatem ex urbe aliqua, sic in hanc uitam ex alia uita & natura profectos, alios glorię seruire, alios pecunię, raros esse quosdam, qui, cæteris omnibus pro nihilo habitis, rerum naturam, studiosè intuerētur: hos se appellare sapiētię studiosos. id est enim philosophos.*

Pag. 573. Μήτε τῶν πόνων μήτε τῶν σιτίων) Scribe, πότων.

Αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατετίθεντο τὰς οὐσίας, εἰς ἓν ποιούμενοι) Gellius libro I, *Omnes simul qui à* Pythagora *in cohortem illam disciplinarum* (malim *discipulorū*) *recepti erant, quod quisque familiæ pecunięque habebant, in medium dabant: & coibatur societas*

inseparabilis. Vide eundem de silentio Pythagorico, & Lucianum βίων πρᾶσει.

Pag. 574. Ὡς εἴη Ἀπόλλων ἐξ Ὑπερβορέων ἀφιγμένος) AElianus lib. II. cap. XXVI. Ἀριστοτέλης λέγει ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν τὸν Πυθαγόραν Ἀπόλλωνα Ὑπερβόρειον προσαγορεύεσθαι.

Αὐτοῦ ποτὲ παραγυμνωθέντος, τὸν μηρὸν ὀφθῆναι χρυσοῦν) AElianus, ἔνθα καὶ τὸν μηρὸν ὁ Πυθαγόρας παρέφηνε τὸν ἕτερον χρυσοῦν. vide & Lucianum βίων πρᾶσει. & Apollonii θαυμάσια.

Καὶ ὅτι Νέσσος ὁ ποταμὸς διαβαίνοντα αὐτὸν προσαγορεῦσαι πολλοὺς ἦν ὁ φάσκων) Apollonius de Pythagora, καὶ ὑπὸ τοῦ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων σὺν ἄλλοις, ἤκουσε φωνὴν μεγάλην ὑπὲρ ἀνθρώπων, Πυθαγόρα χαῖρε. Et hoc narrat Apollonius, autorem laudans Aristotelem. Itaque emenda ex hoc loco AElianum, sic scribentem libro II. capite XXVI. λέγει δὲ καὶ ὁ αὐτὸς (sc. Aristoteles) ὅτι ὑπὸ τὸν Κώσαν ποταμὸν διαβαίνων προσερρήθη· καὶ πολλοὺς φησὶν ἀκηκοέναι τὴν πρόσρησιν ταύτην. Lege, ὑπὸ τοῦ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων.

Pag. 575. Φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ὁ λογιστικὸς ἑκατόμβην θῦσαι αὐτὸν) Eadem Apollodori verba referuntur ab Athenæo lib. decimo Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ ἀριθμητικὸς καὶ θῦσαι φησὶν αὐτὸν ἑκατόμβην ἐπὶ τῷ εὑρηκέναι ὅτι τριγώνου ὀρθογωνίου ἡ τὴν ὀρθὴν γωνίαν ὑποτείνουσα ἴσον δύναται ταῖς περιεχούσαις. Plutarchus verò dubitat vtrum sacrificauerit Pythagoræ ob inuẽtum problema, περὶ τῆς ὑποτεινούσης ὡς ἴσον δύναται ταῖς περιεχούσαις τὴν ὀρθὴν, an inuento problemate, περὶ τοῦ χωρίου τῆς παραβολῆς. Vtrumque sanè hoc fuisse Pythagoræ vel Pythagoreorum inuentum, discere est, ex Proclo lib. IIII. ad primum EVclidis: qui EVdemum nobilem peripateticum, huius sententiæ auctorem laudat.

Ἡνίκα Πυθαγόρης) Scripserunt de hoc Epigrammate permulti eruditi viri: qui omnes in ea sunt sententia, vt putent Apollodorum Arithmeticum eius esse auctorem: quod non puto. Sanè ex Plut. & Athenæi verbis id nõ sequitur necessariò: & manifestò meã sententiã comprobant Diogenis verba: neque puto in veterum monumẽtis quicquam legi vnde possit colligi Apollodorum esse huius epigrammatis auctorem. Sed quia Apollodorus id ascripserat, inde id descripserũt, Plutarchus, Athenæus, Laertius.

Οὗ ἐστιν ὅπισθεν τοῦ Κερατίνου) Intelligit aram corneam Apollinis quæ erat in insula Delo: de qua Callimachus in hymno,

Δείματο μὲν κεράεσσιν ἐδέθλια,
 πῆξε δὲ βωμὸν
Ἐκ κεράων· κέραους δὲ πέριξ ὑ-
 πεβάλλετο τοίχους.

Vide Hadriani Iunij Animaduersa. Ac quum vno ore omnes corneam hanc aram Apollinis in Delo insula fuisse scribant, quid EVstathio facias qui eam Ephesi collocat? Eius verba sunt hæc ex octauo commentario in Iliad, ᾄδεται γοῦν καὶ Παριανὸς βωμὸς ἐπὶ μεγέθει, καὶ Ἐφέσιος δὲ κερατινός. An dicemus plures fuisse huiusmodi aras? an verum est potius lapsum esse memoria EVstathium? An denique tẽtari potest locum esse corruptum? Iu-

dicent docti. Nam EVstathium
quidem, tanta diligẽtia virum,
ignorasse corneam illam aram
Delii Apollinis, nec fit verisimi-
le: neque id quisquã credet qui
legerit quæ sunt ab eo scripta in
istum versum Ἰλιάδ. δ.

Τοῦ κέρα ἐκ κεφαλῆς ἑκκαιδε-
κάδωρα πεφύκει.

Πρῶτόν τε Ἕσπερον καὶ Φωσ-
φόρον τὸν αὐτὸν εἰπεῖν, ὥς φησι
Παρμενίδης) Mẽdosus locus. Nã
si hæc lectio vera esset, non est
verisimile tanta væcordia futu-
rum fuisse quenquam, vt hoc i-
psum inuentum Parmenidi tri-
bueret. atquin diligentissimum
virum Phauorinum ita sensisse
discimus ex ipso Laertio. Sic il-
le in Parmenide, Καὶ δοκεῖ
πρῶτος πεφωρακέναι τὸν αὐτὸν
εἶναι Ἕσπερον καὶ Φώσφορον, ὥς φη-
σι Φαβωρῖνος ἐν ε΄ τῶν ὑπομνημα-
τισμάτων. οἱ δὲ Πυθαγόραν.
Lege igitur, οἱ δὲ φασὶ Παρμε-
νίδην.

Ὥστε ἔλεγον τοὺς γνωρίμους
αὐτοῦ παντοίας Θεοῦ φωνὰς) Deest
hic aliquid: quod dissimulauit
Ambrosius.

Καὶ Ῥωμαῖοι) Vide Liuium
lib. 1.

Pag. 577. Μεταποντῖνοι γε μὴν
τὴν οἰκίαν αὐτοῦ Δημήτρος ἱερὸν
ἐκάλουν.) Huc referendum cẽ-
seo quod Iustinus scribit etsi
paullo aliter, *Pythagoras quum
annos XX Crotone egisset, Meta-
pontum migrauit, ibique deceßit:
cuius tanta admiratio fuit, vt ex
domo eius templum facerent, eúm-
que pro deo colerent.*

Μὴ εἶναι πρὸς πάντας πάντα ῥη-
τά.) maximè ea quæ ad deos per
tinent: quos fuisse λόγους ἀπορρή-
τους Pythagoreis ait Proclus in
Platone.

Pag. 578. Ἦν δὲ αὐτῷ τὰ σύμ-
βολα τάδε.) Malim τοιάδε. non
enim omnia refert Pythagorica
symbola: sed pauca tantùm ex il-
lis ὅσον γεύματος χάριν. De iis
multa multi scripsêre: ad quos
lectorem reiicimus: imprimis ad
Lilium Gyraldum: virum solidè
doctum, & in scribendo accu-
ratum.

Pag. 579. Ἀριστοτέλης δέ φησι,
καὶ μήτρας καὶ τρίγλης.) Plutar-
chus libro primo De Homero,
Ἀριστοτέλης μήτρας καὶ καρδίας,
καὶ ἀκαλύφης, καὶ τοιούτων ἄλλων
ἀπέχεσθαί φησι τοὺς Πυθαγορι-
κούς· χρῆσθαι δὲ τοῖς ἄλλοις. apud
A. Gellium.

Ἀρκεῖσθαι μέλιτι μόνῳ) Athe-
næus libro secundo, Καὶ τῶν Πυ-
θαγορικῶν δὲ τροφὴ ἦν ἄρτος μετὰ
μέλιτος, ὥς φησιν Ἀριστόξενος· τοὺς
προσφερομένους αὐτὰ ἀεὶ ἐπ' ἄ-
ριστον, λέγων ἀνόσως διατελεῖν. Est
& alibi apud Athenæum, τῆς τῶν
Πυθαγορικῶν διαίτας mentio:
eum vide.

Στολὴ δὲ αὐτῷ λευκὴ &c.) AE-
lianus, Πυθαγόρας ὁ Σάμιος λευ-
κὴν ἐσθῆτα ἤσθητο, καὶ ἐφόρει στέ-
φανον χρυσοῦν, καὶ ἀναξυρί-
δας.

Στρώματα λευκὰ ἐξ ἐρίων· τὰ γὰρ
λινᾶ οὔπω εἰς ἐκείνους ἀφίκετο τοὺς
τόπους) Cur addit illa de veste
linea? puto obiter reprehendi à
Laertio eos qui scriberent Py-
thagoram veste vsum linea. Nã
ita quosdã credidisse, docet nos
Apuleius, qui in Apologia pro
se ipso primo sic scribit, *quippe
lana segnißimi corporis excremen-
tum, pecori detracta, iam inde Or-
phei & Pythagoræ scitis, profa-
nus vestitus est.*

Pag. 580. Οἱ δὲ φασιν ὅτι ἀλέκτορσι μόνον καὶ ἐρίφοις ἢ γαλαθηνοῖς) Gellius, *Porculis quoque minusculis & hœdis tenuiori-bus victitasse, idem Aristoxenus refert.*

Τοῖς λεγομένοις ἀπαλίαις) Lege ἀπαλίοις. Hesychius, ἀπάλιον, θῦμα, δελφάκιον.

Καὶ τὰ δόγματα λαβεῖν αὐτὸν παρὰ τῆς ἐν Δελφοῖς Θεμιστοκλέας) Mira hîc Ambrosii incogitantia, qui hanc lectionem sequutus sit. Nã sanè ipse Laertius vulnus hic se accepisse clamat: ait enim, ὡς προείρηται. Reponamus igitur, ὡς προείρηται, παρὰ τῆς ἀδελφῆς Θεμιστοκλείας. præsertim quum ita habeat etiam Suidas. Nam alioqui dubitet meritò aliquis num potius sit superior locus ex isto emendandus: vt intelligeremus Pythagoram à Delphica sacerdote sapientiæ præcepta hausisse, vt Numa rex Rom. ab Egeria nympha habuit.

Ἀνθ' ὧν εἶπε περὶ θεῶν) Legendum censeo εἶπον, vt ad vtrumque referatur. Cur enim potius ad Homerum quàm Hesiodum? Quum hæc scripsissem animaduerti in Suida quoque esse εἶπον.

Pag. 581. Ἐν βίῳ δ' ἀρχὴν τελευτῆς) Olim putaui hæc esse corrupta. videbatur enim absurda oratio. Senes propterea honorandos quia ἐν βίῳ τιμιώτερα ἀρχὴ τελευτῆς. Verùm aliud voluit Pythagoras, vt postea animaduerti. Non enim senes sunt quos hîc vocat πρεσβυτέρους: sed quos Latini maiores.

Αἰδῶ καὶ εὐλάβειαν εἶναι) Puto legendum ἀσκεῖν. sic mox, μνήμην ἀσκεῖν. quanquam εἶναι etiam apud Suidam.

Pag 582. Μαντικὴν πᾶσαν τιμᾶν) Imò οὐ πᾶσαν. Laertius paulo antè, μαντικῇ τε ἐχρῆτο τῇ διὰ τῶν κληδόνων τε καὶ οἰωνῶν. ἥκιστα δὲ τῇ διὰ τῶν ἐμπύρων. non ergo πᾶσαν ἐτίμα. Sed Laertius quocunque rapit tempestas, eò defertur hospes, securus eorum quæ antè scripserit. Nemesius de vaticinatione per insomnia loquens, ὕπαρ μόνην ἀληθῆ μαντείαν οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν εἶναι τοῖς Ἑβραίοις ἀκολουθήσαντες.

Τὰς καθύπνους φαντασίας) Suidas, τὰς καθ' ὕπνους φαντασίας. melius: nã κάθυπνος aliud est vt sciunt qui Græcè norunt.

Ἐκ δὲ τούτων τὰ στερεὰ σώματα) Mutilus locus, vt ex Suida didicimus. Lege, ἐκ δὲ τῶν ἐπιπέδων τὰ στερεὰ σχήματα, ἐκ δὲ τούτων τὰ αἰσθητὰ σώματα. Sic infra σχημάτων στερεῶν καὶ ἐπιπέδων meminit. Sic & in Ambrosii codicibus fuit.

Pag. 583. Ἥλιόν τε καὶ σελήνην καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας εἶναι θεούς) Desunt hæc Suidæ: sed non rectè.

Pag. 584 Εἱμαρμένην τε τῶν ὅλων εἶναι, καὶ τὰ κατὰ μέρος, αἰτίαν τῆς διοικήσεως) Suidas sic habet hunc locum, εἱμαρμένην τε τῶν ὅλων, καὶ κατὰ μέρος αἰτίαν εἶναι τῆς διοικήσεως.

Κατὰ δὲ τοὺς ἁρμονίας λόγους ἐν ἑπτὰ &c.) Notissimũ est partus septimo mense editos, esse vitales, quum οἱ ὀκταμηνιαῖοι sint immaturi: eius rei caussam ad numerorum rationem referebãt Pythagorei: quæ omnia qui cupit intelligere, adeat veterem Homeri scholiasten ad XIX. libr. II.

Ἡλίου πύλας καλεῖ τοὺς ὀφθαλμούς) Hesychius, Ἡλίου πύλας· τοὺς κύκλους δι' ὧν τὰς

πορείας ποιεῖ ὁ ἥλιος· οἱ δὲ, ἀλληγορικῶς τοὺς ὀφθαλμούς. Exponit Hesychius hunc Homeri locum Od. ω.

Ἠ δὲ παρ᾽ ἠελίοιο πύλας καὶ δῆμον ὀνείρων.

Nimis miror virũ quendam adprimè eruditum, scripsisse, Lucretium simili loquendi genere *fores* pro oculis dixisse: quum canit libro quinto

nec denique totum
Corporis in pedibus pondus sentimus inesse.
At quęcunque foris ueniunt impostáque nobis
Pondera sunt, lædunt permulto sępe minora· quasi esset obscurum quæ sint *pondera*, quæ poeta *foris uenientia* vocat, magis quàm quid sit *tergum foris quærere*, apud Plautum. Sic Græci. Sophocles Trach. λαθίπονον δ᾽ ὀδύναν οὔτ᾽ ἔνδοθεν οὔτε θύραζε. Ἐστί μοι ἐξανύσαι βιότου.

Pag 586. Σταγόνας δ᾽ εἰδέναι ἀπὸ τούτων] Puto legendum, σταγόνας δὲ εἶναι. vel potius, εἶπεν εἶναι.

Pag. 588 Καὶ ἁγνεύοντας) Lego ἀγνεύοντας. Mox τὴν δὲ ἁγνείαν εἶναι.

Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν κυάμων) Existimo locum hũc ab aliquo imperito fuisse interpollatũ: quũ scripsisset Diog. φησὶ δὲ Ἀρ. περὶ τῶν κυάμων. hoc est, *Quantum ad fabas ait Ar.*

Ὅτι αἰδοίοις εἰσὶν ὅμοιοι,) Lucianus caussas cur Pythagoras fabis abstinuerit, sic explicat, Μυσάττῃ τοὺς κυάμους; Πυθ. οὐκ· ἀλλ᾽ ἱεροί εἰσι, καὶ θαυμαστὴ αὐτῶν ἡ φύσις. πρῶτον μὲν γὰρ τὸ πᾶν γονή εἰσι· καὶ ἢν ἀποδύσῃς κύαμον, ἔτι χλωρὸν ἐόντα, ὄψεαι τοῖσιν ἀνδρείοισι μορίοισι ἐμφερέα τὴν φυήν.

Ἀγόνατον γὰρ μόνον.) Porphyrius De antro Homerico, Τοὺς κυάμους ἐλάμβανον εἰς σύμβολον τῆς κατ᾽ εὐθεῖαν γενέσεως, καὶ ἀκαμποῦς. διὰ τὸ μόνον σχεδὸν τῶν σπερματικῶν δι᾽ ὅλου τετρῆσθαι μὴ ἐγκοπτόμενον ταῖς μεταξὺ τῶν γονάτων ἐμφράξεσι.

Τὰ δὲ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι) Suidas, τὰ δὲ πεσόντα ἀπὸ τραπέζης.

Ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τινός. Suidas τελετῇ. malè.

Τῶν ἡρώων φησὶν εἶναι τὰ πίπτοντα.) Athenæus libro decimo, Τοῖς δὲ τετελευτηκόσι τῶν φίλων ἀπένεμον τὰ πίπτοντα τῆς τροφῆς ἀπὸ τῶν τραπεζῶν. Quæ sequũtur apud Athenæum mutila sunt in vulgatis codicibus. quare placet illa adtexere vti leguntur in manu exaratis libris. διὸ δὲ καὶ Εὐριπίδης ... τῆς Σθενεβοίας φησιν, ἐπειδὴ νομίζει τὸν Βελλεροφόντην τεθνάναι. Πεσὸν δέ νιν λέληθεν οὐδὲν ἐκ χερὸς, Ἀλλ᾽ εὐθὺς αὐδᾷ, τῷ Κορινθίῳ ξένῳ. Οὐκ ἐμέθυον δὲ οἱ πάλαι· ἀλλὰ καὶ Πιττακὸς Περιάνδρῳ τῷ Κορινθίῳ παρῄνει, &c.

P. 589. Τῆς τραπέζης ἐντός.) Suidas, ἐκτός.

Ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερὸς τοῦ Μηνὸς καὶ ἱκέτης. τὸ δ᾽ ἦν τῶν ἀγαθῶν. τῷ τε Μηνὶ ἱερός. σημαίνει γὰρ τὰς ὥρας.) Locum hunc corruptum esse nemo non videt. nec multum iuuare potest quod est apud Suidam, qui pro his habet, μήτε λευκὸν ἀλεκτρυόνα ἐσθίειν, ὡς ἱερὸν τοῦ ἡλίου, καὶ τὰς ὥρας μηνύοντα. Magis iuuant manuscripta quædam Laertij excerpta Latina, quæ mihi communicauit doctissimus & charissimus Galesius: in iis sic expressum reperi hunc locum, *Gallo plumis albis abstinendum, quòd Iouis sacer sit atque*

ſupplex famulus : & *Menſi ſacratus eſt, nam horas ſignificat.* Vnde diſcimus, priſcam huius loci lectionem hanc fuiſſe, ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερὸς τοῦ Διὸς (vel Ζηνὸς) καὶ ἱκέτης. τῷ τε Μηνὶ ἱερὸς, σημ. &c. quam lectionem ego vulgatæ lõgè præfero, quia tamen in Suida eſt ἡλίου, fortaſſe retinenda eſt ea lectio, legendúmque in Excerptis *Solis* non *Iouis*. quanquam ſupplices ſanè ſunt Ioui non Apollini ſacri: quod autem ſequitur *ſupplex famulus* indicium eſt variantis & ambiguæ lectionis οἰκέτης vel ἱκέτης. Hæc nos olim: poſtea autẽ nacti exemplar Latinum ante annos centum viginti cuſum, reperimus ita planè ibi ſcriptum vt in illis Excerptis: niſi quòd vox *famulus* in eo libro non extat. Quantum vero flagitium iſti belli emendatores admiſerũt, qui tot locis eum auctorem nobis corruperunt, cuius emendationem erant profeſſi?

Πυθαγόρην τε γόητας) Γόητος. & lege ἐπὶ δόξην. aut δόξας, vt apud Plutarchum in Numa: ex quo ſenſum huius verſus intelliges.

Κρατῖνος ἐν Πυθαγορικοῖς) Suidas, ἐν Πυθαγοριζούσῃ. quo titulo fabulam conſtat edidiſſe Alexin veterem comicum.

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ταραντίνοις) Fortaſſe legendum, ἀλλὰ καὶ Ἄλεξις ἐν Ταραντίνοις. Apud Athen. lib. IIII. Ἄλεξις ἐν Ταραντίνοις,

Οἱ πυθαγορίζοντες γὰρ, ὡς ἀκούομεν,
Οὔτ' ὄψον ἐσθίουσιν, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲ ἓν
Ἔμψυχον· οἶνόν τ' οὐχὶ πίνουσιν μόνοι.

niſi quis putet ita ſcripſiſſe Laertium, vel quòd ita ſentiret, vel quòd memoria ſit lapſus.

Ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς) Diſtingue,

Ἔθος ἐστὶν αὐτοῖς, ἄν τιν' ἰδιώτην ποθὲν
Λάβωσιν, εἰσελθόντα, διαπειρώμενον
Τῆς τῶν λόγων ῥώμης, ταράττειν καὶ κυκᾶν
Τοῖς ἀντιθέτοις, τοῖς πέρασι, τοῖς παρισώμασιν,
Τοῖς ἀποπλάνοις, τοῖς μεγέθεσιν, νουβυστικῶς.

Vocem νουβυστικῶς aſſero legitimam: vel auctore Suida, qui habet hos verſus,

Pag. 591. Ἐσθίουσί τε λάχανα) Diſtingue,

--ἐσθίουσι δὲ
Λάχανα, καὶ πίνουσιν ἐπὶ τούτοις ὕδωρ·
Φθεῖρας δὲ καὶ τρίβωνα, τήν τ' ἀλουσίαν
Οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε τῶν νεωτέρων.

ſic omnino debent hi ſenarii diſtingui.

Ἐν τῇ Μύλωνος οἰκίᾳ) Suidas Μήλωνος. ſcribe Μίλωνος, vt eſt apud Strabonem, qui huius rei meminit: & Tzetzem, qui penè ad verbum totum hunc locum deſcribit.

Pag. 592. Τετταράκοντα ἡμέρας ἀσιτήσαντα) Hoc eſt, ἀποκαρτερήσαντα. ſic malo quàm vt Tzetzes.

Pag. 593. Λέγει γὰρ ὡς γενόμενος ἐν Ἰταλίᾳ, &c.) Sophocles huc reſpexit, quum dixit,

Ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
Λόγῳ μάτην θνήσκοντας, εἶθ' ὅταν δόμους
Ἔλθωσιν αὖθις, ἐκτετίμηνται πλέον.

nã quòd hæc Oreſtes loquitur

quis non videt esse poetis familiarem ἀναχρονισμόν? neque assentior iis qui de Vlysse hæc accipiunt. nec temerè dixit poeta τῶν σοφούς.

Pag. 594. Λέγοντι δὲ πολλοί τοι καὶ δαιμασία φιλοσοφεῖν. ὅπερ ἀπαξιῶν Πυθ. Ineptissima lectio, quam nec Ambrosius est sequutus. Corrige ex ipso auctore, vnde hæc sunt descripta, λέγοντι δὲ πολλοί τυ καὶ δαιμονία φιλοσοφεῖν. ὅπερ ἀπαξίωσε Πυθαγόρας.

Τιμιωτέρας εἶ) Lege τιμιωτέρας ἔμμεν.

Καὶ ταῦτα γυναῖ) Desunt hæc apud Lysin: quæ hinc addantur. Desunt enim, vt puto, non rectè.

Pag. 595. Ἔτη βιοὺς ἐννενήκοντα) Legendum fortasse ἐννενήκοντα ἐννέα. Sic enim est apud Tzetzem. qui, ni fallor, hunc auctorem sequebatur.

Ἱατρὸν ἄλλον, τὰ περὶ κήλης γεγραφότα) Lege, vt emendat Muretus, περὶ σκύλλης. Plinius libro XIX. cap. V. de Scylla loquens, *unum de iis uolumen condidit Pythagoras philosophus, colligēs medicas uires, quas proximo reddemus libro.*

Pag. 598. Τὸν οὐρανὸν πρῶτον ὀνομάσαι κόσμον. Galenus, Πυθαγόρας πρῶτος ὠνόμασε τὴν τῶν ὅλων περιοχὴν κόσμον, ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ τάξεως.

Pag. 599. Εἰ δὲ ὑμεῖς οἱ ὀνησοὶ) Lege ὀνηϊστοὶ, vt in Heraclito. Phœnix poeta, Θαλῆς γὰρ ὅστις ἀστέων ὀνήϊστος.

ἘΜΠΕΔΟΚΛΗ͂Σ.

Pag. 600. Μάρτυρι χρώμενος Ἀριστοτέλει) Aristoteles enim scripserat ἀναγραφὴν τῶν Ὀλυμπιονικῶν. vide suprà.

Pag. 601. Υἱὸς μὲν ἦν Ἐξαινέτου) Suidas, Ξενέτου. mendosé.

Ὅτι καὶ βοῦν ἔθυσε τοῖς θεωροῖς) Non omnes fortasse intelligunt quid sibi velit Laertius. Athenæi verò verba instar commentarii erunt, Ἐμπεδοκλῆς δὲ ὁ Ἀκραγαντῖνος, ait, ἵπποις Ὀλύμπια νικήσας, Πυθαγορικὸς ὢν, καὶ ἐμψύχων ἀπεχόμενος, ἐκ σμύρνης καὶ λιβανωτοῦ καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἀρωμάτων βοῦν ἀναπλάσας, διένειμε τοῖς εἰς τὴν πανήγυριν ἀπαντήσασιν.

Pag. 603. Καὶ προοίμιον εἰς Ἀπόλλωνα) Προοίμιον, ὕμνος. Thucyd. lib. III. δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε ἅ ἐστιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος.

Pag. 604. Παλίντιτα τινῶν μετ' ἐπάξεις) Etiam alibi παλίντιτα scriptum est. Suidas tamen παλίντονα.

Pag. 605. Καὶ γὰρ ἐτησίων σφόδρα πνευσάντων &c.] Longè aliter Plutarchus contra Coloten, Ἐμπεδοκλῆς δὲ τούς τε πρώτους τῶν πολιτῶν ὑβρίζοντας καὶ διαφοροῦντας τὰ κοινὰ ἐξελέγξας, ἀπήλλαξεν ἀκαρπίας καὶ λοιμοῦ, διασφάγας ὄρους ἀποτειχίσας, δι' ὃν ὁ νότος εἰς τὸ πεδίον ὑπερέβαλλε. vide eiusdem librum De curiositate. Meminit huius rei etiam Clemens Stromatum libro sexto.

Pag. 606. Τὴν γοῦν ἄπνουν ὁ Ἡράκλειτος) Legendum Ἡρακλείδης, vt suprà monui.

Σωτηρεῖν ἄπνουν καὶ ἄσηπτον τὸ σῶμα) Hieronymus Mercurialis, vir doctissimus, existimat legēdum esse hoc loco ἄσφυκτον non ἄσηπτον. Et nos sanè cum illo sentimus: quanquam non displicet ἄσιτος, quod est in Suida.

Pag. 608. Ἐκέλευσε γὰρ ἢ πίνειν, ἢ καταχεῖσθαι) Vetus hoc fuit παιδιᾶς genus apud Græcos, vocabántque ἐωλοκρασίαν. consule grammaticos.

Ἄκρον ἰητρὸν Ἄκρωνα) Hoc epigrāma habebat in animo Plinius lib. XXIX. cap. I, quum ita scripsit, *Alia factio ab experimentis se cognominans Empiricen, cœpit in Sicilia, ab Acrone Agrigentino Empedoclis physici auctoritate commēdato.* Meminit Acronis & Plutarchus in iis quæ scripsit de Iside & Osiride.

P. 611. Χαλκᾶ γὰρ εἴθιστο ὑποδεῖσθαι) AElianus, Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος ἁλουργεῖ ἐχρήσατο καὶ ὑποδήμασι χαλκοῖς. ideo Luciano χαλκόπους dicitur. Ἀμύκλαι autem vocabantur istæ Empedoclis æneæ crepidæ. Suidas, ἀμύκλαι, κόσμιόν τι ὅπερ ἐν ποσὶν εἶχεν Ἐμπεδοκλῆς. εἶχε γὰρ ἀμύκλας ἐν τοῖς ποσὶ χαλκᾶς.

Τεχνικὸν ἀσκῶν τῦφον) Empedocles quidem quo fastu & arrogantia fuerit testantur & scripta: de quibus placet ascribere quod apud Proclum in Timæi Comm. libro II legere memini: Πλάτων μὲν οὖν τοσαύτη χρῆται ἐν τοῖς λόγοις ἀσφαλείᾳ. οἱ δὲ ἄλλοι οὐχ οὕτως. ἀλλ' Ἡράκλειτος μὲν ἑαυτὸν πάντα εἰδέναι λέγων, πάντας τοὺς ἄλλους ἀνεπιστήμονας ποιεῖ. Ἐμπεδοκλῆς δὲ αὐτὴν ἐπαγγέλλεται δώσειν τὴν ἀλήθειαν· καὶ τάδε τῆς σοφίας ἐπ' ἄκροισι θοάζει.

Pag. 616. Καὶ τὴν ψυχὴν παντοῖα εἴδη ζώων καὶ φυτῶν ἐνδύεσθαι) Vide AElianum περὶ ζώων lib. XII, cap. VII.

ΕΠΙΧΑΡΜΟΣ.

Pag. 617. Καὶ παραστιχίδιά γε τοῖς πλείστοις τῶν ὑπομνημάτων πεποίηκε) Laertio παραστιχὶς est quæ Ciceroni aliísque ἀκροστιχίς. Suprà in Heraclide, τοῦ δὲ ἀρνουμένου καὶ ἀπιστοῦντος, ἐπέστελεν ἰδεῖν τὴν παραστιχίδα. Sic hoc loco.

ΑΡΧΥΤΑΣ.

Ἑπτάκις τῶν πολιτῶν ἐστρατήγησε) Tangit hoc Strabo lib. VI.

Pag. 618. Τὰ μὲν παρὰ σοῦ ἥκοντα] Est apud Platonem, inde petes aliquot locorum emendationem.

ΦΙΛΟΛΑΟΣ.

Pag. 622. Οἱ δὲ Ἱκέταν Συρακούσιον φασὶν) Cicero Lucullo, *Nicetas Syracusius, vt ait Theophrastus, cęlum, solem, lunā, stellas, supra denique omnia stare cēset. neque præter terram, rem vllā moueri: quæ quum circum axem se summa celeritate conuertat, & torqueat, eadem effici omnia, quę si stante terra, cælum moueretur.*

Γέγραφε δὲ βιβλίον ἓν] Proclus in EVclidem, Διὸ δὴ καὶ ὁ Πλάτων πολλὰ καὶ θαυμαστὰ δόγματα περὶ θεῶν διὰ τῶν μαθηματικῶν εἰδῶν ἡμᾶς ἀναδιδάσκει· καὶ ἡ τῶν Πυθαγορείων φιλοσοφία παραπετάσμασι τούτοις χρωμένη, τὴν μυσταγωγίαν κατακρύπτει τῶν θείων δογμάτων. Τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ ἱερὸς σύμπας λόγος, καὶ ὁ Φιλόλαος ἐν ταῖς Βάκχαις, καὶ ὅλος ὁ τρόπος τῆς Πυθαγόρου περὶ θεῶν ὑφηγήσεως.

ΕΥΔΟΞΟΣ.

Νομοθέτης] Plutarchus, Εὔδοξος Κνιδίοις, καὶ Ἀριστοτέλης Σταγειρίταις, Πλάτωνος ὄντες συνήθεις, νόμους ἔγραψαν.

Pag. 623. Ξυρούμενόν τε ἥβην καὶ ὀφρῦς] Ambrosius, ὑπήνην καὶ ὀφρῦς.

P.624. Φησὶ δ' αὐτὸν Νικόμαχος ὁ Ἀριστοτέλους) Putāt quidā colligi ex hoc loco posse, Diogenē Laertium idem sensisse de libris ethicis Nicomachi, quod sentit Cicero, qui eos Nicomacho tribuit: sed hoc argumētum satis est infirmum. Nam scripsit quidem Nicomachus de moribus, sed sex tantùm libros, vt ait Suidas.

Κυνῶν διαλόγους) Interpres, Cynicorum. Locus est, meo iudicio, corruptus.

AD LIBRVM NONVM.

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ.

Pag. 527. Βλύσωνος, ἢ Ἡρακίοντος) Suidas, Βλόσωνος, ἢ Βλαύτωνος. οἱ δὲ, Ὠρακίνου.

Pag. 528. Ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀποθανεῖσθαι πᾶσι) Cicero, *Est apud Heraclitū physicū de principe Ephesiorum Hermodoro, Vniuersos, ait, Ephesios esse morte multandos, quòd quū ciuitate expellerent Hermodorum, ita loquuti sunt, Nemo de nobis vnus excellat, sed si quis extiterit alio in loco, & apud alios sit.* Vide Strabonē & Pomponium lege secunda De origine iuris: & ipsius Heracliti epistolas.

Μισανθρωπήσας, καὶ ἐκπατήσας] Ἐκπατεῖν Laertio non semel, est quod Homerus dixit de Bellerophonte,

-πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων,

P.630. Αὐτὸν, ἔφη, διζήσεσθαι] Scribe διζήσασθαι. Sunt autem Heracliti verba longè aliter accipienda quàm ab interprete, imò fortasse etiam ab ipso Diogene sint accepta. siquidem dicebat Heraclitus se ἑαυτὸν διζήσασθαι, hoc est, se operam dedisse vt se ipsum nosceret: quo nihil est difficilius. Plutarch. πρὸς Κολώτην, Ὁ δὲ Ἡράκλειτος, ὡς μέγα τι καὶ σεμνὸν διαπεπραγμένος, Ἐδιζησάμην (φησὶν) ἐμεωυτόν. καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμμάτων θειότατον ἐδόκει τὸ, Γνῶθι σαυτόν. At Diogenes, quum addit, καὶ μαθεῖν πάντα παρ' ἑαυτοῦ, satis indicat, se hæc verba aliter accepisse.

Pag. 631. Λέγεται δὲ καὶ ψυχῆς πέρατεον, ὃν οὐκ ἂν] Mendosus locus. fortasse tale aliquid scripserat Laertius, λέγεται δὲ καὶ ψυχῆς πέρι εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἂν ἐξεύροι ὅτι. vt sit sensus, *De anima dixisse fertur, non posse vlla via aut ratione inueniri* (sc. quid sit) *adeo est obscura eius ratio.* Sed hæc iuris sunt arbitrarii.

Pag. 635. Ἀκριβὲς οἰάκισμα] Est iambicus senarius.

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ.

Pag. 639. Ξενοφάνης Δεξίου) Lucianus, Δεξίνου.

Ξενοφάνη θ' ὑπότυφον] Lege, Ξενοφάνη θ' ὑπάτυφον, Ὁμηραπάτης ἐπισκώπτην.
Sextus Empiricus, ὑπάτυφον γὰρ εἶπε τὸν κατά τι ἄτυφον· ὁμηραπάτης δὲ ἐπισκώπτην, ἐπεὶ τὴν παρ' Ὁμήρῳ ἀπάτην διέσυρε. malim tamen ἐπικόπτην. nam ἐπικόπτειν, vt ἐνδατεῖσθαι pro διασύρειν & ita sæpe apud Timonem in Syllis, & Laertiū ipsum.

Ἤδη ἑπτά τ' ἔασι] Parum verè igitur dixit Lucianus Xenophanem vixisse annos vnum & nonaginta. ait enim Xenophanes ipse se vixisse annos 67 ac 25, hoc est, 92.

ΠΑΡΜΕΝΙ'ΔΗΣ.

Pag. 642. Ἡ μὲν ἀληθείης] Apud Proclũ in Platonis Tim. libro secundo.

Ἡ μὲν ἀληθείης εὐφεγγέος ἀτρεμὲς ἦτορ,
Ἡ δὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ ἔνι πίστις ἀληθής.

Plura de hac Parmenidis distinctione vide apud Plut. aduersus Coloten, & Aristotelis interpretes φυσικῆς ἀκροάσεως primo. Eò allusit Sophocles quum dixit,

-ταυτὸ δ' οὐ καὶ γίνεται,
Δόκησιν εἰπεῖν, κἀξακριβῶσαι λόγον.

Fortasse an & AEschylus in Agamemnone,

Σάφ' εἰδότας χρὴ τῶνδε μυθοῦσθαι πέρι,
Τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα.

Pag. 643 Λέγεται δὲ καὶ νόμους θεῖναι τοῖς πολίταις) Plutarchus contra Coloten, Παρμενίδης δὲ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα διεκόσμησε νόμοις ἀρίστοις· ὥστε τὰς ἀρχὰς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐξορκοῦσι τοὺς πολίτας ἐμμένειν τοῖς Παρμενίδου νόμοις.

ΜΕ'ΛΙΣΣΟΣ.

Pag. 643. Μέλισσος Ἰθαιγένους, Σάμιος) Legitur tamen in Therapeutice Theodoreti, Μέλισσος Ἰθαιγένους Μιλήσιος.

Ναύαρχος αἱρεθεὶς ἔτι καὶ μᾶλλον ἐθαυμάσθη) Plutarchus πρὸς Κολώτην, Μέλισσος δὲ τῆς πατρίδος στρατηγῶν Ἀθηναίους κατεναυμάχησε. vide eundem in Themistocle.

ΖΗ'ΝΩΝ Ε'ΛΕΑ'ΤΗΣ.

Pag. 644. Θέσει δὲ Παρμενίδου) Lego, θέσει δὲ Πύρητος, vel Πύρητος, ex superioribus, & Suida.

Ζήνωνος Πλατωνεπιπλήκτορος] Inepta lectio. Scribe vt apud Plutarchum, Ζήνωνος πάντων ἐπιλήπτορος.

Καὶ ἀμφοτερογλώσσου τε μέγα σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν? — Καὶ εὐμήκης ἦν, καθά φησι Πλάτων) Apuleius Apolog. 1, *Zenonem illum antiquum Velia oriundum, qui primus omniũ dictionẽ solertißimo artificio ambifariam dissoluerat, eum quoque Zenonem longè decorissimũ fuisse, vt Plato autumat.*

Pag. 645. Νέαρχον τὸν τύραννον· οἱ δὲ Διομέδοντα) Plutarchus περὶ Στωϊκῶν ἐναντιωμάτων Δήμυλον hunc vocat.

Καὶ περὶ τῶν ὅπλων ὧν ἦγεν εἰς Λιπάραν] An potius ὁπλιτῶν, nisi ἄγειν pro φέρειν est positum. Interpres ὧν εἶχεν.

Pag. 646. Τὴν πρότερον μὲν Ὕελην) Scribe Ὑέλην. vide Strabonem.

Pag. 647. Οὗτος καὶ τὸν Ἀχιλλέα λόγον πρῶτος ἠρώτησε] Vide Aristotelem & eius interpretes φυσικῆς ἀκροάσεως sexto.

ΔΗΜΟ'ΚΡΙΤΟΣ.

Pag. 651. Τρίτον τε ὄντα ἀδελφὸν νείμασθαι τὴν οὐσίαν) Democrito fratres fuerunt Herodotus & Damastes: huius autẽ rei mentio est apud AElianum Var. l. IV, cap. XX.

Γὰρ φυσικά) Supple ex Suida, ἤσκητο γὰρ τὰ φυσ. Locus est in voce πένταθλος.

Pag. 653. Πάντα δὲ δοκεῖν) Lego δοκεῖ.

Ἐρημάζων ἐνίοτε καὶ τοῖς τάφοις ἐνδιατρίβων] Caussam huiusce rei cognoscere licet ex his Luciani verbis, quæ adscripsi, quia mirè faciunt huic loco intelligendo. sic ille in Philopseu-

de, Νὴ Δί', ἦν δ' ἐγὼ, μάλα θαυμαστὸν ἄνδρα τὸν Ἀβδηρόθεν ἐκεῖνον Δημόκριτον· ὃς οὕτως ἄρα ἐπέπειστο μηδὲν οἷόν τε εἶναι συστῆναι τοιοῦτον. ὅς γε ἐπειδὴ καθείρξας ἑαυτὸν εἰς μνῆμα, ἔξω πυλῶν ἐνταῦθα διετέλει γράφων καὶ συντάττων καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν. Vide necessariò quæ sequuntur.

Pag. 654. Ἀναγνῶναι αὐτοῖς τὸν μέγαν Διάκοσμον) Athenæus lib. IIII, Καὶ Δημόκριτον δ' Ἀβδηρῖται δημοσίᾳ κρίνοντες, ὡς κατέφθαρε τὰ πατρῷα, ἔπειτ' ἀναγνοὺς αὐτοῖς τὸν μέγαν διάκοσμον, καὶ τὰ περὶ τῶν ἐν ᾅδου, εἰπὼν εἰς ταῦτα ἀνηλωκέναι, ἀφείθη.

Pag. 655. Δῆλον εἰδὼς ὡς πρὸς τὸν ἄριστον, οὕτω τῶν φιλοσόφων ἔσοιτο) Locus mendosus. Ambrosius verò videtur lectionem integriorem sequutus, nec satis assequutus tamen. Sic igitur fortasse legi potest, vt post ἔσοιτο addamus ὁ ἀγών. Certè quin desit in hac sententia vox ἀγὼν negari nequit.

Τοῦτον ἐπαινέσας τὸν τρόπον ἔχει] Elegans atticismus ἐπαινέσας ἔχει, pro eo quod est, ἐπῄνεσε. Ita millies poetæ, præsertim comici & tragici; sed & cæterorũ scriptorum elegantissimus quisque nõ rarò. Latini quoque sunt imitati. Vitruuius libro IX. cap. IIII. *quemadmodum de ea re suprà scriptum habemus.*

Pag. 656. Μέμνηται δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ ἑνὸς δόξης) Legendum censeo, καὶ τῆς περὶ τοῦ ἑνὸς δόξης. vide primum φυσικῆς ἀκροάσεως.

Καὶ θεασάμενον τὸ γάλα εἰπεῖν καὶ αἰγὸς] Lege εἶναι αἰγὸς non καί. & ita habet Suidas.

Pag. 657. Καὶ κελεῦσαι αὐτῷ προσφέρειν ἄρτους θερμούς) Aliter Athenæus lib. II Δημόκριτον δὲ τὸν Ἀβδηρίτην λόγος ἔχει, διὰ γῆρας ἐξάξαι αὐτὸν διεγνωκότα τοῦ ζῆν, καὶ ὑφαιροῦντα τῆς τροφῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐπεὶ αἱ τῶν Θεσμοφορίων ἡμέραι ἐνέστησαν, δεηθεισῶν τῶν οἰκείων γυναικῶν μὴ ἀποθνήσκειν κατὰ τὴν πανήγυριν, ὅπως ἑορτάσωσι, πεισθῆναι, κελεύσαντα μέλιτος ἀγγεῖον παρατεθῆναι. καὶ διαζῆσαι ἡμέρας ἱκανὰς τὸν ἄνδρα, τῇ ἀπὸ τοῦ μέλιτος ἀναφορᾷ μόνῃ χρώμενον· καὶ μετὰ τὰς ἡμέρας βασταχθέντος τοῦ μέλιτος ἀποθανεῖν.

Ἐπεὶ δὲ παρῆλθον αἱ ἡμέραι, τρεῖς δ' ἦσαν) Videntur ergo per tres dies celebrata Thesmophoria illo loco. Athenis aliter. Vide Hesychiũ in vocib⁹ τρίτη θεσμοφορίων, vbi quæ ait ille grammaticus, pertinent ad hunc versum Aristophanis Θεσμοφοριαζ.

> Ἐκκλησίαν ποιεῖν ἕωθεν τῇ
> μέσῃ
> Τῶν Θεσμοφορίων.

Ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιοὺς) Centum & quatuor ait Lucianus.

Ὅσον ὁ παντοδαὴς μεμύωσε) Μυώειν ἔργον pro τελεῖν ἔργον nouè à Laertio sic dictum, vt ἀποδείξασθαι ἔργον. quod protritum est loquendi genus.

Pag. 658. Τέλος δὲ εἶναι τὴν εὐθυμίαν) Videndus Cicero.

Ὑπὸ μηδενὸς ταραττομένην) Suidas τυραννουμένην.

Pag. 659. Περὶ τῶν ἐν ᾅδῃ) Lege ᾅδου, vt est apud Athenæum & Suidam.

Pag. 661. Χερνικὰ ἢ προβλήματα] Videtur Plinius de hoc opere intellexisse, quum scripsit

l. XXIIII. cap. XVII. *Democriti certè Chirocineta esse constat. At in his ille post Pythagoram magorum studiosissimus, quanto portētosiora tradit?* vide & Vitruuiū, libro nono, capite tertio. Itaque emendandus fortasse hic locus ex Plinio.

Τὰ δ' ἀλλ' ὅσα τινὲς ἀναφέρουσιν εἰς αὐτὸν) Qualia fuerunt Doli cuiusdam Mendesii ὑπομνήματα, teste Columella libro septimo.

Τέταρτος, περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ γεγραφώς) Hic fuit Ephesius, vt ait Athenæus. Illa autem verba, καὶ τῆς πόλεως τῆς Σαμοθράκης veteres editiones Latinæ non habent.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ.

Pag. 662. Ἐκαλεῖτο δὲ σοφία) Democritus, ait AElianus, vocabatur ab Abderitis φιλοσοφία· Protagoras autem, λόγος, vel λόγος ἔμμισθος, vt est apud Suidā.

Pag. 663. Ἐξεβλήθη πρὸς Ἀθηναίων) Imò, εἰ μὴ θᾶττον ἔφυγε, ait Iosephus, συλληφθεὶς ἂν ἐτεθνήκει.

Καὶ λόγων ἀγῶνας ἐθεάσατο.) Lege ἔθετο, Suidas, καὶ πρῶτος ἀγῶνα λόγων ἐποιήσατο.

Τὴν καλουμένην τύλην, ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαστάζουσιν, εὗρε) Τύλην exponunt grammatici στρώμνην: vt videatur accipiendum pro eo quem Latini cesticillum seu arculum vocant, σπεῖραν Apollodorus bibliothecæ libro II. Verùm Suidas legisse videtur κοτύλην. sic enim habet in ea voce, καὶ ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαστάζουσιν, ἣν πρῶτος ἐφεῦρε Πρωταγόρας φορτοφόρος (sic habet non φορμοφόρος) γὰρ ἦν.

Pag. 664. Ὥς καὶ Ἐπίκουρός που φησί] Athenæus lib. VIII. Ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ Ἐπίκουρος καὶ Πρωταγόραν φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον μὲν γενέσθαι γραφέα Δημοκρίτου· θαυμασθέντα δ' ὑπ' ἐκείνου ἐπὶ ξύλων τινὶ ἰδίᾳ συνθέσει, ἀπὸ ταύτης τῆς ἀρχῆς ἀναληφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

Ἦρθη πρὸς Δημόκριτον, ξύλα δεδωκὼς ὀφθείς] Censeo lectionem hanc esse corruptam, affirmatissiméque lego, δεδεκώς: quàm rectè, discas licet ex Gellio lib. V. cap. III. & præterea ex superioribus Athenæi verbis.

Διεῖλέ τε τὸν λόγον πρῶτος εἰς τέτταρα, εὐχωλὴν &c.] Quintilianus Instit. Orat. lib. III. *Protagoram transeo, qui interrogādi, respondendi, mandandi, precandi, quod* εὐχωλὴν *dixit partes solas putat.*

Pag. 665. Λέγεται δέ ποτε αὐτὸν ἀπαιτοῦντα] Absque Gellio & Apuleio esset, qui id quod hic tangit Laertius, pluribus exposuerunt, difficile esset hanc historiam ex verbis Laertii percipere. nam hic sanè dum ex aliis scriptoribus suam adornat historiam, ita pleráque præcidit multis locis, quasi Oedipi lectori sint non Daui. Vide igitur Gellium & Apuleium in Floridis.

ἈΝΑΞΑΡΧΟΣ.

P. 667. Μητρόδωρος δὲ Νεσσᾶ τοῦ Χίου] EVsebius, Νεσσᾶ. Ξενοφάνους δὲ ἀκουστὴς γέγονε Παρμενίδης· τούτου Μέλισσος· οὗ Ζήνων, οὗ Λεύκιππος, οὗ Δημόκριτος, οὗ Πρωταγόρας, καὶ Νεσσᾶς· οὗ Διογένης, οὗ Ἀνάξαρχος. Διογένης hic est is quem modò Laertius Διομένη appellauit.

Pag.668. Πτύσαι τὸν Ἀναξάρχου θύλακον] Πτίσσε. Philo Iudæus, ὁ δὲ πληκτικώτατα εἶπε, Πτίσσε τὸν Ἀναξάρχου ἀσκόν. Ἀνάξαρχον γὰρ οὐκ ἂν δύναιο.

Ἔρρε μελαθρὲ κακή) Alibi, ἔρρε μυλαθρὲ κακή.

Εὐδαιμονικὸς ἐκαλεῖτο) AElianus, Ἀνάξαρχος ὁ ἐπικληθεὶς εὐδαιμονικὸς κατεγέλα Ἀλεξάνδρου. Vide Galenum.

Pag.669. Πλούταρχος δὲ) Plutarchus in vita Alexandri.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε προπίνοντα) Imò βαλλόμενος μήλοις hoc dixit Anaxarchus. Ipsius Plutarchi verba vide Sympos. nono, probl. 1. Versus autē qui sequitur, ex EVripidis est Oreste.

ΠΥῬῬΩΝ.

Εἶτα Ἀναξάρχῳ ξυνακολουθῶν) Galenus, ἀπὸ (Φαίδωνος) Ἀναξαγόρας. ὁ Ἀβδηρίτης, τῶν λόγων εἰς μίμησιν ἀφικόμενος, τῷ Πύῤῥωνι καθηγήσατο, σκεπτικῆς οὖν φιλοσοφίας. Lege Ἀνάξαρχος.

Pag. 670. Ἀντίγονος δέ φησιν ὁ Καρύστιος ἐν τῷ περὶ Πύῤῥωνος) Fuit Antigonus Carystius Pyrrhoni æqualis, vt auctor est Aristocles. cuius verba vide apud EVsebium εὐαγγελ. προπαρ. ιδ.

Ἄδοξός τε ἦν πένης καὶ ζωγράφος) Aristocles, Ὁ μὲν οὖν Πύῤῥων Ἀναξάρχου τινὸς ἐγένετο μαθητής· ὃς τὸ μὲν πρῶτον ἦν ζωγράφος, οὐδ' οὕτως εὐτυχής.

Pag 672. Ἑλλάδ' ἔχουσι] Lege, Ἑλλάδ' ἔχουσι, πόθεν τε καὶ εἰς ὃ κυρεῖ τὰ ἕκαστα.

Ἐπὶ τοῦ Κότυος τὸν Θρᾷκα διαχειρίσασθαι] Mirum in modū suspecta est mihi hoc loco, & Laertii & Dioclis fides. quòd enim hi aiūt à Pyrrhone interfectum fuisse Cotyn Thraciæ regem: id longè, vt ego existimo, verius, Pythoni Platonis discipulo, à Plutarcho tribuitur. Omnino vereor ne affinitas nominum Πύθων & Πύῤῥων, tenebras huic historiæ offuderit. Vide quæ notauimus ad Heraclidem.

Pag 673. Καὶ χολήσας τι περὶ τῆς ἀδελφῆς) Sumptum ex Antigono Carystio. Vide apud Aristoclem.

Καὶ κυνός ποτε ἐπενεχθέντος) Et hoc ex Antigono. Aristocles, Ἀντίγονός φησι τὸν Πύῤῥωνα διωκόμενον ὑπὸ κυνὸς, ἀναφυγεῖν ἐπί τι δένδρον· σκωπτόμενον δὲ ὑπὸ τῶν παρόντων, εἰπεῖν ὡς χαλεπὸν εἴη τὸν ἄνθρωπον ἐκδῦναι.

Pag 675. Ἢ τὸν ἀπ' ἀνθρώπων) Lege, ἢ τὸν ἀπάνθρωπον καὶ ἀπόσχολον.

Ἀπὸ τοῦ οἷον δόγματος προσηγορεύοντο) Eleganter οἷον δόγμα dixit de Pyrrhonis dogmate: quod multi negabant esse dogma; nec ita potest nisi impropriè vocari. Talia sunt in libris Iuris infinita.

Πυῤῥώνειος δὲ ἀπὸ Πύῤῥωνος) Abundant omnino verba hæc; dixit enim paullo antè, Πυῤῥώνειος μὲν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου.

Pag.676. Λέγοιτο δ' ἂν Πυῤῥώνειος ὁμοτρόπως τούτοις, &c.) Suidas, λέγοιτο δ' ἂν Πυῤῥώνειος ὁμότροπος τῆς δὲ τῆς αἱρέσεως. κατῆρξε μὲν οὖν πρῶτος τῆς σκεπτικῆς Ὅμηρος.

Καὶ οὐδὲν ὁρικῶς δογματίζει] Suidas, ὁριστικῶς. Sed etiam in Zenone ὁρικὸν non semel, & apud Stobæum sæpissime.

Τί δῆτα τούτους τοὺς ταλ] Lege,

--Τί δῆτα τούτους τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς,

Φρονεῖν λέγουσι; σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα,
Δρῶμέν τε τοιαῦθ' ἃν σὺ τυγχάνῃς θέλων.

vel vt est in Suida, ἃ δὴ τυγχ. Versus sunt ex EVripidis Supplicibus.

Pag. 677. Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς) Apud Plutarchum, Καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὔτις ἀνὴρ γένετ' οὔτε τις ἔσται Εἰδώς.

Αἰτίη δ' ἄτομα καὶ κενόν] Lege, vt rectè est ab eruditissimis viris emẽdatum, ἐτεῇ, & hîc & paullo pòst. Sic apud Sextum Empiricum.

Ἀλλὰ καὶ Ἐμπεδοκλέα οὕτως,
-ἐπεὶ οὐδ' ἐπιδερκτά) Mendosus locus, quẽsic restitue, ΟΥ͂τως οὔτ' ἐπιδερκτὰ τάδ' ἀνδράσιν οὔτ' ἐπακουστά. Vox οὕτως, etiam apud Plutarchum malè separatur ab Empedoclis verbis, quorum ipsa quoque est. Locus est ἐν τῷ περὶ πηγῶν ἀγωγῆς. eũ vide & corrige. Pertinet autẽ ad hæc Empedoclis verba, quod apud Cic. legimus, in Lucullo, *Et tamẽ isti physici raro admodum quũ hærent aliquo loco exclamant, quasi mente cõcitati: Empedocles quidem, vt interdum mihi furere videatur, abstrusa esse omnia, nihil nos sentire, nihil cernere: nihil omnino quale sit posse reperiri.* Prorsus hæc verba interpretatur M. Tullius, οὔτ' ἐπιδερκτὰ τάδ' ἀνδράσιν οὔτ' ἐπακουστά, ΟΥ͂τε νόῳ περιληπτά.

ΑΥ͂τὸ μόνον πεισθὲν τῷ προσέκυρσεν ἕκαστος) Lege vt alibi extat,
ΑΥ͂τὸ μόνον πεισθέντες ὅτῳ προσέκυρσεν ἕκαστος.

Pag. 681. Ἔστιν ὁ Πυῤῥώνειος λόγος μήνυσίς τις τῶν φαινομένων) Placet Galesij lectio μνήσις.

Τούτους δὲ ἑὼ δέκα τρόπους καθ' οὓς τίθησιν ἐν πρώτον) Locus hic, meo iudicio, est corruptus: & verba illa καθ' οὓς ex superiori versu inepte repetita. Sed nec iis sublatis, reliqua satis bene habebunt. Legi fortasse potest, τούτων δὲ τῶν δέκα τρόπων, οὓς τίθησιν, εἷς πρῶτος ὁ, &c. Sanè Ambrosij lectio nõ multum fuit ab ista diuersa.

Pag. 682. Κίρκοι μὲν ὀξύτατοι] Ὀξύτατοι accipe pro ὠκύτατοι. Sunt enim reuera circi perniciſſimi. Homerus,
-ἠΰτε κίρκος ἴρηξ
Κίρκος ὁμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν. Ambrosius autem videtur κίρκους existimasse esse aquilæ genus, (quod falsum est) & legisse ὀξυδερκέστατοι.

ΤΙ'ΜΩΝ.

Pag. 700. Νέον δ' καταληφθέντα χορεύειν) Aristocles, Ἐγένετο δ' μαθητὴς αὐτοῦ Τίμων Φλιάσιος, ὃς τὸ μὲν πρῶτον ἐχόρευεν ἐν τοῖς θεάτροις.

Pag. 701. Ὅθεν δὴ αὐτῷ τινὲς] ΑΥ͂τό.

Pag. 703. ΕΙ͂ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάνοι) Si verum est quod Iosephus ait, Homerũ sua poemata scripta nõ reliquisse, sed διαμνημονευόμενα multo pòst scripta fuisse, non video quomodo satis emendata possint ea haberi, vel si antiquiſſimos habeamus codices: siquidẽ verisimile est non paullò aliter ea fuisse scripta, ac essent ab ipso composita.

Pag. 704. ΑΙ'νεσίδημος Κνώσιος] Floruit hic Alexandriæ: Aristocles, ἐχθὲς καὶ πρώην ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ κατ' ΑΙ'γυπτον ΑΙ'νησίδημός τις ἀναζωπυρεῖν ἤρξατο τὸν ὕθλον τοῦτον.

AD LIBRVM DECIMVM.

ΕʼΠΙʼΚΟΥΡΟΣ.

Pag. 706. Κληρουχησάντων Ἀθηναίων τὴν Σάμον,) Strabo lib. XIIII. de Samo, Ὕστερον δὲ καὶ κληρούχους ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι δισχιλίους ἐξ αὑτῶν· ὧν ἦν καὶ Νεοκλῆς ὁ Ἐπικούρου τοῦ φιλοσόφου, πατὴρ γραμματοδιδάσκαλος, ὥς φασι. καὶ τραφῆναι φασὶν ἐνθάδε, καὶ ἐν Τέῳ, καὶ ἐφηβεῦσαι Ἀθήνησι. Cicero, *Pamphilum quendam Platonis auditorem ait à se Sami auditum. ibi enim adolescens habitabat cum patre & fratribus: quod in eam pater eius Neocles agripeta venerat. Sed quum agellus eum nō satis aleret, vt opinor, ludimagister fuit.*

Pag. 707. Ἐπὶ Ἀναξικράτους. anno secūdo Olymp. CXVIII. Diodorus.

Ἔτη γεγονὼς τέτταρα καὶ δέκα) Vel, secundum alios, duodecim. infrà & Suidas.

Ἐπειδὴ μὴ ἐδυνήθησαν ἑρμηνεῦσαι αὐτῷ τὰ περὶ τοῦ παρ' Ἡσιόδῳ χάους.] Sextus Empiricus contra mathematicos libro nono Hesiodi loco prolato, loquens de grammaticis, Ἐρομένου γὰρ τινος ἐκ τίνος γέγονε τὸ χάος, οὐκ ἔχειν λέγειν. Καὶ τοῦτο φασὶν ἔνιοι αἴτιον γεγονέναι Ἐπικούρῳ, τῆς περὶ τὸ φιλοσοφεῖν ὁρμῆς. κομιδῆ γὰρ μειρακίσκος ὢν ἤρετο τὸν ἐπαναγινώσκοντα αὐτῷ γραμματιστήν, ἤτοι μὲν πρώτιστα χάος γένετο, ἐκ τίνος τὸ χάος ἐγένετο εἴπερ πρῶτον ἐγένετο. τούτου δὲ εἰπόντος, μὴ αὐτοῦ ἔργον εἶναι τὰ τοιαῦτα διδάσκειν, ἀλλὰ τῶν καλουμένων φιλοσόφων. Τοίνυν, ἔφησεν ὁ Ἐπίκουρος, ἐπ' ἐκείνους μοι βαδιστέον ἐστίν, εἴπερ αὐτοὶ τὴν τῶν ὄντων ἀλήθειαν ἴσασι.

Τοῖς Δημοκρίτου βιβλίοις) Cicero ait alicubi Epicurū in physicis totum esse alienum. & multis locis indicat eundem ex Democrito omnia hausisse. quod & alii veteres notant.

Pag. 708. Λεοντίᾳ τε συνεῖναι τῇ ἑταίρᾳ) Scribe Λεοντίῳ. & ita semper scribendum. vide Athenæum. Extat epistola Leontii, ad Lamiam, libro secūdo Alciphronis: cuius initium est, Οὐδὲν δυσαρεστότερον, ὡς ἔοικεν, ἐστί, πάλιν μειρακιευομένου πρεσβύτου. οἷά με Ἐπίκουρος οὗτος διοικεῖ, πάντα λοιδορῶν, πάντα ὑποπτεύων, ἐπιστολὰς ἀδιαλύτους μοι γράφων, ἐκδιώκων ἐκ τοῦ κήπου. μὰ τὴν Ἀφροδίτην εἰ Ἄδωνις ἦν ἤδη ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη, οὐκ ἂν αὐτοῦ ἠνεσχόμην, φθειριῶντος, καὶ φιλονοσοῦντος καὶ καταπεπιλημένου εὖ μάλα πόκοις ἀντὶ πίλων. &c.

Pag. 709. Ἀλλὰ καὶ Ἰδομενέα) Athenæus libro septimo, ἐκολάκευε καὶ Ἰδομενέα καὶ Μητρόδωρον.

Παιὰν ἄναξ, φίλον Λεοντάριον] Ex veterum lectione obseruauimus Epicurum mirificè solitum delectari inter scribendum exclamationibus istiusmodi. Hæc sunt quæ ἱερὰ ἀνακραυγάσματα vocat Cleomedes, illi vehementer inequitans, & eius dictionem notans vt vitiosam & corruptam. Eum locū visum apponere, Ἐπεί γε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ κατὰ τὴν ἑρμηνείαν αὐτῷ διεφθορότα ἐστί, Σαρκὸς εὐσταθῆ καταστήματα λέγοντι· καί, Τὰ περὶ ταύτης πιστὰ ἐλπίσματα. καὶ Λίπασμα ὀφθαλμῶν, τὸ δάκρυον ὀνομάζοντι. καί, Ἱερὰ ἀνακραυγάσματα, καὶ Γαργαλισμοὺς σώματος, καὶ Λεκίσματα, καὶ ἄλλας τοιαύτας κακὰς ἄτας. ὧν τὰ μὲν

ἐκ χαμαιτυπείων ἂν τις εἶναι θήσειε. τὰ δὲ ὅμοια τοῖς λεγομένοις ἐν τοῖς Δημητρείοις ὑπὸ τῶν θεσμοφοριαζουσῶν γυναικῶν. τὰ δὲ ἀπὸ μέσης τῆς προσευχῆς καὶ τῶν ἐπ᾽ αὐτῆς προσαιτούντων Ἰουδαϊκά τινα καὶ παρακεχαραγμένα, καὶ κατὰ πολὺ τῶν ἑρπετῶν ταπεινότερα. Paullo pòst, ΟΥ̓ καὶ σὺ οἴει ὦ θρασυτάτη καὶ ἀναισχυντοτάτη κεφαλή, ἐκ φιλοσοφίας ἀποφθαρεὶς οἰχήσῃ ὅτι Λεόντιον καὶ Φιλαινίδα καὶ τὰς ἄλλας ἑταίρας καὶ τὰ ἱερὰ ἀνακραυγάσματα μετὰ Σμινδυρίδου καὶ Σαρδαναπάλου καὶ τῶν σαυτοῦ θιασωτῶν; Hæc Cleomedes: qui vt vides exclamationes istas Epicuri, quas ipse vocabat ἀνακραυγάσματα ἱερὰ, ridet. Tale omnino est istud Παιὰν ἄναξ, φίλον λεοντάριον. Athenæus quoque tale quid notare voluit, scribens eum solitũ βοᾶν. Ait ille, Ἐπίκουρος ἦν ὁ τούτων διδάσκαλος, ὃς καὶ βοῶν ἔλεγεν, Ἀρχὴ καὶ ῥίζα παντὸς ἀγαθοῦ ἡ τῆς γαστρὸς ἡδονή. καὶ τὰ σοφὰ καὶ τὰ περιττὰ εἰς ταύτην ἔχει τὴν ἀναφοράν. Ergo iã intelligimus quid sit cur auctor dialogi De caussis corruptæ eloquẽtiæ, ita scribat: *Peripatetici aptos & in omnẽ disputationẽ paratos iã locos dabunt, Academici pugnacitatẽ, Plato altitudinẽ, Xenophon iucũditatẽ: ne Epicuri quidem & Metrodori honestas quasdam exclamationes assumere, hisque prout res poscit, vti, alienum erit oratori.* Apparet ex his nõ solum Epicurũ in suis scriptis crebris vsum exclamationibus: sed & Metrodorũ eius discipulum: cuius contẽtionem in sectæ defensione testantur vel illa apud Athenæum: Περὶ γαστέρα γάρ ὦ φυσιολόγε Τιμόκρατες, περὶ γαστέρα ὁ κατὰ φύσιν βαδίζων λόγος τὴν ἅπασαν ἔχει σπουδήν. Sed de his nimis multa.

Πρὸς δὲ Θεμίσταν τὴν Λεόντος γυναῖκα) Clemens, Καὶ μὴν καὶ Θεμιστὼ, ἡ Ζωΐλου, ἡ Λαμψακηνὴ, ἡ Λεοντέως γυνὴ τοῦ Λαμψακηνοῦ τὰ Ἐπικούρεια ἐφιλοσόφει. Meminit & M. Tullius.

Πολλαῖς ἑτέραις.) Scribe ἑταίραις.

Pag. 710. ΟΥ̓ γὰρ ἔγωγε ἔχω τι νοήσω &c.) Nihil celebrius hac Epicuri sententia: quam tamen paullo aliter scriptam alibi reperias.

Παιδείαν δὲ πᾶσαν μακάριοι φεύγετε.] Athenæus ait Epicurũ omnis ἐγκυκλίου παιδείας expertem, & ἀμύητον, solitum μακαρίζειν τοὺς ὁμοίως αὐτῷ ἐπὶ φιλοσοφίαν παρερχομένους. Sed nõ solus Epicurus in hac hæresi fuit. Constat enim multos alios philosophos ausos dicere, artes liberales, & humaniores quas vocant literas, nihil ad studia philosophiæ cõferre. quam sententiã hodie multi tuentur mordicus de eorum grege qui philosophi appellãtur. Rideo nec miror. Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλανηφάγοι: & olim & nunc oraculũ verissimũ. De Epicuri hoc scito multa Sextus initio librorũ πρὸς Μαθηματικούς.

Ἑταίρας καὶ ἄλλας Μαμμάριον) Scrib. ἑταίρας τε ἄλλας καὶ Μαρμάριον.

Ὥστε μὴ λοιδορεῖσθαι,) Sic & interpres. Sed vide in Hesychio, & quæ ibi doctissimus Iunius annotauit. Nos locum Sexti, quem auctorem Iunius Græcè non habuit, ascribemus, qui huc imprimis facit. ΟΥ̓κ ἀπέοικε δὲ καὶ διὰ τὴν πρὸς Ναυσιφά-

ὴν τοῦ Πύῤῥωνος ἀκουστὴν ἔχθεσαν. πολλοὺς γὰρ τῶν νέων συνεῖχε, καὶ τῶν μαθημάτων σπουδαίως ἐπεμελεῖτο· μάλιστα δὲ ῥητορικῆς. γενόμενος οὖν τούτου μαθητὴς ὁ Ἐπίκουρος, ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν αὐτοδίδακτος εἶναι καὶ αὐτοφυὴς φιλόσοφος, ἠρνεῖτο ἐκ παντὸς τρόπου. τήν τε περὶ αὐτοῦ φήμην ἐξαλείφειν ἐσπούδε. πολύς τε ἐγένετο τῶν μαθημάτων κατήγορος, ἐν οἷς ἐκεῖνος ἐσεμνύνετο. Φησὶ γοῦν πρὸς τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ φιλοσόφους ἐπιστολῇ, Οἶμαι δὲ ἔγωγε τοὺς βαρυστόνους, καὶ μαθητὴν με δόξειν τοῦ πνεύμονος εἶναι μετὰ μειρακίων τινῶν κραιπαλώντων ἀκούσαντα νῦν (puto αὐτοῦ) πνεύμονα καλῶν τὸν Ναυσιφάνην ὡς ἀναίσθητον. Mox ex eadem epistola, καὶ γὰρ πονηρὸς ἄνθρωπος ἦν, καὶ ἐπιτηδευκὼς τοιαῦτα ἐξ ὧν οὐ δυνατὸν εἰς σοφίαν ἐλθεῖν.

Pag. 712. Οἵ τε φίλοι τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὡς μηδ' ἂν πόλεσιν ὅλαις μετρεῖσθαι δύνασθαι.) Cicero de finibus, *Tria vix amicorum paria reperiuntur, ut ad Orestem peruenias profectus à Theseo. At verò Epicurus, una in domo, & ea quidem angusta, quàm magnos quantáque amoris conspiratione consentientes tenuit amicorum greges? quod fit etiamnũ ab Epicureis.*

Ἀριστοτέλην ἄσωτον, καταφαγόντα τὴν οὐσίαν στρατεύεσθαι καὶ φαρμακοπωλεῖν. Hæc sumpta sunt ex epistola Epicuri Περὶ ἐπιτηδευμάτων. ex quo locum istum integrum habes apud Athenæum libro VIII. At Aristocles ista quoque propinat omnibus ridenda, vt inepta, insulsa, & falsa: quæque nemo omniũ præter vnum Epicurum, (testem scilicet pergrauem & cui credas etiam iniurato) ausus sit literis mandare: quod & Athenæus fatetur. Sunt tamen non dissimilia his illa Timæi quæ proferũt nuperi isti sycophantæ è Collectaneis Suidæ. qui tamen debuerãt meminisse illum quoque Timæi locum ab Aristocle esse irrisum, & illa de plaustro conuitia quæ isti præ κακοηθείᾳ auidissimè amplectũtur, pridẽ esse explosa. Næ illi si scirẽt qualẽ testẽ producũt, etsi duræ frõtis sunt, pudore tamẽ suffunderentur. Hic enim est ille Timæus qui ob scriptorũ suorũ & futilitatẽ & vanitatem, γραοσυλλέκτρια est à veteribus appellatus. Hic ille qui ob linguæ virus & maledicentiã quam in omnes exercuit, non Timæus sed ἐπιτίμαιος est appellatus. Hic denique ille est cuius fidem grauissimus quisque scriptorum veterum desiderauit, in dubium vocauit, accusauit. Sed hæc non sunt huius loci.

Pag. 713. Καὶ χαλεπωτάτων δὲ καιρ. Lego καὶ τὸ χαλ. hiante alioqui sententia.

Pag 715. Αὐτὸς δ' οὔ φησιν ἀλλ' ἑαυτοῦ] Duas postremas dictiones non agnoscit Ambrosius. vide modò allatum Sexti locum.

Κέχρηται δὲ λέξει κυρίᾳ,] De dictione Epicuri aliter iudicarũt qui eam sectã nõ sunt secuti, paret ex superiore loco Cleomedis. Sextus quoque Ἐν πολλοῖς γὰρ ἀμαθὴς Ἐπίκουρος ἐλέγχεται· οὐδ' ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμιλίαις καθαρεύων. M. Tullius auctor grauissimus, quíque esse debeat εἰς αὐτὴ κυρίαν Διογενῶν, negat Epicurum iis fuisse artibus politum

quas qui tenent eruditi appellantur.

Pag.716. Τῆς ἑβδόμης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος) Lege vt alibi probamus, τῆς εἰκοστῆς ἑβδόμης καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος.

Ἐπὶ Πυθαράτου.) Cicero De fato, *Ita & semper verum fuit, Morietur Epicurus quum duos & septuaginta annos vixerit, Archonte Pytharato.*

Pag. 718. Ἐκ δὲ τῶν γινομένων προσόδων τῶν δεδομένων ἀφ᾽ ἡμῶν Ἀμυνομάχῳ καὶ Τιμοκράτει &c.] Cicero de finibus libro secũdo. *Quæro autẽ quid sit quod quũ reliqui nihil sit omnino quod pertineat ad nos: tam accuratè támque diligenter caueat, & sanciat, vt Amynomachus & Timocrates heredes sui, de Hermachi sentẽtia dent, quod satis sit ad diẽ agendum natalem suum quotannis mense Samelione: itémque omnibus mẽsibus vicesimo die Lunæ, dent ad eorum epulas, qui vnà secum philosophati sint, vt & sui & Metrodori memoria colatur.* Ex istis intelligitur cur Epicurei dicti olim Icadistæ; qua de re suprà quoque monuimus. Sed vide amplius illustrem locum Plinij libro xxxv. cap. 11.

Ὥς τε καὶ εἰς τὴν γινομένην σύνοδον.] Lego, ἔτι δὲ καί. Cicero, *itémque om.* Sunt enim hæc à superioribus separanda. Nam Plinii locum, qui videtur aliter accepisse, alibi expendemus.

Pag. 721. Μητρόδωρον Ἀθηναῖον.] Atqui Metrodorum constat fuisse domo Lampsacenum. Sed puto legendum, Μητρόδωρον, Ἀθήναιον, Athenæum.

Πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος ἄγοντος] Legit Ambros. ἄγοντα.

Pag. 722. Περὶ τῶν μαθητῶν πρὸς Πλάτωνα) Scribe περὶ τῶν μαθημάτων.

Pag. 724. Εἰ δέ τι γράψαι ὁ Ἐπ.) Scrib. γράψαι ὁ Ἐπίκουρος, ἐφιλονείκει τοτ. γρ. ὁ. χ.

Pag. 725. Μίαν δὲ αὐτῶν, εἰ δοκεῖ, ἐκθέσθαι πειράσομαι) Locus manifestò corruptus: Puto scripsisse Laertium, Ἐπιτομὴν δ᾽ αὐτῶν. vt ipse Epicurus loquitur initio proximæ epistolæ.

Pag 727. Καὶ κατ᾽ ὄναρ ἀληθῆ.) Scrib. καὶ τὰ κατ᾽ ὄναρ, ἀλ. Possem totum hunc de philosophia Epicuri locum è Lucretio, Cicerone, Seneca, Sexto nostro, & aliis illustrare. sed hæc non sunt huius operæ.

Pag. 730. Καὶ τοὺς προβεβληκότας δὲ ἱκανῶς,) Scribe, προβεβηκότας. etsi vulgatam lectionem sequitur interpres.

Pag. 733 ὅταν οὐκ ἔχοντα;) Placet Galesii mei coniectura ὅσαν εἰ οὐκ ἐχ.

Pag. 736. Οὔτε ἐπιτηδειότητες τὰς κατεργασίας τῶν κ.) Lege, οὔτε ἐπιτηδειότητες ἐς τὰς κ.

Pag. 737. Ἢ ὅθεν καὶ τάχα ἄν. Hæc non videntur esse integra: sicut neque alia multa in his Epicuri placitis. in quibus videntur librarii, quòd illa non intelligerent, multis locis cæspitasse. nec mirum: sunt enim pleraque horum, vt ille ait, difficiles nugæ, præterea nihil.

Pag. 742. Ἀλλὰ μηδὲ, ἀεὶ νομίζειν) Scrib. μὴ δεῖ νομίζειν, vt mox νομιστέον. & sæpe οὐ δεῖ νομίζειν.

Pag. 744. Τῇ διαλόγου θεωρίᾳ.) Scribe, διὰ λόγου. Supra, Τοὺς διὰ λόγου θεωρητοὺς γένους.

P. 749. Φέρεσθαί γε δεῖ προσ-

καταινοεῖν) Petrus Galesius ita legebat hunc locum, Δεῖ δὲ προσκαταινοεῖν ὅτι ἀσώματον λέγει κατὰ τὴν πλείστην ὁμιλίαν τοῦ ὀνόματος ἐννοηθέντος αὐτοῦ. καθ' ἑαυτὸ δὲ, &c. minus malè.

Pag.750. Ὡς ἂν εἰς αὐτὰ βεβηκότα) Acutè idem, ὡσανεὶ συμβεβηκότα.

Κατὰ τὴν ἀθρόαν ἐπίνοιαν τοῦ σώματος) Ambrosius, ἐπίνοιαν. Idem paullo pòst pro illis καὶ οὔτε ἀσώματα, legit, οὔτ' ἐν τοῖς σώματα ἔχουσι.

Pag.758. Εἴτε κατὰ ταύτην τὴν ἀναισθησίαν, &c.) Suspicor legendum, τοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ἀναισθησίαν φοβουμένους τὴν ἐν τῷ τεθνάναι. ὥσπερ οὖσαν καὶ αὐτούς. nisi malis κατ' αὐτούς. sed illud erit figura Attica pro, ὡς τῆς τε ἀναισθησίας καὶ αὐτῶν ὑπαρχόντων. vide infra in epistola ad Menœceum. Malè mox Ambrosius, ἀλλὰ λόγῳ τε καὶ τινὶ παρ. probior lectio nostrorum librorum.

Pag.759. Καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν μνήματι θέμενος συνεχῶς βοηθήσει) Lege, ἐν μνήμῃ τιθεμένοις, vel τιθέμενα.

Pag.760. Συνεχῶς αὐτὰ βαστάζειν] Lego βαστάζεις Sic enim malo quàm vt Ambrosius, κἂν εἴ τις συνεχῶς αὐτὰ βαστάζει.

Pag.763. Καθάπερ τινά φασιν) Lege τινές.

Pag.764. ΟΥ'δὲ δεινὸν) Rectè Ambros. οὐδὲ δῖνον. qua voce etiam infrà vtitur.

Pag.769. Καὶ παρ' ἑτέροις ὥσπερ εἰ ἀέρος καὶ μεταβολῆς] Fortasse, καὶ παρ' ἕτερα, ὡσεὶ ἀέρος μεταβολήν. sed puto verius deesse hîc aliquid. Lucretium lege libro quinto.

Pag.773. Ὅταν κραδασμὸν τῇ γῇ παρασκευάζῃ) Scrib. κραδασμόν.

Pag.774. Τῶν ἄκρων ἀποκομμένων) Ἀποκεκομμένων vel ἀποκοπτομένων. Ambrosius, vt videtur, ἀπτομένων.

Pag.775. Καὶ ὑπομνήματος φορᾶς.) Lego, καὶ ὑπὸ πνεύματος φορᾶς.

Pag.781. Μηδὲ πλάττειν ἑκόντα πάθεσι μᾶλλον συγχεθήσεσθαι. Lege μηδὲ πλάναις εἴκοντα πάθεσιν ἀλλοκότοις συγχεθήσεσθαι. nec multo aliter Ambrosius.

Μύξει καὶ οἰμώξει.) Lego ἰύξει καὶ οἰμ.

ΟΥ'τε κολάσειν οἰκέτας.) Puto verius, τούς τε οἰκέτας κολάσειν.

Καὶ μὴν καὶ γαμήσειν καὶ τεκνοποιήσειν.) Non hæc fuit Epicureorum vulgo sententia. Arrianus de Epicuro libro III. cap. VII. ἐπινοεῖς Ἐπικουρείων πόλιν. ἐγὼ οὐ γαμῶ. οὐδ' ἐγώ· οὐ γὰρ γαμητέον, οὐδὲ παιδοποιητέον. ideo vocat Epictetus hæc scita Epicuri ἀνατρεπτικὰ πόλεως, λυμαντικὰ οἴκων. Vide eiusdem lib. II. cap XX. Lege igitur, καὶ μηδὲ γαμήσειν. quod & Galesius meus viderat.

Pag 783. Φίλον τε οὐδένα κτήσεσθαι) Putabam falsam esse lectionem: fuit namque πολυφιλία propria Epicureorum laus vt antè notauimus. Præterea sic infrà scriptum memineram Πολὺ μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτῆσις. Sed ex epistola Senecæ nona didici nihil esse mutandum.

Pag.787. Ὅτε δὲ ὡς ἀνάπαυσιν τῶν ἐν τῷ ζῆν.) Lege, ὡς αἰτίαν τοῦ ἐν τῷ ζῆν κακῶν ποθοῦσιν. nã excidisse hac voces, certum est ex ipsa sentẽtia quæ sine his nulla est: deinde etiam ex interprete, qui eas legit. At contrà in fu-

periore periodo lege apud Ambros. *vt malorum maximum fugiunt.*

Pag. 795. Βοῇ δάκνων ἰύζων) Lege, κατεβ. ὑπὸ τοῦ χιτῶνος βοᾷ Δακρύων ἰύζων. Locus est ex Sophoclis trachiniis. sed Diogenes quum eum hîc vsurpabat, codicem non inspexit.

Οἷον βεβροτέ.) Ambrosius βεβροτέ.

Pag. 799. Ὡς ἐυπόρισόν ἐστι τὸ ἄλγος καὶ κατ' ἔνδειαν ἐξαιρεῖν) Scrib. τὸ τε ἄλγος καὶ κατ' ἔνδειαν ἐξαιρεῖν. vt mox καθιστᾶν. vel lege ἐξαιρούμενον & καθιστάν.

Pag. 800. Πρός τι ποιούμενος τὴν ἀναγωγὴν κρίνῃς) Scribe, πρὸς ἅς τε ποιούμ.

Pag. 803. Ἔνθα μὴ κενῶν γενομ.) Scribe, ἔνθα μὲν κ.

Pag. 804. Οὐκ ὠδύροντο ὡς ἔλεον] Lego, οὐκ ὠδύροντο, ὡς ἐλεεινὸν τὴν τοῦ τελευτήσαντος καταστροφήν. Atque hîc cum Deo finem scribēdi faciemus.

INDEX AVCTORVM QVI in his Isaaci Casauboni Notis citantur, illustrantur, emendantur.

A

B

C

D

Quædam in præcedentibus Notis emendanda, ex iis quæ operis exciderunt.

Pagina 25.a.vers.huc. lege intrusa. p. 20. *initio paginæ omissum est initium annotationis istius*: Καθήμενον ἐπὶ κουρείου) Mos Græcorum hic fuit vt garruli homines, quibus, vt Syracusanus poeta ait, ἀεὶ ἑορτὴ, in tonsorum officinis sederent. Aristophanes, Καίτοι &c. p. 32.v.cata.*lege*, ἀγκάλιλ. p.67. v. doctos, *lege* temporis. p.71.vers. ræ int.*dele vocem* philosopho. p.79. post vers. beris adde hunc titulum, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ. p.83. v. memnoni *lege*, se comparat. p.95.v.nicus *lege*, ἄλλοις. p.99.v.illa, *dele eam vocem*.

NOTAE QVARVM FA-
cta mentio pag. 59, ita no-
tabantur.

Diple Περιεστιγμένη.

X περιεστιγμένον.

Χρηστομαθειῶν nota.

Ὀβελὸς περιεστιγμένος:

Antisigma περιεστιγμένον.

Ceraunium.

FR. AMBROSII IN DIOGENIS LAERTII OPVS à se interpretatum ad Cosmum Medicem epistola.

BENEDICTI BROGNOLI EPISTOLA AD DVOS PAtricios Venetos, præfixa editioni interpretationis Ambrosii à se recognitæ.

Huius recognitionis exempla: cum HENRICI STEPHANI *de iis iudicio.*

INDEX IN DIOGENEM Laertium.

FRATRIS AMBROSII IN Diogenis Laertii opus ad Cosmum Medicem epistola.

VOLVENTI mihi quædam Græca volumina, venit ad manus Laertii Diogenis de philosophis prolixum opus. Id etsi auctori plus in legendo studii quàm in scribendo diligentiæ fuisse, ex ipsa lectione deprehẽderam: quia tamen varia erat historia, & plurima cognitu necessaria continere videbatur: Latinum facere, amicis maximè id fieri orantibus, statui. Quãquam enim sacris transferendis iampridem studium omne tempúsque deuoueram, atque id religionis instituto magis cõsentaneum: ab hoc tamẽ veluti curriculo modicè deflectere, vt studiosis morem gererem, haudquaquam reprehensibile existimaui: imò hoc ipso labore meo fore vt Christianæ pietatis & gratiæ dignitas magis patesceret, ac per id fides in deum promptior ac ardentior surgeret, ratio verissima suadebat. Quando enim inter illos qui sapiẽtiæ sæcularis fuere principes, tãta de deo rebúsque & diuinis & humanis opinionũ concertatio est, vt se inuicem destruãt, neque vbi consistas reperire possis: maiore profectò alacritate animus diuinę dignitatis amplectitur gratiam, atque ad fontem veritatis accurrens, veteris squallorem miseratur erroris. Etsi enim apud illos sparsim probabilia quædam & veritati consona inuenire est: mens tamen tanta opinionum varietate fatigata, libentius & gratius intra cubicula veritatis se recipit, & diuinis libris ac

litteris hauriendis maiori deinceps desiderio inhiat: & ipsa tamen quæ apud nobiliores quosque philosophos de deo, de cælo corporibúsque cælestibus, de natura rerũ subtiliter ac verè disputata sunt, veritati Christianæ maximè astipulãtur. Merebatur enim profectò tam egregia indagandæ veritatis intentio, opera illa tã acris, adeo celebre studiũ, sudoris sui fructu non vsquequaque destitui: deo id permittente, vt illorum quoque testimonio fides vera firmamentum ac robur acciperet. Multa in his & dicta grauiter & facta cõstanter inuenias: vt non modò ex illorum libris fidem inuiolabilis veritas capiat, verùm exẽplis quoque religioni nostræ incitamentum virtutis accedat. Quàm fædũ enim quámque plenũ dedecoris est si Christianum hominẽ, & de deo suo pendentem, & cui æternæ vitæ spes certa sit, virtuti & continẽtiæ dare operam pigeat: quũ gentiles viros, & à veri cultu dei ac religione longè alienos, probitati, modestiæ, frugalitati, cęterisq; id genus animi humani ornamentis, impensius studuisse cõperit? Pleraque exẽpla huiuscemodi penè dixerim euãgelicæ perfectioni proxima sũt: vt pudẽdũ vehemẽter & erubescendũ sit, si id minus exhibeat Christi quàm mundi philosophus: plúsque in gentili pectore possit amor gloriæ inanis, quàm in animo Christiano religiosæ pietatis affectus. His atque huiusmodi rationibus facilè mihi persuasum est vt hoc traducendi munus, non modò vt inutile, non aspernarer, seu vt noxium fuggerem: sed contrà penitus, vt cõmodum ac necessariũ, constanter aggrederer. Nẽpe siquẽ fortè plus æquo eiuscemodi hominũ admi-

ratio rapiat, earũmq; gesta nostratis philosophię præferre seu conferre exemplis velit (id quod solum fermè timemus) is leuiter admonendus erit, vt solidam potius virtutē quàm adumbratam virtutis imaginem admiretur. Etenim ipsi quos stupet, quàm miserabili interdum lapsu corruerint, ex ipsa lectione docebitur. Tibi itaque Cosme, vir humanissime, & Christianæ nobilitatis decus, hoc opus dedicatum fuit: qui & auctoritate tua imprimis nos ad illud impulisti, & gẽtilis ac nostræ philosophiæ peritissimus quanta sit vtriusque differẽtia & dignoscere facilè & diiudicare cõsueuisti. Neque id modò, verùm & de labore ipse nostro iudicabis. Eo enim libẽtius de ingeniolo nostro ferendam tibi sententiam permitto, quo maturitati grauitatique iudicii cõiũcta beniuolentia singularis errata nostra faciliore donabit venia, verecũdiæque consulet nostrę, quæ seueriorẽ censurã reformidans, eundẽ & censorem & patronũ habere cupit. Sanè quoniã versus plurimos, & diuersos, tum alienos, tum suos, auctor interserit (quod abhorrere videtur à grauitate historiæ) illos traducere consultò omisi: ita tamen vt nihil deesse ex sensu necessario sim passus. Simul & rauca vox prolixam contionem, ad quam nequaquam suffecisset, declinauit: ne risum moueret audientibus. Plura quidem inserta sunt parum pudicè tum dicta tum facta, & quæ pudorem exagitent: sed illa quoque non omitti, & lex interpretandi & vera suasit ratio. Sed satis ista superius. Tu, si qua superflua æstimaueris, iure tuo resecabis. Vale.

BENEDICTVS BROGNOlus generoſis patriciis Venetis, Laurentio Georgio Iacobóque Baduario, Sal. plurimam D.

SIMONEM ferunt, optimi iuuenes, quũ ex eo Aratus quæſiuiſſet quonam pacto opera Homeri, quę ſine menda eſſent, cõparare poſſet: reſpondiſſe, ſi in aliqua antiqua exemplaria incidiſſet, non autem in ea quæ iam ab aliquo fuiſſent emendata: quòd videlicet aggreſſus caſtigare ea volumina, volens ipſa corrigere, deprauaſſet. Hoc neſcio an factũ ſit vt poſſit dici ſuper Diogene Laertio: quem, vt iuſſiſtis, ſuſcepi recognoſcendum. nam pro viribus quidem dedi operam vt ad eam integritatem ipſum reducerem qua traductus fuit. Sed ad huiuſmodi rem, quæ proculdubio eſt vtiliſſima, opus eſt etiam tum iudicio quodam non mediocri (quod ex tenuitate doctrinæ meæ ſentio quàm in me ſit exiguum) tum etiam animo aliis curis vacuo. ac aliquanto ſpacio temporis quæ ex lectionibus meis & publicis & priuatis, aliíſque occupationibus, quàm parcè mihi tribuantur, vt ipſe taceam, vos mihi teſtes eſtis: qui optimè noſtis quam rarò ac difficulter mihi vnquam detur ocioſo eſſe. Sed vtcunque ſit, quod ad me attinuit, pro ſuſcepti muneris officio illud arbitror me conſecutum eſſe, vt non aliter à fratre Ambroſio, qui è Græco in Latinũ eum vertit (hoc. n. maximè quæſitum eſt) traductus fuerit, quàm magiſtro Nicolao à me traditus fuit imprimẽdus. exceptis tantummodo epigrammatibus & verſibus quibuſdam, quos ab illo prætermiſſos, componendos curauimus, eíque addendos. Neque verò facilè videre potui quonãmodo honeſtè poſſem aut munus hoc, quod vt ſuſciperem rogabatis, recuſare: aut ſuſceptum, quàm accuratiſſimè liceret non obire: vel ex communi officio, quo tenemur omnes, ſi poſſumus, aliquid vtilitatis in medium afferre: quum præſertim ad ſtudia litterarum pertineret. Quarum laudes plures ſunt ac maiores quàm vt verbis eas quiſpiam, quamtumuis diſertus ſit atque eloquẽs, ſa-

tis pro dignitate cōplecti possit: si modò is sim qui ea in re quicquam conferre valeā. Sed quū his rationibus facilè adductus sim vt morem vobis gererē, illud tamen non dissimulabo, tantę iucūditati mihi esse, videre quæ fuerit vita vniuscuiusque philosophi (quod Diogenes dilucidissimè tradidit) vt vel hac re sola facilè potuerim persuaderi vt hunc librum recognoscerem: nedum cum hac in re eadē opera & meæ possem & vestræ satisfacere voluntati: quos pro vestris meritis tanti facio quanti quosplurimi. Nisi fortè vacātes medicinæ quum legunt aliquod opus Hippocratis, qui primus medēdi præcepta clarissimè fertur cōdidisse: aut Dioclis Carystii, qui fama ætatéque secundus extitit: aut alicuius alius eius artis ac sciētiæ magistri: flagrent cupiditate interdum vt sciant quæ fuerit patria eorum, qui maiores, & reliqua quæ ad ipsorum vitam pertineāt: dediti studiis philosophiæ, nihil moueātur scire aliquid tale de Platone aut Aristotele, aliisue philosophis, quorum aliquod opus legāt: quū illi corporibus, hi autem animis, qui longè nobiliores sunt, & curandis & excolendis incubuerint. Quid quòd in hoc libro continetur etiā origo philosophiæ? vt aucta fuerit, vt ad summum perducta: quot partes habeat, & quas: cum sentētiis vniuscuiusque philosophi, & factis egregiis: atque adeo ita vt hæc omnia tanquam in pictura proposita tibi liceat intueri. Ergo, si à Diogene vnum horum tantummodo traditum esset, nō inuitus perlegerem: cum hæc omnia sit complexus, non libenter legam? Ego verò ipsum etiam libentissimè & legi & lego: ex quo non modò cognitionem multarum rerum consequor, quæ mihi summopere placent, verùm etiam copiam exemplorū qualia ex summis viris in omni genere scientiæ præstantibus haberi decet. Quòd si non omnia probanda sunt quæcunque tradiderint omnes hi philosophi, mihi tamen iucundum est videre qui fuerint Academici, qui Elienses, qui Italici philosophi, & alii: item quid vnusquisque senserit, & cur & ex erroribus aliorum videndis fit vt veritatem melius percipiam, & in ea validius etiam animus confirmetur. Quæ omnia etiam aliis, quicunque hunc librum accuratè perlegerint, non dubito cum summa iucunditate euētura: quū presertim mendæ sublatæ fuerint, & corruptio-

nes, quibus plerunque lectores adeo grauiter offendūtur, vt vel eis solis à legendo prorsus deterreantur: & omnia ita sint distincta, vt ad ea intelligenda lecturis nulla difficultas sit futura. Vnum tamen velim nemini occultū esse, etiam in Græco quædam esse loca vbi aliquid desit: quib' exceptis nihil esse arbitror quod non rectè sese habeat. Accipietis ergo recognitionem nostram ea mente qua vobis datur: & ita accipietis vt si non omnibus partibus fuerit absoluta, non voluntatem sed facultatem defuisse existimetis. Valete. Venetiis. Pridie idus AVgusti. M. CCCC. LXXV.

HENR. STEPHANVS LECTORI.

AMBROSII epistolæ, qua in suā interpretationem Diogenis Laertij, præfatur, hanc Benedicti Brognoli subiungere visum est: quoniam aliquid operæ & ipse interpretationi huius scriptoris impendit: quippe qui Ambrosianam (vt ipse ait) recognouerit: & quidem ita (si quidem verum est quod scribit) vt non aliter ab ipso Ambrosio editam fuisse existimandum sit. Sed libuit huius quoque quam præstitit operæ specimen aliquod, vel potius specimina aliquot, proferre: vt iudices an eius recognitionem sequi operæpretium fuerit. Qua de re meum nec ipse iudicium te celabo.

Ad ipsum igitur libri titulum quod attinet (hinc enim, tanquam à Vesta, initium sumendum est) ille pro his,

DIOGENIS LAERTII DE VIta & sententiis eorum qui in philosophia claruerunt,

habet ista,

LAERTII DIOGENIS VITÆ & sententiæ eorum qui in philosophia probati fuerunt,

Vt de cognomine, quod ipſi nomini præfixum hîc eſt, taceam, (nam & in veterem librum incidi qui habet Λαερτίου Διογένους: & obſeruaui apud alios etiam ſcriptores interdum ita præponi cognomen, præſertim quum ex iis eſt quæ à patria ſumpta ſunt) non video cur ab ea quam ſequuti ſumus editione diſcedentes, pro his verbis, *qui in philoſophia claruerunt*, ſubſtituere iſta debeamus, *qui in philoſophia probati fuerunt*. Nam διαδοξασάντων verti *eorum qui claruerunt*, vel Cicero ipſe contenderet: qui hoc ipſum vocabulum interpretans, *ſplendorem eſſe aſſequutum*, dixit. Quòd ſi demus poſſe alicubi hanc vocem illam quoque interpretationẽ quam ei tribuit Brognolus, admittere, reſpiciendo ad vſum nominis *Dokimos*, (vnde factum eſt hoc verbum) etiam quum de homine dicitur: & quum *argyrion* vel *nomiſma* dicitur δόκιμον, vel ἀδόκιμον: vt (inquam) hoc demus, tamen videndum erit quàm verè de omnibus dicturi, *qui probati fuerunt*, & quomodo lectori illud *probati* probaturi ſimus.

Veniamus ad ipſum operis (vel potius præfationis operi præfixæ) principium. In prima periodo nihil diſcrepans habet illa Brognoli interpretatio, vel potius illa Ambroſii à Brognolo recognita, niſi quòd ἔνιοι hic vertit *plerique*, quum ille reddidiſſet *nonnulli*. Atqui tam vſitatum eſt hoc modo, quàm nouum illo interpretari: & fortaſſe tam doximos hæc, quàm adoximos illa interpretatio.

Periodus ſecunda, quum talis ſit in editione noſtra, ſicut & in aliis (quæ quidem Brognoli recognitionem effugere potuerunt) *Nam Perſis magos, Babyloniis & Aſſyriis Chaldæos, Indis Gymnoſophiſtas, Celtis ſeu Gallis Druidas, & qui Semnotheoi appellabantur, eius rei fuiſſe autores, ait Ariſtot.* &c. in illa Brognoli editione pro illis verbis, *eius rei fuiſſe autores*, ponitur priùs verbum *claruiſſe*, poſteriùs verò ponuntur iſta, *eius rei principes fuiſſe*. Deinde illius tituli, *Semnotheoi*, quo Druidæ honorati fuiſſe dicuntur, ratio redditur: quæ nuſquam apud Diogenem noſtrum comparet. Ita enim apud ipſum totus locus legitur, *Nanque apud Perſas claruiſſe Magos, Babyloniis ſiue Aſſyriis eius rei principes fuiſſe Chaldæos, Gymno-*

ſophiſtas Indis: Celtis ſeu Gallis Druidas, & qui Semnotheoi appellabantur: qui (vt ait Ariſtoteles in Magico, & Sotion in XXIII Succeßionis libro) quòd diuini humanique iuris peritißimi, ac propterea religioni maximè dediti fuerunt, Semnotheoi quoque appellati ſunt. Vnde iſta de huius appellationis ratione? Ex Ariſtotele (reſpondebit aliquis) & Sotione. Atqui omnino hac de re apud Laertium in vetuſtis etiam exemplaribus, quotquot vidi & cõſului (ea autem vel octo vel nouem fuerunt) nulla mentio.

Scio alioqui & quoſdam alios hoc nomen illis à deorum cultu datum putauiſſe: eorúmque in numero Ioannem Sambucum fuiſſe: quippe qui in interpretationis editione, cuius margini quædam adſcripſit (præſertimque diuerſas lectiones Græcorum exempl.) huic loco iſta apponit, *Semnotheoi à deorum cultu & religione vates illi appellati ſunt.* Verùm ego quamuis aſſentiar, illos fuiſſe egregios deorum cultores, hoc tamen & illi & aliis omnibus nego ac pernego, potuiſſe σεμνοθέους ab eo cultu appellari: fuiſſe enim dicendum σεβοθέους, vel σεβαζοθέους. Quid igitur ſonare illud σεμνόθεοι dicendum erit? Suſpicor ita dictos quòd θεοὺς ſemper haberent in ore, & quidem οἱ σεμνοὶ θεοὶ dicentes: (aut alio modo σεμνότητα illis προσάπτοντες, ſiue προσάπτειν docentes) vel quòd ipſimet velut quidam σεμνοὶ θεοὶ inter homines haberentur. Verùm hoc minus quàm illud mihi ſit veriſimile.

Affertur porro & alia lectio Σαμοθέους: ſed & hæc in nullo noſtrorum vet. exemplarium reperta fuit.

Sed, vt à Brognoli editione, (quæ recognitionem pollicetur) ad noſtram veniam, quum Druidas & Semnotheos pro iiſdem Diogenes habeat, in ea cõtrà pro diuerſis haberi videmus. Ita enim ſcriptũ hũc locũ habemus, *Celtis, ſeu Gallis, Druidas, & qui Semnotheoi appellabãtur.* Atque hac in re editio Brognoli noſtræ aſſentitur. Sed ſuſpicor ſcribendum eſſe, inuerſo ordine, *Druidas, qui & Semn.* Ac profectò, niſi ita Ambroſius ſcripſit, non animaduertit participium καλουμένους ad Σεμνοθέους extendi. Apud Stephanum quidem certè, in Aldina editione, ita

Druidarum fit mentio (& quidem ex hoc ipso Diogenis loco) vt nulla Semnotheorum fiat.

Quum hunc ad locum venissem, & varia quæ excerpenda ex eadem præfatione restarent, superesse vidissem, quicquid ex illa reliqui est, tibi legendum proponere satius esse existimaui.

Phœnicem insuper fuisse Ochũ, & Thraca Zamolxin, Libycúmque Atlantem. Ad hæc Ægyptii, Nili filiũ fuisse Vulcanum, eúmque ipsum philosophiæ aperuisse principia. Porro ipsius rei antistites, sacerdotes ac prophetas appellari solitos. Ab hoc autem ad Alexandrum, Macedonum regem, fluxisse annos quadraginta, & octo millia, octingentos, sexaginta tres. Quo toto tempore solis defectus contigisse trecentos septuaginta tres, Lunæ autem octingentos triginta duos. Enimuero à Magis, quorum principem fuisse Zoroastrem Persen memoriæ proditum est, Hermodorus quidem Platonicus in libro de disciplinis, vsque ad excidiũ Troiæ annos quinque millia computat: Xanthus verò Lydius à Zoroastre vsque ad Xerxis transitum sexcentos enumerat annos. Post eum autem Magos plurimos sibi inuicem successisse, Hostanas, Astropsychos, Gobryas atque Pazatas: donec ab Alexandro euersum est Persarum regnum. Sed hi profecto dum nesciunt, Græcorum rectè facta inuentáque Barbaris applicant. Ab iis nempe non solùm philosophia, verùm idipsum quoque hominum genus initio manauit. Denique Musæo Athenæ, Thebæ Lino inclytæ sunt. Horum alterum EVmolpi filium, asserunt primum deorum generationem tradidisse: sphærámque inuenisse: & ex vno fieri atque in idipsum resolui omnia dixisse. Hunc Phaleris obisse diem, ibíque sepultũ esse: inscriptúmque ipsius tumulo epigramma, & genus illius, & locum in quo sepultus fuerit, testari:

EVmolpi exanimem Musæum terra Phalerum
Continet hoc tumulo, pignora chara patris.

Porro Musæi pater EVmolpidis apud Athenienses cognomen dedit. Linum verò Mercurio musáque Vrania

genitum affirmant. scripsisse autem mūdi generationem, solis item & Lunæ cursus: animaliúmque ac fructuum generationes notauisse. Denique in primo statim versu operis sui initia rerum altius repetens, cuncta simul nata memorauit. Quem secutus Anaxagoras, & ipse simul facta omnia asseruit, eáque mente accedente composita. Linum autem in EVbœa occubuisse, sagitta ab Apolline transfixum: Thębísque ex Vrania musa progenitum. Ipsúmque itidem eius tumulo incisum elogium indicio est,

Candida purpureis redimitæ tempora sertis
Thebanum Vraniæ continet vrna Linum.

Ita philosophia non à barbaris sed à Græcis initium habuit: cuius & ipsum nomen barbaram omnino refugit appellationem. Qui autem illius inuentionem barbaris assignant, Orpheum quoque Thraca in medium adducunt, philosophum fuisse, & esse antiquissimum asseuerātes. Equidem is qui de diis talia cōmentatus est, an philosophus appellandus sit nescio. Videant certè qui ita volunt quo sit cēsendus nomine: qui diis cuncta hominum vitia, & quæ rarò à turpibus quibusque flagitiosísque hominibus geruntur, impingit. Hunc autem à mulieribus discerptum periisse fama est. Cæterùm ex eo epigrammate quod in Dio Macedoniæ insculptum est, fulmine interiisse cognoscitur: & illic sepultus à Musis asseritur,

Orphea candenti transfixum fulmine Thracem,
Cum curua Aonides hic posuere lyra.

Exponunt etiam mores & instituta singulorum, qui barbaros aiunt philosophiæ principes fuisse: Gymnosophistas ac Druidas obscurè ac per sententias philosophari, colendos deos, nihil mali faciendum, & exercendum fortitudinem. Priores illos mortis quoque esse contemptores Clitarchus asserit in duodecimo libro: Chaldæos circa Astronomiæ rationes prædictionésque occupari. Magos deorum insistere cultui: & preces illis ac vota & sacrificia, quasi soli ab iis exaudiantur, offerre. De deorum substantia & generatione disserere: quos item ignem, terram & aquam esse: signa statuásque reprehendere: & eorum inprimis qui mares esse deos ac fœminas dicunt, errores improbare: de iustitia verba facere: iniquúmque arbitrari atque impium igni sepelire. Iustū, matri ac filiæ

misceri: vt in vigesimo tertio libro ait Sotion. Diuinationem præterea prædictionémque exercere: sibi deos apparere asserentes. Plenum esse dæmonibus aëra, qui tenuiter ac veluti ex euaporatione acutius cernentium luminibus influant. exteriorem cultum & auri vsum interdicere. His autem vestis, candida: lectus, humus: esca, olus, caseus, panísque cibarius est. Arundine pro baculo vtuntur: cuius item in summitate præfixum caseum ori applicantes mandunt. Magicæ illos diuinationis ignaros Aristoteles ait in libro quem inscripsit Magicum, & Dinon in quinto historiarum libro: qui Zoroastrem quoque, ex interpretatione nominis sui astrorum asserit fuisse cultorem. Hoc ipsum & Hermodorus tradit. Ægyptiis verò antiquiores esse Magos Aristoteles auctor est in primo de philosophia libro: duóque iuxta illos esse principia, bonum dæmonem & malum dæmonem. Alterum ex his, Iouem & Horosmadem: alterum, Plutonem & Arimanium dici. quod Hermippus quoque in primo de magis ait. EVdoxus quoque in periodo, & Theopompus octauo Philippicorum libro. Qui & reuicturos homines, iuxta magorum sentẽtiam, dicit, immortalésque futuros: & quæ sunt omnia, illorum precationibus durare. Ista EVdemus quoque Rhodius tradit. Porro Hecatæus deos quoque secundum illum esse genitos ait. Clearchus verò Solensis in libro de disciplina Gymnosophistas à Magis fluxisse asseuerat. Plerique & Iudæos horum esse nepotes tradunt: Herodotum præterea in ius vocãt, mendaciíque arguunt, qui Magorum historiam scripsere. Neque enim iacula in solem intorsisse Xerxem, vt ille ait: nec compedes mari immisisse: quòd hi à Magis dii sunt traditi. Signa tamẽ & statuas ex disciplina auita hunc meritò delesse. Ægyptiorum autem huiusmodi philosophiã de diis ac pro iustitia dixere. Materiam principium fuisse rerum: ex ea deinceps quatuor elementa discreta, perfectásque complures animantes. Solem ac Lunam, deos esse: alterúmque, Osirim, alteram, Isim, appellatos. Figuratè illos loqui per cantharum, & draconem, accipitrem, aliáque animalia, Manethus auctor est in Naturalium epitoma, & Hecatæus in primo de Ægyptiorum philosophia libro. Statuas insuper & phana fabricari, quòd ignorent effigiem

dei. Mundum genitum mortalémque, & ad sphæræ similitudinem rotundum. Stellas ignem esse, quarum temperata commixtione cuncta super terram nasci. Lunam deficere quū in terræ incidit vmbram. Animam & perdurare & immigrare. Pluuias ex aeris cõuersionibus fieri. Ista & huiusmodi illos de rerum natura differere, Hecatæus & Aristagoras tradunt. De iusticia quoque leges cõstituere: quas ad Mercurium referunt. Vtiles quasque & vsui hominum accommodatas animantes diuino honore prosecuti sunt. Asserunt & ipsi geometriam, astrologiam, & arithmeticam se primos inuenisse. De inuentione tantæ rei hactenus. Philosophiam verò Pythagoras primùm appellauit: séque philosophum, quū Sicyone alloqueretur Leontem, Sicyoniorum tyrannum, siue Phliasiorum, vt ait Heraclides Ponticus in libro quem inscripserat περὶ τῆς ἄπνου. Nullum enim hominū sed solum deum esse sapientem. Antea ergo sophia id est sapientia, dicta, quæ nunc philosophia dicitur: & qui hanc profitebantur sophoi id est sapientes, appellati. Quicunque ad summam animi virtutem excreuerant, hos nunc honestiore vocabulo, auctore Pythagora, philosophos, hoc est sapientiæ studiosos, appellamus. Ipsi tamen sapientes, sophistæ itidem sunt dicti. Neque hi solùm, verùm poetæ quoque sophistarum appellatione honorantur. Denique Cratinus in Archilocho, Homerum & Hesiodum admirans, ita illos vocat. Sapiētes autē illi habiti sunt, Thales, Solon, Periander, Cleobulus, Chilon, Bias, Pittacus. His annumerant plerique Anacharsim Scytham, Mysonē Chineum, Pherecydem Syrum, Epimenidémque Cretēsem. Addunt alii Pisistratum tyrannum: Et hi quidem sapientes dicti. Enimuero philosophiæ duo fuere principia: vnum quod ab Anaximandro: alterum, quod à Pythagora fluxit. Anaximandri Thales præceptor fuit: Pythagoræ verò Pherecydes. Appellatúmque est id philosophiæ genus Ionicū, quòd Thales ex Ionia fuerit (Milesius quippe Anaximandrum instituit) Hoc autem, Italicum, quòd illius auctor Pythagoras in Italia vt plurimum philosophatus sit. Definit autem Ionica quidē in Clitomachū, Chrysippum & Theophrastum: Italica, in Epicurū. Quip-

pe Thaleti ſucceſſit Anaximander, Anaximādro Anaximenes, Anaximeni Anaxagoras, Anaxagoræ Archelaus: ei verò Socrates, qui prior ethicen inuenit. Huic verò tum Socratici reliqui, tum in primis Plato: qui veterem Academiam inſtituit. Platoni Speuſippus & Xenocrates. ei Polemon: Polemoni Crantor & Crates: cui Arceſilaus, qui mediam induxit Academiam: ei Lacydes qui nouam Academiam inuenit: Lacydi Carneades: eique Clitomachus: atque in hunc modũ in Clitomachũ deſiit. Sic autem in Chryſippum: Socrati ſucceſſit Antiſthenes: Antiſtheni Diogenes Cynicus: ei verò Crates Thebanus: Crati Zeno Cittieus: Zenoni Cleáthes: cui Chryſippus. In Theophraſtum verò ſic deſiit. Platoni ſuccedit Ariſtoteles: Ariſtoteli verò Theophraſtus. & hunc quidem in modum Ionica philoſophia deſinit. Porro Italicæ hæc ſeries fuit. Pherecydi Pythagoras: Pythagoræ Telauges filius ſucceſſit. ei Xenophanes: cui Parmenides: huic Zeno Eleates: Leucippus Zenoni, Democritúſque Leucippo: Democrito complures. Sed inter reliquos Nauſiphanes Naucydéſque celebrantur. Eis verò ſuo ordine ſucceſſit Epicurus. Philoſophi autẽ generaliter in duo genera diſtribuũtur: alteri ex his dogmatici ſunt dicti: quicunque de rebus veluti comprehenſibilibus diſſerunt. alteri ephectici, qui aſſenſum continent & de rebus ita diſputant, quaſi comprehendi non poſſint. Ex his plerique ingenii ſui monumenta reliquerunt, alii nihil penitus ſcripſere. His (vt quidam volunt) Socrates annumeratur, Stilpon item: Philippus, Menedemus, Pyrrho, Theodorus, Carneades, Bryſo, Pythagoras: etiam ſecundum quoſdam Ariſto Chius, præter epiſtolas paucas. Alii ſunt qui ſingula tantùm opuſcula ſcripſerunt, Meliſſus, Parmenides & Anaxagoras. Multa ſcripſit Zeno, plura Xenophanes, plura Democritus, Ariſtoteles plura, Epicurus plura, Chryſippus plura. Philoſophorum alii à ciuitatibus ſunt appellati: vt Elienſes, Megarenſes, Eretrici, & Cyrenaici. Quidam à locis: vt Academici, Stoici. Ab euentibus alii: vt Peripatetici. Nonnulli à probris: vt Cynici.

Alii ab affectibus, vt EVdæmonici. Quidam ab elationis fastu vt qui se Philalethes, id est veritatis studiosos: siue Elencticos & Analogeticos, uocant. Sunt item qui à præceptoribus sunt dicti, vt Socratici & Epicurei. Atque alii quidem quòd de natura rerũ scripsere, Physici: alii, quia circa mores potius se occuparunt, Ethici. Cæteri à differendo, dialectici vocati sunt: hi scilicet qui verborũ ac rationum acumine impugnant. Diuiditur autem philosophia in partes tres, Physicam, Ethicam & Dialecticam: Physicæ proprium est de mũdo, & de his quæ sunt in eo, differere: Ethicæ verò, de vita moribúsque tractare: Porro Dialecticæ, ambarum partium afferre rationes. Sola vsque ad Archilaum Physica viguit: à Socrate, vt dictum est, Ethica initium sumpsit: & à Zenone Eleate Dialectica. Ethicæ verò pars in sectas decem scinditur: Academicam, Cyrenaicam, Eliacam, Megaricam, Cynicam, Eretricam, Dialecticam, Peripateticam, Stoicam, & Epicuream. Veteris Academiæ princeps fuit Plato: mediæ, Arcesilaus: nouæ, Lacydes: Cyrenaicæ, Aristippus Cyrenęus: Eliacæ, Phædon Eliensis: Megaricæ, EVclides Megarensis: Cynicæ, Antisthenes Atheniẽsis: Eretricæ, Menedemus Eretriensis: Dialecticæ, Clitomachus Chalcedonẽsis: Peripateticæ, Aristoteles Stagirites: Stoicæ, Zeno Citieus. Porro Epicurea ab auctore ipso appellata est. Cæterùm Hippobotus in libro de sectis, nouem ait fuisse sectas atque instituta: ex his Megaricam primo loco constituit: secundo, Eretricam: tertio, Cyrenaicã: quarto, Epicureã: quinto, Anniceriam: sexto, Theodoriam: septimo, Zenoniam eandémque Stoicã: octauo, Academicam veterem: nono, Peripateticam: Cynicæ autem & Eliacæ atque Dialecticæ nullam mentionem facit. Ea verò quæ Pyrrhonia dicitur propter obscuritatẽ à plurimis repudiatur. Hanc ipsam tamen plerique secundum aliquid sectam esse dicũt: secũdum aliquid, negant. Eam denique sectam dici aiũt, quæ rationem aliquam iuxta id quod apparet & in promptu est sequitur aut sequi videtur. Secundũ quod, & Scepticen non incõgruè sectam appellabimus. Verùm si sectam intelligimus appellationem ex his dogmatibus constantem quæ sibiipsis consentiant, non iam appellabitur secta. neque enim dogmata siue decreta habet. Ista de philosophię

incunabulis:

incunabulis, prouectibus, partibus sectísque, breuiter diximus. Quanquam & antè paululum Eclectica quædam secta à Potamone Alexandrino inuenta est. Qui de singulis sectis, quæque sibi placuere, selegit. Visum autem illi est, vt in institutione sua fatetur, multiplex esse veritatis examen: alterum scilicet, à quo iudiciũ fiat, hoc est principale: alterum, per quod id est, solertissimam intimámque imaginem. Initiáque rerum omnium materiámque & qualitatem effectionémque ac locum, ex quo scilicet, & à quo, & vbi, & in quo. Finem verò ad quem cuncta referantur, vitam esse ait omni virtute perfectam: nõ absque corporis naturalibus externísq; bonis. Sed iã de viris ipsis, cuiusmodi fuerint, dicẽdum: ac primùm de Thalete.

Habes iam totius præfationis interpretationem à Benedicto Brognolo recognitam: atque ita tibi amplum illius recognitionis specimen à me exhibetur: cui tamen & alia adiungentur. Tuum nũc erit, interpretationem Ambrosii puram putam (si versus excipiantur) à me & ante me à multis editam, cum illa conferre. Continere tamen me haud possum quin eum verba illa *per imprudentiam* (quæ habes circa finem pag. x1, valde imprudenter in alia mutauisse dicam. Illud quidem certè loquendi genus, *Iudæos horum esse nepotes*, (pro hoc Ambrosii, *Iudæos ab his duxisse originem*) poeticum potius quàm oratorium est. Paulo pòst pro εἰκότως, quod sonare scimus Iure, vel Meritò, Ambrosius dixerat, Ex disciplinæ instituto. (perinde ac si diceret, Iure, vtpote ex disciplinæ instituto) at ille, Ex disciplina auita: subiuncto deinde & aduerbio Meritò. Quàm rectè autem & propriè loquutus erat Ambr. dicens E medio sustulisse, tam malè ille verbo Delesse vsus est. Aliquanto pòst, pro his Ambrosii, Exprimere illos per scarabeum & drac. dicere maluit ille, Figuratè illos loqui per cantharum & drac. Vbi non placuisse illi verbum Exprimere pro αἰνίττεσθαι, haud miror: sed maluissem, voce quæ ex illa Græca facta est, vtens, dicere Ænigmaticè loqui per scar. nisi potius dicendum, Ænigmaticè quędam significare per scar. Ac debuit hoc aduerbio & in prçcedentibus vti, vbi Diog. dicit αἰνιγματωδῶς φιλοσοφῆσαι: aut certè dicere Per ænigmata. Verùm vt ad illud

Ambrosianum Exprimere reuertar, miror Brognolum magis potuisse illam interpretationis insolentiam ferre in his quæ paruo interuallo præcedunt, *Herodotum præterea in tus vocant.*

Venio ad finẽ pag. x, & principium x i, vbi Ambrosius habet, Qui nihil definiũt, & de rebus ita dispután vt comprehẽdi non possint. Hîc certè nõ possum Brognoli interpretationem huic nõ præferre. Est autẽ illa huiusmodi, Qui assensum continent, & de rebus ita disputant quasi comprehendi non possint. Primùm enim, verbum ἐπέχειν à quo ἐφεκτικοὶ philosophi illi fuerunt appellati) ita debuit Ambr. reddere (nisi quis dicere malit Assensum retinere) deinde, considerare illum oportuit, ex his verbis, De rebus ita disputant vt comprehendi non possint, aliũ quàm Diogenis esse sensum. Ac satius certè fuisset, Brognolum quoque, eadem illa verbis Diogenis non addere, sed his contentum esse, Qui assensum retinent de rebus, quasi comprehendi non possint.

Vbi de Cynicis agitur, ita Ambrosius, Nonnulli abignominia, vt Cynici. Alter, Nonnulli à probris. Cur non potius Græcum vocabulum, quod ille retinere debuerat, hic retinuit, & Nonnulli à scommatibus, dixit? Paucissimis autem verbis interiectis, Ambrosius, Quidam à fastu: Brognolus, Quidam ab elationis fastu. Atqui vel Ab elatione & fastu, dicere potius debebat: vel hac fastus appellatione contentus esse.

In iis quæ paruo sequuntur interuallo, vbi legimus, Alii ab affectibus, pro his, Alii ab effectu, eam inuenio emendationẽ, quæ parum abfuit quin à me iam in priore editione proficisceretur, vocem διαθέσεων considerãte. Sed *effectu* in *affectu* mutari poterat, miniméque Græcæ linguæ numerum retinere necesse erat. Nec absimile vero est ipsummet Ambrosiũ istud, non illud, scriptum reliquisse.

Paulo pòst vocem Elencticos libenter apud hunc Brognolum legi: quippe qui eam legẽs, mihi de meæ coniecturæ confirmatione gratulor. Semper enim suspicatus sum non ἐκλεκτικοὺς, sed ἐλεγκτικοὺς, scribi debere. Illud enim quid ad fastum? Miror autem, in restituta à Sambuco editione interpretationis, pro voce ἐκλεκτικοὺς aliquid significante, sed quod hîc locum minimè habet: haberi aliam

cuius nulla significatio est. Ibi enim scriptum est ἐλεκτικούς. Sed, quũ binæ de binis vocibus cõiecturæ fuerint, de vna tantũ gratulari mihi possũ: donec & in aliquẽ aliũ librũ incidam, qui pro ἀναλογητικοὺς mecum scribat ἀναλογιστικούς.

Pro his, Ista de philosophiæ initiis, auctibus, &c. habet editio illa, Ista de philosophiæ incunabulis, prouectibus, &c. Sed quid necesse erat vocem illam *initiis* in aliam synonymam, sed metaphoricã, commutare? Ad vocem autem *prouectibus* quod attinet, nescio cur illa *auctibus* in hanc, vel in *progressibus*, aut *incrementis* (quæ synonymæ sunt) mutanda fuerit: potiúsque, ad exprimendam Diogenis vocem, *successionibus* dicendum fuisse aio. Continuo pòst habemus apud illum quoque *eclectica quædam secta*. Quo fit vt magis mirer, in illa à Sambuco emendata interpretationis editione, quæ Antuerpia prodiit, legi hic quoque vocem illam ἐλεκτικὴ, qua nihil significari potest: presertim quum ea quæ subiunguntur à Diogene, vt rationem huius appellationis reddat, ne dubitationẽ quidam vllã relinquant quin ἐκλεκτικὴ sit vera lectio. Admirationẽ verò auget diuersa lectio margini apposita ἐκλεκτική. Támne difficile erat, ex duabus malis lectionibus bonam hanc, ἐκλεκτικὴ, facere? præsertim Diogene eam illis quæ dixi verbis, tanquam digito, ostendente?

NVNC ad versuũ interpretationẽ venio, quæ versus Græcos Latinis redditos habet. Eã minimè Ambrosio deberi indicat Brognolus, dicẽs in sua epistola illũ epigrãmata & quosdã versus prætermisisse: sed se eos cõponẽdos curauisse, eiq; addidisse. Nec verò ipse Ambros. illud dissimulauit. scribit enim in illa sua ad Cosmũ Medicẽ epistola, quũ versus plurimos & diuersos tũ alienos tũ suos autor interseruisset (quod abhorrere à grauitate historię videbatur) cõsultò omisisse illos traducere: ita tamẽ vt nihil deesse ex sẽsu necessario passus esset. Intelligit igitur se illos quidẽ reddidisse, verùm oratione soluta. Sed quũ altera illa interpretatio, quæ versũ versu exprimit, allata esset, ei cessit Ambrosiana, quæ soluta oratione (vt dictum modò fuit) eos reddiderat: vel potius vtcũque reddiderat, præsertim ad plurima quod attinet. Brognol' tamẽ vtrãque dare maluit: vnde fit vt apud eum præfixa versibus nõnulla habeamus, quæ in editionibus aliis non exstant.

Exempli gratia, in prooemio, ante epigramma de Musæo, nostra editio, sicut & aliæ passim editæ, habet, Hunc Phaleris obiisse diem, ibíque sepultum esse, inscriptúmque ipsius tumulo hoc epigramma, E*Vmolpi exan.* At verò in illa legitur, Inscriptúmque ipsius tumulo epigramma, & genus illius & locum in quo fuerit sepultus, testari. Quibus subiungitur epigramma Latinum, EVmolpi exan. Non dubium est autem quin malè Brognolus hoc in epigrammate Phalera in Phalerum mutauerit: si quidem scriptum Phalera inuenerit. At illorum verborum, Claudit in hoc tumulo, mutatio in hæc, Continet hoc tumulo, parui est momenti.

Proximè sequens versus magis insigne eius quam modò dixi interpretationis exemplum habet apud Brognolum. Nam de Lino hæc ibi scribuntur, Denique in primo statim versu operis sui initia rerum altius repetens, cuncta simul nata memorauit. His enim exprimitur ille Græcus versus, cuius initium est, Ἦν ποτέ τοι χρ. Interpretatio autem alia, quæ versum det Latinum Græco respondentem, ibi non adiungitur.

Vtranque alioqui interpretationem ibi habet illud etiam epigramma quod hunc versum excipit. Nam ibi epigrammati Latino præfixa sunt hæc verba, Linum autē in EVbœa occubuisse. sagitta ab Apolline transfixum, ipsum itidem eius tumulo incisum elogium (nisi fortè *elegium* pro elogium scribendum est) indicio est: quum cæteræ editiones hæc tantùm verba illi præponant, Linum autem in EVbœa occubuisse, sagitta ab Apolline percussum: in quem hoc extat epitaphium. At ante epigramma in Orpheum, nostra editio, sicut & cæteræ, habet ea ipsa quæ apud Brognolum exstant: In Thalete in fine pag. 18, post hæc verba, Responsúmque à deo est, oraculum soluta oratione ita interpretatur, Illius esse debere qui omnes sapientia excelleret. At pag. 20, oraculi posterior versus, qui ibi prior est, ita legitur, *Te magis esse cano cunctis illustribus aptum.* In fine eiusdem paginæ versus Græcus ita redditur, non seruatis numeris, Pecuniæ vir: pauper verò nemo bonus est.

Pag. 22, post illa verba, Cois itaque responsum, addi-

tum, Non antè quieturam contentionem quàm aureum tripoda, Vulcani opus, in mare iactatum ex vrbe educerent, & ad eius viri domum ferrent, qui præsentia & præterita & futura nosset. Quibus verbis comprehenditur ipsum oraculum. Ex ipsis autem versibus secundus, tertius, quartus, ita ibi leguntur,

Quàm tripos auratus, pelagus quem iecit in altum
Mulciber, ex Vrbe emissus concedat ad ædes
Mox hominis cui sit præsentia noscere promptum.

Sed satius est scripturam alteram sequi, præsertim quarto in versu, quum vox *præsentia* in quinto repetatur. In illa autem Ambrosii interpretatione quòd dicitur tripus hic esse Vulcani opus, ex ea quam habes scriptura elici nullo modo potest. Suspicor igitur illum vel legisse, vel legendum putauisse, ὃν Ἥφαιστος κάμε: vt πόντῳ sequentibus iungeretur, & pro διὰ πόντε acciperetur.

Pag. 26, in illa Brognoli editione pro his Græcis, καὶ αὐτοῦ ἐπιγέγραπται τοῦ μνήματι, scriptum est, In cuius laudes extāt epigrammata. Atque ita ibi quoque epigrammatum fit mentio quum vnius tantùm fieri debeat. nam alterum illud, cuius initium Γυμνικὸν αὖ ποτ' ἀγ. (quod malè hîc præponitur alteri) est ipsius Diogenis. Debéntque interponi illa verba, ἔστι καὶ παρ' ἡμῶν &c. quorum interpretatio & apud Brognolum prætermissa est. Sonant autem, *Est autem & à nobis in ipsum, in primo epigrammatum, siue in Pammetro* (nisi pro παμμέτρῳ scribendum est παμμέτρου. vt intelligamus primum epigrammatum siue Pammetri librum) *hoc epigramma.*

Pag. 30. In principio vitæ Solonis, melius apud Brognolum, Primùm quidem, quàm Primus. nam, præterquam quòd non πρῶτος sed πρῶτον nostra exempl. habent, videmus sequi ἔπειτα, quod illi respondet, multis tamen interiectis. At verò paulo pòst, pro his, Ea primò remisit, scribendum est, Ea primus remisit: non prior, vt apud illum: qui & indulsit, maluit, quàm remisit, dicere.

Pag. 31. Apud Brognolum longè alia est interpretatio Græcorum versuum, sed quam minimè probo. Ita enim apud eum legitur,

Mutata patria Pholegandrius, aut Sicinites

Tunc ego dicebar: Atticus antè fui.
Certè hominum rumor subitò volitaret ad aures,
Atticus hic, hominum queis fugitur Salamis.
Ad Salamina graue expulsuri dedecus imus,
Et conserturi sumimus arma manus.

In Græco autem versu quarto (vt de hoc obiter moneã) pro ἀφέντων legitur quidem & ἀφίτων. sed quod non video quomodo ferri possit. In quadam editione earum quæ Græcos versus interpretationi insertos habẽt, scriptum est ἀφίνων. quod vt locum habere posset, dicendum foret esse per syncopem factum ex ἀφεμένων. Sed nimiùm insolẽs videri possit hæc syncope. Olim suspicatus sum scribendum esse, τὴν Σαλαμῖνα φυγών. nec video quid obstet quominus quis huic lectioni assentiatur. Inueni certè eã vltimæ illi editioni Antuerpianæ adscriptam. Sed de hoc quoque monere volo, apud Brognolum, verba ista, Insolitis sibi versibus per præconem suadere populo cœpit, ita separari, vt hæc quidẽ, Insolitis sibi versibus, præponantur versibus quos attulimus: his autẽ subiungantur illa, per præconem suadere populo cœpit.

Pag. 34. Versuum Græcorum interpretatio Latina, sed oratione soluta (quam Ambrosii esse verisimile est, illi suo promisso stantis) ita se habet, (post illa verba, Atheniensibus scripsit) Si quidem per vestram væcordiam dira toleratis, nihil in hac parte diis acceptum referatis. Ipsi enim vobis horum causa estis, qui pignora, vt duram seruitutem pateremini, dedistis. Vestrum verò vnusquisque vulpis vestigiis incedit: omnibus autem vna leuis & stolida mens est. Quippe viri linguam sermonémque variũ & plenum astutia & fallacia attenditis, rerum exitum cõsiderare nescitis. Eadem tamen versibus comprehensa subiungũtur, sed qui à nostris sunt diuersi. Sunt enim hi,

Tristia commissæ luitis si præmia noxæ,
Non vos in superos concitet ira deos.
Nanque viros auxit vestri custodia quondam,
Subdita qui nobis sub iuga colla premunt.
Nam quiuis vestrum sequitur vestigia vulpis,
Mens stulta est vobis omnibus atque leuis.
Linguam etenim aspicitis hominum diuersáque verba,
Quod faciunt sed non cernere vultis opus.

Non dubium eſt autem quin *verſutáque verba* potius dicendum fuerit quàm *diuerſáque verba*.

Pag. 35. Hæc omnia, quæ verba Græca ſibi reſpondentia non habent, ab hoc loco, Inter alias hæ clar. &c. vſque ad illa verba. Hæc ille. Piſiſtr. &c. in editione illa Brognoli non leguntur.

Pag. 40. Mimnermi verſus ita redditi ſunt apud eundẽ,

Sexdenos poſsint annos deprendere fata,

Et morbi, curæ ſint procul atque graues.

Sed ibi malè *poſſunt* ſcriptum eſt pro *poſsint*. Pro illo autem verbo *deprendere* potius dicendum fuiſſet *attingere*. His autem malè adnectuntur ibi quæ ſunt Solonis, quaſi cum illis cohærentia: ſed ita mendoſa vt nullus elici ſenſus poſſit.

Pag. 41. Verſus quos legis initio huius paginæ, ita ibi ſcripti ſunt,

Ne fortè qui tegant quod intus habebunt,

Dum voce te loquuntur ac tenent blanda,

Odium, memento ſingulos probè ſerues,

Ne lingua duplex ex atra ſonet mente.

Vbi hũc verſum Dum voce te loq. per parentheſin poni oportebit, vt verba illa, *quod intus habebunt*, tendant ad vocem *odium*. Sed & *loquuntur* mutandum fuerit in *alloquuntur*. Ibidem verò & hæc interpretatio, numeris non incluſa, ſubiungitur, Cautè ſingulos obſerua: ne fortè odium in corde tegant, dum blanda & arridenti voce te alloquuntur: dupléxque illis lingua ex atra mente ſonet.

Pag. 61. Latina quæ hîc vides eſſe in fine vitæ Bianthis, vltra Græca, ne in illa quidem Brognoli editione leguntur. Quod meritò ſuſpicionem non meam tantùm, ſed aliorum etiam, auget, illa eſſe aſſuta.

P. 134. At hîc vice verſa habes in Græco Diogenis ſermone quorũ nullã afferri vides interpretationẽ: ſed ea nec apud Brognolũ exſtat hoc loco, verũ p. 138, vt ibi docebo. In fine autem huius paginæ, vbi legis, Quoniam (inquit) maledicendi tu poteſtatem habes, audiendi ego non itẽ: apud Brognolum legitur, Quoniam (inquit) mal. tu p. habes, ego audiendi. Ex quibus duabus lectionibus vnam

faciendam puto, vt ita respondeatur, Ego non audiendi. Nam hîc quidem suo loco posita, non est negans particula: apud Brognolum verò suum locum omnino amisit.

Pag 138. Lacuna quam hîc vides in Latina interpretatione, quòd in ea omittatur Platonis ad Aristippum obiectio, & Aristippi ad eum responsio, sumenda est è pagina 134, circa principium: vbi legis, Quum illi vitio vertisset Plato quòd tam lautè viueret, &c. Verùm apud Brognolum paulo diuersa est interpretatio (& ipsa hunc in locum reseruata) hæc enim sunt eius verba, Platone magnifici illum apparatus & pretiosæ supellectilis insimulante, Num (ait) bonus tibi Dionysius videtur? Fatente illo, Atqui viuit (inquit) ille quàm ego magnificentius. Nullo (vel potius nulli) igitur impedimento est ad bene viuendum lautior victus. Sed nostram interpretationem huic præfero, quòd πολυτελῶς ζῆν videatur potius esse Lautè viuere, quàm Magnifico apparatu & pretiosa supellectile vti (etiamsi hæc illud plerunque comitentur) & quicunque ista sic interpretatus est, sibi haud constans, lautiorem victum, in fine dicat.

Pag. 140. Ipse Ambrosius non *effœminatam vestem* dixit sed *fœmineam*. Nam in altera illa editione legitur, Id Plato renuit, dicens non posse induere fœmineam vestē. Pro his autem, *—neque in sacris Liberi patris pud.* ibi habemus, Et inter Bacchanalia pudicus non corrumpitur. Verùm pudica potius quàm pudicus dicendum erat, quū de muliere agatur: etiamsi is cuius est altera interpretatio, dixerit *pudica mens*.

Pag. 166. Pro his, *Tune senex turb.* &c. in editione illa legitur, Ne turbam à me auertas execrabilis senex. Sed hîc quoque peccatum est. illa enim Græca loquendi forma, eius est non qui nolit sed qui velit turbam à se repelli. Ac velle Bionem remota turba & absque arbitris responsum ea de re dare de qua interrogatus fuerat, conuenit cum eo quod à Diogene dictum fuit. Potius igitur ita reddi debuerat ille versus,

Quin vetule à nobis turbam propellere curas;

Posset & aliter verti, vtendo particula Nonne vel Annon, pro Græca οὐ.

Pag 167. Pro iſta interpretatione *Atqui ego Stilp.*&c. habes in altera illa editione iſtam, oratione partim ſoluta, partim numeris adſtricta: Atqui ego Stilponem Megaris vidi grauiter angi, vbi Typhœi veteres dixere cubile.

Ille hic ſe iuuenum magna glomerante corona,
Litibus intentus, virtutis tradidit vmbram.

Pag.178. Itidem pro his, *Depreh.* &c. in eadem illa editione ſunt iſta, Capitur ergo & ab infirmis celer: aquilámque breui teſtudo vincit.

Pag.191. Hæc verba Timonis vel potius horum Timonis verſuum ſummam expreſſit vtcunque Ambroſius (eius enim eſſe interpretationē credibile eſt) hiſce verbis, in Brognoli editione, Sed & Timon in Platonem loquens, principem illum fuiſſe aſſerit & ſuauitate orationis & copia, omnium qui Academiæ incolerent florea rura.

Pag.193. Hæc ipſa, quæ ex Epicharmo ſumpſit Plato, in recognita à Brognolo interpretatione ſunt prætermiſſa.

Pag 202. Ambroſius ita hunc locum Theopompi vertit apud Brognolum, Vnum enim eſt nullum: duo autem vix vnum eſt, vt ait Plato. Sed in proximè ſequenti Anaxandridis loco mirum ſi Ambroſii itidem eſt hæc interpretatio, Quando ſtultitias, vorabat ſicut Plato. Quaſi μωρείας ſcriptum eſſet, non μορίας. Sequitur, Sed Timon ita illum agit, Quoad effinxit Plato fucata miracula callens.

Pag.203. In hac interpretatione loci Alexidis, qui occurrit initio huius paginæ, omittuntur hæc verba quæ præcipua ſunt, σοφὸν οὐδὲν εὕρηκα. quæ poſſunt referri ad iſta præcedentia, ὥσπερ Πλάτων: etiamſi hæc videantur potius ſpectare ad illa, ἄνω κάτω τε περιπατοῦσα. At verò apud Brognolum locus hic ita interpretatus exſtat, vt omiſſa illa non ſint. Nam hæc ibi leguntur, Tempeſtiua venis. vt ego ambigens, ſuprà infráque deambulans, velut Plato, ſapiens nihil inueni: cruráque defatigor.

Sequitur proximè, Et in Ancylione (omiſſo aduerbio Rurſum, quod nec in Græcis habetur) Dicis de quibus

nescis, æquè ac Plato currens: noscésque litrum atque cepe.

Proxima sunt hæc,

Amphis Amphicrate, Atqui bonum quodcunque tandem est quo tu fruiturus es, huius causa minus noui equidem, mi domine, quàm illud Platonis bonum. attende ergo.

Locum illum excipiunt ista,

Endeximide (ita enim scriptum est pro In Deximide) Quàm sanè Plato nihil nosti nisi mœrere tantum velut cochlea, elato seuerè supercilio. Sed pro nosti ibi scriptum est Nostri.

Cratinus in Pseudypobolimæo,

Homo es, constat: & habes animam, iuxta Platonem. Ignoro equidem, habere tamen arbitror.

Alexis Olympiodoro,

Corpus quidem meum mortale, siccum est: immortale verò, ad aerem extulit. Hæc non Platonis schola?

Idem in Parasito,

Et cum Platone seorsum delirat.

Epigrammatis proximè sequentis primus versus ibi est idem, (nisi quòd habet particulam Dum huic loco paulo aptiorem quàm Quum) at secundus est hic

Stella mea, vt multo lumine te aspicerem.

Vt autem scriptum habemus, vix stare potest: vel potius, nullo modo potest, si ita scribatur,

Mi Stella, vt multis in te oculis tuerer.

Multo alioqui conuenientior est huic loco, dicere *multis oculis*, vel *multis luminibus* quàm *multo lumine*. Sed quid obstabat quominus interpres illius editionis *multis oculis* diceret, & tamen versus staret? Ita enim scribere poterat,

Mi Stella, vt multis aspicerem te oculis. Vel, *Conspicerē te oculis.* Poterat autem & *fiam* pro *fierem* dicere: & tunc sequi debuisset *aspiciam* seu *conspiciam*.

Cæterùm malè hîc, sicut & in aliis editionibus, continuantur duo posteriores versus cum prioribus: quum aliud epigramma efficiant: ideóque post illa vltima verba, *aspiciam te oculis*, scribendum sit,

Item aliud,

Iamdudum viuis lucebas lucifer. &c.

Admonemur autem huius rei & ab his Græcis, quæ inserũtur, verbis καὶ ἄλλο. In Brognoli editione verba hæc, *Iamdudum sydus lucebas viuentibus matutinum*, tanquam tertium versum efficientia, ineptissimè adnectuntur duobus illis prioribus versibus: ac ea sequuntur hæc,

Item aliud,

Nunc hesperus fulges vita functus mortuis.

quum deberent hæc verba, Item aliud, præfigi illis, *Iamdudum sydus luc.* &c. deinde ista, *Nunc hesp.* &c. continuari cum illis. Cæterùm hanc numeris minimè adstrictam interpretationem, pro Ambrosiana fortasse habere debemus. In eadem editione additur alioqui & ea quæ versus habet: (sed ineptissimè ibi quoque præfixis his verbis, Item aliud) & pro *lucebas* ibi legitur *fulgebas*: at secundus versus ita scriptus est,

Defunctus luces hesperus exanimis.

Vbi quamuis *exanimis* reiiciendum videri prima fronte possit, tamen optimè Græco φθίμενος respondet: quum sit ab exanimus.

Sequitur interpretatio prosaica epigrammatis in Dionem, Lacrymas quidem Hecubæ atque Iliadibus mulieribus fata iamdudum genitis debere: at tibi Dion post gestas præclaras res dæmones effusas sustulere spes. Iaces ecce in patria speciosa charissimus ciuibus: ô meum in te animum qui excitasti Dion. Quæ interpretatio si Ambrosii est, parum illo digna esse videtur. Interim monebo, non dubitare me quin pro verbo Debere, scribendum sit Neuêre, ante illa verba, At tibi Dion.

Epigramma quo illud excipitur, ita omnino scriptum est in altera illa editione ad prius distichon quod attinet: at posterius ita,

Spiritus, os canibus quid monstras flerêque cogis?
Posterius Phædrum non ita perdidimus

Sed interrogationis nota quæ est post *cogis*, potius signanda est post *Posterius*. Sed & post *perdidimus* ponenda est interrogationis nota: quum sit *non* pro *nonne*. Ac melius certè hoc redditur, quàm vt legitur in nostra editio-

ne, & cæteris, *Phædrum ſiccine perdidimus?* At in cæteris præfero noſtræ editionis lectionem. Vt tamen ingenuè fatear quod ſentio, alia interpretatione opus habet totũ epigramma. Prius enim hoc diſtichum,

Nunc quoniam nihil eſt quoquo ſe verterit omnis,
Solum quòd pulcher viſus Alexis ait,

tale eſt vt multos in eruendo ex eo ſenſu idoneo fruſtra laboraturos exiſtimem Quod dum apud me cogitarem, in mentem venit eius interpretationem itidem tentare. Et quidem ita tentaui, vt ſtatim hæc prodiret,

Nunc quoniam tantùm hoc, Eſt viſus pulcher Alexis,
Dixi, conuertit lumina quiſque ſua.
Quid mi anime os canibus monſtras? res iſta dolorem
Afferet. ah Phædrum nónne ita perdidimus?

Hæc mea interpretatio ſi non aliud, ſaltem tantum perſpicuitatis (niſi fallor) quantum altera obſcuritatis, habet. Vt taceam, nec verum ſenſum ſub illa obſcuritate videri latere: quem me aſſequutum eſſe arbitror. Lego autem ἀνιήσῃ, ex cõiectura. Quod autem attinet ad illam diuerſam ſcripturam ὦ παῖ, pro ὤπτας, nullum ei poſſe locum dari exiſtimo. Eſt autem prouerbialiter dictum illud, τί μηνύεις κυσὶν ὀστέον; vt me alibi oſtendiſſe puto. Cæterùm μηνύεις propriè eſſe *indicas*, minimè ſum oblitus, ſed puto licuiſſe & *monſtras*, ſiue *oſtendis*, interpretari.

Ab hoc autem loco circa diuerſam illam interpretationem verſuum qui hac in vita Platonis leguntur, deſinam verſari: ne opera mea lectori in alia re magis neceſſaria, & quidem hac in ipſa vita, deſit. Nam quum in hac potiſſimùm occurrant paginæ in quibus interpretationem, vel contrà ipſa verba Græca (& quidem multo frequẽtius) ſuos dimidiæ pagellæ (quæ hoc modo duas in partes ſecta, typographico vocabulo columna appellatur) fines egredi videmus: non immeritò quis, vbi quidem Græca verba terminum ſuum prætergrediuntur, deeſſe aliquid interpretationi, at vbi Latina, ei aliquid supereſſe, (ſi tamen ſupereſſe vocandum hoc eſt) ſuſpicabitur. Incipiam igitur à pagina 216, vbi Latina ſuos excedere fines cernimus: & tam in hac quàm in cæteris,

ex collatione cum illa Brognoli editione, aliquid adiumenti (quod vereor tamen ne paruum ſit) afferre conabor.

In illa igitur pag. 216, obſeruandum eſt, id quod dixi, inde contingere, quòd vocabula illa, quibus nominãtur characteres orationis Platonis, (nõ malè autem pro characteribus quis formas dixerit) haud nuda ponũtur; ſed expoſitio quædam illis adiungitur. Nam (vt à pagina 215 initium ſumam) ὑφηγητικὸς character exponitur, *Qui instituit atque imbuit.* (in illa autem Brognoli editione, poſt ὑφηγητικὸς additur etiam *Id eſt introductiuus*) at ζητητικὸς, *Qui in inquirendo verſatur.* Quinetiam huic voci aliqua alia expoſitio in illa editione adiicitur, videlicet *Indagatiuus.* (neque enim auſus ſum quod ibi ſcriptum eſt proferre, niſi prius paciſcerer, te ad eius auditum minimè eſſe indignaturum. Qua de re quoniam tibi mecum puto conuenire, en tibi illud, *indignatiuus*) ſed non minus aptè *inquiſitiuus* quàm *indagatiuus* dixiſſet, vt præceſſit, *Qui in inquirendo verſatur.*

In illa autem proximè ſequente pagina habes itidem expoſitiones characterum qui ex ſubdiuiſionibus naſcũtur. Sed pro characteribus ibi ſpecies appellari vides: ideóque dici Gymnaſticam & Agoniſticam. ac Gymnaſticam ſubdiuidi & in Mæeuticam ac Piraſticã. Vbi obſeruari à te velim Ambroſio (id eſt felici quibuſdam ſaltem in locis interprete) dignã cùm aliorum vocabulorũ tum verò Mæeuticæ interpretationem. Sed viciſſim valde hæc diſplicent in iis quæ ſtatim ſequũtur, Alia exhortatur, & Anatreptica dicitur. Quomodo enim Anatreptica vocari poſſit quæ exhortatur? In editione Brognoli legitur, Alia vertit orationem, & Anatreptica dicitur. Sed ſuſpicor ſcriptum ibi eſſe Vertit pro Euertit. At verò ſequendo illam interpretationem, Quæ exhortatur, neminem inficiaturum puto, fuiſſe ſcribendum, Ambroſio, & veriſimile eſſe ab eo ſcriptum fuiſſe, Protreptica.

Diutius autem immorandum huic paginæ non eſt, ne aliis iniuriam faciam, quæ, vt antea docui, meam & ipſæ operam requirunt. Incipiam igitur ab ea quæ eſt 237. In ea alterum illud, quod eſt contrarium, contigiſſe vides,

nimirum vt Græca verba suos limites egrederētur. Hoc autem ex eo factum est, quòd quædam Ambrosius interpretatus non sit. Ea autem claudunt paginam, & ab his incipiunt, τῆς ἀρχ. ἰατρικῆς ἡ μέν ἐστι φαρμακευτική, ἡ δὲ χειρ. &c. Hæc autem vocare possumus resumptionem: cuiusmodi sunt & in sequentibus, & quæ eodem ab eo interprete omittuntur modo. Sonant autem verba illa, Itaque ex medicæ artis speciebus, alia est pharmaceutice: alia, chirurgice: alia, diætetice: alia, boethetice: alia, nosognomonice. Horum autem vocabulorum expositionem in præcedentibus habemus. Sed in Brognoli editione quædam paulo aliter scripta sunt. Nam initio huius sermonis legimus ibi, Aliam quippe dici medicabilem: quæ morbis medicamenti potione subueniat. Vbi quum pro pharmaceuticè *medicabilem* dicat, non dubium est quin *medicatricem* dicere potius debuerit. Obserua autem *medicamenti potione*, quod multo magis placet quàm *medicata potione*. In eadem editione post hæc verba, *Quartam, quæ ex celeri discretione* (magis mihi *dignotione* placuisset) *morborum*, *succurrat ægris*: vocaríque νοσογνωμονικήν: adduntur hæ voces, *morborum rationem mentem*. Quarum duæ posteriores (vt vides) OEdipum requirũt. Nihil autem mihi in mentem venit, quod ad hæc *ratione mentem*, propius accedat, quàm *ratiocinamentum*. Sed tatale est tamen hoc vocabulum vt eum illo vsum vix suspicari audeam. Idémque de voce *ratiocinationem*, alioqui non ita insolente, dixerim.

Venio ad pag. 238. Habes in ea hæc verba, quæ itidem resumptio sunt paulo antè dictorum, τοῦ ἀρχ. νόμου ἐστὶν ὁ μὲν γεγραμμένος· ὁ δὲ, ἄγραφος. Possumus autem in huiusmodi locis numerum singularem in pluralem mutare: hoc modo, Legum igitur duo sunt genera: vnum, earum quæ scriptæ: alterum, earum quæ non scriptæ sunt. Alioqui dici possit, Lex igitur in scriptam & in non scriptam diuiditur. Sed obiter monebo & de hoc: apud Brognolum paulo antè non legi verba illa *non debere*: (sicut & illis nihil opus esse videmus) quinetiam *pergere* non *ambulare* apud eum scriptum esse.

Pagina autem 239, tres huiusmodi resumptiones, seu epanalepses, omissæ sunt. Prima est hæc, τοῦ λόγου ἄρχ τὸ μὲν ἐστι πολιτικόν. &c. Secunda, τῆς ἄρχ μουσικῆς ἐστὶ τὸ μὲν, ἀπὸ τοῦ στόματος μόνον, &c. Tertia, τῆς ἄρχ εὐγενείας τὸ μὲν, ἀπὸ προγ. &c. Potes autem, accommodans principio vniuscuiusque harum resumptionũ illam interpretationis formam quam paulo antè vni accommodaui, & in verbis quæ è præcedentibus repetuntur interpretãdis, Ambrosium sequens, ipsemet tibi interpretis officio fungi. Quòd si alicubi est aliquid in aliqua resumptione discriminis, ad vocabula quod attinet, est id eiusmodi vt nihil sensus immutetur. Atque hoc dici potest de ea quæ inter propositas à me secunda est. Nam in ea habes ἀπὸ τοῦ στόματος & ἀπὸ τῶν χειρῶν, pro eo quod διὰ τοῦ στόματος & διὰ τῶν χειρῶν dixerat.

Pag. item 240 sunt duæ resumptiones: prior, τοῦ ἄρχ κάλλους, &c. posterior, τῆς ἄρχ ψυχ &c. Pag. 241, duæ itidem: prior, τῆς ἀρετῆς ἄρχ τὸ μὲν ἐστι φρ. &c. posterior, τῆς ἀρχῆς ἄρχ ἐστὶ τὸ μὲν κατὰ ν. &c. Pag. 242, vna, τῆς ἄρχ ῥητ. Sciendum est autem eodẽ prætermissas esse modo in illa Brognoli editione illas resumptiones, siue epanalepses, quum alioqui quædam apud eum hac etiam in parte partim diuersam partim pleniorem interpretationem habeant. Exempli gratia, pag. 239, vbi dicitur à Platone, δεύτερον δὲ, διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν χειρῶν, pro his Ambrosii verbis, *Aliam voce simul & manu*, habemus illic, *Aliam voce simul & manu: vt quum neruorũ pulsibus, oris modulatione, concinimus.* At verò inter illa quæ de nobilitate dicuntur, quum postremo legamus loco apud Ambrosium, *quum quis per se animi magnitudine excellit:* in altera illa editione scriptum est, *quũquis per se animi ingenuitate & magnitudine excellit.* Vbi itidem nõ tam diuersam quàm pleniorem esse interpretationem aliquis non immeritò dixerit. Sed an vocẽ hãc adiicere necesse fuerit, de eo certè cõtrouersia existere possit. Obiiciet enim aliquis fortasse non posse magnitudinẽ animi (de hac enim intelligendus est locus) esse, vbi non sit ingenuitas. Cæterùm illis suis verbis, *Quartũ esse nobilitatis genus, idque præstãtißimum, quum quis per se animi ingenuitate & magnitu-*

dine excellit, ſubnectit hæc, *Hunc enim profectò veraciter appellari nobilem, cui non aliena ſed ſua virtus ad nobilitatem opituletur.* De qua adiectione (hæc enim Platonis verbis adiiciuntur) alius fuerit diſputandi locus. Illa porrò magnitudinis animi mentio reuocat mihi in memoriam aliquam itidem interpretationis diuerſitatem in iis quæ de fortitudine in fine paginæ ſequentis dicuntur. Nam quum apud Ambroſium legamus, *Fortitudinem autem ne inter pericula & terrores à fortiter cœptis deficiamus:* apud alterum illum habemus, *Fortit. autem ne inter peric. & terrores à iuſtitiæ tenore deuiemus efficere.* Pagina itẽ proximè ſequente quum ἀρχὴν interpretetur Ambroſius *magiſtratum*, apud illum legimus *principatũ.* Sed neutrius interpretatio mihi placet, quòd non poſſit omnibus exemplis ſequentibus accommodari. Nam primò quidẽ fit mentio eorum qui ſunt ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντες, qui rectè ac propriè magiſtratum obtinere vel magiſtratus eſſe dicuntur) ſed de ſequentibus id minimè dici queat. At ſi quis *imperium* dicat, ea cũ omnibus conueniet. Brognoli verba ſunt, *Principatus item quinariam eſſe diſtributionem. Alium quippe eſſe legitimum, naturalem aliũ, alium, ſecundum conſuetudinem.* Minimè autem dubium eſt quin his in verbis, *alium, ſecundum conſuetudinem*, ſequi eum debeamus: non Ambroſium, dicentem *æquum ac rectum.* Audimus enim Platonem dicentem, εἰς τὸ κατὰ νόμον. Multa autem ſecundum conſuetudinem fieri ſcimus, quæ nequaquam æqua & recta dici poſſint. In proximè ſequentibus legimus, *Quartum, ſecundum genus: quintum, violentum.* quum Ambroſius dixerit, *per generis ſucceſſionem.* Quam interpretationem non minus probo, quum ſimul interpretetur & exponat Platonis verba. Dixiſſem tamen potius, Per ſucceſſionem generi conuenientem. vel, quam genus poſtulat. Ad vltimum autem illud quod *violentum & tyrannicum* Ambr. reddit, ille *violentum* tãtummodo vocat. Qua etiam de re illi aſſentior: quum *violentum* magis ſit generale quàm *tyrannicum.* Cæterùm ad illud vt redeam, quod de interpretatione nominis ἀρχὴ dixi, nimirum debere reddi *imperium* hoc in loco non *magiſtratum*; pro me facit quod apud noſtrum interpretem

terpretem ſequitur, *Nam magiſtratus ciuitatum ſi eligantur à ciuibus, ſecundum legem imperant.* vbi à Platone dicitur ἄρχουσιν. Sed apud Brognolum, (pro more ſuo vtendi vocabulis etiam quæ noua videri poſſunt, & quæ à puritate Latini ſermonis deſciſcunt) habemus, *ſecundum legem principantur.* Sed paulo pòſt vtitur verbo *præſunt* & ipſe: dicítque, ſicut & noſter Ambroſius, *magiſtri diſcipulis imperant.* Ac ſequitur apud eum, *Per genus autem Lacedæmoniorum reges dominantur. fluit enim à gente aliqua apud eos regnum.* Neque enim dubium eſt quin pro *fluxit* ſubſtituẽdum ibi ſit *fluit.* Sequitur autem, *Porro qui ſummam coactis ac per vim impulſis ciuibus inuitis regnant, huiuſmodi per vim dominantur.* Vbi aliis etiam diuinandum relinquo quid vox illa *ſummam* ſibi velit, vel potius in cuius locum irrepſerit. Immo meam iam nunc diuinationem proponam: poſtquam alia fortaſſe minimè opus erit. Pro *ſummam* igitur (nam ita ibi ſcriptum eſt cum ã) ſcribendum eſſe, & quidem ſcriptum fuiſſe, *ſummani* arbitror: & à ſummano deo ſumptam eſſe hanc appellationem: maiore certè multo audacia quàm ſit illa qua paulò antè dicẽtem audiuimus *qui principantur*, de iis qui principatum obtinent ſeu imperium in aliquos. Sed Brognolo, potius quàm mentem in quærendo tam magnifico ſimul & inſolente vocabulo occuparet, videndum erat vt vocem quæreret qua Græcam ab Ambroſio prætermiſſam redderet. Loquor autem de voce παραλογισάμενοι, quã ſequi vides hoc in loco, poſt βιασάμενοι. Sed non diu quærenda erat. poterat enim ita dici, *At ſiqui vi aut fraude viſi ciuibus inuitis imperant, eorum imperium violentum eſſe dicitur.* Neque enim *violentum ac tyrannicum* dicere neceſſe eſt, vt Ambroſius hoc ipſo in loco *violenti ac tyranni* copulat: quum ſufficere poſſit *violenti*, ſicut & illic *violentum*: quod magis generale eſt, ſicut antea dixi.

Venio ad paginam 242, circa finem cuius habemus reſumptionem illis ſimilem quarum exempla in ſuperioribus attuli, τῆς ἀρχῆς ῥητορείας &c. Idem porro hîc faciẽdum quod antea in aliis facto eſſe opus oſtendi. Cæterùm in principio pag. ſequentis, quæ eſt 243, pro his, *Quæ dicere conueniant*, apud Brognolum legitur, *Modum etiam ſeruare in dicendo conuenit: vt neque nim.* &c. Apud noſtrum

autem Ambros. *conueniant*, mutandum in *conueniat*, aut *conuenit*.

Proximè sequens periodus apud Brognolum est hæc, *Adhibenda & personarum ratio: Vt si quidem ad pecc.* quũ Ambrosius verbis quæ habentur hîc, se astringens, dicat tantùm, *Quibus autem dici oporteat, Vt si quidem ad pecc.* Sed Brognolus dicere potius debuit, *Habenda & pers. ratio.* Cæterùm eandem orationis formam & in tertia parte seruans, dicit idem (si tamen eius præcedentia verba sunt) *Tempus item dicendi obseruandum: Vt neque prius neque post.* aliquanto pòst, quum habemus tãtùm *qui disciplinis erudiunt*, apud eundem illud recognitorẽ legimus, *disciplinis liberalibus:* item *imbuunt* pro *erudiunt*.

Paginæ autem 246 principio, ὑγιαθησία apud Brognolũ est *Integritate membrorum quæ sensuum instrumenta sunt, Vigere.* Sed contentus esse debuit verbo *Valere*. Valere enim sensibus posse dici plurimos scimus, quos vigere nequaquam dicere queamus. Resumptiones autem omissæ hîc sunt, prior quidem, τῆς ἀρχ. ὑδαμ. posterior autem, τέχνης ἀρχ. τρία ἐστὶν εἴδη.

Pag. 247, circa principium, post vocabulum *histrionicã* omissum puto *& poeticã* à nostro interprete, per imprudentiam. Paulo pòst pro voce ἀκρασίαν legimus apud illum recognitorem, *iudicii rationisque priuationem.* quam interpretationem miror quibus defendere argumentis potuerit. Sunt autẽ resumptiones & hac in pagina tres: prima, ἀγαθοῦ ἀρχ. τέτταρα εἴδη ἐστὶ, &c. secunda, τῆς ἀρχ. ὄντων τὰ μὲν ἀγ. &c. tertia, τῆς ἀνομίας ἀρχ. ἓν μὲν ἐστὶ &c. Est porro obseruandum contigisse quod non in præcedentibus contigerit, vt videlicet Ambros. eam sit interpretatus. Huiusmodi autem repetitiones, appello resumptiones, seu analepses: etiamsi epanalepsin alia de re dici non ignorem, & aliquid cum anacephalæosibus commune habere dici possint.

Pag 248, non procul à principio, quum legatur ἐὰν ὅλως μηδεὶς ᾖ νόμος, nullo veteri exemplari (ex iis quidem quæ videre mihi contigit) reclamante, miror Ambrosium vertisse, *si bona omnino nulla sit lex:* perinde ac si scriptum esset, ἐὰν ὅλως μηδεὶς ἀγαθὸς ᾖ νόμος. Apud Brognolum certè

cōſentanea noſtræ lectioni eſt interpretatio, *ſi nulla omninò ſit lex*. Confirmatur autem illa Græci contextus lectio & ab his quæ in reſumptione dicuntur. Paulo pòſt legimus apud Brognolum, *Contraria trifariā ita diuiduntur: Pura bona malis cōtraria dicimus, vt ius iniuſticiæ, ſap.* &c. Sed vocem illam *pura*, cui nullam Græcam quæ reſpondeat, hîc habemus, ſi ibi ponenda erat, ponere & cū contrario oportebat: & dicere, Pura bona puris malis. Apud eundem *prodigalitas auaritiæ*: ſed meliùs Ambroſ. *prodig. illiberalitati*. Apud vtrumque autem ſunt iſta, *& iniuſta pœna iniuſtæ impunitati*: quùm tamen ſtare hæc lectio nullo modo poſſit: ſed & Græca & rationem ipſam ſequendo, dicendum ſit, *& iniuſta pœna iuſtæ punitioni*. Græca autem ſonant, ſi verbum verbo reddatur, *& iniuſtè tormentis affici, ac iuſtè affici eiſdem, contraria ſunt*. Sed apud Brognolum periodum hanc iſta excipit, *Porrò leuia grauibus, tardis velocia, & nigra candidis, vt alteris neutra*. Huic contigua eſt iſta, *Contrariorum igitur partem vt bona malis contr.* &c. Atque ita videmus omitti periodum illam cuius principium, τὰ δὲ ὡς οὐδέτερα οὐδετέροις οἷον τὸ πέν. quæ certè & in Baſilienſi editione omiſſa fuit: verùm à me non ſolùm in hac editione, ſed in priori etiā, (ſicut & aliæ vix numerabiles, quæ illi Baſilienſi deerant) repoſita. Vt tamen cōſultò prætериiſſe Brognolum hanc periodum minimè veriſimile eſt: ita viciſſim editionem Ambroſianam, quæ illi eam ſuppeditaret, defuiſſe, non magis credibile eſt. Suſpicor igitur eam inter exſcribendum excidiſſe. Cæterùm non *leuia grauioribus* ſed *leuia grauibus*, apud Ambroſium, ſicut apud illum, ſcribēdum eſſe, nemo negauerit. In fine porro huius paginæ, iterum præter morem ſuum reſumptionem in ſuam interpretationem admiſit idem Ambroſius: vbi dicit, *Contrariorum igitur par.* &c.

Pag. 249, non procul à principio, pro ὑπαρκτὰ apud Brognolum eſt *ſubſtātialia*, non *ſubſiſtentia*, vt apud Ambroſium. Rectius tamē hic, quem & ille in proximè præcedentibus ſequutus erat. Sed quis non miretur, illud *ſufficere*, quod continuo pòſt apud Ambroſium habemus, quod nemo non contendat in *ſubſiſtere*, mutari debere,

apud Brognolum quoque legi? Nā & apud eum hæc verba exstant, *Sed sufficere ut probum esse, & iustum esse.* Mihi quidem certè venit in mentem suspicari scriptum initio fuisse, *sed sufficere ut subsistant probum esse & iustum.* Interim tamen inuita vtriusque editione illud *sufficere* in *subsistere* mutandum esse aio: simul verò particulam *ut* esse expungendam: sicut & inter Græca verba non comparet, & minimè est illa opus. Ac non immeritò certè dixerit quis hanc particulam suspicionem illam meam debere multum augere: illam inquam suspicionem de hac lectione, *sed sufficere ut subsistant.* Enimuero & de alio errore monebo, quem non itidē apud vtrūque, sed tātùm apud Ambrosium habemus. Nam quum apud hunc scriptum sit, *ut probum esse, & iustum esse & bonum*, scribendum esse dico, *ut probum esse & iustum esse, est bonum.*

In iis quæ proximè sequuntur habemus apud Brognolum resumptionem (vt vocare solitus sum) sed breuiorē quàm apud Platonem. ita enim ille, *Et hæc bonorum est distributio.* Immo verò vix hoc vocari eo nomine potest. Ambrosius autem Platonis resumptionē more suo prætermittit.

Quoniam verò ad finē vitæ Platonis perueni, (vt pro fine habeatur quod parum à fine abest) etiam huic, lectori alioqui fructuosæ meæ πραγματείᾳ, & aliis fructibus, (sed in aliud tempus reseruandis) fœtæ, finem imponere decreui. Quod tamen facere mihi fas esse non putaui, nisi prius meam de cuiusdam loci interpretatione sententiam proposuero, qui hanc ipsam paginam claudit. Spero certè me attentos habiturum esse auditores, quòd eo in loco consultatio quædam de quouis bello proponatur: bellica autem consilia his bellicis temporibus valde sint accommodata. Sed ad rem venio. Ibi dicitur, *consilium* tripartitum esse (ego tamen, non *consilium* sed *consultationem* interpretatus fuissem) & in eo præteriti temporis, præsentis, futuri rationem haberi: atque hæc de præsenti sunt verba, τὰ δὲ ἐκ τῶν παρόντων, οἷον ἀποφαίνει τείχη ἀσθενῆ, δειλοὺς ἀνθρώπους, σῖτον ὀλίγον Vbi non dubium est quin cum his verbis, τὰ δὲ ἐκ τῶν παρόντων re-

petere ἀπὸ κοινοῦ oporteat παραδείγματα. quod neque Ambrosius neque Brognolus animaduertisse videntur. Ac ne de hoc quidem dubitandum est, quin res sit non solùm paradoxa, sed veræ cognitioni Græcæ linguæ prorsus antidoxa, verbum ἀποφαίνειν accipi aliquando pro *considerare*. quum sit contrà valde receptus ille eius vsus quo pro *efficere* (quod & verbo *reddere* significamus) ponitur. Hinc fit vt persuasum habeam locum illum esse ita interpretãdum, *At quæ è præsentibus* (vel, *è præsenti tempore*) *sumũtur exempla, talia esse* , *quale istud, Muros inualidos, annonæ caritatem, homines timidos efficere*. In qua interpretatione non aliud mihi permitto quàm ordinem illorum verborum, δειλοὺς ἀνθρώπους, σῖτον ὀλίγον, inuertere. Fateor alioqui apertiorem futurum fuisse sensum si verba ita collocauisset, τείχη ἀσθενῆ, σῖτον ὀλίγον, ἀποφαίνειν δειλοὺς ἀνθρώπους. Apud vtrunque tamen, Ambrosium inquam & Brognolum, alteram interpretationem habemus: sed fore spero vt mihi potius vni quàm duobus illis, in Græca lingua vel mediocriter versati lectores, assentiantur: præsertim quum Brognolum ab Ambrosio, quem superare debebat (vt interpretationis eius recognitor esse posset) superari Græcæ linguæ peritia (vt alia taceam) videamus. Qua de re alius erit dicendi locus.

QVVM ea quæ proximè præcedunt, scripsissem, animaduerti me nimiùm citò tibi simúlque huic meæ πραγματείᾳ valedixisse. Recordatus enim sum aliorum quorundam locorum qui eandem sibi operam à me præstari requirerent. Religioni autem mihi fuit aliquem ex iis qui in mentem mihi venirent, prætermittere, quòd non dubitarem quin multos, quos non iidem memoria mihi suggessisset, prætermissurus essem.

Pag. 253. V. scip.] Malè *vatem* appellauit Ambrosius hanc Lastheniam, siue μάντιν siue potius μαντικὴν scribendum esse existimans: (neque enim putasse vocem μαντινικὴν id significare posse credibile est) Eodē enim modo quēdam alium interpretem, Diotimam illam valde celebrē, vatem appellauisse comperi, quum μαντινικὴν vocari audiret. In altera illa editione error idem, quod ad Lastheniam attinet, seruatus non fuit: malè tamen Mantiniacam ibi scriptum habemus pro Mantinicam. Ne autem de hac lectione Μαντινικὴν dubitemus, facit & quod paulo pòst audimus illam dici Arcadem. Nam Mantinea vrbs est Arcadiæ.

V. scere poss.] Ne apud Brognolum quidem interrogationis hîc nota ponitur: (placuit enim editionem illius mendis alioqui supra quàm credi potest scatentē, etiā hîc consulere) hæc tamē interrogatiuè, vel potius per interrogationem indignationi mixtam, dici, persuasum mihi est: quum præcesserit, hæc πυθαστικῶς ab eo fuisse scripta. Perinde igitur fuerit acsi diceretur, Itane ex illa etiam tua discipula Arcadica philosophiā percipere possumus?

Pag. 256. V. ris filius] Quod Xenocrati, idem & Erillo, contigit. vt Καρχηδόνιος pro Χαλκηδόνιος vocaretur: sed apud Grillum interpres quoque illam lectionem sequutus est: quod hîc videmus non contigisse.

Pag. 257. V. natum] Apud Brogn. Præmio scilicet immodicæ potationis. Dicta autem hæc erunt per appositionē.

Pag. 258. V. illum metro] Scripserat Ambrosius, Hisce ad illū verbis vsus est, quum versus oratione soluta more suo interpretaretur: postea autē quū versus versibus redderentur, scriptum fuit. Hoc ad illū metro. Per incuriam autē factū est vt vtraque lectio remāserit. Cæterùm illa ad

verbũ interpretatio versibus subiũgitur, Quibus (sub. verbis) docet, nõ se prius cõuiuio exurrecturũ q̃ quod pet. Ita enim apud Brognolũ legitur: apud quẽ & hi sunt vers.

Quis prius, ô Circe, premerent si corda pudores,
Inter vina piger posset recubare dapésque
Quàm socios ex omni ereptos clade videret?

Pag. 264. v. à cane rab.] Apud Brogn. Denique à cane lacessitus. Miror autẽ non addere & illum *rabioso*: ac vocẽ *lacessitus* haud probo: sicut nec *impeditus* in nostra editione: nec dubito quin Ambros. *impetitus* scripserit.

P. 266. v. mè] Non dubito quin scribendũ sit iuxta comicum, vt apud Brogn. itidémque κατ̀ τὸν κωμικόν.

Pag. 267. v. Hoc Pol.] Interpretatio soluta oratione ibi hæc legitur, Hoc tumulo Cratem ac Polemonem cõditos fatere qui transis ô hospes, viros consensu animorũ præcipuos. Quorum diuino ex ore doctrina manauit sacra, vitæque mundities, sapientiæ adiuncta, veris certísque persuadens dogmatibus, ornauit sæculum.

V. pulsib.] Apud illum quoque scriptum est neque in trieris. Scripserat autem fortasse Ambrosius *trieri*, tanquam dici posset pro *trirem*.

P. 270. v. Gratus] Pro his *Gratus erat sup.* &c. legimus in editione illa recognita,

Tarda senecta tulit haud vltra viuere Crantor,
Complacuit musis, complacuítque viris.
Exanimem sed terra virum tu suscipe sacrum.
Sic placidúsque illic vt quoque viuus erat.

Obseruandum autem & Ambrosio, sed prosa, redditos esse hos versus, in nostra etiam editione: vbi legimus, Theætetus quoque poeta illum laudans, & viris & musis fuisse in pr. &c. Et paruo interuallo præcedit (sed in altera editione) Arcesilai responsum ad eos qui interrogauerant vbi vellet sepeliri, vno versu iambico comprehẽsum, sed soluta oratione redditũ, Terræ in charis visceribus abscõdi placet. Vbi mirũ cur pro καλὸν dixerit Placet.

P. 274. v. aud.) In illa editione ita, In quẽ, quũ esset alias hebes & obtusus & hiscẽs, artis tamẽ intelligẽtia valeret, iocatus est, dicẽs, hiãti sibi germ. P. 276. v. Obsc. Ibi legitur, Improbè & impudicè loqui seruorũ filii cõsueuerũt.

Pagina 534.

V. Hoc enim sp.) Suspicor Ambrosiũ scripsisse, Per hoc enim spirare nos. Apud Brognolum tamen eadem quæ hîc est lectio.

V. rare) In Brognoli editione pro his, Donec calore destituantur, leguntur ista, Quas hic spiritus candor attigerit. Sed suspicor *candor* pro *calor* scriptum esse. In eadem sequitur, Chrysippus verò solas sapientium perpetuat animas. Quibus subiungitur, Partes autem an. &c. In nostra tamen editione quæ habet tantùm, Chrysippus verò solas sapientium, nihil deest: sed ex præcedẽtibus subaudiendum, perdurare ait.

V. nales) In editione illa pro his Vocem præterea & sermonem, scriptum est, Vocalémque & rationalẽ partẽ. Quæ interpretatio non ita discedit à voce Grçca λογιστικόν. Pro qua tamen fortasse Ambrosius legit λογικόν· verùm & admittendo hanc lectionem, haud scio an admitti possit illa eius interpretatio.

Pagina 535.

V. cernitur) Vt cohæreant hæc cum præcedentibus, adiicienda est aliqua particula post *quemadmodum*: siue ea sit *igitur*, siue *ergo*, siue itaque. Apud Brognolum legitur, Quasi igitur per virgam. Verùm & quædam hac in periodo sunt aliter ibi interpretata. Ita enim ea ibiscripta est, Quasi igitur per virgam, intento aere quod videatur renuntiari. In qua interpretatione magis insisti verbis Græcis videmus.

V. quum) Lege, vt ibidem scriptum est, Quum is qui medius.

V. mnum) Non facilè quiuis coniectura fuisset assequutus quomodo Ambrosius locum hunc scriptum reliquerit. Ego ex collatione cum altera illa editione nõ dubito quin si *is* in *vis* mutemus, eius scripturam simus habituri. Sed in eadem illa editione *vis sensibilis* habetur non *vis sensus*, & additur *nostrum* in fine periodi: hoc modo, Somnum verò fieri quum vis sensibilis circa principale soluitur nostrum.

V. quæ quum) Ex eadem illa editione *antiqua* mutandum censeo in *antiquata*. Hoc enim respondet Græco

παλαιωθέντα, vt illud nomini παλαιά. Maluissem tamen *inueterata* hoc quidem loco quàm *antiquata* dicere.

Pagina 537.

V. tutes) Apud Brognolum *plurimas* non *multas*: perinde ac si πλείστας non πολλὰς, scriptum esset.

V. ge diff.) Ibidem, non obtinuit, sed *fermè obtinuit*, tanquam aliam sequendo lectionem.

V. *Quidam*) Hæc est ibi huius versus interpretatio, oratione soluta (quá propterea esse Ambrosii verisimile est) Et si quis Aristonis de stirpe populum attrahens.

Pagina 538.

V. inquit) Miratus sum aliquando vnde irrepsisset vocabulum *dinitem*, quum nihil in exempl. Græcis ad significationem huius vocis accedens compareat. Ac tandem ab editione illa id vocabulum abesse comperi: sed contrà in ea esse voculam *non*, quæ huic desit. Ita enim ibi, Ergóne (inquit) hunc iuxta te sedentem non vides? Magis tamen expressè ita hæc redderentur, Ergóne (inquit) ne hunc quidem qui tibi assidet vides?

V. quid cæc.] Ibidem est hæc versus istius interpretatio, Quis ergo te excæcauit? quis ipsa lumina abstulit?

Pagina 539.

V. Erillus] Non *Carthaginiensis*, sed *Chalcedoniensis*, eadem illa editio habet: quæ scriptura consentit cum voce vet. exempl. χαλκηδόνιος. Cæterùm post *Viuere* nō puto esse interpungendum: quòd *semper* videatur tendere non ad illud Viuere sed ad illa, Cuncta referēdo ad viuendum cum scientia.

V. & eam] Quamuis vtrobique de fine agatur, quoniam tamen vno quidem in loco genus fœmineum, in altero autem masculinum habemus, possit hoc quempiam in errorem inducere. Ideóque satius fuerit ipsam vocem Græcam ὑποτελίδα inserere, vt in illa editione factum fuit: hoc modo, Differre autem finem, & eam quam dicit ὑποτελίδα, id est fini subiectam. Sed ego dicere maluissem, Et eam quam dicit ὑποτελίδα. id est, finem fini subiectum. Deinde, Hunc enim & eos qui sap. &c.

Pagina 542.

V. mercen.] In editione illa non Mercenariam faceret,

ſed, Se mercenarium faceret.

V. diturus) Rectius ibidem, Redditurus rationem vnde.

V. ſtibus) In eadem, Teſtibus victus ſui vſum, abſolutum eſſe.

V. beres) In eadem, Venti flatu penè denudatum eſſe. Quaſi παραγυμνωθῆναι, minus eſſet quàm γυμνωθῆναι. ſed quæ ſequuntur, repugnant. Niſi reſpondeamus, non planè denudatum dici poſſe cui tunica ſuperſit.

V. then.) Ibidem, Ab Athenienſibus fuiſſe honoratum. Vbi vocabulum honoratum reſpondet quidem Græco τιμηθῆναι, ſed non debuit omitti ablatiuus *Veſte* aut certè *croco to*, quodam veſtis genere.

Pagina 543.

V. Quúmque) Scribe *condiſcipulis*, vt in eadem illa edit. legitur, atque vt Græca vox ſonat. Eſt autem ibidem *obiurgaretur*: ſed præferenda eſt ea quam habemus interpretatio.

Pagina 555.

V. non hab.) In editione illa amplius membrũ eſt vnum quàm hîc. Nam ante hanc concluſionẽ, Non habes igitur caput, præcedit, Eſt autem caput aliquod. Et in primo membro ſcribitur, Eſt quoddam caput. In Græcis quoque quatuor ſunt membra, quorum vnum hîc omiſſum fuit. Nam ita legitur in veteribus libris, Ἔστι τὶς κεφαλή· ἐκείνην δὲ οὐκ ἔχεις· ἔστι δέ γε τὶς κεφαλή. οὐκ ἄρα ἔχεις κεφαλήν. Sed non dubium eſt quin hæc quoque ſcriptura deprauata ſit. ſub tertio autem membro latere quicquid eſt mẽdi, exiſtimo.

Pagina 578.

V. Erant) Manifeſtum eſt mendoſam eſſe hanc ſcripturam, nec ita ſcriptum locum hunc reliquiſſe Ambroſium: ſed an mutandum *hic* in *hæ*, vt cõueniat cum *ſententiæ*: an contrà ex *hic* faciendũ *hi* vt ſequatur *ſenſus*, meritò dubitetur. In editione illa Brognoli ſcriptũ eſt, *Erat autẽ hic ſenſus eius*. ſed malim *Erant autem hi ſenſus eius*, vt referatur non ad vnius ſymboli ſenſum, ſed ad ſingulorum. ſicut illud ἤθελε repetẽdum in ſingulis. Eſtque aptius *ſententiæ* quàm *ſenſus*: quòd ipſa ſymbola vocari etiam ſen-

tentiæ poſſint.

V. vlt.) In illa Brognoli editione non minus quàm hîc omiſſa eſt interpretatio nominis τοῦ ἐνεστῶτος. De qua tamẽ omiſſione tacere nolui. Scribes igitur Ex æquo præſentis habendam curam & futuri. Ineptè apud Brognolum, Æquè & futuri faciendam curam: prætermiſſa etiam (vti dixi) illius nominis interpretatione.

Pagina 595.

V. nuo.) In illa etiam Brognoli editione legitur vt in iſta, *ipſis*: quum tamen nullo ferri modo hæc lectio poſſit: ſed vel *ipſis* mutandum ſit in *ipſa*, vt referatur ad veſtem: vel *veſte* mutandum in *veſtimentis*. Error enim contigit ex eo quòd non animaduerſum eſſet quæ interpretatio voci ἐνδύματα data eſſet. Quinetiam hypoſtigme quæ eſt poſt denuo, ponenda fuerit poſt exurgénſque.

Paginæ. 642.

V. mnium op.) In editione illa poſt hæc verba, Quum fere omnium opiniones exponeret, hæc leguntur, Philoſophiam quoque eſſe duplicem, aliam ſecundum veritatem, aliam iuxta opinionem. Quibus ſubiungitur, Philoſophiam & ipſe carmine expreſſit. &c. Sunt autem illa quæ de duplici philoſophia dicuntur, interpretatio verſuum Parmenidis, ſed breuior & liberior.

V. cles] Sperabam me in illa editione altera inuenturũ hãc lectionem, Iudicium rationem eſſe dixit, ſed me ſpes mea fruſtrata eſt. Quid igitur? an putabimus aliam eum in Græcis ſcripturam eſſe ſequutum? videlicet, κριτήριον δὲ τοῦ λόγου εἶπε. Immo quo hîc modo dicitur, κριτήριον τὸν λόγον, alibi κριτήριον τὸν ὀρθὸν λόγον legimus. Potius igitur crediderim illum ita in ſua interpretatione mutauiſſe accuſatiuum in genitiuum, quòd ſignificare vellet, iudicium eſſe ex iis quæ ad rationem, & velut ad rationis officium ſpectant.

Pag. 644.

V. primo] poſt claſſis rectè additur in illa editione particip. electus: quod reſpondet Græco αἱρεθείς.

Pagina 646.

V. primo] Non *ignauiam* sed *vecordiam* ibidem legimus. Sed quum reddere voluerit Ambrosius vocabulum Græcum δειλίαν, non displicet eius interpretatio.

Pagina 652.

V. nomine] In altera illa editione scriptum est, Qui de OEnopidis & Anaxagoræ esset familia: quũ alter in collocutione Socratẽ de philosophia alloqueretur: cui & dixit philosophum quinque certaminum victori esse similem.

Pagina 730.

V. contempl.) Editionem illam consulens hoc in loco, vt viderem numquid esset quod meam de mutando participio περιβεβληκότας in περιβεβηκότας coniecturam adiuuaret, nihil aliud aliter scriptũ inueni quàm hoc, Qui iam in contẽplatione. Quam particulam ab Ambrosio minimè verisimile est fuisse prætermissam.

V. nimo) Eodem hæc ibi quoque modo legũtur: scribo tamen *versabuntur* & *tenebuntur*: vt per futurum antea loquutus est.

Pagina 752.

V. est. Corp.) Non dubito quin ante vel post verbum *est* desit nomen *corpus*. Videmus enim legi, τὸ περὶ ἐστὶ σῶμα. In illa tamen altera editione fateor vocem illam non exstare. Nec ignoro Græcam σῶμα, quæ illi respondet, in Basiliensi editione non exstare, sed à me ex veterum exemplarium autoritate adiectam fuisse. Absorptum autem fuerat hoc σῶμα à contiguo σώματα: vt sæpe talia vsuuenire videmus.

Pagina 762.

V. seruandum) In altera illa edit. scriptum est, Atque in ea quæ illi adiunguntur diuidẽdum. Quippe non cõtenditur plurimis modis perfici vt ea quæ sunt apud nos. In altera certè lectione nulla iniri ratio structuræ orationis potest.

Pagina 763.

V. mundus] Pro *intermundo* & hîc & paulo pòst legitur *intermundio*. De qua lectione non dubitabit quisquis Ciceronis de finibus & De natura deor. libros legerit.

V.plurib.] In eadem illa editione post *ſenſim* ſcriptū eſt, Abiectionéſque & compoſitiones atque migrationes facientibus in locum alium. Vbi non dubium eſt quin errore typographico (cuiuſmodi ſunt ea in editione infiniti) ſcriptum ſit Abiectiones pro Adiectiones : quod reſpondet Græco προσθέσεις: ſicut vox Migrationes (quæ additur ad eas quas in noſtra editione habemus) exprimit μεταστάσεις. Sed vox Compoſitiones pro διαρθρώσεις ſuſpecta eſt: etiamſi & in altera illa editione legatur. Eadem certè & Irrogationes habet pro noſtro Irrorationes. verùm minimè dubium eſt quin & hæc lectio typographico errori imputanda ſit: quum ἐπαρδεύσεις Epicurus dixerit.

V.quoad conſ] Ita quidem in eadem illa edit. ſed puto pro Conſummantur accipiúntque conſtantiam. quum Conſummari, nō Conſumi, dici poſſit pro τελειοῦσθαι. Scio tamen alibi etiam Conſumari ſcriptum eſſe.

V. piántque) In illa Brognoli editione, poſt Accipiántque conſtantiam, legitur, in quo etiam ſubiecta fundamenta ſuſceptiones huiuſmodi efficere poſſint. Quo in loco ſuſceptionum appellatione τὰς προσδοχὰς non malè exprimi videmus. Neque enim dubiū eſt quin vox προσοχὰς, quæ eſt in editione Baſilienſi, mutanda in hanc fuerit: ſicut & feci. At *ſubiectionis* appellatio ſi quem hîc locū haberet (quod fieri non poteſt) *ſubiectiones* pro illo *ſubiectionis* ſubſtitui deberet.

V. ſint) Non *coacervationem* ſed *conuentum* legimus ibidem. Illam tamen lectionem longè præfero.

Pagina 764.

V. & quæ præt.) Ibidem pro his, Et quæ præterea ſeruantur, ſcriptum eſt, Et quæ præterea ſeruant conſtantiā. Legimus tamen καὶ ὅσα γε δεῖ σώζει, ſine adiectione vllius nominis (ne in veteribus quidē libris) quod illi conſtantiæ appellationi reſpondeat. Scio autem διαμονὴν paulo antè Ambroſium ita eſſe interpretatum.

V.vertig.] Quæ poſt genitiuum *partium* eſt interpunctio, locum hunc corrumpit: nec certè eſt in illa editione. Sunt autem hi genitiui perinde intelligendi acſi dictum eſſet, Quarūdam naturarum quæ tenuitate partium conſtant, ſiue ſpirituales ſunt.

V.magnit.] In illa Brognoli editione, pro his, Quantum ipsi iudicamus, scriptum est, Quantum ipsi sapimus. Et verò Græca quæ quidem habemus verba interpretationem vtranque admittunt: quæ tamen omnino adiectione aliqua adiuuari necesse est: vt nimirum scribamus; καὶ μέντοι τὸ πρὸς ἡμᾶς. Est autem hic locus ille ob quem multi (inter quos Cleomedes) Epicurum acerrimè exagitarunt.

V.vit.] Vocabulo *simul* præfixa est ibidem negans particula *non*: atque hanc lectionē Græca verba confirmant.

Pagina 765.

V.nem] Ibidem pro his, Iuxta eam quæ ab initio in generatione mundi genita est in ortu necessitatem: scriptum est, Iuxta eam quæ ab initio in generatione mundi genita sunt in eorum necessitatem. Sed stare hæc lectio non potest, nisi aliqua emendatione quis ei opituletur. Nec video, etiamsi adiuuetur, quomodo alteram potius sequi non oporteat.

V. semper ad) In illa edit. scriptum est *ad anteriora*: idémque verbum eodem habes interpretatum modo & pag.772, non in illa solùm sed in hac etiam editione.

Pag.766. v.itidem) In illa Br. ed. Per figurationes: idque rectè.

Pag.767. v.caus.) Lege, Causas simul aspiciat, vt ibidē legitur. V.disque omn.) Inter vocem *omnibus* & vocem *meteoris* inserta sunt ibidē hæc, quæ periodo addunt quæ deerant, Quotquot cernuntur, cum iis qui apparent concordiam habere. Nanque in omnibus m. &c.

Pag.768. v. nisterio) In eadem ed. legitur, In omni sua plenissima beatitate. Vox tamen hæc nullam Græcam in nostris exempl. sibi respondentem habet.

Pag. 770. v.corusc.) Muto & ipse *statum* in *flatum*.

Pag. 774. v. nem) Pro tribus quæ habemus hîc, quatuor in illa editione ponuntur. Ita enim locus iste ibi legitur, Vndique autem ventosorum circunstantiam quorundam ac partitionem & concretionem & moderationem quorundam pariter atque præf. &c. Sed vnica vox πῆξιν duabus hic vocibus Latinis redditur, quarum vnam admittere nequaquam potest.

Pag.780. v.veluti) Scribendum,vt illic, Venti in condensationibus. Alioqui & in cæteris edit.quæ hanc recognitionem non habent, legitur vt in hac: etiam in Antuerpiana,cui Sābucus diuersas lectiones apposuit. V. animal.In eadem illa editione recognita, post hæc, Quæ in plerisque animalibus fiunt,scriptum est, Per autoritatem temporis fiunt: quum alioqui deesset interpretatio horum verborum, κατὰ συγκύρησιν γίνονται τοῦ καιροῦ. Sed nō dubium est quin vox illa *autoritatem* pro alia irrepserit.

Pag.788.v.turales) Eadem hîc quoque est lectio in cæteris editionibus,etiā in illa quam Sambuco debemus: nō dubium tamen quin scribendum sit vt apud Brognolum, Partim esse naturales, partim inanes. Naturalium alias quidem necess.

Pag.790 v.posse) Malo,vt apud eundem,Sapores item simplices æquam magnifico l.

Pag.791.v.tia ant.] Ibidem legitur, Æstimatione antecellit.

Pag.792.v.uire] Non dubito quin Ambr.*spem* scripserit: habemus tamen *speciem* in illa quoque editione.

Pag.796.v καίως] Post δικαίως scribendum, οὐδὲ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως ἄνευ τοῦ ἡδέως.

Pap.799 v.tos,inf.] Scribendum, Ipsam efficit tēpus.

V.vitæ) Malo,vt in illa editione, Quasi aliquid beatæ vitæ deficiat. Alioqui scribendum esset, Quasi aliquid beata vita desideret.

Pag.801.v.parit) Ibidem, Quod dirum nihil sit æternum. Ver.molest.) In eadem edit. Et ea quæ in ipsis definitis est amicitiæ securitas. Vbi videmus vocem *securitas* respondere Græcæ ἀσφάλεια.

Pag.803 v.qui inan.) Scribendum, Qui non inanibus voc.

Pag.804.v.stit.) In eadem illa editione, Hic ea quidem quæ sunt possibilia, propinqua & familiaria efficit: quæ verò huiusmodi non sunt, non aliena sanè. Quæ autem non poterat,eis se studuit non immiscere.

V.confid.) Scribe, Ad confidendum par.

HENRICI STEPHANI AD LECTOREM ADMONITIO de ſequente in Diogenis Laertii libros Indice.

NECESSE habuit is, opera cuius ad colligendum hunc Indicem ſum vſus, interpretationẽ hanc Ambroſii ſequi. Quem virum vt iudicio ac doctrina, & Grecæ linguæ peritia caruiſſe, nemo, niſi qui his omnino caret, dixerit: ita minus his dotibus instructum fuiſſe (præſertímque Græcæ linguæ cognitione) quàm vt talis ſcriptoris interpretationi poſſent ſatisfacere, neminem qui neget, futurum exiſtimo. Ideóque nequaquam mirãdum fuerit, eum multorum locorum ſenſum aſſequutum non eſſe, ſed ab eo in nonnullis longè aberraſſe. Ex quo ſequi hoc oportuit vt minimè fidelem interpretationem ibi haberemus. Sũt verò & quorum ſenſum aſſequutus eſt fortaſſe, ſed ita vt, quum exprimere eum non potuerit, illud in dubium meritò vocetur. Hoc autem & de vocabulis quibuſdam ſeorſum cõſideratis dici poteſt. Exempli gratia, κριτήριον paſſim vertit *iudicium*: quum tamen ſonet *Iudicandi organum*, ſiue *instrumentum*: eo modo quo αἰσθητήριον non eſt ſenſus, ſed *Sentiendi instrumẽtum*. Hoc autem non aliud eſt quàm *instrumentum quo ipſe ſenſus vtitur*. Hinc factum eſt vt in hoc Indice vocabulum id quo ille vocem hanc Græcam eſt interpretatus, ita retinuerim, vt ſimul Græcæ mentionem fecerim. hoc modo, Iudicium (*pro eo quod* criterium *à Græcis dicitur: q. d.* iudicandi inſtrumentum) Parmenidi eſt ratio, 642. c.

Sic verò & in voce Conſilium, neceſſe habui te monere de vera ſignificatione Græcæ vocis, vel potius Græcarum vocum, quas ipſe illa voce Latina eſt interpretatus. Sed plura exempla ibi videnda tibi relinquo.

Alicubi autem ex duabus ſignificationibus, quas vnum idémque vocabulum habet, ea ponitur quæ minus conuenire loco videtur. Qua etiam de re commonefacio.

Quibuſdam in locis aliud eſt peccatum in interpretatione, de quo itidem te moneo. Vides in voce Iudicium

posita pro Græca Criterium: vbi dicitur ratio esse nostrū criterium: at verò ab interprete dicitur criterium esse rationis.

Iam verò & hoc scire te ex me volui: quasdā esse Græcas voces quarum tanquam synonymarū interpretationi vnum idémque Latinum vocabulum adhibeatur. Huius rei exemplum habes cùm alibi tum in vocabulo Euidentia. ibi enim te celare nolui hoc vocabulum sæpe quidem esse interpretationē Græci ἐνάργεια: (pro quo ἐνάργημα dixit Epicurus. plurale saltem ἐναργήματα habes in eius vita duobus locis, pag. 766. & 767. vtētis alioqui & altero omnibus vsitato, vt videre est cùm alibi tum p. 800.) sed ἔμφασιν quoque euidentiam alicubi interpretatur: itidémque ἐμφάσεις, euidentias, vt vides pag. 468.

IN DIOGENIS LAERTII LIBROS INDEX.

D

E

T

V

Menda quae animadvertimus (quorum aliquot illam quoque editionem Basiliensem, quæ prima fuit, infecerunt, & ex vet. emendari exempl. cum infinitis aliis, non potuerunt) sic corrigēda.

Pagina 10. Ver. 4 *lege* εἰσηγησάμενος p. 12. v. 23 *lege* προέστη 15. 13 ὠνομάσθη 21. 28. ἤνυστον 26. 8. Τῷ πολυφροντίστῳ *absque iota subscripto* 29. 10. ὁμιλήσοντες 51. 15. ἐνεχείρησαν 66. 3. φορᾷ 100. 28. *ita distingue*, Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς, μετ' τ. *Quòd si alia huiusmodi in interpunctione peccata occurrent, ex interpretatione poterunt deprehendi* 110. 25 συμπεριενεχθεῖεν 112. 24. μοὶ σὰ 125. 1. *ita distingue* συγγεγράφειεν, τὸ μέρος καὶ τῶν π. 128. 15. ὅτι ἦν 134. 19. αὐτῶν προστ. 140. 3. βίους 146. v. penult. ἀπονία 155. 25. ἀλλὰ καὶ βασ. 160. 18. τὴν ῥάβδον. 162. 12. *scribe, ut in priori nostra editione*, αὐτὸς ὁ Μῶμος Ἔγραφεν ἐν τοίχοις, ὁ Κρόνος ἐστὶ σοφός. *est enim uersus pentameter cum fine hexametri.* 173. 13 Λήρου αἶας. *ut apud Illustrium:* & ὀφρυωμένος 190. 20. *dele notam parenthesis*, 193. v. *ult.* κατιὸν 196. 31. προσμαρτύρεται 199. v. *penult.* ποιοῖς 200. v. 6 ἀφορμῶντι *scribendum uidetur*, 224. v. vlt. διαφερόντων 227. 6. αὐτοκίνητον 238. 5. γινόμενος 273. v. 7. μοι χαίρειν; *&* v. 28 θανάτου 275. 5. δὲ βιβλίον 372. 3. αὐτοῦ, *legitur tamen in uet. &* αὐτῶν. *at in Basil. edit. neutrū* 378. 16 ἐπανατεινάμενον 382. 15. παρρησίαν & 28 ἄγασθαι 468. v. *ult.* περιέπλωσεν 494. u. *ult.* λογικοῦ, ἢ ὡς λογικοῦ. *ut legit & interpres* 500. v. 30. τῶν πρ 552. 6. Κρύψιππον 574. 19. προσαγορεύσαι 579. 29. ἀφῖκτο 594. v. *ult.* ποσσία 610 ὑπερμεγέθους 624. 7. κατάκλεισιν 699. 30. *in ueteribus exempl.* est Σίμων vt hîc, *quum alioqui in* Basil. sit Τίμων. 711. 25 Διονυσιοκόλακας. 724. 4 γράψαι 748. v. penult. λειοτάτων 767. 28 ἔκλειψις 774. 14 πνευματωδῶν 777. 5 ἄλως 796. 26 ὑπερ.

Apud Interpretem vero haec sunt emendanda.

Pag. 4. Ver 11. *post* antiquissimum *addendum particip.* dicentes *uel* affirmantes p. 22. v. 15. *post uocab.* ædes *dele distinctionem* 26. v. 4 *Interpretatio praua horum uerborum*, καὶ αὐτοῦ ἐπιγ. *& omissa interpretatio istorum*, ἔστι καὶ παρ' ἡμῶν &c. *occasionem præbuerunt continuandi duos posteriores uersus cum quatuor prioribus.*

Primùm igitur illa uerba καὶ αὐτοῦ ἐπιγ. &c. *ita uerte*, Fuitque hoc tumulo eius inscriptum. *& sequantur duo illi uersus, quorum prioris initium est*, Nempe hic exig. tumulus. *Huic autem disticho subiūgantur ista*, Est etiam à nobis in ipsum hoc epigramma in primo epigrammatum, siue pammetro. 68. 8. *ualuit* 142. 32. desistemus? 181. 17. filiarum, *legitur tamen* filiorum *& in aliis edit.* 192. 8. sicut & On. *altera tamen lectio est & in aliis editionibus.* 219. 28. *ita distingue, secus quàm in præced. editionibus*, dialecticorum. probatur quippe vniuers. 231. 2. propius 264. 19 impetitus *legitur tamē* impeditus *& in præced. editionibus.* 405. 15 Sarapin facite. *altera tamē lectio in superioris temp.*

editionibus exstat. 532.14 Coruscationem 535.6 is qui med. *non est tamen qui in aliis. Eadem pag.*v.32 antiquata. *licet legatur illud* antiqua *& in cæteris.* 538.10 non vides. *deest tamen partic.* non *& in præcedentibus.* 544.v.*vlt.*res proportionales omn. 547.19 interdicentibus, bid *Est tamen intercedentibus & in Antuerpiensi, edita per Plant.* 732.16 natura, Ipsum omne est corpus. Corpora nanque ista, *&c Altera tamen lectio est in illa etiam editione.* 767.13 aspiciat. *est tamen* accipiat *in illa etiam editione. Eadem pag. uer.*22. modísque omnibus quotquot cernuntur cum his quæ apparent concordiam habere. Nãque in omnibus meteoris huiusm. *Alioqui desunt eadem & in illa edit. Plantini* 768.15 admoueatur, sed immunis à min. *quamuis desit hæc uocula* sed *etiam illic. In eadem pag. uer.* 30. signa suscipere opor. 770.25 flatúmque ex nubibus tal. *Est tamen in illa edit. altera scriptura* 773.21 tumoribus. *sed ne hoc quidẽ in illa fuit emendatũ. In sequentibus*, ver. 33. redditionem *ut respondeat uoci* ἀνταπόδοσιν *(ita enim scribendum est non* ἀνταποδίδωσι. *Verùm altera lectio in illa quoque editione inuenitur* 776.2. humores hi rosidi 777.5. Area circa lunam fit. *Occasionem autem alteri lectioni mendosæ præbuit uox Græca* ἄλλως *itidem mendosa. Et uer. ult.* manifestæ 780.8. venti in cond. *illam tamen non hanc scripturam habet illa etiam, quam dixi, editio. Eadem pag. uer.*20 animalibus fiunt, per autoritatem temporis fiunt. *Sed editioni illi ea ipsa uerba desunt.* 799. *(omißis quibusdam quæ interiacent)* ver.18. *ipsam eff. ac ne hoc quidem ibi emendatum fuit.* 802.32. aut lædant. *Denique etiam hic mendosa scriptura in illa tam accurata editione seruata fuit.*

APVD ILLVSTRIVM.

Pag.24. Ver.25. Ἔξωθεν 34.2[illegible] .ἐξερύσαι 47.18. ἐναντία 48.18. τίς 49.12. προσκεφάλαιον.

In Castigationibus Iunij, annotatione quadam cui præfixus est numerus 23, *legitur quidem* Laertii *in Antuerp. editione, sicut in hac: sed locum hic nullum ea uox habet: ac uidetur substituenda hac,* Latii.

ἩΣΥΧΙΌΥ, ΜΙΛΗΣΙΌΥ,

ἸΛΛΟΥΣΤΡΙΌΥ,

Περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν.

HESYCHII MILESII,

ILLVSTRII cognomento,

De iis qui eruditionis fama claruerunt, Liber.

Hadriano Iunio, medico, interprete.

MAGNIFICO DOMINO AVGERIO A BVSBEKH, oratori, & cons. Maximiliani II, &c. eiusdémque serenissimorũ quatuor filiorum curiæ moribúsque præfecto, IOANNES SAMBVCVS S.

SI physiognomices similiúmque ratio & facultas de abditis etiam animo quiddam præcipit, iudicaréque solet: quanto magis indoles, natura, lucubrationes magnorũ virorũ idẽ arguunt? Vt enim ex euẽtis antegressa certiùs notantur, quàm de præsẽtibus indiciis captãtur futura: ita illustriũ vitæ diligenter editæ philosophorũ doctrina & spatiis monẽt amplius, doceréq; possunt cõmodiùs. Nec prudentiã sapiẽtiæ, res gestas, & actiones virtutũ, διαλέξῃ, τὸν πρηκτῆρα ῥητῆρα, sapiẽtem Tiresiã vmbris aliis vagãtibus ineptè præferimus. De Plutarchi collatis, mutuísque Valerii exemplis, Philostrato &c. nõ eruditi modò suauem, sed litterarum itidem expertes vberem fructũ percipiunt: de naturæ, morum comprehensis regulis, nisi bene docti, cumulari & expoliri nemo potest. Laudo igitur hunc Illustrium, qui prẹstantium aliquot poetarum vitas stylo non vulgari cõscripsit: vt, qui periere, aut cùm tineis conflictantur, hac aliquando memoria excitentur, vel saltem nomine viuant: qui supersunt de tãto naufragio, nobis sint plus cari: recentiorum huius generis iudicia vtilius

ſimul æſtimemus. Impetrauit hîc auctor in Aſia, Ionas & Cares inter, quod Hipponicus mediis in Athenis Polycleto locata in opera ſe conſecuturũ dubitauit: vt alienis in vitam reuocatis, lucem ſibi, háncque reliquam adderet commendationem. Quem ego ſcriptorem doctiſſ. & cl. v. Hadr. Iunio, amico ſingulari, (hunc laborẽ ipſo ſibi depoſcẽte) vnà cum EVnapio vertẽdum ante triennium miſeram. Quod ipſum, vti poteſt, ac ſolet, patriæ hiſtoriis cogẽdis nõnihil liberatus, egregiè præſtitit. Quúmque is rectè interpretationi ſuam epiſtolam præſcripſiſſet: ne Græcus alumnus ἄνδυ προϊμαπίου καὶ πέπλῳ ἰυὶ prodiret, tibi vti donarẽ, bibliotheca mea iuſſit: quo vterque alterius ope vſúque niteretur Latinus & Græcus:

Sic fratrem Pollux alterna morte redemit.

Cauſas cur meum muſeolum ex animo tibi cupiat, præter raras animi dotes, auctoritatem, amicitiam, etc. communitas quædam tuæ bibliothecæ priuatæ humanitáſque facit. Sed hæc malo ex aliis copioſius intelligas. vale: ac Stobæi phyſica, cum 500 ſacris epiſtolis Græcis, Dioſcoridem repurgatũ, & alia, breui expectato: méque redama, qui omnino illud Lyrici teneo,

Ὅσσα δὲ μὴ πεφίληκε Ζεὺς, ἀτύζονται βοᾶν Πιερίδων.

CORNELIO BICKERO *Amsterodamæo, optimæ spei adolescenti,* HADRIANVS IVNIVS *medicus* S.

QVOD de Fortuna rerum domina dixit Plinius, eam nimirum utranque facere paginam: idem de institutione & disciplina cur efferre mihi non liceat, amantissime Bickere, quando penes eam sit principatus & momentum omne in regendo moderandóque uitæ cursu? Quæ si recta sit, næ illud fœcundum uirtutum seminarium expectandum est: sin praua, nihil isto plantario infelicius. Itaque meo iudicio institutio conuenientissimo uocabulo (quo Theano Pythagorea usa est) προϋπομονὴ uocari potest: tanquam fundamentum tincturæ, quo lanam primam infectores sufficiunt, ut color sit pertinax. Istud quum non lateret genitorem tuum, Petrum Bickerum, uirum prudentem & consultum, pueritiam tuam statim extra domesticas illecebras (uirtutis auocamenta) seponendam, Traiectum curauit: ubi tyrocinii depositis rudimentis palatum tibi apud optimos præceptores fingeretur imbueretúrque. Id quod feliciter ibi accidit: quando proculcata uoluptate, blandissima sirene, ingeniorum corruptrice, in literaria arena ad industriæ palum ita gnauiter ingenii neruos exercuisti: ut indiciis haud leuibus magnum à te operæpretium ornamentúmque cùm familiæ tum patriæ communi expectandum esse aliquando auguratus fuerim. Memini legisse scriptum à te in hoc herbescentis ætatis rudimento carmen non unũ, in quo penè ad stuporem me traxit senile nescio quid &

maturum, præter inuentionis acumen, aptam dispositionis fabricam, & in poeticis numeris splendorem. Neque uerò effictum ad aurium uoluptatem sermonem tibi adhiberi à me existimes uelim: quin potiùs faces quasdam & incitamenta laudatæ industriæ, quæ à me dicuntur, ex animo sincero profecta esse cogita. Iam uerò ab amœno illo & iucundo studiorum uiridario, tanquam ad temperamentum quoddam, in philosophiæ præcepta sapienter te transtulisti: consilio parentis tui, quem antea nominaui, qui ex ista dulcis cum graui, miscella, omne momentum ad altiora studia secuturum præuidet. Sic Homerus in laudata uirginis forma lactis candorem cum rosæ purpurissimo rectè contemperat: & ferri duritiem stomomatis acie bonus faber aptè corroborat. Isto ergò ueluti coagulo, philosophiæ nimirum cum humanitatis literis, ita pectus tinge, ut ad sublimiora quæque studia uiam munias, eáque decorè committas, sicque ad sempiternum gloriæ cursum cum laude aspires, & iustissimo patris desiderio (quē domesticum habes uirtutum exemplum, & præclarum eloquentiæ lumen quoddam) satis facias, omniúmque uota cumulatè impleas. Accipe ergo, strenæ uicæ, meæ de te expectationis testimonium, Hesychium Milesium, qui de philosophis & doctrinæ ope illustribus uiris scripsit: nūquam antehac typis euulgatum, & à me Latio donatum. Vale. Harlemo KAL. IAN. anno à partu uirginis M.D.LXXII.

E SVIDÆ SCRIPTIS.

HESYCHIUS Mileſi', filius Heſychii cauſidici & Sophiæ, qui vixit ſub Anaſtaſio rege, ſcripſit " onomatologum ſiue indicē eorum qui doctrina celebres euaſerunt. Cuius epitome eſt hic liber. Scripſit & quoſdam annales, quos in ſex interſtitia partitus eſt (ita enim vnumquenque librum appellat)quibus continentur quæ diuerſis tēporibus Romani " reges geſſerint, & dominatus quibus in ſingulis gentibus potiti ſunt tyrāni : necnō quæ Byzantii geſta ſunt, vſque ad Anaſtaſii, qui Dicorus eſt cognominatus, regnum. Cæterùm in illo indice eorum qui ex doctrina ſplendorem cōſequuti ſunt, nullius eccleſiaſtici mētionem facit. adeo vt hac ex re occaſionem nobis præbeat ſuſpicandi nō fuiſſe Chriſtianum, ſed Græcæ in ſuis laboribus vanitatis plenū.

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΣΟΥΐΔΑ.

A ἩΣΎΧΙΟΣ Μιλήσιος, υἱὸς Ἡσυχίου δικηγόρου καὶ Σοφίας, γεγονὼς ἐπὶ Ἀναστασίου βασιλέως, ἔγραψεν ὀνοματολόγον ἢ πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν· (οὗ ἐπιτομή ἐστι τοῦτο τὸ βιβλίον·) καὶ χρονικὴν τινα ἱστορίαν, ἣν τινα διεῖλεν B εἰς ἓξ διαστήματα. οὕτω γὰρ καλεῖ ἕκαστον βιβλίον. ἐν οἷς ἐμφέρονται αἱ κατὰ καιροὺς πράξεις τῶν Ῥωμαίων βασιλέων, καὶ αἱ δυναστεῖαι τῶν κατὰ ἔθνος κρατησάντων τυράννων· καὶ τὰ κατὰ τὸ Βυζάντιον πραχθέντα, ἕως τῆς βασιλείας Ἀναστασίου τοῦ ἐπονομαζομένου Δικόρου. Εἰς δὲ τὸν πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ C διαλαμψάντων, ἐκκλησιαστικῶν οὐδενὸς μνημονεύει· ὡς ἐκ τούτου ὑπόνοιαν παρέχειν μὴ εἶναι αὐτὸν Χριστιανόν, ἀλλὰ τῆς Ἑλληνικῆς ματαιοπονίας ἀνάπλεων.

Q d. catalogū in quo nominum ſeriē ſeruat.

Fortaſſe de Cæſaribus intelligit: qui tamen potius αὐτοκράτορες vocari ſolent.

ἩΣΥΧΙΟΥ ΜΙΛΗΣΙΟΥ

Ἰλλουστρίου, περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν.

HESYCHII MILESII, ILlustrii cognomento, de iis qui eruditionis fama claruere, liber:

Hadriano Iunio, medico, interprete.

ΚΥΝΙΚΗ ἐκλήθη φιλοσοφία, διὰ τὸ ἐν Κυνοσάργει τῷ γυμνασίῳ κατάρξασθαι αὐτῆς τὸν Ἀντισθένην. ἡ δὲ περιπατητική, διὰ τὸ ἐν περιπάτῳ ἤτοι κήπῳ, κατάρξαι αὐτῆς Ἀριστοτέλην.

A

ἈΠΟΛΛΩΝΙΟΝ τὸν Τυανέα κύουσα ἡ μήτηρ, δαίμονα ἐθεάσατο, λέγοντα ὡς αὐτὸς εἴη ὃν κύει· εἶναι δὲ αὐτὸν Πρωτέα τὸν Αἰγύπτιον. ὅθεν „ὑπολῆφθαι αὐτὸν Πρωτέως εἶναι υἱόν.

Steph. ὑπειλῆφθαι. vel ὑπολελῆφθαι.

A CYNICA secta nomen adepta est ab Antisthene, qui primus eã orsus fuit ĩ gymnasio, quod *à candido cane* Cynosarges nomen accepit: at Peripatetica, dicta est quòd primordiũ ceperit ab Aristotele, docẽte in xysto, seu horto ambulationi accommo- B dato.

A

APOLLONIVS Tyanæus. Huius mater ventrẽ ferens, vnũ ex iis quos dæmonas geniósve nominant, dicẽtem sibi conspexit, Se esse quo grauida foret: nimirum Protea Ægyptium: vnde mansit postea suspicio Proteos fuisse filiũ.

ARISTEAS Proconnesius. Istius animam corporis domicilio excessisse, rursúsque vbi vellet subiisse, fabulantur.

A ἈΡΙΣΤΈΟΥ τοῦ Προκοννησίου φασὶ τὴν ψυχὴν ἐξιέναι ὅτε ἐβούλετο, καὶ ἐπανιέναι πάλιν.

ÆSCHINES, fartoris filius, à Menedemo Eretriensi insimulatus fuit, quòd dialogos plerosque Socrate auctore scriptos, vt suppositios, emiserit, à Xanthippe acceptos: inter quos soluti admodum sunt & remissi, qui mutili imperfectíque nuncupantur: neque Socraticam acrimoniam & soliditatem produnt. Hic in Siciliam ad Dionysium venisse dicitur ad leuandam egestatem: & à Platone fastiditum, ab Aristippo fuisse confirmatũ, próque oblatis libellis aliquot, donatũ muneribus: postea reducem Athenis, non ausum profiteri publicè, Platonis tum celebri fama: stipem tamen factitandis priuatis lectionibus coegisse. Dialogos illius Aristippus quoque suspectos habuit: nam quum Megaris eos lectione præiret ille, fertur adiecto conuitio dixisse, vnde tibi ista plagiarie?

ΑἸΣΧΊΝΗΣ ὁ τοῦ ἀλλαντοποιοῦ, διεβάλλετο ὑπὸ Μενεδήμου τοῦ Ἐρετριέως, ὡς τοὺς πλείστους διαλόγους ὄντας Σωκράτους, ὑποβάλλοιτο λαμβάνων παρὰ Ξανθίππης, ὧν B οἱ καλούμενοι ἀκέφαλοι, σφόδρα εἰσὶν ἐκλελυμένοι, καὶ οὐκ ἐπιφαίνοντες τὴν Σωκρατικὴν ἀτονίαν. τοῦτον φασὶ δι᾽ ἀπορίαν ἐλθεῖν εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον· καὶ ὑπὸ μὲν Πλάτωνος παροφθῆναι, ὑπὸ δὲ Ἀριστίππου συστῆναι· δόντα τέ τινας τῶν λόγων, δῶρα λαβεῖν. ἔπειτ᾽ C ἀφικόμενον Ἀθήναζε, μὴ τολμᾶν σοφιστεύειν, (ἐνδοκιμούντων τότε τῶν περὶ Πλάτωνα) ἐμμισθους δὲ τὰς ἀκροάσεις ποιεῖσθαι. τούτου τοῖς διαλόγοις καὶ Ἀρίστιππος ὑπώπτευεν. ἐν γοῦν Μεγάροις ἀναγινώσκοντος αὐτοῦ, φασὶ σκῶψαι, εἰπόντα, πόθεν σοι D ληστὰ ταῦτα;

ARISTIPPVS Cyrenæus voluptates sectabatur quidem, labore tamen

ἈΡΊΣΤΙΠΠΟΣ ὁ Κυρηναῖος τὰς ἡδονὰς μὲν μετεδίωκε, πόνῳ δὲ οὐδεμίαν

ἀπόλαυσιν ἐθήρα τῶν οὐ παρόντων. ὅθεν ὁ Διογένης βασιλικὸν κύνα αὐτὸν ἐκάλει. οὗτος ἐρωτηθεὶς τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι, ἔφη, ἂν πάντες οἱ νόμοι ἀναιρεθῶσιν, ὁμοίως βιώσομεν. ἀργύριον εἶπε παρὰ τῶν γνωρίμων λαμβάνειν, οὐχ ἵνα αὐτὸς χρῷτο, ἀλλ' ἵν' ἐκεῖνοι εἰδεῖεν εἰς τίνα δεῖ χρῆσθαι τοῖς ἀργυρίοις. πρὸς τὸν αἰτιώμενον ὅτι Σωκράτους ὢν μαθητὴς, ἀργύριον λαμβάνει, καὶ μάλα (εἶπε) καὶ γὰρ Σωκράτει, πεμπόντων τινῶν [1] αὐτῷ καὶ σῖτον καὶ οἶνον, ὀλίγα λαμβάνοντα, τὰ λοιπὰ ἀποπέμπειν. [2] Εὐτυχίδῃ δὲ τῷ [Laert. ἀργυρωνήτῳ.] ἀργυρωρήτῳ ἐχρῆτο, καὶ Λαΐδι τῇ ἑταίρᾳ. πρὸς οὖν τοὺς μεμφομένους, ἔφη, ἔχω Λαΐδα, ἀλλ' οὐκ ἔχομαι. ἐπεὶ τὸ κρατεῖν καὶ μὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν, ἄριστον, οὐ τὸ μὴ χρῆσθαι. ἐρωτηθεὶς τίνα ἐστὶν ἃ δεῖ τοὺς καλοὺς παῖδας μανθάνειν, ἔφη, οἷς ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται. τέλος δ' ἀπέφαινε τὴν λείαν κίνησιν εἰς αἴσθησιν ἀναδιδομένην.

ἈΛΕΞΙ͂ΝΟΣ ὁ Ἠλεῖος,

A quærenda è rebus abſentibus oblectamenta non venabatur: qua de cauſſa regium canem appellabat eũ Diogenes. Interrogatus quo excellerent philoſophi, reſpõdit, Quòd ęquali ratione victuri ſumus, ſi leges vniuerſæ abolerentur. Aiebat à notis familiaribúſque ſe capere, non quò illis vteretur, ſed vt illi di- B ſcerent in quos vſus argẽtum habere conueniat. Criminanti cuidam quòd ipſe vnus è Socratis diſcipulis pecuniam acciperet: Quidni (inquit) caperem, ſiquidẽ Socrates, pleriſq. frumentum ac vinum illi ſubmittentibus, pauca ſibi reſeruabat quidem, ſed reliquum omne ad ſuos quęſtores amandabat? EV- C tychide mancipio, & ſcorto Laide vtebatur. quapropter ad obiicientem illi Laidis amores, Habeo, inquit, Laidem, non habeor. Nam vincere voluptates, neque iis manum dare, ea verò præcipua laus eſt, at inglorium eſt vſu voluptatum prorſus abſtinere. Interrogatus quę liberalibus pueris ſint diſcenda, reſpõdit, Quę olim viris vſui fu- D tura ſunt. Finem definiebat eſſe placidũ & æquabilem motũ, qui in ſenſũ diffunditur. ALEXINVS Elæus,

ob nimium altercandi arguendíque studium, voce allusoria Ἐλεγξῖνος, Elenxinus, *quasi argutator aut altercator*, dictus fuit. Aiunt hunc ex Elide Olympiam immigrasse, ibíque philosophiam cœpisse profiteri: sciscitantibúsque discipulis cur ibi sedem cepisset, respondisse, in animo esse sibi sectam condere quæ Olympiaca vocaretur: at illos, viatici inopia afflictos, & locum insalubritate infamem exosos, discessisse: ab eóque tempore Alexinum solum cum famulo ibi substitisse. Fertur, postea, dum in Alpheo amne natat, è vulnere arūdine puncto mortem oppetisse. Extat in illum huiusmodi epigramma,

Non illa erat fabella vero dissona,
Clavo quòd vrinator impactum pedem
Oblæderet: nam canna acuta saucius
Mortem oppetit Alexinus Alpheum innatans.

ARISTOTELES Stagirites memoratur Pæana scripsisse ad Hermiam eunuchum socerum suum: eáque de caussa iudicum sentētiis condemnatus, cicutæ poculum hausisse, atque ita occcubuisse mortē.

A διὰ τὸ φιλονικώτατος εἶναι, Ἐλεγξῖνος ἐπεκλήθη. τοῦτον φασὶν ὡς ἐκ τῆς Ἤλιδος ἀπελθὼν, ἐν Ὀλυμπίᾳ φιλοσοφοίη. τῶν δὲ μαθητῶν αὐτοῦ πυνθανομένων διὰ τί τῇδε κατοικεῖ, φάναι βούλεσθαι αἵρεσιν συστήσασθαι ἣν Ὀλυμπιακὴν κληθήσεσθαι. τοὺς δὲ, καὶ ἐφοδίοις θλιβομένους, B καὶ τὸ χωρίον νοσερὸν καταγνόντας, ἀπελθεῖν· καὶ τοῦ λοιποῦ διατρίβειν Ἀλεξῖνον σὺν οἰκέτῃ μόνῳ· ἔπειτα μέντοι νηχόμενον ἐν τῷ Ἀλφειῷ, νυχθῆναι καλάμῳ καὶ τελευτῆσαι. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα,

Οὐκ ἄρα μῦθος ἦν ἐκεῖνος
C εἰκαῖος,
Ὡς ἀτυχής τις ὢν πόδα κολυμβῶν περιεπείρετο
Ἥλῳ. καὶ γὰρ ὁ σεμνὸς ἀνὴρ, πρὶν τὸν Ἀλφεὸν
Ποτ᾽ ἐκπερᾶν Ἀλεξῖνος θνήσκει νυχθεὶς καλάμῳ.

ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΗ τὸν Σταγειρίτην φασὶ παιᾶνα εἰς τὸν θλαδίαν Ἑρ-
D μείαν ποιήσαντα, ὃς ἦν αὐτοῦ πενθερὸς, κατακριθῆναι πιεῖν ἀκόνιτον καὶ ἀποθανεῖν.

οὗτος βούλεται διπλὸν εἶναι τὸν κατὰ φιλοσοφίαν λόγον· τὸν μὲν, πρακτικόν· τὸν δὲ, θεωρητικόν. καὶ τοῦ πρακτικοῦ τό, τε ἠθικὸν καὶ πολιτικόν· οὗ τά τε περὶ πόλιν καὶ τὰ περὶ οἶκον ‘‘γεγράφθαι. τοῦ δὲ θεωρητικοῦ, τόν τε φυσικὸν καὶ λογικόν· οὗ τὸ λογικὸν οὐχ ὁλομερῶς, ἀλλ᾽ ὡς ὄργανον προσηκριβωμένον. καὶ τούτου διπλοῦς ὑποθέμενος σκοποὺς, τό, τε πιθανὸν καὶ τὸ ἀληθὲς διεσάφησε. δύο δὲ πρὸς ἑκάτερον δυνάμεσιν ἐχρήσατο, διαλεκτικῇ μὲν καὶ ῥητορικῇ πρὸς τὸ πιθανὸν, ἀναλυτικῇ δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ, πρὸς τὸ ἀληθές· οὐδὲν ὑπολειπόμενος οὔτε τῶν πρὸς εὕρεσιν, οὔτε τῶν πρὸς κρίσιν, οὔτε μὴν τῶν πρὸς χρῆσιν. πρὸς μὲν οὖν τὴν εὕρεσιν, τά τε ὀπτικὰ καὶ μεθοδικὰ, παρέδωκε προτάσεων πλῆθος, ἐξ ὧν πρὸς τὰ προβλήματα πιθανῶν ἐπιχειρημάτων οἷόν τε εὐπορεῖν. πρὸς δὲ τὴν κρίσιν, τὰ ἀναλυτικὰ πρότερα καὶ ὕστερα. διὰ μὲν οὖν τῶν προτέρων τὰ λήμματα κρίνεται· διὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἡ συναγω-

Diog. ὑπογεγράφθαι.

Hic vult in philoſophia duplicem eſſe artem ſeu doctrinam: actiuam, quæ Practice dicitur, & alteram, in inſpectione poſitam. actiuę attribui moralem, quæ Ethice: & ciuilem, quæ Politice dicatur: vbi quicquid ad rem & publicam & familiarem attinet, tractatur. Theoretici generis eſſe id quod Phyſicum, *ſiue Naturale*, & quod Logicum *ſiue Rationale* dicitur. qua in parte Logicum non vniuerſim, ſed tamen organũ eſt omnibus numeris exactum & exquiſitum. Huius poſtquam geminos ſcopos ſtatuit, declarat eos eſſe & veriſimile & verum ipſum. Deinde ad verũque duabus vtitur facultatibus: dialectica & rhetorica ad ea quę probabilia ſunt, analytica & philoſophia, ad verum: nihil prætermittẽs quod vel ad inuentionem, vel ad iudiciũ, vel ad vſum attinet. Ad inuentionem autem, & optica & methodica, tradidit propoſitionũ multitudinem, è quibus affluens copia veriſimiliũ argumentationum ſuppeditari ad inſtituẽdas quæſtiones & problemata poſſit: ad iudiciũ Analytica priora & poſteriora ſcripſit: ac per priora aſſũptiones iudicãtur, per poſteriora collectio

& cōgeries exigitur atque exploratur. Ad vſum denique tradidit exercitatoria, & quæ de interrogatione agūt, & quicquid ad contentiones diſceptationéſque ſpectat: vt & ſophiſtici elenchi, & ſyllogiſmi, atque id genus alia. Senſum definit eſſe arbitrū ac iudicem veritatis effectuum è phantaſia naſcentium: Mētem verò, rerum moralium iudicem, quatenus rem publicam domeſticámque & leges reſpiciunt: Vnum verò finem declarauit eſſe, vſum virtutis in vita ſāēta & integra. Felicitatem dixit eſſe complementum è tribus bonorum generibus cōſtans: tū animi (cuiuſmodi bona, facultate prima nuncupat) tum corporis: qualia ſunt, firma valetudo, robur, forma bona, & his conſimilia: tum externis, vt opulentia, nobilitate, auctoritate & ſimilibus. Virtutē negauit ſibi ipſi ſufficere ad cōſequendam felicitatem, opus namque habere adminiculis corporearum & externarum rerum, quippe quum ſapiens infelix ſit, ſiue laboribus conficiatur, ſiue egeſtate premātur, aut aliis eiuſdem modi incōmodis: è diuerſo malitiā per ſe ſatis eſſe inſtructā ad infelicitatem & miſeriam, quantumuis

A γὴ ἐξετάζεται. πρὸς δὲ τὴν χρῆσιν, τά τε ἀγωνιστικὰ καὶ τὰ περὶ ἐρωτήσεως ἐριστικά τε, καὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων τε καὶ συλλογισμῶν, καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις. κριτήριον δὲ τῆς ἀληθείας τῶν μὲν κατὰ φαντασίαν ἐνεργημάτων, τὴν αἴσθησιν ἀπεφήνατο· τῶν δὲ ἠθικῶν, τὰ περὶ πόλιν καὶ περὶ B οἶκον καὶ περὶ νόμους, τὸν νοῦν. τέλος δὲ ἓν ἐξέθετο, χρῆσιν ἀρετῆς ἐν βίῳ τελείῳ. ἔφη δὲ τὴν εὐδαιμονίαν συμπλήρωμα ἐκ τριῶν ‘‘αἰθῶν εἶναι· τῶν περὶ ψυχὴν, ἃ δὴ καὶ πρῶτα τῇ δυνάμει καλεῖ· ἐκ δευτέρων δὲ, τῶν περὶ σῶμα, ὑγιείας καὶ ἰσχύος, καὶ κάλλους, καὶ τῶν παραπλη- C σίων· τῶν δὲ ἐκτὸς, πλούτου καὶ εὐγενείας καὶ δόξης καὶ τῶν ὁμοίων. τὴν δὲ ἀρετὴν μὴ εἶναι αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν· προσδεῖσθαι γὰρ τῶν τε περὶ σῶμα καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν· κακοδαιμονήσαντος τοῦ σοφοῦ κἂν ἐν πόνοις ᾖ, κἂν ἐν πενίᾳ καὶ τοῖς ὁμοίοις, τὴν μέντοι κακίαν αὐτάρκη D πρὸς κακοδαιμονίαν, κἂν ὅτι

Iun. ἀγαθῶν.

μάλιστα παρῇ αὐτῇ τὰ ἐκτὸς ἀγαθὰ, καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα. τάς τε ἀρετὰς ἔφη μὴ ἀντακολουθεῖν· ἐνδέχεσθαι γὰρ φρόνιμον τινὰ καὶ δίκαιον ὄντα, ἀκόλαστον καὶ ἀκρατῆ εἶναι ἔφη. τὸν σοφὸν, μὴ εἶναι μὲν ἀπαθῆ, μετριοπαθῆ δέ. τήν τε φιλίαν ὡρίσατο ἰσότητα εὐνοίας ἀντίστροφον· ταύτης δὲ τὴν
7 μὲν, εἶναι "ξενικήν· τὴν δὲ, συγγενικήν. εἶναι δὲ καὶ τὸν ἔρωτα, μὴ μόνον συνουσίας, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας. καὶ "ἐρασθήσεσθαι δὲ τὸν σοφὸν, καὶ πολιτεύσασθαι, γαμήσειν τε καὶ βασιλεῖ "συμβιῶσαι. βίων τε τριῶν ὄντων, θεωρητικοῦ, ἡδονικοῦ, πρακτικοῦ· τὸν θεω-
8 ρητικὸν "ἐνέκρινεν, εὔχρηστα δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα πρὸς ἀρετῆς ἀνά-
9 ληψιν, ἔν τε τοῖς φυσικοῖς "αἰτιώτατος παρὰ πάντας ἐγένετο· ὥστε καὶ περὶ τῶν ἐλαχίστων αἰτίας ἀποδιδόναι. τὸν θεὸν ἀσώματον ἀπέφαινεν, ὡς ὁ Πλάτων. διατείνειν δὲ αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν μέχρι τῶν οὐρανίων,

Diog. ἐρωτικήν.
St. πολιτεύσεσθαι
St. συμβιώσεσθαι.
L. περιέκρινεν,
L. αἰτιολογώτατος

A abundet externis copiis & corporis bonis. Virtutes haud ſequi ſe mutuo comitatu dixit. vſuuenire enim poſſe vt prudens aliquis & iuſtus, idem libidinoſus ſit & intemperans. Præterea ſapientem nõ eſſe quidem à perturbationibus vacuũ, ſed mediocres animi motus ſentire. Amicitiã definiuit eſſe beneuolentiæ B reciprocam & viciſſim reſpondentem æquabilitatẽ: eam verò eſſe triplicem, cognationis propriam, amatoriam, & hoſpitibus debitam. Amorem non modò conſuetudini & Veneris vſui tribuendum, ſed & philoſophiæ: quin ſapiẽtem quoque amaturum, ad reipubl. gubernacula acceſſurum, matrimonio ſe obC ſtricturum, nec abnuiturũ cum rege viuere. Quum triplex ſit vita, contemplatrix, voluptaria, & actuoſa, contemplatrici primas detulit. Circulares dictas ac liberales diſciplinas magno eſſe vſui ad conſequendam virtutem iudicauit. Cauſarum naturalium acerrimus ventilator præ aliis omnibus fuit, ita vt minimis quoque rebus cauſas ſuas aſſignauerit. Deum incorporeum cum Platone aſſeruit, cuius prouidentiam ad cæleſtia vſque extendi,

ipsum motu nullo cieri, dixit. Terrestria verò cōsensu & coniunctione naturæ cum cælestibus rapi agitarique. Ad quatuor elementa & quintum adiecit, ex quo ætherea corpora conflata sint: cuius motus alienus sit, quippe in orbem rotatus. Animam esse incorpoream dixit: & primã, ἐντελέχειαν, *hoc est perfectionē*, corporis naturalis & organici, potentia vitam obtinentis: quæ secūdum eum duplex est. ἐντελέχειαν autem nominat, cuius forma quędam sit incorporea, altera secundum potentiā: quemadmodum in cera Mercurius, idoneus ad recipiendam effigiem expressam: & ex ære simulachrum. Porrò absoluti Mercurii aut simulachri entelechia, talis habitu dicitur. Dixit autē disertè corporis naturalis, quòd corporum alia sint manu artifice facta, vt turris, nauigium: alia, natura produxit, vt plantas & animantium corpora: organici dixit, hoc est, ad vsum aliquem destinati: quomodo oculus ad cernendū,

A καὶ εἶναι ἀκίνητον αὐτόν. τὰ δὲ ἐπίγεια κατὰ τὴν πρὸς ταῦτα συμπάθειαν κινεῖσθαι. εἶναι δὲ παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ ἄλλο πέμπτον ἐξ οὗ τὰ αἰθέρια συνεστάναι. ἀλλοίαν δὲ αὐτοῦ τὴν κίνησιν εἶναι· ‘‘κυκλοφορητικὴν γάρ. καὶ τὴν ψυχὴν, ἀσώματον· ἐντελέχειαν οὖσαν τὴν πρώτην. 10 Iun. κυκλοφορικὴν

B σώματος γὰρ φυσικοῦ καὶ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. διττὴ δ' ἐστὶν αὕτη κατ' αὐτόν. λέγει δὲ τὴν ἐντελέχειαν, ἧς ἐστὶν εἶδός τι ἀσώματον· ἡ μὲν κατὰ δύναμιν, ὡς ἐν τῷ κηρῷ ‘‘θέρμης, ἐπιτηδειότητα ἔχων ἐπιδέξασθαι τοὺς χαρακτῆρας, 11 L. Ἑρμῆς.

C καὶ ὁ ἐν τῷ χαλκῷ ἀνδριάς. καθ' ἕξιν δὲ λέγεται ἐντελέχεια, ἡ τοῦ συντετελεσμένου Ἑρμοῦ ἢ ἀνδριάντος. σώματος δὲ φισικοῦ· ἐπεὶ τῶν σωμάτων τὰ μέν ἐστι χειρόκμητα, ὡς τὰ ὑπὸ τεχνιτῶν γινόμενα, οἷον πύργος, πλοῖον· τὰ δὲ, ὑπὸ φύσεως, ὡς φυτὰ, καὶ τὰ τῶν ζώων. ὀρ-

D γανικοῦ δὲ εἶπε, τουτέστι πρός τι κατεσκευασμένου· ὡς ἡ ὅρασις πρὸς τὸ ὁρᾶν,

καὶ ἀκοὴ πρὸς τὸ ἀκούειν. δυνάμει δὲ ζωὴν ἔχοντος, οἷον ἐν αὐτῷ. τὸ δυνάμει δὲ ἧττον ἢ κατ' ἐνέργειαν. κατ' ἐνέργειαν μὲν, ὡς ὁ ἐγρηγορὼς λέγεται ψυχὴν ἔχειν· κατὰ ἕξιν δὲ, ὡς ὁ καθεύδων. ἵν' οὖν καὶ οὗτος ὑποπίπτῃ, τὸ δυνάμει προσέθηκεν.

ἈΝΤΙΣΘΈΝΗΣ ὁ Κυνικὸς, ἁπλοκύων ἐπεκαλεῖτο. Διογένης δὲ Λαέρτιος σκώπτει αὐτὸν ὡς φιλόζωον, ἐν ἐπιγράμματι οὕτως ἔχοντι,

Τὸν βίον ἦσθα κύων Ἀντίσθενες ὧδε πεφυκὼς,
Ὥστε δακεῖν κραδίην ῥήμασιν οὐ στόμασι.
Ἀλλ' ἔθανες φθισικός. τάχ' ἐρεῖ τις ἴσως, τί δὲ τοῦτο;
Πάντως εἰς ἀΐδην δεῖ τιν' ὁδηγὸν ἔχειν.

12 Ἤρεσκε δ' αὐτῷ τάδε· διδακτὴν ἀπεδείκνυε τὴν ἀρετήν· τῶν ἔργων τε εἶναι αὐτὴν, μήτε λόγων πλείστων δεομένην, μήτε μαθημάτων. αὐτάρκη τε εἶναι τὸν σοφόν· πάντα γὰρ αὐτοῦ εἶναι τὰ τῶν ἄλλων. τήν τε ἀδοξίαν, ἀγαθὸν, καὶ ἴσον τῷ πόνῳ. καὶ τὸν σοφὸν οὐ κατὰ

auris ad audiendum. Addidit, potentia vitam obtinẽtis, nimirum in se. potentia autem minus est quàm actu. Secundum actum enim vigil animam habere dicitur: secundum habitum verò, is qui dormit. Vt igitur etiam hic comprehenderetur, adiecit voculam illam, Potentia.

ANTISTHENES Cynicus cognomẽto ἁπλοκύων dictus fuit, quasi purè putéque canis. Laertius in hunc illusit, velut mortis metu retinendæ vitæ cupidiorẽ, epigrãmate, quod tale est,

Mordebas verbis animam, haud, Antisthenes, ore,
Ingenium id, mansit dum tibi vita, fuit.
Te phthisis extinxit: dicet quis fortè, quid ad rem?
Ductore omnino ad limina Ditis opus.

Inter placita eius hæc fuerunt: Ostendebat apodictiçè virtutem doctrina comparari posse: eandem in actione cõsistere, neque copiosis verbis, neque disciplinis indigentem. Sapientem sibi vni sufficere, quãdo cuncta aliorũ quæ sunt, ipsius sint. Obscuritatem nominis, bonum esse labori nõ dispar. Sapientẽ, non ex legum

ex legum præſcripto viuere, ſed iuxta virtutis regulam: cúmque ſibi vxorem adiuncturum propagandæ prolis gratiâ, cũ formoſiſſima quaque muliere conſuetudinẽ habẽdo. Ipſúmque amori vacaturum, eo quòd ſolus ſapiens quænã amãda ſint, nouerit. Sapiẽti nihil eſſe peregrinũ aut abſurdum. Virum bonum dignum eſſe qui ametur. Viros probos pro amicis habendos: coeundam eſſe cum fortibus, animoſis, & æquitatis amantibus, ſocietatem. Virtutem, eſſe armaturam genuinam, quæ auferri nequeat. Satius eſſe cùm paucis bonis vniuerſos improbos, quàm cum improborum multitudine paucitatem bonorum oppugnare. Audiendos eſſe inimicos, quòd hi primi deprehendant ſiquid fuerit erratum. Virum iuſtũ pluris fieri debere quàm conſanguineum. Eandem eſſe viri & mulieris virtutem. Bona, honeſta: mala, turpia. malitioſa & fraudulẽta omnia, cogita eſſe aliena. Prudentiam murum eſſe longè tutiſſimum, qui neque defluat, neque proditione capiatur. Mœnia in noſtris ipſorum animis, inexpugnabilibus quidem illis, eſſe conſtruenda.

A τοῖς κειμένοις νόμοις "πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς. γαμήσειν τε τεκνοποιίας χάριν, τ' ἀφυεστάταις συνιόντα γυναιξί. καὶ ἐρασθήσεσθαι δέ. μόνον γὰρ εἰδέναι τὸν σοφὸν τίνων δεῖ ἐρᾶν. τῷ σοφῷ ξένον οὐδέν. ἀξιέραστος ὁ ἀγαθός. οἱ σπουδαῖοι, φίλοι. συμμάχους ποιεῖσθαι B τοὺς ἀψύχοις ἅμα καὶ δικαίοις. ἀναφαίρετον ὅπλον ἀρετή. κρεῖττόν ἐστι, μετ' ὀλίγων ἀγαθῶν, πρὸς ἅπαντας κακοὺς, ἢ μετὰ πολλῶν κακῶν, πρὸς ὀλίγους μάχεσθαι. προσέχειν τοῖς ἐχθροῖς. πρῶτοι γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων αἰσθάνονται. τὸν δίκαιον περὶ C "πλεῖον ποιεῖσθαι τοῦ συγγενοῦς. ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡ αὐτὴ ἀρετή. τὰ ἀγαθὰ, καλά· τὰ κακὰ, αἰσχρά. τὰ πονηρὰ πάντα νόμιζε ξενικά. τεῖχος ἀσφαλέστατον φρόνησιν· μήτε γὰρ καταρρεῖν, μήτε προδίδοσθαι. τείχη κατασκευαστέον ἐν τοῖς αὐτῶν ἀναλώτοις λογισμοῖς.

St. πολιτεύσεσθαι

13 Iun. πλεῖονος

ἈΡΚΕΣΊΛΑΟΣ.

A οὗτος πρὸς τὸν θρασύτερον διαλεγόμενον νεανίσκον, Οὐ λήψεταί τις (ἔφη) τοῦτον "ἀστραγαλωτῇ; Πρὸς τὸν αἰτίαν ἔχοντα περαίνεσθαι, ὡς ἀνήνεγκεν αὐτῷ ὅτι οὐ δοκεῖ ἕτερον ἑτέρου μεῖζον εἶναι, ἠρώτησεν εἰ οὐδὲ τὸ δεκαδάκτυλον τοῦ ἑξαδακτύλου. Πρὸς "Ἀλεξίνιον τινὰ διαλεκτικὸν, μὴ δυνάμενον κατ' ἀξίαν τῶν Ἀλεξίνου τι διηγήσασθαι, τὸ Φιλοξένῳ πρὸς τοὺς πλινθιακοὺς πραχθὲν εἶπεν. ἐκεῖνος γὰρ τὰ αὐτοῦ κακῶς ᾄδοντας τούτους καταλαβὼν, αὐτὸς τὰς πλίνθους αὐτῶν συνεπάτησεν· εἰπὼν, ὡς ὑμεῖς τὰ ἐμὰ διαφθείρετε, οὕτω κἀγὼ τὰ ὑμέτερα. ἦν δὲ εὑρεσιλογώτατος ἀπαντῆσαι εὐστόχως, πιστικώτατός τε ὑπὸ ὀνπνοιῶν. παρὸ καὶ πλείους πρὸς αὐτὸν ἀπήντων εἰς τὴν σχολὴν, καίπερ ὑπ' ὀξύτητος αὐτοῦ ἐπιπληττόμενοι. ἀλλ' ὅμως ἔφερον ἡδέως. καὶ γὰρ ἦν ἀγαθὸς σφόδρα, καὶ ἐλπίδων ὑποπιμπλὰς τοὺς ἀκούοντας.

24 St. Ἀλεξίνειον

ARCESILAVS. Hic, adoleſcēte quopiam ferocius quàm par eſſet garriē-te, Nunquis hunc, inquit, ſcutica accipiet, aſtragalis nodata? Quēdam malè audientem, tanquam muliebria pateretur, quum obieciſſet videri alterum altero maius non eſſe, percōtatus eſt num etiam decem digitorum lōgitudo, à ſe-

B num digitorum menſura diſcreparet. Dialectico cuidā Alexini præceptoris ſententiā ſatis rectè & pro dignitate explicare nō valēti, Philoxeni factum, quo apud laterarios vſus dicitur, occinuit. ille namque quum inaudiſſet imbricarios ſua carmina ineptè cantillantes, ipſorū imbrices proculcauit, cum hoc

C dicto, Vti vos mea corrumpitis, ita ego viciſſim veſtra. Mirè felix extitit in inueniendo quo obiectis facili & prompta reſponſione occurreret. Idem præ quouis alio, per ſuadendo fidē inuenire, & in animos irrepere. Quo factū eſt vt plures ſcholā eius frequentarēt: qui, tametſi acumine & ſubtilitate eius offenſi, gratū id habebāt. erat eteni inſigniter bonus, & qui auditorū animos ſpe imbueret.

In communicandis facultatibus ac deferēdis beneficiis supra quàm dici potest promptus atque facilis fuit: alienissimus à captanda gloriola è beneficio quod latere maluerat. Quapropter quū inuisens quodam tempore Ctesibium ægrotantem, videret illum in egestate esse, clam ceruicali supposuit crumenā nummariam. qua ille inuenta, Arcesilai, inquit, hicce ludus est. Rursus quū pro recipiendis amiculis argentum escarium ab eo quidam accepisset, qui id omne in rem suam verterat, neque repetiit, neque vt suum peculium asseruit, imò sunt qui de industria vtendum dedisse, & restituēri, quoniam inops erat, donasse commemorant. Regum neminem magnopere coluit. quam ob rem legatione ad Antigonum fungens pro patria, nihil obtinuit. In puerorum amores pronior fuit, libidinibus obstrictus, & scortis adhæsit. Hic aliquādo quū deprehendisset, puerum à se in deliciis habitum cū Demochare consuesse, patienter se discedere dixit.

ἔν τε τῷ βίῳ κοινωνικώτατος ἦν, καὶ εὐεργετῆσαι προχειρότατος, καὶ λαθεῖν τὴν χάριν ἀτυφότατος· εἰσελθὼν γοῦν ποτὲ παρὰ Κτησίβιον νοσοῦντα, καὶ ἰδὼν ἀπορίᾳ θλιβόμενον, κρύφα βαλάντιον ὑπέθηκε τῷ προσκεφαλαίῳ. καὶ ὃς εὑρὼν, Ἀρκεσιλάου (ἔφη) τὸ παίγνιον. καὶ τινὸς ἀργυρώματα λαβόντος εἰς ὑποδοχὴν φίλων καὶ ἀποστεροῦντος, οὐκ ἀπῄτησεν, οὐδὲ προσεποιήσατο, οἱ δὲ φασὶν ἐπίτηδες χρῆσαι· καὶ ἀποδιδόντος, ἐπεὶ πένης ἦν, χαρίσασθαι. οὐκ ἐθεράπευε δέ τινα τῶν βασιλέων· διὸ καὶ πρεσβεύων πρὸς Ἀντίγονον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, οὐκ ἐπέτυχεν. ἦν δὲ φιλομειρακιὸς καὶ καταφερής· καὶ ἑταίραις συνῴκει. καί ποτε τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ Δημοχάρει ὁμιλοῦντα καταλαβὼν, ὑπ' ἀνδρικακίας παραχωρεῖν ἔφη. πρὸς Ἀρίδηλον προτείνοντά τι θεώρημα ἐπὶ συμποσίου, καὶ ἀξιοῦντα εἰς αὐτὸ λέγειν, εἶπεν, Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα φιλοσοφίας ἴδιον τὸ

Aridelo in cœna theorema proponenti, atque vt super eo differeret exposcēti, Atqui (inquit) hoc ipsum philosophiæ propriū imprimis est,

καιρὸν ἑκάστων ἐπίστασθαι. Τίμων δ' ὡς φίλοχλον παίζει, λέγων,

Ὣς εἰπὼν, ὄχλοιο περίστασιν εἰσκατέδυνεν.

(In vet. περὶ σπίζα πετραίου το.) Οἱ δέ μιν ἠΰτε γλαῦκα περὶ σπίζαι πετραῖον το,

Ἠλέματον δεικνῦντες, ὅθ' οὕνεκα ὄχλῳ ἀρέσκεις.

17 Οὐ μέγα πρῆγμα, τάλας τί πλατύνεαι ἠλίθιος ὥς.

Οὕτω δὲ ἄτυφος ἦν, ὥστε τοῖς μαθηταῖς παρήνει καὶ ἄλλων ἀκούειν.

ἈΡΧΥ'ΤΑΣ ὁ Πυ-

18 θαγορικὸς στρατηγῶν τῶν πολιτῶν οὐδέποτε ἡττήθη. φθονηθεὶς δ' ἅπαξ ἀφῆκε τὴν στρατηγίαν, καὶ οἱ αὐτίκα εἰλήφθησαν.

Ὁ μουσικὸς ἈΡΧΥ'ΤΑΣ ὀνειδιζόμενος ἐπὶ τῷ μὴ ἐξακούεσθαι, εἶπε, τὸ γὰρ ὄργανον ὑπὲρ ἐμοῦ ὀνειδιζόμε-

19 νον λαλεῖ.

ἈΝΑ'ΞΑΡΧΟΣ ὁ Ἀβδηρίτης ἔλεγε μηδὲ αὐτὸ τοῦτο εἰδέναι ὅτι οὐδὲν οἶδεν.

ΑΙ'ΣΩΠΟΣ (οὐχ ὁ μυθοποιὸς) ἔγραψε περὶ Ἑλένης.

A scire cuiusque rei opportunitatem. Timon Sillographus ludit in eum vt popularis auræ captatorē, his versibus,

Sic fatus, medium turbæ sese intulit: illi,
Ceu fringillæ vlulam circūgarrire loquaces,
Et monstrare leuem. Sed quæ causa impulit, aut am
Captares populi, non magni B ponderis auctor?
Quid magnos sumendo animos vesane ferocis?

Fuit tamen à fastu adeo alienus, vt discipulis auctor fuerit ne ab aliorum auditione abhorrerent.

ARCHYTAS Pythagoricus, ciuilium copiarū ductor, nūquam aduersum prælium cōmisit: sed postquam semel illum attigit inuidia, imperio cessit, ac C cōfestim in hostium potestatem ciues venerunt.

ARCHYTAS musicus, conuitio verberatus, quòd exaudiri non posset, respondit, At instrumentū pro me decertās loquitur.

ANAXARCHVS Abderita dixit se ne id quidem ipsum scire, quòd nihil sciret.

D

ÆSOPVS (non ille fabulator) de Helena com-

mentatus eſt, vbi ſcribit Pana vocari piſcem cetacei generis: in eóque lapidem aſteritem inueniri, qui ſolis radiis inflãmetur, eúmque ad philtra facere, amoriſque illecebram conciliare.

A ἔνθα φησὶ Γάνα ἰχθῦν καλεῖσθαι κητώδη· ἐν τούτῳ δὲ τὸν ἀστερίτην λίθον εὑρίσκεσθαι, ὃς ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀνάπτεται, ποιεῖ δὲ πρὸς φίλτρα.

B

BION Boryſthenites negabat eſſe deos, in quem propterea ſcriptũ tale extat Epigramma,

Biona Boryſthenitem, Scythica quem produxit ora,
Accepimus dixiſſe, reuera non eſſe diuos:
Quod dogma ſi tueri mordicus ille perſtitiſſet,
Poterat videri aliquid ſenſiſſe, perperam tametſi.
Nũc pertinace morbo iactatus, metúq. mortis,
Qui pernegat deos, qui nunquam delubra introſpexit,
Mortalium irriſor qui patrio inſtaurãt more ſacra,
Qui nec ſuper foco aut aris, mẽſáue adolens, deorum
Nidore nares vel adipe expleuit, pióue farre,
Nec ſe peccaſſe vnquã faſſus, pacẽ deũ expopoſcit:
Sed incantatrici ſagæ ſubmiſit colla ſupplex,

B

ΒΙ'ΩΝ ὁ Βορυσθενίτης ἔλεγε μὴ εἶναι θεούς· διὸ καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα,

B Βίωνα τὸν Βορυσθενίτην, ὃν ἔφυσ' ἡ Σκυθὶς αἶα, 20
Λέγειν ἀκούομεν θεοὺς ὡς οὐδέν εἰσιν ὄντες.
Κ' εἰ μὲν τὸ δόγμα τοῦτ' ἔχων ἔμιμνεν, ἦν αὖ εἰκὸς
Λέγειν, φρονεῖν ὅπως δοκεῖ, κακῶς μέν, ἀλλ' ἔδοξε.
Νῦν δ' εἰς νόσον πεσὼν μακρήν, καὶ μὴ θάνῃ δεδοικώς,
C Ὁ μὴ θεοὺς εἶναι λέγων, ὁ νηὸν οὐδὲ βλέψας, 21
Ὁ πολλὰ χλευάσας βροτοὺς οἳ τοῖς θεοῖς ἔθυον,
ΟΥ' μοῦνον ἐσχάρης ὕπερ βωμῶν τε καὶ τραπέζης
Κνίσῃ, λίπει, θυήμασιν θεῶν ἔδαισε ῥῖνας,
ΟΥ' δ' εἶπε μοῦνον, ἤλιτον, σύγγνωτε τοῖς πρίν, ἀλλὰ
D Καὶ γραῒ δῶκεν εὐμαρῶς τράχηλον εἰς ἐπῳδὴν,

Καὶ σκυπίσιν βραχίονας πεπεισμένως ἔδησε,
Ῥάμνον τε καὶ κλάδον δάφνης ὑπὲρ θύραν ἔθηκεν,
Ἅπαντα μᾶλλον ἢ θανεῖν ἕτοιμος ὢν ὑπουργεῖν.
Μωρὸς δ' ὃς ἤθελέ τινος μισθοῦ τὸ θεῖον εἶναι,
Ὡς τῶν θεῶν ὄντων ὅταν Βίων θέλῃ νομίζειν.
Τοι γὰρ μάτην φρονῶν ὅτ' ἦν ἅπας ὁ λέμβος ἄνθραξ.
Τὴν χεῖρα τείνας οὐδέ πως χαῖρ' εἶπε χαῖρε Πλουτεῦ.

A Lorisque vinciendos parens præbuit lacertos,
Hyperthyróque rhamnũ imposuit ramitémq. lauri,
Paratior quiduis tandem exequi, quàm obire mortē.
Demēs qui mercenarios deos voluerit esse:
Quasi tum demũ existāt quũ statuere hos visũ est Bioni.
B Opinione at falsus est, quòd esset carbo lembus,
Manúq. sic protēta, iā Pluto vale vale, inquit.

22 ΒΙΩΝ ἄλλος Ἀβδηρίτης ἔγραψεν εἶναί τινας οἰκήσεις, ἔνθα γίνεσθαι ἐξ μηνῶν τὴν νύκτα, καὶ ἐξ τὴν ἡμέραν.

Bion alter, Abderita, in scriptis suis prodidit loca esse habitati orbis, vbi semestris nox sit, totidémque mensium dies.

C

Γ

ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ ὁ Παλαιστῖνος ἐν ἀκροάσει μιᾷ μελέτην ὅλην ἀπεμνημόνευσεν.

Genethlius Palæstinus in vnica oratione totum philosophiæ studiũ absoluit.

Δ

ΔΑΦΙΔΑΣ ὁ Τελμισσεύς, πᾶσιν ἐλοιδορεῖτο, μηδὲ αὐτῶν φειδόμενος τῶν θεῶν. διὸ καὶ ἐχθρὸς ἦν Ἀττάλῳ τῷ βασιλεῖ Περγάμου. οὗτος ἐλθὼν ποτὲ εἰς Πυθίαν, ἔσκωπτεν εἰς τὸ μαν-

Daphidas, Telmisseus, *grammaticus*, nullum non conuitiis lacessebat, ne à diis quidem ipsis abs-
D tinens. quamobrem Attalo regi Pergami valde inuisus fuit. Hic aliquãdo Pythiã quũ adiisset, oraculo illu-

sit: ac per risum sciscitatus an equum esset inuēturus, responsum accepit, non multo pòst reperturum: quod ille diuulgauit: quòd nec equum haberet nec amisisset. Digressum inde nactus Attalus, pręcipitem de saxo dari iussit. loco autem vnde proturbatus est, nomen erat Equus: itaque sub vitæ exitum didicit sacrarum sortium fidem non fuisse vanam.

Diagoram Teleclidis F. natura ingeniosum conspicatus Democritus Abderites, seruum redemit decem drachmarum millibus, *hoc est, centenis minis*: sibíque discipulum adsciuit: at ille etiam lyricæ arti operam nauauit. Impius cognomēto dictus fuit, quòd eidem arti operatus quispiam, & ab eo plagii accusatus de subrepto Pæane à se conscripto, eiurasset furti se nō teneri: atque ille paulopòst prolato in lucem Pæane, secunda hominum fama vteretur. Quam ob rē mœstus Diagoras λόγους scripsit ἀποπυργίζοντας (*quasi orationes de turribus præcipitantes dicas*) quæ defectionis causam à communi de diis persuasione cōtinebant.

A πεῖον, καὶ ἐπεγγελῶν ἠρώτα εἰ τὸν ἵππον εὑρήσοι. ἔχρησε δὲ αὐτῷ εὑρήσειν ταχέως. ἐκεῖνος δὲ διεθρύλλησε τοῦτο, ὡς οὐδὲ ἦν αὐτῷ ἵππος, οὐδὲ ἀπώλετο. ἀναχωρήσαντα δὲ συλλαβόμενος Ἄτταλος, ἐκέλευσε κρημνισθῆναι. ὁ δὲ τόπος ἐν ᾧ τοῦτο ἐγίνετο, ἐκαλεῖτο Ἵππος· καὶ ἔγνω πρὸς B τῷ θανάτῳ μὴ ἐψεῦσθαι τὸ λόγιον.

Iun. ἐπιγελῶν

ΔΙΑΓΟΡΑΝ τὸν Τηλεκλείδου εὐφυᾶ θεασάμενος Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης, ὠνήσατο αὐτὸν δοῦλον ὄντα, μυρίων δραχμῶν· καὶ μαθητὴν ἐποιήσατο. ὁ δὲ τῇ λυρικῇ ἐπέθετο. ἐπεκλήθη δὲ ἄθεος, ὅτι ὁμότεχνός τις C αἰτιαθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ὡς δὴ Παιᾶνα ὑφελόμενος, ὃν αὐτὸς ἐποίησεν, ἐξωμόσατο μὴ κεκλοφέναι αὐτόν· μικρὸν δὲ ὕστερον ἐπιδειξάμενος αὐτὸν, εὐημέρησεν. ἐντεῦθεν ὁ Διαγόρας λυπηθεὶς, ἔγραψε τοὺς ἀποπυργίζοντας λόγους, ἔκπτωσιν ἔχοντας τῆς περὶ τὸ θεῖον δόξης.

Diodorvs, Iaso,

ΔΙΟΔΩΡΟΣ, Ἰασεὺς,

ὁ Κρόνος ἐπίκλην, διαλεκτικός, ὃς πρῶτος ἔδοξεν εὑρεῖν τὸν κερατίνην καὶ τὸν ἐγκεκαλυμμένον, παρὰ Πτολεμαίῳ τῷ Σωτῆρι διατρίβων, λόγους τινὰς διαλεκτικοὺς ἠρωτήθη πρὸς Στίλπωνος· καὶ παραχρῆμα μὴ δυνάμενος διαλύσασθαι, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τά τε ἄλλα ἐπετιμήθη, καὶ Κρόνος ἤκουσεν, ἐν σκώμματος μέρει. ἐξελθὼν δὲ τοῦ συμποσίου, καὶ λόγον γράψας περὶ τοῦ προβλήματος, ἀθυμίᾳ τὸν βίον κατέστρεψε. καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα.

Κρόνε Διόδωρε τίς σε δαιμόνων κακῇ
Ἀθυμίῃ ξυνείρυσεν,
Ἵν' αὐτὸς αὑτὸν ἐμβάλῃς ἐς τάρταρον,
Στίλπωνος οὐ λύσας ἔπη
Αἰνιγματώδη; τοίγαρ εὑρέθης κρόνος
Ἔξωθεν τοῦ ῥῶ κάππα τε

περὶ τούτου φησὶ Καλλίμαχος ἐν ἐπιγράμμασι,

--αὐτὸς ὁ Μῶμος
Ἔγραφεν ἐν τοίχοις, ὁ Κρόνος ἐστὶ σοφός.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ὁ Φαληρεὺς τοσοῦτον ἦν εὐφρεπὴς, ὡς ὑπό τινων

Cariæ Vrbe, oriundus, Cronus, *id est Saturnus*, cognomento appellatus, dialecticus, primus putatur inuenisse Ceratinas, *hoc est Cornutum conclusionis genus*, & alterum quod Opertaneum seu inuolutum dixit. Hic quum apud Ptolemæũ cognomine Seruatorem commoraretur, & à Stilpone interrogatus super dialecticis aliquot argumentis, ea dissoluere nequisset, à rege inter cætera dicteria, etiam Cronus vice scommatis audiit: digressúsque è conuiuio, librum de proposito problemate scripsit, vitámque cũ morte præ mœrore commutauit. In eum hoc extat epigramma,

Crone Diodore quisnam acerbo dæmonum
Mærore pectus perpulit,
Plutonios Vltro subires Vt specus,
Non dissoluto ænigmate
Stilponis? Vnde nõ malè audis nunc Cronus,
R.C. quæ demptis litteris.

De hoc in Epigrammatibus ita Callimachus lusit,

--parietibus ipse
Inscripsit Momus, quòd Cronus est sapiens.

DEMETRIVS Phalereus forma fuit tam eximia, vt à plerisque

Λαμπετὼ, à nitore formæ, & Χαριτοβλέφαρος, à palpebrarum decore & gratia, appellaretur.

DEMETRIVS alter, cognomento Ixion dictus, quòd deprehensus fuerit furto subduxisse bracteas aureas ab Alexandrinę Iunonis simulachro.

DIDYMVS Alexandrinus, ab aheneis intestinis Χαλκεντέρου cognomen tulit, quòd indefesso labore libris assideret: scripsisse supra ter mille & quingẽtos libros perhibetur.

DRACO legislator in Æginam profectus, faustísque populi acclamationibus in theatro exceptus, ob perlatas leges, multitudine petasorũ, tunicarum & vestium in caput ipsius cõiectarum, suffocatus interiit.

DEMOCRITVS variis modis studebat explorare animi imaginationes, interdum solitariam trahendo vitam, nonnunquã & in sepulchris delitescendo. Hic in cernendo hæreditatem cum fratre, minorem portionem, *quæ in pecunia erat*, delegit: qua instructus Indiam adiit & Æthiopiam, & Gymnosophistis se cõiunxit. Inde regressus parcissimè vixit,

προσαγορευθῆναι «Λαμπετὼ, καὶ χαριτοβλέφαρος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ τις ἕτερος «Ἰξίων ἐπεκλήθη, διότι λεπίδας χρυσᾶς κλέπτων τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Ἥρας ἀγάλματος ἐφωράθη.

ΔΙΔΥΜΟΣ ὁ Ἀλεξανδρεὺς, διὰ τὴν πρὸς τὰ βιβλία ἐπιμονὴν, Χαλκέντερος ἐπεκλήθη. φασὶ δὲ αὐτὸν συγγεγραφέναι ὑπὲρ τὰ τρισχίλια πεντακόσια βιβλία.

ΔΡΑΚΩΝ ὁ νομοθέτης εἰς Αἴγιναν ἐπὶ νομοθεσίαις εὐφημούμενος ὑπὸ τῶν Αἰγινητῶν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐπιρριψάντων αὐτῷ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν πετάσους πλείονας καὶ χιτῶνας, ἀπεπνίγη.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ ἤσκει ποικίλως δοκιμάζειν τὰς φαντασίας, ἐρημάζων ἐνίοτε καὶ τοῖς τάφοις ἐνδιατρίβων. οὗτος νειμάμενος τὴν οὐσίαν τῷ ἀδελφῷ, καὶ τὴν ἐλάττω μοῖραν ἑλόμενος, τοῖς γυμνοσοφισταῖς συνέμιξε, καὶ εἰς Ἰνδίαν ἀπῆρε καὶ Αἰθιοπίαν. ἐλθὼν δὲ, ταπεινότατα διῆγε,

ἅτε τὴν πᾶσαν οὐσίαν κατα-
ναλωκώς· ἐτρέφετό τε, διὰ
26 τὴν ἀπορίαν, "ὑπὸ τῆς ἀ-
δελφῆς Δαμάσου· ὡς δὲ
προειπὼν τινὰ τῶν μελλόντων
ηὐδοκίμησεν, ἀνθέου δόξης
παρὰ τοῖς πλείστοις ἠξιώθη.
ἐδόκει δὲ αὐτῷ, ἀρχὰς εἶναι
τῶν ὅλων ἀτόμους, καὶ κενόν·
τὰ δ' ἄλλα πάντα νενομίσθαι.
ἀπείρους τε εἶναι κόσμους καὶ
γενητοὺς καὶ φθαρτούς. μηδέν
τε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι,
μηδὲ εἰς τὸ μηδὲν ὂν φθείρε-
σθαι. καὶ τὰς ἀτόμους ἀπεί-
ρους εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ πλῆ-
θος· φέρεσθαι δ' ἐν τῷ ὅλῳ
δινουμένας. καὶ οὕτω πάντα τὰ
συγκρίματα γεννᾶν πῦρ, ὕ-
δωρ, ἀέρα, γῆν. εἶναι γὰρ καὶ
ταῦτα ἐξ ἀτόμων τινῶν συστή-
ματα, ἅπερ εἶναι ἀπαθῆ καὶ
ἀναλλοίωτα, διὰ τὴν στερρό-
τητα. τόν τε ἥλιον καὶ τὴν σε-
27 λήνην ἐκ τοιούτων "δι' ὧν
L. πτ-
τῶν
καὶ περιφερῶν ὄγκων συγ-
κεκρίσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν
ὁμοίως ἣν καὶ νοῦν ταὐ-
τὸν εἶναι, ὁρᾶν δ' ἡμᾶς
κατ' εἰδώλων ἐμπτώσεις.
πάντα τε κατ' ἀνάγκην γίνε-
σθαι, τῆς δίνης αἰτίας οὔ-
σης τῆς γενέσεως πάντων·

A quippe absumpta omni substantia, & egestatem subsidio ac liberalitate sororis Damasi sustentauit. Postquam verò in eo prædictionem futurorum euentus comprobauit, diuinitatis opinionem vulgus de illo concepit. Rerum primordia atomos (*sic individua corpuscula vocat*) & inane esse censuit: cætera
B omnia ex opinione statui posse dixit. mūdos esse infinitos, eósque & gigni & interire: de nihilo nihil fieri, neque ad nihilum interimi. Atomos infinitas esse, cùm magnitudine tum multitudine: ferríque per vniuersum & rotatu circumagi: atque ita ex concrementis illis gigni ignē, aquam, aerem, & terram.
C Ista námque coagmentata esse & concreta ex atomis quibusdam, offensæ mutationísque nescia ob firmitatem. Præterea solem & lunam ex eiusmodi & quidem rotūdis grumulis coactos esse: vt & animā, quam cum mente eandē esse iudicauit. Adde huc & nos cernere ex incursu imaginū. Quin & omnia necessitate
D quadam fieri, quando rotatis illa existat caussa cuius ope vniuersa gignātur:

eámque necessitatem nominat. Finem verò esse, animi tranquillitatem, non eandem cum voluptate (vt nonnulli perperam acceperunt:) sed quam sequẽdo animus tranquillè, constanter & fortiter se gerit, nullo turbatus metu, aut superstitione, aut alia quacunque tandem offensione. Eámque εὐεστὼ nominat, *à felicitate*: pluribus etiam aliis nominibus illam donat. Denique censet, quæcunque facta sint, legitima esse: natura verò indiuidua & inane.

DIOGENES Apolloniata dixit elementum vniuersi esse aerem: mundos esse extra numerum modúmque, & inane infinitum, deinde & aerem spissatum aut rarefactum, mũdos gignere. è nihilo nihil existere, neque in nihilum corrumpi. terram esse orbiculatam, quæ stationem suam fixam & stabilem in medio ceperit, vbi à calore circundante ambiatur, & à frigore cogatur atque condensetur.

E

EPIMENIDES Cretensis. huius anima narratur corpore solere excedere quũ vellet, & quamdiu luberet, rursúsque regredi:

A τὴν ἀνάγκην λέγει. τέλος δ᾽ εἶναι τὴν εὐθυμίαν, "οὐ τὴν αὐτὴν "οὐσίαν τῇ ἡδονῇ ὡς ἔνιοι παρακούσαντες "ἐξεδέξαντο, ἀλλὰ καθ᾽ ἣν γαληνῶς καὶ εὐσταθῶς ἡ ψυχὴ διάγει ὑπὸ μηδενὸς "ταραττομένη φόβου, ἢ δεισιδαιμονίας ἢ ἄλλου τινὸς πάθους. καλεῖ δὲ αὐτὴν καὶ εὐεστὼ καὶ πολ- B λοῖς ἄλλοις ὀνόμασι. ποιητὰ δέ, νόμιμα εἶναι· φύσει δὲ ἄτομα καὶ κενόν.

28 L. οὖσαν 29 30

ΔΙΟΓΕΝΗΣ ὁ Ἀπολλωνιάτης ἔλεγε στοιχεῖον εἶναι ἀέρα, κόσμους ἀπείρους, καὶ κενὸν ἄπειρον, τόν τε ἀέρα πυκνούμενον καὶ ἀραιούμενον, γεννητικὸν εἶναι τῶν κόσμων. οὐδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος C γίνεσθαι, οὐδὲ εἰς τὸ μὴ ὂν φθείρεσθαι. τὴν γῆν στρογγύλην, ἐρηρεισμένην, ἐν τῷ μέσῳ τὴν σύστασιν εἰληφυῖαν, κατὰ τὴν ἐκ τοῦ θερμοῦ περιφοράν, καὶ πῆξιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ.

E

ἘΠΙΜΕΝΙΔΟΥ τοῦ Κρητὸς λόγος, ὡς ἐξήρχε- D το ἡ ψυχὴ ὅτε ἠβούλετο, καὶ ὁπόσον ἤθελε καιρόν, καὶ πάλιν ἐπανήρχετο.

τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ, τὸ δέρμα εὑρέθη γράμμασι κατάστικτον.

ἙΡΜΟΓΕΝΗΣ ὁ ῥήτωρ τελευτήσας ἀνετμήθη, καὶ εὑρέθη ἡ καρδία αὐτοῦ τετριχωμένη, καὶ τῷ μεγέθει πολὺ τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ὑπερβάλλουσα.

ἘΡΑΤΟΣΘΕΝΗΣ, διὰ τὸ δευτερεύειν παντὶ εἴδει παιδείας τοῖς ἄκροις ἐγγίζων, Βῆτα ἐκλήθη.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ κατὰ τὴν ἡμέραν ἣν ἐνίκων Ἕλληνες Πέρσας ἐν τῇ κατὰ Ξερξήνου ναυμαχίᾳ, γεννᾶται, εὐτυχίαν προσημαίνων Ἀθηναίοις. [Sc. Ξέρξου]

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ὁ Μεγαρικὸς, μετὰ τὴν Σωκράτους τελευτὴν, Πλάτωνα καὶ τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους ἐδέξατο, δείσαντας τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων. οὗτος ἓν τὸ ἀγαθὸν ἀπεφαίνετο, πολλοῖς ὀνόμασι καλούμενον. ὁτὲ μὲν γὰρ, φρόνησιν, ὁτὲ δὲ, θεὸν, καὶ ἄλλοτε νοῦν, καὶ τὰ λοιπά. τὰ δ' ἀντικείμενα τῷ ἀγαθῷ ἀνῄρει, φάσκων μὴ εἶναι. ταῖς τε ἀποδείξεσιν ἐνίστατο, οὐ κατὰ λήμματα, ἀλλὰ κατ' ἐπιφοράν.

mortui quoque pellem literatá notísq. compunctá repertam fuisse fama est.

HERMOGENES rhetor à morte per anatomicos dissectus fuit, eiusq. cor inuentú pilosum, multóque maius quàm hominis id natura patiatur.

ERATOSTHENES literæ B cognomento vocitatus fuit, quòd summis proximus in omni disciplinæ genere secúdas teneret.

EVRIPIDES diem quo Græci Persas prælio nauali cum Xerxe cómisso profligarunt, natalem habuit, Atheniésibus prosperam fortuná portendens.

EVCLIDES Megarensis à Socratis nece Platonem & reliquam philosophorum turbam qui tyrannorum crudelitatem metuebant, in domum suá receptauit. Idem vnum esse bonum definiit, pluribus nominibus inclytú, quòd nunc prudentia, núc deus, interdú mens, atque id genus aliis nominibus núcuparetur: aduersa & contraria bono, prors' sustulit, ne esse quidé dictitás. Demóstrationibus vtebatur quæ per cóclusioné, nó auté per sumptiones cóstituebátur.

EPICVRVS. Qui hunc probri insimulant, ad Pythoclem formosum adolescẽtem in hęc verba scripsisse referũt, Sedebo operiens optatum tuum & nõ minus gratum quàm dei ipsius ingressum. Item in libro de fine sic scripsisse, Equidem ignoro quid de summo bono statuam, si tollam voluptates quas sapor ministrat, aut Veneris vsus adfert, aut quibus aures permulcentur. Ferunt eundẽ de Nausiphane Pyrrhonis discipulo scribere. Ista eum in tantum animi stuporem impulerunt, vt & illum verbis sugillaret, & magistrum non vocitaret: ipsum verò, vt fertur, Nausiphanem pulmonem nominabat, illiteratum, impostorem, & cinædum. Platonicos appellabat Dionysij assentatores, ipsum verò Platonem, aureum: Aristotelem, decoctorem, quòd comeso omni patrimonio stipendia fecisset, & medicamenta vendidisset: Protagoram, straguligerum, & Democriti scribã, quíque in pagis elementa doceret. Heraclitum, simium & affectatorem: Democritum, Lerocritum, *velut nugarum censorem*: Antidorum,

A ΕΠΙΚΟΥΡΟΝ τινὲς διαβάλλοντες, φασὶ πρὸς Πυθοκλέα ὡραῖον ὄντα γράψαι αὐτόν, "Καθεδοῦμαι προσδοκῶν τὴν ἱμερτὴν καὶ ἰσόθεόν σου εἴσοδον. Καὶ ἐν τῷ περὶ τέλους οὕτω γράφειν, ΟΥ γὰρ ἔγωγε ἔχω τί νοήσω τἀγαθόν, ἀφαιρῶν μὲν τὰς δι' ἀφροδισίων, ἀφαιρῶν δὲ τὰς B διὰ "χυλῶν ἡδονάς, καὶ τὰς δι' ἀκροαμάτων. Φασὶ δὲ περὶ Ναυσιφάνους τοῦ μαθητοῦ Πύρρωνος γράφειν αὐτόν. Ταῦτα ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἔκστασιν τοιαύτην, ὥς τε "μοι λοιδορεῖσθαι, καὶ ἀποκαλεῖν διδάσκαλον. πνεύμονά τε αὐτὸν (φασὶν) ἐκάλει, καὶ ἀγράμματον καὶ ἀπατεῶνα καὶ C "πόρνην, τούς τε περὶ Πλάτωνα, Διονυσιοκόλακας· καὶ αὐτὸν Πλάτωνα, χρυσοῦν· καὶ Ἀριστοτέλη, ἄσωτον. φαγόντα γὰρ τὴν πατρῴαν οὐσίαν, στρατεύεσθαι καὶ "φαρμακοπώλην. φορμοφόρον τε Πρωταγόραν, καὶ γραφέα Δημοκρίτου, καὶ ἐν κώμαις γράμματα D διδάσκειν, Ἡράκλειτόν τε "μιμητὴν, καὶ Δημόκριτον, "Ληρόκριτον, καὶ Ἀντίδωρον,

31 32 33 34 35 L. φαρμακοπωλεῖν. 36 κυκητὴν. 37

38 "Σανίδωρον, τούς τε Κυζικηνοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος· καὶ τοὺς διαλεκτικοὺς πολυφθονέροις· Πύρρωνά τε, ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον. Χρύσιππος δὲ

39 "ἐζήλου αὐτὸν ἐν πολυγραφίᾳ· ὅθεν αὐτὸν Καρνεάδης, παράσιτον τῶν ἐκείνου βιβλίων ἀποκαλεῖ. εἰ γάρ τι γράψαι ὁ Ἐπίκουρος, ἐφιλονείκει τοσοῦτον γράψαι ὁ Χρύσιππος, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις τὰ αὐ-

40 τὰ γέγραφε, "καὶ τὸ ἐπελθόν. καὶ ἀδιόρθωτα εἷλκε τῷ ἐπείγεσθαι, καὶ τὰ μαρτύρια τοσαῦτα ἐστὶν, ὡς ἐκείνων μόνων γέμειν τὰ βιβλία. καὶ τοῦτον φασὶ τὴν ἀρχὴν γραμματοδιδάσκαλον γενέσθαι· ἔπειτα περιτυχόντα τοῖς Δημοκρίτου βιβλίοις, ἐπὶ φι-

41 λοσοφίαν "ἧξαι. διὸ καὶ Τίμον οὕτω λέγει περὶ αὐτοῦ. [*marg.:* ἀΐξαι.]

42 "Ὕστατος αὖ φυσικῶν καὶ κύντατος ἐκ Σάμου ἐλθών,
Γραμμοδιδασκαλίδης ἀναγωγότατος ζωόντων.

Νοσήσας δὲ ιδʹ ἡμέρας, εἰς πύελον ἐνέβη χαλκῆν κεκραμένην ὕδατι θερμῷ, καὶ αἰτήσας ἄκρατον ἐρρόφησε. τοῖς τε φίλοις παραγγείλας τῶν

A Sanidorum, *ac si dicam tabularum largitorem*: Cyzicenos, Græciæ perduelles: dialecticos, multum inuidos: Pyrrhonem, imperitum atque illiteratum.
Chrysippus Epicuri æmulus fuit in scriptorum multitudine: quapropter illum Carneades eius librorum parasitum nominauit. nam siquid scripsit Epicurus,
B tantundē Chrysippus scribere affectauit: quo factum est vt sępius eadem scriptis prodiderit, quòd illorum memoria ex animo exciderat: quapropter præ nimia festinatione multa parum castigata attraxit: tātāque ibi abūdat testimoniorum, *quæ adducit*, multitudo, vt libri Chrysippi solis illis referti sint. Initio literarum elemēta do-
C cuisse memoratur: postea nactum Democriti scripta, curriculo ad philosophiā transisse. Vnde Timon sic de illo,

Vltimus è physicis, Iunonia quem Samos effert,
Grammatices doctor, fernénsque libidinis æstu.

Quum quatuordecim dies æger decubuisset, labrum æneum calda infusa tem-
D peratum ingressus, meri poculum poposcit, hausitque, & præsentibus amicis mandans vt traditorum

dogmatũ memores essent, vitam finiuit. Extátque hoc in eum epigramma,

Dogmata vos memori retinentes mente, valete,
Hæc Epicure tuis vltima verba facis.
Dein labrum ingressus calidum: sorbénsq. meracum
Oppetis, ac Ditis algida regna subis.

EMPEDOCLES, Quum Acron medicus, ob illustre inter medicos nomen, à senatu Agrigentino locum extruendo paterno monumento postulasset, accedens Empedocles id fieri vetuit: inter cætera quæ de æqualitate egregiè disseruit, tali vsus elogio, Ecquod carmẽ lugubre incidemus tumulo? istúdne?

Acronem celebrem medicũ, & Acragantis alumnũ,
Patre satum celebri, tymbus habet celebris.

Iste quum in opinionem hominũ irrepsisset ob restitutam vitæ mortuã mulierem, sacrificium fecit publicè, præsentibus amicorũ nõnullis: quo peracto dilapsi aliiquieri se dederũt

A δογμάτων μεμνῆσθαι, ἐτελεύτησε, καὶ ἔστιν εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα·

Χαίρετε καὶ μέμνησθε τὰ δόγματα, τοῦτ' Ἐπίκουρος
Ὕστατον εἶπε φίλοις τοῦ-τος ἀποφθίμενος.
Χαλκῆν ἐς πύελον γὰρ ἐσήλυθε, καὶ τὸν ἄκρατον
Ἔσπασεν· εἶτ' ἀΐδην ψυχρὸν ἐπεσπάσατο. 43

B Ἄκρωνος τοῦ ἰατροῦ τόπον αἰτοῦντος παρὰ τῆς βουλῆς Ἀκραγαντίνων εἰς κατασκευὴν πατρῴου μνήματος, διὰ τὴν ἐν τοῖς ἰατροῖς ἀκρότητα, παρελθὼν ὁ ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ ἐκώλυσε, τά τε ἄλλα περὶ ἰσότητος διαλεχθεὶς, καὶ τοιοῦτόν τι ἐρωτήσας, τί δ' ἐπιγράψομεν ἐλεγεῖον, ἢ τοῦτο,

C "Ἄκρον ἰατρὸν Ἄκρων' Ἀκραγαντῖνον, πατρὸς ἄκρου, 44
Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης.

ΟΥ̃τος ἀποστείλας τὴν νεκρὰν ἄνθρωπον ζῶσαν, καὶ δοξασθεὶς, θυσίαν συνετέλει. παρῆσαν δὲ καὶ τῶν φίλων τινές. μετὰ δὲ τὴν εὐωχίαν, οἱ μὲν ἄλλοι χωρισθέντες, ἀνεπαύσαντο, οἱ μὲν, ὑπὸ τοῖς δένδρεσιν,

ὡς ἀγροῦ παρακειμένου, οἱ δ' ὅπη βούλοιντο· αὐτὸς δ' ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ τόπου ἐφ' οὗπερ κατεκέκλιτο. ὡς δ' ἡμέρας γενηθείσης ἐξανέστησαν, οὐχ εὑρέθη μόνος. ζητουμένου δὲ, καὶ τῶν οἰκετῶν ἀνακρινομένων, καὶ φασκόντων μὴ εἰδέναι, εἷς τις ἔφη μέσων νυκτῶν φωνῆς ὑπερμεγέθους ἀκοῦσαι προσκαλουμένης Ἐμπεδοκλέα, εἶτα ἐξαναστάντα ἑωρακέναι φῶς οὐράνιον, ἄλλο δὲ μηδέν. τῶν δ' ἐκπλαγέντων, ἐνομίσθη δεῖν θύειν αὐτῷ καθάπερ θεῷ. τὴν ἄπνουν φασὶ τοιοῦτόν τι εἶναι, ὡς τριάκοντα ἡμερῶν τηρεῖν ἄπνουν τὸ σῶμα καὶ ἄσιτον. ἔτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς πολλὰς τῶν πολιτίδων ἀπροίκους οὔσας ἐπροίκισε, διὰ τὸν παρόντα πλοῦτον. διὸ καὶ πορφύραν ἀνέλαβε, καὶ στρόφιον ἐπέθετο χρυσοῦν, ἔτι τε ἐμβάτας χαλκᾶς καὶ στέμμα Δελφικόν. κόμη τε ἦν αὐτῷ βαθεῖα, καὶ παῖδες ἀκόλουθοι, καὶ αὐτὸς ἀεὶ σκυθρωπὸς ἐφ' ἑνὸς σχήματος ἦν. τοιοῦτος δὴ προῄει, τῶν πολιτῶν ἐντυχόντων, καὶ

A aut sub agri villæ adiacentis arbusto, aut quocunque tandem libuit loco: ipse accubitus sedem non mutauit. Orta demũ luce, quũ cæteri exurrexissent, solus inuentus non est. Habita de viro quæstione, negantibúsque se quidquam scire famulis, vnus inter reliquos dixit se media nocte immanem audisse vocem, B Empedoclem nomine vocantem: quúmque subitò euigilasset, cæleste iubar oculis aspexisse, nec aliud quidquam. Attonitis rei miraculo omnibus placuit illi, vt deo, rem diuinã fieri oportere. Porro quod de exanimi muliere fertur miraculum, eiusmodi fermè esse perhibẽt, quasi triginta diebus corpus absque spiritus & cibi vsu conseruauerit. C Ipse Empedocles multas puellas, populares suas, indotatas, ex priuatis opibus dote addita locupletauit: propterea purpuram sumpsit, & aureo strophio vsus fuit, adhæc crepidas æreas induit, & vittam Delphicam. Capillus illi erat promissus, pueros alebat asseclas: ipse seueritatis D semper plenus in vno eodémque tenore perseuerabat, sic in publicũ prodibat, non defugientibus, imò iubentibus

bentibus id ciuibus, tanquam imperii cuiuſdam inſigne. Poſtremò ad feſtũ ſolenne dum curru inuectus Meſſanam petit, prolapſus crus perfregit, vnde contracto morbo deceſſit: vti Neanthes Cizycenus literis conſignauit.

A τοῦτο ἀξιωσάντων οἱονεὶ βασιλείας τινὸς παράσημον. ὕστερον δὲ διά τινα πανήγυριν πορευόμενος ἐφ' ἁμάξης ὡς εἰς Μεσσήνην, ἔπεσε, καὶ τὸν μηρὸν ἐκλάσθη. καὶ νοσήσας ἐκ τούτου, ἐτελεύτησεν, ὥς φησι Νεάνθης ὁ Κυζικηνός.

Z

ZENON Citticus. Hunc Citio, Cypri oppido, oriundum ſuſpexit atque admiratus eſt Antigonus Macedonum rex: qui interrogatus cur tantopere illum in honore haberet, Quòd (inquit) nunquam remiſerit contraxeritve animos, poſt multa & ingẽtia à me accepta beneficia. Cuidam catamito formoſo dicenti ſibi non videri futurum, vt in amoribus eſſet ſapiens, reſpõdit, Nihil vobis formoſulis eſſet infelicius, niſi nos in amore eſſemus. Hic dicere ſolebat in ſapientẽ nõ cadere mœrorem atque animi ægritudinem: cuius dicti cõſtantiam periclitari volens rex Antigonus, ſubornauit qui falsò illi nunciaret, agros ipſius ab hoſtibus direptos, vxorem cum liberis abductam. Quem quũ rex vultu deiecto mœſtum animaduertiſſet, Viden',

Z

ΖΗΝΩΝΑ τὸν B Κιτιέα ἐθαύμαζεν Ἀντίγονος ὁ βασιλεύς· ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί θαυμάζοι αὐτόν, Ὅτι (ἔφη) πολλῶν καὶ μεγάλων διδομένων αὐτῷ ὑπ' ἐμοῦ, οὐδέποτε ἐχαυνώθη, οὐδὲ ταπεινὸς ὤφθη. οὗτος πρὸς τὸν καλὸν, εἰπόντα ὅτι οὐ δοκεῖ ἐρασθήσεσθαι ὁ σοφός, Οὐδὲν ἀθλιώτερον (ἔφη) C ὑμῶν ἔσται τῶν καλῶν, εἰ μὴ ἡμεῖς ἐρασθησόμεθα.

46

Τούτου λέγοντος ὡς οὐ λυπηθήσεται ὁ σοφός, διάπειραν βουληθεὶς λαβεῖν ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος, ἐποίησεν αὐτῷ πλαστῶς ἀγγεῖλαι ὡς εἴη τὰ χωρία αὐτοῦ πρὸς τῶν πολεμίων ἀφῃρημένα, καὶ ἡ D γυνὴ καὶ οἱ παῖδες. τοῦ δὲ σκυθρωπάσαντος, Ὁρᾷς

(ἔφη) ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ πλοῦτος ἀδιάφορον;

ΖΗΝΩΝ ὁ ΕΛΕΑ-

46 της ἔλεγε "κόσμον εἶναι, κενόν τε μὴ εἶναι. γεγενῆσθαι δὲ τὴν

47 τῶν "ὅλων φύσιν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ, λαμβανόντων αὐτῶν εἰς ἄλληλα τὴν μεταβολήν. γένεσίν τε ἀνθρώπων ἐκ γῆς εἶναι, καὶ ψυχὴν κρᾶμα ὑπάρχειν ἐκ τῶν προειρημένων, κατὰ μηδενὸς τούτων ἐπικράτησιν. τοῦτόν φασι λοιδορούμενον ἀγανακτῆσαι. αἰτιασαμένου δέ τινος, φάναι, ΕΙ μὴ λοιδορούμενος προσποιοῦμαι, οὐδὲ ἐπαινούμε-

48 νος "αἰσθανθήσομαι.

Η

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ

ὑδέρῳ περιπεσὼν ἔλεγε τοῖς ἰατροῖς εἴ τις δύναιτο ἔντερα

49 ταπεινῶσαι, ὑγρὸν "τ' ἐξερῆσαι· ἀπειπόντων δὲ, ἔθηκεν ἑαυτὸν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ ἐκέ-

50 λευσε τοὺς παῖδας "βολβίτοις καταπλάττειν. οὕτω δὴ κατατεινόμενος, μὴ δυνηθεὶς ἀποσπάσαι τὰ βόλβιτα, ἔμεινε· καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν ἀγνοηθεὶς, κυ-

A (inquit) diuitias non esse ex his rebus quibus neutram in partem moueri debeamus?

ZENON ELEATES dicebat mundum esse, vacuum non esse: vniuersi naturam conflatam esse è calido, frigido, humido, & sicco, mutuas operas inter se mutando tradentibus: homines è terra ortum ducere: animam esse miscellā

B è prædictis concinnatam, nullo omnium præualente aut exsuperante. Aiunt conuitio verberatum, ira exarsisse: quod quū alius illi vitio vertisset, respondisse, si contumelia vexatus id dissimulauero, ne tum quidem quum laudabor, voluptatem capiam.

C H

HERACLITVS, aqua intercute correptus, medicos rogauit num quis intestina coprimere & humorē exinanire posset: illis inficiantibus, soli feruenti se exposuit, iussis pueris vt se fimo bubulo oblinerent. Eo pacto expassus porrectúsq. quum fimum duratum derspere non valeret,

D permansit, ignoratúsque, ob insignē mutationēquod hominis nihil referret, a

canibus laniatus fuit. Nullius auditor extitit, séque suo marte inuestigasse didicisséque omnia professus est. Extat in eum tale epigramma,

Vitam Heraclitus qui sic tolerando malignam,
Morte cadat misera, sæpius obstupui.
Nam Stygia inuoluit morientia lumina nocte
Morbus aquis tumidis lãguida membra rigans.

Iste existimationem, sacrum morbũ nominabat: Visum dicebat mẽtiri fallique. Ignem esse elementum: ignísque vicem exhibere vniuersitatis corpus, raritate & densitate conflatum. Nihil apertè explicat. Cuncta ait fieri ex pugnantibus & contrariis: vniuersa amnis in morem defluere: rerũ vniuersitatẽ terminis circumscriptam esse. vnum esse mundum, eúmque ex igne nasci, & vice versa vniuersum æuũ post certos annorum circuitus atque decursus conflagraturum: idque fati lege fieri. Contrariorum alterum quod genitale est & ad generationem vergit, bellum & discordiam vocari: alterũ verò quod inflammat, cócordiã & pacẽ.

νθρωπος γέγονεν. ἦν δὲ οὐδενὸς ἤκουσεν, ἀλλ' αὐτὸς ἔφη " διζῆσθαι καὶ μαθεῖν πάντα παρ' ἑαυτοῦ. ἔστι δὲ εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα,

St. διζῆσθαι

Πολλάκις Ἡράκλειτον ἐθαύμασα, πῶς ποτε τὸ ζῆν
Ὧδε διαντλήσας δύσμορος, εἶτ' ἔθανε.
Σῶμα γὰρ ἀρδεύσασα κακὴ νόσος ὕδατι φέγγος
Ἔσβεσεν ἐν βλεφάροις καὶ σκότος ἠγάγετο.

ΟΥ̃τος τὴν οἴησιν ἱερὰν νόσον ἔλεγε, καὶ τὴν ὅρασιν ψεύδεσθαι. πῦρ εἶναι στοιχεῖον, καὶ πυρὸς ἀμοιβὴν τὰ πάντα ἀραιώσει καὶ πυκνώσει τὰ γινόμενα. σαφῶς δὲ οὐδὲν ἐκτίθεται. γίνεσθαί τε πάντα κατ' ἐναντιότητα, καὶ ῥεῖν τὰ ὅλα ποταμοῦ δίκην. πεπεράνθαι τε τὸ πᾶν, καὶ εἶναι κόσμον ἕνα· γεννᾶσθαί τε αὐτὸν ἐκ πυρὸς, καὶ πάλιν ἐκπυροῦσθαι κατά τινας περιόδους ἐναλλὰξ τὸν σύμπαντα αἰῶνα. καὶ τοῦτο γίνεσθαι καθ' εἱμαρμένην. τῶν δὲ ἐναντίων τὸ μὲν ἐπὶ τὴν γένεσιν ἄγον, καλεῖσθαι πόλεμον καὶ ἔριν· τὸ δ' ἐπὶ τὴν ἐκπύρωσιν, ὁμολογίαν καὶ εἰρήνην.

51 καὶ τὴν μεταβολὴν, “οὐδὲν ἄνω κάτω· τόν τε κόσμον γίνεσθαι κατ' αὐτήν. πυκνούμενον γὰρ τὸ πῦρ ἐξυγραίνεσθαι, συνιστάμενόν τε γίνεσθαι ὕδωρ· πηγνύμενον δὲ τὸ ὕδωρ εἰς γῆν τρέπεσθαι. καὶ ταύτην ὁδὸν εἶναι ἐπὶ τὸ κάτω. πάλιν τε αὐτὴν τὴν γῆν χεῖσθαι, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίνεσθαι. ἐκ δὲ τούτου τὰ λοιπὰ σχεδὸν 52 “πάντα ἐπὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀνάγων τὴν ἀπὸ τῆς θαλάσσης· αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδός. γίνεσθαι δὲ ἀναθυμιάσεις ἀπό τε γῆς καὶ θαλάσσης, ἃς μὲν, λαμπρὰς καὶ καθαράς, ἃς δὲ, σκοτεινάς. αὔξεσθαι δὲ τὸ μὲν πῦρ ὑπὸ τῶν λαμπρῶν, τὸ δὲ ὑγρὸν, ὑπὸ τῶν ἑτέρων. τὸ δὲ περιέχον ὁποῖόν ἐστιν, οὐ δηλοῖ· εἶναι μέντοι ἐν αὐτῷ σκάφας ἐπεστραμμένας κατὰ κοῖλον πρὸς ἡμᾶς, ἐν αἷς ἀθροιζομένας τὰς λαμπρὰς ἀναθυμιάσεις, ἀποτελεῖν φλόγας ἃς εἶναι τὰ ἄστρα. λαμπροτάτην δὲ εἶναι τὴν τοῦ ἡλίου φλόγα καὶ θερμοτάτην. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἄστρα πλεῖον ἀπέχειν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἧττον λάμπειν καὶ θάλπειν. τὴν δὲ

A Mutationem esse viã quãdam sursum ac deorsum ducentem: cuius ratione mundum gigni autumat. nam spissatum ignẽ liquari & humescere, atque vbi coierit, in aquam abire: rursus aquam coagmentatam, in terram verti, cámque esse viam ad inferna. E diuerso terram ipsam fu- B silem fieri, vnde aqua existat, è qua reliqua propemodum effici. omnia nimirum ad exhalationem, quã mare emittit, retulit ille, háncque nominat viam ad superna. Porro euaporationes existere è terra pariter & mari, partim serenas & limpidas, partim nebulosas caliginosásque: capere autem incrementũ C à serenis ignem, ab aliis humorem. Ambiens verò cuiusmodi sit, nõ explicat, esse tamen in eo alueos siue scaphas conuexas ait, in quibus coaceruatæ lucidæ exhalationes flammas elidant, eáque esse sidera. Solis autem iubar esse splendidissimũ feruentissimúmque: reliquis astris longiore spatio à terra distanti- D bus, ac ob id minus fulgẽtibus & calefacientibus.

Lunam, vtpote viciniorem telluri, non ferri per lucidum locum: at solem in claro puróque positum, commenso congruóque à nobis interuallo esse disiũ-ctum, qua ratione fiat, cur melius calefaciat & illustret. Hunc, vt & lunam, deliquium pati scaphis illis sursum versis: item lunæ quolibet mense variantes figuras (quos schematismos appellant) fieri, dum sensim in ea vertitur alueus ille siue scapha. Præterea diem, noctem, menses, anni temporum vices, annos, imbres, ventos, & horum similia, pro diuersitate exhalationum fieri. serenam namque & claram exhalationem in solis circulo inflammatam, diem producere: contrariam verò, si superior fuerit, noctem gignere: sic calorem splendoris ope adauctum, æstatem facere: è contrario humorem redundantem ob ambientis aeris tenebricosam obscuritatem, hyemem efficere. De terra, cuiusmodi sit, nihil definit. Extant in eum hæc epigrammata,

σελήνην, προσγειοτέραν οὖσαν, μὴ διὰ τοῦ καθαροῦ φέρεσθαι τόπου. τὸν μέντοι ἥλιον ἐν διαυγεῖ καὶ ἀμιγεῖ κεῖσθαι, καὶ σύμμετρον ἀφ᾽ ἡμῶν ἔχειν διάστημα. τοιγάρτοι μᾶλλον θερμαίνειν τε καὶ φωτίζειν, ἐκλείπειν τε καὶ ἥλιον καὶ σελήνην, ἄνω στρεφομένων τῶν σκαφῶν. τούς τε κατὰ μῆνα τῆς σελήνης σχηματισμοὺς γίνεσθαι, στρεφομένης ἐν αὐτῇ κατὰ μικρὸν τῆς σκάφης. ἡμέραν τε καὶ νύκτα γίνεσθαι καὶ μῆνας, ὥρας ‟αἰτίους καὶ ἐνιαυτοὺς, ὑετούς τε καὶ πνεύματα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, κατὰ τὰς διαφόρους ἀναθυμιάσεις. τὴν μὲν γὰρ λαμπρὰν ἀναθυμίασιν φλογωθεῖσαν ἐν τῷ κύκλῳ ἡλίου, ἡμέραν· τὴν δὲ ἐναντίαν ἐπικρατήσασαν, νύκτα ἀποτελεῖν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ λαμπροῦ τὸ θερμὸν αὐξανόμενον, θέρος ποιεῖν· ἐκ δὲ τοῦ σκοτεινοῦ τὸ ὑγρὸν πλεονάσαν, χειμῶνα ἀπεργάζεσθαι. περὶ δὲ τῆς γῆς οὐδὲν ἀποφαίνεται ὁποία ἐστί. φέρονται δὲ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματα τάδε,

53 L. ἐτείους

54 Ἡράκλειτος ἐγώ· τί με ὦ κάτω ἕλκετ' ἄμουσοι,
Οὐχ ὑμῖν ἐπόνουν, τοῖς δὲ μ' ἐπισταμένοις.
Εἷς ἐμοὶ ἄνθρωπος, τρισμύριοι· οἱ δ' ἀνάριθμοι,
Οὐδείς. ταῦτ' αὐδῶ καὶ παρὰ Περσεφόνῃ.

Ἄλλο.

Μὴ ταχὺς Ἡρακλείτου ἐπ' ὀμφαλὸν εἴλεε βίβλον
Τοὐφεσίου, μάλα τοι δύσβατος ἀπροαπτός.
Ὄρφνη καὶ σκότος ἐστὶν ἀλάμπετον· ἢν δέ σε μύστης
55 Εἰσαγάγῃ, φανεροῦ λαμπρότερ' ἠελίου.

Λαμπρῶς δὲ ἐν τοῖς συγγράμμασι καὶ σαφῶς, ὥστε καὶ
56 τὸν νωθρέστατον ῥᾳδίως γνῶναι, καὶ δίαρμα ψυχῆς
λαβεῖν. ἥ τε βραχύτης καὶ τὸ βάρος τῆς ἑρμηνείας, ἀσύγκριτον.

L. νωθέστατον

Θ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ὁ κλη-
57 θεὶς ἄθεος, εἶτα θεός, παντάπασιν ἀνῄρει τὰς περὶ θεῶν δόξας. τέλος δὲ ὑπελάμβανε χαρὰν καὶ λύπην· τὴν μὲν, ἐπὶ φρονήσει· τὴν δὲ, ἐπὶ ἀφροσύνῃ. ἀγαθὰ δὲ, φρόνησιν καὶ δικαιοσύνην· κακὰ δὲ, τὰς ἐναντίας ἕξεις·

Heraclitus ego, quid me gens barbara vexas?
Iste labor doctis, non tibi suscipitur.
Vnum habeo pro sexcentis, pro nemine turbam,
Hoc in regno Hecates dissero tergeminæ.

Aliud.

Heracliti oculo librum pro-perante caueto
Voluere, namque aperit se via inexplicita.
Omnia nigrescunt tenebris, quas mysta peritus
Si retegat, nitido sint mage clara die.

Dilucidus alioquin & perspicuus in scriptis est, vt etiam quamuis tardo homini obuius intellectu sit, & in mentem facilè penetret, verũ styli breuitas & grauitas incõparabilis est.

Θ

THEODORVS cognomento dictus ἄθεος, *hoc est, impius*, postea θεὸς, *id est, Deus*, opiniones de diis penitus antiquauit ac sustulit. Finem statuebat esse gaudium & tristitiam: illud, prudẽtia & rerum cognitione: hanc vecordia & stultitia metiẽs. Bona esse prudentiã & iustitiã: mala cõtrarias animi affectiones:

media verò, voluptatem & dolorem. Sustulit idem amicitiam, quòd ea neque penes stolidos, neque penes sapientes sit. nam sublato vsu, amicitiam confestim aboleri atque interire: sapientes rursus, quum sua sint sorte contenti, amicorum opem nō requirere. Aiebat rationi cōsentaneum esse vt vir bonus subtraheret se vitæ pro patria impendendæ periculo: neque enim abiiciendā temerè cordati viri prudētiam pro stultorum commodis. Mūdum esse nobis patriam. Sapientem furto, adulterio, sacrilegióque se dediturum, ex vsu temporis. horum etenim nihil natura turpe esse, si tollas popularem de hisce opinionem, quæ ad continendum in officio vulgus hominum recepta est. Iste aliquando periculum adiit, vt in Martium vicum, Areopagum nomine, pertraheretur, ni Demetrius Phalereus eum discrimini exemisset. Sunt qui dicunt illum etiam cicutam hausisse iudicio condemnatum.

THEODORVS alter, Samius, cōsuluit vt templi Ephesini fūdamētis carbones substernerentur, quòd loco vliginoso carbones

μέσα δὲ, ἡδονὴν καὶ πόνον. ἀνῄρει δὲ καὶ φιλίαν, διὰ τὸ μήτ' ἐν ἄφροσιν αὐτὴν εἶναι, μήτε ἐν σοφοῖς. τῆς μὲν γὰρ χρείας ἀναιρεθείσης, καὶ τὴν φιλίαν ἐκποδὼν εἶναι. τοὺς δὲ σοφοὺς, αὐτάρκεις ὑπάρχοντας, μὴ δεῖσθαι φίλων. ἔλεγε δὲ καὶ εὔλογον εἶναι, τὸν σπουδαῖον ''ὑπεξαγαγεῖν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἑαυτόν. οὐ γὰρ ἀποβάλλειν τὴν φρόνησιν ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων ὠφελείας. εἶναί τε πατρίδα τὸν κόσμον. καὶ κλέψειν τε καὶ μοιχεύσειν καὶ ἱεροσυλήσειν ἐν καιρῷ. μηδὲν γὰρ τούτων φύσει αἰσχρὸν εἶναι, τῆς ἐπ' αὐτοῖς δόξης αἱρομένης, ἣ σύγκειται ἕνεκα τῆς τῶν ἀφρόνων συνοχῆς. οὗτος ἐκινδύνευσε ποτὲ εἰς Ἄρειον πάγον ἀχθῆναι, εἰ μὴ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς αὐτὸν ἐρρύσατο. οἱ δὲ φασὶ καὶ κώνειον αὐτὸν πιεῖν καταδικασθέντα.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ἄλλος, Σάμιος, συνεβούλευσεν ἄνθρακας ὑποτεθῆναι τοῖς θεμελίοις τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ. καθύγρου γὰρ ὄντος ἔφη τοῦ τόπου, τοὺς ἄνθρακας

τὸ ξυλῶδες ἀποβαλόντας, αὐτὰ τὸ στερεὸν ἀπαθὲς ἔχειν ὕδατι.

A lignea exuti natura soliditatem acciperent aquis inexpugnabilem.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ.

Λέγεται εἰς τὴν Θεοφράστου διατριβὴν φοιτᾶν μαθητὰς πρὸς δισχιλίους.

Theophrastvs. Huius ludum frequentasse ad bis mille auditores dicuntur.

I

ἽΠΠΑΣΟΣ ὁ Μεταποντῖνος ἔλεγε χρόνον ὡρισμένον εἶναι τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς, καὶ πεπερασμένον εἶναι τὸ πᾶν, καὶ ἀεικίνητον.

H

Hippasvs Metapontinus dicebat statum esse B interitus mundi tempus, ipsúmque vniuersum certis finitum esse terminis, motúque sempiterno cieri.

K

ΚΑΡΝΕΑΔΟΥ Λίβυος, φιλοσόφου, τελευτήσαντος, ἡ σελήνη ἐξέλιπε, καὶ ὁ ἥλιος ἀμυδρὸς ἐγένετο.

K

Karneade Libyco, philosopho, è vita discedēte Luna defecit, & sol tenebris obscuratus est.

59 St. Fortasse deest τῆς τελευταίας ante ἀναπνοῆς

60 L. ἐξομοιοῦσθαι. Pro quo scribēdum potius est ἐξομοιοῦσθαι. L ἐκοινωνείτην.

ΚΡΑΤΗΣ καὶ Πολέμων οὕτως "ἐφιλήτην ἀλλήλω, ὥστε καὶ ζῶντε οὐ μόνον τῶν αὐτῶν ἤστην ἐπιτηδευμάτων, ἀλλὰ καὶ μέχρι σχεδὸν "ἀναπνοῆς" ἐξωμοιώτην ἀλλήλοιν, καὶ θανόντες τῆς αὐτῆς ταφῆς "κοινωνήτην. ἔνθεν καὶ Ἀρκεσίλαος μετελθὼν παρὰ Θεοφράστου πρὸς αὐτοὺς, ἔλεγεν ὡς εἶεν θεοί τινες, ἢ λείψανα τῶν ἐκ τοῦ χρυσοῦ γένους. καὶ γὰρ ἤστην οὐ φιλοδημώδεε,

Krates Atheniensis C & Polemon ita mutuo se inuicem amore complexi fuerunt, vt viui non iisdem modò studiis dediti, verùm etiam vsque ad extremum penè spiritum inter se mores cōformauerint, ac mortui cōmuni sepulchro tumulati sint: Vnde & Arcesilans Theophrasto ad eos diuertēs dicere solebat, illos esse deos quospiā, & aurei sæculi reliquias: neq. enim D vulgi applausū quærebāt,

ſed Dionyſodori tibicinis ſimiles erant, quem gloriatum accepimus, quòd ſuos modos ad lyram pulſos nemo vnquam inaudiſſet in triremi aut apud fontẽ, quemadmodum Iſmeniæ Thebani.

Krantor Solenſis admiratione Homeri & EVripidis tenebatur, dictitans arduum eſſe & operoſum, Tragicè & ſeruatis affectibus ſcribere: protulítque verſum ex EVripidis Bellerophonte,

Hei mihi, quid hei? mortalia at paßi ſumus.

In fingendis vocabulis mirè felix: itaque poetæ cuiuſdam verſus blattis refertos eſſe dixit, & Theophraſti theſes teſta fuiſſe exaratas.

Kleanthes, Kratetis diſcipulus, ita ad labores impiger fuit, vt Hercules alter nominaretur: nam, quum deeſſet illi vnde victum quæreret, nocturno tempore hauriebat è puteo aquam, mercede, interdiu diſciplinis grauioribus vacabat: vnde pro Kleanthe Phreantles, *ceu puteorum exantlator*, cognominatus eſt. Iſte prolata in medium familiarium cœtum pecunia quam la-

A ἀλλ᾽ οἷον Διονυσόδωρον ποτὲ τὸν αὐλητὴν φασὶν εἰπεῖν, σεμνυνόμενον ἐπὶ τῷ μηδένα τῶν κρουμάτων αὐτοῦ μήτ᾽ ἐπὶ τριήρους μήτ᾽ ἐπὶ κρήνης ἀκηκοέναι, καθάπερ Ἰσμηνίου.

ΚΡΑΝΤΩΡ ὁ Σολεὺς ἐθαύμαζεν Ὅμηρον καὶ ΕΥριπίδην, λέγων ἐργῶδες B τραγικῶς καὶ συμπαθῶς γράψαι. καὶ προεφέρετο τὸν στίχον τὸν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου,

Οἴμοι, τί δ᾽ οἴμοι, θνητά τοι πεπόνθαμεν. 61

Ἦν δὲ δεινὸς ὀνοματοποιῆσαι. ποιητοῦ γοῦν τινὸς "σκίφης 62 μεστοὺς εἶναι τοὺς στίχους εἶπε, καὶ τὰς Θεοφράστου θέσεις, ὀστρέῳ C γεγράφθαι.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ, ὁ μαθητὴς Κράτητος, τοσοῦτον γέγονε φιλόπονος, ὡς καὶ δεύτερος Ἡρακλῆς προσαγορευθῆναι. μὴ ἔχων γὰρ ὅθεν τραφῇ, τὰς μὲν νύκτας ἐξήντλει ὕδωρ, μισθοῦ, μεθ᾽ ἡμέραν δὲ τοῖς μαθήμασιν ἐσχόλαζεν. ὅθεν ἐπωνομάσθη Φρεάν- D τλης. οὗτος τὸ ἀπὸ τοῦ κόπου "αὐτοῦ συναχθὲν κέρμα εἰς μέσον ποτὲ ἀγαγὼν τῶν

St. δύναιτ' ἂν

γνωείμων, ἔφη, Κλεάνθης μὲν A καὶ ἄλλον Κλεάνθην "δύναιτ' ἂν τρέφειν, εἰ βούλοιτο· οἱ δ' ἔχοντες ὅθεν τρέφονται, παρ' ἑτέρων ἐπιζητοῦσι τὰ ἐπιτήδεια, καίπερ ἀνειμένως φιλοσοφοῦντες. εἰπόντος τινὸς Ἀρκεσίλαον μὴ ποιεῖν τὰ δέοντα, Παῦσαι, ἔφη, καὶ μὴ ψέγε. εἰ γὰρ καὶ λόγῳ τὸ καθῆκον αἰρεῖ, τοῖς γοῦν ἔργοις αὐτὸ τίθει. καὶ ὁ Ἀρκεσίλαος, Οὐ κολακεύομαι, φησί. Πρὸς ὃν ὁ Κλεάνθης, ναὶ κολακεύω, φησί· φάσκων σε ἄλλα μὲν λέγειν, ἕτερα δὲ ποιεῖν. ἐρωτῶντος τινὸς τί ὑποθήσεται τῷ υἱῷ, ἔφη, "τὸ ἐκ τῆς Ἠλέκτρας,

Σῖγα σῖγα, λευκὸν ἴχνος.

Σωσίθεον τὸν ποιητὴν ὑβρίσαντα αὐτὸν καὶ μετανοήσαντα, προσσήκατο· εἰπὼν, ἄτοπον εἶναι, τὸν μὲν Διόνυσον καὶ τὸν Ἡρακλέα φλυαρουμένους ὑπὸ τῶν ποιητῶν, μὴ ὀργίζεσθαι, αὐτὸν δ' ἐπὶ τῇ τυχούσῃ βλασφημίᾳ δυσχεραίνειν.

bore coegerat, Kleanthes, inquit, si velit, etiam alteri Kleanthi victum ministrare queat, quum hi, quibus abundè est vnde alantur, ab aliis ad vsum vitæ necessaria expetant, quamuis perfunctoriã philosophiæ operam nauantes. Quum quidam dixisset Arcesilaum ab officio discedere, respondit, Desine maledicere: etsi namque contra B officium loquitur, re tamẽ ipsa illud stabilit. Tum Arcesilaus, Adulationem, inquit, non recipio: Subiecit Kleãthes, Certè adulor tibi, qui aliud loqui te, aliud præstare dixi. Interroganti cuidam quid potissimum filio inculcaret atque præciperet, illud (inquit) Electræ,

63

C *Sile, sile, candidũ vestigiũ.*

Sositheum poetam, conuitium ipsi ingerentem, & pœnitentia ductum, recepit in gratiam: dictitans absurdum fore, si quum Liber pater & Hercules à poetis toties ludibrio habiti non incandescant, ipse ob leuem offensam & maledictum succenseret.

Λ

ΛΕΥΚΙΠΠΟΣ

ὁ Ἐλεάτης ἔλεγεν ἄπειρα εἶναι τὰ πάντα, καὶ εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν.

Λ

D LEVCIPPVS Eleates dicebat cũcta esse infinita, & in se mutuò cõmutari:

vniuerſum eſſe inane & corporibus plenum: mundóſque gigni dum corpuſcula inane illud replent, atque inter ſe complicantur ac cohæreſcũt: próque ratione illorum incrementi per motum ſidera exiſtere. Solem ampliore circulo circumagi extra Lunã: tellurem verò in medio rapi, veluti vehiculo actã: eiúſque ſpeciem tympano eſſe non abſimilem. Primus iſte inſectilia corpuſcula rerũ initia ſtatuit. Vniuerſum fine carere dicit, cuius hoc plenum ſit: aliud, inane: ſtatuit & elementa, & mundos ex his infinitos eſſe, ac in elementa abire diſſoluique. Mundos autem hac ratione fieri: ex infinito multa & figuris omnigenis prædita corpuſcula diſſilire, velut aſſulas abſciſſas in magnum inane: quæ coacta rapi vna vertigine & circumactu: cuius impetu impacta & modis variis in orbem rotata ſimilia ſeorſum ad ſui ſimilia ſeparari ſeceruíque contingat. E quibus æquo momento libratis & ob multitudinem circumagi nequeuntibus, exilia diſcedere ad exteri' inane,

A τό, τε πᾶν εἶναι κενὸν καὶ πλῆρες σωμάτων. τούς τε κόσμους γίνεσθαι, σωμάτων εἰς τὸ κενὸν ἐμπιπτόντων, καὶ ἀλλήλοις περιπλεκομένων. ἔκ τε τῆς κινήσεως κατὰ αὔξησιν αὐτῶν γίνεσθαι τὴν τῶν ἀστέρων φύσιν. ʻʻφαίνεσθαι δὲ τὸν ἥλιον ἐν μείζονι κύκλῳ, περὶ τὴν σελήνην. τὴν γῆν ὀχεῖσθαι, περὶ τὸ μέσον δινουμένην· σχῆμά τε αὐτῆς τυμπανοειδὲς εἶναι. πρῶτός τε ἀτόμους ἀρχὰς ὑπεστήσατο. τὸ πᾶν ἄπειρον φησί· τούτου δὲ τὸ μὲν, πλῆρες εἶναι, τὸ δὲ, κενόν. καὶ στοιχεῖα φησὶ, κόσμους τε ἀπείρους εἶναι, καὶ ʻʻδιαλύεσθαι εἰς ταῦτα. γίνεσθαι δὲ τοὺς κόσμους οὕτως· φέρεσθαι κατὰ ἀποτομὴν ἐκ τῆς ἀπείρου πολλὰ σώματα παντοῖα τοῖς σχήμασιν εἰς μέγα κενὸν, ἅπερ ʻʻἀθρεισθέντα μίαν ἀπεργάζεσθαι δίνην· καθ' ἣν προσκρουόντα, καὶ παντοδαπῶς κυκλούμενα, διακρίνεσθαι χωρὶς τὰ ὅμοια πρὸς τὰ ὅμοια. ἰσορρόπων δὲ διὰ τὸ πλῆθος μηκέτι δυναμένων περιφέρεσθαι, τὰ μὲν λεπτὰ χωρεῖν εἰς τὸ ἔξω κενὸν,

Margin: B, C, D; 64; 65; 66; 67 L. ἀθροισθέντα.

ὥςπερ διαττόμενα· τὰ δὲ λοιπὰ, συμμένειν, καὶ περιπλεκόμενα, συγκατατρέχειν ἄλληλα· καὶ ποιεῖν πρῶτόν τι σύστημα σφαιροειδές. τοῦτο δὲ οἷον ὑμένα ὑφίστασθαι, περιέχοντα ἐν ἑαυτῷ παντοῖα σώματα· ὧν κατὰ τὴν τοῦ μέσου ἀντέρεισιν περιδινουμένων, λεπτὸν γίνεσθαι τὸν πέριξ ὑμένα, συρρεόντων ἀεὶ τῶν συνεχῶν κατ᾽ ἐπίψαυσιν τῆς δίνης· καὶ οὕτω γίνεσθαι τὴν γῆν, συμμενόντων τῶν ἐνεχθέντων ἐπὶ τὸ μέσον. αὐτόν τε πάλιν τὸν περιέχοντα οἷον ὑμένα αὔξεσθαι, κατὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἔξωθεν σωμάτων. δίνῃ τε φερόμενον αὐτὸν, ὧν ἂν ἐπιψαύσῃ, ταῦτα ἐπικτᾶσθαι. τούτων δέ τινα συμπλεκόμενα, ποιεῖν σύστημα, τὸ μὲν πρῶτον, κάθυγρον καὶ "πηλῶδες" ξηρανθέντα δὲ καὶ περιφερόμενα σὺν τῇ τοῦ ὅλου δίνῃ, εἶτ᾽ ἐκπυρωθέντα, τὴν τῶν ἄστρων ἀποτελέσαι φύσιν. εἶναι δὲ τὸν τοῦ ἡλίου κύκλον, ἐξώτατον, τὸν δὲ τῆς σελήνης, προσγειότατον· τῶν ἄλλων μεταξὺ τούτων ὄντων. καὶ πάντα μὲν τὰ ἄστρα πυροῦσθαι διὰ τὸ τάχος τῆς φορᾶς·

St. συγκατατρέχειν εἰς ἄλληλα.

68 L. πηλώδες

A veluti cribro increta, reliqua considere simul & cōplexu quodam in vnū concurrere: primúmque efficere coagulum quoddam sphæriforme: atque id ceu fœtus inuolucrum edi ac produci, in se omnigena corpuscula quæ ambit cōtinens. Quibus circa cētri medii vmbilicum circumrotatis, ambientem membranam B extenuari, dum semper cōtigua corpuscula attactu vertiginis rapta in vnum cōfluunt. Eáque ratione tellurem esse factam, quando illa quæ in meditullium delata sunt, simul hærent atque permanent. Rursus ambiens illud inuolucro simile, incremento augeri, corpusculis externis in potestatem reda-C ctis, quando vortice circūactum, quæcunque attigerit, sibi adiungat velut peculiū. Ex his nonnulla quæ adhæsere, in massam cogere, madidam initio & limosam: arefacta verò & cū vniuersi rotatu circūuoluta, ac deinde inflammata, in astrorū naturā cōuerti. Solis circulū esse extimū, D lunę nouissimū terræq; proximū, cæteris intermediū positū obtinētibus. Sidera omnia ignescere, ob concitatissimi mot⁹ celeritatē:

à ſideribus ſolem quoque flammam cōcipere: lunam verò paululum ignis participare. Solem item & lunam defectu laborare, propterea quòd verſus meridiem tellus deuergat. Borealem plagam ſemper niue horrere, algere, & gelu cōſcreſcere. Solem rariùs, lunam frequenter deficere, eo quòd vtriuſque circuli impares ſint & inæquales. Mundum & gigni & augeri, & imminui tabeſceréque neceſſitate quadam: quæ cuiuſmodi ſit, ipſe explanat.

τὸν δὲ ἥλιον καὶ ὑπὸ τῶν ἀστέρων ἐκπυροῦσθαι· τὴν δὲ σελήνην ὀλίγον τοῦ πυρὸς μεταλαμβάνειν. ἐκλείπειν δὲ ἥλιον καὶ σελήνην, τῷ κεκλίσθαι τὴν γῆν πρὸς μεσημβρίαν. τὰ δὲ πρὸς ἄρκτῳ, ἀεί τε νίφεσθαι καὶ κατάψυχρα εἶναι, καὶ πήγνυσθαι. καὶ τὸν ἥλιον ἐκλείπειν σπανίως· τὴν δὲ σελήνην συνεχῶς, διὰ τὸ ἀνίσους εἶναι τοὺς κύκλους αὐτῶν. εἶναί τε ὥσπερ γενέσεις κόσμου, οὕτω καὶ αὐξήσεις καὶ φθίσεις, κατά τινα ἀνάγκην, ἣν ὁποία ἐστὶ διασαφεῖ.

M

Menedemvs, Eretrienſis, architecti filius fuit: vnde ex Alexini cœtu quidam conuitio eum inceſſit ob promulgatam ab eo legem: dictitans, Non decere ſapientem vel ſcenam, vel populi ſcitum vt fabricet. Miſſus Megaram ab Eretrienſibus præſidiariorum præfectus, venit ad Platonem in Academiam, captúſque veluti reti, valedixit militiæ. Grauitati morum deditus fuit: quamobrem Crates parodicè in eum luſit,

M

ΜΕΝΕΔΗΜΟΣ ὁ Ἐρετριεύς, ἀρχιτέκτονος υἱὸς ἦν, ὅθεν γράψαντος αὐτοῦ ψήφισμά τι, καθήψατό τις Ἀλεξίνειος, εἰπὼν ὡς οὔτε σκηνὴν οὔτε ψηφίσματα προσήκει τῷ σοφῷ γράφειν. πεμφθεὶς δὲ φρουρὸς ὑπὸ τῶν Ἐρετριέων εἰς Μέγαρα, ἀνῆλθεν εἰς Ἀκαδημίαν πρὸς Πλάτωνα· καὶ θηραθεὶς, κατέλιπε τὴν στρατείαν. ἦν δὲ σεμνὸς ἱκανῶς· ὅθεν αὐτὸν Κράτης παρῳδῶν φησὶ,

Φλιάσιόν τ' Ἀσκληπιάδην
καὶ ταῦρον Ἐρετριέα.
ὁ δὲ Τίμων οὕτω,
69 Λῆρον ἀναστήσας ὀφρυωμένος
ἀφροσιβόμβαξ.
ΟΥ̓́τω δὴ ἦν σεμνὸς, ὡς
ΕΥ̓ρύλοχον τὸν Κασσανδρέα
μετὰ Κλεϊππίδου Κυζικη-
νοῦ μειρακίου κληθέντα ὑπ'
Ἀντιγόνου, ἀντειπεῖν. φοβεῖ-
σθαι γὰρ μὴ Μενέδημος αἴσθη-
ται. ἦν γὰρ ἐπικόπτης καὶ
παῤῥησιαστής. Ἀντιγόνου
συμβουλευομένου τί εἴποι εἰ
ἐπὶ κῶμον ἀφίκοιτο, σιωπή-
σας τὰ ἄλλα, μόνον ἐκέλευ-
σεν ἀπαγγεῖλαι ὅτι βασιλέως
υἱός ἐστι. πρὸς τὸν ἀναίσθη-
τον, ἀναφέροντά τι αὐτῷ εἰ-
καίως, ἠρώτησεν εἰ ἀγρὸν ἔ-
χοι· φήσαντος δὲ καὶ παμ-
πλεῖστα κτήματα, Πορεύου τοί-
νυν (ἔφη) κἀκείνων ἐπιμε-
λοῦ· μὴ συμβῇ σοι καὶ ταῦτα
διαφθεῖραι, καὶ κομψὸν ἰδιώ-
την ἀποβαλεῖν. πρὸς τὸν εἰ-
πόντα πολλὰ τὰ ἀγαθὰ, ἐ-
πύθετο πόσα τὸν ἀριθμόν·
καὶ εἰ νομίζοι πλείω τῶν ἑ-
70 κατόν. ἦν δὲ καὶ ἐκκλι-
τὴς, καὶ τὰ τῆς σχολῆς ἀδιά-
φορος. οὔτε γοῦν τάξιν τινὰ
ἦν παρ' αὐτῷ βλέπειν,

A *Phliasiúmque Asclepiadem,*
taurúmque Eretrensem.
& Timon ita,
Ille supercilium tollens, &
vendere nugas,
Ac medium digitum con-
fractus porgere vulgo.
Seueritas eius tanta fuit, vt
EVtylochus Cassandreus
cum Cyziceno Cleippide
puero accitus ad Antigo-
num, respuerit venire, di-
B ctitans vereri se vt Mene-
demo res innotescat. erat
enim impendio mordacior
in carpendo, & liberioris
linguæ. Antigono consi-
lium petenti quid dicturus
esset, si ad coepulantes ac-
cederet, cætera tacitus, so-
lùm iussit illi núciari quòd
regis esset filius. A stupido
quodam, qui ad illum ne-
scio quid sine delectu attu-
C lerat, interrogauit num a-
grum haberet: quum ille
prædia sibi complura esse
adiecisset, Abi, inquit, &
illorum satage, ne & illa
fortè perdas, & scitum i-
diotam inuitus amittas.
Dicentem multa esse bona,
sciscitatus est, quot essent
numero, & an centenis
plura. Idem erat leni &
remisso animo, parúmque
satagens rerum scholæ suæ:
D itaque nullum apud il-
lum videre erat ordinem,

neque sedilia in orbem erant disposita: sed vt quisque fortè obambulabat aut sedebat, ita illi audiendo operam dabant. Craterē, qui in cœtu hominum astans asperius illum incesserat, quòd ad capessendã rempublicam accessisset, in carcerem duci præceperat: sed ille nihilo ob id deiectior, prætereuntem ac præ aliis eminentem, obseruare, & hominem Agamemnoniũ atq. ἡγησίπολιν, *hoc est, ciuitatis principem,* appellare non destitit. Erat idem paulo superstitiosior: quare quum aliquando cũ Asclepiade in diuersorio carnes proiectas edisset, re cognita, nauseare cœpit & impallescere: donec eum obiurgans Asclepiades diceret, non carnes illi attulisse eam molestiam, sed præsumptam suspicionem. Cæteróqui vir fuit in excipiendis hospitio amicis liberalis, & agitandis frequentioribus cõuiuiis intẽtior, quòd Eretria morbidum aerem haberet atque insalubrem. Plurimũ Homero tribuit & Melicis, deinde Sophocli & Achæo, cui in Satyris secundum, vt Æschylo principẽ locũ, dedit. Vnde in eos qui in regenda republica sibi aduersabantur, vt fertur, hos senarios iactabat,

οὔτε βάθρα κύκλῳ διέκειτο, ἀλλ' οὗ ἂν ἕκαστος ἔτυχε περιπατῶν ἢ καθήμενος, ἤκουε καὶ αὐτοῦ τοῦτον τὸν τρόπον διακειμένου. Κράτητος δέ ποτε περιϊσταμένου αὐτὸν καὶ καθαπτομένου εἰς τὸ ὅτι πολιτεύεται, ἐκέλευσέ τισιν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβαλεῖν αὐτόν. τὸν δέ, μηδὲν ἧττον τηρεῖν παριόντα καὶ ὑπερκύπτοντα, Ἀγαμεμνόνειόν τε καὶ ἡγησίπολιν ἀποκαλεῖν. ἦν δέ πως ἠρέμα καὶ δεισιδαιμονέστερος· σὺν Ἀσκληπιάδῃ γοῦν ποτὲ κατ' ἄγνοιαν ἐν πανδοκείῳ κρεάτων ῥιπτουμένων φαγὼν, ἐπεὶ μάθοι, ἐναυτία τε καὶ ὠχρία, ἕως Ἀσκληπιάδης ἐπετίμησεν αὐτῷ· "ὡς δὲ," εἰπὼν, "ἠνώχλησεν αὐτῷ τὰ κρέα." ἦν δὲ φιλυπόδοχος, καὶ διὰ τὸ νοσῶδες τῆς Ἐρετρίας, πλείω συνάγων συμπόσια. προσεῖχε δὲ Ὁμήρῳ, καὶ τοῖς μελικοῖς, εἶτα Σοφοκλεῖ καὶ Ἀχαιῷ· ᾧ καὶ τὸ δευτερεῖον ἐν τοῖς Σατύροις, Αἰσχύλῳ δὲ τὸ πρωτεῖον ἀπεδίδου. πρὸς γοῦν τοὺς ἀντιπολιτευομένους ταῦτα προσεφέρετο,

Ἡλίσκετ' ἄρα καὶ πρὸς ἀ-
σθενῶν ταχὺς,
Καὶ πρὸς χελώνης ἀετὸς
βραχεῖ χρόνῳ.

Ταῦτα δέ ἐστιν Ἀχαιοῦ ἐκ τῆς Σατυρικῆς Ὀμφάλης. ὥστε παρασφάλλουσιν οἱ λέγοντες αὐτὸν μηδὲν ἀνεγνωκέναι πλὴν τῆς ΕΥ᾿ριπίδου Μηδείας. Στίλπωνα ἐπαινῶν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε πλὴν ὅτι ἐλευθέριος. ἐν δὲ ταῖς ζητήσεσιν ὧδε μάχιμος ἦν ὡς ὑπώπια φέρων ἀπῄει. οὕτω δὲ ἦσαν οὗτος καὶ Ἀσκληπιάδης φίλοι, ὥστε Ἀρχεπόλιδος τρισχιλίας 72 αὐτοῖς διαγράψαντος, "στειζομένοις περὶ τοῦ τίς δεύτερος ἀρεῖ, μηδέτερον λαβεῖν. ἔγημαν δὲ γυναῖκας, Ἀσκληπιάδης μὲν τὴν θυγατέρα, τὴν δὲ μητέρα Μενέδημος. κἀπειδὴ τελευτήσοι τῷ Ἀσκληπιάδῃ τὸ γύναιον, ἔλαβε τὸ τοῦ Μενεδήμου. ἐκεῖνός τε αὖ, ἐπειδὴ προὔστη τῆς πολιτείας, πλουσίαν ἔγημεν. ἐπέτρεψε μέντοι τὴν τῆς οἰκίας διοίκησιν τῇ προτέρᾳ γυναικί. τὰ δὲ συμπόσια οὕτως ἐποιεῖτο· προηρεῖτο ἕως μετὰ δυοῖν ἢ τριῶν "ἔς ὃ βραδέως ἦν τῆς ἡμέρας·

A *Quandoque pernicem capit tardus pede,*
Aquilámque testudo breui præuerterit.

Sunt auté ex Omphale Satyrica Achæi. quapropter falluntur qui nihil illum legisse, preter vnã EVripidis Medeam, dictitant. Quum Stilponé laudaret, aliud nõ dixit quàm quòd B liberalis esset. In quæstionibus adeo vehemens fuit & pugnax, vt non discederet nisi sugillatis priùs oculis. Tam arcta verò amicitia deuincti erant ipse & Asclepiades, vt quum Archepolis censuisset danda illis tria drachmarum millia, obfirmatis animis vter secundo loco tolleret, neu- C ter acceperit. Vxores autem duxerant, Menedemus matrem, filiã Asclepiades: qua extincta, Menedemi coniugem hic sibi adiunxit: ille verò iam reipubl. præfectus, opulentam duxit, permissa priori vxori ædium communium administratione.

D Symposia hunc in modũ obibat: Cũ duobus tribúsue prius cibũ sumebat, donec præceps iam esset dies:

deinde

deide vocabat aliquos accedentes, & quidem iam antè cœnatos. Itaq; si quis aduenirer, ocius deflectens sciscitabatur egredientes quid in mensa esset appositum, & quod esset diei tẽpus. si igitur olusculũ aut salsamentum id erat, abibant: sin carnium quippiã, ingrediebantur. Æstate, lectuli storea insternebantur: hyeme, villosis pellibus stragulísve. Ceruical autẽ sibi quemque adferre oportebat. Poculum quod obãbulabat, hemina capacius non erat. Tragemata erant lupini aut fabæ: interdum è temporariis fructibus, poma, mala punica, pira, & plerunque ficus passæ. Lycophron, qui illius encomium conscripsit, de eo sic ait,

Cœna in breui pusillus admodum calix
In orbem obambulat, tragematum efficit
Vicem eruditus sermo cum sodalibus.

Aiunt illum patriam è tyrannorum manibus non semel liberasse, & ad Antigonũ se contulisse, voluisséq. eã iterũ reddere liberã: sed quũ ille flecti nõ posset,

A ἔπειτά τις ἐκάλει τοὺς προαγηγερμένους, καὶ αὐτοὺς ἤδη δεδειπνηκότας. ὥστε εἴ τις ἔλθοι, θᾶττον ἀνακάμπτων ἐπυνθάνετο τῶν ἐξιόντων τί εἴη παρακείμενον, καὶ πῶς ἔχοι τοῦ χρόνου. εἰ μὲν οὖν λάχανον ἦν, ἢ τάριχον, ἀνεχώρουν· εἰ δὲ κρεάδιον, εἰσῄεσαν. ἦν δὲ τοῦ μὲν θέρους ψίαθος ἐπὶ B τῶν κλινῶν· τοῦ δὲ χειμῶνος, κώδιον. προσκεφάλαιον δ' αὐτῷ φέρειν ἔδει. τό, τε περιαγόμενον ποτήριον οὐ μεῖζον κοτυλιαίου. τράγημα, θέρμος ἢ κύαμος. ἔστι δ' ὅτε καὶ ὡραίων, ἄπιος, ἢ ῥόα, ἢ ὦχροι, ἢ νὴ Δί' ἰσχάδες. Λυκόφρων δὲ γράψας αὐτοῦ ἐγκώμιον, περὶ τούτου φησίν,

C

Ὡς ἐκ βραχείας δαιτὸς ἡ βαιὰ κύλιξ
Αὐτοῖς κυκλεῖται πρὸς μέτρον, τράγημα δὲ
Ὁ σωφρονιστὴς τοῖς φιληκόοις λόγος.

Τοῦτον φασὶ τυράννων πολλάκις ἐλευθερῶσαι τὴν πατρίδα· φοιτᾶν γοῦν καὶ D πρὸς Ἀντίγονον· καὶ βούλεσθαι ἐλευθερῶσαι πάλιν αὐτήν. τοῦ δὲ μὴ εἴκοντος,

St. ὑπ' "ἐπ' ἀθυμίας ἀσιτήσαντα ἑπτὰ ἡμερῶν, τὸν βίον μεταλλάξαι. A

ΜΕΛΙΣΣΟΣ ἔλεγε τὸ πᾶν ἄπειρον εἶναι καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ ἀκίνητον, καὶ ἓν, ὅμοιον ἑαυτῷ, καὶ πλῆρες. κίνησίν τε μὴ εἶναι, δοκεῖν δὲ εἶναι. καὶ περὶ θεῶν ἔλεγε μὴ δεῖν ἀποφαίνεσθαι. μὴ γὰρ εἶναι γνῶσιν αὐτῶν. B

N

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Φιλόσοφος, ὁ Δαμασκηνὸς, τοσοῦτον ἠγαπήθη παρὰ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, ὥστε τοὺς

73 ὑπ' ἐκείνου πεμπομένους "πλακοῦντας τῷ Καίσαρι, Νικολάους αὐτὸν καλεῖν. καὶ διαμένει τοῦτο ἄχρι τῆς σήμερον.

ΝΟΥΜΗΝΙΟΣ, Πυθαγορικὸς φιλόσοφος, ὁ Ἀπαμεὺς, τὴν Πλάτωνος διάνοιαν ἤλεγξεν ὡς ἐκ τῶν Μωσαϊκῶν βιβλίων τὰ περὶ θεοῦ καὶ κόσμου ἀποσυλήσασαν. διὸ καὶ φησὶ, Τί γάρ ἐστι Πλάτων ἢ Μωσῆς ἀττικίζων; C

ΝΕΣΤΩΡ ἐποποιὸς, ὁ ἐκ Λυκίας, ἔγραψεν Ἰλιάδα λειπογράμματον. ἔστι γὰρ ἐν τῷ α΄, μὴ εὑρίσκεσθαι α΄ D

74 καὶ "κατὰ ῥαψῳδίαν οὕτω

præ animi mœrore postquam ſeptem dies inediam toleraſſet, vita exceſſiſſe.

MELISSVS dicebat vniuerſitatis corpus eſſe infinitum, ac mutationis motúſque expers: & vnũ, ſibi ipſi ſimile ac plenũ motum non eſſe, ſed videri. De deo nihil eſſe certò ſtatuendum & aſſeuerandum cenſebat. nullam enim eius eſſe cognitionem.

N

NICOLAVS. Nicolaũ, philoſophum Damaſcenum, tãto amore complexus fuit Auguſtus Cæſar, vt miſſas ab eo ad ſe placentas, Nicolaos vocaret. quæ in hunc vſque diẽ durat appellatio.

NVMENIVS, Pythagoricus philoſophus, Apamia oriundus, Platonis ingenium nota perſtringit, quòd veluti plagio ſubripuerit è Moſaicis libris quę de deo & mundo prodidit. Eò ſpectat quod dicit, Quid enim aliud eſt Plato quàm Moſes Atticiſſans?

NESTOR Lycius, carminum ſcriptor, cõpoſuit Iliadem certis literis carẽtem. nã in primo libro, qui per A notatur, nullũ α inuenias, atque ita in omnib'

libris alphabeti Græci ordine distinctis deest sua cuique litera. Similiter illi Odysseam scripsit Tryphiodorus.

A τὸ ἑκάστης ἐκλιμπάνειν στοιχεῖον. ἐποίησε δὲ καὶ Τρυφιόδωρος Ὀδύσσειαν ὁμοίως αὐτῷ.

Ξ

Xanthvs, Lydius, historicus, in Lydiacæ historiæ secundo memoriæ prodidit Gygen Lydorum regem, primùm feminas castrasse, quò illis semper ætate florentibus nouísque vteretur.

Ξάνθος, Λυδὸς, ἱστορικὸς, ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Λυδιακῶν "τῶν ἱστοριῶν φησὶν ὅτι πρῶτος Γύγης ὁ Λυδῶν βασιλεὺς γυναῖκας εὐνούχισεν, B ὅπως αὐταῖς χρῷτο ἀεὶ νεαζούσαις.

St. Videtur articulus τοῦ redundare.

Xenocrates philosophus. quum Alexander Macedo misisset illi dono triginta auri talenta, remisit: dictitãs regem pecuniis, nõ autem philosophum, opus habere. Antipatro Athenas venienti, ipsúmque complexo, non prius sermonis vicẽ reddidit, quàm ille inceptam orationem finiuisset. Ipse verò à fastu alienissimus, secũ frequenter luce meditabatur, horámque vnam silentio partiebatur. Tantum tamen virum Athenienses aliquãdo venundederunt, quum non posset inquilinariũ tributũ appẽdere. Eum emit Demetrius Phalere⁹, vtriq. subueniẽs atq. opitulatus: D

ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ ὁ φιλόσοφος, πέμψαντος αὐτῷ τοῦ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου χρυσοῦ τριάκοντα τάλαντα, ἀπέπεμψεν· εἰπὼν βασιλέα δεῖσθαι χρημάτων, οὐ φιλόσοφον. Ἀντιπάτρου ποτὲ C ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας, καὶ ἀσπασαμένου τοῦτον, οὐ πρότερον αὐτῷ προσηγόρευσε, πρὶν ἢ τὸν λόγον ὃν ἔλεγε διαπεράνασθαι. ἀτυφότατος δὲ ὢν, πολλάκις ἑαυτῷ τῆς ἡμέρας ἐμελέτα, καὶ ὥραν μίαν (φασὶν) ἀπένεμε σιωπῇ. Ἀθηναῖοι δ' ὅμως αὐτὸν τοιοῦτον ὄντα, ἐπίπρασκόν ποτε, "τὸ μετοίκιον ἀπονοοῦντα θεῖναι. καὶ αὐτὸν ὠνεῖται Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς· καὶ ἑκάτερον ἀποκατέστησε·

75

Ξενοκράτει μὲν, τὴν ἐλευθερίαν· Ἀθηναίοις δὲ τὸ μετοίκιον.

quando Xenocrati reddidit libertatem, & Athemensibus tributum inquilinarium persoluit.

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ ὁ Κολοφώνιος ἔλεγε τέσσαρα εἶναι τῶν ὄντων στοιχεῖα, κόσμους δ᾽ ἀπείρους, οὐ παραλλάκτους δέ. τὰ νέφη συνίστασθαι, τῆς ἀφ᾽ ἡλίου ἀτμίδος ἀναφερομένης, καὶ αἰρούσης αὐτὰ εἰς τὸ περιέχον. οὐσίαν θεοῦ σφαιροειδῆ, μηδὲν ὅμοιον ἔχουσαν ἀνθρώπῳ. ὅλον δὲ ὁρᾶν καὶ ὅλον ἀκούειν, μὴ μέντοι ἀναπνεῖν. σύμπαντά τε εἶναι νοῦν καὶ φρόνησιν καὶ ἀΐδιον. πρῶτός τε ἀπεφήνατο ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον φθαρτόν ἐστι· καὶ ἡ ψυχὴ, πνεῦμα. ἔφη τε καὶ τὰ πολλὰ ἥσσω νοῦ εἶναι. καὶ τοῖς τυράννοις ἐντυγχάνειν ἢ ὡς ἥκιστα, ἢ ὡς ἥδιστα. Ἐμπεδοκλέους εἰπόντος αὐτῷ ὅτι ἀνεύρετός ἐστιν ὁ σοφὸς, Εἰκότως, ἔφη. σοφὸν γὰρ εἶναι δεῖ τὸν ἐπιγνωσόμενον τὸν σοφόν. πρῶτος δὲ εἶπεν ἀκατάληπτα εἶναι τὰ πάντα.

XENOPHANES, Colophonius, quatuor esse rerum elementa dixit, mūdos sine fine, immutabiles: nubes cōcrescere attractis sursū vi solis humoribus, & in ambiente locum capientibus. Dei substantiam esse sphæriformem, nihil homini simile habētem. & totum, quicquid vbique est, videre ac audire, nec tamen spiritum ducere: simúlque omnia esse, mentem, prudentiam, & æternitatē. Primus asseuerauit, quicquid gignitur, interitui esse obnoxium: & animam esse spiritum. Dixit & plæraque esse mente inferiora deterioráque. Cū tyrannis vel non omnino sermonem habendum esse, vel quàm suauissimè. Empedocli dicenti sapientem haud temerè reperiri, respondit, Rectè tu quidem, quippe sapiens sit necesse est qui sapientis cognitionem habebit. Primus etiā dixit cuncta esse incomprehensibilia.

O

ὍΜΗΡΟΣ ἱστορεῖται γενέσθαι τυφλὸς, ὡς μὴ

HOMERVS. Hunc tradunt historiæ captum oculis fuisse, quòd cupi-

ditati, & libidini, quæ per A oculos irrepit, non cesserit victus.

Π

PALAMEDES literaria elemẽta quatuor inuenit, ζ', π', φ & χ'.

PINDARVS, lyricus, precatus deos vt quod in vita maximè optandum sit, sibi darent, in theatro repentina morte extinctus est, recliui capite super amasii Theoxeni genua.

PLATO philosophus dicitur & connubium & Venereum congressum in vniuersũ respuisse. Rumor erat matrem ipsius è numine grauidam vterum tulisse, obiecto illi Apollinis viso: ac post editum Platonem, tum demum Aristonẽ maritum cum ea consuetudinem habuisse. Platonis nomẽ accepit quòd πλατὺς, id est, lato vel pectore vel fronte esset: alii inditum nomen rentur ab vbertate sermonis, hoc est, verborũ latitudine. Timon comicè illum traducens in Sillis (*ita vocauit sales ac dicteria in philosophos iacta*) de eo hunc in modum ait,

Præuius ante omnes ductor latissimus ibat,

ἐκπεπληχθεὶς ἐπιθυμίας, « ἣ διὰ 76 τῶν ὀφθαλμῶν ἔρχεται.

Π

ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ εὗρε τὸ ζ' καὶ π', καὶ φ' καὶ χ' στοιχεῖα.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ ὁ λυρικὸς αἰτήσας τὸ κάλλιστον αὐτῷ δοθῆναι τῶν ἐν τῷ βίῳ, B ἀθρόον ἀπέθανεν ἐν θεάτρῳ, « ἀνακεκλιμένα εἰς τὰ τοῦ ἐ- 77 ρωμένου αὐτοῦ Θεοξένου γόνατα.

Iun. ἀνακεκλιμένης

ΠΛΑΤΩΝ ὁ φιλόσοφος λέγεται μὴ γάμον τινὰ, μηδὲ ὁμιλίαν σώματος καθάπαξ ἀνασχέσθαι. φασὶ δὲ ὡς ἔκ τινος θείας ὄψεως ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔγκυος γέγονεν, C ἐπιφανέντος αὐτῇ τοῦ Ἀπόλλωνος· καὶ ἡνίκα ἔτεκε τὸν Πλάτωνα, τότε αὐτῇ ὁ ἀνὴρ συνεγένετο. πλατὺς δὲ ὢν τὰ στέρνα, ἢ τὸ μέτωπον, Πλάτων προσηγορεύθη. οἱ δὲ ὡς πλατὺν ἐν λόγοις οὕτω φασὶν αὐτὸν κληθῆναι. Τίμων γοῦν κωμῳδῶν αὐτὸν ἐν Σίλλοις, φησὶ, D

Τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς

Ἡδυεπὴς τέττιξ ἰσογράφος, οἵ θ' Ἑκαδήμου
Δενδρέῳ ἐφεζόμενοι, ὄπα λειριόεσσαν ἱεῖσι.

Πρότερον γὰρ ἡ Ἀκαδημία τὸ χωρίον Ἑκαδημίας ἐκαλεῖτο. σύμμιξιν ἐποιήσατο τῶν τε Ἡρακλειτείων λόγων καὶ Πυθαγορικῶν καὶ Σωκρατικῶν. τὰ μὲν γάρ, αἰσθητά, καθ' Ἡράκλειτον· τὰ δέ, νοητά, κατὰ Πυθαγόραν· τὰ δέ, πολιτικά, κατὰ Σωκράτην ἐφιλοσόφει. ὠφέληται δὲ πολλὰ παρ' Ἐπιχάρμου. 78 φησὶ γὰρ ὁ "Ἐπίχαρμος, Λέγουσιν οἱ σοφοὶ τὴν ψυχὴν τὰ μὲν διὰ τοῦ σώματος αἰσθάνεσθαι, οἷον ἀκούουσαν, βλέπουσαν· τὰ δ' αὐτὴν καθ' αὑτὴν ἐνθυμεῖσθαι, μηδὲν τῷ σώματι χρωμένην. διὸ καὶ τῶν ὄντων τὰ μέν, αἰσθητὰ εἶναι· τὰ δέ, νοητά. ὧν ἕνεκα καὶ Πλάτων ἔλεγεν ὅτι δεῖ τοὺς συνιδεῖν τὰς τοῦ παντὸς ἀρχὰς ἐπιθυμοῦντας, πρῶτον μὲν αὐτὰς καθ' αὑτὰς διελέσθαι τὰς ἰδέας· οἷον ὁμοιότητα, καὶ μονάδα καὶ πλῆθος, καὶ μέγεθος, καὶ στάσιν καὶ κίνησιν·

A *Suauiloquens orator, & is quem iure cicadis*
Argutis possis cōponere, quas Hecademi
Consuet arbustum modulātes voce canora.

Initio enim Hecademi fūdus Academia dicta fuit. Hic Heracliti, Pythagoræ & Socratis rationes commiscuit atque confudit. nā quæ sensibus obuia sunt, B ex Heracliti sententia tractauit: quę mente comprehenduntur, secundum Pythagoram explicuit: in politicis & ciuilibus rebus, à Socrate non discessit. Multa ab Epicharmo comico mutuatus est, vt testatur Alcimus: qui etiam hæc dicit, Rerum periti dicunt animam partim per corpus C persentiscere, nimirum videndo audiendóque: partim per se ipsam concipere atque intelligere, nusquā corporis ope vsam: ac proinde rerum alias sensibus percipi, alias animo cognosci. Quamobrem Plato dixit eos qui vniuersitatis primordia animo complecti desiderant, primùm oportere seorsum per se rerum D formas (ideas appellant) disiungere atque dispartire: exempli gratia, similitudinem & vnitatem, multitudinem & magnitudinem, statum & motum,

Secundo loco ipsum per se honestum, bonũ & æquũ, quæque eius generis sunt alia constituere. Tertio, cernere quæ ideæ sub eandem rationem cadant: vt scientiam aut proceritatẽ, aut principatum: idque animo reputare, quòd nostratia cum illis gentilia sint, ac nomine cõueniant, & quòd cum iis participẽt: verbi gratia, Æqua esseque cum æquo: honesta, quæ cum honesto cõmunicent. Inter ideas autem vnum est aliquod sempiternum, & intelligẽtia ipsa, omniúmque affectionum vacuum: propterea dicit ideas, id est, rerum formas, existere tanquam exemplaria, cętera iis assimulari, velut earum expressa simulachra. De bono summo & ideis sic fermè Epicharmus loquitur: Num tibiæ cantillatio res quæpiam est? certè est. homo ergo cantillatio tibiæ est. Minimè gentium. Agè videam: quid verò tibicen aliquis, videtur ne tibi esse homo, an secus? Prorsus. Idẽ igitur sẽtire de bono videris, vt hoc, bonũ sit, illud, res sit per se: qui dena carminũ genera perdidicit, is iã bonus efficitur.

A δεύτερον αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον καὶ τὰ τοιαῦτα ὑποθέσθαι. τρίτον δὲ, τῶν ἰδεῶν συνιδεῖν ὅσαι πρὸς ἀλλήλας εἰσὶν, οἷον ἐπιστήμην, ἢ μέγεθος, ἢ δεσποτείαν· ἐνθυμουμένους ὅτι τὰ παρ' ἡμῖν, διὰ τὸ μετέχειν ἐκείνων, ὁμώνυμα ἐκείναις ὑπάρχει. λέγω δὲ οἷον, δίκαια B μὲν, ὅσα τοῦ δικαίου· καλὰ δὲ, ὅσα τοῦ καλοῦ. ἔστι δὲ τῶν εἰδῶν ἕκαστον ἀΐδιόν τε καὶ νόημα, καὶ πρὸς τούτοις ἀπαθές. διὸ καί φησιν ἐν τῇ φύσει τὰς ἰδέας "ἱστάναι, καθάπερ παραδείγματα· τὰ δ' ἄλλα ταύταις ἐοικέναι, τούτων ὁμοιώματα καθεστῶτα. ὁ τοίνυν Ἐπίχαρμος περί τε C τοῦ ἀγαθοῦ καὶ περὶ τῶν ἰδεῶν οὕτω λέγει, Ἆρ' ἐστὶν αὔλησις τὶ πρᾶγμα; πάνυ μὲν οὖν. ἄνθρωπος οὖν αὔλησίς ἐστιν; οὐδαμῶς. φέρε ἴδω· τί δ', "αὐλητὰς τίς. εἰ μέντοι δοκεῖ ἄνθρωπος, ἢ γὰρ οὔ; πάνυ μὲν οὖν. οὐκοῦν δοκεῖς οὕτως ἔχειν καὶ περὶ "τ' ἀγαθοῦ. τὸ μὲν ἀγαθόν·" τὸ δὲ, D πρᾶγμα εἶμεν καθ' αὑτὸ, ὅστις δέκα εἴδη μαθὼν τῆνο, ἀγαθὸς γίγνεται οὗτος.

St. ἑστάναι,

St. αὐλητάς τις ἔμεν τοι

St. τἀγαθοῦ. vel τοῦ ἀγαθοῦ.

79

ὁ Πλάτων Χαβρίᾳ συνεῖπε τῷ στρατηγῷ φεύγοντι θανάτου, μηδενὸς τῶν πολιτῶν τοῦτο πρᾶξαι βουληθέντος. ὅτε καὶ ἀνιόντι αὐτῷ εἰς τὴν ἀκρόπολιν σὺν τῷ Χαβρίᾳ, “Κρωβύλος ὁ συκοφάντης ἀπαντήσας, φησὶν, Ἄλλῳ συναγορεύσων ἥκεις, ἀγνοῶν ὅτι καὶ σὲ τὸ Σωκράτους κώνειον ἀναμένει; Ὁ δ᾽ ἔφη, Καὶ ὅτε ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐστρατευόμην, ὑπέμενον τοὺς κινδύνους, καὶ νῦν ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος διὰ φίλον ὑπομενῶ. Τοιοῦτος δὲ ὢν, ὅμως ἐσκώφθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν κωμικῶν. Θεόπομπος γοῦν φησὶν,

Κρωβύλος

Ἓν γάρ ἐστιν οὐδὲ ἕν,
Τὰ δὲ δύο μόλις ἕν ἐστιν ὥς φησι Πλάτων,

Ἀλλὰ καὶ Ἀναξανδρίδης,

Ὅτε “ τὰς μωρίας ἔτρωγεν ὥσπερ ὁ Πλάτων.

Καὶ Τίμων, παραγραμματίζων αὐτὸν,

Ὡς ἀνέπλασε Πλάτων, πεπλασμένα θαύματα εἰδώς.

Ἄλεξις.

Εἰς καιρὸν ἥκεις, ὡς ἔγωγ᾽ ἀπορουμένη
Ἄνω κάτω τε περιπατοῦσ᾽, ὥσπερ Πλάτων,
Σοφὸν οὐδὲν εὕρηκα, ἀλλὰ κοπιῶ τὰ σκέλη.

A Plato Chabriam ducem capitis accusatum comitabatur, nullo id ciuium tentare auso: quo tempore inter ascendendum vnà cum illo in arcem Athenarum, quum Crobylus quadruplator illi obuiam factus, istud ingessisset: Alteri auxiliaturus venis, at nescis te quoque manere Socratis cicutam: ipse respondit, B Quum pro patria militarē, pericula sustinui, & quidē nunc in amici gratiam, ne officium deseram, sustinere non verebor. Eiusmodi tamen vir non effugit maledicta & scommata comicorum: inter quos Theopompus,

Vnum enimuero ne vnū quidem est,
Imò duo vix sunt vnū, quod sentit Plato.

C Præterea Anaxandrides,

Quum deuorabat oleas, vt solet Plato.

Et Timon ad nomen alludens,

Ceu finxit portenta loqui & miracula doctus
Vana Plato.

Item Alexis,

In tempore aduenis. nam consilii indiga
Sursum deorsum palor, vt Plato, obambulans:
Nec repperi sapientem lassa cruribus.

Iterum, A

Ipsi tibi ignota loqueris, quin ut Plato
Vagus discurre, & quid cepe ac nitrum, scies.

Amphis in Amphicrate,

Quod nam istud sit bonum, quo tu potirier
Te posse reris propter hanc, equidem minus
Here scio, quàm Platonis B *quod fuerit bonum.*

Plato, quæ assecutus & animo complexus fuit, asserit, falsa refutat, de incertis definire supersedet: de iis quæ approbat, per quatuor personas sententiam suam prodit, nempe Socratem, Timæum, Atheniensem hospitem, & exterum Eleaten. Mendacium verò refellentes inducit Thrasymachum, Callicle͂, Polum, & Gorgiam. Animam dicebat principium sui habere arithmeticam, corpus verò, geometriam. definiebátque animam esse formam spiritus quoquouersum distracti, & se suapte vi mouentem.

PYRRHO, Eleus, Anaxarcho comes, cum Gymnosophistis, Indis, & Magis, consuetudinem habuit. Hic legem quandam

καὶ πάλιν.

Λέγεις περὶ ὧν οὐκ οἶσθα, "συσ- 81 L. συσ-
πουδῶς τρέχων / πουδῶς
Πλάτωνι, καὶ γνώσῃ λίτρον καὶ
κρόμμυον.

Ἄμφις Ἀμφικράτει.

Τὸ δ' ἀγαθὸν ὅ, τι ποτ' ἐστὶν,
οὗ σὺ τυγχάνειν 82
Μέλλεις διὰ ταύτην, ἧττον
οἶδα τοῦτ' ἐγὼ
B Ὦ δέσποτ' ἢ τὸ τοῦ Πλάτωνος
ἀγαθόν.

Ὁ Πλάτων περὶ μὲν ὧν κατείληφεν ἀποφαίνεται. τὰ δὲ ψευδῆ διελέγχει. περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ἐπέχει. καὶ περὶ μὲν τῶν αὐτῷ δοκούντων ἀποφαίνεται διὰ τεσσάρων προσώπων, "Σωκράτους, Τιμαίου. 83 περὶ δὲ τῶν ψευδῶν ἐλεγχομένοις εἰσάγει Θρασύμαχον, C Καλλικλέα, Πῶλον, Γοργίαν. ἔλεγε δὲ τὴν μὲν ψυχὴν, ἀρχὴν ἔχειν ἀριθμητικὴν, τὸ δὲ σῶμα, γεωμετρικήν. ὡρίζετο δὲ αὐτὴν ἰδέαν τοῦ πάντη διεστῶτος πνεύματος· αὐτοκίνητόν τε εἶναι.

ΠΥΡΡΩΝ ὁ Ἠλεῖος, Ἀναξάρχῳ συνακολουθῶν, καὶ τοῖς Γυμνοσοφι- D σταῖς καὶ τοῖς Μάγοις συνέμιξεν. ὅθεν τὸ τῆς "ἀκαταληψίας 84

A καὶ ἐποχῆς εἶδος εἰσαγαγών. οὐδὲν γὰρ ἔφασκεν οὔτε καλὸν οὔτε αἰσχρὸν οὔτε δίκαιον, οὔτε ἄδικον. καὶ ὁμοίως ἐπὶ πάντων, μηδὲν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, νόμῳ δὲ καὶ ἔθει πάντα τοὺς ἀνθρώπους πράττειν. οὐ γὰρ μᾶλλον τόδε ἢ τόδε εἶναι ἕκαστον. φασὶ δὲ αὐτὸν ἐκπατεῖν καὶ ἐρημάζειν, σπανίως ἐπιφαινόμενον τοῖς οἴκοι. B τοῦτο δὲ ποιεῖν, ἀκούσαντα Ἰνδοῦ τινὸς ὀνειδίζοντος Ἀναξάρχῳ, ὡς οὐκ ἂν ἕτερόν τινα διδάξαι οὗτος ἀγαθόν, αὐτὸς αὐλὰς βασιλικὰς θεραπεύων. ἀεί τε εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι· ὥστε εἰ καί τις αὐτὸν καταλίποι μεταξὺ λέγοντα, αὑτῷ διαπεραίνειν τὸν λόγον. C πολλάκις δὲ καὶ ἀπεδήμει μηδενὶ προειπών, καὶ συνερέμβετο οἷς τισιν ἤθελε. καταληφθεὶς δέ ποτε αὑτῷ λαλῶν, καὶ ἐρωτηθεὶς τὴν αἰτίαν, ἔφη μελετᾶν χρηστὸς εἶναι. ἐν ταῖς ζητήσεσιν ὑπ' οὐδενὸς κατεφρονεῖτο, διὰ τὸ ἐξοδικῶς λέγειν καὶ πρὸς ἐρώτησιν.

& formulam inuexit incomprehensibilitatis (quã ἀκαταληψίαν vocat, *quasi nihil percipi posit*) & epoches: *quam assensionis retentionem, suspensionémue dicimus.* Negabat quidquã reuera esse honestum, vel flagitiosum, iustum vel iniustum: & consimiliter de cæteris. Homines tantummodo cuncta agere aut ex legis instituto aut ex consuetudine differebat, nihilo enim magis hoc quàm illud esse. Prædicant, illum solere solitudines & secessus captare, rarò domesticis vidédum se præbendo. Idque fecisse ab eo tempore quo Indum audierat Anaxarcho exprobrantem obiicientémque, quòd alium neminem virtutem & bonum doceret, ipse aulas regum colens atque frequentans. Præterea eodem in statu habitúque persistere solitum memorant: vt etiamsi dicentem quis desereret, secum nihilominus incœptum sermonem perageret. Non rarò peregrinationem suscipiebat, nemini sui instituti indiciũ faciens: & quibuscũ vellet vnà vagabatur. Deprehẽsus quãdoque secũ loqui, caussámque interrogatus, respõdit meditari secũ, qua ratione vir bonus fiat, & aliis vtilis. In quæstionib' nemo despectui illũ habuit, eo quòd oratione pressa & ad interrogationẽ accõmodata respõderet.

In patria tanti est habitus, vt pontifex maximus designatus fuerit: atque in eius gratiam omnibus philosophis immunitas à vectigalibus plebiscito promulgata est. Piè vixit & cum sorore obstetricante. Idem in forum deferebat venum auiculas, si ita res ferebat, & porcellos. Vtensilia domus promiscuè tergebat atque mundabat. Commotior in sororem, cui Philistę nomen erat, & ob id reprehensus ab alio, dixit, In muliercula nō esse edendum specimen adiaphoriæ & indifferentiæ. Irruente olim in eum cane exterritus, ad culpantem dixisse memoratur, Quàm difficile est hominem penitus exuere. contendendum tamen est primùm, quàm fieri potest maximè operibus, si id nequeat, saltem ratione.

POTAMON. Potamonem Mitylenæum rhetorem, patrium solum repetentem, Tiberius Cæsar huiusmodi literis viatici loco instructum dimisit, POTAMONEM LESBONACTIS FILIVM SIQVIS OFFENDERE AVT INCOMMODARE AVSVS

A οὕτω δ' ὑπὸ τῆς πατρίδος ἐτιμήθη, ὥστε καὶ ἀρχιερεὺς κατέστη, καὶ δι' ἐκεῖνον πᾶσι τοῖς φιλοσόφοις ἀτέλεια ἐψηφίσθη. εὐσεβῶς καὶ τῇ ἀδελφῇ συνεβίω ''μαιουμένῃ· καὶ φέρων εἰς τὴν ''αὔριον, ἐπίπρασκεν, ὀρνίθια εἰ τύχοι καὶ χοιρίδια. καὶ τὰ ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐκάθαιρεν ἀδιαφόρως. καὶ χολήσας τι περὶ τῆς ἀδελφῆς, Φιλίστα ἐκαλεῖτο· πρὸς δὲ τὸν λαβόμενον, εἶπεν ''ὡς οὐκ ἐν γυναίῳ ἐπίδειξις τῆς ἀδιαφορίας. καὶ κυνός ποτε ἐπενεχθέντος ''διασοβηθέντος, εἶπε πρὸς τὸν αἰτιασάμενον ὡς χαλεπὸν εἴη ὁλοσχερῶς ἐκδῦναι τὸν ἄνθρωπον. διηγωνίζετο δὲ πρῶτον μὲν ὡς οἷόν τε τοῖς ἔργοις πρὸς τὰ πράγματα, εἰ δὲ μή, τῷ γε λόγῳ.

85 86 St. ἀδελφῆς (Φιλίστα ἐκαλεῖτο) πρὸς δὲ τὸν 87 88

B

C

ΠΟΤΑΜΩΝΑ, τὸν Μιτυληναῖον, ῥήτορα, εἰς τὴν πατρίδα ἐπανιόντα ποτέ, ὁ Καῖσαρ Τιβέριος τοιούτοις ἐφωδίαζε γράμμασι. ΠΟΤΑΜΩΝΑ ΤΟΝ ΛΕΣΒΩΝΑΚΤΟΣ ΕΙ ΤΙΣ ΑΔΙΚΕΙΝ ΤΟΛΜΗΣΟΙ, ΣΚΕΨΑΣΘΩ ΕΙ ΜΟΙ ΔΥΝΗΣΕΤΑΙ ΠΟΛΕΜΕΙΝ.

St. τολμήσει

FVERIT, CONSIDERET SECVM ILLE AN MECVM SVSCIPERE BELLVM VALEAT.

Σ S

ΣΙ´ΒΥΛΛΑ, Ῥωμαϊκὴ λέξις ἐστὶν, ἑρμηνευομένη προφῆτις. ὅθεν αἱ θήλειαι μάντιδες ἑνὶ ὀνόματι Σίβυλλαι ὠνομάζοντο. γεγόνασι δὲ Σίβυλλαι δέκα. ὧν πρώτη ἡ Χαλδαία, ἡ περὶ Χριστοῦ προφητεύσασα. εἰ δὲ οἱ στίχοι αὐτῆς ἀτελεῖς εὑρίσκονται καὶ ἄμετροι, οὐκ αὐτῆς ἡ αἰτία, ἀλλὰ τῶν ταχυγράφων, ἀσυμφθασάντων τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου· ἅμα γὰρ τῇ ἐπιπνοίᾳ ἐπέπαυτο ἡ τῶν λεγομένων μνήμη.

SIBYLLA, Romana vox est, fatidicam mulierem significans: vnde vaticinæ fœminæ vno nomine Sibyllæ vocantur. decem autem numero fuere: quarum prima, Chaldæa, de Christo vaticinata est. Cuius si versus aliquot imperfecti & metricis legibus parum constantes inueniantur, non ipsius id culpa, sed notariorum vitio accidit: qui vim ac flumen verborum calamo assequi nequiuerunt: quòd simul cum cessante inspiratu, dictorum memoria intercideret atque moreretur.

ΣΤΗΣΙ´ΧΟΡΟΣ ὁ λυρικὸς, γράψας ψόγον Ἑλένης, ἐτυφλώθη· πάλιν δὲ γράψας Ἑλένης ἐγκώμιον, ἀνέβλεψεν. ἐκλήθη δὲ Στησίχορος ὡς πρῶτος ἐν κιθαρῳδίᾳ στήσας χορόν. πρότερον γὰρ Τισίας ἐλέγετο.

STESICHORVS, Lyricus, quum scripsisset Helenæ vituperium, luminibus orbatus fuit: recepto visu, pòstquam recãtasset, edito Helenæ encomio. Nomen autem Stesichori accepit, quòd primus chorum statuerit in cantu ad citharam: dictus antea Tisias.

ΣΑΠΦΩ´ ἡ Λεσβία δι᾽ ἔρωτα Φάωνος τοῦ Μιτυληναίου ἐκ τοῦ Λευκάτα κατεπόντισεν ἑαυτήν.

SAPPHO, Lesbia, amore Phaonis Mitylenæi ardens, de Leucate promontorio in mare præcipitem se dedit.

ΣΟΦΟΚΛΗ͂Σ ὁ τραγικὸς Μέλιττα ἐκαλεῖτο διὰ τὸ ἡδύ.

SOPHOCLES tragicus, Apis cognominatus fuit, ob carminis suauitatē.

SOPHRON, Syracusius, Agathoclis F. scripsit oratione soluta, sed Dorica dialecto, Mimos masculos & muliebres: quos Platonem semper in manibus habuisse ferunt, illisque etiam indormire suetum.

A ΣΩ'ΦΡΩΝ Συῤῥακούσιος, Ἀγαθοκλέους, ἔγραψε καταλογάδην Δωρίδι διαλέκτῳ, μίμους ἀνδρείους καὶ γυναικείους. καὶ φασὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον ἀεὶ ἐντυγχάνειν αὐτοῖς, ὡς καὶ καθεύδειν ἐπ' αὐτῶν ἔσθ' ὅτε.

STILPON, Megarensis, inuentionis gratia & argutiis in tantum superauit cæteros, vt omnis tantumnon Græcia coniectis in eum oculis intenta Megarisare cœperit. Auellit itaque ab illis multos discipulos: præterea Diphilum Bosphorianum, & Myrmecem Exæneti F. ad se venientes arguendi gratia, affectatores habuit. Excepit eum benignè Ptolemæus, cognomento Seruator: qui Megaris potitus & pecuniam illi dedit, & vt secum in Ægyptum nauigaret, hortatus est. At ille exiguum quid peculiolæ admisit: itérque abnuens, in Æginam tantisper concessit donec ille regnum repetisset. Quin & Demetrius, Antigoni F. occupatis Megaris, & ædificium ipsius ab iniuria conseruari, & facultates iam antè direptas restitui

ΣΤΙ'ΛΠΝΩΝ ὁ Μεγαρεὺς τοσοῦτον εὑρησιλογίᾳ B καὶ σοφιστείᾳ προῆγε τοὺς ἄλλους, ὥστε μικροῦ δεῆσαι πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἀφορῶσαν εἰς αὐτὸν, "μεγαρείσαι. ἀπέσπασε μὲν οὖν καὶ ἄλλους πολλοὺς, Δίφιλον δὲ τὸν Βοσπορειανὸν καὶ Μύρμηκα τὸν Ἐξαινέτου παραγενομένους ὡς ἐλέγξοντας, ζηλωτὰς ἔσχε. τοῦτον ἀπεδέχετο καὶ Πτολεμαῖος ὁ Σωτήρ· καὶ ἐγκρατὴς C Μεγάρων γενόμενος, ἐδίδου τε ἀργύρειον αὐτῷ, καὶ παρεκάλει εἰς Αἴγυπτον συμπλεῖν. ὁ δὲ, μέτριον μέν τι τοῦ ἀργυρίου προσήκατο. ἀρνησάμενος δὲ τὴν ὁδὸν, μετῆλθεν εἰς Αἴγιναν, ἕως ἐκεῖνος ἀπέπλευσεν. ἀλλὰ καὶ Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου, καταλαβὼν τὰ D Μέγαρα, τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ φυλαχθῆναι, καὶ πάντα τὰ ἁρπαγέντα προὐνόησεν ἀ-

L. & alij Στίλπων.

St. μεγαρίσαι.

προσδοθῆναι. ὅτε δὲ βουλομένῳ παρ' αὐτοῦ τῶν ἀπολωλότων ἀναγραφὴν λαβεῖν, ἔφη μηδὲν τῶν ἰδίων ἀπολωλεκέναι. παιδείαν γὰρ μηδένα ἐξενηνοχέναι· τόν τε λόγον ἔχειν καὶ τὴν ἐπιστήμην. καὶ αὐτῷ διαλεχθεὶς περὶ ἀνθρώπων εὐεργεσίας οὕτως εἷλεν, ὥστε προσέχειν αὐτῷ. ἦν δ' ἀληθῶς κομψότατος, καὶ ἀφελής, καὶ ἀνεπίπλαστος, πρός τε τὸν ἰδιώτην εὔθετος· οὗτος ἰδὼν τὸν Κράτητα χειμῶνος συγκεκαλυμμένον, ὦ Κράτης, εἶπε, δοκεῖς μοι χρείαν ἔ-
89 χειν ἱματίου " καὶ νοῦ. ἤτοι νοῦ καὶ ἱματίου. Καὶ ὃς παρῳδήσας, εἶπεν εἰς αὐτὸν οὕτω,

Extat Iliad. θ.

Καὶ μὴν Στίλπων' ἐσεῖδον χάλεπ' ἄλγε' ἔχοντα
Ἐν Μεγάροις, ὅθι φασὶ Τυφωέος ἔμμεναι εὐνάς·
Ἔνθάδ' ἐρίζεσκεν, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι,
Τὴν δ' ἀρετὴν παρὰ γράμμα διώκοντες κατέτριβον.

90 οὗτος ὁ Στίλπων γηράσας, καὶ νοσήσας, οἶνον προσηνέγκατο, ὡς τάχιον ἀποθάνῃ· ὃ καὶ γέγονεν. οὗτος ἀνῄρει τὰ εἴδη· καὶ ἔλεγε τὸν λέγοντα ἄνθρωπον εἶναι μηδένα. οὔτε γὰρ τόνδε λέγειν, οὔτε τόνδε

A curauit. Quando poſcenti tabulas amiſſæ ſubſtantiæ indices regi reſpondit, nihil ſibi priuatæ rei periſſe, quando nemo ademerit ſibi doctrinam, & eloquentiam ſciẽtiámque reliquas habeat. Itaque de beneficentia diſſerẽs, quæ à mortalibus præſtari poſſit, ita regem cepit atque demulſit, vt ab eo totus penderet.

B Fuit reuera feſtiuus, ſimplex, ſimulationis neſcius, & rudibus accommodatus. Hic videns Cratetem hyeme amictu obnuptum, Videris, inquit, mihi Crates nouo opus habere indumento: nimirum mente & veſte. In quem mox Crates parodia Homerica ita luſit:

Vidi equidem Megaris Stilponem infanda ferentem,
C *Fama vbi centimanum cepiſſe Typhoea ſedes.*
Ille agitat lites: circum illum denſa caterua
Virtutem contra hæc actoris ſcripta terebat.

Porrò Stilpon, ſenio confectus, morbóque implicitus, vinum popoſcit, quò mors accelerаretur: quod & euenit. Hic tollebat ſpecies: aiebátque, qui diceret
D hominẽ eſſe neminẽ. neque enĩ de hoc loqui, aut de illo.

cur enim potius de hoc, quàm de illo? neque igitur de hoc: rursus, Olus quod digito monstratur, nō est: fuit enim ante millenos annos olus, non est igitur hoc olus.

A Τί γὰρ μᾶλλον τόνδε ἢ τόνδε; οὔτε ἄρα τόνδε. καὶ πάλιν, Τὸ λάχανον οὐκ ἔστι τὸ δεικνύμενον· λάχανον γὰρ ἦν πρὸ μυρίων ἐτῶν, οὐκ ἄρα ἐστὶ τοῦτο λάχανον.

T

Timaevs Tauromenita dictus fuit cōuitio, Anus collectrix: eò quòd triuialia cōscriberet, velut anilia fabulamenta.

T

ΤΙ'ΜΑΙΟΣ ὁ Ταυρομενείτης Γραοσυλλέκτρια ἐλέγετο, διὰ τὸ τὰ τυχόντα ἀ-

B ναγράφειν.

Timolavs Larissæus rhetor congeminauit Iliadē, versum semper versui subiiciens, hoc modo,

Iram diua mihi Pelidæ suggere Achillis,
Quam Chrysæ ob natā sumpsit (cui iniuria facta)
Letalem, quæ mille malis inuoluit Achiuos,
Pugnantes, dum bella cient ductore carentes,
Heroúmque animas fortes demisit ad orcum,
Hectoreis manibus quos hausit mißile ferrum.

ΤΙΜΌΛΑΟΣ ὁ Λαρισσαῖος ῥήτωρ ἐδιπλασίασε τὴν Ἰλιάδα παρεμβαλὼν στίχον πρὸς στίχον. ἔχει δὲ οὕτως,

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος,
Ἣν ἔθετο Χρύσου κεχολωμένος εἵνεκα κούρης,
C Οὐλομένην. ἣ μυρί᾽ Ἀχαιοῖς ἄλγε᾽ ἔθηκεν
Μαρναμένοις, ὅτε Τρωσὶν ἄτερ πολέμιζον ἄνακτος·
Πολλὰς δ᾽ ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
Ἕκτορος ἐν παλάμῃσι δαϊζομένων ὑπὸ δουρί.

Tribonianvs, Iustiniano imperatori adulans, ei persuasit non moriturum ipsum, sed vnà cū corpore raptum cælo immigraturum. erat autē paganus & impius

ΤΡΙΒΩΝΙΑΝΌΣ, κολακεύων Ἰουστινιανὸν βασιλέα, ἔπειθεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀποθανεῖται, ἀλλὰ μετὰ σαρκὸς εἰς οὐρανὸν ἁρπαγήσεται. ἦν δὲ ὁ Τριβωνιανὸς, Ἕλλην καὶ ἄθεος.

ΤΥΡΤΑΙ͂ΟΝ φασὶ τὸν ἐλεγειοποιὸν τοῖς μέλεσι χρησάμενον, ὅτε Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίοις ἐπολέμουν, παροτρῦναι Λακεδαιμονίοις, καὶ ταύτῃ ἐπικρατεστέρους ποιῆσαι.

Tyrtaevs. Tyrtæum, elegiacum poetam, carminibus Lacedæmonios (quo tempore cum Meſſeniis bellum gerebãt) animaſſe, eaque ratione victoriam illis peperiſſe proditum eſt.

ΤΥΡΑΝΝΙΩ͂Ν ὁ Ἐμισηνὸς, Θεόφραστος πρὶν καλούμενος, μετεκλήθη Τυραννίων, ὡς καταϊρέχων τῶν ὁμογόλων· "οὗτος αἰχμάλωτος ὑπὸ Λουκούλλου ληφθεὶς, καὶ πλούσιος ἐν Ῥώμῃ γενόμενος, ἐκτήσατο "βιβλίων ὑπὲρ τὰς τρεῖς μυριάδας.

Tyrannion Emiſenus, priùs Theophraſtus, [*ab eloquij diuinitate*,] poſteriùs Tyrannion mutato nomine dictus eſt: quòd æquales qui in eodẽ ſecum ludo erudiebantur, vexaret moleſtarétque. Captus fuit à Lucullo, Romæque in magnis diuitiis viuens poſſedit ſupra tres librorum myriadas.

Υ

ΥΠΑΤΙΑ, ἡ Θέωνος θυγάτηρ τοῦ Ἀλεξανδρέως φιλοσόφου, καὶ αὐτὴ φιλόσοφος, διεσπάσθη ὑπὸ Ἀλεξανδρέων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐνυβρισθὲν, "καθ' ὅλης τῆς πόλεως διεσπάρη. τοῦτο δὲ πέπονθε, "διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν σοφίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰ περὶ ἀστρονομίας.

Hypatia, Theonis Alexandrini philoſophi filia, ab Alexandrinis diuulſa ac diſcerpta eſt. cadauer ludibrio iactatum per totam vrbẽ fruſtatim diſparatum ac ſparſũ fuit. quod illi accidit ex inuidia orta ob eximiam peritiam rerum præſertim Aſtronomicarum.

Φ

ΦΑΙΔΩΝ, Ἠλεῖος, ὁ Σωκράτους μαθητὴς, αἰχμάλωτος ὑπὸ Ἰνδῶν ληφθεὶς, εἶτα πραθεὶς πορνοβοσκῷ τινί,

Phaedon, Eleus, Socratis auditor, ab Indis captus, ac lenoni venũdatus,

ab eo prostitutus Athenis fuit ad stuprum. Is fortè in Socratē incidens, publicè profitentē, disputationibus illius mirè affici cœpit: petiitque obnixè vt redimeretur. Itaque Alcibiadē flexit Socrates, qui eum mercaretur. quo facto iam inde philosophari incepit. AVspicatus est Eliacam sectā, à se nomen adeptā: quę postea à Menedemo Eretriēsi Eretriaca appellata fuit.

PHERECYDES Syrius (est autem Syra è Cycladibus insulis vna) nullo vsus fuisse magistro, suóque marte profecisse dicitur, postquā apocrypha & arcana Phœnicum commētaria nactus fuerat. Hic primus opinionem de animorum transmigratione inuexit. absumptus autem fuit à pediculis.

PHILEMON, Syracusan', nimio risu extinctus fuit: vt & Philistion Nicæensis, de quo extat epigramma,

Mortalium ærumnosam vitam miscuit

Risu Philistion, Nicæa quē dedit.

Hic scripsit Cachinatorem.

A περιέστη ὑπ' αὐτοῦ περὶς ἑταίρησιν ἐν Ἀθήναις. ἐντυχὼν δὲ Σωκράτει ἐξηγουμένῳ, ἠράσθη τῶν λόγων αὐτοῦ, καὶ αἰτεῖ λύσασθαι. ὁ δὲ πείθει Ἀλκιβιάδην πρίασθαι αὐτόν· καὶ ἦν τὸ ἐντεῦθεν φιλόσοφος. οὗτος ἦρξε τῆς ἀπ' αὐτοῦ κληθείσης Ἠλειακῆς αἱρέσεως· ἥτις ὕστερον ὑπὸ Μενε- B δήμου τοῦ Ἐρετριέως Ἐρετριακὴ προσηγορεύθη.

ΦΕΡΕΚΥΔΗΝ τὸν Σύριον, (ἔστι δὲ μία τῶν Κυκλάδων νήσων ἡ Σύρα) φασὶν οὐ σχεῖν διδάσκαλον, ἀλλ' ἑαυτὸν ἀσκῆσαι, κτησάμενον τὰ Φοινίκων ἀπόκρυφα βιβλία. οὗτος πρῶτος τὸν περὶ C μετεμψυχώσεως λόγον εἰσήνεγκε. γέγονε δὲ φθειρόβρωτος.

ΦΙΛΗΜΩΝ ὁ Συρακούσιος ὑπὸ σφοδροῦ γέλωτος ἐτελεύτησεν, ὡς [...] δὲ καὶ Φιλιστίων ὁ [...]ικαεύς. εἰς ὃν καὶ ἔστι τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα·

Ὁ [...]ν πολυστένακτον ἀνθρώπων βίον

Γέλωτι μίξας Νικαεὺς Φιλιστίων.

οὗτος ἔγραψε τὸν Φιλόγελων.

Steph. δὴ καὶ

Φιλίσκον τὸν Μιλήσιον, ῥήτορα, πρότερον αὐλητὴν ὄντα παραδοξότατον, Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ αὐλοτρύπην ἐκάλει. A

PHILISCVS, Milesius, rhetor, antea clarus artis gloria tibicen: quem Isocrates orator tibiarum foratorem nuncupabat.

ΦΙΛΗΤΑΣ ὁ Κῷος, ἰσχνωθεὶς ἐκ τοῦ ζητεῖν τὸν καλούμενον ψευδόμενον λόγον, ἀπέθανε.

PHILETAS, Cous, præ maciletia vitam finiit, dum fallacem, quã vocãt, ratiocinationem exquirere studet.

ΦΙΛΩΝ ὁ Ἑβραῖος τοσαύτην πρὸς Πλάτωνα ὁμοιότητα ἔσχε, κατά τε φράσιν καὶ διάνοιαν, ὡς καὶ εἰς παροιμίαν παρ' Ἕλλησι τοῦτο χωρῆσαι, Ἢ Πλάτων φιλωνίζει, ἢ Φίλων πλατωνίζει. B

PHILON, Hebræus, tantam cum Platone & ingenio & scriptis affinitatẽ habuit, vt in prouerbium abierit apud Græcos, Aut Plato Philonisat, aut Philo Platonisat.

ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ ὁ Λήμνιος, ὁ τὰς εἰκόνας γράψας, υἱὸς τῷ τοῦ προτέρου σοφιστοῦ Φιλοστράτου Λημνίου. οὗτος ὁ δεύτερος ἐσοφίστευσεν ἐν Ἀθήναις, εἶτα ἐν Ῥώμῃ, ἐπὶ Σεβήρου τοῦ βασιλέως. C

PHILOSTRATVS, Lemnius, qui de imaginibus librũ scripsit, filius fuit primi sophistæ Philostrati Lẽnii. Docuit Athenis postea, Romæ imperante Seuero.

X

ΧΟΙΡΙΛΛΟΣ Σάμιος ποιητὴς ἔγραψε τὴν Ἀθηναίων νίκην κατὰ Ξέρξου. ἐφ' οὗ ποιήματος καθ' ἕκαστον στίχον στατῆρα χρυσοῦν ἔλαβε· καὶ σὺν τοῖς Ὁμήρου ἀναγινώσκεσθαι ἐψηφίσθη. D

X

CHOERILLVS, Samius poeta, scripsit Atheniẽsium victoriam de Xerxe: pro cuius poematis singulis versibus aureum staterem dono accepit: decretúmque senatuscõsulto vt cum Homericis scriptis simul legeretur.

ΧΡΥΣΙΠΠΟΝ τὸν φιλόσοφον αἰτιῶνταί τινες,

CHRYSIPPVS, Chrysippum philosophum criminantur nõnulli, quòd

præuidisse animo se dixerit, qua ratione sapienti quæstus sit faciẽdus, & qua de caussa instituẽdus. Nam si in vitæ gratiam id fiat, vitam ait esse in mediis habendã: sin vt voluptati seruiatur, ipsamquoque eodẽ in numero habendam: at si propter virtutem, hanc abundè per se instructam opibus ad vitam beatè peragendam. Sunt autem (vt dicũt) ridiculi modi quæstus eiusmodi: qui si à rege proficiscatur, cedẽdum illi necessariò fuerit: si ab amicitia, venalis ea fuerit, accepto munere: sin à sapiẽtia, hæc quoque mercenaria fuerit. Hũc ad philosophiã accessisse perhibent, postquam in fiscum regis tota paterna substantia diffluxisset.

A προνοεῖν λέγοντα ὅπως ποριστέον τῷ σοφῷ. φασὶ γὰρ, τίνος χάριν ποριστέον αὐτῷ; εἰ μὲν γὰρ τοῦ ζῆν ἕνεκα, ἀδιάφορον τὸ ζῆν· εἰ δὲ ἡδονῆς, καὶ αὐτὴ ἀδιάφορον· εἰ δὲ τῆς ἀρετῆς, αὐτάρκης αὕτη πρὸς εὐδαιμονίαν. καταγέλαστοι δὲ (φασὶ) καὶ οἱ τρόποι τοῦ πορισμοῦ, οἷον οἱ ἀπὸ βασιλέως, εἴκειν γὰρ αὐτῷ δεήσει· καὶ οἱ ἀπὸ φιλίας· B λήμματος γὰρ ὤνιος ἡ φιλία ἔσται, καὶ οἱ ἀπὸ σοφίας· μισθαρνήσει γὰρ ἡ σοφία. τοῦτον δὲ Χρύσιππόν φασιν "ἦξεν ἐπὶ φιλοσοφίαν, τῆς οὐσίας αὐτῆς πατρῴας εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναληφθείσης.

St. ἧξαι

HADRIANI IVNII AD BENIGNVM LECTOREM IN SEquentes castigationes atque annotationes suas admonitio.

SI emendando Hesychio nostro, indéque occasione ita ferente, Laertio etiam sanando salutarem manum interdum admouerem, haud mediocre operæpretium facturus mihi videbar: apud maleuolos tamen sciolósque conuitii aspersiuncula non cariturum meam hanc operam hariolor, dicturos fortasse binos me dealbādos suscepisse parietes. Sed sciant illi duabus anchoris in tempestate confirmari nauim quę iactatur, voluisse Pindarum. Sed libenter ego surdis auribus (vt olim Vlysses occinentium Sirenum voces) scommata illa prætermisero, dum studia adiumenti aliquid per me sensura sint. quibus siquid accedat à me etiam cum valetudinis offensa ac detrimento, nil muto, imò serió id gaudeo ac triumpho, quòd non soli mihi natum me sciam. Scatuit hic liber pluribus quàm dicere velim mendis: quæ insigniora placuit secreto à superioribus commentariolo adnotare: ne in affectatæ tyrannidis, quę libidinis suæ arbitrio omnia permittit, opinionem cadā: leuiora & magis obuiā dissimulaui, vt κάμους pro κόσμους, ἰφθίμους pro ἰφθίμους, aliáque id genus quæ longum foret enumerasse. Mendorum fermè copiosam materiam inuehit supina incuria librariorum, quos plurimos alit Italia Græcæ linguæ imperitos, describendis tātùm libris mercenariam operam impendentes: qui lectori aut interpreti sæpenumero nihil aliud sunt quàm cruces: dignissimi qui pascant in cruce coruos. nam negotium ingeniis exhibendo, eā obtenebrant plærunque & tanquam eluscāt: quando ita in tenebris pugnandum sit. Tu amice lector voluntatem nostram, (qua prodesse studui) boni consulito. Vale.

HADRIANI IVNII ANNOTATIONES ET CASTIGATIONES in Hesychium.

1 ΑΥ'τῷ καὶ σῖτον, καὶ οἶνον. Hoc postremum in Laertio addendum est inserendúmque suo loco: quando integram lectionẽ agnouerit & interpres.

2 ἀφ γυρεφρήτῳ. Scribendum ἀργυρεφυήτῳ.

3 φιλονικότατος εἶναι, Ἐλεγξῖνος. Duplici mendo liberandus est Laertii codex, in φιλονεικότατος, & Ἀλεξῖνος. non enim victoriæ studiosum fuisse indicare voluit, sed ob cõtentionis studium (quæ νεῖκος dicitur) cognomen accepisse ἐλεγξίνου, hoc est hominis carpendi & reprehendẽdi morbo laborãtis. Veræ itaque & germanæ lectionis fontes aperuit Milesius.

4 περιέπειρε πως. Laertii codex legit περιεπείρετο. pro Ἀλφεὸν verò scribe Ἀλφειὸν. id fluuii Elidis nomen est, vbi Alexinus ludum aperuerat.

5 Γεγράφθαι, Laertii liber ὑπογεγράφθαι.

6 Ἀνθῶν. Non dubium est quin ἀγαθῶν reponi debeat.

7 ξενικὴν, In Laertio leges ἐρωτικόν. Ego vtrumque codicẽ vitium habere suspicor, vnóque cataplasmate sanari posse reor, si huic auctori ἐρωτικὴν adiicias, Laertio ξενικήν: hoc pacto respirata lectione, ἔτι συγγενικήν. τὴν δ', ἐρωτικήν· τὴν δ', ξενικήν. Tria enim amicitiæ genera esse statuit Aristoteles. vnam quæ ex propinqua cognatione & consanguinitatis iure accedat: alteram, quam amoris vis conciliet: & tertiam, sanctissimo hospitii iure celebratam.

8 ἐνέκρινεν, Magis placet Laertiana scriptura προσέκρινεν.

9 ἀπιώτατος, Plenius est apud Laertium ἀπολογώτατος.

10 κυκλοφορητικήν. illic legas κυκλοφορικήν.

11 Θέρμης. Vitiose scriptum est pro ὁ ἑρμῆς.

12 Leuiora erant vitia, ἀπεδείκνυ pro ἀπεδείκνυε, δεομένειν pro δεομένην, & αὐτάρκοι, pro αὐτάρκη.

13 Pro περὶ πλεῖον restitue πλείονος.

14 Pro ἀστραγαλωτὴ, quod aduerbiali formula scriptũ hîc legas, ego puto rectiùs legẽdũ ἀστραγαλωτῇ, subaudiendo μάστιγι: vt alluserit ad Cratetis comici dictum, ex fabula cui ἑορταῖς nomen. sic scutica astragalis iunctis innodata dicebatur, vt ex Polluce testatur EVstathius: qua flagellari solebant in matris deorum templis Galli eius deæ ministri, si quippiam deliquissent: vt ex Plutarcho aduersus Coloten adnotatum à me olim est in Animaduersorum libris. Quò haud dubiè respexit Arcesilaus, cohibendam esse & castigandam ad exemplum Gallorum Cybeles, proteruiam insolentiùs se gerentis adolescentis, & quidem effœminati, innuere volẽs. Quod verò proximè sequitur apophthegma, Laertii interpres nõ intellexit, qui illud τὸν αἰτίαν ἔχοντα περαίνεσθαι, conuertit ita, *vitiosè concludens*, quum περαίνεσθαι sit quod Martialis *præscindi* dixit, nos cum Sallustio, *muliebria pati*.

15 ἀποστερούντος. Hæc scriptura rectè habet, ex qua repurgandus est Laertii codex, qui malè legit, ἐκ ἀποστερούντος, ἐκ

ἀπήντησεν, pro ἀποστερήσαντος ἐκ ἀπήτησεν.

16 ἑτέραις. Pro ἑτέραις restitui ἑταίραις. Pro ἀνδρικανίας autem restitue ἀνεξικακίας.

17 περίαπτα. Versus ita emendandus γλαῦκα περὶ ἅπτεαι. Lego itẽ ὅθον ἕνεκ' ὄχλῳ ἀρέσκης, aut vna voce, ὀχλοαρέσκεις. quũ antea legeretur ὅθ' ἕνεκα ὄχλῳ ἀρεσκ' εἰς.

18 Pro σραγῶν reposui στρατηγῶν.

19 ὑπ' ἐμοῦ ὀνειδιζόμενον. Vitiosa lectio & improba: quæ ex Laertio restituenda est ita, ὑπὲρ ἐμοῦ διαγωνιζόμενον.

20 ἔφησεν ἡ σκύθισα. Lege ἔφυσεν ἡ Σκυθὶς γαῖα. & mox pro ὄντες, ὄντως legit Laertii codex. vtraque lectio constat.

21 ὄνησυν. Scribendum est ὄκνον. & paulo pòst θυήμασι pro θυηλήμασι, & ἔδωσε pro ἔδιοε, & ἄλιτον pro ἄλιτον. Porro ex hoc auctore emendari potest Laertianus codex, qui legit εὐμερῶς, quum legi debeat εὐμαρῶς. & θήρην pro quo scribe θύρην· vt & ἅπαντα μᾶλλον, pro ἃ μᾶλλον.

22 ὁ τηναπασσόλεμβος ἄνθραξ, Siue, vt apud Laertiũ est, ὅτ' ἦν ἅπας ὁ λέμβος ἄνθραξ. quod interpres ita vertit, *quum lembus erat carbo totus*. Quid autem sibi velit hoc siue adagii siue scommatis, ad eos relegandũ puto qui soli exorienti somnia sua narrare sunt soliti. Verùm totum hoc epigramma integritati suæ restitutum in versione nostra oculis subiecimus. secũdum quã formulam Laertii codex repurgandus quoque venit. Est autem Carmen istud à Mario Plotio vetusto grammatico, Comicum tetrametrũ catalecticũ nominatum. cuius exẽpla hæc profert,

Δίκαιος ἐστιν ὁ φθόνος. τὸν γὰρ φθονοῦντα δάκνει.

Indormis cunctis omnium cubilibus malignus.

At Marius Seruius Honoratus idem vocat Aristophanium alterum, dicitque constare tetrametro catalectico: addens hoc exemplum, quod in excusis codicib. desideratur, substituto altero notho, *Portum petamus, aura cessat, vela solue malo.*

Dedita verò opera in his prolixior fui, vt metri legem reuocarem è duobus veteribus grãmaticis, altero adhuc ignoto, altero mirè lacero. Hephæstionis scholia adducunt istud,

Εἴ μοι γένοιτο παρθένος καλή τε καὶ τέρεινα.

23 αὐτὸς ὁ μῶμος. Hemistichii postrema pars est, cum sequente pentametro. Hoc adnotasse libuit, quòd nec qui Laertium Græcè excudit, nec qui Laertii iure donauit, id obseruasse videantur. In iambicis verò Græcis malè legebatur ξυνείρσεν, & λύσαι, pro λύσας.

24 λαμπετώ. Dedita opera adieci *à nitore formæ*: tametsi sciam scorti speciosi fuisse nomẽ è Samo: quam amasiam habuisse Phalereum auctoritate Daylli refert Athenæus: eandémque & χαριτοβλέφαρον aliâs ab ipso dictam ob palpebrarum decorem.

25 ἰξίων. Hic locus plurimũ lucis adfert Laertio, qui solummodo cognominis rationem adducit, ab iniuriola Iunoni facta, διὰ τὸ ἀδικῆσαι τι δοκεῖν περὶ τὴν Ἥραν.

26 ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς Δαμάσου. Ita noster habet Laertius, ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ. vt Damasus fratris nomen fuerit, quîcum facultates ex hereditate relictas partit⁹ sit.

27 δι᾽ ὧν καὶ περιφερῶν. Lege τινῶν καί.

28 ΟΥ᾽ τὴν αὐτὴν οὐσίαν, restitue οὖσαν participium.

29 ἐξεδέξαντο. Suidas & Laertius, ἐξηγήσαντο.

30 ταραττομένη, Turbatus. at Suidas legit τυραννουμένη, hoc est, *subactus & obsessus*.

31 καθεδοῦμαι. Est à verbo καθέζομαι. Laertii interpres legisse videtur κατέδομαι, vel κατεδοῦμαι. vertit enim *consumor atque deficio*.

32 διὰ χυλῶν. Athenæus, Epicuri verba non semel citans, constante vbique in excusis libris scriptura, διὰ χειλῶν legit, vt sit, *Voluptates quæ per labra ministrantur*, aut *de quibus labra iudicant*: Illud verò, ἔχω τι νοῆσαι, idē in Dipnosoph. septimo citat semel atque iterū, οὐ δύναμαι νοῆσαι· sententiā quàm verba, vti reor, magis appendens.

33 ὥστε μοι. In Laertio legitur μή. Locus est insignioris mēdæ mihi suspectus: quem ita legendum existimo, vt rei veritatem secutus conuerti, ὥστε μὲν οἱ λοιδορεῖσθαι, καὶ μὴ ἀποκαλεῖν διδάσκαλον. nam Epicurus, quò videretur à seipso doctus, Nausiphanis (cuius discipulus fuerat) famæ derogabat, eúmque non agnoscebat præceptorem, magnam cum eo simultatem gerens. Itaque in epistola quadam ad Mitylenæos philosophos refert eū ita scripsisse Sextus Empiricus in hæc verba, *Arbitror suspiriosos illos opinaturos me Pulmonis discipulum: qui vna cū temulētis aliquot & crapulæ addictis adolescētulis eum audierim.* Pulmonem vocat Nausiphanē, vt nullo præditum sensu: vel potius tumidum & gloriosum discipulorum numero.

34 πόρνον, (hoc est, scortum masculum,) non πόρνην, lego. Istud codici Laertii typis excuso adiiciendum est: quandoquidem eius interpres ex vetusto exemplari legisse ita videatur.

35 φαρμακοπώλην. Scribe φαρμακοπωλεῖν.

36 μιμητήν Imitatorem & aliorum simium sonat. Laertius habet κυκητήν· quod magis probarim: & *turbatorem* significat potius quàm *merobibum*, vti vertit interpres.

37 ληρόκριτον. Interpres viciniùs ad primigenium nomen, Lemocritū, siue Λημόκριτον, legit: eíque lectioni faueo, vt sit composita vox à λήμη, quæ gramiam oculorum, lippitudinis parētem, sonat. Quis non nouit lemas philosophis probri loco à Comicis obiectari solitas, tum ob lippos oculos è studio natos, tum ob cæcutientam in rebus? eóque legi potest Erasmi adagium Saturniæ lemæ. Quo lepidissimè vsus est Gregorius Palama Thessalonicensis: apud quem anima cum corpore in ius descendens, post enumerata quæ sibi accidant mala, αὐτὴ δ᾽ ἐγώ, inquit, κρονικαῖς λήμαις ἐπισκοτοῦμαι· hoc est, *Ipsa ego Saturniis lemis*, (aut si mauis, *temporariis lemis*) *obtenebresco, nihilque acutius exaudire queo*. vt κρονικαὶ λῆμαι sint senectutis vitia, quæ tempus & seniū secum adfert.

38 σαινίδωρον, Malim σαινίδωρον, vt interpres legit: vt sit σαινίδωρος, ὁ σαίνων τὰ δῶρα, (qui canum more aduletur, & muneribus inhiet) potiùs quàm ὁ σαίνων τοῖς δώροις, qui donis hominum beneuolentiam captet. quod in Lexicis legas. Diuersum

sonat Laertii lectio vulgata, σὺν νέδωρον, obscœniore fortassis sensu, παρὰ τὸ σαννίον δωρεῖσθαι.

39 ἐξήλου Malè, restitue ἐζήλου.

40 καὶ τὸ ἐπελθόν. Malim Laertii scripturam sequi, quæ habet, τῷ μὴ ἐπελθεῖν. quam uis priori lectioni astipulari magis videatur Sābucus noster in Latino Laertio, vt margini adiecta adnotatio ostendit. Hæc autem particula rationem reddit (quantum ego coniectura assequi possum) cur in scriptis suis eadē iterauerit atque identidē inculcarit Chrysippus, nimirum quòd oblitus in tāto scriptorū numero ea prodidisse, fugiēte memoriā, iterum & sæpius materiam eandem tractauerit. Siquis tamē alteram illam lectionē magis vrgeat, non repugno: at tum vertendum ita fuerit, *eadem scriptis prodiderit, & quicquid in mentem illi venerat.*

41 ἦξαι Legas & ἀῖξαι apud Laertium, scriptura nō pœnitēda, qua etiam alio loco vtitur.

42 ὕστατος αὖ φιστικῶν καὶ κύντατος. In Laertio est σῶυ φιστικὸς, & interpres loco κύντατος, restituit ὕστατος. illud verò emēda apud Laertiū, ἀναγωγότατος pro ἀνάγαγότατος.

43 πρῶτος, Apud Diogenē variat lectio horum versuū nonnihil. illic enim inuenias scriptū οἶπν pro πρῶτος· & in proximi versus initio θερμὴν vice χαλκὴν: nullo sententiæ detrimēto, nisi quòd finis eiusdem hîc claudicat mutilus & corruptus: quē ex Laertio ita persanes,

Ἐς πύελον γδ ἐσήλυθε καὶ τὸν ἄκρατον
Ἔσπασεν, εἶτ' ἀΐδην ψυχρὸν ἐπεσπάσατο.

44 ἄκρον ἰατρόν. Elegii istius gratia nullo verborum Latinorū ornatu aptè exprimi potest, ob vocem ἄκρον, quæ celebrem & summum notat: quæ singulis vocibus epitheti vicem præstat: & Acroni medico, & Acraganti (sic enim eam vrbem vocat Virgilius poeta, quam cæteri Agrigentum) nomen dedit.

45 Ἐρασθήσεσθαι ὁ σοφός. Passiuè vertēdū existimo, quod interpres agendi formula reddidit, *vt sapiens amaret*: quum ille qui in deliciis erat catamitus, (ita καλὸν Lucianus & alii vocant) vice dicterii in sapientiæ amatores illud distrinxerit: sibi non videri quòd sapiēs in amoribus esset, propterea quòd austeritate vitæ & grauioris disciplinæ seueritate ab amoribus auersus sit. Cui scommati appositè occurrit philosophus, respōdens, formosulis illis nihil inueniri posse calamitosius, nisi sapientiā professi in amore essent, seu amarentur: eo quòd docēdo iuuentutem viam virtutis, grati sint, amorémque sibi omnium concilient. Desideratur autem extrema responsi pars in Laertii codice isthic mutilo, tam Latino quàm Græco, εἰ μὴ ἡμεῖς ἐρασθησόμεθα. quæ verba illuc adscribenda sunt ex hoc auctore qui loci integritatem nobis seruauit. Porro huius loci occasio monet vt alterum quoque locū adscribam, vbi similiter infinitiuus accipitur: is est apud Laert. in Arcesilao, de Hemone Chio, qui deformis, sua tamē opinione pulcher, semper byssinum indutus amiculum, interrogauit Arcesilaum, ἢ οὐ δοκεῖ αὐτῷ σοφὸς ἐρασθήσεσθαι; *num illi sapiens in amoribus futurus videretur*: respondit, *Quid si non perinde præstante forma sit vt tu, neque ita splendido vestitu vtatur?* Quem

locum non modò non intellexit, verùm etiã peruertit interpres.

46 κόσμον. Laertij codex pro κόσμον legit multitudinis numero κόσμους, hoc est, mũdos.

47 ὑδάτων. Restituendum, vt & verti, puta πάντων, ex Laertio pro ὑδάτων, id est, aquarũ.

48 αἰσθαντήσομαι Admonet quidam legendum esse αἰσθήσομαι, apud Laertium, interpolata vetere lectione ἡσθήσομαι. quam ego genuinam loci huius scripturam iudico. simúlque obiter apud illum emaculanda est lectio hoc pacto, ἐὰν λοιδορούμενος, μὴ προσποιῶμαι. venusta enim phrasi dicunt Græci, μὴ προσποιεῖσθαι, quod nos dissimulare. Voluit autem innuere Zenon, philosophum haud ita debere affectionum vacuitatem & liberationem omnimodam amare, vt ab honesto discedat, vt immoto animo velut cautes quæpiam contumelias quasuis perferat, vbi nominis naufragium incurrat, vtque cum Themistocle non perfundatur voluptate, si virtutem suam optimè prædicari audiret, præsertim si à laudato id viro fiat: nam qui ἀπάθειαν illam profiteri velit, tam ad virtutis suæ encomium obsurdescat oportet, quàm ad conuitia patientia & æquaminitate occalleat.

49 Ἐξερῦσαι. Laertius eadem significatione dixit Ἐξερᾶσαι propriè magis: quomodo Aristophanis scholiastes ἐξεράσατε exponit ἐκκενώσατε.

50 βολβίτοις. Laertius βολίτοις, vtrunque rectè.

51 οὐδὲν ἄνω κάτω, repone οὐδὲν loco οὐδὲν ex Laertio.

52 πάντα ἐπὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀνάγων. Hæc verba desiderãtur in Laertiano codice, ac proinde illic adscribenda: hoc admonendum lectorem putaui, vt veluti in lucro deputet istam appendicem.

53 ὥρας αἰτίους. Vitiosa scriptura pro ἐτείους. hanc enim natiuam loci lectionem res ipsa inculcat: pro quo verti ego, *anni temporum vices.*

54 In his epigrammatibus non possum tacito pede pertransire variã lectionẽ quam inuenio passim, pro τί μ' ὦ, malè legas in Laertio τί μ' ὤν. & pro ἀδῶ, melius αὐδῶ. quam scripturam sequitur & Epigrammatum Græcorũ editio. pro εἵλεε, Laertius habet εἵλεο. Epigrammatum liber εἵλυε: sed εἵλεε, laudo.

55 Φαεινοῦ λαμπρότερον, Versus legi conueniens scriptura ista, φανεροῦ λαμπρότερ' ἠελίου, seipsam approbat, & assentitur Laertij codex.

56 νωθρέστατον, Repono νωθέστατον à νωθὴς, alioqui νωθρότατον scribendum fuerat.

57 Hic ἄθεος dictus fuit, quòd opiniones de diis omnes euertisset: Idem θεὸς audiuit, quasi deus, ob stultam suam assensionem in Stilponis verba. qua de re legendus est Laertius in Aristippo.

58 ὑπεξαγαγεῖν. Placet hæc lectio meliùs quàm Laertiana, quæ habet μὴ ἐξαγαγεῖν.

59 ἐφιλήτην, Rectius ita scribi puto, quàm quod apud Laertium inuenias, ὠφελείτην. Porrò Cratetis nomini adieci de industria, *Atheniensis*, vt isto discrimine à Cratete Thebano dignosceretur.

60 ἐξωμοιώτην. Emenda, ἐξομοιοῦσθαι: quæ scriptura in Laertio seruata est. & mox

ἐκοινωνείτην.

61 τί δῆτα. Ita perperam ſcribitur, repone τί δ' οἴμοι; verſiculi ſenſum nõ rectè appẽdit nobis interpres Laertii. exprimit enim animum afflicti fluctuantem, ac ſeipſum corrigentẽ recordatione cõditionis humanæ ad miſerias natæ.

62 σκίφης. Legendum arbitror σίλφης, non σκίφης, vt ex hoc auctore citat Suidas. aut σκίφθης, ſicuti in Laertiano codice eſt. Cur autem ita ſcribendum augurer coniectura, dicam. innuere enim voluiſſe Crantorẽ exiſtimo, poetaſtri illius verſus ætatem non laturos, ſed blattarum (quæ vt veſtimentis, ita & libris inimicæ ſunt) dẽtibus breui conficiendos. Alios, rectius aliquid & eruditius allaturos, vltro prouoco, vt doceant, gratiã etiam illis habiturus.

63 τὸ ἐκ τῆς Ἠλέκτρας. Lego conſtanter, τὸ τῆς Ἠλέκτρας. quã melioris codicis ſcripturam expreſſit & interpres Laertii. ſunt enim Electræ verba ex Oreſte EVripidis, ne quis exiſtimet ea extare vel in EVripidis vel in Sophoclis Electra: quo nomine vterque poeta fabulam dictauit: ea ita legũtur in vulgatis editionibus, choro Argiuarum mulierum attributa, ſed perperam:

σίγα σίγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης τιθεῖτε. Quum Electra loquatur, & illas moneat vti ſuſpenſo gradu & ſilentio accedãt, néue ſtrepitum cieant, vt ne malè ſopito Oreſti fratri ſomnus abrumpatur. Electræ autem verba eſſe, non chori, perſpexit incertus auctor, qui in eam tragœdiam προλεγόμενα ſcripſit. hallucinatus eſt hac in re & Eraſmus noſter, qui ab interpretis fide diſcedens, locum iſtum ex Electra citat. Porro λευκὸν (vt iſte habet) agnoſcit etiam ſcholiaſtes EVripidis: vt, ſi priori lectioni inſiſtas, iubeat tacitè & leui pede acceſſum moliri fœminas: at ſi poſteriorem ſequaris, moneat vt tacitè candidos pedes promoueant.

64 φαίνεσθαι. Videtur legẽdum potius eſſe φέρεσθαι loco φαίνεσθαι ex Laertio.

65 περὶ τὴν σελήνην. Apud Laertium eſt, παρὰ τὴν σελήνην; quod hic eſt περί· & ſententiam coniungit cum orbis terræ motu. Laertii codicis fidei ſubſcribo.

66 διαδύεσθαι. Potiorẽ iudico lectionem Laertii, διαλύεσθαι. Quæ verò ſequuntur omnia, vt è Laertio transſcripta ſunt, mirum quàm mendoſa in eo auctore legantur, adde & trunca: vt vel hoc ſolo nomine multum Mileſio debeamus, qui integrum magna religione locum & à vitio purum poſteris nobis reliquerit. Studioſus quiſque hinc ſuum codicem emaculare poterit, quem labor neutiquam illiberalis aut ſuperuacuus iuuabit. multa enim non leuis operæ inueniet corrigenda, vt μίαν pro ζημίαν, pro περὶ, πέριξ, pro ἐπικρίσιν, ἐπικράτησιν, aliáque à ſcripturæ & veri fide lõgiſſimè diſſidentia.

67 ἀθερισθέντα. lege ἀθροισθέντα, hoc eſt, coacta. nam alterum illud ſonat deſpecta & contempta.

68 σπηλῶδες. Laertium ſecutus, πηλῶδες reponendum rectiùs iudico quàm σπηλῶδες.

69 λόγον αἰαστήσας. Quid ſi

λῆρον reponas, cùm quòd initiū heroici verſus ob pedis naturam λόγον reſpuat, tum quòd Sillographus maledicentiſſimo poemate famoſus, faciliùs λῆρον cum iniuria, quàm cum laude λόγον attributurus philoſopho fuerit? Coactus verò fui laciniosiùs hūc verſum reddere, quòd nimia breuitate Timon obſcurior ſit: præterea βόμβαξ locum nominis obtinet: quæ tamen vox interiectio eſt, παρεμβολοειδής, conuitiis inſpergi ſolita, & irriſioni congrua: EVſtathius aduerbium facit illuſoriū, καὶ παικτικὸν, quo vſum alicubi Ariſtophanem ſcio. Itaque per illud, ἄφρεσι βόμβαξ, innuit, vti reor, eum parui pendere vulgus hominum, iiſque oppedere, ac medium, quod ille dixit, digitū oſtendere.

70 ἐκκλιτής. Vox mihi incognita, neque lecta: cuius loco reſtituendum arbitror ἐκλυτός. *niſi vitio* codicis Laertiani hic epitomiaſta deceptus fuerit. certè eadem ſententia conſtabit.

71 ὡς ἢ εἰπών. Locus & mendo deformatus & mutilus, qui hoc modo in integrum reſtituendus venit. ὡς οὐδὲν, εἰπὼν, ἠνώχλησεν αὐτῷ τὰ κρέα, ἢ ἡ περὶ τούτων ὑπόνοια.

72 στηριζομένους. Laertii interpres videtur legiſſe ἐριζομένους. vertit enim ita, *quum orta eſſet amica contentio.*

73 πλακοῦντας. Si Athenæi præualebit fides & auctoritas, vt antiquioris, φοίνικας, (hoc eſt palmulas) legendum fuerit: Cui enim non ſuboleat veriſimilius fieri, has è Syria genitali loco ad Cæſarem miſſas, quàm placentas, quas tam longinqui ſpatii & longæ moræ vitio corrumpi ac muceſcere oportuerit, facilè hac ratione gratiam amiſſuras? Sed audiamus eius verba, Latinè ita ſonantis, *De palmulis vulgo Nicolais dictis, quæ è Syria adferuntur, hoc habeo quod dicam, illis nomen indidiſſe* AVguſtum *Cæſarem, impenſè delectatum edulio iſto, quod Nicolaus Damaſcenus, ipſius familiaris, peripateticus philoſophus, aſſiduè ad eum miſſitabat.* Confirmat item Plutarchus conuiualium octaua decade, in hanc ſententiā ſcribens: AVguſtus (inquit) *qui ingenti amore proſecutus fuit Nicolaum Peripateticum philoſophum, ingenio ſuaui hominē, corpore ob proceritatē imbecillo, facie purpureo rubore perfuſa, palmulas maximas & ſpecioſiſſimas* Nicolaos *nominauit, & huc vſque nomen retinent:* φοινικοβαλάνων τὰς μεγίστας καὶ καλλίστας Νικολάους ὠνόμασεν. Aſtipulatur tamen huic noſtro tranſcriptor Suidas, exponens placentas, μελιτοῦντας, id eſt *mellitas*, aut *melle imbutas placentas*, vel *offas*. Et apud Theophraſtum lego μελιτοῦντας τελμώους, hoc eſt, *trimeſtres offas*. Nemini præiudicatum volo: credat quod velit quiſque.

74 κατὰ ῥαψῳδίαν. Dilucidè magis quàm ad verbum iſta à me verſa ſcio, vt auctoris ſententia eluceret: quam tranſcriptam à Suida, eius interpres non intellexit, cuius ad marginē libri annotatio iſta legitur: *Fortaſſis quicquid quoque libro prætermiſit Homerus, id hi eodem ordine & numero librorum ſunt executi.*

75 τὸ μετοίκιον. Non possum non hoc loco versionis meæ rationem reddere: præsertim quũ videam toto cælo eam dissidere à Laertiani interpretis conuersione: quæ ita habet, *vt eo modo in exilio positus frangeretur.* Et paulo pòst, *Atheniensibus verò imposito illi viro ab vrbe exilio satisfecit.* Itaque sciendum est μετοίκιον fuisse tributum Atheniẽsibus peculiare, quod annuum inquilini pendebant, nimirũ viri duodecim drachmas, fœminæ eius summæ dimidium, vt Isæus orator ostendit: at libertini generis præter duodecim drachmas, triobolũ insuper addebãt, vt indicat Menander, fortassis publicano debitum: cæterùm inquilini qui non soluerant, aut soluendo non erãt, capti vænum ibant, vti aduersus Aristogitonẽ Demosthenes ait: Plura Harpocration. Suidas verò pro ἀπονεῦντα citat ἀποτονεῦντα.

76 ἢ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, Ita manuscriptus habet per ἢ distinctiuè: ego reposui ᾗ relatiuum.

77 ἀνακεκλιμένα. Lego ἀνακεκλιμένος. Porro in versibus sequentibus Timonis perperã scriptum est πλατίστακος pro πλατύστατος.

78 Ἐπίχαρμος Laertius habet ὁ Ἄλκιμος, & quidem rectè. nam Alcimus ad Amyntam quatuor libros scripsit, Platonémque Epicharmi scriptis adiutum ostendit.

79 τὸ δὲ πρᾶγμα εἶμεν. Ex hoc loco emendari potest Laertius, & eius versio, τὸ δὲ πρᾶγμα εἶμεν καθ' αὑτό. ibíque interstinguẽdum puto. nam εἶμεν est Doricũ pro εἶναι, non autem εἰ μὲν quod est *siquidem*, vti ille peruertit.

80 ταῖς μωρίαις. Scribendum est per ο, simplex, μορίας, vt sint oliuæ de quibus etiam Comicus salsè ludit, εἰς Ἀκαδημίαν κατιὼν ὑπὸ ταῖς μορίαις καταθρέξεις, id est, *quum in Academiam descendens sub oleis decurres.*

81 συγγενοῦς In his versibus legendum συγγενῶς aduerbium, pro συγγενοῦς. & κρόμμυον, non κόμμυον.

82 οὐ σὺ τυγχάνειν repono οὗ relatiuum: & mox ante Πλάτωνος adieci articulum τοῦ, vt suis numeris non claudicaret versus.

83 Σωκράτους, Τιμαίου. Inserenda huc ex Laertio hæc nomina, τοῦ Ἀθηναίου ξένου, τοῦ Ἐλεάτου ξένου. desiderantur enim.

84 ἀκαταληψ. Ita lege, ex Laertio, non καταληψίας.

85 μαιονούσῃ. Scribo μαθεούσῃ, quod diuulsum μάθα οὔσῃ extulit Laertius.

86 Αὔρίω. Vitiosa scriptura, quum ἀγρεὰν legi debeat.

87 οὐκ ἐν γυναίῳ. Compressius idem atque tenebrosius narrat, quod Aristocles ex Antigono Carystio dilucidius atque explanatius refert in hanc sententiam. Philisthæ Pyrrhonis sorori rem diuinam facturæ amicus pollicitus fuerat se suppeditaturum sacrificio sumptus: neque præstiterat: quare Pyrrhon ob id iratior necessaria omnia comparauit. Itaque reprehendit eum ex amicis vnus, velut non faciẽtem dictis suis consentanea, & affectuum vacuitate, quam profitebatur, indigna. (cui respondit ille, ἐν γοῦν γυναικὶ οὐ δεῖ τὴν ἐπίδειξιν αὐτῆς ποιεῖσθαι, quasi indignior sit mulier quàm vt spe

cimen apathiæ in ea edendum sit.

88 διασοβηθέντος. Malè, pro διασοβηθεὶς, vt mihi videtur. Idem Aristocles refert hoc illi accidisse quum sibi à cane persequente metuens, in arborem cõscendit, eo vsus perfugio.

89 καινοῦ. Gratia dicti est in καινοῦ, quod vnica voce nouum significat, & καὶ νοῦ diuisis vocibus, quibus significatur, *& mẽte*: quem lepôrem Latina lingua assequi non valet.

90 διώκοντες. Legendũ censeo, suffragante Laertii codice, διώκοντος. quod & sensus requirit: nam dixit Stilponem quæsitoris more lites agitare. itaque comites eius & discipulos, præter rescriptum quæsitoris seu accusatoris virtutem terere: alludens ad flagitiosæ actionis notam genti philosophorum inustam.

91 καθ' ὅλης. Legitur & καθ' ὅλην τὴν πόλιν.

92 διὰ τὴν. Suidas huius loci, vt ferè aliorum, transcriptor, addit, διὰ τὸν φθόνον καὶ τὴν, &c.

HENRICVS STEPHANVS LECTORI.

QVAEDAM ex inopinato annotaturus in Hesychium Illustrium, Milesium (ita enim potius quàm Hesychium Milesium Illustrium, vocandum censeo) ab eius vita, quæ à Suida scripta est, initium sumã. Quum enim Hadrianum Iunium, qui ipsum alioqui illustrium Latinitate donauit, nullam ei interpretationem apposuisse viderem, ipse hanc isti scriptori operam præstare necesse habui. Sed postea in Hieronymi VVolfii interpretationem incidi: quam, non quidem totam, sed quosdam tantùm eius locos, quos Græcis respondere voluit (qui eiusmodi sunt vt aliquid difficultatis aut saltem dubitationis afferant) proponere visum est. Quæ conferendi data lectori facultas, rem ei non parum gratam faciet: præsertim sicubi hæc interpretatio illi magis quàm mea satisfaciet.

V. δικηγ.] Vocem δικηγόρου vertit, sicut & ego, *causidici*. Sed non debuit pro hoc vocabulo margini adscribere δικαγόρου. Potius enim δικηγόρος quàm δικαγόρος dicitur.

V. λέως] Idem ὀνοματολόγον vertit *nominum enarrationem*: ego in margine exposui periphrasticè, *catalogum in quo nominum seriem seruat.* non ineptè fortasse. Scio alioqui ὀνοματολόγον vocari & quem Latini *nomenclatorem* appellant: sed hîc *nomenclaturam* dicere, quàm *nomenclatorem*, maluissem. Alterũ autẽ huius libri titulum, πίνακα, miror cur ille *tabulã* maluerit quàm *indicẽ* interpretari.

V. τὸ βιβλ.] Non *annales*, sed *annalium instar confectam historiam*, vertit. Quæ mihi interpretatio non displicet.

V. ἐμφ.] Idem hæc, αἱ κατὰ καιροὺς πράξεις, reddidit, *res quolibet tempore gestæ.* Sed κατὰ καιροὺς non videtur ita posse verti: verùm vel *diuersis temporibus*, vel potius, *seruata temporum serie* At ille videtur existimasse κατὰ καιροὺς dictum esse pro καθ' ἑκάστους καιρούς.

V. πρ.] Vocem βασιλέων vertit *imperatorum*. Quam interpretationem margini apposui: & ideo probo, quòd verisimile non sit de priscis illis principibus, qui propriè

reges vocati fuerunt, ſcriptam illam hiſtoriam: præſertim quum ſequatur, αἱ δυναστεῖαι τῶν κατ᾽ ἔθνος κρατησάντων τυράννων. Hinc autem *tyrannorum* appellationem minimè cum illo cenſui prætermittendam.

V. μαζ.] Dictum eſt, contra Græci ſermonis puritatẽ, εἰς τὸν πίνακα pro ἐν τῷ πίνακι. Poſt διαλαμψάντων autem neceſſe habui diſtinguere.

V. λάτης] Non ſecus ματαιοπονίας ille reddit quàm ſi pro ματαιότητος ſimpliciter dictum eſſet. vertit enim, *Græca vanitate refertum*. Ego malim, Græcum illud vocabulũ ματαιότητος, aut exprimere, aut ſaltem id conari, hoc modo, *Græcæ in ſuis laboribus vanitatis*. Poſſit alioqui & ita reddi, *vanitatis qualis eſt in Græcorum laboribus*. Labores autem intellige de eorũ ſcriptis: vt πονήματα interdum vocãcantur aliquorũ ſcripta. Quamuis enim propriè πονημάτων appellationẽ mereri ea demum ſcripta videantur quæ laborioſa ſunt, tamen & de quibuſuis dici ſolet. Cæterùm Græcam vanitatẽ dicens, intelligit ethnicam. Mirum eſt autem cum tanto cõtemptu de ethnicorũ ſcriptis loquutum eſſe Suidam: & quidem nulla excipientem.

Ad eius porro ſuſpicionem quod attinet, ego meam illi oppono: & noſtrum Heſychium, fuiſſe Chriſtianũ, potius ſuſpicor. Ac primùm illud de quo Suidas eum accuſat, & vnde coniecturã petit, nullius eccleſiaſtici ſcriptoris vnà cum aliis mẽtionem feciſſe, paucis verbis excuſo: nõ placuiſſe illi hoc facere, ne ſacra profanis miſcuiſſe diceretur. Deinde, meas & ipſe cõiecturas afferẽ, quibus cõtraria ſuſpicio mea nititur: dico eſſe veriſimile, illũ de Sibylla loquentẽ, aut nullam Chriſti aut aliter mentionẽ facturũ fuiſſe. Quinetiã de noſtro Philone Hebræo fuiſſe omnino taciturum. Præterea, de Triboniano minimè ita fuiſſe loquuturũ, vt eum & Ἕλληνα & atheum vocaret. Neque enim dubiũ eſt quin Ἕλληνα dicens, ethnicum intellexerit (pro quo tamẽ paganũ Hadrianus Iunius dicere maluit) & non minus odioſum reddere illũ voluerit, vocando ethnicũ, (præſertim quũ adiungat, & atheum) quàm Suidas noſtrũ Heſychium, quum diceret ethnica matæoponia fuiſſe refertũ. Ac fortaſſe vel hæc vna ratio, nõ coniectura fuerit, qua meam ſuſpicionem fulciam: ſed, ſi ſuſpicionẽ in opinionem mutare libuerit, illi rationi, tanquam firmo argumento, inniti fortaſſe videbitur.

HENRICI STEPHANI IN HESYCHIVM MILESIVM ILLVSTRIVM Annotationes.

Initio paginæ 8. (à qua ipſe Heſychii liber incipit) Si Ἰλλουστρίου cognomentum huius Heſychii fuit (vt putauit Iunius quũ poſt ILLVSTRII addat *cognomento*) dixerim ſecundũ debere locum obtinere: at Μιλησίου, tertium. Sæpe tamen, vocabulo quod pro cognomento eſt, præfigunt τὸ ἐπίκλην, vel τοῦ ἐπονομαζομένου (vt in vita huius ipſius, τῷ ἐπονομαζομένου Δεκόρου) ſiue τοῦ ἐπωνυμίαν ἔχοντος.

V. λαμψ.] Suſpicor ab ipſo Heſychio adiectum non fuiſſe vocabulum σοφῶν, ſed aliunde irrepſiſſe: tum quòd Suidas non addat, ſed his verbis contentus ſit, τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων: (quum prius dixiſſet τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστῶν, eodem omnino ſenſu) tum verò quòd ſuperuacaneũ illud eſſe videatur. Quod verò ad interpretationem attinet tituli huius, περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαμψάντων σοφῶν, ita Iunius eum reddit, in ipſa quidẽ libri fronte) *De iis qui doctrinæ fama claruere*: & rectè quidem (licet in ipſa vitæ eius interpretatione ſplendoris appellatione vti maluerim, ad retinẽdã Græcam metaphoram: & dicere, qui è doctrina ſplendorem nominis conſequuti ſunt. vel ex eruditione) verùm in titulo quod vnaquæque pagina ſibi ſuperpoſitum habet, illud totum & [illegible] latè patens ad phil[illegible]phos reſtringitur. quod non placet. Ac certè huic interpretationi vel iſtud repugnat quòd non tantùm philoſophorum ſed aliorum etiã multorum mentio ab illo fiat.

V. ΚΥΝΙΚΗ] Non animaduertit hic Heſychius Diogenem Laertium in Antiſthene ita hãc appellationis iſtius rationem reddere, vt eam nonnullis tantùm adſcribat. & verò credibile eſt, aliunde potius ſectam hanc ita fuiſſe appellatam: quum & qui eam profitebantur, κύνες vocarentur: ipſe autem Antiſthenes, non ſimpliciter κύων, ſed ἁπλοκύων. Ac certè quod credibile eſſe dico, omnino credidiſſe & perſuaſum habuiſſe Diogenẽ noſtrum, ex eo apparet, quòd in proœmio (pagina huius editionis vndecima) rationem reddẽs diuerſarum quæ diuerſis tributæ ſectis fuerunt appellationum, exemplum eorum qui à ſcommatibus (quod Ambroſius minus rectè, ab ignominia) eã habuerunt, ex Cynicis petit. Quibus addo, eſſe veriſimile, Græcos, ſi ab illo gymnaſio, cui nomen erat Cynoſarges, denominare, minimèque ipſi eos appellatione intimare voluiſſent, voc[illegible]os potius fuiſſe Cynoſ[illegible]os.

V. τὸν Ἀ[illegible]] Ne hoc quidẽ conu[illegible] cum eo quod à Diogene noſtro in eodem loco ſcribitur: & quidem iis verbis quæ proximè præcedunt ea quæ modò de

dò de Cynicis attuli. His enim verbis, καὶ ἀπὸ σκωμμάτων, ὡς οἱ Κυνικοὶ, præfixa sũt ista, ἀπὸ συμπτωμάτων ἢ, ὡς οἱ Περιπατητικοί. Vbi Ambrosius, non malè, *Ab euentu nonnulli, vt Peripatetici.* (neque enim necesse fuit dicere, *ab euentibus*) Potuit autem alioqui Diogenes, magis vsitato sermone vtens, dicere, ἀπὸ τοῦ συμβάντος. Dicti sunt igitur Peripatetici non à loco deambulationi accõmodato & destinato, qualis erat Xystus: sed ex eo ipso quòd euenisset vt illis deambulatio placeret: περιπατητικοὶ videlicet, quasi deambulatores, ἀπὸ τοῦ περιπατῆσαι.

V. *le, docente in Xysto*) In Græcis Hesychii verbis nullam Xysti mentionem habemus: sed tãtùm horti. Ipse autem Diogenes circa principium vitæ Aristotelis, eum in Lyceo περίπατον elegisse dicit: quosdam tamen existimasse non hinc fuisse vocatum περιπατητικὸν, sed ex eo quòd adstans Alexãdro, περιπατοῦντι (id est deambulanti) quum ex morbo conualesceret, quædam differere solitus esset.

V. ὅθεν) In marg. substitui ὑπειλῆφθαι, siue ὑπολειλῆφθαι: sed illud malo. Mirum autem si Iunius ὑπολῆφθαι ferri posse credidit. Estque ὑπειλῆφθαι, *existimatum esse*: ac pẽdet hoc infiniti modi verbũ, sicut & præcedens, à verbo φασὶ, quod subauditur.

Pag. 9 (quæ est secunda opusculi ipsius Hesychii) ver. *vt suppos.* Ambrosius interpres malè hunc locum vertit: sed & hîc aliter eum reddere debuit. Nam dialogos ὑποβάλλεσθαι, non est, ὡς ὑποβολιμαίους ἐκδιδόναι, id est, *vt suppositios edere*: sed *pro suis edere quum sint suppositicii.*

Paulo pòst, *ab Aristippo fuisse commendatum* dicere potius debuit, cum Ambrosio (vnde συστατικαὶ epistolæ, *commendatitiæ* vel *cõmendatoriæ* & apud Diog. in Aristot. vita, Pag, 312, τὸ κάλλος παντὸς ἔλεγεν ἐπιστολίου συστατικώτερον) quàm *ab Aristippo fuisse confirmatum.*

P. 10. V. ὁμοίως] Non ad æqualitatem aut æquabilitatem respiciens, Aristippus hoc dixit: sed intellexit, Sublatis legibus, sibi similis erit vita nostra. Id est, similis ei quæ nunc est, dum manent leges. Perinde acsi diceret philosophos metu legum in officio non contineri: sicut cæteros homines. Quos contrà eo esse ingenio præditos ostendens Horatius, scribit,

--tolle periclum, Iam vaga prosiliet frenis natura remotis.

Nam periclum id intelligẽdum hîc est quod imminet ex pœnis quæ à legibus sunt constitutæ. Ideóque rectè idem poeta alibi, & conuenienter cum hoc loco, postquam dixit,

Oderunt peccare boni uirtutis amore subiungit

Tu nihil admittes in te formidine pœnæ:
Sit spes fallendi, miscebis sacra profanis.

Nã hic *fallendi* est τοῦ λανθάνειν. Sic autem & Bias, μὴ διὰ φόβον ἀλλὰ διὰ τὸ δέον ἀπέχεσθαι χρεὼν τῶν ἁμαρτημάτων. Denique & in Aristotelis vita legimus, Pagina 313, illum interrogatum quod emolumentum ex philosophia percepisset, respondisse, se consequutum vt iniussus faceret quæ nonnulli propter legum metum faciant. At verò si illud ὁμοίως ad æquabilitatem iuris referatur, iacebit hoc re-

ſponſum : ac perinde etiam hoc dicetur, quaſi eam philoſophi, ſtantibus legibus, non ſeruarent. Adde quòd ἴσως dicendum potius fuiſſet quàm ὁμοίως: vt ἰσότητα Græci illam iuris æquabilitatem aliquando appellant.

V. liquum] Hæc, *ad ſuos quæſtores*, ex Laertio addit: non quidem ex eo ipſo Laertii loco, ſed ex iis quæ proximè apud eum ſequuntur. Nam illis verbis, τὰ λοιπὰ ἀποπέμπειν, ſubiungitur, εἶχε γὰρ ταμίας τοὺς πρὸ τοῦ Ἀθηναίων. Dicendum autem erat, ſeruando eandem orationis formam, ἔχειν γὰρ ταμίας. Niſi fortè ſuſpicandum eſt, ipſum Diogenem ſcripſiſſe in iis quæ proximè præcedunt, Σωκράτης, & λαμβάνων, & ἀπέπεμπεν. Sed quum & EVtychidis ſerui mentio reſponſo Ariſtippi includatur apud Laertium, Heſychius ſiue dedita opera, ſiue per imprudentiam, eam inde excluſit, & cum mentione Laidis coniunxit.

P. 11. V. διὰ τὸ φιλ.) In præcedente etiã editione mea Diogenis rectè ſcriptum fuit, vt ſcribi vult Iunius, φιλονεικότατος, non φιλονικότατος. Quod verò ad nomen Ἐλεγξῖνος attinet, quod idem ſubſtituit pro Ἀλεξῖνος, iam & ipſe de illo monueram in meis in Diogenem annotationibus.

V. nus.) Hæc verba, quaſi *argutator*, aut *altercator*, ſunt Iunii: ideo alio literarum genere excuſa. Sed magis mihi placet *altercator*, quàm *argutator*. Nec verò minus placeret *reprehẽſor*. Ac mihi aſſentitur ipſe in iis quæ hunc in locum ſcribit, in calce libri. Dicit enim nomen accepiſſe Ἐλεγξῖνου. id eſt hominis carpendi & reprehendẽdi morbo laborantis. Huius Alexini diſcipuli Ἀλεξίνειοι vocati ſunt: & cuiuſdam eorum mentio fit in Menedemo priore, cuiuſdam item in Arceſilao. Sed malè apud Diogenem Ἀλεξῖνου. nec omnino rectè apud Illuſtrium, in eiuſdem Arceſilai vita, Ἀλεξίνιον. ſcribendũ enim Ἀλεξίνειον, vt in margine admonui.

V. φοίη) In illa editione Illuſtrii Antuerpiana ſcriptum eſt μαθητῶν τοῦ. Quæ lectio quamuis ferri nullomodo poſſit, de ea tamen Iunius non admonet.

Ver. δὲ καὶ ἐφ.) Iunius, *viatici inopia afflictos*. ſed quid opus viatico illis qui iam iter confecerunt, & ad quem tendebant locum peruenerunt? Ambroſius igitur, hoc conſiderans fortaſſe, nullam viatici mẽtionem fecit: ſed viciſſim nimium liberè vertit, *quum rerum omnium penuria affligerentur*. Videndum igitur annon dicendum ſit, ſignificationem huius nominis ἐφόδια latius eſſe extendẽdam, ita vt *commeatum* interpretemur.

V. amne) Iunium vel ſcripſiſſe vel ſcribere debuiſſe arbitror, *punctum arundine, è vulnere mortem oppetiiſſe*.

Pag. 12. V. γεγρ.) Apud Diog. ὑπογεγράφθαι. Quod vt à Diogene ſcriptũ hîc eſſe mihi perſuadeam, faciũt alii loci, vbi eodem verbo vtitur.

V. τε ὀπτ.) Miror Iunium ſuſpectam ſaltem non habuiſſe vocem ὀπτικά. quid enim hæc commune cum iis de quibus agitur, habere poteſt? Ego non ſolùm ſuſpectã habeo, ſed mendoſam eſſe, & τοπικά pro ea ſubſtitui debere, mihi perſuadeo.

Pag. 13. V. πλήρωμα) Hæc lectio ἀγαθῶν pro αὐθῶν, è Diogene ſumpta eſt. Quam tamen Iunius autoritate eius non confirmauit.

V. γαθῶν) Debuit hũc locum emendare Iunius ex Diogene, non ſolùm reponendo κακοδαιμονήσοντος pro hoc κακοδαιμονήσαντος, ſed etiam præfigendo voculã ὡς illi futuro: quæ è vet. libris adiecta fuit. Eſt igitur emendanda & interpretatio, hoc modo, *quippe quum ſapiens infelix futurus ſit.*

V. τὴν μ.) Verba hæc αὐτάρκη πρὸς κακοδαιμονίαν, vt apud hunc noſtrum Illuſtrium, ita etiam in vetuſtis exẽplaribus exſtant: è quibus in vtranque editionem noſtram repoſita fuerunt.

Pag. 14. V. τάς τε ἀρ.) Sicut hìc ἀντακολουθεῖν legitur, ita & in vet. exemplaribus Diogenis. Sciẽdum eſt autem Ariſtotelem eo ipſo eſſe vſum vocabulo quo vterentur ii qui contrarium de virtutibus ſentirent, eas videlicet inter ſe nexas & coniugatas eſſe, vt Cic. loquitur. Qui etiam dicit virtutes ita copulatas connexáſque eſſe, vt omnes omniũ participes ſint, nec alia ab alia poſſit ſepararari. Neque enim dubiũ quin ii qui dicebant virtutes ἀντακολουθεῖν (vt apud Diogenẽ dicit Zeno) hoc ipſum ſignificare voluerint. Ad exprimendum tamen verbum ἀντακολουθεῖν cum datiuo ἀλλήλαις, dicendum non fuerit cum Ambroſio, interprete Diogenis *inter ſe connexas eſſe*, ſed nec cum Iunio Illuſtrium interpretante, *ſequi ſe mutuo comitatu*, (quomodo enim ſequi & comitari aliquem poſſumus?) videndum igitur annon potius cũ Budæo dicendũ ſit *Viciſſim ſequi.* Malim tamen longiore ſed elegantiore (meo quidem iudicio) periphraſi vtens, dicere, *Inter ſe viciſſim aſſeclarũm officio fungi.* vel, *mutuo aſſ. officio*. Et hæc quidem obiter, in Latinæ linguæ gratiam, cui magnum hoc fuerit dedecus ne periphraſi quidem poſſe id exprimere quod à Græca vno verbo exprimitur.

V. μὴ εἶναι] Ignorauit Iunius quod ego è quibuſdam veteribus libris didici, aliã quàm vulgatã, eſſe huius loci lectionem, & quidem eandem cum ea quam habet Illuſtrius (à qua tamen auſus eſt in ſua interpretatione diſcedere] excepto tantùm verborum ordine. ibi enim præcedit συγγενικὴν, (& meritò quidem, mea ſententia) ſequitur ξενικήν. Fateor alioqui eſſe etiam exemplaria quæ & illud ἐρωτικὴν habeant: quod quum ad amorẽ Cupidineum magis proximè referatur, ideo Ariſtot. tanquam vulgaris vſus in hac voce metas egrediens, addidit illud περὶ τοῦ ἔρωτος.

V. πολιτ.) Adſcripſi margini πολιτεύσεσθαι, itidémque συμβιώσειν pro συμβιῶσαι. At verò apud Diog. Laertiũ editio Baſil. habet πολιτεύεσθαι & συμβιῶναι. Sed quis, vt ἐρασθήσεσθαι præceſſit, ita & illa duo in futuro legi debere negauerit?

Pag. 15. V. κυκλ.) Non debuit Iunius ſubſtituere κυκλοφορικὴν pro κυκλοφορητικήν. huic enim lectioni quam habet Illuſtrius, aſſentiuntur & vetera Diogenis exemplaria.

P. 18. V. νέγκεν) Locũ hũc malè reddit Ambroſius, Diogenis

interpres, ostenditque se nullo sensum eius assequutum modo esse: Iunius certè quem vsum habeat hîc verbum περαίνεσθαι intellexit: sed hoc lectori non aperuit (ac ipsi quoque fortasse obscurum fuit) quænam essent illa duo quorum alterum altero maius non videretur. Sed non dubito quin ἐκ τοῦ περαίνεσθαι nobis intelligendum sit & alterum, videlicet περαίνειν: vt hic respondeat illud non esse maius hoc.

Pag.18. V. Ἀλεξ.] Non dubiũ est quin scribendũ sit Ἀλεξίνειον, cum ει, vt margini, nominis possessiui forma: quum Alexini discipulum significet. Sic dicitur Ἐπικούρειος, Θεοδώρειος.

Ver. νῆσαι] Scribendum puto πειστικώτατος: quamuis alioqui sciam πιστικὸς quoque alibi legi, talem vsum habens: verùm & illi loci mihi suspecti sunt.

Pag.19. V. χὼ φίλων] Hinc repurgandos esse scribit Iunius Laertii codices: sed meam editionem si consuluisset, illam à me iam repurgatam inuenisset.

V. τὰ κατ.] Hîc quoque Illustrius nostris vetustis exempl. Diogenis autoritatem dat, quũ & in illis καταλαβὼν, non παραλαβὼν, scriptum sit: ideóque non hoc sed illud particip. in meam Diogenis editionem receperim: sed alterum illud participium ab iisdem exempl. abest. At certè non ὁμιλοῦντα sed ὁμιλοῦντας scribendum esset, quum ibi de duobus, non de vno, vt hîc, agatur.

V. κακίας] Iunius, quũ vocẽ ἀνδρικακίας nihil significare posse existimaret, illam contrà quæ apud Diogenem exstat, ἀνεξικακίας, & vsitatissimam esse sciret, & cõuenire lõco existimaret, statim sibi arripiendam censuit. At ego valde fallor, aut reconditus quidam iocus sub hoc Arcesilai dicto latet. Reconditum autem iocum appello propter nouum & ab eo fictum vocabulum ἀνδρικακίας. Non aliud autem sonare arbitror ὑπὸ τῆς ἀνδρικακίας, quàm si diceretur ὑπὸ τῆς ἐν ἀνδρὶ κακίας. Neque enim dubito quin hãc festiuam in fingẽdo hoc vocabulo licentiam sibi permiserit. Ac eo maior videri festiuitas queat, quòd etiam παρὰ προσδοκίαν, dicatur, pro ὑπ' ἀνεξικακίας. Quod tamẽ alioqui frigidè (meo quidem iudicio) diceretur: vt certè frigidum est quod habet Iunii interpretatio, *patienter se discedere dixit*. Pro quibus tamen verbis, hisce potius vsus fuissem, *se pro sua tolerantia tolerare hoc dixit*. Neque tamen tale παρόμοιον (vt quidã vocant) in Græcis est. Alioqui enim dicendum fuisset ὑπ' ἀνεξικακίας ἀνέχεσθαι. O quã multas pulcherrimas voces ita iocose fictas in hac pulcherrima & felicissima lingua, ita nobis periisse credibile est. Ita inquam periisse, id est, dum eodem modo in alias, vicinas quidem quod ad scripturam, & vsitatas, sed de gratia dicti multum perdentes, mutatæ fuerunt.

P.20. V. Οἱ δὲ) Ita & in vet. exempl. γλαῦκα περὶ σπίζαι περατοῦντο. sed aptius πέρι scribetur quum dicatur γλαῦκα πέρι pro περὶ γλαῦκα. Illud autem περατοῦντο intelligo de obstupescentibus tanquam ad τέρας aliquod, id est monstrum, seu portentum, non aliter quàm auiculæ illæ ad vlulæ conspectum obstupescunt.

V. Ἠλέμ.) Lego (inquit Iunius) ὅθον ἕνεκ' ὄχλῳ ἀρέσκεις, aut vna voce, ὀχλοαρέσκεις. Sed illud ὅθον quid sibi vult? deinde quomodo stare versus, ita legendo, potest? Neque tamen in annotationibus tantùm, sed eo etiam in loco margini hanc lectionem apposuit. At scribendo ὅθ' οὕνεκεν, vt apud Laertium legitur, aut ὅθ' οὕνεκα stabit quidē versus, verùm quid illud ὅθ' esse dicemus? Videndū igitur annon rectius scripturi simus, ὅτου οὕνεκεν, vel ὅτε οὕνεκα: quod interrogatiuè accipiatur. Quod autem ad illud ὀχλοαρέσκεις attinet, vna voce scriptum, vix recipi posse crediderim: sed tantùm ὀχλοαρέσκης posse scribi cōiunctè: quod sit nomen.

V. ΟΥ' μ.) Post τέλας crediderim oportere ὑποσίζειν, vt iungatur cum præcedentibus.

V. ϛρα7.) Scribendum οἱ, quod sit pro οὗτοι: vt pag. præcedēte, καὶ ὅς, pro καὶ οὗτος. Est tamen hic vsus illi ὅς quàm huic plurali οἱ frequentior.

P. 21. V. Κνίσῃ) Pro θυηλήμασι substituēdum putat Iunius θυήμασι: sed vereor ne emendet vocem quæ emendatione opus non habet. Quidni enim, vt dicitur θυηλὴ, ita etiam θυήλημα dicetur? præsertim verò quum & θυηλάσασθαι (pro quo non dubito quin θυηλήσασθαι scribēdum sit) afferatur. Addam verò & hoc, magis suspectum mihi esse θυλήματα, quod apud lexicographos legitur, quàm suspectum esset θυηλήματα.

P. 23. V. τεῖον) Nescio cur Iunius pro ἐπεγγελῶν in margine substituat ἐπιγελῶν. Nisi fortè hoc etiam dici aut ignorabat, aut oblitus erat. At est contrà & vsitatum, & aptius huic loco quàm alterū, vt meus Thesaurus Græcæ linguæ ostendet.

P. 26. V. κὐδ.) Mirè hoc dictum (si quidē germana est hæc lectio) pro eo quod est, ἠξιώθη τοῦ δοκεῖν εἶναι ἔνθεος. Hoc autem ἔνθεος exponēdum esse dixerim, Percitus œstro quodam diuino & prophetico. Siue, quali prophetæ afflari solebant.

V. λήνῳ) Leui brachio loci huius emendationem tentauit Iunius, quum pro δι' ὧν reponēs δινῶν, eū sibi visus est restituisse. Immo verò aliud hulcus sub hoc latet loco, ex eorum genere quæ ὕπουλα vocantur. Contenderim enim ego scriptum ab Illustrio fuisse δινῶν, non δι' ὧν: itidémque Diogenem Laertiū nō τινῶν sed δινῶν scripsisse. Magnā autē testium, quibus hoc probem, turbam, ex meis Schediasmatis ad Laertii editionem adducam.

P. 27. V. Ε' ΠΙΜ.) Scribendum crediderim, Περὶ Ἐπιμενίδου.

Pag. 28. V. Ξερξ.) Nullam emendationem hunc in locum idem attulit: quem tamen non dubito quin mendosos inter annumeraturus fuerit, & ita corrigendum vt vides à me in margine fuisse correctum. Suspicor autem hinc natam vocem hanc tam inauditam, quòd quum scriptū esset Ξέρξην & aliquis pro syllaba ην scripsisset syllabam ου, aliquis vtranque seruans scripserit Ξερξηνου.

Pag. 29. V. διὰ χυλῶν.) Athenæus (inquit Iunius) Epicuri verba non semel citans, constāte vbique in excusis libris scriptura διὰ χειλῶν legit: vt sit *Voluptates quæ per labra ministrantur, aut de quibus labra indicāt.*

Hæc ille: ſed ego contrà Athenæi locos ex hoc emendandos eſſe aio. Ac pro me apertiſſimè facit hic eiuſdem Epicuri locus: (quem apud Laertium habes in vita Epicuri, pag. 790, meæ editionis poſterioris) καὶ ὅτι τὸ μὲν φυσικὸν πᾶν εὐπόριστόν ἐστιν, τὸ δὲ κενὸν, δυσπόριστον. οἵτε λιτοὶ χυλοὶ ἴσην πολυτελεῖ διαίτῃ τὴν ἡδονὴν ἐπιφέρουσιν, ὅταν ἅπαν τὸ ἀλγοῦν κατ' ἔνδειαν ἐξαιρεθῇ. Vbi habet quidem Ambroſii noſtri interpretatio, *Dapes item ſimplices æquam magnifico luxui adferre voluptatem*, &c. Sed quidam mihi multo aptius videtur reddidiſſe, *Sapores item ſimplices*, &c. Memini autem & in alio Epicuri loco χυλῶν voluptatẽ afferentium mentionem fieri. Quòd ſi tamen eorum autoritate ad tuẽdam lectionem noſtram deſtitueremur, alii aliorum non deeſſent ad præſtandum hoc officiũ loci. Vt omittam non minus aptè & aptius fortaſſe dictũ iri τὰς διὰ τοῦ σώματος ἡδονάς.

V. σὺν τοιαύτην) Locum hũc inſignis mendæ ſibi ſuſpectum eſſe ait Iunius, & ita legendũ videri, vt rei veritatem ſequutus conuertit. Sic autem ab eo conuerſus eſt, *Iſta eum in tantum animi ſtuporem impulerunt, vt & illum verbis ſugillaret, & magiſtrum non uocitaret.* Vult igitur legi, ὥστε μὲν οἱ λοιδορεῖσθαι, καὶ μὴ ἀποκαλεῖν διδάσκαλον. Sed nõ video quid opus ſit illa particula μὲν ante pronomen οἱ (quod enim afferri exemplum poſſit talis vſus illius particulæ? & cur non dicendum ſit potius veriſimile eſſe particulã negãtem μὴ loco ſuo apud Diogenem eſſe motam, ac in priore parte huius membri eſſe poſitam quæ in poſteriore ponenda erat: hoc modo, ὥστε οἱ λοιδορεῖσθαι, καὶ μὴ ἀποκαλεῖν διδάσκαλον. Scio autem pro ἀποκαλεῖν legi & ἐπικαλεῖν apud Diogenem: quid ſi igitur præfixa eadem illa particula μὴ, ex ἐπικαλεῖν faciẽdum eſſe ἔτι καλεῖν dicamus? vt ita ſcribatur, καὶ μὴ ἔτι καλεῖν διδάσκαλον.

V. πόρνην] In edit. Baſil. deerant hæc, καὶ πόρνον: fuerúntque à me apud Diogenem adiecta ex vet. exempl. Verùm & πόρνην in quibuſdam legi conſtat.

V. τεύξεσθαι) Verbum hoc φαρμακοπωλεῖν apud Diogenem legitur. Quòd ſi nomen φαρμακοπώλην retineremus, de Protagora & ipſum dici oporteret.

Pag. 50. v. Σανίδ.) Fortaſſe ἀπὸ τοῦ σαίνειν τὰ δῶρα dicendũ potius eſſet Σαινόδωρον.

V. τὰ γέρα.) Si hac in lectione nihil mutaremus, dicendum eſſet (meo quidem iudicio) τὸ ἐπελθὸν dici, quidquid in buccã veniſſet. Forſitan verò & κατὰ τὸ ἐπελθὸν ſcribi poſſet.

P. 33. V. οὐ δοκεῖ] Miror quid Iunio in mentem venerit vt voluerit hîc verbum ἐρασθήσεσθαι ab eo vſu quem paſſim apud hũc etiam ſcriptorem habet, diſcedere. Nam & ita reſponſum rationi conſentaneũ erit. Perinde enim erit acſi diceretur, Quid forma vobis veſtra prodeſſet ſi amatores deeſſent? Deinde, quomodo moueretur quæſtio de eo quod in poteſtate ſapientis non eſt, nõ aliter quàm ſi in eius poteſtate eſſet? In eo certè ſitum eſt vt vel amet, vel non amet. At verò vt vel ametur, vel non ametur, nequaquam. Sic in Ari-

ftippo audimus, τὸν σοφὸν μήτε φθονήσειν, μήτε ἐραθήσεσθαι. vbi si contrà diceretur μήτε φθονηθήσεσθαι, μήτε ἐραθήσεσθαι (accipiendo videlicet hoc sicut & illud in pass. significatione) quis hoc absurdè dici negaret? Sic verò subiunguntur etiam λυπήσεσθαι μέντοι καὶ φοβήσεσθαι, in actiua significatione & ipsa.

Pag. 31. V. vet. Maluissem reddere, *aut sub arboribus, quippe quum ager adiacens esset.*

Pag. 32. V. νου) Verbum ἀνακρίνεσθαι pro Interrogari, minimè nouum est apud Diogenem. Ita enim cùm alibi tum verò in Timone Apolloniate, pag. 701. φαίνεται γοῦν ἀνακρίνων Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον περὶ ἑκάστων.

Pag. 34. V. Εἰ μὴ λοιδ.] Suspicor verbum περιεστοιοῦμαι aliquem alium quàm qui passim occurrit vsum habere: nec video quomodo alioqui satis apta sequens antithesis futura sit.

Pag. 35. V. φη) pro δίζεσθαι adscripsi margini δίζεσθαι, quū illud dici non possit, neque tamē Iunius admonuisset. Sed videndum annon potius διζήσεσθαι scribendum esset, vt conueniret cum verbo sequenti. Non enim est μανθάνειν, sed μαθεῖν.

Pag. 39. V. δῆμον.) Ratio quæ subiungitur, repugnat sententiæ Iunii de non mutanda hac lectione, vel potius repugnant ambæ quæ subiungūtur rationes. *Duæ* (inquit) *sunt causæ propter quas non debet uir bonus se uitæ subtrahere, siue subducere. Vna est, quòd æquum non sit ut ille prudētiæ suæ iacturam faciat in stultorum commodum: siue utilitatem: altera, quòd mundus sit patria.* Perinde acsi diceret, Altera causa est, quòd vniuersus mundus hominibus sit patria: ideóque vir bonus, amisso natali solo, nō sit patriam amissurus, vtpote manente nihilominus mundo. Quòd si quis pro μὴ ἐξαγαγεῖν scribere μὴ ὑπεξαγαγεῖν malit, non valde repugnabo: quamuis magis illud ἐξαγαγεῖν mihi placeat, vtpote generalius: quum alterū de eo potius dicatur qui clanculum se subducit, aut subtrahit. Sed tam apud Diogenem quàm hîc deesse aliquod infiniti modi verbum puto quod iungatur illi ἀποβάλλειν: siue οὐ γὰρ δίκαιον εἶναι ἀποβάλλειν, siue οὐ γὰρ δεῖν ἀποβάλλειν, scriptum fuisse dicamus. Facilè autem hæc vocula δεῖν prætermitti potuit. Non ignoro tamen, posse etiam dici, hæc verba, οὐ γὰρ ἀποβάλλειν, pendere à præcedentibus illis verbis, εὔλογον εἶ). Debuit autem inter cætera cōsiderare Iunius loqui Theodorum quēdam Atheum, & εὔλογον esse talia ex eius ore proficisci: præsertim quum sequantur proximè ex eodem ista, καὶ κλέψειν τε καὶ μοιχεύσειν καὶ ἱεροσυλήσειν ἐν καιρῷ.

Pag 40. V. λέμων] Non video cur ἐφιλήτην ac non ἐφιλείτην Iunius scripserit. Sic, ἐκοινωνείτην. Scribendum verò & ἐξεμοιούσθην. Non dubito autem quin Illustrius scriptū reliquerit, μέχρι σχεδὸν τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς, vel τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς.

Pag. 41. V. που) Malim αὐτοῦ συναχθέν.

P. 42. V. κ] Intactā reliquerat Iunius lectionem illam, δύνατ' αἶ, pro qua reposui δύναιτ' ἄν, vt legitur apud Laertium.

Apud eundem est quidem ὅθεν τραφήσονται in editione Basiliēsi, sed in vet. exempl. legitur θρέφονται, vt apud hunc nostrum Illustrium. Non minus tamē placeret τρέφοιντο: aut certè τραφήσονται. Verùm sit fortasse & qui τρέφωνται, non τρέφονται, scriptū fuisse suspicetur.

P. 44. V. κόμψα) Non dubito quin Iunius huic meæ lectioni, συγκατατρέχειν εἰς ἄλληλα, assensurus fuerit.

Pag. 45. V. καὶ τοῦ) Ridiculum (meo iudicio) dici σκηνὴν quoque γράφειν. Quomodo autem huic malo medendum putē vide apud Laertium.

Pag. 47. V. πέπμ.) Substituit Iunius lectionem quam habet Laertius, quamuis eam se ex eo habere taceat: simul autem sequutus est eam in sua interpretatione, vt & certè debuit. Poterat tamen ibi pro ὑπόνοια dicere etiam *præsumpta opinio*. Ea est quam vulgo *apprehensionem* appellamus.

Pag. 48. V. ερος.) Libenter scriberē συζητήσεσιν, licet apud Laertium eadem quæ hîc scriptura sit. Sic & verbo συζητεῖν vtitur Diogenes, cùm alibi tum in Socrate, pag 102, φιλονεικότερον συνεζήτει τοῖς πρὸς διαλεγομένοις. Esse autem φιλόνεικον ea in re, proximus est gradus ad illud quod de Menedemo dicitur, esse μάχιμον.

V. αὐτοῖς) Non puto linguæ Græcæ consuetudinē ferre posse vt hîc cum Iunio ἐριζομένους scribamus. Venerat quidem mihi in mentem δηριζομένους, sed nimus hoc esset poeticum. Immo dubitari possit an ex nomine δῆρις non solùm δηριάειν & δηριάασθαι sed δηρίζεσθαι etiā dicāt. Quid si igitur στηριζομένους scripsisse Diogenem, sed hoc verbo, sicut & quibusdam aliis, nouè vsum esse dicamus? Tum certè crediderim sonare *obfirmantes se vter sec.* vel potius, *obfirmatis animis contendentes*.

Pag. 50. V. primo) Nemo vt opinor, negauerit quin ὑπ' ἀθυμίας scribendum sit.

Pag. 51. V. ποτὲ) Pro ἀπονοοῦντα apud Suidam ἀποτονοῦντα legi scribit Iunius: sed fortasse ἀπορουῦντα Suidas scriptum reliquit.

Pag. 55. V. στι) Scribo ἑστάναι.

V. αὐλ.) Eodem hæc modo in illa Iunii editione leguntur, quo hîc: sed est tamen scribendū vt margini adscripsi, αὐλητάς τις εἶμεν τοὶ δοκ. Est enim εἶμεν pro εἰ) Doricè dictum & hîc.

V. ὅλις δέκα) Non animaduertit Iunius grauissimū mendū sub dnabus paruis syllabis quæ sunt, in δέκα, latere, vt apparet ex eius interpretatione (vertit enim, *qui dena carminum genera perdidicit*). Detegam autem hoc quoque magnum malum apud Laertium, deo fauente.

Pag. 58. V. ἐν τοῖς) Hoc etiā loco videri possit scribēdum συζητήσεσιν.

Pag. 60. V. ΣΙΒ.) Hoc de sibylla, esse vocabulum Romanum, nisi additum & velut assutum esse huic scriptori dicamus, aliquid de eius existimatione detractum erit.

Pag. 62. V. mento) Hæc verba, *nimirū mente & veste*, malè ponuntur ita vt si & ipsa Cratetis essent: quum potius adiecta sint ad ostendendū, fuisse iocum ex ambiguo.

FINIS.